

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Den danske sang

- i Carl Niensens år
- og i den katolske højmesse

Arbejdere og arbejderpræster

- i Danmark
- og i Frankrig

Hvad sker der

- i Tyskland?
- i Spanien?
- i Randers?

katolsk 1 ugeblad 2

8. JANUAR 1965
113. ÅRGANG

Det er i år 100-året for vor store komponist Carl Niensens fødsel. I den anledning fortæller vi inde i bladet om hans samarbejde med salmesangens reformator, Thomas Laub, og om operaen »Saul og David«, der betegner en smuk indlevelse i det bibelske stof. Billedet stammer fra en opførelse af operaen på Det kongelige Teater. Man ser Otte Svendsen som David og Frans Andersson som Saul.

I de fattiges navn:

Nej til racehad, nationalisme og militarisme

Pavens julebudskab bærer tydeligt præg af Bombay-rejsen

I anledning af julen og det nye år har pave Paul VI, traditionen tro, udsendt et julebudskab til hele verden. Det er ikke blot rettet til alle katolikker, men til alle mennesker i verden, »hvad land, hvilken livsanskuelse og hvilket alderstrin de end måtte tilhøre«. Jule- og nytårsbudskabet har som tema *det menneskelige broderskab* og anklager i kraftige vendinger dette broderskabs fjender: nationalisme, racisme, militarisme, klasse- og partipolitik. Budskabet slutter med en appel om solidaritet i de fattiges navn, »hvis håb man ikke kan blive ved med at skuffe«. Det er således tydeligt, at paven har redigeret sit budskab under indtryk af den nyligt afsluttede rejse til Bombay, der da også danner indledningen til julebudskabet:

Mindet om Bombay

Indtrykkene fra rejsen til Bombay står endnu lyslevende i Vor hukommelse. Denne rejse blev foretaget med et rent religiøst formål for øje, som enhver ved, men samtidig fik den en uforlignelig menneskelig betydning for Os. Vi rejste som en fremmed og som en pilgrim til et fjernt land, som Vi ikke kendte. Vi kunne have risikeret at forblive en fremmed og en isoleret – kun omgivet af vore brødre i troen. Men tværtimod var det et helt folk, der kom os i møde. Et folk uden tal – et folk i fest, der oversvømmede gaderne. Det repræsenterede, syntes det Os, de umådelige menneskemængder i hele det udstrakte Indien og i hele Asien . . .

En dyb følelse af sympati bestyrkede Os i det øjeblik i den sandhed, som kristendommen har hævdet i århundreder, og som civilisationens fremskridt er i færd med at afsløre langsomt og skridt for skridt: *at menneskene er brødre*. Kontakten mellem mennesker er i den grad blevet lettet og mangfoldiggjort, at det må føre fremad mod kærligheden. Afstandene

er i den grad blevet afkortet og næsten ophævet, så at kærligheden må blive universel. Begrebet »vor næste«, som evangeliet om den gode Samaritan allerede havde udvidet udover de tilvante grænser, omfatter nu hele menneskeheden: alle mennesker er i dag vor næste.

Den andens nød er desuden nu blevet så indlysende og presserende for alle, og midlerne til at afhjælpe nøden vokser i samme takt i så store proportioner, at man nu kan se målet, mod hvilket civilisationen i dag må stræbe: at organisere solidariteten mellem mennesker, for at ingen skal formenes brød og værdighed, således at alle sætter det fælles vel op som det yderste mål for deres interesser. Kulturens fremskridt er i færd med at opdage som et krav, som en ny pligt, hvad Kristus, der er blevet menneske som os, allerede havde sagt i evangeliet, og som vi aldrig kan forstå godt nok og langt mindre praktisere tilstrækkeligt: *I er alle brødre*. (Mattæus 23.8). Det vil sige: alle lige, alle solidariske, alle kaldet til at erkende i hver af os et genskin af den himmelske Faders eget billede, alle forpligtet til at hjælpe hinanden til at opfylde det samme kald: at føre den menneskelige personlighed frem til fuld udfoldelse, at blive Guds barn ved nåden allerede i dette liv og opnå den evige lykke i det fremtidige liv.

Vi er for de unge . . .

Broderskab er en nødvendighed i dag. Venskabet må være grundlaget for ethvert moderne samfund. Vi skal ikke i vor næste se den udstødte, rivalen, den uønskede, fjenden, men mennesket, et væsen som os selv . . . De mure, som selvishedens ånd har rejst, må rives ned, og demokratiet, hvortil hele menneskeheden i dag appellerer, må iføre sig en universel klædning, så der skabes et virkeligt broderskab af alle mennesker.

Vi ved, at disse ideer finder en vis genklang i menneskenes hjerter i dag. *De unge* er i ganske særlig grad klar over, at denne sandhed hører fremtiden til, og at den støtter sig på kulturens udvikling, som man ikke kan køre baglæns. Det er idealer, men det er ikke utopier. Det er vanskeligt, men nøjen og indsatsen værd. Vi går helt ind for det syn. Vi er for ungdommen, der vil gøre verden til et hus, der står åbent for alle – ikke et system af skyttegrave lavet til en ny krig og en kamp uden ophør.

Vanskelighederne er mange

Men vi ved også, at disse skønne syn ofte formørkes. I visse af historiens timer, ser man disse idealer tegne sig på horisonten, men meget hurtigt kommer der skyer op og dækker dem for vore øjne. Fremskridtets vej krydses af vanskeligheder og uvisheder . . .

Derfor vil vi gerne stille katolicismens moralske energi til rådighed for verden tillige med dens uudtømmelige og stadig aktuelle arv af guddommelig og menneskelig doktrin. Denne lære er i stand til at støtte alle gode menneskers bestræbelser for at nå frem til den almindelige velstand, til fred over hele jorden, til broderskab mellem alle mennesker. Vort tilbud er alvorligt ment. Kirken har gjort dette til genstand for sin meditation under koncilet . . . Lad os tage nogle af de konkrete former, som modstanden mod det menneskelige broderskab tager. Det er kun eksempler.

Nationalisme og racisme mod broderskabet

Der er for det første *nationalismen*, som adskiller folkene og sætter dem op imod hinanden, idet den rejser barrierer af modstridende ideologier, skaber snæversyn, egoisme, selvtilstrækkelighed for ikke at sige grådige og underkuede former for imperialism. Denne fjende af menneskeligt

broderskab syntes at have været den sidste, som endeligt var besejret efter den anden verdenskrigs tragiske lære. I dag vokser den atter i styrke, rejser sig igen. Vi opfordrer regeringer og folk til at være på vagt og til at svække dette prestige- og rivaliserings-instinkt. Det kan endnu engang vise sig skæbnesvangert. Vi ønsker, at man overalt må støtte og påskønne de organisationer, der er blevet skabt for at fremme enigheden mellem nationerne ved loyalt og gensidigt samarbejde for at forhindre krige og komme konflikterne i forkøbet . . . Der er en anden forhindring, som Vi ligeledes ser skyde frem påny. Det er *racismen*. Denne adskiller de forskellige grene, hvoraf den menneskelige familie er sammensat, og sætter dem op imod hinanden. Den skaber stolthed, mistillid, væren-sig-selv-nok, diskriminering, ja endog direkte undertrykkelse til skade for den gensidige respekt og den nødvendige agtelse, der burde samle de forskellige folkegrupper til et fredeligt samliv af broderfolk.

Militarismen æder pengene

Vi kan ikke undgå at blive skræmte af en militarisme, der ikke længere tjener de pågældende landes legitime forsvar eller verdensfredens opretholdelse, men snarere tjener til opbygning af lagre af våben, der er stadig stærkere og mere ødelæggende. Dette rustningskapløb mobiliserer enorme energier i mennesker og materielle ressourcer, nærer en magtpsykose og en krigspsykose og fører til at gøre gensidig frygt til basis for freden. Også her vover Vi at håbe, at regeringerne vil følge nedrustningens vej med omsigt og storhøjertethed. *Vi foreslår en, i det mindste gradvis, overførelse af de militære udgiftsposter til humanitære formål, og det ikke blot til fordel for den enkelte stat, men også til fordel for udviklingslandene, der er i nød. Sulten, elendigheden, sygdommen kalder uden ophør på hjælp og vi tøver ikke med at gøre massernes klageråb til Vort eget – disse masser, der er uden tal, som lider, som venter på øjeblikkelig og substantiel hjælp. Mennesker af god vilje, I som kan hjælpe, den, der sulter, den, der ligger i elendighed og forladthed, hør i Vor stemme Kristi stemme, den Kristus, der er vor broder, og som er i ethvert menneske, der er fattigt.*

Religionen årsag til splittelse

Pave Paul kom til sidst ind på den religiøse frihed efter endnu at have

behandlet andre forhindringer for broderskab mellem menneskene, som for eksempel klasse- og partipolitik. Paven sagde:

Når man hører vort budskab, vil man måske spørge: Kan religionen ikke også være årsag til splittelse? Særlig den katolske religion, der er så dogmatisk, så absolut, så kategorisk. Er den ikke en hindring for dialogen og forståelsen mennesker imellem? Det er ganske vist rigtigt, at religionen – den katolske ikke mindre end nogen anden – er et element, der skiller mennesker ud fra hinanden, som for eksempel sprog, kultur, kunst, erhverv gør det. Men den er ikke i sig selv et element, der skiller *ad*.

Det er rigtigt, at kristendommen kan være et motiv til adskillelse og kontrast på grund af det nye liv, den bringer menneskene. Kontrasten kommer netop af, hvad den bringer af godt. Lyset skinner i mørket . . . men det er ikke i kristendommens natur, at kæmpe mod menneskene, snarere at kæmpe for dem. Kristendommen kæmper for alt, hvad der er helligt i menneskene, og som man ikke kan undertrykke: den fundamentale higen efter at søge Gud og retten til at udtrykke denne søgen i den ydre gudstjeneste. Kirken kan derfor ikke lade være med at udtrykke sin sorg offentligt, når denne ubetvingelige higen hindres, modvirkes, kvæles eller måske endda straffes af de offentlige myndigheder. Disse tilraner sig her en ret til at trænge ind i et domæne, der ligger udenfor deres kompetence . . .

I de fattiges navn

Paven slutter sit julebudskab med en særlig hilsen til de fattige overalt i verden. Deres sorger og deres skuffelser finder genklang i Vort hjerte ledsaget af en umådelig smerte. Måtte barnet i krybben trøste dem med sin kærlighed og give dem fornyet tillid. Og måtte barnet i krybben også tale til alle dem, der har muligheder og midler – i første række statsmændene – og få dem til at enes om en konstruktiv indsats i fælles solidaritet. Det gælder nye midler, nødhjælp, men også langtidsprogrammer til fordel for de fattige i verden. Man kan ikke blive ved med at skuffe deres håb.

Rom. Der har været afholdt sørge-gudstjenester i Rom for de myrdede missionærer i Congo. Dominikanernes generalmagister, Fernandez, læste således en requiemmesse for faldne dominikanere og dominikanerinder.

Hamborg. I anledning af, at Nordtysklands kristne i det kommende år vil fejre 1100-årsdagen for Ansgars død, har Hamborgs lutherske biskop, dr. Wölber, på en pressekonference betegnet missionæren og ærkebiskoppen Ansgar som »vore katolske brødrer og vor« fælles kirkefader. Biskop Wölber mindede om, at Bibelen er fælles for de adskilte kristne, om at deres historie er fælles, og om den kendsgerning, at de står over for en i høj grad afkristnet verden, hvad der tvinger dem til at handle i fællesskab.

Af det af Nordtysklands og Skandinaviens 14 katolske biskopper for nylig udsendte hyrdebrev citerede biskop Wölber den passage, hvor katolikkerne i deres ihukommelse af Ansgar betoner det, der er fælles for alle kristne i de nordiske lande. »Jeg vil gerne benytte denne pressekonference som en anledning til at tage imod denne fremstrakte hånd,« tilføjede biskop Wölber. Også den protestantiske kirke ønsker at understrege det, der er fælles for alle kristne.

Biskoppen beskrev den tilstand, der for øjeblikket præger enhedsbestræbelserne de kristne imellem, ved at sige, at kirkerne i fællesskab lader sig tage i skole, men at det er tydeligt, at de endnu ikke har aflagt den afsluttende eksamen i fællesskab. »Vi kan kun finde hinanden, hvis vi i fællesskab fører hinanden ind i Bibelens sandhed.«

New York. I det amerikanske tidsskrift »Orthodoxy« slås der til lyd for et selvstændigt amerikansk patriarkat, der skulle omfatte både Syd- og Nordamerika. Den ortodokse præst Stephen Upson mener, at »en amerikaner bedst måtte kunne løse amerikanske problemer. Man burde ikke være afhængig af metropolitter, der boede tusinder af kilometer borte.

VÆGKALENDEREN 1965

udg. af Ansgariusforeningen,
fås hos de katolske
boghandlere og ved kirkerne.

Kr. 1,25

Affæren

»Politiken«s Bonn-korrespondent, Henrik V. Ringsted, har i en artikel, der er referat og kommentar i en blanding, der gør det svært at skelne, hvad der er hvad, behandlet den beklagelige affære i den lille vesttyske by Billerbeck i nærheden af Münster.

Der er som bekendt tale om en læge, dr. Erich Wahl, til hvis praksis i Billerbeck der hører retten til at indlægge patienter på det katolske hospital, St. Ludgerus. Da dr. Wahl i 1962 overtog den omtalte praksis, lagde han ikke skjul på sine familieforhold, oplyser Henrik V. Ringsted. Wahl var katolik, fraskilt og havde giftet sig igen med en protestantisk læge, Sabina Wahl, som nu bistod ham i arbejdet i Billerbeck. Ægteparrets søn blev efter moderens ønske protestantisk døbt. Den daværende præst for hospitalet, pastor Priebs, skal ikke have haft nogen indvendinger mod ægteparret Wahls virke ved hospitalet. Imidlertid døde pastor Priebs for et halvt års tid siden, og den nye præst ved hospitalet, pastor Winkelhues, har en anden opfattelse af sagen. Han har foranlediget, at hospitalet afviser patienter, som ægteparret Wahl ønsker indlagt. Domstolen i Münster giver hospitalet medhold, idet man er af den opfattelse, at hospitalet rent juridisk er i sin gode ret til at afvise ægteparret Wahls patienter. Til gengæld har et rundspørge blandt beboerne i den overvejende katolske by givet ægteparret stærkt medhold.

Det er en meget indviklet historie, der på mærkelig vis minder stærkt om intrigen i den berømte tyske film »Nattevagt«. Her var forholdet det, at en kvindelig læge blev bortvist fra et protestantisk hospital på grund af sit privatliv.

Ud fra de oplysninger, vi lige i øjeblikket har i hænde, kan man være tilbøjelig til i pastor Winkelhues at se en fanatiker, som med skyklapper for øjnene holder blikket fæstet ved bogstavet. Han og hospitalet bakkes imidlertid op af biskoppen i Münster, Höffner, der i et brev til et socialdemokratisk forbundsmedlem, Leber, har understreget, at en læge, som ikke bekender sig til ånden på et katolsk hospital, må tage konsekvensen af sin indstilling.

Sagen lader sig vanskeligt bedømme uden et indgående kendskab til de politiske og religiøse forhold i Forbundsrepublikken, men man kan nok fastslå, at Henrik V. Ringsted *ikke* har ret, når han siger, at Billerbeck meget vel kan blive en milepæl i det urgamle livtag mellem katolikker og protestanter. Reaktionen i den katolske offentlighed, som Ringsted ikke gør meget ud af, viser, at der er tale om en brydning mellem to opfattelser blandt katolikker. På den ene front mener man, at den katolske tros principper bør forsvares og bevares med alle midler, som har hjemmel i grundloven. Det andet standpunkt er, at man skal bort fra en alt for juridisk bedømmelse af trosspørgsmål og i hvert fald skelne mellem privatliv og offentlig gerning.

Sagen kommer nu frem på forbundsdagen og alle parter venter i spænding debatten. I øvrigt har overretten i Hamm nu stadfæstet underrettsdommen med hensyn til Erich Wahl, som hospitalet havde flere klagemål mod, hvorimod domstolen pålægger hospitalet at tage imod hans hustrus patienter.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 10-14. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K.: tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12) postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Da vi nytårsnat lænede os tilbage i stolen for at høre Carl Niensens »Helios-ouverture«, der traditionen tro var det første musikværk radioen bragte i det nye år, havde det en ganske særlig betydning. For Ansgars-året 1965 er også et Carl Nielsen år, idet vi kan fejre 100 året for vor store komponists fødsel. Carl Nielsen blev født den 9. juni 1865 i Sortelung på Fyn.

»Helios« blev til i foråret 1903, da komponisten og hans hustru, billedhuggerinden *Anne Marie*, var på et studieophold i Athen.

Et musikforlag havde overladt ham et arbejdsværelse, fra hvis vindue der var udsigt til Akropolis. Det skønne panorama og solens opgang over det ægæiske hav inspirerede ham til »Helios« (navnet på den græske solgud). Værket er typisk for Carl Niensens produktion. Det er helt igennem livsbekræftende – et udtryk for den strålende optimisme, der var et af hans fremtrædende karaktertræk. Overturen er stor i formen, festlig og fornem – fri for enhver form for svulstighed. Selv om han hadede begrebet »programmusik« som pesten – musik der forsøger at »male« et eller andet konkret for tilhøreren – har han dog sat et motto over ouverturen: »Stilhed og mørke – så stiger sol under frydefuld lovsang – vandrer sin gyldne vej – sænker sig stille i hav.«

Dog skal det indrømmes, at man – når man lytter nytårsnat – lige så godt kan forestille sig året, der går sin gang – sindigt, majestætisk – uanset hvad vi mennesker bedriver.

Og sandt er det også, at man ikke forbinder nogen egentlig græsk inspiration med musikstykket. Også i »Helios« er Carl Nielsen helt igennem dansk. Overturens hovedtema tangerer nationalhymnen »Kong Christian«.

Nogle vil måske finde, at der over titlen »Helios« er noget hedensk eller i hvert fald noget panteistisk. Men man skal ikke tro, at der her var tale om noget *credo* fra Carl Niensens side. Overturen blev – som allerede nævnt – til som et produkt af en øjeblikkelig inspiration.

Der er i øvrigt mange, der siger, at Carl Nielsen var ligegyldig overfor religion i det hele taget. Om dette spørgsmål skriver journalisten *Torben Meyer*, som er en af vore ivrigste Carl Nielsen-forskere, i sit store værk om komponisten og hans musik: »Det kan ikke påstås, at han var dybt re-

1965
ER
OGSÅ

ET CARL NIELSEN ÅR

Det er 100 år siden, den danske sangs reformator og vor største komponist fødtes

ligiøs, men han rummede en almenmenneskelig, udefinerbar, religiøs følelse, og den holdtes vedlige af fru Anne Marie, der fra barndommen havde bevaret en vis gudsfrygt, som hun kunne lægge for dagen på en egen, frisk måde, og uden at det prægede hendes væremåde dybere. Hun kunne få ham til at læse Bibelen, men den gjorde ikke større indtryk på ham end enhver anden god bog.»

Og dog vidner hans bibelske opera »Saul og David« om en indlevelse i det gammeltestamentlige stof, som man – når man tager kunsten på verdensscenerne med i betragtning – kan

have svært ved at finde magen til. Dr. *Rudolph Berg* overdrev ikke, da han i »Tilskueren« skrev om operaen: »– det er en storstilethed af Bachs og Händels art, som komponisten i operaens mægtigste partier har tilstræbt, ikke som efterligning, men som fornyelse.«

Carl Nielsen har ikke forløftet sig på det mægtige stof. Han er gået til opgaven med ydmyghed. »Saul og

David« er holdt i en streng form, som på udmærket vis fortolker den realistiske historie om den skinsyge Sauls kamp med folkets helt, David, der slog titusinder, mens Saul kun slog tusinder. Sauls fortrydelse er gengivet med større psykologisk forståelse, end man ellers er vant til i operalitteraturen, og en åbenbaring af toneskønhed er for eksempel beskrivelsen af Sauls anger, da han forstår, at David har haft ham i sin hånd uden at dræbe ham. »Saul og David« hæver sig højt over de fleste bibelske stykker, der vises eller er vist på de internationale scener, og

AF
HELGE KRISTENSEN

CARL NIELSEN - DEN DANSKE SANGS REFORMATOR

det er derfor dobbelt beklageligt, at operaen svigtes af selv komponistens egne landsmænd.

Carl Nielsen er uden tvivl Danmarks største komponist til dato, hans lærer *Niels W. Gade* medregnet. At han ikke blot blev den snævre inderkreds' komponist, men hele folkets, skyldes hans indsats for *den folkelige sang*, som med få undtagelser var i en dårlig forfatning, indtil han optrådte på skuepladsen. Netop i denne tid, hvor de liturgiske problemer – herunder de musikalske – er til debat både i den danske folkekirke og i den katolske kirke, er det interessant at kaste et blik på det reformværk, som Carl Nielsen indledte.

I denne forbindelse er det værd at lægge mærke til, at det var den danske kirkesangs reformator, *Thomas Laub*, der drog Carl Nielsen aktivt ind i arbejdet for fædrelandssangene. Før Laub var den danske kirkesang i samme forfatning, som den folkelige sang før Carl Nielsen. Laub søgte da tilbage til kilderne, til kirketonearterne og den gregorianske sang, og det er stort set Laubs skyld, at den danske salmeskat er det klenodie, som den er i dag.

Han brød sig ikke meget om Carl Niensens orkestermusik. »Din musik er helvede, og jeg vil ikke i helvede.« Men han havde et vågent øje for Carl Niensens folkelige toner, som allerede i de tidlige sange »Æbleblomst« og »Irmelin Rose« åbenbarede deres kvaliteter.

Carl Nielsen på sin side nærede den største beundring for det arbejde, Laub havde gjort med salmerne. De var besjælet af et fælles ønske om at føre musik og sang ud af den alt for følelsesbetonede atmosfære, som kendetegnede en række af romantikkens komponister. Og Laub var – trods sine hårde, men velmente ord – på ingen måde blind for Carl Niensens

målbevidste vandring i klassikernes fodspor. Carl Nielsen vendte sig nemlig (i begyndelsen uden selv at tænke over det) mod Wagners svulstige form, hvorimod han med stor kærlighed byggede på *den* retning i europæisk romantik, der var skabt af Johannes Brahms. Carl Nielsen arbejdede ud fra samme strenge klassiske principper som Brahms, og i øvrigt værdsatte han ligesom Laub den musikalske objektivitet, der er udtrykt i den gregorianske sang, som vi kender den.

Carl Nielsen og Laub fandt – som sagt på den sidstnævntes initiativ – sammen i et samarbejde, der skulle betyde en reformation for den danske sang. Med højskolebevægelsen var fulgt en stor sangglæde, men kvaliteten af melodierne stod – når der ikke lige var tale om kompositioner af Weyse, Heise, Gade og et par stykker til – på ingen måde på højde med entusiasmen.

Laub og Carl Nielsen fordelte stort set arbejdet således, at førstnævnte, hvis litterære kundskaber var meget store, ledte teksterne frem, mens Carl Nielsen så tog sig af melodierne. Carl Niensens evne til at lade melodien tjene teksten var ikke mindre end vennens litterære kundskaber. Denne egenskab var en meget væsentlig side af Carl Niensens talent, og nok hovedårsagen til, at den folkelige sang i Danmark som helhed har det høje stade, den har i dag. Vort folk har en sangbog i hænde, indeholdende en perlerække af helstøbte kunstværker, som lader musik og ord gå op i en højere enhed.

Det er naturligt, at Carl Nielsen også fik lyst til at supplere den danske salmebog med nogle melodier. Han hørte også her meget gerne Laubs dom, men på dette punkt fandt de ikke frem til noget fælles

Carl Nielsen: 1865-1931

ståsted. Laub mente ikke, at Carl Nielsen var kompetent til at skrive salmer til den danske folkekirke, da Carl Nielsen ikke »tilhørte huset«. Hermed var der fra Laubs side langt fra tale om kritik af, at Carl Nielsen ikke hørte til de regelmæssige kirkegængere. Ej heller af at Carl Niensens (i øvrigt eksemplariske) levevis på nogen måde skulle gå på tværs af de kristne principper. Han mente bare, at Carl Nielsen ikke fra barn havde levet sig ind i menighedens virke. Man må da også indrømme, at blandt de salmer, der både har fået melodi af Laub og Carl Nielsen, er det så afgjort Laubs, der bærer prisen. At Carl Nielsen – der også i sine salmer gjorde alt for at tjene ordet – kunne ramme den helt rigtige tone, viser for eksempel en julemelodi som »Forunderligt at sige«, der med sin enkle værdighed passer godt ind i rækken af smukke danske salmer til fødselsfesten.

Laub og Carl Nielsen supplerede hinanden i et frugtbart samarbejde, hvis første opgave var at bygge bro tilbage til den ridderlige folkevises og middelalderens kirkesang. Samtidig overførte Carl Nielsen til dansk grund en musiktradition, hvis fornemste repræsentanter er Mozart, Beethoven og Brahms. Måtte Carl Nielsen-året betyde, at de bredest mulige kredse på ny kom til at øse af rige skatte, som i hvert fald bør betynde meget, når vi taler om liturgisk fornyelse.

Helge Kristensen

I biskoppens dekret af 5. december 1964, der angiver de fremtidige faste rammer for ikke-højmesse, men – indtil videre – lader højmissen forblive uændret, vil ordene: indtil videre formentlig sige, at højmissen til sin tid skal være dansksproget. Under forudsætning heraf stilles og besvares ovenstående spørgsmål.

Svaret, der er bekræftende, afføder spørgsmålene hvorfor og hvor, hvilket indhold, form og karakter, hvorfra får vi dem?

Der skal være salmer i højmissen, fordi der altid har været det. Og de skal være på de samme steder i højmesseliturgien, hvor de altid har haft deres plads: under indtoget, frembærelsen og altergangen samt mellem læsningerne.

Salmens indhold skal være i overensstemmelse med den funktion, den

SKAL VI HAVE DANSKE SALMER I VOR HØJMESSE?

Af Olav Segalt

nighedssang mellem læsningerne. De gregorianske melodier er på dette liturgiske sted af så udpræget kunstnerisk tilsnit, at menighedsdeltagelse sy-

følgende læsning. Men skulle man bestemme sig for menighedssang også her, måtte det blive ved et enkelt (eller et par korte) vers. Bedst var det måske, hvis koret fremførte et vers med halleluja som omkvæd udført af menigheden.

Med ordene vers og salme tænkes der ikke udelukkende på den almindelige og vel bedst kendte form for salme, hvis inddeling er ens opbyggede vers med rim, og hvad ellers dertil hører ifølge århundredlang vane. Disse ord har tidligere haft anden betydning og har dækket andre former. Nu skulle de gerne dække en ny form, som tiltrænges og derfor i høj grad er ønsket.

Der appelleres herved til enhver, der har evne og vil være med til at danne nyt. Med en ny digterisk form følger behov for komponister.

Liturgien har også en overlevering om karakteren af de enkelte sungne led. Tre af de her omhandlede led har karakter af procession, det er fremadskriden: det festligt-frejdige og ydmygt-bodfærdige indtog, den altid langsomt gående frembærelssalme (de frembærende danner kø) og den som oftest lyse og glade altergangssalme (gå syngende din ven i møde). Denne karaktergivning hviler på og lyser ud af de gamle overlevede melodier. Man behøver blot at slå op på kirkeårets første dag for at overbevise sig om den forskel, der er på introitus og offertorium, der har ord fælles, eller på kirkeårets sidste søndage, hvor man kan sammenligne Alleluiaers med offertorium, der begge bruger samme tekst. Forskellen grunder sig ikke i teksten, men skyldes det liturgiske sted, er ikke tilfældig, men konsekvent.

De tre først omhandlede salmer har – omend indbyrdes forskellige af karakter – et fælles træk af skriden, af bevægelse. Verset mellem læsnin-

har: indtogssalmen for eksempel skal have præg af tiden i kirkeåret, søndagen, festdagen. Ligeledes skal salmen under frembærelsen og under altergangen have relevant indhold, for eksempel fremhæve fællesskabstanken.

Der er ingen overlevering for me-

nes udelukket og korets medvirken af ringe omfang. Hermed dukker spørgsmålet om form op. Det kunne vel tænkes, at kirkekoret beholdt den opgave at synge mellem læsningerne, så menigheden efter gammel skik fik lejlighed til at overveje det foreløbste og indstille sig på at høre den efter-

Fortsat fra forrige side

gerne er præget af ro. Man sidder. Man tænker. Sangeren står stille (op-rindelig på et trin, derfor: trinsang eller graduale). Denne ro er ikke tung, ikke tyngende. Tværtimod: de gamle melodier udfolder sig som buerne i en romansk kirkebygning – i sangen er en af buerne den højeste – sursum corda.

Nu er spørgsmålet, hvorfra vi får disse salmer. Der er ingen tvivl om, at de fleste først skal komme til verden. Sådan skete det, da Salomons tempel skulle indvies, og sådan gik det til, at de gregorianske sange opstod: af et behov for dem. Til en højmesse på vort eget mål må der skabes sange: ord og toner, som har rod hos os og i overleveringen. Ny-skabelse med hævdvundne navne: hymne, salme, lovsang, som Paulus vil det til fællesskabets fremme.

Det nye skal have tid. Til at gro frem. Til at blive stærkt. Til at prø-ves. Imens må vi bruge, hvad der er for hånden, og øge vor salmebog med flere lån fra Den danske Salmebog, af hvis mere end 700 salmer langt de fleste kan anvendes med held. Hidtil har vi taget alt for få og sjældent de bedste med. Det er en selvfølge, at der ikke ved overtagelsen må foretages omskrivninger af salmedigter-nes værker. Sådan som for eksempel Grundtvig har sagt det, må det blive stående. Hvem mener at kunne ud-trykke det bedre? Og dog er den slags at finde i vor salmebog, som skæmmes derved.

Nu, da Liturgikommissionen (ifølge Katolsk Ugeblad 11. dec., bagsiden) med glæde tager imod forslag, skal der her gøres opmærksom på en praktisk, hurtig og billig løsning: Der findes i handelen udgaver af Den danske Salmebog uden andet og mere end selve salmerne. Hvad om vi – indtil videre, d.v.s. indtil den nye danskfødte liturgiske sang er en kendsgerning – benyttede den nævnte udgave af Den danske Salmebog? Vi har brug for et langt større antal salmer, end vi har til rådighed i øjeblikket. Og vi har allerede længe undladt at slå numrene op på tavlen til de salmer, vi går udenom. I Den danske Salmebog er udvalget stort, og salmerne er danske.

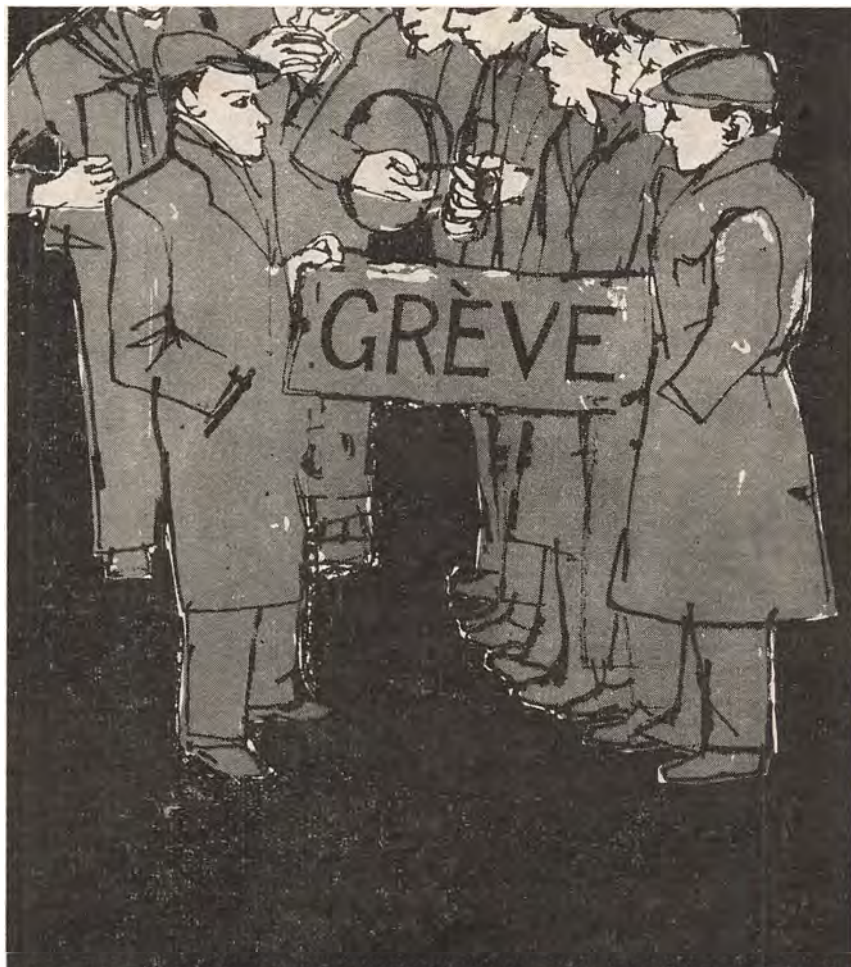
Olav Segalt

DEN GAMLE KAMPSTILLING ER FORBI

siger folkekirkepræsten Bent Sørensen i en samtale om arbejderpræster, lægapostlat og det moderne menneskes holdning til kirken

I vinter havde Unge Katolske Arbejdere – UKA – besøg af folkekirkepræsten, pastor Bent Sørensen, Avedøre, der talte om »Præster i dansk industri«. Vi aflægger genvisit i Avedøre, hvor pastor Bent Sørensen er quasisognepræst for et distrikt på 5000 indbyggere. Kirken er en vandrekirke, meget smuk og tidssvarende, og »præstegården« er en moderne rødstensvilla, som slet ikke ville passe ind i »Jul i Nøddebo Præstegård«, men det gør heller ikke noget. Den er udmærket som bolig for den 31-årige pastor med frue og fire børn. Hyggeligt er der skam også!

Får Danmark arbejderpræster efter fransk forbillede?

– *Hvad er det med industripræster, Bent Sørensen?*

– Det er bare noget man taler om! Der findes slet ikke sådan nogen i Danmark, men ellers forholder det sig sådan: For nogle år siden arrangerede »Københavns Kirkefond« et kursus for præster med foredragsholdere fra LO og Dansk Arbejdsgiverforening. Det blev vellykket. Man var enig om, at det skulle fortsætte under en eller anden form. Det endte med, at man fik 10 præster med på »Samarbejdsudvalgsskolen«. Jeg gennemgik selv grundkursus for tillidsmænd.

– *Skal De så være tillidsmand?*

– Ja, i mit sogn. Men hvis De mener på en »rigtig« arbejdsplads: Nej. Det skal naturligvis arbejderen selv være. Det er han nemlig den eneste, der kan klare. Og hvor er de dygtige, de tillidsmænd! Det lærte jeg i hvert fald af kurset. Og så lærte jeg i øvrigt, at der er intelligensreserver i arbejderbefolkningen, som vi slet ikke har udnyttet endnu.

– *Det benægtes fra kompetent side, at der findes arbejdere i Danmark.*

– Det er der noget om. I den traditionelle stil findes de vel snart kun på billeder fra århundredskiftet. Men der findes et bredt miljø af fagorganiserede arbejdere, efterkommere af den gamle arbejderbefolkning. Dem har jeg for eksempel her i Avedøre – jeg vil kalde dem arbejdere, der er blevet selvejere. Deres forhold til kirken er præget af ukendskab til dens tro og moral. Men der er en åbenhed, som var ukendt hos den gamle arbejderbefolkning. Den gamle kampstilling er forbi. Man kan næsten overalt få en god samtale i gang. Det er mit bestemte indtryk, at vi er ude af bølgedalen. Men det er et faktum, at der er stor afstand mellem kirken og det jævne folk, og årsagen må først og fremmest søges i kirkens holdning til arbejderspørgsmålet i forrige århundrede. Vi havde et udpræget statskirkevæsen – også efter folkekirkens indførelse. Det var ikke interesseret i, at der blev bygget kirker. På dette punkt er der for øvrigt ikke sket nogen ændring af nævneværdig karakter.

Kirken så det som sin opgave at forsvare det bestående borgerlige samfund. Denne borgerlige kirke var oven i købet godt udulet af oplysningstidens ånd. Nu strømmede med industriens opkomst tusinder af tidligere landboere ind til broerne. Der opstod mammut-sogne, – St. Johannes havde en overgang op mod 90.000 sjæle. Om nogen sjælesorg

*Pastor
Bent Sørensen:
Tør kirken
sige noget om
boligproblemet?
(Se også bagsiden).*

kunne der naturligvis ikke være tale. Det var bunkedåb og bunkebrylluper, betaling for stolepladser o.s.v. Resultatet: afkristning. På den tid kunne man opleve, at der på gaden blev spyttet på en præst i ornat.

Denne udvikling var så meget mere sørgelig, som denne arbejderbefolkning havde medbragt en vis traditionskristendom fra landsbysamfundet. Læg mærke til, at arbejderbevægelsen i sin begyndelse havde stærke kristeligt-sociale træk – ligesom i England. Jeg behøver bare at nævne et navn som Pio. Men kontakten mellem kirken og folket var for ringe. Den antikristelige linie sejrede. Jeg vil nøjes med at konstatere dette faktum. Skyldsspørgsmålet skal en anden afgøre.

– *Var der slet ingen lyspunkter?*

– Jo, et meget stort et: Københavns Kirkefond. Så kirkeligt det lyder, så er det en lægmandsbevægelse. Den så arbejderbefolkningens åndelige nød og gik i gang med at afhjælpe den. Dens mål var at få opdelt København i sogne på 10.000, hvert med 2 præster. Resultatet ser De i de mange beskedne rødstenskirker rundt om i København. – I øvrigt er jeg »Kirkefunds-teolog«, d.v.s. jeg benytter i mit kirkedistrikt de midler, som man altid har anset for væsentlige i Kirkefunds-kredse. Grundsynspunktet er, at man skal have mennesker i tale uden for den lille kreds, der af sig selv indfinder sig til gudstjeneste. Det

vigtigste middel er her de naturlige kontaktflader, kirkelige handlinger og konfirmandundervisning, og dertil studiekredse, ungdomsarbejde, møder for de ældre, husbesøg, sygebesøg og månedlige menighedsmøder. Der har De mit arbejdsmonter. Men hvad kan én mand udrette i et »sogn« på 5000, som stadig vokser?

– *Men hvad så med præster på arbejdspladsen?*

– Det ville der rimeligvis kun være brug for 3 steder i Danmark: B&W, Lindøværftet og Danfoss. Alle de andre virksomheder er for små til at »bære« en arbejderpræst. Udviklingen i Danmark går i øvrigt i retning af mindre virksomheder med 2-500 mand. Men bortset herfra er jeg af den opfattelse, at sognet stadig må være det afgørende i kirkens geografi. De store problemer ligger i dag i familiens og fritidens verden, mens arbejdspladsens problemer er under kontrol. Hvad er et værdigt familieliv i folkekirkelige hjem? Tør kirken sige noget om boligproblemet? Og hvad med den voksende fritid? Lediggang er roden til alt ondt!

– *Har De – eller folkekirken i det hele taget – et egentligt lægmands-apostolat blandt arbejderne?*

– Ikke af navn og ikke organiseret, sådan som vi kender det fra den katolske kirke. Men selv forsøger jeg i realiteten at arbejde med lægmands-apostolatet gennem mine studiekredse og gennem ungdomsarbejdet.

– De har været hos Unge Katolske Arbejdere. Hvad synes De om den metode, at arbejderen skal være – eller rettere er – arbejdernes egen apostel?

– Det er min opfattelse, at metoden har som mål at bevare og styrke arbejderens tro, så han ikke bliver sjælespaltet ved mødet med arbejdspladsens problemer og lader sin tilid til Gud forblive en søndagstro, og jeg mener i øvrigt, at det er den metode, vi benytter i folkekirken. Vi skal bringe evangeliet ud i verden. Jeg mener ikke sådan, at præsten skal fare rundt og passe alle kontakter, men mere, at han skal inspirere lægfolk til at arbejde videre, hjælpe myndige lægfolk til at løse deres særlige opgaver.

– Vi må også tale lidt økumenik. Hvad med mulighederne for samarbejde på det pastorale område?

– Det er op til den katolske kirke!

– UKA er jo principielt åben for alle kristne. Der er også unge protestanter i bevægelsen. Hvad mener De om det?

– Hvis det skulle udvikle sig til mere end rene undtagelser, ville jeg mene, man skulle holde lidt øje med det. I øvrigt ville jeg da glæde mig over, at unge bliver konfronteret med kristen tro. Skulle de konvertere, vil jeg sige: Hellere konversion end ingen overbevisning.

– Vi tænker nu mere på samarbejde med folkekirkepræster, der ville arbejde med deres unge arbejdere som medlemmer af folkekirken!

– Det ville være udmærket! Jeg kunne nævne en række navne alene her i København på folk, der tænker ligesom jeg i dette spørgsmål.

– Kan De sige noget mere alment om, hvad De mener, der er de kristnes mest påtrængende opgave i det moderne samfund!

– Lad mig formulere det således: Kirken må orientere sig ud fra det modsatte af ortodoksi, nemlig nutiden, og lade de levende have primatet fremfor de døde. Den opstandne Kristus og medmennesket skal bestemme kirkens tankegang og handlemåde.

N-T.

*

REDAKTIONELT

Med dette nummer følger en giroblanket til brug ved indbetaling af abonnementsbeløbet for januar kvartal. Bladets pris er kr. 11,- pr. kvartal.

hvor vi savner endr

Når juletiden ebber ud, fejrer Kirken ved det nye års begyndelse »den hellige families fest«. Søndagens liturgiske gudstjeneste er jo ikke et ydre skuespil, som vi arrangerer på en »fiks« måde. Den er den hellige handling, hvor vi træder ind i Guds evige nu og fejrer mindet (anamnese) om hans »salige død og opstandelse fra de døde«. Vi tilbeder og lovpriser Gud med vore sange og bønner. Samtidig belærer Kirken os ved at tale til os. I ordets gudstjeneste læser den de ord op for os, som Helligånden har inspireret, og den forkynder på højtidelig måde Kristi evangelium, de ord, som aldrig skal forgå, medens himlen og jorden skal forgå. På denne søndag er ordets gudstjeneste samlet om den hellige familie i Nazaret. Men derfra går tanken næsten umærkeligt over til vore kristne familier. Men tanken slår endnu en tredje kreds: vi alle er som Kristi mystiske legeme og som Guds folk én familie.

Jesus Kristus, den menneskevordne forløser, er ikke en abstrakt størrelse eller en idé. Han var et virkeligt menneske. Den første Adam trådte ind i tilværelsen som et fuldt voksent menneske. Den anden Adam blev født som et barn og levede som alle menneskebørn sine første år i en families skød. Hans fader var en håndværker og hans moder en ganske jævn kvinde. Den hellige Skrift fortæller ikke meget om familien i Nazaret. Vi får kun at vide, at barnet Jesus adlød sine forældre. Han, hvis inderste livskærne var at »gøre Fadernes vilje«, adlød også sine jordiske forældre. Den kristne tradition har med forkærlighed fordybet sig i disse skjulte år i Nazaret. Den har tegnet et billede af denne familie, som ånder fred, endrægtighed og hensyntagen, hvor enhver af de tre foretrækker Guds vilje frem for sin egen vilje og kun er betænkt på at være den andens tjener. Derved er familien i

Nazaret blevet alle kristne familiers mønster og forbillede. Alle aviser taler i dag om, at familien er i en krisetilstand. Tænker vi på familien, dukker straks ordet »familieplanlægning« op i vor bevidsthed. Skønt disse problemer er store og ligefrem frygtindgydende, må vi ikke glemme den anden store opgave, at løfte vore familier op til at være kristne familier. Denne opgave er vanskeliggjort i vor tid, men den er ikke umulig. Thi i ægteskabets sakramente har Gud givet os evnen og kraften til denne opgave. På denne søndag burde ægtefællerne overveje deres gensidige forhold. Fader og moder burde tænke på deres stilling over for deres børn. Børnene burde mindes om, at de skylder deres forældre ærbødighed, lydighed og kærlighed. Vi kommer alle fra en familie, vi har alle »vores« familie – og vi danner alle en familie. Hvor ofte taler ikke liturgien om »familia Tua«, din familie, Guds familie! Som Guds folk danner hele Kirken én familie. Om denne familie burde man kunne sige, at den samles i skøn endrægtighed. Det gamle danske ord »endrægtighed« betyder egentlig, at man »bærer noget sammen med en«. Hvis man opmærksomt lytter til tidens tegn, opdager man hurtigt, at vor tid mangler denne endrægtighed. Vi befinder os i en neurotisk tilstand af irritation, gensidig kritik og mistænkeliggørelse. Det ord, som var de første kristnes løsen, ordet fred, som også var Johannes XXIII's yndlingsord, står ikke højt i kurs i vore dage. Der er ufred og manglende endrægtighed ikke blot blandt folkene, men også blandt de enkelte mennesker.

Der er næppe noget ord, som så ideligt gentages i Det nye Testaments skrifter som ordet »fred«. Levede den hellige Frans af Assisi i vor tid, ville han sikkert som dengang ustandseligt have prædikeret fred. Burde vi kristne, vi katolikker, ikke først og fremmest være »fredsbærere«? En-

gtigheden

gang imellem tror man, at det er blevet mode mere at betone det, som adskiller os, end det, som forener os. Det enkelte menneske tænker kun på sine private interesser, enhver gruppe i samfundet – og i Kirken – tænker kun på sine ideer i stedet for også at tænke på de andres.

Hvor savner vi dog endrægtigheden i vor tid! Dette, at den ene bærer den andens byrde, at vi bærer dem sammen i sand endrægtighed, d.v.s. tålmodighed. Måske har vi i en sådan grad overbetonet den – i sig selv berettigede – ærlighed overfor os selv og vor egen overbevisning, at vi ikke mere ser, at der også findes andre, at ingen af os ejer hele sandheden eller har krav på at vide besked om alle ting. Vi trænger alle til en nybesindelse. Ellers er vi ikke mere én familie. Thi hvor uenige en families medlemmer end kan være om uvæsentlige ting, så er de dog i det væsentlige endrægtige. Ser det ikke ud, som om vi var enige i det uvæsentlige, men uenige i det væsentlige?

Læser vi i lyset af disse overvejelser teksterne til ordets gudstjeneste så falder de i to dele. Evangeliet om den tolvårige Jesus i Jerusalem fortæller os om grundlaget for den sande familieånd. Grundlaget er den absolutte trofasthed overfor Guds vilje. Over familien, over kærligheden mellem mand og kvinde, over forældrenes og børnenes gensidige hengivenhed står Guds vilje. Den menneskelige kærlighed siger ganske vist: »Jeg er din, du er min.« Men den kristne ved, at ingen kan helt være den andens, thi vi tilhører først og fremmest Gud. Vi er Kristi slaver. Når dette eneste »absolutte« vakler, vakler alt andet. Tiden viser det. Kun den er virkelig Guds tjener, som ikke vil, at Gud skal gøre, hvad han selv vil, men gør, hvad Gud vil. Enhver af os står i et direkte forhold til Gud. Først derefter kommer det umiddelbare forhold til de menne-

... men ikke her

sker, han elsker. Hvis denne »ordo caritatis«, som Augustin så ofte taler om, ikke opretholdes, går i længden alt i opløsning. Ingen virkelig fred uden betingelsesløs lydighed overfor Gud.

Efter at dette fundament er lagt, taler Paulus om kærlighedens »sødme«. Da Kristus har udvalgt os, tilgivet os, elsket os, skal også vi elske vore brødre og søstre, alle uden undtagelse. »Bær over med hinanden og tilgiv hinanden, hvis den ene har noget at bebrejde den anden«. Disse ord

rammer os i dag mere end nogensinde. Den som kender livet, vil ikke benægte det. Hele Kirkens institutionelle og sakramentale liv har jo ikke betydning i sig selv. Det er kun middel til dette ene, at vi lever vort liv i tro, håb og kærlighed. Det første er kun et middel, det sidste er målet. Vi kan i dag ikke overbevise andre om vor tros rigtighed med nok så intellektuelle argumenter. Vi kan kun gøre det ved at leve et liv i tro, håb og kærlighed. I dag er kun kærligheden troværdig.
H. Roos S.J.

■ FRANKRIGS KRISTNE FAGBEVÆGELSE SKIFTER NAVN

Den stærkeste kristne fagforeningsbevægelse i verden, den franske Confédération Française des Travailleurs Chrétiens CFTC besluttede på sin kongres i forrige måned at ændre sit navn til Confédération Française Démocratique du Travail CFDT. Mod beslutningen stemte 30 procent af de delegerede, og minoriteten har konstitueret sig som en selvstændig organisation for at føre den specifikt kristne fagforeningstradition videre. Fra den katolske kirkes side har man afholdt sig fra at tage stilling til spørgsmålet og såvel dominikanernes som jesuiternes socialpolitiske organ har udtalt deres billigelse af ændringen. At CFDT skulle udtræde af den kristne Fagforenings-Internationale har ikke været på tale.

Den franske navneændring er et led i en lang udvikling, hvor bevægelsen skridt for skridt har frigjort sig fra den sociale romantik og den »bloktænkning«, der altid har truet med at lamme katolske sociale bestræbelser. Bevægelsens historie går tilbage til 1880, men den havde helt frem til den anden verdenskrig en begrænset rækkevidde koncentreret i visse stærkt katolske regioner og visse befolkningsgrupper, hovedsagelig tjenestemænd. Indflydelsen blandt industriarbejdere var næsten lig nul.

I løbet af mellemkrigstiden gjorde man dog vigtige erfaringer. Man modstod fristelsen fra de såkaldte »gule« fagforeninger, der var inspirerede fra arbejdsgiverside. Klager mod de kristne fagforeninger fra paternalistiske katolske arbejdsgivere afgjordes i tyverne af Vatikanet til fagforeningernes fordel. Mussolinis og Hitlers undertrykkelse af forskellige landes katolske fagforeninger, Francos hensynsløse undertrykkelse af de katolske baskiske fagforeninger og Dolfuss' statslige organisering af de østrigske arbejdere fjernede eventuelle rester af en korporativ ideologi.

Et vigtigt skridt i CFTCs historie var, da organisationen, i lighed med den store franske landsorganisation CGT, afslog samarbejde med Vichyregimet på grundlag af Charte du Travail. Herved kom CFTC til at spille en betydelig rolle i modstanden mod tyskerne.

Efter krigen fremtrådte det første betydende kristne demokratiske parti i fransk politik, MRP, Mouvement Républicain Populaire. Til trods for at dette parti omhyggeligt undgik et bestemt konfessionelt præg, besluttede CFTC at føre en helt uafhængig politik i forhold til MRP. En ny generation af ledere, der var udgået fra JOC, Unge Katolske Arbejdere, og fra modstandsbevægelsen, overtog ledelsen af CFTC, og det lykkedes efter krigen disse ledere at vinde indpas hos store grupper af industriarbejdere.

I 1947 indtraf sprængningen af den store marxistiske landsorganisation CGT som følge af, at den blev brugt af de meget dominerende kommunister som et rent politisk redskab i strejker rettet mod Marshall-hjælpen. Det lykkedes dog ikke den socialistiske Force Ouvrière at drage mere end en fjerdedel af CGTs medlemmer med sig, og denne gren af fagbevægelsen har ikke i styrke kunnet måle sig med CFTC-CFDT. Medlemmerne af FO er i endnu højere grad tjenestemænd og funktionærer, og den kristne fagforeningsbevægelse har gennemgående ført en mere radikal politik end den socialistiske. Den sidstnævntes karakter af antikommunistiske udbrydere har gjort det sværere for CGT at gøre fælles sag med den, end det var for CFTC.

Den længe iagttagne tendens hos CFTC til ikke at lade sig identificere med den katolske kirkes interesser har blandt andet vist sig i, at man ikke har deltaget i de katolske organisationers kamp for offentlig understøttelse til de konfessionelle skoler.

Trods denne bestræbelse for at tage afstand fra kirkens interessepolitik opstod der modsætninger mellem arbejderpræsterne og de kristne fagforeninger. Arbejderpræsterne anså de kristne fagforeningers blotte eksistens for et udslag af manglende solidaritet med de organiserede arbejderes flertal, der tilhørte det kommunistiske CGT. Organisationsprocenten er imidlertid efter nordiske forhold meget lav i Frankrig.

Den udvikling, som nu har ført frem til navneskiftet, er ikke et udtryk for sækularisering i den forstand, at praktiserende katolikkers indflydelse i ledelsen skulle blive svagere. Det mest fejlagtige ville være at opfatte det skete som en kamp mellem kristne og ikke-kristne om

magten i organisationen. Det drejer sig om forskellige opfattelser af, hvordan arbejdernes interesser bedst kan tilgodeses i overensstemmelse med den katolske sociallære. Den linje, som den franske kristne fagforening har valgt, har støtte i rundskrivelsen Mater et Magistra fra 1961, hvor katolikker opfordres til at samarbejde med ikke-troende i faglige foreninger under forudsætning af, at disse ikke driver antikristen kultur- og idépolitik.

En anden faktor af største betydning for opgivelsen af betegnelsen »kristen« er, at en mængde ikke-kristne allerede er blevet medlemmer, dels i Frankrig, hvor algerske muhamedanske arbejdere hellere slutter sig til de kristne end til de kommunistiske fagforeninger, dels i Afrika, hvor aflæggere af den franske og den belgiske kristne fagforening har haft stor fremgang.

■ SPANIENS KATOLIKKER FORUNDRET OVER FORSINKELSEN AF KONCILDEKRET

Af Manuel Mira

I katolske kredse i Spanien hersker der stadig undren over bestemmelsen om, at dekretet om religionsfriheden skulle udskydes til koncilets fjerde samling.

Skønt denne afgørelse var af stor betydning for Spanien, indskrænkede aviserne sig til at meddele de nøgne fakta uden kommentarer og lederartikler. Nyheden gjorde imidlertid et dybt indtryk i katolske kredse helt ned til manden på gaden og fremkaldte mange forskellige reaktioner.

Der er ingen tvivl om, at man i Spanien med forventning så frem til dette dekret, i håb om at det skulle blive retningsgivende for det juridiske fundament for religionsfrihed i landet. Som det nu er, er der grund til at tro, at det spanske udkast til loven om ikke-katolikker vil blive betydeligt forsinket, fordi man ikke kan støtte sig på en højtidelig deklaration fra koncilets side.

Skønt der under koncilets tredje samling har været talt meget om »religionsfrihed« i Spanien, og det er blevet sagt, at det allerede vidt fremskredne lovforslag snart vil blive sendt til vedtagelse i Cortes (det spanske parlament), varede det ikke længe, før der var iagttager, der

fremstillede advarsler om, at der i »højere kredse« rådede en vis tøven, en slags »trækken sig tilbage«, beordret af en person – eller personer – der havde myndighed til at påbyde en sådan tilbageholdenhed.

Tilbagebøjet blev officielt begrundet med, at det lå i forlængelse af et emne, der kort tid før var blevet forelagt som næsten løst. Samtidig sagde man, at det ville være ønskeligt at afvente pavens og koncilets afgørelse. Udskydelsen af koncildekretet vil nu komme til at indvirke på den videre behandling af det spanske lovforslag.

Samtlige aviser bragte meddelelsen om, at man havde besluttet at udsætte koncilets afstemning om religionsfriheden til fjerde samling, og at denne afgørelse var blevet vedtaget efter andragende fra 250 koncilfædre, hvoraf de fleste var italienere eller spaniere.

Ærkebiskoppen af Oviedo, Vicente Enrique y Tarancón, som indtil for nylig har været sekretær for det spanske episkopat, forklarede imidlertid nøje, da han kom tilbage fra Rom, at »kun 25 af de 80 spanske biskopper havde anmodet om udsættelse af koncilets afgørelse vedrørende religionsfriheden«.

»Det er ikke helt rigtigt«, sagde han på en pressekonference i sin residens i Oviedo, »at de spanske og italienske biskopper enstemmigt er gået ind for at forhindre, at erklæringen om religionsfriheden skulle blive vedtaget på koncilets tredje samling.«

Ærkebiskop Enrique y Tarancón erkendte, at »fra vort synspunkt« kunne udsættelsen og den dermed følgende forsinkelse af vedtagelsen af den foreslåede spanske lov, der skulle mildne loven om de ikke-katolske trossamfund, give anledning til negative resultater med hensyn til sjælesorgen.«

Ærkebiskoppen udtalte over for journalisterne, at næsten alle koncilfædre efter hans opfattelse var enige om det nødvendige i, at konciliet fremkom med en erklæring om religionsfriheden. Der var imidlertid to grupper, fortsatte biskoppen, hvoraf den ene ønskede en øjeblikkelig erklæring, selv om den skulle blive ufuldkommen i sin form, mens den anden foretrak, at skemaet forelå fuldstændig færdigt, før der blev foretaget en afstemning. Blandt tilhængerne af en hurtig afstemning var de

nordamerikanske biskopper »hvilket er logisk, eftersom spørgsmålet både fra et politisk og et sjælesørgerisk synspunkt er af største betydning for dem«. Ærkebiskoppen af Oviedo forklarede derefter, at der var en anden gruppe koncilfædre, der gik ind for erklæringen om religionsfriheden som en uomgængelig forudsætning for dialogen med den moderne verden. Denne gruppe ønskede, at erklæringen skulle være godt og nøjagtigt udfærdiget, selv om den derved kom langsommere igennem. Konciliet er et højtideligt møde, hvor kirkens læremyndighed træder sammen, og det må gøre tingene ordentligt, sagde han.

Fra dette synspunkt, sagde ærkebiskop Enrique y Tarancón, havde erklæringen »mangler både i teologisk og filosofisk henseende, foruden at der var visse uoverensstemmelser i teksten.« Ærkebiskoppen forklarede, at teksten til erklæringen var blevet forelagt i koncilaulaen i denne ufuldstændige tilstand fem dage før mødets slutning.

»Der var henvend 200 koncilfædre, deriblandt visse colombianske, brasilianske, italienske og spanske biskopper, som med udgangspunkt i koncilets forskrifter erklærede det for nødvendigt, at de fik tid til at gennemgå og sætte sig ind i den nye tekst, der var blevet dem forelagt. Dette skete onsdag den 18. november. Samme dag meddelte ordføreren ved afslutningen af eftermiddagens møde, at forsamlingen ville tage stilling til spørgsmålet den følgende dag. Om torsdagen, da man allerede var nået et stykke ind i formiddagens møde, meddelte dekanen for koncilets ledelse, kardinal Eugène Tisserant, at der, eftersom andragendet om at få mere tid til at sætte sig ind i erklæringen om religionsfriheden var i fuld overensstemmelse med koncilets forskrifter, ikke ville blive foretaget nogen afstemning om spørgsmålet. Denne afgørelse vakte umådelig sensation – især blandt tilhængerne af en hurtig afgørelse.«

Ærkebiskoppen af Oviedo oplyste yderligere, at adskillige koncilfædre, deriblandt ham selv, den 18. november ved den middag, der blev afholdt til ære for kardinal Suenens af Brüssel i den spanske ambassade, spurgte kardinalen, hvorfor erklæringen om religionsfriheden var blevet forelagt med så ringe tid til at drøfte den.

Luca de Tena, 41 år, er en af de mest indflydelsesrige redaktører i dagens Spanien. Han er gift med en slægtning af Franco og leder af den såkaldte ABC-bladkoncern. I en kommentar til udviklingen i Spanien gennem de sidste ti år har han sagt: »For syv år siden var der ingen frihed, intet håb om frihed, ingen hensigt fra regeringens side til at give frihed. I dag er der stadig ingen frihed, men der er håb – og der er alvorlige ønsker hos dele af regeringen til at give frihed. Det er forskellen.«

Hertil svarede den belgiske kardinal, at arbejdet var blevet tilrettelagt så godt som muligt med henblik på, at det skulle gøres hurtigst muligt, men at det havde vist sig umuligt at føre det igennem.

Ærkebiskoppen forklarede, at man som følge deraf havde bestemt sig til at rette henvendelse til paven. Der blev samlet underskrifter, og efter mødet torsdag den 19. november blev et andragende sendt til paven. Om fredagen, dagen før koncilets tredje samling sluttede, blev pavens svar oplæst i koncilaulaen. I svaret hed det, at der i overensstemmelse med koncilets forskrifter ikke var tid til at sætte sig ind i erklæringen om religionsfriheden på den samling, der nu var ved at være forbi. Dermed var sagen afgjort.

Ærkebiskoppen udtalte sin beklagelse over visse referater i pressen ved at sige:

»Skylden for udsættelsen er blevet lagt på de spanske og italienske bi-

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

AMAGER

Jul. Larsen & Sønner

AMAGERBROGADE 221

* 55 66 47

Bliv børnehavvelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

TIL BYEN

FRABYEN

- i byen

smut ind!

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

KØDHALLE

Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg

Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

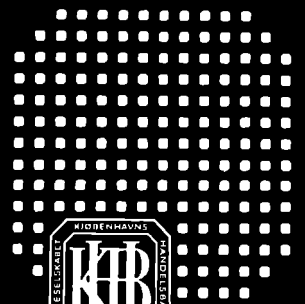
Telefon Minerva *408

MEJERIET JESTEBRO

Aarhus by's førende

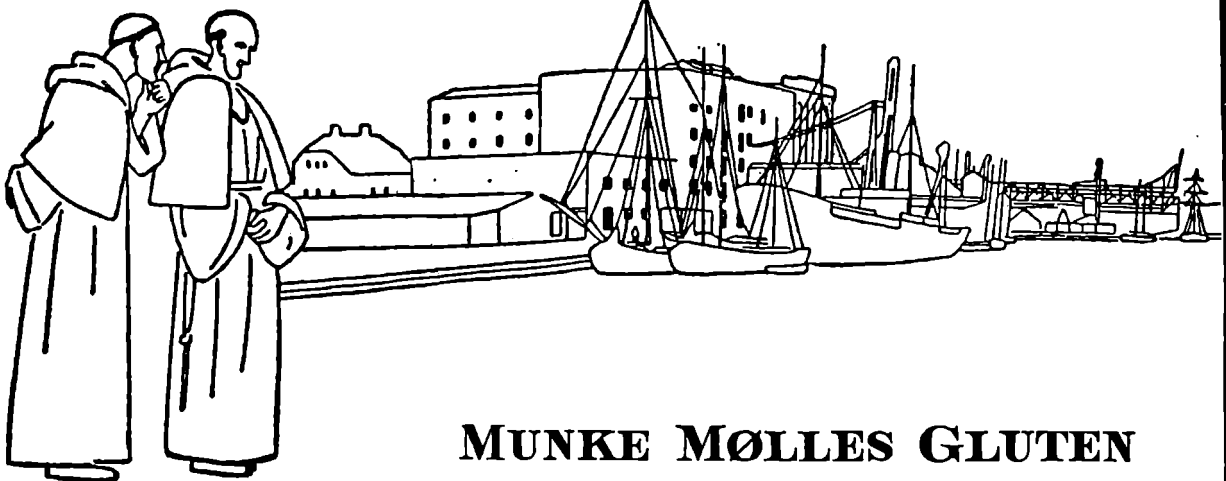
TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

Her er 160 punkter
og der er 180 steder i landet hvor
der ydes HANDELSBANK-service

HANDELSBANKEN

allid
med i
billedet

MUNKE MØLLES GLUTEN

skopper. Dette kom især til udtryk i de aviser (ikke de spanske), der udkom fredag den 20. november. Om lørdagen fremkom de engelske og nordamerikanske aviser imidlertid med mere detaljerede oplysninger, hvori de gjorde rede for sagen. Jeg kan fortælle Dem, at af i alt 80 spanske koncilfædre var der kun 25, der underskrev andragendet om udsættelse. Jeg ved, at i hvert fald en af de spanske kardinaler, der var i Rom, hørte til dem, der ikke underskrev det, og jeg ved med al vished, at jeg selv heller ikke skrev under på det.»

■ POLITISK ERKLÆRING FRA TYSKE KATOLIKKER

Af Jens Oluf Lund

Næppe nogen anden katolicisme i verden er blevet så hårdt kritiseret, hvad angår politisk stillingtagen, som den tyske. Hele uroen om Pius XII's forhold til Hitler-Tyskland er et eksempel herpå. Også i dag er Tyskland et politisk brændpunkt på grund af delingen mellem øst og vest. Det er derfor med interesse, man åbner en nylig udsendt erklæring fra de

tyske katolikkers centralkomité. Den er dateret i Bad Godesberg, november 1964. Pjecen er på 8 sider og giver almene direktiver for de tyske katolikkers politiske stillingtagen. Erklæringen omfatter såvel udenrigs- som indenrigspolitik og er inddelt i otte punkter.

Erklæringen begynder med en almindelig opfordring til alle tyske katolikker om at tjene verden ud fra styrken i den kristne tro. En vis ligestyldighed fra mange medborgeres side overfor demokratiet fylder os med bekymring, hedder det. Hele folket må drages ind i det politiske liv. Derfor er en bred politisk skoling nødvendig og en livlig meningsudveksling må være en følge heraf. Her nævner erklæringen særligt meddelelsesmidlernes betydning for samfundets trivsel. Presse, radio, film og tv må give politisk information og udøve den nødvendige kritik af de politiske begivenheder.

Punkt 2 er viet udenrigspolitikken. Herunder nævnes Tysklands venskabelige forhold til Europa, Atlantfællesskabet og den frie verden. Men der peges i samme åndedræt på nødvendigheden af at gå ud over dette fællesskab i en solidaritet med udvik-

lingslandene, der trues af kommunisme, totalitarisme og materialisme. Der opfordres også til bedre kontakter med østlandene. Kristen tro og fælleseuropæisk bevidsthed forbinder os med disse folk og formår at sætte en dialog i stand, hedder det i erklæringen.

På det indenrigspolitiske plan lægger erklæringen hovedvægten på familie- og boligpolitikken. Der kræves flere boliger især til de unge og bedre økonomisk støtte til børnerige familier. Endvidere beklages udviklingen henimod udearbejde for husmødre. Dette fører i praksis til en overbelastning, der går ud over børnene i de mindste aldersklasser. Den sociale sikkerhed bør øges i takt med det industrielle fremskridt, hedder det.

Alt i alt må erklæringen ses som et objektivi bidrag til den politiske skoling af de tyske katolikker, dog indenfor meget traditionelle rammer, der i nogen grad belastes af det konfessionelle CDU-parti. For eksempel er endnu stillingen til SPD, det tyske socialdemokrati uafklaret. Erklæringen slutter dog med en opfordring til generelt samarbejde med andre og med at fastslå »alle politiske kræfters« bidrag til almenvellet.

ROMAN KUSIER

Murermester

Telefon Nivå 150 . Nivå

RYBERG's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 588
Filial: Agtrupvej 133
Telefon 4033

Rybergs brød — bid mærke i det!

S. Steffensen & Søn

Tømrermestre

Nylandsallé 26, Horsens
Tlf. 2 36 70

Marcussen & Søn

Orgelbyggeri

Grundlagt 1806
AABENRAA

I DEN KOMMENDE TID

KIRKEVANDRINGEN I KØBENHAVN

Tirsdag den 19. januar 1965 arrangerer Alban- og Sergeisamfundet for ellefte gang den årlige kirkevandring i anledning af bedeugen for Kirkens enhed.

Der begyndes som sædvanlig i Sct. Pauls Kirke kl. 19, fortsættes i Jerusalemskirken, Aleksander Nevski Kirken, St. Ansgars Kirke og St. Albans Kirke og sluttes i Gustafskirken.

Kirkevandringen ledes af provst Svend Borregaard, de forskellige kirkers egne præster medvirker, og i Gustafskirken bliver der til slut to korte foredrag af sognepræst Gunner Tjalve (folkekirken) og pastor Ib Andersen (den romersk-katolske kirke): Dialog — samtale mellem kirker.

Program med salmer m.v. (1 kr.) fås ved indgangen. Grupper, der deltager samlet, bedes ved indledningsgudstjenesten i Sct. Pauls Kirke tage plads i den øverste del af kirken.

Samme aften holdes en kirkevandring på Amager under ledelse af sognepræst Johannes Nielsen. Der begyndes i Kong Håkons Kirke kl. 19, fortsættes i Sundby Kirke og Købnerkirken og sluttes i St. Annæ Kirke. Også under denne kirkevandring holdes der en kort gudstjeneste i hver kirke.

Flere steder i omegnen, bl.a. i Hvidovre og i Lyngby, holdes der lokale kirkevandringer i bedeugen, som varer fra 18. til 25. januar.

ØKUMENISK GUDSTJENESTE

Det økumeniske Fællesråd i Danmark arrangerer hvert år i bedeugen en økumenisk gudstjeneste. Den holdes den 24. januar kl. 20.00 i Københavns Domkirke. Prædikanter bliver frikirkerådets formand, pastor Poul Poulsen og biskop Halfdan Høgsbro. Københavns lærerkor medvirker. Der bliver i forhallen udstilling af billeder fra det økumeniske arbejde.

Det økumeniske Fællesråd har på dansk i forkortet form ladet udgive

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørfør.

M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde

Firma Hans Møller

v/ Ib Møller
Sct. Olsegade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefy

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Tlf. Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

Skolebøger - Skolerekvissitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg

Roskilde Boghandel

Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri

Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen

Slagtermester

Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs eff.

Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevine

Hjørnet af Algade og Olsegade
Bedste indkøbssted i Roskilde

Esbjerg

Interessentselskabet

Nis Petersen

Tømre- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen

Murermester

Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland

Aut. vand- og gasmester
Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

Gunnar Skov

Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjysk Rør-
& Sanitetslager A/S**

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

Drik homogeniseret mælk
og spis youghurt

Esbjerg Andelsmejeri

Skolegade 39, Esbjerg
Telefon 2 01 44

R. Schulik

Slagterforretning

Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømremester

Ejnar J. Nielsen

Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermester

Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding

P. Jeppesen & Søn

Murermestre

Zahnsgade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck

Elektroinstallatør

Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma

Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen

Tømremestre

V. Kjørbosvej 1, Kolding
Telefon 2 02 81
Tømre- & snedkerarbejde udføres

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From

Kolonialhandler

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget

Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77

Kolding

1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver

Walenty Patrzalek

Malermester

Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

de af Kirkernes Verdensråd udarbejdede tekster til bedeugen. Disse tekster kan rekvireres fra Det økumeniske Fællesråd for 0,15 kr. pr. stk., 10,- kr. for 100 stk.

DEN KATOLSKE SAMTALETJENESTE

En kreds af yngre præster og lægfolk med tilknytning til Sct. Ansgars sogn og Katolske Menighedsplejer har besluttet at indrette en samtalejeneste, hvor katolikker – og også ikke-katolikker – kan henvende sig for at få hjælp og vejledning i sjælelige anliggender og i vanskeligheder af mere almen karakter. Mange af en storby indbyggere trænger ofte til blot at kunne samtale med et medmenneske.

Man ser også, at vanskeligheder, der i sig selv ikke er store, er vokset op til at blive »problemer«, som et behjertet menneske er i stand til at hjælpe ud af.

Et par passende samtalerum er ved at blive indrettet i Bredgade 69, 1. Man begynder småt, idet man kun holder åbent én gang ugentligt: hver mandag kl. 19-21.

De, der søger samtalejenesten, vil kunne komme til at tale enten med en præst eller en lægmand, mandlig eller kvindelig. Flere fagfolk har til sagt deres bistand i særlige tilfælde. Tjenesten begynder *1. mandag januar 1965.*

Kjeld Geertz-Hansen

KRONJYDERNE FORBEREDER JUBILÆUM

Jesu Hjerter sogn i Randers forbereder sig allerede til menighedens 100 års jubilæum, der indtræffer på Sct. Michaels dag den 29. september 1967. Ganske vist er det i god tid, men under hensyn til, at menigheden er Danmarks andenældste – kun Fredericia er ældre, fra 1674 – vil det være forståeligt, at katolikkerne i den kronjyske hovedby og i det store opland forbereder sig i tide samt henleder landets øvrige katolske menigheders opmærksomhed på det sjældne jubilæum.

Oplysningen om hundredåret blev givet under menighedens adventsfest på Sct. Michaels Skole, hvor sognepræsten, pastor Karl Smeenk, der tilhører oblatfædrene, blandt andet læste op af den første, nu snart hundredårige kirkebog, hvis gulnede blade til indledning er beskrevet af menighedens første sognepræst, pastor Clemens Gormann, som af pastor, senere biskop Johs. von Euch, Fredericia, var blevet betroet den opgave at gøre Randers til et katolsk cen-

trum for hele den nordlige halvdel af Jylland fra Skagen til og med Århus og i en linie mod vest.

Randers-menigheden vil nu strenges sig an med dels at samle et jubilæumsfond for kirken og dels at tilrettelægge arrangementerne i forbindelse med fejringen af det sjældne danske jubilæum.

Sct. Joseph Søstrene kom allerede til Gudenåbyen året efter, i 1868, da man begyndte skolevirksomhed. Denne er fortsat frugtbringende – tidligere gennem mange år i Thorsgade og nu på Sct. Michaels Skole. Endvidere drev søstrene fra århundredets begyndelse til kort efter anden verdenskrig hospitalsgerning nær kirken.

Ved adventsfesten holdt den nye kapellan, pastor Finn Lynge, tillige et lysbilledforedrag om oblatfædrenes mission blandt eskimoerne i det nordlige Canada, hvor taleren netop har været på rejse før tiltrædelsen i Randers.

a.d.

TV OG RADIO

Fortsat fra bagsiden

Trier Petersen sluttede ud på de små timer diskussionen med et »tak for i nat« og håbede, at Ekko havde været med til at lade den menige dansker forstå lidt af politikernes hovedpine. Man kunne kun ønske, at politikerne ville tale lige så voksent om problemerne til vælgerne, som tv's bedste indenrigsmagasin nu har gjort det. Dette magasin har en alt for beskedne titel. Det kan ikke blot være ekko. Det kan også råbe og selv sætte i gang.

j.m.

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

FJERDE SØ

Hovedagentur

Gratis rådgivning dag og aften

i alle enkelte og kombinerede forsikringsarter:

Ulykke – Daggænge – Familieindbo
Brand – Indbrud – Vandskade
Tyveri – Ansvar

Auto – Husejer – Forretning
Driftstab – Sanitet – Oliefyrr m. m.

H. E. Pedersen, Søndervigvej 89
Vanløse . Tlf. 71 20 23

samt

Tegningsagentur
Statsanstalten for Livsforsikring

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

KSK

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre

Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Glarimester

POUL V. JOOST

Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselsolier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Vejle

A/S Vejle Mælkekompagni

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejle

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejle Trælast- og Kulkompagni)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejle

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejle

Vejle Optik

vl Anker Kastrup
Briller

Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejle

Raadhusørvet
Vejle
Tlf. 684 og 3711

Poul
HENRIKSEN

Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevare Forretning
Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejle

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejle
Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Telf. 73 07 70

A. & P. G. Vintersborg

Snedker- og tømrermestre
Lindbjerggårdsvej, Næstved
Tlf. 72 16 28
72 08 18

Herlufsholm Brødfabrik

Næstved . Tlf. 72 40 31
Spis Herlufsholm Brød

C. Mortensen

Murermester
Gallemarksvej 23. Tlf. 72 13 49
Næstved

Arndt Nielsen

Ure og optik
Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum
Tapeter - Malervarer

Claudi Hansens Eff.

Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

Peter Mortensen

Statsaut. installatør
Østergade 8, Næstved
Telefoner 72 06 63
72 36 63

N. Juel Pedersen

Glarimester
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager
aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422
4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)
Åbent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Horsens

Carl Bæk & Søn

El. Fagmanden
Vestergade 33, Horsens. Tlf. 218 88
Lys - kraft - oliefy
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselolier
Havnen 3, Horsens - Tlf. 2 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens
Tlf. 2 19 20

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSGASIN
Christian C. Salther
HORSENS

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 10.: 1. søndag efter Helligtrekonger (s. 83, hvid).
MANDAG den 11.: Søndagens messe (s. 83, hvid). Ihukommelse af Hyginus (s. 76), pave og martyr.
TIRSDAG den 12.: Søndagens messe (s. 83, hvid).
ONSDAG den 13.: Jesu dåb (s. 83, hvid).
TORSDAG den 14.: Hilarius (s. 784, hvid), biskop, bekender og kirkelærer. Ihukommelse af Felix af Nola (s. 784), martyr.
FREDAG den 15.: Paulus (s. 785, hvid), eneboer. Ihukommelse af Maurus, (s. 785), abbed.
LØRDAG den 16.: Marcellus I (s. 787, rød), pave og martyr.

R.I.P.

Vor kære lille Mor, Besser og Olde
MARIE GAMÉL

Enke efter billedskærmester Josef Gamél, er gået bort den 30. december 1964.

*Kylle, Ib og Bent v. Benzón
Erik, Inge og Pia v. Benzón*

Bed for hendes sjæl.

R.I.P.

KNUD CAPOZZI BENTZEN

* 17-1-1890 † 25-12-1964

Familien

Bed for hans sjæl.

Ægteskabskursus

afholdes i bibliotekssalen, Bredgade 67, København K, fem på hinanden følgende onsdage, første gang den 13. januar kl. 19 til ca. kl. 22.

Kursus omfatter bl.a.:

Vi stifter hjem - Kærlighed og fællesskab - Kærlighedens udfoldelse i det ægteskabelige samliv - Familieplanlægning m.v.

Kursusafgift kr. 15,- pro. pers. Kursusbrochure med indmeldelseskupon kan fås ved de katolske kirker i Storkøbenhavn, Hillerød, Helsingør, Køge og Roskilde eller ved henvendelse til

Religionspædagogisk Udvalg

Scr. Kjeldsgade 3, København Ø.

Tlf. Ryvang 9337

samt ved tlf. Bella 7101 mellem kl. 18 og 19.

Katolske begravelser

Benzón

AUT.
KATOLSK
BEDEMAND

København

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

* 34 46 01

D. Plate Petersen

Malermester

Tlf. Fasan 2718

Karl A. Hansen

Murermester

Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

Ove Juel-Christensen

Tria *6408

Kaffe og kolonial en gros

Mogens Larsen

El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.

Tlf. C. 828

*Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.*

Lev. til katolske institutioner.

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

ABSALON-SKANDINAVIA

samarbejdende FORSIKRINGS aktieselskaber

SKUMGUMMI HYNDER

Vor specialfabrik fremstiller hynder og sæder til bænke, stole og knæskamler udfærdiget i nøjagtige individuelle mål — eller efter Deres ønske.

Benyt Dem af vor gratis faglige vejledning. Vi kommer — uden forbindelse — over hele landet og måler op og giver tilbud eller fremsender prøvehynde. De skal blot skrive eller ringe til

SPECIALFABRIK

Vestergade 45, Århus C.

TLF. (061) 2 12 60

GARDINER-BØRNEKONFEKTION SENGEUDSTYR - TRICOTAGE TEXTIL VAREHUSET

SLOTSGADE 17 - KØBENHAVN N - CE 15311

- hvor gode varer sælges billigt

SCT. ANNÆ REJSER 1965

Palæstina: Påsken — 5.-20. april — 16 dages flyverejse til Israel (Tiberias) — Jordan (Jerusalem) — Hjemrejse via Damaskus, Baalbek, Beirut. Pris: Kr. 2565 — incl. udflugter. Rejsledere pater T. Langsted og Annie Rastrup.

Italien: 23. juni-10. juli — 18 dages togrejse — Rom — Sorrento (besøg på Monte Cassino, Capri, Amalfi) — Firenze. Pris: Kr. 1135 — incl. sovevogn og udflugter. Rejsledere pater Leo Drzal og Annie Rastrup.

Lourdes: 3.-10. august — 8 dages flyverejse til Lourdes. Rejsen er beregnet for raske.

Pris: Kr. 825. Rejsleder pater Johs. Langsted og Annie Rastrup.

Program og alle oplysninger fås hos Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. — Telefon Sundby 86.

God orientering i tv om boligen

Et par dage før jul blev seerne inviteret til at »løse op« – ikke for julegaverne, men for boligproblemerne. Sådant præsenterede i alt fald Trier Petersen Ekko's mammut-udsendelse fra Louisiana i Humlebæk. Var det problemets arkitektoniske sider, der havde givet ideen til at henlægge udsendelsen til dette fornemme sted? Det var dog ikke kun arkitekter, der var inviteret til at løse problemet på ekspertbasis, men økonomer – med den kommende Nationalbankdirektør, professor, dr. polit. Erik Hoffmeyer i spidsen, – murermestre, lejerforeningsrepræsentanter, ja sågar en murerarbejdsmand fra Århus. Ekspertterne var opdelt i fire hold, der hver fik sin opgave stukket ud. Holdene havde arbejdet fra om morgenen, og først kl. 21.40 fik seerne lov at komme med. Sendetiden var ubegrænset, og de seere, der holdt ud til det sidste, omkring ved midnat, har sikkert fået et mere nuanceret billede af problemets vanskeligheder, end den kedelige valgpropaganda var i stand til at give dem det.

Det første spørgsmål lød: Hvor stor er boligmanglen? Herpå svarede det første hold gennem sin ordfører, Poul Jørgensen, den dygtige redaktør af Landbrugsmagasinet. Holdet havde dog måttet give afkald på at nyde de mejerigtige glæder og havde måttet nøjes med kold suppe. Så hårdt var arbejdet. Det fremgik af rapporten, at Danmarks boligstandard statistisk set er den bedste i Vesteuropa, idet vi har 1,1 værelse til disposition pr. indbygger. Hvad vi så, hver især, skal stille op med de resterende ellevehundrededele værelse er ikke godt at vide, som en tv-anmelder bemærkede dagen efter. MEN 256.000 personer har mindre end 1 værelse til deres disposition, og kun 60 pct. af de unge nygifte havde lejlighed ved ægteskabets indgåelse. 80 pct. havde lejlighed et år efter ægteskabets indgåelse, 90 pct. to år efter, og tre år efter ægteskabets indgåelse havde kun 95 pct. deres eget. Dette ændrer jo billedet. Når man så dertil føjer, at 50 pct. af den danske boligmasse stammer fra før århundredskiftet, er der ikke længere berettiget grundlag

for at prale med de 1,1 værelse pr. indbygger. Arbejdsgruppen konkluderede med at opstille 50.000 nye boliger om året som en målsætning for at løse boligkrisen. En arkitekt i gruppen, Skriver, kom med en meget fornuftig skelnen mellem bolignød, der især rammer de unge og familier med børn, og boligmangel, der er et mere elastisk begreb i relation til indkomst og social status.

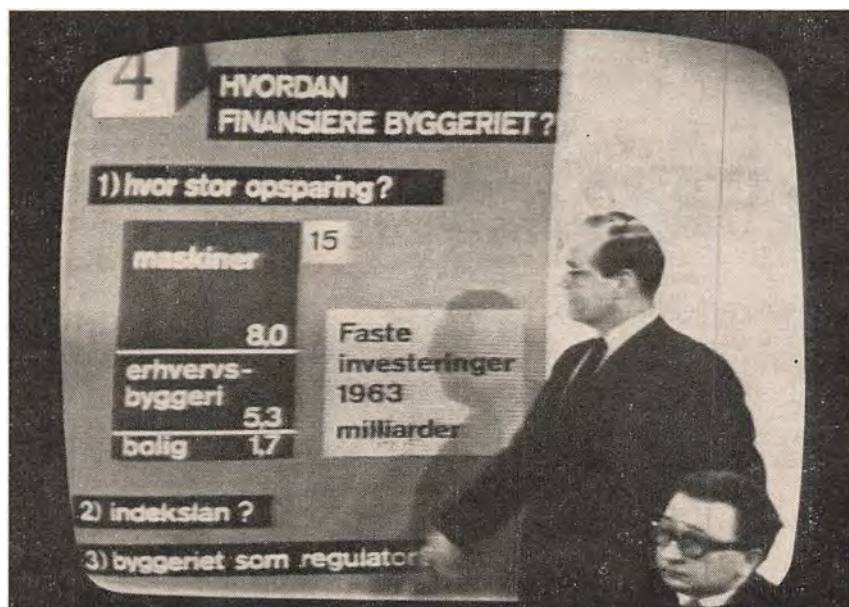
Gruppe nr. 2 gjorde rede for spørgsmålet: Hvordan skal vi bygge? Henning Knudsen førte ordet og resumerede de to hovedkrav, som holdets eksperter mente at måtte stille til byggeriet. Det første krav er industrialisering. Kun seriefremstilling af industrielle komponenter kan billiggøre byggeriet og klare tempoet. Man insisterede endvidere på smidiggørelse af faggrænserne, idet industrialiseringen kommer til at sprænge byggeriets gamle håndværksmæssige rammer. Det andet hovedkrav var bymæssig planlægning. I denne forbindelse nævntes også bedre rummelighed i lejlighederne. De planløse slumkvarterer fra århundredskiftet syndede ved store facader og små værelser, og meget af det moderne byggeri gentager fejltagelsen. Gruppen ønskede intet »skrabet« byggeri, idet prisforskellen mellem det såkaldt »skrabe« byggeri og det kvalitetsbetonede er forbavsende ringe.

Gruppe 3 beskæftigede sig med det kapitale spørgsmål: Hvad skal boligen koste?

Ordføreren var Werner Henschmidt, hvis ansigt dukkede op på skærmen og åbenbarede en person, hvis stemme man i forvejen var fortrolig med fra Radioavisen. Med sin uhyre præcise stemme redegjorde han koldt og ulidenskabeligt for resultatet af en diskussion, som man anede måtte have været mere hektisk. Gruppen foreslog huslejeforhøjelse i den gamle boligmasse, udlignet med tilskud til børnerige familier. I øvrigt skulle huslejeforhøjelsen overgå til et boligfond til finansiering af nybyggeri. Murerarbejdsmanden fra Århus, Sartori, gjorde dog opmærksom på ulemperne ved den fri prisdannelse ved at henvise til værelsespriserne, hvor markedsmekanismen spiller frit.

Den sidste gruppe beskæftigede sig med finansieringen af byggeriet. Henning Petersen konkluderede journalistisk godt i to ord: Hus eller bil. Den mere tekniske del af diskussionen gik sikkert den menige seer forbi, således spørgsmålene: Hvor stor opsparing? – indekslån – byggeriet som regulator i den økonomiske politik? etc. Otto Krabbe vovede sig ud på de politisk gyngende vover og stillede et tabuspørgsmål: Hvordan ligger det med en udligning af militæruddgifterne til fordel for boligbyggeriet. Han fik ikke noget svar, selvom diskussionen varede til midnat. Man skal sikkert også både være naiv og cand. theol. og komme fra Vesterbro for at stille den slags spørgsmål, som »man« ikke stiller.

Fortsattes side 17

Brev fra Paris om

Dreyers

»Gertrud«

Diskussion i Esbjerg om

Alt muligt

*Fransk og russisk
reaktion på*

Pavens
appel

Hvad de dog mener om

Koncilet,
politikere,
embeds-
mænd
og meget
mere

katolsk

15. JANUAR 1965

113. ÅRGANG

uge 3 blad

Det er derfor Vort inderlige ønske, at De Forenede Nationer i stadig højere grad må være i stand til at tilpasse sin struktur og sine virkemidler efter sit hvervs omfang og store betydning. Måtte det tidspunkt snart være inde, hvor denne organisation bliver i stand til effektivt at garantere menneskerettighederne, disse rettigheder, der har deres direkte udspring i vor menneskelige værdighed, og som derfor gælder alle mennesker og er ukrænkelige og umistelige. (Johannes XXIII – fra »Fred på jorden«. Læs lederen på side 4 om FN's kritiske år.)

■ FÅ REAKTIONER PÅ PAVENS APPEL TIL VERDEN

Der er kommet meget få reaktioner på pave Paul VI's højtidelige henvendelse til verdensoffentligheden om nedrustning og hjælp til udviklingslandene. Paven henvendte sig den 4. december til verdenspressens repræsentanter, der fulgte paven på Indienrejsen og overgav dem et »Budskab til verden«. Det indeholdt er forslag om *overførsel af rustningsbudgetternes milliarder til et internationalt fond til støtte for udviklingslandene*. Blandt de sparsomme reaktioner var dog to betydningsfulde fra henholdsvis øst og vest. Det drejer sig om det sovjetrussiske nyhedsbureau »Nowosti« og det franske dagblad »Le Monde«.

Moskva hilser pavens fredsaappel

Det sovjetrussiske nyhedsbureau »Nowosti« betegner pave Paul VI's Bombay-appel om nedrustning og overførsel af i det mindste en del af rustningsbudgetterne til et internationalt fond til støtte for udviklingslandene som »et værdifuldt og positivt bidrag til kampen for freden«. Endvidere skriver bureauet: »Man må i denne forbindelse gøre opmærksom på, at pave Pauls forslag helt og fuldt stemmer overens med det program, som Sovjetunionen allerede forelagde for FN i 1960. Blot en femtedel af de summer, der anvendes verden over til oprustning, ville være tilstrækkeligt til at give udviklingslandene chancen for at indhente de industrielt førende lande indenfor et tidsrum af 25 år. Nu er spørgsmålet blot, om pavens appel vil blive hørt af de vestlige politikere, der betegner sig som kristne, men som i praksis faktisk bidrager meget lidt til fredens og nedrustningens sag. Men pressekonferencen i Bombay beviser, at pave Paul VI følger sin forgængers, pave Johannes XXIII's linje, som den kom til udtryk i rundskrivelsen »Fred på jorden«.

»Le Monde«: Et menneskes skrig

Det franske dagblad »Le Monde«, der nyder stor anseelse i diplomatiske kredse, skriver i en leder om Paul VI's Bombay-appel: »Denne højtidelige appel fra Bombay er et menneskes skrig – et menneske, der er kommet for at få fysisk kontakt med den

største elendighed i verden, og som er gået rystet ud af oplevelsen. Paven beder de lande, der nærer tanker om fred og ikke om sønderknuselse og krig, om at standse rustningskapløbet og i stedet lade i det mindste en del af deres militærdgifter overføre til et internationalt fond til hjælp for udviklingslandene. Den europæiske sammenslutning O.C.D.E. giver hvert år 8 milliarder dollars til udviklingslandene. Man kan formode, at hvis samme lande afgav 1 procent af deres rustningsbudgetter til pave Pauls foreslåede hjælpefond, ville dette nye tilskud beløbe sig til 1 milliard dollars ekstra. Overfor de umådelige behov er det lidt. Men er det tilstrækkelig grund til at lade hånt om pave Pauls forslag? Selv om fødselsbegrænsning er en af nøglerne til problemet – Vatikankonciliet har omtalt det på den sidste samling i efteråret – kan de rige lande ikke af den grund heri finde et påskud til at forholde sig passive, hvad angår indsats på andre områder.«

»Le Monde« fortsætter: »Det værste er, når man ser på reaktionerne på pavens Bombay-appel, at den i manges øjne virker banal. Sulten i verden synes de fleste at affinde sig med som en kendsgerning. Den er emne for så mange erklæringer og så mange taler, at manden fra gaden er endt med at vænne sig til den uden at reagere. Paradoksalt nok er regeringerne sig meget mere problemet bevidst, og det er regeringerne, der har vanskeligheder med at overbevise deres befolkninger om nødvendigheden af at ofre en del af deres velstand.«

Det franske blad slutter dog sin lederartikel med at udtrykke håb: »Krigen mod sulten er ikke tabt på forhånd. Når man tænker på de umådelige anstrengelser, man har gjort de sidste tyve år på rustningsområdet, og som har ført til, at vi har en trussel om kolossale ødelæggelser hængende over hovedet, kan man ikke tro, at de samme lande, der har ofret så mange penge og så mange videnskabelige anstrengelser, nu pludselig ville påberåbe sig deres afmagt, når det drejer sig om at råde bod på hundreder af millioner menneskers nød.«

Katolske akademikere og sulten

I tilslutning til Den eukaristiske Verdenskongres i Bombay i december måned afholdt den internationale katolske akademikersammenslutning »Pax Romana« sin generalforsamling i samme by. 200 delegerede fra 22 lande behandlede »de menneskelige

problemer i forbindelse med udviklingslandene«. Af rapporterne, der blev fremlagt på mødet, fremgik det blandt andet, at verden i dag bruger 140 milliarder dollars på oprustning og kun 7 milliarder på hjælpeprogrammer til udviklingslandene. Endvidere at der i 11 af verdens rigeste lande bruges 90 milliarder frank på reklame.

■ VATIKANET OG ITALIENS NYE PRÆSIDENT

Vatikanet. – Pave Paul VI har sendt lykønskningstelegram til den nyvalgte italienske præsident, socialdemokraten Giuseppe Saragat. Desuden har Vatikanets officielle dagblad »Osservatore Romano« hilst den nye præsident velkommen og mindet om det nære venskab, der i sin tid knyttes mellem Saragat og den daværende nuntius i Paris, Roncalli – den senere pave Johannes XXIII. Saragat var dengang Italiens ambassadør i Paris. Bladet minder også om Saragats forsvaret af pave Pius XII i anledning af beskyldningerne om ikke-intervention overfor Hitlers grusomheder.

Derimod omtaler den italienske højre-presses Saragats valg til præsident som en sejr for kommunisterne. Som bekendt var det de kristelige demokraters splittelse, der umuliggjorde en samling omkring partiets officielle kandidat Giovanni Leone. Det engelske katolske blad »Catholic Herald« skriver i denne forbindelse: »Præsidentvalget viser det italienske demokratis svaghed. Igennem hele 21 afstemninger forsøgte partierne at vælge en rent partipolitisk præsident ved hjælp af alle politiske tricks. Især de kristelige demokrater har her syndet. Det drejer sig dog om at finde en fællesnævner, der gerne skulle stå over partierne.«

Præsident Saragat er socialist fra sin ungdom af og forfatter til et værk om Marx. Han har fornylig måttet dementere rygter om, at han skulle være blevet praktiserende katolik. Rygterne går tilbage til 1961, da Saragats hustru døde. Hun var en meget ivrig katolik. Saragat skal være en ivrig læser af religiøse forfattere som for eksempel Pascal og Augustin. I sin første officielle henvendelse til det italienske folk efter valget til præsident, erklærede Saragat: »Jeg vil vie mig til min nye opgave med Forsynets hjælp.«

■ KONCILETS FJERDE SAMLING BEGYNDER TIL SEPTEMBER

Det meddeles nu officielt fra Rom, at det andet Vatikankoncilis fjerde samling vil begynde den 14. september 1965. Programmet ser således ud:

Nye forslag til debat:

- 1) Skema 13 (Kirken og den moderne verden)
- 2) Kirkens mission
- 3) Præsteskabet
- 4) Religionsfrihed

Delvis omarbejdede forslag:

- 5) Biskoppernes ansvar
- 6) Kirken og de ikke-kristne religioner
- 7) Ordenslivet
- 8) Præsteuddannelsen
- 9) Den kristne opdragelse

Kun til endelig afstemning:

- 10) Åbenbaringen
- 11) Lægapostolatet.

■ »EN OPMUNTRING FOR OS ALLE«

Rom – Paven har modtaget Roms borgmester, Petrucci, i audiens. Herunder kom paven med en kompliment til den nye italienske præsident Saragat, fordi denne i sit budskab til folket havde talt om nødvendigheden af at løse boligproblemet for de dårligst stillede. »Saragats ord er en opmuntring for alle, der beskæftiger sig med disse problemer,« sagde paven. »Det drejer sig jo om at skabe et nyt folkerigt kvarter med velordnede og ordentlige huse, med skoler, haver, torv, værksteder og kirker. I Rom må et sådant kvarter ved siden af de gamle ruiner og uforglemmelige mindesmærker give et vidnesbyrd om en blomstrende civilisation.« »Hvis denne civilisation skal være kristen, må den i første linje være social og human,« sluttede paven.

■ SØSTRENE ØNSKER SELV AT HAVE ET ORD MED

Rom. – De kvindelige ordenssøstre ville gerne have en repræsentation i de organer, der bestemmer over deres liv, erklærede søster Mary Luke overfor journalisterne i Rom. Søsteren er

fra Amerika og observatør ved konciliet. En sådan repræsentation ville være en reform helt på linje med Kirkens modernisering, mente søsteren. Hendes udtalelse sættes nu i forbindelse med kurierreformen og menes særlig at tage sigte på den kongregation, der beskæftiger sig med ordenslivet indenfor Kirken.

■ LITURGI- KONGRES I BERLIN

Berlin. – Fra den 25. til den 28. januar 1965 vil der i Berlin blive afholdt en stor liturgikongres, der skal beskæftige sig med den katolske gudstjenestes fornyelse i overensstemmelse med koncilets bestemmelser. St. Hedvigskatedralen i Østberlin skal være mødesal for de mange gejstlige, ordensfolk og lægfolk, der er indbudt. Kongressen slutter med en særlig bibelgudstjeneste, den såkaldte »Ordets Liturgi«.

■ WESTMINSTER KONTAKTER MOSKVA

Moskva. – Englands katolske primas, ærkebiskoppen af Westminster, dr. John Heenan, opholdt sig før jul i Moskva for i fire dage at føre samtaler med patriarken af Moskva, Aleksej, og metropolitten af Leninograd, ærkebiskop Nikodim. Heenan er medlem af enhedssekretariatet i Rom under kardinal Beas ledelse.

■ SKADER RADIO OG TV MERE END GAVNER?

Rom. – UNDA, den internationale katolske forening for radio og TV, der har sit sæde i Freiburg i Schweiz, afholder i dagene fra den 8. til den 11. februar en kongres i Rom, hvor man vil beskæftige sig med radio og TV's rolle i den nye tid, der bryder frem. Begge meddelelsesmidler er i stand til at bringe mennesker, racer og klasser nærmere hinanden. Men samtidig er man vidne til at radio og TV misbruges til det modsatte: til at hidse folk op imod hinanden. Wladimir d'Ormesson fra Det franske Akademi, Sir Hugh Carleton Green, direktør for BBC, Louis Merlin, direktør

for Europe no 1, Paris, Rodino di Miglione fra det italienske RAI og koncileksperten Bernhard Häring af redemptoristordenen vil tage del i kongressen. Deltagerne vil bagefter blive modtaget af pave Paul.

■ MOSKVA RADIO BRINGER PAVENS JULEBUDSKAB

Moskva. – Det sovjetrussiske nyhedsbureau TASS har bragt pavens julebudskab i uddrag. Det drejer sig især om de steder, der handler om freden, samarbejdet mellem nationerne, forømmelsen af racepolitik, nationalisme og oprustning. Uddragene var ikke ledsaget af nogen kommentar.

■ KATOLSKE OBSERVATØRER VED ØKUMENISK MØDE I NIGERIA

Genève. – To officielle katolske observatører er til stede ved Kirkernes Verdensråds centralkomité's møde i Nigeria fra den 12. til den 21. januar 1965. Det drejer sig om pater Pierre Duprey og pater Hamer, der begge har tilknytning til kardinal Beas enhedssekretariat i Rom. Sidstnævnte er tidligere rektor ved dominikanernes fakultet i Saulchoir ved Paris. På mødets dagsorden står emner som for eksempel racisme, afrustning, religionsfrihed og samarbejde med den katolske kirke.

■ BOMBAY- APPELLEN I TAL

Rom. Statistikerne har sat sig ned for at illustrere pavens Bombay-appeal om overførsel af rustningsbudgetterne til hjælp til udviklingslandene. NATO-landenes militære udgifter ligger på 76 milliarder dollars. Heraf svarer USA for 52 milliarder, Storbritannien 4,2 milliarder, Frankrig 3,8 og Vesttyskland 3,75 milliarder (i 1962).

Tager man 1 pct. af disse udgifter til den af paven foreslåede pulje der skulle administreres af FAO – FN's organ for ernæringsproblemer – skulle NATO-landene betale 2,7 milliarder. I sammenligning hermed kan anføres, at COMECON-staternes udgifter til udviklingslandene andrager 6 milliarder over 10 år.

FN's kritiske år

1965 – 20-året for FN's oprettelse – bliver et kritisk år for verdensorganisationen. De tunge skyer, der et srykke tid har været at ane ude i horisonten, lægger sig nu omkring De Forenede Nationers skyskraber i New York.

Da Hitlers 3. rige var knust blev amerikanske arkitekter enige med russiske om, at der nu skulle bygges noget op, som også kom til at betyde en ende på Englands og Frankrigs imperialistiske tilbøjeligheder. I de to sidstnævnte koloniriger så man derfor nok ikke til at begynde med alt for mildt til det store verdensparlament, men efterhånden er englændere og franskmænd tilsyneladende blevet grebet så meget af entusiasme, at det lige så stille er blevet USA, der er kommet til at stå som den store imperialist i de nye staters øjne.

Hvad de unge nationer angår, er det i øvrigt værd at tænke på, at disse på grund af FN fortsat er på talefod med det Europa, som tidligere var bopæl for deres koloniherrer. På grund af FN har de nye stater undgået at falde for den meget naturlige fristelse: at isolere sig fra den vestlige verden. Trods mange forskelligheder og endnu flere uenigheder bekender jordens folkeslag sig i stadig højere grad til den store enhedstanke, som pave Paul henviser til i sit julebudskab.

Og alligevel står vi her i begyndelsen af 1965 ansigt til ansigt med en række spørgsmål, der kan betyde en alvorlig fare for verdensorganisationen.

Der er Sovjetunionens vægring ved at betale sin andel af omkostningerne til FN's fredsbevarende militæraktioner, og der er Indonesiens kraftige reaktion på Malajias optagelse i sikkerhedsrådet, bare for at nævne et par eksempler. I Indonesien mærker man en stadig stærkere kinesisk indflydelse – vel en af årsagerne til, at landet har kastet sig ud i en noget vovelig udenrigspolitik.

Mærkeligt er det at tænke på, at de mørke skyer over FN har trukket sig sammen netop på et tidspunkt, hvor de to giganter, USA og Sovjet, er på ret god talefod. Overordentlig glædelige er de ord, præsident Johnson er kommet med, nu da han sidder fast i sadlen. Han understreger betydningen af at nå til en fredelig forståelse med Sovjet. Men lige så vigtig er hans erklæring om, at der bør arbejdes intenst på at løse de indenrigspolitiske problemer – bl.a. de sociale spørgsmål i forbindelse med højnelsen af negrenes levestandard. For en vigtig faktor i bekæmpelsen af racediskrimineringen – et problem der stadig er brændende 20 år efter FN's oprettelse – er en forbedring af negrenes materielle kår. Og det er et indenrigspolitisk problem, man udmærket kan sætte op i FN-plan. Det er nemlig gennem bekæmpelsen af den sociale uretfærdighed, man når længst i retning af en broderlig forståelse.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 10-14. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K.: tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12) postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

En ny film af Carl Th. Dreyer er en sjælden begivenhed. Og det i alle ordets betydninger. Mellem »Ordet« og »Gertrud« er ni år gået, mellem »Vredens dag« og »Ordet« elleve år. På grund af disse usædvanligt lange mellemrum venter man en ny Dreyer-film med en vis spænding. Er det på grund af denne spænding, at man lettere risikerer at blive skuffet? I alt fald har de danske filmkritikere efter »Gertrud«s premiere i Paris haft vanskeligt ved at skjule deres utilfredshed og skuffelse. Den ene anmelder har som overskrift til sin artikel: »Dreyer har valgt forkert«, medens en anden skriver: »Med denne monumentalkunst har han (Dreyer) klemt livet af livet«. På sin side veg ambassadør Eyvind Bartels ikke tilbage for uden omsvøb at betroe »Kristeligt Dagblad«, at han langtfra føler sig begejstret over sin berømte landsmands sidste værk. I sin erklæring taler han om »den falske illusion, at vage banaliteter om livets melankoli, kærlighedens håbløshed og drømmens evige fiasko er en sandhed, der er værd at udtrykke«.

Er der virkelig grund til at være så streng? Er disse kritiske bemærkninger ikke udtryk for en lidt for hurtig og en lidt for overfladisk bedømmelse? Overser de ikke Carl Th. Dreyers originalitet og hans storhed som kunstner? Det er disse spørgsmål, vi her vil forsøge at belyse.

Filmen »Gertrud« er lavet over et teaterstykke af den svenske forfatter Hjalmar Söderberg. Stykket stammer fra 1906 og blev spillet i København for første gang i marts 1907 med Betty Nansen i hovedrollen. Vi er vist ikke uretfærdige over for dette værk, når vi siger, at det i dag virker temmelig støvet og gammeldags. Söderberg er ikke Strindberg! Selv om hans teaterstykker kan placeres i denne store svenske forfatters kølvand, d.v.s. i den tradition, man plejer at kalde det realistiske teater, savner Söderberg mesterens geni. »Gertrud« i særdeleshed er et stykke, der ikke vidner om ret meget mere end talent.

På scenen ser man historien om en kvinde, der kæmper sig frem mellem tre mænd. Den første, Lidman, er en berømt teaterforfatter. Gertrud har giftet sig med ham af kærlighed, men hun er temmelig hurtigt blevet klar over, at hun kun er en hindring for hans arbejde og hans kamp mod berømmelsen. Fordi hun ikke kan acceptere nogen konkurrence for sin kærlighed, forlader hun ham. Den anden, Kanning, er en sagfører med

Kærlighedens åndelige dimension

politiske ambitioner. Selv fortæller hun, at hun i dette nye ægteskab kun har søgt »kødets lyst«. Heller ikke dette fører til noget: ved stykkets slutning forlader hun ham definitivt. Den tredje mand, Jansson, er musiker, en slags boheme, en del yngre end hun. Hun er lidenskabeligt forelsket i ham, men han gengælder ikke hendes følelser. Han gør hende til nar ved at prale af deres forhold. Med sit stolte sind kan Gertrud ikke bære det. Også ham vil hun forlade. Stykket slutter med denne afgørelse: Gertrud vil gå sin vej og leve alene. Denne slutning er for resten temmelig tvetydig. Hvor vil Söderberg hen?

Det er vanskeligt at sige med sikkerhed. Vil han illustrere en slags kvindesagstese og lade os forstå, at kvinden udmærket kan leve uden mand og være sig selv nok? Eller vil han tværtimod give udtryk for en skjult foragt for kvinden, ved at fremstille hende som ude af stand til at knytte sig varigt til nogen? Denne sidste fortolkning kan dels begrundes med Gertruds selvoptagethed i hele stykket og dels i særdeleshed gennem slutningsscenen, hvor vi ser en anden kvinde, fru Kanning, i en samtale med sin søn afsløre sig som helt igennem egocentrisk og overfladisk.

Det var altså udgangspunktet.

Sandt at sige har dette udgangspunkt kun underordnet betydning. Som Robert Bresson engang har bemærket, kan en trekantshistorie blive til såvel en boulevardkomedie som til en tragedie af Sofokles. På kunstens område betyder emnet ingenting, alt ligger i måden, man behandler det på. Ellers ville vi ikke beundre æbler malet af Cézanne og endnu mindre en gammel støvle malet af Van Gogh!

Hvad han ville stryge i stykket kunne næsten forudses: nemlig alt, hvad der i det var for stærkt præget af en bestemt epoke, for eksempel samtalen om tidens politik

Fra Paris skriver dominikanerpater Martin Drouzy om vor store landsmand, Carl Th. Dreyers nye film »Gertrud«, der har fået en noget blandet modtagelse af den danske presse. Men har vore hjemlige anmeldere forstået, hvor skaberen af »Jeanne d'Arcs lidelse og død« vil hen med sin nye film? spørger vor medarbejder.

mellem Lidman og Kanning i begyndelsen af 3. akt eller de sætninger, hvori de to mænd viser sig som typiske overfladiske figurer fra de »skønne gamle dage« (hentydninger til Lidmans elskerinder, Kannings barnagtige opførsel over for sin mor o.s.v.). Hele det satiriske element, der præger Söderbergs værk og måske derved giver det en vis charme, men som samtidig er en af dets begrænsninger – alt dette forsvinder i filmen, simpelthen fordi det ikke kan forenes med Dreyers klassiske kunststopfattelse og filmsprog.

Ligeledes forkorter Dreyer mange replikker og samtaler, selv nogle, der er nødvendige for handlingens forløb. Systematisk trækker han dem sammen, giver noget lignende et koncentrat af dem. Nogle få sætninger, nogle få ord erstatter ofte en lang tirade. Ganske som han i sine kulisser ubarmhjertigt kasserer alt, der ikke er strengt nødvendigt, afbarker han teksten, forenkler den til det inderste. Han har i et interview fortalt, hvordan han i løbet af filmoptagelserne fjernede flere detaljer, som viste sig at være unyttige, sekvenser som han tidligere, medens han arbejdede på drejebogen, havde anset for rimelige. Således gør Dreyer sit stof mere og

DREYERS »GERTRUD«

mere kompakt og giver det altså en ny tyngde. »En vellykket film«, siger han selv, »er som et vellykket arkitektonisk værk. Det er umuligt at stryge en eneste detalje uden at ødelægge hele værkets harmoni.«

Men, hvad der er endnu mere bemærkelsesværdigt, Dreyer stryger endvidere alt, hvad der i stykket skaber tvetydighed. Hvem var egentlig Gertrud i Söderbergs værk? Er hun en ustabil kvinde, en evigt utilfreds elskerinde, en dukke, der »viser komplet mangel på kendskab til vilje og ansvar«? Er hun en kvinde, der venter for meget af kærligheden og altså kun kan blive skuffet af den? Det er vanskeligt – ud fra stykket – at give et afgørende svar. I filmen forsvinder denne uvished. Gertrud bliver til en rigtig Dreyer-heltinde, en af disse kvinder, der ligesom Jeanne d'Arc eller den unge præstekone i »Vredens dag« er helt betaget af en lidenskab (eller et kald), som hun ikke kan ryste af sig. Gertrud for sin del tror på kærligheden, tror *kun* på kærligheden. For hende er der intet andet der tæller. Det er, som om hun har viet sit liv til det. At elske bliver for hende til noget absolut. Derfor

Ebbe Rode og Bent Rothe i »Gertrud«.

afviser hun enhver form for kompromis, for eksempel kompromiset i et trekantægteskab, som såvel Kanning som Jansson foreslår hende. På samme måde afviser hun Lidmans indbydelse til at komme tilbage og begynde et nyt samliv; for hende kan en fiasko aldrig bødes: man sætter

synspunkt er Gertrud et af disse »grænsetilfælde«, man så ofte møder hos Dreyer, hvor han som udgangspunkt tager almindelige psykologiske træk, som han imidlertid fører ud i deres yderste konsekvens. Med en slags ubønhørlig og urokelig logik presser Dreyer også Gertruds psyke for alt, hvad den indeholder. Han gør hende til en kvinde, der bogstaveligt talt er »besat« af kærlighed, som er det totalt og som *kun* er det. Hele filmen består i at vise, hvor denne besættelse fører hende hen.

Men for at kunne føre vor analyse af filmen videre, må vi nu undersøge, hvad den danske instruktør har *føjet* til det svenske teaterstykke.

Anna Malberg, Bent Rothe og Nina Pens.

Meget lidt i virkeligheden, men noget afgørende. I en så præcis konstruktion, som Dreyers film er, er den mindste detalje, der føjes til eller tages bort, tilstrækkelig til at forandre hele værkets balance. Netop på dette punkt kommer den gamle filmskabers genialitet til syne.

I forbindelse med Dreyers heltinder talte vi tidligere om kald og »besættelse«. Det er netop disse udtryk, vi her må anvende. Denne kærlighedskraft, der brænder i Gertruds indre, er nemlig ikke blot af naturlig art og oprindelse. Den stammer fra det hinsidige. I en samtale mellem Gertrud og en af hendes barndomsvenner (en samtale, der helt og holdent er opdigtet af Dreyer), forklarer Gertrud, hvorfor hun ikke tror på menneskets frie vilje. Efter hendes opfattelse er alle menneskers liv forudbestemt. Hendes fader har altid påstået det og hun ved det selv: »Der er intet valg.« Til Jansson gentager hun: »Du måtte, ja du måtte. Det er nøgleordet – til alting.« For Gertrud – sådan som Dreyer har opfattet hende – er menneskene altså påvirket, sat i bevægelse af ukendte kræfter, der er større end de selv, og som enten kan være gode eller onde. Kan vi kalde disse kræfter tilfældighed, skæbne, forsyn? Ligesom i sine andre film ønsker Dreyer ikke at tage parti. Han beholder alligevel en sætning fra Söderbergs dialog, der i filmens sammenhæng får en helt ny dybde: »Jeg ved ikke. Måske findes der et højeste væsen. Ellers bliver så meget uforklarligt.« Takket være disse enkle og tilsyneladende harmløse tilføjelser får hele værket en ny balance. På grund af dem står vi ikke længere på psykologiens område, ej heller over for en kamp mellem forskellige temperamenter eller en konflikt mellem pligten og lidenskab. Et nyt element, et *tragisk* element er kommet ind i billedet. Ligesom i den græske teaterkunst er personerne styret af mystiske kræfter, som de ikke er herrer over, og som de altså ikke kan være ansvarlige for. Gertrud oplever disse kræfter; hun ved, at hun er udleveret til dem, på samme måde som hun i en drøm har oplevet, at hun blev forfulgt af et hundekobbel og nøgen udleveret til deres bid.

Bliver hun besejret af dem? Vil hun tværtimod gå ud af kampen som sejrende? Det er ved sit svar på dette spørgsmål, at Dreyer særligt viser sin originalitet i forhold til Söderberg. Han viger nemlig ikke tilbage for at give stykket en helt ny slutning for

netop utvetydigt at kunne besvare dette spørgsmål. Denne slutning er blevet bebrejdet ham som noget »overflødigt, overttydeligt«. Men er det ikke denne sidste scene, der netop giver hele filmen dens klare betydning? Scenen foregår 20 eller 30 år senere. Gertrud er blevet hvidhåret og lever alene med sine minder. I modsætning til, hvad man umiddelbart ville tro, er hun hverken blevet bitter eller hærget. Tværtimod, det ser ud til, at hun har vundet en slags livsvisdom eller i alt fald en indre fred. En af hendes gamle venner, Axel Nygren (en figur, som også helt er opdigtet af Dreyer) kommer på besøg. Man taler om fortiden. For første gang ser vi Gertrud tale ikke blot *til*, men *med* en mand, tale »det samme sprog« som han. Hidtil havde hun forsøgt, men hun var aldrig

den kun bringer »lidelse og ulykke«. På hendes grav skal stå: Amor omnia – Kærligheden er alt! Men nu har kærligheden skiftet ham og er blevet noget andet. Før var hendes kærlighed en lidenskab, der krævede; nu kræver den ikke længere. Den er til, og det er nok. Går vi for vidt, når vi siger, at kærligheden nu for Gertrud består i at give? I alt fald erfarer hun, at hendes venskab med Nygren er i stand til at holde, at troskab mellem en mand og en kvinde ikke længere er et tomt ord. Hvorfor? Nygren selv forklarer det: Fordi deres gensidige venskab aldrig er blevet til denne fortærende lidenskab, som Gertrud hidtil havde forvekslet med kærligheden, men som kun var en karikatur af den, fordi den manglede det væsentlige: den åndelige dimension.

Der er lighed mellem Dreyers Gertrud og hans Jeanne d'Arc. (Falconetti som jomfruen fra Orleans i Dreyers film.)

kommet længere end til ustandselig at føre sin ensomme monolog. Hver gang havde hun oplevet »sjælens ubodelige ensomhed«. Og dette var netop et af filmens mest karakteristiske træk: disse stemmer, der talte forbi hinanden, disse blikke, der forsøgte at krydse hinanden, men som aldrig mødtes og som uundgåeligt så i modstridende retninger. Men denne gang og for første gang ser vi Gertruds blik møde en mands blik. Vi ser hende gå i værelset i samme rytme som han, sige ham farvel, uden at hendes hjerte kommer til at bløde. Hvorfor? Har hun fornægtet sin fortid? Er hun blevet ufølsom? Nej. Hun forbliver sit eget væsen tro. Hun hylder stadig kærligheden, selv om hun nu ved, at

Hvis vor fortolkning er rigtig, er det ikke vanskeligt at se, hvad Dreyer føjer til Söderbergs værk. Han forvandler simpelthen et naturalistisk teaterstykke til en åndelig betragtning: Hvad er kærligheden? Hvor kommer den fra? Hvor fører den hen? Herved afslører han samtidig sin interesse for de samme spørgsmål, som de mest moderne filmskabere, for eksempel Antonioni, Resnais og Godard, på hver sin måde kæmper med: spørgsmålet om ægtefællernes ensomhed og om hvor vanskeligt, det er at elske... I fortækskerne kalder Dreyer sin film »et tidsbillede fra århundredets begyndelse«. Men lad os ikke tage fejl! Det drejer sig om et tidsbillede, men af den samme slags

som et »tidsbillede« af Vermeer, nemlig et billede, der er blevet så forenklet og så lutret for alt det overflødig, at det i virkeligheden er blevet tidløst og derfor virker så moderne. I »Gertrud« er det ikke længere svenske borgere fra århundredets begyndelse, vi ser og hører. Det er det evige menneske, når det står ansigt til ansigt med sin egen gåde og kærlighedens mysterium.

Denne tidløse dimension, som hele filmen dvæler i, skyldes først og fremmest Dreyers stil og instruktion: bevægelsernes og samtalerne langsomme og næsten liturgiske tempo, billedernes asketiske konstruktion, det ubevægelige kamera, der ligesom et kæmpemikroskop har til opgave at ransage og afsløre ikke blot ansigter, men sjæle. Aldrig har Dreyer været så radikal og så dristig i sin trang til at simplificere og skære bort.

Han skriver selv et sted: »En dag vil der opstå en filmens tragediedigter, hvis første problem vil være: inden for filmens ramme at finde den for tragedien egnede form og stil. Derfor vil ethvert forsøg i den retning være nyttigt«. Er det overdrevet at påstå, at »Gertrud« ikke blot er et forsøg i den retning, men et meisterligt eksempel på denne form og denne stil? Takket være sin kunsts magi har Dreyer forvandlet en banal ægteskabshistorie til en tragisk betragtning over den menneskelige kærlighed. Han fik forvandlet et boulevardstykke til noget af en græsk tragedie ...

Martin Drouzy

SÅDAN SET

...han var ikke en mand af udpræget religiøse vaner, men han kendte mere til den katolske kirke end mange katolikker; han havde venner i Vatikanet og kunne tale i det uendelige om politik og ansættelser og vidste hvilke af de samtidige kirkefolk, der var i nåde, og hvilke der ikke var det ... og hvordan den jesuit eller dominikaner havde vovet sig ud på tynd is eller var gået for vidt i sine prædikener i fasten; han havde alt undtagen troen ...

Evelyn Waugh
(om Mr. Samgrass i »Gensynet med Brideshead«.)

Ingen maskine kan lyve, men den kan heller ikke fortælle sandheden.

G. K. Chesterton
(i »Den kloge Father Brown«.)

Ikke almindelig kaffe-aften-snak

Gennem de moderne masse-spredningsmidler er mennesket i stand til i langt højere grad at følge med i tidens debat på så at sige alle områder, end det tidligere var muligt. Gennem aviser, radio og TV får vi saglige, tænksomme og »professionelle« debattører så at sige bragt ind ad døren, vi får saglige, velgennemtænkte og »skudsikre« argumenter serveret på et sølvfad, vi får fuld orientering om, hvad »man mener« om dette og hint.

Det kan vi kun være glade for. Og samtidig lidt kede af. For resultatet er for en meget stor del af os blevet, at vi har glemt at tale, glemt at diskutere, glemt at deltage i debatten. Vi har lagt vor skæbne i disse »professionelle debattører«s hænder – vi har overladt meningsdannelsen til dem, for »vi kan jo slet ikke være med i vognen selv«.

Nuvel, naturligvis har vi selv vore meninger. Naturligvis er vi da så meget inde i tidens problemer, at vi kan give vort besyv med, tværs over kaffebordet foran fjernsynsskærmen. Og naturligvis står vi ikke så meget udenfor, at vi ikke kan sige et par borgerlige ord i frokostpausen på arbejdspladsen – vel at mærke, når vi har læst de vigtigste indlæg i dagens avis!

For – hånden på hjertet – alt for ofte er det, vi kalder vor personlige mening, jo indskrænket til at være en gentagelse af, hvad »kloge hoveder« har sagt – til at være en stillingtagen til, hvilken »debattør« vi skal slutte os til. Vi er blevet tilskuere til dagens debat. Vi er ikke deltagere mere.

Tidens problemer bliver formentlig løst alligevel – mere eller mindre, som vi kunne tænke os – hvad det angår, er der næppe større forskel fra tidligere tider. Men hvad med den personlige udvikling? Hvad med værdien af selv at måtte tage stilling på grundlag af nøgne kendsgerninger, værdien af at blive tvunget til selv at danne sig en mening – og vel at mærke til at måtte forsvare denne mening mod andres kritik?

Og hvad med den rent mental-hygieniske betydning af at tale med

medmennesker, drøfte tingene igennem, føle, at vore meninger kommer andre ved, at deres kommer os ved – at alle vi mennesker kommer hinanden ved?

Ægteparret, prokurist Emil Bojsen og lærerinde, fru Lise Bojsen, Esbjerg, har på håndfast og utraditionel måde gjort en indsats for at bringe debatten ind i deres hjem og deres omgangskreds. For at imødegå den tidens tendens, som er skildret i indledningen.

En gang hver måned samles en snes mennesker i ægteparrets dagligstue for at diskutere et eller andet nærmere fastsat emne. Sagligheden er sikret ved en times indledning af en mere eller mindre kendt personlighed, der kender sit emne – den efterfølgende diskussion er sikret derved, at alle tilstedeværende er indstillet på en diskussionsaften – ikke på en almindelig »kaffe-snakke-aften«.

– »Salonen«, som vi kalder kredsen, arbejder på helt privat grundlag, fortæller fru Bojsen. Der er ikke tale om nogen forening eller klub, studiekreds kan man dårligt kalde den, reelt kan man for så vidt kun sige, at vi er en kreds af venner og bekendte, som mødes for ved fælles hjælp at trænge lidt dybere ind i de problemer, hver enkelt af os går og tumler med i hverdagen.

– Der er altså ikke et religiøst eller politisk grundlag?

– Nej, grundlaget er simpelthen – om jeg må kalde det sådan – et alment menneskeligt. Vi har protestantiske deltagere, såvel som katolske, vi har SF'ere såvel som konservative – eneste betingelse for »optagelse« er for så vidt, at man har lyst at være med ...

Vi startede for fire år siden sammen med en protestantisk præst blandt vore venner. Vi var selv dengang protestanter, og da min mand og jeg året efter konverterede, betød det ikke, at kredsen gik i stå – tværtimod glædede vi os faktisk alle over, at repræsentationen hermed blev så meget bredere – også fordi vi siden har fået endnu to katolikker

Besøg hos ægteparret Lise og Emil Bojsen i Esbjerg, der har startet en »salon« - en kreds, som gennem diskussion prøver at trænge lidt dybere ned i de problemer, vi alle tumler med i hverdagen.

med – og emnerne således fik en mere alsidig belysning.

For øvrigt skylder jeg at tilføje, at kredsen egentlig var medvirkende årsag til vor konversion. Min mand og jeg havde gennem nogen tid følt os tiltrukket af katolicismen, men vi havde ikke haft kontakt med Kirken, før vi en aften den første vinter fik en katolsk præst her fra Esbjerg til at indlede et af møderne. Dermed oprettedes forbindelsen, som siden førte til, at vi konverterede.

– *Hvordan er kredsen sammensat?*

– Det er sket ganske naturligt. Vi talte med nogle af vore venner og blev enige om at forsøge. Den første vinter blev en succes og vi besluttede at fortsætte året efter – og kredsen er simpelthen udvidet derved, at venners venner og bekendte har fået lyst til at deltage, efterhånden som de har hørt om sammenkomsterne. Vi er på den måde blevet 20-22, og det er jo en meget passende kreds, stor nok til, at mange synspunkter kan være repræsenteret, lille nok til, at alle kan »være med« i diskussionen.

– *Mødernes emner?*

– Emnerne er alment-menneskelige, og inden for denne ramme kan de faktisk dreje sig om hvad som helst.

En præst har fortalt om Max Frisch' forfatterskab, en overlæge om ernæring, en ingeniør skal om kort tid tale over emnet »Tro og viden«, en organist skal give en musikaften, vi har haft fælles oplæsning af Kaj Munks »Ordet«.

Når det drejer sig om fælles-menneskelige problemer, findes der faktisk ikke et emne, der ikke kan give anledning til debat, og der findes ikke en debat, som ikke kan give et

Fra Lise Bojsen giver tonen an. Emil Bojsen har tilsyneladende ingen bemærkninger.

værdifuldt udbytte – af den ene eller anden art. En diskussion om et Kaj Munk-skuespil kan fortælle en meget mere, end lige netop, hvorvidt Kaj Munk var en god forfatter eller ej – ligesom en diskussion om ernæring kan give en meget mere end lige netop viden om, hvordan man bør spise.

– *Der findes masser af foreninger, som arrangerer studiekredse, foredrag med påfølgende diskussion og lignende. Hvorfor skulle det absolut samles hjemme i Deres egne stuer?*

– Vi har intet mod foreningsarbejde, men hvorfor skal opgaver af den art altid varetages af foreninger? Hjemmet er dog rammen om ens tilværelse, vi må stræbe efter, at det også bliver rammen om indhold i ens tilværelse. Det må ikke være sådan, at man absolut skal samles uden for hjemmet, hvis man skal lære noget om hinanden.

Det er en af grundene – en anden er, at vi er langt mere frit stillet i valget af emner, ganske naturligt, for vi er jo ikke så mange om at bestemme, hvilke problemer der bør tages op.

Og endelig er der den meget væsentlige årsag, at vi i en sluttet kreds føler kontakten med hverandre stærkt, vi kan sidde i ro og mag over en kop kaffe, give os tid til at finde udtryk for, hvad det er, vi mener – og give os tid til at forstå hinanden, selv om vi ikke har samme opfattelser.

Sagen er ikke, hvilke emner, der diskuteres, så længe disse blot omfatter problemer, der er fælles-menneskelige. Sagen er heller ikke, om oplægget kommer fra en mere eller mindre kendt personlighed – når blot det kommer fra et menneske, der ved, hvad det taler om.

Det væsentlige for os i »Salonen«

Roman om en ulykkelig familie

Luise Rinser: Den fuldkomne glæde

Forlaget Spektrum

280 sider, kr. 34,50

Luise Rinser er en af vor tids betydeligste katolske forfatterinder. Hun er født 1911 i Pitzling, Oberbayern, og blev som 23-årig lærerinde i Salzburg. Hun debuterede 1940 med romanen »Ringe af glas«, der blev forbudt af Hitlerregimet (dansk udgave 1954). Hendes mand, der ligeledes var lærer, faldt i krigen. Selv blev hun stillet for en »folke-domstol« og senere ført til kvindefængslet Traunstein. I april 1945 blev hun i den ellefte time før sin henrettelse reddet af amerikanske soldater.

Derefter har Luise Rinser levet som forfatterinde og kritiker. Hun blev 1954 gift med komponisten, professor Carl Orff og har i lange perioder været bosat i Rom. I Tyskland er hendes hjemby München.

»Den fuldkomne glæde« er romanen om en ulykkelig familie. Først moderen, troende katolik, men mærkelig hårdhjertet overfor alle andre end den yngste søn Clemens, som hun til enhver tid fremhæver og begunstiger. Denne er begavet og feteret, men umådelig egoistisk. Der står et sted, at »han altid befandt sig i en tilstand af krænkelser«.

Den ældre broder, den vanføre Georg, er bogens »jeg«, og romanen er altså lagt i pennen på ham. Det blev fornylig i den hjemlige kritik

KAFFE-AFTEN-SNAK

er, at vi gennem vore møder lærer noget mere om hinanden og os selv – for derved lærer vi også at anlægge de rigtige vurderinger i forholdet til livets forskellige problemer.

Jeg kan anbefale, at man andre steder forsøger at starte et tilsvarende arbejde. Jeg kan ikke mindst anbefale, at man søger at gøre det på bredest mulige grundlag – at man faktisk tilstræber repræsentation af mange forskellige synspunkter.

Vi føler i »Salonen«, at vi netop på den baggrund i det små har kunnet gøre et arbejde af økumenisk betydning. Vi har ved vore sammenkomster lært at forstå en del om, hvorfor forskellige mennesker har forskellige meninger.

Og det lærer man ikke ved blot at stå som »tilskuer« til debatten . . .

Ejv. Bjørnkjær

Luise Rinser

fremhævet, at man ikke mere skriver jeg-romaner i gammel stil. De minder for meget om en tilbagelagt epoke. Forfatteren skal ikke først og fremmest anskue sagen fra sit eget synspunkt, se egocentrisk på sine omgivelser. Han skal snarere opfatte sig som medspiller, leve som deltager i alle sine personers liv, kort sagt være en af massen.

Luise Rinsers bog er altså ikke videre acceptabel, set med den moderne kritiks øjne. Den er da heller ikke blevet synderlig gunstigt modtaget her i landet.

Romanens »jeg« dækker næppe fuldtud over Luise Rinsers egen opfattelse. Han er oven i købet en mand, men han taler med forfatterindens stemme, også på den måde, at hans fremstilling er udpræget kvindelig.

I visse beskrivelser af denne martræde familie, især når talen er om den fuldstændig forstokkede moder, kan man ikke undgå at tænke på Mauriacs mesterlige romaner, men alligevel er en sammenligning ikke mulig. Mauriacs stil har en næsten uhyggelig klarhed og skarphed. Mauriac-Luise Rinser: det er skellet mellem vilje og følelse, mand og kvinde.

Til denne Münchenerfamilie kommer en ung fransk pige, Marie-Catherine, eller rettere, hun har været gift en eneste nat, før krigen skilte hende og hendes mand, en parisisk fattigløge, og frugten blev et barn, Clementine. Marie-Catherine er bogens lysbringer, kærligheden midt i fortvivlelsen, offervilligheden trods al forhånelser. Hun gifter sig med Clemens og forbliver ham tro, selv

Fortsættes side 14

Mon ikke læserne venter noget om brylluppet i Kana? Om dette evangeliums plads i liturgien og i kristenlivet? Og jeg vil ønske for Dem, at De får Deres ønske opfyldt, når De kommer til messe på søndag. Savner vi ikke noget i vort kirkeår, når vi ikke har været til brylluppet i Kana? Alligevel tager vi ikke til Kana i dag, men bliver hjemme – hos vore egne problemer og kristne pligter; det er nemlig dem, vi finder omtalt i dagens epistel. Også den er skrevet til vor belæring og til vor trøst; thi også den er Guds ord til hver af os.

Paulus har lige i kap. 12,5 mindet os om, at vi udgør ét legeme i Kristus, men hver for sig er hverandres lemmer. Med vers 6 sætter epistlen

---

En

---

god

---

op-

---

skrift

---

ind med sin formaning til os om at bruge vore forskellige nådegaver efter den nåde, som er os givet. Paulus nævner nogle tjenester, som har betydning i Kirkens liv: profeti, menighedstjeneste, lærergerning, formaning, almisse, forstanderskab og barmhjertighedsgerning. Kunne vi ikke sige det samme om hvilken som helst gerning, som er givet os: skal den ikke udøves med den dygtighed, omhu, kærlighed, som en tjeneste, vi gør for Herren, kræver af os?

Forleden talte nogen om spørvejskonduktøren, der havde været sur. »Han har dog selv valgt sin gerning,« blev der sagt. Ja, netop! Jo mere frihed, der er i en gerning, desto mere kan Gud kræve, at den gøres på en måde, der er den menneskelige frihed værdig, nemlig selvilligt og tjenstvilligt. Er frihed ikke netop i

vort demokratiske samfund enhver gernings adelsmærke? Følger ikke heraf, at den må være forsynet med den kristne kærligheds kvalitetsmærke – i hvert fald, når den er gjort af en kristen? Tusind små ting i vort land, lige til de konvolutter, hvori jeg forsender skrivelse og attester, er forsynet med mærket DA = Dansk Arbejde. Bør ikke hvert kristent menneskes gerning være forsynet med kvalitetsmærket Kr.A. = kristent arbejde = gjort med kærlighed = gjort godt? Dette mærke ville pynte på enhver gerning, lige meget, om det er politikerens, husmoderens, håndværkerens, gadefejersens arbejde, for slet ikke at tale om den gerning, der gøres i Kristi kirkes navn.

»Kærligheden skal være oprigtig«, siger apostelen, ægte, uden hykleri. Det lyder ganske selvfølgelig for dem, der ved, hvad kærlighed er. »Af hele dit hjerte«, siger Jesus (Mat. 22, 37); »kærlighed af et rent hjerte, af en god samvittighed og af en oprigtig tro« siger Paulus i 1. Tim. 1,5. »Ikke med ord, ej heller med tunge, men i gerning og sandhed« formaner kærlighedsapostlen (1. Joh. 3,18). Og Jesus skildrer kærligheden meget håndfast, når han siger: »Den, som har mine befalinger og holder dem, han er den som elsker mig« (Joh. 14, 21).

»Afsky det onde, hold jer til det gode.« Det er simpelthen indholdet af vort dåbsløfte, ikke mindre. »Jeg interesserer mig for alt, kun ikke for det onde,« sagde en gammel dame til mig for mange år siden; jeg glemmer det aldrig. Det var som et katolsk

livsprogram, bragt på den korteste formel, så universelt, og dog forsynet med de rette grænser.

»Hverandre hjerteligt hengivne i broderkærlighed.« Hvis vi ville begynde at tiltale hinanden med »broder« og »søster«, ville folk tro, at vi var levninger fra oldtiden, eller også, at vi var medlemmer af en hemmelig organisation af halvkøre mennesker. Det kan måske af etiketmæssige grunde ikke lade sig gøre, at vi tiltaler hinanden på denne måde. Alligevel er det sandt; Jesus siger i Mat. 23,8: »I er alle brødre.« Det er lige så virkeligt som når Jesus og hans apostle belærer os om, at Gud er vor fælles Fader, at vi alle er »blevet delagtige i den guddommelige natur,« er »Guds arvinger og Kristi medarbejdere«. Skulle denne fælles rod til vor kristne eksistens ikke også give os en fællesskabsfølelse, der er dybere og inderligere end kødets fællesskab? »Kom hverandre i forkøbet med at vise ærbødighed«. For en elsket broder og søster må man kunne springe, også når træthed og ugidelighed har lammet vore lemmer. Gamle Thomas a Kempis siger noget rigtigt om denne sag: »Er der noget godt ved dig, da tro dog bedre om andre, så at du bevarer ydmygheden. Det skader ikke, om du sætter dig under alle; men det skader såre meget, om du ophører dig om end kun over en eneste« (Kr. Efterf. 1, 7,3).

»Vær ikke lunkne i jeres iver; vær brændende i ånden; tjen Herren«. Lunkent vand smager afskyeligt. Herren siger i Skriften, at han vil spytte den lunkne ud af sin mund.

Han er jo kommet for at »kaste ild på jorden, og han vil, at den skal brænde«. Hvor skal den være, om ikke i os?

»Glade i håbet« skal vi være, fordi vor løn og vort mål er så stort som Gud selv, »tålmodige i trængselen«, thi Gud er vor hjælper, »udholdende i bønner«, thi alt i vort kristne liv er nåde.

»Vær med til at hjælpe de hellige, når de er i trang«. Fattige vil vi altid have iblandt os; det har Jesus sagt, og det er stadig sandt, bliver ved med at være sandt, trods velfærdsstat og forsorg. Juletiden har igen mindet os om det; næstekærlighed er aktuel både i juletiden og resten af året. Det er kun godt, at »det offentlige« ikke kan erstatte den kristne hjælpsomhed, og vi må ikke ønske, at det nogensinde vil ske. Vor rige verden ville blive endnu fattigere på kærlighed derved. »Ivrige efter at vise gæstfrihed«. Intet kristent hjem må lukke døren bag sin lykke. Hele verden er fuld af ensomme mennesker på vandring; alle disse mange har brug for et åbent hjem eller et åbent hjerte, hvor de finder hvile på vejen. Hvor findes nu de hjem, som altid har en plads ved deres dækkede bord, der er reserveret til Jesus, når han kommer i den ensomme vandrers skikkelse? Hospes venit, Kristus venit, siger et gammelt ord; når der kommer en gæst, er det Kristus, som kommer.

»Velsign dem, som forfølger jer«. Nu går du for vidt, Paulus, tænker vi i vort stille sind. Men Paulus vil kun svare: Sådan var det Herrens mening. »Kærlighed lader sig ikke ophidse, bærer ikke nag«, siger apostelen i kærlighedens højsang (1. Kor. 13,5). Det er overjordiske krav, lad os indrømme det straks. Men – vi må jo ikke glemme, at kristenliv er guddommeligt liv i denne verden. Tror vi det, eller ej?

Det har altid været ægte kristent venskab: »Være glade med de glade, og græde med de grædende«. Det første er ikke så svært som det andet; men det andet er mindst lige så vigtigt som det første.

Med en formaning til enighed og ydmyghed i vilje og tanke slutter apostelens belæring. Det var en god portion kristen livsvisdom, epistelen præsenterer for os. Altid svær at efterleve, men altid praktisk. Og skulle De have savnet nogle ord om ægte-skabet, så prøv Paulus' opskrift i hjemmet. Den vil sikkert gøre underværker.

J. Coenen S.J.

»Forleden talte nogen om sporvognskonduktøren, der havde været sur.«

■ UDEN VIRKELIG VIDEN INGEN FRED

Pave Paul VI's juletale er mere dybtgående i sin analyse af verdenssituationen end den pavelige juletale har været i mange år.

Årsagen er den meget nærliggende, at pave Paul på sin rejse til Indien med egne øjne har fået et stærkt indtryk af, hvor forfærdelig nøden er i andre verdensdele. Der er en personlig appel i talen, som viser, med hvilken alvor paven vurderer den nationale selvtilstrækkelighed, som hindrer et virkeligt arbejde for at afværge en katastrofe.

Men en anden årsag til den store alvor ligger utvivlsomt i, at verden trods al virkelig materiel fremgang befinder sig i en krise, som truer samarbejdet mellem nationerne. »Vi opfordrer regeringer og folk til at være på vagt og til at svække dette prestige- og rivaliseringsinstinkt. Det kan endnu en gang vise sig skæbnesvangert.«

Advarslen kan tage sigte på mange forhold, men den rammer i hvert fald rivaliseringen inden for Europa. Vi er i disse måneder vidne til, hvordan Frankrig, Vesttyskland og Storbritannien indbyrdes kæmper om pladsen lige efter USA. Hver gang den ene synes at have fremgang i sine bestræbelser, så gør de andre alt for at mase den første ud af billedet, samtidig med at de naturligvis også holder hinanden i skak.

Denne rivalisering er set under enhver synsvinkel ødelæggende; men hvordan undgås den?

Det er helt sikkert, at en almindelig appel til den gode vilje intet hjælper. Der består et modsætningsforhold mellem de tre nationer, og det må analyseres og klarlægges. Det er her, der kommer en ny forskningsgren ind i billedet: *konfliktforskning*. Forskningen drives af videnskabsmænd i samarbejde med et universitet, og formålet er at forklare, hvorfor for eksempel et sådant »forældet« rivaliseringsforhold stadig trives, og hvad der eventuelt kan gøres. Konfliktforskning løser ingen problemer, men en løsning muliggøres.

Denne forskning må støttes, for uden virkelig viden er det ikke muligt at nå frem ad forhandlingens vej til formålstjenlige pagter.

B.-

■ EMBEDSMÆNDENE OG VI ANDRE

*Af højesteretssagfører
Valdemar Hvidt*

For nylig var jeg til et selskab – et morsomt, livligt, støjende, vellykket selskab – hvor enhver uden at høre meget efter de andre søgte at tale så meget og højt, så impulsivt og frit som muligt. Et sådant selskab er jo ikke et sted, hvor emner bliver gennemdrøftet, men alligevel var der nogle synspunkter, som ofte under samtalen blev fremført: hvor vore embedsmænd gør livet besværligt for os alle, og hvor vore politikere er opportuniste og ikke statsmænd, der gennemfører den udvikling, som er ønskelig og gavnlige. Det har slået mig, at sådanne synspunkter er såre almindelige mand og mand imellem, og jeg har følt trang til at skrive lidt derom, netop til den kreds, som læser Ugebladet, fordi denne læserkreds jo er kristne, som stræber efter at bidrage til, at vi i dette folk tænker og taler sådan om vort samfunds forhold, som Gud ønsker det.

Gennem et langt liv har jeg haft overordentlig meget med danske embedsmænd at gøre. Jeg har derigennem lært at beundre danske embedsmænds indsats og at have en stor tillid til deres redelighed og saglighed. Jeg har erfaret, at de fleste af dem har en meget stor arbejdsbyrde, og at de udfører dette arbejde med stor flid og sagkundskab. Naturligvis kan også danske embedsmænd bedømme en situation forkert eller overse et forhold, og mod sådanne fejl har vi en god og betryggende sikkerhed bl.a. i ombudsmandsordningen. Men jeg har ingen tvivl om, at det er en stor lykke og stor ære for Danmark, at vi har en så ubestikkelig og højt kvalificeret embedsstand. Enhver har fornemmelsen af, at det samme ikke er tilfældet i alle lande. Derfor er der grund til, at vor indstilling til embedsmændene er præget af glæde og stolthed og ikke surhed og misfornøjelse. Det vil også være det bedste nationale arbejdsklima og bedst sikre,

I denne rubrik kommenterer gæstekribenter og bladets medarbejdere aktuelle spørgsmål. Indlæggene står for forfatterens egen regning og udtrykker ikke nødvendigvis redaktørens mening.

at vi stadig fremefter har en embedsstand, som vi kan være tjent med.

Og på ganske tilsvarende vis er jeg overbevist om, det forholder sig med hensyn til vore statslige og kommunale politikere. I denne periode, hvor den kommunale administration så hurtigt vokser i omfang, betyder det at være medlem af kommunalbestyrelsen i en større kommune normalt, at man er medlem af en række meget krævende arbejdsudvalg, og at praktisk talt al ens fritid beslaglægges af dette ulønnede arbejde. Og samtidig belastes arbejdet ved at være omgivet af kritik og mistænksomhed.

Man må spørge sig selv: hvor længe bliver det muligt at finde kvalificerede folk, som er villige til at omsætte deres samfundsfølelse i dette hårde slid?

Ligeså væsentligt er spørgsmålet for folketingets vedkommende.

Hvor må vi være taknemlige for, at vi har politikere af en så fin kvalitet i dette land. Og samtidig må man erkende, at vi ikke gør arbejdsvilkårene lette for dem. På den ene side omgives de af et urimeligt og belastende snobberi. Og på den anden side af en konstant kritik, latterliggørelse og mistænksomhed. Hvordan kan vi medvirke til at skabe en sådan atmosfære af tillid og forventning til dem, at det befrier dem fra al trang til studehandel og politiske fiduser og hjælpe dem til hele tiden at nå den sagligt begrundede enighed om løsningen af opgaverne og om tidsfølgen, i hvilken de skal løses.

Vi er nogle underlige mennesker, vi danske. Vi har det enestående godt i økonomisk, kulturel og samfundsharmonisk henseende. Vi lever et rigt folks liv på tilværelsens solside. Det ville give os glæde og værdi at yde det, vi formår, til nationer, som lever på skyggesiden, og dermed yde vort bidrag til sikring af menneskehedens fremtid. Det ville i alt fald være vor kristne pligt at gøre det, og enhver kristen ved, at det bærer lønnen i sig selv både for et menneske og et folk at leve efter Guds bestemmelse. Og så i stedet for i det naturlige, optimistiske, konstruktive lever vi i en art forkælses selvoptagethed, surhed og slaphed.

Et karakteristisk udslag heraf er den almindelige kritiske, negative holdning overfor de tillidsmænd, vi selv har valgt os som politikere og embedsmænd.

Disse spørgsmål må ligge danske

katolikker på sinde. Enhver kristen føler sig kaldet til at gøre sit til, at forholdene omkring ham, i hans familie, arbejdssted, kommune, nation er, som Gud ønsker det. Men af to grunde må katolikker i særlig grad være optaget deraf:

Ingen har vel så klart og indtrængende som Johannes XXIII udformet et universelt arbejdsprogram for mennesker af god vilje. Han giver et syn for, hvorledes der kan skabes det åndelige klima, som kan være basis for fred på jorden. Vi kan højagte ham derfor og respektere hans to encyklikaer som historiske dokumenter. Men var det på det han håbede? Kan nogen være i tvivl om, at hans håb var, at 10, 100, 1000 mennesker ville antage det som deres realistiske livsprogram og dermed omdanne hans syn til levende, bærende virkelighed – at vi ville begynde at handle og dermed sikre os en række spændende oplevelser og vanskeligheder, nederlag og vækst. Det er kaldet i første linie til os, der hører til den kirke, hvis overhoved han var. Hvor er spirerne her til i Danmark?

En anden ting er, at disse fremtidslinier må være præget af, at mennesker gør en indsats ikke for at opnå penge eller ære, men for ukrævende at tjene sandheden. Der er ikke mange eksempler på sådan indstilling i vort nutidige samfundsbillede. Men katolikker har lov til at tænke på det liv, som leves af ordensfolk og præster. Man kan fra det erfare noget om, at det er muligt og praktisk at leve uselvsk.

For nogle år siden begyndte nogle folk ganske stiltødt at beskæftige sig med den opgave at søge vore historiebøger rensat for unøjagtigheder om den katolske kirke. Nu kunne måske nogle folk ligeså uprætentøst gå i gang med den opgave at befri vort offentlige liv for negativiteter om embedsmænd og politikere.

■ PROTESTANTERNE, PAVE PAUL OG HARALD P. MADSEN

Pastor Harald P. Madsen har i en række provinsblade kommenteret koncillets tredje samling, der efter hans opfattelse har skuffet protestanterne. Han skriver:

Mens pave Paul VI's Indienfærd har formet sig som et sandt triumftog, beredte hans afslutning på det andet

Vort offentlige liv bør befries for negativiteter om embedsmændene. (Fra TV-opførelsen af Henri Nathansens »Affæren«.)

Vatikankoncils tredje samling en tung skuffelse for de fremskridtsvenlige katolske koncilfædre og for de i koncilet deltagende protestantiske observatører.

Der var lagt op til en koncilbeslutning, som på det kildne spørgsmål om jomfru Marias placering i Romerkirkens dogmatik ville have imødekommet de fremskridtsvenlige katolske biskoppers og de protestantiske kirkers ønsker, men til almindelig overraskelse og forfærdelse for et stort flertal af koncilets deltagere ændrede paven egenmægtigt den vedtagne formulering af Maria-dogmet og proklamerede hende som »Kirkens Moder« (mater ecclesiae). Dermed tilsidesatte han sin forgænger Johannes XXIII's ønske om at standse den videre udbygning af det omtvistede Mariadogme og tog tråden op fra Pius XII, som i sin iver for at styrke Maria-kulten i Kirken sigtede på en vedtagelse af at Maria skulle tilbedes i Romerkirken ikke blot som »den ubesmittede undfangelse« og »den himmelfarne«, men også som »den, der havde del i forsoningen«.

Når denne glorificering af Jesu mor byder protestanterne så hårdt imod, skyldes det, at den romersk-katolske kirkelære her har tillagt jomfru Maria en betydning, som de nytestamentlige forfattere aldrig har tænkt sig eller skrevet om. De få steder, hvor Jesu mor omtales i evangelierne udover juleberetningen hos Lu-

kas, indtager hun en yderst beskedent position. Det er denne kendsgerning, som enhver bibellæser selv vil kunne kontrollere rigtigheden af, og som fik de store reformatorer: Luther, Zwingli og Calvin til at vende sig fra Mariadyrkelsen og erklærede den for falsk lære.

Det er den samme kendsgerning, som de fremskridtsvenlige romersk-katolske biskopper også har bøjet sig for i håb om derved at bane vej for en brobyggende økumenisk indstilling til de protestantiske og ortodokse kirker – et håb, som den også i Danmark kendte kardinal Bea har gjort sig til talsmand for.

Nu har pave Paul VI, formentlig for at tækkes den reaktionære højre fløj i kardinalkollegiet, påny distanceret sig fra den ikke-romersk-katolske kristenhed. De mere end 1000 romersk-katolske biskopper, hvis gode økumeniske sindelag og vilje han dermed negligerede, har fået en ny grund til at beklage, at pave Johannes XXIII ikke nåede at få det andet Vatikankoncil bragt til afslutning.

Koncilets dekret om religionsfrihed fik heller ikke den spændvidde, som de fremskridtsvenlige biskopper havde ønsket og arbejdet på. Pave Paul greb også her ind og fik dekretet redigeret i reaktionær retning. Der vil stadig være forskel på romersk-katolsk opfattelse af religionsfrihed i lande og områder, hvor katolikkerne er i flertal, og hvor de er i mindre-

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

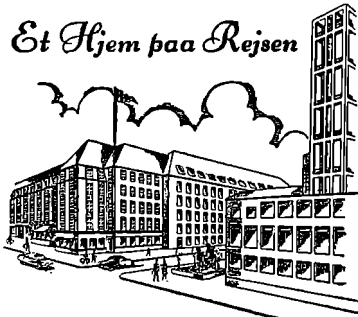
Slagterforretning

Aaboulevarde 47, Aarhus
Tlf. 2 30 27

Sjøreen & Co.

Malerfirma
Aarhus

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Aarhus

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entreprenør - murermester
Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El- og installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør
Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Aarhus

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægersborgvej 17-19, Aarhus

MEIERIET *Jestebro*

Aarhus by's førende

TELEFON 2 97 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A
Aarhus
Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- båndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryegade 24, Aarhus. Tlf. 2 00 99
lige ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Aarhus.
Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BLIKKENSLAGER - SMEDE- & MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a . Aarhus

Telefon (061) 68931 . Giro 17117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Aarhus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens

Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg
Telf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg

Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen

2021

Skattergade 5-7 . Svendborg

Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Kongelysvej 10-12, Gentofte

Tlf. *GE 7166

Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg

København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

Holbæk

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 . Holbæk

Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

THERMALIND-varmetæppe lindrer mod
smerter fra gigt, ischias og sygdomme som
kræver varme. - Oplysninger hos

JENSEN & OLSEN

Holbæk . Telf. 365

Odense

TIL BYEN

FRA BYEN

- i byen

smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. ½

K. K. L. Simonsen's eftf.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

**FORNY DERES
ABONNEMENT**

tal. Hans forgænger Johannes XXIII's tanker herom lå de protestantiske synspunkter betydeligt nærmere end hans efterfølgers.

I en statusopgørelse efter tre koncilsamlinger må man altså med beklagelse konstatere, at den økumeniske tanke, som i Kirkernes Verdensråd har fået et godt grosted for de protestantiske og ortodokse kirkers vedkommende, nu kun rører sig svagt

i den romersk-katolske kirke. Det bliver næppe i denne paves tid, det kommer til en frugtbar tilnærmelse mellem Romerkirken og de andre kristne kirker.

Man taler nok i romersk-katolske kredse om, at det er Pyrrhussejre, pave Paul har vundet ved sine indgreb i koncilbeslutningerne. Men man må ikke glemme, at Vatikankonciliet i 1870 lagde en stor magt i pavens

hånd ved erklæringen om, at paven er ufejlbarlig, når han taler ex cathedra. Den fremskridtsvenlige fløj på dette koncil er, takket være dette dogme, stærkere bundet til den pave-lige autoritet, end de sikkert selv ønsker eller vil være ved. Og nogen Luther, Zwingli eller Calvin kan man næppe tænke sig opstå i deres kredse. Den romersk-katolske kirke vil nok reformeres, men ikke så radikalt som det skete for 400 år siden.

LÆSERBREVE

Tre biskopper i stedet for én?

I anledning af Martin Ghislers artikel i julenummeret har vi modtaget:

I Kaolsk Ugeblads julenummer foreslår Martin Ghisler tre biskopper i Danmark i stedet for én. Som en af de første (derfor formodentlig også vigtigste) begrundelser anfører G. følgende: »... kollegialitet på nationalt plan synes at være den bedste løsning for den katolske kirkes liv.« Ved en udelukkende dansk »bispekonference« skulle »ensidighed« kunne undgås, og Kirken ville udadtil fremtræde mere nuanceret, skriver G.

Hertil vil jeg gerne knytte en kommentar: Hvis én dansk biskop, som regelmæssigt møder en række udenlandske biskopper og ser deres problemer og løsninger, ikke derved opgiver sin formodede ensidighed i beslutninger for sit bispedømme, hvordan skal så hver enkelt af tre danske biskopper, der kun lejlighedsvis mødes med andre end hinanden, opgive sin ensidighed i beslutninger for *sit eget* bispedømme? Skulle mon påvirkning fra to danskere være en mere effektiv kur mod ensidighed end påvirkning fra en række udlændinge?

G. giver, synes jeg, udtryk for en beklagelig, men efter koncilets start meget almindelig indstilling, der vist kan refereres således: Vore egne problemer er så specielle, at kun vi selv kan løse dem. En mærkelig opfattelse, netop på baggrund af koncilet, der har lært os, hvordan vi behøver inspiration udefra og oplysning om Kirkens stilling i andre egne for ikke at gro fast i de vaner, vi nu engang har tillagt os.

Der er kun et skridt fra en sådan opfattelse til det velkendte danske snæversyn, som siger: De andre er så fremmedartede, vi forstår dem ikke, og de forstår ikke os, og vi har jo også nok i vore egne problemer! Den katolske kirke i Danmark skulle nødtødt engang blive bannet for denne indstilling.

Det er så moderne at tale om, at vi skal ud af en latinsk ensidighed, men har man kun dansk ensidighed at sætte i stedet, må vi betakke os.

N. J. Green Pedersen,
Ejgårdsvej 16 B, Charlottenlund.

Luise Rinsers

Fortsat fra side 10

da hun møder sit livs store kærlighed, og efter Clemens' død slider hun sig ihjel ved sit arbejde i et fattigkvarter.

»Den fuldkomne glæde« hører næppe til Luise Rinsers betydeligste bøger. Stilen er ofte eksalteret og omstændelig, med mange gentagelser, et utal af spørgesætninger, lange samtaler. Romanen ville have vundet ved, at det samme var blevet fortalt på 2/3 af sideantallet. Men når dette er sagt, skal det også fremhæves, at det er en interessant og læseværdig bog, og den vinder ubetinget ved at blive gennemgået anden gang. I det hele er en bog temmelig værdiløs, hvis man kun kan læse den én gang.

Luise Rinsers roman rejser ikke mindst for en katolik mange problemer, og den omhandler spørgsmåle af vidtrækkende betydning. Det er en positiv bog, først og fremmest ved at vise, at den fuldkomne glæde er den kærlighed, som ikke søger sit eget.

Bogens fortæller, den vanføre Georg, der ikke er troende, eller som indbilder sig ikke at være det, slutter:

»Jeg er bange for den dag, der vil berøve mig mit tilvante hus, selv om det er forfaldent, den dag, der finder mig nøgen, sammenkrøbet på jorden, uden andet end håb om, at Gud findes, at han er kærlighed og glæde.«

Altså må der dog være en endnu levende troens flamme, eftersom de tre hører sammen, tro, håb og kærlighed.

Aage Dyrkjøb

*

Hvad vi allesammen er mere bange for, er en labyrint, som ingen steder fører hen. Og det er derfor, at gudløshed er sådan et mareridt.

G. K. Chesterton

De helt nysgerrige må lede forgæves, men for andre er det en nyttig bog!

*Axel Hambræus:
Mestre i tonernes verden.
Unitas Forlag.*

Bogen omfatter 30 portrætter af vore kendteste komponister fra Bach til Sibelius. Disse studier er fordelt over 171 sider, og man kunne deraf slutte, at der ikke er store muligheder for et fyldigt portræt af den enkelte – men heri tager man fejl. Selvfølgelig er det ikke en bog for fagfolk, hvad den heller ikke udgiver sig for at være. Forfatteren gør tværtimod i sit korte forord rede for, under hvilke omstændigheder de enkelte biografier er blevet til. Det går så langt tilbage som til radioens barndom, hvor forfatteren ledede en lille gruppe musikelskere. Ved disse lejligheder talte han som indledning om aftenens komponist. I 1933 udkom 20 af disse indlæg i bogform, og nu i 1964 er der tilføjet endnu ti til glæde for det danske publikum.

Hører man til de særlig nysgerrige, der ønsker svar på visse tekniske spørgsmål, må man lede forgæves. Bogen giver ikke nogen egentlig musikalsk viden. Det er hovedsagelig det biografiske stof omkring komponisterne og deres værker spækket med et utal af anekdotiske detaljer, der giver bogen en velgørende atmosfære af en betagelse, der uden tvivl er forfatterens egen, og som det virkelig lykkes ham at overføre til læseren. Jeg vil tro, at det er den rette bog at tage ned fra hylden, når der næste gang skal lyttes til en af musikkens mestre.

EWR

Om at protestere

Landsformanden for Katolsk Arbejderaktion i Danmark, Per Wedell Topp, har bedt om plads for følgende:

Da der fra tandlæge Hans P. Maack's side i Katolsk Ugeblad nr. 49, 1964 er fremsat visse påstande mod Katolsk Arbejderaktion, vil jeg herved tillade mig at fremsætte nogle kommentarer.

For det første påstår Maack, at Katolsk Arbejderaktion ensidigt kritiserer forholdene i et katolsk land, Spanien, og at vi ikke har følt os beføjet til at protestere mod forholdene i en ateistisk bolchevikstat!

For det andet konstaterer Maack, at Katolsk Arbejderaktion samt resten af den danske katolske kirke omgiver den danske stats billigelse af drab på ufødte børn med dyb tavshed!

Uden at gå i detaljer kan jeg til det sidste punkt roligt sige, at Maack må tale mod bedre vidende, idet Katolsk Ugeblad og Catholica gennem de sidste ti år har bragt adskilligt stof om Kirkens officielle stilling til fosterdrab. Vort eget blad LABORA beskæftigede sig i sidste nummer med problemstillingen »Prævention eller mord?« udfra den aktuelle Ulla Dahlerupske problemstilling.

Katolsk Kvindeforbund og katolske læger har offentlig og i tide protesteret overfor svangerskabskommissionens nye betænkning for flere år siden, da man på tinge ønskede indikationerne udvidet.

Her er så sandelig ikke dyb tavshed om disse problemer, som Maack påstår!

Yderligere fremstillede overlæge Karl Søndergaard Kirkens stilling til fødselskontrol og jordens overbefolkning i en fjernsynsdebat sidste år!

Problemet »fosterdrab« må også ses i lyset af nationernes økonomiske og sociale struktur, og man kunne bebrejde, at Kirken på den ene side stiller krav om overholdelse af etiske love og på den anden side svigter på det socialpolitiske område, på hvilket bedre forudsætninger for overholdelse af disse love skal søges. Det er ikke nok at sige, at Kirken har sine sociale rundskrivelser, hvis man ikke samarbejder med progressive kræfter for en konstruktiv løsning af samfundsproblemerne.

Protester mod fosterdrab skulle efter Maacks opfattelse være et mere nærliggende objekt for ens aktivitet fremfor det formålsløse at protestere mod Francos fascistregime samt afbrænde dukker af Franco!

Selvfølgelig er det ensidigt at protestere mod et såkaldt »katolsk« land som Spanien. Vi kan nu kun protestere til én side ad gangen, som da jeg offentligt på et møde overfor forhenværende folketingsmedlem Ingmar Wagner, Danmarks kommunistiske Partis sekretær, protesterede mod, at man satte katolske præster i fængsel i Østtyskland, fordi disse propagerede mod »Jugendweihe«. At man ikke véd dette, er ikke Katolsk Arbejderaktions fejl. Mødet var arrangeret af »Tværpolitisk Ungdom« og var en debat mellem Ingmar Wagner og mig om »Pacem in Terris« sidste år. Pressen tav!

Når vi protesterer, er det i princippet, og det gælder både øst og vest, ja ethvert sted hvor der finder uretfærdighed sted!

Afbrændingen af Franco-dukken fandt jeg ingen fornøjelse i, fordi jeg mindedes de katolske præster og nonner, som Franco's soldater myrdede under borgerkrigen i Spanien samt de mennesker, som Nationalgarden oversprøjtede med benzin og brændte levende.

De elendige sociale tilstande, som fortsat hersker i mange spanske provinser, præster, der forsvinder sporløst, når de støtter strejkende arbejderfamilier, arbejder- og studenterledere, der sættes i fængsel, fordi de ønsker de sociale tilstande som anbefales i »Mater et Magistra«, kvindens uværdige stilling i Spanien – alt dette vil vi ikke tie overfor. Vi føler os tværtimod forpligtede til at protestere mod det.

Sociale goder, løn- og boligforhold må i alle lande være forudsætninger for at kunne leve op til de kristne idealer. Det skal dog indrømmes, at det er et sjældent syn, at se den katolske gejstlighed positivt og virkeligt støtte samarbejde med de katolske arbejderbevægelser verden over for at opnå disse tilstande.

Det er kun få biskopper og præster, og de ses ikke på med alt for velvillige øjne af det katolske flertal.

Hvornår ser vi den katolske gejstlighed i Danmark protestere mod boligspeculation herhjemme?

Tværtimod profiterer Kirken af flere store ejendomme her i landet, og det er et klart dilemma for Kirken at sige farvel til kapitalisme og økonomisk speculation, som netop er med til at forhale løsningen af de sociale problemer, som skulle medvirke til overholdelse af den kristne moral.

Maack kan vel have ret i, at Kirken ikke officielt tager stilling til mange problemer. På den ene side

larmer man op, hvis en ulykkelig kvinde er kommet ud i det »syndige« at ville fjerne sit foster, og på den anden side er Kirken bange for at tage en klar stilling mod atombombe og militær og taler om retfærdig forsvarskrig. Her gør det ikke noget, om der ruller nogle uskyldige hoveder, men den stakkels moder må ikke tænke på mord på en uskyldig.

Lad os håbe, at tingene bliver sat på plads på koncilet, og bede til, at det ikke bliver afsluttet, førend man genopfrisker den kristne tro, således at verden virkelig kan se på Kristus, som Sandheden, Vejen og Livet.

*Per Wedell Topp,
landsformand for
Katolsk Arbejderaktion i Danmark.*

Den internationale bedeuge

Se, jeg gør alting nyt! Disse ord fra Johannes' Åbenbaring 21,5 er i år det fælles tema for den bedeuge, som samler kristne af alle kirkesamfund og i alle lande til fælles bøn om, at Kirkens enhed må fremmes på den måde og til den tid, som det behager Gud bedst.

MANDAG DEN 18. JANUAR

»Hvis nogen er i Kristus, er han en ny skabning« (2. Kor. 5,17). *Læs:* Esajas 65, 17-25 og 2. Kor. 5, 14-17.

Bed især om: at alle kristne må fornyes og helliggøres i sandhed og kærlighed. Bed for Kirkernes Verdensråd og for alle andre organisationer og bevægelser, der arbejder for Kirkens enhed.

TIRSDAG DEN 19. JANUAR

»Dage skal komme, da jeg slutter en ny pagt« (Jer. 31,31). *Læs:* Jeremias 31, 31-34 og Mat. 26, 26-29.

Bed især for: de kristne, der forfølges. Bed for Kirkens fjender. Bed for Kirkens vidnesbyrd under verdens modsigelse.

ONSDAG DEN 20. JANUAR

»Nu er det en nåderig stund, en frelsens dag« (2. Kor. 6,2). *Læs:* Esajas 61, 1-8 og Luk. 4, 14-22.

Bed især for: den romersk-katolske kirke, dens ledere og dens koncil i Rom.

TORS DAG DEN 21. JANUAR

»Ung vin skal hældes på nye lædersække« (Luk. 5,38). *Læs:* Esajas 42, 1-9 og Luk. 5, 33-39.

Bed især for: de ortodokse kirker, de andre østerlandske kirker, den anglikanske og den gammelkatolske kirke.

FREDAG DEN 22. JANUAR

»Den, som siger, at han er i lyset, og dog hader sin broder, han er endnu i mørket« (1. Johs. 2,9). *Læs:* Esajas 19, 19-25 og 1. Johs. 2, 7-11.

Bed især for: de lutherske, de reformerte, presbyterianske, kongregationalistiske, metodistiske og baptistiske kirker.

LØRDAG DEN 23. JANUAR

»Lad Kristi fred råde i eders hjerter« (Kol. 3,15). *Læs:* Esajas 26, 12-21 og Kol. 3, 11-17. *Fortsettes næste side*

GLIMT FRA ÅRET, DER SVANDT

Øverst, fra venstre til højre: Paven valfart til Palæstina indvøier det nye år. – Grækenland fejrer med stor hjertelighed kong Konstantins bryllup med Anne-Marie fra Danmark, men de blodige stridigheder på Cypern betyder nogle skår i glæden. – Den franske præsident foretager en lang rejse gennem Sydamerika (her er han i Mexico).

I midten, fra venstre til højre: Den første kinesiske atombombe eksploderer... Khrustjof fortrænges, Kossygin og Brejnev træder i hans sted i Kreml (derunder). – Mens der opstår uro i Sydøstasien, mødes de »tre« laotiske prinser i Frankrig; de diskuterer, giver hinanden hånden og skilles. – I Storbritannien bliver arbejderpartiets leder regeringschef, medens Johnson i Washington bliver valgt til De forenede Staters præsident.

Nederst, i midten mod højre: Indien begræder præsident Nehru og modtager i triumf pave Paul VI i Bombay.

Fortsat fra forrige side

Bed især for: den forenede, sydindiske kirke og alle andre forenede kirker, de kirker, der ikke har været nævnt særskilt, og bed for Israel.

SØNDAG DEN 24. JANUAR

»Jeg vil skrive på ham min Guds navn — og mit eget nye navn« (Johs. Åb. 3,12).
Læs: Esajas 12, 1-6 og Johs. Åb. 3, 7-13.

Bed især for: evangeliets forkyndelse i alle lande, missionsarbejdet i ikke-kristne lande, og bed om, at de forskellige missioner må kunne arbejde sammen.

MANDAG den 25. JANUAR

»Syng Herren en ny sang« (Salme 96,1).
Læs: Salme 96, 1-9 og Johs. Åb. 5, 6-14.

Bed især om: fred på jorden, om retfærdighed for de undertrykte, landflygtige og sultende. Bed for regeringerne og de internationale organisationer. Bed for det kristne vidnesbyrd i det politiske liv.

(Kirkernes Verdensråds tekster til bedeguen, bearbejdet af Svend Borregaard.)

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 17.: 2. søndag efter Helligtrekonger (s. 85, hvid).

MANDAG den 18.: Søndagens messe (s. 85, grøn). Ihukommelse af Prisco (s. 788), jomfru og martyr.

TIRSDAG den 19.: Knud (s. 792, rød), martyr. Ihukommelse af Marius og lidelsesfæller (s. 792), martyrer.

ONSDAG den 20.: Fabian og Sebastian (s. 794, rød), martyrer.

TORSdag den 21.: Agnes (s. 796, rød), jomfru og martyr.

FREDAG den 22.: Vincents og Anastasius (s. 797, rød), martyrer.

I.ØRDAG den 23.: Raymond af Penafort (s. 797, hvid), bekender. Ihukommelse af Emerantiana (s. [60]), jomfru og martyr.

SØNDAG den 24.: 3. søndag efter Helligtrekonger (s. 89, grøn).

KIRKEVANDRINGEN I KØBENHAVN

Katolikker, der deltager i kirkevandringen den 19. januar bedes gå med i første gruppe og gå op på orgeltribunen, når man ankommer til Skt. Ansgars Kirke ca. kl. 20 for at kunne synge med på Gloria. De bedes blive deroppe for at synge, når anden gruppe kommer.

Kjeld Geertz-Hansen

PS. Tirsdagsforedraget flyttes den uge til onsdag og emnet er: Helligånden er den tredje person i Guddommen.

I FÅ ORD

Rom. I de første måneder af året 1965 kan man vente offentliggørelsen af den nye ritus for koncelebration. De nye bestemmelser vil træde i kraft straks. Indtil nu har man kun haft koncelebration ved specielle lejligheder.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmtluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

AMAGER
SLETTEFORRETNING

Jul. Larsen & Sonner
AMAGERBROGADE 221
* 556647

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Katolske begravelser

Benzon

Aut.
KATOLSK
BEDEMAND
København

Alle aftaler kan træffes i hjemmet
* 34 46 01

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.

Klampenborg.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

Telefon Minerva *408

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - Am 1248

Per Meyer 94 33 66

KSK

Aktieselskab
KØBENHAVNS

BRÆNDELS KOMPAGNI

Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

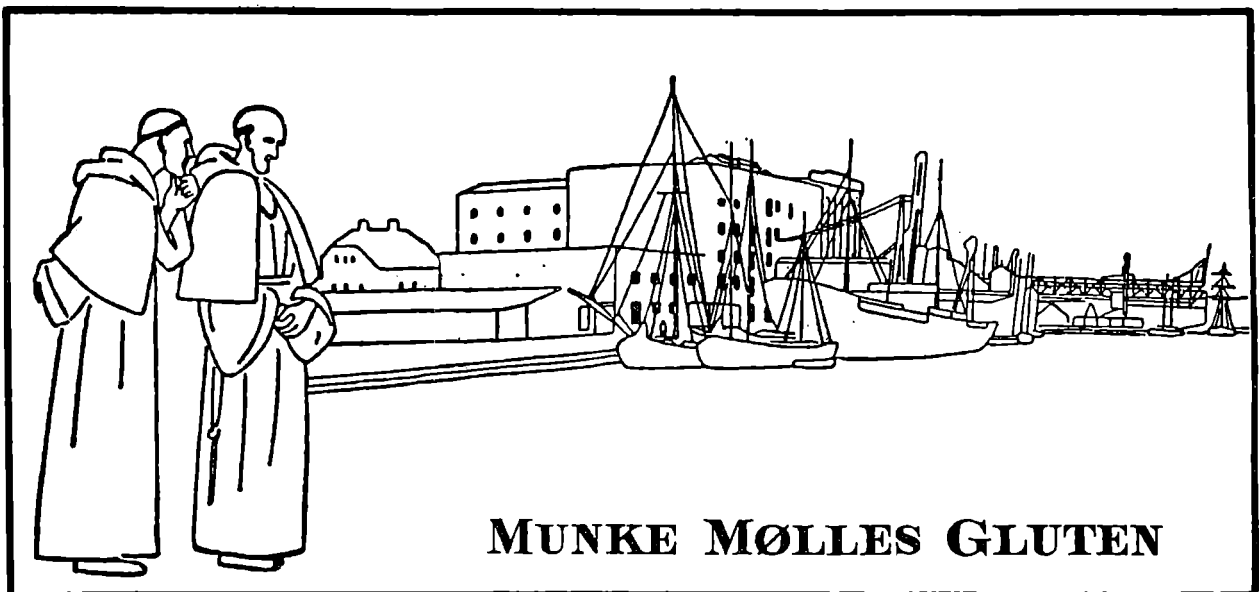
Paludan Müllersvej 1,

København V.

Tlf. Eva 4151

EN BANKBOG
åbner alle muligheder
- indsæt Deres penge i

LANDMANDSBANKEN

NYE FILM

Fortsat fra side 20

çoise Dorleac som elskerinden med ungdommelig vitalitet og charme. Hun leger sig gennem filmen med kølig lidenskab.

»Silkehud« er en engagerende film, såvel følelsesmæssigt som moralsk. Som tilskuer til denne film gennemlever man et kærlighedsdrama, føler en solidaritet med personerne og deler deres tragiske skæbne. Denne film er ikke en hyldest til kærligheden, men en realistisk fortolkning af kærlighed på godt og ondt. Den er en skildring af kærlighedens vilkår, hvor små tilfældigheder kan spille ind, således at det, der skulle have været livsbekræftende, pludselig får en tragisk afslutning.

bej.

Instruktør: François Truffaut.

Originaltitel: *La peau douce*.

I vort eget sind bor den dommer, vi må lytte til; hvis stemme er vigtigere for os end hele verdens bifald og al ægypternes og grækernes visdom.

Matthias Claudius. 1779.

R.I.P.

ELISABETH DÜNNWALD

* 16-1-1881

† 5-1-1965

Familien

Bed for hendes sjæl.

VÆGKALENDEREN 1965

udg. af Ansgariusforeningen,
fås hos de katolske
boghandlere og ved kirkerne.

Kr. 1,25

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

F. Fechtenburg & Søn

autoriseret installatør

Tlf. 12 86 00

Hjallesvej 46, Odense

Ugens tv og radio (17. - 23. jan.)

SØNDAG	20.00	TV	Max Frisch: Biedermann og brandstifterne. Skuespil.
MANDAG	19.30	TV	Seks statsmænd fra vor tid. 1. Krustjov.
	21.05	TV	BBC-serien om 1. verdenskrig. 8.
TIRSDAG	20.15	P 1	Georg Büchner: Woyzeck. Skuespil.
	21.15	TV	Spejlet. Litteratur, teater og kunst.
ONSDAG	16.20	P 1	Udkigsposten. Piger og drenge i alverdens lande.
	20.00	P 2	Børnene i velfærdssamfundet. 3.
TORS DAG	20.55	TV	11.000 børn og unge under forsorg. Diskussion.
FREDAG	16.45	P 1	Frem med det. For piger og drenge.
	21.00	P 1	Brorson-sang i Danmark og Norge. 7.
	21.10	TV	Ekko. Indenrigsmagasin.
LØRDAG	16.00	TV	Vi unge. Ungdomsmagasin.
	21.15	P 2	Hans Scherfigs Danmarksbillede. Montage.

SCT. ANNÆ REJSER 1965

Palæstina: Påsken — 5.-20. april — 16 dages flyverejse til Israel (Tiberias) — Jordan (Jerusalem) — Hjemrejse via Damaskus, Baalbek, Beiruth. Pris: Kr. 2565 — incl. udflugter. Rejseledere pater T. Langsted og Annie Rastrup.

Italien: 23. juni-10. juli — 18 dages togrejse — Rom — Sorrento (besøg på Monte Cassino, Capri, Amalfi) — Firenze.

Pris: Kr. 1135 — incl. sovevogn og udflugter.

Rejseledere pater Leo Drzal og Annie Rastrup.

Lourdes: 3.-10. august — 8 dages flyverejse til Lourdes.

Rejsen er beregnet for raske.

Pris: Kr. 825. Rejseleder pater Johs. Langsted og Annie Rastrup.

Program og alle oplysninger fås hos Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. — Telefon Sundby 86.

Pastor d'Auchamps rejser 1965

30. gruppe. Rom-Assisi 19. maj - 5. juni ..... 18 dage kr. 1000

31. gruppe. Ravenna-Rom-Assisi 28. juni - 19. juli .... 22 dage kr. 1250

32. gruppe. Rom-Assisi 5. sept. (kl. 16) - 22. sept .... 18 dage kr. 1000

Program: E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18. Øbro 4642 x (bedst kl. 18-20).

En rejse i efterårsferien, hvis en skole melder sig.

Den officielle danske deltagelse i festlighederne for 1100 året for St. Ansgar's død: Hamburg 16.-20. juni 1965. Forespørgsler: Fru Tradsborg, Hostrup Have 46, København V. Tlf. om aftenen: 35 48 96.

Det levende Lys

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

ASP-HOLMBLAD

STEARINLYSFABRIKER

København

ASP-HOLMBLAD

NYE FILM

SILKEHUD

Den franske instruktør François Truffaut, en af de ypperligste repræsentanter for la nouvelle vague, har med »Silkehud« endnu en gang skabt en storslået film om kærlighed. De husker sikkert Truffaut fra film som »Ung flugt«, »Skyd på pianisten« og »Jules og Jim«, og hans nye film er fuldt på højde med disse, ja, næsten bedre.

Emnet er næsten pinligt banalt. En han på 43 år, en hun på 38, og en anden på 22 – den evigt tilbagevendende trekant i menneskers kærlighedsliv – men til trods for den banale problematik har Truffaut formået at skabe en fængslende og spændingsmættet film. »Silkehud« er en skildring af kærlighedens vilkår i den moderne hverdag med dens hektiske og dræbende tempo. Vi møder en ægtemands forelskelse, den deraf følgende utroskab og et ægteskabs sam-

menbrud, og handlingen – præget af små tilfældigheder – fremføres i et rasende tempo, der hen imod slutningen daler, alt imens spændingen stiger.

Truffaut nærmest anklager os i denne film, fordi vi accepterer, at kærlighed skal kunne leve og klare sig i tordende flyvemaskiner, i hvinnende automobiler, i summende elevatorer, i pausen mellem to møder. Han skildrer sine personer med megen medfølelse og hengivenhed, også deres fejl og svagheder, således at de på intet tidspunkt bliver glorificeret, hvilket gør, at de fuldt ud virker ægte. Truffaut kender antydningens kunst, således at meget få scener føres helt igennem, for eksempel når ægtemanden skubber elskerinden ind i dennes værelse – hendes hånd tænder lyset – han slukker det – og meningen står krystalklar. Hans beskrivelse af vor tids automatiserede verden er fremragende, frembragt ved hurtige og korte klip, men ind mellem kæles dog for den enkelte

detalje, for dagliglivets små humoristiske momenter. I sit billedsprog er »Silkehud« ofte lyrisk, dog uden at det går ud over den meget fine psykologiske beskrivelse af personerne, der sammen med det dramatiske handlingsforløb giver et smukt og bevæget billede af den menneskelige tragedie.

De tre skuespillere er hver især med til at gøre »Silkehud« til en stor film. Jean Desailly i rollen som ægtemanden er nærmest fuldendt. Han benytter sig aldrig af de store virkemidler, men spiller på de små nuancer i mimik og tale og formår derigennem at gøre filmens høflige og svage helt til en spændende og interessant figur. Nelly Benedetti spiller på den anden side med det helt store følelsesregister – fra en kølig society-dame til en lidenskabelig kvinde – fra hysterisk – egoistisk optræden til øm og hengiven kærlighed – alle disse variationer i følelseslivet behersker hun helt. Og endelig spiller Fran-

Fortsættes side 19

En af de smukkeste beliggende kirker i København er den engelske St. Alban's Kirke ved Langelinje, der er en af stationerne på den københavnske kirkevandring. Inde i bladet fortæller den anglikanske præst ved St. Alban's Kirke om den internationale bedeuge for de kristnes enhed, som blev startet af en anglikaner. Billedet viser St. Alban's Kirke, der er bygget i 1887 i engelsk gotik og er en af de smukkeste beliggende kirker i hovedstaden.

---

katolsk ugeblad 4

22. JANUAR 1965
113. ÅRGANG

Kirke, politik og TV-Horisont

Taizé fylder
25 i år

Nye signaler
efter Khrustjof?

Mere om at
protestere

Vi er i den økumeniske uge!

T. S. ELIOT

1888 — 1965

Med *Thomas Stearns Eliot* har vi mistet en af de store engelske skribenter, som har betydet så meget for den litterære retning, der almindeligvis betegnes som nykatolicismen. Ikke desto mindre var Eliot amerikaner af fødsel. Og han var ikke katolik, men anglo-katolik, hvilket nærmest betyder, at han var placeret yderst på den rummelige engelske kirkes højre fløj.

T. S. Eliot begyndte sine filosofiske studier på Harvard Universitetet i USA. Han var tidligt kommet under indflydelse af europæisk kultur, og det faldt ham derfor naturligt at supplere sine studier ved europæiske universiteter. I 1913 slog han sig ned i England, og i 1927 fik han statsborgerskab der. Vi regner ham stort set for en engelsk digter.

Hans første digte kom i 1915, deriblandt »The Love Song of J. Alfred Prufrock« og »Portrait of a Lady«. I hans tidlige digte reagerer han stærkt mod den puritanisme, der var en del af hans arv. Han fremhæver de menneskelige værdier, men rammer samtidig hårdt ud efter det samfund, der alt for ofte lader disse værdier gå tabt. Hans stil omfatter både det elegant satiriske og det tungt alvorlige.

Men han var en søgende natur og gik en langsom, men sikker vej mod et ståsted. Mellemkrigstidens desillusion optog ham, ligesom tilfældet var for en lang række andre digtere i tyverne, men han får noget positivt ud af det. Eliot søger tilbage til kilderne. Han stopper ikke ved romantikernes formdyrkelse og tro på individets ufordærvede selvtilstrækkelighed. Han når helt tilbage til Dante og barokdigtningen. Det bliver hans faste overbevisning, at den moralske frelse beror på gudhengivelse og syndsforømmelse, ligesom digtningens konsolidering er afhængig af et forhold til traditionen.

To skuespil, der understreger Eliots klare kristne bekendelse, er »Morder i Domkirken« (1935) om Thomas Becket og »Cocktail Party« (1949). Handlingen i dramaet om Becket drejer sig om Canterburybiskoppens higen efter martyrkronen. Becket indser imidlertid, at også denne higen er en forfængelighed, man må bekæmpe. I »Cocktail Party«, som vi så på Det kongelige Teater i 1951, afslører han, at en trang til tomme fornøjelser ofte er udsprunget af en ubevidst syndserkendelse. Alt dette går op for stykkets hovedperson, Celia, der bliver missionær og korsfæstes af menneskeædere.

Skønt Eliot – som nævnt – ikke tilhørte den romersk-katolske kirke, var en stor procentdel af hans beundrere at finde blandt katolikker, som i vid udstrækning kunne acceptere hans tese om, at den verdslige litteratur ikke mægtede at give det oversanselige forrang for det sanselige. I hans essay »En kristen samfundside« fra 1939 opstilles valget mellem det liberale irreligiøse kaos og et ordnet samfund baseret på den kristne idé.

Eliots digtning er oftest vanskelig tilgængelig og kræver ligesom for eksempel Joyces »Ulysses« og Karen Blixens bøger kommentarer og udlægninger for den almindelige læser. Eliot er da også oftere blevet diskuteret end forstået. Dog går den tilskuer eller læser, som beskæftiger sig med Eliot, aldrig helt forgæves. For hvad enten man forstår ham eller ej, eller er enig med ham eller ej, så vil den betydelige skønhed, der er at finde allerede på overfladen, i sig selv være en stor værdi.

HK

HK

MARXISTISK NYORIENTERING?

Moskva. Det officielle organ for Sovjetunionens kommunistiske parti »Kommunist« opfordrer i sit sidste nummer partiets medlemmer til en alvorlig revision af deres holdning overfor religion og kirke. I artiklen tales der om »dybtgående forandringer« indenfor kirken. Disse forandringer kræver en nyorientering af den marxistiske kritik, hedder det. Ordret skriver artiklens forfatter: »Vi ville gøre os skyldige i en kortsynethed, der skulle være marxismen fremmed, hvis vi simpelthen ignorerede sådanne forandringer og ikke var opmærksom på den alvorlige krise indenfor det religiøse liv – en krise som kirken netop søger at udnytte til en fornyelse. Denne fornyelse ses blandt andet af de kirkelige forsøg på at overvinde 'korstogsmentaliteten' og 'heksejagten'.«

Under henvisning til en bog, der sidste år blev udgivet af det pædagogiske institut i Jaroslav med titlen »Ateismens videnskabelige grundlag«, fortsætter artiklen: »Visse forfattere fremturer på grund af åndelig træghed med en kritik, der retter sig mod egenskaber, som modstanderne forlængst har aflagt. Det vidner for eksempel om en næsten primitiv tankegang, når forbindelsen mellem Vatikanet og USA's førende kredse eller med Forbundsrepublikken Tyskland simpelthen betragtes som et spørgsmål om diktat fra en lille industriel klike.

Den marxistiske forskning i religiøse spørgsmål må være »en objektiv analyse af virkeligheden«, hedder det endvidere. Den må regne med den kendsgerning, at »gejstligheden er tvunget til at finde nye løsninger og nye muligheder for en dialog med verden, hvis den ikke skal miste enhver kontakt med lægfolket.« Derfor reviderer kirken sin indstilling overfor de jordiske værdier. Som betegende for denne nye tendens nævnes i artiklen Johannes XXIII's værk og det katolske hierarkis realistiske holdning i spørgsmålet om krig og fred såvel som den nye forståelse af, at sameksistens mellem forskellige sociale og økonomiske systemer er en nødvendighed. Der findes dog kredse indenfor den katolske kirke, som radikalt modsætter sig denne reformbevægelse. Paul VI står på et mellemstandpunkt, hvad denne vej angår.

Artiklen slutter med at fastslå, at en bestemt bevægelse eller aktivitet ikke simpelthen kan affærdiges som

»kontrarevolutionær« eller »reaktionær«, blot fordi en sådan bevægelse foregår blandt kristne. Der findes historiske eksempler på, at »de med en udelukkende religiøs diæt afspiste masser har givet deres grundlæggende interesser en religiøs form.« Dette sker i dag i en række nye lande, hvor bestemte folkebevægelser trods deres religiøse anstrøg i realiteten er fremskridtsvenlige.

Mangelen på revolutionære elementer indenfor den religiøse ideologi og særlig indenfor den såkaldte »aggiornamento« er ikke noget argument mod et snævert samarbejde mellem kommunister og kristne i kampen for fremskridt og menneskelighed. Under de nuværende omstændigheder bliver mulighederne for et sådant samarbejde stadigvæk større på grund af en række politiske og sociale grunde, hvoraf den vigtigste er mange gejstliges nødvendige politiske nyorientering. De praktiske omstændigheder i Sovjetunionen og i andre socialistiske lande demonstrerer på fremragende måde muligheden og nødvendigheden af en fælles oprædten fra ateisters og kristnes side. Det gælder ikke blot kampen mod intriger fra de mennesker, der er fjendtligt sindet mod folkets frihed, men også den positive opbygning af et nyt samfund.

Trods denne opfordring til samarbejde skjuler »Kommunist« ikke, at netop en kirke i forvandling må anses for at være en endnu farligere modstander. Tidsskriftet erindrer de marxistiske teoretikere om, at kirkens nuværende reformer netop svarer til, hvad Lenin betegnede som en »renselse«. Og Lenin anså en »renset kirke« for så meget desto farligere, fordi »Kirkens dialektiske fornyelse« gav mere spillerum for dens indflydelse.

PORTUGISISK BISKOP OM PRESSEFRIHED

Lissabon. Det portugisiske katolske dagblad NOVIDADES har fornylig fejret sit 40-års jubilæum, og en katolsk biskop benyttede anledningen til i en prædiken holdt i hovedstaden Lissabon at kræve pressefriheden gennemført, hvad angår den religiøse presse. Biskoppen omtalte koncilets dekret om meddelelsesmidlerne, hvori pressefriheden omtales og sagde: »Når pressen skal tjene et politisk regime, der nødvendigvis er tidsbestemt, ophører pressen med at være upartisk og kan ikke længere tjene sandheden.«

Biskoppens udtalelse må ses i forbindelse med den portugisiske regerings forbitrelse over pave Paul VI's Bombay-rejse. Regeringen kaldte rejsen »en fornærmelse mod Portugal«, fordi Indien for tre år siden indlemmede den indiske koloni Goa. Regeringen forbød alle aviser og blade at omtale paverejsen. Et missionærtidskrift blev således konfiskeret, fordi det indeholdt en artikel om den eukaristiske verdenskongres i Bombay.

HVORDAN KAN »FRED PÅ JORDEN« BRYDE IGENNEM?

New York. Fra den 18. til den 20. februar vil der i New York blive afholdt et internationalt møde om midler og veje til at hjælpe Johannes XXIII's fredsrundskrivelse »Fred på jorden« til et gennembrud. I mødet deltager blandt andre FN's generalsekretær U Thant, generalforsamlings præsident Alex Quaison-Sackey, Berlins borgmester, Willy Brandt, USA's vicepræsident Hubert Humphrey, den engelske historiker Toynbee og den japanske dr. Takayanagi. Man vil komme ind på følgende spørgsmål: Fredelig sameksistens, blæggelse af internationale konflikter ved forhandling, bekæmpelse af racefordomme, international hjælp til udviklingslandene, styrkelse af FN, nødvendigheden af afrustning. Præsident Johnson har sendt indbyderne til mødet et budskab, hvori han ønsker dem held med det planlagte møde.

BISKOPPELIGT RÅD SKAL VÆLGES

Vancouver, British Columbia. Ærkebiskoppen af Columbia, Martin M. Johnson, har meddelt at præsteskabet i bispeddømmet selv må vælge de tre repræsentanter i det biskoppelige råd, der tidligere blev udnævnt af biskoppen. I lang tid var det kun ældre præster, der blev udnævnte. Senere er det meningen, at rådet skal udvides til at omfatte ni medlemmer, der alle skal vælges. Rådet skal mødes en gang om måneden. På denne måde vil kollegialiteten også blive realiseret på præsternes plan, siger biskoppen. Til beroligelse for håndhæverne af gældende kirkeret oplyses det, at de tre medlemmer af det biskoppelige råd vil blive udnævnt efter valget.

ANSGARS JUBILÆET I STOCKHOLM

Stockholm. De svenske katolikker har besluttet at fejre Ansgars-jubilæet med en pontifikalmesse på Stockholms rådhus. Celebrant bliver ærkebiskoppen af München, kardinal Döpfner. Det bliver anden gang i løbet af kortere tid, at der bliver fejret messe på Stockholms rådhus. Første gang var ved biskop Taylors bispevielse.

ANTALLET AF KATOLSKE NEGRE I USA STIGER

Washington. Antallet af katolikker blandt negerbefolkningen i USA er i stigen. Medens konverterne taget som helhed dalede i antal i løbet af 1963 var der en stigning på 700 i antallet af konvertere blandt negre. I alt er 12.663 negre blevet katolikker i 1963. Af USA's 30 millioner negre er det dog kun 723.000, der tilhører den katolske kirke. I de store byer er antallet af negre blandt katolikkerne meget større end på landet.

1100-ÅRET FOR ANSGARS DØD FEJRES I DOMKIRKEN

Rundt omkring i bispeddømmets kirker vil man i år kunne fejre 1100-årsdagen for Ansgars død den 3. februar 865. På selve dagen, onsdag den 3. februar, afholdes kl. 20 i Skt. Ansgars Kirke en messe, der bliver så festlig, som det i år er muligt. Prioreren assisteres under messen af kirkens kapellaner, mens sognepræsten, monsignore Kjeld Geertz-Hansen prædiker.

Som indledning til messen føres Sankt Ansgars relikvieskrin i procession ind i kirken, båret af en af hans landsmænd, en af vore franskkødte dominikanere og af en ordensbroder fra Skt. Knuds Kloster.

Søndag den 7. februar højtidelig holdes Kyndelmisse med lysindvielse, procession og højmesse kl. 10.

SEND DERES MANUSKRIFT
I GOD TID!

Sydeuropæisk horisont

De katolske fjernseere, som fulgte den sidste udsendelse af det udenrigspolitiske magasin Horisont, har sikkert følt et vist ubehag ved at se den katolske kirke regnet blandt de politiske magtfaktorer i de sydeuropæiske lande, Italien, Spanien og Portugal.

Man kan måske synes, at redaktørerne kun malede billedet i sort og hvidt, og at virkeligheden er mere nuanceret, men man kan dårligt bregde dem noget. For at illustrere den rolle, Vatikanet har spillet ved det italienske præsidentvalg, viste man et billede af Paul VI med tiara. Det er sandt nok, at pave Paul højtideligt har givet afkald på netop denne tiara, men kunne man forvente, at denne højt betydningsfulde gestus som tegn på, at paven giver afkald på verdslig magt, allerede nu skulle have nået at tilintetgøre århundreders praksis inden for italiensk indenrigspolitik? Billederne af kirkelige højtideligheder i Spanien virkede meget fremmedartede og lidt smagløse, men kommentatoren lagde ikke skjul på Kirkens indstilling over for statens officielle »fagbevægelser«. Man kunne have ønsket, at det var blevet sagt, at stat og kirke er adskilte i Portugal trods konkordatet – en arv fra den gamle og stadig levende antikkirkelige tradition fra rationalismens tid – og at den portugisiske kirke ingen finansiel støtte modtager fra staten, men det hørte ikke direkte ind under emnet.

Andre katolikker vil overvinde deres ubehag ved at sige, at en sådan sammenblanding af religion og politik eksisterer overalt og ikke bare blandt kristne. Og at katolikkerne ikke er de eneste kristne, der søger beskyttelse hos staten med de modydelser, det medfører. Den slags modargumenter kan ganske vist begrundes ud fra kendsgerningerne. Men skulle vi ikke være vokset fra denne trang til altid at retfærdiggøre os? Den er en af formerne for den triumfalisme, koncilet har fordømt. Hvorfor altid søge de undskyldende momenter eller prøve at føre krigen over i fjendens lejr i stedet for at indrømme, at Kirkens ledelse ikke er fejl- eller syndefri, selv om den er ufejlbar i sin lære?

Dette betyder ikke, at vi danske katolikker anser os for bedre katolikker end de italienske eller de spanske, fordi lokale omstændigheder har beskyttet os mod visse fristelser til at søge magt. En af de politikere, som tog del i diskussionen om Spaniens eventuelle indtræden i NATO, spurgte om fællesskabet med demokratiske lande ikke ville rette mere på forholdene end en boykot. Dette gælder i endnu højere grad katolikker imellem. Selv om vi – med rette – synes, at en del politiske former i de omtalte lande hører fortiden til, kan vi ikke fralægge os vort fællesskab med vore katolske brødre, som lider under eller udnytter disse former. Den bedste måde at hjælpe dem over denne tilstand på er ikke at skjule den, men heller ikke at buldre imod den. Meget mere virkningsfuldt ville det være, om vi omsatte alt det i praksis, koncilet har sagt om Kirkens indre fornyelse. Hvis vi danske katolikker blev noget mere evangeliske, ville det være det bedste middel til at hjælpe vore italienske og spanske brødre til også at stole lidt mindre på Ægyptens heste og rytternes tal. (sml. Es. 32.)

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 10-14. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnements-afdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

I den økumeniske bedeuge, som slutter den 25. januar, er vore tanker optaget af enheden i troen. I de sidste 50 år er der gennem hele kristenheden gået en længsel efter enhed. Enhedsbestræbelserne hører til de mest bemærkelsesværdige begivenheder i den nyere kirkehistorie. De har karakter af noget karismatisk, en nådegave, som går tilbage til selve Helligånden. Det økumeniske arbejde har forskellige faser: først må man bede om enheden, hver for sig, derefter må man tale sammen og bede om den i fællesskab. Samtidig må fagteologerne undersøge de virkelige eller formodede modsætninger, som præger forholdet de forskellige kirkesamfund imellem for til sidst, når Guds time kommer, at blive ét i fælles bøn og i fælles højtideligholdelse af Herrens nadver. Ingen af os tror, at alt dette er nogen let vej. Men på den anden side må man holde sig målet for øje og stræbe efter det. Her gælder Johannes Jørgensens ord: Til sidst kommer man derhen, hvor man inderst inde ønsker at være. Men drivkraften i det økumeniske arbejde må alligevel være bønnen.

I messens liturgi findes en bøn, som på en ganske særlig måde omfatter enheden og freden. Det er den første af de tre bønner, som går forud for præstens kommunion. Sammen med de to andre bønner opfattes også denne første bøn almindeligvis som en forberedelse til kommunionen. Men egentlig er den ikke nogen kommunionbøn. Den knytter sig meget mere til det forudgående fredssønne, hvor præsten siger: »Herrens fred være altid med eder«. Dette fredssønne udvikles nu i den første af de tre bønner. Denne bøn (og de to andre kommunionbønner) hører ikke til den oprindelige romerske liturgi. Allerede jeg-formen siger det. De er opstået i den gallisk-frankiske kirke og stammer fra det 9. århundrede. De hører altså en tid til, hvor adskillelsen mellem den vestlige og den østlige kirke endnu følte som et blødende sår. Det var en tid, hvor krige og politiske kriser hærgede kristenheden. Dengang var bønnen om fred og enhed endnu en levende virkelighed. Senere hen var man ikke mere klar over, hvad det egentlig var, man bad om. Men vor egen tid ligner den fjerneste tid, da bønnen opstod. Hvis vi med omhu og eftertanke bad denne bøn sammen med præsten, kunne den blive vor tids økumeniske bøn frem for nogen.

»Herre Jesus Kristus, du som har sagt til dine apostle: Fred efterlader

jeg eder, min fred giver jeg eder.« Vi mindes Herrens fredsønske. Han er vor fred i egen person. Han nedrev den mur, som skiller, nemlig fjendskabet. Han kom for at forkynde fred for dem, som var langt borte, og fred for dem, som var nær. Paulus sigter her til adskillelsen mellem jødefolket og de kristne. Her er vi ved det økumeniske problems inderste kerne. Men der er i tidens løb kommet andre »mure« til. Mure mellem de ortodokse og de romerske katolikker. Mure mellem katolikker og protestanter. Mure mellem de enkelte folk, vi behøver blot at tænke på dem, der går tværs igennem folkene. Kirken beder om fred. Hvor Kristus er, der er freden og kærligheden. I bønnen må vi om og om igen indånde denne fredens ånd. Ellers bliver vi også selv smittet af ufredens baciller. Vi må »nedlægge« de mure, d.v.s. de fordomme og vrangforestillinger, som vi alle har i forhold til anderledes tænkende. Bønnen fortsætter: »Se ikke hen til mine synder, men til din kirkes tro.« Ufreden er altid et resultat af synd, af »mine synder«. Enhver af os må personlig sige sit »mea culpa«. Ved vore fejl er disse mure opstået. Og dette gælder ikke blot enkeltpersonerne, det gælder også kirkesamfundene som helhed. Den, som

Et af verdens vigtigste økumeniske centre er det protestantiske kloster Taizé i Frankrig. Læs på næste side om Taizé, der kan fejre 25-året for sin grundlæggelse.

I

DEN

ØKUMENISKE UGE

er uden skyld, kaste den første sten! Kirken som helhed er syndernes kirke.

Ser vi på baggrund af vore »synder« på den mur, som er imellem os, kunne vi næsten fortvivle. Er der da ingen redning mulig? Den samme sætning, som kalder vor medskyld i adskillelsen frem i vor bevidsthed, giver os også fortrøstning. »Se ikke hen til vore synder, men til din kirkes tro.« Troen er den kraft, som kan overvinde adskillelsen, den eneste

kraft. Med troen menes her ikke en blot og bar intellektuel antagelse af visse sandheder, men en total hengivelse til Kirkens Herre. Hvor denne tro i betingelsesløs tilslutning til Herrens vilje er til stede, er adskillelsen allerede ryddet af vejen. Og denne jævne, enkle og ukomplicerede tro findes mange steder, ikke blot i vor egen kirke. I denne tro på tværs af alle kristne kirkesamfund ligger den eneste chance for enhed. Når denne tro er levende, kan vi bede til Her-

ren, at han vil bevare Kirken efter sin vilje i fred og enhed. Ikke det eneste, men dog det vigtigste bidrag til den økumeniske bevægelse er vor bøn om enhed. Når vi vokser i troen, d.v.s. i hengivelsen til Herren, og i denne tro beder om fred og enhed, bliver vi selv fredsbærende. Tiden trænger til sådanne fredsbærere. »Salige er de, som stifter fred, thi de skal kaldes Guds børn.«

H. Roos S.J.

TAIZÉ

et af tidens tegn

Vor medarbejder August Ziggelaar S. J. har besøgt det protestantiske kloster i Taizé, der i år kan fejre sit 25 års jubilæum. For det var i 1940, at den unge Roger Schutz besluttede, at tanken om at genoplive munkeløftets værdier i protestantisk ånd skulle realiseres i den lille franske landsby Taizé i nærheden af Cluny . . .

»De befinder Dem på verdens berømteste sted,« sagde den mand, der viste os rundt i ruinerne af klosterkirken i Cluny. Lad os prøve at oversætte dette superlativ til dagligdags dansk: Vi stod på det sted, hvor i mange århundreder Clunys benediktinermunke havde deres moderhus, hvorfra deres indflydelse på hele vestens kultur var udgået, især deres mægtige impulser til middelalderens kristne liv, og hvor de havde bygget verdens største kirke næstefter den hellige Peters basilika i Rom. Mens i århundredernes løb klostrets celler voksede til pompøse bygninger, skjulte det åndelige liv sig bag rigdom og magt. Og den ringe tomt, der nu er tilbage af den prægtige kirke, vidner den kun om den franske revolutions hærværk, eller indeholder den et dybsindigere budskab?

Man behøver kun at køre nogle få kilometer fra Cluny for at møde klosterliv i ungdommelig spirekraft: Taizé, den lille franske landsby, er blevet verdenskendt blandt kristne for det i 1942 der påbegyndte protestantiske munkesamfund. Kristi Ånd er for sit virke ikke stavnsbundet til stenbygninger og slukkes ikke med deres undergang. Endnu med Clunys murrester og forgangne klosterliv i erindring står man i Taizé foran et nyt munkeliv, der vokser kraftigt op mellem den lille ensomme landsbys karakteristiske og maleriske stengærd, stablet op af flager af grå natursten.

Klostret i Taizé er et af de moderne protestantiske samfund, hvor man har genopdaget og genoplivet munkelivets og munkeløfternes værdier i det kristne kirkelige liv. For så vidt er det ikke noget helt nyt. Også den anglikanske kirke kender munke- og nonneordner, men disse opstod i forbindelse med den højkirkelige bevægelse inden for den anglikanske kirke, der vil gribe tilbage til den »katolske« og apostoliske tradition ud over den anglikanske kirkes oprindelse ved adskillelsen fra Rom. Taizémunkene lægger gerne eftertryk på, at de vil være helt loyale og trofaste over for reformationen og bygge på selve reformationens principper. De er overbeviste om, at et klostersamfund kan virkeliggøres og er levedygtigt, uden at man forlader reformationens basis. De aflægger løfte om evangelisk fattigdom, om cølibat og lydighed over for deres prior. I deres liv som munke og ud fra deres løfter vil de vise verden, at med Kristus er en ny orden kommet ind i ver-

den, og at denne orden er ved at realisere sig, og at munkelivet er et eskatologisk tegn på den. Endvidere vil de for deres egen del gennem løfterne skabe forudsætningerne for et kontemplativt liv og skabe rum for et arbejde i kristenhedens tjeneste.

Taizé-brødrene betragter sig selv som munke, især fordi de lægger størst vægt på kommunitetslivet, der er organiseret først og fremmest i den daglige korbøn og i arbejdet. Den, der lever i cølibat, har valgt at leve for Kristus alene, – han søger at behage Herren især gennem det kontemplative liv og den liturgiske bøn. Tre gange om dagen samles hvidklædte munkeskikkelse i korrumbet midt i deres smukke moderne kirke for at bede og synge deres tidebøn kl. 7, ved middagstid og om aftenen kl. 7. Eukaristien fejres de hver dag, om morgenen eller aftenen, i en lille gammel forhenværende sognekirke andetsteds i landsbyen, men om søndagen fejres eukaristien i den store kirkebygning. Munkene synger deres salmer efter den katolske pater Gelineaus franske oversættelse og salmetoner; de har simpelt hen overtaget hele Jerusalemibelens psalterium. I deres tidebog finder man også fester for apostlene og forskellige andre helgener.

I Taizés kristne liv indtager sakramenterne en fremtrædende plads; sakramenterne forstået som sikre tegn på, at Gud, der altid er sit løfte tro, virker i os, umiddelbart, uden afhængighed af den menneskelige formidling. Foruden eukaristien kender broderen i Taizé skriftemålet hos sin åndelige fader, som er en af præsterne. Prioren, broder Roger Schutz, kan dog også lejlighedsvis bemyndige en lægbroder til at høre skriftemål og give absolutionen, som er »et synligt og gentaget kendetegn på Kristi tilgivelse« (Taizé-reglen). Underprioren, broder Max Thurian, er kendt for sine bøger, hvoraf adskillige handler om sakramenterne.

Hans og andre teologisk uddannede brøders skrifter er en røst af stor betydning i den økumeniske samtale. Brødrene betragter det nemlig som deres særlige opgave at vie sig kristenhedens tjeneste i verden, specielt med henblik på den økumeniske stræben. »Du bør være en lidenskabelig længsel efter Kristi Legemes enhed,« foreholder reglen dem. Taizésamfundet vil ikke være nogen fra de protestantiske kirker adskilt gruppe, og det vil heller ikke være et brud med de kristne traditioner i de protestantiske kirker, men »et brødersamfund,

indlemmet i Kirken« (Taizé-reglen); det vil være dem fuldtud tro og skabe de bedste kontakter med de forskellige nationale kristne kirker. Dets præster bliver viet inden for deres respektive kirkesamfund, hvor de eventuelt også får deres arbejdsfelt.

Også med katolikkerne har de mange kontakter. Efter Vatikankoncillets anden samling sendte en sydamerikansk biskop sin ring som gave til Roger Schutz, Taizés prior og observator ved Vatikankonciliet, som udtryk for, at han havde lært, at værdsætte Taizébrødrene. Brødrene selv betragter det som noget værdifuldt, at de har venner overalt, også i det katolske Sydamerika.

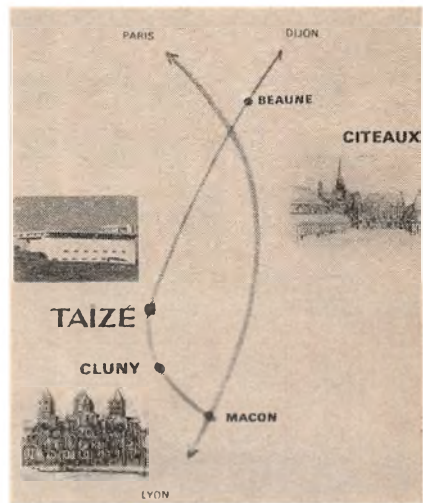
Munkene er ikke lukket inde i deres kloster. I forskellige byer i Frankrig, men også for eksempel i England, ved Elfenbenskysten og midlertidigt på adskillige andre steder har de deres »fraternités«, centre for udstråling af deres kristne ånd i det moderne samfund. Nogenlunde som Charles de Foucauld arbejder de i fabrikker og tager del i hele livet omkring sig »blandt menneskene et tegn på broderkærlighed og glæde«, »tegn på Kristi nærværelse blandt alle mennesker« (Taizé-reglen), mens de også lejlighedsvis hjælper den stedlige sognepræst eller samler kristne og ikke-kristne omkring sig.

Taizémunkene er efterhånden verdenskendte. Mange besøger deres kloster for at lade sig inspirere af dem, for at nyde godt af den kristelige, især økumeniske ånd, der besjæler dem, eller de kommer af ren og skær nysgerrighed til disse protestantiske munke. Mindre kendt er det måske, at der findes et tilsvarende søstersamfund i Grand-Champ i Svejs, som tæller henved 60 søstre. De har deres egen priorinde og deres egne »fraternités«, men giver sig gennem løfterne ind under Taizé-priorens myndighed.

Taizésamfundet har også forbindelse med de skandinaviske lutherske kirker. Broder Bent Honoré er en dansker fra Odense, som efter at han er blevet præsteviet i Danmark, har arbejdet et år her som præst. Sammen med en svensk og en tysk broder, hvis moder var finsk, har den danske broder i år været i Västerås i Sverige som medlem af en »fraternité volante«, en midlertidig opgave, men vi håber, at de under en eller anden form vil tage fornyet ophold i Skandinavien.

T iden er gået, mens en Taizébroder fortæller og svarer på spørgsmål, tålmodig til det sidste, men meget æng-

stelig for at krænke andre kristne, meget på vagt for at vise sin respekt og åbenhed over for alle kristne, af hvad overbevisning og retning de end er. Vi sidder på en græsplæne i nærheden af en af de pavilloner, hvor brødrene bor, fordelt i mindre grupper. Efter i stegende hede at være stegget op ad stejle snoede veje til landsbyens gårde og klostrets indgangsport, nyder vi nu udsigten over Bourgognes skovklædte bjergrygge. Solen er kommet til at stå i et andet hjørne på himlen, og vi er drejet ud af skyggen, – varmen bliver igen generende. Vi husker, at vi skal nå toget til Cluny. På vejen ned til den lille banegård, et trinbræt, farer franske drenge forbi os, fulgt af en præst i katolsk præstekjole. På banegården kommer vi i samtale med en canadisk anglikansk præst og hans frue. Vi var alle gæster hos Taizémunkene, som vidner om Guds Ånds overraskende livsytringer midt i en splittet kristenhed.

Sådan set

«Og således skal mord følge mord — altid i ærens og retfærdighedens navn — indtil guderne bliver trætte af mord og skaber en menneskerace — med forstand i hovedet.»

Bernhard Shaw

(i »Cæsar og Cleopatra«.)

«Intet menneske er en ø, en verden for sig; ethvert menneske er et stykke af fastlandet, en del af det hele; om en lerkump skylles bort af havet eller et fjebjerg, eller din vens hus, eller dit eget; Europa bliver mindre derved; ethvert menneskes død river noget fra mig, thi jeg er ét med menneskeheden. Så derfor skal du ikke spørge: »Hvem ringer klokken for?« Den ringer for dig!»

John Donne

ANGLIKANERNE OG ENHEDEN

I anledning af den internationale bedeuge for de kristnes enhed har vi bedt præsten ved den anglikanske St. Alban's Kirke i København fortælle om anglikanernes syn på den økumeniske bevægelse. Rev. Harold L. Hertzler, S.T.B., fortæller også om bedeugens historie:

Det er kun naturligt, at Kristi ord i hans ypperstepræstelige bøn, »at de alle må være ét, ligesom du, Fader! i mig, og jeg i dig, at også de må være ét i os, så verden må tro, at du har sendt mig« (Johs. 17,21) engang måtte skabe røre i de kristnes samvittighed. Når vi ser os omkring, ser vi jo nemlig, at der i den kristne kirke hersker en sørgelig forvirring og en syndig mangel på enhed, som hæmmer den i dens vidnesbyrd som Kristi forløsende Legeme. En splittet kristenhed – et »splittet Kristi legeme« – står som en forargelse og en skændsel overfor en kritisk og sarkastisk verden.

Men hvis vi først begynder at forstå, hvad der med Guds nådes hjælp er sket i forholdet mellem de forskellige kristne trossamfund i de seneste tiår, fyldes vi med håb om, at Kristi bøn måske, når alt kommer til alt, ikke vil forblive ubesvaret af vor generation. Til vor glæde – og forbløffelse – har vi været vidner til, hvordan man har arbejdet på at genoprette den kristne enhed, en proces, der er i langsom, men sikker fremgang, og som bygger på en fornyet tillid til Helligåndens usvigelige ledelse.

I 1927 sagde pave Pius XI: »Hvis der skal komme en genforening i

stand, er det fremfor alt nødvendigt at kende og elske hinanden. At kende hinanden, fordi de vanskeligheder og skuffelser, bevægelsen for en genforening så ofte har været ude for, skyldes manglende kendskab til hinanden fra den ene eller den anden side; hvis der hidtil har været fordomme fra begge sider, må man opgive disse fordomme.«

Så længe vi ikke kender hinanden tilstrækkeligt, kan det ikke undgås, at forholdet mellem os lider skade på grund af den dermed følgende mangel på kærlighed og forståelse.

Enheden er ikke kirkens eneste opgave, ja den er ikke engang dens første opgave. Dens første opgaver er gudstjenesten og vidnesbyrdet, og dens gudstjeneste kan ikke skilles fra dens hellighed, ligesom dens vidnesbyrd og dens tjeneste over for verden er tæt knyttet til hinanden... Både gudstjenesten og vidnesbyrdet hæmmes imidlertid af den manglende enhed. Derfor skal vi stræbe efter en genforening – ikke for genforeningens skyld, men for at gudstjenesten virkelig kan blive alle kristnes fælles gudstjeneste i forening med den ene Kristus, og for at vidnesbyrdet kan blive det ene Kristi legemes vidnesbyrd.

Dette er årsagen til, at afholdelsen af bedeugen for de kristnes enhed – »Den internationale bedeuge« – har spillet en så betydelig rolle inden for den i vor tid stadig voksende økumeniske bevægelse. Det var en anglikansk franciskaner, broder Paul Wattson, der i 1908 fik ideen til bedeugen, som med forbløffende hast vandt indpas og bredte sig i de vestlige kirker, mange steder under abbé Paul Couturier fra Lyons velsignelsesrige indflydelse.

Længe før den internationale bedeuge blev indført, var den anglikanske kirke sig imidlertid sin usædvanlige stilling som »via media« eller »forbindelseskirke« klart bevidst, og den indledte samtaler både med den romersk-katolske kirke og med de protestantiske kirkesamfund for at undersøge mulighederne for en øget gensidig forståelse og en økumenisk indsats. I det førstnævnte tilfælde kan man som det vigtigste eksempel nævne Malines-samtalerne, der blev bragt i stand af lord Halifax og ærkebiskoppen af Malines, kardinal Mercier, og som i årene 1921 og 1925 fortsattes med både pavestolens og ærkebiskoppen af Canterburys viden og billigelse.

Med henblik på de protestantiske

Rev. Harold L. Hertzler i sit hjem på Kastelsvej, København.

kirkesamfund sammenfattede Lambeth konferencen mellem de anglikanske biskopper i 1888 i Lambeth Quadrilateral de vigtigste grundsætninger for en genforenet kristen kirke i følgende fire punkter:

»A. Det gamle og Det nye Testaments hellige skrifter som de skrifter, der indeholder alt, hvad der er nødvendigt til frelsen, og som troens rettesnor og øverste norm.

B. Den apostoliske trosbekendelse som grundlag for dåben, og den nikæanske trosbekendelse som en fyldestgørende fremstilling af den kristne tro.

C. De to sakramenter, dåben og nadveren, som er forordnet af Kristus selv – og altid forvaltet under anvendelse af Kristi indstiftelsesord og de elementer, han selv har påbudt.

D. Det historiske bispeembede, der på de enkelte steder administreres på en måde, der er afpasset efter de skiftende behov hos de nationer og folkeslag, som af Gud er kaldet til hans kirkes enhed.«

Den anglikanske kirke spillede en aktiv rolle ved indkaldelsen af Edinburgh Missionary Conference i 1910, og denne konference blev senere inspirationen til bevægelsen Life and Work (inden for hvilken den tidligere ærkebiskop af Upsala, dr. Nathan Söderblom, har spillet en så fremtrædende rolle) og til Faith and Order. Disse to grupper blev i 1937 enige om at oprette Kirkernes Verdensråd, som i 1948 blev en organisatorisk enhed. De anglikanske kirker tror på ingen måde, at Kirkernes Verdensråd er en slags »overkirke«, men de tror, at det er et redskab til at styrke den kontakt mellem de kristne grupper, som måske til sin tid kan føre til en virkelig genforening.

I dette håb har anglikanerne optaget en stadig nærmere kontakt med flere af de ortodokse kirker, og siden 1932 har den haft fuldt sakramentsfællesskab med de gammelkatolske kirker (ifølge overenskomsten i Bonn af 2. juli 1931). Den anglikanske kirke har desuden i 1922 sluttet en særlig forbindelse med den svenske kirke og i 1935 med den finske kirke, ligesom man senere har indgået lignende forbindelser med den uafhængige kirke på Filipinerne og med de episkopale kirker i Spanien og Portugal. Disse kirker danner sammen med anglikanerne det, man kalder »det bredere episkopale fællesskab«.

I mellemtiden har man på missionsmarkerne i Afrika og i Asien

Dr. F. Wright,
New York,
kannik Pawley
og biskoppen af
Ripon, England,
som observatører på koncilet

utrætteligt arbejdet videre på at oprette forenede kristne kirker, hvor der foruden apostolisk tro og kirketugt hersker fælles sakramentalt liv.

På det europæiske fastland optræder den anglikanske kirke stort set med det formål at betjene anglikanske »diaspora-grupper«, som regel af et ret beskedent omfang. Under biskoppen af Londons jurisdiktion administreres de af en af hans hjælpebiskopper, der bærer titlen biskop af Fulham. Disse afdelinger af den anglikanske kirke, hvoraf der findes over hundrede i Nord- og Mitteleuropa, udgør imidlertid også et medlem, der letter den økumeniske kontakt med såvel de katolske som de protestantiske kirker på kontinentet.

St. Alban's Kirke i København (som blev oprettet i 1728, og som siden 1887 har haft til huse i den nuværende kirkebygning i engelsk gotik) er en af disse afdelinger, og dens medlemmer har altid med glæde deltaget både i bønnerne i bedeugen for de kristnes enhed og i den dermed forbundne årlige kirkevandring. I år har der i forbindelse med kirkevandringen været fælles gudstjeneste i Sankt Pauls Kirke (den danske folkekirke), Jerusalemskirken (metodisterne), Den russisk ortodokse Alexander Nevsky Kirke, Sankt Ansgars Kirke (katolsk), Sankt Alban's Kirke (anglikansk) og den svenske Gustafskyrkan.

Det er med rette blevet sagt, at alle økumeniske bestræbelser på det hierarkiske plan stort set vil være frugtesløse, hvis ønsket om de kristnes genforening ikke virkelig får tag i menighederne. Lad os håbe, at vore respektive bønner for enheden og vor beskedne kirkevandring må bidrage til, at der breder sig en stadig voksende fælles forståelse og en dybere gensidig kærlighed mellem vore københavnske sogne.

VOR STRÆBEN EFTER SYNLIG ENHED

Max Thurian:

Amour et vérité se rencontrent.
Les Presses de Taizé, 1964.
8 fr., 274 sider.

De kristnes stræben efter synlig enhed fremmes ikke alene, ved at vi diskuterer det, der skiller os, men i langt højere grad, ved at vi anerkender det, vi er enige om, og ved at vi udveksler de kristne goder, vi er fælles om. I den forstand er »Amour et vérité« en værdifuld økumenisk bog. Forfatteren er Max Thurian, underprior for Taizés protestantiske munksamfund. Broder Max Thurian har skrevet adskillige teologiske værker, bl.a. om eukaristien, firmelsen og skriftemålet og om den teologiske lære om Marias plads i frelsesplanen.

Bogen er ikke nogen videnskabelig afhandling, – den er en katekismus, en kort gengivelse af den kristne tro, enkel og klar, men også rig på betragtninger, der kan nære den kristnes åndelige liv. Den egner sig derfor både til fordybelse i vore fælles kristne trossandheder og til åndelig læsning. Denne redegørelse for troens indhold viser på slående vis, at vi katolikker har mere til fælles med mange af vore adskilte brødre, end der er meningsforskelle. Man læser med glæde paragrafferne om de økumeniske konciler, om den kirkelige overlevering, om Maria, den ydmyge jomfru og Kirkens forbillede og om helgenernes forbøn, og de syv kapitler om hvert af de syv sakramenter. Hvor den romersk-katolske lære afviger fra reformationens standpunkt, anføres dette nøjagtigt og sagligt i en note bag i bogen. Man har svært ved at forstå nødvendigheden af den sy-

Fortsættes side 19

»Jeg er et gammelt fjols«

- skal Khrustjof have sagt efter sin afgang. Er det rigtigt, passer det altså ikke, at Ruslands mest snakkesalige mand er gået uden et ord. Vil Khrustjofs afgang betyde noget for forholdet mellem de kommunistiske lande og Vatikanet? Det er et af de spørgsmål, vi her beskæftiger os med.

»Jeg er et gammelt fjols,« skal Khrustjof have sagt umiddelbart efter sin afgang. Det var jo altid noget, og det tyder på, at der kun er en halv sandhed i det epigram, der fornylig cirkulerede i Moskva: »Den mest snakkesalige mand i Rusland er gået uden et ord.«

Khrustjof har, hvadenten det er med rette eller med urette, stået som repræsentant for en udvikling, der i vest er blevet kendt som »afstalinisering« og i øst som »kampen mod persondyrkelsen«. Man kan spørge, om »afstaliniseringen« i virkeligheden har betydet en befrielse, og om den har ført til et afgørende omsving indenfor kommunistblokken. Om det dagry, dr. Zivago og hans venner

havde ventet siden krigen, og som ikke var kommet sammen med sejren, endelig i Khrustjofs tid var blevet en realitet. Dette spørgsmål lader sig ikke besvare så enkelt som med et ja. Og paradoksalt nok har afstaliniseringen i selve Sovjet ført til noget i retning af en nystalinisering i satellitstaterne – folkedemokratierne. Denne ejendommelighed har ikke mindst interesse, når man skal beskæftige sig med forholdet mellem de kommunistiske lande og Vatikanet. For det er jo hovedsagelig i folkedemokratierne, der er tale om katolikker. (Den russiske kirkes vanskeligheder har vi for ikke længe siden behandlet i et særnummer i anledning af Khrustjofs besøg i Danmark.) Nu trænger sig

jo i øvrigt spørgsmålet på, om Khrustjofs afgang vil betyde noget for den katolske kirkes stilling i de kommunistiske lande. Dette lader sig ikke besvare endnu med nogen sikkerhed, men et blik på den historiske udvikling i Østeuropa siden krigen kan dog uden tvivl give en fornemmelse af situationen.

Det var Tito, der opfandt ordet »folkedemokrati«, og det var en gløse, kommunisterne i Østtyskland, Bulgarien, Rumænien og Ungarn med glæde tog til sig, fordi de på denne måde kunne komme til at stå i et mere respektabelt lys i deres ikke-kommunistiske landsmænds øjne. Moskva havde nok ikke så meget

mod Titos slagord, men hans person fandt ingenlunde nåde for Stalins øjne. Tito prøvede nemlig at få et forbund mellem folkedemokratiene i stand, mens det eneste forbund, Stalin ønskede at anerkende, var det, der udsprang af afhængighed af Rusland. Samtidig med disse spekulationer havde Stalin andre problemer at fundere over. For eksempel er i enhver diktaturstat hæren en af de farligste, indenrigspolitiske faktorer. Hærens magt måtte begrænses, partiet styrkes, centraliseringen fremskyndes. Også i vasalstaterne. Folk som Gomulka, der havde gjort sig til fortalere for »de enkelte staters egne veje til socialismen« forsvandt fra den politiske arena.

Men på et tidspunkt, hvor de stærke mænds styre i folkedemokratiene endelig så ud til at være konsolideret, trådte Khrustjof frem på scenen – understøttet af Mikojan og i opposition til Stalin-veteranen Molotof.

Man er ikke helt på det rene med, i hvor høj grad Khrustjofs hjerte var med i den afstalinisering, han kom til at stå som eksponent for. Ikke desto mindre skabte hans tilnærmelse til Tito nogen forvirring i folkedemokratiene – og forvirringen blev ikke mindre, da Khrustjof endog legaliserede begrebet: »forskellige veje til kommunismen.«

Det var også under Khrustjof, at man for alvor tog det *respektable* i betragtning, når man formede udenrigspolitikken. Man indså uden tvivl, at det i kappestriden om de nye staters gunst var af afgørende betydning at give det udseende af, at det sovjetiske imperium helt og holdent stod på rettens og den frie uafhængigheds grund. Det kan næsten siges, at de sovjetiske politikere gik sådan til sagen, at de var lige ved at komme til at stå med en bigotteriets nimbus om hovedet, når der var tale om internationale stridigheder.

Det er forståeligt, hvis folk taler om Khrustjof, som Ruslands mest snakkesalige mand. Ved siden af det nys nævnte satte han alt ind på at holde en vidtspændende charmeoffensiv i gang. Ønsket om at fremtræde respektabelt i verdens øjne kan dog ikke tilskrives Khrustjof alene. Allerede i Stalintiden sluttede Sovjet bilaterale venskabs- og bistandspagter og kulturoverenskomster med vasalstaterne. Derved opretholdt man udseendet af suverænitets, ligeberettigelse og uafhængighed for de enkelte stater. Og udenfor de vestlige og de østlige blokke kunne de østlige staters afhængighed af Sovjet godt ligne

de vesteuropæiske landes forhold til USA. Karakteristisk er det i denne forbindelse, at man i Afrika og Asien så med strengere øjne på de vestlige magters aktion under Suezkrisen end på Sovjets indgriben i Ungarnsrevolten.

Khrustjof havde set igennem fingre med udviklingen i Polen under Gomulka, men Ungarn kom til at betyde et punktum for den megen tale om »de forskellige veje til kommunismen«. Ejendommeligt nok betød Ungarnsrevolten også, at de kommunistiske partier i folkedemokratiene kom til at føle sig mindre afhængige af Sovjets beskyttelse, idet faren for en vestlig intervention havde vist sig ubegrundet. De kommunistiske partier i folkedemokratiene blev mere nationale, hvilket gav dem større popularitet blandt masserne, og samtidig styrkedes partiernes herredømme, hvilket betød en ny-stalinisering i de enkelte lande. Gomulkas Polen er et talende eksempel. Da konflikten med Kina var i gang, måtte Khrustjof i vid udstrækning appellere til folkedemokratiernes gode hjerte. Men det kostede Sovjet penge og atter penge – uden at det egentlig gav resultater. I konflikten mellem Kreml og Peking bevarede lederne i folkedemokratiene noget, der kunne ligne pokerfjæs, eller – i Moskvas øjne – det der var værre: lunkenhed. Og det var mildest talt noget af en fallit for den charmerende onkel Krusse. Men kan hans knap så charmerende efter-

følgere klare sagen bedre, da der jo i virkeligheden er tale om en konsekvent historisk udvikling? Og hvis Khrustjof har kaldt sig selv et gammelt fjols, så er han måske i virkeligheden på vej mod den visdom, der var blevet Sokrates' disciple til del, efter at de havde tiet i fem år (skønt man ikke kan sige det sidste om onkel Krusse).

På baggrund af den hypotese om udviklingen i forholdet mellem Sovjet og folkedemokratiene, der lige er fremført, kan der være grund til at tro, at regeringen i folkedemokratiene handler på egen hånd – også når det drejer sig om forhandlinger med Vatikanet. Khrustjofs afgang skulle altså hverken gøre fra eller til, hvad angår de forhandlinger, der med mellemrum føres mellem Vatikanet og for eksempel regeringerne i Ungarn og Tjecoslovakiet.

Vi ser således, at Sovjet ikke ser ud til at have ændret noget i sin politik overfor Vatikanet efter at d'herres Bresnief og Kosygin er kommet til roret, hvorimod der for eksempel i Ungarn og Tjecoslovakiet ser ud til at tårne sig nye vanskeligheder op.

Et officielt russisk telegrambureau var blandt de få kommentatorer, der gjorde noget særligt ud af pavens Bombay-appel. Næsten samtidig gav politiet i Ungarn sig, efter hvad sædvanligvis velunderrettet kilde oplyser, til at tage metoder i brug, som stort set ikke har været kendt siden

De nyudnævnte ungarske biskopper, Hamvas og Brezanoczy, sammen med præsidenten for det kommunistiske Ungarns præsidium, Istvan Dobi.

Dagen før det sker

Leif Jørgensen: *Dagen før i morgen*
Gyldendal
Hft. kr. 24,50, indb. kr. 32,50

Dagen før i morgen« er dagen, før det sker: Det er undergangen. Dagen før i morgen, d.v.s. dagen i dag, er den tid, hvor undergangen forberedes – eller afværges. Det sidste kunne jo, objektivt set, lige så godt være tilfældet.

Men på grund af gennemsnitsmenneskets primitive begærlighed i alle retninger bliver det de destruktive kræfter, som sejrer, hjulpet af de ydre omstændigheder: stormfloden.

Leif Jørgensens bog »Dagen før i morgen«, i parentes bemærket vindere i sidste års nordiske romankonkurrence, fremtræder som en historisk roman. Men forklædningen er let gennemskuelig: Som næsten altid, når en forfatter med noget på hjerte vælger denne genre, er det for at stå friere i behandlingen af sin egen tid og dens problemer. Her er tid og miljø hentet fra Gilgamesheposet, d.v.s. fra den babylonisk-assyriske mytologi. Hovedpersonen er den Utnapisthim, som formodentlig er identisk med Bibelens Noah; ligesom denne overlever han katastrofen. Bogens »i morgen« er altså undergangens dag. »Dagen før«, hvilket vil sige tidsforløbet i bogen, angives ved Utnapisthims livsforløb fra dreng til ældre mand. Det dirrende, der præger bogens stemning, fremkommer ved den uafbrudte påvisning af, at det er *nu*, præcis *nu* og altid *nu*, alt afgørende sker. For dagen i dag føder dagen i morgen og er selv produktet af dagen i går. Men det er der kun nogle få, der tænker på, og de gør bedst i at tie med dette, såvel som med andre ubehagelige ting. For statsmagten, som er koncentreret i kongens person, er totalitær. Kongen fører udmattende propagandakrige, øser summer ud til monumentalt luksusbyggeri og gør religionen til magtmiddel i egen tjeneste. Han camouflerer nutiden ved hjælp af strålende løfter for fremtiden. Han er mistænksom over for dem, der ikke spontant er med i det kollektive hylekor efter de kommende goder. Han skærer tungen af den, der har bidraget til udførelsen af hans frækkeste plan, og lader direkte eller indirekte den dræbe, der siger ham åbent imod. Vi gen-

kender uden vanskelighed typen på den totalitære stats suveræne overhoved: enehersker, ypperstepræst og bøddel i én person. Hans lydige undersåtter, hans rettroende menighed tilhører en lige så karakteristisk type: det konforme massemenneske, den umættelige forbruger, der håber på mere af fremtiden, den nyttige statist, der råber hurra på de rigtige steder og med alt dette – i grunden er uhyre nøjsom: Han kræver jo så lidt af nu'et, for han tror fremt på fremtiden. Sidst af alt forlanger han ret til selv at tænke, endsige tale.

Men Brutus-typen med det »magre og farlige udtryk« er endnu ikke uddød. Disse ubehagelige mennesker, der er upåvirkelige af fremtidssynerne, som ganske vist heller ikke kan byde dem noget, de bryder sig om at eje! Til gengæld er de så fordringsfulde, at de fastholder at ville leve som frie mennesker, og det ikke i morgen eller i overmorgen, men *nu*; hvad de går ind for, er så u håndgribelige, men åbenbart destruktive ting som sandhed og frihed.

De andres vej ud i fremtiden er brolagt med deres lig. Og undergangen, »gudernes straf«, er simpelt hen konsekvensen af loven om årsag og virkning: Som følge af, at de ansvarlige har haft opmærksomhed, tid og kræfter andetsteds, er der intet blevet gjort for at sikre det lave land på forsvarlig måde; menneskene tumler videre under solen uden at ane, at det er en danse macabre, de udfører. Og pludselig er det forbi. Utnapisthim, den retfærdige, der fandt nåde for guden Enkis øjne, reddes ved hans indgriben sammen med familien, og Utnapisthim selv optages som i myten i gudernes himmel.

Stalin-tiden. Således skal forskellige præstegårde i Budapest være blevet ransaget ved nattetid, og endvidere er der foretaget en række arrestationer blandt katolikker. Lagtagere er af den opfattelse, at den ungarske regering ønsker at øve pression overfor Vatikanet, før forhandlingerne om kort tid skal genoptages. Regeringen ønsker monsignore Imre Várkonyi, den tidligere vikar capitular i Kalocsa, udnævnt til generalvikar for ærkebiskop Hamvas.

En række fremtrædende ungarske gejstlige, der befinder sig i eksil, har givet en analyse af den provisoriske aftale mellem Ungarn og pavestolen. Analysen viser, at der endnu er en lang række problemer med Mindszeny-sagen øverst på listen, der venter på deres løsning.

Også i Czekoslovakiet står man over for vanskeligheder. Regeringen har vist sig uvillig til at give et minimum af garantier, hvad angår Kirkens virke, og derfor har Vatikanet ønsket drøftelserne indstillet indtil videre. En række czekiske præster holdes fortsat i fængsel.

Der er altså god grund til at se med bekymring på den nærmeste udvikling mellem den katolske kirke og regeringerne i folkedemokratiene. Når man – som vi har gjort det her – ser på udviklingen i forholdet mellem Sovjet og folkedemokratiene i Europa er der grund til at antage, at udviklingen skyldes ny-stalinisering i de enkelte stater snarere end en ændring af Moskvas holdning – fremkaldt af Khrustjofs afgang. Kreml lader til at være indstillet på at fortsætte den respektable linje over for Vatikanet, som man indledte i Khrustjofs og pave Johannes' tid.

Helge Kristensen

KVINDEFORBUNDETS LITTERÆRE EFTER- MIDDAGE

DKKF indbyder til litterær lørdag-eftermiddag den 30. januar 1965 kl. 15.00 i Bibliotekssalen, Bredgade 65. (Biblioteket er til deltagernes rådighed fra kl. 14.00.)

Cand. mag. Margrethe Skafdrup indleder om et par værker fra tysk efterkrigs litteratur (Heinrich Bölls »Der Zug war pünktlich« sammenstillet med Borcherts »Draussen vor der Tür«).

Pris kr. 1,50 for medlemmer og kr. 2,50 for ikke-medlemmer. Alle er velkomne.

Dette er i grove træk handlingsforløbet i bogen. Ideen er let at få øje på, og der er meget som kan give stof til eftertanke. Men det er en bog, som efter anmelderens skøn appellerer mere til intellekt end til fantasi, til medoplevelse, hvilket ikke er ment som en ros til noget, der prætenderer at fremtræde som et litterært kunstværk. Personerne opleves ikke umiddelbart som levende mennesker af kød og blod, men som de nødvendige kulisser for ordene, der skal siges. Og der siges ord, kloge ord, vise ord, til og med undertiden skønne ord. Der kunne uden vanskelighed fabrikeres en hel aforismesamling ud fra bogen! Selv om det er lovlig flot at sige det sådan, at ordet ihjelslår, er det alligevel personen, der levendegør. Eller der må være en slags erstatning, for eksempel i form af bærekraftige symboler. Der er megen velanvendt symbolik i bogen, men alligevel ikke sådan, at det fascinerer umiddelbart. Det samme gælder forsøgene i retning af at påsuggerere læseren lydindtryk ved hjælp af lydmalende ord. Det lykkes heller ikke forfatteren at give for-tættede stemningsoplevelser ved de forsøg, han gør med anvendelse af ufuldførte sætninger med »stemningsskabende« ord. De »varme, solmodne dadler«, eller »søde, modne dadler«, som der bydes kvalmende rigeligt af, navnlig i begyndelsen, har desuden det ved sig, at de smager lovlig meget af »sunmaid raisins«!

Men, som sagt, stof til eftertanke er der rigeligt af. Man kunne endda fristes til at sige, at der hænger en svag duft af lignelsen om de ti brudejomfruer over bogen.

S.H.M.

Noget vi har pligt til at huske

Clara-Asscher-Pinkhof:
Stjernebørn.
Unitas Forlag.

Erich Kästner nævner i sit forord til denne ener blandt utallige bøger om krigens rædsler og koncentrationslejrenes ofre, at ordet Stjernebørn har en klang af eventyr – og som i alle eventyr trækkes børn midt ind i dets groteske og gruelige verden. Men dette eventyr er virkelighed. Det er det 20. århundrede – vor »nyere og nyeste tid!«

Bogen er stiltfærdig uden dramatiske ordeffekter. Hollandske børn af jødisk slægt samles som kvæg og fø-

res med Davidsstjernen på deres tøj til Hitlers udryddelseslejr.

Jeg er ikke kompetent til at skrive længe og dybt om disse ulykkelige mennesker ud over, at både De og Deres halv voksne børn har pligt til at læse om dette ubegribelige. Læs denne bog, der handler om børn, som ikke fik lov at være børn på grund af uvidenhed, fordomme og manglende tro på det ondes eksistens. Måske vil de unge forstå at se en lille dreng spille mundharmonika midt i et helvede – de har i hvert fald chancen!

EWR

Atomfare og mågeskrig?

Henning Breindahl:
I morgen er vi borte.
Unitas Forlag.

Da jeg læste titelen »I morgen er vi borte«, tænkte jeg straks: Åh, skal vi nu igen have noget om atomfare og mågeskrig! Men nej, det blev et møde med en ganske vist kras nutid, men også med levende mennesker.

Bogen består af tre ret store noveller og er dermed ikke noget stort værk i omfang, men til gengæld er dens kvalitet lovende. Forfatteren, der er debutant, har en på samme tid realistisk og uudgrundelig måde at beskrive sine personer og deres problemer på.

Det, der fanger, er det sjældne i dag at finde en forfatter, der dels forstår og overhovedet gider eller har øje for at behandle menneskets stræben efter at finde et balancepunkt mellem det religiøse instinkt og den konkrete omverdens krav og brutale tvang af sjælelivet. De tre noveller danner på en måde et sæt variationer over temaet: efter krig, kold krig og krig, blot har Henning Breindahl, efter min mening, valgt at anbringe novellerne i omvendt rækkefølge. Den sidste burde have været den første, og nummer to burde have været henlagt til slut. Derved ville han have opnået en naturlig placering i tid og rum og ligesom have understreget den helhed, som så absolut er bogens værdi, og som gør, at man bagefter tænker på den som værende en roman.

Det bør understreges, at det er en lovende debut, som forpligter sin forfatter og skærper de krav, vi som læsere må stille til ham. Og der er ingen tvivl om, at han kan gøre det

igen – og endnu bedre. Her tænkes på en lille tendens til overdreven sentimentalitet, når religiøse følelser behandles. Det er helt unødvendigt med sødepiller – og en anden ting ved samme lejlighed: At forfatteren er værksfører ved en industrivirksomhed i Odense er så temmelig ligegyldigt, der er såmænd ingen, der tvivler på, at også »den slags mennesker« kan tænke og skrive! Og skulle nogen have tvivlet, bør vedkommende læse denne bog.

EWR

*

SAGT PÅ KONCILET

De orientalske kirker må hele tiden bede om lov til at eksistere inden for Romerkirken. Det må nu høre op. Vi må gøre Helligånden og Eukaristien til centrum for alt. Hvad skal vi med denne juridiske ånd, man møder overalt? Et bispedømme er fremfor alt det effektive tegn på Kirken.

Den maronitiske ærkebiskop
Ziadé (Beirut)

Fra nu af skal der ikke indrømmes lægfolk nogen ret eller privilegium med hensyn til valg, nominering, fremstilling eller udpegning til bispeembeder, og koncilet ønsker, at alle som har denne ret villigt giver afkald på den (passage i skemaet om biskopperne, der antagelig hentyder blandt andet til Spanien).

85 pct. af alle helgenkårede er medlemmer af kirkelige ordner.

Kardinal Suenens (Belgien)

Skema 13 taler for lidt om Afrikas problemer. Det er for individualistisk. Det taler ikke nok om den socialisering, som kardinal Suhard allerede før krigen pegede på i sine hyrdebreve.

Mgr. Tchidimbo (Guinea)

Kirken holder ikke Guds børns frihed nok i ære. Alt hvad der er nyt vækker mistillid.

Mgr. Huyghe (Frankrig)

Kirken bør vise verden menneskets historiske betydning. Det er første gang et koncil taler i en ateistisk verden.

Mgr. Schmitt (Frankrig)

Sækulariseringsprocessen er noget normalt.

Mgr. Devet (Holland)

Middelalderen, menneskets barndom, er forbi. Nu er vi nået ind i den modne alder.

Den melkitiske patriark Maximos IV

■ EN LILLE KANTET TINGEST

Af Henrik H. Pedersen

Jeg er fuldstændig enig med Per Wedell Topp: forholdene i Spanien er forfærdelige for mange mennesker. Der er fattigdom og nød, og vi hører om mennesker, der bliver idømt strenge straffe for det, vi ville kalde brug af ytringsfriheden. Jeg synes også, at det er udmærket at demonstrere foran den spanske ambassade, især fordi det ikke blot sker herhjemme, men mange andre steder i Europa. At det virker og gør indtryk, tyder den spanske ambassades reaktioner på. Det var egentlig også en god idé at afbrænde en Francofigur – det burde jo blot have været Franco selv man futede af, selvom det dog sikkert ville være stik mod kristen moral at gøre det.

Hvis vi futede Franco af, er spørgsmålet blot, hvem vi skulle sætte i stedet. Hvem ville være i stand til at styre et folk, som har haft så ringe muligheder for at bygge en demokratisk tradition op? Demokrati kræver dog en vis uddannelse af landets borgere, således at de kan tage deres ansvar. Man kan sige, at Franco tilsyneladende ikke gør tilstrækkeligt for at opdrage spanierne til demokrati, og han er hård ved de arbejdere, der går i strejke; selvom det jo nok er arbejderne, der sejrer i den sidste ende. At strejke kræver gode og velorganiserede fagforeninger, og det er et spørgsmål om penge. Der er mange børn i de spanske familier, og de skal spise hver dag. Lønningerne er lave i Spanien, og under en strejke er der endnu færre penge at leve af for en almindelig arbejderfamilie.

Så vidt jeg kan se, mangler de spanske arbejdere både uddannelse i demokrati, fagforeningspolitik og penge. Mange af de mennesker, der deltog i demonstrationen foran den spanske ambassade, kørte til mødestedet i egen vogn. Den bruges ellers kun lørdag-søndag, fordi meget få mennesker er i stand til at køre frem og tilbage til arbejde – der er simpelt hen ingen steder man kan parkere. Det ødelægger dog ikke fornøjelsen at det koster 4-6000 kr. om året at have en vogn som man kun bruger i weekend'en. Det kan da også være praktisk at have en vogn i ugens løb, hvis man skal et eller andet sted –

for eksempel når man skal demonstrere.

En af mine få laster er en stor cigar efter middagen. Der går vel mellem 1000 og 1500 kr. op i røg for mig hvert år. Jeg kunne spare pengene, men hvad skulle jeg så bruge dem til? Eller rettere sagt – jeg tvivler på om pengene overhovedet blev sparet. Jeg har en kollega, der ikke ryger, og han ser ikke ud til at være mere velhavende end jeg selv.

Inde i mig sidder der bare et eller andet, der gnaver – det er nærmest en tvangstanke, en lille kantet tingest. Jeg ved godt, den er forkert – måske ikke helt forkert, men alligevel! Hvis jeg solgte min bil, ville jeg have ca. 5000 kr. mere om året. Hvis jeg holdt op med at ryge, ville jeg have mindst 1000 kr. mere. Der blev 6000 kr., som kunne bruges til at invitere spanske arbejdere til Danmark eller til hjælp til strejkekasser, etc. . . . Nu kan man vist ikke sende så mange penge til Spanien hvert år, og da slet ikke til det formål. Det ville Franco aldrig tillade, men alligevel! Pengene kunne anvendes til et sprogkursus, således at jeg fik lært spansk og kom i kontakt med spanierne. Jeg kunne rejse hele Spanien rundt hvert år og lære forholdene at kende – den storslåede spanske litteratur – jeg kunne få spanske venner – ikke blandt de rige, men blandt de fattige, der lider nød. Jeg kunne hjælpe spanske børnebyer og alle de institutioner, som kæmper for at få bygget. Det ville Franco ikke have noget imod! Men hvis jeg holdt op med at ryge, ville jeg blive en pestilens og en plage for min familie – jeg kan ikke opgive rygningen. Og vognen – nu er min familie så glad for den – vi kan komme lidt ud – det er godt for familielivet, og man har da det største ansvar overfor sin egen familie, ikke?

Jeg ser på fjernsynet disse mennesker som lider nød, og jeg ryger min cigar, mens jeg kigger på fjernsynet. Når jeg kører i min bil om søndagen, er der små børn, som skrider efter mad. Det er som om jeg kører lige forbi ham den stakkels fyr fra Bibelen, – ham der var faldet blandt røvere. Præsten og leviten så ham og gik forbi – jeg nøjes med at lukke for fjernsynet.

Heldigvis er jeg for gammel til at tage til Afrika, således som jeg så Christian West og hans kone gøre det – de er unge og kan sådan noget. Jeg kan ikke tage fra min forretning.

»– og så kan man knap få dem til at lukke munden op i kirken!« (Fra »Catholic Herald«)

Men så er den der igen – familien West skriver, at børnene, de underviser, ikke har noget tøj at gå i. De mangler også penge til deres skole og til alle de mennesker, der lider nød.

Det er et frygteligt dilemma, fordi jeg erkender min pligt til at hjælpe den anden halvdel af jordens befolkning. Jeg kan teoretisk set hjælpe, men jeg kan alligevel ikke. Jeg vil gerne være med til at demonstrere – jeg vil også gerne brænde Franco af, hvis det kan hjælpe (altså kun dukken), men jeg har ikke tid til at gå på Berlitz for at lære det sprog, som millioner af fattige taler – nemlig spansk. Jeg har ikke lyst til at bruge min sommerferie til at rejse Spanien rundt, og jeg har ikke tid til at have spaniere på besøg.

Det må da til syvende og sidst være de velhavende spanieres og sydamerikaneres pligt at gøre noget for deres egne lande. Men hvis de nu ikke gør det? Hvis nu samaritaneren havde sagt, at det var præstens og levitens opgave at hjælpe deres egen landsmand – hvad så?

Jeg er ikke nogen helgen og bliver det sikkert heller aldrig. Men jeg vil gå med til at starte en landsforening: Bort med nogle af cigarerne – og måske lidt af benzinen. Hvis Topp vil give 5 kr. om ugen – d.v.s. en pakke cigaretter, så de sultne kan få noget

at spise (vi kan måske hjælpe familien West i Burundi), så giver jeg en cigar. Det ville give over 500 kr. om året, og hvis vi kunne få nogle flere med?

Jeg ved ikke om Topp har en tingest der er kantet, og om den generer på samme måde, men jeg venter at høre nærmere fra ham her i bladet!

■ MESSEN SOM OFFER

Af Frode Brogaard

I koncilets konstitution om liturgiernes fornyelse har tanken om messen som offer en fremtrædende plads. Konstitutionens kapitel »Om eukaristiens mysterium« begynder således:

»Ved den sidste nadver, i den nat, da han blev forrådt, indstiftede vor Frelser det eukaristiske offer af sit legeme og blod. Det var for at føre korsofferet videre ned gennem tiderne indtil hans komme...«

Det er imidlertid min overbevisning, at kun få troende som regel oplever messen som et offer af Kristi legeme og blod. Messen opleves som Kristi sakramentale nærvær og den sakramentale forening med ham. Men den troende oplever ikke, at Kristus i messen ofrer sig til Faderen, og at menigheden er medofrende. Messen opleves som et møde med Gud, som bare er til stede – ikke med Gud, der handler i messen. En vigtig dimension synes at mangle. Denne mangel i trosbevidstheden er alvorlig og imod, hvad paven med koncilfædrene har bestemt »i Helligånden«, jævnfør følgende citat fra koncilets konstitution:

»Så ligger det da Kirken på sinde at sørge for, at de troende ikke bivåner dette troens mysterium som fremmede eller stumme tilskuere; de skal tvært imod gennem dets riter og bønner lære at forstå det fuldt ud, så de bevidst, hengivent og aktivt tager del i den hellige handling... Idet de frembærer det uplettede offer, ikke bare ved præstens hænder, men også i forening med ham, skal de lære at frembære sig selv som offer...«

Hvorfor er tanken om messen som offer da blegnet i de troendes bevidsthed? For det første står den moderne katolik fremmed over for selve begrebet offer, som med urette synes at tilhøre en mere primitiv tid. Det samme gælder forståelsen af Kristi blodige korsoffer, der opfattes som et vidnesbyrd om Kristi kærlighed,

men næppe forstås som et offer. For det andet prædikes der sjældent over messeoffertanken. Der prædikes i det hele taget sjældent over dogmatiske emner. Koncilfædrene skriver: »I homilien (prædikenen) forklares i løbet af kirkeåret troens mysterier og reglerne for det kristne liv ud fra de hellige tekster...« Der prædikes meget om reglerne for det kristne liv, men kun lidt om troens mysterier. Det siges, at teologien om messeoffert er mangelfuld, og det kan være en af grundene til de få prædikener om dette emne.

Hvis min antagelse om, at der hersker en modsætning mellem messen, således som koncilfædrene ser den, og messen, således som den opleves af de troendes flertal, fortjener dette naturligvis stor opmærksomhed, især fra dem, der mere direkte er beskæftiget med liturgiernes fornyelse. Liturgiernes fornyelse er nemlig aldeles unyttig, hvis den ikke er ensbetydende med vor fornyelse. Religionssociologiske undersøgelser i form af spørgeskemaer og lignende forekommer mig meget ønskelige – til undersøgelse af de troendes faktiske deltagelse i messen, også på andre punkter.

■ LOV, MORAL OG SALT VANDSSPRØJT

Af Paul T. Kaare-Frederiksen

I B.T. har forfatteren Knud Poulsen ved nytårstide behandlet bl.a. Hirtshalsaffæren. Som man vil erindre, blev seks unge fiskere dømt for ulovlig tvang og blufærdighedskrænkelser, og Knud Poulsen bemærker hertil: »Det må stå klart, at hvilken skade kønsmoralen end har lidt under de to affærer, så er det først og sidst retsmoralen, man har krænket. – Voldtægt under selskabelige former må altid forekomme tvivlsom. Selve den grove opførsel kan nødtørftigt påvises, men opfordringen eller udfordringen hertil fortaber sig i tåger. Det kvindelige initiativ vil sjældent være klart tilkendegivet, og selv en tydelig udtalt modvilje kan forvandle sig til sin modsætning. Det er dog, hvad vi alle ved.«

Her må man dog føle sig opfordret eller udfordret til at afbryde Knud Poulsen i hans mandfolkeminde.

Det vil ikke være hensigtsmæssigt at stille forskellige syn på kønsmoralen op over for hinanden. Man kan

nøjes med at påpege, at netop de kredse – og mon det ikke er flertallet af os efterhånden – der er tilhængere af, at de to køn kan færdes frit indbyrdes uden familie- og samfundsbeskyttelse, netop disse må være tilhængere af en understregning af kvindens rettigheder. Og det må være kvindens ret på ethvert tidspunkt af forløbet at sige nej. Selskabeligt samvær og saltvandsprøjt og en nærmere eller fjernere fortid, og hvad véd jeg, alt det må være ligegyldigt. Hvis ungdommen skal ha' ret til at gøre sine egne erfaringer, må frisindet uden vaklen gå ind for, at en kvinde kan være tryk ene mod seks i et karkammer. Uanset hvor meget de pågældende monne være blevet krænket i deres mandfolkestolthed eller skuffet i deres forventninger.

Legemlig vold under de mest nedværdiggende former, social boykot bagefter. Nej, Knud Poulsen, hvis ikke øvrighedens sværd skulle drages her, så er frisindet ude af stand til at føre den gængse tale om frihed under ansvar.

■ SAGT PÅ KONCILET

Lad os åbne en samtale med den moderne humanisme.

Kardinal Silva Henriques (Chile)

Lægfolkets rolle er ikke blot at hjælpe præsterne, men at supplere deres indsats.

Kardinal Liénart (Frankrig)

Lad os søge at lytte til Gud gennem de begivenheder, der sker... Fordi vi har glemt det, er der opstået de mange moderne vildfarelser. De betyder, at vi ikke har været med. De er kritikken af vore fejl.

Mgr. Larrain (Chile)

Klerikalismen er Kirkens fjende nr. 1.

Mgr. Kozłowiecki (Rhodesia)

Hvorfor skulle der ikke kunne ansættes lægfolk i de romerske kongregationer eller i biskoppernes kancellier? Hvorfor skulle lægfolk ikke kunne være nuntier?

Mgr. D'Souza (Indien)

Det moderne menneske vil ikke længere behandles som et barn. Det gælder navnlig ungdommen, der er i stand til at tage aktiv del i politik og endog provokere revolutioner. Lad os ikke holde denne ungdom nede, men hjælpe den.

Mgr. De Smedt (Belgien)

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff

Murermester

Grønningen 13, Maribo.

Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester

Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759

Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo

Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester

Maribovej 139, Nakskov

Telefon 308

Handelsbanken i Nakskov

Filial af Aktieselskabet

Kjøbenhavns Handelsbank

Nytorv, Nakskov. Tlf. 7

Horslunde - Birkerød - Vesterborg

Chr. Steffensen

Herreekviperer

Søndergade 2. Telefon 796

Nakskov

GIV BØGER

som gaver

Richard Jensens

boghandel

Østre Boulevard 1, Nakskov

Telefon 1421

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78

Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.

Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.

Telf. 85 01 32

Autoriseret elektro installatør

Aalborg

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma

Aalborg Nytorv 14. Tlf. 2 88 88

El-installationer - El-artikler

Radio og fjernsyn

Fjernvarme - køleanlæg

Vand - Gas - Sanitet

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg

Telefon 3 44 84

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes

Reberbansgade 37

Aalborg - Tlf. 2 15 57

Tømremester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg

Tlf. 2 03 01

Murermester- og entreprenørfør.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg

Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2

Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebrogsgade 21, Aalborg

Tlf. 2 41 29

Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg

Telefon 2 69 13

Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

København

Drost & Rye Petersen

Heimdalsgade 4-6, København N

Tlf. Taga 5353

Centralvarme

Sanitet - Vandanlæg

Sparekassen for Lyngby og Omegn

Oliefyr

Centralvarme

Brændselolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389

Vanløse

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

B. Vranov, glarmester

Rantzausgade 14,

Københ. N. Tlf. 35 17 02

Specialitet: Blyindfatning

Kaj Uth

Snedkermester

Hyldegaardsvvej 14-16

Ordrup, Tlf. 10225

Privat adr.: Nymosevej 14,

Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen

Telefon 95 00 36

Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermester

Dybbølsgade 17,

København V.

Tlf. Vester 7001 og 8581

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4

København V.

Tlf. CE 7840 og 1254

Mgr. Geertz-Hansen i musikradioen

En statistik udsendt af den katolske kirkes kancelli og offentliggjort af Katolsk Pressetjeneste er blevet meget omtalt af den danske presse. Dette foranledigede Musikradioens eftermiddagsprogram »Dags dato« til at invitere mgr. Geertz-Hansen ind i studiet for at kommentere tallene i et interview ved redaktør Poul Ifversen. Vi gengiver her interviewet.

»Dags dato«: Der foreligger i dag en statistik, man nok mange steder vil sidde i stilhed og kikke på med megen interesse. Det er en statistik udsendt af den katolske kirke i Danmark. Den fortæller – det er et par nøgterne tal – at der i det katolske bispedømme, hvilket vil sige hele Danmark i 1963 var 26.950 medlemmer, altså lige ved 27.000 mod 26.549 året før. Man kan jo ikke sige, at den katolske menighed har haft vokseværk hvad tal angår. Der står nu også andre interessante ting i den statistik, men foreløbig, sognepræst Geertz-Hansen, kunne vi måske lige belyse de tal. Er det en skuffelse for den katolske kirke i Danmark det her?

G.H.: Tallene er, hvad man – hvis man kender forholdene – kan forvente. Jeg var som ung præst i provinsen. Der var et ret stort polsk islæt. Mange af de børn, der voksede op i polske hjem boede langt fra kirke. Forældrene forblev selvfølgelig katolikker. De kunne slet ikke tænke sig andet. Men tusinder af børn er vokset op 25 - 40 - 50 km fra en katolsk kirke. Trods de daværende præsters uhyre indsats – mange kørte på cykel hundredvis af kilometer pr. måned – var det alligevel umuligt, hvis jeg må bruge det udtryk, at bevare disse unge for Kirken – undtagen ganske få som i tide kom ind til byerne. For dem var den katolske kirke et fremmedelement. De ville være danske. Det vil sige, at indenfor en række år er der sket det, at et meget stort polsk element er blevet mindre. Men det danske element er blevet større.

»Dags dato«: Jeg sidder med et par avisoverskrifter her, hvor man refererer til disse tal. Der siges, at der endnu ikke er grund til at tale om nogen »katolsk fare«. Nu vil jeg gerne meget nærliggende spørge: Hvad er det?

G.H.: Ja, det spørger vi andre os også selv om... som om vi var en sabotagegruppe indenfor det danske rige. Der har dog været en del af rigets store nationale skikkelser, som var katolikker, og siden det er holdt op, er det da ikke ligefrem blevet bedre med den nationale storhed. Men det er altså en sag for sig. Vi er selvfølgelig lige så danske som alle andre, og i dag er vi jo ikke længere kede af, at en del af vore præster er udlændinge. Man er først i dag ved at opdage, at der er noget, der hedder verden. Det har vi jo hittet ud af for længe siden. MEN en fare? Så skulle det jo være noget ondt, noget truende? Et levende medlem af den danske folkekirke ville aldrig nogen sinde sige noget sådant, for han ved jo, at vi har den samme apostoliske tro og samme dåb, men jeg tror, det er en af de clichéer, som overlever og som næsten er uudryddelige. Det stammer fra den fortid, hvor man mente, at alle katolikker var fordækte jesuitter med dolk i ærmet. Ja, nu smiler man måske, men ikke desto mindre: man møder det stadig, og i visse situationer kommer det dér altså mærkelig nok frem.

»Dags dato«: Ja, meget a propos. Der står i den kommentar, der kommer fra den katolske kirke – fra Deres pressetjeneste – at »tallene mere vidner om et mindretal, der kæmper for sin eksistens end om en triumferende magtkirke, der udsender sejrbulletiner.«

G.H.: Ja, det skyldes jo nok, at mange herhjemme ser de store katolske gudstjenester i fjernsynet – i Peterskirken og andre steder – og det ser altsammen meget pompøst ud. Så tror de, at sådan er den katolske kirke, og det er den jo ikke. Det er den også, naturligvis, men den står som

ethvert kristent samfund i dag i et hårdt livtag med et ikke-kristent synspunkt. Da jeg var ung – det vil sige lige efter første verdenskrig – kom jeg ud blandt kammerater, der trods alt anerkendte tro og hovedpunkterne i den kristne etik. Men de var altså lutheranere, og det var man forberedt på. Man kunne klare sig blandt dem, når man drøftede tros-sandheder. Ja, man drøftede dem da. Man havde dog et vist fælles grundlag. Når vore unge i dag kommer ud, så kommer de jo ikke længere ud – hvis jeg må sige det sådant – i et folkekirkeligt miljø med alt det gode, der ligger deri. De står overfor en meget vanskeligere situation. De er lige ved at stå helt alene med deres kristne tro og deres kristne moral. Og at være en ener er jo altid svært. Dem er der jo ikke tyve af på sne-sen.

»Dags dato«: Pastor Geertz-Hansen, De er gæst hos os, og så skal jeg jo ikke være uforskammet imod Dem. Må jeg alligevel spørge – paven, som vi alle, katolikker som protestanter, omfatter med megen veneration og ser op til, har som hovedformål at samle hele kristenheden. Ja, mere end det. Paven drager til Israel – ud til hinduerne. Må jeg spørge: Er Hans Hellighed en stor psykolog, eller er det Gud selv, der taler gennem Hans Hellighed?

G.H.: Han er ganske sikkert en stor psykolog. Ellers var han ikke pave. Det er jo ikke ligefrem fæhovederne, man vælger. Men der er ikke nogen som helst tvivl om, at de paver, som De og jeg kan huske, først og fremmest er præster i Guds Kirke. Lad os dog komme væk fra dette stadigvæk latterlige, som om paven var en eller anden mand, der

Fortsættes side 18

Ugens tv og radio (24. - 30. jan.)

SØNDAG	19.10	P 1	Sam Besekow læser Daniels Bog.
	19.35	TV	En hilsen fra Ingeborg Brams.
MANDAG	20.45	TV	Giuseppe Verdi: Maskeballet. Opera i 4 akter.
	21.30	P 2	Hørespilkonkurrence for de unge.
TIRSDAG	19.45	P 1	Georg Büchner: Leonce og Lena. Lystspil.
	20.35	TV	Horisont.
ONSDAG	17.40	P 2	Ungdommens radio præsenterer.
	20.45	P 2	Børn, biler, boliger.
TORSDAG	20.20	TV	Kvinderne i udviklingslandene. Diskussion.
	21.35	TV	BBC-serien om 1. verdenskrig. 9.
FREDAG	20.20	TV	Focus. Ungdomsudsendelse.
	21.30	TV	Filmorientering.
LØRDAG	16.00	TV	Sports-refleks. Nyt ungdomsmagasin.
	17.30	P 2	Prismet. Variationer for unge over temaet penge.

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

FORSIKRINGS COMPAGNIET FOR KONGERIGET DANMARK A/S

☆

Hovedkontor:
St. Kongensgade 68, København K
Telefon Central 10.093
Minerva 6999

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Ansgars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

I/S Søndermarks Møbelfabrik

v/ Chr. Søndermark
& Mogens Jørgensen
Tarm. Tlf. (07 24) 168 - 188

Fremstilling af:
Skolemøbler
Skolekøkkeninventar
Fysikinventar
Efter ønske tilsender vi
Dem gerne
brochure og prisliste

AMAGERBANKEN AKTIESELSKAB

Banken der dækker hele Amager

H. S. Friis

Malermester
Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9—16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Støt vore annoncører

prøvede på at indlægge alt muligt under sin magt, hvad det så siden er for en magt. Hvad glæde skulle han have af det? Han er præsten, der sørger for at vinde så mange som muligt for Kristus. Hvor han overhovedet møder en religiøs gnist – det kan være troen klare lys, det kan være i sære religioners meget ulmende tande – så prøver han dog på at få spredt Kristi lys så meget som muligt og hjælpe det frem, der overhovedet kan hjælpes frem. Som Johannes XXIII sagde: Kirken anser ikke, at den har fjender. Han vidste godt, hvad mange tænkte om Kirken. Men fra vor side set er der ingen, der er Kirkens fjender. Hvis de vil være det, må de altså selv om det. Vi prøver mere end nogensinde at komme i forbindelse med så mange som muligt for at fremme alt det, der hører Gud til, hvor det så end kan findes.

»Dags dato«: Og derfor er det Gud selv, der er tale om?

G.H.: Gud taler i det hele taget gennem sin Kirke til stadighed, og når én udøver sit embede – i dette tilfælde paven – er vi sikker på, at Guds Ånd virker derigennem.

j.m.

*

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 24.: 3. søndag efter Helligtrekonger (s. 89, grøn).

MANDAG den 25.: Pauli omvendelse (s. 799, hvid). Ihukommelse af apostelen Peter (s. 799).

TIRSDAG den 26.: Polykarp (s. 804, rød), biskop og martyr.

ONSDAG den 27.: Johannes Chrysostomus (s. 805, hvid), biskop og kirkelærer.

TORS DAG den 28.: Petrus Nolasco (s. 807, hvid), ordensstifter. Ihukommelse af Agnes (s. 806), martyr.

FREDAG den 29.: Frans af Sales (s. 807, hvid), biskop og kirkelærer.

LØRDAG den 30.: Martina (s. 807, rød), martyr.

SØNDAG den 31.: 4. søndag efter Helligtrekonger (s. 93, grøn).

Virklund Gymnastik- og Skolemontering A/S

Telefon Silkeborg 2900
Montering af gymnastiksale
og alt i løse redskaber
Tilbud uden forbindelse

UDSTILLINGEN PÅ LOUISIANA

Fortsat fra bagsiden

nesker øjensynlig, så hadefulde, sådan bruger vi vore muligheder. Den katolske kirke går heller ikke ram forbi. Vi krymper os ved at se vore svagheder udstillet, så de må vække forargelse eller kalde på smilet, som for eksempel, når vi ser præsident Kennedy udstyret som sukkerlaseret helgen, eller byens bedsteborgere som baldakinbærere, smykket med blomsterkranse om de sparsomme lokker!

Der vil jo nok være en del, som vil mene, at vi har problemer nok i det daglige, og at den slags adspredelse, som »Louisiana« her byder på, er til at undvære – sandt nok, men udstillingen må ikke opfattes som en adspredelse, ikke engang som en orientering i fototeknik. Dens intention er langt højere. Den henvender sig personligt til os som en advarsel, et råb om besindelse.

Kristeligt Dagblad bragte fornylig en artikel om den franske maler Georges Rouault, skrevet af Hallvard Rieber-Mohn. Når jeg tillader mig dette tilsyneladende sidespring, er det fordi Rouault har det samme budskab til os. Han viser os også mennesket i dets fornedrelse og tilsyneladende håbløshed, »flygt aldrig fra smerten og elendigheden«, skriver han et sted. Og alligevel adskiller Rouaults budskab sig fra Pawels i væsentlig grad, fordi Pawel lader os *blive* i håbløsheden, medens Rouault »går lige ind til kristendommens hovedangående; frelsesværket – menneskets desperate behov for en befrier«.

Derfor går man fra udstillingen med et ekko af råbet gjaldende i den tomme luft. Spørgsmålet bliver mere indtrængende ved besøgets slutning: Hvad er mennesket? Dette viste os mennesket uden glæde – eller i bedste fald med et svagt genskær af den – troen blev set gennem skeptikerens briller, håbet kom slet ikke til udtryk, og kærligheden vist – med ganske få undtagelser – som et vrængbillede. Dette er i hvert fald ikke svaret – Gud ske lov! Men udstillingen kommer os ved, den rusker os op og sætter noget i gang. Vi må ikke sidde dens budskab overhørig.

Eva Guldager

VOR STRÆBEN

Fortsat fra side 9

vende note (til det sted, hvor der tales om frelse for dem, der ikke har kendt Kristus, mens de levede), fordi

det ikke er klart, at den katolske lære må afvise enhver mulighed for et valg for eller imod Kristus, det være sig i eller efter døden, for alle dem, der under deres jordiske liv ikke har lært kristendommen at kende. Den nittende note taler med megen forståelse om det katolske standpunkt over for skilsmisser.

Hvad angår forslag med hensyn til blandede ægteskaber kan vi henvise til koncilets sidste beslutninger, der vist kan siges at tage tilbørligt hensyn til både katolikken og den ikke-katolske samvittigheds forpligtelser.

August Zigelaar S.J.

VERDEN RUNDT

Bototrop. — Også såkaldt troende mennesker kan ofte betragtes som praktiske ateister, erklærede dr. Anton Antweiler. I lige så høj grad, som man må være opmærksom på den teoretiske ateisme, der udtrykkelig benægter Guds og sjælens eksistens, må vi imødegå den praktiske ateisme, som man møder overalt — også i kristne menneskers liv. Som et skridt på vejen mod ateismen betegnede dr. Antweiler den overdrevne travlhed, »tilbedelsen« af pengene og troen på, at man kan klare alt på egen hånd. Også nydelsesbegæret og ansvarsløsheden og sidst, men ikke mindst, menneskets anklage mod Gud, fordi der findes lidelse og synd, er udtryk for praktisk ateisme. Professoren sluttede: »Man bør på den anden side heller ikke overse ateismens positive sider. Ateismen har gjort troen mere levende hos de overbeviste kristne, og konfrontationen mellem tro og viden er blevet stærkere diskuteret. Mange mennesker, der har haft trostvivl, og som i perioder har været ateister, er gået ud af sådanne kriser med ny erkendelse.«

Seks europæiske præster, som har deres virke i Ruanda, har taget afrikanske navne for bedre at kunne tilpasse sig omgivelserne.

Et ottende katolsk universitet er blevet grundlagt i Argentina. Det skal ledes af jesuitter og begynder i april 1965 med filosofiske og tekniske forelæsninger.

Ærkebiskoppen af Recife i Nordbrasilien, Dom Helder Camara, har forlangt nye sociale reformer, så landet kan genfinde sin indre fred.

Den hellige Frans' 3. orden holder møde onsdag den 27. januar kl. 19.30 i Skt. Annæ Kirke, Amager.

Katolske begravelser

Benzon

Aut.
KATOLSK
BEDEMAND
København

Alle aftaler kan træffes i hjemmet
* 34 46 01

MED
NORDISK KRISTEN REJSETJENESTE

Absalon

TIL

**BIBELENS
LANDE**

5. APRIL - 20. APRIL

Rejsen omfatter bl.a. Cairo, Jerusalem, Betlehem, Damaskus, Baalbek, Athen og ledes af pater P. Gregoire O.P., Ordrup. Viceprovincial for Dominikanerordenen i Norden.

Kr. 2.675,- alt inkl.

Det er nu, De bør sikre Dem plads på denne enestående rejse. Ring eller skriv allerede i dag efter udførligt program. Eneste danske specialbureau for rejser til Mellemøsten.

Vandkunsten 4 - Kbhvn. K. - BYen 9108

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-

på sygehjemmet ..... kr. 680,-

DE SYGES KATOLSKE FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON
Barsehøj 25, Hellerup
Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN
Bredgade 69, Kbhvn. K.
Tlf. PA 2539

BETRAGTNINGER I ANLEDNING AF EN UDSTILLING

Når man bare ikke beskæftiger sig så meget med lidelsen i verden, så er jeg sikker på, at al ting vil gå meget bedre!« Citatet er fra en svensk udstilling af eksperimenterende kunst, der blev omtalt forleden i dagspressen. Er man på linie med denne opfattelse af tilværelsen, så skal man ikke tage til »Lousiana« for tiden. Heller ikke, hvis man er ubehagelig berørt over, at spejle »ikke mere er, hvad de har været«! Det spejl, man bliver konfronteret med gennem udstillingen »Hvad er mennesket?« er oven i købet af den slags, der går på tværs af alder og eventuelle ydre fortrin og ser vore inderste tanker og instinkter. Det er så afslørende, at det af og til forekommer næsten ondt.

Man har sammenlignet udstillingen med Edward Steichens store udstilling »The Family of Man«, der blev vist på Charlottenborg for et par år siden. Det er blevet sagt, at medens tendensen hos Steichen måske går i retning af det sentimentale, så viser Karl Pawek, der står bag denne udstilling, tilværelsen mere realistisk. Sandt er det, at begge udstillinger ikke alene afslører mennesket foran kameraet, men sandelig også de to vidt forskellige temperamenter, der har stået bag, ikke alle kameraer, men bag hver udstillings idé. Mig forekommer det snarere, at Steichen prøvede at skildre tilværelsens gode og onde, glade og tragiske sider, så man fik et indtryk af, hvad Mogens Lorenzen i en sang skildrer som »det, der gav os alt ialt de levelige kår«, medens Pawel lader os få det indtryk, at det er det desillusionerede, fortvivlelsen og håbløsheden, der do-

minerer verden i dag. Glæden vover sig kun frem i små, spagfærdige glimt.

Straks i et af de første afsnit »Menneske mod menneske« tvinges vi i knæ ved nådeløst at blive stillet ansigt til ansigt med krigens afgrundsdybe gru. Mennesket, fornedret af had og hævngherrighed, tilintetgjort af sorg og fortvivlelse, forstenet i håbløshed. Næste afsnit, »Menneskets begyndelse«, viser os unge mødre af alle racer, lykkeligt legende med deres børn!

Dette greb om struben er ikke til at ryste af sig. Det er, som om man bliver rusket vågen. Man går gennem de følgende afsnit. »Den store mængdes nød«, »Racemisforståelsen«, »I Guds navn«, medens man føler sig iagttaget af et ironisk, vurderende blik – for man er jo en af dem, de mennesker, der her bliver skånseløst udleveret. Så latterlige er vi men-

Fortsættes side 19

Efter tysk tilbagetog i 1942 søger russerne efter deres pårørende.

(Fotograf: Baltermans)

Da Ansgar kom

- Det moderne Europa grundlagdes
- Nordens modige apostel
- Kan vi stole på Rimbert?

Vi - Ansgars efterkommere

- Provst Hermansen om vor fælles arv
- Pater Roos om økumenikkens vilkår
- Hvordan kommer vi til Hamborg?
- Kvindeforbundet fylder 40

katolsk ugeblad 5

29. JANUAR 1965
113. ÅRGANG

D

et hændte sig, at en kong Harald, som herskede over en del af Danmark, af andre konger i samme land blev forfulgt med had og fjendskab og uddrevet af sit rige.

Han søgte den berømmelige kejser Ludvig på hånd og bad ham hjælpe sig, at han kunne få sit rige igen.

Kejseren beholdt ham hos sig og manede ham både selv og ved andre til at antage kristendommen, for at der således kunne være større fortrolighed imellem dem; og det kristne folk ville da villige komme ham og hans undersåtter til hjælp, når man på begge sider dyrkede samme Gud.

Endelig fik han ham ved Guds hjælp omvendt til troen. Han blev døbt, kejseren selv stod fadder til ham ved hans dåb og antog ham til søn.

Da kejseren nu ville sende ham hjem igen, for at han, støttet ved kejserens hjælp, kunne genvinde sit rige, så begyndte han med flid at tænke på, om han ikke kunne finde en hellig og from mand, der kunne rejse med ham og stadig være hos ham, og som kunne undervise i den saliggørende lære og derved styrke og tilskynde ham og hans mænd i troen på Herren.

Førnævnte kejser begyndte da også på rigsmødet at forhandle derom med præsterne og sine øvrige tro mænd og udspurgte alle nøje, om de ikke kunne tænke sig nogen, der var både villig og værdig til at påtage sig en sådan gerning.

Da de nu alle rystede på hovedet og sagde, at de slet ikke vidste nogen, der var så from, at han for Kristi skyld ville påtage sig en så farlig udvandring, — så rejste sig den ærværdige Vale, som dengang var abbed i Eders kloster, og sagde til kejseren, at han vidste dog i sit kloster én munk, som brændte af stor iver for den guddommelige tro og gerne ville lide meget for Guds navns skyld. Han roste både hans lære og levned og sagde, at han var vel skikket til denne gerning, men føjede dog til, at han ikke vidste, om han var villig til at underkaste sig de besværligheder, der var forbundne med denne udvandring.

Kort at fortælle —: på kejserens befaling bliver han kaldt til hove. Abbeden både meddelte ham, hvad der var forhandlet og sagt, og forestillede ham, hvad det var, han kaldtes til. Han svarede, at han var beredt til at tjene Gud i

alt, hvad der pålagdes ham som en lydighedspligt.

Han blev så fremstillet for Hans Majestæt, og da denne spurgte ham, om han for Guds navns skyld ville følges med Harald for at prædike evangeliet for de danske folkefærd, svarede han med fasthed: ja! det ville han. Og da abbeden også kom med den bemærkning, at han på ingen måde ville pålægge ham denne byrde som en befaling, men gjorde han det af frit valg, var det ham kært, og så ville han i kraft af sin myndighed give ham tilladelse dertil, så svarede han, at han ville alligevel, og at han skulle udføre det i alle måder.

Da han nu sagde det åbenbarlig, og det var blevet vitterligt for alle, som hørte til abbedens omgangskreds, begyndte mange at undre sig over, at han ville gøre et så dårligt bytte: at han nemlig ville forlade sit fædreland og sine pårørende og de brødre, med hvilke han var opdraget og som holdt så inderlig af ham, og i det sted søge hen til vilde folkefærd og leve blandt fremmede og barbarer. Det var der mange, som lastede ham for og bebrejdede ham, og nogle stræbte at kalde

ham tilbage fra sit forsæt; men den Guds mand forblev urokkelig ved det, han én gang havde besluttet. Og når så abbeden dag efter dag gik til kongsgården, sad han hjemme, omgikkes ikke med nogen og valgte sig et ensomt sted i en vingård, som lå tæt ved, og anvendte tiden til bøn og læsning.

Der var den gang også hos abbeden en broder fra Eders kloster ved navn Autbert. Da han så, at Ansgar var meget bekymret og bedrøvet og dagligt sad dér i enrum og ikke omgikkes eller talte med nogen, begyndte han at få medlidenhed med ham, og en dag ilede han til det sted, hvor han sad alene i ovennævnte vingård, og begyndte at spørge ham, om han da virkelig ville påtage sig den udvandring.

Han, som formodede, at han ikke spurgte således af deltagelse, men snarere som en skelm, svarede: »Hvad kommer det Jer ved? forstyr ikke mit sind ved en sådan fritten!« Men han forsikrede, at der ingenlunde lå nogen svig bagved, men at han kun ville vide med vished, om han havde i sinde at blive ved sit forsæt.

Da takkede han ham for hans velvilje og svarede: »Man spurgte mig, om jeg for Guds navns skyld

Karl den Store, det moderne Europas grundlægger. »En dag fik han at vide, at den herlige kejser Karl den Store var død. Ham havde han før set i hans vælde og ære, og han havde hørt, at han berømmelig og med megen klogskab styrede sit rige. Selv blev han slagen af skræk og rædsel over en så stor kejsers dødelige afgang og begyndte atter at gå i sig selv og drage de ord til minde, hvormed den hellige Gudsmoder havde manet ham.«

(Fra Rimbert: Ansgars Levned)

ville drage til hedningefolk for at prædike Kristi evangelium. Dette forslag vovede jeg ingenlunde at sige nej til, ja, jeg ønsker af al magt, at der må gives mig kraft til denne vandring, og at ingen må kunne rokke mit sind fra dette mit forsæt!« Da svarede ovennævnte broder ham: »Ja, så kan jeg aldrig nænne, at du skal gå alene; men jeg ønsker for Guds kærligheds skyld at drage med dig, — kun at du kan skaffe mig abbedens tilladelse!«

Så sluttede de da denne hellige pagt med hinanden, og da abbeden vendte tilbage, gik han til ham og lod ham vide, at han havde fundet en staldbroder, som af fri vilje ville være hans ledsager på denne rejse.

Abbeden spurgte ham da, hvem det var, og da han nævnede broder Autbert, studsede han derved som over et stort under, da han aldrig havde troet, at han, som

var af adelig slægt i denne verden og den gang var hans fortrolige og efter ham selv havde mest at sige i hans hus, kunne få det i sinde. Dog lod han ham kalde og spurgte ham ad; han svarede, at han ingenlunde kunne nænne, at Ansgar skulle gå alene, men for Kristi navns skyld ville han være ham til trøst og hjælp, når det skete med hans og brødrenes minde. Hr. abbeden svarede, at hans tilladelse skulle han få, når denne udvandring var efter hans eget fri valg. Dog kunne han ikke anvise dem noget af sit tyende til at følge med for at opvarte og tjene dem, med mindre de kunne få en eller anden til godvillig at gå med dem.

Det gjorde den ærværdige abbed ikke af mangel på velvilje, men fordi det også på den tid blev anset for afskyeligt og uretfærdigt at tvinge nogen mod sin vilje til at leve blandt hedninger.

(Fra Rimbert: Ansgars Levned.)

De fleste kender det traditionelle billede af Ansgar, der underviser børnene. Her er et moderne sidestykke — en af Ansgars nutidige ordensbrødre i en skoleklasse.

Der eksisterer intet billede af den hellige Ansgar, som kunne afsløre os hans ansigtstræk. Portrætkunst var ukendt i det 9. århundredes Europa. Når nyere tiders kunstnere har afbildet ham, og forfattere beskrevet ham, har de ofte mere afspejlet deres egen tids stil og idealer end givet os et indtryk af ham; det gælder såvel billedkunstens som litteraturens Ansgarsfremstillinger. Det

19. århundrede opfattede ham romantisk. En blid, drømmende yngling, fra hvem kristendommens rene lys strømmer ind i Nordens dunkle urskove, således opfattedes han af guldaldermaleren Chr. Dalsgaard på dennes »Ansgar og Ødbert døber en ung moder og hendes barn« (ca. 1860 nu Vallekilde højskole). I vers tolkede Grundtvig et lignende romantisk Ansgarsbillede:

Han var ingen mægtig ånd,
mark-evangelisten,
dog et redskab i Guds hånd,
ret en hjertekristen
sund i troen, mild og øm
i sin dåd og i sin drøm
barnlig gudhengiven.

Typisk for det 20. århundredes realistiske reaktion er de ord, Hal Koch skriver om Ansgar i »Den dan-

ANSGAR - NORDENS MODIGE APOSTEL

*Er det billede, Ansgars
efterfølger som ærkebiskop,
Rimbert tegner af Nordens
apostel et fromt bedrag,
eller kan vi regne med det
som et troværdigt billede
af den mand, der
grundlagde Kirken i
Skandinavien? Det er
et af de spørgsmål, der her
søges besvaret.*

ske kirkes historie« (I. bind, 1950, side 47-62). Her fremhæves, at Ansgar var »mere end en indadvendt klosterbroder og et fromt gemyt«. Hans evner som kirkelig organisator og hans verdenskløbskab betones: »Ansgar er en mand, der et langt liv igennem formår at komme i et godt forhold både til det tyske riges herskere og til de nordiske konger og stormænd. Der stikker et stort stykke af en politiker i ham.«

Og i ny modsætning hertil står de ord, de katolske biskopper i hyrdebrevet til Ansgarsjubilæet har offentliggjort for få uger siden: »Sankt Ansgar kom til vore lande som en jævn missionær. Han søgte ikke hjælp hos den borgerlige myndighed, han vogtede sig for omvendelser med magt. Hans eget liv skulle stå som et vidnesbyrd om sandheden i hans budskab« (Katolsk Ugeblad, 1964, nr. 49, side 9). Man mærker, at disse ord er skrevet i en tid, der ser det som sit ideal at frigøre kirken fra sin »konstantinske epoke«, men de svarer ikke til Ansgars forhold til »den borgerlige myndighed«.

Imidlertid kan vi hente stof i en samtidig kilde: »Ansgars levned«, skrevet af hans efterfølger i embedet

som ærkebiskop, Rimbert. De forskellige opfattelser og vurderinger af Ansgars personlighed, som vi ovenfor har givet eksempler på, henter alle deres stof fra dette lille skrift – eller prætenderer i hvert fald at gøre det. At forskellige tider fremhæver hver sine træk er naturligt nok, blot må historikeren kritisk skride ind, når det fører til ensidigheder eller direkte forvanskninger.

De historiske vanskeligheders højdepunkt er dog, at Rimberts eget »Vita Ansgarii« beskyldes for at være tendentiøst, idet det lider af de for alle helgenlegender typiske ejendommeligheder og usandsynligheder i nutidsmenneskets øjne. Dette gælder især skildringen af overnaturlige momenter som profetiske drømmesyner, mystiske oplevelser, asketiske bodsøvelser og mirakuløse helbredelser. Alle disse ting betragtes jo af den moderne sækulariserede historieskrivning i Norden som på forhånd fordægtige eller direkte falske, som elementer, Rimbert har smykket sin fremstilling med, fordi den ellers ikke ville være den hagiografi, det var hans tidstypiske hensigt at skabe om sin beundrede forgænger på bispestolen.

Selv om vi som katolikker, der tror på underets mulighed i og for sig, har et andet udgangspunkt end mange andre, bør vi naturligvis ikke overse, at også »Ansgars Levned« kan have gjort sig skyldig i fromt bedrag af mere eller mindre alvorlig art. En tid, der tror for meget på mirakler, kan jo lige så vel fordreje fakta i sin favør som en tid, der glat væk benægter dem. Det er altså ingen let sag at finde frem til sandheden om en fortidig helgen, der lurer farer og vanskeligheder overalt på historikerens tornefulde vej, og fuld sikkerhed har han næppe nogen sinde garanti for. Men derfor kan han nok sætte sig som mål at komme sandheden så nær som muligt, og med den

intention vil vi nu vende os til selve sagen: på basis af Rimbert og de andre sparsomme kilder at byde på et kort indtryk af Sankt Ansgars person og værk.

Hans barndom og ungdom formede hans ånd og karakter til, hvad han senere udrettede. Født som han var i 801, var Nordfrankrig på Karl den Stores tid hans hjem, og han opdroges og blev selv munk i et af tidens førende benediktinerklostre, Corbie nær ved Amiens, der var et centrum for datidens liturgiske og monastiske reformarbejde. Det var derfor også førende i missionen, og da abbed Adelard 822 grundlagde et datterkloster, Ny-Korvey, ved Weseren for der at skabe et religiøst og pastoralt centrum for det nyerobrede og endnu trekvarthedske Sachsen, var Ansgar blandt pionererne. Skønt kun 21 år blev han skolasticus, d.v.s. lærer i klosterets skole for både novicer og læge elever, et bevis på hans usædvanlige begavelse. Han kunne meget vel have tilbragt resten af sit liv i dette roligt opbyggende kristne kulturarbejde, men han brød snart op for at udrette endnu større ting for Guds ridere.

Karl den Stores efterfølger, den meget kirkeligt sindede kejser Ludvig den Fromme, havde stadig vrøvl med sine nordlige naboer, danskerne. Når de ikke sendte vikingeflåder på røveri langs hans kyster, stredes de indbyrdes om, hvem der skulle være konge, og en af prætendentene, Harald Klak, havde slået sig på stadig at søge den mægtige kristne kejsers bistand mod rivalerne. Ludvig var selvfølgelig ikke meget for det. Han lod Harald forstå, at han ikke kunne have megen interesse i at støtte den ene hedenske dansker mod den anden, men at sagen jo ville stille sig anderledes, hvis Harald blev kristen. Dette interesserede næppe vikingekongen altfor meget, men til sidst

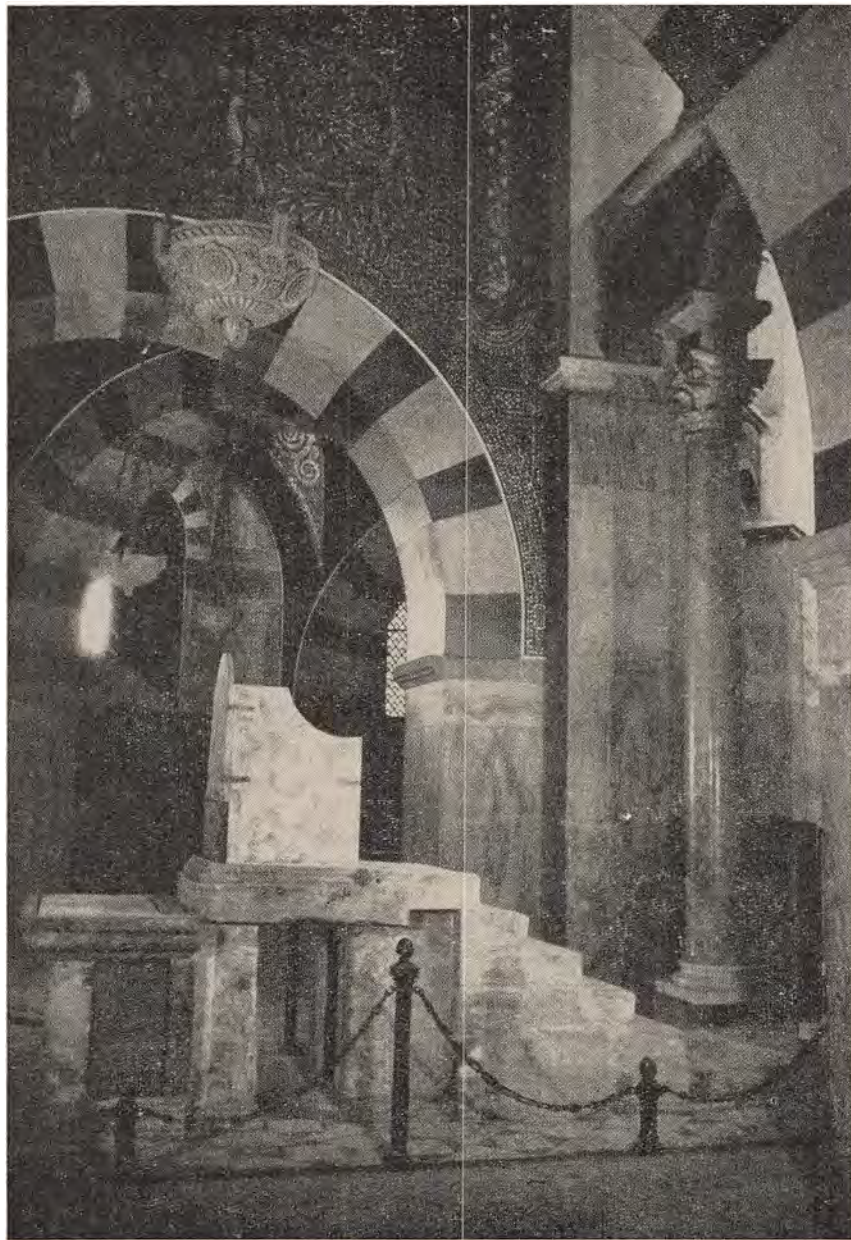
indvilligede han dog i at lade sig døbe mod løfte om en fast militæralliance. Noget for noget! Dåben holdtes med pomp og pragt i St. Albans klosterkirke i Mainz, og bagefter festedes der på slottet i Ingelheim. Kejseren spurgte nu sine gejstlige rådgivere, om de kendte en præst eller munk, der ville påtage sig den opgave at drage med den nydøbte hedningekonge tilbage som hans kapellan, således at han og følget stadig ville kunne praktisere som kristne.

Gennem abbed Wala nåede denne kaldelse Ansgar i Ny-Korvey, og det

er karakteristisk, at abbeden udtrykkelig fremhævede, at Ansgar i denne sag ikke skulle føle sig bundet af sit lydighedsløfte som munk, afgørelsen måtte alene bero på hans egen frie vilje. Men det er bestemt ikke det ringeste af miraklerne i Ansgars liv, at han faktisk sagde ja, thi han så, at dette var Guds plan for hans liv. Frivilligt sagde han farvel til det betrygende skolearbejde blandt sine medbrødre for at følge denne barbarkonge, der var konverteret på et mildest talt betænkeligt grundlag, til et land, der i hele kristenheden var berygtet

som et hjemsted for råhed, lovløshed og hedenskab. Det var jo i Ansgars hjemland, man dengang indføjede i litaniet: »Ex furore normannorum, libera nos domine!« (Fra normannerens rasen, frels os, o Herre). Men Ansgar sagde alligevel ja og fastholdt dette ja i de næste 40 år, uanset hvad det kom til at koste ham, og uanset hvor lidt han syntes at opnå derved for kirken.

Dette uhorste mod er en af hans mest fremragende egenskaber og hører til hans største dyder som helgen. Dette fremgår ikke af Rimberts lovord alene, men af hans faktiske gerninger, der ikke historisk lader sig betvivle. Dengang havde man ingen amerikanske faldskærmsjægere til at redde nødstedte hedningemissionærer.

Billederne side 6 og 7: Herover ses et af de få endnu eksisterende monumenter over Karl den Stores og Ansgars tid: Slotskapellet i Aachen, hvor Karl ligger begravet. Kapellet er nu en del af domkirken. Øverst på side 7 et billede fra det 9. århundrede visende vikingernes hærgen og nederst på siden en håndskreven bibeltekst fra det 8. århundrede. Studiet af Bibelen var en vigtig ting på Karl den Stores tid.

Perioden som kapellan hos kong Harald varede kun kort. Et par år efter tilbagekomsten blev modstanden så stærk, at han måtte forlade Danmark igen! Han fik et len ved Wesermundingen, for også kejseren var betænkt på fordelene ved at kunne spille de hedenske vikinger ud ved hjælp af en kristen do. på post ved hans nordgrænse. Ansgar fulgte naturligvis kongen, og hans offer kunne se ud til at have været ret nytteløst, da en ny kaldelse nåede ham fra Sverige. Kong Bjørn i Birka ved Mälarn havde fattet interesse for den kristne religion, som han kendte fra købmændene i Østersøområdet, og bad kejseren sende en præst. Man forstod, at Ansgar var for værdifuld en person, til at han burde spille tiden hos den uheldige Harald, og bad ham overtage dette nye hverv. Han svarede atter ja og drog – veludrustet med bøger og alterudstyr, så messen kunne læses værdigt – af sted til svensk kongen. På vejen blev han imidlertid overfaldet af vikinger, der berøvede ham alt undtagen livet, men han tænkte ikke af den grund på at opgive eller blot at søge forstærkning sydfra, men fortsatte som en sand tiggermunk gennem Smålands endeløse skove, til han nåede sit mål. I Birka nåede han det ene betydelige missionsresultat, der blev ham beskåret i Norden. Der var ret mange konvertitter, og Ansgar opnåede hos kongen religionsfrihed og ret til at bygge en kirke og ansætte en præst til trods for en ikke ringe uvilje fra de hedenske offerpræster og andre asatilhængere, der havde deres hovedhelligdom i det nærliggende Uppsala.

Ved hjemkomsten vakte succes'en så stor opmærksomhed, at kejser Lud-

vig tog initiativet til, at den nordiske mission nu fik fastere kirkelige rammer. Allerede før Ansgar havde ærkebiskoppen af Reims, Ebo, haft den overdraget som paveligt legatur, men nu oprettedes et nyt ærkebispedømme i Hamburg til hvilket Ansgar indviedes. Han rejste til Rom og fik 832 også pavens godkendelse af planen. Dette er en begivenhedernes rækkefølge, der virker fremmed på os, men dengang var kirken ikke centraliseret i Rom, og den borgerlige kristne myndighed havde ofte initiativet i rent kirkelige anliggender, hvad der præger hele Ansgars historie. Fra Hamburg tog han sig nu af Danmark, mens en lydbiskop, Gautbert, fik sæde i Birka.

En strålende fremtid syntes at tegne sig for kristendommen i Norden, men få år senere satte en hedensk reaktion ind. Vikingetogene tog til i intensitet og Frankerriget, der var missionens basis, rystedes af heftige borgerkrige; kejser Ludvig afsattes en tid af sine egne håbefulde sønner. Biskop Gautbert jagedes fra Birka og turde aldrig mere vende tilbage. Menigheden truedes her af total undergang, da det længe var umuligt for en præst at opholde sig der. Danskerne var endnu værre. 845 løb en stor vikingeflåde op ad Elben og angreb, plyndrede og brændte Hamburg med domkirke og kloster, mens Ansgar selv med nød og næppe slap derfra med livet.

Det er næppe fromme fraser, når Rimberrt beretter, at han i denne situation atter trøstede sig med Jobs ord: »Herren gav, Herren tog,

Herrens navn være lovet!« – og med ukueligt mod begyndte forfra. På en synode i Mainz i 848 blev det gennemført, at han beholdt titlen ærkebiskop af Hamburg, men samtidig overtog det ledige sæde i Bremen, som nu blev residens, fordi det lå mere beskyttet mod vikingerne end Hamburg.

Da forholdene havde stabiliseret sig noget, lykkedes det ham endog at gribe et nyt initiativ i Danmark. Han fik kontakt med kong Horik, sluttede efterhånden venskab med ham og opnåede endelig religions- og kulturfrihed for de kristne, mest købmænd i handelsbyerne. I den største, Hedeby, fik han lov at bygge den første danske kirke og ansætte en præst, – det var omkring 850. Derefter foretog han en ny rejse til Sverige, hvor han fik kong Olufs samtykke til genoprettelse af kirken og menigheden i Birka. Det er interessant, at der her snart ansattes en dansk præst, Ansfred, den første sikkert kendte katolske præst af nordisk æt.

Da Ansgar var vendt hjem fra Sverige, døde kort efter kong Horik i Danmark, og det hedenske parti var lige ved igen at få kristendommen forbudt, men på en sidste Danmarksrejse kunne Ansgar ikke blot stabilisere kirkens stilling hos den nye kong Horik II, men endog opnå, at der måtte bygges endnu en dansk kirke i Ribe (omkring 860).

Dette er i korte træk, hvad Ansgar udrettede i de 40 år, han viede sig til den nordiske mission. Det var ikke noget imponerende resultat, hvis man vil bedømme det statistisk: tre små diaspora-menigheder i det som hel-

hed hedenske Norden. Hertil kommer dog, hvad han udrettede i Nordtyskland, hvor han jo havde ansvaret for kristendommen i Frankerrigets nordlige del, og da det jo var et område, der først for et par menneskealdre siden var lagt ind under den kristne kejser gennem en erobrerkrig, var også her et stort pionerarbejde at udrette.

Hvordan var denne mand personligt? Trods kritisk sans overfor, hvad man i dag ville anse for legendariske træk i Rimberrts Ansgarbillede, viser dog nærmere studier stor overensstemmelse med, hvad vi ellers ved om ham, og desuden god samklang mellem de faktiske gerninger og de karaktertræk, der fremhæves. Dette gælder også Rimberrts bestræbelse for at vise, at Ansgars liv – i overensstemmelse med én af hans ungdoms profetiske drømme – blev et sandt martyrium, skønt han ikke led nogen voldelig død, men døde af en sygdom den 3. februar 865.

Den kristne martyrånd udspringer jo ikke af nogen sygelig trang til at lide eller pine sig selv, men begrundes og inspireres udelukkende af den overnaturlige kærlighed, der hos den kristne – og især hos den sande sjælesørger – udspringer af foreningen med Guds uendelige forløsende kærlighed til os mennesker. Ansgar besad og levede hele sit liv ud af en sådan kærlighed. Derfor forlod han den varme skolestue i Ny-Korvey og blev hofkapellan hos en nordisk barbarokonge, derfor holdt han ud i uovervindelig troskab imod dette sin ungdoms kald under 40 års kampe, skuffelser og nederlag. Over for de nordiske vikin-

..: Hæc scribo vobis ut sciat qm̄ vitā habetis æternā
quicreditis in nomine filiū dī. Et hæc ē fiducia quā

Messe i nærheden af Universitetet

Fra 2. februar holdes der igen messe hver tirsdag i frokostpausen, kl. 12.15 præcis, i nærheden af Universitetets hovedbygning, nemlig i KFUK's kapel i St. Kannikestræde (1. sal t.h., gennem kontoret).

Initiativet til denne messe, der specielt henvender sig til katolske studerende og interesserede kammerater, er udgået fra de studerende selv. Den har været afholdt hele forrige år (hver tirsdag i semestertiden) og har været besøgt af mellem en halv

snes og en snes studerende, hvilket viser, at der er et behov. Efter messen spiser man den medbragte frokost i fællesskab; her er en udmærket lejlighed for den, der ønsker at træffe katolske kammerater.

Når messen er henlagt til latinerkvarteret, skyldes det, at behovet først har meldt sig hos de humanistiske studerende. Hensigten er at organisere en lignende gudstjeneste med efterfølgende samvær i frokosttiden for studerende ved de forskellige læreanstalter omkring Universitetsparken. Forslag dertil efterlyses.

Johs. Simons S.J.

Ansgar — fortsat fra forrige side.

gers rent menneskelige mod og dødsforagt stillede han den kristne kærligheds overnaturlige mod og beredskab til at udholde alt — selv døden — i Guds tjeneste. Det var dette, der gjorde et så dybt indtryk og fik vore

forfædre til at elske denne frankiske munk. Hans mod var ikke mindre end deres, men det udspang af en anden ånd. Derfor kunne han bryde den første vej for Kristus til deres hjerter, og derfor vil han altid for tjene navnet: Nordens apostel.

Det svenske valfartssted Björkö (Birka) — en ø i Mälaren. Her byggede Ansgar Sveriges første kirke.

Nordtysklands katolikker har indbudt deres skandinaviske trosfæller til tre dages festligheder i byen Hamborg. Programmet, der blev omtalt i nr. 49 omfatter en række festlige arrangementer. Deltagelse forudsætter et minimumskendskab til tysk. Også interesserede ikke-katolikker er velkomne.

Alle Hamborgs sogne står som indbydere. I forvejen har de »adopteret« en hel række skandinaviske sogne — især norske og svenske. Adoptivsgnene åbner deres hjem først og fremmest for deltagere fra de adopterede sogne, med hvilke de står i stadig forbindelse. Men også de danske sogne, der ikke er »adopteret«, vil så vidt muligt få deres medlemmer anbragt i samme hamborgske sogn. Indbydelsen gælder logi med morgenmad og derudover almindeligt gæsteventyr.

Formålet med denne storslåede gæstfrihed er ikke blot at gøre opholdet i Hamborg så billigt som muligt for de nordiske gæster; man håber også, at de personlige kontakter, der således oprettes, i mange tilfælde må udvikle sig til varige bekendtskaber til glæde og gavn for alle parter.

Der er også en mulighed for, at de danske sogne, der lader sig repræsentere, kan opnå en bredere kontakt — »adoption« — med et sogn udenfor Hamborg.

Fyldigere oplysninger om programmet vil følge senere her i bladet.

Den danske deltagelse vil udgå fra København og Århus, og man kan slutte sig til grupperne undervejs sydpå.

Følgende rejsetider opgives med forbehold for ændringer i sommerplanen:

17. juni: afrejse fra København kl. 13.40 - ankomst Hamborg kl. 20. eller afrejse fra Frederikshavn kl. 11.20 - ankomst Hamborg kl. 19.49.
20. juni afrejse Hamborg kl. 18.20 - ankomst København kl. 23.20. eller afrejse Hamborg kl. 18.32 - ankomst Fredericia kl. 23.02.

Deltagerpris fra København: kr. 105. Deltagerpris fra Århus: kr. 95. (Deltagere nordfra betaler selv tillægsbilletten).

Deltagerprisen indbefatter rejse, godsparkering i Hamborg, fællesomkostninger. De, der bor i familier, må regne med at købe 2 daglige måltider på populære steder for kr. 10-14 pr. dag. De, der ikke ønsker at bo i en familie, kan bestille hotel. Prisen uden mad ligger for eneværelser fra kr. 18-44, for dobbeltværelser fra kr. 32-76.

Hvordan kommer vi til Hamborg?

Program og tilmeldingskort foreligger i slutningen af februar og fås hos fru Laura Tradsborg, Hostrups Have 46, København V, tlf. 35 48 96, bedst efter kl. 18.

Sidste tilmeldingsfrist: 15. april 1965.

Rejseleder: Pastor Paul d'Auchamp, Søborg.

Hvis en katolsk skoleklasse (minimumsalder 14 år) skulle have interesse i at deltage, bedes den skrive til fru Tradsborg, der kan disponere til fordel for to grupper.

Samtidig med dette er der et nordtysk ungdomsstævne i Hamborg, 16.-25. juni. Arrangørerne her bliver for den jyske gruppes vedkommende pater E. Stappers, Fjellegade 2, Vejle og

for den sjællandske gruppe pater van Schaik, Stenosgade 4, København.

Hvis enkelte af de unge deltagere kan blive alle 10 dage i Hamborg, indbydes de til at aftale hjemrejse d. 20. juni med fru Tradsborg, se ovenfor.

Ungdomsstævnet vil være en enestående lejlighed for de unge katolikker i Skandinavien til at lære deres jævnaldrende trosfæller syd for grænsen at kende. Den katolske kirke i Tyskland og mindretalskirkerne i Skandinavien er vidt forskellige i det ydre, men der er tale om gensidig interesse hos de troende både i nord og syd. Lige som det skulle være til-

fældet for kirkestavnets vedkommende, ville det være udmærket, om ungdomsstævnet kunne komme til at betyde en udveksling af synspunkter i en ånd, der for den unge generations vedkommende kunne blive til et varigt venskab.

Programmet for ungdomsstævnet er ikke endeligt udformet, men der kan – foruden deltagelsen i de store arrangementer i anledning af Ans-garsjubilæet – forventes en bustur til Ratzeburg og Lübeck, bytur med havnerundfart, ungdomsbal, ungdomsmøde i friluftsteatret og eventuelt kan turen forlænges med et ophold i Berlin. Deltagerne vil blive privat indkvarteret. Pris for deltagelse ca. kr. 140.

Hamborgs katolikker åbner gæstfrit hjemmene for deres trosfæller i Norden, så disse har mulighed for at deltage i Nordisk Kirkestævne uden alt for store udgifter. Læs her om det storslåede arrangement.

FÆLLES ARV OG ROD

Af fhv. kirkeminister, provst Carl Hermansen

Der er slet ikke så lidt, katolske og evangeliske i Danmark er fælles om. Vi kan kun glæde os, når vi i en radiogudstjeneste fra en katolsk kirke hører en af Grundtvigs salmer, og vi siger ikke: Den har de hugget fra os, men vi glæder os over, at den har fundet ind i den katolske salmebog, — der er her noget, vi er fælles om. Vi har det samme Credo, og det er dog en ikke helt uvæsentlig ting, og vi har den samme rod, for vi hverken kan eller vil løsrive os fra den kendsgerning, at det evangelium, vi forkynder, er det som blev bragt af den unge benediktiner fra Ny Corveyklosteret. Og vi kan unægtelig også forenes i Ansgars bøn: At om Gud vil give os noget, at han da vil gøre mig til et godt menneske.

St. Ansgars Kirke er den katolske kirkes hovedkirke i Danmark, og vi har også vore Ansgarskirker, der på samme måde minder om et gammelt fællesskab.

Måske det er en smule prætentivt at kalde Ansgar for Danmarks apostel. Vi indsnævrer hans gernings storhed derved. For han er jo Nordens apostel. Han begyndte i Danmark, og han fortsatte i Sverige, og Sverige er blevet kristnet ved ham.

Det samme er også det sydlige Danmark. Det som begyndte i Hedeby bredte sig til øerne, mens det gik langt mere trægt med at trænge op gennem Jylland. Danmarks kristning var i det hele taget en lang og besværlig proces. Vi har fra et af Svend Estridsens sidste leveår en »dagsorden« for et møde, som kongen havde med ærkebiskoppen af Bremen. Og det er værd at mærke sig, at et af punkterne drejede sig om de endnu halvhedenske danskeres omvendelse. Uden tvivl har Grundtvig ret, når han i sin sang om Ansgar siger, at »sen var marken at beså, senegræsset ondt at dæmpe«.

Men denne sene fremgang for evangeliet skyldtes nu ikke bare danskeres træghed. Den skyldtes i høj grad det uigennemtrængelige Jylland, dækket af mægtige og vildsomme skove. Læser man Adam af Bremen, får man et grumt indtryk af, hvor vanskelig og langvarigt en rejse det var at nå fra Slesvig til Limfjorden.

Måske det nordlige Danmarks apo-

stel snarere skulle være St. Thøger, den lille benediktiner fra Thüringerwald, der efter Olav den Helliges død kom til Vestervig og begyndte missionsarbejdet blandt thyboerne. Og mens Ansgar måtte sande, at marken var sen at beså, så mødte Thøger en helt anden modtagelighed i det nordlige Jylland. Det er værd at lægge mærke til, at straks efter hans død var den stedlige befolkning ikke i tvivl om, at Thøger var en helgen, og den prægtige domkirke i Vestervig er et stolt minde om, hvor hurtigt, og med hvilken glæde man heroppe tog mod budskabet om Hvide-Krist.

Måske vi kunne sige, at Danmark havde to apostle, begge af samme orden. Men det var Ansgar, der begyndte, han lå nu engang et helt århundrede foran Thøger. Og den, som sætter ploven i jorden, ham er det nu æren tilkommer for væksten.

Man kan sige, at Ansgar hurtigt opgav Danmark til fordel for Sverige, men vi ved også, at trods danskernes ofte alt andet end venlige holdning overfor ham — man tænker bare på Hamborgs brand — blev han alligevel ved med at elske dette grumme og utaknemlige folk. Og derfor takker vi den dag i dag, fordi han kom hertil, fordi han var den første, der lod en klokke lyde over vore strande.

Så kan man lade kritikken ligge, fordi han drog til svenskerne. Det var nu ham, vi skylder det hele.

Engang under treårskrigen sad nogle officerer et sted i Slesvig, og de unge iblandt dem kritiserede oberst Helgesen — han var ikke nogen fremragende taktiker, og hvad man nu kunne sige. Så afbrød en ældre officer de unges samtale: »Mine herrer, jeg må gøre Dem opmærksom på, at Helgesen holdt Fredriksstad.«

Og det var jo det afgørende. Som det afgørende var, at det var Ansgar, der begyndte. Og at enhver klokke-tone, der en søndag morgen lyder over det danske land, stammer fra de toner, der først lød over Hedeby. Man kan ikke stå ved den gamle kirke i Hedeby uden med ærbødighed at tænke på det, som skete her for så mange år siden, og som ikke må glemmes i 1100-året for vor apostels død.

Vi fejrer St. Ansgars fest, som i år bliver en jubilæumsfest. Elleve hundrede år er det siden, at Herren hentede sin trofaste tjener hjem til sin himmelske herlighed. Dengang var han vel træt af arbejde og skuffelser. Ham er det ikke gået bedre end de fleste af de missionærer, Gud gennem tiderne har sendt ud »at prædike evangeliet for al skabningen«. De lærde fortæller os, at hans navn betyder »Guds spyd«; det er et navn, som siger noget om den mand, der bar det. Vi ser i ånden, hvordan Gud tog ham og med sin stærke arm slyngede ham herop, langt bort fra alt kirkeliv, ud i Nordens ensomhed, i hedenskabets og overtroens mørke. »Jeg var hos jer i svaghed og frygt og megen bæven, og min tale og mit budskab virkede ikke ved visdoms overtalende ord« (1. Kor. 2,3 f.), siger messens læsning om ham med apostlen Paulus' ord. Hvordan mon den stille munk fra frankernes rige har følt det at være kastet ud i dette fjerne ukendte land? De mange præster fra fremmede lande, som står på ensomme poster her i Norden, må kunne fortælle os det. »Spydet« knækkede dog ikke, den altid brændende ild i Ansgars hjerte slukkedes ikke, fordi den blev mødt af en kold og frossen jord.

Vi ved det nu — og vi ville ikke fejre jubilæum, hvis det ikke var sket — at Gud havde sigtet godt, spydet havde ramt.

Aldrig må det sår heles, som Gud har tilføjet Danmarks hjerte, — kærlighedens åbne vunde skal blive ved med at være fyldt med blod, ægte varmt hjerteblod. Der har engang været en tid, hvor vort folk næsten havde glemt, at Gud havde sendt sin apostel Ansgar; såret var ved at blive til et ar. Derfor er det så godt, at vor Kirke hvert år minder os om ham, der er vor fader i troen; Ansgars navn skal være som et skarpt spyd, ganske særligt i år, det skal svide i vort sind, at den tro, han bragte, ikke er så levende, som den var i hans egen sjæl. Det kan måske virke underligt, at jeg sammenligner troen og kærligheden med et sviende sår; men vil I ikke give mig ret i, at troen og kærligheden skal skabe en helig uro i os, at den aldrig må stivne, at den aldrig må blive en selvfølge for os? Den skal forblive ren og frisk, den skal bløde som et sår, en donorkilde for andre, der mangler troens varme blod.

Ansgars navn skal virke som et spyd

Sanguis martyrum – seges christianorum« sagde man i gamle dage, martyrblood er kristensæd. Kun når vor egen tro er varm som rindende blod, kan vi skænke den videre. Dråbe for dråbe skal vort trosliv trænge ind i andre, levendegøre blodfattige sjæle. Hvad festens introitus siger om St. Ansgar, skal også kunne siges om hver kristen i vort land: »Han sendte mig med glædesbud til ydmyge, med lægedom for sønderbrudte hjerter, for at udråbe frihed for fanger og udgang for dem, som er bundet, udråbe et nådeår fra Herren« (Es. 61,1 f.). Men uden tålmodighed går det ikke!

Også Ansgar gik ud »med frygt og bæven« og kastede sit sædekorn på stenet grund: Han så ikke Danmark blive kristent, han så ikke Danmarks takkede landsbykirketårne rejse sig over vore marker og skove, han måtte vente – tålmodigt som en far, hvis børn kun bliver langsomt voksne, som bonden, der først må lade vinteren råde, før vårens grønne vækster pibler frem, som apostelen, sædemanden, der må overlade andre at høste, hvad han selv har sået.

Jo, nogle glæder oplevede han dog, men skuffelsernes høst var størst: intriger, forfølgelser og bispebyens plyndring blev hans lod. Hans liv var et dagligt slid – uden store resultater, men også uden martyrium. Han gik så stille, som han var kommet.

Vor fest er også en påmindelse om, at troen bæres i skrøbelige kar. Troen kan kun leve i menneskesjæle, den overlever ikke menneskene. Kirker, bøger, monumenter vidner om tro, som var, men langt fra altid om tro, som lever. Syv hundrede års troshistorie fandt en brat afslutning – eller levede videre i en illegal tilværelse. Kun Kirken er evig, ikke troen i de enkelte sjæle, i det enkelte land. Troen kan dræbes i sjælene, ikke ved vold, men ved slaphed, ved fejhed.

Den kan blive usikker; derfor skal vi bygge den på Kirkens klippe, plante den i vore hjerter som en brændende fakkell.

Hvad man kan høre: Mine forældre var gode katolikker – det er ikke nok! Jeg kender min katekismus – det er ikke nok! Vi tror på den samme Gud – det er ikke nok! Vi går i kirke hver søndag – det er ikke nok!

Så længe Kristus ikke er centrum i vort liv, har vi ikke den kristne tro i behold, har vi ikke bevaret Ansgars arv.

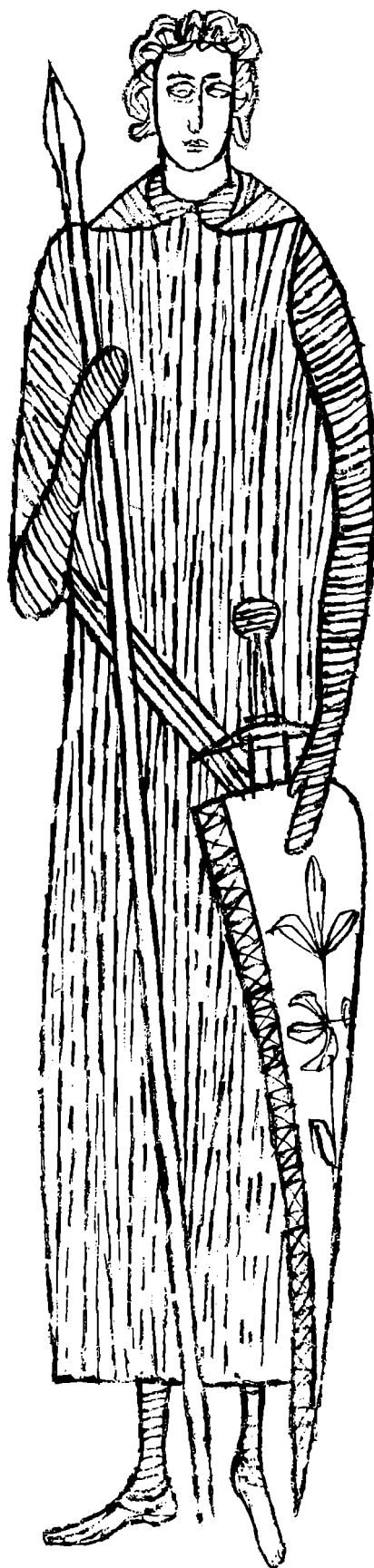
Men selv om vi bærer troen og kærligheden til Kristus i os, – er det heller ikke nok! Vi skal være apostle for det, som er os dyrebart og helligt. Ja, vor tro skal bevares i vort hjertes kostbare skrin, kostbarere end St. Ansgars relikvieskrin; men vor tro må netop ikke hvile i et relikvieskrin, – den skal leve. I vort trosliv skal Kristus kunne ses af alle som i monstransen, velsignende, bedende, helbredende.

Hvad om man sprængte vore tabernakler, brændte vore biblioteker og vore bibler af papir og slukkede den evige flamme foran vore altre igen? Så måtte vi være den flamme, der vidner om, at Guds ild ikke er slukket, så måtte vi være det levende evangelium, Guds budskab i denne verden (er vi det?), så måtte vi være de tabernakler, hvori Herren kan opslå sin trone.

Jeg kastede ild på jeres jord, siger Herren, Ansgar, mit brændende spyd, – og hvad vil jeg andet, end at ilden skal brænde!

J. Coenen S.J.

I mange lande blev kristendommen indført med sværdet, men ikke her! Tegnningen er en gengivelse af en af figurerne på Chartres-domens facade. (Tegning af Emil Antonucci).

Ansgars efterkommere må lære at se hinanden i øjnene

*Samtale med universitetslektor, dr. phil.
Heinrich Roos S. J. om økumenikkens vilkår
i Skandinavien. Som bekendt fyldte
pater Roos fornylig 60.*

De fleste mennesker i Norden har et forvrænget billede af katolicismen. De ser stadig den katolske kirke som en blok, der er uberørt af udviklingen, et slags diktatur, som er næsten marxistisk præget – omend med modsat fortegn.

Det er en opfattelse, der desværre rækker langt ind i selv teologiske kredse!»

Universitetslektor, pater, dr. phil. Heinrich Roos S.J., København, understreger med disse ord et væsentligt problem for katolicismen i et luthersk land, en af de største vanskeligheder, den katolske kirke i Skandinavien i dag må kæmpe med.

– I denne situation, fortsætter pater Roos, er det vigtigt, at man er opmærksom på, hvorledes Kirken bestræber sig på at skabe en indre udvikling, på, hvordan den »demokratiske« tankegang eller »dialogen« – om jeg må sige det sådan – vokser i Kirken.

Netop i diskussionen med lutherdommen i Skandinavien kan koncilsstilling såvel til bispedømmet som til lægmandens særlige ansvar, til hans »embede i verden«, få afgørende betydning. Det må understreges, at biskoppens ansvar ikke bare hviler på en række principper, udformet i Rom, men på det, hans samvittighed over for Gud byder ham i hver enkelt situation, han står i.

Jeg tror, liturgiernes og gudstjenestens udformning i fremtiden får særlig stor betydning. Gennem den må vi kunne få lutherdommen i tale og gøre det klart, at katolicismen i bund og grund er forskellig fra den forestilling, man i almindelighed har dannet sig!

— — —

– Hvilke tendenser kan man spore af den katolske kirkes stilling i Norden i dag?

– Situationen er naturligvis forskellig fra land til land, men visse, ensartede tendenser kan spores – og jeg tror trods alt, der er grund til optimisme.

Man har en fornemmelse af, at den katolske kirke er begyndt at slå rod i folke- og kulturlivet. Den er ikke mere kun en udenlandsk kirke – gennem indfødte præster og biskopper er der blevet en stærkere forbindelse, og man har også følelsen af, at Kirken har været en del af kulturlivet her i Skandinavien – og at den måske kunne blive det igen.

Der er tendenser til en vis åbenhed over for den katolske kirke – og det medfører noget andet, nemlig at Kirken begynder at bryde ud af

ghettoen. Man fornemmer, at katolikker ikke mere blufærdigt gemmer sig i et hjørne, men at de føler, at de har en mission, som de ikke behøver at skamme sig over, heller ikke i det moderne Skandinavien.

Kirken åbner sig for vor tid. En ny virkelighed og en ny viden træder frem, vi kan ikke ganske enkelt gentage det, vi altid har sagt, vi må i samtale med den moderne verden. Det, der hænder i vor tid, i alt det nye, der kommer frem, griber også fat i Kirken. Spørgsmålet om en egen udformning af liturgien i de enkelte lande stiller os over for en række problemer, der må tænkes igennem på ny, problemer om moralen, om ægteskabet, om stillingen til staten, o.s.v.

Det er ikke mindst vigtigt i Skandinavien, hvor det store flertal af katolikker er konvertitter – men vi må også tage hensyn til de kredse, der netop gennem konversionen har erfaret, hvor meget Kirken har at byde på af fundamental vished, og som derfor stejlt holder fast ved det gamle.

Det betyder en fare for, at Kirken kløves i ensidig progressivitet og ensidig traditionalisme. Vi må finde en rolig balance mellem disse to synspunkter: ubetinget åbenhed over for alle spørgsmål i forening med en harmonisk indstilling, der fastholder de væsentlige, katolske traditioner.

— — —

– Hvorledes er den katolske kirkes stilling i det offentlige liv i Norden i dag?

– Indtil omkring århundredskiftet levede katolicismen i de skandinaviske lande i en absolut ghetto. Det første gennembrud ind i offentligheden skete vel i Danmark med digteren Johannes Jørgensens konversion ved århundredskiftet, i Norge ved Sigrid Undsets konversion i 1924 og så fremdeles, også i de øvrige nordiske lande.

Derved er det efterhånden lykkedes katolicismen at komme ind i kulturdebatten i Norden. Men i endnu højere grad, tror jeg, er der i de senere år opnået en ændret indstilling derigennem, at verdenskatolicismen er blevet en realitet i de skandinaviske lande.

Jeg behøver blot at erindre om den betydning, paverne Pius XII og frem for alt Johannes XXIII har haft. Eller at minde om den virkning, præsident Kennedys død fik i hele Norden. Gennem disse personer blev det slået fast, at katolicismen i høj grad er en realitet, som man må regne

med i den moderne verden, og det har umærkeligt skabt et ændret klima.

Vi mødes fortsat i offentligheden – og her tænker jeg især på massemediernes – med gamle skræmmende klischeer, utrolig sejlivede fordomme og en kraftig kulturradikalisme, som er aldeles forældet, men som endnu beleder os store vanskeligheder.

Denne mur af misforståelser kan kun nedbrydes gennem et langsomt, tålmodigt og konstruktivt arbejde. Det vil koste os megen møje. Men det er lykkedes at slå en breche i muren – og den vil efterhånden kunne udvides.

— — —

– Vil det også bedre de økumeniske udsigter i forholdet til lutherdommen fremover?

– Jeg tror, man må sige, at de økumeniske tanker på længere sigt slår stærkere og stærkere rødder – eller i det mindste viser stærkere tendenser til at slå rødder. At den »berettigede« kritik, som reformationen oprindeligt rettede mod moderkirken, er i sin helhed tilgodeset af det andet Vatikanconcil.

Specielt for Danmarks vedkommende kan det siges, at tendensen egentlig er meget levende, levende i følelsen af, at vi jo hører sammen, at det ikke længere er tiden til at stå ryg mod ryg, men til at vi ser hinanden i øjnene og prøver at tale sammen.

Vi har her i Danmark en lille kreds af teologer, der i flere år har haft jævnlige økumeniske samtaler, hvor vi i al åbenhed taler om tingene og gør et ærligt forsøg på at forstå hinanden og lære hinanden at kende. Vi lader en katolsk teolog tale om et

protestantisk emne – for eksempel protestantisk dåbsopfattelse – og en protestantisk teolog tale over et katolsk emne. Dermed søger vi at finde frem til det, der forener os, det, vi har fælles på trods af forskellig terminologi og teologi – og pludselig ser man, at det faktisk er ikke så lidt mere, end man troede.

– Men det er jo kun i en lille kreds af teologer...

– Det er sandt nok, og vi må se i øjnene, at der vil gå år, før vanskelighederne for økumenik i Norden overvindes.

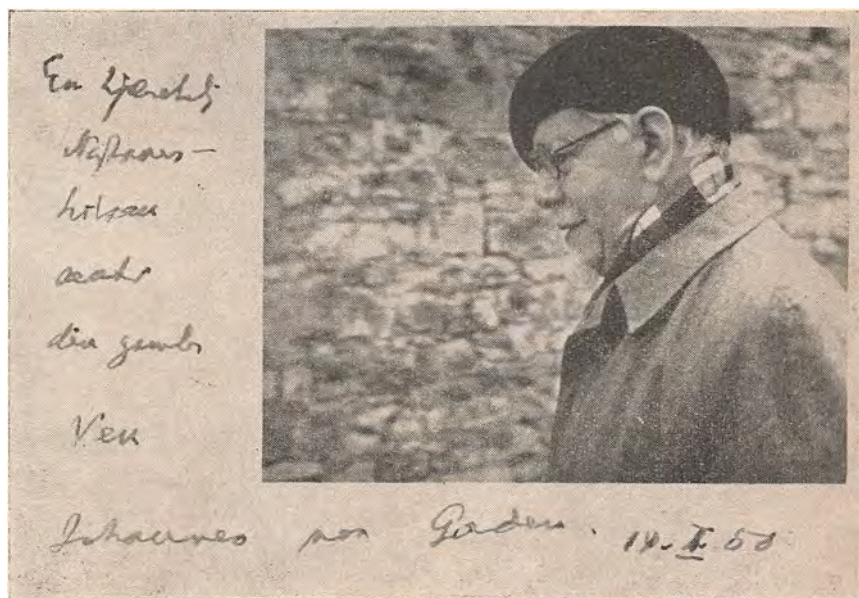
Den største hindring for et økumenisk forhold er nok den, at protestantismen i sin overvældende majoritet ser katolicismen som en helt ubetydelig gruppe, med hvilken det overhovedet ikke lønner sig at tale...

Med tiden håber vi at komme ud af denne position.

Den anden vanskelighed består deri, at det ikke er let at få alle former for protestantisme i tale. Sværest vel nok den, der er blevet præget af en idealistisk filosofi eller af andre moderne strømninger. Den har dermed forladt den faste og stærke grundvold i de lutherske bekendelsesskrifter og fremfor alt har den delvis forladt den hellige skrifs teser. I så henseende er den teologiske situation i Skandinavien temmelig forvirrende.

Jo mere lutherdommen virkelig lever ud fra sin oprindelige idé, der jo har bevaret ikke så lidt af middelalderens katolicisme, jo mere lutherdommen virkelig bygger på den hellige skrift, des større er muligheden for at komme i samtale med den, for dens spørgsmål og problemer er i vid udstrækning også vore.

Johs. Jørgensens konversion betød et gennembrud.

»Hør, I fjerne øers strande,
lyt og kend den sande Gud,
over alle hedninglande
udgår nådens sendebud.
Hør, I døve, se, I blinde
sandhedslysets gennembrud!

I sit kogger Gud mig gemte
som en hvas og sleben pil,
til sin tjener mig bestemte,
at jeg skulle gå med il
hastende med frelsens budskab
uden ophør, stands og hvil.«¹⁾

Sådan lød i klostergygge
til en yngling Herrens ord,
og hans længsel blev at bygge
Herrens kirke højt mod nord.
Timen kom, sit kald han fulgte
og på bølgedybet fo'r.

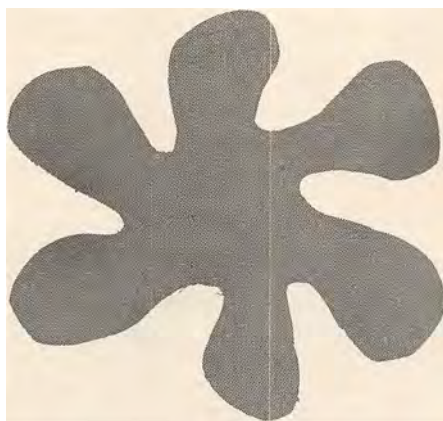
Tungt han måtte ordet sande:
»tomhed, vind er stræb og slid«.²⁾
Barske var de nordre lande,
fjern de åbne ørens tid.
Dog som lys af »Hedning-Lyset«³⁾
mindes hans apostelflid.

Hvad han under tårer så'de,
blev til sene slægters høst,
som i lyset af Guds nåde
smagte livets sande lyst,
og i tunge tider fandt de
altid Helligåndens trøst.

Fader, Gud, til vore strande
stedse send dit jrelser-ord.
Krist, Guds Søn, lad huset stande
grundet fast hos os i nord.
Helligånd, du os berede
til et evigt lovsangskor.

Harald Vilstrup

¹⁾ Es. 49,1-3. ²⁾ Es. 49,4. ³⁾ Es. 49,6.

Til stridt land mod lav himmel,
fortrykte hytter, høvdinghaller
stolte vildskab,
til lukket sind,
til korte, stejle tanker,
til snæver kraft,
barsk manddoms tro på styrkens ret,
kom Ansgar.

Lis Thorbjørnsen

- Den katolske kirkes fremtidige opgaver i det åndelige og intellektuelle liv i Skandinavien?

- Jeg tror virkelig, at Kirken kan yde bidrag på disse felter.

I første række tror jeg, opgaven må søges løst indadtil. Den nye orientering inden for Kirken må også finde udtryk i Norden. Biskeembedet må betones kraftigere, biskopperne må trænge ind i de problemer, der findes i deres respektive lande. Der kan ikke gives almene løsninger.

Noget andet er, at biskonferencerne i den efterkonkiliære epoke kommer til at spille en virkelig rolle. Hvad ville da være naturligere, end at biskopperne i Norden slutter sig sammen i en slags kirkeprovins, som kan lægge Nordens særlige egenart ind i liturgien, i prædiken og i forvaltningen?

I visse henseender måtte disse ting adskille sig fra en sydlig katolicisme. Her kunne Kirken bidrage til, at katolicismen tager en typisk nordisk form og jeg tror, at en sådan form med dens ærlighed, med dens betoning af friheden, af lægmandsansvaret og af kvindens stilling i det offentlige liv og med dens ægte og dybe fromhed kunne give et bidrag til katolicismens udtryksform i andre lande - og her tænker jeg især på de sydligere.

Dertil kommer så bidraget udadtil.

Vi fornemmer i dag, at vor første opgave ikke er ved propaganda at vinde nye medlemmer, men at Kirkens tjeneste er at hjælpe andre. Den er sakramentet for Guds tjeneste i denne verden.

Kirken må studere Nordens særlige problemer, de moralske, de politiske, de sociale, filosofiske og teologiske og forsøge at give det svar, som er nødvendigt netop her - vi kan ikke overtage løsningerne fra andre lande.

Og den kommende skandinaviske lægmand skal efter min opfattelse ikke være af en type, der søger at vinde konvertitter ved at prædike katolicisme, men et menneske, der - båret af dyb religiøs overbevisning - på den plads, hvor det er sat, gør det, situationen kræver af det. Simpelt hen giver sit bidrag til, at folkelivet, kulturlivet, hele samfundslivet udvikler sig mere menneskeværdigt, mere efter Kristi forbillede.

Det er måske den vigtigste opgave for den skandinaviske katolik i fremtiden: at tjene Kirken blot ved sin tilstedeværelse. Det bærer ikke umiddelbar frugt i konversioner eller i talmæssig fremgang. Men det skaber i længden tiltro til katolicismen.

Blake

Det var omkring 1924-25, at Danmarks Katolske Kvindeforbund – eller som det dengang hed Danske Kvinders Katolske Forbund – lagde grunden til sin eksistens, en eksistens, der meget hurtigt tog et stort op-sving, der blev præget af vidsyn og betydningsfuld aktivitet. Således tog man fra styrelsens side et socialt arbejde op, og inden for dette er i dag vel nok Trørødhusharbejdet det mest kendte. Omkring ejendommen i Trørød påtog forbundet sig to meget værdifulde opgaver, dels at skabe et sommerferiested for »småpiger«, dels at skabe et åndeligt centrum, hvor medlemmerne kunne samles til re-træter og lignende.

Trørødhus står vel nok i de fleste »gamle« medlemmers øjne som identisk med Kvindeforbundet – og på en måde er dette jo rigtigt, fordi man på og igennem dette sted virkelig gjorde en vigtig del af forbundets idé, men Trørødhus er ikke mere – i hvert fald ikke som Kvindeforbundets ejendom. Ganske vist havde en kreds af indsigtfulde kvinder gennem oprettelsen af det såkaldte Trørødhusfond søgt at tilvejebringe et økonomisk grundlag for den fortsatte drift af Trørødhus, men den nærmest inflationistiske prisudvikling efter sidste krig satte også sit præg på ejendomsskyldsvurderingerne og dermed på ejendomsskatterne ligesom på alt andet, der følger med vedligeholdelse af fast ejendom. Det blev efterhånden en umulighed for forbundet at skaffe udveje for at forblive ejer af Trørødhus. Det var derfor den daværende formand, grosserer Karen Cromes fortjenstfulde indsats, at dette ejerforhold blev afviklet – og afviklet på en måde, der både gav-nede det katolske bispedømme og skaffede forbundet en hårdt tiltrængt økonomisk make-up. Bispedømmet fik tilbudt selve Trørødhus til en pris, der svarede til ejendomsvurderingen – altså en pris, der kun er en tredjedel af handelsværdien, skønt Kvindeforbundet i sin tid købte Trørødhus til daværende handelsværdi af bispedømmet. Et par parceller af den store have blev solgt fra, og for pengene er købt obligationer, hvis effektive rente er 8,6 pct.

Selve Trørødhushuset skal i overensstemmelse med den for fondet oprettede fundats herefter anvendes således, at de årlige renter uddeles til »katolske småpigens sommerferieophold« – denne formulering gør det muligt at lade pengene komme både for eksempel de katolske børnelejlige og katolske familiers »småpiger« til

gode. Da regnskabet i forbindelse med salget af Trørødhus først er blevet afsluttet i løbet af 1964, vil dette legat første gang kunne uddeles til sommeren 1965 – i forbindelse med et andet legat – Kristen Krogh og hustrus legat (der også administreres af forbundet). Det sidstnævnte legats rentepenge skal anvendes til katolske børns sommerophold – her altså både drenge og piger.

En ny skare

Danmarks Katolske Kvindeforbund fylder 40, og Tove Rasmussen fortæller i den anledning om de markante skikkelser, der i de svundne år har præget forbundet og om den nye skare, der tager arven op.

Når man sidder og ser forbundets arkivalier igennem, gribes man af en dyb agtelse for de kvinder, der i sin tid tog initiativet til forbundets stiftelse. Det dominerende navn er Augusta Utke Ramsing – formanden igennem mange aktive år. Omkring hende stod en række dygtige kvinder – blandt disse bør nævnes en af de endnu levende, frøken Ulla Andersen, den katolske kirkes tro tjener.

Vi er nu en ny skare af katolske kvinder, der har taget arbejdet op – nok er der forskel på tiden i tyverne og trediverne og nu, men målet fra dengang: den katolske kvindes kulturelle og religiøse udvikling, er også vort mål. Derfor er der i forbundets nye love, vedtaget på den ekstraordinære generalforsamling den 10. maj 1964, indsat følgende formålsparagraf (§ 3):

»Danmarks katolske Kvindeforbund har til formål gennem en religiøs og kundskabsdannende indsats at samle katolske kvinder, der ønsker at tjene Kirkens sag, og at repræsentere danske katolske kvinder udadtil.«

For at bidrage til gennemførelsen af dette mål afholdes der regelmæssigt to gange om året en week-end-retræte, forberedelser til kirkeårets

forskellige perioder, litterære lørdag-eftermiddage, samt møder af oplysende og orienterende art.

Selve forbundets struktur blev ændret på den ekstraordinære generalforsamling i maj 1964. Herefter kan kun enkeltpersoner være medlemmer af forbundet og altså ikke som tidligere også foreninger som kollektive grupper. Denne ændring var blevet nødvendig, bl.a. fordi de mange kongregationer og lignende ikke mere var overskuelige enheder – og ofte vidste for eksempel en kongregations præses ikke, hvilke medlemmer kongregationen bestod af. Desuden var det urimeligt, at nogle fik alle forbundets fordele for blot 1 kr. om året, mens andre betalte forbundets fulde kontingent kr. 15,-.

Vi håber derfor, at så mange katolske kvinder som muligt vil indse det selvfølgeligelige i at være tilsluttet den eneste katolske kvindeorganisation, der ikke alene står solidarisk med alle andre danske kvindeorganisationer og derfor er tilsluttet Danske Kvinders Nationalråd, men som også er tilsluttet den store internationale katolske kvindeorganisation: WUCWO (Worlds Union of Catholic Women's Organizations), som har hovedsæde i Paris, og som med levende interesse følger vore bestræbelser for her i Danmark at støtte katolske kvinders religiøse og kulturelle udvikling.

Tove Rasmussen

KVINDEFORBUNDETS PROGRAM FOR FORÅRET 1965

30. januar: Litterær lørdag-eftermiddag: Cand. mag. Margrethe Skafdrup indleder om et par værker fra tysk efterkrigs-litteratur (Heinrich Bölls »Der Zug war pünktlich« sammenstillet med Borcherts »Draussen vor der Tür«).

Sted: Bredgade 67, Bibliotekssalen.

Tid: kl. 15.00.

15. februar: Åbent hus hos formanden:

Sted: Willemoesgade 76, 2. sal, Ø., tlf. ØBro 2856.

Tid: kl. 20.

Emne: Diskussionsindledning ved grosserer Karen Crome og fuldmægtig Agnes Christensen om »den gifte contra den ugifte«.

27. februar: Litterær lørdag-eftermiddag: Forfatterinden Ulla Ryum indleder om forfatterskab og livsanskuelse.

Sted: Bredgade 67, Bibliotekssalen.

Tid: kl. 15.00.

13.-14. marts: Generalforsamling – program m.v. udsendes senere.

27. marts: Litterær lørdag-eftermiddag: Cand. mag. A. E. Møldrup indleder (emnet bliver bestemt senere).

Sted: Bredgade 67, Bibliotekssalen.

Tid: kl. 15.00.

BRODER AUGUSTIN PRÆSTEVJET

Broder Augustin – nogle siger dette navn måske intet; men os alle, der under broder Augustins sygeophold her i landet på *St. Josephs Hospital* fik lov at lære ham at kende siger det forfærdelig meget.

Broder Augustin var engang dr. Niels Lundén, psykiater i Stockholm. For 12 år siden blev han optaget i den katolske kirke og kort efter trådte han som novice ind hos mindrebrødrene i Assisi. Her blev dr. Lundén til *frater Agostino*; men hans venner i Norden plejer at kalde ham broder Augustin. Nogle år efter sin indtræden i *Franciskanerordenen* blev han pludselig ramt af en voldsom febersygdom, der efterlod ham som en totalt lammet mand. Han blev sendt først til Sverige, siden til Danmark, hvor han under et langvarigt sygeleje og ved behandling på polioinstituttet genvandt sit helbred til en vis grad; men lammelsen i benene blev tilbage, og siddende i sin rullestol genoptog han med beundringsværdig udholdenhed sit af sygdommen afbrudte prærestudium. Men tilbage til klosteret i Assisi kunne han kun komme på kortvarige besøg. Et gammeldags kloster bygget op og ned ad en bjergside med små snævre trapper egner sig ikke for en mand, der er bundet til en rullestol; men i *Alverna Klooster* i *Wijchen* i Holland fandt han et nyt hjem. *Alverna Klooster* er et moderne kloster med tidssvarende installationer, bl.a. elevator; fra bro-

der Augustins celle blev der lavet udgang til en solterrasse, kort sagt det blev ham her muligt at færdes i en rullestol og med sej udholdenhed fortsatte han blandt »de bedste af medbrødre«, som han kalder dem, sit prærestudium, der afsluttedes i efteråret 1964 og på *Trettendedagen*, på *Helligtrekongersdag* modtog han i klosterkirken i *Alverna* præstevielsens sakramente.

En præstevielse er altid en betagende oplevelse, men for os, der har en anelse om, hvad det har kostet broder Augustin at nå til denne lykkelige dag, var det en helt uforglemmelig oplevelse. Fra nord og syd var der kommet medbrødre, præster, tertiärer og andre venner for at være sammen med ham i hans store time. Desværre havde biskop *Taylor* på grund af sygdom måttet sende afbud, så præstevielsen foretoges af biskop *Konstans Craner O.F.M.*, der er fordrevet fra sin missionsmark i *Kenya*. Efter messen gav pater *Agostino* – der beder om, at vi i Norden stadig vil kalde ham broder Augustin – sin første velsignelse på svensk.

Ved det festlige samvær i klosterets gæstesal bagefter var glæden stor hos os alle. Fra nær og fjern var det væltet ind med gaver, breve og telegrammer. Pave *Paul VI* havde sendt telegram og af hilsenernes overvældende antal kunne man se, hvor mange der i kærlighed og bøn har stået sammen om broder Augustin, mens han stred sig frem mod det sommetider tilsyneladende uopnåelige mål, og som på denne dag takkede Gud sammen med ham.

Fra broder Augustins præstevielse.

Det er pater *Agostinos* tanke efter endnu nogle måneder i *Holland* at vende tilbage til *Skandinavien*, hvor han rimeligvis vil genopfriske sine medicinske kundskaber for at kunne være til rådighed for et katolsk rådgivningskontor. Broder Augustin elsker *Skandinavien*. Fra han trådte ind som novice i *Assisi* har hans drøm været, at han engang skulle få lov til at vende tilbage til *Norden* som præst og franciskaner, og at hans orden påny skulle finde et hjem i *Norden* hvor den engang blev fordrevet. Der har allerede i nogen tid nu været mindrebrødre i *Sverige*; vi er mange, der vil glæde os sammen med broder Augustin, når han også selv får lov til at arbejde som præst hos os her i *Skandinavien*.

Claus Munk Plum

BREV FRA GRØNLAND

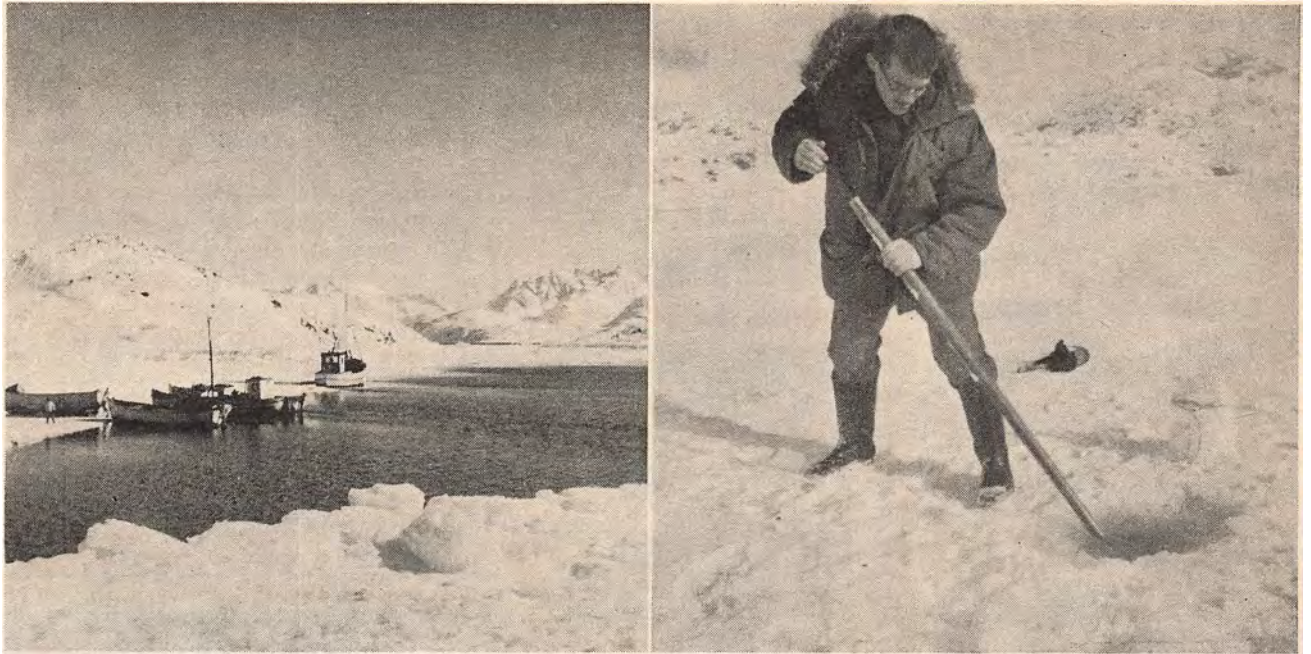
Vi har passeret *vintersolhverv*. *Solen* er borte, og vi har ikke set den siden *11. november*. Det er mørkt hele dagen. Kun lyser sneen op ved middagstid med et blåviolet skær.

Til daglig er vi beskæftiget med undervisning af de *262 grønlandske skolebørn*, der findes i byen. Skolen er en børneskole som i de andre grønlandske byer. Den er syvklasset. Kun i *Egedesminde*, *Julianehåb* og *Godthåb* findes højere skoler.

Grønland skal opbygges hurtigt; flere og flere grønlandere skal uddannes til lærere, håndværkere m.m. Det er derfor nødvendigt, at børnene heroppe bliver fortrolige med det danske sprog, og at de i skolerne lærer så meget dansk som muligt.

Alt liv på denne årstid foregår indendørs. Man går ikke ud mere end højst nødvendigt. De eneste, der trodser vinterkulden, er børnene. I gadelygternes skær kælker de ned ad den stejle bakke, der går fra kirken forbi skolen og ned til stranden. Enkelte har spændt hunde for slæderne og er på vej til kulbruddet efter kul. Vinteren er kold, og kakkelovnene skal passes flittigt.

De fleste af grønlandernes huse er udmærkede. Der er bygget mange boligstøttehuse, som er gode og rummelige, men enkelte selvbyggerhuse er dårligt isolerede og minder nærmest om danske sommerhuse. Næsten alle husstande må selv hente vand i den nærliggende elv, der mærkeligt nok aldrig bundfryser trods kulden. Og mange henter, som før omtalt, kul i kulbruddet ca. *2 km* fra byen.

Om vinteren må fiskerflåden ligge ude ved iskanten (Itiudleq). Pater Tom Killeen O.M.I. kan lide frisk fisk hele året.

I december måned var vinduerne i mange huse festligt pyntede med elektriske lys og stjerner. Grønlanderne er følelsesmennesker og holder af lys og fest. De har let til latter og glemmer hurtigt små uoverensstemmelser. Mørketiden er en hyggetid, men de fleste glæder sig alligevel til den tid, hvor solen kommer op over horisonten og igen skinner over fjeldvidderne.

Årets sidste skib er forlængst sejlet fra Qutdligssat. Nu er det kun enkelte rejsébåde, der fra de nærmeste byer, Egedesminde og Jakobshavn, kommer så lang mod nord. Isen vil snart lukke Diskobugten og afbryde forbindelsen mod syd.

Hvordan med katolske messer på et så afsides sted som dette? Father Killeen, en af oblatfædrene fra Godthåb, har rejst sit hus her i Qutdligssat. I øjeblikket er her 16 katolikker, som hver på sin måde har bistået Tom Killeen med opførelsen og indretningen af et kapel. Her samles den i forhold til andre grønlandske byer store katolske menighed hver søndag til messe.

Vagn Hersted

SKAL NÆSTE EUKARISTISKE KONGRES HOLDES I POLEN?

Rom. Efter afslutningen af den eukaristiske verdenskongres i Bombay lægger man allerede planer for den næste. Som værter nævnes England eller Polen. Warszawa menes at have størst chancer.

25 PCT. AF KATOLIKKERNE I ITALIEN GÅR TIL MESSE OM SØNDAGEN

Rom. — Er Italien endnu katolsk? Dette spørgsmål stiller man sig efter offentliggørelsen af en statistisk undersøgelse i italienske bispedømmer. Det fremgår af undersøgelsen, at 25 pct. af katolikkerne går i kirke om søndagen, men kun 10 pct. i arbejderkvarterer. Der hersker stor religiøs uvidenhed og stivnede former for folkefromhed.

Undersøgelsen er foretaget i bispedømmet Mantova (Norditalien) og i Bologna (Midtitalien) og er blevet offentliggjort af det katolske tidsskrift »Orientierung« i Zürich. De relativt beskedne tal for den katolske praksis kommer ikke først og fremmest fra industribyerne. Der findes områder i Umbrien, Emilia og Toskana, hvor kirkebesøget er mindre end i byerne. I Syditaliens landområder er antallet af praktiserende katolikker yderst ringe, især hvad mændene angår. På det kulturelle plan er det lykkedes kommunisterne at erobre næsten alle meddelelsesmidler eller i det mindste at blive infiltreret i dem. Film, romanlitteratur, film- og litteraturkritik og betydende forlag er på kommunistiske hænder. Mange universitetsprofessorer er erklærede kommunister og også i gymnasierne underviser mange kommunistiske lærere i fag som historie, filosofi og naturvidenskab, hvor de åbenlyst propagerer for ateismen.

Ærkebiskoppen af Rio de Janeiro, kardinal de Barros Camara, har bestemt, at

det portugisiske sprog skal indføres i dele af messen.

Sotto il Monte. I Johannes XXIII's fødeby har man indledt optagelserne af en film om den afdøde pave. Manuskriptet er baseret på Johannes XXIII's dagbog.

Sydvietnamsiske regeringstropper har som bytte taget bøger, der indeholder anvisninger for buddhistiske munke på, hvordan de skal virke som urostiftere i kommunismens tjeneste.

Et hospital med 450 senge, som institutionen »Misereor« har bygget i Hongkong, vil midt i december blive indviet af kardinal Frings.

I april måned vil der i Mekka blive afholdt en muhamedansk verdenskongres til drøftelse af, hvordan man bedst kan opnå en større udbredelse af Islam.

Antallet af canadiske missionærer i Latinamerika er i det forløbne år steget med 89 til 1584, hvoraf 124 er lægfolk.

Katolikernes antal i Indien er siden 1956 vokset med 21 pct. Der er nu 6,5 millioner katolikker, hvilket svarer til 1,5 millioner af den samlede befolkning.

I Sovjetrepublikken Kasakstan er der blevet oprettet et nyt uddannelsescenter for antireligiøs propaganda.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmtluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHÉN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221

* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

TIL BYEN
FRABYEN
- i Byen
smut ind i

Banegårdens Restaurant

af Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

KØDHALLE

Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg

Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

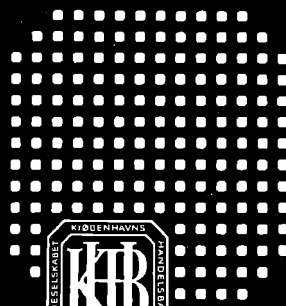
Telefon Minerva *408

MEJERIET JESTEBRO

Aarhus by's førende

TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

Her er 160 punkter
og der er 160 steder i landet hvor
der ydes HANDELSBANK-service

HANDELSBANKEN

allid
med i
billedet

MUNKE MØLLES GLUTEN

VIDEN, MORAL, CIGAR
OG NÆSE

B.T.'s Per Hornelund har i bladets »TV-nøgle« givet et portræt af filmmagisteren Bjørn Rasmussen. I artiklen, der siger noget interessant om kritik, moral, TV og film, hedder det:

Helan og Halvan – den svenske betegnelse for Gøg og Gokke – sådan har Bjørn Rasmussen (på skærmen i TV) engang kaldt sig selv og sin kollega ved Filmorientering. Det var dengang, da Bjørn R. måske nok vejede henimod det dobbelte af den fysisk spinkle I. C. Lauritzen. Men den tid er forbi, bl.a. på grund af nogle alvorlige sygdomsanfald.

Men skal vi endelig have metermålet frem, så er Rasmussen stadig den tykke og Lauritzen den tynde. Man kan også godt sige, at de to holder sammen i tykt og tyndt, men hermed ophører yderligere sammenligning med Gøg og Gokke.

Mon nogen anden person i Danmark har gjort så meget for udbredelse af kendskabet til filmens kunst som Bjørn Rasmussen? Ingen anden har skrevet så mange bøger og så mange artikler om film, og han er gået fra talerstolen i forsamlingshuset til katederet i universitetsauditoriet, fra radio- til TV-studiet, for at tale om film.

Bjørn Rasmussen – streng og kærlig familiefar i et hjem med syv børn – fylder 46 år i næste måned og er magister i nordisk sprogvidenskab. Ved radioen var han fast filmkronikør 1948-59, og i 1952 var han begyndt at orientere om film i fjernsynet. Her blev han tillige filmkonsulent i 1959 – samme år, han startede som kritiker ved dagbladet »Aktuelt«; endnu som student anmeldte han film i »Kristeligt Dagblad«.

Han rejser den halve klode rundt til filmfestival'er, ikke kun som sagkyndig tilskuers og skribent, men også som medlem af adskillige juryer, heraf flere katolske. Bjørn Rasmussen er katolik, men bærer ikke sin religiøsitet udenpå, heller ikke som kritiker. Han er dog en af de få herhjemme, der i sin kritik ikke kun anlægger et æstetisk syn på filmene, men også et moralsk. Ikke et indsnævret seksualmoralisk; tro ikke, at den mand er snerpet. Han var vist nok den første danske kritiker, som sagde højt, at Marilyn Monroe havde talent.

Men hvis en film – den være nok så talentfuld og raffineret lavet – spekulerer i brutalitet og slette instinkter, skal den ikke vente at få nogen blid behandling af Bj. R. Rå film er det værste, han ved; det næstværste er billige og overfladiske film. Hans princip er: hvad du end gør, vær aldrig overfladisk. Da han engang blev spurgt om, hvilken film han syntes var den dårligste, svarede han:

– Jeg udtaler mig nødig om dansk film.

Viden, engagerethed og humoristisk sans er Bj. R.'s store aktiver. Humoren foldede han ud i både radio og TV for nogle år siden, da han i kronikker og orienteringer gang på gang henviste til en vis genial russisk filminstruktør, Brusiovič, hvis identitet han senere afslørede som frit opfundet af ham selv. Det var at holde lytterne og seerne for nar, mente programudvalget og gav Bj. R. en »næse«.

Men »næser«, cigarrøg, periodiske klager fra seere og filmproducenter har ikke drevet Bjørn Rasmussen væk fra skærmen. Heldigvis. Han kan ikke erstattes.

*

MISVISENDE TV-REPORTAGE
OM RUSSISK KIRKELIV

Det var i sig selv en god idé af dansk TV at »låne« den svenske reportage om russisk kirkeliv, der blev udsendt fredag den 16. januar 1965. Vi er i almindelighed underforsynet med religiøst stof i TV sammenlignet med det øvrige Europa. Men denne reportage var misvisende. Og det første, man må have lov at forlange af en reportage, er vel, at den er sand. Alle der laver den slags stof ved hvor let det er at »dreje« stoffet i én eller anden retning. Katolsk Ugeblad har forelagt spørgsmålet for cand. mag. Christian Høltzer, Gentofte, der har været i Rusland flere gange, og blandt andet besøgt klosteret Zagorsk, der var genstand for den svenske reportage.

– *Hvornår besøgte De Zagorsk, Christian Høltzer?*

– Det var i juli 1963. Reportagen er lavet i 1964, så der kan ikke have været mere end et års mellemrum mellem mit besøg og det svenske TV-besøg.

– *De fik et andet indtryk?*

– Jeg nikkede genkendende til de gamle koner på TV-skærmen. Men i

hovedkirken så jeg også adskillige yngre personer af begge køn og en meget talrig skare modtog kommunionen. Under reportagen her synes jeg, at den udenforstående må gå glip af det væsentlige, der sker inde i kirken. Det er muligt, at det svenske TV-hold ikke har fået lov til at filme i kirken under gudstjenesten, men så burde man på anden vis have søgt oplysning om det liv, der rører sig indenfor murene.

Man savnede også en redegørelse for den historiske og religiøse baggrund. Zagorsk har igennem århundreder været et sted, man tyede til under nationale katastrofer. Men først og fremmest har det naturligtvis været et religiøst centrum, der går helt tilbage til eneboeren Sergej i det 14. århundrede. Den ortodokse kristendom er bygget op omkring klostrene. Det gælder ikke bare Rusland.

– *De skrigrøgende krager?*

– Jeg husker godt, der var en hel del fugle, men det gjorde ikke det uhyggelige indtryk, man fik i udsendelsen. Man sad jo ligefrem og tænkte på rovfugle, der flokkedes om et ådsel.

– *Det var måske villet fra reporterens side!*

– Måske ja, for at give et billede af en døende kirke. Men det er ikke det indtryk, jeg fik hverken i Zagorsk eller i sognekirkerne, jeg besøgte om søndagen.

– *Konerne, der korsede sig?*

– For en vesteuropæer må det se ud som overtro. Men i virkeligheden er det udtryk for en udpræget sans for kirkens hellighed. Allerede på afstand begynder jævne ortodokse kristne at gøre korsets tegn. Det gentages i våbenhuset, og når man træder ind i selve kirken. Men det fik vi ikke at vide i udsendelsen.

– *Kirken så noget forfalden ud.*

– Ja, døren til en af kirkerne var slem. Klosteret har været lukket mellem de to verdenskrige og blev åbnet igen efter anden verdenskrig – i påsken 1946. Man begyndte da en restaurering af bygningerne, der tilhører staten. Bygningerne bliver sat meget smukt i stand, men restaureringen er ikke tilendebragt endnu. Man sparer langt fra på guld, når kuplerne skal forgyldes.

– *Interviewene?*

– Ærkebiskoppen af Tallinn i Estland blev spurgt om kirkens fremtid i Sovjetunionen. Han svarede fornøftigt ud fra evangeliet og henviste til Kristi løfte om kirkens evighed. Den franske emigrantrusser, Struwe, var mere pessimistisk med sin tale om

Vejle

A/S Vejle Mælkekompagni

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejle

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejle Trælast- og Kulkompagni)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejle

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejle

Vejle Optik

ul Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejle

Poul
HENRIKSEN

Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Raadhusørvet
Vejle
Tlf. 684 og 3711

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevare Forretning
Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejle

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejle
Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Telf. 73 07 70

A. & P. G. Vintersborg

Snedker- og tømrermestre
Lindbjerggårdsvej, Næstved
Tlf. 72 16 28
72 08 18

Herlufsholm Brødfabrik

Næstved . Tlf. 72 40 31
Spis Herlufsholm Brød

C. Mortensen

Murermester
Gallemarksvej 23. Tlf. 72 13 49
Næstved

Arndt Nielsen

Ure og optik
Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum
Tapeter - Malervarer

Claudi Hansens Eff.

Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

Peter Mortensen

Statsaut. installatør
Østergade 8, Næstved
Telefoner 72 06 63
72 36 63

N. Juel Pedersen

Glarimester
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager
aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422
4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)
Åbent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Horsens

Carl Bæk og Søn

El. Fagmanden
Vestergade 33, Horsens. Tlf. 2 18 88
Lys - kraft - oliefyrt
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselolier
Havnen 3, Horsens - Tlf. 2 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens
Tlf. 2 19 20

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian W. Althoff
HORSENS

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 31.: 4. søndag efter Helligtrekonger (s. 93, grøn).

MANDAG den 1. februar: Ignatius af Antiokia (s. 808, rød), biskop og martyr.

TIRSDAG den 2.: Marias renselse (s. 810, hvid).

ONSDAG den 3.: Ansgar (s. 821, hvid), Nordens apostel og bispedømmets værnehelgen.

TORS DAG den 4.: Andreas Corsinus (s. 825, hvid), biskop.

FREDAG den 5.: Agathe (s. 826, rød), martyr.

LØRDAG den 6.: Titus (s. 828, hvid), biskop. Ihukommelse af Dorothea (s. 828), martyr.

SØNDAG den 7.: 5. søndag efter Helligtrekonger (s. 95, grøn).

R.I.P.

Vor kære tante
ASTRID FICH
er afgået ved døden.

Helsingør, 20. januar 1965

På familiens vegne
Anna Sørensen

Begravelsen har fundet sted.

TV OG RADIO *Fortsat fra side 19*
syvårsplanen for kirkens tilintetgørelse. Men også han var af den mening, at kristendommen måske er mere levende i Rusland end i Vesten. Som sådan kan man sige, at de to interviews var stillet godt op imod hinanden.

Den kvindelige embedsmand virkede lidt naiv. For os at se skulle den slags anti-religiøs propaganda ikke være særlig farlig. Men hvordan den virker i Sovjetunionen er jo ikke godt at vide. Det væsentlige ligger nok her i de unges opdragelse.

— Til slut Deres helhedsindtryk af udsendelsen.

— Titlen var »Religion i Sovjet«, men bliver religionen i Sovjet tilstrækkeligt belyst blot ved et besøg i Zagorsk, som er et valfartssted? Burde man ikke have set lidt af livet i en almindelig sognekirke? Ville man drømme om at beskrive den moderne og fremskridtsvenlige franske kirke ud fra Lourdes? Det var det, jeg mente med at sige i begyndelsen, at udsendelsen var misvisende. Ligesom Lourdes er omgivet af religiøs folkløse er Zagorsk det også. Og evangeliet er jo altså noget andet.

j.m.

KATOLSK UGEBLAD

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 10-14. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonceafdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

ROMAN KUSIER

Murermester

Telefon Nivå 150 . Nivå

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

MARIUS MP PETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

DET ANNET VATIKANKONCILS DEKRET

Den katolske kirke og de kristnes enhet

Den første oversættelse i Skandinavien med forord av biskop John W. Gran foreligger på

ST. OLAV FORLAG

Akersveien 5, Oslo 1, tlf. 42 31 70

Kr. 5,-

SCT. ANNÆ REJSER 1965

Palæstina: Påsken — 5.-20. april — 16 dages flyverejse til Israel (Tiberias) — Jordan (Jerusalem) — Hjemrejse via Damaskus, Baalbek, Beirut. Pris: Kr. 2565 — incl. udflugter. Rejseledere pater T. Langsted og Annie Rastrup.

Italien: 23. juni-10. juli — 18 dages togrejse — Rom — Sorrento (besøg på Monte Cassino, Capri, Amalfi) — Firenze. Pris: Kr. 1135 — incl. sovevogn og udflugter. Rejseledere pater Leo Drzal og Annie Rastrup.

Lourdes: 3.-10. august — 8 dages flyverejse til Lourdes.

Rejsen er beregnet for raske.

Pris: Kr. 825. Rejseleder pater Johs. Langsted og Annie Rastrup.

Program og alle oplysninger fås hos Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. — Telefon Sundby 86.

Pastor d'Auchamps rejser 1965

30. gruppe. Rom-Assisi 19. maj - 5. juni ..... 18 dage kr. 1000

31. gruppe. Ravenna-Rom-Assisi 28. juni - 19. juli .... 22 dage kr. 1250

32. gruppe. Rom-Assisi 5. sept. (kl. 16) - 22. sept .... 18 dage kr. 1000

Program: E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18. Øbro 4642 x (bedst kl. 18-20).

En rejse i efterårsferien, hvis en skole melder sig.

Den officielle danske deltagelse i festlighederne for 1100 året for St. Ansgar's død: Hamburg 16.-20. juni 1965. Forespørgsler: Fru Tradsborg, Hostrup Have 46, København V. Tlf. om aftenen: 35 48 96.

Spansk tøbrud?

»En beklagelig modstand«

Ifølge det franske dagblad »Le Monde« kom general Francos jule- og nytårsbudskab over radio og fjernsyn som en overraskelse for nationen. Bladets korrespondent skriver: »General Franco har i sit 72. år holdt sin mest 'moderne' og sin mest 'liberale' tale. For første gang i 25 år har Franco i sit traditionelle nytårsbudskab helt undladt at nævne 'Bevægelsen' – det eneste anerkendte politiske parti – men han har også erklæret sig for en overbevist tilhænger af tros- og samvittighedsfrihed.« Franco udtalte: »En storm af fornyelse går hen over verden. Lige fra Kirken til det mindste hjem føler man, at en ny luft er ved at trænge igennem. En vigtig side af Kirkens fornyelse er behandlingen af temaet: Tros- og samvittighedsfrihed. I vort eget land har historien set mennesker af forskellig trosbekendelse leve sammen i århundreder. Spanierne bør ikke være bange for samvittighedsfriheden, som vi har praktiseret og blot ønsker at fuldkomngøre efter vor moder Kirkens inspiration. Vi har intet at frygte, hvad dette angår, eftersom sandheden aldrig frygter fejltagelsen, og fordi vor katolske tro, oprigtig og dyb, sikrer os, at vi ved at følge Kirkens inspiration også følger den bedste vej for at opnå hver enkelts overnaturlige mål og samtidig her på jorden nærme os en form for sameksistens, der svarer til den kristne kærligheds principper.«

En mørk baggrund

Den opsigtsvækkende tale, der blev holdt den 31. december, og hvis slutning formede sig som en hyldelse til pave Paul VI og til Kirken »der i øjeblikket er ved at gennemføre en intelligent fornyelse«, har en mørk baggrund. Den 22. december vedtog den spanske nationalforsamling næsten énstemmigt en lov om foreningsfrihed. Men denne lov betragter som ulovlig enhver forening, hvis statutter er i modstrid med »Bevægelsens« principper, eller som »kan bringe Spaniens politiske og sociale enhed i fare«.

Kun to medlemmer af nationalforsamlingen stemte imod. Den ene var den tidligere ambassadør ved Vatikanet Joaquin Ruiz Jimenez, der også af Paul VI blev udnævnt til lægobservatør ved konciliet. Jimenez nøjedes ikke med at stemme imod, men erklærede bagefter, at han ville de-

missionere fra sin stilling i nationalforsamlingen. Forinden havde det katolske hierarki sendt en officiel henvendelse til Franco den 18. december. Denne var blevet meddelt nationalforsamlingen den 21. december. Det hedder i denne henvendelse: »Vi ønsker, at alle spanieres ret i overensstemmelse med naturen skal anerkendes uden nogen anden indskrænkning end den, det almene vel måtte kræve. Vi forlanger en anden lov og protesterer mod statens præntion i retning af at bestemme, om de katolske foreninger er 'apostoliske' eller ikke.«

Den spanske justitsminister protesterede efter denne henvendelse overfor biskopperne og beskyldte dem for at blande sig i statens politiske anliggender og for at fremkalde en national og international skandale. Den spanske katolske arbejderaktion HOAC reagerede næste dag ved at skrive en leder i sit blad, hvor et-parti-systemet kræves ophævet, frie valg afholdt og mulighed for en politisk opposition til at udtrykke folkets vilje.

Midnatsmesse aflyst

Højdepunktet i denne krise mellem kirke og stat nåedes julenat, da en planlagt transmission af midnatsmessen fra benediktinerabbedit Montserrat pludselig blev aflyst. Dom Escarre, der er klosterets abbed, sagde i sin prædiken: »Jeg skammer mig som borger og som kristen over, at man har kunnet vedtage denne lov.« Dom Escarre mindedes »dem, der lider uretfærdighed i visse fængsler« og opfordrede til at bede for, at Spaniens politik en dag måtte komme mere i overensstemmelse med Kirkens lære og demokratiet.

Trods disse protester blev loven alligevel promulgeret af Franco den 28. december. Den 2. januar skrev det officielle blad for den katolske aktion ECCLESIA: »Den vedtagne lov tilfredsstiller os ikke. Kirken frygter, at regeringen skal bruge den nye lov til at kontrollere de katolske foreninger. Men mere end vore egne foreninger, er det *alle* foreningers ret, vi forsvarer. Den vedtagne lov er uklar og indbyder til arbitrær fortolkning.«

Nu venter man spændt på den videre udvikling. Bliver det ånden fra general Francos nytårstale eller ånden i den netop vedtagne lov, der vil blive den fremherskende?

I Spanien findes en del katolikker, som gør modstand mod den linie, der er angivet ved Vatikankonciliet. Men de ansvarlige ledere af den spanske kirke slutter op. Det katolske dagblad »Ya« i Madrid bragte sidst i december en leder om den »beklagelige modstand« mod den nye orientering. Det hedder heri:

– Mangen stillingtagen fra mindretallets side, som var mulig og rimelig ja ønskelig i 1962, er det ikke mere nu i 1964. Dengang kunne en sådan stilling bidrage til, at biskopper og lægfolk blev oplyst om de meget sammensatte problemer. Men nu, da læren om biskoppernes kollegialitet er tilstrækkelig forklaret sammen med pavens stilling, da det endelige resultat af debatten på konciliet er definitivt nedlagt i dekretet og læresætninger, kan et sådant mindretals stillingtagen kun være en hindring og en beklagelig modstand.

Bladet fortsætter:

– Hvis man vil blive ved at leve i yderkanten af vor tids tænke måde, hvad der i sig selv ville være tegn på forkalkning, vil det være en ulydig og bitter holdning og meget alvorlig, netop fordi vi i Spanien altid har været forkæmpere for den tro lydighed mod Kirkens ledelse og har udmærket os ved vor hengivenhed for paven.

– Ansvarlige og moderate kirkelige kredse har givet udtryk for deres bekymring over enkelte tegn på modstand mod koncilets orientering. Hvad vort katolske folk har brug for nu, er ikke påskud eller anledninger til splittelse, det er vilje og mod til stadig at »føle med Kirken«.

*

BEKENDTSKAB

evt. ægteskab søges af 31 årig mand, katolik, bosiddende i København, fast stilling, med ung pige med gode interesser. Billet mrk. J. 29 til bladets annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V.

Katolske begravelser

Benzon

AUT.
KATOLSK
BEDEMAND
København

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

* 34 46 01

KATOLSK ARBEJDER AKTION
KØBENHAVNS AFDELING

har udsendt følgende:

De pavelige rundskrivelser om vort sociale ansvar er en opfordring til lægfolket. For at omsætte rundskrivelserne i praksis, bør vi gøre vor indsats. Rundskrivelserne til verden er budskaber, som DU ikke med god samvittighed kan overhøre.

DU skal kæmpe for din næste, – ikke med våben, men med viden!

Derfor har Københavns-afdelingen indbudt alle lønmodtagere og husmødre til studiekredsafstener om dette emne. Første gang var mandag den 25. januar kl. 19.30 i lokalet, Sct. Kjeldsgade 3, Ø.

Landsledelsens næstformand, George Bune Andersen, indledte om studiekredsen og deltagerne var straks med til at drøfte mødeform, teknik og emnebehandling. Oplysning om følgende møde gives af Georg Bune Andersen på tlf. VE 9106.

AC, KØBENHAVN

Onsdag den 3. februar kl. 20 giver arkivar, cand. mag. Jørgen Nybo Rasmussen i anledning af 1100-års jubilæet en skildring af St. Ansgars personlighed og værk på baggrund af hans tid, der var præget af den karolingiske renaissance, den kulturelle og kirkelige reform, og af hans betydning for eftertidens kristne Norden. Foredraget holdes i Englesalen, Jagtvej 183 B.

HARALD VILSTRUPS SALME

For snart 40 år skrev Harald Vilstrup en salme til den hellige Ansgar. Den blev offentliggjort i Højskolebladet maj 1926 og siden optrykt i »Nordisk Ugeblad« – det daværende »Katolsk Ugeblad«.

Efter lang tids forløb – hvoraf 34 år er tilbragt som sognepræst i Den danske Folkekirke og i øvrigt med stadigt arbejde på at digte og oversætte salmer og sange – er pastor Harald Vilstrup vendt tilbage til Ansgar – nu under arbejde med en ny udgave af Den Danske Tidebog og under hensyn til den forestående mindededag for Ansgars død.

Harald Vilstrup er af den opfattelse, at der i den danske salmebog savnes en Ansgarhymne, og for at afhjælpe dette savn har han skrevet den salme, der findes øverst på side 14 her i bladet.

ANSGARSFESTEN I DOMKIRKEN

Som nævnt i forrige nummer bliver det prioren for Skt. Knuds Kloster i Trørød, Augustin Stock, der onsdag den 3. februar kl. 20 synger festmessen i Skt. Ansgars Kirke i København. Dom Augustin Stock ses på billedet sammen med biskop Theodor Suhr ved Skt. Knuds Klosters indvielse. Prioren, der jo tilhører samme orden som Ansgar, assisteres ved levitmessen på Skt. Ansgars fest af domkirkens kapellaner, mens sognepræsten, monsignore Kjeld Geertz-Hansen prædiker.

Som indledning til messen føres Sankt Ansgars relikvieskrin i procession ind i kirken, båret af en af hans landsmænd og af en ordensbroder fra Skt. Knuds Kloster.

Bulgariens kommunistiske regering er fornylig begyndt at udbetale anseelige beløb som præmier til ægtepar, der afslår kirkelig vielse, og til forældre, der ikke lader deres børn døbe.

I den spanske provins Alicante, der har mindre end 1 million indbyggere, vil der nu blive oprettet et universitet, som skal ledes af jesuitter.

Det protestantiske kloster Taizé i Frankrig har ladet trykke 1 million bibler til Sydamerika.

Professor, dr. Ote B. Roegele, der er docent i pressevidenskab i München, udgiver af »Rheinischer Merkur« er af præsident de Gaulle blevet udnævnt til ridder af æreslegionen.

I 1963 er antallet af katolikker i England vokset til 4,77 millioner. Dette betyder en forøgelse på 142.810, hvoraf de 12.778 er konvertitter.

Af de 15 ministre i den nye sudanske regering er de 2 katolikker. Dette vækker nyt håb for katolikkerne, som blev undertrykt af den tidligere regering.

Biskop Lommel har på det katolske Luxemburgs vegne takket den abdicerede storhertuginde Charlotte og bragt den nye storhertug Jean sin hyldest.

FORLOVET KATOLSK PAR
som endnu studerer, appellerer til
trostfæller om en lejlighed i Kø-
benhavn til rimelig penge.
Tlf. Tria 4575, lokal 339
mellem kl. 18-19

VERDEN RUNDT

Rom. Søndag den 17. januar talte pave Paul fra sit vindue i Vatikanet til folkemængden nede på Peterspladsen. Paven udtalte blandt andet om bedeugen for de kristnes enhed: »I ved, at koncilet har vedtaget et dekret, i hvilket man giver retningslinjer og regler for katolikkerne i deres stræben for genforeningens store ideal. Hånd i hånd med kristenhedens voksende viden om dette store enhedens og kærlighedens ideal vokser også vanskelighederne. Man bliver opmærksom på forhindringerne, der er forståelige nok, men bitre. Efter Vor mening er disse forhindringer trods alt til at overvinde. I første linje må vi forny os selv i trofastheden mod troen, mod Kristus, mod evangeliet, mod nåden, mod Helligåndens indskydelser. Vi må bede og håbe, at verdens og Kirkens herre igen vil give os den store lykke og glæde, at se alle, der elsker Kristus, leve forenet i troens, kirketugtens og kærlighedens enhed.

Rom. I en artikel om bedeugen for de kristnes enhed skriver det italienske tidsskrift *Civiltà Cattolica*, at visse katolikker stadigvæk opfører sig, som om der ikke var sket noget i Kirken de sidste år. Katolikkerne lider stadigvæk under den nedarvede anti-protestantiske polemik fra de forgangne århundreder. Men der er sket noget. Kirkens autentiske tankegang vedrørende disse problemer er blevet nedfældet i koncildekretet om de økumeniske forhold. Dette koncildokument taler ikke om »tilbagevendene«, ikke om »hæretikere« og ikke om »skismatikere«. Kirken indleder ikke den økumeniske dialog i nogen indadvendt tankegang, men åndeligt åben for at kunne tage imod alt det, der måtte være af værdi i de ikke-katolske traditioner.

Rom. Pave Paul modtog den 17. januar artister og medarbejdere fra »Cirkus Amerika«. Cirkusfolk spredte glæde, sagde paven og fortsatte: »Cirkusfolk, der rejser fra by til by

og fra land til land, og som tilhører forskellige nationer og racer, leverer et bevis for, at mennesker af forskellig nationalitet, race og religion kan samarbejde. Dette samarbejde bringer menneskene glæde og derfor er deres liv et liv i næstens tjeneste.«

Rom. Nogle få dage før Sir Winston Churchills død sendte pave Paul til hans familie et budskab, der blev overbragt af den apostoliske delegat i Storbritannien, mgr. Cardinale. I budskabet udtrykte paven sine bedste ønsker for familien og forsikrede om sin forbøn i anledning af Churchills sygdom.

New York. Pavestolens repræsentant ved FN har overrakt U Thant et håndskrevet eksemplar af pave Paul VI's Bombay-appel. Denne appel blev under Indienbesøget betroet journalisterne. Appellen foreslår oprettelse af et internationalt fond til bekæmpelse af hunger og nød i verden. Midlerne til fondet skulle komme direkte fra en reduktion af de forskellige landes rustningsbudgetter.

U Thant udtalte i denne forbindelse: »Jeg er paven meget taknemmelig for denne demonstration af tro på FN. Denne appel genspejler på bevægende måde hele menneskeheds længsel. Den ligger så nær ved FN's mål, at den altid vil være en inspirationskilde for mig og for den

organisation, jeg repræsenterer. Paul VI fortsætter som sin forgænger Johannes XXIII med at understøtte FN. Det fik jeg allerede indtryk af under mit besøg hos Paul VI i juli 1963, sluttede U Thant.

Elkhorn. USA. De amerikanske benediktinerabbeder har på et møde i abbediet Elkhorn i Nebraska besluttet at anmode Rom om tilladelse til at synge korbønnen på modersmålet. Desuden beder de om tilladelse til at holde koncelebration en gang om ugen og på store festdage. På et internationalt møde i Rom før koncilets fjerde samling til efteråret vil dette anliggende også komme på tale.

Boston. Kardinal Cushing, der er ærkebiskop af Boston, meddelte fornylig på et møde med amerikanske jøder, at han fra nu af og til påske skulle tale i 40 protestantiske kirker og i 10 synagoger. Det ville man ikke have drømt om for 15 år siden, sagde kardinalen og tilføjede: »Vi levede alle i ghetto – enhver i sin – både protestanter, katolikker og jøder. Vi talte sjældent sammen. Men nu har noget ændret sig takket være den gode pave Johannes og koncilet.« Kardinalen sagde også, at koncilet på sin fjerde samling udtrykkeligt ville erklære, at det jødiske folk som helhed ikke havde nogen særlig skyld i Jesu død.

Ugens radio og tv (31. jan. - 6. feb.)

SØNDAG	19.50	P 2	Har vi en overklasse? Samtale.
	20.00	TV	Lærke. Ungarsk film fra 1964.
MANDAG	19.30	TV	Charles de Gaulle. Frankrig. Skole-TV.
	21.00	TV	Nordisk eller europæisk? Debat i Nordvision.
TIRSDAG	20.20	TV	Mennesker i Østtyskland. Reportage.
	21.15	TV	Atelier. Magasin for litteratur, teater og kunst.
ONSDAG	10.15	P 1	Missionær blandt vikinger. Jørgen Juulsgaard om Ansgar.
	19.50	P 1	Han bragte kristendommen til Danmark. Foredrag.
TORSDAG	20.20	TV	Ødipus. Tragedie af Sofokles.
	20.45	TV	Besøg hos Bodil Udsen.
	21.10	TV	BBC-serien om 1. verdenskrig. 10.
FREDAG	20.45	TV	Ekko. Indenrigsmagasin.
LØRDAG	19.30	P 2	Kirken og racekampen i Sydafrika. Foredrag.

Husmoder-
arbejdet
som kald

Koncilet
og den
sunde
fornuft

Kardina-
lerne og
det gode
eksempel

Den åben-
hjertige
ærke-
biskop

katolsk 5. FEBRUAR 1965 113. ÅRGANG uge blad 6

Er vi skuffede over udgangen af koncilets tredje samling? Og er det i bekræftende fald berettiget? Og er især den kritik, der er rettet mod pave Pauls person berettiget? Læs herom på side 8-9.

Vigtigt økumenisk møde

Kirkernes Verdensråds centralkomité har på sit møde i Enugu (Nigeria) truffet to vigtige beslutninger. Med 40 stemmer for og 37 imod besluttede man, at der ikke foreløbig skal vælges nogen ny mand til posten som generalsekretær. Den nuværende sekretær, dr. Visser't Hooft, har lovet at fortsætte i sit embede til august 1966, da centralkomiteen skal samles påny. Den anden vigtige beslutning var oprettelsen af et samarbejdsudvalg, hvori der skal sidde seks repræsentanter for Kirkernes Verdensråd og seks repræsentanter for den romersk-katolske kirke, der har givet sit samtykke. Hidtil har den romersk-katolske kirke ikke haft nogen fast repræsentant ved Kirkernes Verdensråd.

Valget af generalsekretær

Som det vil være Ugebladets læsere bekendt, henstillede eksekutivkomiteen sidste år, at man til ny generalsekretær valgte den anglikanske præst Patrick Rodger fra Skotland, idet dr. Visser't Hooft havde ønsket at trække sig tilbage på grund af alder efter at have været den ledende mand i bevægelsen siden 1948. Indstillingen skete næsten énstemmigt – kun én stemte imod – og det må derfor betegnes som noget af en krise, at den ikke blev fulgt af centralkomiteen. Hvad er grunden til denne krise?

Det synes først og fremmest at have været et spørgsmål om personer. Selv om anglikaneren Rodger er en fremstående teolog, der nyder almindelig anerkendelse, har man åbenbart fundet ham lidt for ung til at påtage sig ansvaret for Kirkernes Verdensråd i en tid, hvor der sker en rivende udvikling. De to drivende faktorer i denne udvikling er dels de ortodokse kirkers indtrædelse i Kirkernes Verdensråd, dels den romersk-katolske kirkes tilnærmelse efter Vatikankonciliet. Netop de ortodokse kirker havde særlig tillid til den nuværende generalsekretær og ønskede, at dr. Visser't Hooft skulle fortsætte helt frem til 1968, da den næste plenarforsamling skal finde sted.

Til sidst har man altså fundet frem til et kompromis gående ud på, at dr. Visser't Hooft fortsætter til 1966, og at en særlig komité på ti medlemmer skal finde hans efterfølger. Det menes dog, at der vil blive tale om to sekretærer, da arbejdsbyrden efterhånden er vokset kolossalt. Men kri-

sen har vist, at det angelsaksiske element i Kirkernes Verdensråd ikke længere er dominerende, ja, endog kan komme i mindretal. Kirkernes Verdensråd er ikke længere et protestantisk domæne, idet de ortodokse kirkers indtræden har forårsaget, at tyngdepunktet er blevet forrykket.

Forholdet til den romersk-katolske kirke

En anden ny faktor i Kirkernes Verdensråd er den romersk-katolske kirke, der, selv om den foreløbig kun har været repræsenteret ved observatører og altså ikke har været medlem af Verdensrådet, dog udefra har virket kraftigt ind på rådets arbejde. Dette kom til udtryk på mødet i Afrika gennem den vigtige rapport om Vatikankonciliet, der blev forelagt af pastor Lukas Vischer, der selv var udsat til Visser't Hoofs efterfølger, men som har sagt nej. Resultatet af rapporten blev nedsættelsen af et samarbejdsudvalg med seks repræsentanter fra Kirkernes Verdensråd og seks repræsentanter fra den romersk-katolske kirke, der hermed får en fast repræsentation ved Kirkernes Verdensråd uden derfor at blive medlem af det.

Rapporten om konciliet

Pastor Vischers rapport om konciliet udmærker sig ved en objektiv bedømmelse af den sidste samlings resultater, der i denne rapport kommer til deres fulde ret og ikke bliver overset til fordel for den rent negative og pessimistiske bedømmelse, der har været fremherskende både i og uden for protestantiske kredse. Vischer understregede, at både konstitutionen om Kirken og dekretet om de økumeniske forhold langt overgår de mest dumdristige forudsigelser ved koncilets begyndelse. Dekretet om de økumeniske forhold blev uddelt til deltagerne i en engelsk udgave. Det hedder i Vischers kommentar: »Koncilets resultater kan sammenlignes med den romerske Gud Janus, der var portenes gud, og som havde et dobbelt ansigt – et, der vendte frem, og et, der vendte tilbage. Alt vil afhænge af måden, disse tekster bliver anvendt på i årene, der kommer, og hvilket hovede den romersk-katolske kirke vil vise.« Angående tros- og samvittighedsfriheden bemærkede Vischer, at koncilskemaet herom indeholder en meget energisk erklæring

til fordel for friheden. »Hvis dette skema bliver vedtaget på koncilets kommende samling, vil der ikke længere kunne herske nogen tvivl om den romersk-katolske kirkes stilling til dette problem,« sagde han. Som andre positive elementer i koncilets arbejde nævnte Vischer opfordringen til paven om en revision af lovgivningen vedrørende de såkaldte »blandede ægteskaber« og det endnu ikke vedtagne skema om åbenbaringen, hvor Bibelen får en afgørende plads i Kirkens liv.

Pastor Vischer sluttede sin rapport med en indgående analyse af dekretet om de økumeniske forhold. »Det store spørgsmål er endnu ikke løst,« sagde han. »Hvordan når vi frem til virkeligt samfund i dialogens og samarbejds ånd? Dekretet giver ikke noget svar herpå. Det fremstiller blot den katolske Kirkes syn på sagen uden at vise praktiske veje til dialog og samarbejde. Det er netop på dette punkt dialogen skulle komme i gang. Ordene »dialog«, »økumenik« og »samarbejde« er kommet på mode i de senere år. Man venter sig meget af det, men hidtil har hverken disse ords indhold eller følger været genstand for et nøjere studium. Er øjeblikket ikke inde til at klare begreberne?«

*

OSSERVATORE MINDES CHURCHILL

Rom. Osservatore Romano minder i anledning af Churchills død om den store statsmands audienser hos Pius XII i 1944, hvor paven stærkt understregede den internationale sameksistens på grundlag af anerkendelsen af folkeretten. Bladet taler om Churchills moralske styrke under historiens prøvelser og fremhæver hans religiøse tro. Det er ikke mærkeligt, at England stiller ham ved siden af en Gladstone, en Wellington og en Nelson, slutter bladet.

RACEDISKRIMINATIONEN

Hartford. I 1958 udsendte det amerikanske hierarki en offentlig fordommelse af racediskrimineringen. Men først sidste år blev skolerne i syden åbnet for negrene. I den nordlige del af landet ser man mange steder hvide forældre benytte katolske skoler som et sidste tilflugtssted for at anbringe deres børn udelukkende blandt hvide. Dette er en forargelse, erklærede negerpræsten Lambert på et præstemøde i bispedømmet Hartford.

Ærkebiskop Jaeger

Rom. Pave Paul VI har sammenkaldt til et møde mellem kardinalerne – et såkaldt konsistorium – den 22. februar. På dette møde vil 27 nye kardinaler, hvis udnævnelse allerede foreligger, officielt blive optaget i kardinalkollegiet. Dette vil herefter tælle ikke mindre end 103 medlemmer, hvilket er en foreløbig rekord siden det sidste konsistorium, der blev afholdt af Johannes XXIII den 19. marts 1962. Men Paul VI har meddelt, at han ved koncilets slutning vil udnævne endnu nogle kardinaler. Listen over de nye kardinaler ser således ud:

1. Maximos IV. Saigh. Melkitisk patriark af Antiokia.
2. Pierre-Paul Méouchi. Maronitisk patriark af Antiokia.
3. Etienne Sidarouss. Koptisk patriark af Alexandria.
4. Josyf Slipyj. Ukrainsk ærkebiskop. Sovjetunionen.
5. Lorenz Jaeger. Ærkebiskop af Paderborn. Tyske Forbundsrepublik.
6. Thomas B. Cooray, O.M.I. Ærkebiskop af Colombo. Ceylon.
7. Josef Beran. Ærkebiskop af Prag. Tjekkoslaviet.
8. Maurice Roy. Ærkebiskop af Quebec. Canada.
9. Joseph Marie Martin. Ærkebiskop af Rouen. Frankrig.
10. Owen McCann. Ærkebiskop af Kapstaden. Sydafrika.
11. Leon Etienne Duval. Ærkebiskop af Algier. Algeriet.
12. Ermengildo Florit. Ærkebiskop af Florens. Italien.
13. Franjo Seper. Ærkebiskop af Zagreb. Jugoslavien.

Paul VI har handlet i koncilets ånd ved udnævnelsen af de

27 nye kardinaler

14. John Carmel Heenan. Ærkebiskop af Westminster. Storbritannien.
15. Jean Villot. Ærkebiskop af Lyon. Frankrig.
16. Paul Zoungrana. Ærkebiskop af Ougadougou. Øvre Volta.
17. Lawrence Shehan. Ærkebiskop af Baltimore. USA.
18. Enrico Dante. Titularærkebiskop. Kurien. Vatikanet.
19. Cesaro Zerba. Titularærkebiskop. Kurien. Vatikanet.
20. Agnello Rossi. Ærkebiskop af Sao Paulo. Brasilien.
21. Giovanni Colombo. Ærkebiskop af Milano. Italien.
22. Angelo Herrera y Oria. Ærkebiskop af Malaga. Spanien.
23. William Conway. Ærkebiskop af Armagh. Irland.
24. Frederico Callori di Vignale. Major-domus. Vatikanet.
25. Joseph Cardijn. Gejstlig rådgiver for U.K.A. Belgien.
26. Charles Journet. Professor ved præsteseminariet i Fribourg. Schweiz.
27. Giulio Bevilacqua. Oratorianer. Sognepræst i Brescia. Italien.

Blandt de nyudnævnte kardinaler er der især et navn, der vil vække opmærksomhed. Det er Joseph Cardijn, den gejstlige rådgiver for det internationale U.K.A. (Unge Katolske Ar-

Mgr. Cardijn

bejdere). Denne beskedne præst, der nu modtager kardinalværdigheden, har hele sit liv set stort på æresbevisninger og kun haft ét mål: At udsone arbejderklassen med Kirken. Ingen fortjener bedre end han navnet »Arbejdernes kardinal«. Som ganske ung præstestuderende lovede han ved sin fars dødsleje at gøre alt, hvad der stod i hans magt for at gøre Kristus kendt i et miljø, der var vokset op helt udenfor kristendommen. Hans far var arbejder. Hans mor var født i en indvandret italiensk arbejderfamilie og havde som ung pige tjent som servitrice på en lille café.

Cardijn blev præsteviet i 1906. Under ferierne havde han mærket, hvordan hans kammerater gik uden om ham og betragtede ham som en forræder, én der var »gået over til fjenden«. Han benyttede én af ferierne til en rejse til London, hvor han satte sig ind i fagbevægelsens problemer. I 1908 blev han kapellan i et forstads-kvarter til Bruxelles og startede her et arbejde blandt unge arbejdere. Under første verdenskrig blev han arresteret af tyskerne og sad i fængsel i halvandet år for blandt andet at have protesteret mod uretfærdig inddeling af unge arbejdere i Tyskland. Det var i fængslet, at han skrev de første love for U.K.A. Under en audiens hos pave Pius XI i 1925 udtalte paven de berømte ord: »Det 19. århundredes største skandale er, at Kirken har mistet arbejderklassen.« Cardijn var ellers blevet sendt til Rom af sin biskop i anledning af den uro, der opstod i katolske kredse over hans »specialisering«. Cardijn forstod meget hurtigt, at hans bevægelse ikke ville blive helt sig selv hvis ikke den blev international. Han rejste til Afrika og Sydamerika, og da pave Paul VI fornylig var i Bombay fandt paven ham blandt arbejderne på bomuldsvæverierne, hvor paven læste en messe.

Den danske gren af bevægelsen har sendt den nye kardinal et lykønskningstelegram straks nyheden om udnævnelsen forelå.

(Se endvidere lederen side 4.)

Vi henleder læsernes opmærksomhed på, at redaktionen af bladet sluttes mandag morgen.

Det gode eksempel

Ved at udnævne 27 nye kardinaler fra 20 lande og således bringe kollegiets antal op på 103 viderefører pave Paul en linje, der allerede blev lagt under Pius XII. Denne påbegyndte for alvor den internationalisering af kardinalkollegiet, der skulle ændre det fra at være et rent og skært paveligt ministerium til at være en forsamling af verdens betydeligste biskopper. Kardinalkollegiet udtrykker i stadig stigende grad Kirkens katolicitet, og kardinalværdigheden optager i sig flere og flere af patriarkatets ærværdige og ægte kirkelige traditioner. Der er varslet en ny række udnævnelser af kardinaler efter koncilets fjerde samling, men allerede nu har pave Paul handlet helt i koncilets ånd.

Italienerne stiller med 32 kardinaler, hvilket stadig er det største tal inden for et enkelt land. Derefter følger Frankrig og Italien med 7 hver. I kurien fører italienerne stadig med 24 af de 34 kardinaler, men udviklingen skrider hastigt fremad. Under Pius XII var italienerne i flertal i det samlede kollegium. Det skal imidlertid bemærkes, at reaktionen efter kardinaludnævnelserne denne gang viser, at tanken om en ikke-italiensk pave på ingen måde møder den modstand i den italienske offentlighed, som mange tror.

Det er værd at bemærke, at fire medarbejdere ved sekretariatet for de kristnes enhed er blandt de prælater, der modtager kardinalhatten, nemlig Jaeger (Paderborn), Martin (Rouen), Heenan (Westminster) og Shehan (Baltimore). Antallet af kardinaler i Asien er steget fra én til fem, kardinalerne i Afrika fra én til fire, hvoraf de to er negre. Der er altså taget hensyn både til det økumeniske arbejde og til ønsket om at understrege racernes ligeberettigelse. Endelig ser man for første gang siden det 16. århundrede en schweizer som kardinal, nemlig teologen Journet. Dette må også ses som en hyldelse til teologien – ikke mindst til den gren, der har været den værdifulde faktor i udarbejdelsen af konstitutionen om Kirken.

En særlig opmærksomhed er der på en gang vist prælater, der har lidt forfølgelse i de kommunistiske lande, og landene selv, idet udnævnelserne viser et ærligt ønske om at få forholdet mellem de pågældende lande og Vatikanet normaliseret.

Stor interesse samler der sig desuden om udnævnelserne af Joseph Cardijn – grundlæggeren af bevægelsen Unge Katolske Arbejdere. Hans ideer blev i sin tid modtaget med blandede følelser i vide kirkelige kredse, men Pius XI gav dem sin velsignelse. Denne har Paul VI nu bekræftet med kardinalhatten. Beklageligt at det skal siges, men sandheden er nu engang, at der stadig er mange katolikker her til lands, som ikke har taget ved lære af Kirkens tab af arbejderne. Men der kan vi altså passende gå videre end til bare at betragte Paul VI som en autoritet i trossager. Vi kan lære af hans personlige eksempel.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 10-14. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CENral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Der er relativ ro i øjeblikket. Kun et enkelt af familien Guldagers børn er hjemme – med legekammerat. De fem ældre søskende er i skole, far på arbejde. Efter morgentravlheden tillader mor sig at sidde ned et øjeblik.

– Husmoderarbejdet kan være et kald?

– Diskussionen om ude- og hjemmearbejdende kvinder har fået mange husmødre til at tage deres stilling op til revision, siger Eva Guldager. Men en kvinde, der går hjemme, behøver ikke at have mindreværdskomplekser. For et par år siden sagde min datter til mig om en af sine klassekammerater: »Det er så synd for hende, mor, for både hendes far og hendes mor går på arbejde hele dagen.« Det viste sig, at forældrene begge var ansete overlæger!

Blot man er sig selv, behøver man ikke at føle, at man ikke er lige så god som de andre, selv om man har en anden plads i tilværelsen. Hvis menneskene kunne finde frem til det punkt, hvor hver enkelt hviler i sig selv, ville man komme bort fra selvhævdelsestrang på andres bekostning.

Derfor må man have mod til at være sig selv, turde leve sig selv ud, ikke blot ligne én, man beundrer. Kun ved at fremelske de muligheder og evner, man har i sig, kan man udfylde den opgave, man er bestemt for.

Jagten på identitet er et gennemgående træk i moderne litteratur. Hvem er jeg? Man må gøre op med sig selv, prøve at se linjerne i mønstret. Hver af os må finde frem til den plads, han har i Guds skaberplan.

Jeg synes, at essensen af en husmoders virke findes i et indisk ord-sprog, som lyder således:

Jeg sov og drømte,
at livet var glæde,
jeg vågnede og fandt,
at livet var tjeneste,
jeg tjente og se!
tjenesten var glæde.

Vi følger her, i det små, Ham, der om sig selv sagde: Jeg er kommet for at tjene! Men husmoderen i dag må se sin opgave anderledes, end man gjorde det i tidligere generationer. Da krævede det materielle arbejde ofte hele hendes tid.

Ellen står i døren.

– Mor, må vi blæse sæbebobler?

– Ja! Kan I selv ordne det?

Den seksårige er allerede borte igen. Fru Guldager vender tilbage til emnet.

– Der er stadig kvinder, der tror, at når de gifter sig og får børn, føl-

Påvirkningen udefra er større end nogensinde. Forældrene må gøre alt for at tage konkurrencen op. Hvis det lykkes, har hjemmene en chance for at forhindre den kommende generation i at marchere i hælene på den nuværende ud i meningsløsheden, siger Eva Guldager i en samtale om

Husmoderarbejdet som kald

ger de deres kald bedst ved at gå i hi inden for hjemmets fire vægge og forfalde på legeme og sjæl. De bliver åndeligt indsnævrede, fordi deres interesser kun gælder hus og hjem, mand og børn. I virkeligheden glæder de hverken deres mand eller deres børn med denne misforståede selvopførelse, tværtimod.

Med alle vore moderne hjælpemidler og en ny indstilling, hvor også de andre familiemedlemmer tager fat, er det muligt at udføre tingene mere effektivt, at rationalisere, så husmoderen ikke bliver reduceret til en arbejdsmaskine. Det er hendes personlige indstilling til tingene, der er det vigtigste, det er måden, tingene bliver gjort på, sindelaget de gøres med, der bestemmer hjemmets atmosfære, hvorfra vor families åndelige og legemlige trivsel afhænger.

Er det ikke forfærdende, at en kapacitet som professor Thomas Sigs-gård ved børnesagsmødet på Nyborg Strand i sommer kunne udtale, at familiens indflydelse som opdragende faktor i dag er mindre end nogensinde før. Desværre er det jo sikkert rigtigt – påvirkningen udefra er langt større nu gennem pressen, fjernsynet,

kammeraterne... Vi forældre må gøre alt for at tage konkurrencen op. Jeg tror, at hvis det lykkes os, hvis vi formår at give vore børn en åndelig ballast, der gør dem i stand til at styre skuden sikkert på trods af hvirvelstrømme, storme og undersøiske skær, har vi en chance for at forhindre den kommende generation i at marchere i hælene på den nuværende ud i meningsløsheden. Vi må simpelthen tro på, at det kan nytte.

En lang, blond femtenårig dreng stikker hovedet ind.

– Vi har fået fri, mor. Vi skal hente kostumer til skolekomedien.

Han tøver et øjeblik i døråbningen. Men mor er ikke alene.

– Nå, farvel så længe.

Fru Guldager ser efter ham.

– Husmoderen har den store chance for at forme den næste generation, siger hun. Det er en nøglestilling. Hvad mangel på kærlighed og forståelse i de tidlige barneår betyder, kan vi få at vide af de folk, der beskæftiger sig med ungdomskriminaliteten. Børn inden børnehvalderen har et vældigt behov for ømhed og kærlighed. Og for de større børn må hjemmet være et sted at finde tilbage

til, hvor man kan bygge noget op, hente fornyelse og inspiration. Den påvirkning, vi øver, er større, end vi selv aner. Måske endnu større i et katolsk hjem her i landet, hvor vi lever i diaspora, og hvor børnene ikke møder det samme uden for hjemmet som i hjemmet.

De værdier, man gerne vil have, børnene skal finde ind til, kan man ikke docere for dem med løftet pegefinger. Nu er kravene om selvstændighed og frihed rejst også i børneopdragelsen, – autoritet og lydighed er forladte bastioner.

– Kan det i øvrigt ikke også være en lettelse for forældrene selv?

– Jo, ler fru Guldager. Tidligere lod man, som om man var ufejlbarlig, og så opdagede børnene på et eller andet tidspunkt, at man kun var et ganske almindeligt menneske. Nu vedkender vi os, at vi er ganske almindelige mennesker, der hver dag må begynde forfra. Vi venter heller ikke det helt store af børnene, de kan bedre få lov at være det, de er. Vi prøver at danne en jordbund, hvor de kan slå rødder og hente næring, – så skal de selv vokse og blive til de træer, Vorherre har tænkt.

Men for at kunne danne den jordbund må en husmoder orientere sig i verden uden for hjemmet. Ved at rejse eller ved at se fjernsyn og læse aviser. Selv om de politiske debatter ofte kan virke som skænderier, hvor det er svært at se perspektivet, ikke alene over for vort eget land, men over for hele verden. Kun ved selv at tage stilling til det, kan vi give det videre til vore børn.

Det kan ikke nytte, at en husmoder lukker døren for alt andet og siger: Her er mine gryder og pander. Vi må lukke døren op, lukke os selv op.

Fundamentet må være kontakt med Gud, ikke blot i kirken og i bordbønnen, men som en realitet i hverdagen, så man ser alt i lyset af troen på Gud.

– Kan kunsten ikke også hjælpe her?

– Jo, for så vidt som kunstneren finder frem til noget, vi ikke har set,

men taget som en selvfølge. Kunstneren har evnen til at vise os skønheden i de daglige ting, så vi for alvor får øje på, hvor smuk for eksempel en sten kan være. Og skønheden i slidte og brugte ting. Balletindtryk kan åbne vore øjne for rytmen i et birketræ, der bevæger sig i vinden. Selv den moderne kunst, vi ikke forstår, kan få noget til at ske i os, hvis vi lukker os op for den; nu ser vi pludselig strukturen i en egestamme, eller skønheden i rusten på en gammel damptrømler.

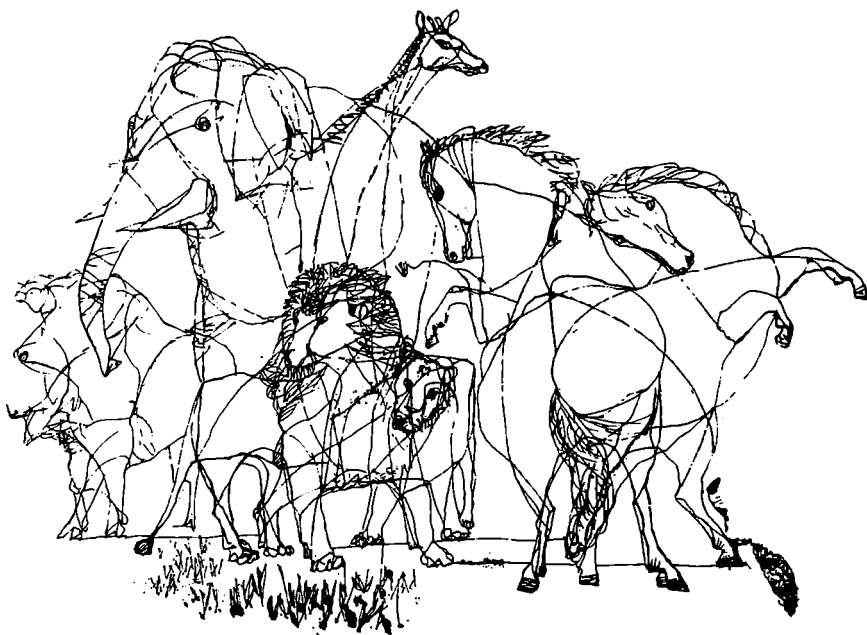
Husmoderens dagligdag er fuld af skønhedsindtryk, hvis hun blot har blik for det: man skærer en tomat over, man tager en citronskal i hånden, man ser et ægs fuldendte form.

– Kan en husmoder med mand og seks børn få tid til meditation?

– Meditation er indenfor en husmoders rækkevidde, – den stille stund, hvor alt det urolige synker til bunds, og grøftevandet bliver klart.

Lis Thorbjørnsen

»Selv den moderne kunst, vi ikke forstår, kan få noget til at ske i os, hvis vi lukker os op for den...« Billedet er en af Lagos Sjalays illustrationer til »The Anchor Bible« – den jødisk-protestantisk-katolske bibeloversættelse, der udgives i USA.

Kyndelmisse er vinterens midte. Når »kyndelmisse slår sin knude« og den kolde vinter er på sit højeste, længes vi efter lys og varme. Derfor er 2. februar fra gammel tid en lysets fest. Det viser endnu den dag i dag det danske ords latinske oprindelse. Kyndelmisse er opstået af »candelarum missa« (lysenes messe). Jeg husker en uforglemmelig oplevelse. Det var før krigen i udlandet, søndagen efter 2. februar. Udenfor den rummelige, moderne kirke var det endnu mørkt. Hele kirken var fyldt med mennesker. Så begyndte lysindvielsen. Og derefter kom de troende og hentede deres tændte lys ved alteret. Hele rummet blev efterhånden til et bølgende lyshav. Og over det hele svævede hele menighedens idelig gentagne sang: »Lumen ad revelationem gentium«, »Et lys, som skal åbenbares for hedningerne«. Da gik det op for mig, at liturgien er mere end en formålsbestemt gudstjenesteorden, den er et »helligt spil«, hvor vi med ånd og krop, med alle vore sanser møder vor frelse.

Foruden »kyndelmisse« har festen endnu to andre navne. Den kaldes »Marias renselsesfest«, da den unge moder i henhold til Mose lov skulle fremstille sin førstefødte for Herren i Jerusalem. Hele middelalderen igennem fejrede man kyndelmisse som en Mariafest. Men oprindeligt var den en Herrens fest. Grækerne kalder den »Herrens møde« (hypapanté tou kyriou). Herrens Salvende åbenbarer sig i sit tempel og tager det højtideligt i besiddelse. Lysprocessionen, som sandsynligvis er opstået i østkirken, trængte i midten af det 5. århundrede ind i den vesterlandske kirke. Her smeltede den sammen med en gammel hedensk kultskik, det såkaldte »amburbale«. Liturgireformen af 1960 har gengivet festen dens karakter af en Herrens fest. Hvor er liturgi levende i sin historiske vorden! Den har sit grundlag i den hellige Skrift: Herren holder som hedningernes lys sit indtog i templet; Marias rituelle renselse med evangelistens tydelige henvisning til hendes stilling i hele frelsesplanen. Men festens liturgi knytter sig til noget fællesmenneskeligt – til menneskets længsel efter lyset. Den renser og ophøjer en gammel religiøs skik. Og det var især de germanske folk med deres lyslængsel, som tog denne fest til deres hjerte.

Festens evangelium (Lk. 2, 22-32) slutter med Simeons lovsang, men man skal også læse resten af fortællingen: Simeons ord til Maria og beretningen om profetinden Anna (Lk.

NÅR KYNDELMISSE SLÅR SIN KNUDE

længes vi alle efter lys og varme, skriver dr. phil. H. Roos S.J. i denne betragtning over Marias renselsesfest, hvis levende liturgi kan føres helt tilbage til det 5. århundrede.

33-38). De moderne eksegeter mener, at Lukas, der – som han selv siger – har benyttet sig af foreliggende kilder (Lk. 1-4), sikkert har brugt en aramæisk kilde (1,5-2,52). Efter en gammel overlevering har Lukas skrevet sit evangelium efter Paulus' død, altså ca. 70 efter Kristi fødsel. Det er sandsynligvis skrevet i Grækenland. I hvert fald står dette evangelium hinsides Palæstinas grænser i horisonten af den græsk-romerske verden. I modsætning til de to andre synoptikere (Markus og Mattæus) lægger det ikke så megen vægt på Kristi nære genkomst. Sammen med Apostlenes Gerninger tegner det et billede af den kristne historie. Kristus er historiens midte: Den gamle Pagt er forberedelsen til Kristi komme, Kirkens tid (Apostlenes Gerninger) er Gudsfolkets pilgrimsgang gennem historien, indtil Herren kommer igen.

I denne sammenhæng må man se evangelistens beretning om begivenhederne i templet. Han kan skelne tre motiver. *Herren møder det udvalgte folk.* Han tager som barn højtideligt sit tempel i besiddelse. Han anerkendes af repræsentanterne for jødefolket, Simeon og Anna. Men det er ikke præsteskabet, der hilser ham velkommen, men lægfolk, de »fattige i ånden«, de gode troende. Dermed vil Lukas uden tvivl understrege to ting: på den ene side den kendsgerning, at Jesus Kristus er Den gamle Pags opfyldelse. Det, som hele jødefolket har ventet på, er nu indtrådt. Den forjættede Messias er kommet. Det nye Testamente kan ikke løses fra det gamle. Jødefolkets historie må ses i lyset af Kristusmysteriet. Forbindelsen med den gamle og den nye pagt spiller en stor rolle i vor tids teologi. Den har fået fornyet aktualitet ved det nuværende koncils

udtalelser om de kristnes stilling til jøderne. Da Johannes XXIII modtog en jødisk deputation, sagde han til dem de kendte ord: »Jeg er Josef, Jeres broder«. Vor økumeniske holdning må også – og først og fremmest – vise sig i vor velvilje og kærlighed til jøderne. Det andet, Lukas understreger, er den kendsgerning, at de to repræsentanter for jødefolket var lægfolk. Lukas kender jo slutningen på Jesu liv. Men han ved også, at der findes en »rest« i Israel, som modtager Kristus som den forventede Messias. Ikke hele jødefolket har forkastet Kristus. Det, som præger de to repræsentative skikkelser, Simeon og Anna, er dyb tro, taknemmelighed og kærlighed. De hører til de »fattige i ånden«.

Det andet motiv er *lysmotivet*. Det er hentet fra profeten Esajas. Ikke uden grund har Lukas lagt netop disse ord i Simeons mund: »et lys til *hedningernes* oplysning«. Den kommende Messias er ikke blot jødefolkets Messias, men hele verdens Messias. Jødefolket forventede i sit flertal en *national* Messias. Lukas understreger med kraft Kristi universalistiske betydning. Også dette er en tanke, som præger den nuværende Kirkes selvforståelse. Nu er det tidspunkt kommet, hvor Kirken for alvor skal blive katolsk, d.v.s. altomfattende. Ikke blot i eksistens, men også i intensiv betydning. Kirken åbner sig for hele verden. Vi må forlade enhver form for provinsialisme. Kristus er det lys, som oplyser *ethvert* menneske, som er i verden. Kristendommen er ikke en religion ved siden af de mange. Den er alle religioners opfyldelse. Det er de tanker, som skal besjæle os, når vi bærer den brændende kærte i vore hænder og synger: »et lys til *hedningernes* oplysning«.

Og det tredje er *Maria-motivet*. »Dette barn er sat til fald og oprejning«, d.v.s. ethvert menneskes evige skæbne er afhængig af dets stilling til Kristus. Har man læst Boros' dybtborende bog »Mysterium mortis«, ved man, at denne tanke i høj grad optager vor tids teologer. Ingen af os kommer uden om denne stillingtagen til Kristus. I det mindste i dødens øjeblik må vi træffe vor afgørelse. Men denne afgørelse forberedes gennem hele vort liv. Allerede nu er enhver menneskelig handling afhængig af vor stilling til Kristus. Han er det hemmelige centrum, som vort liv bevæger sig omkring. Men denne afgørelse kræver kamp. Thi »Han er et tegn, som skal modsiges«. Korsets konturer aftegner sig allerede her ved Kristi første møde med det udvalgte folk. Kan vi da forvente, at »modsigelsen« udebliver i vort liv? Først i mødet med den korsfæstede og opstandne Frelser bliver sandheden åbenbar. Og nu bryder det egentlige Maria-motiv frem i korsets tegn. »Ja, også din egen sjæl skal et sværd gennemtrænge«. Det er jo uden tvivl en hentydning til Marias nærværelse under korsset. Gertrud von Le Fort lader i sin »Magdeburgische Hochzeit« sin helt sige: »Maria sejrer ikke med sværdet i hånden, men med sværdet i hjertet.« Lukas antyder på en meget fin måde, at al nærhed til Kristus samtidig er en deltagelse i hans lidelse og kors. Og det kristne folk har forstået det. På de fleste valfartssteder æres et billede af den smertefulde Moder med sværdet i hjertet. Al kristendom er ikke en »triumfalisme«, som det blev sagt på koncilet, men en inderlig deltagelse i Kristi opstandelse, som forudsætter en deltagelse i Kristi kors.

H. Roos S.J.

KONCILET OG DEN SUNDE FORNUFT

Blev mange katolikker og andre kristne skuffede over udgangen af koncilets tredje samling? Georges Hourdin, chefredaktør for »Les Informations Catholiques Internationales«, mener ikke, det er berettiget. Han peger på dekretet om økumenikken og opfordrer de skuffede til at bruge deres sunde fornuft i bedømmelsen af resultaterne.

Lad os et øjeblik se på de problemer, det var Vatikankoncilets opgave at løse. Det var ikke meningen, at der med det samme og uden videre skulle etableres en forening med de adskilte brødre. Vi var kommet for langt bort fra hinanden. De, som husker 20-30 år tilbage, ved, hvor stor afstanden mellem os faktisk var.

Som Johannes XXIII og Paul VI gentagne gange fremhævede, var koncilets formål at gennemføre den katolske kirkes *aggiornamento*, ajourføring, for alles øjne, for at Kirken kunne være godt placeret for i den moderne verden at udføre sit apostoliske hverv og siden vende sig til protestanter og ortodokse og sige til dem: »Se, sådan er vi. Dette er Kristi kirke, sådan som vi gerne vil leve den. Se, her er Gudsfolket med hyrder og leder. Her er vore grundsætninger for økumenik. Her er vor fornyede liturgi. Her er vor stilling til den moderne verden. Nu kan vi forene os eller i det mindste tale sammen, sameksistere i broderlig fred.«

Dette program er fulgt punkt for punkt. Gode tekster er vedtaget. En teolog, der ikke anses for at høre til mindretalstendensen, sagde for nogen tid siden til mig, at intet koncil havde vedtaget tekster, der var så befriende, så åbne mod andre, samtidig med at de stadig var så dybt tro mod vor kirkes tradition. Man må huske, hvordan den almindelige stemning var i Kirken i 1957, og hvordan de skemaer var, som var udarbejdet før koncilet. En fransk biskop sagde nylig: »Da vi kom til Rom for to og et halvt år siden, vidste vi ikke rigtig, hvad der ville komme ud af vore møder og vort arbejde. Disse års søgen i fællesskab har udviklet og beriget vort trossyn og vor teologi om Kirken. Vi ved nu, hvad Helligånden kræver af os.«

Ser man altså på dekreterne, må det siges, at resultatet er godt, over al forventning. Det åbner vej til en ny epoke i verdenskirken liv.

Nu mangler der blot det, at der midt iblandt os står mennesker frem for at give liv til alle disse afgørelser.

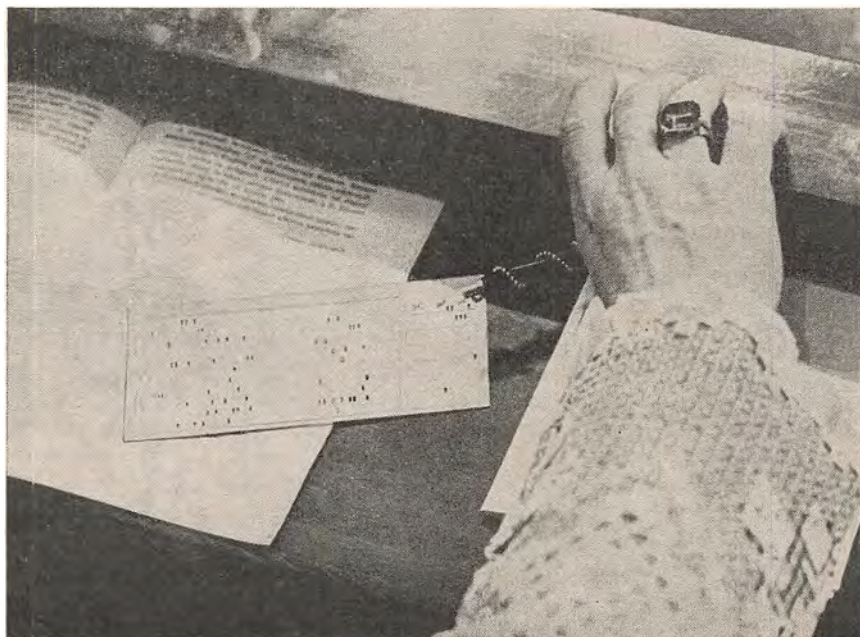
Hvad er det da, der gør en del mennesker så tøvende i deres vurdering af koncilet?

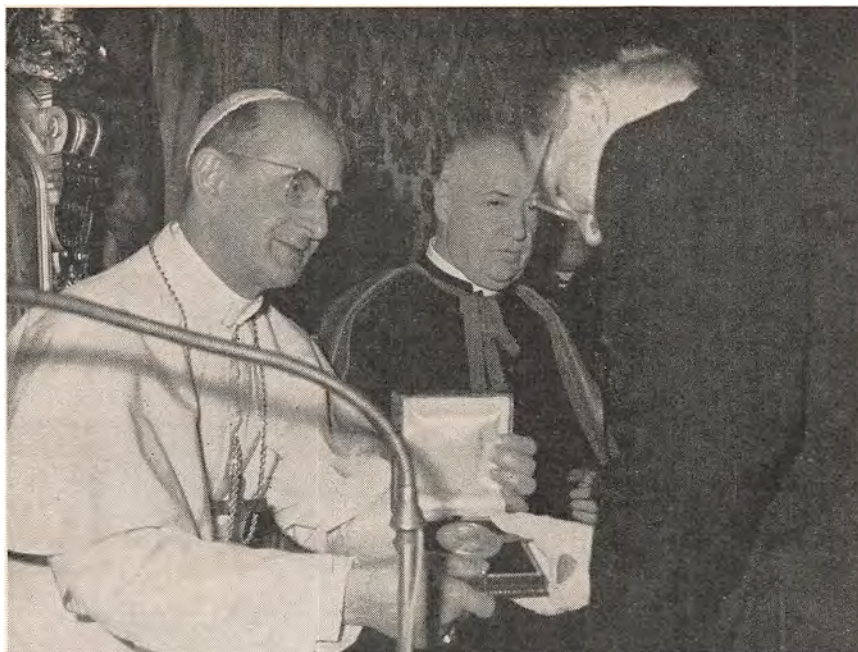
Først er der dem, der er overraskede over de sammenstød, der er indtruffet mellem de to retninger på koncilet og mellem paverne og disse to tendenser. Men sådanne sammenstød må ikke forarge os, de er tværtimod et tegn på sundhed. En kirke består af mennesker. Den kan ikke leve, uden at der er spændinger, drøftelser, forskellige synspunkter og opfattelser. Jo flere mennesker den omfatter, des mere indlysende bliver dette.

Og jo mere ægte og stærk troen er hos de troende i Kirken, des mere udprægede bliver divergenserne. Den forsamling af biskopper, der fylder Peterskirken under samlingerne, er en af de bedste og mest objektive, den katolske kirke nogen sinde har haft, for så vidt som man overhovedet kan skønne om den slags ting. Men dette i sig selv udmærkede faktum gør netop spændingerne større. Hvis disse sammenstød ikke havde fundet sted offentligt, ville det enten have været bevis på, at vor kirke var død, eller på, at de foregik i det skjulte – hvilket også skete, men inden for normale grænser, og de nåede altid frem til biskoppernes store møder.

Vi skal altså ikke lade os forskrække af diskussionerne om de tekster, der nu er vedtaget. De ansvarlige inden for den katolske kirke havde

Hun har truffet sit valg, ser man af krydset, der er sat med den magnetiske stift. Men biskoppen forbliver anonym, for koncilets afstemninger er hemmelige.

*»Andre vender sig med kritik mod pavens person, man lægger ansvaret for skuffelserne på ham. Dette er ikke retfærdigt. Det er beklageligt, at Paul VI er nødt til direkte at bære vægten af diskussionerne sammen med koncilet . . .«
Paven ses her sammen med professor Aage Bohr, der får overrakt en guldmedalje.*

accepteret dem forud. Diskussionerne hører med til reglerne for den udvikling, hvori den romerske kristendom nu er trådt ind. De mange observatørers tilstedeværelse, de saglige referater, der blev givet pressen, var en garanti og et eksempel. Det betød også en risiko. Det vidste man. Vi skal ikke forskrækkes derover. Men det kan være gavnligt at forklare det lidt, så folk, også uden for Kirken, ikke skal blive for desorienterede.

Hvordan kan ortodokse og protestantiske observatører egentlig blive så forbavsede over, at en forsamling af biskopper har visse vanskeligheder ved at finde frem til enstemmighed? Hvordan ser de egentlig på mennesker, på katolicismen? Hvordan fogegår det i deres egen kirke? Det synes navnlig at være Paul VI's indgriben, hans demonstrering af primatet, der vækker nogen forargelse.

Men anderledes kunne det jo ikke være. Det, som er kernen i problemet mellem dem og os, kan jo ikke forsvinde pludselig som ved et mirakel. Med det romerske primat mener vi at eje i hele sin fylde troskaben mod Kristi kirke og samtidig garantien for den ældste kristne overlevelse. Det kan der ikke være tale om at opgive.

I så fald ville vi jo ikke kunne møde til fremtidens samtaler med hele vor åndelige personlighed og den arv, vi mener er total.

Andre vender sig med kritik mod pavens person. Man lægger ansvaret for skuffelserne på ham. Dette er ikke retfærdigt. Det er beklageligt, at Paul VI er nødt til direkte at bære vægten af diskussionerne sammen med koncilet. Måske burde der være en speciel statssekretær, som kunne aflaste paven her.

Når vi her i Vesten bedømmer koncilet, gør vi det ud fra os selv, vore egne vaner, vor særlige måde at tro på. Vi må ikke glemme tavsheds kirke, der forfølges, de unge afrikanske kirker eller de såre traditionelt katolske folkemasser, der fylder Latinamerikas kirker, som ofte er uden præst. Alle kristne bevæger sig ikke i samme takt. Alle er ikke i samme situation. Det er pave Paul, som må tænke på dette. De samme grunde, som nødvendiggjorde koncilet, gør det også vanskeligt for resultaterne at slå igennem. At få de forskellige katolske kirker bragt i overensstemmelse er kun muligt ved at være tro mod det væsentlige, det vil sige mod troen og den katolske kristendoms væsenstræk.

Tager man alt dette i betragtning, må tredje samling og dens dekretes siges at være en succes uden lige.

I Rom har jeg flere gange hørt folk, der har med tilrettelæggelsen af koncilet at gøre, give udtryk for deres frygt over for den vældige og uventet komplicerede opgave. Men

de nødvendige afgørelser er taget med fasthed og fremsynethed. Teksterne vil kunne gennemføre den eneste reform, Kirken har brug for: en teologisk ændring af synspunktet. Har man rigtig forstået, hvor godt det er, at Kirken defineres som »Gudsfolket«, eller hvilken religiøs revolution rundskrivelsen »Ecclesiam Suam« betyder? Sådanne tekster fører os nærmere til de adskilte kirker og til alle mennesker, der sammen med os vandrer her på jorden, end en afskaffelse af pavens primat ville have gjort. De tekster, der nu er blevet lov for os, hævder troens primat. De definerer Kirken som formidler og som kommunion på samme tid, som den er samfund. Katolske kristne – pave og biskopper indbefattet – har således nu officielt plads i tjeneste for Kristus og for andre mennesker. Her har vi den sande revolution.

Vi kan altså nu gå i gang med den planlagte reform af Kirken og åbne samtaler med protestanter og ortodokse. Helt let bliver det ikke. Vi må overvinde mange fordomme og misforståelser. Skal vi hjælpe dem, der bærer byrden af dette værk, og som har vist, at de var opgaven voksen, gør vi det bedst ved at vise vor sunde fornuft, vor tillid, vor optimisme, og ved at vise, at vi har bønnens ånd.

Vi bliver allerede nu bedt om at forske og studere sammen med protestanter og ortodokse, bede sammen med dem, i visse tilfælde endda modtage nadveren sammen med de sidste . . . Det er ikke så lidt.

Endelig må vi regne med Helligånden, som mange ikke taler om længere, men som har givet os rige gaver i tiden, siden koncilet begyndte. Paul VI er tro mod nådens indskydelse, mere end mange synes at forestille sig. Hans afkald på tiaraen, rejserne til Jerusalem og Bombay, rundskrivelsen »Ecclesiam Suam«, godkendelsen af koncilets konstitutioner og dekretter er strålende beviser herpå.

HALVDAGSDAME

der er rutineret i maskinskrivning og har en god telefonstemme, søges til afvekslende arbejde på vort redaktionskontor. Løn efter kvalifikationer – arbejdstid efter aftale.

KATOLSK PRESSE
Bredgade 69 A, København
Telefon MI 9055

En rejsende ærkebiskop

*Lægfolk må aldrig
være bange for at sige deres
mening, sagde den tidligere
katolske primas i Indien,
ærkebiskop Thomas D. Roberts
under sin foredragstourne
i USA. Står vore adskilte
brødre paven nærmere
end mange katolikker, når
det gælder om at få
paven til at låne os øre?*

Den tidligere ærkebiskop af Bombay, Thomas D. Roberts S.J., har for kort tid siden holdt foredrag over hele USA om freden og atomfaren, om Vatikankonciliet, ægteskabet og lægfolkets stilling i Kirken. Hans foredrag var uformelle, velformede, elskværdige og livfulde uden anstrøg af retorik eller sensationslyst.

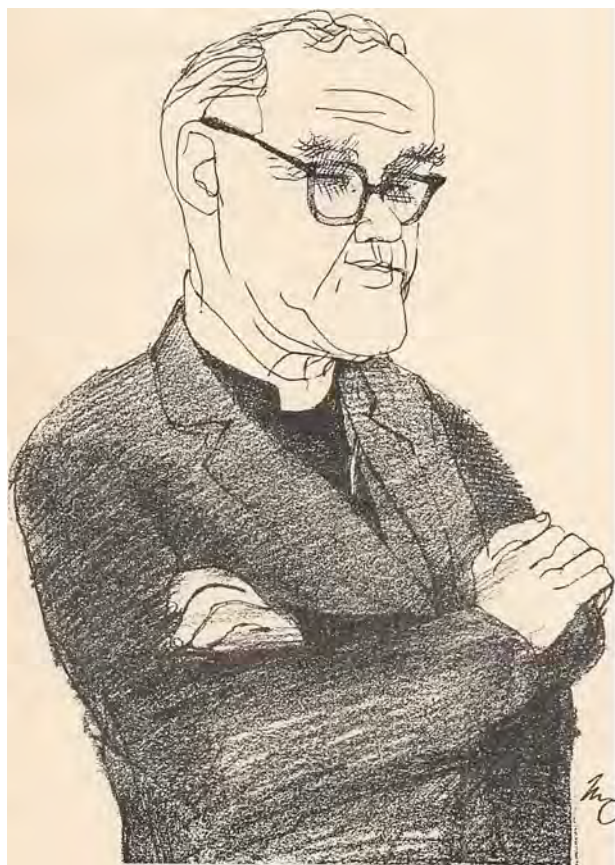
I sin omtale af lægfolkets stilling i Kirken er ærkebiskop Roberts ikke så interesseret i den teoretiske side af sagen som i at påpege praktiske opgaver, lægfolket tidligere har løst eller vil kunne løse i fremtiden. Han hævder for eksempel, at ændringerne i fastsættelsen af den eukaristiske faste for en stor del er foranlediget af lægfolket i Belgien, Holland, Frankrig og Tyskland, som allerede dengang virkelig var på talefod med deres biskopper. De foreholdt biskopperne, at fasteforskrifterne gjorde det vanskeligt eller ligefrem umuligt for de fleste lægfolk at modtage nadveren som deres daglige brød, således som det havde været Kristi umiskendelige hensigt, at de skulle gøre det. Lægfolket i disse lande har ifølge ærkebiskop Roberts udtalelser ligeledes været biskoppernes rådgivere, hvad ægteskabet angår, og dette bør, mener ærkebiskoppen, være et tegn for fremtiden. Han hævder, at havde det

beroet på lægfolket i England og Amerika, havde fasteforskrifterne sikkert endnu ikke været ændret, og at biskopperne den dag i dag ganske vist i Amerika, men ikke i England kender noget til lægfolkets syn på ægteskabet, fordi dette spørgsmål praktisk talt ikke har været diskuteret offentligt. (Ærkebiskoppen bemærkede, at engelske lægfolk synes mere villige til offentligt at gå ind for militærnægternes rettigheder, hvilket måske snarere beror på, at de er englændere, end på at de er katolikker. Siden værnepligtens indførelse i 1916 har der i England eksisteret en stærk tradition for, at man skulle respektere de menneskers rettigheder, hvis samvittighed eller religiøse overbevisning forbyder dem at gøre militærtjeneste.)

Ærkebiskop Roberts mener, at katolske lægfolk i England og Amerika bør gøre mere for at underrette deres biskopper om de behov, der trænger sig på. »Hold op med at være, som I er,« siger han, »og begynd at gøre som katolikkerne i Europa. Læs, studer, dan jer overbevisninger og fortæl dem til jeres præster og biskopper.«

På spørgsmålet om, hvorfor der ikke er flere lægfolk på Vatikankonciliet, svarede ærkebiskoppen, at der i virkeligheden har været mange lægfolk på alle tre samlinger, men at det langt overvejende flertal af dem paradoksalt nok var protestanter. »Derfor,« siger han, »er en af de måder, en lægmand kan få adgang til konciliet på, at blive en adskilt broder, hvilket jo ikke er gennemførligt, vel?« Og han tilføjede: »Vore adskilte brødre står i bogstavelig forstand paven meget nær, mens I, som er hans egne børn, befinder jer en million år fra ham, når det drejer sig om at få paven til at låne jer øre.« Ærkebiskoppen understregede, at man på konciliet ofrer megen opmærksomhed på observatørernes kommentarer og forslag. Tankerne om freden og det stærke eftertryk, hvormed De forenede Nationer omtales i *Pacem in Terris*, stammer således stort set fra ikke-katolikker. »Denne rundskrivelse er i en vis forstand pave Johannes' og protestantiske lægfolks værk,« siger ærkebiskoppen.

Hvad kvinderne angår, er ærkebiskop Roberts meget oprigtig i sine udtalelser. »Sagen er,« siger han, »at vi stadig tillægger kvinderne den samme stilling, som de havde, før Vorherre kom ned på jorden, selv om der er hændt adskilligt siden da.« Han understreger, at hvad de ældste

Kain, Bjørnwig og Martin A. Hansen

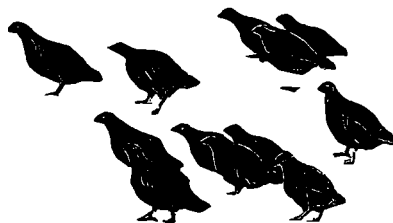

Thorkild Bjørnvigs doktordisputats om Martin A. Hansen, »Kains Alter«, er læsning for alle — ikke bare for en lærd inderkreds.

Fælles for dem er ogsaa det, der nu i mindst et Aarhundrede har været et Kendetegn paa rigtige Digtere i Europa, næsten som Stigmata, evig Vaagenhed, søvnløs Tanke, hvad man kunde kalde 'moderne Bevidsthed'.« Således sagde Martin A. Hansen i sit essay »Fortælleren fra Vinje« om de norske bygdedigtere, især Vesaas, og sådan kunne vi sige i dag efter at have læst »Kains Alter« af Thorkild Bjørnwig, at Martin A. Hansen havde »moderne bevidsthed«, samtidig med at han havde bondenaturens sundeste side som konstant ballast — han var rodfast. I sin store doktordisputats dokumenterer Bjørnwig dette, som ven af digteren, som videnskabsmand og ikke mindst som digter — værket er usædvanligt i sin karakter — doktordisputatser plejer ikke at være lægmandslæsning, men Kains Alter er skrevet i letlæselig, ofte kunstnerisk udtryksform.

Vi har altid været klar over, at Martin A. Hansen var en god digter, strålende fabulerende som fortæller i »Jonathans Rejse« og »Lykkelige Kristoffer«, nøgtern og skarp i grublende noveller som »Ventesalen« og »Midsommerfesten«. Alligevel er Martin A. Hansen vel ofte herhjemme blevet placeret i en lidt snæver hjemstavnsdigterisk sammenhæng. Bjørnwig river Martin A. Hansen ud af denne sammenhæng og placerer ham som digtermenneske i et bredt dansk-europæisk perspektiv.

I årene efter 1950 undredes man over, at Martin A. Hansen holdt op med at digte, — selv litterater begyndte at mene, at han var udtømt som fortæller. Som læser havde man svært ved at acceptere dette, og en bekræftelse på denne tvivl fik man nu fem år efter digterens død definitivt med Thorkild Bjørnvigs doktor-

disputats. »Kains Alter« var navnet på planerne til et stort romanværk, som Martin A. Hansen påbegyndte i 1946 i en åndens krisetid lige efter krigen, da så mange håb om en ny og bedre virkelighed brast; digteren var kommet ud i en for en kunstner katastrofal krise. Han følte, at han som menneske og kristen svigtede, ja syndede ved sin kunst — at han iagttag sine medmennesker med hensigter og kun kunne gøre således — at han så yderligere udnyttede dem og især deres lidelser kunstnerisk — at kunsten var hedensk — »Arvesyndens

skønne Rose«. Denne krise, som her kun er skitseret, var næsten selvmorderisk for kunstneren. Han skrev ikke »Kains Alter«-romanen færdig, men skrev i stedet »Løgneren«, hvor Johannes Vig i slutningen når til samme konklusion som digteren — at man må virke nyttigt ved beskæftigelsen med reelle kundskaber — og går i gang med den topografiske beskrivelse af Sandø. Martin A. Hansen havde med udgivelsen af »Orm og Tyr« om det nordiske Gamle Testamente, hedenold og den romanske tid, ligesom Grundtvig fundet et harmonisk forhold — en syntese mellem kunst og kristendom, som hvis han havde levet længere, havde bragt ham ind i en ny kunstnerisk udvikling, en syntese, som findes udtrykt i hans hospitalsdagbøger, som i deres simple skønhed kan læses i uddrag i disputatsen.

Vi får i »Kains Alter« et stort og nuanceret billede af Martin A. Hansen, vi er måske ikke altid enige med Bjørnwig i tolkningerne af de enkelte værker — heller ikke altid i hans bedømmelse af forskellige begreber — men vi føler ustandselig, at værket er skrevet af en kunstner; vi føler os ført ind i kunstnerens værksted, hvor vi ser hans væsen fylde rummet, hans kampe og vanskeligheder, og vi ser en dør stå vidt åben ud til det samfund som det var hans største hjertesag at finde et forhold til og hjælpe.

Fortsættes side 13

kirkefædre skriver om kvinder, kønsliv og ægteskab, genspejler den indstilling, der rådede på deres egen tid. Kvinder blev dengang kun betragtet som stående en lille smule over dyrene, og man betragtede forplantningen som kønslivets og ægteskabets eneste formål. »Vanskeligheden er,« fortsætter ærkebiskoppen, »at når de præstestuderende gennemgår disse skrifter, tænker professorerne som regel ikke på at gøre dem opmærksomme på, at kirkefædrenes indstilling ikke længere er gyldig. Den har fået lov til at leve videre i Kirken, fordi læg-

folket (måske indtil for nylig) aldrig har krævet den ændret.«

Ærkebiskoppen betoner, at lægfolk aldrig må være bange for at komme frem med deres berettigede meninger og synspunkter. »Man opfordrer jer hele tiden til at blive oplyste lægfolk, men mange præster forstår ikke altid, hvad det fører med sig,« siger han. »Men hvis I virkelig er oplyste, skulle I lade være med at opføre jer som forskræmte børn, hver gang det ser ud, som om Kirkens ufejlbarhed er i fare. Når man læser historie, opdager man, at flere af paverne har gjort og

sagt tåbelige ting. Deres ufejlbarhed strakte sig ikke til alt, hvad de gjorde og sagde. I dag er der en konflikt i Kirken mellem autoriteten og fornuften og mellem autoriteten og samvittigheden. Vatikanconcilet forsøger at drage en klarere linie mellem disse ting og at tage hensyn til menneskelivets mangfoldighed og til nødvendigheden af ikke at bedømme menneskelige handlinger, inklusive handlingerne i ægteskabet, isoleret, men i hele den sammenhæng, hvor de hører til.«

O.S.

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre

Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Glarmester

POUL V. JOOST

Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselolier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

FJERDE SØ

Hovedagentur
Gratis rådgivning dag og aften

i alle enkle og kombinerede
forsikringsarter:
Ulykke - Dagpenge - Familieindbo
Brand - Indbrud - Vandskade
Tyveri - Ansvar
Auto - Husejer - Forretning
Driftstab - Sanitet - Oliefyrr m. m.
H. E. Pedersen, Sandervigvej 89
Vanløse . Tlf. 71 20 23
samt
Tegningsagentur
Statsanstalten for Livsforsikring

MARIUS MP PETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Ove Juel-Christensen

Tria *6408
Kaffe og kolonial en gros

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.
Tlf. C. 828
Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.
Lev. til katolske institutioner.

Karl A. Hansen

Murermester

Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

Mogens Larsen

El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 7.: 5. søndag efter Hellig-
trekonger (s. 95, grøn).

MANDAG den 8.: Johannes af Matha
(s. 829, hvid), ordensstifter.

TIRSDAG den 9.: Cyrillus af Alexan-
dria (s. 829, hvid), biskop og kirke-
lærer. Ihukommelse af Apollonia (s.
829), martyr.

ONSDAG den 10.: Scholastica (s. 830,
hvid), jomfru.

TORSdag den 11.: Vor Frue af Lour-
des (s. 831, hvid).

FREDAG den 12.: Serviterordenens syv
grundlæggere (s. 834, hvid).

LØRDAG den 13.: Gudsmoders lørdags-
messe (s. [88], hvid).

SØNDAG den 14.: Septuagesima (s. 101,
violet).

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
København. Tlf. *34 46 01
Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Udokumenterede påstande?

Hr. redaktør!

Når landsformanden for Katolsk Arbej-
deraktion i Danmark, (sikkert noget me-
get stort) Per Wedell Topp, kan få føl-
gende optaget i Ugebladet: »Afbændin-
gen af Franco-dukken fandt jeg ingen
fornøjelse i, fordi jeg mindedes de katol-
ske præster og nonner, som Francos sol-
dater myrdede under borgerkrigen i Spa-
nien, samt de mennesker, som national-
garden oversprøjtede med benzin og
brændte levende«, må man uvægerlig
blive forfærdet over, at så beskidte løgne
kan finde optagelse i et katolsk blad —
endda uden kommentarer fra redaktio-
nens side. Jeg har siden borgerkrigens
udbrud i 1936, da Franco og det natio-
nale Spanien satte sig til modværge mod
de rødes frygtelige ødelæggelser og dy-
riske mishandlinger af mennesker, fulgt
begivenhederne i og omkring det land,
hvis genopbygning er så storslået, at det
må fremkalde respekt hos alle, der ikke
er fanatiske kommunister eller salonra-
dikale. Ved borgerkrigens udbrud — ef-
ter at russiske specialister i spidsen for et
lille mindretal af anarkister og den slags,
beskyttet af »regeringen« havde plynd-
ret, brændt og myrdet fra februar til
juli — sagde general Franco: »Vi vil
kæmpe for, at Kristus kan herske i Spa-
nien.« Og dette løfte har han indfriet,
så godt som nogen kunne gøre det.

Om hr. Wedell Topp er fuldstændig
forhekset af sit intime samarbejde med

dansk kommunisme og salonradikale, eller hvad der er i vejen, ved jeg ikke, men hans ubeviselige og udokumenterede påstande som for eksempel om »præster, der forsvinder sporløst, når de støtter strejkende...« er som snydt ud af »Land og Folk«. Han har vel nok i sit forhold til sandhed, ret og billighed grund til at sætte »såkaldt katolsk« foran sine udgydelser i stedet for foran et land som Spanien.

For nogle år siden var der en journalist, der skrev, at spanske intellektuelle »hensmægtede i Francos fængsler«. Jeg bad ham om at opgive blot et navn på en sådan »hensmægtende«. Gennem flere uger rykkede jeg ham for svar, og til sidst måtte han indrømme, at han ikke kendte navnet på nogen, men han havde læst en — roman! Og den troede han mere på end sådan et fascist o.s.v. som mig.

Jens Sønderup, Vejle.

NB. Kunne hr. Wedell Topp ikke oplyse dette blads læsere om, hvilket ordenssamfund disse nonner tilhørte, som blev myrdet af Francos soldater, samt navnene på nogle af de myrdede præster. Dette ville jeg være uhyre interesseret i.

Wedell Torp svarer

Da indsenderen af ovenstående læserbrev med rette kan hævde, at jeg i mit indlæg i Katolsk Ugeblad nr. 3 fremkom med udokumenterede påstande om tilstandene i Spanien såvel under borgerkrigen som i dag, finder jeg det rimeligt, at læserne får svar på de fremførte spørgsmål.

Af kildemateriale kan jeg tillade mig at opgive nedenstående:

Den spanske ambassades nyhedsbulletin på dansk, pjecer og små bøger på engelsk udgivet af Franco's fascistere og de spanske biskoppers fællesbrev til hele verden under borgerkrigen.

Catholic Truth Society og Catholic Herald i England.

JOC og HOAC, unge katolske arbejdere og de katolske arbejder-brøderskaber i Spanien.

International Amnesty i London.

Personlige samtaler med spanske præster og arbejdere fra Nordspanien og Asturien, hvor der ustanselig er arbejdskonflikter.

Danske Spaniensfrivillige.

Endvidere Katolske Pressetjenester, Katolsk Ugeblad, Arbejdet og den danske dagspresse.

Det fremgår ikke specielt, hvilke ordener nonnerne tilhører, men Franco behandlede Kirken i Nordspanien på nøjagtig samme måde, som han klagede over, at »de røde« gjorde andre steder i Spanien. Efter Francos ordre blev en lang række baskiske præster skudt uden diskussion. Deres navne står ikke på de mindetavler, der blev opsat efter borgerkrigen, men her er de af Jens Sønderup efterlyste navne:

Pater Mendekuti skudt i Ernani, pastor José Penagarigano i Marquina-Exeberia, pastor Celestino Anaindia fra El-goibar m.m.

Endvidere var general Franco ansvarlig for ordren til Hitlers Stuka-flyvemaskiner, som udslettede en by, Guernica, på 4000 indbyggere ved Biskayabugten. Spaniere, som var trofaste mod den katolske kirke.

Yderligere oplysninger kan indhentes hos Amnesty International, Mitre Court

Buildings nr 1. Temple, London EC 4. England. Biskop Roberts S.J. var medstifter af denne bevægelse.

Det ville være naivt at påstå, at den ene af to kæmpende parter i en borgerkrig skulle være ren, fordi den hævdede at kæmpe for Kristus på trods af Hans ord om ikke at myrde. Den, der griber til sværdet skal omkomme ved sværdet. Jfr. Matt. 26,51-53. Derfor skød »de røde« også på de katolske præster, som lå og affyrede deres maskingeværer fra kirketårnene. De røde måtte betragte disse præster som fjender, ikke som præster. Modsat Franco, som man trods hans ordre om nedskydning af de baskiske præster uden diskussion ikke må kalde morder, til trods for at han startede borgerkrigen. Jfr. kilde fra Amnesty International m.m.

Jeg var kun 6 år, da borgerkrigen startede, og mener ikke at være blevet fyldt med ensidig følelsesmæssig propaganda som Jens Sønderup. Det er nemmere at se sagen fra flere sider, når bevidenhederne er kommet lidt på afstand. Jens Sønderup har ladet sig forblænde af den linie i Kirken, som ser kommunister og salonradikale, hver gang der tales om social retfærdighed. Se dog, hvad der foregår i dag i verden, og lad være med at fordømme. Læs for eksempel Pacem in Terris og Paul VI's Bombay-appel!

Angående intellektuelle i spanske fængsler ville Jens Sønderup gerne have ét navn:

Foruden Alvarez kan jeg blandt mange nævne Julio Ceron Ayuso, en ung spansk diplomat, som fik otte år i 1959 for at have opfordret arbejdere til at strejke. Sammen med 16 andre katolske aktivister blev han anklaget for »militær-oprør«! De andre fik fra ét til fire år. Der sidder stadig folk fra borgerkrigen i fængsel, hvoraf der gives amnesti til mange, for eksempel når der er valgt en ny pave. Ønsker Jens Sønderup yderligere oplysning om spanske fænslede og torterede, kan han rekvirere Information for den 28. november 1963 (side 2) og Aktuelt for den 16. december 1963 (side 9).

Da Land og Folk afskrækker visse mennesker, vil jeg lige bemærke at intet af mit materiale stammer fra Land og Folk, som alligevel gennem mange objektive artikler har bragt adskilligt, som bekræfter mine katolske kilder.

Til Henrik H. Pedersens interessante problemstilling i Katolsk Ugeblad nr. 4 mener jeg, at man ikke kan redde en person, der er ved at drukne, såfremt man ikke selv kan svømme. International UKA's opgave er foruden selv at lære svømning samtidig også at få andre til at lære det, således at de andre kan klare sig selv. Hjælp til selvhjælp kalder man det.

Eksempelvis gør Unge Katolske Arbejdere i udlandet en positiv indsats for faglig og social uddannelse af spanske gæstarbejdere, som da rejser tilbage til Spanien for at medvirke til en socialisering og demokratisering af Spanien på fredelig vis, idet ingen, uanset om de er kommunister, socialister, kristne demokrater eller andre, ønsker borgerkrigens rædsler tilbage.

Ønsker man spejlt at hjælpe udviklingslandene, kan man henvende sig til Vincentgrupperne, Svalerne eller Mellemfolkeligt Samvirke.

Per Wedell Topp. Landsformand for Katolsk Arbejderaktion.

MARTIN A. HANSEN - Forts. fra s. 11

Martin A. Hansen. Vignetterne på side 11 er af Sven Havsteen Mikkelsen og stammer fra den store mindeudgave.

Martin A. Hansen havde modernitet, han havde moderne bevidsthed, ikke på trods af, men i høj grad på grund af sin rodfæstethed i et gammeldags kristent almuemilieu. Han øvede et dansk initiativ og fik det med Bjørn-vigs disputats anbragt på en europæisk arena. »Martin A. Hansen var intet Geni, men han var som sand og stor Digter det, der er lige saa sjældent og en Gave til et Folk: han var en Karakter.« *NBP*

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9—16 - Lørdag lukket

MED
NORDISK KRISTEN REJSETJENESTE

Absalon
TIL
**BIBELENS
LANDE**

5. APRIL - 20. APRIL

Rejsen omfatter bl.a. Cairo, Jerusalem, Bellehem, Damaskus, Baalbek, Athen m.m.

Leder:
pater P. GREGOIRE, O.P., Ordrup
Viceprovincial for Dominikanerordenen i Norden

Kr. 2.675,- alt inkl.

Det er NU De bør sikre Dem plads på denne eneste rejse.
Ring eller skriv allerede i dag efter udførligt program.

Eneste danske specialbureau for flyverejser til Mellemøsten

Vandkunsten 4 - Kbhvn. K. - BYen 9108

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørforr.

M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde

Firma Hans Møller

v/ Ib Møller
Sct. Olsgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefyr

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telf. Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

Skolebøger - Skolerekvitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg

Roskilde Boghandel

Sct. Olsgade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri

Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsgade 13, Roskilde
Telf. 35 01 57

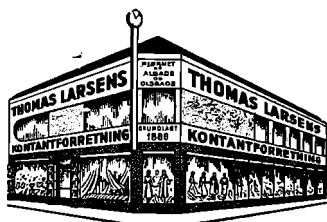
Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77
Aut. leverandør af kirkevine

Hjørnet af Algade og Olsgade
Bedste indkøbssted i Roskilde

Esbjerg

Interessentselskabet

Nis Petersen

Tømre- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen

Murermester
Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland

Aut. vand- og gasmester
Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

Gunnar Skov

Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjydsk Rør-
& Sanitetslager A/S**

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

Drik homogeniseret mælk
og spis yoghurt

Esbjerg Andelsmejeri

Skolegade 39, Esbjerg
Telefon 2 01 44

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømremester

Ejnar J. Nielsen

Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahnsgade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck

Elektroinstallatør
Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen

Tømremestre
V. Kjørbovej 1, Kolding
Telefon 2 02 81
Tømre- & snedkerarbejde udføres

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget
Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77
Kolding

1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver

Walenty Patrzalek

Malermester
Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

Fru Martha - en kendt og elsket skikkelse

En elsket skikkelse - kendt af katolikker i hele Nordvestjylland er gået bort: fru Martha Smith Knudsen, af de fleste kaldt fru Martha. Som ung kom hun fra Vejle til Struer, hvor hun blev gift, og hvor hun i mange år var eneste katolik, (hvordan mon det har været for 50 siden?)

I hendes hjem samledes hveranden måned katolikker fra Lemvig- og Holstebroegnen, ja helt fra Tyborøn kom de. Hendes navn - fru Martha - hvor det passede til hende! Altid var hun travlt optaget af at tænke på andre. Alle, hun kom i kontakt med, havde hun omsorg for, grønt-handleren på torvet sluttede de kolde dage med kaffe hos hende, gamle mennesker, hun engang havde lært at kende, huskede hun stadig med hilsener og opmuntring.

Messesøndagene skulle være fest-dage, og det blev de. Ofte samledes over 20 mennesker i hendes ikke alt for store stuer, voksne og små og store børn. Efter messen var der hyggeligt og festligt kaffebord for os allesammen. Det var hendes skyld, at den spredtboende menighed virkelig følte et sammenhold og en glæde ved at mødes. Børn er døbt i hendes stuer, mange skriftemål er hørt i hendes dagligstue, og mange har været til kommunion i hendes hjem.

Hun var på én gang mild og kærlig, klog og myndig, og så kunne hun samtidig være fuld af muntre påfund. Ikke blot katolikerne holdt af hende. I byen var hun kendt og elsket. På hendes 70 års fødselsdag flagede næsten hele hovedgaden til hendes ære.

Vi er mange, der står i stor gæld til hende, vi er mange, der føler, at hun har givet os del i en rigdom, som vi ikke mister, selvom hun ikke mere er iblandt os.

Lissa Nordbo

*

R.I.P.

Fhv. købmand

CARL ELIAS SØRENSEN

* 10. marts 1880 - † 8. januar 1965

Børnene

Bed for hans sjæl.

VERDEN RUNDT

Fortsat fra bagsiden

os være mere praktiske. Lad os tale imod uretfærdigheden i goderne fordeling. Vi ønsker arbejderklassens økonomiske, kulturelle og politiske fremgang. Lad os sige det klart til vore herskere. Arbejderne ved intet om vor sociale lære, fordi denne ikke bliver omsat i praksis i vore bispedømmers liv.»

Rom. I en kommentar til de 27 nye kardinalers udnævnelse gør Osservatore Romano opmærksom på, at udnævnelsen kom den 25. januar netop på seksårsdagen for Johannes XXIII's første meddelelse om at indkalde koncilet. Bladet minder om, at det netop var afslutningen på den internationale bedeuge for de kristnes enhed Johannes XXIII valgte til offentliggørelsen af sine planer. Dette giver koncilet et stærkt økumenisk præg, skriver bladet. De nye udnævnelser er i øvrigt helt på linje med koncilets tanker, slutter Osservatore

I DEN KOMMENDE TID

II ABSALON TROP, FLOK OG KLAN

Hertug Knuds Division - Det danske Spejderkorps afholder Kæmpe-Banko-Spil torsdag den 11. februar 1965 kl. 19.30 præcis i »Frokostsalen« på Niels Steensens Gymnasium, Austra-liensvej 38.

På programmet er 10 gennemgående spil, kr. 3,50.

Stort ekstraspil om frokostkurv og andre gode sager. I pausen: Kort resumé af afdelingernes arbejde i 1964! Valg af foreldreråd!

Entré og første spil gratis. Der er kaffebord. Desuden serveres øl og sodavand. Man opfordres til at tage venner og bekendte med.

Romano. Ikke mindre en fire af de nye kardinaler er medlemmer af sekretariatet for de kristnes enhed. Det drejer sig om kardinalerne Jaeger, Martin, Heenan og Shehan.

SKUMGUMMI HYNDER

Vor specialfabrik fremstiller hynder og sæder til bænke, stole og knæskamler udfærdiget i nøjagtige individuelle mål - eller efter Deres ønske. Benyt Dem af vor gratis faglige vejledning. Vi kommer - uden forbindelse - over hele landet og måler op og giver tilbud eller fremsender prøvehynde. De skal blot skrive eller ringe til

SPECIALFABRIK

Vestergade 45, Århus C.

TLF. (061) 2 12 60

GARDINER-BØRNEKONFEKTION SENGEUDSTYR - TRICOTAGE TEXTIL VAREHUSET

SLOTSGADE 17 - KØBENHAVN N - CE 15311

- hvor gode varer sælges billigt

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-

på sygehjemmet ..... kr. 690,-

DE SYGES KATOLSKE FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON
Barsehøj 25, Hellerup
Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN
Bredgade 69, Kbhvn. K.
Tlf. PA 2539

Brev fra radioen

Det lyder således:

Radioens ungdomsudsendelser som hører under B-U-S-afdelingen (afdelingen for børne- ungdoms- og skoleudsendelser i såvel radio som TV) bestræber sig på at betjene ungdommen med udsendelser, som må tænkes at have interesse udover dagen og vejen. Vi sender jævnligt 2 gange om ugen, onsdag kl. 17.40-18.00 og mandag kl. 21.30-22.00 samt sidste lørdag i måneden kl. 17.30-18.20.

Foruden den omtalte hørespilkonkurrence har vi også en jazzamatørkonkurrence løbende og efterårets aktiviserende serie »Vi lægger op til debat« blev fulgt af mere end 15.000 unge.

I februar indleder vi et eksperiment som gerne med tiden skulle udvides til at omfatte alle ungdomsudsendelser. Hidtil har vi talt om ungdomsudsendelser, men nu går vore bestræbelser i retning af en

UNGDOMMENS RADIO

hvor det er de unge (15-25 år) som selv former deres programmer, selv tilrettelægger udsendelserne og selv formidler dem direkte til lytterne.

Vi vil hermed gerne indbyde grupper af unge, som mener at have noget på hjerte til at udforme forslag til 20. minutters-udsendelser. Der er frit slag – vi stiller radioens teknik samt vor egen radiofoniske erfaring til rådighed for disse unge eksperimenter og emnerne er legio. Det vil måske være til inspiration, hvis vi fortæller lidt om, hvad der allerede er i gang: Den første udsendelse i Ungdommens radio laves af de unge elever på Københavns Blindeinstitut. Disse unge får overladt programmet for selv at fortælle lytterne og deres jævnaldrende kammerater om de problemer der eksisterer for den unge, blinde i dag. Unge grønlændere er på samme måde i gang med at udforme deres udsendelse og således er det vort håb at få kontakt med mange ungdomsgrupper der har lyst til at »lege radio« og som har et eller andet på hjerte som man mener andre bør indvies i. Det behøver ikke nødvendigvis at være »problemudsendelser« – der er også plads for det lette og

fornøjelige – bare forslaget er godt tager vi med glæde imod det. Vi håber en gang ad åre at få en daglig ungdomsudsendelse og til den tid vil der være brug for masser af unge »producenter« i Ungdommens radio.

Skriv til os, hvis De er interesserede – vi tager godt imod alle forslag.

Med venlig hilsen, Jørgen Silberg.

Programsekretær for ungdomsudsendelserne.

Katolsk Ugeblad formidler gerne kontakten med Ungdommens radio. Skriv til vor adresse, eller direkte til vor radio- og TV-medarbejder: Jens Oluf Lund, Kollegievej 2, Charlottenlund. Telefon OR 422.

UNGDOMSUDSENDELSER

I FEBRUAR

Mandag d. 8. kl. 21.30: Klar scene: 2. udsendelse i ungdomsudsendelsernes hørespilkonkurrence. Tilrettelagt af Bendt Krøyer.

Onsdag d. 10. kl. 17.20: Ungdom under uddannelse. Ungdomsudsendelsernes nye serie om uddannelsesproblemer.

Onsdag d. 10. kl. 17.40: Klar scene: 3. udsendelse i ungdomsudsendelsernes hørespilkonkurrence. Tilrettelagt af Bendt Krøyer.

Mandag d. 15. kl. 21.30: Unge meninger – 1 x eller 2? Opinionsundersøgelse pr. tipskupon. Tilrettelagt af Jimmy Stahr.

Onsdag d. 17. kl. 17.40: Vil I spille med? Glimt fra 2. runde i jazzamatørkonkurrencen. Tilrettelagt af Leif Ole Sørensen.

Mandag d. 22. kl. 21.30: Ungt møn-

Den nye spanske kardinal og »Skema 13«

Madrid. De spanske kardinaler og ærkebiskopper har i slutningen af januar været forsamlet i Madrid til et møde, der i sin art er det første i mange år. Blandt emnerne har været tros- og samvittighedsfriheden, der fornylig blev behandlet af general Franco. Blandt deltagerne var den nyudnævnte kardinal, ærkebiskoppen af Malaga, Angelo Herrera y Oria. Den nye kardinal var først professionel journalist og redigerede bladet »El Debate« fra 1912 til 1933, i hvilket år han blev landsformand for Katolsk Aktion. 50 år gammel begyndte han på præstestudierne og blev præst i 1940. Han er stærkt optaget af sociale spørgsmål og medlem af koncilkommissionen for lægapostolatet. På koncilets sidste samling udtalte han under debatten om skema 13: »Skemaet er utilstrækkeligt. Lad

Fortsættes side 15

ster. Jytte og Tonny Lynkbirk lægger en mosaik.

Onsdag d. 24. kl. 17.40: Ungdommens radio: »Vi på Kastelsvej«. Tilrettelagt af unge elever på Blindeinstituttet i København.

Fredag d. 26. kl. 20.20-20.50: Dansk Samlings Ungdom låner mikrofonen.

Lørdag d. 27. kl. 17.30: Prismet. Temaprogram med variationer over emnet »Fordomme«. Tilrettelagt af Kaj Jensen og Jørgen Silberg.

Ugens tv og radio (7. - 12. feb.)

SØNDAG	16.00	TV	Bølgeslag. Japansk film fra 1954.
	21.25	TV	Filmreportage fra Israel.
MANDAG	19.30	TV	Jawaharlal Nehru.
	19.45	P 1	Hvor få har for meget. Helaftensudsendelse om Sydafrika.
	20.20	TV	Omkring arbejdets ophør. Studiekreds. 1.
	20.45	TV	H. C. Branner: Matador. TV-spil.
TIRSDAG	20.20	TV	Bolsjoi ballet. Svanesøen. 2. akt.
	21.00	TV	Horisont. Udenrigsmagasinet.
ONSDAG	20.30	P 2	Børnene i velfærdssamfundet. 6.
TORS DAG	21.15	TV	Den 1. verdenskrig. 11. BBC-serie.
FREDAG	16.00	TV	Se hvad I vil. Teen-age program.
	22.10	P 2	Norden og/eller Europa. Transmis. fra Reykjavik.

Nedenstående billede viser udsigten fra Winston Churchills bolig i Monte Carlo. På side 4 bringer vi en nekrolog over den store afdøde statsmand. Monte Carlo danner for tiden rammen om den VIII internationale katolske TV-festival, som redaktøren af vor radio- og TV-rubrik overværer. Læs på bagsiden om det store arrangement.

Skrives der for meget om krigen?

»Svalerne« appellerer
til offerviljen

Det er et alsidigt job
at være sognesøster

Ved Churchills død

Med Ugebladet til Monte Carlo

PAVEN FORTÆLLER HVORFOR HAN HAR UDNÆVNT NYE KARDINALER

Pave Paul har kommenteret udnævnelsen af de 27 nye kardinaler ved bl.a. at sige, at det ikke har været hans ønske at skabe »inflation« i kardinalkollegiet, men at tage hensyn til »Kirkens øjeblikkelige behov«.

Paven kom ind på den opmærksomhed, udnævnelserne havde vakt, og han understregede, at beslutningen var dikteret af hans eget ønske om at udøve sit apostoliske embede på den måde, der bragte de bedste og mest effektive resultater. Paven mente, at han derved bedre ville være i stand til at bistå sine »brødre i bispeembedet«. (NC)

FLERE KARDINALER — MINDRE MAGT

Det i katolske anliggender altid velinformerede amerikanske dagblad »The New York Times« beskæftiger sig i en lederartikel den 27. januar med pave Paul VI's udnævnelse af 27 nye kardinaler. Lederskribenten oplyser, at kardinalkollegiet med sine nu i alt 103 medlemmer har slået historisk rekord, idet der aldrig før har været så mange kardinaler. Fra pave

Sixtus V i 1586 op til pave Johannes XXIII's dage overskred tallet aldrig 70, men pave Johannes brød med denne tradition ved i 1958 at udnævne 23 kardinaler, og under ham var der en overgang i alt 87 kardinaler.

Om årsagen til udnævnelsen af de mange kardinaler – der altså, til fordel for biskopperne, tilsammen får mindre magt, samtidig med at deres antal forøges – skriver bladet, at befolkningsekspllosionen, som har været diskuteret på Vatikankonciliet, er tilstrækkelig grund til forøgelsen. I pave Sixtus V's tid udgjorde jordens befolkning 360 millioner mennesker; i dag tæller den mere end tre billioner, hvoraf ca. 550 millioner er romersk-katolske. Den amerikanske lederskribent peger på, at lande, der aldrig før har haft kardinaler, for eksempel Sydafrika, Ceylon og Den arabiske Republik, nu har hver en, og at der nu – for første gang siden 1953 – er udnævnt kardinaler fra kommunistiske lande. Blandt de tre udnævnte kardinaler bag »jerntæppet« er Josef Beran fra Prag. Desuden er tre patriarker forhøjet til kardinalværdigheden. Det sidste understreger, mener »The New York Times«, den i Rom herskende tendens til øget respekt for Østens kirker.

Lederartiklen slutter med ordene:
– Pave Paul skaber ikke blot kirkehistorie; han viser, at den romersk-katolske kirke følger med tiden.

KURIEN ER BLEVET BEDT OM AT VISE FØJELIGHED, HVAD ANGÅR REFORMER

Den pavelige statssekretær, kardinal Cicognani, har formanet embedsmændene i den romerske kurie til at modtage den kommende reform af den kirkelige administration i føjelighedens ånd.

Således modtog en række kardinaler i den katolske kirkes centraladministration fornylig et cirkulærebrev, der gav udtryk for ovennævnte ønske.

Kardinal Cicognani bad kardinalerne gøre indholdet af cirkulærebrevet bekendt i deres respektive afdelinger. På den måde nåede formaningen også frem til pressen.

Den uofficielle offentliggørelse af et referat af brevet resulterede i rygter om, at visse reformer ville blive dekretet ved konsistoriet den 22. februar, hvor de 27 nye kardinaler modtager tegnene på deres værdig-

hed. Reformerne siges at indeholde en aldersgrænse for embedsmændene i kurien eller en grænse for det åremål, man kan gøre tjeneste der.

I cirkulærebrevet understregede kardinal Cicognani, at man i koncilaulaen havde været vidne til en umådeholden og ofte uretfærdig kritik af kurien. Han gjorde imidlertid opmærksom på, at der naturligvis måtte være knyttet svagheder og fejl til en så ældgammel institution. Kardinalen bad i øvrigt alle, der arbejdede i kurien, om at sky al diskussion om konciliet. Erfaringen havde vist, at sådanne diskussioner snarere skadede end gavnede kurien.

Han indskærpede, at der skulle udvises forsigtighed i alle spørgsmål i forbindelse med konciliet, at kontortiderne strengt skulle overholdes, og at man kategorisk skulle afslå at modtage pengegaver af nogen som helst art – selv til karitative formål. (NC)

TYSKE PROTESTANTER OPFORDRES TIL AT TAGE DERES STILLING OP TIL REVISION

Bonn. To ledende tyske protestanter har opfordret deres trosfæller til at tage hensyn til den ånd, der udgår fra det andet Vatikankoncil. I en appel til tyske lutheranere påpegede teologen, dr. Hans Asmussen således, at protestanter er tilbøjelige til at reagere kraftigt mod den katolske kirkes stilling til blandede ægteskaber, mens man hidtil har set igennem fingre med, at den ortodokse kirke indtog et lignende standpunkt som den katolske.

Dr. Asmussen gjorde endvidere opmærksom på, at det var meget vanskeligt at få uoverensstemmelserne klarer, fordi den katolske kirke ikke kunne finde frem til nogen, der havde myndighed til at forhandle på protestanternes vegne.

En anden fremtrædende lutheraner, pastor Johann Christoph Hampe i München, sagde, at forhandlinger mellem de adskilte kristne kirker kun kunne bringe resultater, hvis man på begge sider ændrede holdning. Han var af den opfattelse, at den katolske kirke i høj grad havde taget sin stilling op til revision, og at der var sket store forandringer – bare i det korte tidsrum, der var gået siden Pius XII's død.

Dr. Asmussens synspunkter kom frem i det tyske katolske blad »Rheinischer Merkur«, mens pastor Hampe

talte på et møde, hvor både protestantiske og katolske studenter var til stede. (NC)

»UD AF GHETTOEN« — ET AF TEMAERNE I STOCKHOLM

I en tale søndag den 31. januar til 1500 katolikker, der i anledning af Ansgarsjubilæet var samlet til fest i Stockholms stadshus, understregede docent, dr. Stig Lindholm, Uppsala, at den katolske kirke må ud af den ghetto, hvori den så længe har levet. Ifølge dr. Lindholm må målet dog ikke være en kampberedt katolicisme. Kun en objektiv katolicisme, hvis kendetegn er tjenersind, kan i dag gennemføre sin opgave i samfundet. Kirkens arbejde skal fuldbyrdes på en rolig måde, udtalte Lindholm, hvis menneskene skal kunne fornemme Guds stemme såvel personligt som i samfundslivet. Kristus er vor første lov, står der i en gammel svensk lov-bog. Det er vor tids opgave at forny Ansgars liv og værk i vor situation, som den ser ud i dag.

I festen på Stockholms stadshus deltog ærkebiskoppen af München, kardinal Döpfner, den apostoliske delegat for Skandinavien, ærkebiskop Bruno Heim, og alle katolske biskopper fra de skandinaviske lande med undtagelse af den islandske. De svenske katolikker modtog i anledning af jubilæet telegram fra Paul VI med den pavelige velsignelse samt fra ærkebiskop Beran af Prag og — på det nordiske kirkestævnens vegne — fra hjælpebiskop von Rudloff, Hamborg.

Festen på stadshuset indledtes med, at den kendte svenske filmskuespiller Gunnar Björnstrand læste Ansgars første vision af Rimberts »Ansgars levned«. Derefter var der musikalsk underholdning, hvori deltog blæserne fra Stockholms filharmonikere, den svenske radios drengekor og Stockholms kammerorkester under ledelse af Gunnar Norrby. Kardinal Döpfner og ærkebiskop Heim udtalte i korte taler deres ønske om, at Ansgars ånd måtte inspirere Sveriges katolske kirke i dens arbejde. Biskoppen af Amiens, Géry Leuliet, i hvis bispedømme klosteret Corbie ligger, bragte hilsener fra de franske katolikker. Det var fra Corbie, Ansgar i sin tid drog ud for at være med til at grundlægge Ny Corvey, hvorfra han blev udsendt til sit missionsarbejde i Norden.

1100 årsfesten i København

Ansgars relikvieskrin bæres i højtidelig procession ind i den tætfyldte domkirke af helgenens ordensbroder, pater Jan Wesch O.S.B., og hans landsmand, vice-provincial Pierre Gregoire O.P. Mgr. Kjeld Geertz-Hansen prædikede ved festmessen. Til stede var i øvrigt bl.a. generalvikar, mgr. C. Flandrup og delegationssekretær, mgr. G. Ceirano.

DISKRIMINERENDE OG URETFÆRDIGT

En »farvet« kirkeværges søn blev fornylig nægtet optagelse som elev på den anglikanske kirkes skole, St. George's Grammar School i Cape Town, Sydafrika. Skoledirektionen påstår, at den har set på optagelsesbegæringen »med megen sympati«, men at man under de herskende forhold ikke har fundet det tilrådeligt at »prøve et eksperiment af denne karakter«. Formanden for skolerådet, pastor E. L. King, tager afstand fra denne beslutning, som skyldes »en stærk minoritet«, og hævder, at den anglikanske kirkes skoler hellere skulle optræde som pionerer og støtte for oppositionen end »som konformister inden for et politisk system, vi anser for diskriminerende og uretfærdigt«.

KVINDER MED I KIRKE- FORVALTNINGEN

I Bayern har hidtil kun mandlige katolske lægfolk over 30 år kunnet deltage aktivt i deres sognekirkes for-

valtning. Nu har de bayerske katolske biskopper i fællesskab besluttet, at også kvinder skal kunne indvælges i sognekirkernes forvaltningsråd. Dette vil i de fleste sogne kunne ske allerede i april måned i år. Kun en enkelt bayersk sognekirke har gennemført valg umiddelbart før nyordningen, og da forvaltningsrådene vælges for seks år ad gangen, må kvinderne hér vente til 1971, før de kan blive ligeberettigede med mændene i kirkeforvaltningen.

PAVEN TIL AMERIKA?

Caracas. Den apostoliske nuntius i Venezuela, mgr. Dadaglio, har efter en forhandling med præsident Leoni udtalt, at man undersøger mulighederne for, at paven kan foretage en rejse til Amerika. En sådan rejse ville være i overensstemmelse med pavens ønske om at komme i direkte kontakt med mange forskellige nationer. Mgr. Dadaglio erklærede, at der var stor sandsynlighed for, at paven ville komme til Latinamerika, og at han i denne forbindelse også ville besøge Venezuela. (KIPA)

Winston Churchill

Dagen efter at Danmark var blevet besat af tyskerne, blev Churchill Storbritanniens premierminister. I en af verdenshistoriens mest kritiske stunder fik han tøjlerne i sine hænder, og han udtalte i underhuset sine berømte ord: »Jeg har ikke andet at tilbyde end blod, sved, slid og tårer.« Senere sagde han: »Vi vil slås til det sidste. Vi vil slås i Frankrig, vi vil slås på havet, vi vil slås i luften. Vi vil værge vores ø, ligegyldigt hvad det koster. Vi vil slås på stranden, vi vil slås på flyvepladserne, vi vil slås i gaderne og i husene, vi vil slås i bjergene. Vi overgiver os aldrig!«

Han var manden med de store ord – i den betydning, at der stod en stor og helstøbt personlighed bag ordene. Churchill vidste udmærket, at man sagde, det var ham, der havde inspireret nationen. Men på sin enkle beskedne måde fik han sat tingene på plads i overensstemmelse med det, der var hans eget syn på sagen: det var folket, der havde inspireret ham. Han havde blot gjort det at skrive, det at tale, det at udtrykke sig til en af sine beskæftigelser: »Jeg udstødte blot brølet.«

Og uden at forkleje ham, må vi indrømme, at han havde ret. Det der gjorde ham til den store helstøbte ædle statsmand var netop det, at han gjorde sig til folkets tjener. Det var ham om at gøre at levendegøre den seje trods, der kendetegnede englændernes modige kamp for deres ret til at leve livet på den måde, de nu ønskede – en kamp, der blev kæmpet med ryggen mod muren, da andre enten havde svigtet eller havde måttet give op. Det, der var en af hemmelighederne ved Churchills store ord, var, at de var enkle enfoldige kendsgerninger. Men det var netop i de enkle enfoldige kendsgerninger, håbet lå. Enkle og ligetil som den tro, der fulgte ham hele livet igennem og som han ikke mindst skyldte sin barnepige, mrs. Everest, hvis ellers hans fætter, Shane Leslie, taler ret.

»Hvem kan glemme synet af parlamentet med Winston Churchill i spidsen, da det ved krigsafslutningen begav sig til Westminster Abbey for i ydmyg bøn at takke Gud,« sagde kardinal Cicognani i sine mindeord på Churchills dødsdag. Og samme dag sagde ærkebiskop Heenan af Westminster, idet han gjorde sig til talsmand for hele den katolske kirke i Storbritannien, at han ønskede at bringe en hyldelse til den store mand, der denne morgen var gået bort, selv om det var umuligt på få minutter at yde ham fuld retfærdighed. Kun en ordets mester, som den afdøde selv, ville kunne male et billede, der var hans allerede historiske person værdigt. »Det er på sin plads at sige kort, men klart, at uden Winston Churchill havde I måske ikke siddet dér på bænken eller jeg stået på denne prædikestol. Da det nazistiske diktatur havde slukket frihedens lys over Europa, stod Churchill, idet han personificerede hele det britiske folk, ham resolut imod. . . . Selv det tyske folk giver os ret i, at der var tale om en kamp for menneskerettighederne og civilisationen,« sagde ærkebiskop Heenan bl.a.

HK

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 10-14. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Pruser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Hjemkommet fra rejsen til Bombay udsendte pave Paul sit julebudskab med blandt andet disse ord, der stod at læse i Katolsk Ugeblads første nummer i år: »Broderskab er en nødvendighed i dag. Venskabet må være grundlaget for ethvert samfund. Vi skal ikke i vor næste se den udstødte, rivalen, den uønskede, fjenden, men mennesket, et væsen som os selv. . . . De mure, som selvskhedens ånd har rejst, må rives ned, og demokratiet, hvortil hele menneskeheden i dag appellerer, må iføre sig en universel klædning, så der skabes et virkeligt broderskab af alle mennesker.

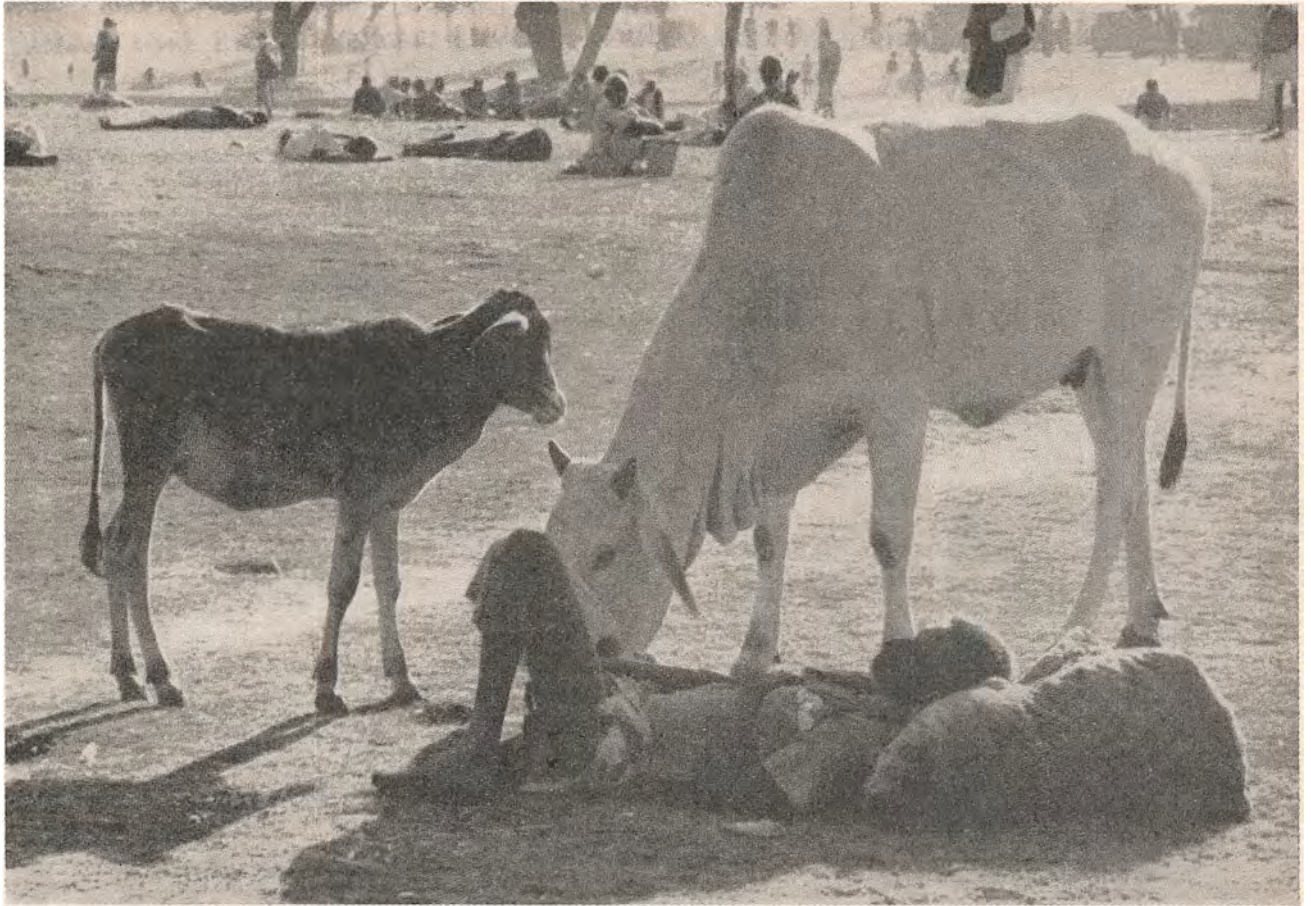
Vi ved, at disse ideer finder en vis genklang i menneskenes hjerter i dag. De unge er i ganske særlig grad klar over, at denne sandhed hører fremtiden til, og at den støtter sig på kulturens udvikling, som man ikke kan køre baglæns.«

En ung dansker, Bent Reinhardt, der er bestyrelsesmedlem i U-landsforeningen Svalerne, kom ved juletid hjem fra Indien, hvor han i tre måneder har deltaget i arbejdet mellem de fattige.

Organisationen Svalerne er inspireret af abbé Pierre og hans arbejde blandt de fattigste i Paris, de hjemløse klunsere. De første »svaler« tog til Peru for at slå sig ned på Limas lossepladser og hjælpe de elendigt stillede indianere, som bor der. Tanken bag Svalernes U-landsarbejde er at møde dem, man kommer for at hjælpe, på lige fod, dele deres fattigdom. Bevægelsen er upolitisk og konfessionsløs og står åben for alle, der vil gøre en personlig indsats eller støtte den økonomisk.

Sct. Vincentgrupperne gør det ikke overflødigt for katolikker at interessere sig for Svalerne. Svalernes opgave er en anden, og ved at sende unge ud til U-landsarbejde i ét til halvandet år appellerer Svalerne til offerviljen hos ungdom, der uden at føle kald til at give hele sit liv ønsker at gøre noget.

– Vi har i øjeblikket to danske volontører i Indien, siger Bent Reinhardt. Det lyder ikke af meget, men den danske forening er ny. Der er også en norsk forening, med to afdelinger, i Oslo og i Bergen. Bevægelsen er startet i Sverige, hvor der er en afdeling i Stockholm og en i Lund. Den sidste arbejder vi nært sammen med; den koncentrerer sin virksomhed om to projekter i Indien, og her har vi meldt os til.

Vi appellerer til offerviljen

– *Hvor var De selv?*

– Jeg besøgte begge projekter. Det ene er et område syd for Madras, hvor der er spedalske og i øvrigt meget stor nød. Arbejdet dér går især ud på sygdomsbekæmpelse. Det andet sted, hvor jeg var det meste af tiden under mit ophold i Indien, er et slumkvarter i en forstad til Madras. Kvarteret er anlagt af regeringen, der her har givet 600 familier, som blev hjemløse ved sanering, plads og midler til opførelse af huse. Meget simple huse, jordgulv, lerklinede vægge og tag af palmeblade.

– *Men altså bedre end det, familierne kom fra?*

– Ja, for i det indre af Madras havde de boet på åben gade, her er

dog tag over hovedet. Men hver gang der i regntiden falder et kraftigt regnskyl, bliver hytterne oversvømmet, og det er jo temmelig hårde vilkår at leve under, navnlig med børn. Lige før jeg rejste, hærgede en cyklon, hele området blev oversvømmet, og mange vægge faldt sammen. Jeg ville ønske, vi kunne hjælpe de indfødte med at bygge solidere huse, der skulle være et fast gulv og en fast tagkonstruktion. Men det har vi ikke midler til for øjeblikket, vi må være glade for, at vi har kunnet bygge forsamlingshus. Her har vi forskole for småbørn, her arbejder en sygeplejerske, og vi underviser i at sy på maskine – mange mænd vil også gerne være med, fordi de ser en

mulighed for at tjene til livets ophold.

– *Har de intet arbejde?*

– De fleste arbejder i havnen som daglejere; der er nogle, som er fiskere, andre har et specielt håndværk, og de klarer sig betydeligt bedre end de, der kun har løst arbejde for en dag som kulier. Daglønnen ligger omkring to-tre kroner for en familie, der består måske af seksotte medlemmer. Derfor interessen for nyt erhverv. Men vi har endnu kun mulighed for at undervise et stærkt begrænset antal.

– *De ser altså resultater af Deres arbejde?*

– Ja, i små ting som netop syundervisningen. Men ikke med hensyn

Samtale med Bent Reinhardt, der sidder i bestyrelsen for den danske U-landsforening »Svalerne« og som er vendt hjem efter en måneds ophold hos Indiens fattige.

til forståelse af, hvad det egentlig er, vi gør. Det vil tage tid. Man må arbejde, resultatet vil muligvis først ses om en generation. Det er, som om inderne ikke føler behov for at komme ud af den nød, vi ser dem i og ønsker at hjælpe dem ud af. Det skyldes dels deres religion, som lærer dem, at hvis de nu lever i elendighed, er det på grund af skyld, de har pådraget sig i et tidligere liv, og det kan der altså ikke gøres noget ved. Dernæst vil jeg også tro, at når de lever konstant på sultegrænsen, er det svært at forvente kraft til at gøre en indsats. Hertil kommer klimaet; den stærke fugtige varme og de mange infektioner, der befordres af varmen, hæmmer energien; det mærkede vi på vor egen krop. Og indernes måde at tænke på er en hindring for, at de kan tage imod, hvad vi kommer med. Principperne i vort arbejde er fremmede for dem. Vi ordinerer for eksempel mælk til et sygt barn – moderen kommer hver dag med en lille spand og får mælken, og vi undrer os over, at der ikke sker nogen forandringer med barnet, indtil vi finder ud af, at moderen går hjem og drikker mælken selv i stedet for at give den til barnet; hun forstår ikke, at det kan hjælpe. Så må vi give besked om, at de må komme med barnet og lade det drikke mælken på stedet. Fejler de noget, kommer de meget ofte af sig selv, og når de får en pille, så er det en mirakelpille, og de er glade. Men de har ikke forståelsen af, at de muligvis skal komme de næste fjorten dage og få den for at blive rask, de kommer kun én

gang. Det er en vanskelighed. Men det må man jo prøve at bedre gennem at blive ved at forklare. De forstår ikke, hvis man for eksempel taler om bakterier, for de kan jo ikke se nogen; det er meget vanskeligt at gøre dem klart, hvad vi europæere ved om sygdom. Der er megen T.B., børnene kommer til ambulantly behandling, vi følger dem til hospitalet. Når man har fulgt dem ti gange, mener man, at de selv kender vejen og ved, hvor de skal hen, – man giver dem penge til busbillet, og de tager ikke til hospitalet. Et stykke tid efter kommer de så og fortæller os, at nu har barnet i tre, fire dage ikke villet tage næring til sig. Barnet dør. At dette har sammenhæng med, at forældrene forsømte den fortsatte behandling på hospitalet, står dem ikke klart. Naturligvis ikke fordi de er mindre intelligente end vi, men de tænker i andre baner. Man ændrer ikke så hurtigt en årtusind gammel indstilling. Formålet med den forskole, vi holder for de små børn, er først og fremmest det enkle at vænne forældrene til, at børnene er borte for at blive undervist. Når børnene er gamle nok, overflyttes de til den kommunale skole. Her forsømmer de ikke skolegangen, de er kommet ind i rytmen med at gå i skole.

– *U-landsarbejdet i Indien møder altså ikke alene vanskeligheder på grund af klimaet, men også på grund af befolkningens indstilling?*

– Ja, og desuden gør myndighederne det ofte vanskeligt for os; de er meget skeptiske, og man er nervøs for politiske organisationer og for

missionsvirksomhed. Derfor vanskeliggør de arbejdet blandt andet ved at lægge tårnhøj told på alt, hvad udlændinge indfører, så vi kan komme til at stå i den ejendommelige situation at måtte sige nej tak til tilbud om foræring af for eksempel vitaminpiller, fordi vi ganske simpelt ikke har penge til at betale tolden; først for nylig har vi fra regeringens side fået tilsagn om lettelse heri, og vi håber inden længe at opnå de samme betingelser for import og ophold som Det amerikanske Fredskorps har. Men vi, som tager ud for at gøre en indsats i U-landsarbejdet, er ikke kommet for at blive. Det, vi vil, er hjælp til selvhjælp, og vi søger at få inderne med i arbejdet. I vort område i Madras er der fem indiske medarbejdere, to volontører, to lærerinder og en sygeplejerske. Lærerinderne og sygeplejersken bliver ikke betragtet som volontører, da de bliver aflønnet af os. Det er jo meningen, at når projektet er færdigbygget, trækker vi os tilbage og overdrager det til inderne, så er opgaven løst. Vi kommer for at sætte noget i gang i befolkningen, så de selv kan klare deres materielle problemer, og dette gælder ikke blot Svalerne, men også fredskorpserne; vi kommer som ganske almindelige mennesker.

Det er ikke så mange år siden, U-landsarbejdet begyndte. Vi mærker en stærk interesse hos de unge, og tror, at der er et behov at dække. Mange unge har lyst til personligt at deltage i tidens problemer i U-landene.

– *Hvad fik Dem selv til at gå ind i arbejdet med U-landsforeningen Svalerne?*

– Jeg fandt, at her er et område, hvor mennesker af forskellig tro og politisk anskuelse kan lære at arbejde side om side i en konkret opgave. I Indien taler de unge ikke om deres religiøse tro eller politiske anskuelse, – de respekterer den livsopfattelse de møder hos inderne, lærer reel tolerance.

– *De tog til Indien for egen regning?*

– Jeg bandt mig ikke for det regulære ét til halvandet år, med ophold og hjemrejse betalt, jeg var der kun i tre måneder. Jeg tog til Indien for at få et indblik i forholdene og for at kunne fortælle derom herhjemme.

– *Og hvor kan unge, som måske vil rejse ud, og andre, som vil støtte Svalerne, henvende sig?*

– Lundtoftevej 1 D, Kgs. Lyngby.

Lis Thorbjørnsen

Organisationen »Svalerne« er inspireret af abbé Pierre.

MANGE MENNESKER HAR SORGER OG VANSKELIGHEDER SÅ STORE, AT MAN IKKE KAN HJÆLPE, SIGER SØSTER MARIA MAGDALENA O. S. B., DER FORTÆLLER OM SIT ARBEJDE OG SIT KALD SOM SOGNESØSTER VED SANKT ANSGARS KIRKE

ET ALSIDIGT JOB

Da jeg i sin tid fik overdraget den opgave at skulle virke som sognesøster, var jeg meget glad, men også meget betænkelig. Min første »chef«, pastor Knud Ballin, hjalp mig over betænkelighederne ved at sige, at min opgave først og fremmest bestod i at »kunne le med de glade og græde med de bedrøvede«. Det ville jeg gerne gå i gang med, for det var ganske simpelt at være medmenneske.

Da jeg begyndte som sognesøster her ved St. Ansgars Kirke, blev jeg hurtigt klar over, at det var et temmelig alsidigt job. Foruden at være bindeled mellem mennesker i sognet og Kirken, må man kunne sørge for kirkevask og strygning, og for reparation af paramenter og anskaffelse af nye, når dette er nødvendigt. Dertil kommer, at man skal pynte kirken til både hverdag og fest, især til store bryllupper, og ind imellem passe dør og telefon. Men sognesøsterens vigtigste opgave er hendes arbejde med mennesker. Det er en stor og dejlig gave at blive sendt af Kirken til mennesker med det glade budskab om Guds kærlighed, men det er også en opgave og et ansvar – så stort, at det undertiden helt kan knuge én – og da må man gang på gang minde sig selv om, hvad der står i den hellige Skrift: »Uden mig kan I slet intet gøre.«

Det falder mig ikke svært at ringe på hos en fremmed, men det, tror jeg, kommer af min tidligere uddannelse som sygeplejerske. Jeg har bl.a. arbejdet som hjemmesygeplejerske, og da cyklede jeg over hele byen – kom hver dag i nye hjem og måtte tale med alle slags mennesker. Hvilke problemer, der kan møde én, kan jeg måske bedst belyse gennem eksempler.

En dag besøgte jeg en familie med to børn. Jeg ringede på, og en ung moder kom ud og lukkede op. Da hun så, hvem jeg var, gav det et sæt i hende, og jeg kunne se på hendes ansigt, at hun straks var i »forsvarsstilling«. Hun betroede mig da også senere, at hun helst havde slået døren i for næsen af mig, da hun var imod alt, der havde med søstre at gøre. Det var kun af høflighedshensyn, at hun lod mig komme indenfor. Jeg prøvede på at komme lidt i snak med hende, og da hun var ved at sy en kjole til sig selv, så jeg på den og sagde, at jeg syntes, at farve og facon var vældig gode til hende. Hun skulle blot bruge lidt læberødt. Det ville fremhæve hendes naturlige farver bedre. Så talte vi lidt om børnene – hvor svært det var at bo med to børn i en lille toværelses lejlighed. Vi blev helt gode venner, og jeg tog afsked med løfte om at komme igen. Ved de efterfølgende besøg blev flere religiøse misforståelser ryddet af ve-

jen, og da moderen gerne ville lære lidt mere om sin tro, kom hun og børnene med på mødrelejre på Klitborg. Den familie blev nogle af mine meget gode venner i sognet. De kunne senere få en tre-et-halvt værelses lejlighed, når vel at mærke visse vanskeligheder blev ryddet af vejen. Det lykkedes ved fælles hjælp, og i dag lever de lykkelige og glade i deres store lejlighed. Når vi nu af og til mødes, morer vi os sammen over mit første besøg.

En anden gang stod jeg over for en familie, hvor en øjeblikkelig økonomisk hjælp var nødvendig. Jeg havde ikke pengene, og sognets kasse var også tom, vidste jeg. Derfor gik jeg ned i kirken og forklarede Vorherre meget omhyggeligt, at de mennesker måtte have de penge, og at jeg var sikker på, at han ville sørge for det. Om eftermiddagen mødte jeg en dame, jeg kendte. Hun stak mig 200 kr. – lige det beløb, jeg skulle bruge

– og sagde: »Det kan De nok glæde én eller anden med, søster.« Ja, mon ikke!

Mange mennesker har sorger og vanskeligheder så store, at man ikke kan hjælpe. Men man kan da lytte. Det betyder umådelig meget, at de sidder over for én, der vil give sig tid, og som prøver at forstå dem. Baggrunden for menneskers sorger og problemer kan være meget forskellige, men ofte står jeg over for mennesker, som ikke har et personligt gudsforhold, og som derfor heller ingen støtte har i deres tro. De føler ikke glæden ved at være katolikker, eller ved at vide sig elskede af Gud. Dette skyldes ofte, at deres religiøse udvikling ikke har holdt trit med deres øvrige legemlige-sjælelige udvikling, og man kan nu engang ikke som voksen leve »kun« på sin barne-tro.

De gamle i et sogn kan man slet ikke undvære. De er altid glade og taknemmelige, når man kommer. De er modnet i livets løb, og man kan lære meget af dem. Det oplever jeg især om sommeren, når vi er sammen på ferie på Klitborg.

Børnene er et helt vidunderligt kapitel for sig. Jeg kommer i tanke om lille Niels – han var hos mig, mens hans mor var til mødremesse. Inden moderen gik, stod vi og talte lidt sammen, og hele tiden stod Niels og rykkede i mit forklæde og forklarede ét eller andet. Til sidst blev moderen irriteret og sagde: »Har jeg ikke sagt, du skal tie stille, når jeg taler med søster?« – Lille Niels blev helt fortvivlet, så jeg skyndte mig at spørge, hvad det var, han ville, og så kom det snøftende: »Det er bare det, at jeg li' sku' gi' dig et kys, inden jeg går!«. Det er jo klart, at det kunne ikke opsættes, så jeg bøjede mig ned og fik to små arme om min hals, fik et stort kys og en lille snottet næse mod min kind.

En bestemt kategori af mødre har en særlig plads i mit hjerte – det er de italienske, franske og spanske unge piger, der gifter sig med en dansker og kommer til at bo her i landet. De trænger til megen hjælp. Ikke alene må de kæmpe med vanskelighederne ved et fremmed sprog og en fremmed levevis, men de gifter sig ofte ind i en familie, hvor de står som ene katolik og derfor også tit står alene om at opdrage børnene katolsk. Det er meget vigtigt at få disse unge mødre i kontakt med andre katolske mødre, så de ikke føler sig så alene. Jeg ringede engang på hos en sådan »udlandsmoder«. Hun

I DEN KOMMENDE TID

Kvindeforbundet

Danmarks katolske Kvindeforbund indbyder til Åbent Hus hos formanden, cand. polit. Tove Rasmussen, Willemoesgade 76, 2. sal, mandag d. 15. februar 1965 kl. 20:

Diskussionsindledning ved grosserer Karen Crome og fuldmægtig Agnes Christensen om »Den gifte contra den ugifte«.

Der serveres kaffe og the (1,50 kr. for medlemmer og 2,50 kr. for ikke-medlemmer).

Tilmelding ikke absolut nødvendig, men man imødeser dog gerne en underretning, såfremt man på forhånd ved, at man vil komme. Denne kan ske til sekretæren: Gerda Sørensen, tlf. 79 02 94 kl. 18.30-19.30.

Mgr. Schindler i Englesalen

Monsignore Peter Schindler taler i Englesalen om »Opgaver og vanskeligheder i koncilet« onsdag d. 24. ds. kl. 20. Indgang fra Jagtvej 183 B. Adgangstegn kr. 2,- til fordel for *Johanneskirken* i Søborg.

Søndags-Berlingeren d. 31. ds. havde et læseværdigt interview med Peter Schindler ved Aage Falk Hansen. Schindler sagde bl.a.: »Det er en dejlig fornemmelse at være hjemme igen... daglig at kunne tale sit velsignede modersmål og have fællesskab i forudsætninger med den, man taler med...«

Vi andre kan også sagtens være tilfredse: Det er dejligt at have onkel Peter hjemme igen. Da jeg ringede og spurgte, om han ville spendere en aften på Johanneskirken svarede han straks, »Ja, hvis jeg har tid; hvad skal jeg tale om?«

Det blev til det foredrag, som gjorde så stærkt indtryk på tilhørerne på Niels Steensens Gymnasium for nylig: »Opgaver og vanskeligheder i koncilet«.

*Paul d'Auchamp, præst,
Søborg.*

var lykkelig over, at der virkelig kom en søster hjem til hende, som hun rigtig kunne tale med. Alene det, at hun kunne skrive hjem til mor og far, at der havde været en søster, var hun lykkelig for. Det ville berolige dem meget, vidste hun. Så når der nu kommer brev hjemmefra, er der mange hilsener til mig. For de synes, jeg ligesom hører med til familien.

Det lader til, at Gud holder af at betegne sit rige som en vingård. Allerede profeten Esajas synger »en sang om min ven, en kærlighedssang om hans vingård: Min ven, han havde en vingård på en frugtbar høj. Han grov den, rensede den for sten og plantede ædle ranker; han byggede et vagttårn deri og huggede også en perse. Men den bar vilde druer, skønt han ventede høst af ædle« (Es. 5, 1.2.).

Jesus bruger det samme billede (Matt. 21,33 ff.). Men hos ham lejes vingården ud, mens husbonden tager på rejse. Ved høsttiden mishandles tjenerne, der kommer for at afhente frugterne. Ikke engang sønnen respekteres. Vingårdsmændene slår ham ihjel for at få hans arv. Jesus lader sine tilhørere gætte, hvordan det mon vil gå disse troløse folk; det vil gå dem ilde, og gården vil blive forpagtet til andre.

I samme kapitel fortæller Jesus om en fader og hans sønner. Han beder den ene gå hen og arbejde i vingården; denne siger: ja, Herre, men går ikke derhen. Den anden siger: Nej, jeg vil ikke; men han fortryder det og går alligevel. Jesus foreholder jøderne resultatet af denne betragtning og slutter: »Toldere og skøger skal gå ind i Guds rige førend I.« (Matt. 21, 28 ff.).

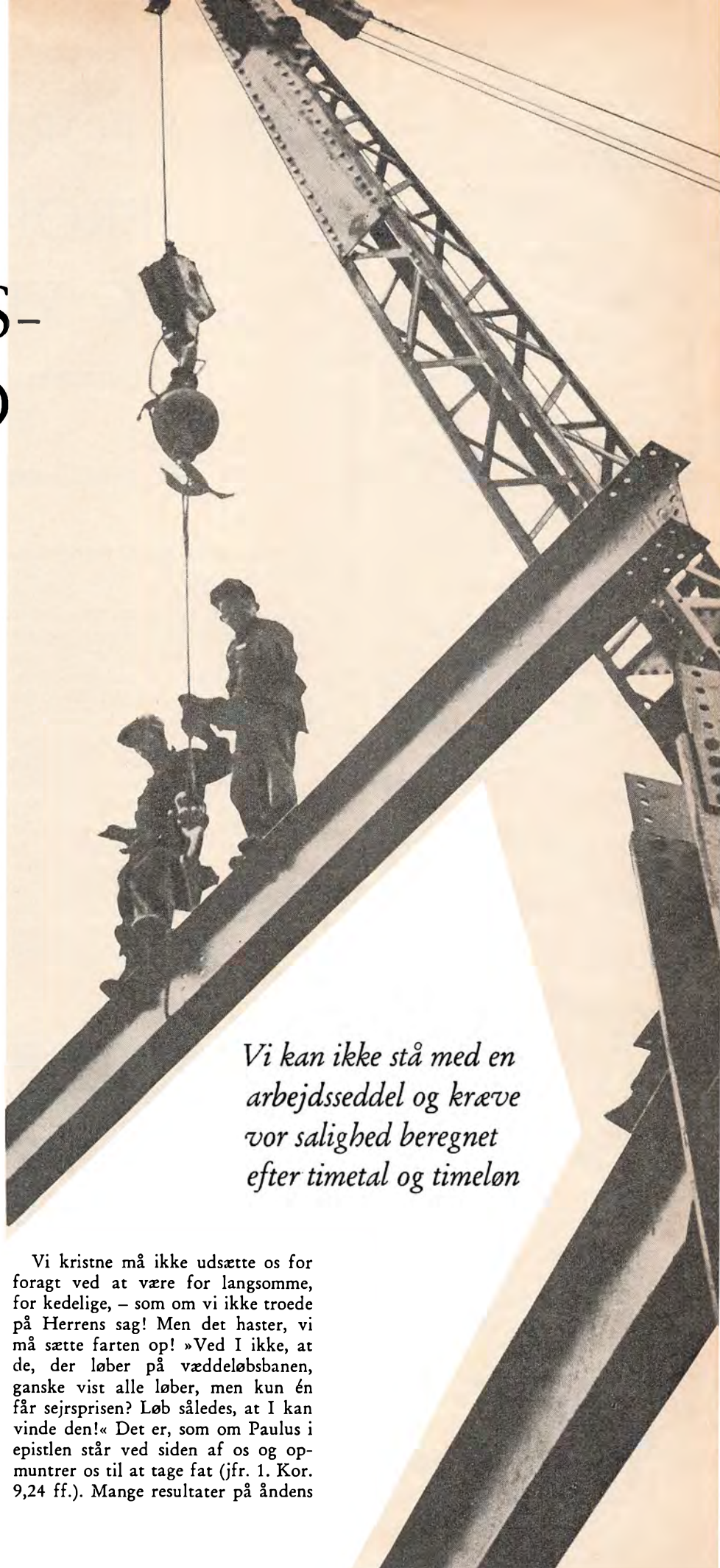
Hvor er det dog besværligt for Gud at få sin vingård passet! Vi kan godt forstå, at Herren må blive ved med at gå på torvet for at finde arbejdere. Hermed kommer vi til søndagens evangelium:

Han overlader ikke marken til dens skæbne. Han søger arbejdere til sin vingård, der bærer torne og tidsler. Han nøjes ikke med at lade os bede: Til os komme dit rige. Bønnen nedbeder himlens solskin og regn over vor mark; men der skal også luges og graves, plantes og høstes. Guds rige – eller Himmeriget, som Mattæus kalder det – er både Kirkens liv om os, og nådens liv inden i os. Kirkens gerning kræver stadig nye arbejdere, både hjemme og i det fjerne. Herren holder ikke af tvangsarbejde, af slaveri. Han ønsker sine marker passet af en fri arbejderstand, af mennesker med et stærkt og glødende sind, af frivillige, der melder sig til præste- og ordensstand, uden hvilke Guds Kirke slet ikke kan bestå; Gud ønsker sig et folk, der føler sig medansvarligt for Kirkens vækst. For tiden er hele verden som en stor pløjemark, og Gud vil intet mindre, end at vi alle tager fat på at gøre den til Vorherres have. Meningerne er meget forskellige om, hvorledes den skal

GUDS RIGES ARBEJDS- MARKJED

være. Men planen blev lagt, da alle Herrens »tilsynsmænd« (ordret oversættelse af »biskopper«) var samlet til råd. Selv om vi så tit viser Gud, at vi ikke stoler på ham, så stoler Gud dog på os, idet han betror os arbejdet på sin mark. Sjældent har der været så gode og rige arbejdsforhold i Guds rige, som i vor tid. Vi må alle være opmærksomme derpå, både lægfolk og præster.

Er vi alle arbejdsvillige? Altid finder Gud arbejdsløse på torvet; tidlig om morgenen, kl. 9, kl. 12 og kl. 17 går han ud på torvet og finder dem stående ledige. »Hvorfor står I her ledige hele dagen?« siger husbonden. »Ingen har lejet os,« er svaret. Er det ikke typisk for mange af os? Ingen har sagt noget, – sognepræsten har ikke indbudt os, – der er så mange andre arbejdere i forvejen, – jeg kender ikke nogen af de andre, – man kan jo ikke trænge sig på. – Ak, ja, hvor ofte har man ikke hørt disse undskyldninger! Tit er præsten så optaget af sit arbejde, at han ikke får tid til at bede andre komme og hjælpe. Tit har han mistet overblikket over sin mark. Han kan være kejtet og ikke bevandret i hvervningens kunst. Organisationstallet følger ikke altid med præstekaldet; også i Guds rige findes den forvalter, der hellere tager træskoene på og med hakken over skulderen går på markarbejde, end han beder en af de andre om at gøre det. Men skal lediggangen derfor tiltage på gudsbyens torv, mens de onde kræfter mobiliseres og trommer alle reserver sammen?

*Vi kan ikke stå med en
arbejdsseddel og kræve
vor salighed beregnet
efter timetal og timeløn*

Vi kristne må ikke udsætte os for foragt ved at være for langsomme, for kedelige, – som om vi ikke troede på Herrens sag! Men det haster, vi må sætte farten op! »Ved I ikke, at de, der løber på væddeløbsbanen, ganske vist alle løber, men kun én får sejrprisen? Løb således, at I kan vinde den!« Det er, som om Paulus i epistlen står ved siden af os og opmuntrer os til at tage fat (jfr. 1. Kor. 9,24 ff.). Mange resultater på åndens

mark opnås kun ved selvovervindelse, kamp og bod: »Jeg er hård mod mit legeme og holder det i ave, – siger Paulus – for at ikke jeg, der har prædikeret for andre, selv skal blive forkastet,« (v. 27). Altså, parolen må lyde: Alle mand til arbejdet!

Hvad får vi for det? lyder nogle stemmer. Guds løn, må svaret være. »Arbejderen er sin løn værd.« Dette Kristi princip gælder også på Guds arbejdsmarked. Løn? Løn moral? er der nogen, der knurrer. I evangeliet fik de hver en denar, lige meget om de havde arbejdet hele dagen eller kun den sidste time inden fyraften. Ak og ve! Kan Vorherre være det bekendt? Jo, det kan han. Han er en arbejdsgiver som ingen anden. Han giver løn ikke blot efter timeantal, ikke blot efter retfærdighed – han har sin egen tarif: Kærlighedstariffen. Hos Gud er alt nåde, også dette at få lov til at arbejde i hans tjeneste. Vi skylder ham tak, fordi han skabte os, og altså også, fordi han giver os arbejde. Vi kan ikke stå med en arbejdseddell og kræve vor salighed beregnet efter timetal og timeløn. Gud spørger kun om dette: Om vi fulgte villigt, da vi fik arbejdet, om vi gjorde, hvad han satte os til, om vi gjorde det i lydighed, med kærlighed.

På Guds arbejdsplads er der også arbejde til de små, de svage; børn er blevet til helgener, oldinge kan stå med tomme hænder, når regnskabet kommer. Hvor er det godt at vide, at Gud ikke betaler resultater, men lønner efter villigheds og kærligheds skala. »Er dit øje ondt, fordi jeg er god,« siger Herren til dem, der tænker anderledes. Gud er god; derfor kan vi forskrive os til ham i blind lydighed. Så lad da denne betragtning slutte med Te Deum's mægtige slutakkord: »Til dig, Herre, har jeg sat mit håb! I evighed skal jeg ikke blive til skamme!«

J. Coenen S.J.

*

Monsignore Schindler:
OPGAVER OG
VANSKELIGHEDER I
KONCILET

Onsdag den 24. februar kl. 20,
Englesalen, Jagtvej 183 B.
Adgangsteget kr. 2,00.
Til fordel for Johanneskirken, Søborg.

DE STORE OG SMÅ PROFETER

- OG VI ANDRE

Kommentarer til dansk litterær
kritik

Af hospitalsinspektør Aage Dyrkjøb

Litteraturforståelse er mange ting, Litteraturkritik – eller i videre forstand kunstkritik – har derimod en tilbøjelighed til ensretning. Der er ofte en inderkreds, som anser sig selv for at være toneangivende, og som synligt favoriseres af forlagene, pressen, radio og fjernsyn. En cirkel, der oven i købet tit er geografisk bestemt. Og ligesom med de skiftende moder spiller reklamen selvfølgelig en betydelig rolle. Tænk blot på den sensationspsykose, som i 1923 blev Anker Larsens præmieroman »De vises sten« til del, men som, ak, så hurtigt, svandt hen i tågen. Professore Vilh. Andersen erklærede, at den ville få en blivende plads i den danske litteratur, i fortsættelse af »Adam Homo« og »Det forjættede

land«. Er der i dag en eneste, som læser bogen? På samme måde adskillige andre.

Eller modsat: Sad ikke Thøger Larsen deroppe i Lemvig og udgav sine første digtsamlinger og andre publikationer på eget forlag. Små, uanselige bøger, der i dag regnes for noget væsentligt i nyere dansk litteratur, og som sælges til høje priser i antikvariatene. Jeg har flere af dem, som jeg i sin tid købte for en kroners penge stykket.

Inden for et andet felt kunne også nævnes Evald Tang Kristensen, hvis folkemindesamlinger simpelt hen er enestående, ikke alene for Danmarks vedkommende. Hans bøger kom ligeledes på »eget forlag«.

Jeg husker, at et provinsblad betegnede Johannes Jørgensens digte i samlingen »Der er en brønd, som rinder« som »meget ubetydelige«. Og dog er Johannes Jørgensens poesi netop her nået til en uforlignelig enkelthed og skønhed.

Professor Hans Brix, hvis karakteristiske skikkelse man endnu synes at se for sig: en lidt gammelmandspræget figur med løsthængende frakke slentrende hen ad Kronprinsensgade – aflivede mange unge digteres tynde værker på den nemme måde, at han affyrede en vittighed imod dem. En vittighed kan man som bekendt sige om alt muligt; om det så bliver en god vittighed, er en anden sag. Burde det ikke være sådan, at enhver bog, som tilsendes pressen, havde krav på en rimelig vurdering? Den eneste undtagelse skulle da være, hvis bogen var så åbenbart underlødigt, at man måtte være forskånet for at beskæftige sig med den.

Naturligvis kan det ikke undgås – eller rettere: det er en selvfølge, at

Johannes Jørgensen

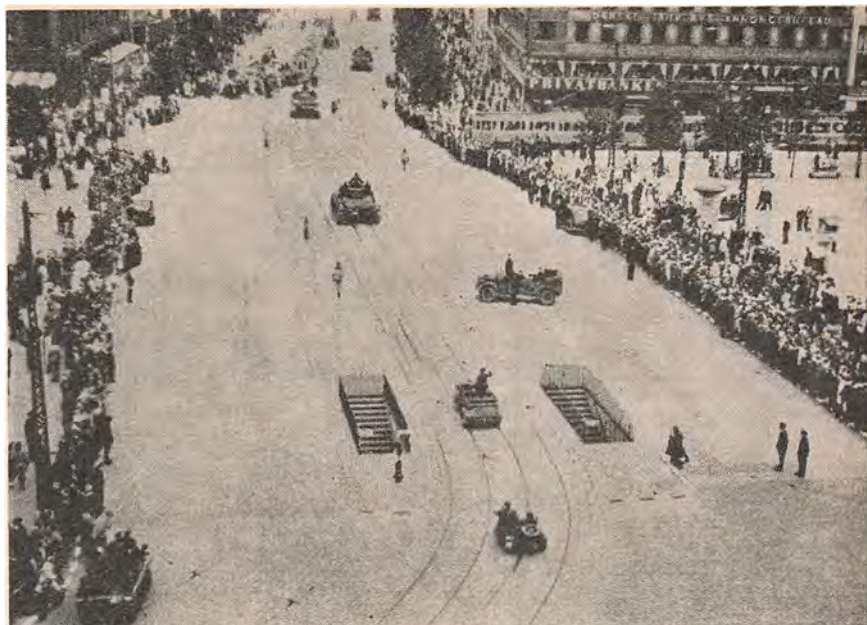

kritikken er subjektiv, altså præget af kritikerens egen opfattelse og indstilling. Men spørgsmålet er alligevel, om en anmeldelse ikke først og fremmest er skrevet for at give læseren et indtryk af vedkommende bog – omend set med kritikerens øjne. Det kan ikke være rigtigt, som man ofte har indtrykket af, at anmeldelsen meget mere prætenderer at være et selvstændigt digterværk og altså er skrevet til anmelderens egen forherligelse.

Den digtning, som er fremme i dag, er direkte eller indirekte præget af krigen og dens følger. I tyve år har vi læst krigsbøger, set krigsfilm, krigsbilleder. Det er ikke mærkeligt, at en så rystende katastrofe har sat digternes penne og skrivemaskiner i bevægelse, især ikke, da krigen jo egentlig fortsætter ud over jorden, og krigstruslen hænger som en atomsky over os. Alligevel er der andet i verden end krig. Det kan nok være nødvendigt at skildre det grupvækkende og makabre, nøden og elendigheden, men vi kommer til et punkt, hvor vi ønsker andre ting frem, det positive, som trods alt findes i tilværelsen.

Den moderne kunst – inden for alle grene – skal give udtryk for tidens angst og usikkerhed, menneskets situation i det i virkeligheden ufri velfærdssamfund. Kunsten er derfor anderledes, fra formens og indholdets side, end den var i for eksempel 1890 eller 1920. Man skal ikke møde den med usaglig kritik. Derimod kan man nok tillade sig at betragte en del som eksperimenterende. Aksel Sandemose skrev engang i min grønne ungdom til mig, at man ikke sådan måtte kunne se værktøjet stikke frem af det fuldførte værk. På lignende vis synes mange unge kunstneres arbejder ufærdige. Ikke, at der har været arbejdet for lidt med dem. I mange tilfælde har der endda sikkert været arbejdet overmåde meget. Men hverken ramme eller indhold ligger fast. Den virkelige originalitet mangler. Man ville, hvis det drejede sig om vedkommende forfatters bedste ting, blot ved at læse en enkelt side let kunne genkende for eksempel Johannes Jørgensens, Sophus Clausens, Johannes V. Jensens, Knut Hamsuns stil. Om hvor mange moderne forfattere kan det samme siges?

En kunstner er vel næsten altid påvirket af andre, og der skal ofte et fint øre eller øje til for at opfatte det originale, afvigende, dét, der – om jeg så må sige – skiller eleven ud fra mesteren. Påvirkning behøver ingenlunde at være af det onde. Molière

Tyskerne sætter tanks ind for at skræmme københavnere. Skrives der for meget om krigen?

sagde: »Jeg tager min ejendom, hvor jeg finder den.« Og Aristoteles: »At digte er at efterligne.«

Mange af Johannes Jørgensens ungdomsvers ligger tæt op ad franske forbilleder, men det forhindrer ikke, at de er den skønneste poesi, bl.a. fordi de har fået den danske tone med.

Jeppe Aakjær, der har ladet så mange læs avner flyve for vinden, har også skrevet virkelig udmærkede ting. Men er ikke noget af det bedste de digte, hvori tonen fra hans mors salmebog vælder frem? Aakjær, som ikke selv var religiøs eller i hvert fald ikke ville vedgå det, får her en gammel strofe til at tone på en ny, værdifuld måde.

Hvad er påvirkning, hvad er efterligning? Det har ofte undret mig med de mange lighedspunkter, kritikere har kunnet finde i forfatteres værker, og det har ikke sjældent forekommet mig temmelig søgt. Vi skal være lidt varsomme med at drage paralleller. Det er sikkert ikke sjældent sket, at en forfatter er blevet beskyldt for at ligne en anden, som han overhovedet ikke har læst.

I en i øvrigt rosende anmeldelse af Martin A. Hansens »Jonatans rejse« skrev professor Hans Brix: »Hvem han ligner? Sæt ham midt imellem de to Harald'er, så passer det. Altså Harald Bergstedt og Harald Tandrup.« Kommentarer er formentlig overflødige!

Man spørger også sig selv, om Paul la Cour, da han udsendte sine næste berømte »Fragmenter af en dagbog« (1948), var klar over, at

Chr. Molbech har skrevet en bog med samme titel. Eller om Knud Rasmussen, da han i 1932 fik »Den store slæderejse« udgivet, vidste, at den unge forfatter Georg Jensen kun 4 år tidligere havde udsendt en bog med samme navn.

En åndsretning er ofte som patentmedicin: alle skal indtage den. Og den samme unge digtergeneration, der docerer frihedens evangelium, har en tilbøjelighed til at give sig selv eneret på at frembringe litteratur af nogen værdi. Desværre animeret dertil af kritikerne.

Litteratur – eller kunst i det hele taget – er dog et antageligt område, og ikke alle behøver at følge samme retning. Karen Blixen eller Tom Kristensen skal vel ikke til at skrive modernistisk, fordi de er nået hinsides verdenskrig nr. 2?

Der er plads nok til både unge og ældre. Det har som bekendt alle dage været sådan, at de unge har set med en vis overbærenhed på dem, der er begyndt at gråne ved tindingerne. Desværre er det jo tragikomisk, for de unge vil uvægerligt selv i løbet af en kort årrække blive indhentet af samme skæbne, og de vil da vide, at virkelig gammel, fysisk og psykisk, bliver man som regel først i en meget senere alder, altså længe efter, at de synlige alderdomstegn har vist sig.

Omvendt er der mennesker, som – samtidig med, at de snobber for antikviteter – er dødsensangste for selv at blive kaldt en oldsag. Det burde de ikke tage så tungt.

For nylig erklærede en ung stud.

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

Slagterforretning

Aaboulevarde 47, Århus
Tlf. 2 30 27

Sjøreen & Co.

Malerfirma
Århus

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Aarhus

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entreprenør - murermester
Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El- og installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør

Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Aarhus

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægersborgvej 17-19, Aarhus

MEIERIET
Jestebco

Århus by's førende

TELEFON 2 97 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A

Århus

Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- båndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryegade 24, Århus. Tlf. 2 00 99

lige ved katolsk kirke og

Rådhuspladsen 1, Århus.

Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS · VAND · VARME · BUKKENSLAGER · SMEDE · MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a · Aarhus

Telefon (061) 6 89 31 · Giro 17117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Århus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Århus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens

Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg

Telf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg

Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand

v/ Hans Nielsen & Søn

Fruestræde 10, Svendborg

Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg

Telefon 21 14 10

Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg

Telefon 21 10 16

Flytteforretningen

2021

Skattergade 5-7 · Svendborg

Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Kongelysvej 10-12, Gentofte

Tlf. *GE 7166

Svendborg-København hver dag

Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg

København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

Holbæk

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 · Holbæk

Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

THERMALIND-varmetæppe lindrer mod
smerter fra gigt, ischias og sygdomme som
kræver varme. - Oplysninger hos

JENSEN & OLSEN

Holbæk · Telf. 365

Odense

TILBYEN
- i byen
FRABYEN smut ind i

Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper

Odense H.
tlf. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. ¼

K. K. L. Simonsen's etf.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

**FORNY DERES
ABONNEMENT**

mag, i fjernsynet, at der blev udgivet for mange bøger i Danmark, at en del udenlandske aldrig burde have været oversat, og at der var romaner og digtsamlinger, som ikke var tryk-sværten værd. Forhåbentlig betyder dette ikke, at vedkommende ønsker bogcensur eller bogdiktatur indført. Eller ensretning.

Det moderne milieu har sin betydning, og naturligvis præges menneskene af omgivelser og begivenheder, men utvivlsomt er de arvelige faktorer aldeles afgørende. De grundlæggende egenskaber forandres næppe på grund af tid og sted.

Den moderne kunstform vil selvfølgelig blive afløst af andre kunstformer. Litteraturen vil sikkert nå til mere afklarede udtryk. Rimet, som stort set er forladt af moderne digtere, vil utvivlsomt vende tilbage, og dermed den mere formelle lyrik. For øvrigt er der jo også i ældre tider skrevet digte uden rim.

Den russiske digter Jevgenij Jevtusenko skriver i sine »Erindringer i utide« (dansk oversættelse ved Erik Horskjær 1963):

»Jeg gik ikke den lette vej, som mange vestlige digtere har valgt, nemlig at gøre selve begrebet rim til noget forældet og skrive noget, der halvvejs er vers, halvvejs prosa. Der-ved har de dræbt poesien værdifuldste egenskab – musikken.«

Og han skriver også i samme bog:

»Hvis man scorer et mål i poesien, vil der som oftest lyde tusinde dommerfløjter for at erklære det for ugyldigt, og det er umuligt at bevise noget ...

Sporten er trods alle intriger og svinstreger som helhed mere renlig end litteraturen.«

Det gamle spørgsmål om, hvad kunst egentlig er, dukker stadig op. Der er forskel på følelse og sentimentalitet. Den sidste har en klang af naivitet og overdrivelse. Næppe noget menneske, selv det mest hårdkogte, er helt uden følelse. Man er altid påvirkelig for indtryk. Det hårde, udfordrende er endda ofte kun en tynd skal. Men jeg tror også, at der må et vist stænk af sentimentalitet til, for at man kan leve. Man skal ikke være »rørstrømsk«, og over for kunsten burde man ikke lade sig påvirke af flitterstads – for ikke at sige direkte humbug. Når en maler frembringer sine billeder i seriefabrikation, først et hus, derefter et træ o.s.v., så er det ikke kunst. Og når en forfatter så at sige skriver sine bøger efter skema med anvendelse af sprogets værste klicheer og fortrins-

vis med hensyntagen til bogens salgsmuligheder, så har det naturligvis heller ikke noget med kunst at gøre. Men når man i en lille kirke kan finde et ikke videre godt billede af for eksempel de hellige tre konger, udført af en landsbyhåndværker, så vil jeg hævde, at det godt kan være kunst, naiv kunst, fordi manden virkelig har lagt sin sjæl i det, og fordi det virker opbyggeligt på primitive mennesker, der som bekendt ofte er de bedste. Og hvis en lyriker på samme måde med alvor og begejstring har skrevet et digt, hvori han virkelig har givet noget af sig selv, så er det kunst, selv om det måske ikke rummer den store originalitet.

De almene betragtninger gælder selvfølgelig også set fra et kristent synspunkt. Jeg vil endda påstå, at man som kristen har en særlig pligt til at tage stilling til problemerne i den verden, som omgiver os, eller rettere, som vi er en del af. Man skal ikke acceptere, hvad man ikke synes om, men man skal søge at forstå baggrunden også for dét, som måske i første omgang vækker éns modvilje. En kritik burde altid være positiv.

Litteratur – og kunst i det hele taget – er ikke og skal ikke være forbeholdt et mindretal og burde derfor heller ikke beherskes af et mindretal. Vi må (med et dyrt ord) engagere os i kunsten, også som kristne mennesker. Sandt nok er meget af nutidens kunst irreligiøs, men i mange værker spores også netop skriget efter en mening med tilværelsen, en sammenhæng, en Gud. *Aage Dyrkjøb*

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 14.: Septuagesima (s. 101, violet).

MANDAG den 15.: Søndagens messe (s. 101, violet). Ihukommelse af Faustinus og Jovita (s. 838), martyrer.

Eller: Faustinus og Jovita (s. 838, rød), martyrer.

TIRSDAG den 16.: Søndagens messe (s. 101, violet).

ONSDAG den 17.: Søndagens messe (s. 101, violet).

TORSdag den 18.: Søndagens messe (s. 101, violet). Ihukommelse af Simeon (s. 383), biskop og martyr. *Eller:* Simeon (s. 838, rød), biskop og martyr.

FREDAG den 19.: Søndagens messe (s. 101, violet).

LØRDAG den 20.: Gudsmoders lørdagsmesse (s. [88], hvid).

SØNDAG den 21.: Sexagesima (s. 106, violet).

Faste og alkohol

For flere år siden bragte Ugebladet en meddelelse fra Rom om, at selv om den eukaristiske faste var sådan og sådan, så var det ikke tilladt at drikke andet end almindelige spirituosa indtil den angivne tid, *ikke stærke drikke*.

Da den eukaristiske faste blev nedsat til tre timer før kommunionen, erfarede jeg fra en god katolik, at nu blev der ikke mere skelnet mellem stærke og almindelige spirituosa, man kunne drikke spirituosa indtil tre timer før kommunionen, hvilket tilsyneladende også fremgik af de på kirkedørene opslåede eukaristiske bestemmelser.

Nu er den eukaristiske faste nedsat til en time før kommunionen, og jeg har hørt udtalelse fra en side om, at dette var gældende under alle forhold, mens jeg fra anden side har hørt, at der, så vidt det forlød, var blevet meddelt fra en kirke, at selv om den eukaristiske faste var nedsat til en time før kommunionen, så var det stadig gældende, at der ikke måtte drikkes alkohol længere end til tre timer før kommunionen, dog vand og medicin uden tidsbegrænsning.

Da jeg fra anden side har hørt trosfæller omtale sagen som lidt uklare, var det måske ikke helt uden grund, om Ugebladet efter nærmere undersøgelse *ved lejlighed ville ofre et par ord på sagen*, og om det er al slags spiritus der kan drikkes nu og eventuelt indtil kun tre timer før kommunionen. *A. I. Lund*

N.B. Hvis der ikke må drikkes alkohol længere end til tre timer før kommunionen, må det vel også være gældende ved midnatsmessen til jul og påske?

Svar:

Efter de sidste bestemmelser gælder den eukaristiske faste fra én time før kommunionen, uden at der skelnes mellem spise- og drikkevarer. Dog indskræper uofficielle meddelelser og den sunde fornuft, at man bør være mådeholden med hensyn til spiritus, når man senere vil gå til alters. *G.V.*

R.I.P.

Vor kære hustru, mor og mormor
EVA PEDERSEN
er gået bort den 3. februar 1965
efter lang tids sygdom.

Sofus Pedersen
Else og Aage Pedersen
børnebørn

Bed for hendes sjæl.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)
Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger
Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Søner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9—16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

KJ&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,
København V.
Tlf. Eva 4151

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.
Klampenborg.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

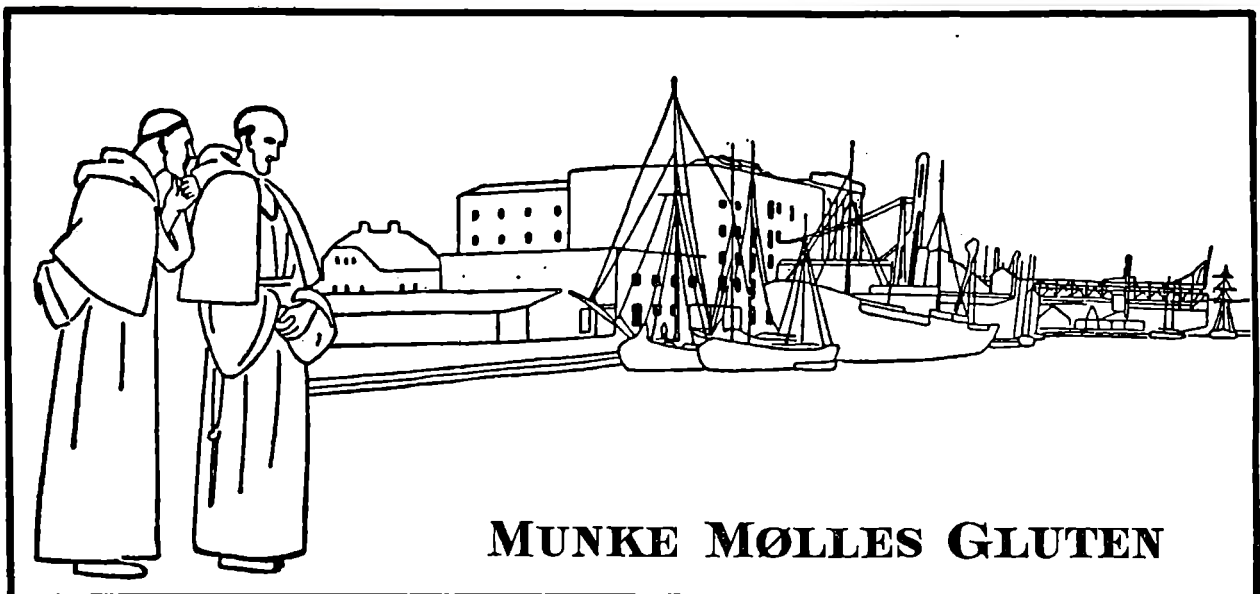
Telefon Minerva *408

EN BANKBOG

åbner alle muligheder
indsat Deres penge i

LANDMANDSBANKEN

MUNKE MØLLES GLUTEN

PAVEN, PATRIARKERNE OG KARDINALERNE

Den melkitiske patriark Maximos IV Saigh af Antiokia, den første kardinal, Paul VI udnævnte, udtaler, at kardinalkollegiet med udnævnelsen af patriarker af østlig ritus, er trådt ind i en ny udviklingsfase. Han tilføjer, at patriarkerne i stedet for som titularbiskopper at blive knyttet til en eller anden kirke i Rom, hver for sig som titel vil beholde deres eget patriarksæde.

Maximos VI understreger, at paven ved at udnævne patriarkerne til kardinaler har kaldet dem »til sine rådgivere og til på nærmere hånd at hjælpe ham med kirkens almene anliggender og i centralorganisationen og administrationen«. Derfor, siger han, har der for de østlige patriarker åbnet sig »nye horisonter mod et mere almengyldigt apostolat«.

SKOLEDRENG STUDEREDE SORT MAGI

Der synes at være forbindelse mellem en 15-årig engelsk kostskoledrengs tragiske død for nylig og den i visse dele af England genopblussede interesse for – og hemmelige udøvelse af – sort magi. Drengen fandtes skudt på en golfbane fem dage efter, at han havde forladt sit hjem for at genoptage skolegangen på Dover College i Kent. I nærheden af liget lå en revolver og et afskedsbrev. Revolveren stammede fra en skuffe i hjemmets soveværelse, og afskedsbrevet røbede, at det havde været drengens hensigt at tage sit eget liv. Det var maskinskrevet og rummede tillige nogle ord om, hvad der mon nu ville ske med hans sjæl. Hans far fortalte politiet, at drengen havde vist interesse for spiritisme og sort magi.

Antwerpen. Antwerpens socialistiske borgmester, Craeybeckx, har forbudt, at Hochhuths »Stedfortræderen« opføres i byen. (KIPA)

R.I.P.

Vor kære bror

ANKER TVEDE

er afgang ved døden den 31. januar 1965.

På familiens vegne
Jens Tvede

Bed for hans sjæl.

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

Georg Larsson

Det danske hospitalsinventar

Fyensgade 6, København N.

Hospitalssege, madvogne,
transportvogne,
klinikinventar.
Specialitet: Gummihjul.

FAMILIE-FERIE på KLITBORG

Hold ferie med hele familien på Klitborg (Nykøbing S.) i dejlige omgivelser ved skov og fin sandstrand. Vær sammen med andre katolske familier og drøft fælles problemer ved foredrag og samtaler.

Der er 2 lejre i år: 1) Fra 7. juli til 16. juli. 2) Fra 17. juli til 26. juli.

Emnet for foredragsrækkerne: 1. lejr: »ER VI KRISTNE GLADE?«
2. lejr: »KAN VI OPDRAGE VORE BØRN TIL KATOLSKE KRISTNE?«
Nærmere oplysning og program fås ved henv. til: Feriehjemmet KLITBORG, Valby Langgade 117 A, Kbh.-Valby — eller ring til Søster Franciska: Før kl. 14.00: (01) 30 13 64 — efter kl. 17: (01) 71 48 72.

SCT. ANNÆ REJSER 1965

Palæstina: Påsken — 5.-20. april — 16 dages flyverejse til Israel (Tiberias) — Jordan (Jerusalem) — Hjemrejse via Damaskus, Baalbek, Beirut.
Pris: Kr. 2565 — incl. udflugter. Rejseledere pater T. Langsted og Annie Rastrup.

Italien: 23. juni-10. juli — 18 dages togrejse — Rom — Sorrento (besøg på Monte Cassino, Capri, Amalfi) — Firenze.
Pris: Kr. 1135 — incl. sovevogn og udflugter.
Rejseledere pater Leo Drzal og Annie Rastrup.

Lourdes: 3.-10. august — 8 dages flyverejse til Lourdes.

Rejsen er beregnet for raske.

Pris: Kr. 825. Rejseleder pater Johs. Langsted og Annie Rastrup.

Program og alle oplysninger fås hos Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. — Telefon Sundby 86.

Pastor d'Auchamps rejser 1965

30. gruppe. Rom-Assisi 19. maj - 5. juni ..... 18 dage kr. 1000

31. gruppe. Ravenna-Rom-Assisi 28. juni - 19. juli .... 22 dage kr. 1250

32. gruppe. Rom-Assisi 5. sept. (kl. 16) - 22. sept .... 18 dage kr. 1000

Program: E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18. Øbro 4642 x (bedst kl. 18-20).

En rejse i efterårsferien, hvis en skole melder sig.

Den officielle danske deltagelse i festlighederne for 1100 året for St. Ansgar's død: Hamburg 16.-20. juni 1965. Forespørgsler: Fru Tradsborg, Hostrup Have 46, København V. Tlf. om aftenen: 35 48 96.

Det levende Lys

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

ASP-HOLMBLAD

STEARINLYSFABRIKER

København

ASP-HOLMBLAD

VIII internationale katolske TV-Festival

Monte-Carlo, den 2. februar.

Med udsigt til det blå Middelhav – til palmerne og de blomstrende mioser – åbnedes den 1. februar den VIII internationale katolske TV-Festival i Monte-Carlo. 52 deltagere fra 15 forskellige lande måtte her lide den hårde skæbne at skulle trække gardinerne for til en af verdens skønneste udsigter og i stedet lukke sig inde med fjernsynsskærmens gråhvide landskab. Hvad der for de fleste danskere er aftenens daglig tilbagevendende afslappelse, er her blevet til en hård arbejdsdag fra 9 morgen til 6 aften. Mindre kan ikke gøre det, hvis man skal nå igennem en serie på 42 programmer udvalgt af de deltagende landes katolske fjernsynsfolk. Den samlede spilletid er ganske vist »kun« ca. 22 timer, men hver enkelt udsendelse bliver grundigt præsenteret og gennemdrøftet ved en meget langsommelig procedure med oversættelse til de forskellige hovedsprog af hvert indlæg. Franskmandene kan ikke forstå amerikanerne og omvendt – englænderne mener en oversættelse af det tyske er »meget nyttig« og så videre. Heldigvis er der ingen russer, og den eneste kineser taler flydende engelsk. Men han er også fra Formosa. En »rigtig« kineser ville sikkert have forlangt oversættelse – om ikke andet så af prestigehensyn.

Et katolsk initiativ

Katolikkerne er ikke bagefter, hvad angår internationalt samarbejde på fjernsynets område. Mens vi i år kan afholde den ottende af den slags festivals, er de »civile« fjernsyn først ved deres femte festival, der afsluttedes om lørdagen, som vi rykkede ind i Palais des Congrès om mandagen. Og det var de katolske fjernsynsfolks første primitive sammenkomster i Monte Carlo, der gav lilleputstatens fyrste ideen til at konstruere den hypermoderne kongresbygning, hvor vi nu samles, og til at invitere TV-folk fra hele verden til årlige festivals. Radio-Monte-Carlo, der også sender TV, står for det tekniske apparat, der omfatter et kolossalt internt TV i

hele bygningens mange etager. Men det skal indrømmes, at den »profane« festival er vokset den katolske over hovedet. Således blev der i år præsenteret et program på i alt 40 timer – det vil sige det dobbelte af det katolske. Der var også flere lande repræsenteret: 21 lande (herunder også Sovjetunionen og alle østlandene) mod vore 15.

Den »profane« festival

Eftersom den katolske festival kun lige er begyndt vil det være naturligt først at skrive lidt om resultaterne af den »store« festival. Den store nyhed var farvefjernsynet, der blev demonstreret første gang på en international kongres. Det drejede sig om det franske system, der går under navnet SECAM. Det viste klart sine to fordele: mulighed for transmission over lange afstande (programmet blev sendt fra Paris) – og mulighed for båndoptagelse. Det forlyder, at Sovjetunionen skal være interesseret i at vælge det franske system til fordel for det amerikanske og tyske. En endelig afgørelse angående valget af et fælles system for Eurovisionen vil blive truffet allerede i år. Man talte også på kongressen om en tjekkoslovakisk opfindelse af fjernsyn i relief. Metoden vil blive præsenteret på en festival i Prag.

Hvad angår selve programmerne, bemærker man en tiltalende tendens til at »se over murene«. Således viste Sovjetunionen TV-programmer inspireret af italienske, polske og ungarske værker. Tyskerne valgte Tchekov. Tjekkoslovakiet viste »Antigone«, italienerne Alexandre Dumas (De tre musketerer) og franskmandene H. C. Andersen. Fjernsynet er altså i virkeligheden ved at skabe et forenet Europa og viser sig at være et vidunderligt instrument til international forståelse. Her er listen over de prisbelønnede værker:

1. Det æstetisk og teknisk bedste program: Italien: De tre musketerer.
2. Mest virkningsfulde program for international forståelse: Jugoslavien: Reportage om Skopje.

3. Bedste manuskript: Ungarn: De ved, hvad kærlighed er.
4. Bedste iscenesættelse: Vesttyskland: Retfærdighed i Woporoworsk.
5. Bedste børneprogram: Sovjetunionen: Egetræet i vinteren.
6. Bedste kvindelige hovedrolle: USA: Shelley Winters.
7. Bedste mandlige hovedrolle: Frankrig: Jacques Duby.
8. Den internationale kritiks pris: Italien: Gåden Oppenheimer.
9. Den internationale katolske radio og TV-sammenslutning UNDA's pris: Vesttyskland: Kvælergrebet.

Den katolske festival

Den katolske festival er godt begyndt med en fremragende vesttysk iscenesættelse af Claudels »Budskabet, der bragtes Maria«. Stor opmærksomhed blev også en dokumentarfilm til del. Den er lavet af den franske dominikaner Pichard, der arbejder med radio og fjernsyn i Afrika. Filmen viste radio og TV's opgave på et helt kontinent, hvor bogen og den skrevne presse endnu er trængt igennem. Den gamle ikke-skrevne kultur springer Gutenberg over og får evangeliet forkyndt direkte gennem transistor og TV. Hvad dette vil komme til at betyde for Kirkens mission i udviklingslandene i Afrika og Asien er endnu ikke til at overskue.

J.M.

Vincentgrupperne

efterlyser en båndoptager og et fotoapparat, som kan gavne i Congo. I det forløbne år fik grupperne en masse tøj sendt af sted, og man postede næsten kr. 60.000 i checks til u-landene. Men vi kan komme høre op! Send tøj til Hans Bogbinders Allé 2, København S – penge til Skt. Vincentgruppernes Sekretariat, Kildehøjvej 13, Birkerød – postkonto 971 64.

Udenrigsminister Per Hækkerup mødtes fornylig med ungdomsorganisationerne i en aktuel debat om vort lands muligheder for at bidrage aktivt til nedrustningen i verden. Også de katolske ungdomsorganisationer var blevet indbudt og formanden for D.U.K. og U.K.A. havde lejlighed til at tale til den store forsamling. På billedet ser vi U.K.A.-formanden Per Wedell Topp overrække Per Hækkerup pavenes Bombay-appel.

katolsk 19. FEBRUAR 1965 113. ÅRGANG uge 8 blad

Thomas' stille verden

Pater Gustav Scherz
fylder 70

Hvad er der sket
siden Lateran forliget?

Per Hækkerup og Bombay-appellen

Hækkerup, ungdommen og nedrustningen

»Jeg har med stor interesse læst pавens fredsappel, og jeg synes, den indeholder mange gode tanker og synspunkter,« sagde udenrigsminister Per Hækkerup ved det store ungdoms- og nedrustningsmøde, der blev holdt på Christiansborg lørdag den 6. februar. Fra katolsk side deltog repræsentanter for Katolsk Studentergruppe, Danmarks unge Katolikker og Unge Katolske Arbejdere.

Nedrustningsspørgsmålet – et af de centrale problemer i den internationale politik – er noget af en hjertesag for den danske regering, der gennem kontakt med Sverige og de NATO-lande, der deltager i nedrustningskonferencen i Genève, følger nøje med i udviklingen. For yderligere at intensivere arbejdet har regeringen nedsat et udvalg, der har til opgave at studere aktuelle nedrustningsforslag.

Udvalget, der sorterer under udenrigsministeriet og har dettes direktør til formand, har fundet det vigtigt, at bidrag fra interesserede og aktive kredse kommer med i betragtning sammen med det arbejde, der udføres på officielt plan. Derfor havde man indkaldt til et møde omtalte lørdag. I mødet deltog repræsentanter for en lang række ungdomsorganisationer.

Udenrigsministeren indledte med en saglig og objektiv redegørelse for det emne, der var på dagsordenen.

Han lagde ikke skjul på, at det her drejede sig om et spørgsmål, der både havde med den internationale sikkerhed og den internationale magtpolitik at gøre. Det var hans opfattelse, at Danmark kunne tage et eller flere initiativer, helst i samarbejde med de øvrige skandinaviske lande, men de måtte være vel gennemtænkte, og det var vigtigt, at de blev fremlagt på det rigtige tidspunkt.

Der meldte sig mange deltagere til den frie debat, og taletiden måtte derfor begrænses til 5-7 minutter pr. taler. Indlæggene er blevet fyldigt omtalt i dagpressen, så vi skal her koncentrere os om de katolske talere – Erling Tiedemann fra Danmarks unge Katolikker og Per Wedell Topp fra Unge Katolske Arbejdere.

Tiedemann sagde, at han ikke betragtede nedrustning som det egentlige problem. Det egentlige problem er, at folkene ikke har tillid til hinanden, at de er præget af frygt for hinanden. »Den egentlige fare er ikke de militære rustninger, men at hjerterne er rustede mod hinanden. Og man skal ikke bare tro, at det er de hadske aktivister, som har det sådan. Her i vores pæne lille land sidder alle de pæne ældre damer og læser deres pæne avis, og de fyldes med frygt og mistillid til andre folk,« sagde Erling Tiedemann og han fortsatte:

»Forudsætningen for nedrustning

såvel som for fred er tillid til, at sikkerheden bliver bevaret, selv om våbnene forsvinder. Men en sådan tillid kan kun bygges op på politisk, økonomisk, social, national o.s.v. balance, og en sådan balance kan kun realiseres, hvis det bliver sandhed og retfærdighed, som regulerer forholdet mellem staterne. Det vigtigste fredsarbejde er at være med til at skabe balance. – Jeg vil gerne her nævne den fredsappel, som pave Paul VI har fremsat i Bombay for nylig, og hvor han netop går ind for, at en del af rustningsbudgetterne skal anvendes til hjælp til U-landene. Det er jo ikke bare, fordi de store beløb, som i dag anvendes til militære udgifter, springer i øjnene på baggrund af nøden i U-landene, men især fordi U-landene jo er tydelige eksempler på kimen til hele den spænding, som skaber forudsætning for oprustning og krig: nemlig den uretfærdige fordeling af goderne på jorden.

Nu har der været talt om nedrustning og fred siden 1945, og jeg tror, at vi hellere må se i øjnene, at regeringerne ikke kan løse disse problemer, så længe den nationale absolutisme opretholdes! Sagen er jo, at regeringerne ikke besidder den kompetence, som er nødvendig for at kunne løse spørgsmålene. Når man i en kommune, et amt eller en stat har problemer, som skal løses, vælger man ad demokratisk vej en fælles myndighed og udstyrer den med den kompetence, som er nødvendig for at kunne løse problemerne. Noget lignende findes ikke på globalt plan: Vi har ingen international myndighed, som er udstyret med den fornødne kompetence til at løse problemerne, så længe staterne betragtes som de gør i dag. Når staterne derfor mangler den sikkerhed, som et retssamfund mellem landene betyder, må de grunde deres sikkerhed på våbenmagt.

Nu må det være naturligt at slutte med at spørge, hvad vi som ungdomsorganisationer kan gøre, hvis det ikke kun skal være ord:

1) Ungdomsforbundene må først og fremmest virke for den hjerternes afrustning, som her er omtalt, blandt deres egne medlemmer.

2) Vi må møde med det krav til undervisning og presse, radio og TV,

Erling Tiedemann: »Den egentlige fare er, at hjerterne er rustede mod hinanden.«

Ved det store ungdoms- og nedrustningsmøde på Christiansborg var ungdomsgrupperne i vor hjemlige Katolsk Aktion godt repræsenteret, og der var i det hele taget tale om stor enighed blandt deltagere fra kristne organisationer.

at de virker for afspænding og ikke for hetz. Her vil jeg gerne gøre opmærksom på, at paven har betroet sit fredsbudskab netop til journalisterne, fordi de har så stort et ansvar for opinionsdannelsen.

Til slut: Lad ikke dette møde med ungdommen blive det sidste. Hvis indbydelsen forfølger relevante mål m.h.t. nedrustning, kan disse kun nås gennem flere møder.»

Erling Tiedemanns indlæg blev af »Information« betegnet som eftermiddagens bedste. Det er i øvrigt værd at lægge mærke til, at næsten alle talerne – hvor forskellige synspunkter de end stod for – netop sluttede med ønsket om, at dette møde med ungdommen ikke måtte blive det sidste. Det var en udfordring, som Per Hækkerup undlod at knytte kommentarer til i sin bidske afslutningstale.

Efter Erling Tiedemann besteg Per Wedell Topp talerstolen på Unge Katolske Arbejderes vegne.

Topp gjorde opmærksom på, at Unge Katolske Arbejdere – i overensstemmelse med deres kristne livsopfattelse – havde taget klart standpunkt allerede i 1962, da man i et åbent brev havde opfordret såvel østlandene som vestlandene til at indgå nedrustningsaftaler. Topp henviste til Per Hækkerups understregning af, at nedrustningsforhandlinger burde være realistiske. Hvorfor ville udenrigsminister Per Hækkerup så ikke gå med til at anerkende Østtyskland som stat, når man dog anerkendte Vesttyskland?

Per Wedell Topp var enig med Erling Tiedemann i, at det var realistisk at tale om en hjerternes nedrustning. Topp havde personlig deltaget i konferencer og kongresser for arbejdere på begge sider af jerntæppet. I Østtyskland hørte man om bekæmpelse af Vesttysklands imperialistiske tankegang, i Vesttyskland om det østtyske diktatur og om undertrykkelse af den menneskelige frihed.

»Per Hækkerup ønskede ikke, at vi skulle uddele skriftligt materiale. Paul VI's Bombay-appel, hvori han

På den »katolske række« ses inderst mod yderst Erling Tiedemann, Per Wedell Topp, Erik Nielsen, Erik Green-Petersen, Sven Bang og Michael Sterll.

opfordrer til at stoppe rustningskapløbet, kan man derfor selv afhente hos os efter mødet. Her vil jeg spørge Per Hækkerup, om hans stilling til det af Paul VI anbefalede verdensfond, hvis midler skulle komme fra landenes rustningsbudgetter og understøtte udviklingslandene?

De 15 fattigste lande udgør 50 pct. af verdens befolkning og har mindre end 10 pct. af den samlede verdensindkomst, hvorimod de 15 rigeste lande kun udgør 15 pct. af verdensbefolkningen, men har 70 pct. af verdensindkomsten.

I de 15 fattige lande er den årlige indkomst mindre end 150 dollar til sammenligning med USA og Canada, hvor indkomsten er 1000 dollars pr. indbygger.

Over halvdelen af USA's budget går til militære udgifter og herhjemme har vi budgetteret med 2000 mill. til forsvarsudgifter, hvilket ikke tyder på, at regeringen har nedsat militærudgifterne, idet forsvarsudgifterne for finansåret 1964-65 er 1650 mill. kr. – En forøgelse på 350 mill. kr.!

Vi mener, at dette må ændres, og at militærudgifterne bør bruges til U-landsbistand og løsning af vort hjemlige boligproblem, og altså, at hvad der spares på nedrustning, bør fordeles på disse poster. Selvfølgelig bør overgå til en fredstjeneste for U-landene. Udgifterne skulle gå til uddannelse af unge, der rejser ud for at lære U-landene hjælp til selvhjælp. De skal ikke undertrykkes eller påtvinges europæisk civilisation og kolonialisering, men so-

cialiseres. Samfundsstrukturen må ændres, sagde Topp. Og han sluttede med at sige:

»De unge skal aftjene deres værnepligt med opbygning af samfundet, ikke med nedrivning af samfundet, og vi må lære at have tillid til hinanden.«

Udenrigsminister Per Hækkerup var, som »Information« skriver i sit referat, i usædvanlig grad kontant i sit over 50 minutter lange svar til diskussionsdeltagerne. Der var ikke antydning af snakken de unge efter munden. Han var saglig, men også kvik og elegant – i visse tilfælde lovlig elegant, vil nogen måske sige. Til de to katolikkers indlæg sagde han følgende:

»Tiedeman anstillede en række betragtninger, som er interessante, selv om vi har forskellig ideologisk baggrund. Om man nu vil bruge ordet »tillid« eller »afspænding« er mindre vigtigt, men jeg er enig i, at afspænding er vejen for afrustning!

Til Topp kan jeg svare, at jeg med interesse har studeret paven fredsbudskab og synes, at den indeholder mange gode tanker og synspunkter.«

I forbindelse med besvarelsen af spørgsmål fra anden side, udtalte Per Hækkerup: »Man har spurgt, hvorfor den danske regering ikke i dette tilfælde følger det almindelige princip i enhver stat, at anerkende den regering, som faktisk har magten. Dette skyldes, at den danske regering ikke anerkender, at Østtyskland er en selvstændig stat, men et løsrivet område af Tyskland.«

En bredere Tiber

I det engelske ugeblad »The Tablet« beskæftiger den tidligere britiske ambassadør i Danmark, sir Alec Randall, sig med Lateran-pagten – den aftale mellem Vatikanet og Italien, der gjorde det af med pavens frivillige fangenskab. Årsagen til, at sir Alec tager spørgsmålet op, er ikke noget rundt jubilæum, for det er 36 år siden, aftalen blev indgået, men det er en af de begivenheder, man støder på, når man gennemgår mærkedagene i februar. Underskrivelsesdatoen var den 11.

Det var jo under Mussolini, at forliget blev indgået. Il Duce var selv aldeles uinteressert i religion, men han kunne godt bruge lidt mere velvilje fra katolikernes side. Det er imidlertid en kendt sag, at Mussolinis kirkefjendtlige medarbejdere fik kæphesten i fornyet gallop, så snart festlighederne omkring underskrivelsen og de obligatoriske diplomatselskaber var afviklet. Der var også dem, der spåede, at aftalen ville gå i stykker, det øjeblik den fascistiske regering blev afløst af en demokratisk, men disse forudsigelser holdt ikke stik. Pius XI – som uden tvivl vil stå i historien som en af paverækkens helt store navne – havde skuet vidt. Der var noget eviggyldigt over de tanker, han havde gjort sig med pagten. Enhver af de paver, der er kommet efter Pius XI, har da også kunnet gøre sit til at paveembedet udviklede sig i universel og overnational henseende.

Der er kun forekommet enkelte tilfælde af formelle stridigheder i forholdet mellem den demokratiske italienske stat og Vatikanet. Men ingen, der besøger Rom i dag, kan lade være med at spørge sig selv, om pagtens første paragraf, der handler om Roms karakter af hellig stad, egentlig ikke er ved at være et dødt bogstav. Her tænkes ikke på bikinierne på stranden ved Ostia, på livet i visse natklubber eller på om »Stedfortræderen« bør opføres i Rom. Her menes snarere, at den ligestyldighed over for religionen, der præger den vestlige civilisation som helhed, også har fået et godt tag i selve Rom.

En anden ting, der netop i disse måneder leder tanken hen på Lateranpagten, er de meget omtalte begivenheder omkring det italienske præsidentvalg. Det har nok været af betydning (på godt og ondt) for forholdet mellem Italien og Vatikanet i efterkrigstiden, at det blev et kristeligt-demokratisk parti, der blev toneangivende. Og midt i al den kritik, der nu rejses mod partiet, er det nok værd at tænke på, at de politiske forhold i Italien – trods uvej og storme – har været nok så stabile som andre steder – ja sammenlignet med for eksempel Frankrig næsten ideelle.

Det kan kun hilses med glæde, at de italienske borgere får mere og mere svært ved at finde prædikener og biskoppelige udtalelser, der giver anvisning på, hvor valgkrydset skal sættes. Det betyder ikke, at Kirken skal frasige sig sin naturlige ret til at fremkomme med en moralsk stillingtagen i sociale anliggender, men udviklingen kræver megen takt. Og som man siger: »en bredere Tiber« – d.v.s. mere albuerum for italienske politikere.

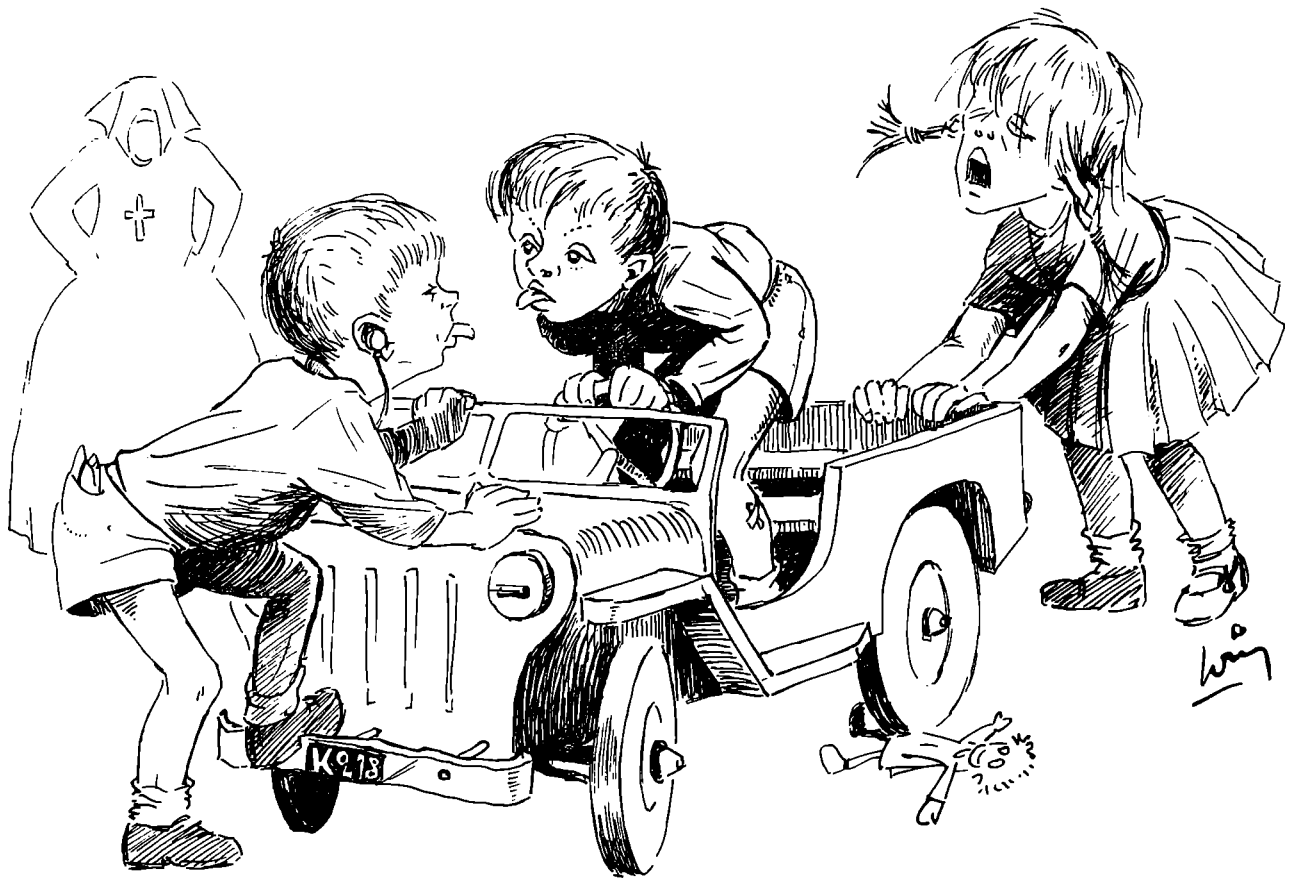
Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 10-14. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Pruser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Da Thomas blev født, var han en lille blå fyr med arme og ben så tynde, at han så ud som om han havde haft bedre af at vente lidt længere med at starte på sin nye livsbane. Han var nr. 5 i rækken i sin familie. Nogen vil måske synes, at det var en gruelig mængde børn, men det får mig til at tænke på et interview, jeg engang læste med en ung pige på 16 år. Der var 14 børn i hendes familie, og den unge journalist sagde spontant til pigen: »Er det ikke lidt mange søskende at have,« hvortil pigen omgående svarede: »Nej da, kunne du fortælle os, hvem vi skulle undvære.«

Øjnene, der ved fødselen havde syntes så store, blev dag for dag mere spørgende. Han holdt mest af at ligge nede i sin kravlegård. Hans mor og far og sundhedsplejersken var enige om, at han nok bare var lidt smådøven. Hans mor hævdede dog gang på gang, at drengen havde noget særligt over sig, var anderledes end de andre børn havde været. Resten af familien slog det hen i sjov og sagde, at det syntes mødre altid om den sidste.

Det skete en aften, da hans storesøster, Aja, da hun skulle i gang med opvasken, i bare kådhed knaldede to grydelåg sammen lige bagved Thomas. Hun stivnede i ét nu, for lille Thomas reagerede slet ikke på braget. Omgående slog hun lågene sammen igen, men stadig ingen reaktion. – Jo, hele familien var styrtet til på grund af bragene, nogle irriterede med irettesættende miner, andre af bare nysgerrighed, alt efter alder og humør. Thomas kikkede på dem alle og havde ét stort spørgende udtryk i ansigtet. Næste gang hans søster slog grydelågene sammen, snurrede han rundt, og vild diskussion opstod om, hvorvidt han havde hørt det, eller set bevægelsen starte. Bagefter er man blevet klar over, at han så mere, og mere opmærksomt end andre børn. På den måde snød han gang på gang sine omgivelser og de læger, der som venner af huset blev spurgt til råds.

Lille Thomas bliver aldrig soldat. Da han var godt to år, lod man ham undersøge af en overlæge i børnesygdomme. Der var intet i vejen med knægten bortset fra, at man burde lade hans hørelse undersøge. Tid blev så aftalt med en ørespecialist, der kikkede ham i ørerne, men der var intet unormalt at se. Man ville så prøve hans hørelse, men da brast det for den lille fyr, og han begyndte at græde.

Thomas' stille verden

En trøst fik forældrene dog, da specialisten bad forældrene sige til Thomas, at han skulle have høretelefoner på. Høretelefoner af den slags man brugte i radioens barndom. Man gjorde personalet opmærksomt på, at man regnede med, at han slet ikke kunne høre noget, og derfor var vi ikke i stand til at fortælle ham noget som helst, men så kom trøsten. Lægen sagde: »Det kan ikke passe, sådan virker han slet ikke.«

Fru Andersen på hørecentralen havde en engleblid tålmodighed, når hun prøvede Thomas' hørelse, og man fandt frem til, at han hørte meget

lidt, men dog mest på sit højre øre.

Begrebet lyd blev pludselig en sært ting i Thomas' hjem. Alle blev sat til at tale normalt til ham, selv om man ikke regnede med, at han kunne høre en lyd. Derimod var han klar over, når hans fars bil kørte ind eller ud af gården. Han vidste straks retningen, når nogen stampede i gulvet, eller når en dør smækkede. Han fik en overgang et helt dørkompleks. Alle døre, han fik øje på, skulle åbnes, og til stor fryd for ham selv knaldes i af al kraft, så pus og tapet tilsidst stod ham om ørerne. Det kunne familienerverne ikke stå for, og snart

startede klapjagten fra dør til dør til større og større fryd for ungen. Man opdagede snart, at han havde en helt urimelig angst for mørke. – Jeg siger urimelig, fordi ingen i hans familie på det tidspunkt havde gjort sig tanker om, at man selvfølgelig bliver utryg, når man som sådan en lille fyr, der måske hører meget meget lidt, også bliver frataget evnen til at orientere sig med øjnene.

Så kastede alle sig ud i mørkeleg, og gradvis forsvandt den største del af utrygheden, men efter den tid brænder der altid en lille lampe ved hans seng. ♦

Det er altid et tyngende problem, når man i en familie får et lille barn, som er født med et handicap, siger forstander Stig Guldborg i denne artikel om lille Thomas, hvis hørelse er meget svag. Men mon ikke De vil finde, at Thomas er en fornuftig og morsom lille dreng?

Af og til kan fremmede mennesker, der kommer på besøg i huset, blive lidt irriteret på den lille, vilde krabat, der ikke vil høre. Ja såmænd har en enkelt forsøgt at tale han kraftigt til rette. De andre unger var ved at blive sure på deres lillebrors vegne, men valgte heldigvis at hyle af grin. Somme tider sidder hele Thomas' familie og bider sig i kinderne for ikke at le uhøfligt, når fremmede voksne sidder og siger de sædvanlige dicke-dikke fraser, som er så almindelige, når voksne fremmede gerne vil takkes familien ved at sige sukkersødt nonsens til den mindste i huset – også selv om de har fået at vide, at han ikke kan forstå et kuk af det hele.

Senere, da Thomas var begyndt i børnehaven, kunne man begynde at føle sig foruroligere, fordi han meget snart fik lært af de andre børn at række tunge. Det ville jo virke lidt upassende, hvis han pludselig begyndte at række tunge af en vældig dicke-dikkende fremmed dame eller herre.

Det var en spændende dag, da Thomas igen kom til hørekontrol og samtidig skulle have taget aftryk til det, man kalder ørefarver, der består af hårdt materiale afformet efter en afstøbning af det ydre øre og ved at forme sig efter ørets facon fastholdes i øret og tilsluttes en lille telefon på størrelse med en to-øre. Med engleblid tålmodighed fandt han sig i at få fyldt plastisk materiale i begge ører, og trygt ventede han på, at det skulle størkne, og hans opførsel i forbindelse med høreprøven og alt det fine tekniske apparatur skal have været et rent lystspil.

Få dage efter fik han så begge høreapparater, og trods sine kun tre år, eller måske netop derfor har han trolig båret dem hele dagen – og hver dag – siden. Begge apparater er anbragt i Thomas' lille private busteholder, og ledningerne fører op til ørerne.

Omgående troede mange mennesker, at han straks kunne forstå, hvad der blev sagt, men for ham er det hele kun støj, og hans – lad os kalde det hørealder – er vel kun som et halvt års barns. I løbet af en måneds tid var han dog allerede så vidt, at han en dag, da hans far med bestemt mine og med lidt vrede i stemmen gik hen for at irretesætte ham, selv trak begge øreholdere ud og vinkede elskværdigt til sin far med en karakteristisk håndbevægelse, der fortæller de andre, at nu kan de godt gå.

Jeg tror, det var vor strålende kunstnerinde, balletdanserinden, Ulla Poulsen, man har tillagt udtalelsen om, at hun ville ønske, hun havde kunnet lære sine balletelever de plastisk skønne og udtrykfulde bevægelser, hvormed et lille svagthørende barn søger at gøre sig forståeligt. Når lille Thomas for eksempel ville fortælle, at han ikke havde mere mælk, mad eller lignende, så lærte han sig

selv at række armene skråt fremad, nedad, og samtidig med at han drejede håndfladerne opad, løftede han underarmene. Ingen var i tvivl om, hvad han mente.

Man mærkede straks en tydelig bedring i hans adfærd. For eksempel holdt han helt op med at smække med døre. Hans høreapparater bevirkede, at hans skrigeri blev dæmpet ned, fordi han simpelthen fik et gevaldigt chock, da han hylede op første gang han havde dem på. Han er en glad og lykkelig dreng med en fornuftskontrolleret tilknytning til sin familie, men han er også tillidsfuld overfor alle og føler sig efterhånden tryk.

Det værste i omgangen med et lille meget tunghørt barn vil ofte for forældrene være den tavshed, der opstår, når man færdes med det. Man kan ikke samtale med barnet om de oplevelser, man har sammen. Dette modvirkes dog hos Thomas af hans eventyrlige vitalitet. En anden ting er, at et sådant barn ikke kan glæde sig til noget, men så må man huske, at ungen til fulde har evnen til at glæde sig over noget. Senere kommer der så problemer, når barnet lærer at tale nogenlunde. Det kan tabe lysten til at være sammen med andre, fordi selv voksne hurtigt glemmer, at man hele tiden skal tale tydeligt, og at barnet hele tiden har vanskeligt ved at orientere sig om, hvor lyden kommer fra.

Der er i dette land talt meget om fjernsynets værdi. Hos Thomas' familie har det betydet en hjælp og støtte i arbejdet med at give ham så mange oplevelser som muligt. Hvor dejligt var det ikke at se hans kraftige reaktion og hidkaldelse af sin mor, da det danske fjernsyn bragte en serie udsendelser med en fransk lille dreng ved navn Pascal. Hver gang Pascal gjorde ting, som man havde forsøgt at advare Thomas imod, blev han forarget, rystede på hovedet, hentede sin mor, pegede på fjernsynet og bed sig i underlæben.

I det, man kalder en normal tilværelse, er der jo ganske bestemte forudsætninger, som betinger, hvorvidt man skal erkendes som normal eller – ja unormal siger man vel ikke direkte om et barn, der har et fysisk eller psykisk problem. Man har et gammelt ord, der siger »Den blinde stakkel og det døve spektakel«, og deri ligger der jo allerede fra gammel tid en vurdering af situationen hos henholdsvis den blinde og hos den døve. Derfor må det hilses med glæde, at

ÆRKEBISKOP HEENAN OM KONCILETS OMSTRIDTE JØDEERKLÆRING

den nye skolelovgivning gør det muligt at forstærke og intensivere undervisningen af sådanne børn, uden at de i realiteten behøver at fjernes fra deres hjem bortset fra som ganske almindelige børn, når de skal i skole om morgenen, og de kan lege i skolen sammen med såkaldt normale kammerater, de kan alle lære hinanden at kende.

Hvad angår en lille fyr som Thomas, der hører dårligt, har den sidste krig jo medvirket til, at der er skabt rivende udvikling i høretekniske apparater, bl.a. ved transistorens opfindelse, og man er i dag i stand til at finde netop det høreleje som barnet – det svagt hørende barn – hører bedst på, og derfra kan man transmittere lyden op eller ned til det plan, som er til størst gavn for den pågældende.

Det er altid et tyngende problem, når man i en familie får et lille barn, som for eksempel er født med et handicap eller i en ganske ung alder pådrager sig det. Alverdens mennesker møder op med deltagende miner og prøver på at give udtryk for deres medfølelse.

Man må lære sit barn at vænne sig til at omgås andre mennesker, uden at det kræver særlige rettigheder. At man lærer sit barn, at det har pligter ligesom alle andre børn.

Man skal gøre sig klart, at et lille menneskebarn er et menneskebarn, hvadenten det har sin fulde førlighed eller ej. Jeg har for resten helt glemt at sige, at Thomas er min egen søn. Det tror jeg imidlertid, jeg vil fortælle Dem her, for måske går De med problemer, som ligner dette, og så kan De se, at selv om jeg nu i 15 år har beskæftiget mig med den slags og har prøvet at specialisere mig indenfor det felt, vil det også i ens egen familie kunne rumme nye ting, som man må tage op til overvejelse og bedømmelse i hver enkelt situation. Men det bedste et barn kan få, er kærlighed. Kærlighed på en sådan måde, at det kan drage nytte af sin opvækst. Og kærlighed er jo ikke bare kys og kram og knus. Kærlighed er fornufts-betonet vejledning.

RADIOGUDSTJENESTE FRA SAKRAMENTSKIRKEN

Søndag den 21. februar kl. 14 udsender Danmarks Radio en optagelse af højmassen i Sakramentskirken i København. Celebrant: Pater Johs. Simons S.J. – Prædikant: Sognepræst Ebbe Simonsen.

– Jøderne har i år et særligt krav på at blive taget med i vor bøn om kristen enhed, sagde den engelske katolske ærkebiskop, dr. Heenan, for nylig i en prædiken i Westminster Cathedral i London, hvor han gjorde opmærksom på jøderne som centrum for en af de livligste diskussioner på det andet Vatikanconcil. Ærkebiskoppen forklarede, at det havde været kardinal Beas hensigt at skaffe jøderne oprejsning og, »hvad der er endnu vigtigere: at nedbryde enhver antisemitisme, der måtte eksistere blandt katolikker«. I denne intention var det første udkast til en erklæring om jøderne formuleret, men araberne og andre folkeslag i Mellemøsten så i denne erklæring mere et politisk end et religiøst dokument. For dem var jøderne først og fremmest det i Israel bosiddende jødefolk, israelerne, og de brød sig ikke om, at man i almindelighed fordømte forfølgelserne af jøder uden at nævne hverken arabiske eller kristne ofre for jødiske (israelske) aktioner.

Den engelske ærkebiskop benægtede, at der lå nogen som helst politisk intention bag udkastet. Det var et rent religiøst dokument, der tilsigtede medlidenhed med de forfulgte jøder og at forhindre alle yderligere forfølgelser af dem. – Også i vore dage forfølges jøder, sagde dr. Heenan. I Sovjetunionen deler de med deres kristne brødre den ugæstfrihed og de restriktioner, en indædt antireligiøs stat pålægger dem. Selv om terroren er formindsket, er der i dag mindre religiøs frihed i Rusland end i de sidste dage af Stalins periode. I vore bønner bør vi i dag medtage de forfulgte jøder i Sovjetunionen, sagde ærkebiskoppen.

Dr. Heenan betegnede arabernes kampagne på koncilet som »spærreilden fra den mellemstlige lejr«. Det første skema var meget kort, sagde han. I skemaet foresloges det, at man – som pave Johannes impulsivt var begyndt på midt under en gudstjeneste – fra kirkens liturgi, kunst og litteratur fjernede alt, hvad der kunne føre til en genopblussen af anti-jødiske følelser. Ikke desto mindre blev der gjort ihærdige forsøg på at trække skemaet helt tilbage, og der udarbejdedes et nyt forslag, hvori man

totalt udelukkede ordene i det oprindelige skema, om at jøderne ikke som race er skyldige i Kristi død. Dersom dette lemlæstede skema blev antaget af koncilet, ville det være, som om man endnu en gang kendte jøderne kollektivt skyldige i Kristi død og endnu en gang fordømte dem for det, sagde ærkebiskoppen i sin prædiken.

Det radikalt beskårne forslag har vakt stor harme blandt hovedparten af koncilfædrene, og de fleste mener, at det ville være bedre *helt* at afstå fra at komme med en erklæring end at lade dette forslag passere. Nu har sekretariatet for kristen enhed imidlertid formuleret et afsluttende dokument, der både skulle være tilfredsstillende for jøderne og på grund af dets supplement angående andre ikke-kristne folk – tillige for alle de øvrige folk. Ærkebiskoppen nærede ingen tvivl om, at dette skema ville blive antaget af koncilet og promulgeret af paven inden udgangen af indeværende år.

Dr. Heenan benægtede i øvrigt, at pave Paul skulle have ændret pave Johannes XXIII's kurs over for »de adskilte brødre«. Pave Paul havde blot som alle andre ansvarlige religiøse ledere hævdet, at der ikke findes nogen mulighed for hurtig og ubesværet forening af alle kirkesamfund, og at det ville være »falsk økumenik« at ændre Kirkens tro og lære for at tækkes udenforstående. Pave Paul dadler derfor de forfattere af populære skrifter, som omgås letsindigt med den katolske lære for at få den til at fremtræde som protestantisk.

NY JESUITERGENERAL

Jesuiterordenens generalkongregation træder den 6. maj sammen i Rom for at vælge den nye general, der skal være afdøde pater Janssens efterfølger. Generalkongregationen kommer til at bestå af ca. 225 særlige udsendinge, som i mellemtiden vil blive udvalgt inden for samtlige ordenens provinser. (KIT)

INDISK STATISTIK

Bombay. Ifølge den seneste opgørelse er der nu 6.515.592 katolikker i Indien, det vil sige ca. 1,5 procent af befolkningen, der tæller ca. 442 millioner. Den katolske befolkning i Indien er siden 1956 vokset med 21 procent. (KIT)

STENOSAGENS FORKÆMPER, UGEBLADETS TIDLIGE-
RE REDAKTØR, DEN INTERNATIONALT KENDTE PA-
TER GUSTAV SCHERZ ER FYLDT 70. HAN FORTÆLLER
I EN SAMTALE MED KAREN PLOVGAARD OM DE GO-
DE GAMLE DAGE I KEJSERTIDENS ØSTRIG OG OM
SIT VIRKE I DAGENS DANMARK.

EN LYKKELIG TILVÆRELSE

Pater Scherz, som den 17. februar fyldte 70 år og dermed nåede den alder, man på gammel dansk kalder »støvets år«, har levet sin meste tid i Danmark. Han er dog ikke født her, og skønt han behersker vort sprog i alle dets afskygninger og sidder inde med et usædvanligt rigt dansk ordforråd, er han ikke af dansk rod.

Da vi taler om hans oprindelse, fortæller han:

– Jeg er helt igennem af østrigsk slægt. Min farfar stod i Radetzky's hær og gjorde under ham tjeneste ved fæstningen *Mantua*, som da lå i en østrigsk provins. Her havde han sit hjem, og her fødtes min far, der som dreng sikkert har lært at marchere til Radetzky-marchens toner. Som

voksen blev han en tid lærer ved militærskolen. Min mor var fra Graz. I øvrigt havde vi slægtninge i de fleste af Østrigs forbundsstater. De elleve nationer, som det gamle rige bestod af, dannede jo trods nationale forskelle et naturligt forbund. Vi følte os alle som østrigere. Selv er jeg født i Wien og tilbragte min første barndom der.

– *Det vil sige, at De husker kejser-tiden?*

– Naturligvis mindes jeg militærparaderne og livet, som udfoldede sig i parker og på gader, samt den ydre glans, som hoffet – trods gamle Franz Josephs personlige spartanske daglige vaner – lejlighedsvis bar til skue. – For øvrigt kom jeg snart fra Wien. Der var jo noget, som hed skole og uddannelse.

– *Skolen?*

– Lå temmelig langt fra Wien og var et katolsk ordensgymnasium. Det kneb vel lidt at sige farvel til hjem og søskende, og jeg husker, at jeg trøstede mig over den første afsked ved i toget at læse en spændende indianerhistorie. – For øvrigt faldt jeg hurtigt til i skolens rytme. Faste og ret strenge regler skulle overholdes. Vi kom for eksempel ikke hjem i juleferien. Personlig havde jeg, der i mine tidligste drengeår brændende ønskede at komme ind på kadetskolen, ikke svært ved at føje mig efter de for vort skolesamfund gældende love. Jeg mindes disse år som en lykkelig tilværelse, præget af orden og harmoni. Jeg havde gode kammerater og ikke én eneste kedelig lærer.

Studieårene sluttede i *Mautern*, redemptoristernes præstesko.

– *Og så kom De til Danmark i 1922! – Hvad »slog« Dem først ved mødet med Deres ny hjemland?*

– Jeg følte det, som om jeg kom til en fredens oase, hvor ordnede forhold rådede. Med Østrigs sammen-

Pater Scherz er født i Wien og har tilbragt sin barndom der.

brud var fulgt tilstande, som stærkt gik ud over civilbefolkningen. Her i Danmark var propper. Gaderne fejedes, jernbanestationerne var rene. Der fandtes varer i butikkerne o.s.v.

– *Menneskene, hvad syntes De om dem?*

– Dem kunne jeg straks lide. De forekom mig ikke så forskellige fra mine hjemlige landsmænd.

– *Den danske natur?*

– Ærlig talt lagde jeg ikke så meget mærke til den lige straks. Senere kom jeg til at holde af de tre ting, som præger Danmarks natur: Bøgeskoven i udspring, den danske strand og de nordiske lyse nætter.

– *Deres gerning?*

– Jeg betragter begrebet »opdragelse« efter dets ordrette betydning: at drage op fra det lave mod det høje. For at kunne det må der orden og plan til. Man skal ikke tro, at en vis grad af bestemt generer børn. I virkeligheden befinder de sig bedst ved at vide, hvor grænsen går. Samvær og samvirke kræver en bestemt orden og en indbyrdes hensyntagen. Det gælder under alle forhold.

– *Men foruden præste- og skolegerningen har De jo også gjort en indsats på et andet område. Som redaktør af »Nordisk Ugeblad for katolske Kristne« bestemte De Dem for at bringe den danske katolske læseverden i kontakt med internationalt katolsk kulturliv. Deres forsøg, ved jeg, har været skattet langt ud over katolikkernes kreds. Har De noget at sige i den anledning?*

– Der kunne siges en del. Jeg har altid interesseret mig for religiøs-katolsk litteratur. At bladet kom til at udrette noget i denne genre, skyldes, at jeg fik megen støtte hos mine medarbejdere. Det er farligt og vanskeligt at nævne navne; men det må være mig tilladt at omtale pater *Alois Pichler*, hvis åndfulde ledere gennem et helt år prægede bladet. Det var også ham, der forårsagede, at berømt religiøs verdenslyrik som *Rilke's*, *Maria v. Buol's* samt mange andre fandt vej til Nordisk Ugeblads spalter. Nævnes bør også afdøde lektor *Niels Hansen*, som i mange år var bladets ihærdige og dygtige medarbejder. Jo, der var mange, som stod bag og støttede på forskellig vis. Greve *Joseph Holstein-Ledreborg* var en trofast og stabil ven. Det samme kan siges om *Jobs Hansen*. Og kneb det økonomisk med at få en tryksag ud, havde *Alfr. Silcowiz* altid en åben hånd. – Vi bør også berøre de skribenter, hvorfra vi hentede stoffet. Også deres tal er stort. Lad os slå

ned på et par udenlandske navne! Vi bragte ting af *Chesterton*, *Hilaire Belloc*, *Paul Claudel* og *Pierre l'Ermite* –.

– *Lad os også høre lidt om bladet lige før besættelsen! Dets redaktion stod ikke i noget synderlig hjerteligt forhold til de fremmede magthavere?*

– Det kom af, at Ugebladet sagde sandheden, hele sandheden og kun sandheden om Hitlerismens adfærd. Redaktøren kom på det sorte bræt. Det skaffede mig en tilsigelse til at møde på gesandtskabet, hvor jeg konfronteredes med en artikel, som særdeles tydeligt tog afstand fra nazismens metoder i de undervungne lande. Danmark var da endnu frit. Jeg var lige blevet dansk statsborger, og på det tidspunkt ville nazisterne endnu helst holde gode miner med Danmark.

– *Følte De senere at man var ude efter Dem?*

– De må ikke gøre mig til helt! Hvad var mine små ulemper mod millioners blodige lidelser ude og hjemme. Tænk for eksempel på at jeg hver dag ved vort middagsbord sidder overfor en polsk præst, der i årenes sad i Dachau.

– *Blev De nogen sinde forulempet af Gestapo?*

– Nå, jo. En dag spiste jeg frokost på restaurant med en bekendt.

Under måltidet indtrådte et par uniformerede mænd og præsenterede sig (på dansk) som politiet. »De er da ikke danske politifolk,« sagde jeg. »Gestapo!« svarede fyren. »Deres identitetskort!« Foruden dette almindelige identitetsbevis kunne for eksempel præster og læger få tildelt et passerkort, som tillod ihændehaveren at færdes på gaderne efter spærretid. Jeg havde mit hos mig. Da de to havde fundet papirerne i orden, forsvandt de. Men overtjeneren kom, kridhvid i ansigtet og med rystende hænder, hen til vort bord. Han var rasende. »Forhåbentlig bliver der en dag en kugle til sådan et par landsforrædere!«

Ved en anden lejlighed holdt en herre af samme kategori som de to nævnte en lommelampe lige ind i ansigtet på mig, trængte mig op mod en mur og gav sig til at ransage min mappe, hvor han kun fandt nogle ark historisk arbejdsmateriale. Jeg var på hjemvejen fra et møde om Steno –.

– *Ja, Steno! Han er vel en af de faktorer, man må regne med har knyttet Dem til Danmark i halvanden menneskealder?*

– Ja, jeg kom meget hurtigt under indflydelse af Stenos ånd, idet jeg fandt frem til bøger som Vilh. Maar's

Fortsættes side 17

Det nye Stensen-kapel i San Lorenzo i Firenze.

■ ANSGAR — HAN KU'

Man siger almindeligvis, at »Ekstrabladet« er en formiddagsavis, som »Politiken« udgiver, selv om »At tænke sig« på »Politiken«s bagside taler om »vort tillæg Politiken«. Hvordan det nu forholder sig, kan vi ikke komme uden om, at »Ekstrabladet« om formiddagen kan komme med noget, som den morgenduelige brormand rent har overset. Som for eksempel Ansgars 1100-års jubilæum, der mindst talt hverken var forside-stof eller kronikstof i »Politiken«. Det havde »Ekstrabladet« da nået at få med – omend et par dage bagefter. Man havde overladt penneføringen til »Ekstramanden«.

»Ekstramanden« skriver:

Det læses i aviserne, at det netop er 1100 år siden vor gamle ven pastor Ansgar døde.

Det er synd, at vi ikke gør lidt mere ud af den sag. Ansgar var sådan en frisk fyr, som nutidens prælater utvivlsomt kunne lære en masse af. Nu ligger det sådan, at jeg ikke kendte Ansgar personligt, men i min erindring har jeg fra min barndoms historiebog et billede af Ansgar, der ankommer til Danmark pr. robåd og

på strandbredden løfter et kors foran en lille flok ugudelige danskere.

Jeg har altid forestillet mig replikkerne til dette dramatiske billede som sådan:

1. dansker: Odin ved, hvad det er for en fyr?

2. dansker: Mærkeligt tøj. Han har et tov om maven: Hov, kammerat, hvem er du?

Ansgar: Ansgar!

1. dansker: Av for Tor og alle jætter. Ansgar fra Bremen?

Ansgar: Jep!

2. dansker: Gutter... det er broder Ansgar fra Bremen. Så er vi kristnede!

Ansgar: Lige på pletten, venner. Se at få den hersens robåd slæbt op og kom i gang med at få bygget no'en kirker. Og skaf mig et håndklæde. Jeg har sand mellem tærerne.

Og denne herrens viking mindes vi i dag kun ved et tamt missionshotel. Og om en anden smart præst, ham Pope, der gik med gloende jern, har vi slet ingenting. Han kunne ellers sit kram. Har man nogen sinde set Bodil Koch komme ind til kongen med så meget som en rødglødende hæklenål i hånden?

Næh, der i begyndelsen, da var der flugt over feltet.

■ DANSTRUP, PAVEN OG ITALIENSK POLITIK

I »Politiken« har John Danstrup i øvrigt uddybet de synspunkter vedrørende Vatikanets stilling til krisen omkring det italienske præsidentvalg, der fornylig kom frem i »TV-Horisont«, og som vi omtalte i en leder under overskriften »Sydeuropæisk Horisont« (Ugebladet nr. 4). Hvad angår udnævnelsen af de nye kardinaler, gør John Danstrup opmærksom på, at der afgjort er tale om en udvikling i koncilets ånd. Men om Kirkens stilling til den politiske udvikling i Italien skriver han:

Hvad skal Kirken være? Kampen om dens fornyelse – dens aggiornamento, som gamle pave Johannes XXIII kaldte det – er i fuld gang. Det er sket på session efter session af det andet Vatikankoncil, og ikke mindst mellem slagene, hvor valpladsen for de næste forberedes. Som så ofte før, men stærkere end nogen sinde, står den katolske kirkes interesser som italiensk nationalkirke og som verdensomspændende, international

kirke over for hinanden og udløser nye opgør.

Det er ikke mærkeligt, at fornyelsen ofte på tværs af årtusindgamle traditioner og århundreders ramme fører Kirkens ledere ind i en dobbelttilværelse, hvor gammelt og nyt lever i større eller mindre modstrid med hinanden. Derfor oplever vi, at mens pave Paul VI mere målbevidst end nogen sinde stræber efter at gøre Kirken international, så blander den pavelige magt sig samtidig mere uhæmmet end ellers i italiensk politik.

Gang på gang er det kommet til udtryk i det sidste års tid. Kraftigt under det besværlige valg af Italiens præsident, hvor de kristelige demokrater var splittede mellem konservatismen og samarbejdet med venstregrupperne. I stedet for én fælles kandidat opstilledes derfor to kandidater, den konservative Leone og Fanfani, som var med til at skabe »åbningen til venstre«.

Denne splittelse ville gøre det umuligt for de kristelige demokrater at besætte præsidentposten. Pavestolen greb derpå ind og truede gennem paven udsending *dell'Acqua* Fanfani til at trække sit kandidatur tilbage. Men Vatikanet havde gjort regning uden vært: De hundrede deputerede, der stod bag Fanfani, nægtede at bøje sig og at stemme på Leone. På den måde banedes efterhånden vejen for socialdemokraten Saragat – og de kristelige demokraters ydmygende nederlag og indre opløsning blev klart for verdenen.

Men også Kirkens nederlag var klart. Søgelyset er igen blevet rettet mod den kirkelige aktivitet, der siden valget er taget til for at hele de dybe spalter i partiet. Men også Fanfani og andre har taget kampen op for at sikre sig flertallet inden for partiets ledelse – og de kirkelige repræsentanter er på den måde blevet bundet i den værste form for italiensk partistrid.

Det skal ikke fortolkes således, at paven er imod åbningen til venstre – men det betyder, at han vil sætte alle kræfter ind på, at de kristelige demokrater skal bevare ledelsen af den. Derfor manes der til enighed på alle poster.

Foreløbig er udsigterne hertil dog ringe, og udviklingen i Italien går fortsat *imod* denne politik.

Efter præsidentvalgets fiasko har de kristelige demokraters ungdomsorganisationer protesteret mod kravet

om *enhed* og demonstreret deres interesse for øget samarbejde med venstrepartierne og udviklingen af et stort samlet arbejderparti gennem sammenslutningen af socialdemokrater og *Nenni-socialister*.

Efterhånden som det italienske samfund fornyer sig, vokser også spændingen i problemet om Kirkens hidtidige forhold til staten med kravet om fornyelse.

Et eksempel kan vise, hvor dybt de nye bevægelser går. I en rundskrivelse fra august i fjor fordømte paven ideologiske systemer, der »benægter Guds eksistens og undertrykker Kirken... blandt hvilke den ateistiske kommunisme er den vigtigste.« Få måneder senere slog den kommunistiske generalsekretær *Luigi Longo*, til lyd for »nye tidssvarende forbindelser mellem katolikker og ikke-katolikker, mellem kirke og stat. Vi tror, at kommunister og katolikker såvel som andre demokratiske kræfter kan finde sammen og samarbejde.«

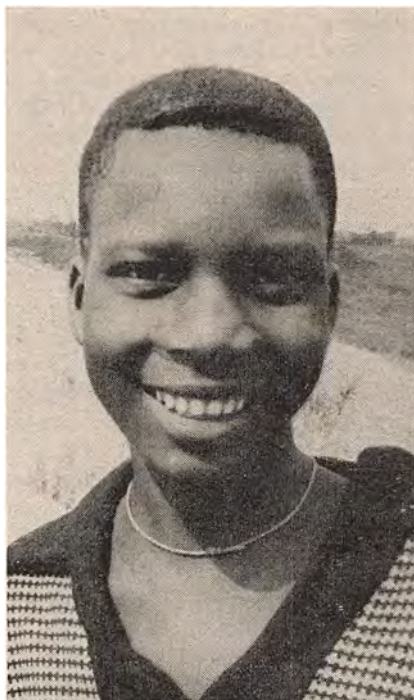
■ VINCENTARBEJDET I CONGO OG VIETNAM

I slutningen af februar kommer den nye pjece om Sankt Vincentarbejdet. Den sendes til alle Sankt Vincentgrupper og til alle og enhver, der støtter Vincentarbejdet.

Det lyder utroligt, når man tænker på, hvad aviserne hver dag skriver om Saigon og Sydvietnam, men Søster Rose og hendes medsøstre fortsætter deres arbejde og plejer de 300 spedalske på hospitalet i Bengan, 32 km fra Saigon. De vil endda udvide hospitalet, for der står så mange spedalske på ventelisten. I Chetpet i Indien hjælper vi børnene. Dem er der også ca. 300 af. Nogle familier har fået deres får, andre har fået okser og atter andre gæs, så de kan klare sig selv og senere hen hjælpe andre. Father Schlooz vil nu bygge et værksted til oplæring af en del unge. Vi vil gerne hjælpe ham. – På Dominica, en af de vestindiske øer, er vi blevet færdige med forsamlingshuset, et centrum for det sociale og kulturelle arbejde. – Fra Congo skriver pater Ampe:

Kære danske venner!

Først og fremmest de bedste ønsker for 1965. Guds velsignelse over det nye år for jeres familier og jeres

Han er ikke spor ked af at have dansk tøj på kroppen.

hjem, og for præsterne megen trøst og opmuntring i apostolatet.

17 kolli tøj er på vej! Sikken en glæde. Bare alle papirerne er sendt med. Om vi kan bruge det...

Siden sidst er der sket en hel del. Jeg var lige færdig med vor kirke i Songololo, da Caritas-Congo kom med et forslag om at bygge et flygtningecentrum for de mange flygtninge fra Angola. De kommer stadig i hundredvis. I mit område er vi oppe på ca. 45.000, og de aner ikke hvor de skal hen. Derfor skal vi nu bygge et centrum med køkken, sovesale, apotek o.s.v. De får nogle tæpper og en bid mad, og så må de søge et eller andet. I dag kom der for eksempel 80 flygtninge. De havde 20 forældreløse børn med sig. Caritas-Congo hjælper nu med mad, tøj, tæpper og medikamenter, men elendigheden er så stor at vi aldrig bliver færdige. Det er et bundløst kar. Derfor er vi så glade for det danske tøj.

Jeg har nu en del frivillige medhjælpere, men hjælpeaktionen strander for det meste på penge – penge, bare vi selv kunne lave dem.

Landroveren, som I har foræret mig, står aldrig stille. Jeg henter staklerne ved grænsen og fra landsbyerne og bringer mad og tøj til lejrene. Jeg har nu kørt 52.000 km, og den har aldrig svigtet.

Her i Nedre Congo er ellers alt

roligt. Hvis vi ikke havde radio og aviser, vidste vi intet om Stanleyville-rædslerne. I Europa må I vel have skrækkelige tanker om »vores« Congo. Mange journalister har virkelig fantasi, når de skriver om vort land. Dog er der langtfra fred her, og sandt at sige lever vi på en vulkan, som hvert øjeblik kan spy ild. Men det er meget trøsterigt at kunne arbejde her, for man kan hjælpe så mange stakler. En eller anden har dog stjålet hos mig – det er første gang. Om natten har de brudt mit vindue op. Min skrivemaskine, min båndoptager og mit fotografiapparat plus 3000 frank er forsvundet. Ellers er her roligt – meget roligt. At de så stjæler en gang, nå ja, der er så megen elendighed, så megen sult, at jeg kan forstå det.

Selvfølger er der altid nogen, der ikke kan lide de hvide – heller ikke præsterne, men det skal ikke hindre os i at fortsætte vort arbejde.

Nu bliver jeg nødt til at holde op. Det er aften, sent. Jeg er træt.

Hjertelig hilsen

Jeres pater Ampe.

Vores PS.: Hvis De kan skaffe en båndoptager eller et fotoapparat, så ved vi en vej til at få det ind i Congo. I det forløbne år blev en masse tøj sendt af sted. Næsten 60.000 kroner blev i 43 checks sendt til U-landene.

Vær med og hjælp til! Det gavner.

Send tøj til Amager, Hans Bogbinders Allé 2, København S. Send pengene til Birkerød, Sankt Vincentgruppens Sekretariat, Kildehøjvej 13. Postkonto 971 64.

Tak for al hjælpsomhed.

Giel Gommans s.c.m.

■ PASTOR D'AUCHAMPS TO OVERRASKELSER

Pastor d'Auchamps rejser har ført omkring 900 skandinaver til Italien: Katolikker og ikke-katolikker, der gerne ville opleve syden med en katolsk leder. Cirka en fjerdedel af deltagerne har været gengangere. Dermed er rejserne tilstrækkeligt anbefalede.

I 1965 byder rejserne på to overraskelser. Det er lykkedes at indkvartere 30. og 31. gruppe på »La Cittadella« i Assisi, og alle grupper vil blive ledsaget af en italiensk sagkyndig – foruden som sædvanlig af en præst hjemmefra.

»Citadellet« er højborg for en interessant moderne bevægelse i Italien. Dens formål er at samle italienernes religiøsitet om Kristi person. I et så gammelt og religiøst optaget land som Italien må religion og dagligliv indgå en eller anden forbindelse. Denne trænger af og til til at reformeres, hvad historien jo bærer vidnesbyrd om! En sådan reform af italiensk katolicisme, intet mindre, er, hvad man sigter mod fra Frans' gamle by. Bevægelsen »Pro Civitate Christiana« (For en kristen stat) udgår fra don Giovanni Rossi, der stadig er dens leder. Som sekretær for ærkebiskoppen af Milano oplevede han de sociale og religiøse brydninger i Italiens største industriby. Han kom til det resultat, at situationens redning lå i at stille Kristus forrest i både industriherrer og arbejderes bevidsthed. I et gammelt kristent folk kan kun Kristi person fremkalde balance, så sandt som folket er mærket af ham, der blev menneske for at hjælpe os.

Don Rossi's logik og begejstring inspirerede en skare unge akademikere til at prøve at føre ideerne ud i virkeligheden, og en gruppe formedes i 1939. I dag er de 70. Udover at de har fået en »læg« akademisk uddannelse har de gennemgået et 2-års dogmatisk kursus i »kristologi« – »Kristus i midtpunktet«. Disse 70 mænd og kvinder bor i »La Cittadella« – en slags klostersonde. Deres liv er viet deres opgave – kun meget få har i tidens løb forladt gruppen for at

Pro Civitate Christiana udgiver det fornemme tidsskrift »Rocca«.

træde ud i det almindelige liv, eventuelt for at gifte sig.

Midlet er altså »at prædike Kristus«. Først og fremmest ved folke-mission over 12 dage. Italiens biskopper indbyder (længe i forvejen!) en gruppe prædikanter fra »La Cittadella«. Når de kommer, bliver byen stillet til deres disposition. Dagen igennem tager man imod dem i fabrikker, fagskoler, overalt hvor der er mennesker. Om aftenen råder de over byens torve. Emnet er »Gud der blev menneske« – moral interesserer kun som en følge af at tro og elske Ham.

Kristne ledere fra alle mulige faglige lejre indbydes til 8 dages kurser i kristologi i Cittadella. En fagfælle taler til dem om deres arbejdes betydning i en kristen stat. Man støtter kristen kunst, bl.a. ved at købe et stort antal billeder af Kristus, ved at samle på gramofonplader med religiøs musik og litteratur med Kristus som emne. Formålet er at vise og understøtte Kristi indflydelse på vor kultur. Deres samling af fotografiske reproduktioner af kristne kunstværker fra alverdens lande er enestående; dog beder man stadig om flere reproduktioner fra Skandinavien.

De, der er så heldige at komme til at bo i »La Cittadella« vil få en uforglemmelig oplevelse af stedets ånd – i skønne omgivelser med udsigt over den umbriske slette.

Det andet nye træk ved »Roma-færd 1965« er, at pastor d'Auchamp har formået den italienske kunstner og kunsthistoriker Vittorio Constantino til at ledsage alle tre grupper i Rom og Assisi. Han vil stå til disposition for den skandinaviske leder og de enkelte deltagere, hvad angår spørgsmål, som man vil ønske at bringe på bane. Signor Constantino taler fransk, og alle gruppeledere kan oversætte...

Hjemmefra vil maj-turen være ledet af dominikanerpater Vagn Hansen, pastor d'Auchamp vil være med på juli-turen og pater Alb. Raulin også dominikaner, Oslo, tager septemberturen. Han har tidligere virket i Danmark og taler både dansk og norsk.

Programmet ser således ud:

30. gruppe, 19. maj - 5. juni, Rom-Assisi, 18 dage, d. kr. 1000.

31. gruppe, 28. juni - 19. juli, Ravenna-Rom-Assisi, d. kr. 1250.

32. gruppe, 5. september - 22. sep-

tember, Rom-Assisi, 18 dage, d. kr. 1000.

En gymnasieklasse i efterårsferien (eventuelt pr. fly) hvis en klasse melder sig.

■ ULLA RYUM — ET FORFATTERNAVN DER KOMMER OS VED

Helt derude – i livets yderste rand – hvor der ikke er skjulende ord, skjulende klædedragt, skjulende kulisser, hvor ganske vist mennesker nægter at lade deres bevidsthed og erkendelse virke, der hvor sandheden ligger nøgen og bar, hvor mennesket er det det er – dær bevæger Ulla Ryums forfatterskab sig.

Nogle vil sige, at dette sted er stedet hvor virkelighed og fantasi mødes, men snarere er det den egentlige virkelighed, hvor vi finder mennesket i al dets nøgenhed. Med overvældende klarhed og psykologisk indsigt tegner Ulla Ryum i sine to romaner »Spejl« og »Natsangersken« en række menneskeportrætter, velgørende fjern fra de traditionelle psykologiske romaner – med få midler: en knap beskrivelse, korte rappe replikker får hun levende mennesker tryllet frem – og vi glemmer dem ikke let igen. Mennesker i nød – og hvor er vel det menneske, der ikke er i nød? – fordi det er anlagt for, bestemt for, en relation til et andet menneske, til andre mennesker, og dette medmenneskelige møde kommer ikke i stand. Af mange tåbelige grunde. Mennesket er lukket inde i sig selv.

»Jeg leder efter den jeg kan elske« ... udbryder en af personerne i »Spejl« (s. 48), men der er så mange tabu'er – »Hun så på sin kusine og bekæmpede sin trang til at kærtegne det kolde ansigt. Til at få varmen frem i det igen. Til ligefrem at ånde blodet ind i det igen. Jeg må jo være afsindig...« (s. 50) – ja end ikke en kusine tør man vise sin ømhedstrang overfor – det kunne jo misforstås – af de andre – og derfor frøs de begge to.

Hvad ved mennesker om kærlighed – mange ord, tomme ord, kolde ord, moralistiske ord. Moralisme har kvalt kærligheden. Emanuel – Gud med dig – Kopman ville det fuldkomne – udi kloakering. Fik folk og land det perfekte kloakeringsystem, da ... ja, da var der renhed overalt.

Ved hans grav kunne præsten spørge:

»Hvad har han gjort?
Hans lov var yderst enkelt,
helt,
om jeg må sige så.«

Hvortil den blinde svarer:

»Han lod sig aldrig elske
eller hade.«

Næh – han var hverken varm eller kold. Han hørte til det Ulla Ryum i et interview har kaldt »det jævne«. Og hun tilføjer: »Med vores middelmådige temperament er vi hverken i stand til at elske eller hade virkelig voldsomt. Vi er hverken store syndere eller store helgener, og derfor har vi ligesom heller ikke brug for nåden. Tror vi da.« (Digtere og kirken, samtaler med seksten danske digtere ved Johs. Kirkegaard, s. 67. Stig Vendelkærs forlag 1964).

Som andre før hende lader Ulla Ryum en af livets foragtede være den, der forstår at elske – i Natsangerskens skikkelse rummes alt det som de retfærdige kan lægge i ord som den faldne, skøgen, den prostituerede. Men medens de retfærdige – som et enormt rejseselskab – lever livet ufrugtbart og inderst inde higer efter at være med blandt hine foragtede i stedet for være »frelst til fornyet lidelse og forventning om det tilstundende« (s. 80 i Natsangersken), så lever denne af mennesker ringeagtede livet i dyb erkendelse af at »i blodet er det os lagt, at vi skal leve og glædes. At vi skal elske hinanden« og hvad gør vi? »Dræber hinanden« – og dog er det sagt: »At elske sig selv som sin næste og sin næste som sig selv« (s. 103).

Ulla Ryum er katolik, hvilket ifølge den før citerede bog Digterne og kirken er noget ganske mærkeligt noget. Bogens kommentator forklarer subtilt, at Ulla Ryum »ikke ligner ret mange andre unge danske digtere,« men føjes det til: »i ét stykke adskiller hun sig ganske: hun er katolik.« Det virker næsten som var hun et sjældent dyr i bur.

Hendes forfatterskab har det universelle over sig – derfor kan hun tale til hedningen såvel som til den kristne, vel at mærke den kristne der ikke lider af de to kristne epidemiske sygdomme: konformisme og moralisme, for da er det centrale kristne borte: kærligheden der ikke søger sig eget.

Tove Rasmussen

I DEN KOMMENDE TID

PASTOR GERARD COENEN FYLDER 50

Lørdag den 27. februar fylder pastor Gerard Coenen fra Sct. Vincents sogn i Helsingør 50 år. Og hvem kender ikke ham?

Afholdt af gamle og unge og elsket af de små er han en god discipel af næstekærlighedshelgenen Vincent af Paul. I de 17 år pastor Coenen har været i Helsingør, har han virket meget blandt de unge. Hvem husker ikke de livlige høstfester og andespil i de senere år?

Han sætter det hele i gang. Ung med de unge følger han dem på livets vej, selv ud over landets grænser. Og hvor mange kilometer kører han ikke i sin folkevogn for at samle børnene til religionsundervisning eller besøge syge og ensomme. Den der spørger ham om råd, finder i pastor Coenen ikke alene en ivrig præst, men også en hjertelig ven, der med kærlig medfølelse og blid humor hjælper hvor han kan, eller finder nogen til at hjælpe. Sct. Vincents ånd gennemtrænger hans arbejde for sognets vel.

Ad multos annos!

N.N.

SOMMERSKOLEN I ØM FRA 3. TIL 10. JULI

I ugen lørdag den 3. juli til lørdag den 10. juli afholdes på Øm den årlige sommerskole for unge i alderen 18-30 år.

Som lærere deltager søster Hildgard o.s.b., Elsebet Kieler og pastor

Kaare Osorio. Skolens præst bliver pater Finn Lyng O.M.I., Randers, og skolens leder er seminarielæktor H. O. Poul Pedersen. Pris for deltagelse er 75,- kr. Der kan i begrænset omfang søges om friplads (hel eller delvis). Tilmelding bedes foretaget på speciel blanket, der fås hos DUK's lejrsekretariat, v/ Bent Lund, Søndre Ringgade 11, Århus C.

KATOLSK ARBEJDERAKTION,
Københavns-afdelingen, indbyder til *åbenthusmøde* torsdag den 25. februar kl. 20, i »Store Sal«, Jagtvej 183B, København Ø.

I krydsild: Formanden for kemi-grafernes fagforening, Verner Tostenæs, der vil besvare spørgsmål over emnet: »Løn og overenskomst«.

SKT. FRANS' 3. ORDEN

Den hellige Frans' 3. orden har møde i Sct. Annæ Kirke, Amager, onsdag den 24. februar kl. 19.30.

HELT ELLER HALVT FRIABONNEMENT PÅ KATOLSK UGEBLAD

Nogle unge katolikker eller børnerige familier kan opnå helt eller halvt friabonnement på Katolsk Ugeblad ved inden 10. marts at skrive til Frank Andersens Fond. Adresse: Skoleinspektør John Lundorf, H. C. Ørstedesvej 39 A, København V. Ansøgningen med fyldige oplysninger bør være påtegnet anbefaling fra en præst eller lærer.

MGR. SCHINDLERS FOREDRAG
»Opgaver og vanskeligheder i koncil« er emnet for monsignore Peter Schindlers foredrag onsdag den 24. ds. kl. 20 i Englesalen, Niels Steensens Gymnasium (indgang Jagtvejen 183 B). Adgangstegn til foredraget koster kr. 2,- og overskuddet går til Johanneskirken i Søborg.

Det vil utvivlsomt blive en meget interessant og morsom aften: Peter Schindler forstår at holde sit publikum fangen.

LITTERÆR LØRDAG

Den 27. februar 1965 taler Ulla Ryum om »Forfatterskab og livsanskuelse« i bibliotekssalen, Bredgade 67, 1. sal, kl. 15.

Der er adgang for alle – dog betaler ikke-medlemmer 2,50 kr. for kaffe eller te, medens medlemmer betaler 1,50 kr.

Ulla Ryum

EN LIGNELSE - I NY BELYSNING

Når vi hører evangeliet om sædemanden, er det, som om vi aner den spæde begyndelse af det spirende forår. På alle tider og hos alle folk ser vi det samme billede: bonden, som sår sin sæd, de store, rolige skridt, de rytmiske bevægelser, den moderlige jord, de vide marker og i luften anelsen om noget nyt! Jesus har oplevet dette syn mange gange i Palæstina, og han bruger det i sin forkyndelse. Men hvad betyder denne lignelse? Både Mk. 4 (som Lk. 8,4-18 følger indtil v. 28) og Mt. 13 er litterære kompositioner, hvor tre (hos Mk.) respektive 7 lignelser (hos Mt.) sættes sammen. Men de tre hos Markus overleverede lignelser om sædemanden, den selvvoksende sæd og sennepsfrøet hører sammen og stammer sikkert fra en kilde, Markus har forefundet. Alle disse lignelser taler om Guds rige.

Lignelsen om sædemanden består hos alle tre evangelister (Mk., Lk., Mt.) af to tydeligt adskilte dele: selve lignelsen, som Jesus har fortalt den, og lignelsens tolkning. I selve teksten lægges også denne tolkning i Jesu mund. Men netop her turde en vis forsigtighed være på sin plads, idet den unge Kirke var interesseret i at anvende lignelsen på sin særlige situation. Ser man nærmere på teksten, viser visse sproglige iagttagelser såvel som hele tydingen, som er stærkt allegorisk og forkyndende, at denne forsigtighed er berettiget. De fleste protestantiske og katolske nytestamentlige filologer antager derfor, at den første del af lignelsen gengiver Herrens egne ord, mens derimod den anden del er skabt af Kirken. Dette kan imidlertid kun forvirre os, hvis vi opfatter de evangeliske beretninger som et dokumentarisk referat i moderne forstand, et slags »stenogram« eller »båndoptagelse« af Jesu ord og gerninger. Vi må jo huske på, at evangelisterne har skrevet efter påske, d.v.s. at de så hele Kristusmysteriet i lyset af Jesu forherligelse. Desuden må man tænke på, at evangelisterne slet ikke vil give en »historisk« beretning i moderne forstand, men at de ville »forkynde« det glade budskab om Jesus Kristus. I den nyeste instruktion, som »Det pavelige Råd til fremme af de bibelske studier« har udgivet den 21. april 1964 (A.A.S.

64 [1964], 712-719), læser vi følgende vigtige sætning: »Af de nyeste videnskabelige undersøgelser fremgår det, at Jesu liv og lære ikke simpelt hen er blevet fortalt med det ene formål for øje, at det skulle huskes, men at det er blevet 'forkyndt' (!) med det formål, at det skulle danne grundlag for Kirkens tros- og moral-liv« (p. 716). Den nyere forskning, især den såkaldte »formhistorie« har påvist, at evangelierne ikke så at sige »rub og stub« er faldet ned fra himlen, men at der ligger en lang udviklingsperiode forud for deres oprindelse. Samme kirkelige dokument gør opmærksom på, at man altid må skelne mellem et tredobbelt stadium eller »Sitz im Leben«. For det første det, som Kristus selv har lært og virket, altså hans lære, hans liv og hans gerninger (mirakler), hvor man naturligvis også må tage Jesu konkrete historiske situation med i betragtning. Jesus måtte jo nemlig gå pædagogisk frem, for at hans landsmænd skulle forstå hans forkyndelse.

For det andet må vi tage hensyn til apostlenes forkyndelse. Deres opgave var først og fremmest at forkynde Jesu død og opstandelse. Jesu opstandelse, de 40 dage, himmelfarten og pinsebegivenheden havde åbnet deres øjne. Det, som var sket før disse begivenheder, så de nu med nye øjne. Man må endvidere regne med, at de, oplyst af Helligånden, har mediteret over alt det, der var hændt, og at de derfor har meddelt deres hørere en »dybere forståelse« (A.A.S. 714) af det. Det er også sikkert, at apostlenes forkyndelse af det glade budskab om Jesus Kristus allerede skriftligt var blevet nedfældet før evangeliernes affattelse. Lukas nævner udtrykkeligt sådanne kilder i indledningen til sit evangelium (1,1-4).

For det tredje må vi til slut regne med de hellige forfattere (af evangelierne, Apostlenes Gerninger, brevene, Johannes' Åbenbaring). Disse forfattere har benyttet sig af den oprindelige apostoliske forkyndelse, som først mundtligt var blevet overleveret og derefter skriftligt. Men også her må den nytestamentlige filolog tage hensyn til de enkelte forfatters »Sitz im Leben«, d.v.s. den konkrete

situation, ud fra hvilken de har skrevet deres respektive skrifter. Dette er jo evident for eksempel med Paulus' breve. Han svarer altid på ganske bestemte spørgsmål, tager hensyn til den konkrete situation og belyser problemer, som netop interesserer de menigheder, han skriver til. Men det samme gælder også evangelierne. Enhver evangelist har et bestemt formål og henvender sig til en bestemt læserkreds. De giver ikke en minutøs »historisk« beretning, men vil noget med deres forkyndelse. Deres egen trosforståelse, deres meditation over begivenhederne flyder ind i deres evangelium. Tydeligst kan man se dette hos Johannes. Det er teologens opgave at finde frem til den særlige teologi, som Markus, Lukas og Mattæus for slet ikke at tale om Johannes, har givet udtryk for i deres evangelium.

Anvender vi disse principper, som er et samlet resultat af den nyere katolske skriftforskning og har fået sit højeste stempel i det ovenfor anførte dokument, må vi først undersøge, hvad Kristus selv har sagt. Det drejer sig om versene 5-8 i Lukas' 8. kapitel. Men hvad er meningen med disse ord? Tolker man lignelsen, tager man vel bedst sit udgangspunkt i slutningen, hvor der tales om de »hundrede fold frugt«. Lægger man rigtig mærke til sammenhængen, kan der ikke være tvivl om, at det drejer sig om det fuldendte Gudsrige. Men dette Gudsrige er allerede til stede i Jesu forkyndelse og Jesu person. Nu siges det videre i lignelsen, at denne begyndelse kun er beskeden, og at frugtens fylde endnu ikke ses. Også grunden angives: den rette modtagelse mangler. Her må man igen tænke på den konkrete situation, hvori Jesus talte. En stor del af folket har vendt sig bort fra Jesus eller står i begreb med at gøre det. Dertil siger Jesus: alligevel er Gudsriget allerede begyndt, og det kommende Rige vil komme uden at nogen kan standse det. Gud fører sit værk videre også under disse omstændigheder. De manges frafald formår ikke at stå i vejen for Guds store gerning. Samtidig ligger der i Jesu ord en stærk appel om at modtage Jesu budskab, d.v.s. om at tro på ham.

*Kristus fortæller lignelsen om sædemanden.
Fra den italienske film »Mattæusevangeliet«.*

Apostlene har derefter i deres forkyndelse eller prædiken tolket denne lignelse og anvendt den på den konkrete situation. At de desuden har lagt denne tolkning i Jesu mund, bør ikke forbavse os, når vi kender oldtidens litterære genrer. Det var skik og brug, at man tilskrev berømte personligheder breve eller taler, som de i virkeligheden ikke havde skrevet, henholdsvis holdt. Det var den i sin Kirke levende Kristus, der gennem apostlenes ord talte til sin menighed. Apostlene talte ud af en ganske konkret situation. De vidste jo, at Gudsriget *var* kommet. De forkyndte dette mysterium. Med Jesu komme, med hans død og opstandelse er Guds Rige blevet virkelighed,

og hans genkomst vil føre det til dets fuldkomne skikkelse. Dette forkynder de for deres menigheder. Og disse hørere står i en ganske tilsvarende situation som Jesu oprindelige tilhørere. De skal træffe en afgørelse her og nu i deres personlige holdning. Og det samme gælder os, som hører dette evangelium: vi må lade ordet slå rod, det må ikke kvæles under livets bekymringer og rigdom og nydelser.

Evangelisterne har så igen benyttet sig af disse kilder og skabt en litterær komposition ved at sammenstille de forskellige lignelser, som måske er blevet fortalt forskellige steder og på forskellige tidspunkter, til en enhed, hvor den ledende tanke er at bringe en teologi om Guds Riges vækst. Alt

dette er naturligvis sket under Helligåndens inspiration, som gør, at evangelisternes beretning for os troende direkte er Guds ord.

H. Roos S.J.

*

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle frossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff

Murermester

Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester

Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester

Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Handelsbanken i Nakskov

Filial af Aktieselskabet

Kjøbenhavns Handelsbank

Nytorv, Nakskov. Tlf. 7
Horslunde - Birkerød - Vesterborg

Chr. Steffensen

Herreekvipering

Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

GIV BØGER

som gaver

Richard Jensens

boghandel

Østre Boulevard 1, Nakskov
Telefon 1421

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smøde- og maskinværktøjs-,
aut. vand- og gæsmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Tlf. 85 01 32

Autoriseret elektro installatør

Aalborg

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma

Aalborg Nytorv 14. Tlf. 2 88 88

El-installationer - El-artikler

Radio og fjernsyn

Fjernvarme - køleanlæg

Vand - Gas - Sanitet

Fiskehallen

Kastelvej 57, Aalborg
Telefon 3 44 84

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes

Reberbansgade 37
Aalborg - Tlf. 2 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Tlf. 2 03 01

Murermester- og entreprenørfør.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2
Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebrogsvej 21, Aalborg
Tlf. 2 41 29

Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg
Telefon 2 69 13
Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

København

Drost & Rye Petersen

Heimdalsgade 4-6, København N

Tlf. Taga 5353

Centralvarme

Sanitet - Vandanlæg

Sparekassen for Lyngby og Omegn

Oliefyfyr

Centralvarme

Brændselsolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389

Vanløse

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

B. Vranov, glarmester

Rantzausgade 14,
Københ. N. Tlf. 35 17 02
Specialitet: Blyindfatning

Kaj Uth

Snedkermester

Hyldegaardsvvej 14-16
Ordrup, Tlf. 10225
Privat adr.: Nymosevej 14,
Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen
Telefon 95 00 36
Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermester

Dybbølsvej 17,
København V.
Tlf. Vester 7001 og 8581

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V.
Tlf. CE 7840 og 1254

udgave af »Stensens naturvidenskabelige skrifter« og Vald. Meissens og Knud Larsens »Stenoniana«. Også A. D. Jørgensens biografi fra 1884, »Niels Stensen«, optog mig. I Stenos person, i hans liv og tanker har jeg fundet en uudtømmelig rigdomskilde.

– De har også selv været produktiv som Steno-forfatter?

– Mine bestræbelser for at sprede kendskab til Stensen måtte ganske naturligt lægge mig pennen i hånden. I 1941 og 1947 udgav jeg sammen med cand. theol. Knud Larsen Stensens teologiske værker I & II. Her skal i øvrigt med tak nævnes, at Carlsberg-fonden samt Rask-Ørsted-fonden muliggjorde værket's udgivelse.

Allerede før krigens udbrud i 1939 havde jeg på danske, italienske og tyske arkiver søgt at samle eventuelle Stensen-breve. Efter krigen kom jeg ud på en lang Europa-rejse, hvor det lykkedes at finde en rigdom af stof til værket »Epistolae«, som foreligger på originalsprogene, og som omfatter størstedelen af Stensens korrespondance. »Epistolae« I & II udkom i 1952.

– De har også udgivet lettere tilgængelige ting om Steno?

– De tænker på, hvad man kan finde på folkebibliotekerne? Jo. Blandt andet udkom i 1963 på Gads Forlag en kort biografi, »Steno«, året før kom på tysk »Bildbuch«, der i mange billeder med kortfattet tekst fortæller om Niels Stensen. Sidstnævnte bog oversættes for tiden til italiensk.

– De har engang brugt det udtryk om Stensen, at hans forskning fik ham til at vagabondere. Ved som forsker at følge Stenos spor har De jo selv vagabonderet en del, såvel på den østlige som på den vestlige halvkugle.

– Det har jeg. Og det var mig en stor glæde at få lejlighed til at forelæse over Steno ved en række amerikanske universiteter. Amerikatourneen gav i mange henseender rigt udbytte. Jeg traf mennesker, som blev Steno-venner – og mine venner. Her skal nævnes et enkelt navn: Bibliotekaren Jens Christian Bay, der i sin mangeårige virksomhed gjorde sit land ære i det fremmede. – Og et overraskende fund af et mineralogisk-geologisk udtrykt skrift af Steno »kom jeg over« i Filadelfia. Et sådant »bytte« glæder en jæger.

– Forskningen af Stenos værker og historiske data førte Dem vel ind på tanken om hans kanonisation?

– Tanken er nu gået hånd i hånd med den historiske forskning. Ved mindefesterne i København i 1936 (250 årsdagen for hans død) og i januar 1938 (hans 300 års fødselsdag) kom tanken til orde. Den støttedes af mænd som biskop Berning af Osna-brück, der ved festen i Grundtvigs Hus holdt hovedtalen. Også biskop Machens, Hildesheim, havde i årenes løb arbejdet for en helgenkåring.

– De 30 års forskning har vel haft gladelige højdepunkter nu og da?

– Jo, der er hændelser man gerne tænker tilbage på. Således var det frydefuldt i sin tid i Biblioteca Nazionale i Firenze at støde på Stenos optegnelser fra hans studietid i København. »Chaos« manuskriptet er kaotisk, men yderst righoldigt og oplysende.

Til de store oplevelser regner jeg Stenos gravflytning i Firenze 1953, da en skare af danske læger, geologer og videnskabsmænd fra mange lande bar kisten i procession til dens blivende sted i San Lorenzo-kirkens tværskib. Uforglemmeligt for mig er ligeledes det øjeblik ved audiensen i Castel Gandolfo, som fandt sted i forbindelse med højtideligheden i Firenze, da Pius XII lod mig præsentere Steno-vennerne for ham, og han på sin uforlignelige måde, lynsnart og på forskellige sprog, rettede et par ord til hver enkelt.

I 1956 oplevede jeg en stor personlig glæde, da Københavns Universitet antog min doktorafhandling »Fra Stenos veje«.

En oplevelse, som det må glæde en Steno-forsker at erindre, er Johannes XXIII's tale ved audiensen i Vatikanet oktober 1959 i anledning af Steno-kapellets indvielse i San Lorenzo. Paven betonedede, at »Steno havde kærlighed til sandheden og samtidig kærlighed til mennesker.«

– Det må da også høre til Deres forsknings store stunder, da De sidste efterår kaldtes til Rom for at bistå den historiske sektion indenfor Rituskongregationen med at samle og ordne materialet til Stenos kanonisationsproces?

– Jo. For det betød, at processen nu ville blive fremskyndet.

– Og resultaterne af de 30 års forskning? Er De tilfreds med dem?

– Ofte har de bragt mig dyb tilfredsstillelse. Steno-komiteer hjemme og ude har ydet et godt arbejde for at udbrede kendskabet til Steno. Dette giver sig udtryk på forskellig måde.

Ved graven i Firenze tændes stadig lys, og blomster smykker den grå stensarkofag. Gæstebog efter gæ-

stebog fyldes af navne fra alverdens lande.

Det varmer ens hjerte, når Steno æres herhjemme og derude – så at sige fra Østzonen til Stillehavet. I Danmark har vi et prægtigt Stensen-hospital. I Firenze indviedes i efteråret et amerikansk Stensenkollegium. I Hannover findes et Niels Stensen-kloster, og i Schwerin (Østtyskland) har biskop Schröder ladet rejse et særpræget skønt stenbillede af videnskabsmanden og prælaten Niels Stensen.

– Er det rigtigt, pater Scherz, at De er udnevnt til præsident for det »Symposium«, som internationale videnskabsmænd afholder her i København i august?

– Har De hørt det? Jeg har taget imod hvervet med ærefrygt. Ved den lejlighed vil »Stensens hjerneforskning« komme på programmet. Deltagerne bliver nogle af verdens fineste medicinhistorikere. Og det er mig en dyb tilfredsstillelse, at man til mødestedet for en sådan kongres har valgt Stenos fødeby.

– De fylder 70. Men nu til dags er 70 jo »ingen alder«. Der må vel være meget at arbejde for endnu. Har De ønsker for fremtiden?

– Ja. Først Stenos saligkåring, siden hans helgenkåring. Til at opnå dette ønsker jeg bistand af alle, der nærer interesse for Stensensagen. Jeg ønsker forbøn. Jeg ønsker, at man vil gå på bibliotekerne og finde let tilgængeligt læsestof om Steno og senere sprede kendskabet til ham videst muligt. – Jeg ønsker, at den Steno-TV-film, hvis fuldendelse jeg fornylig overværede i Berlin, og som kommer i tysk TV om nogle måneder, også på en eller anden måde må nå hjem til vore breddegrader og ikke mindst at jeg må få tid til en større Stensen-biografi. Nå, ja, det blev en temmelig lang ønskeseddel –.

– Måske. Især når man tager Deres hidtil forløbne hændelsesrige liv i betragtning, kan De vel synes, at De ikke har så meget til gode. Men alligevel: Lykke til! En dansk digter har sagt: »Sæt målet højt og forsagthed lavt, og gå til fjelds selv med møjel!« – Bliv De blot ved med at gøre det samme!

Karen Plovgaard

*

VI SES I
HAMBORG

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

FORSIKRINGS COMPAGNIET FOR KONGERIGET DANMARK A/S

☆

Hovedkontor:
St. Kongensgade 68, København K
Telefon Central 10.093
Minerva 6999

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Ansgars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

I/S Søndermarks Møbelfabrik

*v/ Chr. Søndermark
& Mogens Jørgensen*
Tarm. Tlf. (07 24) 168 - 188

Fremstilling af:
*Skolemøbler
Skolekøkkeninventar
Fysikinventar*
Efter ønske tilsender vi
Dem gerne
brochure og prisliste

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studivestergade 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9—16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

KSK

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva 408

Alt i gulvbelægning

Dansk Gulventreprise A/S

Studivestergade 15
Tlf. Byen 5800 og 5151

Sanitet Centralvarme
Nielsen & Brostrøm

Algade 58, Aalborg, tlf. 3 04 33
Indeh. A. Brostrøm, ing. M. af I.
Aut. vand-, gas- og blikkenslagermester

Støt vore annoncører

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 21.: Sexagesima (s. 106, violet).

MANDAG den 22.: Petri stol (s. 838, hvid). Ihukommelse af apostelen Paulus (s. 838).

TIRSDAG den 23.: Petrus Damianin (s. 839, hvid), biskop og kiskelærer.

ONSDAG den 24.: Matthias (s. 839, rød), apostel.

TORSDAG den 25.: Søndagens messe (s. 106, violet).

FREDAG den 26.: Søndagens messe (s. 106, violet).

LØRDAG den 27.: Gabriel af den smertefulde Jomfru (tillæg, hvid), bekender.

SØNDAG den 28.: Quinquagesima (s. 112, violet).

Husk at dette er et ugeblad, der må planlægges på længere sigt. Send Deres manuskript i god tid.

LÆSERBREVE

Offer - engagement

Hr. redaktør!

Frode Brogaards indlæg d. 22. januar kalder nogle refleksioner frem, for det satte virkelig på udmærket måde fingeren på noget centralt i den fornyelsesproces, alle katolikker nu må igennem. Vi må vist, hvad enten vi er konvertitter eller ej, indrømme, at vi hidtil har haft en halvskev opfattelse af det, der foregår i messen, fordi vi er opdraget til at se denne handling i et subjektivt, individualistisk perspektiv. Enkelte teologer har hjulpet os med den dybere forståelse af messeofret og hvorfor Kristus netop valgte denne form at give sig selv videre på: at gå ud fra den jødiske bryllupsce-remoni med brød og vin.

Ordet »offer«, er det forståeligt for os i dag? Hvis man nu ud fra det lige nævnte bryllupsbillede erstatter ordet »offer« med ordet »ja«, bliver det menneskeligt langt mere nærværende og vedkommende. Når jeg er med i messen, slutter jeg op i det jaord, Kristus giver sin Fader — krybben, påskemåltidet, i Gethsemanes sjælekamp, på Golgatha, ja gennem hele evigheden. Et ja til Faderens plan med universet, med mennesket, med mig. Nu er det mig, der i dag skal sige dette ja, så uforbeholdent som muligt. Ja'et udtrykker offeret. I moderne sprog ville man sige »engagement«. Et engagement er et ja til et menneske,

en tanke, en sag eller en opgave. Vort stadig gentagne ja til Kristus som videreførelse af hans ja til hans og vor Fader — det er selve livet i den kristne tro bragt på en meget simpel form, som selv et barn kan forstå.

Den manglende dimension, at vi oplever messen som et møde med Gud som bare er *til stede*, ikke med Gud der *handler* — hænger den ikke sammen med lange tiders stærkt fremhævede sakramentsdyrkelse *uden for* messen? Nu har som bekendt aftenmesser afløst andagter. Vi er ved at få den manglende dimension igen.

Ellen Nielsen

FØLGER MESSEN BEDRE END KATOLIKKERNE

Den tidligere feltpræst i Royal Air Force, den engelske fader Rorke, som blev taget til fange af japanerne under den anden verdenskrig, har gjort arbejdet for kristendommens udbredelse og indflydelse inden for industri og handel til sin særlige mission og afholder i dette øjemed hvert kvartal et kursus for engelske arbejdsledere i Loyola Hall ved Liverpool. Herunder diskuteres blandt andet de ændrede livsvilkår under vor tids stigende automatisering og problemerne for fremtidens arbejdere, når den tid kommer, hvor kun en ugedag afsættes til arbejde, mens resten af ugen er fritid. Kursets parole er ikke så meget »Vågn op og giv din stemme — ellers tager kommunisterne dig«, men snarere »Gør industrien værdig for Gud, som gav os den«.

Hovedparten af kursusdeltagerne er katolikker, men også ikke-katolikker melder sig. Hvert kursus varer en uge og begynder med en weekend i meditation og fuldstændig tavshed — en såkaldt »retræte«. Ikke-katolikker kan springe denne retræte over, men alligevel er der altid mindst én ikke-katolik, som vil have retræten med. I sidst afsluttede kursus således en ung ikke-katolsk elektroingeniør fra Jarrow. Til en journalist fra det ærværdige engelske dagblad »The Times« udtalte han bagefter:

— Egentlig virkede ideen med en weekend i tavshed ret lammende på mig i begyndelsen, men resten af kurset interesserede mig så meget, at jeg besluttede at tage det med. Og så opdagede jeg faktisk, at retræte-perioden afspændte sindet og gjorde mig modtagelig... Ejendommeligt nok i øvrigt: efter at de nu er gået i gang med den engelsksprogede messe, lader det til, at ikke-katolikker bedre er i stand til at følge med i messen end katolikkerne selv.

I FÅ ORD

Tokio. I Japan er der ca. 300.000 katolikker. I det 17. århundrede, før forfølgelserne af Kirken satte ind, var der lige så mange, men dengang var landets befolkning på 25 millioner. Nu er den næsten 4 gange så stor.

Man regner med, at der i Japan indgås ca. 1500 katolske ægteskaber om året. Antallet af blandede ægteskaber er næsten dobbelt så stort. Der er 1700 præster, hvoraf de to tredjedele er udlændinge. Der præstevies hvert år mellem 20 og 30 japanere. På de japanske præsteseminarier studerer rundt regnet 400 vordende præster. Alle landets biskopper er japanere, og en af de ledende inden for bispekollegiet er Tokios ærkebiskop, kardinal Petrus Tatsuo Doi.

Ved Japans 7 katolske universiteter er der indskrevet ca. 10.000 studerende. Meget højt anset er jesuitternes universitet i Tokio, Sofiauniversitetet. Tilstrømningen af studenter er så stor, at kun en tiendedel af ansøgerne kan blive optaget på universitetet. Lægger man til Japans katolikker de 430.000 protestanter samt de ortodokse, når man til, at der i alt er 750.000 japanske kristne. (KIT)

Rom. I januar måned lod pave Paul sin særlige repræsentant ved FN overrække U Thant et håndskrevet eksemplar af Bombay-apellen, der opfordrer alle landes regeringer til at lade i det mindste en del af deres rustningsudgifter overføre til et internationalt fond under FN til hjælp for

udviklingslandene. Den 23. januar modtog pave Paul ambassadør Pinelli, der overrakte et brev fra U Thant. Heri går FN's generalsekretær stærkt ind for Bombay-appellens hovedtanke, nemlig en sammenknytning af de to store verdensproblemer: nedrustning og hjælp til udviklingslandene. U Thant havde allerede gennem pressen takket paven for hans støtte til FN's arbejde og for at udtrykke, »hvad hele menneskeheden ønsker«.

STORT VÆRELSE

mod øst, centralt, varmt vand, brusebad, køkkenadgang — foran på Amager — 4 sporvognslinier, er til leje 1. marts for rolig, yngre katolik. Leje kr. 175,-.

Fru R. Binding

Amagerbrogade 49, København S.

DAME

sød og pålidelig, søges til pasning af lille pige på 16 mdr. — mandag, onsdag og torsdag fra kl. 9-17. Gerne med kendskab til engelsk. Telefon Vester 5295 x.

MED
NORDISK KRISTEN REJSETJENESTE

Absalon

TIL

**BIBELENS
LANDE**

5. APRIL - 20. APRIL

Rejsen omfatter bl.a. Cairo, Jerusalem, Betlehem, Damaskus, Baalbek, Athen m.m.

Leder:
pater P. GREGOIRE, O.P., Ordrup
Viceprovincial for Dominikanerordenen i Norden

Kr. 2.675,- alt inkl.

Det er NU De bør sikre Dem plads på denne enestående rejse.
Ring eller skriv allerede i dag efter udførligt program.

Eneste danske specialbureau
for flyverejser til Mellemøsten

Vandkunsten 4 - Kbhvn. K. - BYen 9108

Monsignore Schindler:

OPGAVER OG VANSKELIGHEDER I KONCILET

Onsdag den 24. februar kl. 20,
Englesalen, Jagtvej 183 B.

Adgangstegn kr. 2,00.

Til fordel for Johanneskirken, Søborg.

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-

på sygehjemmet ..... kr. 690,-

DE SYGES KATOLSKE FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON
Barsehøj 25, Hellerup
Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN
Bredgade 69, Kbhvn. K.
Tlf. PA 2539

KARDINAL BERAN PÅ NY I ARREST?

Kun to uger efter sin udnævnelse til kardinal er Tjeneren af Czekoslovakiets primas, ærkebiskoppen af Prag, kardinal Beran sat i arrest af det kommunistiske regime. Al forbindelse mellem kardinalen og omverdenen er totalt afbrudt.

Nyheden fremkom, efter at to journalister den 7. februar om aftenen var blevet vist bort fra kardinal Berans bopæl i et hjem for ældre nonner ved flækken Radanov, der ligger ret isoleret i en afstand af over 50 km syd for Prag, fortæller »The New York Times«.

Journalisterne talte en tid lang med en af husets tjenere, som fortalte, at heller ikke han havde kontakt med kardinal Beran. Kun undervisnings- og kulturminister Cestmir Cisar havde adgang til det rum, hvor kardinalen holdes i arrest. Tjeneren tilføjede, at intet brev måtte bringes ind til kardinal Beran, og at man heller ikke ad telefonisk vej kunne få forbindelse med kardinalen.

Tjeneren forsikrede dog journalisterne om, at kardinal Beran har det godt, og han har adgang til ture i det fri, hvor sneen for øjeblikket ligger tykt over landskabet. Tjeneren havde ikke tilladelse til at overbringe en besked til eller fra kardinalen.

— Kardinal Beran modtager kun czekoslovakker, sagde tjeneren til journalisterne.

Den almindelige borger i Czekoslovakiet ved endnu ikke, at Beran er udnævnt til kardinal, eftersom der ikke er givet nogen officiel meddelelse herom uden for landets grænser. Kun de, der lytter til udenlandsk radio eller ad anden vej holder sig informeret, ved besked med udnævnelsen.

Vatikanet mente før udnævnelsen, at den nybagte kardinal var befriet for de »restriktive foranstaltninger« i oktober 1963. Det vides ikke, hvorfor regeringen nu igen har afspærret ham fra forbindelsen med omverdenen.

GÆV PRÆST

Under denne overskrift berettede telegrambureauet Associated Press for

nylig om en italiensk sognepræst, der gav nogle bevæbnede indbrudstyve en ubehagelig overraskelse ved at vise, at en præst af og til kan nægte at vende den anden kind til – eller at han kan gøre det på en måde, der virker temmelig overrumplende.

Sognepræsten, pater Pier Luigi Furlan ved kirken San Giuliano i Pisa, vågnede midt om natten ved nogle sælsomme lyde. Da han stak hovedet ud ad vinduet, så han en gruppe tyve i færd med at bryde ind i præsteboligen, og da han råbte til dem, skød de på ham – dog uden at ramme.

Pateren hentede derefter en pistol og et jagtgevær, hvormed han besvarede ilden. Banditterne flygtede, forfærdede over den gejstlige skydefærdighed, men tilsyneladende uskadede.

ISLAMITISK KULTUS I KØLNS DOMKIRKE

I hundredvis af muhamedanere fejrede afslutningen af Islams store fastemåned Ramadan i domkirken i København, hvor de forsamledes i det nordlige sideskib, bredte deres bedetæppe ud og vendte ansigtet mod Mekka, medens de under ledelse af en iman udførte rituelle ceremonier og bad de til lejligheden befalede bønner.

Den usædvanlige begivenhed fandt sted på initiativ af en gruppe imaner (muhamedanske præster), som havde opnået domkapitlets godkendelse af arrangementet. Det er første gang, muhamedanere med tilladelse fra de kirkelige myndigheder har holdt islamitisk gudstjeneste i en romersk-katolsk kirke i Europa.

Hovedparten af muhamedanere i København er »importerede« tyrkiske arbejdere. Der er ca. 15.000 af dem i København i dag, og de har ingen moské eller andet egnet kulsted, hvor de kan dyrke Gud i fælleskab. Allerede sidste år fandt en gruppe af dem på at anvende Kølns domkirke til dette formål, og ingen lagde dem dengang hindringer i vejen – men i år havde domkapitlet altså forud anerkendt brugen af kirken til den islamitiske kultus. Den skriftlige tilladelse fra domkapitlet indeholdt en henvisning til det andet Vatikanconcil, hvor man har fremhævet den muhamedanske religions monoteistiske karakter.

Mange af de mindst 500 muhamedanere, der havde taget imod tilbudet, ankom en times tid før gudstjenestens begyndelse. Under den hellige handling rettede en af imanerne en tak til domkapitlet for dets »broderlige gestus« – og da de eksotiske gæster forlod domkirken, så man mange vise deres taknemlighed ved at lægge mønter i en indsamlingsbøsse til fordel for domkirkens restaurering.

KARDINAL WYSZYNSKI KRÆVER YTRINGSFRIHED

Den ret åbenmundede og aldeles frygtløse polske kardinal Wyszynski har ifølge Süddeutsche Zeitung for nylig i en prædiken fordret, at man (underforstået den polske regering) skulle respektere menneskets ret til ytringsfrihed og fri religionsudøvelse.

— Der er i dag folk, som erklærer, at de bringer andre folk friheden, sagde den polske katolske kirkes overhoved. Men i virkeligheden bringer de et slaveri, man ikke tidligere har kendt magen til . . .

Kardinal Wyszynski krævede frie og uafhængige skoler, hvor forældrene kunne få deres børn opdraget, som de selv ønskede det.

JØDISK BØN TIL FRANCO

Repræsentanter for jødiske grupper i Barcelona og Madrid har været i audiens hos general Franco. Herunder skal de – i overensstemmelse med den af pavestolen så ofte fremhævede foreningsret – have anmodet det spanske statsoverhoved om at få deres gruppe opført i amtsregistrene som officielt tilladte organisationer. Endnu vides det ikke, om deres rimelige bøn vil blive opfyldt.

KAMP MOD FATTIGDOMMEN

Washington. 64 katolske biskedømmer i USA har nedsat en komité, der skal understøtte den amerikanske regerings kamp mod fattigdommen. Komiteen skal skaffe unge midler til uddannelse, hjælpe selverhvervende studenter til egnet arbejde og i øvrigt finde veje og midler til at hjælpe de mindst bemidlede i det amerikanske samfund.

Ikke siden Romerrigets fald havde man oplevet et sådant snefald i Rom, sagde man dernede. Se selv på vort forsidebillede. Men det er ikke blot sneen, der sætter Rom i opstandelse. En opførelse af det tyske teaterstykke »Stedfortræderen« har fået byens myndigheder til at skride ind. »Stedfortræderen« er også udgangspunktet for nogle betragtninger over den modtagelse, pavens Bombay-appel har fået. Se bagsiden.

katolsk ugeblad 9

26. FEBRUAR 1965
113. ÅRGANG

Mennesket i politikken

Øms spændende
historie

Har vi øvet
uret mod Island?

Når stedfortræderen taler

VIGTIGT FREDSMØDE I PARIS

Den internationale katolske fredsbevægelse »Pax Christi« har holdt et vigtigt møde i Paris. Formændene for de forskellige nationale afdelinger mødtes for første gang med den nye præsident for bevægelsen, ærkebiskoppen af Utrecht, kardinal Alfrink, der afløser kardinalen af Paris, Feltrin, på denne post. Formændene for de respektive nationale afdelinger er næsten alle biskopper. Til stede var således blandt andre mgr. Castellano, ærkebiskop af Siena, mgr. Schröffer, biskop af Eichstadt, mgr. Larrain, biskop af Talca (Chile) og formand for den sydamerikanske bispekonference CELAM, mgr. Cantero, ærkebiskop af Zaragoza, mgr. Wright, biskop af Pittsburgh (USA), og mgr. Descamps, rektor for universitetet i Louvain.

Hvad verden venter af koncilet

Kardinal Alfrink indledte mødet, der har vakt international opsigt ikke blot på grund af den imponerende forsamling af biskopper fra hele verden, der gav mødet karakter af et »fredskoncil«, men også på grund af forventningerne til koncilets sidste fase til efteråret, der vil komme til at stå i skema 13's tegn. Kardinalen sagde herom: »Det verden venter af koncilet er ikke nogen rent teoretisk eller kasuistisk stillingtagen. Det verden ønsker er, at koncilet viser vejen ud af atomvåbnenes terror, der er i modstrid med menneskeskægtens værdighed. Det er den sandhed Johannes XXIII har forstået, og det er grunden til, at han i sin rundskrivelse »Fred på jorden« opfordrede til et énstemmigt internationalt forbud mod atomvåben. Vi må ikke glemme, at det jo ikke er Kirken, der kan forhindre brugen af de såkaldte ABC-våben – selv ikke ved en højtidelig fordømmelse. Det er folkene selv og folkene alene, der har mulighed for og magt til at forhindre menneskeheden i at begå kollektivt selvmord.«

Pax Christi-bevægelsens mål

Kardinalen kom også ind på den internationale katolske fredsbevægelses mål. Vi er en officiel kirkelig bevægelse, sagde kardinalen i denne forbindelse og fortsatte: »Det vil sige, at Pax Christi går ind for de ideer, som Kirken har givet officielt udtryk for gennem sine autoriteter. Kirkens opgave er at arbejde for freden. Det er en evangelisk opgave.«

Kardinalen fortsatte: »Men Kirken har ikke blot til opgave at prædike

freden. Den bør også understøtte alle de anstrengelser, der gøres for at bevare freden og må derfor studere alle de spørgsmål, der stiller sig vedrørende krig og fred. Kun derved kan man finde frem til veje og midler til at bevare og etablere freden. Vor bevægelse er ikke nogen politisk bevægelse. Men den vil give inspiration og støtte til alle dem, der af god vilje og i ærlighed søger at gøre noget for freden i verden, og vor bevægelse respekterer medlemmernes legitime forskel i valget af politiske midler.

Pax Christi opfordrer til at slutte op om Bombay-appellen

Mødet i Paris sluttede med vedtagelsen af en resolution, der kræver almindelig og kontrolleret nedrustning ud fra de retningslinjer, der er nedlagt i Johannes XXIII's rundskrivelse »Fred på jorden«: »I atomalderen kan krig ikke længere betragtes som et egnet middel til at løse konflikter og opnå retfærdighed, når en ret er blevet krænket. Det er derimod nedrustningen, der derfor må betragtes som et fundstændig realistisk og preserende mål. Pax Christi håber, at verden må give et positivt svar på pave Paul VI's Bombay-appel, der kræver nedsættelse af rustningsbudgetterne til fordel for hjælp til udviklingslandene. Bevægelsen sætter desuden som sit mål at bearbejde den offentlige mening for at understøtte alle alvorlige forsøg på samtidig og kontrolleret nedrustning. Bevægelsen udtrykker endvidere sin tillid til FN's arbejde for freden på et tidspunkt, hvor FN er ude i en alvorlig krise. Endelig fordømmer bevægelsen alle nationalistiske forsøg på at slå den internationale solidaritet i stykker og alle ideologiske standpunkter, der måtte være i modstrid med fredens ånd.

BØN SOM KAMPMIDDEL FOR SPANSKE PRÆSTER

Et stedse stigende antal spanske præster, der er misfornøjede med forholdene, har fundet en ny måde at kæmpe og demonstrere på. Metoden, der ikke er uden lighed med Gandhis ikke-voldsprincip, har fundet anvendelse to gange kort efter hinanden i begyndelsen af februar i år.

I den fra borgerkrigen så sørgeligt kendte spanske by *Guernica* samlede 56 baskiske præster sig i fællesbøn foran rådhuset, efter at de var blevet forment adgang til et retsmøde, hvor den anklagede var en præst, fader Alberto Gabicagoascoa fra landsbyen

Mujica. Retsmødet fandt sted på rådhuset, og fader Alberto stod anklaget for under en gudstjeneste at have beskyldt den spanske civilgarde for at have torteret 17-årige samt for at have erklæret, at det spanske folk ikke er frit, og at myndighederne forsøger at reducere kirkens frihed.

I Madrid demonstrerede 100 præster på lignende måde, mens en præst fra Catalonien i et lukket retsmøde anklagedes for »illegal propaganda«.

KATOLSK REDAKTØR DØMT AF SPANSK MILITÆRDOMSTOL

Den 34-årige Manuel Fernandez Areal, der redigerer dagbladet Valladolid Katolske Tidende og er medlem af lægmandsorganisationen Opus Dei, er af en militærdomstol i Valladolid (Gl. Castilien, Nordspanien) idømt seks måneders fængsel for at have udtrykt synspunkter, der er krænkende for den spanske hær. Den unge redaktør har ansøgt general Franco om benådning, og denne skal nu som øverstkommanderende for hæren tage stilling til dommen.

NU OGSÅ DIALOG MELLEAMERIKANSKE PROTESTANTER OG KATOLIKKER

Den økumeniske bevægelse griber flere og flere kristne af alle konfessioner verden over. Heller ikke de amerikanske protestanter og katolikker har undgået den, men trods stadig voksende ønsker om et organiseret økumenisk fremstød har det hidtil knebet noget med at få gennemført den åndelige sameksistens, den fredelige dialog og det reelle samarbejde, som er nerven i alt levende økumenisk arbejde.

Nu har imidlertid de to førende lutherske kirker i USA – Lutheran Church in America og American Lutheran Church, der tæller henholdsvis 3.227.000 og 2.545.000 af De Forenede Staters i alt 8,5 millioner lutheranere – givet efter for presset blandt deres egne. Under en afstemning i de to kirkers fællesråd, The National Lutheran Council, på det årlige møde i Los Angeles i februar i år er det blevet besluttet at tage initiativet til formelle økumeniske samtaler med repræsentanter for den romersk-katolske kirke i Amerika.

Den planlagte dialog kirkerne imellem betegnes af ledende lutheranere som »et gensidigt studium af de prin-

cipper, der forener os som kristne, samt en gensidig revision af de ting, der adskiller os».

Om baggrunden for initiativet siger ledende lutheranere, at det er en udvikling, der skyldes »et umådeligt pres af ønsker om gensidig forståelse og samarbejde mellem protestanter og katolikker overalt i Amerika«.

Under forudsætning af billigelse fra katolsk hold vil et indledende økumenisk møde finde sted i Baltimore den 16. marts. Den katolske ærkebiskop Lawrence Shehan af Baltimore, der er formand for den nye biskoppelige kommission for økumeniske forhold, og som har påtaget sig at behandle forholdene mellem de forskellige trosretninger i Amerika, skal nu tage stilling til forslaget og vil efter al sandsynlighed tage imod det med glæde.

»The New York Times« bragte meddelelsen på forsiden og betegner de amerikanske lutheraneres initiativ som »et bemærkelsesværdigt skridt«.

NEJ TIL JØDISKE MINDE-MÆRKER I AMERIKANSK PARK

Kunstkommissionen for New York by har forkastet forslag om at opføre to projekterede monumenter i Riverside Park til minde om de seks millioner jøder, der blev dræbt af nazisterne.

Billedhuggeren Eleanor Platt, der er medlem af kunstkommissionen, udtaler, at det ene monument – forestillende en polsk jøde omspændt af flammer og faldende forover – var så tragisk og forfærdende, at det ville have virket opskræmmende på børnene i parken. I et brev til et andet medlem af kommissionen kalder hun det andet projekterede monument – bestående af ca. 8 meter høje skrift-ruller anbragt på en ca. 25 meter bred platform – »overdrevent og unødvendigt stort« og anfører, at opførelsen af disse monumenter ville skabe et »højest beklagelsesværdigt præcedens, idet den ville bane vejen for andre særgrupper, der ønsker at rejse monumenter på offentlig jord«.

MINISTERIET GIVER PATER BRENTGANI FØDSELS-DAGSGAVE

Sognepræsten ved Skt. Mariæ Kirke i Aalborg, pater Brentegani, fyldte den 15. februar 75 år. Fødselsdagen foregik, efter pater Brenteganis eget ønske, i stor beskedenhed. Ingen vidste noget – selv ikke i sognepræstens eget

DANTEÅRET INDLEDT

Don Silvio præsenterede et smukt program

I anledning af 700-året for digterens fødsel holdt Folkeligt Oplysnings Forbund onsdag den 17. februar en litterær aften til Dantes ære, eller som det hed på italiensk: »Accademia Letteraria Dantesca«. Det festlige arrangement fandt sted i Odd Fellow Palæets mindre sal og til stede var en indbudt kreds med den italienske ambassadør og en række fremtrædende repræsentanter for dansk politik og kulturliv i spidsen. Arrangør var monsignore Silvio Porisiensi, og desuden medvirkede en række italiensktalende danskere – don Silvios elever. Der blev bl.a. reciteret stykker af Dantes »Inferno« og »Purgatorio«. På billedet ses don Silvio på talerstolen.

sogn. Alligevel kom der en slags fødselsdagsgave. Det var ministeriets igangsætningstilladelse til en udvidelse af den katolske skole i byen. Der bliver bygget en ny fløj med plads til 10 klasser på 24 elever hver. Den gamle fløj skal moderniseres, og når den nye skole er færdig, vil der være plads til ca. 340 elever mod de nuværende 50. Den ministerielle tilladelse har ladet vente længe på sig, og der må nu indhentes nye tilbud på byggeriet, idet det gamle projekt, der blev etableret allerede for fem år siden, er forældet.

Men det er ikke blot skoleplaner, man går med i Aalborg. Danmarks største katolske sogn i udstrækning må også tænke på kirkebyggeri i de fjerntliggende byer, der betjenes fra Aalborg. Man havde således købt en mindre grund i Frederikshavn, men den er nu opgivet til fordel for en større grund beliggende lige ved den nye Europavej syd for byen ved

Bangsbo med udsigt ud over Kattégat. Dermed vil der blive plads til et større projekt end det oprindeligt projekterede kapel. Der kommer nemlig hvert år flere og flere turister sydfra, der over Frederikshavn skal videre til Norge og Sverige. Det bliver måske en slags autostrada-kirke i lighed med, hvad man har forsøgt med stort held i Tyskland. En tysk arkitekt arbejder med projektet i forbindelse med en arkitekt fra Frederikshavn, hr. Wøhlk-Petersen. Tegningerne er parate, men det vides ikke, hvornår arbejdet kan begynde.

AC, KØBENHAVN

Den 3. marts kl. 20 taler redaktør Franz Lorenz von Thadden om de kristne og modstanden i Tyskland mod nazismen.

Han kommer også ind på Pius XII og jøderne. Foredraget holdes i Englesalen, Jagtvej 183 B, København Ø.

Før startskuddet

I slutningen af april ventes en række unge frivillige fra Neumünster og Osnabrück i Vesttyskland til Danmark. De skal arbejde på den katolske Johanneskirke i Søborg, der vil blive opført som selvbyggeri. Byggeriet skal begynde omkring 1. maj – såfremt ministeriets bevilling foreligger. Det er pastor Richard Kurth, Neumünster, der i samarbejde med Osnabrücks katolske ungdomsforening organiserer den tyske hjælp, som er en meget smuk håndsrækning til den katolske kirke i Danmark. Pastor Kurth har i forvejen arbejdet med på to kirker i Sverige.

Da man lagde ud med selvbyggeri i Øm, var det en forholdsvis ny tanke, hvad opførelsen af kirker angår. Siden har også folkekirken for alvor fået blod på tanden. Ikke mindst viste pastor Schwartz-Nielsen i Bistrup ved Furesøen, hvor meget et almindeligt dansk sogn kan præstere i denne retning.

Kirkegængerne i Bistrup var blevet kede af at skulle holde gudstjeneste i et lokale på den stedlige kommuneskole. Man snakkede sammen over kaffekopperne, tænkte sagen igennem og i 1958 tog man det første initiativ. Man lagde ud med en fest i præstens have. Det gav en god indtægt, og successen blev fortsat – uden at deltagernes antal og indtægten dalede. Et andet arrangement gav kr. 9000, men det var en sogneindsamling blandt byens 1000 husstande, der var afgørende for bistruppernes store beslutning: på mindre end 3 timer indsamlede man kr. 50.000. Hertil kom en række store enkeltgaver.

Byggeriet begyndte i 1962, og allerede i september indviede man et midlertidigt kirkelokale bestående af menighedssal og den fremtidige kirkes ene sideskib. På den måde har man foreløbig fået 200 kirkegængere under tag. Men da Bistrup i løbet af de kommende år vil komme op på cirka 10-12.000 indbyggere mod 4000 i 1958 kan man forstå, at det er alt for lidt. Nu bygger man på selve kirkerummet, fundamentet til kirketårnet er også allerede støbt.

Det er nogle brogede sjak, man præsenteres for, når man aflægger byggepladsen et besøg. Og det er nok et af de mest inspirerende træk ved projektet. Præsten plejer at »bygge for«. Så kan man træffe en lærer, en ingeniør, en elevatørfører, kordegnen, en kontorchef, en boghandler, en amanuensis, en fotograf, en major og en professor dr. theol.

En af dem, der har fået inspiration, er Johanneskirkens arkitekt. Han står i forvejen i spidsen for et selvbyggeri på Søborgmagle Torv – ikke to kilometer fra Vandtårnsvej 7, hvor Sct. Mikaels Kapel skal afløses af Johanneskirken.

Og nu appellerer Johanneskirkens byggefond til interesserede fra nær og fjern – ikke mindst med henblik på at give dem, der giver en håndsrækning, en håndsrækning. De unge tyskere skal for eksempel indkvarteres.

»Gode formål« er der nok af, og kirkebyggeri hører ikke til den væsentligste kategori, så længe en stor procentdel af jordens befolkning sulter. Og dog er den fællesskabets idé, der ligger til grund for de her omtalte projekter, god at få en tiltrængt inspiration af.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 10-14. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonceafdeling: Katolsk Ugeblands annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblands ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Når man melder sig ind i en vælgerforening, er det naturligvis et udtryk for, at man vil gøre noget mere ved folkestyret end den vælger, som bare møder op og stemmer . . .

– Undskyld, Tiedemann, vil De være folketingsmand?

– Det spørger folk altid om, hvis de får at vide, at jeg er medlem af en vælgerforening. Ganske simpelt et udtryk for den opfattelse, at det politiske liv er noget for specialister, for kommende MF'er og ministre.

Der er da politisk liv andre steder end på Christiansborg, og man kan sætte skulder til demokratiets hældende vogn på anden måde end ved at stile mod et folketingsmandat! Blot ved at melde sig ind i en vælgerforening er man med ved at deltage i opstilling af kandidater, ved at fremlægge synspunkter, ved at stille spørgsmål til de valgte, etc.

– Undskyld, Tiedemann – men vil De være folketingsmand?

– Spørg ved lejlighed en seks-års dreng, om han vil gifte sig med dronningen af Saba, når han bliver stor?

Jeg véd det ikke. Pænest er det vel nok at sige noget beskedent om, at det egner jeg mig skam ikke til, hvad jeg måske heller ikke gør – men det ville være et lige så overfladisk svar som at sige, at det ville jeg forfærdelig gerne. Tiden må vise det!

Noget andet er, at jeg vel nok er beredt på at yde noget mere end bare at være vælgerforeningsmedlem. Uden altså at kunne sige noget som helst om fremtiden, som naturligvis afhænger dels af andres, dels af min egen vurdering af den personlige modenhed og den saglige politiske viden og kunnen.

Men efter en del års overvejelser er jeg i det mindste nået dertil, at jeg kunne tænke mig at »gøre noget ved det«, som man siger!

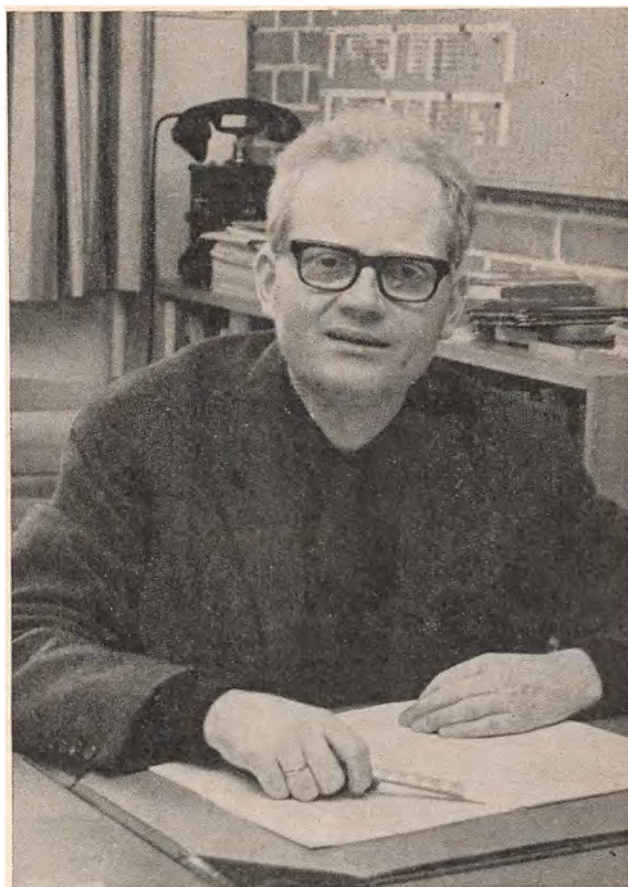
– Har De nogen baggrund for det?

– Hvilken baggrund kræves der?

Jeg satte ikke mine ben i en vælgerforening, før jeg var tredive, jeg har heller aldrig været medlem af en politisk ungdomsorganisation. Det skyldes ikke manglende interesse, jeg har siden min barndom gjort en hel del for at følge med i aktuel politik – en overgang læste jeg i Folketingstidende alt, hvad der blev sagt, men det blev mig nu hurtigt for meget, og undertiden også for vrøvlet.

Men samfundsmaskineriet har altid interesseret mig, og det er vel en væsentlig årsag til, at jeg kan tænke mig at »få ørene i maskinen«. Og så

To grunde har været medvirkende til, at Ejvin Bjørnkjær valgte netop den 33-årige skoleinspektør ved den katolske skole i Vejle, Erling Tiedemann, til en samtale om de rent menneskelige sider af et politisk engagement. Den ene er, at Tiedemann er medlem af en politisk vælgerforening, og så meget medlem, at han har et aktivt job i et udvalg. Der er altså grund til at tro, at han kan give udtryk for et personligt standpunkt. Den anden er, at Tiedemann ikke, politisk set, »er noget ved musikken«, f. eks. har han intet folketingsmandat eller byrådsmandat at bestyre. Der er altså ingen grund til at tro, at han ikke tør give udtryk for sin *personlige* mening om

Erling Tiedemann

MENNESKET I POLITIKKEN

naturligvis den overbevisning, at politik kommer hver enkelt af os ved, og at arbejdet med den derfor må være en pligt for den, der møder med en ganske særlig interesse.

Dermed være da ikke sagt, at den, der nøjes med at vise sin politiske interesse ved at sætte sit kryds ved valgene, er den dårligere samfundsborger – jeg ville kun for mit eget vedkommende mene, at jeg svigtede noget, om jeg lod det blive ved læsningen af avisernes politiske referater . . .

– *De fik lærereksamen i 1953, har været lærer, dels i Gladsaxe kommune og ved Sankt Annæ Skole på Amager, dels ved skolen her i Vejle, hvor De i 1960 blev skoleinspektør, De har deltaget i Ømskoler, er medlem af bestyrelsen for Danmarks katolske Lærerforbund og sekretær i dennes lederfraktion. Med andre ord, De har ofret en mængde tid i skolens tjeneste og står formentlig også med en mængde erfaringer. Vil alt dette*

ikke være spildt, hvis De pludselig »går i krig« med det politiske på et højere plan?

– Jeg vil jo sige, at skolen og det politiske hænger temmelig nøje sammen. Som rektor Ahm fra Esbjerg sagde det ved et skolemøde i Århus: »Hvornår vågner vi pædagoger op og opdager, at det er de politiske afgørelser, der bestemmer vore børns og unges muligheder i deres fremtidige tilværelse?«

Det kan jo være mere eller mindre omsonst at forsøge at lære de unge at leve livet på en rigtig måde, hvis man ikke samtidig prøver at være med til at skabe de rigtige betingelser herfor.

– *De har kone og tre børn. Politik vil tage en mængde tid fra dem . . .*

– I overensstemmelse med det, jeg før sagde, må det være naturligt for enhver far at tænke politisk, men det er jo evident, at politik tager tid, bl.a. fra familielivet – det gælder jo,

bare man bruger en aften på et møde i vælgerforeningen.

Noget andet er, at man ikke mindst inden for politik ser megen tid gå til spilde, og eftersom tid vel er den vigtigste investering i et menneskes liv, kan man naturligvis godt gøre sig visse tanker i den retning – men her må det atter gælde: bestandsdig at overveje på ny, om man spilder den tid – sin egen, sin families – med noget, som ikke er det værd . . .

– *Er Deres albuer spidse nok til, at De kan være med i aktiv politik? Og kan De med samvittigheden i orden forsvare at være med til at »mase« modstanderen? For det er jo nødvendigt, ikke sandt?*

– Det er jo ingen usædvanlig opfattelse, at politik er noget »svineri«. Men det er selvfølgelig noget vrøvl – her som på alle andre områder er det *mennesket*, det kommer an på.

Politik er ikke »svineri«, men måske er der »svin« mellem politikere,

jeg ved det ikke. Jeg ved bare, at der findes masser af politikere, der kan komme gennem det politiske liv, hele vejen uden at miste sansen for, hvad samfundslivet i sidste ende går ud på. Og være i stand til at tage skridt i den rigtige retning. Kennedy var et strålende eksempel herpå, og selv om politisk liv i Danmark ikke kan sammenlignes med politisk liv i USA, kan han passende tjene som et opmuntrende eksempel for alle.

Selv om han blev skudt . . .

– *Kan en katolik gå ind i aktiv politik i et land, hvor hans religion er i et absolut mindretal? Risikerer han ikke alt for tit at komme til at stå i et lidt skævt opfattelsesforhold til sit partis program?*

– Lad mig straks sige, at vi katolikker oftest tager helt galt på det spørgsmål. Vi himler op i begejstring, hver gang en eller anden katolik er blevet borgmester i én eller anden flække i et eller andet land, som om Kirken dermed sandelig har taget et stik hjem! Hvis man endelig vil det på den måde, må jeg ærlig talt sige, vi har fået flere beter end stik!

Herhjemme, hvor vi er så få, dukker vi os måske mere, men i udlandet, hvor de såkaldte »katolske« partier trives, råber man forfærdeligt op i forsøget på at identificere den kristne menighed med bestemte politiske løsninger på de eksisterende problemer. Jamen, hvad er det for en overeksponeret og usund holdning at have til politik?

Lad os dog nu blot komme ned på den jord, vi alligevel allesammen skal leve på. Vi er da kun ganske almindelige mennesker, borgere i en verden, et land, et amt, en kommune, som uanset vores dåb forpligter os politisk.

At man så anskuer samfundets og menneskenes problemer ud fra sit syn på hele menneskehedens situation som Guds skabninger på vej mod Ham, er da en selvfølge. At man ser det som sin opgave at være med til at bygge samfundet op i overensstemmelse med den skabte naturs love og udfra evangeliets holdning til tingene, er vel en enkel og naturlig følge af ens egen situation som et barn af Gud. Og også, at man gør sig klart, at evangeliets ord om at tage sit kors op og følge Ham efter gælder særdeles personligt ved enhver politisk skillevej!

– *Kan man da så, politisk, gå mere end én vej? Politik og religion er jo begge spørgsmål om livssyn . . .*

– Altså igen »den katolske politik«!

Jeg er ærlig talt – selv om vi nu ikke skal komme ind på parti-diskussion – glad for de unge, katolske arbejdere, der med deres SF-skæg og deres SF-medlemskab netop har været med til at rive den fordom ned, at »katolsk politik« var identisk med et eller andet fromt, borgerligt-konservativt-kapitalistisk-nationalistisk-overnationalt konglomerat, noget med »min Gud, min kirke, mit land, min konge – min arbejdsgiver . . .«

En gang for alle, og med sikkerhed for at blive misforstået: katolikker kan lige forsvarligt over for deres samvittighed og tro drive politik i Venstre såvel som i SF og omvendt.

Hver for sig må vi allesammen kæmpe os frem mod en virkelig, evangelisk indstilling, og udfra den må vi søge løsningen på samfundets problemer. I »Fred på jorden« viste pave Johannes XXIII tydeligt, hvorledes der i evangeliet ses på det enkelte menneskes værd og rettigheder og pligter overfor fællesskabet og på landenes og staternes indbyrdes forhold – og på basis af dette, kan man søge forskellige politiske løsninger på problemerne!

Det ville være lige så forkasteligt, om jeg påstod, at alle katolikker nu skulle stemme på Venstre, som det var, når man, især tidligere, fra visse sider fastslog, at en katolik ikke kunne være socialdemokrat. Naturligvis kan han det!

– *Kan man være enig med et politisk parti-program? Og når man ikke kan, kan man så moralsk forsvare at gå så helt ind for et parti, som en politiker må gøre det?*

– Jeg kan jo kun sige, hvad jeg selv føler ved det. For mig at se er Venstres program bygget op på et bestemt menneskesyn, et syn, jeg kan tilslutte mig hundrede procent!

Dette menneskesyn er nøglen, med hvilken man søger at åbne vej for konkrete, politiske løsninger. Når man tilslutter sig et parti, må man naturligvis være med på programmets grundsyn på mennesket og samfundslivet – alt andet kan man da roligt have et særdeles nuanceret forhold til. Og det kan jeg love, at også folketingsmændene har.

– *Men alligevel kan De blive nødt til at stemme mod Deres opfattelse i en given situation?*

– Ja, det elsker aviserne jo at rode op i, men for den, som ikke var enig med de andre, og som alligevel stemte sammen med dem, har det jo nok ofte stået sådan, at dette i øjeblikket var det længst mulige skridt i den rigtige retning.

Her synes jeg, det må være grundsynet, som forpligter og samler – og eventuelt i en given situation fører til adskillelse.

– *Til sidst et nærgående spørgsmål til manden, som efter en del års overvejelser har bestemt sig for »at gøre noget ved det« . . .*

– Hvilket som sagt altså ikke behøver at betyde, at man sigter mod et mandat af nogen art!

– *. . . kan det, helt ærligt, ikke være rampelyset på den politiske arena, billedet i avisen, måske sågar i fjernsynet, der trækker?*

– Ha!

Jeg ved det ikke! Det er vanskeligt at lodde personlighedens dyb og endnu vanskeligere at fortælle om sine lodskud! Mon ikke det, De nævner, indgår som komponent hos enhver? Som en underordnet følelse, man kan konstatere hos sig selv, men som ikke er – og som heller ikke får lov til at blive – et væsentligt ledemotiv.

Helt ærligt tror jeg ikke, jeg tør sige mig fri for fornemmelser i den retning, men jeg må så også tilføje, at det er den slags fornemmelser, som længst har holdt mig tilbage fra et politisk engagement – De kender den med kors og bånd og stjerner på!

Og jeg har ærlig talt ikke lyst at sælge min sjæl . . .

Ejvin Bjørnkjær

BLOMSTERDAG

Onsdag den 3. marts sælges »Danske Kvinders Nationalråd«s marguerite, som hvert år sælges til fordel for de tilsluttede organisationers sociale, humanitære og kulturelle arbejde, herunder Katolsk Samtaletjeneste, Bredgade 68, 1. sal, åben hver mandag fra kl. 19-21. »Katolske Menighedsplejer« er tilknyttet Danske Kvinders Nationalråd, og er derfor med i salget, som i år finder sted for 15. gang.

Katolske Menighedsplejer har brug for både store og små sælgere af den kønne hvide blomst, så man i år kan blive i stand til at sende rigtig mange mødre og børn på ferie til Klitborg og i øvrigt gøre mere for vanskeligt stillede katolske familier.

Se i øvrigt indsamlingens plakat, som i den kommende tid formodentlig vil hænge i alle katolske kirkers våbenhuse. Plakaten angiver nærmeste sted, hvor man kan melde sig. Man kan også skrive til Katolske Menighedsplejers indsamlingskontor, Bredgade 67 A, 2. sal, København K. Og endelig kan man henvende sig til fru Bente Nygård Hansen, der har telefon PA 6936, helst mellem 9-12.

DEN VANSKELIGE LEKTIE

Evangeliet på søndagen Quinquagesima står som et introitus til den del af kirkeåret, hvor vi særlig bliver stillet over for Kristi lidelse.

Messens evangelietekst er taget fra Lukas, men det er inspirerende at sammenligne den med parallelterne hos Mattæus og Markus.

Markus fortæller os om situationen (Mark. 10,32 ff.): »De var undervejs op til Jerusalem, og Jesus gik foran dem; men de var forfærdede, og de, som fulgte med, var bange. Så tog han igen de tolv til side« – »så de var alene«, siger Mattæus udtrykkelig – og Lukas fortsætter: »Se, vi drager op til Jerusalem, og alt det, som står skrevet hos profeterne om Menneskesønnen, skal fuldbyrdes.«

Apostelen Peter, hvis erindringer går igen i Markusevangeliet, har aldrig kunnet glemme, hvordan Jesus gik i spidsen – som en modig befalingsmand, der fører en gruppe ængstelige og opskræmte mænd i kampen. Allerede for nogen tid siden havde Jesus talt om det samme emne – sin lidelse – til apostlene. Igen hører vi Peters beretning: »Og han talte frit ud om dette. Da tog Peter ham til side og begyndte at irettesætte ham. Men han (Jesus) vendte sig og så på sine disciple og irettesatte Peter og siger: Vig bag mig, Satan! Thi du sanser ikke, hvad Guds er, men kun, hvad menneskers er.« Vi ser i ånden, hvordan Peter, der for et øjeblik siden havde fået at vide, at han skulle være klippen, hvorpå Kristus ville bygge sin Kirke, tøvende og med sænket hoved skjuler sig for Herrens vrede blik bag sine kammeraters ryg. Evangelisten fortsætter: »Og han (Jesus) tilkaldte folkeskaren tillige med sine disciple og sagde til dem: Hvis nogen vil gå i mit spor, skal han fornægte sig selv og tage sit kors op og følge mig!« (jfr. Mark. 8, 31 ff.).

Jesus går frem med ubønhørlig konsekvens, når han taler om sin forestående lidelse – og han glemmer ikke at omtale opstandelsen, forløsergerningens strålende krone. Men de stakkels apostle! Det er vistnok talt lige ud af deres opskræmte hjerter (og mon ikke også af vore?), når Lukas, lægen og psykologen blandt

»Se vi drager op til Jerusalem...«

evangelisterne, skildrer deres reaktion: »De fattede intet deraf, det var dunkel tale for dem, og de forstod ikke det, som blev sagt.« Mere krast og håbløst er det vel aldrig blevet sagt, hvor fremmed budskabet om korset er for os mennesker, (jfr. også Luk. 9,45, hvor evangelisten med næsten de samme ord udtrykker disciplenes manglende forståelse og oven i købet omtaler deres frygt for at spørge om en nærmere forklaring af det sagte).

Apostlene forstod intet – tre gange intet! Det ville være synd at sige, at vi forstår mere, når det drejer sig om korsets budskab, i hvert fald, når vi mener, at vi skal forstå det med vor forstand. Guds kærlighed går over al forstand! Selv om vi stirrer vore menneskeøjne blinde på dette mysterium, – vi trænger aldrig dybere ind end til dets hårde skorpe.

Her er vi mere blinde end den fattige mand i Jeriko. Mon evangelisten

fortæller os om den blindes helbredelse oven på beretningen om disciplenes manglende fatteevne, fordi vi skal lære af denne blinde at tigge om det rette syn på frelsens mysterium? »Jesus, du Davids søn, forbarm dig over mig.« »Herre, lad mig få mit syn igen!«

Jeg tror, at Jesus vil give os vort syn til også at fatte det ufattelige, til at forstå offeret og lidelsen, boden; til at fatte, at det ikke er nok med at se på den korsbærende Kristus, at tro og tænke på ham, men at Jesus mente noget meget konkret med sit krav til disciplene om at gå i hans fodspor med korset. Vi må ikke gøre som Jakob og Johannes, Zebedæussønnerne, der i samme øjeblik, mens rædslen over korsets budskab endnu sidder dem i kroppen skubber deres mor frem til Jesus og lader hende spørge: »Sig, at mine to sønner må få sæde i dit rige, den ene ved din højre, den

Fortattes side 13

■ DET VAR MODERNE — PÅ BRANDES' TID

Af Vincent Duclos O.P.

H. V. Brøndsted: Hvad er liv.
Munksgaards Forlag. Kr. 12,75.

Jeg har kun set en brøkdal af en af professor Brøndsteds fjernsynsudsendelser og er slet ikke fulgt med i den diskussion, der fulgte efter. Jeg åbnede derfor denne lille bog med friske øjne – og blev ikke så lidt skuffet. Jeg er absolut inkompetent med hensyn til biologi og kan ikke sige noget om de første fire kapitler som handler om dette emne, udover at det forekommer mig, at der bruges lidt for megen plads til at beskrive den moderne forsknings tekniske metoder – som for øvrigt er meget interessante – på bekostning af denne forsknings resultater – som trods alt er endnu mere interessante.

Men så kommer afslutningen, hvori professor Brøndsteds filosofiske og religiøse overbevisning tages op til behandling. Da jeg læste det, følte jeg mig irriteret til vanvid, – så gammeltdags og forældet forekom det mig alt sammen. Jeg har allerede andetsteds givet luft for dette raseri. Dog – måske har jeg været lidt uretfærdig. Jeg har ikke på nogen måde skiftet mening med hensyn til, at alt dette var moderne over det meste af Europa på Georg Brandes' tid, men at man i de øvrige lande forlængst er vokset fra det. Men jeg havde ikke med det samme lagt mærke til den angst og skuffelse, der skjuler sig mellem linjerne. Mange har ligesom professor Brøndsted ladet sig forblin-

Professor H. V. Brøndsted

de af teknikens berusende frem-skrift. Hvorfor har vi ikke formået at vise dem, at Kristus er vejen, sandheden og livet?

V.D.

■ HAR VI ØVET URET MOD ISLAND?

Af Thomas Riis

Folketinget er nu igen begyndt på arbejdet efter juleferien og skal blandt andet drøfte sagen om de islandske håndskrifter. Det vil derfor være af værdi at tænke efter et øjeblik for at klare den spegede sags forskellige problemer. Så vidt, man kan skønne, falder disse inden for fire hovedgrupper: juridisk, videnskabelig, politisk og moralsk (eller følelsesbestemt).

Juridisk set er sagen fuldstændig klar; håndskrifterne tilhører den danske stat (Det kongelige Bibliotek) og en privat stiftelse (Det arnamagnæanske Legat). Folketinget kan frit råde over Det kongelige Biblioteks håndskrifter, medens dette for Den arnamagnæanske Samlings vedkommende er mere tvivlsomt (en udlevering herfra ville sandsynligvis kun kunne ske ved expropriation, der ifølge grundloven kun kan foretages, når almenvellet kræver det og da kun mod fuldstændig erstatning).

Videnskabeligt er der tre spørgsmål at besvare. For det første: Kan fotokopier erstatte selve håndskrifterne? Det kan de aldrig; men der kan udføres et ret omfattende forarbejde på grundlag af fotografier – et forarbejde, der for at opfylde alle videnskabelige krav, dog må suppleres på grundlag af selve håndskriftet (læsning af vanskelige steder, indbindingsmåde, eventuelle vandmærker etc.). – Det andet spørgsmål er: Kan en forskning på grundlag af håndskrifterne foretages lige så godt i Island som i Danmark? Svaret må være benægtende. Det kongelige Bibliotek er simpelthen specialbibliotek for oldnordisk forskning, og mange af de nødvendige bøger vil Island næppe kunne erhverve, idet de kun sjældent udbydes til salg. Naturligvis kunne man mikrofilm bøger; men det er ret dyrt: 35 øre pr. optagelse – en bog på 1000 sider i lille format ville således koste ca. 175 kroner (danske) som mikrofilm. – Og for det tredje: Kan håndskrifterne konserveres, opbevares samt affotografes lige så

godt i Island som i Danmark? Hertil kan man svare: Ikke endnu; men det kan læres, blot vil det tage tid. Opbevaringsforholdene (men hverken konserverings- eller fototeknikken) i Island synes dog at være på højde med de danske forhold.

Politisk er sagen nok mere speget. Det værste er, at videnskaben ved det nuværende lovforslags udarbejdelse i 1961 ikke var blevet orienteret på tilfredsstillende måde, ejheller havde man forinden indhentet udtalelser fra videnskabelig side. Ved forhandlingerne om en eventuel udleverings omfang deltog fra dansk side professor Skautrup fra Århus og rigsbibliotekar Birkelund, suppleret af den islandskfødte professor i København, Jón Helgason. Professor Skautrups speciale er gammeldansk, og rigsbibliotekaren er jurist af uddannelse. Ingen danskfødt ekspert deltog således i forhandlingerne, til trods for, at der findes to danskfødte eksperter: dr. Widding, der leder arbejdet på den oldislandske ordbog, og professor Westergaard-Nielsen i Århus.

For at blive lov skal det foreliggende lovforslag vedtages uændret, eller et helt nyt forslag skal laves, der kan samle bred enighed i folkettingen.

Vi skal nu se på den sidste problemgruppe: De moralske (følelsesmæssige, etiske) sider af sagen. En række spørgsmål må her besvares, for det første: Er håndskrifterne skrevet (o: forfattet og/eller afskrevet) i Island? Det er de i en lang række tilfælde; men det kan langt fra altid afgøres med blot nogenlunde sikkerhed, idet Island og Norge gennem lang tid var meget stærkt knyttet til hinanden i kulturel henseende. For det andet: Har Danmark øvet uret mod Island og mod det islandske folk således, at vi bør gøre bod? Udleveringstilhængere fremdrager her den danske monopolhandel fra 1602-1787 og de deraf følgende dårlige forhold i Island. Man må dog her betænke, at et handelsmonopol var det mest moderne inden for handelsorganisation o. 1600 ligesom frihandel var det, da monopolet ophævedes. Endvidere var i den internationale handel priserne på fisk (Islands vigtigste eksportartikel) lave, medens de fleste andre varer fordyredes. Desuden ramtes Island af en række naturkatastrofer – vulkanudbrud, epidemier, hungersnød etc. Til gengæld blev der såvidt vides ikke udskrevet soldater fra Island. At besvare dette

spørgsmål bliver endvidere meget vanskeligt, idet islændingene næppe var blevet sig bevidst som folk før i det 19. århundrede. Argumentet med den danske uret over for Island kan derfor ikke holde, derimod kan der – af helt andre grunde – være tale om, at vi bør hjælpe det senest selvstændigt bleve og dårligst stillede nordiske land.

For det tredje: Hvorledes skulle det danske folk gøre bod? Blandt andet fra politisk side har man ment, at dette kunne ske ved at udlevere håndskrifterne. Men hvor mange ikke-videnskabsmænd ville føle et personligt afsavn herved? Og når nu det moralske aspekt fremhæves så stærkt, er det da moralsk at bortgive det, man ikke ejer; thi staten ejer jo ikke Den arnamagnæanske Samling?

Denne vej er altså ikke farbar, og der synes for mig kun at være to muligheder, hvis man holder fast ved en gave af håndskrifter: 1) at deponere et repræsentativt udvalg af håndskrifter i Island, udstillet således, at den interesserede lægmand kan vise dem til sine børn, når han går på museum om søndagen, 2) at samtlige nordiske lande, der ejer håndskrifter (Island har 12.000, især efter-middelalderlige, Danmark har 3400 og Sverige 350), eventuelt alle lande, afgav deres ejendomsret til en fælles kommission, der skulle bestyre dem og fordele opgaverne på de enkelte håndskriftsamlinger, der således kunne forblive udelte, hvor de er i øjeblikket; på denne måde ville Island også juridisk og ikke kun åndeligt få ejendomsret til »danske« håndskrifter. Men dette er det nu folketings sag at afgøre.

Thomas Riis

■ MANGE ORD OG FÅ REALITETER

Der er nu blevet talt om U-landsproblemer i en lang årrække. Meget er man blevet enig om, og kun forholdsvis lidt er indtil nu blevet realiseret.

I en radiodiskussion for nylig var begge deltagerne enige om, at der burde gøres mere herhjemme for, at kendskabet til problemerne blev udbredt, så at landets bestræbelser kunne få en langt bredere basis.

Der er imidlertid også et andet problem, der presser sig på, og det er, hvorvidt der virkelig er muligheder for at udnytte råstoffer og jord sådan, at man kan klare forsyningen af

den stærkt voksende befolkningsmængde.

Begge disse spørgsmål kommer os ved i mindst samme grad, som de kommer andre ved, men gør vi noget ved det?

Følgende forslag byder sig til:

1. De foreninger, der enten har lyst eller måske oven i købet har tid, nedsætter små og store studiegrupper, der bl.a. med bistand af folkebibliotekerne tager fat på problemerne fra en ende.

2. Der er mange unge fra udviklingslandene på besøg i Danmark i så lang en periode, at de lærer at tale dansk. Lad ungdomsforeningerne få kontakt med dem, især dem blandt dem, der er katolikker. Begynd i det små, men begynd!

3. Endelig er der en opgave, som specielt henvender sig til A.C. Udnyt kendskabet til fremmede sprog. Dan en eller flere studiegrupper, hvor alt materialet om udviklingslandenes økonomiske, politiske og kulturelle problemer drøftes, og prøv, om der kan findes et tydeligt svar til de mennesker, der mener, at hastigheden i befolkningstilvæksten er stærkere end mulighederne for at følge med i vareproduktionen.

B-

■ SIBIRIEN - CHICAGO

Af Lis Thorbjørnsen

Josef M. Bauer: Så langt kan fødder bære
Grafisk Forlag
315 sider, kr. 6,25

»Så langt kan fødder bære« er en spændende, velskrevet underholdningsroman. Af spændende velskrevne underholdningsromaner findes der stabler. En grund til at læse netop denne er den indre sandhed, som intet fremlægges, og som forbliver lige virkelig, enten den her tilfældigt foreliggende bog er fiktiv, eller – som den prætenderer – autentisk biografisk. Ikke nogen ny sandhed, kun en demonstration af, hvad det vil sige at være menneske.

Bogens hovedperson, en tysk krigsfange, flygter fra sibirisk fangelejr ind i fare og lidelser for det umulige: at søge at nå hjem, over tusinder af mil øde, uvejsomt og fjendtligt land.

Undervejs træffer han blandt andet en stamme nomader, der tilbyder ham at slutte sig til dem og leve blandt dem. Men han kan ikke. Selvopholdelse: søvn, frihed, jagtmulig-

Jeg synes altså det var bedre, om de lod være med at tage noget på hovedet.

hed er nok til et godt dyreliv, men et menneske behøver helhed, sammenhæng – mening. Han må videre gennem farer og usikkerhed, derhen hvor livet har mening for ham.

James T. Farrell: Studs Lonigan
Grafisk Forlag
311 sider, kr. 6,25

James T. Farrells roman »Studs Lonigan« er i år kommet som billigbog og kan herved forhåbentlig få nye læsere. I et kvarter i Chicago søger emigrerede irere at holde sammen og bevare deres tro. Men overfor presset fra omgivelserne kapitulerer de. Studs Lonigan går til grunde, ikke fordi nød og fattigdom har gjort ham desperat, hans fader er håndværker, småborgerlig, velbjærget som de andre irere i kvarteret. Men fordi han og hans forældre, der hjemme i Irland ville være blevet støttet af den kulturelle tradition, her kun har deres egen vilje og åndskraft at sætte imod det overvældende miljø, og den prøve består de ikke. Et andet forløb end romanens hører vi om i moderne amerikansk historie – en irsk familie, som ikke flød ud i miljøet, men holdt fast ved katolsk tro og mod destruktiv materialisme satte personlighedsetik. Det er ikke menneskets uafviselige skæbne at bukke under for miljøet som Studs Lonigan – vi kan vælge at handle som John Kennedy.

Lis Thorbjørnsen

Øms spændende historie

Den 16. februar var det 800 år siden, abbed Henrik fra Vitskøl udsendte de brødre, som få år efter skulle slå sig ned i Øm. Her fortæller Sv. E. Green Pedersen om klosterets spændende tilblivelseshistorie.

Den 16. februar er det 800 år siden, at abbed Henrik fra Vitskøl udsendte de brødre, som få år senere skulle slå sig ned i Øm. Ømbogen, der er vor hovedkilde til grundlæggelseshistorien, regner imidlertid ikke klosternes grundlæggelse fra ankomsten til Øm, som vi ikke kan datere nærmere end til foråret 1172. Der var derfor for os katolikker grund til at minde den 16. februar, da Øm både i middelalderen og i nutiden er et centrum for katolsk åndsliv. Hertil kommer, at klosterets grundlæggelsehistorie både er usædvanlig spændende og samtidig afspejler ærkebisp Eskils kamp for at indføre det moderne gregorianske kirkesystem i stedet for Valdemar den Stores germaniske nationalkirkesystem.

Ikke mindre end tre steder opholdt de udsendte cisterciensere sig, før de fandt et blivende sted.¹⁾ Det første sted var Sminge i Gudenådal nord for Silkeborg, hvortil de ankom i 1165. Biskop Eskil af Århus havde skænket dem grunden, formodentlig som en tilkendegivelse af, at det nu var slut med hans delagtighed i det viktorianske skisma. Sammen med flere andre af datidens mægtige, den danske kong Valdemar og den tysk-

romerske kejser Frederik Barbarossa, havde denne bisp brudt kirkens enhed ved at støtte den skismatiske pave Viktor. Fra et pavebrev om grundlæggelsen ved vi, at Alexander III, en af middelalderens store paver, inden sin stadfæstelse havde overvejet sagen med sin ven, den dengang landflygtige ærkebisp Eskil af Lund.

Når denne ærkebisp så kraftigt støttede klosteret, mens det flyttede og voksede, skyldes det ikke blot hans personlige hengivenhed for cistercienserne – han var en nær ven af Bernhard af Clairveaux, og han døde selv som cisterciensermunk i Frankrig. Hans kraftige støtte skyldes også hans kirkepolitiske kamp for at indføre denne moderne reformorden, der ikke var underlagt nogen eventuel skismatisk stiftsbisp, men kun ordensledelsen i Frankrig og paven. At han så rigtigt ses af, at cistercienserne på intet tidspunkt under det følgende århundredes kirkekamp mellem kongemagten og de store ærkebisper svigtede disse ligesom visse stiftsbisper og ordener.

Det er sandsynligt, at der til klosteret i Sminge ikke hørte noget særlig stort jordegods. Muligvis endnu samme år, 1165, lykkedes det abbed

Henrik af Vitskøl at skaffe munkene et bedre sted, idet de overtog benediktinerklosteret i Veng ved Skanderborg.

Veng Kloster er på et ukendt tidspunkt grundlagt af kongehuset, som stadig havde bevaret en vis ejendomsret over klosteret. For at gennemføre overdragelsen til cistercienserne måtte kongen derfor overtale de af hans slægtninge, som var de nærmeste arvinger indenfor kongehuset til det nedlagte klostergods, til at genskænke dette til cistercienserne. Det gik smertefrit med hensyn til Erik Greve, men hans søster fru Margrethe ville ikke af med sin arvepart. Selvfølgelig nedlæggelsen af benediktinerklosteret kunne retsligt set kun foretages af den stedlige stiftsbisp. Men bisp Sven af Århus var ikke særlig villig til at erstatte et benediktinerkloster, som han havde jurisdiktion over, med et cistercienserkloster, som ikke stod i noget juridisk afhængighedsforhold til ham. For at få ham med til nedlæggelsen, forærede cistercienserne ham derfor deres jordegods i Sminge.

Efter 3 års ophold i Veng flyttede munkene imidlertid til Kalvø i Skanderborg Sø, hvor de atter overtog et benediktinerkloster. Hovedårsagerne hertil var dels stridighederne med fru Margrethe og dels muligheden for atter at overtage et benediktinerkloster.

Kongen var ikke meget for en kirkelig domstols afgørelse i sagen mod sin slægtning Margrethe. Han afkøbte derfor i stedet munkene jorden i Veng til overpris og hjalp dem til overtagelsen af klosteret på Kalvø. Så vidt vi kan skønne af ærkebisp Eskils brev i sagen, var man fra kirkeligt hold ikke udelt begejstret herfor. Klosterkirken og bygningerne på Kalvø var ringere end i Veng, hvor den store og smukke gamle klosterkirke endnu er bevaret. Hertil kom, at Kalvø lå lidet centralt i forhold til munkenes jordegods, og at adgangen til den lille ø under isvintre var såre besværlig.

Allerede i foråret 1172 flyttede munkene derfor fra Kalvø »og kom så til en grund, som hedder Øm, omgivet til alle sider af vand og moser, og fandt der nærved skoven mellem to søer, Gudensø og Mossø, et sted,

*Øm var i middelalderen ligesom i nutiden et katolsk valfartscenter.
Billedet viser den nutidige kirke i Øm under opførelse.*

der var tæt overgroet med mange buske og tyktes dem at egne sig vel«. I de nærmest følgende år voksede klosterets jordegods stærkt. Dette skyldes ikke mindst de store donationer, som bisp Sven af Århus skænkede det. Som ovenfor nævnt var denne bisp i begyndelsen ikke cistercienserne venligt stemt, men efterhånden ændredes hans indstilling, og da han omkring 1180 gjorde sit første testamente, skænkede han klosteret nogle meget store godser på Djursland.

Når ovenstående skildring af Øm Klosters grundlæggelse i så høj grad er en godshistorisk og kirkepolitisk skildring, hænger det sammen med kildematerialets karakter. Med hensyn til det indre religiøse og kirkelige liv, som rørte sig i klosteret i 11-hundredtallet, svigter kilderne næsten totalt. Vi er her henvist til ad indirekte vej at nærme os problemet. Vi ved, at klosterets tre første abbeder var udenlandske mænd. Den første abbed, Brian, kom fra England, den anden Amilius fra Tyskland og den tredje Vilhelm fra Normandiet. Når man kender den voldsomme indre og ydre vækst, som karakteriserede cistercienserordenen i 11-hundredtallet, er det næppe urimeligt at regne med, at disse udenlandske munke har bragt noget væsentlig med fra denne »religiøse vækkelse«. Først fra en langt senere tid kender vi en fortegnelse over klosterets bibliotek. Munkene har ejet bøger både af Augustin, Tertulian, Gregor den Store, Bernhard af Clairveaux, Albertus Magnus, Thomas Aquin og Richard af St. Victor. Ja selv Luthers bøger fandt på reformationstiden vej til klosterbiblioteket.

Vi har al mulig grund til i dag som danske katolikker at sige tak til cistercienserne i Øm. De kultiverede ikke blot vore jorde, men de bragte også Danmark i forbindelse med middelalderens store katolske filosoffer og teologer.

Sv. E. Green Pedersen

¹⁾ Med hensyn til en større og dokumenteret fremstilling af klosterets ældre historie henvises til min artikel: »Øm Klosters grundlæggelse og dets forhold til bisp Sven af Århus« i »Årbøger for Historisk Samfund for Århus Stift«, 1964.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 28.: Quinquagesima (s. 112, violet).
 MANDAG den 1. marts: Søndagens messe (s. 112, violet).
 TIRSDAG den 2.: Karl den Gode (s. 842, rød).
 ONSDAG den 3.: Askeonsdag (s. 115, violet). *Faste- og abstinensdag.*
 TORSDAG den 4.: Torsdag efter askeonsdag (s. 129, violet). Ihu-kommelse af Casimir (s. 845), prins af Polen, og af Lucius (s. 845), pave og martyr.
 FREDAG den 5.: Fredag efter askeonsdag (s. 131, violet).
 LØRDAG den 6.: Lørdag efter askeonsdag (s. 136, violet). Ihu-kommelse af Perpetua og Felicitas (s. 846), martyrer.
 SØNDAG den 7.: 1. søndag i fasten (s. 140, violet).

Fastebestemmelser

I den kommende fastetid er kun askeonsdag og langfredag påbudte faste- og abstinensdage. I øvrigt er der abstinenspligt på samtlige årets fredage og desuden faste- og abstinenspligt den 7. december, dagen før festen for Marias uplettede Undfangelse samt den 23. december som forberedelse til julen.

I fastetiden skal der i alle sognekirker så vidt muligt holdes særlige *fasteadagter* med prædiken over fundamentale trossandheder, og andagterne skal slutte med sakramental vel-signelse.

Alle bør i fastetiden efter evne yde en skærv til kirkelige formål. Denne gave nedlægges i bøsser, som med påskriften *Fastealmisse* anbringes i alle kirker og kapeller. Beløbene indsendes til det biskopelige kancelli umiddelbart efter fastetidens ophør.

I den lukkede tid fra askeonsdag til påskedag samt i adventstiden må *højtidelige* bryllupper (messebryllupper) ikke finde sted.

Modtagelse af *påskekommunionen* finder sted i tidsrummet fra passions-søndag til Kristi himmelfartsdag; for katolikker, der bor særlig langt fra kirke, forlænges fristen til 2. pinsedag. De troende bør opfylde påskepligten i deres sognekirke; hvis de modtager påskekommunionen i en anden kirke, bør de give deres sognepræst underretning derom.

København, den 18. februar 1965.

Theodor Suhr.

Apostolisk administrator
for bispedømmet København.

I DEN KOMMENDE TID

FASTETIDEN I SCT. ANSGARS
KIRKE

Askeonsdag den 3. marts kl. 20: Aske-indvielse og højmesse.
 Onsdag den 10. marts kl. 20: De liturgiske reformer forklares og prøves; lejlighed gives til at stille spørgsmål.
 Onsdag den 17. marts kl. 20: Messe med fasteprediken af pater Vagn Hansen O.P.
 Onsdag den 24. marts kl. 20: Messe med fasteprediken af pater Vagn Hansen O.P.
 Onsdag den 31. marts kl. 20: Messe med fasteprediken af pater Vagn Hansen O.P.
 Onsdag den 7. april kl. 20: Møde, hvor sognets anliggender drøftes. Enkeltheder om mødested m.m. fremkommer senere.

DEN HELLIGE FAMILIES KAPEL
Valby Langgade 117 C. Fra og med søndag den 7. marts er søndagsmessen i kapellet kl. 8.30.

FRU ELENA FYLDER 60

Johannes Jørgensen giftede sig som enkemand med den langt yngre østrigerinde *Helene Klein*. Det var i Salzburg 2. september 1937. De to fik næsten tyve år sammen. Den 26. februar i år runder fru Helene (eller som J.J. oftest på italiensk sagde: Elena) de 60. Hun har betydet så meget for vor gamle digter i hans sidste år og for hans gerning, at *Katolsk Ugeblad* ikke bør forbigå dagen i tavshed, men slutte sig til de lykønskendes store flok.

Digteren skrev i 1942 på sin hustrus fødselsdag:

*Du kom, da Solen var nede,
 og Mørket faldt paa,
 men uden Frygt var du rede
 til med mig at gaa . . .
 . . . Og er det den elvte Time,
 vi nu hører slaa,
 saa véd jeg, at til det Sidste
 vil med mig du gaa.*

(i *Digte i Danmark* med overskriften »Fem Aar efter« og i *Udvalgte Digte* med titlen »Den elvte Time« – Sept. 1942).

Fru Helene blev en god hustru for sin aldrende mand. Hun hjalp og støttede ham, blev jo også både sekretær og sygeplejerske. Han skylder hende tak for meget. Den tak klinger ud af alle digtene i *Gyldendals Jule-*

Benzons
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Vejle

A/S Vejle Mælkekompagni

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejle

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejle Trælast- og Kulkompagni)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejle

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejle

Vejle Optik

ul Anker Kastrup
Briller

Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejle

Poul
HENRIKSEN

Raadhustorvet
Vejle
Tlf. 684 og 3711

Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevare Forretning
Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejle

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejle
Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Telf. 73 07 70

A. & P. G. Vintersborg

Snedker- og tømrermestre
Lindbjerggårdsvej, Næstved
Tlf. 72 16 28
72 08 18

Herlufsholm Brødfabrik

Næstved . Tlf. 72 40 31
Spis Herlufsholm Brød

C. Mortensen

Murermester
Gallemarksvej 23. Tlf. 72 13 49
Næstved

Arndt Nielsen

Ure og optik
Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum
Tapeter - Malervarer

Claudi Hansens Eff.

Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

Peter Mortensen

Statsaut. installatør
Østergade 8, Næstved
Telefoner 72 06 63
72 36 63

N. Juel Pedersen

Glarimester
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager
aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422
4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)
Åbent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Horsens

Carl Bæk og Søn

El. Fagmanden
Vestergade 33, Horsens. Tlf. 218 88
Lys - kraft - oliefy
Alt i el-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsolier
Havnen 3, Horsens - Tlf. 238 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens
Tlf. 219 20

EBM
ENGELSK BEKLÆDINGS MAGASIN
Christian Walthers
HORSENS

bog 1946. Derfra vil vi blot citere fra digtet *Til 40-Aars Dagen*:

*Du fulgte mig til disse Kyster,
til Nordenlandets Regn og Slud.
Du var mig Moder, var mig Søster,
var mig Veninde, var mig Brud.*

Ensomheden for fru Helene siden digterens død i 1956 har ikke været let. Men hun hæger om hans minde og bor i hans gamle hjem og æresbolig i Svendborg. Hun tager der imod besøgende fra mange lande, som gerne vil se hjemmet og dets mange minder om den pennens mand, de sætter højt, og som har betydet meget for dem. Fru Helene Johannes Jørgensen er stadig et forbindelsesled mellem hans og hendes mange venner i ind- og udland.

Oftede går hendes rejser til familien i Østrig og venner og minder i Assisi.

Vi er mange, der takker fru Helene for, hvad hun betød for og stadig kan virke for den gamle digter og hans indflydelse – og ved fødselsdagen ønsker vi hende mange gode år endnu.

Olaf Jan Ballin

DEN VANSKELIGE LEKTIE

Fortsat fra side 7

anden ved din venstre side.« (Mt. 20, 20 ff.). Jesus svarede: »I ved ikke, hvad I beder om. Kan I tømme den kalk, som jeg skal tømme?« De svarer ham: »Ja, det kan vi.« Mon de anede, hvad de lovede med disse ord? Senere, da pinsens Ånd kom over dem, ville de forstå, og de ville få kraft til at udføre, hvad de lovede. Men nu?

Det kan være, at de færreste af os, måske ingen, vil komme til at tømme den kalk, Jesu apostle skulle komme til at tømme. Men vi må heller ikke indbilde os, at vi har gjort tilstrækkeligt, når vi i fastetiden sparer lidt på bolsjerne, kagerne og biografbiletterne. For mange kan de små »ofre« forekomme store, mange vokser måske kun lidt ud over barnealderens begreber om kors og offer; men ét er sikkert, at det var blodig alvor for Jesus, når han talte om koret – både om sit eget og sine disciples, og alvor må det også være for os, måske ikke blodig, men dog sådan, at den rører ved kød og blod og hjerte, hvad der så end er vort eget kors; Gud har i sit forsyn hugget det til specielt for os – efter vor evne og efter det mål, som kun kærligheden har øje for. Fasten må være en ud-

rensning af det onde, et bad i bodens skarpe lud – og mere end det: en kærlighedens skole ved korsets fod, i hvert fald en tid, der bringer os Kristus nærmere, ham, der er korsfæstet. Ja, vi tror på den opstandne Kristus, og det er af ham, vi håber at få vor salighed en dag, når tiden kommer; men langfredag gik forud for påske-søndag i Kristi liv – og må gøre det i vort, hvor ringe vor andel i Kristi lidelse så end kan være! Intet ringere end kærligheden giver os forståelsen af bodens rette mål og middel. »Uden kærlighed gavner den udvortes gerning ikke noget... Gud agter mere på, med hvilken hensigt og kærlighed man udfører gerningen, end hvor meget man gør.« (Kr. Efterfølgelse I, 15,1).

Læs epistlen af søndagens messe – og bliv viis! En skønnere lektie om kærligheden har menneskene aldrig fået! Den åbner vore øjne og styrker vort sind. Det var lige den, der skulle til – når vi skal forstå faste- og bodstidens mening.

J. Coenen S.J.

RESULTATET AF KOMMISSIONERS ARBEJDE VENTES MED SPÆNDING

Pave Paul ventes i nær fremtid at ville offentliggøre de opnåede resultater fra de to kommissioner, han i fjor nedsatte til behandling af henholdsvis kuriens reform og fødselskontrol ved hjælp af svangerskabsforebyggende piller.

Den pavelige »pillekommission« var sammenkaldt til møde i juli i fjor. Af 50 indkaldte mødte 17 til mødet, og nogle af disse var lægfolk. Andre af de indkaldte meddelte kommissionen, at de allerede havde sagt alt, hvad de kunne og ville sige om pillen.

»Pillekommissionen«s formand er den hollandske redemptoristpater Jan Visser, som er rektor for Alphonso Akademiet og instituttet for moralteologi i Rom. En anden redemptorist, pater Bernhard Häring – hvis synspunkter til fordel for pillen sidste efterår foranledigede et kraftigt angreb fra ærkebiskop Heenans side – er også kommissionsmedlem. Det samme er de to kendte modstandere af pillen: Monsignore Ferdinando Lambruschini og monsignore George Kelly fra New York, som står over for de ligeledes af paven udvalgte kommissionsmedlemmer, kannik Janssens fra universitetet i Louvain, Belgien,

og professor, dr. John Rock, der er tidligere Harvard-professor i gynækologi og en af de første katolikker, som er gået ind for den svangerskabsforebyggende pille.

I sidste udgave af det blandt teologer stedse mere læste tidsskrift »Theological Studies« skriver den amerikanske jesuitpater Cardegna, at han håber, at kommissionen vil gentage fordømmelsen af de kontrceptive midler, men tillade brug af pillen »efter de af kannik Janssens givne retningslinier«.

Den anden pavelige kommission, der behandler en reform af kurien, blev først færdig med sit arbejde. Selv om kurien består af lutter kardinaler, var kun tre af disse medlemmer af denne kommission, der skal have udarbejdet radikale forslag, ifølge hvilke kuriens magt indskrænkes ganske betydeligt.

Et forslag skal således gå ud på, at kurien som øverste stats- og kirkeråd ikke længere skal kunne fungere som anklagende eller dømmende instans, men udelukkende som en overinstans i spørgsmål angående tro og moral, hvortil enhver katolik – læg som gejstlig – skal kunne appellere, der som vedkommende føler sig uretfærdigt behandlet inden for sit eget bispedømme. Altså en funktion noget lignende den, der i det borgerlige danske velfærdssamfund bestrides af ombudsmanden.

Antallet af medlemmer af kurien foreslås nedsat til 70, hvilket i givet fald betyder, at omkring to tredjedele af dens kardinaler må træde af – eller at man undlader at indvælge nye medlemmer, til tallet på naturlig måde kommer under de 70. For at smidiggøre det organisatoriske apparat og forenkle det mest muligt er der desuden forslag fremme om at sammensmelte nogle afdelinger og helt opløse andre.

Johanneskirken byggefond

*Alle oplysninger på
telefon (01) 690301*

R.I.P.

Gud har hjemkaldt vor kære med-søster

Mater

MARIA SAVERIA MOLINARI
den 15. februar 1965.
Bed for hendes sjæl.

Sct. Ursula Søstrene

Begravelsen har fundet sted.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

*Nordens største lager af
skolebøger*

Omindbindinger.

Sind De flytter?
AMAGER
EST. 1873
Jul Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

TIL BYEN
FRA BYEN - i byen
smut ind i
Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

KØDHALLE

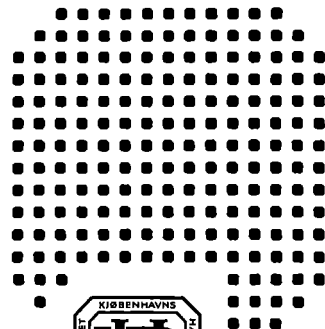
Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg

Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

HER ER 190 PUNKTER

og der er 190 steder i landet hvor der ydes **HANDELSBANK**-service

**altid
med i
billedet**

HANDELSBANKEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

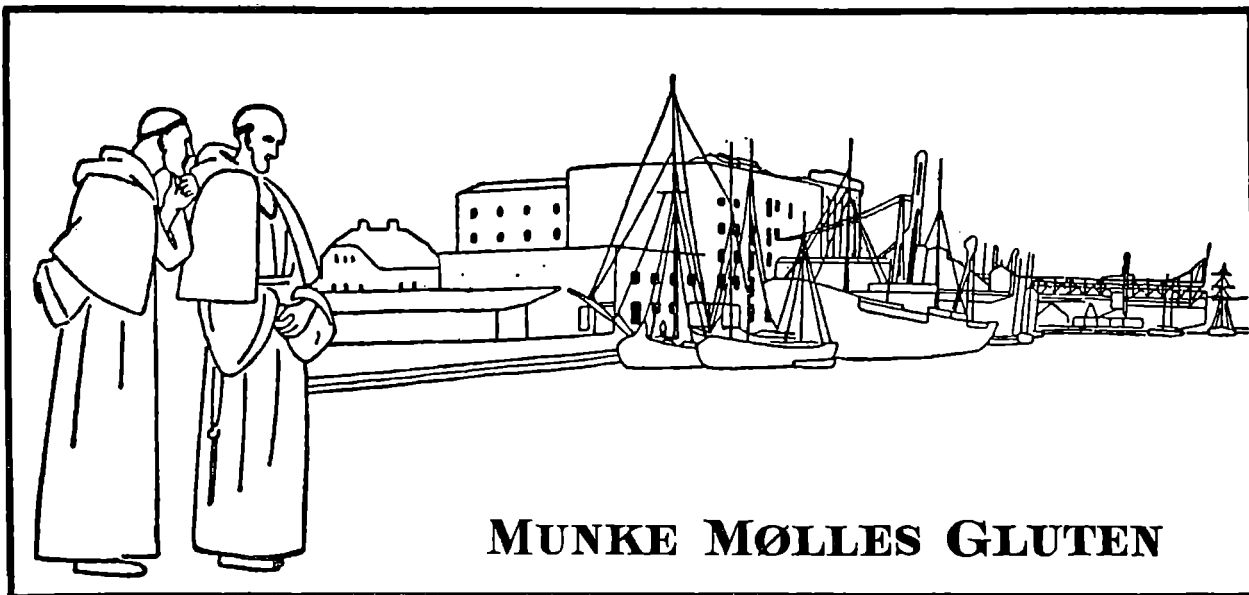
København K

Telefon Minerva *408

MEJERIET
Jestebro

Aarhus by's førende

TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

MUNKE MØLLES GLUTEN

KARDINAL BERAN I ROM

Det meddeles ved redaktionens afslutning, at kardinal Beran deltager i konsistoriet i Rom mandag den 22. februar. Hemmeligholdelsen af kardinalens færden i den sidste tid har altså skyldtes forhandlinger mellem Vatikanet og Tjecoslovakiet. Kardinalens ophold i Rom ventes at blive varigt.

NÅR STEDFORTRÆDEREN TALER

Fortsat fra bagsiden

side. Men vi kunne måske opfordre vor initiativrige udenrigsminister til at foretage en symbolsk handling. Ved at bruge 1 pct. af vort forsvarsbudget til teknisk bistand til U-landene, ville vi næsten fordoble vor indsats og derved komme til at indtage en lidt mindre vanærende plads på listen over de bidragydende lande. For øjeblikket bruger vi årlig kr. 300 pr. indbygger til forsvaret – og kr. 3,50 til U-landshjælpen alt iberegnet – også vort bidrag til UNO's forskellige fonds.

Ved indtil trivialitet at gentage for os selv, at vi kun er et lille land, kan vi efterhånden dysse samvittigheden til ro. Men en god idé, et frisk initiativ, som kan få en hel lavine til at rulle, har ikke noget at gøre med, hvor mange soldater, der er i landet, eller hvordan de er udrustet. Eller har den materielle velstand og den deraf følgende magelighed allerede et sådan tag i os, at vi ikke mere tror på, at ideer kan forandre verden?

V. Duclos

ROMAN KUSIER

Muremester

Telefon Nivå 150 . Nivå

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Læsning i fasten

JESUS

enkelte betragtninger over Frelserens skikkelse, skrevet af en munk fra østkirken.

Kr. 17,75

 SANKT ANSGARS BOGHANDEL
BREDGADE 67 · KØBENHAVN · PALÆ 4777

MARIUS
MP
ETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

Pastor d'Auchamps rejser 1965

30. gruppe. Rom-Assisi 19. maj - 5. juni ..... 18 dage kr. 1000
31. gruppe. Ravenna-Rom-Assisi 28. juni - 19. juli .... 22 dage kr. 1250
32. gruppe. Rom-Assisi 5. sept. (kl. 16) - 22. sept. .... 18 dage kr. 1000
Program: E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18. Øbro 4642 x (bedst kl. 18-20).

En rejse i efterårsferien, hvis en skole melder sig.

Den officielle danske deltagelse i festlighederne for 1100 året for St. Ansgar's død: Hamburg 16.-20. juni 1965. Forespørgsler: Fru Tradsborg, Hostrup Have 46, København V. Tlf. om aftenen: 35 48 96.

Nedsatte katolske bøger

	før	nu
Fülöp-Miller: Helgener beveger verden	17,00	10,00
Elsebet Kieler: Troens Vandring, hft.	17,00	8,50
Rudfeld, Strange, Rørdam Bonnevie: Kirken kaldte mig hjem	10,25	5,00
den Doolaard: Små mennesker i den store verden, hft.	27,75	13,00
den Doolaard: Små mennesker i den store verden, ib.	33,50	17,00
Bamm: Troens Verden, hft.	64,00	32,00
Bamm: Troens Verden, ib.	75,00	42,00
Gargani: Englenes lyst	17,50	5,00
Wallace: Ben Hur	19,25	8,50
Becker: I sandhed lykkelige nat	6,75	4,50
Carrell: Rejsen til Lourdes	5,85	2,25
Emmerichs Visioner: Jesu Lidelse, hft.	16,50	7,00
Fittkau: Mit 33. år	15,50	6,50
Guardini: Bønnens forskole	11,00	5,25
Halvorsen: Maria — Guds moder	5,50	3,25
Hünemann: Tiggeren fra Granada	9,75	5,50
Klar: Sker der Mirakler?	8,50	4,25
Ileux: Maggy	4,75	2,25
Mounier: Personalismen	7,50	3,25
Pavestolen og Arbejderspørgsmålet	10,75	3,00
Petitor: Therese af Lisieux	6,75	3,25
Plovgård: Niels Stensen	11,50	5,50
Søster Clara Ramsing: Da de var unge	6,50	2,25
Schaper: Mægtig i de svage	12,50	3,25
Schindler: Det kimer i fjerne Riger	5,25	3,25
Schindler: Ønskerejsen i Portugal	21,00	7,00
Schindler: Lovsang og Lignelser	9,25	4,25
Schindler: Legende: Tre mysterier	3,25	2,25
Stenius: Bag Vatikanets Mure	14,50	7,00
Stolpe: Den glemte Vej	7,50	5,50
Wolffsberg: Ægteskabet efter katolsk kirkeret	5,00	3,25
NOGLE ENGELSKE BOGNEDSÆTTELSER		
Donald Attwater: A Dictionary of Mary	22,00	8,75
Thomas J. M. Burke: Sinews of Love (billedhæfte)	16,76	8,75
F. M. Godfrey: Christ and the Apostles (kunstbog i kvart-stør.) ..	50,85	24,50
Neste de Robeck: Padre Pio	23,30	13,75
Talbot Rice: Russians Icons (kunstbog med 48 farvetryk)		19,75
The Life of Christ in Paintings of 11-15 Centuries	213,50	89,00
Bamm: The Kingdom of Christ (eng. udg. af Troens Verden)	47,50	24,75

SANKT ANSGARS BOGHANDEL
BREDGADE 67 · KØBENHAVN · PALÆ 4777

Når stedfortræderen taler

Hochhuths »Sterfortræderen« giver fortsat anledning til en heftig diskussion angående Pius XII's tavshed under nazisternes forfølgelser af jøderne. Hvis paven dengang havde talt . . . og hvis han havde gjort det på en måde, alle kunne forstå . . . ! Det er let nok at være bagklog, men hvor mange af dem, der søgte at udrydde de sidste rester af en dårlig samvittighed ved at anklage Pius XII, har lagt mærke til, at nu taler stedfortræderen faktisk? I løbet af bare en måned har Paul VI ikke mindre end seks gange udsendt indtrængende opfordringer til at afruste til fordel for U-landshjælpen. Og han har ikke gjort det i kunsthøjtidelige diplomatiske vendinger, men på et sprog, alle kan forstå. Han har ikke gået og mumlet det for sig selv i Vatikanets gemakker, men er taget til et af de fattigste og tættest befolkede lande i verden og har betroet sit budskab til journalister fra hele kloden. Men hvor mange mennesker her i landet har overhovedet hørt Bombay-appellen nævnt?

»Måtte verdens nationer standse rustningskapløbet og til gengæld vie deres ressourcer og deres energi til broderlig hjælp til U-landene. Måtte enhver nation, der 'tænker på fred og ikke på sorg eller krig', afsætte i hvert fald en del af sine militære udgifter til en stor verdensfond til løsning af de talrige problemer, der rejser sig for de fattige: brød, klæder, lægehjælp.«

Herhjemme er der måske folk, der vil føle sig lidt brøstholdne og nægte at bakke forslaget op, fordi det er noget, der kommer fra paven. Men når skomager Olsen siger det samme, taler også han for døve ører. Udenrigsministeren indkaldte for nylig repræsentanter for samtlige danske ungdomsorganisationer til en fælles diskussion om nedrustningen på Christiansborg. Af dagbladenes referater sås det ikke, om Bombay-appellen blev omtalt, men det er også ligegyldigt, eftersom man gang på gang hørte de samme tanker fremsat: Kan vi ikke bruge lidt mindre penge til kanoner og lidt mere til U-landshjælp? Denne gang er det ikke den hvide præstedragt, der virker for-

styrrende. I stedet er det måske så talerens frisure eller hans politiske farve, – men det indrømmer man naturligvis ikke. Man nøjes med at trække på skuldrene og sige: Ganske urealistisk!

Netop sådan lød en af undertitlerne i Politikens referat af mødet. Det var for resten det eneste, referenten havde fået ud af en af de katolske deltageres bidrag. I referatet hed det: »Det er helt urealistisk at tro, at nogen stat vil gå ind for nedrustning, uden at denne nedrustning giver folket og regeringen en fornemmelse af sikkerhed.« Det lyder klogt og fornuftigt – som den slags kloge fornuft, der langsomt dræber alt liv i os. Men er det også logisk? Hvorfor kan kun de »traditionelle« løsninger anses for fornuftige? Hvordan får vi bedst en »fornemmelse af sikkerhed«, – ved at barrikadere os bag høje mure og gennem skydeskår holde øje med fjendens bevægelser, eller ved at prøve på at stå på en god fod med vore naboer? Det bedste forsvar er angreb, angreb på krigsårsagerne og først og fremmest på den skandaløse forskel i levestandarden, der kendetegner vilkårene verden over. Også fra et merkantilt synspunkt står man sig bedre ved at investere i U-landshjælp end i

krigsindustri, – hvis man da ikke er uheldbredelig nærsynet.

Men vi er kun et lille land, siger fornuften. Hvad betyder en snes kanoner eller kampvogne mindre på de danske kaserner, når USA og Sovjetunionen alligevel har så mange atom-bomber, at de kunne sprænge hele jorden i luften flere på hinanden følgende gange? Men hvis vi er så små, hvad betyder det så, om vi ruster? Et par kanoner mere eller mindre betyder ikke noget, – dem er der så mange af! Men et par medlemmer mere eller mindre i fredskorpset betyder noget – dem er der nemlig ikke nær så mange af! Var det så ikke bedre, om vi gjorde det, der virkelig betyder noget? Vi kvier os, siger udenrigsministeren udtrykkeligt, når det gælder om at spytte i bøssen til U-landshjælpen. Men hans kollega fra finansministeriet har ikke nær så svært ved at få os til at spytte. Kunne man ikke lave en ompostering fra den ene konto til den anden? Man må se realistisk på tingene. Det nytter ikke noget at tale om nye skatter – og i hvert fald slet ikke til U-landshjælp. Det nytter heller ikke kun at kræve total nedrustning fra den ene

Fortsættes side 15

Ugens tv og radio (28. febr. - 6. marts)

SØNDAG	16.00	TV	En dag med drengen »Onsdag« i Afrika.
	22.00	TV	Europa på vej mod år 2000. Anden del af serien.
MANDAG	19.30	TV	Geografi for de yngste.
	20.50	TV	Astrid og Bjarne Henning-Jensen filmer novelle af H. C. Branner.
TIRSDAG	20.15	P 1	Radioteatret opfører Shaws »Kaptajn Brassbounds omvendelse«.
	20.30	TV	Atelier. Magasin for litteratur, teater og kunst.
ONSDAG	20.20	TV	Hvem myrdede Anne Frank?
	21.30	TV	Reportage fra Brasilien.
TORSDAG	21.05	TV	Da Diep kom til verden. Reportage om en hoppefødsel.
	22.15	P 1	Ib Nørlund: Kommunisternes syn på kommunismen.
FREDAG	21.15	TV	Ekko. Indenrigsmagasinet.
LØRDAG	19.30	P 2	Pressens anmeldelser af radio og TV.
	21.00	P 2	Heinrich Böll om den kulturelle radio.

På et møde i Verdenskirkerådets hovedkvarter i Genève har kardinal Bea officielt meddelt, at den katolske kirke er indforstået med at der nedsættes et arbejdsudvalg bestående af repræsentanter for Kirkernes Verdensråd og den katolske kirke. På billedet ses kardinal Bea udveksle håndtryk med Verdenskirkerådets sekretær, dr. Visser't Hooft.

katolsk ugeblad 10

5. MARTS 1965
113. ÅRGANG

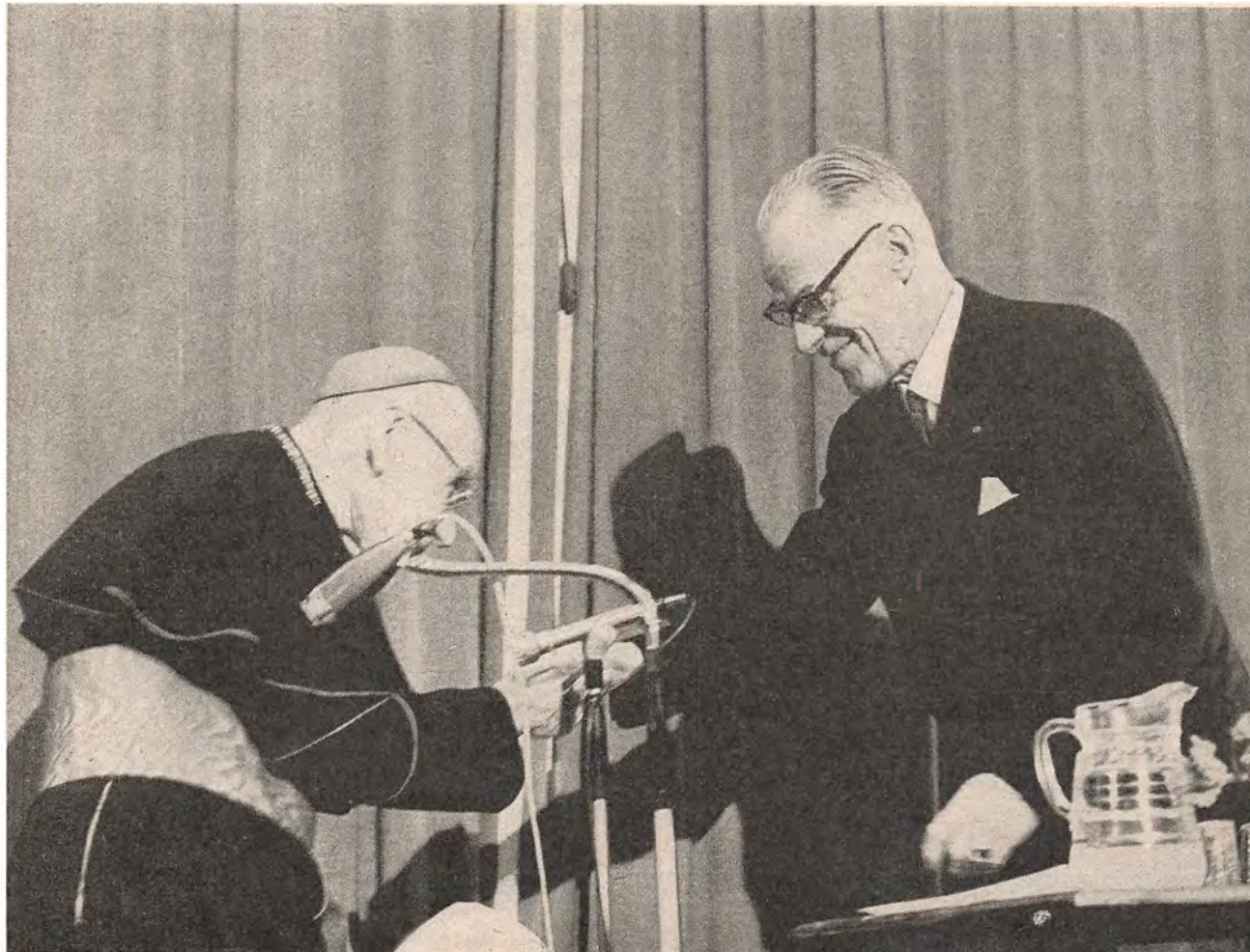
Skal vi skyde på religionslæreren?

De nye liturgiske
bestemmelser

De, der må faste
hele året

Forbudet mod
»Stedfortræderen«

Et historisk håndtryk

DE NYE KARDINALER HAR
MODTAGET DEN RØDE HAT

Forbudet mod »Stedfortræderen«

I anledning af det romerske bystyres indgriben overfor opførelsen af skuespillet »Stedfortræderen« skriver det engelske *Catholic Herald* i en kommentar:

»Det romerske bystyres fremgangsmåde ved forbydelsen af Rolf Hochhuths stykke »Stedfortræderen« er ikke af den slags, der appellerer til engelsk frihedsfølelse og sans for fair play.« Efter at have udtrykt tilfredshed med, at stykkets opførelse i England ikke gav anledning til nogen form for uro eller optøjer, fortætter bladet:

»Men i Rom stiller sagen sig måske anderledes på grund af Lateranpagtens klausuler, der blev undertegnet for 36 år siden. Nogle af disse klausuler forpligter staten til at sikre Roms karakter af 'hellig by' og til at beskytte paverne, de tidligere såvel som den nuværende, mod fornærmelser. Roms præfekt handlede således indenfor lovens rammer. Heldigvis foreligger der intet om, at Vatikanet stod bag forbudet. Det ville være meget uheldigt, om Kirkens autoriteter gav det indtryk, at de er så bange for stykket, at de er besluttet på ikke at lade det komme til opførelse i Italien.«

Stykkets historiske kvalitet

Bladet går derefter over til at behandle stykkets tese og skriver: »Vort syn på sagen går i korthed ud på følgende: De foreliggende vidnesbyrds vægt går imod Hochhuths tese og i hvert fald er det indlysende for alle, der har kendt pave Pius XII, at han var uskyldig med hensyn til de motiver, Hochhuth skyder ham i skoene, og som skulle bunde i fejghed, griskhed og ufølsomhed.«

Det katolske blad slutter sin kommentar således: »Det vil blot ikke sige, at »Stedfortræderen« er et stykke, man bare kan feje af vejen. Det rejser et moralsk problem, som når langt ud over det særlige tilfælde vedrørende Pius XII og jøderne. Dette problem består i at vide, hvor langt en kristen må være forberedt på at gå for at føre det kristne liv eksemplarisk.«

I Frankrig

I Frankrig har reaktionerne også i høj grad været præget af den indstilling, der kom til orde de fleste steder under stykkets opførelse for ikke så lang tid siden, og som for eksempel kom til udtryk i den nyudnævnte kardinal Villots henstilling om ikke at genere stykkets fremførelse med demonstrationer og lignende. Det var da stykket blev opført i Lyon, hvor kardinalen dengang var hjælpebiskop.

I Danmark

Herhjemme har reaktionerne været ret spredte. Radioens Aktuelt Kvarter havde en ret skarp kommentar fra Rom, hvor man på uheldig måde blandede pavens ufejlbarhed ind i det. Som bekendt vedrører ufejlbarheden kun dogmatiske afgørelser i tros- og moralspørgsmål, og kun, når paven udtrykkeligt som Kirkens overhoved højtideligt erklærer, at han engagerer denne ufejlbarhed.

Ellers har det især været dagbladet *Politiken*, der har reageret bl.a. med en kommentar, hvori det hedder: »Vi skal ikke genoptage diskussionen om stykkets dramatiske kvaliteter og ægtheden i dets dokumentariske grundlag. Katolikker, protestanter og ateister hinsides Kruså fører stadig strid om disse spørgsmål, og vi afventer gerne en klaring af begreberne ved offentliggørelse af nyt arkivmateriale fra de rette arsenaler. Den sidste uges rapporter fra Rom har imidlertid atter rejst problemet om Kirkens og papismens indflydelse, og der er ingen grund til at dølgæ angstelse for frihedens skæbne i et katolsk inspireret Europa. En åndelig magt, der bruger verdslige midler for at forhindre nærgående debat om sin virkelighed, er ikke til at lide på.«

Så vidt *Politiken*. Men må måske i denne forbindelse have lov at minde om det før citerede *Catholic Herald*s bemærkning om, at der intet foreligger om, at Vatikanet stod bag forbudet. Og så i øvrigt slutte os til det engelske katolske blads bemærkning om, at forbudet ikke appellerer til engelsk frihedsfølelse og sans for fair play. Heller ikke til dansk.

Paul VI har forenklet ceremonierne omkring udnævnelsen af kardinalerne, og mens disse ceremonier før varedede en hel uge, er der nu kun to »begivenheder« tilbage, nemlig et såkaldt hemmeligt konsistorium, hvor de gamle kardinaler spørges om deres mening om nyudnævnelserne, og dernæst et offentligt konsistorium, hvor de nyudnævnte modtager kardinalhatten. Disse to møder fandt sted henholdsvis mandag den 22. februar og torsdag den 25. februar for de 27 nye kardinalers vedkommende. Det var første gang, Paul VI holdt sådanne møder, og paven benyttede lejligheden til at definere sin politik ved udnævnelserne. Vi bestræber Os på, sagde paven, at kardinalkollegiet skal komme til at genspejle alle egne af verden og alle folk og ikke blot de egne og de folk, der hører til Kirken.

Som en levende illustration til disse ord sås blandt de nye kardinaler den russiske ærkebiskop Slipyi og den algerske biskop Duval, der begge repræsenterer lande, hvor katolikkerne kun udgør ubetydelige minoriteter. Kardinal Duval har netop for nylig erhvervet algersk statsborgerskab. Han er som bekendt franskmænd af fødsel.

En anden af de nye kardinaler, hvis tilstedeværelse vakte opsigt, var kardinal Beran fra Tjsekoslovakiet. Som nævnt i verdenspressen er kardinal Jozef Beran blevet frigivet af de tjsekoskiske myndigheder og er fløjet til Rom, hvor han kort efter ankomsten blev modtaget i audiens hos paven, og nogle dage senere kunne modtage den røde kardinalhat som tegn på sin nye værdighed.

I 16 år havde Jozef Beran været forhindret i at bestride sit embede som ærkebiskop af Prag og Tjsekoslovakiets primas. Han tilbragte størstedelen af denne tid i husarrest og under stærkt pres fra de kommunistiske myndigheders side. Indtil for to år siden, da han sammen med fire andre fængslede biskopper blev løsladt, vidste ingen i Vatikanet, om han var levende eller død. Også i tiden umiddelbart før den endelige frigivelse blev han holdt afskåret fra al forbindelse med omverdenen, hvorfor kun de få indviede vidste besked med, hvad der var ved at ske.

Frigivelsen skyldes en overenskomst mellem Vatikanet og Tjseko-

slovakiets regering. Ifølge overenskomsten må kardinal Beran aldrig vende tilbage til Tjecoslovakiet. Han kan beholde sin titel som ærkebiskop af Prag, men en anden må fremtidig administrere dette embede. Vatikanet har udpeget den 66-årige biskop Frantisek Tomasek til hvervet som apostolisk administrator. Biskop Tomasek har i modsætning til kardinal Beran tilsagt den tjekiske regering sin loyalitet.

Samtidig med frigivelsen udsendte det tjekiske nyhedsbureau CTK en meddelelse om, at Jozef Beran »efter pavestolens ønske bliver i Rom for bestandig«, men fra Vatikanet udsendes kort efter et communiqué, hvori meddelelsen kaldes »tvetydig og forvrængende«, eftersom den katolske kirke ikke havde noget valg, men måtte gå ind på denne betingelse for at få kardinal Beran frigivet.

Kardinal Beran er nu 77 år. Under den anden verdenskrig tilbragte han tre år i nazistiske koncentrationslejre. I 1949 – cirka et år efter den kommunistiske magtovertagelse – blev han arresteret og idømt husarrest i sin embedsbolig i Prag. Myndighederne underkastede ham gentagne gange forhør, undersøgte alle hans forhold og søgte at påvirke ham til at gå ind på betingelser, der stred mod hans samvittighed og troskab over for Kirken. Han betegnes som en munter optimist og er i talrige anekdoter karakteriseret som en »Soldat Svejk i ornat«.

Det fortælles om kardinal Beran, at han engang, da han var beordret til at give møde for det kommunistiske politi, ankom til forhøret iført sit fulde ornat, og at han – da man

Kardinal Beran viser Rom sit berømte smil.

sendte ham hjem at klæde sig om – ved næste møde optrådte i sit livs »politiske uniform«, nemlig den simple fangedragt, som han i tre lange år havde båret i koncentrationslejrene Dachau og Theresienstadt. For at fuldende kostumet havde han hertil føjet den frihedskæmperorden, der efter krigen blev ham tildelt af den tjekiske republik.

Kardinal Beran anses af mange for en martyr. Han anser imidlertid ikke sig selv for at være det. Han er tjekoslovak og optimist.

VATIKANET OG VERDENS- KIRKERÅDET NEDSÆTTER FÆLLES ARBEJDSUDVALG

På et møde i Verdenskirkerådets hovedkvarter i Genève har kardinal Augustin Bea officielt meddelt, at den romersk-katolske kirke er indforstået med, at der nedsættes et arbejdsudvalg bestående af otte repræsentanter for Kirkernes Verdensråd og seks repræsentanter for den katolske kirke.

Planen fremkom i januar på Verdenskirkerådets møde i Enugu, Nigeria. Arbejdsudvalgets opgave skal være at undersøge grundlaget og metoderne for et udvidet mellemkirkeligt samarbejde og at fremsætte konkrete forslag.

Kardinal Bea blev hilst velkommen på mødet i Genève af Verdenskirkerådets generalsekretær, Willem A. Visser't Hooft, der i sin velkomsttale gav udtryk for sin værdsættelse af katolske teologers økumeniske bestræbelser og især hyldede kardinal Bea for den personlige interesse, kardinalen har udvist for et samarbejde mellem sekretariatet for de kristnes enhed og Kirkernes Verdensråd.

Efter at have meddelt forsamlingen Vatikanets godkendelse af planen udtalte kardinal Bea, at arbejdsudvalget var en frugt af fem års økumeniske bestræbelser fra begge sider.

– Jeg betvivler ikke, sagde kardinalen, at det fælles arbejdsudvalg, der stemmer så godt overens med ordene og ånden i koncilets økumeniske dekret, vil høste gode resultater, både hvad det gensidige samarbejde og hvad en dialog i egentlig forstand angår.

Hverken kardinal Bea eller Visser't Hooft lagde i deres taler skjul på de uoverensstemmelser, der stadig eksisterer kirkerne imellem. De skal ikke hemmeligholdes, men de skal heller ikke give anledning til mistro mellem brødre, sagde kardinal Bea, der gjorde

de opmærksom på, at koncilet i sit arbejde med økumeniske problemer har følt sig inspireret og ansporet af de ikke-katolske brødres økumeniske arbejde.

Visser't Hooft udtalte:

– Vi gør ikke uoverensstemmelserne harmløse, men den økumeniske bevægelse hviler på den overbevisning, at vi trods forskellene skal kunne tale og – hvor det er muligt – arbejde sammen.

PAVEN GIVER TYRKERNE HISTORISK FANE TILBAGE

Rom. Pave Paul VI har foretaget en opsigtsvækkende gestus over for den tyrkiske regering. Han har nemlig bestemt, at en fane, som den pavelige flåde tog som bytte i det berømte søslag ved Lepanto, skal gives tilbage til regeringen i Ankara. Fanen er allerede blevet ført til Tyrkiet fra Vatikanet.

I året 1571 sejrede den spanske, den venetianske og den pavelige flåde under kommando af Johan af Østrig over tyrkerne ved Lepanto, en græsk ø, der ligger ud for bugten ved Korinth. På det tidspunkt var den senere helgenkårede Pius V pave. På hans gravmæle i det sextinske kapel i den romerske basilika Santa Maria Maggiore (som ikke må forveksles med det sextinske kapel i Vatikanet) er søslaget ved Lepanto forevigt.

SPANSK SÆRDOMSTOL FRI- KENDTE FEM ANKLAGEDE

En præst og fire lægfolk fra Catalonien, der stod anklaget for ulovlig politisk propaganda, er ved den spanske særdomstol »for offentlig orden« sluppet fri for tiltale. Anklagemyndigheden havde krævet alle fem idømt hver to års fængsel. Deres »forbrydelser« bestod i, at de sammen med 415 andre i Catalonien havde underskrevet en protestskrivelse til provinsdomstolen i Barcelona, hvori de protesterede mod den påståede mishandling af politiske fanger.

Den frifundne præst hedder Jose Dalmau og er fra landsbyen Gallifa. De øvrige frikendte er en af lederne inden for den katolske lægmandsbevægelse (Opus Dei), en romanforfatter, en apoteker og en adelig.

Den døde kapital - og den levende

»Hvor er din broder?« Sådan lyder mottoet for de tyske katolikkers fasteaktion 1965. Der appelleres endnu en gang til vore offervillige trosfællers offervilje, hvad angår de medmennesker, der er *tvunget* til at faste hele året.

Det er i øvrigt et tema, det er svært at komme uden om i denne tid. Koncilet har sat en tyk streg under det, og paven havde det ustandselig på tungen under sit møde med Indiens fattige masser.

En trofast skare danske katolikker har længe været et godt eksempel for os andre på denne side Kruså, men mange flere bør slutte op om det arbejde, de udfører i retning af at lindre en nød, der er af en sådan art, at vi på vore velhavende himmelstrøg har svært ved at forestille os den.

Når man læser de pjecer, som vore tyske trosfæller har udsendt som led i fasteaktionen, bemærker man, at der ikke bare appelleres til de voksne. Tværtimod drages også børnene ind i kampagnen. Vi kan udmærket gøre noget tilsvarende i Danmark – at dømme efter trængselen i vore hjemlige slikbutikker. Vincentgrupperne, Caritas Danmark, »Svalerne«, og hvad vore karitative organisationer nu ellers hedder, vil så let som ingenting kunne omdanne død slikkapital til aktive kalorier og vitaminer hos en lille kammerat i et U-land.

Men hjælpen til U-landene må ikke slutte ved pengene i bøssen eller det brugte tøj i skibslasten. Vi må arbejde videre på det intellektuelle plan. Ellers bliver vort materielle bidrag kun en dråbe i et uendeligt hav. Som udgangspunkt kan vi for eksempel bruge Johannes XXIII's rundskrivelse »Fred på jorden« og Paul VI's Bombay-appel. Den velhavende del af verden ynder at smykke sig med udtrykket »den frie verden«. Men hvis vi ikke bruger vor frihed, bliver den en død kapital ligesom mængden af 25-ører i slikbutikken. Frihed betyder ansvar, den enkeltes pligt til at tage del i det, der vedrører hans næstes velfærd. Vor næste skal have det daglige brød, men vi skylder ham også – og os selv med – håbet om en tilværelse i fred. Enhver af os har derfor pligt til at styrke den offentlige mening. Vore unge katolikker overrakte for nylig udenrigsministeren pavens fredsappel. Men hvad med udenrigsministerens vælgere? Hans opposition? De mennesker vi er på talefod med? Har vi fået dem til at forstå, at det ikke er tomme fraser, men realiteter, der ligger i disse ord fra pavens Bombay-appel: »Måtte enhver nation, der nærer tanker om fred og ikke om sorg eller krig, afsætte i det mindste en del af sine militærudgifter til en stor verdensfond til løsning af de talrige problemer, der rejser sig for de fattige: brød, klæder, lægehjælp.«

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonceafdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

»Jeg har hjertelig længtes efter at spise dette påskelam med jer...«

For os drejer det sig ikke blot om den påske, der går forud for den første langfredag, heller ikke om den påske vi fejrer hvert år. Hvert øjeblik kan blive en påske, dvs. det fortrolige måltid sammen med Jesus, hvor vi forener os med det guddommelige liv, der *hengav* sig for verdens *frelse*. Forener os med det sønderbrudte legeme og det udgydte blod.

Denne særlige forening adskiller påskemåltidet fra forbindelsen med Kristus i mere almindelig forstand. Hele påskens mysterium – korset og opstandelsen – er nedlagt i Herrens måltid. Nadvermysteriet begrænser sig ikke til den synlige delagtighed i eukaristiens gaver i de troendes forsamling. En indre, usynlig, rent åndelig nadver kan til enhver tid og på ethvert sted fuldbyrdes i min sjæl: »Om nogen åbner døren for mig, vil jeg træde ind og holde måltid med ham...«

Den usynlige nadver er ikke mindre virkelig end den synlige, men den er af en anden art, og denne forskel må vi vise den dybeste respekt.

»Jeg har længtes efter at spise dette måltid med jer...« Dette måltid: hvilket? Det sidste Jesus ville holde inden sin død. Måltidet, hvorunder han afslørede hemmeligheden ved det sande påskelam for sine disciple. Det måltid han ønsker at holde med mig er det, hvorunder jeg endelig kan opdage lammet.

Jesus spørger husets herre: »Hvor er stedet, hvor jeg kan spise påskelammet? – Ordene får en langt dybere betydning, hvis man henholder sig til den græske tekst *katalyma mou* hos Markus, der kan oversættes ved: min bolig, min gæstesal. Der ligger både befaling og ydmyghed i dette spørgsmål. Jesus spørger efter *sit* rum, og han gør det på én gang dristigt og myndigt som den, der har ejendomsretten. Denne sal er *hans*. Han har forbeholdt sig den. Og dog beder han en mand om at måtte låne den. Fordi min sjæl tilhører Jesus, gør han fordring på den for der at fejre påske. Men han affinder sig med at komme som gæst. Han beder om min gæstfrihed.

Mesteren siger: »Min tid er nær. Jeg vil fejre påske hos dig sammen med mine disciple.«

Med mine disciple... Herrens påske er altid, men ikke udelukkende, personlig. Selv om det drejer sig om den usynlige nadver, som Jesus til en-

Athos-bjerget — centrum for østkirkens åndelige liv — tegnet af Vasili Bj. Barsky.

EN MUNK FRA ØSTKIRKEN SKRIVER

hver tid kan fejre i min sjæl, skal der altid være rum for alle hans disciple. Er jeg sammen med Jesus, må jeg også være sammen med Peter, Andreas, Jakob, Johannes og alle apostlene. Ligeledes med dem, der i de svundne århundreder var hans disciple og med dem, der i dag er det.

Jesus taler om disciplene i udtryk som: »Gå og sig til mine brødre...«

Jeg kan ikke isolere mig fra mine brødre uden at skille mig fra Jesus. Jeg må være forbundet med dem i én og samme tro, én og samme kærlighed.

 Det sted i evangeliet, der viser os Jesus rejse sig op for at vaske discip-

lenes fødder, indledes med ordene: »Da Jesus vidste, at Faderen havde givet ham alle ting i hænde...«

For Jesus udgør bevidstheden om den guddommelige autoritet, der er tildelt ham, selve grundlaget i hans ydmyge handling.

Peters holdning under fodtvætningen lærer os, at fristelsen kan overfalde selv en oprigtig discipel. Impulsiv som Peter er, overdriper han i to modsatte retninger. Først vil han ikke, at Jesus vasker ham – dernæst, at Jesus ikke alene vasker hans fødder, men også hovedet.

Det sker ofte, at vi vil bestemme, hvad Herren skal gøre og også måden det skal gøres på. Men hvad Jesus øn-

sker er, at vi lader os »behandle«. At vi stiltiende og tilbedende underkaster os, hvad han bestemmer, selv om vi ikke forstår det. Hvis du efterligner Jesus og knæler ned for at vaske en andens fødder, da vil det linklæde, hvormed du tørrer dem, for dig forvandles til Veronikas svededug. Frelserens ansigt vil være aftrykt derpå.

Jesus ved, at Judas forråder ham. Alligevel giver han ham – og fortrinsvis ham – et stykke brød han har dypet. Episoden er forvirrende. Hvad betyder den? Er den et varsel om fordømmelsen, eller er det nådens

Fortsættes side 19

Som introduktion til fastetiden bringer vi her et afsnit af bogen »Jesus-enkle betragtninger over Frelserens skikkelse«, der er skrevet af en munk fra østkirken. Bogen er lige udkommet på Sankt Ansgars Forlag og eigner sig til læsning i fastetiden.

En lærer spekulerer på, hvad der foregår inde i hovedet på eleverne, – hvad de tænker på, når de kigger ud ad vinduet, helt fortabt i deres dagdrømme, eller når de på sidste række hvisker til hinanden i timen.

Forholdet er gensidigt – eleverne spekulerer også over, hvad der i grunden foregår inden i hovedet på læreren, hvad han mon tænker på, når han insisterer på, at en bestemt bog skal anvendes og omtaler den som verdens 8. vidunder, når han somme tider farer op, fordi en eller anden ikke kan sin lektie, og til andre tider sender den ulykkelige et forstående smil.

Undervisning må være en dialog, men en sådan dialog er ikke altid lige let at etablere, fordi eleverne og læreren ikke er som åbne bøger over for hinanden. Denne vanskelighed er dog samtidig en velsignelse – personlig vil jeg gerne have visse private tanker, men det kan være nok så svært, når man time efter time iagttages af 20-30 elever. Man kan ikke klø sig i nakken, uden at der er mindst én af de 30, der lægger mærke til det, og der er sikkert en anden, der lægger mærke til, om man til operationen anvender tommel-, pege- eller lillefinger. Man skal helst ikke være selvoptaget eller genert, når man underviser, men derimod koncentrere sig om stoffet og eleverne. Man skal heller ikke tænke alt for meget på fremtiden. Jeg har realklassen på en pigeskole. Nogle af eleverne er næsten damer, og andre ser ud til at gå i skole endnu, men fælles for dem alle er, at de i løbet af få måneder forlader skolen. Nogle går videre i gymnasiet eller på kursus, andre skal ud i det, man kalder livet. Den religionsundervisning, som de får nu, er en sidste forberedelse, og det kan give religionslæreren onde drømme. Det gør det ikke lettere, at religionsundervisningen er i projektørlys fra alle sider, og religionslæreren har altid uret. – Man må forsøge at indstille sig på nye fremgangsmåder og forleden prøvede vi at arbejde med rollespil; resultaterne var ganske interessante.

Situationen var følgende: en ikke-katolik træffer en katolik, stiller nogle af de sædvanlige spørgsmål, og katolikken skal prøve på at svare. De to elever, der spiller rollerne for klassen, kan gøre spillet langt eller kort og f.eks. blot afslutte ved at sige: »Nå, klokken er blevet mange – jeg må skynde mig hjem.« Efter at det første spil var afsluttet, blev rollerne byttet om, således at »ikke-katolikken« nu måtte holde for som katolik, og den nye ikke-katolik var helt frit stillet med hensyn til, om hun ville stille de samme spørgsmål eller finde på andre og vanskeligere. Efter at de to små spil var overstået, diskuterede klassen den dialog, der havde været mellem »skuespillerne«, om situationen var realistisk, etc.

Et af rollespillene drejede sig om problemet: Hvorfor skal man gå til messe om søndagen? Jeg skal her gengive et replikskifte:

A: Hvorfor går du i kirke?

B: Hvorfor ikke? Man kan lige så godt gå i kirke som ikke gå i kirke.

A: Kan du lide at gå i kirke?

B: Ja, jeg synes der mangler noget, når jeg ikke har været i kirke.

Et andet replikskifte med samme personer var følgende (rollerne var her byttet om):

A: Hvorfor går du i kirke?

B: Jeg synes, at jeg kommer Gud nærmere ved at gå i kirke.

A: Føler du, at du skal gå i kirke hver søndag?

B: Ja, jeg synes det er hyggeligt.

Således var ordene. Bagefter diskuterede vi, hvorfor man gik i kirke om søndagen, og der var flere forskellige

Viljestyrke og kolde brusebade

Livet er ikke lutter solskin, fremgår det af billedet. Hvordan vil det gå eleverne, tænker religionslæreren. Pastor, cand. psych. Jørgen Hviid redegør for hans betragtninger, der er lidt vemodige.

motiveringer: »Hvis man kommer fra en familie med mange børn, er det rart at få en times fred om søndagen, så man kan tale med Gud.« Kun en enkelt kom ind på, at vi gik i kirke, fordi messeofferet fejres i kirken.

Er resultatet ikke nedslående? Hånden på hjertet – hvad ville De selv have svaret, hvis De pludselig blev stillet over for spørgsmålet? De er måske blevet undervist af søstre, nonner, og så er der jo ikke noget at sige til, at De ikke kan svare.

Jeg ville gerne have haft den undskyldning, men desværre har jeg selv undervist pigerne en del af tiden, og hvad værre er: ugen før havde jeg i prædikenen under skolemessen talt om, hvorfor vi går til messe. – Skal vi skyde på eleverne? Er de dumme, uintelligente, har de hovederne fulde af andre ting? Desværre kan jeg heller ikke skyde på eleverne – de er usædvanlig tiltalende, opvakte, interesserede etc.

Men hvorfor kan de så ikke forklare andre, hvorfor de går til messe om søndagen? Mange vil sikkert indvende, at det er fuldstændig ligegyldigt, om de kan svare på spørgsmålet eller ej, når blot de går til messe. Mod dette argument kan rejses to indvendinger: Den økumeniske bevægelse er ikke blot noget, der foregår på koncilet – det må også være noget, der engagerer os andre. Ikke-katolikker må da få en mærkelig opfattelse af katolikker, hvis de ikke kan forklare, hvorfor de går i kirke. Ikke-katolikkerne bliver på den måde kun bestyrket i deres indtryk af katolikken som vanedyr – eller hvad værre er: autoritetstro i en uhyggelig grad. Hvordan skal vi nogen sinde nå til en gensidig forståelse på det grundlag? Mange af eleverne var inde på tanken om, at man skulle kunne forsvare sin tro. Det er den gamle overlevering – som vist ikke er så gammel endda. Vi skal ikke forsvare vor tro, men forklare den og huske, at vi tit selv er den største hindring for at andre kan tro på Gud.

Så vidt den ene indvending. Den anden er følgende: Hvis grunden til, at unge mennesker går i kirke, er, at »det er hyggeligt« – »man kan ligeså godt gå som ikke at gå« er det mildest talt en meget svag motivering, som ikke kan holde i det lange løb uden en særlig nåde fra Guds side. Jeg er udmærket klar over, at mange ikke er i stand til kort og klart at gøre rede for, hvorfor de går i kirke, og at det virkelig kan være en inderlig overbevisning og forståelse, som gør, at de kommer til messen, men der er mange andre, for hvem dette ikke er tilfældet.

Man siger, at det kræver viljestyrke at leve som katolik. Men hvad er viljestyrke? Hvem har viljestyrke? »Man kan hvad man vil« – »at ville er at kunne« og man kunne fortsætte med at sige: Tag kolde styrtebade hver morgen.

En fremragende tysk psykolog, for øvrigt en jesuit, ved navn Lindworsky har beskæftiget sig med disse problemer. Han stiller følgende spørgsmål: En mand som står foran et teater en hel nat, fordi han ønsker at sikre sig en billet til en premiere – har han viljestyrke? Har den mand, som har ligget hjemme i sin seng, og som ikke har villet tilbringe natten foran teatret, ingen viljestyrke? Lindworsky løser problemet ved at sige: De kan begge være i besiddelse af viljestyrke, og de kan begge mangle den – men han går videre: Man kan sige, at den mand, som stod foran teatret, har en meget stærk motivering for at gå i teatret – det er ham meget om at gøre at se denne premiere – ellers stod han der ikke. Vi optræner ikke viljen ved kolde brusebade eller ved krampagtigt at ville – det får man kun myoser – eller muskelspændinger af. Man kan meget af det, man vil, hvis motiveringen blot er stærk nok. Vi kan styrke viljen ved at bygge motiverne op, og det gør vi ved at bruge forstanden, følelserne og fantasien. Hvis en ung mand forstår, at en uddannelse er vigtig for ham og kan blive til gavn for ham selv og andre, har han en motivering for at gå på kursus, til forelæsninger, eller hvad der nu er påkrævet. Hvis den samme person tænker på at gifte sig og skal forsørge en familie, bliver motivet endnu stærkere, – forstanden, følelserne og fantasien spiller ind, men forstanden er det vigtigste – man må forstå, hvorfor man vil det ene eller det andet. Motivet skal så vidt muligt integreres i personligheden, således at det ikke blot er en isoleret værdi, men en værdi, som står i et forhold til alle andre værdier hos personen. For at blive ved uddannelsen: Hvis den unge mand lige så gerne vil tjene sine penge ved at udføre et andet arbejde, er værdien isoleret og motiveringen, og dermed viljen, ikke særlig stærk. Men hvis det arbejde, uddannelsen kvalificerer ham til, virkelig har hans interesse, hvis han ikke kunne tænke sig at beskæftige sig med andet, hvis det er et arbejde, som ikke blot vil betyde noget for ham, men også for hans familie, er værdien integreret, den hænger sammen med andre værdier, og motiveringen bliver stærk.

Vi har en fri vilje, – vi kan sige ja og nej; vi kan bygge motiveringen op, og derved får viljen styrke. Det er klart, at vi ikke kan give børnene de samme motiver som de

Irland - på godt og ondt

Michael Farrell: *Din gråd kan stilne.*
Samlevens forlag.
661 sider. Kr. 49,50.

Denne kæmperoman har ligesom dens forfatter haft en mærkelig skæbne. Michael Farrell arbejdede på sit manuskript periodevis igennem mange år, og i litterære kredse var bogen efterhånden blevet en fabel. I forordet står, at »Farrell hørte til den slags mennesker, der ikke kan lade være med at strømme over, udtømme sig fuldstændigt, presse sig selv for hver en dråbe kraft.« Da manuskriptet omsider var færdigt, måtte der nærmest en sammensværgelse til for at få det befordret til en forlægger. Det blev antaget, men bogen var på det tidspunkt omtrent 1½ gang så stor som nu, og det var klart, at der måtte foretages en sidste affilng. Michael Farrell blev aldrig færdig dertil. Han døde i 1962, og bogen udkom året efter i vennen Monk Gibbons bearbejdelse.

Din gråd kan stilne er en bog om Irland på godt og ondt, det katolske, protestantiske og revolutionære Irland, om dette mærkelige folk, som bærer så store modsætninger i sig. Men først og fremmest er det roma-

nen om en bestemt person, Martin Matthew Reillys udvikling fra dreng til ung mand. De religiøse og politiske begivenheder afspejler sig i hans sind og former hans skæbne. Han er katolik og skildrer et par katolske drengeskoler på afskrækkende vis, men man må ikke glemme, at andre kostskoler på den tid jo sikkert blev ledet efter samme misforståede principper. Alligevel er der nok adskiligt, man kan tage til sig.

Martin Reilly kæmpede for åndelig og materiel frigørelse, gik ind i den irske modstandsbevægelse, oplevede blandt andet en tortur, som ikke gav nazisternes noget efter, men i hvert fald politisk ender han nærmest som en desillusioneret mand. Det er den umiddelbare hjertevarme, han har mødt hos enkelte mennesker, især hos den pige, han elsker, som han sætter højest. Hans tro er gået tabt efter oplevelserne på skolerne, eller er den det ikke helt? Ligger den endnu som en glød under asken, så den engang i en ikke skildret fremtid kan genopstå? Hans skolekammerat og bedste ven finder sig selv og beslutter at blive præst, da han dræbes under oprøret. Hans død skildres meget betagende, og i det hele falder der nu og da forfatteren rigtige og smukke ord om den katolske kirke i pennen. Skønt bogen foregiver negativisme overfor katolsk indstilling og milieu, vægrer man sig ved som slutresultat

at kalde den ukatolsk. Man fatter sympati for Martin Reilly. Man ønsker, han skal komme til at se bag ved alt det misforståede og slette, ind til kærnen i sagen. Katolikker kan være dårlige, men Kirken ikke, fordi den netop i sin rette form er den kærlighed og retfærdighed, han stræber efter.

Man fængsles af denne roman trods dens bredde. Den er på én gang fantasifuld, følsom og realistisk. Den vækker både til modsigelse og samtykke, men dens problemer er aldrig ligegyldige. Den er skrevet af en ildsjæl.

Aage Dyrkjøb

voksne og omvendt. En voksen ser ikke nogen stor værdi i en vandpistol, og barnet ser ikke megen værdi i et par strømper i julegave. Vi kan ikke nøjes med at sige til børnene, at de skal ville – vi må hjælpe dem med at bygge værdier op. De kan måske hele katekismen udenad, men derfor behøver de ikke at være kristne. Religionsundervisningen adskiller sig fra al anden undervisning: den skal hjælpe barnet med at engagere sig, – børnene og de unge skal lære at leve som kristne mennesker. Hvis de kun lever deres religion som en søndagsbeskæftigelse, har den ikke megen værdi. – Den religiøse overbevisning skal blive til et levende forhold til Kristus, den skal blive til et grundmotiv hos dem, som gennemtrænger og integrerer alle andre motiver, deres daglige tilværelse og alt, hvad de foretager sig. De skal lære at se deres erhverv som et kald og deres liv som en opgave, Kristus har givet dem.

Man kan skyde på søstrene og religionslærerne, men vi rammes alle. Hvis religion er et liv, har vi alle et ansvar. Der er ikke en enkelt isoleret grund, til at unge falder fra. De er ikke viljeslapper – de trænger ikke til de gode gamle dage med kaptajn Jespersen, – men de har behov for, at man hjælper dem med at bygge en tilværelse op, hvor den religiøse holdning bliver grundværdien for alle de andre værdier; – religion skal blive til et personsforhold til Kristus.

Derfor kan religionsundervisningen ikke overlades til

søstre og præster – hjemmet må arbejde med. Vi må gensidigt lære af hinanden. En søster på den skole, hvor jeg har min gang, har organiseret samtalegrupper med forældre til børn, der skal til 1. kommunion – og det er blevet til et frugtbart samarbejde. – Der er brug for ungdomsarbejde. Hvorledes skal de unge kunne leve livet på den religionsundervisning, de har fået i skolen? Mange motiver og værdier ændrer sig, og man kan ikke med sin bedste vilje i løbet af barndommen forberede de unge til at leve de næste 50 år. Der er brug for Øm-skoler, for ungdomsklubber, hvor de unge kan gøre en indsats for hinanden. De unge må aktiviseres i sognene – de skal føle sognet som deres ansvar. Kun ved en indsats fra alle sider kan vi hjælpe de unge til at leve deres trosliv.

Vi må kende de problemer, de unge står overfor – blandt ikke-katolske kammerater, på arbejdspladsen, o.s.v. – vi må kende deres miljø og deres vanskeligheder. Derfor må vi tale med dem, lytte til dem og sammen med dem finde frem til nye veje – ikke fordi vi tror, at vi i dag kan gøre alting bedre, men fordi vi lever i en verden, som hele tiden forandrer sig, og som hele tiden stiller nye krav. Det er dette kendskab, som er nødvendigt, hvis vi skal få et frugtbart efterårsmøde i 1966, hvor Religionspædagogisk Udvalg afholder et stævne med temaet: Troen og de 16-20 årige.

Jørgen Hviid

»Barnet lyver«

»Barnet lyver . . .« er en ny lille pjecesom redemptoristerne i Odense har udgivet. Den påviser gennem en serie forholdsvis ensartede eksempler, hvorledes forældre kan være stærkt medvirkende til, at et barn begynder at lyve gennem brug af det vi kalder »små hvide løgne« og lignende, hvormed vi i vort daglige liv omgås letfærdigt med sandheden.

Det udledes heraf, at den bedste måde at opdrage et barn til sandhedskærlighed på, er at vise det gode eksempel i enhver situation. Den lære er jo uimodsigeligt rigtig. Ved at læse pjecen kan man imidlertid let få det indtryk, at der ikke er ret mange andre grunde til at børn lyver. Det er jo unægtelig en noget forenklet fremstilling af problemet. Mon ikke de fleste forældre vil foretrække at få dette behandlet i en større sammenhæng?

JN.

Den fortjener mange læsere

R. Pernoud: *Korstogene.*

Rosenkilde og Bagge, 1964.

De gamle historiebøger var illustreret med moderne malerier, som forestillede de historiske begivenheder, som man nu tænkte sig dem. Nu er vi blevet mere krævende med hensyn til den historiske sandhed. Agnes Slott-Møllers billeder er sat på loftet, og vi har erstattet dem med samtidens do-

Det festlige omslag på »Korstogene«.

kumenter. Og disse dokumenter bruges ikke bare som lidt tilfældig pynt: de bliver hovedstoffet som i denne fortræffelige bog om korstogene, der er sat sammen af en række dokumenter fra dels kristne, dels muhamedanske krøniker fra det 12. og det 13. århundrede. Lederen af »Musée de l'histoire de France« i det franske rigsarkiv har udvalgt teksterne og samlet dem i kronologisk orden med små historiske notater til at forbinde dem.

Man må i denne bog ikke vente at finde en udtømmende beskrivelse af korstogene. Det, man finder, er, hvad man havde kunnet læse i datidens presse, hvis den havde været opfundet på den tid. Hvad mente korsfarerne om deres ekspeditioner, og hvordan levede de? Og hvordan tog muselmændene disse angreb? Vi har alle sammen vores mening om korstogene, en mening, som er mere eller mindre fordømmende alt efter, hvor stærkt vor historiske sans er udviklet. Men alle vil kunne få deres synspunkter revideret ved at læse denne bog. Jeg vil blot nævne korstogenes antal og den fraternisering, der fandt sted mellem arabere og kristne, som særlig tydelige eksempler på, hvor fornyende bogen må virke på de fleste læsere.

I den franske udgave har man i så vidt udstrækning som muligt bevaret datidens sprog, ligesom de latinske og arabiske krøniker er oversat til et gammelt fransk, som det er en fryd at læse. Bogen er altså allerede rent sprogligt et mesterværk, som viser en dyb fortrolighed med teksterne. I den danske udgave har man klogeligt opgivet at efterligne den franske. Teksterne er her oversat til et fortrinligt moderne sprog. Udstyret i den danske udgave er absolut bedre end i den franske. Man har her desuden tilføjet en nyttig kronologisk oversigt over korstogene. Også kortene i den danske udgave tager sig bedre ud, men de virker ikke, som om de er tegnet med henblik på den foreliggende bog. Den franske udgave har flere kort og planer, og selv om de ikke er så godt tegnet, som i den danske udgave, er de historisk set mere interessante.

Man kan kun håbe, at bogen vil få mange læsere. Den bør indgå i biblioteket i alle mellemskoler og gymnasier.

V.D.

Vi tror at være storsindede, når vi tillægger næsten dyder, vi selv kan have fordel af.

Oscar Wilde

Genstridige briter

For at imødekomme mange ønsker om, at hele messen for fremtiden holdes på det engelske modersmål, og at præsten taler tydeligt med front mod menigheden, har England og Wales' romersk-katolske biskopper i fællesskab anmodet Rom om tilladelse til forøget anvendelse af engelsk i liturgien. De håber at få svar fra Vatikanet inden påske.

En del britiske katolikker, præster såvel som lægfolk, er imidlertid stadig ivrige tilhængere af den latinske liturgi og ønsker den bibeholdt. De vil kæmpe for, at mindst én messe hver søndag i hvert katolsk sogn – bortset fra prædikenen – bliver holdt udelukkende på latin. Nu har de endog dannet en forening med dette formål, og den prominente forfatter Evelyn Waugh er blevet anmodet om at være foreningens formand.

En endnu mindre gruppe vil også gerne bevare den latinske liturgi, men ønsker teksterne simplificerede, så det bliver lettere at følge med. Et af argumenterne for bevarelse af latinen går ud på, at man gerne vil bevare en gammel arv og tradition. Det er et argument, der stadig kan gøre stort indtryk på den engelske befolkning.

Apartheid fordømmes

Det britiske Kirkeråd har opfordret Storbritanniens regering til at tage afstand fra den sydafrikanske apartheid og drage omsorg for, at »Storbritannien og dets befolkning ikke oftere optræder på en måde, der kan opmuntre raceadskillelsespolitikken«.

I en offentliggjort rapport fordømmede Det britiske Kirkeråd utvetydigt apartheid-politikken og »de lidelser samt den håbløshed og fornedrelse, den påfører store dele af befolkningen« i Sydafrika.

Det britiske Kirkeråd udtrykker samtidig forståelse for den frygt og usikkerhed, der præger den hvide minoritetsgruppe, og det modsætter sig sanktioner mod Sydafrika med den begrundelse, at det »ikke er den kristne kirkes opgave at gå ind for totale sanktioner, der håndhæves af en flådeblokade, fordi en sådan tilstand kan føre til indre revolte«.

Det britiske Kirkeråd repræsenterer de fleste enkeltkirker i Storbritannien, dog ikke den romersk-katolske.

■ MERE OM JOHANNESKIRKEN

Vi omtalte byggeplanerne i Søborg i sidste nummer af Ugebladet samt i det nummer, der kom den 6. november 1964. Det er nu fire måneder siden, at man endeligt bestemte sig til at opføre den nye Johanneskirke i Søborg ved selvbyggeri. Siden har arkitekten *Holger Jensens* smukke vignetter på mærkater og folderen om Danmarks katolske kirkehistorie mindet om, hvad der skulle ske. Og som nævnt er planerne så langt fremme, at man har kunnet bestemme, at byggeriet skal begynde den 1. maj – under forudsætning af, at ministeriet bevilger. Det lader heldigvis til, at byggerestriktionerne ikke vil ramme det frivillige kirkebyggeri i Søborg.

Arkitekten *Holger Jensen* har fulgt forskellige projekter med kirke-selvbyggeri med stor interesse, og han er så tilfreds med resultaterne, at han har påtaget sig at være arkitekt for selvbyggeriet på Søborg Magle Torv, og nu har han altså indgivet ansøgning om tilladelse til et lignende byggeri på Vandtårnsvej – Johanneskirken.

Hvad denne angår, sejler man med bliden bør – i hvert fald sammenlignet med andre steder. Man regner med at kunne gennemføre hele byggeriet af kirke og menighedssal på tre til fire måneder – på basis af frivillig hjælp fra Danmark og *Tyskland*. Det er som tidligere nævnt pastor *Richard Kurth*, Neumünster, der organiserer den tyske del af hjælpen i forbindelse med Osnabrücks katolske ungdomsforening. Pastoren håber i første omgang at kunne sende to hold

på 20 frivillige, der hver kan være her én måned. Men forudsætningen for, at de kan rejse herop, er, at de får lejlighed til at lære danskere at kende og at få begreb om vor kultur. (På den betingelse kan de opnå den nødvendige orlov fra studier o.s.v. til at rejse herop – og stor rabat på rejseomkostningerne.)

Murermester *Kaj F. Fjording* har tilbudt at hjælpe med byggeriet på forskellig måde. Sammen med arkitekten vil han bl.a. overvåge arbejdets udvikling. Men hverken arkitekt eller murermester har mulighed for at lede det daglige arbejde fra time til time. Derfor søger byggefonden en fagmand: en snedker, murer, tømrer eller konstruktør, der kunne tænke sig at tage bolig i Søborg for hele byggeperioden (f.eks. i præsteboligen) og herfra lede arbejdet, sørge for materialernes fremskaffelse og have opsyn med alle forhold på byggepladsen. »Vi HÅBER gennem Ugebladet at finde frem til en mand der vil gøre os denne meget store tjeneste... eventuelt en mand, der kunne ønske at slutte sin karriere med at bygge en kirke,« siger pastor *Paul d'Auchamp*. »I vore tider er det sandsynligt, at netop en ikke-katolik med kristen overbevisning ville være glad for at sætte et eksempel i Danmark. I Nordtyskland er det jo blevet noget selvfølgeligt, at man hjælper hverandre med disse opgaver – i USA har det været praktiseret i årevis.«

Pastor *d'Auchamp* fortsætter: »I sognet har man fundet mennesker, der påtager sig følgende organisatoriske opgaver:

En herre vil organisere den tilbudte danske hjælp.

Et ægtepar vil stå for indlogeringen af de tyske og andre udensogsnke frivillige hjælpere.

En kreds af »kaffedamer« vil sørge for, at denne inspirerende kilde springer for aftenholdets mænd.

To damer har tilbudt at være til disposition med hensyn til de tyske hjælpere øvrige sociale forhold.

Alle tilbud om hjælp bedes rettet til mig – altså pastor *Paul d'Auchamp*, Andersen Nexøvej 10, Søborg, telefon 69 03 01, bedst kl. 9.30-10.30, undtagen onsdage. Et postkort følger med Ugebladet for at lette henve-
delsen.

Fra Søborg beder vi altså om hjælp:

Til de tyske frivillige og de danske hjælpere, der ikke er fra Søborg eller dennes store omegnskommune

skulle vi finde sovepladser. Skønmæssigt har vi brug for 25-30 senge i maj-juni, derefter et lidt mindre antal. De, der kan tænke sig at give os logi til en ung tysker eller en dansker, bedes venligst meddele os dette så snart som muligt; samtidig ville vi gerne vide, om De kan give dem morgenmad og/eller en frokostpakke. Normalt vil byggefonden sørge for middagsmad. Fabrikant *Iwan* (Iwans Smørrebrød), Søborg Hovedgade 112, har tilbudt at hjælpe os med en daglig middag til kr. 5,-. Desuden har direktøren for *Jensens Konserver* tilbudt os en del varer til yderst favorabel pris.

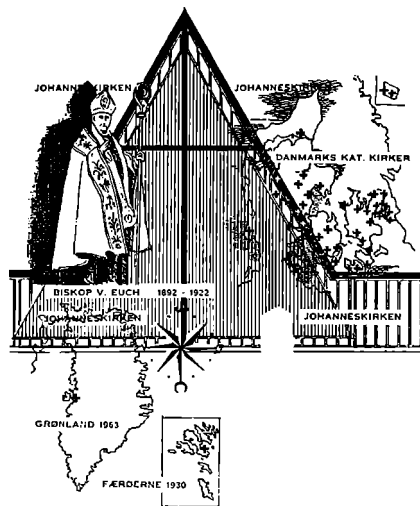
Vi anmoder om danske hjælpere – for kortere eller længere perioder. Det er ikke nødvendigt at hjælperne er fagarbejdere; på alle arbejds hold vil der være faglærte, der kan hjælpe de øvrige i gang. I løbet af maj skulle grunden kunne graves og fundamentet støbes. Derefter skal 100 m² mur mures. Resten af kirken skal bygges i træ – i løbet af de kommende måneder. Anmodningen rettes til vor egen menigheds medlemmer, men også til andre gode venner i Søborg – og til Danmarks katolikker.

For de nærmestboende kan hjælpen præsteres i form af en eller to ugentlige aftener à tre timer – eller lørdagsarbejde. For hjælpere ude fra landet vil vi finde logi for den periode, de vil give os!

Det er som sagt fra tysk side en forudsætning, at de tyske frivillige får lejlighed til at træffe danskere: de får fri fra deres arbejde og hjælp til togrejsen på denne betingelse. Dertil kommer vort naturlige ønske om at gøre opholdet for dem så tilfredsstillende som muligt. Derfor ville vi være meget taknemmelige, hvis danske familier eller foreninger ville indbyde nogle af vore udenlandske gæster og meddele undertegnede, når det kunne passe dem.

Vi har nu samlet ca. kr. 250.000 til byggeriet, men skal endnu bruge 200.000. De, der kan tænke sig at hjælpe os økonomisk med vore planer, bedes venligst sende Deres bidrag til præsten eller indbetale det på hans postgiro: 99 101.

Her skal også mindes om vore mærkater og foldere (8 sprog!) om den katolske kirkes udvikling i Danmark. Vi takker, fordi vore trosfæller ud over landet har taget så godt imod dem; hidtil har vi solgt for ca. 12.000 kr., så aktionen har været vellykket. Nye bestillinger modtages sta-

Deres mand skal have ro. Jeg må bede Dem tage disse sovepiller.

dig meget gerne på postgiro 1 329 29, Johanneskirkeens Byggefond, Postbox 1036, København K.

Vi beder Dem alle hjælpe os med Deres forbøn. Vor arkitekt sagde forleden noget meget smukt om sagen: »Det er min erfaring, at der ikke findes noget mere inspirerende at samles om, end at være med til at bygge Guds Kirke på jorden, også når den giver sig udtryk i beton, mur, træ og glas,« slutter pastor d'Auchamp.

Vi håber, at vi bliver mange om at gøre denne erfaring.

■ PAX ROMANA-DAGEN FEJRES I KØBENHAVN

Af Michael Sterll

Igen i dag dumpede der et par breve ind gennem brevkassen – nogle breve som jeg med største interesse straks satte mig til at læse. Der var nyt fra hele verden. For blot at nævne et par af punkterne: Økumenisk møde for Latinamerikas studenter, internationalt møde om »Pacem in Terris«, oplysninger om forholdene i Ungarn og om at katolske studenter fra Indonesien mødes i Europa.

Der kommer den slags breve hver eneste dag hele året rundt, og de har alle samme afsender: Pax Romana M.I.E.C., Freiburg, Schweiz – en af de allerstørste internationale katolske organisationer, det internationale organ for alle verdens katolske akademikere og studenter. Dét udføres det arbejde, Pius XII over for Pax Romanakongressen i Amsterdam i 1950 ka-

rakteriserede således: at gennemtrænge vor tids tanke og at tjene Kirken.

Fra samme adresse formidles kontakter mellem mennesker fra de fjerneste egne af kloden, der organiseres hjælp til studenterarbejdet i de lande, hvor undervisningssystemet endnu befinder sig på det mest primitive stade, hjælp i form af råd og vejledning og hjælp i form af kontante tilskud.

Der informeres og formaneres om det store ansvar, de studerende har for at de nye tanker i Kirken, der især er kommet frem på det andet Vatikankoncil, føres ud i livet.

Det er således ikke ensidighed, der præger disse breve men nok vanskelighederne ved dette arbejde. Ikke mindst bliver man opmærksom på de enorme problemer, der opstår i de lande hvor ideologier og konfessioner står så stærkt overfor hinanden, at ethvert samarbejde på forhånd er umuligt.

Men ind imellem vanskelighederne er der også glædelige meddelelser. Her finder jeg således en beretning om det nye studenterhus i Manila. Dette store komplekse skal være et hjem og et fristed for de tusinder af filipinske studenter, der har måttet forlade deres hjem og rejse mange

hundrede kilometer til en helt ny og fremmed by, for at få den uddannelse, der er så nødvendig for deres lands fremtid. Projektet er nu ved at være afsluttet. I det hjælpearbejde, der har været nødvendigt for at planen kunne gennemføres, har Pax Romana haft en meget aktiv rolle.

I øvrigt er Filipinerne de danske katolske studenters internationale venskabsland, og vi håber derfor, at det fremover vil være muligt at skabe mere interesse for forholdene der.

Det er betegnende, at man som festdag for Pax Romana har valgt den hellige Thomas af Aquins dag. Ikke fordi man slavisk vil følge hans tanker, men fordi man vil følge hans eksempel: sagligheden, ønsket om den oprigtige dialog med anderledes tænkende og bestræbelsen på at forene samtidens kultur med kristendommen, som en af de danskere, der mest interesseret har taget del i Pax Romanarbejdet fornylig udtrykte det.

Her i Danmark fejrer vi i år denne fest med en prælatmesse i Sct. Augustins Kirke, søndag den 7. marts kl. 9.00, hvor den apostoliske delegat i Norden, ærkebiskop Bruno B.Heim, vil celebrere og holde prædikenen.

Det er vort håb, at ikke blot den snævre kreds af akademikere og stu-

»Der informeres og formaneres om det store ansvar de studerende har for de nye tanker i Kirken...«

I DEN KOMMENDE TID

KATOLSK STUDENTERGRUPPE

indbyder til festligholdelse af den internationale PAX ROMANADAG, søndag den 7. marts. Den apostoliske delegat, ærkebiskop Bruno B. Heim, celebrerer prælatmesse og prædiker kl. 9.00 i Sct. Augustins Kirke, Jagtvej 183, København Ø.

NORDISK HØJSKOLEUGE

Der indbydes igen til nordisk højskoleuge sommeren 1965 fra 31. juli til 7. august. Emnet er i år »Arbejdet« – det moderne menneskes arbejdsituation i hjem, samfund og kirke set under troens synsvinkel.

For den kristne er arbejdet i alle former et vidnesbyrd om Gud og en tjeneste af mennesker. Det er denne forståelse af arbejdet og af mennesket, der arbejder, som højskoleugen vil beskæftige sig med for på den måde at kaste lys over en række af de problemer, der knytter sig til vor tilværelse i dag. Mand og kvinde i et nyt samspil i en ny tid – den enkelte person i et kompliceret arbejdsfællesskab – samfund og Gudsrige – er nogle af de spørgsmål, som højskoleugen vil tage op.

Ugen afholdes som sædvanlig i Borrevejle, og alle interesserede voksne indbydes. Børn fra 0-7 år kan medtages, og i øvrigt henvises til folderen, der fås hos sognepræsten, og som indeholder alle praktiske oplysninger.

MILITÆRVALFARTEN

Den årlige militærvalfart til Lourdes finder sted i dagene fra den 26. maj til den 3. juni. Alle katolske soldater er indbudt til at tage del i denne internationale valfart, som plejer at samle 40-50.000 soldater fra ca. 25 lande.

Indbydelsen gælder såvel overordnede som underordnede militærpersoner, dem, der er tjenstgørende i militæret og dem, der er i civilforsvarstjenesten, og den gælder ikke blot mænd, men også kvindelige tjenstgørende.

Civile personer, som ikke er i familie med militærpersoner, kan heller

ikke i år rejse med militærtoget. Derfor organiseres der endnu en valfart til Lourdes i dagene fra den 28. juni til den 9. juli.

For militærpersoner i uniform koster valfarten ikke mere end kr. 175, hvis de vil bo i soldaterlejren. Hvis de foretrækker at bo på hotel, er det for egen regning. Om alt dette, samt om betingelserne for deres pårørendes deltagelse i valfarten og om fremgangsmåden ved ansøgning og ekstra orlov kan interesserede læse i et program, som fås ved henvendelse til Vor Frue Sekretariat, Lundemarken 15, Kalundborg, tlf. (03-515) 148.

Husk U-landene - ikke mindst i fastetiden

I onsdags begyndte fastetiden. Der er hermed en aktuel anledning til at huske dem, der må faste hele livet.

Caritas Danmarks adresse er Frederikssundsvej 225, København, Brønshøj. Postgiro 439 79. Vincentgruppens adresse er Kildehøjvej 13, Birkerød. Postgiro 971 64. U-landsforeningen Svalerne har adresse: Lundtoftevej 1 D, Kgs. Lyngby.

Beretningen om Jesu fristelse i ørkenen har stadig beskæftiget den teologiske videnskab og gør det den dag i dag. Hvad er den historiske kerne, som ligger bagved denne fortælling? Det moderne menneske studser. Man kan næppe forestille sig, at Jesus og Satan går side om side mellem den anden og tredje fristelse. Også tekstoverleveringen volder visse vanskeligheder: Markus på den ene, Mattæus og Lukas på den anden side. Markus beretter kun ganske kort i to vers (1,12-13), at Jesus blev fristet af Satan. Han siger ikke noget om de tre akter i kampen mellem Jesus og hans modstander. Hos Mattæus og Lukas er der en forskel i rækkefølgen af den anden og tredje fristelse. Men i de væsentlige træk er der overensstemmelse imellem dem. Allerede den dobbelte overlevering er et bevis på begivenhedens oprindelighed. Men hvem skulle have interesse i at digte den sammen? Den første kristenhed, som bragte budskabet om Herren ud i verden, var ikke interesseret i at fortælle noget så ydmygende, som at denne Herre blev fristet af djævelen. I fristelsens tre stadier afviser Jesus pseudomessianske ansøkelser, som ved begyndelsen af hans virksomhed var meget udbredte i jødefolket. Men efter påsken, da evangelierne blev til, var de aldeles forældede. Nu vidste man, at kristendommens væsen hænger nøje sammen med Kristi livsskæbne. De prædikede jo netop Kristus, den korsfæstede. Hvordan man end vender og drejer sagen, må man til sidst indrømme, at begivenheden stammer fra Jesu egen mund. Der var jo ingen tilskuere eller vidner til stede som kunne berette om den. Jesus selv har fortalt den, og han har fortalt den, som man dengang gjorde det, ved at iklæde den rent sjælelige oplevelse konkrete ord og billeder.

Apostlene har sat Jesu fristelse i ørkenen (og for resten også hans dåb i Jordan) i forbindelse med hans begyndende prædikevirksomhed i Galilæa. Han sagde: »Tiden er inde, og Gudsherredømmet er kommet nær; omvend jer og tro på evangeliet« (Mk. 1,15). I den første periode af denne forkyndelse henvender Jesus sig udelukkende til »Israels folk«. Først senere, da flertallet af folket vendte sig imod ham, og han indså, at de ville dræbe ham, taler han om den kirke, som skulle grundlægges på grund af hans sonedød »for de mange«. Men før denne tanke om den »universelle kirke« træder frem, samles i Jesu forkyndelse alt om det cen-

PAX ROMANA - Forts. fra side 11

denter, men at alle, der erkender dette arbejdes store betydning, vil slutte op om denne messe, for med deres deltagelse og forbøn at støtte Pax Romana i bestræbelserne for at gøre denne verden bedre for alle at leve i.

Michael Sterll

Kristen- dommens fristelser

Det er ikke Kirkens opgave at føre til politisk magt.

trale begreb »Gudsherredømmet«. Guds rige eller herredømme er kommet os nær i Jesu person og forkyndelse. Men denne kendsgerning kræver noget af tilhørerne. Hans forkyndelse tvinger dem til en afgørelse. De skal omvende sig. Gudsherredømmet skal modtages i hele vort liv. Det betyder en total overgivelse til Gud og et liv i intim tilknytning til ham. Det kræver ligefrem heroisme, en radikalitet, som bjergprædikenen taler om. Hele livet må forandres: Gud skal have den centrale plads i det. De absolutte krav, som Jesu forkyndelse om »Guds rige«, som »er kommet nær«, ja som »er iblandt jer«, stiller til tilhørerne, støder uvægerligt sammen med samtidens indgroede forestillinger om en jordisk og politisk Messias. Jesu samtidige ventede i spændt forventning på den kommende Messias, som skulle oprette det »Gudsherredømme«, som Jesus talte så meget om. Men det Gudsherredømme den ventede på, var noget helt andet end det, Jesus talte om. Samtiden ventede en politisk Messias, en magtfuld hersker, en samfundsreformator, der ville give det lille jødefolk dets politiske rolle tilbage og oprette en »velfærdsstat«, hvor alle havde det godt. Det var derfor Jesus magtpåliggende at rydde denne misforståelse af vejen og understrege Gudsherredømmets rent religiøse karakter. Den evangeliske beretningsreligiøse betydning ligger først og fremmest i, at det herskende jødiske Messiasideal i skikkelse af en dæmonisk fristelse træder Jesus i møde, og at han afviser det resolut og radikalt.

Heri ligger så samtidig den skarpe kritik af dette jødiske Messiasideal: det er ikke blot ringe og kødeligt, det er djævelsk. Jesu lydighed mod Faderen afslører det forkerte jødiske Messiasideal.

Den første akt: »... sig, at stenene dér skal blive til brød!« Jesus sultede, og han kunne gøre denne undergerning, hvis han ville. Men han virker ikke et mirakel for at hjælpe sig selv. Han er ikke kommet for at give jordisk brød, men himmelsk. At alle har nok at spise, er et berettiget anliggende. Det er samfundets opgave. Men Kristus er kommet for noget andet: han vil oprette Gudsherredømmet i sjælene. Først når denne absolutte lydighed mod Gud er sikret, kommer det andet.

Den anden akt: »Hvis du er Guds Søn, så styrk dig ned!« Så vil du få berømmelse, alle og enhver vil løbe efter dig: du vil blive den store mirakelmand. Kristi anliggende er noget helt andet. Berømmelse, anseelse er ikke nøgleord i Kristi forkyndelse, tværtimod!

Den tredje akt: »Alt dette (alle verdens riger og deres herlighed) vil jeg give dig, hvis du vil kaste dig ned og tilbede mig!« Med ét ord: Satan vil give ham magt, politisk magt, og med magten følger selvtilbedelse og foragt for Gud. Det var nøjagtigt det, som det jødiske Messiasideal lovede sine tilhængere. Israel skulle få sin politiske magtstilling tilbage. Kristus bringer noget helt andet. »Lær af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af hjerte.«

De første kristne havde forstået denne lære. De vidste, at de ikke kunne ligedannes med denne verden. De vidste: det at være kristen betyder at være anderledes, end folk er flest. De første kristne var også de første nonkonformister. »Panem et circenses«, »mad og morskab«, krævede verdensbyens indbyggere. Og politisk magt krævede det jødiske folk for sig selv. Er det ikke det samme i dag? Hvis vi bringer fristelsen i ørkenen på dens mest abstrakte formel, hvad er det så, Satan vil forføre os til? Luksus, berømmelse, magt! Derefter følger den store egoisme, som tilbyder sin egen person indtil foragt for selve Guds person. Hvad sætter Kristus imod denne tredobbelte fristelse. Tillidsfuld hengivelse til Guds vilje, ydmyghed og lydighed mod hans bud. Satans taktik er i dag den samme som dengang. Det er ikke Kirkens opgave at oprette en velfærds- eller forsørgerstat, hvor alle lever i luksus. Lad andre om det! Det er ikke Kirkens opgave at føre sine tilhængere til berømmelse og politisk magt. Men det er Kirkens opgave i dag som dengang at virke for, at Gudsherredømmet oprettes i menneskenes hjerter. Hvem tør påstå, at det dennesidige Messiasideal ikke er en fristelse for moderne kristne?

H. Roos S.J.

Ugebladets redaktion har fra 1. marts ændret kontortiden til 12.30-16.30.

Laser og pjalter

Dette er en filmatisering af Bertolt Brechts »Die Dreigroschenoper«, som er blevet det mest kendte og mest populære af hans stykker, ikke mindst takket være Kurt Weills overordentlig virkningsfulde melodier til de indlagte sange. Stykket og filmen handler om den snedige storforbryder Mackie Messer, om tiggerkongen J. J. Peachum og hans kone, om deres datter Polly, der meget mod deres vilje gifter sig med Mackie, om Tiger-Brown, Londons politichef og Mackies gode ven, og om bordelværtinden Spelunken-Jenny og hendes piger. Denne verden af forbrydere og menneskevrag fremvises i et operetteagtigt lys og med en happy ending efter de bedste forskrifter, hvilket kun bidrager til at forhøje stykkets ironi og grumhed.

I filmatiseringen er hele atmosfæren blevet noget formildet og afpudset. Men en del af den Brechtske barskhed og krasse satire er endnu tilbage. Og selv Brechts fremmedgørelsesteknik, ifølge hvilken rollen snarere skal udleveres end spilles, dukker op i et par elskovsscener mellem Polly og Mackie. Curd Jürgens er en glimrende Mackie Messer, kynisk og samtidig tilsyneladende uskyldig, som han skal være. Gert Frøbe og Hilde Hildebrand spiller hr. og fru Peachum med den ægte germanske upolethed, som rollen kræver, og Hildergard Knief er en udmærket, rødhåret Spelunken-Jenny. Kun June Ritchie som Polly passer ikke rigtig i dette germanske selskab og må da også »låne« en tysk stemme, i alt fald i sangene. Sammy Davis Jr. synger den berømte lirekassesang om Mackie Messer i en amerikansk poleret udgave, der ganske falder ud af stilen.

Wolfgang Staudte har instrueret og bevarer og understreger flere steder med held den samfundskritiske tendens – måske tydeligst i den sang, hvori stykkets morale udtrykkes med ordene: »Erst kommt das Fressen, dann kommt die Moral«: Før man får menneskeværdige materielle forhold, kan man ikke begynde at tale om moral, dvs. om kultur overhovedet. Denne sang synges af et kor af Peachums tiggere, en samling vrag, der lever i den dybeste uværdighed.

JMD.

Originaltitel: Die Dreigroschenoper
Instruktion: Wolfgang Staudte
Forbudt for børn under 16 år

Gert Frøbe i »Laser og pjalter«.

Kære John!

Temaet i den nye svenske film »Kære John!« er det i moderne film meget kendte, nemlig kærligheden. I denne bliver det serveret i en yderst let og forfriskende form. Filmen er både vittig og morsom, men samtidig poetisk og alvorlig i sit engagement.

For de mennesker, der har haft en stor intens oplevelse, vil tidsdimensionen forsvinde ved et tilbageblik eller en genoplevelse. For netop at viderebringe en sådan oplevelse har instruktøren Lars Magnus Lindgren fjernet tidsdimensionen fra filmen ved, at han skifter frit mellem fem å seks tidsplaner og lader samme scene komme igen i forskellige sammenhæng.

Kærlighedslegen i filmen udspilles mellem skipperen John og serveringsdamen Anita (Anna). Det er i begyndelsen kun en rent erotisk leg; men de søger begge noget mere end den rent seksuelle side af kærligheden; de ønsker nemlig at overvinde deres dybe ensomhedsfølelse gennem den fulde kærlighed. Persontegningen i »Kære John!« er smuk, realistisk og psykologisk ægte. Deres små særheder, det inkonsekvente i deres handlinger, deres skiftende stemninger er taget med, og man får et ikke ukritisk, venligt og forstående billede af personerne. Helt fortryllende er skildringen af Anitas datter Helena.

Der er flere virkelig morsomme scener i filmen. For eksempel er den i Zoologisk Have i København let og elegant i sit billedsprog, sjov i sin sammenligning mellem dyr og mennesker, og forfriskende ved sin inciterende musik. Smuk og poetisk er scenen ved stranden, hvor kærligheden mellem John og Anita begynder at vokse frem.

I rollen som John ser man selveste Jarl Kulle, der giver et godt billede af den venlige, charmerende, lidt generte og måske en smule kejtede sømand, der søger kærlighedens lykke på landjorden. Anita spilles af Christina Schollin, der med »Skal vi elske«, hvor hun også spillede sammen med Jarl Kulle, og denne film har fået sit virkelige gennembrud i svensk film. Hendes beherskelse af kvindens skiftende stemninger – glæden og fortvivelsen, den ømme moderfølelse og den fortærende ensomhedsfølelse – er nærmest fuldendt.

»Kære John!« er som helhed betragtet en livsbekræftende film i sin dybe overbevisning om kærlighedens store betydning i kampen mod det moderne menneskes ensomheds- og forladthedsfølelse.

bej.

Originaltitel: Käre John!

Instruktør: Lars Magnus Lindgren
Forbudt for børn

Topkapi

Konkurrencen fra fjernsynet har for længe siden fået filmproducenterne til at smøge ærmerne op. Det gælder ikke bare de seriøse film, men også den lødige del af underholdningsfilmene. Man søger spændende miljøer, kæler for billede og farver og sørger for manuskripter, der er anderledes raffinerede end det sjusk, der kendetegner seriefilmene i TV.

Paladsteatret i København har specialiseret sig i den nye bølge af underholdningsfilm, og »Topkapi« (Istanbuls Rosenborg) er ikke det dårligste eksemplar af slagsen. Historien om gavtyvene, der vil stjæle en værdifuld daggert fra museet og af vor NATO-partner Tyrkiets noget håndfaste efterretningsvæsen mistænkes for terrorisme, indeholder bl.a. en række gode skuespillerpræstationer, selv om den flotte Melina Mercouri er en tand for krukke.

HK

Originaltitel: Topkapi
Instruktør: Jules Dassin
Tilladt for børn

Koncilet, økumenikken og spejderarbejdet

Af Lily Fausbøll

Dette var emnet for et foredrag, der blev holdt af den hollandske kapellan for spejderarbejde ved en konference for spejderførere i Frankrig.

Når man til daglig går og tumler med problemet at have førere nok for at få arbejdet for ulveunger og spejdere til at gå blot nogenlunde, er det forfriskende pludselig at se dette arbejde i et helt andet perspektiv.

Pater van der Meulen pegede på, at spejding, hvad teknik angår, ikke er religiøs. Der er ikke-religiøse spejderorganisationer, der har et virkelig godt spejderarbejde. Men som alle gode gaver vi har fået, passer spejderarbejdet ind i den plan Gud har med os. Han viste nogle områder, der var fælles for Kirkens liv og for spejderarbejdet. Her er nogle af disse:

- 1) Kapellanen og den læge fører
- 2) Liturgien og lejren
- 3) Spejding og den økumeniske bevægelse.

1) Uden et alvorligt samarbejde mellem gejstligheden og lægfolket eksisterer der ikke et virkeligt fællesskab i Kirken. Det er netop dette venlige samarbejde mellem kapellanen og førerne i en katolsk spejdergruppe, der er så vigtig. Det er ikke sjældent, at spejdertroppen for kapellanen har været en skole for sand humanisme. Han har set drengene opfyldt af den glæde og iver, der besjæler ungdom i aktivitet. I førerkredsen har han mulighed for en åben samtale, der ofte har tillempet hans idé om livet.

Førerne har til gengæld lært, at det at lede en spejdertrop ikke kun er et spørgsmål om at være dygtig i teknik. At påtage sig at være fører i en spejdertrop vil sige det samme som at påtage sig det fulde ansvar for disse drenge, som mennesker og som kristne.

2) Det første håndgribelige resultat af koncilet var liturgireformen, hvad der ikke var overraskende. Men hvor står spejding i forhold hertil? En franskmænd, Fr. Louis Bouyer, har sagt: »Det synes, som om de første rørelser i vor liturgiske bevægelse kom fra ungdomsbevægelserne inden for Katolsk Aktions rammer, men først og fremmest blandt spejderne.« Og en anden franskmænd, père Forestier: »Efter mere end 40 års erfaring kan jeg attestere, at det religiøse liv i lejr og særlig den aktive delta-

gelse i messen har gjort spejderne fortrolige med liturgiernes fornyelse.«

Liturgien er et sprog af symboler, men disse symboler må gøres forståelige for os. Vi prøver at skære alt det overflødige væk, for at tingene kan tale deres eget sprog, men vi må også prøve at gøre de ting, vi foretager os, så tydelige som muligt. Det er dette, der særligt er kapellanernes og førernes opgave. Det er dertil, de har den bedste mulighed i lejren. Her kan de skabe den storhed, som liturgi altid har brug for.

Spørgsmålet om liturgisk forståelse er ikke besvaret med gode liturgiske genstande og udtryksfuld mimik. Belæring er nødvendig. Belæring om Bibelen og de bibelske symboler. Og her kan spejding gøre Kirken en tjeneste ved at tage liturgien med i sine metoder.

3) Dette, at kristne af forskellige trosretninger kommer sammen, er et særsyn for vor tid. Man er inspireret af ønsket om: »At alle må være ét«. Kan spejding også finde sin plads der?

- a) Spejding er en metode på tværs af alle konfessioner og livsanskuelser.
- b) Kirken sætter pris på dette »verdensbroderskab«. På den ene side understøtter man »Den internationale katolske spejderkonference« med sin autoritet, og på den anden side ønsker Kirken, at man bevarer enheden med ikke-katolske spejdere.

De økumeniske problemer er ikke noget, der kun vedrører teologer og sognepræster etc. 4 århundreder med religionsstridigheder har gjort grupper af kristne fjendtlige over for hinanden. Derfor er økumeniske anliggender også et spørgsmål om gode menneskelige forhold, og her ligger den store mulighed for spejderne. Vi kan vise de unge, at vi er medlemmer af det store verdensbroderskab af spejdere, og vi bør have et godt forhold til alle inden for dette broderskab. Det er et positivt bidrag til at bringe mennesker sammen, uden hvilket en forening af trossamfundene aldrig opnås.

Der er ingen tvivl om, at pater van der Meulens indlæg, der omhandlede flere punkter end her nævnt, vakte stor interesse. Det blev oversat til flere sprog og figurerede i flere førerblade, så man havde lejlighed til at diskutere dets indhold med dem, der ikke var med til konferencen.

Den internationale katolske spejderkonference holdt et rådsmøde i år i Liechtenstein. På vejen hertil havde jeg gjort ophold i München, hvor jeg pinsedag i Frauenkirche havde lejlighed til at høre kardinal Döpfner tale om liturgireformerne og om, hvorledes det ikke var nok, at man nu sagde en hel del på tysk i stedet for på latin, hvis man ikke forstod, hvad liturgien med sine symboler ville sige menneskene. Jeg tænkte på ovenstående indlæg om liturgi, og man kan vist roligt medgive, at selv om man har gjort et stort skridt fremad, mangler der stadig meget, førend liturgien er mere end ord og fagter, men virkelig siger alle noget.

Fra München kom jeg til konferencen i Steg højt oppe i bjergene i Liechtenstein. De liturgiske reformer var ikke særlig bemærkelsesværdige i vore gudstjenester. Vi kommer fra mange forskellige lande i Europa, Afrika og Amerika, så det eneste fælles sprog vi kan anvende til en messe er latin, men til gengæld har man også en fornemmelse af, at latinen ikke blot er »words, words«, men at man er fuldt fortrolig med det, man siger og synger. Om søndagen fik vi tre prædikener (korte) på tysk, engelsk og fransk. Det er interessant at bemærke, at selv om alle gik ud fra den samme tekst, så bliver billedvalget meget forskelligt, alt efter om man er fra Schweiz, fra Skotland eller fra Haiti.

Ærkebiskop Cunial var som sædvanlig gejstlig leder af rådet, men som vice-gerente i Rom måtte han hurtigt tilbage for at forberede Kristi Legems Fest. Da han hørte, at jeg skulle fortsætte til Rom, tilbød han, at jeg kunne få hans plads i den italienske spejderførers vogn, – det ville være en hyggeligere måde at komme til Rom på. Da dr. Benagiano syntes det samme, blev resultatet, at vi efter konferencens afslutning fulgte ad. Næste gang jeg så ærkebiskoppen, lå jeg indpakket i gips fra armhulene til højre storetå på et hospital i Rom

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre
Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Glarmester

POUL V. JOOST

Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselsoilier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

FJERDE SØ

Hovedagentur
Gratis rådgivning dag og aften

i alle enkle og kombinerede
forsikringsarter:

Ulykke - Daggange - Familieindbo
Brand - Indbrud - Vandskade
Tyveri - Ansvar
Auto - Husejer - Forretning
Driftstab - Sanitet - Oliefyer m. m.
H. E. Pedersen, Søndervigvej 89
Vanløse . Tlf. 71 28 23

samt
Tegningsagentur
Statsanstalten for Livsforsikring

MARIUS MP ETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Ove Juel-Christensen

Tria *6408
Kaffe og kolonial en gros

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.
Tlf. C. 828
Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.
Lev. til katolske institutioner.

Karl A. Hansen

Murermester
Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

Mogens Larsen

El. Installatør
Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

og forsøgte at fortælle, at jeg havde det udmærket. I stueetagen lå dr. Benagiano. Vi havde haft et autouheld, om hvilket ingen af os erindrede noget.

Det skal siges, at når italienerne besøgte doktoren, så kiggede de også op til mig, så når jeg vågnede op af min døs, stod der meget ofte en venlig italiener ved min seng. En dag var det kapellanen for ulvearbejdet, monsignore del Gallo. Han var så elskværdig at spørge, om der var noget, man kunne gøre for mig eller skaffe mig fra Rom. Jeg huskede på hans forespørgsel, da jeg 4 måneder efter vendte tilbage til Rom til en hårdt tiltrængt rekreation hos familien Benagiano. Jeg fortalte ham, at jeg meget gerne ville i audiens hos pave Paul VI, hvad han omgående ordnede. Audiensen indledtes med, at alle i fællesskab reciterede Credo. Da paven som afslutning ville give sin velsignelse, sagde han til os, at denne også gjaldt de unge, vi på en eller anden måde beskæftigede os med. Jeg lod da tankerne gå hjem til vore ulveunger og spejdere.

Samtidig kom jeg til at tænke på de første spejderpilgrimme, der fra England kom til Rom i 1925. Ved afrejsen havde Baden-Powell sagt til dem: »Lev op til jeres spejderidealer som sande katolikker og følg de direktiver, den hellige fader giver jer.«

I Rom sagde Pius XI: »Vær ikke kun katolske spejdere, men katolske vejvisere.« (Not only catholic scouts but catholic SCOUTS).

At vise vej for andre, at hjælpe med at finde vejen for de drenge, der er os betroet, skulle gerne være mellem de mål, vi som spejderførere prøver på at realisere.

Lily Fausbøll

*

PAVEN ØNSKEDE NENNI

GOD REJSE

Da den 74-årige italienske vicepremierminister og socialistiske partileder Pietro Nenni i midten af februar fløj fra Rom til New York for at deltage i en konference om afdøde pave Johannes XXIII's rundskrivelse »Pacem in terris« (Fred på jorden), modtog han kort før sin afrejse et telefonisk opkald fra Vatikanet. Nenni er tidligere blevet offentligt rost af pave Paul for sit sociale arbejde - denne gang ville paven benytte lejligheden til at udtrykke sin glæde over Nennis deltagelse i konferencen og ønske ham en god rejse.

Liturgiske bestemmelser

i overensstemmelse med liturgikonstitutionen

LITURGISK KALENDER

Det liturgiske dekret af 5. december 1964 træder i kraft den 7. marts 1965. I mellemtiden er der imidlertid udkommet en ny »Ordo missae«. Også den træder i kraft den 7. marts 1965. Ritus for en messe med menighedsdeltagelse vil derefter være som følger.

II. BRUG AF DANSKE SALMER

1. En dansk salme kan synges ved indgangen, mellem epistlen og evangeliet, under frembærelsen af offergaverne, under/efter kommunionen og eventuelt til slut.

2. Disse salmer kan føjes til de citerede liturgiske tekster (indgangsvers, graduale/alleluia [tractus], offertorievers, kommuniionsvers). Eller: de kan synges af menigheden i stedet for disse liturgiske tekster; i så fald må præsten læse de pågældende liturgiske tekster for sig.

3. De danske salmer kan aldrig træde i stedet for de liturgiske tekster for præstens vedkommende.

4. Der må ikke bruges mere end fire salmer under en messe.

5. Der må *ikke* synges salmer under epistlen og evangeliet, under kirkebønnen, bønnen over offergaverne, slutningsbønnen og under Canon.

I. ALMINDELIGE REGLER

A. *Grundregel.* Enhver skal kun gøre det – men også alt det, som ifølge sagens natur og de almindelige liturgiske regler tilkommer ham (jvf. skema).

B. Anvendelse af denne regel

1. Læsestykkerne

Et læsestykke, som bliver læst op af en dertil beføjet person (oplæser, subdiakon, diakon, en anden præst end celebranten), påhøres af celebranten, der ikke læser det for sig selv.

2. Sangen

Når tekster af messens proprium eller ordinarium bliver sunget (reciteret) af et kor, en forsanger, en forbejder eller af menigheden, læser celebranten dem ikke selv.

Hvis de liturgiske tekster ikke bliver sunget eller reciteret af andre (for eksempel hvis man i stedet synger en dansk salme), skal celebranten selv læse dem.

3. Menighedens rolle

a. Menigheden synger eller fremsiger svarene på præstens (diakonens, oplæserens) henvendelse.

b. Menigheden bekræfter celebrantens bønner (ganske særligt den eukaristiske bøn og velsignelsen) med Amen.

c. Menigheden beder/synger Sanctus-Benedictus sammen med celebranten.

d. Menigheden kan sammen med præsten bede/synge Fadervor.

e. Menigheden tager del i Kyrie, Gloria, Credo, Agnus Dei på sædvanlig måde.

f. Menigheden kan deltage i recitation eller sang af indgangsvers, graduale/alleluia (tractus), offertorievers, kommuniionsvers.

Som nævnt i det officielle dekret af 5. december 1964 skal hele begyndelsen af messen indtil og med offertorieverset læses på modersmålet. (Det er dog tilladt at bibeholde Kyrie eleison på græsk).

Anden del af messen (Offertorium og Canon) læses på latin med undtagelse af Orate fratres og menighedens svar, samt Secreta, som skal læses højt.

I den tredje del af messen (Kommunion) læses på modersmålet Pater noster med indledning og tilsluttende bøn (som læses højt), Pax Domini sit semper vobiscum, Agnus Dei, menighedens kommunion, dvs. Ecce Agnus Dei, Domine non sum dignus og Corpus Christi (= Kristi legeme), kommuniionsverset, slutningsbønnen og velsignelsen.

RYBERG's Bageri & Conditori
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 588
Filial: Agtrupvej 133
Telefon 4033
Rybergs brød — bid mærke i det!

SØNDAG den 7.: 1. søndag i fasten (s. 140, violet).

MANDAG den 8.: Mandagens messe (s. 145, violet). Ihukommelse af Johannes af Gud (s. 848), bekender.

TIRSDAG den 9.: Tirsdagens messe (s. 149, violet). Ihukommelse af Francisca af Rom (s. 848), enke.

ONSDAG den 10.: Tamperonsdag i fasten (s. 153, violet). Ihukommelse af de 40 hellige martyrer i Sebaste (s. 849).

TORS DAG den 11.: Torsdagens messe (s. 158, violet).

FREDAG den 12.: Tamperfredag i fasten (s. 162, violet). Ihukommelse af Gregor den Store (s. 850), pave og kirkelærer.

LØRDAG den 13.: Tamperlørdag i fasten (s. 166, violet).

SØNDAG den 14.: 2. søndag i fasten (s. 173, violet).

DANMARKS KATOLSKE KVINDEFORBUND, FYNSKREDSSEN

afholder sammen med KUK, Odense, et møde *fredag den 12. marts 1965 kl. 20.* Mødet finder sted i Sankt Albani Skoles lille sal, Adelgade 5, Odense.

Taler er forbundets formand, ekspeditionsssekretær, cand. polit. Tove Rasmussen. Som emne er valgt: Hvad kan vi lære af kalkmalerierne i vore kirker?

Foredraget ledsages af lysbilleder. Der er adgang for alle interesserede.

MUSIKALSK BEGIVENHED

Den første fuldstændige opførelse på israelsk grund af Beethovens store d-dur-messe, »Missa Solemnis«, har fundet sted i Tel Aviv – 140 år efter dens urpremiere.

Det er første gang, et mesterværk fra det kristne aftenlands kirkemusik har fået en offentlig fremførelse i en jødisk stat, fortæller musikanmelderen *Alfred Frankenstein* i dagbladet »Süddeutsche Zeitung«, hvor han betegner begivenheden som »et kulturhistorisk vendepunkt i landets musikkultur«. Hidtil har man måttet nøjes med den erstatning, som selv de bedste grammofonplader må være for en virkelig musikelsker, og musikentusiaster i Israel har ofte beklaget, at de i en by med så rigt et musikliv som Tel Aviv hidtil hverken har kunnet høre en af Beethovens messer eller for eksempel Bachs store passionsmusik og hans messe i h-moll.

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørfør.

M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde

Firma Hans Møller

v/ Ib Møller
Sct. Olsgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefyr

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telf. Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

Skolebøger - Skolerekvitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg

Roskilde Boghandel

Sct. Olsgade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri

Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsgade 13, Roskilde
Telf. 35 01 57

Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevine

Hjørnet af Algade og Olsgade
Bedste indkøbssted i Roskilde

Esbjerg

Interessentselskabet

Nis Petersen

Tømrer- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen

Murermester

Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland

Aut. vand- og gasmester

Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed

Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

L. Basse

Kaffe - vin - konserver

Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjydsk Rør-
& Sanitetslager A/S**

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

Drik homogeniseret mælk
og spis yoghurt

Esbjerg Andelsmejeri

Skolegade 39, Esbjerg
Telefon 2 01 44

R. Schulik

Slagterforretning

Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frøjsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre

Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding

P. Jeppesen & Søn

Murermestre

Zahnsgade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck

Elektroinstallatør

Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma

Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen

Tømrermestre

V. Kjørboosvej 1, Kolding
Telefon 2 02 81
Tømrer- & snedkerarbejde udføres

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From

Kolonialhandler

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget

Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77

Kolding

1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver

Walenty Patrzalek

Malermester

Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

BISKOPPELIG ADVARSEL

De katolske biskopper i Frankrig har efter et møde i deres fællesråd udsendt en advarsel til alle franske katolikker mod at lægge hindringer i vejen for de reformer, der vedtages på Vatikanconcilet. I udtalelsen hedder det, at de, der gør modstand mod reformerne, »kompromitterer Kirkens mission ved at skade dens endrægtighed«.

Biskoppernes advarsel har vakt nogen forundring blandt franske katolikker, da der i Frankrig kun har været ringe modstand mod de allerede givne reformer.

UNDA-KONKRES *Forts. fra bagsiden*
lismen. I dag må vi ikke flygte på lignende måde fra den moderne verden. Den, der ikke vil tage sit ansvar og for eksempel ikke engagerer sig politisk eller i lytterforeninger, bliver solidarisk med alt det onde, der uhindret fortsætter.

Hilsen fra paven og ros til Danmark

Under studieugen var der audiens for deltagerne hos pave Paul VI, der fik præsenteret repræsentanterne for alle de deltagende lande. Fra Danmark var det Katolsk Radio og Fjernsynsforbunds gejstlige rådgiver, pater Jens Oluf Lund O.P., der fik en hilsen med hjem til Danmark. Den danske forening høstede i øvrigt ros på generalforsamlingen for altid at have betalt sit bidrag til det internationale arbejde i UNDA. De små kan også.

J.M.

EN ØSTMUNK *Forts. fra side 5*
sidste henvendelse? »Efter at have fået stykket for Satan i Judas...«

Måske har vi lov til i dette ydre kærlighedsbevis at se Jesu barmhjertighed, den sidste chance, der tilbydes Judas.

Hvis vi er vågne overfor de omstændigheder, hvorunder vi synder, og frem for alt gør os den umiddelbare anledning til vore fald klar, da vil vi opleve, at Krisus lige til det sidste søger at gribe ind og standse os. Tilsøret, og dog så vi fornemmer det, gentager han sine nådestilbud, de sagte tilskyndelser og kærlige påmindelser – alt sammen for at holde vor svage vilje tilbage fra afgrunden.

Historien om hver enkelt af vore synder er samtidig historien om, hvorledes den guddommelige kærlighed giver sig til kende *in extremis*, (i yderste fare) om man kan sige det sådan. Hvis blot vi ville forstå, kunne vi tyde tegnene.

R.I.P.

Vor kære mor, mormor og oldemor

MATHILDE MARTINSEN
f. Schmidt, Brønshøj

er den 19. februar 1965 hensovet i Herren, 92½ år, styrket ved Kirkens hellige sakramenter.

Jordfæstelsen har fundet sted på Katolsk Vestre Kirkegård.

Paula Nielsen, f. Martinsen

Doris Jennow, f. Martinsen

Edith Barfoed Madsen,

f. Martinsen

Søster Agnes,

Sct. Hedvigs søstrenes hvilehjem, Haderslev

BEKENDTSKAB SØGES

af katolsk kvinde, middelhøj, slank, 27 år, boende i København og ansat på kontor, med ung katolsk mand — gerne med interesse for sport, musik og naturen. (Evt. ægteskab.)

Billet mrk. M. 5. til bladets annoncerekspektion, Hauchsvej 8, København V.

Læser Deres store børn
KATOLSK UGEBLAD?

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestråde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9—16 - Lørdag lukket

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-

på sygehjemmet ..... kr. 690,-

DE SYGES KATOLSK FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON
Barsehøj 25, Hellerup
Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN
Bredgade 69, Kbhvn. K.
Tlf. PA 2539

SKUMGUMMI HYNDER

Vor specialfabrik fremstiller hynder og sæder til bænke, stole og knæskamler udfærdiget i nøjagtig individuelle mål — eller efter Deres ønske.

Benyt Dem af vor gratis faglige vejledning. Vi kommer — uden forbindelse — over hele landet og måler op og giver tilbud eller fremsender prøvehynde. De skal blot skrive eller ringe til

SPECIALFABRIK

Vestergade 45, Århus C.

TLF. (061) 2 12 60

GARDINER-BØRNEKONFEKTION SENGEUDSTYR - TRICOTAGE

TEXTIL VAREHUSET

SLOTSGADE 17 - KØBENHAVN N - CE 15311

- hvor gode varer sælges billigt

UNDA-KONGRESSEN I ROM:

Hilsen fra paven og ros til Danmark

Den internationale katolske radio- og TV-sammenslutning UNDA (det er det latinske ord for »Bølge«) har afholdt en studieuge i Rom i begyndelsen af februar. Efter en højtidelig åbningshøjtidelighed på Capitol indledtes arbejdet med et foredrag af BBC's generaldirektør Sir Hugh Carleton Greene, der er en broder til forfatteren Graham Greene. I modsætning til sin broder er direktøren for BBC dog ikke katolik, men nærmest agnostiker. Det var derfor med så meget større interesse, man afventede hans foredrag om »programdirektørens samvittighedsproblemer«. Men inden foredraget kunne afvikles, blev den berømte britiske flegmatisme sat på en hård prøve. Samme morgen var Rom netop vågnet op til en sjælden og uventet begivenhed: en regulær snestorm. Alt var hyldet i et uigennemtrængeligt dække af sne, der var så meget mere generende, som byen ikke ejer midler til at skaffe den af vejen. Resultatet var, at hele mødearrangementet truede med at bryde sammen. Først ventede man en time på translatorerne til det simultane oversættelsessystem. Da de endelig var nået frem, og Sir Greene havde besteget talerstolen, og alle tilhørerne forventningsfuldt havde sat sig til rette med øretelefonerne over hovedet... gik strømmen ud. Roms elektriske ledninger havde ikke kunnet stå for det voldsomme pres af sne. I hast blev nogle lystestager skaffet til veje, og Sir Greene måtte tale om de moderne meddelelsesmidler ved stearinlys og uden simultanoversættelse. De eneste, der ikke var slået ud af situationen, var det italienske fjernsyn, der ugenert filmede videre ved hjælp af deres autonome batterier – de fik alle tiders billeder – og så Sir Hugh himself.

Radio og TV bør være økumenisk indstillede

Sir Hugh tog sit udgangspunkt i den nyligt afsluttede koncildebatt om det økumeniske spørgsmål for at drage en interessant parallel mellem det øku-

meniske ideal og en radio og TV-programdirektørs ideal. Greene citerede sin landsmand, kardinal Heenan, der i et indlæg på konciliet havde sagt: »Den økumeniske bevægelses mål er ikke konversion, hverken af ikke-katolikker eller af ikke-kristne. Den økumeniske bevægelse vil derimod nedbryde barrierer mellem religiøse konfessioner for derved at nå frem til, at hver enkelt konfession må kunne kende og bedre forstå den anden. Økumenik er ikke et forsøg på polemik, men et forsøg på næstekærlighed. Dialogen er ikke et intellektuelt slagsmål. Dens mål er ikke at opnå en sejr for den ene part, men at få begge parter til at gå ud af samtalen med et bedre kendskab til den anden.«

Hvis man nu erstatter ordet økumenik med ordet radio- og TV-udsendelse, tror jeg vi kan bruge kardinalens ord om en interessant parallel til vort arbejde, fortsatte Greene. Vore udsendelser må ikke have konversion til mål, men snarere et større kendskab til hinanden. Det vil dog ikke sige, at vore udsendelser helt skal undgå »polemik« eller »intellektuelle slagsmål«. Min personlige indstilling som journalist er alt for engageret til at kunne acceptere det. Vi må have liv i udsendelserne. Uden liv tror jeg radio og TV snart kunne pakke deres ting sammen og gå deres vej. Men det er ikke hovedformålet. Det vigtigste må være at give mikrofon og billedskærm til det bredest mulige udvalg af personer og lade debatten afgøre sagen. Det vil ikke sige, at vi skal sætte spørgsmålstegn ved alt. Men vi må undersøge alt med sund skepticisme. Noget i retning af hvad T. S. Eliot beskrev som »evnen til at forene den dybeste skepticisme med den dybeste tro«.

Radio og TV bør forsvare sig mod censur

BBC's generaldirektør fremstillede derefter BBC's særlige status, der i modsætning til teater og film helt er fritaget for censur. Det vil dog ikke

sige, at vi ikke holder nogen linje. Individuelle producere kan ikke sige, hvad som helst de har lyst til. Men vi bruger aldrig skrevne direktiver. Der er tale om en form for selvkontrol. Teoretisk har for eksempel regeringen vetoret overfor udsendelser, men den er aldrig blevet brugt. Ikke engang under krigen. Det vil vi værne om. I vore dage må radio og TV forsvare sig mod censur. Ikke blot når den kommer fra præster, lederskribenter, lytterforeninger og så videre, men især når den kommer fra de nye »Puritanere«, der påstår at tale i »almindelige menneskers« navn. Vi må bearbejde den offentlige mening. Ikke ligge under for den. Jeg ved udmærket, at radio og TV trænger ind i alle hjem. Men vi må gå ud fra, at folk er i stand til selv at bedømme tingene forstandigt. At de kan vælge.

En ny solidarisk moral

Efter BBC's direktør talte den kendte moralteolog Bernhard Häring fra redemptoristordenen. Han placerede radio og TV's problemer i lyset af en ny moral, der er ved at vinde frem. Den er i modsætning til den gammel-dags individualistiske moral en »solidarisk moral«. I sidste århundrede skrev man moralbøger for skriftefædre, der skulle kontrollere samvittighederne. Man advarede mod synden og opfordrede til at flygte fra »lejligheden til synd«. Men det er ikke muligt i dag. Alfons af Liguori skrev på absolutismens tid, og han var censureret af staten. Den var åndelig formynder. I dag må hver enkelt være i stand til at være sin egen formynder. Man kan ikke bede folk, der arbejder i radio eller TV om at flygte ud af studierne for at undgå lejligheden til synd. Man kan heller ikke bede lytterne og seerne om at smide deres apparater ud. Vi må give dem en opdragelse til selvstændig tænken og stillingtagen. Og appellen må ikke længere være individualistisk. Det gælder ikke længere om at frelse sig selv ud af en syndig verden, men om at stå solidarisk. Det er den eneste redning. Det enkelte individ kan ikke længere være virkelig frit, hvis det står alene. Friheden eksisterer kun reelt i fællesskabet. Kirken flygtede fra finansverdenen og lod den gå sin skæve gang. Resultatet var kapital-

Fortsættes side 19

Ved konsistoriet for nylig kon-
celebrerede de nye kardinaler
sammen med paven. På billedet
forneden ses nogle af de nye
kardinaler under messen. I første
række ses fra venstre kardinaler-
ne Duval, Martin, Beran, Jaeger
og Bidarouss. Bagved ses Callori
di Vignale, Colombo, Zerba og
Shehan.

katolsk uge blad

12. MARTS 1965

113. ÅRGANG

11

Hamborg, kirkestævnets by

Vi har brug for
Kringelbach

Betyder forbudet mod
»Stedfortræderen« regeringskrise?

Ferie på bjerget
- eller hvad?

Professor H. V. Brøndsteds tv-filosofi

Paven til England?

Kort efter sin hjemkomst fra Rom har den nyudnævnte kardinal Heenan afholdt en højtidelig reception i Westminster Cathedral i London. Ikke færre end 3000 mennesker – med premierminister Harold Wilson i spidsen – deltog i den storstilede reception, der hurtigt tog form af en pressekonference med deltagelse af mange journalister fra den engelske presse.

Blandt de mange emner, der blev gennemgået, skal nævnes det økumeniske arbejde. Kardinal Heenan åbnede ved denne lejlighed for et helt nyt perspektiv ved at gøre gældende, at det voksende fællesskab mellem de kristne har tjent religionen ganske udmærket, og at en tilsvarende national neddæmpning af stridighederne efterfulgt af et øget fællesskab mellem partierne og alle dem, der bestrider offentlige embeder, i høj grad ville medvirke til fremme af den hjemlige harmoni og freden i verden.

– Den økumeniske ånd burde brede sig fra Kirken til nationen, sagde kardinal Heenan. Den ville kunne ændre de internationale konferencer, så man ikke først og fremmest koncentrerer sig om at opnå nationale fordele, men om fremgang for de svageste og mest trængende borgere i hele verden.

Kardinal Heenan er vicepræsident i Vatikanets sekretariat for de kristnes enhed og gav under receptionen udtryk for, at hans udnævnelse til kardinal måtte være ensbetydende med, at paven ikke kun havde oprettet sekretariatet af hensyn til Vatikanconcilet, men tydeligt nok tænkte sig det som en permanent institution i Kirken.

Kardinalen blev spurgt, om paven ville komme til indvielsen af den ny katolske katedral, som er under bygning i Liverpool og ventes færdig i foråret 1967. Han svarede, at der vil blive sendt en invitation til paven, når datoen var fastsat, men at man ikke havde drøftet sagen på officielt plan, hvorfor paven ikke havde fået noget at vide endnu.

I anledning af den irske kardinal Conways optagelse i kardinalkollegiet har republikken Eire løsladt 45 fanger fra de irske fængsler, deriblandt 16, som blev fængslet i januar, fordi de havde deltaget i optøjerne omkring den engelske prinsesse Margarets besøg i Irland.

Forlydender fra Rom:

■ REGERINGSKRISE I ITALIEN?

Det har undret det engelske tidsskrift »The Tablet«s Rom-korrespondent, at forbudet mod opførelsen af »Stedfortræderen« har vakt den opsigt i udlandet, som det har, da affæren i selve Italien synes at være – ikke engang en storm i et glas vand, men en storm i en espresso-kop.

Ikke desto mindre er ministerpræsident Aldo Moros koalitionsregering ifølge andre forlydender blevet stillet overfor en ny krisetrusel, idet venstresocialisterne som følge af forbudet har fremsat krav om en revision af konkordatet mellem den italienske stat og Vatikanet.

Venstresocialisternes ordfører, Mauro Ferri, har erklæret, at hans parti vil kræve dele af konkordatets bestemmelser slettet med den begrundelse, at de er »i strid med nutidens principper og klima«, der stærkt afviger fra forholdene i 1929, da Mussolini og Pius XI sluttede konkordatet. For Moro er den nye krisefare så meget mere ubehagelig, som han lige havde overvundet de indre krisevanskeligheder, der havde truet med at sprænge hans koalition af kristelige demokrater, socialdemokrater, venstresocialister og republikanere. De kristelige demokrater ventes fortsat at ville støtte forbudet mod »Stedfortræderen« i Rom. Til gengæld er stykket blevet opført i Firenze, uden

at myndighederne i den kendte katolske borgmester La Piras by fandt anledning til at gribe ind. Opførelsen i Firenze forløb uden episoder, men bifaldet var kun ringe. Teatersalen i Firenze var under omfattende politibevogtning for at forhindre uroligheder.

Vatikanets dagblad »L'Osservatore Romano« har kommenteret venstresocialisternes krav om en revision af pagten mellem pavestolen og den italienske stat. »Det er en meget alvorlig stund,« erklærede bladet, der tilføjede, at udviklingen giver anledning til ængstelse. »Osservatore« pegede på splittelsen blandt de kristelige demokrater, og man lagde ikke skjul på de ildevarslede kommunistiske forsøg på at vinde Italiens unge katolikker. »L'Osservatore Romano« erklærer i øvrigt, at alene forsøget på at opføre »Stedfortræderen« havde ganske klar karakter af en udfordring af de gældende moralske værdier i Italien.

»L'Osservatore Romano« omtales – ligesom Vatikanets Radio – ofte som pavens talerør. Pavestolens officielle organ er imidlertid »Acta Apostolicæ Sedis«, mens »Osservatore«s redaktion almindeligvis, som enhver anden bladredaktion, kommenterer for egen regning. Det samme gælder Vatikanets Radio.

■ VERDENS MINDSTE STATS-FÆNGSEL VAR FOR STORT

Verdens mindste statsfængsel, det til sit formål lidet anvendte fængsel i Vatikanstaten, er blevet reduceret med en tredjedel. Det blev oprettet for 36 år siden af pave Pius XI og havde tre celler, der var placeret i samme bygning som det gamle møntværksted, hvor den pavelige lilleputstats egne penge bliver præget.

I de første 36 år af dets eksistens er kun fire personer rapporteret indsat i Vatikanets fængsel. Den ene var en svensk dame, som overfaldt en præst, de to var indbrudstyre, og den fjerde var en mand, som angreb et medlem af Vatikangarden.

■ KARDINALBESØG I UGANDA

Rom. Præfekten for kongregationen til troens udbredelse, kardinal Agagianian, har for nylig været i Uganda, hvor han har deltaget i højtideligheder til ære for de 22 martyrer fra Uganda. Det var som bekendt ved disse martyrs helgenkåring, pave Paul VI bekendtgjorde sin beslutning om at rejse til Bombay. Kardinal Agagianian, har desuden besøgt Tanzania, hvor han opholdt sig i kardinal Rugambwas residensby Bukoba. I Nairobi besøgte han den apostoliske delegation, det stedlige præsteseminarium og forskellige andre institutioner.

■ NÆPPE FULD ENIGHED OM SKEMA 13

Pave Paul VI har fastsat den 14. september som dagen for Vatikankoncilets fjerde og sidste samling. Det er samme begyndelsesdato som sidste år, men denne gang er der ikke fastlagt nogen afslutningsdato, da man ikke ønsker, at koncilfædrene – som det skete ved afslutningen af sidste samling – skal komme i tidnød og ustandselig skæve til klokken og kalenderen, medens de behandler de mange vanskelige og betydningsfulde problemer, som vil blive taget op til drøftelse og sat under afstemning.

Forrest på programmet for denne samling står de under sidste samling gennemarbejdede dokumenter vedrørende den guddommelige åbenbaring, bispeembedet og lægfolkets apostolat. Koncilet skulle hurtigt kunne færdigbehandle disse emner, dersom intet uforudset indtræffer. Foruden skema 13, der omhandler Kirkens forhold til den moderne verden og imødeses med meget stor spænding, står også den økumenisk betydningsfulde erklæring om religionsfrihed på programlisten. Skemaet om de ikke-kristne – heriblandt jøderne – skal tages op til fornyet gennemgang. Dette omstridte skema var også til afstemning sidste år, men der fremkom ved den lejlighed ikke mindre end 242 ændringsforslag, og ikke mindst fra arabisk side fremkom visse (politiske) indvendinger, hvorfor hele skemaet måtte omarbejdes. Teksterne angående præsteuddannelsen og missionerne er fuldt gennemarbejdede og skal blot forelægges koncilfædrene til fornyet debat med påfølgende afstemning.

Skema 13

Den reviderede tekst til skema 13 er blevet skitseret af den redigerende kommission, som har måttet oprette syv underkommissioner, og disse har endnu ikke nået at afslutte det forbedrende arbejde med at udforme en tekst, som kan sendes til koncilfædrene rundt om i verden til nærmere overvejelse. Et sidste og afsluttende møde mellem kommissionerne vil finde sted en gang i denne eller næste måned, men man regner ikke med at kunne sende den færdige tekst til koncilfædrene før hen imod maj måned. Derefter skal koncilfædrene skriftligt tilkendegive deres mening i god tid før koncilets genåbning.

Skema 13, der omhandler forholdet mellem Kirken og den moderne verden, omspænder for så vidt alle de øvrige emner på koncilet og er det mest komplicerede og mangfoldige af dem alle. Kommissionerne, der behandler dette skema, er spækket med fagfolk inden for de forskellige områder og tæller blandt sine mange eksperter 20 lægfolk. I den reviderede form begynder skemaet med en omfattende analyse af verden af i dag. Derpå omtales de spørgsmål, den moderne verden stiller til Kirken, hvorefter der tages fat på mulighederne for samarbejde på de forskellige samfundsområder. Skemaet redigerer for, hvilke spørgsmål og problemer Kirken mener sig kompetent til at udtale sig om, og i en historisk analyse påvises de fejltagelser, der tidligere er indtruffet på grund af Kirkens tilknytning til diverse politiske systemer. Der arbejdes ud fra tre grundlæggende synsvinkler: antropologisk, samfundsmæssigt og universelt – og følgende emner er taget op til særbehandling: det teologiske fundament, mennesket i samfundet, krig og fred, ægteskabsforholdene, de økonomiske og sociale problemer og den moderne kultur.

Det er et kæmpemæssigt arbejde alene at formulere dette skema, og uden tvivl vil den færdige tekst fremkalde en både livlig og langvarig debat blandt koncilfædrene, når de til efteråret skal gennemgå skemaet i fællesskab. Det kan på forhånd synes totalt umuligt at frembringe en tekstmæssigt sammensvejet enhed og helhed af det brogede materiale, og endnu mere umuligt vil det være at bringe hele den komplicerede verden af i dag på en entydig formel, som enhver kan fatte. Muligvis kan man nå til enighed i alle fundamentale spørgsmål vedrørende tro og moral, men mere tvivlsomt er, om koncilfædrene kan nå til blot tilnærmelsesvis enighed, hvor det gælder konkret anvendelse af de teologiske principper i den moderne verden. Det er ikke at forvente – og næppe heller ønskeligt – at alle koncilfædre, som jo møder op med hver deres forudsætninger, skulle komme til den præcis samme opfattelse og indtage de præcis samme standpunkter med hensyn til de

vidt forskellige kulturelle, samfundsmæssige og teologiske problemer, vor tid har at slås med, og som koncilet har til behandling. Man vil naturligvis prøve at tilnærme de forskellige standpunkter, som måtte fremkomme, til hinanden – men da evangeliet ikke er et apparat, der kan anvendes til produktion af endegyldige løsninger på alle verdensgåder, må det forventes, at koncildeltagerne i mangt og meget når til vidt forskellige konklusioner og ved koncilets afslutning må lade en del problemer ligge åbne og uløste hen.

Det kan muligvis stadig virke nyt og usædvanligt for enkelte katolikker, at de ikke fra dette koncil får færdigstrikkede svar på alle givne spørgsmål, og at koncilet fortsat vil stille alle eksisterende uoverensstemmelser mellem koncildeltagerne til skue for alverden – men det kan ikke anses for nødvendigt og heller ikke sundt for den enkelte troende, at koncilet autoritativt afgør alle problemer og intet overlader til den enkeltes personlige bedømmelse og samvittighed. Hvad koncilet i retaliteten kan og vil med hensyn til skema 13, er at forelægge kompetente katolikker velbegrundede anskuelser og standpunkter angående vor tids brændende problemer – og så overlade hele dette materiale til nærmere overvejelse og undersøgelse for den enkelte troende, som vil lade sig aktivisere.

Der kan ikke være nogen grund til at skjule uoverensstemmelserne. Hvorfor skulle man ikke åbent vedkende, at de eksisterer? Det er næppe muligt for nogen fuldstændig at afklare og løse en nærværende epokes iboende problemer. Vatikankoncilet har allerede demonstreret og vil til efteråret igen åbenlyst demonstrere for alverden, at selv om katolikker deler en fælles tro og har denne som deres faste grundlag og udgangspunkt, er der dog mulighed for dannelsen af personlige meninger og anskuelser i sammenhæng med den enkelte troendes opfattelse, udvikling og tænkemåde.

Om koncilet ikke opnåede andet med hensyn til skema 13, var allerede derved meget vundet.

Ugebladets redaktion har
kontortid kl. 12.30-16.30 —
telefon MI 9055.

Vi har brug for en Kringelbach

Der står blæst om radio og TV i denne tid. Til april skal man fejre 40-års jubilæum, og det kunne se ud, som om radioen var kommet i »den vanskelige alder«. Ikke blot har man den daglige hovedpine med underholdningsproblemet, men man forbereder også den helt store ansigtsløftning med indførelse af nye specialiserede programmer. Alt dette giver anledning til voldsom ståhej, og hovederne begynder at rulle. Volmer Sørensen måtte således pakke sit KIK IND sammen, mens redaktør Kringelbach fra Musikradioens populære NATREDAKTION P3 har foretrukket at foregribe den nye programlægnings konsekvenser og bede om sin afsked.

Hvad Volmer Sørensen og hele underholdningsproblemet angår, kunne det være let at triumfere. Men det er ikke så nemt at underholde hele familien Danmark en lørdag aften. Som regel kan man sige, at vi har den underholdning, vi fortjener. Dette gælder ikke blot ugebladene, der er kommet i vinden på det sidste, men også TV. Og dog er man forbavset over at erfare, at det er de *unge*, der har »væltet« Volmer Sørensen. De smed fastelavnsskaller mod udstillingsruden, bag hvilken udsendelsen blev afviklet. En politikommissær og fire betjente kunne ikke styre det ungdommelige publikum, der startede en overdådig pibekonzert som svar på de dele af udsendelsen, der ikke faldt i publikums smag. Og som Volmer Sørensen selv beklagende siger: »Det er kun det ungdommelige publikum, der magter at stille sig ud i timevis på et blæsende fortov for at følge KIK IND. Havde vi startet i sensommeren, havde udfaldet givet været et andet.«

Ja, havde det nu det? Det er ikke let at afgøre. En ting er afgørende. Det er ikke blot rabiate kulturprofeter, der har reageret mod KIK IND, men også københavnerungdommen. Om det så er for at få noget værre, eller det er for at få noget bedre, er ikke nemt at vide. Men TV har gavn af en direkte konfrontation med publikum. Den gamle position med passive isolerede seere mageligt anbragt i deres lænestole er ikke sund for TV i det lange løb.

Dette gælder også den journalistiske side af radio og TV. Men lige så roligt man kan tage Volmer Sørensens afsked med KIK IND – han kommer jo igen i Tivoli – lige så foruroliget må man være over redaktør Kringelbachs afgang. Det eneste formildende ved Musikradioen var dens nye journalistiske programmer, både DAGS DATO og NATREDAKTION P3. Efter det nye forslag til strukturændring bliver der kun, hvad programudvalget kalder »musikflader«, tilbage. Dette kan kun rent ud beklages, selv om man samtidig vil gøre en anstrengelse for bedre nyhedstjeneste i de to andre programmer. Ungdommen vil sandsynligvis fortsat hænge ved Musikradioen og bør ikke berøves en tidsvarende nyhedsformidling. Ellers ville radioen svigte på et afgørende punkt. Det er en kendt sag, at ungdommen ikke holder avis. Det kan man beklage. Men radio og TV bør gøre deres for at udfylde hullerne. Derfor har vi brug for en rigtig TV-avis og for flere af Kringelbachs slags i radioen.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnements-afdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Hamborgs katolikker skylder en dansk konge opførelsen af deres ældste kirke, Josephskirken.

En florentinsk købmand, Alexander della Rocca, købte i 1589 et stykke jord for at skaffe den lille kreds af katolikker fra Altona og det tilstødende Hamborg et sted, hvor de kunne fejre messen. Dette vakte stor glæde blandt de troende, idet det efter reformationen var katolikker forbudt at opholde sig i Hamborg (man behøver blot at tænke på ordet »Cuius regio, eius religio«), så de måtte være glade, hvis de kunne skaffe sig opholdstilladelse i den tilstødende havneby Altona. Deres glæde skulle dog ikke længe forblive uforstyrret.

I året 1623 på Peters og Pauls fest var henvend 200 katolikker forsamlet til højmesse i kapellet i Altona. Der var på det tidspunkt borgerkrig i landet. Urolighederne skabte forvirring og uklarhed overalt, og rene bagateller kunne give anledning til store voldsomheder. Også de 60 danske ryttere, der den pågældende dag formummede og med sværtede ansigter havde samlet sig foran kapellet i Altona, var åbenbart ophidsede over et eller andet, der var kommet i vejen for dem. De slog døren ind med økser, fyrede løs på menigheden med deres musketter og huggede ind på dem med dragen sabel. Da det var overstået, lå 26 hårdt sårede mennesker på valpladsen, og tre af dem døde senere af deres sår.

Ikke længe efter kom det område, hvor Altona ligger, ind under den danske krone, og i 1650 udstedte kong Frederik III et edikt, hvori han tilstod anderledestroende religionsfrihed og gav dem tilladelse til »at købe, leje eller bygge et hus i... Altenah« til deres gudstjeneste.

Ved dette edikt fik ikke alene katolikkerne i det danske Altona, men også deres trosfæller i den tilstødende tyske by Hamborg atter mulighed for at samles til gudstjeneste. Det danske kongehus viste sig her mere liberalt end senatet i den tyske nabostad Hamborg, som stadig forbød katolsk gudstjeneste.

Det varede ikke længe, før katolikkerne i Altona gjorde brug af den tilladelse, de havde fået, og købte et hus, som blev bygget om til kapel. Det varede dog ikke længe, før kapellet blev lukket efter ordre fra den danske regering, fordi biskoppen af Hannover, hvem Altona var underlagt, uden tilladelse fra de danske myndigheder havde meddelt firmel-

HAMBORG, KIRKESTÆVNETS BY

sens sakramente. Først et år senere blev det åbnet på ny. Et halvt hundrede år efter ødelagde svenske soldater kapellet som en hævn over danskerne. Byens katolikker og jesuitterne byggede det dog op igen – denne gang endnu smukkere og rummeligere end før.

Det nye kapel var bygget i barok. Facaden står den dag i dag. Selve kirkerummet blev ødelagt under den anden verdenskrig, men er nu genopført, og i dag står St. Josephs Kirke ved gaden »Grosse Freiheit« i Hamborg-Altona som den ældste katolske

kirke i Hamborg. Byerne Hamborg og Altona har jo forlængst sluttet sig sammen til det nuværende Hamborg med et indbyggertal på omtrent 2 millioner. I denne forbindelse er det ikke så mærkeligt, at det bergtede forlystelseskvarter St. Pauli er vokset i tilsvarende grad. De bedst kendte gader i dette kvarter er stadigvæk »Reberbahn« og »Grosse Freiheit«. Her mødes folk fra provinsen og turister fra mange forskellige lande, som »vil opleve noget«. Hamborg'erne selv kommer kun i St. Pauli, der ikke på nogen måde kan sammenlig-

nes med Tivoli, når de har udenbys gæster, som skal ud og se på byen. Men en gang hver time toner et klokkespil ud over »Grosse Freiheit«. Det er klokkespillet fra St. Josephs Kirke, som ligger der dør om dør med striptease-varieteer og twistbuler, med spillekasinoer og restauranter, der bærer tydeligt præg af, at der drives bordelvirksomhed. I dag er der kun få, der tænker på, at gadenavnet »Grosse Freiheit« ikke henryder til den seksuelle frihed, men til den religionsfrihed, som i sin tid blev skænket af den danske konge. ♦

Hamborg-redaktøren Manfred Sackardt skriver her om byen, der skal danne rammen om det store nordiske kirkestævne, der holdes fra 18.-19. juni. Hamborgs katolikker skylder iøvrigt en dansk konge opførelsen af deres ældste kirke. Programmet for vinterstævnet er i disse dage blevet tilstillet sognepræsterne. Vi henleder opmærksomheden på nogle rettelser. Se side 13.

Da biskop Ansgar, hvis 1100-års dødsdag vi fejrede i februar i år, gjorde Hamborg til centrum for sin missionsvirksomhed og dermed i høj grad fremmede den senere hansestads udvikling, kunne han ikke ane, at netop denne by ved Elben ville vokse op til en havneby af international betydning.

Med sine 1,8 millioner indbyggere er den næst efter Berlin den tyske by, der har det største befolkningstal. Industrikvartererne breder sig, arbejderens antal vokser, forstæder skyder i vejret og de egentlige beboelseskvarterer flytter mere og mere ud i periferien.

Denne enorme vækst medfører naturligtvis store problemer for den katolske kirke i Hamborg. I dag må katolikkerne tilbagelægge lange strækninger, før de til sidst når til en overfyldt kirke, fordi mange nye kvartaler simpelt hen ikke har deres egen kirke. Tre nye kirkebygninger er ganske vist lige ved at være færdige, og man venter på at gå i gang med tolv til, men heller ikke det er nok, for slet ikke at tale om menighedshuse, som man heller ikke kan undvære. Hamborgs 136.000 katolikker har for tiden 32 sognekirker med lidt over 100 præster i alt. En del af disse præster arbejder ganske vist ikke i sognene, men tager sig af undervisning og sjælesorg blandt udvandrere, udlændinge, soldater, søfolk og studenter.

St. Mariæ Kirke i nærheden af hovedbanegården danner centrum for det katolske liv i Hamborg. Ved siden af kirken ligger to katolske skoler, bygningerne, hvori den kirkelige forvaltning for hele Hamborg har til huse, og det lille kontor for det katolske kulturcenter, som i Hamborg har en stor opgave at udfylde, og hvis anseelse – også blandt ikke-katolikker – er i stadig vækst. Og endelig har hjælpebiskop Johannes vor Rudloff sit hus lige ved siden af kirken. Som hjælpebiskop i bispedømmet Osnabrück – hvortil størstedelen af Hamborg hører – har han fået betroet mange specielle opgaver i Hamborg og i det helt op til den danske-tyske grænse rækkende Slesvig-Holsten.

Katolikkerne i Hamborg opretholder et omfattende katolsk skolevæsen. De katolske skoler har i alt 6129 elever. Der er 17 folkeskoler, en realskole og to gymnasier. Gymnasiet for drenge ledes af jesuitterne, mens Jesu Hjerter søstrene tager sig af pigerne. Selv om en skolebus for øjeblikket gør det lettere for de små klasser at

komme den lange vej til skolen, må man alligevel snart til at tænke på at bygge nye skoler. I Hamborg er man meget positivt indstillet overfor det katolske skolevæsen, idet staten betaler 90 pct. af lærernes lønninger. Men skal der bygges nye katolske skoler, må pengene komme fra katolikkerne selv. I Hamborg som overalt i Tyskland finansieres praktisk talt alt kirkeligt arbejde ved hjælp af »kirkeskatten«. Skattevæsenet indkasserer de penge, såvel protestanter som katolikker hver måned betaler til deres kirke. Enhver selverhvervende katolik betaler 8 pct. af statsskatten som kirkeskat til sin egen kirke. Arbejdsgiveren holder skatten tilbage, og gennem skattevæsenet overføres den til kirken.

Det sidste, man fra katolsk side har påbegyndt i Hamborg som en hjælp for såvel katolikker som ikke-katolikker, der har bistand behov, er »Den åbne Dør«. I en fornem forretningsbygning midt i Hamborgs city er en dominikanerpater og hans medarbejdere parat til at tale med enhver, der har problemer af ikke-materiel art. Her kan enhver besøgende finde nogen, der vil lytte til hans problemer i ægteskabet, angående børneopdragelse og lignende, og som vil stå ham bi i den ensomhed og nød, der ellers i visse tilfælde kan føre til selvmord.

Trods disse fremskridt befinder den katolske kirke i Hamborg sig dog ligesom kirken i de skandinaviske lande i udvikling. Det er til en vis grad de samme vanskeligheder, den har at kæmpe med. Og heller ikke den kan endnu sige sig helt fri for at have et vist »sektærisk præg«. Såvel i Hamborg som i de andre store diaspora-byer i Nordtyskland lever katolikkerne stadig i en vis provinsiel snæverhed og samfundsmæssig isolation. De yder endnu ikke på alle områder det bidrag til samfundslivet, som deres ikke-katolske og ikke-kristne medborgere har ret til at forvente af dem. Det nordiske kirkestævne, som finder sted i dagene 18.-20. juni i år, og hvor man venter at mange tusinde trosfæller fra Skandinavien og Nordtyskland vil deltage, er et bevis på, at Hamborgs katolikker gerne vil bryde med deres tidligere provinsielle selvtilstrækkelighed.

Til kirkestævnet i sommer kommer – foruden de nordtyske katolikker – trosfæller fra Sverige, Norge, Danmark og Finland og muligvis også fra Island. Man venter, at mange unge vil være med. Siden dette års begyndelse har der i 988 skandinaviske og

nordtyske sogne været ophængt plakater med indbydelse til stævnet. Næsten 40 sogne i Hamborg og nærmeste omegn har påtaget sig fadderskaber for sogne i de nordiske lande. Deres gæster vil, hvis de ikke udtrykkeligt ønsker anden indkvartering, komme til at bo som gæster hos katolske familier i Hamborg. Hamborgs katolikker håber, at denne kontakt vil føre til venskaber, der kan bestå også ud over kirkestævnet.

Manfred Sackardt

KOMMENTAR:

Mens vi taler

Udenrigsminister Per Hækkerup skal i marts måned på en længere rejse til en række afrikanske stater, hvor der for alvor skal drøftes udviklingshjælp; men hvad har udenrigsministeren egentlig at tilbyde?

Herhjemme har vi drøftet spørgsmålet umådelig meget, og mange ledende er stærkt tilbøjelige til at tro, at netop Danmark, det lille land, har særlige muligheder for at hjælpe, men se, hvad vi gør. Ingen har endnu på realistisk plan forelagt folketinget et lovforslag om udviklingshjælp, som virkelig nærmede sig det beløb alle teoretisk taler om, vi skal betale. – Det er sikkert ikke udenrigsministerens skyld; vi er alle ansvarlige.

Men mens vi taler om disse planer, var det måske en idé at optage Thor-kil Kristensens forslag om, at vi her i Vesteuropa eksporterede landbrugsvarer til disse lande, og til gengæld åbnede vore grænser for deres industriprodukter, så de ikke blev belagt med told. Se det ville være realistisk.

B-

Per Janøe

Per Lange som essayist

Per Langes samlede essays, Spejlinger, Ved Musikkens Tærskel og Samtale med et Æsel, er i år udsendt i ét bind hos Gyldendal. Per Lange er en af vore fineste essayister. Han er også en af vore fineste lyrikere. Hans digte angår den enkelte, og tonen i dem er rankhed, kompromisløshed, intet lunkent. I denne psykiske rankhed må søges forklaringen på, at Per Lange er uden tro. Ikke på grund af manglende længsel efter Gud. Han er, som han siger om Vigny, »en Mand, der brændte efter at tro og dog var for klarøjet og stolt til at bøje sig for de Guder, som hans Tid havde skabt.«

Han har ikke skrevet digte og essays samtidig eller skiftevis, – der er i Per Langes produktion en skarp brudlinje. Før brudlinjen digte, efter den essays. Hvad der er grunden til dette skifte, fremgår af holdningen i Per Langes digte og essays. Det drejer sig ikke simpelt hen om, at en mand slår sig på en mere prosaisk skrivemåde, fordi hans poetiske åre er løbet tør.

Sine digte skrev Per Lange i en årrække, hvor begivenheder ude i verden fik ham til at se, at de egen-skaber, hvorpå han byggede sin lyrik: heftighed, temperament, stolthed, var farlige, kunne åbne afgrunde. Konfrontationen fik ham til – uden kristen tro – at handle som en, der har modtaget et dybt indtryk af evangeliet. Fornemhed bliver i hans selvopdragelse en forrang til at tjene, stolthed bliver ydmyghed. I essayet om Vigny: »Han er aldrig fuldstændig alene. Oven over ham svæver – i Mangel af en Gud – et Ideal af Fornemhed og Beherskelse, som overvaager alle hans Tanker.« Direkte fik denne holdning udtryk i en polemik i »Vindrosen« 1956, hvor Thorkild Bjørnvig angreb ham for svigtende forståelse af Hölderlin, omtrent så arrogant overfor den lidt ældre digter, som nu Riffbjerg optræder over for blandt andet Bjørnvig. Indirekte fik den vundne ydmyghed udtryk i skiftet fra digte – som han kun kan skrive på dette temperament, hvis farlighed som sjælelig vejviser for andre han har forstået – til essays, der, skønt de oftest omhandler en begavet ener, undtagelsen der skiller sig ud fra andre, er gennemtrængt af respekt for mennesket, af menneskelighed. Per Langes essays er en værdi.

Lis Thorbjørnsen

På billedet ses fra venstre Finn Sørensen, Kjeld Geertz-Hansen, Aage Meyer, Paul Rønne, A. Dekkers S.J., Frans Kynskov og Bent Lund.

Valfarten til Øm og Åsebakken

Komiteen for Øm valfarten og Aasebakke valfarten har været samlet til møde i København søndag den 14. februar, for at drøfte valfarternes formål og fremtid.

Den kommende valfarts motto bliver: »Kristus. Lyset til folkeslagernes oplysning.« (Lukas 2,32). Det var disse ord som Maria hørte af Simeons mund, da hun fremstillede Jesus i templet.

Det var på den årlige mindedag for Jesu fremstilling i templet, kaldet Kyndelmisse, at Sct. Ansgar ønskede at måtte dø.

Sammen med Gudsmoder vil vi

overveje disse ord i vore hjerter.

I 1100-året for Sct. Ansgars død, vil det være naturligt for os at stille dette skriftord i centrum af vore valfarter og lade os inspirere til – med fornyet udholdenhed – at søge Kristus, som vi erkender som vort og hele verdens lys.

Når vi altså på denne måde samles om Bibelens ord og vor fælles tro på Kristus, vil valfarterne kunne bevare karakter af gudstjeneste.

Man må anse det for rigtigt, at valfarterne blev forberedt i familierne, menighederne og katolske sammenlutninger.

Per Lange som lyriker

Til nærmere belysning af Per Langes produktion bringer vi her hans digt »Kirken«.

*De vilde gøre Gud til deres Fange
og byggede en Fælde, mørk og stor,
og fyldte den med Duft og søde Sange
og mægtig Lyd, som lignede hans Ord.*

*Saa kneled de i Mørket, kløgtig-frome,
med Panden støttet mod en Bedepult,
naar vilde han, den Frygtelige, komme
og søge Jorden, drevet af sin Sult?*

*Da gik en heftig Aande gennem Rummet,
det skreg forfærdet i Portalens Træ,
saa alle Stemmerne med ét forstummed
og tusind Alterflammer sank i Knæ.*

*Det puslede et Nu ved Dørens Fløje,
men Lyden sang, og alle Sind blev fri
og Takkesangen bruste mod det Høje:
Gud være lovet, at han gik forbi!*

PER LANGE

»Fagidioti er den værste beskyldning man kan komme med i akademiske kredse.« (Billede fra immatrikulationsfesten på Københavns Universitet.)

Det kan undertiden være ganske fornøjeligt at stå og kikke på en boghylde eller på boghandlerens reol og prøve på at finde ud af, hvorfor netop disse eller hine bøger er anbragt side om side. Er det tilfældet eller den æstetiske sans, der har afgjort det? Eller skyldes placeringen, at bøgerne passer sammen enten udenpå eller indeni? Man falder let over en hel del pudsige naboskaber, som kun Bo Bøjesen ville kunne illustrere på rette måde. Jeg morede mig således ikke så lidt, da jeg pludselig opdagede, at professor H. V. Brøndsteds »Hvad er liv« var kommet til at stå ved siden af Teilhard de Chardins »Fænomenet menneske« i klosterets bibliotek.

Naturligvis kan det uden videre forsvares. Det er jo pæne bøger, hvis fint glaserede omslag er prydet med flotte billeder af de to ærværdige videnskabsmænd – den verdenskendte palæontolog og fjernsynets højt estimerede foredragsholder. Den ene af bøgerne har været genstand for livlige diskussioner og indgående forskning i udlandet, men synes endnu ikke at være blevet opdaget herhjem-

me, til trods for at den forlængst er oversat til dansk. Den anden har vakt stort postyr i vor lille andedam, men til gengæld synes udlandet endnu ikke at have fået øje på den – formentlig fordi den indtil nu ikke er oversat til noget fremmed sprog.

De to bøger har en hel del til fælles, også hvad indholdet angår. Begge tager de deres udgangspunkt i naturvidenskaben, og begge hæver de sig helt op til de højeste metafysiske problemer som Guds eksistens, menneskesjælen og tilværelsens mening. I sandhed et omfattende emne! Fra livets elementæreste materielle former til de mest komplicerede og åndelige. Folk, der kaster sig ud i den slags alt favnende synteser, har så sandelig da ikke fortjent, at man anklager dem for fagidioti. Hvortil da denne kroniks titel med dens diplomatiske spørgsmålstegn?

Fagidioti er nu til dags den værste beskyldning, man kan fremkomme med i akademiske kredse. Brøndsted kalder det pænt for en »meget væsentlig ulykke«, som især

truer »dogmatiske kristne«. Som katolik må jeg sikkert henregnes til disse og må derfor anses for at lide af »den væren-sig-selv-nok mentalitet, som altid fører til bornerthed, snæversynethed, selvgodhed, ufordragelighed med alt, hvad der deraf kan følge«. Så har man da fået ren besked, og det er der selvfølgelig kun god grund til at være taknemmelig for. Og dog kan jeg ikke lade være med at spørge mig selv, om det er bedre at tale eller skrive om alt muligt på en gang for på den måde at undgå at blive beskyldt for fagidioti.

Det er lidt uretfærdigt at sammenligne »Fænomenet menneske«, som er et livsværk, med professor Brøndsteds foredrag, som kun er et lejlig-hedsværk. Men fra et rent metodologisk synspunkt er parallellen absolut ikke uinteressant. Sammenligningen afslører nemlig – i hvert fald efter min mening – en meget alvorlig fejl ved professor Brøndsteds bog, og det er, at han ud fra alt for lidt slutter sig til alt for meget.

Professor Brøndsteds bog har et alt for begrænset udgangspunkt ikke ale-

FAGIDIOTI?

Professor H. V. Brøndsteds fjernsynsforelæsnings i fjor, »Hvad er liv?«, vakte stor opmærksomhed og er siden udkommet i bogform. Dominikanerpater Vincent Duclos har i »Information« knyttet sine mere almindelige betragtninger over fagidioti til en konkret kritik af professor Brøndsteds filosofi. Vi gengiver her artiklen.

ne i forhold til de metafysiske problemer, han senere kommer ind på, men allerede i forhold til bogens titel: Hvad er liv. Der skulle hellere have stået: Dette er også liv, selv om den anden titel naturligvis lyder bedre. Han beskæftiger sig nemlig stort set kun med livet på cellestadiet. Den moderne specialisering tvinger til begrænsning, men man må ikke se på denne uundgåelige begrænsning som noget, der følger af sig selv, eller måske ligefrem som en fordel. Teilhard synes mig videnskabeligt set at indtage et mere forsvarligt standpunkt, når han kalder sit »system« for en fænomenologi, omend ikke i ordets moderne betydning, som man for eksempel finder det hos Husserl. Fænomenet er for ham et objektivi faktum – ikke et indre erkendelsesbillede – som nås af den menneskelige erkendelse. Naturvidenskaben interesserer sig *kun* for fænomenet, siger han, men til gengæld må den så også interessere sig for *hele* fænomenet. En teori om materien, som ikke kan anvendes på den levende materie, eller en teori om liv, som kun angår den levende materie, er ikke videnskab.

Der er ingen tvivl om, at det er lettere, når man taler om materien, at se bort fra den levende materie, og når man taler om livet at se bort fra, at der også eksisterer et intellektuelt liv, under påskud af, at man ikke behøver at tage de tilfælde med, der afviger fra normen, når man vil definere enten materien eller livet, men Prokustes seng har i hvert fald hidtil aldrig været anset for et videnskabeligt ideal. En rigtig videnskabsmand skriver ikke om alt mellem himmel og jord – han holder sig inden for sit domæne, men der tager han til gengæld det hele med.

Professor Brøndsted forklarer minutøst den vidunderlige teknik, som gør det muligt for os at skære virkeligheden i så små »snitter«, at den kan stoppes ind i de elektroniske mikroskoper. Men dette ideal for økonomiske kolde jomfruer forekommer mig ikke helt at være i stand til at dække hele virkeligheden. Hvis man vil besvare spørgsmålet: Hvad er liv (og samtidig løse nogle af de problemer, filosofferne har kæmpet med fra tidernes begyndelse), bliver man ganske vist nødt til at sætte sig ind i den enkelte celled struktur, men der skal mere til end det. Der mangler nemlig både tidsdimensionen og helhedsdimensionen.

At tidsdimensionen mangler hos Brøndsted, er det, der tydeligst falder én i øjnene, når man sammenligner de to bøger. Men Teilhard var palæontolog, og derfor indtager dimension, tid og begrebet udvikling naturligvis en fremtrædende plads for ham. Man kan ikke helt med rette bebrejde Brøndsted denne mangel – ikke mere end man kan bebrejde den todimensionale geometri, at den er flad. Men ærlig talt er det omend ikke lettere så dog i hvert fald bedre at forklare verden, som den faktisk er, ud fra den tredimensionale geometri, selv om man naturligvis i denne forbindelse også må gøre brug af den todimensionale geometriske resultater.

Denne første mangel er altså forståelig ud fra Brøndsteds forudsætninger. Den anden, mangelen på et helhedsbillede, er det mindre. Det ser ud, som om han lider af det Teilhard kalder den »materialistiske illusion«, som »består i at anse analysens ele-

menter for mere virkelige end syntensens indhold«. Erfaringen viser imidlertid, at en syntese er mere end bare summen af de enkelte elementer. Dette gælder lige vel, hvad enten det drejer sig om et kunstværk – et maleri er for eksempel væsensforskelligt fra farvehandlerens lager – eller om en gruppe videnskabsmænd, der er engageret i den samme forskning. Elementerne må studeres hver for sig – vel at mærke, alle elementerne – men selv om man kender hver enkelt af dem til bunds, er det ikke nok at multiplicere de enkelte resultater for at komme til slutresultatet.

Det er noget, alle er enige om, og ingen ville nogensinde drømme om at gøre på denne måde. Og dog er jeg ikke helt overbevist om, at professor Brøndsteds lille bog er helt skudsikker på dette punkt. Teilhard tager selv materien som udgangspunkt, og via udviklingen kommer han til livet, derefter til bevidstheden, og endelig stiller han spørgsmålet, om der kan tænkes at eksistere en rent immateriel form for liv. Professor Brøndsted klarer det lettere: han bruger 84 sider til at gennemgå brugen af det elektroniske mikroskop og den levende celled struktur og kemi, og uden overgang af nogen art fjører han til dette 12 sider om religion og metafysik set fra et naturvidenskabeligt synspunkt. Hvis det ikke var for den løbende titel, som er den samme i begge dele af bogen, skulle man tro, at bogbinderen ved en fejltagelse var kommet til at samle to vidt forskellige værker i ét bind, og kontinuiteten i pagineringen synes at udelukke, at sætteren er kommet til at springe over en del af manuskriptet. Men alligevel – sikken et spring i indholdet! Det må være det, matematikerne kalder at ekstrapolere.

Ja, det er det også, men ordet ekstrapolering er ikke synonymt med fagidioti. Ganske enig... og dog... Hvad er det værste – en specialist, som spærrer sig inde på sit eget domæne, eller en, der boltrer sig på alle mulige områder, hvor han ikke har nogen som helst kompetence? Vi almindelige dødelige, som ikke er fagfolk, og som altså bare er idioter, kan gøre sådan noget uden at skade andre end os selv – der er nemlig ingen andre, der tager os alvorligt. Men med en specialist, der har pondus og autoritet, stiller sagen sig ikke helt på samme måde. Man spørger uvilkårligt sig selv, om fagidioti alligevel ikke ville have været det mindre onde.

Verba volant, scripta manent, sagde de gamle romere. Nu er det snarere billederne, der flyver – men skriften står stadig fast. Derfor har et driftigt forlag da også udgivet professor Brøndstedts foredrag i bogform. Nogle vil måske tro, at jeg beklager det – også for forfatterens skyld. Men det gør jeg nu slet ikke, for denne bog kan også have sin mission, i hvert fald som skræmmebillede. Hvad det angår, burde man tvinge alle vordende teologer – og de andre med – til at læse den.

Misforstå mig ikke: jeg tænker slet ikke på at anvende den som en slags spejl, selv om det meget vel kunne være på sin plads. Det er nemlig en yndlingssport for os teologer, at vi fortrinsvis boltrer os på områder, hvor vi ikke har nogen fagkundskab, for eksempel inden for psykologien, sociologien og historien, alt efter de foreliggende omstændigheder og de enkeltes personlige smag eller efter, hvad der sidste gang har stået i Det Bedste. På det punkt er vi uforbederlige, og vi lader os ikke belære af andres mindre vellykkede forsøg i samme retning. Optimister, som vi er, vil vi blive ved med at regne med, at vi selv kan klare det bedre.

Men på en anden måde kan det være gavnligt at læse bogen, fordi vi teologer derigennem kan få åbnet øjnene for vort ansvar for de forestillinger, begavede mennesker ud fra det, vi har sagt eller skrevet, gør sig om Gud, sjælen og moralen. At disse forestillinger hviler på en misforståelse er givet, men hvis er skylden? Når professor Brøndstedts læsere i dag reducerer moralen til at være en bivirkning af, at der er DNA-stof i kromosomerne eller RNA i hjernecellerne, er det i første instans, fordi vi moralteologer har glemt, at disse stoffer også har deres plads i en ægte menneskelig – og kristen – moral.

Fagidioti? Det er noget, man nu til dags har en umådelig skræk for, og som man af alle kræfter advarer de unge imod. Men når man ser, hvordan fagfolk af skræk for, at det skal se ud, som om de ikke er fulgt med, gør ravage uden for deres egentlige område (hvilket altså desværre ikke er forbeholdt teologerne), kan man ikke lade være med at spørge sig selv, om de gode gammeldags fagidioter alligevel ikke var at foretrække.

Mange ikke-katolikker læser Ugebladet. Gør alle katolikker?

LITURGISK UGEENDER

SØNDAG den 14.: 2. søndag i fasten (s. 173, violet).

MANDAG den 15.: Mandagens messe (s. 177, violet).

TIRSDAG den 16.: Tirsdagens messe (s. 181, violet).

ONSDAG den 17.: Onsdagens messe (s. 185, violet). Ihukommelse af Patrick (s. 852), Irlands apostel.

TORS DAG den 18.: Torsdagens messe (s. 189, violet). Ihukommelse af Cyrillus af Jerusalem (s. 852), biskop og kirkelærer.

FREDAG den 19.: Josef (s. 853, hvid), Jomfru Marias brudgom og Kirkens værnehelgen. Ihukommelse af fredagens messe (s. 194).

LØRDAG den 20.: Lørdagens messe (s. 199, violet).

SØNDAG den 21.: 3. søndag i fasten (s. 208, violet).

I DEN KOMMENDE TID

KATOLSK ARBEJDERAKTION, KØBENHAVNS-AFDELINGEN

indbyder til »Åbenthushøje« torsdag den 18. marts kl. 20, »Store Sal«, Jagtvejen 183 B, København Ø.

Da mennesket tilbringer ca. 1/3 af døgnet 24 timer på sit arbejde, er det af allerstørste betydning for hele vort samfund, at forholdene der er i overensstemmelse med menneskets naturlige ret til:

1. Sikkerhed for beskyttelse i arbejdet.
2. Sikkerhed mod sygdom og invaliditet.
3. Sikkerhed mod individuelle aftaler, mellem arbejdsgiver og arbejder, der kan medføre uharmoniske arbejdsforhold.
4. Sikkerhed for at beholde sit arbejde, også med henblik på automatiseringens fremrykning.

Mennesket skal ikke blot være en maskine, der skiftes ud, når det ikke kan mere, eller på foranledning af andres forgodtbefindende. Til disse problemer har *Katolsk Arbejderaktion* indbudt den kendte arbejdspsykolog, *Poul Vidriksen*, der vil indlede over emnet: »Klimaet på arbejdspladsen«.

Vel mødt!

KATOLSK ARBEJDER AKTION

afholder sin halvårslige retræte lørdagssøndag den 27.-28. marts på Dalum Kloster. Retræteleder: pastor, cand. psych. Jørgen Hviid. Tilmelding og yderligere oplysninger hos formanden, RY 9064 – senest 20. marts. Alle lønmodtagere – også ikke-katolikker – er velkomne.

Landsledelsen

På første fastesøndag så vi Kristus på fristelsens bjerg, og det var trøsterigt for os at vide, at den Helligste har delt også denne mørke erfaring med os. Denne gang finder vi Herren på bønnens bjerg; Lukas fortæller os udtrykkeligt, at Tabor-undetret skete, »medens han bad« (Luk. 9, 29). Det var i en bønnens time, det blev forundt de tre apostle at opleve gudslivets herlighed, som til daglig var skjult under Kristi menneskelivets dække.

Vi forstår så godt Peters udbrud: »Herre, det er godt, at vi er her; hvis du synes, vil jeg bygge tre hytter her, en til dig, en til Moses og en til Elias.« Det lyder meget fristende. Vi havde straks råbt hurra for det gode forslag! Havde vi ikke? Holde ferie på Tabor! Bort fra dagliglivets trivielle sysler, fra alle kedelige pligter, at være fri for sorg og frygt. Hører man ikke en gang imellem: Hvor må det dog være dejligt at være i kloster, i stilhed, uden økonomiske bekymringer, med en dejlig tilrettelagt dag, med harmoni mellem bøn og arbejde – klosterlivet må være en leg!

Tabor som flugt, som »refugium«, som tilflugtsrum? Det lyder så nemt: at gøre bønnen til trøst, til fred, at søge den for dens egen skyld. Jesus selv søgte hverken fred eller flugt. Lukas fortæller tværtimod, at apostlene så og hørte, at Jesus med Moses og Elias talte om »sin bortgang, som han skulle fuldbyrde i Jerusalem«. For Jesus selv og for apostlene skulle Tabor-oplevelsen være en forberedelse til lidelsen. Var det ikke vigtigere og mere trofast mod hans og apostlenes kald at kæmpe på Herrens front end at hygge sig i hytter og bygge luftkasteller, som hverken Jesus, hans apostle eller vi kunne bo i? Vi ville aldrig finde Guds herlighed på et sådant Tabor-bjerg.

Endnu mens Peter drømmer om hytterne, omstråles de af Guds majestæt, og Guds stemme lyder til dem: »Denne er min Søn, den elskede, i Ham har jeg velbehag, hør ham!« Og det var for dem, som om bjerget pludselig forvandlede til et Sinai-bjerg, der lignede det, Moses var stegget op på for at modtage Guds lov. »Da disciplene hørte Guds røst, faldt de på deres ansigt, grebne af stor frygt.«

Er det ikke sådan, at vi frygter for at møde Guds røst? at vi helst undgår Guds ansigt, den krævende Gud? Er det ikke derfor, så få deltager i retræter, i besindelsens og vækkelsens dage? Men når man ikke tør møde Gud som lovgiver, som arbejdsgiver,

Ferie på bjerget eller hvad?

vil man heller ikke finde ham som kærlighedens Gud og herlighedens konge!

Hvad Jesus oplevede på bjerget, var den herlighed, der tilkom ham, »en herlighed, som den enbårne Søn har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed« (Joh. 1,14). Når Jesus vandrede med sine disciple gennem hverdagen, var der intet at se. Han var træt, forfulgt, miskendt, fattig og hjemløs som så mange andre. Og dog var denne herlighed altid i ham, skjult og usynlig for hverdagens øjne. Det var en følge af menneskevordens under, at Jesus ikke til daglig var omstrålet og gennemstrålet af guddommelig herlighed.

Sådan også vi! Vi kristne bærer Guds liv i os! Den »helliggørende nåde« – ordet er så nemt at udtale – gør os til Guds børn, til Guds arvinger og Kristi medarvinger, delagtige i den guddommelige natur. Vi kunne lige så godt tale om den herliggørende nåde.

Lige siden vor dåb bærer vi troens, håbets og kærlighedens spire i os. De er som kim, der endnu ikke er brudt gennem skallen. Gid vi kristne dog troede mere på gudslivet i os! Så ville vi opleve Tabor-undere også i vort eget liv. Vi går og forarges, fordi Kristus i Kirken er fattig og menneskelig, som en hjemløs i denne verden. Vi må ikke glemme, at vi bærer Guds barnets rigdom i os! Vi forskrækkes over modstand og modsigelser. Er det ikke sådan, fordi vi ikke har den »tro, der flytter bjerge«, »sejren, der overvinder verden«. Vi taber målet af syne, fordi vi glemmer modet og håbet, »som ikke vil blive til skamme!« Vi står rådvilde ved Gol-

Sinaibjerget, hvor Moses var steget op for at modtage Guds lov.

gatas fod og tør ikke gå derop, vi frygter, at det skal blive os til et fristelsens og forargelsens bjerg, – og dog er kærligheden udgydt i vore hjerter, stærk nok til at gøre fristelsens bjerg til sejrns bjerg, korsets bjerg til kærlighedens og forløsningens bjerg for os.

Tro, håb og kærlighed, som er givet os af Gud, er uendelig meget mere end en tør viden om sandheden, en lidenskabsløs sikkerhed, en følelsesbetonet »holden af« Jesus, – det er forvandlende kræfter, stærke til at virke et lignende under i os som det, der skete på Tabor! Ja, legemet vil ikke stråle, det vil blive ved at være træt og sygt; men bønnens timer vil blive – og kan i troen blive – en oplevelse af Kristi guddoms-magt. Vi vil høre Faderens befaling: »Denne er min elskede Søn! Hør ham!« Ja, hvis Gud er nådig, vil vi også opleve, at vore følelser, at hele

vort væsen gribes af Guds hellighed og kærlighed – i hvert fald vil vi stige ned fra bjerget vidende om Guds virkelighed, »Guds glans vil være over os«, over vor hverdag; vore ellers så døve øren vil høre den gode hyrdes kærlige kalden og Herrens tilidsfulde røst, der betror os at arbejde i hans hverdag. Vore øjne vil se de gode spirer alle vegne, og vi vil blive seende over for de opgaver, der ligger for! Nådens liv – tro, håb og kærlighed – vil være Tabor-lyset over vor hverdags smertefulde grå!

Uden nåde ville vi være som tabernakler uden hostie, – men når vi lever troens liv, er vi som levende monstranser for gudslivet i os, monstranser, der går velsignende gennem livet, fordi Gud har tændt sin ild i vore hjerter, selv om den foreløbig er dækket af dagliglivets aske.

Lad fastetiden feje asken bort, så Guds ild kan brænde klart – og lyse.

J. Coenen S.J.

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

Slagterforretning

Aaboulevarden 47, Århus
Tlf. 2 30 27

Sjøreen & Co.

Malerfirma
Aarhus

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Aarhus

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entreprenør - murermester
Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El- og installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør
Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Aarhus

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægersborgvej 17-19, Aarhus

Aarhus by's forende

TELEFON 2 97 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A
Aarhus

Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- båndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus. Tlf. 2 00 99
lige ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Århus.
Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VÆRME - BLIKKENS-LAGER - SMEDJE- & MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a . Aarhus

Telefon (061) 6 89 31 . Giro 17 117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Aarhus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens

Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg

Telf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg

Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand

v/ Hans Nielsen & Søn

Fruestræde 10, Svendborg

Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg

Telefon 21 14 10

Kul - Koks - Olie

Malermester

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg

Telefon 21 10 16

Flytteforretningen

2021

Skattergade 5-7 . Svendborg

Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Kongelysvej 10-12, Gentofte

Tlf. *GE 7166

Svendborg-København hver dag

Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg

København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

Holbæk

Axel Smith's Efff.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 . Holbæk

Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

THERMALIND-varmetæppe lindrer mod
smerter fra gigt, ischias og sygdomme som
kræver varme. - Oplysninger hos

JENSEN & OLSEN

Holbæk . Telf. 365

Odense

TIL BYEN
FRABYEN
- i byen
smut ind i

Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper

Odense H.
tlf. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VÆRMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUFTE OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Efff. 1/2

K. K. L. Simonsen's efft.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

**FORNY DERES
ABONNEMENT**

Paven appellerer om fred i Vietnam og Congo

- Vi har rettet henvendelser til repræsentative personer fra de forskellige regeringer og på anden måde indstændigt anmodet dem om at medvirke til en ærefuld og fredelig afgørelse af de internationale vanskeligheder, der ikke kan undgå på det alvorligste at vække vor opmærksomhed, skrev pave Paul VI fornylig i et brev til de sydvietnamesiske biskopper.

Brevet blev på pavens opfordring offentliggjort kort efter at være afsendt til Sydvietnam. Det siger intet om, hvilket resultat der er kommet ud af disse henvendelser, men det er første gang, pave Paul direkte refererer til konkrete diplomatiske anstrengelser fra Vatikanets side for at skaffe fred i det krigshærgede og splittede land. I rundskrivelsen »Ecclesiam Suam« havde han tidligere lovet at tage ethvert sådant skridt, som han måtte være bemyndiget til. Det er imidlertid første gang siden 2. verdenskrig, at en pave har bekendtgjort, at han har anvendt sit embede til forsøg på at yde hjælp i en vanskelig verdenssituation, hvor Kirken ikke direkte er indblandet i konflikten. Det er oplyst, at paven skal have haft til hensigt at intervenere på diplomatisk basis i Cypern-konflikten, men det er aldrig blevet kendt, om han faktisk gjorde det.

I sit brev til de sydvietnamesiske biskopper fortæller paven om de kvaler, han lider på grund af de voldsomme rystelser, der vedvarende overgår de vietnamesiske lande, og som gør krigens ulykkelige følger stadig alvorligere og mere tragiske. Han tilføjede:

- Som det vil være Dem bekendt, er vi i de forløbne måneder ikke blevet trætte af offentligt at løfte vor røst for at hindre en udvidelse af stridighederne og påvirke folk til at tænke på fred... Vi forsikrer Dem gerne om, at vi fortsat vil gøre alt, hvad der står i vor magt for både at skabe ro i Deres elskede land og for at fremme freden i hele verden. Vi nærer det håb, at de ansvarlige, der må træffe afgørelserne og bringe handlingerne til udførelse, som enten kan øge eller afværge rædslerne ved en fortsat anvendelse af våben, stadig vil erindres om deres ansvar og tillige vil vide, hvorledes de i gerning skal omsætte tanken på fredens genoprettelse, så den både bliver varig og effektivt garanteres.

Fortsættes side 15

*Paven døber
12 congole-
sere og
appellerer
om fred i
Congo.*

Ugens tv og radio (14. - 20. marts)

SØNDAG	14.01	P 3	Hvis De så TV. Klip fra ugen der gik.
	20.00	TV	Skyggen af en helt. Irsk tragedie. Genudsendelse.
MANDAG	14.01	P 3	Dags Dato. Aktuelt nyt fra hele landet. Daglig.
	22.15	P 3	Natredaktion P3. Georg Kringelbach. Daglig.
TIRSDAG	20.15	P 1	H. C. Branner: Et spil om kærligheden og døden.
	20.20	TV	Bolsjoiballet.
	21.30	TV	Atelier. Magasin for litteratur, teater og kunst.
ONSDAG	20.40	TV	Luchino Viscontis film. Bjørn Rasmussen.
	20.55	TV	Besættelse. Film af Visconti fra 1942.
TORS DAG	22.15	P 1	De politiske partier og kulturpolitikken. 1.
FREDAG	21.10	TV	Ekko. Indenrigsmagasin.
	22.15	P 1	Kulturmagasinet.
LØRDAG	16.00	TV	Se hvad I vil. Teenagerprogram.
	22.00	TV	Grand Prix Eurovision. Transmission fra Napoli.

Nordisk Kirkestævne i Hamborg 18. - 20. juni

Dansk program og tilmeldingskort er tilstillet sognepræsterne.

Siden programmet blev trykt, er der kommet enkelte tilføjelser til fordel for danske deltagere:

Fredag kl. 10: Dansk orienterende foredrag.

Fredag kl. 11: Alle danske kan få adgang til åbningshøjtideligheden på Hamborgs rådhus — ved at anmode om adgangskort hos fru Tradsborg.

Fredag kl. 20: Der vil også blive bedt på de skandinaviske sprog.

Søndag kl. 14.30: Bl.a. skandinavisk musik og sang.

Henvendelse angående de arrangerede fællesrejser fra Danmark til fru Laura Tradsborg, Hostrups Have 46, København V. Telf. efter kl. 18: 35 48 96.

Danske
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmeluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

AMAGER

Jul. Larsen & Sønner

AMAGERBROGADE 221

* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9—16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - Am 1248

Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab

KØBENHAVNS

BRÆNDELS KOMPAGNI

Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,

København V.

Tlf. Eva 4151

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.

Klampenborg.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

Telefon Minerva *408

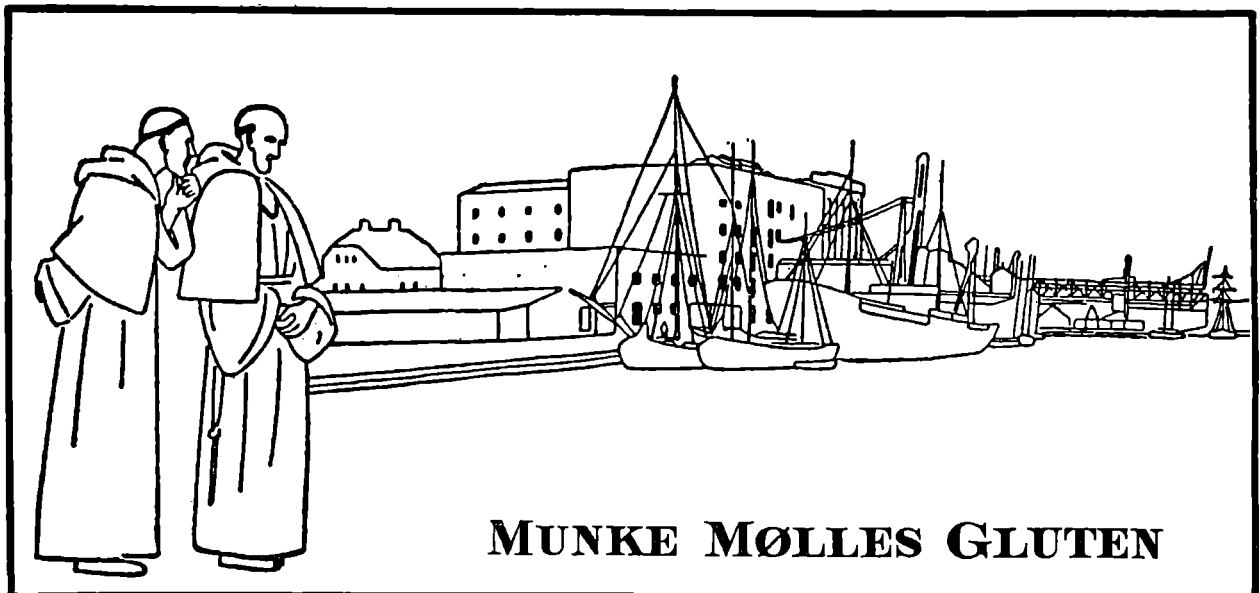
BANKBOG

DEN DANSKE
LANDMANDSBANK

BANKBOGAFDELINGEN

EN BANKBOG
åbner alle muligheder
- indsæt Deres penge i

LANDMANDSBANKEN

MUNKE MØLLES GLUTEN

Paven appellerer om fred i Congo

Fortsat fra side 13

Under en højtidelig mindegudstjeneste for alle, »der i de sidste måneder forskellige steder i verden, navnlig i Congo, er blevet ofre for voldshandlinger« meddelte pave Paul VI tolv nyomvendte congolesere – seks mænd og seks kvinder – dåbens, nadverens og firmelsens sakramenter og rettede i sin tale en flammende appel til de congolesiske rebeller om at bringe alle blodsudgydelser til ophør.

Mindegudstjenesten blev holdt i Pauluskirken i Rom og højtideligheden overværedes af repræsentanter fra forskellige congolesiske missionsstationer. I sin tale kom paven ind på de mange brodermord, der har fundet sted i Congo, ligesom han omtalte mordene på talrige missionærer sammesteds. Han følte det som sin pligt som Fredsfyrstens stedfortræder, sagde han, alvorligt at påtale de skete skændselsgerninger og gøre opmærksom på, hvad der står skrevet forrest i Bibelen og er præget dybt i hvert eneste menneskehjerte: – Du må ikke ihjelslå.

– Besudl ikke jeres hænder med forbrydelser, der i de kommende århundreder vil blive stående i Afrikas historie som en skamplet, udtalte paven i sin appel til rebellerne. Han fandt det beskæmmende, at man i en tidsalder, hvor menneskerettighederne er blevet så højtlydt proklameret, bitert må erkende, at den mest fundamentale af alle menneskerettighederne så åbenlyst er blevet tilsidesat – nemlig ethvert menneskes ret til livet. Blod råber på mere blod, den ene uretfærdighed fremkalder de øvrige, og der gives kun en vej, som kan føre til fred og velfærd: at man respekterer den menneskelige persons gudgivne rettigheder og alvorligt stræber efter at opretholde et menneskeværdigt livsfællesskab med hinanden.

F. Fechtenburg & Søn

autoriseret installatør
Tlf. 12 86 00
Hjallesvej 46, Odense

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

R.I.P.

Min elskede mand, vor kære far
artillerikaptajn
ANDREAS FREDERIK BEYER
døde den 27. februar 1965.

Ingeborg Beyer
Andreas, Christian,
Elise, Kirsten, Agnete.
Begravelsen har fundet sted.

KATOLSK SAMTALETJENESTE

Bredgade 69, 1. sal
(ikke som fejlagtigt meddelt
i Ugebladet nr. 9, nr. 68)
åben hver mandag
fra kl. 19 til 21.

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt
stearinlys og vokslys
af enhver art

ASP-HOLMBLAD
STEARINLYSFABRIKER
København

Pastor d'Auchamps rejser 1965

- 30. gruppe. Rom-Assisi 19. maj - 5. juni ..... 18 dage kr. 1000
  - 31. gruppe. Ravenna-Rom-Assisi 28. juni - 19. juli .... 22 dage kr. 1250
  - 32. gruppe. Rom-Assisi 5. sept. (kl. 16) - 22. sept .... 18 dage kr. 1000
- Program: E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18. Øbro 4642 x (bedst kl. 18-20).

En rejse i efterårsferien, hvis en skole melder sig.

Den officielle danske deltagelse i festlighederne for 1100 året for St. Ansgar's død: Hamburg 16.-20. juni 1965. Forespørgsler: Fru Tradsborg, Hostrup Have 46, København V. Tlf. om aftenen: 35 48 96.

KLITBORG SOMMEREN 1965

2-3 heldagsture for alders- og invalidepensionister i første halvdel af maj.
Famillelejr fra 7. - 16. juli se annoncen i Katolsk Ugeblad for 12. februar.
Famillelejr fra 17. - 26. juli
Mødrellejr fra 29. juli - 11. august.
Ældrelejr og for alders- og invalidepensionister i tiden 14. aug. - 10. okt.
heldagsture
Nærmere oplysninger ved henvendelse til Feriehjemmet Klitborg, se nedenfor.

TRÆTTE HUSMØDRE

Ring på tlf. 30 13 64 før kl. 14 - 71 48 72 mellem kl. 17 og 18 eller skriv til Feriehjemmet Klitborg, Valby Langgade 117 A, Valby — og De får en indbydelse til at holde ferie i 2 uger ved skov og strand sammen med andre katolske husmødre.

Børn fra 2-8 år (børn under 2 år kun efter særlig aftale) kan medtages og vil blive passet i dagens løb.

Nærmere oplysninger fås ved henvendelse til feriehjemmet.

Ved modtagelsen af deltagerne i Den internationale katolske radio- og TV-sammenslutnings møde i Rom fornylig udtalte paven:

»Radio og TV bør være med til at forme menneskehedens samvittighed. Det er Os en stor glæde i denne forbindelse at takke de kristne, der har forstået hvilken rolle, de selv vil kunne spille på disse områder. Det vil være til stor gavn for radioens og TV's publikum, om disse vigtige meddelelsesmidler blev betjent af personer, der er i stand til at lade den kristne tanke og det kristne livs rigdomme inspirere deres udsendelser. Det forudsætter, at de selv er besjælet af disse rigdomme, og at de ikke er bange for at bedømme begivenhederne i lyset af evangeliet.«

En ny indstilling i kirken

Paven fortsatte: »Alle ved, at Vi ved afslutningen af koncilets anden samling højtideligt har forkyndt et dekret om samfundets meddelelsesmidler. (Udkommer i nær fremtid i fuldstændig oversættelse til dansk i tidskriftet *Catholica's* næste nummer.)

»Radio og TV
bør være med
til at forme
menneskehedens
samvittighed.«
*sagde Paven til deltagerne
i UNDA-Kongressen*

Dette dokument er udtryk for en ny indstilling i kirken, der fra nu af mere end nogensinde er besluttet på at hjælpe radio og TV af med sine kræfter. Det er et udtryk for kirkens vilje til at interessere sig for verdens gang. Men denne vilje kan ikke komme til udtryk uden samarbejde med og støtte fra specialister på disse områder. Vi håber mange vil følge denne appel, som kirken fremsætter, og som Vi i dag gerne fornyer for Vort eget vedkommende.«

Paven interesserer sig personligt for sagen

Paven sluttede sin tale med at sige: »Vi er glade for at tage imod Dem her i vort hus forsamlet omkring formanden for Den pavelige kommission for meddelelsesmidlerne, Martin John O'Connor, og biskoppen af Lausanne, Genève og Fribourg, Charrière, hvor UNDA har sit sekretariat. De har nu hørt så mange højt kvalificerede foredrag over emnet: Radio og TV – samvittigheden i en verden under forvandling. Dette vigtige problems mange dimensioner bliver stadig større. Det er De sikkert blevet klar over, ligesom De er blevet klar over, alle de krav dette problem stiller os over for. Vi vil derfor ikke insistere yderligere men blot gøre opmærksom på, at Deres nærvær her i Rom er et tydeligt tegn på den interesse, som Vi personlig nærer overfor meddelelsesmidlerne. Denne interesse er også kommet til udtryk på mangfoldige måder under udøvelse af Vor tjeneste i kirken. Derfor vil Vi gerne slutte med at forsikre Dem om vor personlige velvilje og støtte til arbejdet indenfor radio og TV.« *J.M.*

Paven hilser på kongresdeltagerne. I midten af billedet i tredje række den danske repræsentant, vor medarbejder dominikanerpater Jens Oluf Lund.

Fornyelsen i Kirken, som dels Le Corbusiers dominikanerkloster i l'Arbresle, Frankrig, dels liturgireformen, som nu har haft premiere over hele verden, er levende udtryk for, var emnet for den apostoliske delegat, ærkebiskop Bruno B. Heims prædiken i Sct. Augustins Kirke på Pax Romana dagen fornylig. Læs på side 2-3 om liturgifornyelsen. På side 6-7 gengives ovennævnte prædiken.

katolsk 19. MARTS 1965 113. ÅRGANG uge blad 12

Besøg hos moder Theresa i Calcutta

Den apostoliske delegat
om fornyelsen i kirken

Khrustjof lyttede
til pave Johannes

Pligten og friheden

Liturgireformen verden over

Hvad man gjorde fra Rom til Skagen

»En bemærkelsesværdig etape i kirkenes åndelige liv.« Sådan udtrykte pave Paul VI sig søndag den 7. marts, da han ved middagstid vendte tilbage til Vatikanet efter at have fejret gudstjenesten på italiensk i et arbejderkvarter i Roms forstæder. Ligesom Johannes XXIII tager Paul VI nemlig hver søndag i fasten ud til små kirker i sit bispedømme for som Roms biskop at være i kontakt med sin menighed overalt og ikke blot i Peterskirken.

Paven fortsatte: »Reformen er blevet gennemført på koncilets opfordring. Kirken vil gøre sin bøn mere forståelig for således at opnå en mere aktiv deltagelse fra menighedens side i den liturgiske handling. Kirken bringer et offer ved at opgive latinen, dette hellige, skønne, udtryksfulde og elegante sprog. Kirken giver derved afkald på århundreders tradition. Kirken opgiver det latinske sprogs enhed, men det er for at opfylde et stadig stærkere behov for universalitet,« sluttede paven.

I øvrigt har Vatikanets ugeblad *Osservatore Della Domenica* udgivet et særnummer i dagens anledning. Det er på ikke mindre end 64 sider og omfatter artikler af bl.a. kardinal Lercaro, der er formand for det liturgiske råd, og interviews med verdenskendte specialister på alle områder, der udtaler sig om liturgireformen. Dette gælder for eksempel arkitekten Le Corbusier og filminstruktøren Fellini.

Reformen herhjemme

Også i Danmark går liturgireformen sin gang. Hele den første del af messen, den såkaldte ordets gudstjeneste, foregår nu på dansk de fleste steder, ligesom messens sidste del, nadveren, er på dansk fra Fadervor til velsignelsen. Det er ikke blot sproget, der er ændret, men også mange ting i gudstjenestens ydre form. Således foregår ordets gudstjeneste ikke længere ved alteret, men ledes af præsten fra dennes sæde i koret, mens lægfolk læser læsestykkerne fra en pult. Kir-

kekoret er flere steder flyttet ned fra pulpituret og er rykket ned i menighedens midte. Det drejer sig ikke længere om en koncertribune, hvorfra der udføres ting, der passivt påhøres af menigheden, men denne søges aktiviseret med koret i sin midte.

I kirken i Ordrup ved København, hvor den danske liturkommisjons formand, pater Vian O.P., er sognepræst, har biskop Suhr givet tilladelse til et eksperiment med nye melodier til de danske tekster. Det viser sig nemlig vanskeligt at overføre de gregorianske melodier til en anden tekst end den latinske. Organist Olav Segalt har derfor komponeret nye melodier, der fik deres premiere på denne første søndag i fasten. Mens præst og messedrenge i højtidelig procession drog op igennem kirken, sang menigheden indgangsverset på dansk til de nye melodier. Det var også tilfældet under frembærelsen af brød og vin og under altergangen. Eksperimentet var så vellykket, at børnene nynnede melodierne den næste dag i skolen.

Mange steder har man også vendt alteret, således at præsten fejrer gudstjenesten vendt mod menigheden. Det er således tilfældet i den netop omtalte Skt. Andreas Kirke i Ordrup. I Helsingør har man grebet til den udvej at stille et nyt alter op længere nede i kirken. Her var den liturgiske reform dog allerede en dagligdags foreteelse, idet man der allerede var begyndt til nytår. Kirkens organist, Bernard Husson, er medlem af liturgikommissionen.

I Aalborg var man kommet i en vanskelig situation, idet de nye danske tekster ikke var nået frem. Man måtte derfor opsætte igangsættelsen af reformen til den efterfølgende søndag. I øvrigt viser det sig nødvendigt rundt omkring i sognene at begynde en systematisk uddannelse af lægfolk til oplæsere og forbedere. Hidtil klarede præsten alene disse ting. Idealet er nu en tilbagevenden til den oprindelige gudstjenesteform med en udstrakt fordeling af opgaverne. Dette kræver også, at lægfolk sætter sig ind i reformens grundtanke, således som de kommer til udtryk i koncilets konstitution om liturgien, der foreligger på norsk og kan fås ved henvendelse til sognene eller hos boghandlerne.

Pave Paul VI modtager her ærkebiskoppen af Praha, kardinal Bea, som fornylig – efter 14 års fangenskab – modtog den røde hat.

Send Deres manuskript
i god tid.

PAVEORD OM FASTENS BETYDNING

– Er faste stadig af interesse, noget reelt, vigtigt, nyttigt og muligt? spurgte pave Paul VI i en tale askeonsdag, efter at han under en gudstjeneste for Vatikanets folk havde tegnet et askekors på sin pande.

– Nødvendigheden af at faste er ikke gået tabt, for det kristne liv behøver stilhed, meditation, en stadig reform, bønner, bod, vækkelse af den kristne samvittighed, sagde paven.

Han tilføjede:

– Religøst liv er en højtidelig, alvorlig, vanskelig, vidunderlig, uundværlig ting. Vi kan og må ikke klare os uden det.

Under sin lange tale om fastens nødvendighed og betydning foreslog paven, at katolikker som et led i fastetidens selvfornægtelse kunne forære de penge, de i denne tid ellers ville have brugt på sig selv, til de nødlidende.

Den påbudte faste og abstinens for katolikker er blevet reduceret til to dage, askeonsdag og langfredag. Hver fredag er stadig abstinensdag og påbudet »forbliver i kraft for nærværende,« sagde pave Paul. Denne udtalelse blev af kredse i Vatikanet fortolket således, at der var mulighed for ændringer på dette punkt engang i fremtiden, men pavens ord gav ikke yderligere grund til denne antagelse.

INGEN PAVEREJSER P.T.

Kilder i Vatikanet meddeler, at de ikke forventer, at pave Paul VI vil tage ud på nogen længere rejse i den nærmeste fremtid. Man afviser specielt formodninger om, at paven – som det har været oplyst – skulle have planer om snart at rejse til Philippinerne og Den dominikanske Republik.

KRISTI HOVED MEJSLET PÅ ITALIENSK BJERGVÆG

Et kæmpemæssigt Kristus-hoved mejslet på en bjergside for sandsynligvis århundreder siden er blevet opdaget i de afsondrede og barske bjergområ-

der nær Rocca di Borzone ved den italienske Riviera. Hovedet måler godt syv meter og er meget tydeligt og udtrykksfuldt, omend temmelig medtaget af årenes slid.

Opdagelsen skete under en kommunal inspektion i bjergområdet, mens man var i færd med at kortlægge ruten for en ny vej.

VATIKANET SKÆNKER 1000 DOLLARS TIL UNICEF

I begyndelsen af marts måned skænkede Vatikanet 1000 dollars til Børnenes Fond ved De forenede Nationer, UNICEF, og tilføjede en pavelig velsignelse, hvori nedkaldtes »de rigeste gunstbevisninger og nådegaver fra himlen« over alle dem, der medvirker i børnefondens arbejde.

ERKLÆRNINGEN OM RELIGIONSFRIHEDEN FÆRDIGBEHANDLET

På et ugelangt møde har Vatikanets sekretariat for de kristnes enhed lagt sidste hånd på den omstridte erklæring om religionsfriheden, der skal forelægges de 2000 koncilfædre til afstemning og godkendelse på koncilets fjerde og sidste samling den 14. september.

Foruden den reviderede specialerklæring om jøderne mener man, at erklæringen alment vil fastslå, at enhver person i et hvilket som helst land skal kunne praktisere en hvilken som helst religion, der ikke i sig selv udgør en latent fare for den enkeltes eget helbred og velbefindende eller en direkte voldelig trussel mod andre.

EVANGELISK FORHANDLINGSVILJE

Den tyske evangeliske kirkes råd (EKD) har oprettet en kommission, der skal forhandle med den romersk-katolske kirke om de praktiske konsekvenser af Vatikankoncilets økumeniske dekret. Et af de spændende emner, der skal behandles, er ægteskabsforholdene, herunder navnlig de såkaldte »blandede ægteskaber«. Biskop Dietzfelbinger fra Bayern er indsat

som formand for kommissionen. Han er for øvrigt den ledende skikkelse inden for den forenede evangelisk-lutherske kirke i Tyskland (VELKD) i spørgsmål, der vedrører forholdet til den romersk-katolske kirke.

Khrustjof lyttede til paven under Cuba-krisen

En amerikansk journalist ved navn *Norman Cousins* beretter i en artikel i bladet *Saturday Review*, der udkommer i New York, at Khrustjov under Cubakrisen lyttede til Johannes XXIII's fredsappel. Cousins kilder er førstehånds, idet det var ham, der i sin tid af Johannes XXIII fik pålagt at overbringe Khrustjov pavens rundskrivelse »Fred på jorden«. Som bekendt har pavestolen ikke nogen repræsentation i Moskva. Ved modtagelsen af rundskrivelsen sagde Khrustjov, at »han var bevæget over at se paven bruge sine sidste kræfter på et forsøg på at redde menneskeheden, og at en sådan gestus var i stand til at inspirere selv dem, der betragter sig som katolicismens modpol.« Det var ved samme lejlighed, at Khrustjov personlig skred ind og beordrede den nyudnævnte kardinal Slipyi, der dengang sad fængslet, løsladt.

Samtidig med offentliggørelsen af den amerikanske journalists beretning offentliggjør jesuiternes tidskrift i Milano »*Aggiornamenti Sociali*« en brevveksling mellem Khrustjov og Firences borgmester La Pira. Brevvekslingen viser, at La Piras opfordring til Khrustjov om indstilling af atomforsøgene har fået den russiske statsledelse til at tøve med sprængningen af superbomben den 31. oktober 1961. Sprængningen fandt alligevel sted, men det fremgår af Khrustjovs breve, at det skete under alvorlige samvittighedskvaler.

De ovennævnte »afsløringer« af virkningerne af Johannes XXIII's indsats for freden foranlediger det franske tidsskrift *Informations Catholiques Internationales* til at stille Paul VI's fredsbestræbelser i et nyt lys. »Hvorfor skulle Bombay-appellen og pavens gentagne henstillinger om fred og nedrustning i de sidste måneder kun være idealisme og drømmeri?« spørger bladet. »Skulle en Johnson eller en Mao Tse-Toung, en de Gaulle eller Kosygin være mere døve end en Khrustjov?«

Sølvhøj, kunsten og demokratien

I debatten om statsstøtte til den »moderne kunst« har kulturminister Hans Sølvhøjs modstandere, der lader til at tælle en betragtelig del af befolkningen, set problemet i en alt for snæver sammenhæng. Man undlader nemlig at se spørgsmålet som et led i statens hele støttepolitik.

I virkeligheden kan man, hvad støtten til kunsten angår, drage en parallel til støtten til videnskaberne, ikke mindst de humanistiske. Såvel videnskabsmænd som kunstnere forsøger at skabe noget nyt. De forsøger i en eller anden grad at udvide vor forståelse af omverdenen.

Den altdominerende kritik af den »moderne kunst« samler sig i en erklæring om dens *uforståelighed*. Men her må man tænke på, at specialister på et område – det være sig kunstnere eller videnskabsmænd – altid er forud for deres tid. Hvis vi for eksempel kaster et blik ind i musikens verden, vil vi se, at Carl Nielsens musik har været den rene mislyd også for mange, der var fortrolige med en stor del af koncertsalens repertoire, og først oppe i vor tid kan nydes af stort set alle danske musikelskere.

Det er en kendt sag, at nyere teorier for eksempel inden for matematikken, kemien eller historien er uforståelige for befolkningen som helhed. Men alligevel vil man ikke kræve, at staten holder op med at udbetale lønninger til landets bedste videnskabsmænd på disse områder.

Men videnskaben er til nytte – til gavn for samfundet! Ja, det er rigtigt, men hvordan skulle man kunne tage for eksempel videnskabelige discipliner som ægyptologi, filosofi og astronomi med i en nyttelære – pragmatisme hedder det med et fint ord, – hvis man ikke tager kunsten med? Betydningen af videnskabelige eller kunstneriske nyskabelser kan sjældent – og endnu sjældnere øjeblikkelig – måles og vejes i hård valuta.

Det må indgå i en demokratisk tankegang, at samfundet kan frembringe eksperter, hvis produktion er uforståelig for flertallet, uden at man derfor behøver at tvivle på den enkelte skabers indsats for almenvellet. På den anden side må det også høre med til en demokratisk tankegang at glædes over enhver debat, der virkelig har tag i hele befolkningen. Men desværre er det meget tilfældigt, hvad hele befolkningen tager del i.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnements-afdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Den første gang, jeg på mine rejser i Indien kom gennem Calcutta, havde jeg ikke lejlighed til at møde Moder Theresa. Men gennem missionærer, tidsskrifter og dagspresse havde jeg erfaret, hvorledes hun var blevet hædret af afdøde premierminister Nehru for sit uselviske arbejde blandt de syge og fattige.

Da jeg sammen med en amerikansk læge i februar 1964 ringede på klosterdøren, blev vi budt venligt indenfor og en søster besvarede villigt alle vore spørgsmål. Og det resulterede i en indbydelse til at overvære arbejdet på spedalskhedsklinikken i udkanten af Calcutta næste formiddag.

Spedalskhedsteam'et består af seks personer, en pensioneret læge, som ikke er kristen, men som yder sin hjælp vederlagsfrit og endog bruger sin fritid til at udfylde kort og føre statistikker over patienterne, fire søstre og en lægbroder. Klinikarbejdet var velorganiseret og systematisk, og lægen var en strålende underviser. Kærligheden til patienterne var hans førende drivkraft.

Moder Theresa mødte jeg som sagt ikke, hun var ude på en af sine mange rejser.

Ved mit næste besøg i Calcutta i august var jeg mere heldig. Jeg fik en berigende samtale med hende og blev inviteret til at være gæst i huset. Jeg virkede som sygeplejerske og kunne deltage i, hvad jeg havde lyst til.

Moder Theresa tilhørte oprindeligt en italiensk orden. For ca. 25 år siden rejste hun midlertidig til Indien og grundlagde der ordenen »Missionaries of Charity« der skulle afhjælpe den store nød og elendighed. Selv er hun jugoslav. Hun fik tilladelse til at forlade klosteret i Italien på den betingelse, at hun måtte vende tilbage såfremt forsøget efter et år skulle vise sig at blive en fiasko. Moder Theresa blev, og nu er hendes orden spredt ud over mange byer i Indien og tæller ca. 200 søstre. Noviciatet er fyldt med unge indiske novicer, der brænder efter at komme ud at virke. De gamle rammer er sprængt, pladsmangel hersker, og en ny bygning er under opførelse.

Ordensdragten består af en hvid kjortel, dækket af en simpel hvid bomuldssari med blå bort. På venstre skulder er hæftet et lille metalkors.

Husets centrum er det enkleste kapel, jeg endnu har set. Her er hverken bænke eller stole, men søstrene knæler eller sidder gratiøst på det tæppebelagte gulv. Om eftermiddagen er kapellet sjældent tomt. Alteret

domineres helt af et stort, enkelt træ-kors, hvorover er malet inskriptionen: »I thirst« (Jeg tørster).

Hvordan var så denne kvinde at tale med? Hun virker lille og ubetydelig, men man opdager snart, at hun er i besiddelse af en sjælsstyrke af sjælden karat, og at det er en stor personlighed, man har mødt. »Vort liv er strengt,« forklarer Moder Theresa, »vi lever for de fattige og deler deres liv. For os eksisterer kun arbejde og bøn.«

Der er noget uendelig mildt over hendes ansigt, som fængsler én ved allerførste samtale. »Jeg har aldrig været bange for at henvende mig til rige mennesker, som slet ikke kan lade være at hjælpe,« siger hun og jeg ved, at der går frasagn om hendes evne til at få de velhavende til at åbne deres pengepung.

- Hendes lille skikkelse er kendt af alle i Calcutta, ikke mindst de fattige, der er hendes venner, siger Ruth Weber, der ikke kunne tænke sig at rejse i Indien uden et besøg hos

Moder Theresa i Calcutta

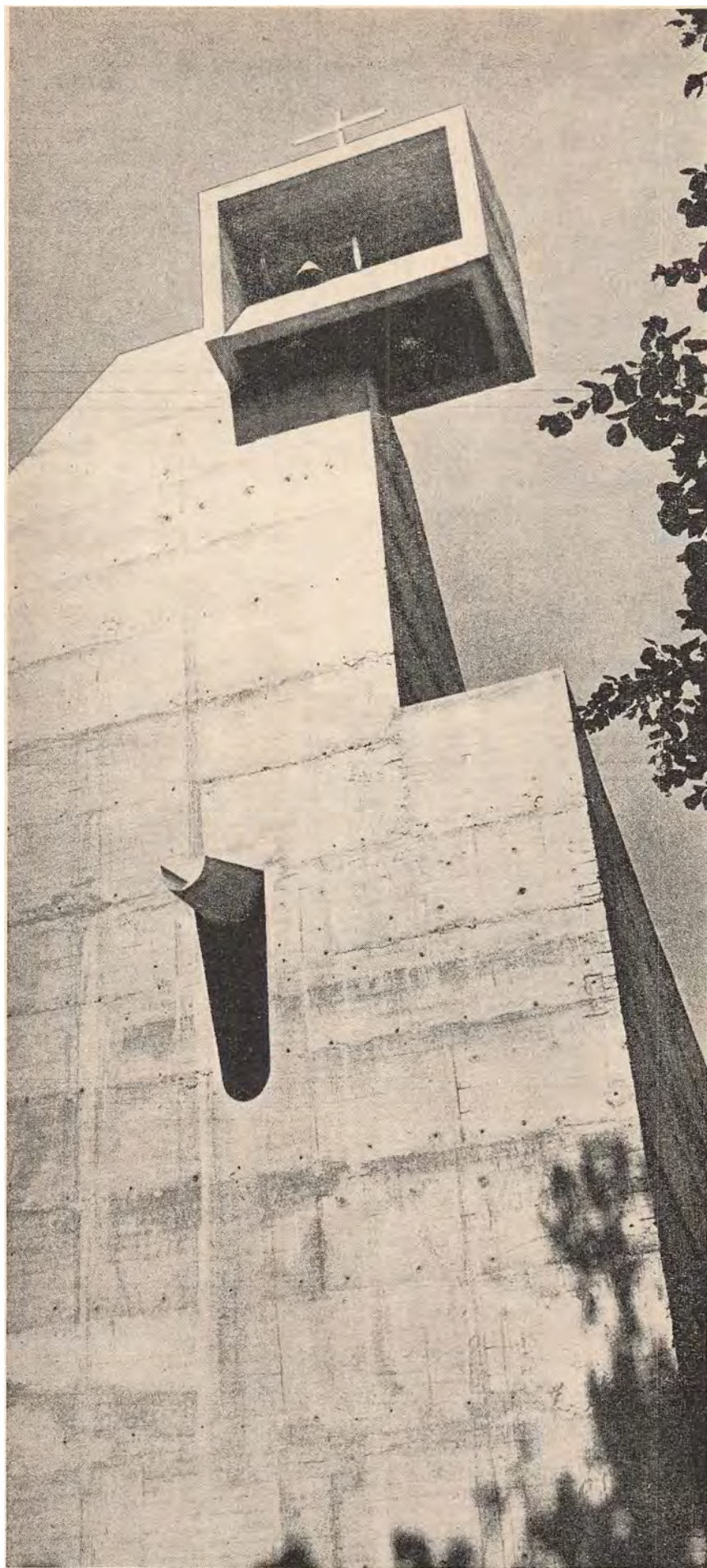
Hendes lille skikkelse er kendt af alle i Calcutta, ikke mindst af de fattige, der er hendes venner. Da vi en eftermiddag skulle afhente nogle søstre på Howrah banegården til den årlige retræte, kom vi til at stå midt i en klynge rødskævede kulier, der fungerede som dragere. Jeg kunne se, at de vidste, hvem hun var, da vi steg ud af hospitalsvognen. Et stykke tid underholdt Moder Theresa mig med at fortælle om disse menneskers korte liv. »De får næsten altid en

pludselig død, de styrter om midt i deres slid og slæb, fordi hjertet er overbelastet.« »Hvor mange mennesker dør ikke netop i dette sekund,« tilføjede hun.

Den tidlige morgenmesse havde en gribende skønhed. Her som mange andre steder i Indien var indført den reciterede messe på engelsk. De fleste søstre var indiske, dog hilste jeg på en amerikaner, en canadier og en søster fra Malta, og en ung tysk læge ventes i foråret 1965.

Efter det tarvelige morgenmåltid spredtes flokke af søstre med bus eller sporvogn til forskellige dele af byen til skoleundervisning, sygepleje eller børneforsorg. De fulgtes altid to og to. Jeg iagttog, at de kun talte sammen, når det var nødvendigt. Efter middagsmåltidet, der hovedsagelig bestod af ris og en frugt, hørtes derimod deres glade stemmer under rekreationen. Men den halve time var snart forbi, og alle ilede af sted

Fortsættes side 7

Kirken har i disse år fået en kolossal opgave at udføre: den skal omstille sig og virkeliggøre en ajourføring overfor den moderne verden; det var pave Johannes' program, – og det er også vor nuværende pave Paul's program.

Det er klart, at en så enorm arbejdsbyrde ikke kan påhvile én mand eller nogle få mennesker: Kirken kan ikke magte den uden at appellere til alle ansvarsbevidste katolikkers medvirken. Mange katolikker rundt omkring i verden har forstået dette og er allerede gået i gang.

Det er jo et glædeligt tegn på, at de ikke føler sig som udenforstående, neutrale iagttagere eller passive medlemmer af vor Moder Kirken, men at de føler sig medansvarlige for dens vækst og dens stilling i den moderne verden.

Specielt derfor tog jeg med glæde imod indbydelsen til at komme og tale til de katolske studenter: denne indbydelse er nemlig et vidnesbyrd om, at de på den ene side har indset at Kirken og verden kalder på dem, men på den anden side ikke ønsker at foretage sig noget uden at have hørt de personer, som ved Guds Forsyn efter bedste evne skal vejlede de troende.

De har ønsket at høre, hvad Kirkens øverste ledere forventer af de katolske akademikere og studerende!

Den tid, vi lever i, er en urolig tid: der er sket ret pludselige forandringer, også inden for Kirken.

Nogle er begejstrede for disse forandringer, – endda i en sådan grad, at de føler ulyst overfor alt det, der – som de siger – ikke er moderne. Andre bliver mere og mere skeptiske og mister efterhånden deres tillid til Kirken (og måske endog til Gud). Og endelig er der dem – og det er måske de bedste blandt os – der pines af en indre usikkerhed: de konstaterer med en vis bitterhed, at dér, hvor de tidligere havde deres faste ståsted, bliver grunden slået væk under deres fødder – uden at de kan indse, med hvilken berettigelse dette sker.

Det første, jeg derfor vil sige – specielt til studerende og akademikere, er: kom ikke i panikstemning, bevar fatningen. Forvirring er det dårligst tænkelige klima at arbejde i.

For det andet: Kirkens opgave er ikke at ændre sin lære (som den jo har fået betroet af sin Herre), men

Mange bliver usikre over for den fornyelse i Kirken som bl.a. Le Corbusiers dominikanerkloster i l'Arbresle er et udtryk for.

FORNYELSEN MÅ IKKE BRINGE OS I PANIKSTEMNING

var en af de ting, den apostoliske delegat, ærkebiskop Bruno B. Heim, understregede ved messen for de katolske studenter i Sct. Augustins Kirke i København på Pax Romana dagen den 7. marts. Vi gengiver her talens indhold.

at ændre sine metoder og tilpasse dem efter de nye forhold.

Dette kræver unægtelig en større åbenhed og en mere forstående holdning over for anderledes tænkende medborgere. Denne omstilling i vor mentalitet skal vi alle være med til at fremkalde. Det kan heller ikke undgås, at denne omvurdering kommer til at præge vore samtaler og de artikler og kronikker, vi skriver. Og det skal den også. Men vi skal passe på, at vi ikke derved tillader os at tage stilling til alle mulige spørgsmål og forkynde resultatet som det nye katolske standpunkt, når vi endnu ikke kan vide om det virkelig er det. Det skaber unødigt forvirring.

Vi skal ikke bytte roller og indtage koncilfædrenes plads: det er deres opgave at gennemtænke og formulere den katolske kirkes standpunkt til vor tids filosofiske, teologiske og samfundsmæssige spørgsmål. Hvis vi ønsker at bidrage dertil, må vi henvende os til dem. Koncilfædrene vil gerne have kontakt med lægfolket. Det ville endog være ønskeligt, om lægfolket fra hele verden i større omfang end hidtil bistod koncilet – ikke ved at forkynde og offentliggøre deres mere eller mindre usikre formodninger om, hvad koncilet vil sige, men ved at skaffe materiale, facts og forelægge synspunkter og spørgsmål, som koncilet skal tage stilling til og ikke må overse.

Dette vil naturligvis alt sammen tage tid. Det kræver tålmodighed. Der arbejdes grundigt og alvorligt med hvert enkelt problem. Det tjener virkelig ikke noget formål, at hver enkelt, uanset hvor dygtig han eller hun end måtte være, på egen hånd forsøger at løse dem. Så megen tillid må vi have til koncilfædrene og deres eksperter!

Lægfolkets medvirken skal heller ikke lave Kirken om til en republik! Kirken vil blive ved at være et hierarkisk monarki. Men der er intet i

vejen for, at det demokratiske element i Kirken gennem en nærmere kontakt mellem lægfolket og hierarkiet og ved en større deltagelse af lægfolket i Kirkens arbejde får en større plads, end det hidtil har haft – når bare hver enkelt samtidig med sit ansvar er villig til at anerkende den stilling han indtager inden for helheden.

Og endelig: Vær optimistiske!

Den svenske observatør ved koncilet, den lutherske biskop Sven Silén har holdt en række foredrag i Sverige om koncilet. Deri har han ikke blot vist sig positivt indstillet, men endog forventningsfuld over for koncilets resultater. Man spurgte ham, hvordan han som lutheraner kunne få sig selv til hver dag at overvære messen (som jo hvert koncil møde åbnes med). Han svarede, at det var hans pligt at forene sig i bøn med de andre. For en svensk lutheraner er det heller ikke svært at følge messens gang. Og når evangeliebogen efter messen højtideligt bæres frem og lægges på alteret, er det mere end en tom ceremoni. For Silén er det et udtryk for koncilets faste vilje til i alt at have Kristus og hans evangelium som udgangspunkt og rettesnor.

Når en luthersk biskop har så megen tillid til koncilet og dets arbejde – skulle det så ikke også stemme os optimistisk?

Denne optimisme må ikke svækkes, ved at resultaterne ikke kommer med det samme.

Ikke mindst akademikere bør kunne forstå, at vi oplever et historisk genembrud. Det er begyndt for flere årtier siden, og det kan vare både ti, tyve og tredive år, før resultaterne er afklaret. Vor optimisme må ikke indskrænke sig til vore egne øjeblikkelige interesser, men skal næres af den glade bevidsthed om, at vi er med til at bestemme, hvordan Kirken skal se ud i morgen.

MODER THERESA I CALCUTTA

Fortsat fra side 5

til forskellige gøremål, rengøring af hus og kapel, undervisning for novicerne og den daglige vask af deres klæder. En charity-søster ejer kun to sarier og der holdes ingen fremmed hjælp, for hvem skulle vel tjene de fattiges tjenerinder?

En formiddag aflagde jeg med Moder Theresa besøg i den institution, hvor udsultede og døende mennesker fra gader og stræder får en kærlig pleje. Stedet ligger i et slumkvarter lige op ad templet for guden Kali. Hvilken oplevelse at se, hvorledes de mest elendige mennesker, der aldrig havde mødt næstekærlighed før, blev hjulpet! Her var også pladsmangel, forklarede Moder Theresa. Til højre for indgangen var kvindeafdelingen, og i den anden fløj var afdelingen for mænd. Side om side på lave bårer lå alle slags mennesker. Nede i hjørnet var en stærkt afkræftet mand ved at dø, gammel var han ikke, det bliver ingen fattige i Indien. En mandlig sygehjælper tog sig af ham.

Arbejdet var velorganiseret. Sammen med søstre gik jeg i gang med at hjælpe de ca. 50 kvinder med morgentoiletet. En af dem kaldte på mig. Hun havde kendt bedre dage, for hun talte engelsk. Hun var meget svag og på størrelse med et 12 års barn. »Jeg har mange smerter, men hvor er jeg glad, for præsten har været her i morges med sakramentet.«

På dette sted kom også frivillige damer og hjalp til. Næsten hver dag døde nogle, sagde man, og såfremt de ikke var kristne, hvad der var en sjældenhed, døbte søstre dem forinden. Institutionen sørgede for udgifterne ved deres ligbrænding.

Arbejdet på børneinstitutionen var ikke mindre gribende. De fleste af børnene var forældreløse eller forladte, og en del var kronisk sengeliggende. En lille pige på 5-6 år blev for mig et smerteligt minde om små børns lidelser. Hele hendes ene kind var et åbent kræftsår. Det skar én i hjertet, da hun sagde: »Auntie, don't go.«

Da jeg måtte forlade denne åndelige oase, sendte jeg Caritas Danmark en venlig tanke. Få steder har jeg set indsamlede midler forvaltet så frugtbart.

Ruth Weber

Er den katolske kirke et velordnet og gennemorganiseret diktatur, hvor enhed og enighed opretholdes gennem streng disciplin, og er dens medlemmer i virkeligheden slavesjæle, der lader sig baste og kneble af dogmer og pligtformularer, klerikale magtbud, forskrifter, regler og råd? Bliver og forbliver vi kun katolikker i tillid til, at den katolske kirke i modsætning til andre kirkesamfund er Guds egen indstiftelse, og fordi vi samtidig foretrækker betingelsesløs underkastelse under en autoritær kirkes egenmægtige vilje frem for i fuld frihed og på eget ansvar at leve vort religiøse liv? Lever vi faktisk under strengt formynderskab, og er frihed og katolicisme uforenelige realiteter?

Mange mener det. Før beskyldte man os, nu spørger man. Hvad skal vi svare? Vi kan sammenligne med folkekirken. Den pålægger så godt som ikke sine medlemmer nogen pligt. Den har ikke særlige kirkebud.

og »ubetingede« lydighedspligt – opfattes, som camouflerer og glorificerer vi de bånd, hvormed vi bindes. Også under den økumeniske samtale, der erstatter en bittert ensidig ordstrid, opretholder mange indtrykket af vor kirke som et tvangssamfund. Det er for en del frihedselskende medkristne snarere dette pinlige indtryk, der holder dem på afstand af os, end de mere spidsfindige teologiske divergenser.

Før vi giver svar, må vi tage spørgsmålene alvorligt og se indefter. Derpå må vi rette blikket udefter og blive os bevidst, at i dagligtale er pligt og tvang næsten synonyme begreber i dag, hvor mange ikke vil vide af dogmer og pligter, kun af *frie* tanker og handlinger. Vi har unægteligt både dogmer og pligter, som vi *skal* følge i tanke, ord og gerning. Men betyder det, at vi ikke er frie?

besjælet af den ene og samme kærlighed. Et sådant fællesskab er Kirken. Sådan skal Kirkens fællesskab være. Et kærlighedssamfund, hvor frigjorte mennesker fuldstændig frivilligt hængiver sig til og for hinanden under indflydelse af den kærlighed, der gennem Menneskesønnen fra Gud strømmer ud til alle og gengældes af alle. Denne sande kærlighed bevirker af sig selv overensstemmelsen og fremelsker ved egen kraft fællesskabet. Den binder ikke noget menneske mod dets vilje og evt. protest, men frigør det tværtimod, endog fra dets egen ufrivillige modvilje. Den gør mennesker af god vilje så frisindede og modige, at de med frit sind og frimodige hjerter modtager, udfolder og videregiver den kærlighed, hvormed de overøses.

– Sandheden skal frigøre jer, siger Jesus, der selv er den frigørende sandhed. Og med glødende begejstring taler Paulus om Guds børns

Pligten og friheden

Dens medlemmer bestemmer selv, om, hvornår og hvor meget de vil faste og abstinere, om de vil gå i kirke på søn- og helligdage, om de vil skrifte og kommunikere. De har udpræget selvbestemmelsesret og gennem menighedsrådene udstrakt medbestemmelsesret. Meningsmæssigt knebles de ikke af noget dogme, handlemæssigt ikke af nogen pligtformular. De kan personligt tolke og frit udtale sig om alt religiøst. Deres gejstlige bestemmer selv, om de vil giftes. De lever deres religiøse liv på eget ansvar. De er frie borgere i et frit og rummeligt kirkesamfund. Ved simpel sammenligning synes de at eje en frihed, vi mangler. Folkekirken henvender sig til sine medlemmer med et frihedsrespekterende »Vil du?«, den katolske kirke til sine med et kategorisk »Du skal«. De opfordres, vi kommanderes. De går med frihedskæmperarmbind, vi iføres religiøse spændetrøjer. De bliver måske ved sammenligningens endemål anarkistiske religiøse landstrygere, medens vi bliver vel-disciplinerede borgere. Men – de beholder friheden, vi mister den.

Mange katolikkers argumentation – eksempelvis i diskussioner om cølibatet eller klosterfolks evige løfter

Lad os begynde overvejslen på et fællesmenneskeligt grundlag. Frihed er i teori og praksis at (kunne) tænke, sige og gøre, hvad man vil. Pligt er det, man *skal*, enten man vil eller ej, for eksempel betale skat. Pligten kan udføres modvilligt og under protest. Nægter man, risikerer man at få pålagt bod (bøder), komme i fængsel eller på anstalt. Af frygt herfor kan man udføre pligten. Man føler sig tvunget til det og er ikke fri. Dog kan man også, teoretisk, betale sin skat med glæde – frivilligt og af kærlighed. Man indser måske det nødvendige og gavnlige for alle i fællesskabet. Dersom ingen gør deres pligt, falder samfundet med alle dets fællesgoder sammen, opløses i anarki.

Men hvordan i de kirkelige samfund? Hvordan hos os selv? Er vi frie under vor pligtudøvelse? Augustin siger om idealet af et fællesskab, at det består af mennesker, der stemmer overens i det, de elsker. Sådanne mennesker er frie. De stemmer ikke overens, fordi de (som mennesker under diktatur, i fængsler, i kz-lejre, på anstalter og i hæren) *skal*, og fordi en overmagt (for eksempel skattemyndigheder, domstole og politi) ellers *tvinger* dem dertil, eller idømmer dem straf, men fordi de hver for sig er

vidunderlige frihed. Men er det virkelig frie og kærlige mennesker, vi møder, og møder op som, i vor lokale kirkeafdeling?

At sandheden skal frigøre os, må betyde, at pligten kan blive instrument for friheden. Intet forpligter i den grad et menneske som en erkendt sandhed. Det skulle da lige være andres kærlighed. Man behøver ikke være religiøs for at opleve, hvorledes al sandhed og kærlighed virker forpligtende på vor erkendelse og vilje og ophobes som samvittighed, så vi ikke uden bevidsthed om at gøre noget galt kan handle i modstrid med en modtaget sandhed og kærlighed. Sandhed frigør fra uvidenhed, vildfarelse og løgn; kærlighed fra ukærlighed, ondskab og had. *Begge forpligter, medens de frigør.* Forpligtelsen er eksistentiel. Vi kan ikke – uden at komme i strid med os selv – svinge en samvittighedsmæssig pligt til at efterfølge og udfolde sandheden og kærligheden. Sådan er vi indrettet. Vi er skabt til at erkende og realisere stadig højere grader af sandhed og kærlighed. Men vi tvinges ikke til overensstemmelse. Sandheden knebler ikke, og kærligheden lægger ikke i spændetrøje, så vi holdes fangne af vor egen erkendelse og er pisket til at følge de påbud og forbud, sam-

ER DEN KATOLSKE KIRKE ET VELORDNET DIKTATUR, OG ER DENS MEDLEMMER KLERIKALE SLAVESJÆLE, SPØRGER BERNHARD ANDERSEN I DENNE ARTIKEL, DER ER ET FORSØG PÅ AT TRÆNGE IND I EN RÆKKE AF DE FUNDAMENTALE PROBLEMER, SOM MANGE AF OS SLÅS MED I HVERDAGEN.

vittigheden dikterer. Både ufrivilligt og frivilligt kan vi handle stik imod samvittighedens diktat.

Denne indre frihed er betingelsen for vor ansvarlighed. Sindsmæssigt ufri personer kan hverken påtage sig eller pålægges pligter. Spædbørn har ingen. Vi kan under tvang udføre en pligt, ikke opfylde den. En opfyldt pligt kræver fri indre tilslutning og beslutning. Når en fremmed vilje gennemtrumfes og realiseres ved os, opfylder vi ingen pligt. Ansvar for tvangshandlinger hviler med rette på de mennesker, der frit besluttede eller tilsluttede sig deres udførelse, selvom de brugte andres og ikke egne lemmer dertil. Onde gerninger er kun dødsynder, når vi frivilligt begår dem, og gode gerninger kan kun tilregnes os på samme betingelse.

Gud og Kirken kræver, at vi opfylder de pålagte pligter. Det verdslige samfund synes tilfreds med, at vi udfører dem. Fordi Gud er kærlighed og altid elsker os, kræver Han at vi *skal* elske Ham, os selv og vore medskabninger. Det er vor ubetingede pligt. Men vi tvinges ikke til at opfylde den. Hvis vi ikke vil, kan vi lade være. Kærlighedsbudet indbefatter kærlighed til sandheden. Det rummer alle andre ægte pligter i sig. Alt, hvad der er i overensstemmelse med det, er os påbudt. Alt, der er i uoverensstemmelse med det, er forbudt. Men kærlighed kræver gensidig frivillighed. Tvungen kærlighed er en

parodi på kærlighed, ligesom tvungen udførelse af en pligt er en parodi på pligtopfyldelse. Gud er fri i sin kærlighed til os og ønsker, at vi også skal være frie i vort mest intime og forpligtende forhold til Ham. Han kan ikke handle i modstrid med sit eget sande og kærlige væsen. Derfor overlader Han til os selv, om vi vil eller ikke vil, at Han får sin vilje med os. Kærligheden er tilværelsens mening og mål. Uden den vantrives vi, og livet bliver en meningsløshed. Alle ved, at alle *burde* være kærlige, sande og frie, og alle gensidige bebrejdelser skyldes faktiske eller formodede uoverensstemmelser hermed. Selv om vi *vil* opfylde kærlighedsbudet, *kan* vi dog ikke i vor nuværende tilstand. Vi er endnu ikke i besiddelse af den fornødne kraft og magt. Fordi kærligheden altid kræver gensidig frivillighed bliver frigørelsesakten fra vor side en frihedskamp. *Alle* sande kristne er frihedskæmpere i kamp for at erobre Guds børns vidunderlige frihed og kærlighedslykke.

Vi indser, at hverken Gud eller samvittigheden tvinger mennesket til at opfylde nogen pligt. Når pligt og tvang kan opfattes som synonyme, må det skyldes de personer og myndigheder, der anvender pligterne som instrumenter for tvang. Findes der sådanne personer og myndigheder i vort kirkesamfund? Stemmer vi inden for dette kun overens, fordi vi ifølge reglementet skal, og fordi myndighederne ellers med magt tvin-

ger os dertil? Pligter og dogmer er ikke beviser på tvang og diktatur. Dogmer opfatter vi som de af Gud ved Kristus givne og af Kirken formulerede sandheder. De forpligter naturligvis erkendelsen i mindst lige så høj grad som alle andre sandheder inden for de områder, der dækkes af dem. Samtidig frigør de os inden for deres områder for uvidenhed, vildfarelse og løgn. Protestanterne er lige så bundne til – eller frigjorte af – de dogmer, der indeholdes i trosbekendelsen, som vi katolikker. Men de kan naturligvis ikke være samvittighedsmæssigt forpligtede af sandheder, de ikke erkender og anerkender som sandheder. Dogmer frigør og forpligter kun dem, der holder dem for sande.

Med hensyn til alle af Kirken givne pligter må de være i overensstemmelse med kærlighedsbudet og altså i overensstemmelse med den ene store pligt, der påhviler alle mennesker: *Du skal elske*. Nogle af disse religiøse pligter kan udføres kærlighedsløst, ufrivilligt og under indre protest. Men Kirken forlanger på Guds vegne, at vi *opfylder* dem. Og dét kan kun ske af kærlighed. Kristus opfyldte Loven ved at opfylde kærlighedsbudet. Det er *Hans* sandhed, *Hans* kærlighed, *Hans* pligtopfyldende lydighed, der frigjorde og forpligter os.

Dersom dogmerne er i overensstemmelse med sandheden og pligten i overensstemmelse med kærligheden,

Er frihed og katolicisme uforenelige realiteter?

behøver vi ikke at frygte for at miste vor personlige frihed og ansvarlighed, når vi holder os til dem. Derimod må vi frygte den ufrihed og uansvarlighed, der følger af ikke at handle i overensstemmelse med sandheden og kærligheden. Vi er mindst lige så frie over for Kirkens som over for Guds bud. Dersom vi ikke kun udfører, men opfylder vore pligter – fylder dem op med vor kærlighed – kan vi tilmed være så frimodige, at vi med frit mod nægter at tage enhver helt alvorligt, som vil prøve at indbilde os, at vi er tvunget til, hvad vi frivilligt gør. Men udfører vi kun vore religiøse pligter, fordi vi skal, eller fordi nogen tvinger os dertil, berettiger vi indtrykket af den katolske kirke som et diktatorsamfund og en slaveanstalt.

Vi kender fra historien til eksempler på tvangsdåb og grusom inkvisition. Vi ser stadig tåbelige forsøg på at tvinge folk til frivilligt at tænke, sige og gøre noget rigtigt. Der er hylere, farisæere og skinhellige, som udfører, men ikke opfylder deres pligter. Der er dem, som hverken udfører eller opfylder dem. Vor kirke er belastet med et vældigt synderegister. Vi bekender vor part, blandt andet i skriftestolen og under hver gudstjeneste. Men vi ønsker ikke at dø i synden. Vi tilhører den stridende kirke og lever i håb om, tro på og kamp for at blive fuldstændig frie, kærlige og sanddru.

Det er rigtigt, at der kun bør eksistere frie tanker, ord og gerninger, både i det profane og i det kirkelige samfund. Det er nedværdigende og uværdigt for mennesket at tvinge og lade sig tvinge. I Kirken er al tvang ved at blive drevet ud. I det borgerlige samfund sker det efterhånden også. Om vi ønsker fuldkommen frihed er det imidlertid for os indlysende, at vi kun når dette mål ved at modtage og udfolde den sandhed og kærlighed, der fra hovedet strømmer ud til alle lemmer på Kristi mystiske Legeme. Og det er lige så indlysende, at dette må ske frivilligt – for hverken sandheden eller kærligheden tvinger os til at holde os til dem.

Bernhard Andersen

SANKT ANTONI PRÆSTEGÅRD

søger husbestyrerinde evt. ægtepar.
Moderne hjælpemidler — ordnet
frihed. Henvendelse til sognepræsten.
Telefonisk aftale mellem kl.
8 og 9.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 21.: 3. søndag i fasten (s. 208, violet).
MANDAG den 22.: Mandagens messe (s. 213, violet).
TIRSDAG den 23.: Tirsdagens messe (s. 218, violet).
ONSDAG den 24.: Onsdagens messe (s. 222, violet). Ihukommelse af Gabriel (s. 855), ærkeengel.
TORSdag den 25.: Mariæ bebudelse (s. 858, hvid). Ihukommelse af torsdagens messe (s. 227).
FREDAG den 26.: Fredagens messe (s. 231, violet).
LØRDAG den 27.: Lørdagens messe (s. 238, violet). Ihukommelse af Johannes af Damaskus (s. 860).
SØNDAG den 28.: 4. søndag i fasten (s. 247, violet eller rosa).

SPØRGE-HJØRNET

Kære Katolsk Ugeblad.

Jeg har en gammel protestantisk ven, fra min protestantiske fortid, som når han besøger mig, plejer at kigge lidt i dig.

Han fandt forleden dag i »Spørge Jørgen« undskyld »Spørge Hjørnet« et brev om faste og alkohol.

»Sig mig, har katolikker ikke andet at spørge om,« sagde han.

»Jo, det har de vel,« sagde jeg, »men det må jo have været et meget vigtigt spørgsmål for ham.«

I samtalens løb citerede han, for han er meget bibelstærk, adskillige udtalelser af vor fælles Frelser og udlagde dem i den betydning, at Jesus ville være blevet vred, som da han bebrejdede farisæerne, at de siede myggen fra og slugte kamelen. Jeg kunne kun svare, at måske kunne man godt sige, at spørgeren i dette tilfælde havde siet myggen fra, men at det da ikke var givet, at han gik og slugte kamelerne. Det ville jeg ikke tro.

Hvad ville du have svaret min protestant?

Hjalmar Andersen

— — —
Jeg fraråder Dem på det bestemteste at gøre mere ved den sag. Det vil være det samme som at gøre en myg til en kamel, – og for resten vil det ikke være til nogen nytte. Husk på, hvad der står i Mt. 11,16-18. Vil De alligevel sige noget, kan De jo citere slutningen af Lk. 11,42 for ham. Det er i hvert fald bedre end at benytte Mt. 7,1-5, som let kan give bagslag.

V.D.

I DEN KOMMENDE TID

PASTOR VICK – PRÆST

I 25 ÅR

Den 23. marts har pastor W. Vick, Nykøbing Falster, været præst i 25 år. Under et ophold i Canada blev pastor Vick i 1930 optaget i den katolske kirke. Et par år efter begyndte han sine filosofiske studier hos benediktinerne i Washington og fortsatte senere sin teologiske uddannelse i Rom, hvor han blev præsteviet i 1940. Straks efter kom han til Horsens, hvor han fungerede som kapellan, indtil han i 1954 blev sognepræst ved Hellig Kors Kirke i Nykøbing Falster.

Vi vil benytte denne anledning til at fremhæve pastor Vicks menneskelige – og ikke mindst præstelige egenskaber. Enhver, som har gjort sig den ulejlighed at se bag om hans »american style«, kan bevidne, at han er hyrden, som aldrig svigter sin hjord. Hans betingelsesløse trofasthed over for sognet og især over for sine mange konvertitter er legendarisk. Han skyr ingen ulejlighed men forcerer enhver hindring, når nogen trænger til hans hjælp.

Som ene præst i et af landets største sogne bærer pastor Vick store byrder – og med den rette ydmyghed – samtidig med at han med sammenbidt energi forsvare sin uriaspost.

En katolik har engang fremsat følgende udtalelse, som i virkeligheden siger alt om pastor Vick:

»Hvis jeg fik at vide, at jorden skulle gå under i morgen, ville jeg ikke søge hen til min egen sognepræst, som jeg i øvrigt sætter meget højt – men til pastor Vick. Han vil nemlig være fornuftig nok til først at sørge for *min* sjæls frelse, før han tænker på sin egen!«

Mon nogen præst kan ønske sig et bedre skudsmål?

x x x

OGSÅ PASTOR JORNA

HAR JUBILÆUM

Den afdøde hollandske kardinal van Rossum var ikke alene en stor prælat og en dygtig og energisk præfekt for pavens »Kongregation for Troens Udbredelse«, men tillige en kender og beundrer af Skandinavien. En dag i 1924 læste en 10-årig dreng i Ammersfort hans skildring af kirken i Skandinavien: »Aan mijn katholieke landgenooten«. – Denne dreng var Hendrikus Johannes Jorna, født 4. juli 1914 – til daglig blot kaldet Hans.

Allerede to år før havde Hans besluttet, at han ville være præst. Den store kardinals lille »landgenooten« blev så begejstret for det han læste om kirken i Skandinavien, at her og intet andet sted ville han virke, når han engang blev præst.

Denne barnebeslutning stod fast, da Hans 10 år senere blev student. Samme år – 1934 – i oktober begyndte han sine filosofiske og teologiske studier i Rom. Den danske biskop Theodor Suhr foreslog ham at fortsætte studierne med kirkeret som speciale. Betegnende for pastor Jorna's indstilling var hans svar, at det ville han gøre, hvis han fik ordre til det. Og så faldt ordren.

I december 1946 blev han doktor i kirkeret »med højeste ros« – en udmærkelse som Rom kun sjældent tildelede.

Endelig i 1947 kom han til Danmark. Indtil han i oktober 1947 blev udnævnt til kapellan ved Sct. Antoni Kirke i København, fungerede han som hjælpepræst ved Sct. Ansgars Kirke i Bredgade.

Straks efter ankomsten til vort land blev han havnepræst – en gerning han gik op i med stor iver. Han nøjedes ikke med det gejstlige tilsyn – skibsbesøg og skriftemål om bord –. Han sørgede – som den første her i landet – for at katolske og ikke-katolske sømænd kom på rundture og udflugter og i teatret. I dette arbejde fik han en meget værdifuld hjælp af ægteparret Ove og Bodil Leerbeck. Sammen med dem lykkedes det ham også at få danske familier til at åbne deres hjem for sømænd af alle nationaliteter.

Ingen af de opgaver, man har betroet pastor Jorna, har i hans øjne været for ringe. Ethvert menneske, der søgte ham eller som han opsøgte, prøvede han at forstå ud fra dette menneskes egne forudsætninger. Han var rede både da han i juni 1948 blev kaldt til en gerning som sogne- og havnepræst på Færøerne, og da han i september 1949 blev kaldt tilbage til Sct. Antoni Kirke som kapellan og havnepræst. Da ungdommen i Sct. Jørgens Klub ønskede, han skulle være deres præst, tog han også den opgave op. Ligeledes gav han alt, hvad han evnede, da han blev udnævnt til dommer ved den kirkelige ægteskabsdomstol – en gerning, der førte ham rundt til alle egne af vort land.

Da der i 1950 blev afholdt en international kongres i Rom for det katolske sømandsapostolat, repræsenterede han ikke alene Danmark, hvad

– Jeg synes jeg har set Deres ansigt før.

der nærmest var en selvfølge, men tillige »Caritas Internationalis« i Genève.

Januar 1957 kom pastor Jorna til Køge, og her virker han stadig som sognepræst samtidig med at han passer sit dommerembede.

Den rivende udvikling Køgeområdet er inde i, har længe bekymret pastor Jorna. Den talmæssigt lille menighed evner ikke ved egne kræfter at bygge den større kirke, der snart bliver en nødvendighed. Derfor har pastor Jorna taget om ikke tiggerposen på nakken så dog indsamlingsbøsen i hånden. Hans rejser sydpå i 1963 og 1964 har foreløbig bragt hans kirkefond op på godt 200.000 kroner. Lad mig til slut lige omtale ét af hans hjertebørn: Fra 1962 har han været »midlertidig« gejstlig rådgiver for den lille, men energisk arbejdende sammenslutning »Unge katolske Arbejdere«.

Pastor Jorna's familie kan ikke komme til Danmark i øjeblikket. Derfor vil 25-års dagen først blive fejret den 23. maj. Den dag vil der efter højmessens blive reception Bjerggade 10 i Køge. Alle nær og fjern, der vil være med til at gøre denne dag festlig, er hjertelig velkomne.

På selve dagen – 23. marts – vil den afholdte præst modtage mange gode ønsker. Af hans menighed er jeg blevet opfordret til at formulere en tak. Det er på samme tid let, fordi vi er glade for ham og oprigtigt ønsker, at han vil blive her i mange år, men det er også svært, fordi der slides så meget på de fleste ord. Og pastor Jorna er alt andet end højtidelig især da, når det gælder ham selv. Lad mig derfor nøjes med som et af hans sognebørn at sige ham tak for al den glæde som »Det glade Bud-

skab«s sendebud så rundeligt spreder overalt hvor han virker.

Et sognebarn

KVINDEFORBUNDETS 40 ÅRS JUBILÆUM

Hovedbestyrelsen henleder opmærksomheden på, at forbundet – som det vil fremgå af en i Katolsk Ugeblad ultimo januar 1965 publiceret artikel – fejrer 40 år for sin beståen. Man mener derfor at burde benytte rådsmøde og generalforsamling til at mindes begivenheden og de kvinder – herunder især forbundets stifter, fru Augusta Utke Ramsing – ved dels et særligt program, der strækker sig over week-end'en den 27.-28. marts, dels en kontant gestus overfor forbundets provinsmedlemmer, som vi gerne ser mere inddraget i forbundets arbejde.

Week-end'en den 27.-28. marts vil herefter få følgende program:

Lørdag den 27. marts 1965

Kl. 15: Litterær lørdag-eftermiddag i Bibliotekssalen, Bredgade 67, 1. sal. Emne: Nyere dansk litteratur ved bibliotekar, cand. mag. A. E. Møldrup. Der serveres som altid en kop te eller kaffe, ligesom Niels Steensens Bibliotek holder åbent for deltagerne allerede fra kl. 14.

Kl. 20: Åbent hus – hos formanden, Willemoesgade 76, 2. sal. Der serveres bl.a. nogle snitter m.v. på forbundets regning. (Kun for medlemmer). Tilmelding nødvendig. (Sker til forbundets sekretær: 70 02 94, kl. 18-19).

Søndag den 28. marts 1965

Kl. 9.00: Reciteret messe (i fru Utke Ramsings intention) i privatkapellet, Jagtvej 183 A, indgang mellem kirken og beboelsejendommen, derefter 1. dør på højre hånd.

Kl. 9.45: Morgenmad.

Kl. 10.30: Rådsmøde, og derefter generalforsamling.

Kl. ca. 13.00: Frokost.

Kl. ca. 14.00 taler forbundssekretær, fru Karen Dahlerup om: Baggrunden for og meningen med den nye Kvindekommission. Fru Dahlerup var formand for den af Socialdemokratiet oprindelig nedsatte kvindekommission, der nu er afløst af denne – alle grupper omfattende – Kvindekommission. Det bør understreges, at fru Karen Dahlerup har lovet at returnere fra en rejse i USA lidt før end beregnet blot for at tale for os – dette oplægter.

Vi henleder opmærksomheden på, at ifølge de nye love kan kun enkelt-

medlemmer, der har betalt kontingen- senest 3 uger før generalforsamlingen, være stemmeberettiget.

Dog vil alle interesserede kunne deltage som *observatører* både i den litterære lørdag-eftermiddag og i søndagens møder, også generalforsamlingen. (Henvendelse herom sker til formanden, tlf. Øbro 2856, bedst kl. 18-18.30).

For at markere forbundets 40 års beståen har bestyrelsen besluttet at yde et *tilskud til alle stemmeberettigede provinsmedlemmer*, der måtte ønske at deltage i dette week-end arrangement med generalforsamling, således at medlemmer fra Fyn modtager kr. 50,00 i rejsetilskud pro persona og medlemmer fra Jylland kr. 75,00.

Desuden er som nævnt medlemmerne forbundets gæster ved det åbne hus hos formanden.

Som det vil ses er den omhandlede week-ends program meget omfattende. Dette skyldes, at arrangementerne dels tager sigte på de kvinder, der allerede er medlemmer – enkeltmedlemmer – dels tilsigter at give de kvinder, der endnu ikke ved, om de vil være medlemmer, mulighed for at deltage i forbundets arrangementer. Vi vil derfor understrege, at *de litterære lørdage er åbne for alle* – og at det ikke kun er for kvinder, men at for eksempel ægtemændene er meget velkomne også. Vi så da heldigvis også mænd i vor forsamling den lørdag, Ulla Ryum talte.

Desuden er eftermiddagsmødet om søndagen (kl. 14.00) åbent for alle. Dette møde afholdes i den store sal, Jagtvejen 183 A, indgang gennem porten. Her vil forbundssekretær, fru Ulla Dahlerup fortælle om Den store Kvindekommission. Dette møde er planlagt for at skabe kontakt udadtil.

Vi kan glæde os over stigende tilslutning, men vi ser gerne mange flere katolske kvinder slutte op omkring forbundets virksomhed. TO-R

DEN MODERNE TIDS KRISTNE ÆGTESKAB

Tirsdag den 23. marts kl. 20 taler i Sct. Albani Skoles lille sal, Adelgade 5, Odense, dr. Flemming Kieler om »Den moderne tids kristne ægteskab«.

DEN INTERNATIONALE CARITAS

Onsdag den 31. marts kl. 20 taler sognepræst, pastor Knud Ballin om »Den internationale Caritas« i Sct. Albani Skoles lille sal, Adelgade 5, Odense.

RETRÆTE FOR ÆGTEPAR

I dagene fra fredag den 23. april kl. 11 til søndag den 25. april kl. 16 vil der blive afholdt en retræte for ægtepar på Sostrup Slot. Retræteleder bliver pater A. Dekkers S.J.

Prisen vil være kr. 100,- pr. ægtepar.

Tilmeldelse foretages hurtigst mulig og senest den 1. april til: Inga og Bengt Jensen, Store Torv 1, Århus C. (Tlf. 2 88 49 efter kl. 18.)

DANMARKS KATOLSKE LÆRERFORBUND

afholder landsdelsmøde på Sct. Albani Skole i Odense, søndag den 28. marts.

Program:

Højmesse kl. 10, derefter fælles morgenbord.

Mødet begynder kl. 12.

Afdelingsleder ved Danmarks Lærershøjskole, cand. theol. K. E. Bugge, indleder forhandlingerne med at tale om »Undervisning og kristendom«.

Den efterfølgende diskussion vil vare til kl. 15, hvorefter der er eftermiddagste/kaffe. Kl. 16 slutter mødet.

Afdelingslederen har ved flere lejligheder pointeret den nære forbindelse mellem skole og kristendom og da bl.a. fremhævet den inspiration, som katolsk grundsyn og moderne katolsk pædagogik kan være for den danske skole. Med denne fornyelse i lærerforbundets arrangementer, som hidtil har været præget af det internt katolske, skulle der være al mulig grund til, at mange medlemmer (og andre interesserede) finder vej til Odense den 28.

NB! Værtsfolkene (redemptoristerne) har bedt lærerforbundet meddele, at mødelokalets gulv ikke tåler stilet-hæle!

Oplysninger vedr. DANMARKS KATOLSKE LÆRERFORBUND fås ved henvendelse til formanden, lektor, mag. art. Hans Bang, Sortedams Doss. 63 A, København Ø.

Abonnement på meddelelsesbladet (udk. 4-5 gange årligt) fås ved henvendelse til redaktøren, lærer Ole Meyer, Lyngvej 28, Lyngby, telefon 87 93 72.

Læs Deres store børn
KATOLSK UGEBLAD?

Så kom det danske program for vor deltagelse i 1100 års jubilæet for Sct. Ansgars død. Komiteen har sendt det direkte til sognepræsterne med anmodning om, at det må blive fordelt i menighederne sammen med sognebrevene. Med det smukke program følger et tilmeldingskort.

Tilmelding

Tilmeldingskortet er skrevet på dansk og stiles til komiteen i Hamborg: Porto 35 øre. Sidste normale tilmeldingsfrist er 15. april. Fra Hamborg skal De modtage anerkendelse af Deres tilmelding samt meddelelse af Deres adresse (i hotel eller hos private) under kongressen. Derefter vil De få meddelelse om tilmeldingen og adressen fra fru Laura Tradsborg, Hostrups Have 46, Kbh. V. Fruen vil kontrollere, at den tyske komité ikke har mistydet de danske skrifttegn... og alle dansk-sprogede forespørgsler bedes rettet til hende – med frankeret returkuvert, for at spare hende for ekstra arbejde.

Angående fællesrejserne

Uafhængigt af Deres tilmelding til Hamborg, og *snarest muligt*, bedes De melde Dem til fru Tradsborg, hvis De ønsker at rejse sydpå med en af de to arrangerede fællesrejser. (Se følgende køreplan med priser.) Samtidig med tilmeldingen bedes De om muligt sende rejsepengene. Fruens giro nr. er 135577. Beløbet dækker togrejsen, diverse fælles udgifter, bagageopbevaring og transport om søndagen i Hamborg.

Udgifterne i Hamborg

vil for deres vedkommende der bor hos tyske familier betyde betaling for middags- og aftensmåltider, som De tager, hvor De vil. De, der skal bo på hotel, bedes betale direkte på hotellet.

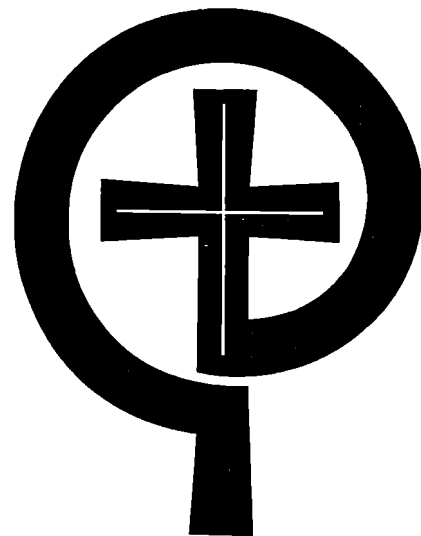
Udvidelse af det danske program

Siden de danske programmer blev trykt, er man fra tysk side kommet os i møde med forskellige arrangementer for dansktalende deltagere i kongressen: Derom vil De få meddelelse, når fru Tradsborg bekræfter Deres tilmelding – i hovedsagen drejer det sig om følgende:

Torsdag den 17.

De, der rejser ned med de to arrangerede grupperejser, vil blive hentet på hovedbanegården af deres værtsfolk, for så vidt som de har valgt at bo privat. ♦

Så kom det danske program for Kirkestævnet i Hamborg

Fredag den 18.

Kl. 10. Modtagelse for dansktalende i en sal, Danzigerstrasse 52 — lige ved den katolske Marienkirche nær hovedbanegården. Der vil blive en orienterende festtale — alt efter biskoppens nærmere bestemmelser.

Kl. 11 er der almindelig modtagelse på Hamborgs rådhus, til hvilken der kun er adgang for 5000 personer. De danske, der ønsker at deltage, bedes meddele dette til fru Tradsborg inden 15. april. Hovedtaleren ved denne lejlighed bliver professor dr. Rahner, der er meget vanskelig at forstå (selv for mange tyskere) fordi han taler dialekt.

Om eftermiddagen kl. 15.

Studiekredsene vil samle mange mennesker, og sproget er tysk. For at de skandinaviske forhold og erfaringer kan være repræsenterede, har man indbudt tysksprogede skandinaver til at tage del i samtalerne.

Om aftenen kl. 20.

Ved »Ordets gudstjenesten« vil der også blive bedt på skandinaviske sprog.

Lørdag formiddag.

Vi håber at kunne samles med vor biskop til en fælles messe.

Eftermiddagen kl. 15.

Vi har planlagt et møde med biskoppen kl. 15 i samme sal, Danzigerstrasse 52, hvor vi mødtes fredag formiddag.

Tyskland er de store katolske stævnens land: Billedet er fra 79. Katholikentag i Hannover.

Søndag kl. 14.30.

Ved afslutningshøjtideligheden vil et orkester spille melodier fra de forskellige deltagende lande og vore aktive deltagere blive forestillet for forsamlingen.

Den tyske komité regner med, at Nordisk Kirkestævne vil samle ca. 70.000 tyskere. Fra Norden har allerede 300 meldt sig *inden* vi fik det endelige program og tilmeldingskortene. Det er en stor fordel, at vi har fået forskellige »dansksprogede« indslag. Nu vil også de, der ikke taler tysk, få en fuld oplevelse ud af det. Endelig er der jo en del busture med danske førere og særlige filmforestillinger. Det bliver (som ved kongressen i München) ikke muligt at være med til det hele. — Men selvom der er mange arrangementer er det komiteens store håb, at de nordiske gæster, gennem indkvarteringen blandt Hamborgs katolikker, skal få kontakter, der kan blive til gavn og glæde i fremtiden. Man regner med, at når familierne lærer hverandre at kende, vil venskaber, genbesøg og udveksling af religiøse erfaringer følge af sig selv. Mens vi i München spiste på en fælles restaurant, håber man her, at værtsfolk og gæster vil holde så meget sammen som muligt.

Paul d'Auchamp

Kirkestævnets vartegn

Køreplan og priser

Priser for deltagelse i de to arrangerede fællesrejser:

ab. København	100 kr.
ab. Rødby	60 kr.
ab. Århus	90 kr.
ab. Padborg	50 kr.

(Indbefatter togrejse og div. fællesomkostninger. - Priserne er beregnet efter en forudberegnet prisforhøjelse på 10 pct. — efter samråd med DSB.)

Medbring venligst Deres pas!

Køreplan for »sjællændere«.

17/6 Ab. København	13.40	(kr. 100)
Ab. Næstved	14.41 ^{*)}	
Ab. Nykøbing F	15.27 ^{*)}	
i Rødby Havn	16.15	
i Hamborg	20.00	
^{*)} Egen returbillet Rødby Havn-Hamborg kr. 60.		

20/6 Ab. Hamborg	18.20
Ab. Rødby Havn	21.15
i København	23.20

Eller

Ab. Rødby Havn	21.40
i Nykøbing F	22.09
i Næstved	23.20

Fællesbilletterne udgår fra København og Rødby Havn — men De kan stige på toget i Næstved eller Nykøbing F. med egen returbillet mellem pågældende by og Rødby Havn.

Køreplan for »jyder«.

17/6 Ab. Århus	14.20	(kr. 90)
Ab. Fredericia	15.42 ^{*)}	
Ab. Kolding	15.58 ^{*)}	
Ab. Padborg	16.59	
i Hamborg	19.53	
^{*)} Egen returbillet Padborg-Hamborg kr. 50.		
20/6 Ab. Hamborg	18.32	
i Padborg	21.20	
i Kolding	22.38	
i Fredericia	23.02	
i Århus	00.45	

Som ovenfor: Fællesbilletterne udgår fra Århus og Padborg. De kan stige på toget i Fredericia og Kolding — men De må selv løse returbilletten fra pågældende station til Padborg.

Paul d'Auchamp

FRIHED FOR LOKE SÅVEL SOM FOR THOR

Af Gunnel Vallquist

Forfatterinden Gunnel Vallquist skriver i St. Olav:

»Rygtet om en storm i det høje nord – en storm mod liturgireformen – er nået helt ned til Middelhavets kyster. Man kæmper for at få lov til at beholde latinen i messen – man føler sig fremmed i en kirke, der taler ens modersmål.

Jeg skal ikke diskutere denne følelse – den kan lige så lidt diskuteres som andre følelser kan det. Ligesom millioner af mennesker i århundreder har følt sig fremmede i en latintalende kirke, er der nu et lille antal katolikker, der føler sig fremmede over for modersmålet i messen.

Men behøver det egentlig at være et problem? I den for hele kirken udfærdigede forordning står der, at modersmålet *kan* anvendes; der står ikke, at det *skal* anvendes. At kirken har anvendt en så elastisk udtryksmåde beror naturligvis på, at man er imod tvang, og at man er klar over, at der kan opstå vanskeligheder.

At sådanne vanskeligheder netop opstår i Skandinavien i vort katolske mindretalsmiljø er ganske naturligt. Hvad man end ellers mener om mindretalsproblemer og deres løsning, burde det være muligt at værne og respektere alles behov på et så centralt religiøst område som den fælles tilbedelse. Der er i så godt som enhver katolsk kirke mulighed for at fejre en messe på latin ved siden af messen eller messerne på modersmålet. Kirken tillader begge dele.

De nye bestemmelser er blevet til for folkets skyld. Hvis de forårsager uro og vantrivsel hos folket eller hos en del af det, er resultatet i modstrid med selve hensigten med reformen, med selve dens ånd. Sproget i gudstjenesten reformeres, fordi det ikke må være en hindring. Skal det så blive til en ny hindring?

Det er en tanke der i allerhøjeste grad byder en imod, at konciliet, som skulle bringe frihed og rigdom ind i vort kristne liv, skulle få til følge, at en minoritet føler sig tvunget, når det ikke drejer sig om et moralsk imperativ. Det var vel ikke meningen med konciliet, at en formalisme skulle afløses af en anden, en ufrihed af en anden, et diktat af et andet? I så

fald har vi intet lært og intet vundet.

Vi har en bibeltekst, der passer til situationen, nemlig: Romerbrevet 14, 13-21.«

LOKE ELLER THOR?

Af J. Bolt-Jørgensen

Med fare for at blive rubriceret som en konservativ og reaktionær konvertit vil jeg give udtryk for nogle tanker, som jeg ved deles af andre, men som kun i ringe grad er bragt til udtryk. Det gøres i håb om, at det endnu er muligt at bidrage positivt til de overvejelser om messens nye udformning, som formentlig endnu finder sted.

Den konservative holdning skal straks vedgås, men den indtages ud fra den betragtning, at det er risikabelt at kassere værdier, før man kan erstatte dem med noget, der har endnu større værdi.

Jeg tænker især på, hvorledes man gradvis har reduceret messens indledning.

For 8-9 år siden var det for eksempel almindelig skik at indlede messen med at bestænke menigheden med vievand.

Festligt skred præsten ledsaget af messetjenere ned igennem kirken og gav os alle en håndgribelig velkomst, som indeholdt en smuk og let fattelig symbolik, ledsaget af korets skønne strofer »Asperges me«.

Gik man til en reciteret messe, oplevede man »Psalme Judica« i alle svarene til præsten. Ordene »Quia tu es, Deus, fortitúdo mea« (Thi du, Gud, er min styrke) og det senere »Spera in Deo« (Håb på Gud) kunne næppe undgå at præge sindet og forme menighedens holdning til den efterfølgende gudsdyrkelse.

Forkortelsen af messens slutning har vel ikke helt tilsvarende betydning, men med slutningsevangeliets udeladelse mistede messen atter et storslået og universelt betonet læsestykke.

Tilsvarende kan det heller ikke overses, at dengang slutningsbønnen i den stille messe forsvandt, – den som begyndte med »Hil Dig Maria« og pompøst sluttede med »Nedstyrt ved Guds kraft... som færdes i verden til sjælenes fordærv« – tabte man atter noget ret væsentligt og livsnært.

– Jeg savnede nu slutningsevangeliet, George.

– Der er mange, der aldrig har lagt mærke til, at det var der.

Ja, hermed er det meste sagt. Stykke for stykke forsvandt betydende og smukke messetekster og intet trådte i stedet. Disse forkortelser bragte ingen fornyelse. I sin nuværende form råber tomrummene simpelt hen på noget kraftfuldt, som på ny kan give messen en betydningsfuld indledning og afslutning. Det synes, som om man ikke er klar over, at moderne mennesker skal rykkes ud af deres baner, når de kommer i kirke.

Dagliglivet med hastværk og time-lige bekymringer kræver kraftige midler for at fortrænges, og det er nødvendigt, at noget sådant sker, hvis Kirkens tale overhovedet skal nå menigheden. Og – dette være sagt i tide – salmesang gør det ikke. Salmesangen fører højst til en køn og problem-løs nydelse, måske til en vis betragtning, men aldrig til den koncentration, som er nødvendig for oplevelsen.

J. Bolt-Jørgensen

SKAL VI HAVE SALMER UDEN RIM?

Af Verner Nielsen

Der er skrevet meget i Katolsk Ugeblad i den senere tid om hvordan de nye salmer skal være, som taler bedst til nutidsmennesket. Skal det være rimløse digte, som de moderne digtere skriver, men de ældre digtere skrev

jo ind imellem også disse rimløse og rytmeløse digte. Ja, hvad skal det være? Man siger jo, at det er popdigterne, der skriver med rim og rytmer. Lad os nu se nærmere på formen. En salme skal synges af menigheden, og den må ikke være for svær at synges. Et rim- og rytmeløst digt har ingen vers, altså må der en stor melodi til for at dække hele digtet, og denne form er ikke meget populær hos menigheden. De kan lide at synges salmer med vers, hvor melodien går igen i alle versene. Når en tekst skal presses i denne form, ja, så kan sproget tit virke meget kunstigt selv hos den store Grundtvig for eksempel. Nu har jeg, en meget lille Grundtvig, forsøgt et eksperiment. Jeg har i al min ubeskedenhed skrevet mange digte og har af og til haft nogle i Katolsk Ugeblad; men alle disse digte har været efter den traditionelle art for eksempel:

Min sjæl. Lov Herren!

(Davids salme 146)

Ja, jeg vil Herren prise,
mens jeg er her på jord,
med salmer vil jeg vise
Guds værk i simple ord.
Ej jordens fyrsteskarer
er nogen lovsang værd.
Kun Gud kan liv bevare
den sjæl, som han har kær.

Nu har jeg så lavet en ny slags salme, som har vers som ovenstående men ikke rim. Rytmen er den samme, som det nævnte vers, og salmen, der har vers, kan synges på samme måde. Der behøver kun at være en melodi til det første vers, de andre vers kan synges på samme. Salmen lyder sådan i den nye form:

Jeg vil Gud Herren prise,
mens jeg endnu er til,
med salmens ord og toner,
indtil mit liv er endt.
Tro ej på jordens hersker,
han frelser ej din sjæl.
Han er fra jorden kommet,
hans storhed svinder hen.

Velsignet du kan være,
som stoler fast på Gud.
Han er alverdens skaber,
hans magtbud – kærlighed.
Han skaffer ret til alle,
som lider vold og skam.
Han mætter sultne munde
og løser fangers jern.

Gud åbner blindes øjne;
han trøster os i nød.

Enhver der øver retfærd,
han er Gud Herrens ven.
Vor Gud bevarer alle,
som fremmed er på vej,
og enker, faderløse,
fortrykte står ham nær.

Halleluja skal lyde
fra jord til himlens bo,
en lovsangs tonebud
fra slægt til slægt skal bringes,
sit folk til evig tid
Gud Herren skal regere
Halleluja o Herre.
Du Zions store Gud.

Rytmen går klart igennem alle vers, som det nævnte vers med rytme og rim. Sproget kan virke friere i det rimløse vers og derved mere forståeligt for det almindelige menneske. Versene behøver heller ikke at stå som forannævnt, de kan passes ind, som der nu er plads til i en salmebog. Noget kan eventuelt fremhæves mere end andet på særskilt linie som i det sidste vers. Det vigtigste er, at formen holdes fast i hvert vers.

Verner Nielsen

■ DEN MODERNE KATOLICISMES INDERSTE VÆSEN

I det amerikanske »Ave Maria« formlerer fader William J. Jacobs nogle svar på aktuelle spørgsmål:

De inderste ideer i moderne katolicisme forekommer mig at være følgende:

1) Vi bliver mere opmærksomme på betydningen af vort medlemskab i Kristi mystiske legeme, Gudsfolket. Dette fører os til at lægge mere vægt på gudsdyrkelse i fællesskab og på engagering i apostolatet.

2) Vi har genopdaget rigdommene i den hellige Skrift og søger nu at lade os føre og nære af Guds ord, særlig gennem liturgien og læsning af Bibelen.

3) Vi har fået et nyt blik for Kristi person og for det faktum, at tro virkelig betyder fuld overgivelse til ham.

4) Vi søger at fastholde og uddybe denne overgivelse ved det virkelige møde med ham i liturgien. Messen og sakramenterne er midlerne til dette møde og bør være centrum i vort liv,

kilder til nåde, drivkraften i vor opdragelse til kristne.

5) Ved nåden, vi modtager, og belæringen i det liturgiske liv bliver næste skridt vor engagering i apostolatet, spredningen af det glade budskab til andre.

6) Forløsning og skabelse er fortløbende processer med, i og gennem Kristus, og vi har personlige roller i dem både som enkelte individer og som menighed.

7) Hvis vi tager de ovennævnte punkter alvorligt, vinder vi stor frihed sammen med de store forpligtelser, når vi går i gang med at genoprette alle ting i Kristus.

8) Vi tænker ikke på verden og det materielle som noget ondt, vi skal undgå og holde os borte fra, men som ting, der skal omformes for Guds kærligheds skyld.

9) Hele menneskeheden og al dens behov må ligge os meget på sinde. Vi må finde Kristus i vore medmennesker og bringe Kristus til dem.

På en mere praktisk og direkte måde udtrykker den amerikanske præst det sådan:

1) Vi må til at lægge mindre vægt på en slags »Gud og min sjæl«-religion end på de kristnes samfund i alle faser, handlinger og behov.

2) Vi kan godt rydde mange pietistiske øvelser og udvendige former af vejen sammen med visse uliturgiske og perifere fromhedsøvelser.

3) Vi bør holde op med at gemme os væk fra verden og i stedet dykke ned i den – naturligvis af virkelig religiøse grunde.

4) Vi bør blive mindre indadvendte og negativistiske i vort religiøse og moralske liv og blive mere positive, mere udadrettede, mere prægede af godhed.

5) Den såkaldte »opbyggelige læsning« fra fordums tider er ikke til megen nytte i forbindelse med Kirkens fornyelse.

6) Vi skal gå ud på torvet og vidne om Kristus og ikke nøjes med passiv tilbedelse i Kirken.

■ SAGT PÅ KONCILET

Rundskrivelsen »Mater et Magistra« er blevet meget mere indgående studeret af kommunisterne end af visse biskopper.

Mgr. Pogacnik (Jugoslavien)

Bare vi kunne holde vore koncil møder i sort præstedragt!

Mgr. Golland (Brasilien)

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff
Murermester
Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester
Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Handelsbanken i Nakskov

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank
Nytov, Nakskov. Tlf. 7
Horslunde - Birket - Vesterborg

Chr. Steffensen

Herreekvipering
Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

GIV BØGER
som gaver

Richard Jensens boghandel

Østre Boulevard 1, Nakskov
Telefon 1421

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telf. 85 01 32
Autoriseret elektro installatør

Aalborg

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Tlf. 2 88 88
El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Fiskehallen

Kastervej 57, Aalborg
Telefon 3 44 84

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes
Reberbansgade 37
Aalborg - Tlf. 2 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Tlf. 2 03 01

Murermester- og entreprenørfør.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2
Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebrogsvej 21, Aalborg
Tlf. 2 41 29
Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg
Telefon 2 69 13
Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

København

Drost & Rye Petersen

Heimdalsgade 4-6, København N
Tlf. Taga 5353
Centralvarme
Sanitet - Vandanlæg

Sparekassen for Lyngby og Omegn

Oliefy

Centralvarme

Brændselsolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389

Vanløse

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

B. Vranov, glarmester
Rantzausgade 14,
Københ. N. Tlf. 35 17 02
Specialitet: Blyindfatning

Kaj Uth

Snedkermester

Hyldegaardsvej 14-16
Ordrup, Tlf. 10225
Privat adr.: Nymosevej 14,
Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen
Telefon 95 00 36
Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermester

Dybbølsvej 17,
København V.
Tlf. Vester 7001 og 8581

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V.
Tlf. CE 7840 og 1254

Hvad er besættelse?

Dino Buzzati: *Besættelse*
 Det Schønbergske Forlag
 240 sider - kr. 19,75

Besættelse er det fænomen, hvorved en menneskelig personlighed bliver taget i besiddelse af en fremmed ånd. Dette er netop temaet i den italienske forfatter *Dino Buzzatis* nyeste roman, den første, der er blevet oversat til dansk. Efter at have læst den, vil jeg bestemt håbe, at det ikke bliver den sidste. Titlen og omslaget lugter af spekulation, men det er nu også det eneste, der gør det.

Den besatte er en milanesisk arkitekt, Antonio Dorigo, og den besættende ånd er en call girl, Laide. I begyndelsen er det en rent erotisk besættelse, men efterhånden udvikler det sig for Dorigos vedkommende til noget, der har karakter af kærlighed. Indtil da et ret banalt indhold, men handlingen drives dygtigt videre ved spændingen mellem de to holdninger, som Dorigo indtager over for Laide. Den ene, bestemt af hans bevidsthed om, at hun er en simpel luder – den anden af, at hun trods alt er uskyldig og ren, altså et værdigt mål for hans kærlighed.

»Uroen, tørsten, angsten, forskrækkelsen, jalousien, utålmodigheden, desperationen. Kærligheden.« – Alle disse momenter udspilles og gennemleves omkring Laides figur i en fortættet atmosfære af synd og uskyld. Laide er nemlig på den ene side amoralisk af karakter, men samtidig synes hendes erhvervsmæssige forhold til »kærligheden« ikke at have ødelagt hendes menneskelige væsen. Det er, som om begreberne ond og god ikke kan bruges om hende.

Dino Buzzati

»Besættelse« er som antydnet en god roman; den er fængslende i beskrivelsen – skarpsindig i analysen. Buzzati forholder sig kritisk over for sine personer, deres tilværelse og det samfund, de lever i. Således bliver Dorigos dobbeltmoral blotlagt, og han kommer selv til at vride sig under dens konventioner. Buzzati udstiller ikke sine personer for at fælde en moralsk dom over dem, men søger snarere at komme til en forståelse af dem, og der er flere tilbøb til en forklaring. Således begrundes Dorigos noget »perverse« forhold til kvinder som en konsekvens af hans opdragelse.

»Besættelse« er en bog om kærlighed og begær, om jalousiens væsen, og den er i egentlig forstand bekræftende og moralsk, fordi læseren ikke lades i tvivl om, at mennesket er mere end et dyr, og et begærs tilfredsstillelse ikke er nok for en menneskelig eksistens.

bej.

Redelige betragtninger

Knud Hee Andersen og Hilmar Ødum:
På opdagelse i naturen.

Unitas Forlag.

260 sider — ill. — kr. 22,50.

»Det er formålet med denne bog at sætte læseren i gang med at iagttage og forstå naturen,« skriver forfatterne i forordet, og jeg mener, at den til fulde når dette mål.

Bogen er et forsøg på at skærpe vor iagttagelsesevne, vor forståelse og vor oplevelse af naturen som helhed; men dette kan kun ske, ved at man har en god portion viden om naturens forskellige elementer. Og det er netop sådan viden, denne bog kan bibringe én, ikke den meget specielle, men en god del ud over det mest elementære.

Bogen er pædagogisk set bygget godt op. Den gennemgår således en bestemt landskabsform eller årstid med dens forskellige indhold af dyre- og planteliv, og ved denne opbygning opfordrer den netop læseren til at forsøge at gøre tilsvarende iagttagelser. Den henvender sig først og fremmest til ungdommen, men også andre kan sikkert få udbytte af den, og for de unges vedkommende kan den blive et udmærket supplement til skolens naturhistorieundervisning.

For at fastholde bogens sigte mod en helhedsforståelse af naturen, slutter den med nogle naturfilosofiske betragtninger, hvori det religiøse også får en fremskudt plads. I denne

sammenhæng citeres Pascal, Bibelen, Darwin, Augustin og flere andre. Mennesket bliver her placeret i sin naturmæssige sammenhæng, og forholdet mellem en religiøs og en naturvidenskabelig forståelse af naturen tages op til drøftelse. I denne forbindelse skal følgende citat nævnes: »Der er ingen modsigelse mellem Bibelens religiøse indhold og den moderne videnskab.«

Disse betragtninger er helt igenem redelige. De er klart og enkelt formuleret. Man kan være sagligt uenig med forfatterne i deres overvejelser, men det er bestemt prisværdigt, at man i denne bog også kan få stof til eftertanke med hensyn til menneskets stilling i omverden og dets relation til Gud. Bogen slutter med følgende ord: »Men jeg tror alligevel på, at Guds hensigt med os er bag det alt sammen, og jo mere jeg fordyber mig i skaberværket, des mere må jeg undres og takke.«

bej.

Irsk messe med dobbelt effekt

Søndag den 7. marts indførtes modersmålet officielt i messeliturgen i alle nationers romersk-katolske kirker. Således også i republikken Eire, hvor imidlertid det ejendommelige paradoks gør sig gældende, at skønt det daglige omgangssprog er engelsk, som alle taler og forstår, så er modersmålet den gamle gæliske sprogart irsk, som kun de færreste irlændere mestrer, og endnu færre benytter sig af til daglig.

Irsk er obligatorisk skolefag i Eire, og navnlig den patriotiske sprogorganisation Gaelic League har gjort en stor indsats for at udbrede det irske modersmål – dog indtil videre uden synderligt held. Det er en offentlig hemmelighed på den grønne ø, at mange irlændere ikke forstår irsk stort bedre end latin, og at de ikke forstår latin stort bedre end alle an-

Fortsættes side 19

Benzon's
Begravelsesforretning
 Aut. katolsk bedemand
 * 34 46 01
 Begravelser og bisættelser ordnes
 for alle trossamfund
 Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

FORSIKRINGS COMPAGNIET FOR KONGERIGET DANMARK A/S

☆

Hovedkontor:
St. Kongensgade 68, København K
Telefon Central 10.093
Minerva 6999

Mogens Larsen

Ramshered 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Ansgars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

I/S Søndermarks Møbelfabrik

v/ Chr. Søndermark
& Mogens Jørgensen
Tarm. Tlf. (07 24) 168 - 188

Fremstilling af:
Skolemøbler
Skolekøkkeninventar
Fysikinventar
Efter ønske tilsender vi
Dem gerne
brochure og prisliste

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Saniteetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

KSK

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

AMAGERBANKEN
AKTIESELSKAB

Banken der dækker hele Amager

H. S. Friis Malermester

Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

Støt vore annoncører

MENNESKER

For at kunne sige nej...

Han vidste såmænd ikke mere, hvordan det var begyndt. Formodentlig, fordi han trængte til at glemme: fattigdom og elendighed, sin kones sygdom, børnenes stivtind, en eller anden mandarins tilfældige skalten og valten med en lille kinesisk risbondes tilværelse —. Der er så meget, som får et menneske til at ønske at glemme. Men *Marc Ki* spurgte tit sig selv, hvordan det trods alt var kommet så vidt med ham, at han aldrig mere havde kraft til at sige nej til opiumspiben! Han var kristen. Alligevel kunne han ikke sige nej. Forestil Dem — en risbonde et eller andet sted i det umådelige Kina, på vej hjem til en syg kone og mange børn, der ville noget helt andet —. Solen var ved at glide ned under horisonten, og hans gamle stråhat var rutschet om i nakken. Han stirrede op mod himlen og spejdede efter et tegn på regn — hans ris trængte så hårdt, og den var ikke alene hans, men tolv andre munde. Han gik og bad om, at han måtte få kraft til at lade være med at ryge opium.

— Barmhjertige Gud, du alene ved, at jeg aldrig har villet denne forbandede opiumspibe, og dog må jeg skaffe mig opium, hvad det så skal koste. Vi er tretten hjemme, Herre, ligesom du og dine følgesvende, da du gik på jorden, og den trettende forrådte dig. Hvordan kan det være, Herre, at den sølle risbonde *Marc Ki* altid midt i sin opiumsrus kommer til at tænke på denne Judas, der forrådte dig ligesom jeg? Du ved dog, at han slet ikke vil det, tværtimod. *Marc Ki* ønsker intet mere brændende end at komme dig et skridt nærmere dag for dag. Judas forrådte dig, Herre, men se engang, *Marc Ki* vil intet hellere end gøre det godt igen — ræk ham din hånd og led ham, vis ham hans fejl og hjælp ham at blive herre over dem. Se, hvor mange der ser hen til *Marc Ki* som den, der skal skaffe dem det daglige brød: kone, børn og børnebørn. Giv ham kraft til blot én eneste gang at sige nej. Skænk ham én eneste gang denne kraft.

Marc Ki måtte vente på denne kraft til sit tresindstyvende år. Da blev han

og hans familie fanget af banditter og ført til randen af rismarken. De spurgte ham, om han ville afsværge sin tro og rette sine anstrengelser mod sit land i stedet for mod himlen. Nej, sagde han. De blev halshugget med krumsabel alle sammen, sidst Marc Ki.

Han var en god mand, han havde kun ét svagt punkt i sit liv.

Den 17. april 1955 blev han saligkåret af pave Pius XII som en af de martyrer, der kæmpede livet igennem med sig selv for at kunne sige nej. *Lambert Swarts.*

Irsk messe

Fortsat fra side 17

dre katolikker. Derfor synes modersmålets indførelse i messeliturgen ikke umiddelbart at være nogen større gevinst netop der. Men irlænderne er som bekendt flittige kirkegængere og elsker paradokser. Derfor kan de irske messer på længere sigt vise sig at have en god dobbelt effekt, der tjener både religionen og den nationale patriotisme. Ved at indføre modersmålet på et vitalt område, som alle er fortrolige med i den irske tilværelse, øges naturligvis forståelsen for det irske sprog, og denne øgede forståelse vil utvivlsomt virke tilbage på forståelsen af selve messen og tillige medvirke til øget anvendelse af irsk på andre områder.

At man i Irland gør sig tanker i den retning, synes at fremgå af den kendsgerning, at franciskanerne på Gormanston-kollegiet i County Meath med statsstøtte åbnede et nyt irsk sprogcenter, umiddelbart efter at den første messe på modersmålet var fejret på Gormanston. Denne messe celebreredes i øvrigt af den irske primas, kardinal Conway, i overværelse af præsident de Valera m.fl. og blev transmitteret af det irske fjernsyn.

NYE FILM

(Forts. fra bagsiden)

Huset på klippen

Kærlighed må være det styrende princip i al børneopdragelse. Hvor alle materielle forhold i øvrigt er i orden, men kærligheden savnes, bliver barnet goldt som en have, der savner den nærende muld. Ingen andre motiver kan med frugtbart menneskeligt resultat erstatte kærligheden.

En 16-årig pige, Laurel (Hayley Mills) er som lille blevet taget fra sin mor, der er fraskilt og atter gift. Laurel bor nu på et landsted på en excentriske bedstemoder, mrs. St. Maugham (Edith Evans). Til huset kommer en ny guvernante, miss Ma-

drigal (Deborah Kerr), som skal tage sig af pigen. Miss Madrigal nægter at udtale sig om sin fortid. Til sidst opdager Laurel dog ved et sammenstød, at miss Madrigal er den samme som den kvinde, der for år tilbage blev dømt til døden for mord, men senere benådet.

Laurel er hysterisk, hendes længsel efter kærlighed har indkapslet sig i en sygelig tilstand af menneskefjendskhed og søgen efter at gøre sig interessant. Hun omgiver sig med et kompleks af løgne om sin egen mor, bibragt hende af bedstemoderen, som i foragt for Laurels mor ikke skyer nogen midler for at beholde pigebarneret hos sig. Laurel søger af al magt at genere miss Madrigal og få hende »afsløret« på en eller anden måde. Miss Madrigal, der formelig genkender sit tidligere jeg i pigebarneret, søger at hjælpe hende, først ved »afskræmning« af skallen omkring hende – til sidst ved at få hende bragt tilbage til sin mor. Den gradvise »forløsning« af Laurel kan forekomme lidt langtrukket. Pigens mærkelige opførsel er ikke hele tiden sandsynlig, hun må være født psykopat for at kunne opføre sig, som hun gør i begyndelsen af filmen. Sine steder leverer Hayley Mills et ganske gribende og ægte billede af det splittede barnesind og af den fortvivlelse, den i virkeligheden dækker. Deborah Kerr som guvernanten virker overbevisende i sin kølige, sammenbidte skønhed. John Mills og Edith Evans, som henholdsvis den ydmyge tjener og den excentriske bedstemoder er nok filmens mest troværdige skikkelser.

Filmene er hverken god – eller dårlig, dens problemstilling er god og interessant, men de filmiske udenværker svarer ikke hele tiden hertil. Værket er på sin vis en oplevelse, men ikke det store, der kunne komme ud af så aktuelt et motiv. *NBP*

Originaltitel: *The Chalk Garden*

Instruktør: *Ronald Neame*

Johannes Kirkens byggefond

Det har været en glæde at modtage mange bestillinger på mærkater og løfter om hjælp af den ene og den anden art. Vi håber dog, at der i den kommende til vil være mange, der melder sig til arbejdet især for perioden efter den 1. juni.

Med venlig hilsen og tak.

Paul d'Auchamp, præst, Søborg.
Andersen Nexø Vej 10. Tlf. 69 03 01.

Redaktionelt

Min artikel »Viljestyrke og kolde brusebade« har forårsaget en del reaktioner af vidt forskellig art. Nogle har været glade for artiklen, og andre har været chokerede over en lille ironisk passus: »De er måske blevet undervist af søstre, nonner, og så er der jo ikke noget at sige til, at De ikke kan svare.« Det var et citat af en mening, som ofte udtrykkes og med urette. Ideen med artiklen er, at man ikke kan skyde på nogen, hverken elever eller religionslærere – og søstre må henregnes til den sidste kategori. – Jeg sidder i flere udvalg sammen med søstre, hvor vi i fællesskab i vort ansigts sved prøver at finde nye veje inden for religionsundervisningen. Jeg har en dyb respekt for den indsats, søstre yder og kunne følgelig aldrig finde på at skyde på mine kolleger i religionsundervisningen. Derfor disse linjer.

Jørgen Hviid

Vi beklager en fejl i billedteksten til artiklen om Øm i Ugebladet nr. 9. Der stod, at Øm i middelalderen var et katolsk valfartscenter. Det skulle naturligvis være »centrum for katolsk åndsliv«.

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-

på sygehjemmet ..... kr. 690,-

DE SYGES KATOLSKE FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON
Barsehøj 25, Hellerup
Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN
Bredgade 69, Kbhvn. K.
Tlf. PA 2539

Leoparden

»Leoparden« er en god underholdningsfilm i dette ords bedste betydning. Den er en filmatisering af Lampedusa's berømte roman af samme navn, og filmen er storslået i sin farve, vælde og rigdom.

Temaet – hvis man kan tale om et sådant – er aristokratiets begyndende undergang, og den centrale figur i Leoparden er fyrst Salina, som vi følger gennem en sommer under uroligheder og revolutioner på Garibaldi's tid. Fyrst Salina er en interessant figur, fordi vi her for en gangs skyld møder en aristokrat, der er virkelighedsnær og realist til fingerspidserne. Han er nemlig i den for ham kritiske situation hverken ultrarevolutionær eller stokreaktionær, men så realistisk, at han ser situationen i øjnene og – med æren i behold – indretter sig under de nye forhold. Handlingen i filmen er så rig, at en tilnærmelsesvis udtømmende beskrivelse af denne ikke er mulig.

»Leoparden« har alle ingredienser, som man kan forlange af god underholdning. Krigeriske, spændende og blodige optrin – stille, poetiske og farverige scener – romantik efter alle kunstens regler – og endelig en fin og gennemført skildring af et aristokratisk miljø med dets store paladser, middage og enorme fester.

Luchino Visconti – vel bedst kendt for sin film »Rocco og hans brødre« – der er instruktøren, yder i denne film en smuk hyldest til Siciliens historiske aristokrati i almindelighed og til Sicilien selv i særdeleshed. Da hele fyrst Salinas familie er forsamlet i en kirke, ser man disse mennesker, tilstøvede efter en lang rejse, gennem et gråt røgelsesslø, således at tilskueren ikke lades i tvivl om, at han betragter en udlevet og uddøende samfundsklasse. Visconti har dog også humoren i behold, og man er vidne til flere særdeles vittige optrin. Det eneste, man kan beklage, er, at der ikke er nogen klar og tydelig sammenhæng i filmen, og at klipningen flere steder ikke er alt for god.

Den meget store rollebesætning indeholder flere populære skuespillere. Burt Lancaster ses i rollen som fyrst Calina. Hans ydre, hans beherskede og overlegne optræden, hans venlige

og humorprægede væremåde gør, at tilskueren helt fornemmer, at det er en ægtefødt aristokrat, man har for sig på lærredet. Claudi Cardinale er filmens blomst. Hendes skønhed, hendes indtagende og alligevel ambitiøse væsen gør, at man fuldt ud accepterer, at hun – til trods for sin borgerlige herkomst – i den grad bliver fejret i de aristokratiske kredse. Alain Delon ses i rollen som fyrst Salinas nevø. Med sin barske charme og med eventyrlysten i blodet peger han

fremad i tiden. Endelig skal Romolo Valli nævnes, fordi han mere end nogen anden sørger for, at man morer sig. Han er nemlig virkelig god i rollen som fyrst Salinas huspræst – en figur, der er præget af en gudbenådet naivitet og en næsten komisk bornerthed.

bej.

Originaltitel: *The Leopard*
Instruktør: *Luchino Visconti*
Helaftensfilm

Rubrikken fortsættes side 19

Ugens tv og radio (21. - 27. marts)

SØNDAG	19.35	TV	Reportage om danske U-landsfrivillige.
	21.20	P 1	Prædikerens bog læst af John Hahn-Petersen.
	21.20	TV	De arbejdsløse sjæle. Europa år 2000.
MANDAG	20.00	P 1	Kina. Helaftensudsendelse.
	20.40	TV	Jorden skælver. Viscontis film fra 1948.
TIRSDAG	19.05	P 2	Filmkronik med bl.a. Bjørn Rasmussen.
	21.10	TV	Horisont. Udenrigsmagasin.
ONSDAG	16.20	P 1	Med Trine og Karsten i Indien. Knud Wissum.
TORSDAG	19.00	P 1	Familieliv i Europa. 1. Italien.
	20.55	TV	Harold Pinter: Te-selskab. Eurovision.
FREDAG	19.20	P 1	Kirkeligt magasin.
	21.05	TV	Edvard Munchs verden. Tilrettelagt af Ole Sarvig.
	21.30	TV	Filmorientering. Bjørn Rasmussen.
LØRDAG	10.15	P 1	De orientalske kirker. 1. Bjørn Højbo og Christian Høltzer.
	20.20	TV	Causeri om Frankrig af Flemming Madsen.

Med »Den store ulv kalder« (*Father Goose*) har vi for en gangs skyld en underholdningsfilm for hele familien. Den er både morsom og spændende og særdeles velspillet. På billedet ses Cary Grant og Leslie Caron i en festlig scene.

Shakespeares dramaer i almindelighed og »Hamlet« i særdeleshed har noget at sige alle mennesker til alle tider. Da Shakespeare samtidig har vist sig særdeles velegnet til film, imødeses enhver Shakespeare-filmatisering med stor opmærksomhed. Den sovjetiske »Hamlet«, der netop har haft premiere i København og hvorfra nedenstående billede er hentet, er en stor oplevelse. Læs herom på side 10.

katolsk ugeblad 13

26. MARTS 1965
113. ÅRGANG

Koncilet ændrer forholdene i Spanien

Søren Kierkegaard
og fuglene

Debat om fødselskontrol i
den engelsktalende verden

Er dialog med kommunisterne mulig?

Hamlet i levende fortolkning

Apropos liturgireformen:

Om at stå eller knæle

Nedenstående læserbrev samt vort svar omhandler nogle spørgsmål, der for tiden optager os alle, og har derfor fået en fremtrædende plads på Ugebladets »aktuelle« sider. Vi henviser i øvrigt til endnu et aktuelt problem under »Spørgehjørnet« på side 6.

Jeg kan ikke påstå, at jeg er begejstret for de liturgiske reformer, men min stakkels svage hjerne siger mig, at de er nødvendige, og af troskab mod kirken prøver jeg ærligt at være med for fællesskabets skyld. Men så må disse reformer også i det mindste være et fremskridt og ikke en tilbagegang. De danske tekster virker som en tilbagegang sprogligt set, men det er en tilbagegang, der er uomgængelig nødvendig, hvis vi skal nå videre – derfor finder jeg mig i dem. Men nu har man i vort sogn fundet på noget, som efter min mening i hvert fald kun er en unødigt tilbagegang. Nu må vi nemlig ikke mere knæle, når vi modtager kommunionen – vi skal stå, og undertiden skal vi endda synge en salme, mens vi går til alters. Var den måde, vi plejede at gå til alters på, ikke mere andagtsfuld?

Nogle siger, at denne forandring er indført, for sådan gjorde man i oldkirken. Skal vi så ikke hellere begynde at tale græsk i kirken og afskaffe det elektriske lys, for sådan var det i oldkirken? Skærtorsdag aften lå apostlene til bords, da de modtog Kristi legeme. Var det så ikke bedre straks at vende tilbage til denne form? *J.P.*

SVAR:

Hvorfor skulle det være frommere at knæle end at stå? Katolske præster kommunikerer altid stående, mens præsterne i folkekirken knæler. Betyder det så, at de sidste er frommere end de første? Det afgørende er jo da den indre holdning, vi med legemet giver udtryk for... Men hvad udtrykker vi så ved at stå, som vi ikke lige så godt kan udtrykke ved at knæle?

Så længe man ikke forstår dette, må en sådan forandring virke unødigt for ikke ligefrem at sige skadelig. Jeg er bange for, at en del af de liturgiske reformer (i hvert fald nogle steder) endnu ikke bærer al den frugt, som de kunne, fordi man ikke har forberedt dem tilstrækkeligt, og fordi man ikke har forklaret dem så nøjagtigt og konkret, at menigheden kan

forstå dem og som følge deraf selv komme til at ønske dem. Præsterne overvurderer undertiden deres menighed. For dem er meningen med reformerne så klar, at de tror, at det hele er en selvfølge også for deres sognebørn, og derfor synes de ikke, det er nødvendigt at forklare dem nærmere. (Lad os ikke håbe, at det er en rest af den diktatormentalitet, som tidligere fik præster til egenmægtigt at bestemme alting. Den hører nemlig ikke hjemme i kirken.)

Men hvad er det for en grund, der er så indlysende, men som så mange almindelige kristne alligevel ikke kan få øje på? Det er klart, at det ikke er noget, vi gør for at glæde arkæologerne. Når vi står op under kommunionen, er det ikke, fordi de første kristne gjorde det, men fordi den grund, der fik dem til at gøre det, stadig gælder. Og denne grund er, at eukaristien er vandringsbrødet. Vi læser i 2. Mos. 12,11: »Når I spiser påskelammet, skal I have bælte om lænden, sko på fødderne og stav i hånden, og I skal spise det i største hast. Det er påske for Herren.« På Kristi tid spiste jøderne ikke mere påskelammet på denne måde. For dem var påskemåltidet snarere en mindefest end en umiddelbart forstående virkelighed. De befandt sig ikke mere på vej til det forjættede land – de boede allerede i det. Men sådan er det ikke med os. Vor situation svarer til hebræernes, da de var i Ægypten. Vandringsbrødet skal derfor normalt indtages på en måde, som minder os om det, der er den vigtigste hensigt med det.

De sidste århundreders eukaristiske fromhed har ensidigt fremdraget ét bestemt punkt inden for eukaristiens mysterium, nemlig realpræsensen, Kristi sande tilstedeværelse. Man har frem for alt gjort sakramentet til genstand for vor andagt. Og det er mere andægtigt at knæle end bare at stå. Man sidder under epistlen, står under evangeliet og knæler under forvandlingen. Men hvorfor har Kristus indstiftet eukaristien – hvorfor er han til stede under brødets og vinnens skikkelse? Det er ikke først og fremmest for at vi skal tilbede ham, men for at han kan tjene os til næring. Den bedste form for andagt er at respektere det, Kristus har villet. Og ved at tage imod ham stående, udtrykker vi vor vilje til først og fremmest at tage imod ham som vandringsbrød.

Men denne vandring på vej til Guds rige foregår ikke individuelt. Vi foretager den ikke hver for sig. Der er, om jeg så må sige, en egoistisk måde at gå til alters på. Jeg interesserer mig kun for, at Herren besøger lille mig, og jeg lukker mig helt inde i mig selv for at tage imod ham og krøller mig sammen for rigtig at nyde det, jeg har fået. For at nedkæmpe en alt for dominerende individualisme har man nogle steder gennemført en anden gammel skik – ikke fordi den er gammel, men fordi den er nyttig – nemlig at synge sammen, mens vi går til alters. Er det mindre fromt end at gå i tavshed? Benediktinerinderne på Åsebakken tager for eksempel deres bog og synger med, når de går til alters. Er de så mindre fromme af den grund? (De synger ganske vist på latin, men det har ikke noget med dette emne at gøre.)

Skal man da så ikke mere give udtryk for sin andagt til Kristus, der er personligt til stede i alterets sakramente? Selvfølgelig skal man det; men der er mange forskellige måder at gøre det på. Der er for eksempel den private taksigelsesbøn, som normalt finder sted efter messen, men som mange efterhånden synes at have glemt. De fleste har tilsyneladende henlagt den til selve kommunionsojeblikket, men der hører den ikke hjemme. Koncilets liturgiske konstitution understreger nødvendigheden af den private bøn, men den skal finde sted ved siden af og ikke under og i stedet for den liturgiske bøn.

Til slut vil jeg nævne endnu en sidste side af eukaristien som de levendes sakramente. Vi er opstået med Kristus og lever med ham, og derfor kan vi få del i hans legeme og blod. Man deler nemlig sakramenterne i to grupper: »de levendes« sakramenter, hvis modtagelse forudsætter, at vi har Guds liv i os, for eksempel eukaristien og firmelsen, og »de dødes« sakramenter, som skænker os Guds livet eller giver os det tilbage, for eksempel dåben og bodens sakramente. Normalt knæler vi i skriftestolen, og når vi siger til Kristus »Herre, jeg er ikke værdig til, at du går ind under mit tag«, men vi står, når vi skal tage imod eukaristiens, de opstandes brød, påskens sakramente.

Idealet ville være, om vi alle spontant havde fået øjnene op for dette. Så ville præsterne ikke behøve at opfordre os til at stå og til at synge under kommunionen. Så ville vi nemlig selv have fundet på det. Men selv om

Han tror, vi er sådan

Engelsk tv-mand påstår, at de fleste kristne har samme forestillinger om himmel og helvede, som var gældende i middelalderen.

Den engelske TV-producer Hugh Burnett vil provokere os til at tænke. Derfor har han fremstillet to fjernsynsprogrammer, som beregnes at ville fremkalde en sand syndflod af indignerede protester fra troende kristne, navnlig fra katolikker. Programmerne handler om himmel og helvede – eller rettere: hvad mr. Burnett mener, at hovedparten af kristne forestiller sig ved himmel og helvede. I første omgang er det sine landsmænd, han henvender sig til. Det sker over BBC i disse dage. Senere kan turen ved eventuel programudveksling eller -eksport komme til os. Programmerne har fællestitlen »Folklore of Christendom«. BBC udsender første del torsdag den 25. marts under titlen »The High Courts of Heaven« (Den himmelske Højesteret) og anden del dagen efter under titlen »The Cauldrons of Hell« (Helvedes kedler).

– Intet er så godt for en istågået religiøsitet som en portion ægte forargelse. Den får folk til at tænke, sætter dem i sving igen. Det er så sundt, hørte jeg for nylig en katolsk præst sige.

Mr. Burnetts produkt vil utvivlsomt forarge. Måske ikke så meget på grund af det, han vil sige med det, som på grund af den måde, han siger det på. Hugh Burnett er ingen mr. Hvemsomhelst. Man kan karakterisere ham som professionel provokatør. Det var ham, der stod bag den meget omtalte TV-serie »Face to Face«, hvis idé og praksis gik ud på at hente uforberedte folk ind foran snurrende TV-kameraer og her stille dem nærgående og overrumplende spørgsmål. Ofrenes reaktioner kunne i samme moment studeres af millioner af seere. Det kunne virke pinligt, selvudleverende, men var vel nær-

mest at opfatte som en storartet *practical joke*.

Udsendelsen »Folklore of Christendom« er mere end en practical joke. Der er ingen tvivl om, at mr. Burnett for alvor tror, at de fleste kristne den dag i dag anser himmel og helvede for at være rumligt placerbare steder – himlen beliggende et sted over skyerne, befolket med engle, helvede sandsynligvis i jordklodens glødende bug og tæt pakket med fordømte sjæle. Der findes i udsendelserne ingen antydning af en mere subtil kristen tankegang, selv om mr. Burnett siger, at han har brugt to år på forstudier af emnet og i den anledning har foretaget lange rejser, bl.a. til Italien, USA og den nordlige polarkreds. Han er personlig overbevist om, at de fleste kristnes tanker vedrørende himmel og helvede – i hvert fald for katolikkens vedkommende (og de udgør, siger de selv, 60 procent af alle kristne i verden, pointerer mr. Burnett) – ikke i vore dage er stort anderledes, end tilfældet var i middelalderen.

I helvede brænder fysisk ild. Det illustrerer Burnet bl.a. ved filmglimt af gruopvækkende vulkanske udbrud og glødende lavastrømme. Inden for samme påståede – eller virkelig forekommende – kristne forestillingskreds kommer udøbte børn direkte i helvede. Som billedmæssigt »bevis« på den frygt, kristne kan nære i den anledning, vises billeder af gravide kvinder, der får en underlivsindsprøjtning. Det skal være børn, der døbes, medens de endnu er i moderens liv, for at man kan sikre dem en himmelsk fremtid... osv. osv. osv.

Alle de gamle anskuelsesbilleder, som er forsøg på at anskueliggøre det uanskeligt, tages meget håndfast og noget spottende op af mr. Burnett og illustreres ved talrige glimt af store kunstneres religiøse malerier – Michelangelo, Giotto, Rubens, Brueghel m.fl. Folk har øjensynlig hængt sig i anskuelsesbillederne, som var de troværdige fotokopier af en fremtidig virkelighed. Det uanskeligt og

ubegribelige, som billederne vel skulle lede folk hen imod, ikke blot forbliver uanskeligt og ubegribeligt, men erstattes fuldstændig hos hovedparten af kristne – mener Hugh Burnett – af selve den indbildte og billedligt anskueliggjorte virkelighed.

Mr. Burnett kalder sig selv en agnostisk metodist. Han er ikke så lidt af en metodisk agnostiker. Det forstår man på denne baggrund så udmærket, for hvis det er kristent at tænke sådan, som Burnett i disse udsendelser hævder, at troende kristne tænker om himmel og helvede, er vi nok en del, der vil melde os som agnostikere. Det er så forsvindende lidt, vi reelt ved og kan vide om himmel og helvede – og dette lidt er en *troens* viden. Og en agnostiker er jo et menneske, der åbent erkender og erklærer, at han intet faktisk kan vide. Det forargelige ved disse udsendelser er derfor ikke, at mr. Burnett, selv forarget, vil destruere opfattelser, han anser for tåbelige – det er ofte gavnligt – men mere dette, at han tror, at moderne kristne nærer sådanne opfattelser. I den grad han har ret heri, skal intet bebrejdes ham. Han burde snarere have tak. Og hvad den provokerende fremstillingsmåde angår, kan man jo passende, hvis den vækker forargelse, holde sig hin katolske præsts ord in mente og benytte sig af lejligheden, mens man er rystet og sat i bevægelse, til at tænke nærmere over sine egne forestillinger om himmel og helvede. Det er jo det, mr. Burnett vil provokere os til. Hvorfor da ikke føje ham?

Mere forargeligt om end mindre tilgiveligt hos den store seerskare er det dog nok, at de ret langvarige udsendelser ikke kan kaldes godt fjernsynsstof. Det varer således næsten 50 minutter, før noget bevæger sig på skærmen. På det tidspunkt ser man så pilgrimme i Lourdes. Men programmerne består hovedsagelig af stille-billeder. En engelsk journalist, der overværede forpremierer, skriver desårsag i dagbladet »Daily Telegraph« (10. marts):

– Mange bliver muligvis foragede over programmernes grundtone. Men jeg formoder, at hovedparten af seerne enten vil lukke af eller dreje over på en anden kanal. Det bliver alt sammen noget af en ildprøve. »Ikke så meget et program, mere en måde at dø på...«

En udtalelse, der utvetydigt viser, at der dog er grænser for, hvad godt-folk foran TV-skærmen vil finde sig i af provokationer.

denne skik allerede er indført i Deres sogn, er der endnu tid til at levendegøre den indefra og til at få forandringen til at blive til et fremskridt.

V.D.

BBB

Dialogen - og dens svagheder

Dagbladet LAND OG FOLK bragte den 12. marts i stort udstyr en omtale af et brev til koncilmødrene fra en gruppe arbejderpræster. Dette brev er blevet udsendt som et særnummer af LABOR, der er de Unge katolske Arbejderes og Katolsk Arbejderaktions blad. Det ser således ud til, at der er ved at komme en dialog i stand mellem katolske kristne og danske kommunister. En sådan dialog må hilses med tilfredshed, samtidig med at man må gøre opmærksom på visse svagheder ved den, således som den er kommet i stand på baggrund af ovennævnte brev.

Tilfredshed for det første. Det er således af stor vigtighed i vor økumeniske tidsalder, at dialogen mellem kristne ikke overskygger dialogen med den ikke-kristne verden. Vi må ikke af lutter begejstring over de store fremskridt, der trods alt gøres inden for det fælleskristne samarbejde, glemme den kendsgerning, at Kristus udtrykkelig fremhævede de kristnes enhed som en betingelse for »at verden må tro« (Johannes 17,21).

Den ægte økumeniske indstilling bunder i virkeligheden i et fælles ønske om at ortodokse, protestantiske og katolske brødre må kunne tjene verden, som Kristus ville det. Derfor betonedes Johannes XXIII også så stærkt, at koncilets enhedsbestræbelser ikke måtte opfattes som en blok-dannelse vendt mod den ikke-kristne verden, men tværtimod skulle opfordre til samarbejde med alle mennesker af god vilje. Det synlige udtryk herfor var blandt andet modtagelsen af Khrustjofs datter og svigersøn i Rom.

Dette anerkendes også af LAND OG FOLK, der ordret skriver: »I den senere tid – både under denne og den forrige paves regering – har man set tegn på opbrud og brud med flere fortidige former og politiske opfattelser.«

Derimod fortsætter bladet: »Men om der er tale om en udvikling, som er båret af et reelt sindelagsskifte over for den aktive arbejderbevægelse, eller om der blot og bare er tale om taktiske tilpasninger, er det alt for tidligt at udtale sig.«

Denne kommentar viser klart svagheden ved den dialog, der er kommet i stand. Kommunister burde mere end andre være forsigtige med at tale om »taktiske tilpasninger«, når man kender partiets politik over for Kirken for eksempel i Sovjetunionen. Bladets opsætning af arbejderpræsternes brev er også temmelig negativ, især hvad angår billedvalget, der viser »kirkens pragt«. Så var partiets nu afsatte førstemand Khrustjof mere realistisk indstillet, når han skrev, at han var bevæget over at se Johannes XXIII bruge sin sidste kræfter på at forsøge at redde menneskeheden under Cuba-krisen, og at en sådan gestus var i stand til at inspirere selv dem, der betragter sig som katolicismens modpol.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CENtral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

KONCILET ÆNDRER DE SPANSKE FORHOLD

Af Manuel Mira

Det andet Vatikankoncil slår stærkt igennem i Spanien og ændrer ikke blot den katolske kirkes ydre fremtoning, men lader sig også fornemme i selve fundamenterne for det politiske og sociale liv.

Spaniens folk har været og er, efter at det blev samlet under dronning Isabella i det 15. århundrede, en nation af katolikker, men mange steder har det religiøse liv været ved at forkalke. For en halv snes år siden tænkte ingen i Spanien for alvor på emner som religiøs frihed og social retfærdighed.

Koncilet har ændret disse forhold. Faktisk har koncilet en om muligt større virkning i Spanien end i noget andet land i verden. På grund af de nære bånd, der knytter den katolske kirke og katolsk religiøsitet til hverdagslivet, vil konsekvenserne af koncilets virksomhed give sig klart til kende i landets økonomiske og sociale struktur, i skik og brug og selv i den politiske udvikling.

Det er ikke kun en vilje til forandring, der gør sig gældende her, men også pludselige ændringer. Da jeg kom tilbage til Spanien efter 11 års fravær, var en af de første, jeg interviewede, chefen for statens informationskontor, Carlos Sentis.

Jeg talte med Sentis om det vigtige i at bringe religiøse nyheder og om, hvorledes folk i mange lande viser øget interesse for sådanne. Sentis var ikke enig med mig. Han fortalte, at hans agentur leverede en del religiøse nyheder, men tilføjede: »måske for mange«.

Da vor samtale drejede over til emnet religiøs frihed, blev Sentis mere engageret. »Det er åbenbart, at De kommer fra USA«, sagde han, »her kan vi ikke tale om dette«.

Det er en kendsgerning, at man i dag kan tale om religiøs frihed i Spa-

Det gærer i Spanien. Overalt er kræfter i bevægelse for at ændre forholdene. En journalist, der efter 11 års udlændighed er vendt tilbage til Spanien, fortæller i denne artikel om den store indflydelse, Vatikanconcilet har på udviklingens gang i dette omstridte land. Det spanske folk har i århundreder følt sig tæt knyttet til den katolske kirke. Skal dette bånd bevares, er det nødvendigt, at kirken reform efterfølges af en reform af forholdene i Spanien.

nien. Få uger efter, at jeg havde talt med Sentis, var religiøs frihed i stort omfang emne for debat i den spanske presse. Pave Pauls udtalelser under den tredje samling: at spanierne ikke frygtede den religiøse friheds princip, offentliggjordes og blev genstand for megen opmærksomhed her.

En, der vender tilbage til Spanien nu, vil finde mange forandringer på mange andre områder i det religiøse og sociale liv. Katolsk Aktion og lægmandsorganisationerne har på bemærkelsesværdig måde fået nye kræfter og fornyet mod. Den katolske presse har haft stor fremgang og øver større indflydelse på det nationale liv. Verdslige aviser, der normalt forbigik de kirkelige nyheder, fremkommer nu med orienterende artikler (features) om koncilet og økumenikken.

En af de sorte pletter på den vestlige civilisation er tyrefægtningen. Spanierne kan med rette hævde, at udenlandske turister – selv fra lande, der taler stærkt imod den skrækkelige adspredelse – er med til at holde tyrefægtningen i live. At vi heller ikke på vore breddegrader behandler dyrene, som vi burde, viser fænomenet »tremmekalven«. Om koncilet vil være i stand til at skabe en sindelagsændring, der kommer dyrene i traditionelt katolske lande til gode, er et spørgsmål, som kun fremtiden vil kunne besvare. Hidtil har Kirken stået magtesløs, hvad tyrefægtningen angår. Spørgsmålet er her også, hvilket eksempel præsterne har vist.

De troende i Spanien deltager nu i den hellige messe på spansk, baskisk, katalonisk og galicisk. Sognelivet er fornyet, navnlig i de store byer. Forskelle i udførelsen af de religiøse ceremonier er eliminerede. Tidligt i februar gav tre præster frivilligt afkald på deres kanonisk sikrede »ejendomsforhold« over deres sogne for derved

at øge ærkebiskoppens frihed og evne til at gennemføre nye bestemmelser. Antikke særrettigheder som disse er ved at uddø.

På det sociale område gør katolske arbejderorganisationer sig gældende. Støttet af såvel lægfolk som gejstlige kan foreningerne opnå indkomstfor-

øgelser og en bedre repræsentation. Og de beskyldes ikke automatisk for at være kommunister.

Spanske katolikker er mere opmærksomme på de bånd, der knytter dem til kirken i den øvrige del af verden. Der er fornyet interesse for at hjælpe de fattige og sultende i verden, navnlig i Latinamerika.

Indtil for ganske nylig ignorerede selv fremskridtsvenlige katolikker de få protestanter, der levede side om side med dem – en mangel på interesse, der ikke just var særlig kristen. Nu er der – på grund af koncilet – en understrøm af interesse for alle ikke-katolske kirker. Der afholdes møder med repræsentanter for forskellige trosretninger, i de katolske kirker bedes der for de »adskilte brødre«, og den spanske regering har med det katolske hierarkis støtte en lov under forberedelse, som garanterer religiøse mindretalsgrupper fuldstændig frihed.

Der er personer i Spanien, som frygter, at den hurtige godkendelse af religiøse tolerancelove kan underminere den traditionelle tro og den forrang, den katolske kirke har i det offentlige liv. I sit nytårsbudskab prøvede den spanske regeringschef, generalissimo Francisco Franco, at berolige disse frygtssomme personer og gjorde ved samme lejlighed klart, at staten agter at rette sig efter Kirkens ønsker.

»Vi føler os overtydede om, at ved trofast at efterleve Kirkens ønsker følger vi det bedste spor hen mod det overnaturlige mål, der er sat for enhver af os,« sagde han. »Samtidig vil vi her på jorden opnå en form for sameksistens, der er i overensstemmelse med den kristne næstekærlighedsprincipper...«

Den religiøse dialog, som er skudt op i Spanien, har tjent som inspiration og eksempel for politisk sameksistens. Det indses nu mere klart, at borgere med forskellig baggrund og forskellige synspunkter kan nå til et harmonisk samliv. Således kan koncils indflydelse få en mærkbar virkning på den fredelige udvikling af et spansk demokrati.

Set på baggrund af disse eksempler får man næsten den tanke, at pave Johannes XXIII simpelt hen indkaldte koncilet for at ændre og forny Kirken og samfundet i Spanien. Selv om det faktisk ikke forholder sig sådan, forbliver det dog sandt, at Spanien har smægtet efter et sådant koncil.

Spanien vil fortsat være en nation med katolsk fortegn. Hvis Kirken

forny sig for at kunne eksistere i en moderne verden, kan Spanien ikke andet end følge med. Spanien har forhen været en nation af syndere og helgener. Nu er det – takket være koncilet – meget sandsynligt, at det lille antal helgener vil vokse og det store antal syndere formindskes, ligesom den spanske katolicisme fremover vil lide af færre defekter.

SPØRGE-HJØRNET

MENS VI VENTER

Mens vi med længsel og spænding venter på vores ny biskop, kunne det være interessant at få en redegørelse for fremgangsmåden ved et sådant valg.

Så vidt mig bekendt kommer selve udnævnelsen fra Rom, men der foreligger vel en slags indstilling fra bispedømmet om en eller flere egnede personer. Spørgsmålet lyder da: Hvem foretager denne indstilling?

Jeg har spurgt adskillige trosfæller om dette, men ingen ved det, og man nøjes med at antyde, at det nok er en hemmelighed – men det er det vel ikke?

Poul D. Schmidt,
Frederiksberg.

SVAR:

Naturligvis er det ikke hemmeligt. For at begrænse os til vort eget tilfælde er det den apostoliske delegat, der har til opgave at undersøge de mulige bispeemner og samle oplysninger om dem. Der er ingen faste regler for denne undersøgelse: delegaten kan spørge hvem som helst, præster som lægfolk, og hvis nogen mener, at han har noget at komme med, kan han altid henvende sig til ham. Ud fra de indhentede oplysninger sender delegaten en rapport til Rom med tre navne og oplysninger om de pågældende kandidater. Denne rapport følger et bestemt skema, som for en stor del kan føres tilbage til den tridentiske reform. Eftersom det drejer sig om at vælge ikke en kirkelig amtmand, men en sjælesørger og apostlenes efterfølger, lægger man større vægt på kandidaternes personlige liv end på deres administrative evner. Man spørger ikke bare, om de er dygtige til at administrere kirkens midler, men også om deres personlige forhold til pengene og de materielle goder. Man spørger ikke bare, om de er på talefod med de ledende i landet, men også om deres kontakt med de små og de ubemidlede. Rapporten er for vort vedkommende sendt til Kongregationen for Troens Udbredelse, hvorunder vi stadig hører. De

romerske ministerier eller kongregationer ledes af en gruppe kardinaler i fællesskab, og disse kardinaler samles en gang om måneden for at tage de endelige beslutninger i de sager, kontorerne har bearbejdet for dem. Udnævnelsen af biskopperne drøftes på et af disse plenarmøder, før den går videre til paven, som personlig afgør sagen.

At en sådan fremgangsmåde kræver tid – og fra vor side tålmodighed – er indlysende. Italienske kontorfolk tager det med ro: Rom er ikke for ingen ting den evige stad. Uden at være uforskammet kan man nok tillade sig at ønske, at den bebudede reform af kurien også kommer til at berøre denne fremgangsmåde, for eksempel ved at den lader de lokale bispekonferencer få en vis indflydelse på de biskoppelige udnævnelser og især ved at finde frem til en fremgangsmåde, der fungerer lidt mere ekspedit. En verdenskirke i midten af det 20. århundrede kræver, at spørgsmålene behandles hurtigere end som så. Men da Kristus stiftede sin kirke, bestemte han, at vi mennesker skulle være med i arbejdet – uanset resultatet. V.D.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 28.: 4. søndag i fasten (s. 247, violet eller rosa).
MANDAG den 29.: Mandagens messe (s. 252, violet).
TIRSDAG den 30.: Tirsdagens messe (s. 257, violet).
ONSDAG den 31.: Onsdagens messe (s. 262, violet).
TORSDAG den 1. april: Torsdagens messe (s. 270, violet).
FREDAG den 2.: Fredagens messe (s. 274, violet). Ihukommelse af Frans af Paula (s. 871), ordensstifter.
LØRDAG den 3.: Lørdagens messe (s. 281, violet).
SØNDAG den 4.: Passions søndag (s. 286, violet).

RETRÆTE FOR MÆND PÅ DALUM KLOSTER

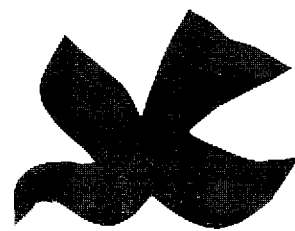
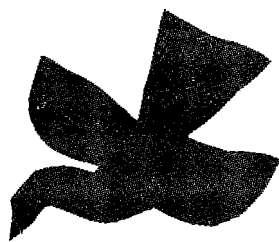
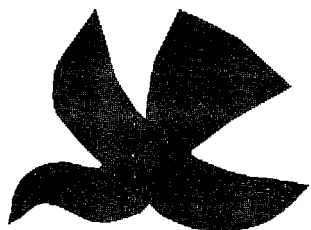
Monsignore *Peter Schindler* leder retræten, som finder sted fra mandag aften den 23. august til fredag morgen den 27. august.

Tilmelding og nærmere oplysninger hos *Henry Schultz*, Mariabo, Tøndervej, Kolding. Tlf. (055) 2 15 52.

Vel mødt på Dalum!

Den hellige Frans' 3. orden har møde i Sct. Annæ Kirke, Amager, onsdag den 31. marts kl. 19.30.

Søren Kierkegaard og fuglene

Søren Kierkegaard gik efter evangeliets råd i lære hos fuglene og liljerne. Hvad han lærte af dem, gav han videre til os i sine »Tre gudelige taler« (Samlede Skrifter 2. udg. bind XI s. 10-59), og herfra viderebringer Ugebladet nogle tankevækkende brudstykker fra kapitlet om

Lydighed

Liljen og fuglen er Gud ubetinget lydige, de er i lydigheden så enfoldige eller så ophøjede, at de tror, at alt, hvad der sker, er ubetinget Guds vilje, og at de slet ikke har andet at gøre i verden end enten ubetinget at gøre Guds vilje eller ubetinget finde sig i Guds vilje.

Om det sted, der er anvist liljen, er ret så uheldigt som muligt, så det let lader sig forudse, at den vil være aldeles til overflod hele sit liv igennem, ikke blive bemærket af en eneste, som kunne glæde sig over den; om stedet og omgivelsen er – ja, der har jeg glemt, at det er liljen, jeg taler om – er så »fortvivlet« uheldigt, at det ikke blot ikke er søgt, men er skyet: den lydige lilje finder sig lydigt i sit vilkår, og springer ud i al sin dejlighed. Vi mennesker, eller et menneske i liljens sted, ville...

Men liljen tænker anderledes, den tænker som så: »Jeg har jo ikke selv kunnet bestemme stedet og vilkåret, dette er altså ikke i fjerneste måde min sag; at jeg står, hvor jeg står, er

Guds vilje. Således tænker liljen; og at det virkelig er, som den tænker, kan man se på den! thi den er dejlig – ikke Salomo i al sin herlighed var således påklædt. O, hvis der var forskel på lilje og lilje i dejlighed, denne lilje måtte tilkendes prisen: den har en dejlighed mere; thi at være dejlig, når man er lilje, det er egentlig ingen kunst, men på dét vilkår at være dejlig, i en sådan omgivelse, der gør alt for at forhindre det, i en sådan omgivelse fuldeligen at være sig selv og at bevare sig selv, at spotte hele omgivelsens magt, nej, ikke spotte, det gør liljen ikke, men at være ganske sorgløs i al sin dejlighed! Thi liljen er, trods omgivelsen, sig selv, fordi den er Gud ubetinget lydig, derfor er den ubetinget sorgløs, hvad kun den ubetinget lydige, især da under sådanne omstændigheder, kan være... Om det for liljen træffer sig så uheldigt som muligt, at just det øjeblik, da den skal til at springe ud, er så ugunstigt, at den, efter hvad den forud med næsten vished kan skønne, i samme øjeblik vil være knækket, så dens tilblivelse bliver dens undergang, ja så det synes, at den blot blev til og blev dejlig for at gå under: den lydige lilje finder sig lydigt deri, den véd, at det således er Guds vilje, og den springer ud – hvis du så den i det øjeblik: det var ikke end det mindste til at kende på den, at denne udfoldelse tillige var dens undergang, så fuldt udviklet, så rig og så skøn gik den – thi det hele var jo et øjeblik – gik den ubetinget lydigt sin undergang i møde. Et menneske eller vi mennesker ville i liljens sted...

Fuglen som læremester

Når fuglen berøres af dette livs ublidhed, når den forsøges i genvordigheder og modgang, når den hver morgen i flere dage finder sin rede forstyrret: den lydige fugl begynder hver dag forfra på arbejdet med samme lyst og omhu som første gang; enfoldigt, ved hjælp af den ubetingede lydighed, forstår den ét, men den forstår det ubetinget, at det er dens arbejde, og at den har at gøre sit. – Når fuglen må prøve denne verdens ondskab, når den lille sangfugl, der synger til Guds ære, må finde sig i, at et uartigt barn har sin morskab af at vrænge efter den, for derved om muligt at forstyrre højtideligheden; eller når den ensomme fugl har fundet en omgivelse, den elsker, en elsket gren, på hvilken den især elsker at sidde, måske oven i købet den så kær ved de dyrebareste erindringer – og der da er et menneske, som har sin glæde af, ved stenkast eller på anden måde at jage den bort fra dette sted, ak et menneske, der er lige så utrætteligt i det onde, som fuglen, skønt fordrevet og bortskræmt, er utrættelig i at søge tilbage til sin gamle kærlighed og til sit gamle sted: den lydige fugl finder sig ubetinget i alt; enfoldigt, ved hjælp af den ubetingede lydighed forstår den kun ét, men det forstår den ubetinget, at alt hvad der således vederfares den egentlig ikke, altså kun uegentligt vedkommer den, eller rettere, at det, der egentlig vedkommer den, men også ubetinget, er, Gud ubetinget lydig at finde sig deri.

Således er liljen og fuglen, af hvem vi skulle lære...

Heftig angelsaksisk debat om fødselskontrol

De engelsksprogede aviser har i den sidste tid været stærkt optaget af det i den angelsaksiske verden eksisterende røre om den katolske kirkes stilling til spørgsmålet om fødselskontrol.

Ifølge amerikanske aviser har således kardinal Richard Cushing af Boston optrådt som modstander af et lovforslag, der vil tillade læger og farmaceuter at formidle oplysninger om og midler til fødselskontrol. Det var dog ikke kardinalen personlig, men en repræsentant for denne, mr. Henry M. Leen, der under et møde i staten Massachusetts lovgivende sundhedsstyrelse sagde, at ifølge hans opfattelse indeholdt lovforslaget ikke betryggende forholdsregler mod misbrug, og at det derfor kunne resultere i stor skade for samfundet, navnlig for de unge. Han troede ikke, sagde han endvidere, at lovforslaget var et gyldigt udtryk for den offentlige opinion i staten.

Få dage efter bragte New York Times imidlertid en leder, der citerer og roser kardinal Cushing for følgende udtalelser:

– Katolikker behøver ikke de borgerlige loves støtte for at være tro mod deres religiøse anskuelser, og de vil ikke gennem borgerlig lovgivning forsøge at påtvinge andre medlemmer af samfundet deres synspunkter...

– Det forekommer mig ufornuftigt gennem borgerlig lovgivning at forbyde en praksis, der kan betragtes som et privat moralsk anliggende...

Lederskribenten anfører, at der i visse amerikanske stater findes en religiøs (såvel protestantisk som katolsk) motiveret borgerlig lovgivning, som gør det til en lovovertrædelse at udbrede oplysninger og midler til forebyggelse af svangerskab, og at for eksempel staten New York kun kender en lovgyldig skilsmissegrund: ægteskabsbrud.

– I begge disse sager kan kardinal Cushings følsomme, tolerante og helt igennem anbefalelsesværdige stillingtagen få enorm betydning til fremme af vidtrækkende reformer i den borgerlige lovgivning, slutter lederen i New York Times.

Britisk postyr

I England kom ærkebiskoppen af Westminster, kardinal John C. Heenan, umiddelbart efter sin hjemkomst fra Rom som nybagt kardinal i den

britiske presses krydsild på grund af det aktuelle røre om to unge katolske præster, der offentligt havde udtalt sig til fordel for den svangerskabsforebyggende pille. Kardinal Heenan gjorde noget hvast opmærksom på de to præsters meget unge alder og ringe erfaring og sagde:

– Hvis to unge og uerfarne læger sagde et eller andet om kræft, ville De så være interesseret? Selvfølgelig ikke, for de har ikke tilstrækkelig erfaring til at tale med autoritet.

Kardinal Heenan gjorde pressefolkene opmærksom på, at han ikke selv ønskede at udtale sig, da paven har ønsket at undgå yderligere offentlige kommentarer, indtil kommissionen, der behandler problemet med henblik på konciliet, er kommet med en erklæring.

Det er også i den britiske presse oplyst, at kardinal Heenan har henstillet til Storbritanniens katolske biskopper at undgå offentligt at kommentere en omstridt amerikansk bog om fødselskontrol, som er udkommet under titlen »Contraception and Holiness«.

Endvidere har det britiske fjernsyn under BBC behandlet emnet og givet årsag til en del postyr. I et aftenprogram bragtes et fjernsynsinterview med ærkebiskop Roberts, fhv. ærkebiskop af Bombay, der ignorerede pavens henstilling om tavshed og sagde, at spørgsmålet om fødselskontrol hidtil var blevet anskuet i lys af, hvad kirkefædrene havde ment, dengang »underbefolkningen var et lige så alvorligt problem, som overbefolkningen er nu«. »Ingen ville dengang, medmindre han var gal, tale om svangerskabsforebyggelse,« sagde ærkebiskoppen og gjorde opmærksom på, at samlivet i ægteskabet ikke kun har til formål at sætte børn i verden.

Senere bragte BBC's fjernsyn en sketch, der gav et groft forvrænget og anstødende satirisk billede af den traditionelle katolske lære angående dette emne. Fremstående katolikker, der er medlemmer af parlamentet, protesterede kraftigt og forlangte en offentlig beklagelse, og en sådan bragte BBC da også nogle dage senere. Sketchens forfatter nægtede dog personlig at komme med en undskyldning.

Fortsattes side 13

Midfastesøndagens evangelium viser os et billede af mægtig Kristus-begejstring; Jesus omgivet og fulgt af en tusindtallig folkeskare. Tilsyneladende havde disse mennesker forstået, at det var det evige livs Ord, som talte til dem, at Jesus var den eneste, der kunne gøre dem rige i deres fattigdom, den eneste, der kunne tage deres bekymringer bort, hjælpe dem i livets kamp.

Der er noget rørende over denne folkets begejstring: Alle disse mennesker følger Jesus blindt; de spørger ikke, om det er klogt, om det er svært, om de kommer tidsnok hjem, om de bliver sultne og trætte. Den ene opmuntrer den anden, den ene tro smitter den anden.

Vi kender det fra Jesu egne apostle: de finder ikke blot sammen hos Kristus, de fører også hinanden til Kristus.

Sådan skal det være: Der spørges ikke, hvad det koster, måske ofre, misforståelser, hån, latterliggørelse. De går med Jesus i ørkenen, og dog er der kun få med på korsvejen, kun de mest trofaste når Golgata!

Jesus kræver denne beslutsomhed: Følg mig! – Jeg må først begrave min fader – Lad de døde begrave de døde; men du gå og forkynd Guds rige!

Jeg vil følge dig, Herre, men lad mig først tage afsked! – Ingen, som lægger sin hånd på ploven og ser sig tilbage, duer til Guds rige. Kristi svar kan lyde hårde, hans krav er hårde. Det er hans evige ret at kræve alt af os – nu, ikke først, når andre har skummet fløden af vor kraft.

Men, lad os vende tilbage til Galilæa: »Da Jesus nu så op og fik øje på en stor folkeskare, som kom hen imod ham, siger han til Filip: Hvor skal vi købe brød, så alle disse kan få noget at spise?« Stakkels Filip. Jeg tror, at Jesus kunne li' at drille ham lidt for hans forsagte væsens skyld! »Dette sagde han, for at sætte ham på prøve; thi selv vidste han, hvad han ville gøre,« siger evangelisten om dette spørgsmål. Filip tænkte kun på deres slunkne kasse – 200 denarer, hvis han havde hørt ret, da Judas talte pengene. Og Andreas kom ham til hjælp uden dog at kunne fjerne hans tvivl: »Her er en lille dreng, som har fem bygbrød og to fisk; men hvad er det til så mange?« Han skammede sig næsten ved at sige det, for drengen ville sikkert give sig til at hyle, hvis de tog hans mad fra ham for at uddele den til de fremmede, og hans praktiske sans forbød ham at tilbyde mesterens fem tusinde

Hvad har Han tænkt på i sin bjergensomhed?

tilhørere en tusindedel af et rundstykke hver. Mængden ville rejse sig imod dem i raseri, fordi de sultne mennesker sikkert ville tro, at man gjorde dem til grin.

»Jesus sagde: Lad folkene sætte sig ned.« Og så skete underet: De blev ikke blot mætte alle sammen, men der kunne samles 12 kurve med madrester, så der også blev foder til hønsene derhjemme! Det var noget, dette folk kunne fatte; her voksede brødet ikke langsomt som markens strå, men de så det vokse og formere sig i Jesu uddelende hænder.

Men – mens det friske, velsmagende brød fik forundringen i folkeskaren til at vokse til vild begejstring, var Jesu tanker langt borte: Han så sine apostle bænket omkring nadverbordet i Jerusalem og sig selv midt iblandt dem, hvordan han brød brødet og uddelte det til sine venner med de ord: Tag og spis, thi dette er mit legeme. Og i hans ånd begyndte allerede den store tale at tage form, som han i morgen ville holde til den samme brødbegærlige mængde, den store indbydelse til at komme og spise det livets brød, han ville give dem,

sit eget liv til verdens frelse. Brødet fra himlen ville de lige så ivrigt nægte at modtage, som de i dag havde spist sig mætte på det jordiske. Og det var, som var han pludselig ganske ensom blandt alle disse mennesker, som kun søgte deres eget, som syntes bedre om det bygbrød, han havde givet dem, end om det livets ord, han ville så i deres hjerter. Agitationen for at gøre ham til brødkonge var allerede begyndt i folkeskaren; men »da Jesus nu mærkede, at de ville komme og føre ham bort med magt for at gøre ham til konge, trak han sig atter tilbage op i bjergene, ganske alene«.

Hvad mon Jesus har tænkt på deroppe i sin bjergensomhed? Jeg tror, vi denne gang har lov til at gætte det: Det må have været sit køds og blods hellige mysterium, han har tænkt igennem i disse aftentimer. Alt det, hans hjerte dagen derpå viste sig at være fuldt af, må være strømmet sammen; hans sjæl blev ligesom en opdæmmed sø, fra hvilken i al fremtid vældige kræfter ville tilflyde troende mennesker. Hvad han havde gjort for folket dernede, var

jo kun forspillet til den store nadver, han ville holde med hele menneskeheden gennem alle tider indtil verdens ende. Han så slægt efter slægt komme dragende til sit offerbord; i domkirker og kapeller, i storbyen og mellem urskovens hytter ville han samle menneskene om sig, og miraklet ville gentage sig, kun meget større: Han ville give sig selv, selv være livets brød for dem, den manna, hvorved svage mennesker bliver stærke, det brød, der gør forsagte til modige apostle, urene til kyskhedens og jomfruelighedens helte, feje til martyrer; de bange og tavse vil blive veltalende i farens og i kampens stund, fordi Herren vil indgive dem, hvad de skal sige.

Han vil også gøre sit mirakel i os; det er meget større at vække lunkne og forsagte sjæle til live end at opvække dem, der er legemligt døde.

Når vi hylder ham som vore hjerter konge – når vi bøjer os for ham, selv om vi ved, at tornekrone var hans diadem og korset hans trone, vil han aldrig flygte fra os, som han flygtede fra mængden i Galilæa; han vil med glæde anerkende os som sit folk og være vor konge.

J. Coenen S.J.

Hvad mon Jesus har tænkt på »deroppe i sin bjergensomhed«?

Shakespeare

- set fra biografstolen

«Hamlet» er skuespillet over alle skuespil. Man behøver kun at være en halvstuderet røver for at kunne citere passager af stykket og deltage i en diskussion om dets indhold af menneskeklogskab og eviggyldighed. Ja, dette gælder i øvrigt Shakespeare som helhed. De fleste af os siger fra tid til anden dybsindigheder om verden inden for og uden for Verona, minder lidt for smukke piger om, at deres hoved på et eller andet tidspunkt kommer til at ligne »stakkels Yorick«s kranium, eller mediterer over fænomenet at være eller ikke være.

Dybsindighederne, der drøftes mand og mand imellem, går igen på det kollektive plan – i den internationale kulturdebat eller i det politiske liv. »Hvad bestiller vor Hamlet i Milano«, skal pave Johannes spøgende have sagt om kardinal Montini. Allehånde kommentatorer tog straks vendingen til deres hjerte – ikke mindst da man skulle skrive om kardinal Montini som Johannes XXIII's efterfølger på Peters stol. Man taler stadig om Paul VI som »Hamlet på pavestolen«. Nu er den spøgefulde bemærkning blevet til en positiv vurdering af vor højt begavede overhyrde. Hans intelligens forbyder ham ganske simpelt at afgøre en sag før han nøje har overvejet hver enkelt af dens sider.

Hamlet har chokeret sin moder. Dronningen spilles i den sovjetiske filmatisering af E. Radzin, Hamlet af I. Smoktunovskij.

Hvad Shakespeares Hamlet-skikkelse angår, så kunne man heller ikke tænke sig at tolke hans handlinger som udtryk for en overfladisk vankelemodighed. Hans nølen skyldes lange overvejelser – meditationer over den skrækkelige forbrydelse, der er øvet mod hans fader og et ønske om først at straffe de skyldige, når deres skyld er fuld bevist, og når straffen virkelig bliver en straf.

Hans fader viser sig som genfærd for ham, fortæller Hamlet, at det er dennes onkel, som gennem mord har skaffet sig Danmarks trone og derhos sin kødelige broders hustru. Både den verdslige og den guddommelige lov er krænket i dobbelt forstand. Der er ikke blot tale om mord, men om blodskam.

På et tidspunkt har Hamlet sin onkel værgeløs i sin hule hånd – da kong Claudius er fordybet i bøn – opfyldt af anger over sine forbrydelser eller måske snarere af skrækken over konsekvenserne. Men Hamlet ønsker ikke at dræbe sin onkel, når der er mulighed for, at denne er opfyldt af fromme tanker, for så vil hans sjæl jo fare til himlen. Næh, Hamlet ønsker en mere raffineret hævn. Onklen skal fældes i »sine synders flor« – så der kan blive tale om den langt alvorligere soning – i det hinsidige.

En ret primitiv tankegang, det er

nu én ting. Men også en såre kynisk tankegang, vil man sige. For Hamlet drager koldt alle ind i sine planer, selv den smukke Ofelia, som han elsker. Og alligevel er Hamlet ikke så kynisk, som hans plan lader tro. Hans nederlag i sejren skyldes netop alle de personlige hensyn, han også har ladet sig lede af. Hamlet er ikke bare den åndsoverlegne blandt materialister. Han er det følsomme menneske, hvis natur har svært ved at leve op til tesen om, at hensigten helliger midlet. Han har evner, som professionelle levebrødspolitikere med god grund kunne misunde ham, men han har også menneskelige egenskaber, der kunne gøre ham til en leder-skikkelse for sande idealister.

Nu er der imidlertid en ting, man må holde sig for øje. Da William Shakespeare skrev sine uadødelige skuespil, var teatret ikke samlingssted for nogen intellektuel overklasse. Tværtimod opfyldte teatret i hine tider de funktioner, der i vore dage varetages af film, TV-underholdning, fodboldkampe, og hvad der nu kan samle det bredest mulige publikum. Og måske ville det have undret Shakespeares samtid at høre, at senere tiders professorer kappes med halvstuderede røvere om at udtrække flest mulige dybsindigheder af teksten, som var der tale om en humanismens bibel.

For i renæssancetidens England tog man nemlig ikke teksten så tungt, som man gør det i vore dage. Tværtimod kunne skuespillerne godt finde på at improvisere, hvis de var i stødet – spille længere passager som en slags ektemporalispil.

Vi ser her en tydelig lighed med den moderne filmproduktion. Skaberne af filmene i den såkaldte »nye bølge« drager ofte af sted på må og få for at lade sig inspirere under optagelserne – uden brug af detaljeret manuskript.

Shakespeare har også vist sig særdeles velegnet til filmproduktion, fordi teksten, fra digterens hånd kun indeholder replikker, hvilket giver den billedskabende fantasi frit spillerum.

Shakespeare har noget at sige alle mennesker til alle tider. Og hans skuespil »Hamlet« citeres den dag i dag af fagfolk og lægfolk - mand og mand imellem og i den internationale debat. For eksempel taler man om »Hamlet på pavestolen«. Nu har den russiske filmatisering af skuespillet haft Danmarks-premiere og Helge Kristensen skriver i den anledning om nogle af de mest bemærkelsesværdige Shakespeare-film, vi har haft lejlighed til at se.

Forsiden til en af de berømte bogudgaver af Shakespeares værker udgivet nogle få år efter digterens død.

Med sit mesterværk »Henrik V« om den engelske heltekonge, der vandt slaget ved Agincourt og erobrede Frankrig, skabte Laurence Olivier noget helt nyt. Han lod dristigt dekorationerne male i den tidlige renæssances stil, hvilket chokerede mange, der ventede en ridderfilm efter det traditionelle mønster. Filmen om den engelske konge, der sagde »Jeg elsker Frankrig så højt, at jeg ikke vil slippe en bid af det« blev skabt i 1945 som et slags festspil i anledning af den forestående sejr over nazismen, men med englændernes velkendte glimt i øjet – uden tvivl med henblik på den forestående afvikling af koloniimperiet. Samtidig med førsteopførelsen herhjemme, der fandt sted i 1946, havde russernes »Ivan den Grusomme« af Eisenstein premiere. Også denne film havde en historisk nøglefigur til forbillede: Czar Ivan som samlede Rusland, men senere ønskede at abdicere – rystet over kulden på magtens tinder. Men folket valfartede til hans exil, for at få ham tilbage, så han kunne regere riget med »fornøden strengthed«, siger filmen, for vi var jo i Stalin-tiden, da den blev produceret. Det var interessant at drage sammenligninger mellem »Henrik V« og »Ivan den Grusomme«, der hver især havde randbemærkninger til tidens storpolitik. Og det er selvfølgelig en af de ting, man erindrer sig, nu da russerne har skabt en film over et emne, som briterne Olivier allerede har været i lag med.

Naturligvis gik Olivier nemlig efter succes med »Henrik V« i gang med en Hamlet i billeder – netop med

vægten på den danske prins' nølen. Dette blev trukket frem i indledningen. Som indledning brugte Olivier nemlig den berømte monolog om danskernes drukkenskab, »denne ene fejl, der får fremmede til at glemme vor stordåd«. For lige meget hvor mange dyder, man har, siger Shakespeare, man kan af den offentlige mening dog risikere at blive dømt for én eneste fejls skyld.

Men inden vi går over til en vurdering af den nye russiske Hamlet-film, er det nok værd at omtale Laurence Oliviers største mesterværk, »Richard III«, der var endnu en studie i politisk magtkamp. Vi følger med stor interesse og en ikke ringe sympati den charmerende skurk, Richard af Gloster, der ved listige rævestreger rydder sine rivaler til tronen af vejen. Men på et tidspunkt går det op for os, at denne meget talende bondefanger er et skadedyr, og vi begynder at råbe med de ulve, der vil ham til livs. For filmen er også en studie i folkestemningens omskiftelighed.

Oliviers tre Shakespeare-film udmærkede sig ved en enestående billedskønhed, der for alle tre films vedkommende blev fremhævet ved en smuk og magtfuld ledsagemusik af en af Englands største nulevende komponister, Sir William Walton.

Øjeblikkelig, der blændes op for den nye russiske filmatisering af »Hamlet«, slås man på tilsvarende vis af en enorm billedskønhed. Ligesom Sir Laurence har instruktøren Grigorij Konzintsev valgt at lade filmen optage i sort-hvidt, hvilket giver

renæssancekongens borg en særlig atmosfære. I det hele taget har det været Konzintsev om at gøre at skabe en ramme, der viser, at det er mennesker af kød og blod, som går rundt i salene. Man kan ikke komme uden om, at Laurence Oliviers »Kronborg« (et dystert middelalderslot) var noget stileret. Man kunne for eksempel ikke tænke sig, at borgen havde noget køkken. Det kan man udmærket forestille sig, at russernes kongeborg har. Rummene er tilpas slidte, fulde af brugsgenstande, dystre som vi kender dem fra nederlandske malerier.

Alt dette understreger, at skaberne af den russiske filmatisering har lagt vægt på det psykologisk-menneskelige, snarere end på det politiske – hvilket måske vil undre mange, der netop i sin tid så film som »Peter den Store« og »Ivan den Grusomme«. Men på kunstens område er tøbruddet sket i Sovjet. Filmen viser en afslappet videreførelse af den klassisk-russiske skuespiltradition – uden at der af den grund er tale om nogen tung form. Hvad diskretion i spillet angår, lader man tværtimod til at have ladet sig påvirke af engelske Shakespeare-film. Instruktøren har nok skævet til Olivier, men han har så sandelig også skabt noget nyt.

I manuskriptet har man bevidst udeladt de passager, der giver et fingerpeg om det nølende i Hamlets ka-

Vejle

A/S Vejle Mælkekompagni

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejle

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejle Trælast- og Kulkompagni)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejle

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejle

Vejle Optik

ul Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejle

Poul
HENRIKSEN

Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevarer Forretning
Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejle

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejle
Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Telf. 73 07 70

A. & P. G. Vintersborg

Snedker- og tømrermestre
Lindbjerggårdsvej, Næstved
Tlf. 72 16 28
72 08 18

Herlufsholm Brødfabrik

Næstved . Tlf. 72 40 31
Spis Herlufsholm Brød

C. Mortensen

Murermester
Gallemarksvej 23. Tlf. 72 13 49
Næstved

Arndt Nielsen

Ure og optik
Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum
Tapeter - Malervarer

Claudi Hansens Eff.

Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

Peter Mortensen

Statsaut. installatør
Østergade 8, Næstved
Telefoner 72 06 63
72 36 63

N. Juel Pedersen

Glarimester
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager
aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00
Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422
4000 bd. katolske litteratur
(dansk og udenlandsk)
Åbent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Horsens

Carl Bæk og Søn

El. Fagmanden
Vestergade 33, Horsens. Tlf. 2 18 88
Lys - kraft - oliefy
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsolier
Havnen 3, Horsens - Tlf. 2 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens
Tlf. 2 19 20

EBM
ENGELSK BEKLÆDNING'S MAGASIN
Christian W. Jørgensen
HORSENS

rakter. Hamlets handlinger er i den sovjetiske film dikteret af sorgen over faderens død, forbitrelsen over hofkets udsvævende liv og endelig af det ting, som faderens genfærd åbenbarer for ham. Begivenhederne udvikler sig derefter konsekvent, idet Hamlet til stadighed udnytter de chancer, tilfældet spiller ham i hænde. Men heller ikke den sovjetiske Hamlet er nogen kyniker. Tværtimod er han opfyldt af sorg over først Polonius' død, idet Ofelias fader i nærværende tilfælde helt og holdent er en uskadelig gammel, som ikke gør en kat fortræd. Og Ofelias død knuger ham, som det udtryk for livets gruelige spil, den er.

Vil man se politik i den sovjetiske Hamlet, må det ligge i Hamlets nære forbindelse med det jævne folk, de jævne soldater. På tilsvarende måde er det det jævne folks repræsentanter ved det kongelige hof, der viser Ofelia størst medfølelse, da hun som vanvittig vandrer rundt i salene. En soldat lægger uendelig forsigtigt et tæppe om hende. En meget smuk scene! I tilsvarende scener står aristokraterne bare og glor. I det hele taget er det bemærkelsesværdigt, at kongen re-

Anastasia Vertinskaja er en aldeles yndig Ofelia.

gerer et folk, noget man ofte glemmer, når man ser stykket på teater.

Politik eller ikke politik, så er alle disse menneskelige træk med til at

gøre stykket til et virkeligt udsnit af livet. Man sidder ikke tilbagelænet og betragter noget kønt. Man er engageret, med. Intet føles påklisset. Der er i personskildringen som i miljøtegningen tale om en virkelig indlevelse, der for tilskueren bliver til oplevelse.

Skuespillerne er stort set ukendte herhjemme, men ikke desto mindre er de af verdensformat. For dem alle lykkes det at få mennesker ud af figurerne, så der ikke bliver tale om helte og skurke, men om fristelse, svaghed og styrke. De er alle rigtige i rollerne, hvadenten det er *Innokenti Smoktunovskij* som Hamlet, *Mihail Nazvanov* som kong Claudius, *E. Radzin* som dronningen eller *Tolubejev* som Polonius. *Anastasia Vertinskaja* er en aldeles yndig Ofelia.

Den store komponist Sjostakovitj har skabt et partitur, der står helt på højde med William Waltons berømte score, og vi har i det hele taget oplevet en helt ny og frisk fortolkning af det 400 år gamle stykke, der har noget at sige alle mennesker til alle tider.

Helge Kristensen

ANGELSAKSISK DEBAT...

Fortsat fra side 8

Det stærke røre er i nogen grad af født af utålmodighed med hensyn til det stadig uafklarede spørgsmål om den katolske kirkes officielle standpunkt i dag. Alt synes nu til en vis grad at afhænge af den 50 mand store kommission, paven har nedsat til behandling af problemet. Denne kommission skulle nu snart være færdig med sit vanskelige og uhyre komplicerede arbejde.

The Sunday Times viderebringer fra en »nyhedslæske« i kommissionen en oplysning om, at denne efter sit første møde i juli sidste år skulle være splittet op i tre grupper. Den ene gruppe skal kun ville anerkende brugen af de såkaldte »sikre perioder«. Den anden gruppe var gået ind for brug (men ikke misbrug) af den svangerskabsforebyggende pille, medens den tredje gruppe skal have fremført, at dersom pillen først accepteredes, ville vejen være åben for tilladelse af andre metoder.

Bladet viderebringer navne på prominente tilhængere og modstandere af »pillen«, som vides at være med i kommissionen, og gør til slut opmærksom på, at pave Paul har lovet så hurtigt som muligt at komme med

en offentlig tilkendegivelse i forbindelse med dette problem. Hidtil har det imidlertid været umuligt at afæske paven noget standpunkt (for eller imod nogen af parterne), da han ikke ønsker at vække uro ved at komme med forhastede udtalelser. Kommissionen skal nu gøre sit arbejde helt færdigt, og dens resultat skal forelægges koncilfædrene til overvejelse, før koncilet i september har sin fjerde og sidste samling. Til den tid vil alverden få besked om de opnåede resultater. **BBB**

ROMAN KUSIER

Murermester

Telefon Nivå 150 . Nivå

TIL LOURDES

Vor Frue Sekretariat, Kalundborg, Lundemarken 15, tlf. 148, arrangerer to valfarter til Lourdes.

- 1) for militær og CF fra d. 26. maj til d. 3. juni. Pris for tjenstgørende kr. 175, for pårørende kr. 530.
  - 2) den årlige valfart (kun raske) fra d. 28. juni til d. 9. juli. Pris kr. 755.
- Rejserne ledes af pater J. Mesters.

Tidens usikkerhed - og søgen

Pär Lagerkvist: Det helige landet.

Gyldendal.

99 sider. Kr. 24,75.

En moderne legende om pilgrimme, hyrder, mor og barn, tempel og kors. Pär Lagerkvist kredser om religiøse forestillinger, nytestamentlige hændelser, men de er for ham snarere udtryk for humanistiske symboler end bevidst kristendom. Hans stil er enkel og klar. Han er ligesom nået ind til ordenes kerne. Man betages ofte af skønheden i denne enkle udtryksform. Bogen fremtræder i øvrigt også i smukt typografisk udstyr, trykt hos Bonnier i Stockholm.

Man kommer let til at tænke på en anden svensk nobelpristager, Selma Lagerlöf, der også skrev legender, men i en helt anden stil. Den ene nærmest senromantiker, den anden ekspressionist. Pär Lagerkvist giver i sin bog endnu en gang udtryk for nutidens usikkerhed og søgen, men også for sin tro på kærlighed og tilgivelse. På den måde er vi alle pilgrimme på vej til det hellige land.

Aage Dyrkjøb

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHÉN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

*Nordens største lager af
skolebøger*

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

TIL BYEN
FRA BYEN
- i byen
smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

KØDHALLE

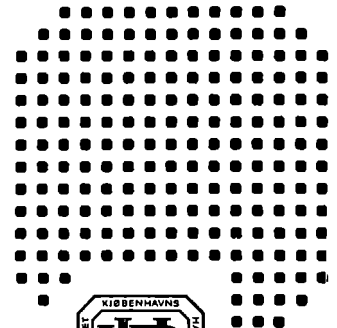
Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg

Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

HER ER 190 PUNKTER

og der er 190 steder i landet hvor der ydes HANDELSBANK-service

**altid
med i
billedet**

HANDELSBANKEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K

Telefon Minerva *408

MEIERIET **Vestecbo**

Aarhus by's førende

TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

MUNKE MØLLES GLUTEN

Caritas Danmark

S.O.S. 42

Indien har verdens største flygtningeantal og de lider megen nød.

Hvem hjælper os? Selv de mindste beløb løser store opgaver. Postgiro 439 79, København, Brh. Skattefradragsskitteringer udstedes.

S.O.S. 43

Et ludfattigt sogn i Triest mangler det allernødvendigste i arbejdet for en fattig befolkning.

Hvem hjælper os? Selv de mindste beløb løser store opgaver. Postgiro 439 79, København, Brh. Skattefradragsskitteringer udstedes.

S.O.S. 44

Ungarsk flygtningesjælesorg i Vesteuropa er simpelthen uden pengemidler.

Hvem hjælper os? Selv de mindste beløb løser store opgaver. Postgiro 439 79, København, Brh. Skattefradragsskitteringer udstedes.

Skoleinspektør

Kiærulffs jubilæum

Den 1. april 1940 blev de små sognekoler i København (Sankt Ansgars Skole i Bredgade, Sankt Josefs Skole på Nørrebrogade og Sankt Mariæ Skole i Boyesgade) efter ønske og bestemmelse af biskop Th. Suhr sluttet sammen i én større skole: Katolsk Centralskole. Samtidig blev daværen-

de lærer ved Sankt Josefs Skole, H. D. T. Kiærulff, udnævnt til den nye centralskoles leder.

H. D. T. Kiærulff, der i en årrække med stor dygtighed ledede Katolsk Ugeblads redaktion, kan således i år fejre 25 års jubilæum som skoleinspektør.

Johanneskirken i Søborg

Byggefonden har fået en enkelt meget stor gave (på kr. 1000) og adskillige mindre. Alt i alt har de udsendte brevkort hjembragt ca. kr. 3000. (Nogle har bestilt mærkater, men glemt at skrive navn, og det er jo kedeligt.) 20 frivillige har meldt sig til nogle timers arbejde. Der er endnu brug for adskillige arbejdere, og alle kan bruges. Jyder, der vil ofre nogle dage af deres ferie, er yderst velkomne, men det kniber lidt med logiværter. Det er først og fremmest perioden efter 1. juni, det drejer sig om. Henvendelse til pastor Paul d'Auchamp, Andersen Nexø Vej 10, tlf. 69 03 01, giro 99101.

Gudstjenesteordning i Skt. Ansgars Kirke

Messe med dansk tekst: søndag kl. 10 og 11.30, hverdage kl. 16.30. Messe med latinsk tekst: søndag og hverdage kl. 8. Klassisk latinsk højmesse afholdes efter nærmere bekendtgørelse.

NYE FILM

Forts. fra bagsiden

nen og egentlig aldrig bekender kulør.

En stor oplevelse venter de mennesker, der går ind og ser »Forført og forladt«. Det er en storslået film og et godt kunstværk, som beriger én både emotionelt og intellektuelt. Germis skarpe kritik, der er sat ind i en komedieagtig form, er ikke i egentlig forstand negativ, men danner et indlæg i en problemdebat, således at man gennem kritikken kan komme frem til bedre og mere acceptable forhold. *bej.*

Instruktør: Pietro Germi

Originaltitel: *Sedotta e Abbandonata*
Forbudt for børn

BERIGTIGELSE

I Katolsk Ugeblad nr. 11 var der i et referat af pavens tale om radio og fjernsyn kommet til at stå: »Kirken er fra nu af mere end nogen sinde besluttet på at hjælpe radio og TV af med sine kræfter.« Det skulle være: »af alle sine kræfter.«

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

MARIUS
MP
ETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

SCT. ANNÆ REJSER 1965 ITALIEN

23. juni - 10. juli: 18 dages togrejse - Rom (Monte Cassino) - Sorrento (Amalfi-Capri) - Firenze.

Pris: kr. 1135,- incl. sovevogn fra København og udflugter.

4. okt. - 21. okt.: 18 dages togrejse - Rom (11 dage) - Firenze (4 dage). Vel-egnet for dem, der ikke tåler sommervarmen, eller som ønsker et roligt tempo.

Pris: kr. 1000,- incl. sovevogn fra København og udflugter.

Begge rejser har katolsk ledelse. Nærmere oplysninger fås hos lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. Telefon Sundby 86.

Pastor d'Auchamps rejser 1965

30. gruppe. Rom-Assisi 19. maj - 5. juni ..... 18 dage kr. 1000

31. gruppe. Ravenna-Rom-Assisi 28. juni - 19. juli .... 22 dage kr. 1250

32. gruppe. Rom-Assisi 5. sept. (kl. 16) - 22. sept .... 18 dage kr. 1000

Program: E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18. Øbro 4642 x (bedst kl. 18-20).

En rejse i efterårsferien, hvis en skole melder sig.

Den officielle danske deltagelse i festlighederne for 1100 året for St. Ansgar's død: Hamburg 16.-20. juni 1965. Forespørgsler: Fru Tradsborg, Hostrups Have 46, København V. Tlf. om aftenen: 35 48 96.

NYE FILM

Forført og forladt

Kun sjældent finder man en film, der både af indhold, stil, art og problemstilling er virkelig god. Dette gælder dog for den nye italienske film »Forført og forladt«, der er et så ypperligt kunstværk, at man som tilskuer går rigere hjem fra forestillingen.

Handlingen er i begyndelsen af filmen ret enkel, men jo mere denne skrider frem, desto mere kompliceret bliver den – dog skal enkelte hovedtræk fremdrages. Vi befinder os i en lille landsby på Sicilien hos den velhavende og ansete familie Ascolone. Den stærke middagshede har lagt sin tunge hånd på familiens medlemmer – alle sover med undtagelse af to – Peppino, der er forlovet med familiens ældste datter, og hendes femtenårige søster Agnes. Med faderens snorken som akkompagnement forfører Peppino nu Agnes, der ikke har den tilstrækkelige modstandskraft over for Peppinos voldsomme tilnærmelser. Herefter ruller begivenhederne i hastigt tempo – ikke nok med at Agnes er blevet forført, hun er også blevet gravid. En papirlap afslører gerningsmanden, og en voldsom kamp for at bevare Ascolone-familiens ære tager nu sin begyndelse. Denne æreskamp er betinget af de borgerligt-sociale konventioner, der siger, at en »æreløs« kvinde ikke er værdig til at blive gift – Agnes' værdi på ægteskabsmarkedet truer nu med at synke til nul – ja, selv forføreren Peppino spiller på disse konventioner og nægter at indgå ægteskab med Agnes, fordi hun ikke kunne imødegå og sige nej til hans tilnærmelser. Dog blander en idiotisk og anakronistisk lovparagraf sig i handlingen – en paragraf, der udsiger, at en mand, der voldtager en mindreårig pige, straffes med fængsel, medmindre han gifter sig med pigen. Handlingen bugter, vender og drejer sig herefter i spillet mellem de borgerlige konventioner og den vanvittige lovbestemmelse, og i et forrygende tempo nærmer man sig det dramatiske og uventede klimaks, der dog ikke skal afsløres.

Instruktøren Pietro Germi – ham med »Skilsmisse på italiensk« – har med »Forført og forladt« skabt en morsom og besk komedie, men filmen

er mere end lutter komedie, idet den indeholder en skarp kritisk analyse af visse social-etiske problemer, der ikke kun er forbeholdt Sicilien, men har almen udbredelse. Filmen er en blanding af realisme og surrealisme, af farce og tragedie, og i det hurtigt fremadskridende billedsprog balancerer Germi elegant mellem det komiske og det rædselsvækkende. De komiske scener – for eksempel spisescenerne eller de scener, hvor faderen spiller for galleriet i det lille landsbysamfund – er egentlig ikke skabt som forsøg på en afsløring, men er formentlig ganske ægte, selv om de indenfor filmens rammer er stærkt betonet. Rædselsscenerne er derimod groteske – det gælder for eksempel scenen, hvor man ser Agnes' drømme under et feberanfald – men idet disse to elementer i filmen spilles ud mod hinanden, fremføres parallelt, opstår der hos tilskueren en latter, der dog hurtigt stivner, og man mærker den tyngende alvor i hele filmens engagement.

Germi rejser en kritik mod mangt og meget i »Forført og forladt«. Han stiller sig kritisk overfor den usmildige og urealistiske borgerlige moral, som helt behersker og tyranniserer landsbyens mennesker. Der er på intet tidspunkt tale om en undervurdering fra Germis side af den borgerlige morals styrke og kraft, og skuespillerne får da også lov at gennemleve den til det yderste. Æresbegrebets betydning fastholdes med ubøjelig konsekvens, således som man kender det i Lorca's »Blodbryllup«, og blodhævnen, der er et af æresbegrebets krav, har også sin funktion i fil-

men, idet man oplever, hvorledes familiens feje og åndsforladte søn menneskeligt nedværdiges i sit forsøg på at undgå udførelsen af denne blodhævn. Vi bliver præsenteret for faderens pinlige og komiske dobbeltmoral, og de uduelige og korrumperede sider af italiensk ret og retspraksis er også med. Heller ikke kirkens mænd undgår Germis kritiske svøbe. Præstens bodsprædiken er hård, uforstående og er kun med til at opbygge tvangsforestillinger hos den femtenårige pige, der derefter pålægges sig selv grusomme og ubrugelige bodsøvelser. Jo – i filmen ser man, hvordan et skriftemål kan skade og nedbryde et menneske, når skriftefaderen i sin formaning ikke samtidig er forstående og hjælpende.

Skuespillerne er stort set ukendte på vore breddegrader, men de udfører allesammen en fin præstation. I hovedrollen som Agnes ser man den smukke og indtagende pige, Stefania Sandrelli, der dygtigt gennemspiller den unge piges store følelsesregister og meget fint viser Agnes' mere eller mindre forgæves forsøg på at bryde med de normer, der er blevet pålagt hende af det samfund, hun lever i. Saro Urzi ses i rollen som Agnes' fader, og gennem sit spil gør Urzi denne figur på en gang morsom, tragisk og interessant – altså netop som man forestiller sig en velnæret siciliansk storborger. Endelig skal Aldo Puglisi nævnes i rollen som Peppino, fordi han skaber et godt billede af denne laps uden menneskelig dybde, som hele tiden indretter sig efter situatio-

Fortsættes side 15

Ugens tv og radio (28. marts - 3. april)

SØNDAG	19.35	TV	Knud Sønderby: En kvinde er overflødig. Skuespil.
	21.45	TV	Europa år 2000. 6.
MANDAG	20.45	TV	Bellissima. Italiensk film af Visconti.
TIRSDAG	20.20	TV	Bolsjoi ballet.
	21.35	TV	Atelier. Magasin for litteratur, teater og kunst.
ONSDAG	19.00	P 2	Radioen og fremtiden. Hans Sølvhøj.
	20.20	TV	Glimt fra radioens historie.
TORS DAG	12.30	TV	TV-byen indvies af kongen.
FREDAG	20.45	TV	Ekko. Indenrigsmagasin.
LØRDAG	10.15	P 1	De orientalske kirker. 2.
	16.05	TV	Vi unge.

»Nu går det ikke længere, situationen nærmer sig en krise. Hadet imod denne Jesus slår ud i lys lue. De behandler ham som en besat. Ja, de ville endog stene ham.« Sådan ville der uden tvivl have stået i aviserne i ugerne før Jesu død — hvis der havde været aviser dengang. Allerede passions søndag samler sindet sig om Kristi vej til korset. Nedenstående billede fra Jerusalem viser et stykke af »Via Dolorosa«.

katolsk ugeblad 14

2. APRIL 1965
113. ÅRGANG

Mad og drikke på bibelsk vis

Hvad sagde kirkegængerne
til den nye liturgi?

Ny dansk katolsk præst
fra Sydslesvig

Vil De til Lourdes i ferien?

Forspil til passionen

NY DANSK KATOLSK PRÆST FRA SYDSLESVIG

Lørdag den 6. marts 1965 blev den unge sydslesviger Dietrich Timmermann sammen med 14 andre unge katolske teologer præsteviet i domkirken i Hildesheim af biskoppen af Hildesheim, Heinrich Maria Janssen.

Dietrich Timmermann stammer fra den gamle religionsfristad og det nuværende støttepunkt inden for Sydslesvigs danskhed, Frederiksstad ved Ejderen, Danmarks gamle grænseflod, og er gammel elev fra byens danske skole. Han er ikke helt ukendt for danske katolikker; bl.a. har han taget virksom del i det katolske ungdomsarbejde i Øm. Hans fader er den katolske forfatter Otto Timmermann, der senest vil være danske læsere bekendt fra den interessante artikel i »Catholica« nr. 4/1964 »100 års katolsk menighedsliv i Sydslesvig«. På mødrene side stammer Dietrich Timmermann fra en i Frederiksstad hjemmehørende familie, der har bevaret sin katolske tro ubrudt gennem alle reformationsstidens og de følgende århundreders omskiftelser. På denne baggrund kan det ikke undre, at han har følt sig kaldet til præstens ansvarsfulde gerning, og at en søster til ham i 1958 indtrådte i Franciskanerordenen.

Søndag den 14. marts 1965, en strålende smuk forårsdag, fejrede Dietrich Timmermann sin første højtidelige messe i Sankt Knuds Kirke i Frederiksstad, i overværelse af den apostoliske administrator for bispedømmet København, inden for hvilket hans virke som præst vil falde, biskop Theodor Suhr O.S.B. Det var første gang, en dansk katolsk biskop officielt besøgte menigheden i Frederiksstad (derimod er det sandsynligt, at Niels Stensen hemmeligt har været i byen som biskop for de nordiske missioner). – Til stede var endvidere bl.a. den for den katolske kirkes arbejde i de nordiske lande så fortjente monsignore, dr. Helmut Holzapfel fra Würzburg, der holdt en vægtig og indtrængende prædiken, Frederiksstads borgmester, Freckmann, sognepræsterne fra de katolske nabosogne på Nordstrand og i Husum, Wache og Wiest, samt – som et smukt udtryk for den fordragelighedens ånd, der har været kendt i Frederiksstad, længe før den blev moderne andre steder – pastor Stausholm-Fisker og pastor van Lent, henholdsvis fra

byens danske evangelisk-lutherske menighed og den remonstrantisk-reformerte menighed. Sognepræsten for den tyske lutherske menighed i Frederiksstad, Petersen, var forhindret i at være til stede, fordi han samme dag havde konfirmation, men havde sendt hjertelige ønsker om Guds velsignelse i arbejdet. I øvrigt var kirken stopfuld af deltagere fra Frederiksstad og omegn, og det var en fornøjelse at høre menighedens levende og fuldtone deltagelse i messen, anført af kirkekoeret fra den katolske kirke i Slesvig. Slutningssalmen »Grosser Gott wir loben Dich« (det var ejendommeligt at deltage i en tysk sproget gudstjeneste i denne til den gamle danske helgenkonge indviede kirke) blev sunget med en kraft, så taget var ved at løfte sig. – Hele højtideligheden fik et smukt og værdigt forløb og var i flere dage samtaleemne i byen.

Det vides endnu ikke, hvor i Danmark Dietrich Timmermann skal begynde sit arbejde; men uanset, hvor det bliver, er der grund til med forventning at se frem til hans virke inden for den danske katolske kirke.

L. B. Fabricius

PAVEN KRITISERER MESSE- REFORMENS KRITIKERE

Under en af de sædvanlige ugentlige audienser, hvor paven som regel tager et aktuelt emne op til behandling, har pave Paul VI for nylig i skarpe vendinger kritiseret og tilbagevist den kritik, der er fremkommet i anledning af modersmålets indførelse i messeliturgen.

Megen modstand mod reformen skyldes utvivlsomt »en vis åndelig sløvhed«, mente paven, der betegnede en stor del af modstanderne som folk, »der ikke ønsker at gøre sig nogen anstrengelser for at nå frem til større forståelse af og bedre deltagelse i den helligste af alle religiøse handlinger«.

Hensigten med ændringerne i messeliturgen er, sagde paven, at »ruske de troende op af deres passivitet, så de aldrig igen kan blive så stillestående, fromme eller dovne, som de tidligere har været det«.

Modersmålet indførtes over hele verden i den katolske messeliturgi den 7. marts i år, og der er indløbet mange reaktioner til Vatikanet. De strækker sig sagde paven, fra udelt begejstring og »en form for hellig op-

hidselse« til »en vis forvirring og, som følge deraf, en vis ærgrelse«.

Tidligere har alle kunnet forholde sig helt tavse eller bede fuldstændigt efter deres eget hoved under messerne. En del har ytret utilfredshed med, at dette ikke længere lader sig gøre, og de tilføjer, at de var helt fortrolige med den latinske messeliturgi. Men det er vigtigt, sagde paven, at folk bliver klar over, at de ikke kan vende tilbage til den gamle måde igen.

– Før var det tilstrækkeligt at overvære messen. Nu er det nødvendigt at tage del i den. Før kunne nogle småsove og måske endog slå en sludder af. Nu må de lytte og bede, sagde paven, der gjorde opmærksom på, at han også havde modtaget mange tilkendegivelser af glæde over reformen, som har gjort det muligt for alle at følge med og personligt at tage del i den hellige messe. Mange har for øvrigt givet udtryk for stor tilfredshed med, at præst og menighed efter reformen ikke mere virker som to adskilte parter, men mere som en handlende og bedende enhed og helhed.

FORANDRINGER I PÅSKE- UGENS LITURGI GODKENDT

Vatikanet. Pave Paul VI har godkendt nye forandringer i påskeugens liturgi. Det drejer sig først og fremmest om indførelse af obligatorisk koncelebration skærtorsdag i alle kirker og om en revision af langfredags højtidelige forbønner for de adskilte kristne, jøder og andre ikke-kristne.

Der blev givet meddelelse om de nye ændringer i en artikel af 19. marts i *Osservatore Romano* af pater Bugnini, der er sekretær for det liturgiske råd til udførelse af koncilets bestemmelser. Forandringerne træder i kraft skærtorsdag den 15. april.

Skærtorsdag 1965 vil således blive en vigtig dato i den liturgiske reforms historie. Det nye er, at præsterne skal koncelebrere, d.v.s. læse én messe i fællesskab i stedet for som hidtil skærtorsdag at nøjes med at gå til alters som den øvrige menighed. Dette var meget lidt tilfredsstillende, når det dog drejede sig om at fejre præstedømmets indstiftelse. Koncelebrationen, der har været holdt i hævd i de østlige kirker, er hermed genindført i den vestlige. Det er ikke blot sket af praktiske grunde, men især af teologiske grunde. Det praktiske lig-

ger i, at flere præster kan læse én messe i fællesskab i stedet for at læse flere messer adskilt efter hinanden. Dette vil få betydning ikke blot i klostre, hvor der bor mange præster sammen, men også ved kongresser og præstemøder. Mange større sogne vil også kunne drage fordel af det. Men frem for alt drejer det sig om teologiske og pædagogiske grunde. Koncelebrationen fremhæver det kristne præstedømmes enhed. Dette gælder ikke blot præsterne indbyrdes sammen med deres biskop men også presbyteriet med lægfolket. En vigtig ting i denne forbindelse er, at den nye ritus bestemmer, at kredsen af præster omkring alteret under koncelebrationen ikke må være helt sluttet, men der skal være en side af alteret fri, så at præsterne ikke »skygger« for lægfolket. At dette kræver alteret vendt mod menigheden siger sig selv.

Det er heller ikke nødvendigt, at alle koncelebrerende præster rører ved alteret. De kan udmærket stå i nogen afstand og være med i den hellige handling. Det vil atter sige, at man ikke behøver at bygge kolossale altre, men kan nøjes med de nuværende. De koncelebrerendes antal kan derfor variere efter omstændighederne, ligesom man kan koncelebrere i alle slags messer både pontifikalmesser, højmesser og reciterede messer. I mange tilfælde vil man kunne synge kanon højt, også selve ordene under konsekrationen.

PAUL VI ROSER DE SOVJETISKE KOSMONAUTER

Vatikanet. Pave Paul VI udtalte forleden sin anerkendelse af de sovjetiske kosmonauters sidste triumf og udtrykte håb om, at »hele dette fremskridt måtte tjene til at gøre menneskene bedre, mere enige og mere opsat på at tjene fredens sag og det fælles bedste«.

Paven kaldte Voskhod II's rumfærd den 18. marts, under hvilken en af de russiske kosmonauter som det første menneske forlod et rumskib i fart og »svømmede« i rummet, »en præstation, der i dag ryster verden«.

Pave Paul gav udtryk for sin beundring dagen efter rumfærden ved afslutningen af en messe, han fejrede i Peterskirken på Sankt Josefs fest for mere end 8000 italienske katolske arbejdere. Paven havde holdt en prædiken under messen og talt til forskellige grupper, der deltog i den.

Den berømte danske fodboldspiller Harald Nielsen ses her hilse på paven under en audiens for den italienske klub, hvori han spiller. Under modtagelsen sagde paven: Vi ved intet om fodbold undtagen, at der på et fodboldhold skal være en målmand. Men det hænder, at Vi alligevel læser om det i avisen.

Ved messens slutning afveg paven fra den sædvanlige måde at give velsignelsen på og erklærede:

»Tillad Os efter nu at have været sammen med de grupper, der har deltaget i denne hellige handling, selv at give udtryk for Vor anerkendelse og Vor beundring over den rumbedrift, der i dag ryster verden.« »Vi hilser de heroiske pionerer, oberstløjtnant Aleksej Leonov og hans ledsager oberst Pavel Belayev tillige med de videnskabsmænd og eksperter, som har muliggjort dette dristige og uforudsete eksperiment. Vi udtaler vor erkendtlighed over for den videnskabens og teknologiens verden, som er karakteristiske for verden af i dag, og som åbner vej for nye og vældige erobringer for menneskeheden.

»Vi udtrykker lidenskabeligt det håb, at hele dette fremskridt må tjene til at gøre menneskene bedre, mere enige og mere opsatte på at tjene fredens ideal og det fælles bedste.

»Og vi bryder ud i en lovprisning af skabelsens Gud, der råder for alt med en visdom, der strækker sig til rummets fjerneste vidder, og som i dette umådelige, tavse og ukendte rum har vakt mennesket, skabt i hans billede og kaldet til overnaturligt liv, for at gøre det til herre ikke alene over materien, men også over tanken,

som kan gennemtrænge og beherske alt og sætte mennesket i stand til at henvende sig til Gud med høj og frimodig røst: Vor Far, du som er i Himlen.«

*

SANKT KNUDS GILDERNE MEDDELER:

Regnskabet for 1964 er nu afsluttet, og vi kan meddele, at der indkom i alt kr. 83.000,00, hvilket er lidt mindre end forrige år. Giroindbetalingerne indbragte kr. 38.000,- mod kr. 43.000,- i 1963. Offerdagen indbragte kr. 45.000,- mod kr. 42.000,- i 1963.

I disse dage er gule girokort for 1965 tilsendt landets sogne, og vi beder Danmarks katolikker om at benytte disse indbetalingskort og derved støtte bispedømmets økonomi.

Gilderne har i år sit 25. indsamlingsår, og det er vort håb, at året vil slå alle rekorder med hensyn til indbetalinger.

Vi benytter lejligheden til at takke alle, der i 1964 ved deres bidrag til Gildernes indsamling, har været med til at støtte bispedømmets økonomi.

Hovedkomiteen

De er kommet over det - med ære

Præsident Johnsons faste og utvetydige holdning under begivenhederne i Selma, Alabama, har vist, at der i spidsen for den ene af verdens to gigantmagter står en mand, der er sig sit moralske ansvar bevidst. Ved samme lejlighed er det blevet åbenbaret, at den faste hånd, der vel at mærke ikke behøver at være synonym med den hårde hånd, er i stand til at skære igennem et uvejsomt vildnis af politiske og juridiske spidsfindigheder. Tilhængere af raceadskillelse har ellers været i stand til at lade mange komme til kort, hvor striden stod om fortolkningen af paragrafferne vedrørende forholdet mellem de enkelte stater og forbundsregeringen.

Man må håbe, at en tilsvarende fast hånd vil være i stand til at skabe retfærdighed, hvor det drejer sig om at opklare de forbrydelser, der følger i racekampens kølvand. Her i Europa er det for eksempel til stadig undren, at en organisation som Ku Klux Klan tilsyneladende kan blive ved med at byde lov og orden trods.

En ting, der har rystet den amerikanske samvittighed mere end noget andet, er konfrontationen med forskellige faktorer, der har virket i den hvide selvhævdelses navn. For eksempel har presse- og tv-billeder, der viser sheriff Clarks bølleagtige optræden, betydet mere end idealistiske erklæringer, hvor det har drejet sig om at give et indtryk af racefanatismens sande væsen.

Det er med stor glæde, man har set så mange præster, søstre og kristne lægfolk slutte op om Martin Luther King under de seneste begivenheder i Selma. Ikke mindst for de amerikanske katolikkers vedkommende har der været tale om et vendepunkt, idet deres iver efter i handling at udtrykke Kirkens idealer hidtil ikke havde været noget at prale af, skriver det engelske blad »Catholic Herald«.

Man skal ikke kalde begivenhederne i Selma en personlig sejr for Martin Luther King. Det er snarere en sejr for anstændigheden og det amerikanske folks sunde fornuft. Der har været tale om en hård prøve, men de er alle kommet igennem den med ære – lige fra præsidenten ned til den yngste deltager i demonstrationen.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Så kom den danske messeliturgi. Øjeblikket har nogle set hen til med længsel – andre med smerte. Spørgsmålet er så, om resultatet svarede til forventningerne hos dem, der har hørt til modersmålets forkæmpere, og om der for de andre i virkeligheden blev tale om det store chok. Det må med hensyn til de førstnævnte bemærkes, at de naturligvis langt fra kan føle sig tilfredsstillede, da formen for øjeblikket netop er kommet i støbeskeen, hvilket nok også kan trøste en og anden fra sidstnævnte gruppe.

En af Ugebladets medarbejdere ventede uden for en af vore kirker den søndag den nye liturgi løb af stabelen. Han snakkede lidt med forskellige kirkegængere, idet han sørgede for, at et så bredt udsnit som muligt af menigheden blev repræsenteret. Blandt andet lå det redaktøren på sinde, at alle aldersklasser blev spurgt.

Først henvendte han sig til to fjortenårs piger. De svarede i flæng.

– *Jeg syntes altså, det var rædselsfuldt*, sagde den ene lige ud.

– *Jeg synes også, det lyder kønnerer på latin end på dansk*, sagde den anden. – *Det er meget mere højtideligt på latin.*

– *Jamen synes I slet ikke, der er nogen som helst fordel ved modersmålet?*

– *Jo, man kan forstå, hvad der bliver sagt!*

Så fik vor medarbejder fat i en dreng på 11-12 år. Han blev stillet over for samme spørgsmål som pigerne og svarede:

– *Jeg kan bedre li' messen på latin. Jeg kan ikke finde ud af, hvor vi er, når det foregår på dansk.*

Derefter dukkede et ægtepar på 35-40 år op på skuepladsen. Manden svarede først:

– *Messen var udmærket på dansk. Jeg vil ikke sige, jeg bedre kan lide det nye – jeg vil stadig holde på den klassiske form, der rent æstetisk set er kønnerer, men når det nu ikke kan være anderledes, må man sige, at resultatet var glimrende.*

– *Hvad siger fruhen?*

– *Jeg vil gerne prøve det nogle gange endnu, før jeg udtaler mig. Mon ikke det er noget af en vanesag? Og vi får vel nogle tekster...*

En dreng på 13 år blev spurgt. Han var glad for den danske tekst, der gjorde, at han bedre forstod, hvad de enkelte ting betød. Hans

En af de adspurgte sammenlignede den nye messeliturgi med den fornyede Stille-uge-liturgi, der blev indført for nogle år siden.

EN LITURGI I STØBESKEEN

moder, der endnu bedst kunne lide hele messen på latin, men ikke ville udelukke, at hun med tiden ville komme til at synes om den på dansk, havde en afgørende indvending:

– *Jeg synes, det er forkert, vi har formessen på dansk, når Canon fortsat er på latin. Når formessen skal være på dansk, burde resten også være det.*

En herre (32 år), der fungerede som lektor under messen, kunne sige noget tilsvarende:

– *Det har lidt med babylonisk sprogforvirring at gøre, hvis jeg skal sige min mening. Det virker i hvert fald højst besynderligt, at man pludselig slår om fra dansk til latin.*

En ung dame på 18 sagde:

– *Jeg var godt tilfreds. Jeg kunne*

godt lide messen under den nye form. Det hele bliver ikke så nemt en vane på den måde. Folk virker som om de er ret positivt med. Det er ikke bare nogle få stykker, der siger noget, som da det var på latin. Vi mangler bare lidt sang...

En dame på 65 repræsenterede den ældre aldersgruppe:

Så kom den nye messeliturgi. Øjeblikket har nogle set hen til med længsel – andre med smerte. Svarer resultatet til forventningerne eller til de værste anelser? Her kan De læse, hvad en række kirkegængere havde at sige lige efter messetid, da den nye liturgi var løbet af stabelen.

– Fy, jeg kan ikke li' det. Nu har vi lige vænnet os til det andet, havde jeg nær sagt... Jeg mener: vi er flasket op med det andet. Før i tiden kunne man jo følge med, lige meget hvor man kom hen i udlandet. Det kan man måske nok stadigvæk, fordi man er klar over, hvad der foregår, men jeg kan altså ikke li' den forandring. Nej!

Vor medarbejder spurgte derefter en ung mand, der er noget ved musikken inden for KUK.

– Hvad synes du?

– Jeg håber, vi vænner os til det!

– Det var en noget begrænset ros.

– Ja, for det første var jeg skuffet over koret, der mumlede en hel del og var meget langsommere end menigheden. Og så messede de, hvor vi andre talte. For det andet tror jeg, man har sat den procentdel, der skulle være glad for modersmålet i mes-sen, meget for højt. I virkeligheden har størstedelen af dem, jeg har talt med, ikke brudt sig ret meget om nogen ændring.

– Er det KUK'er, du tænker på?

– Ja, det er det.

Ugebladets redaktør så sig igen om i flokken.

– De går til konvertitundervisning, sagde han til en herre på 62. Hvad synes De?

– Det lød smukt på dansk. Lidt mærkeligt måske, første gang, men det vænner man sig nok til.

– De er ikke optaget i Kirken endnu, og De skal vænne Dem til det, sagde vor medarbejder forundret. Skal De også det, spurgte han en herre på omkring 35.

– Nej, jeg kunne li' det med det samme. Jeg følte noget af det samme, som tilfældet var, da vi oplevede den »nye« Stille-uge-liturgi for nogle år tilbage. Det var til stor opbyggelse for os alle dengang, og det nye her også – i hvert fald for mig. Og en skønne dag får vi jo melodier til det alt sammen.

– Men hvad har kirkens organist at sige til det alt sammen, spurgte vor medarbejder. Hvorfor tror De, at så mange af de adspurgte har reageret så negativt?

– Det er nok fordi, de enkelte ledede faldt fra hinanden under recitationen. Man lavede ikke ophold ved alle skråstreger i teksten, og det skaber naturligvis en forvirring, der ødelægger andagten. Men det er altså et spørgsmål om teknik, noget der skal ligesom køres til.

– Og her står en af modersmålet forkæmpere. Er De tilfreds? (Den

adspurgte er en herre på ca. 30.)

– Jeg skal indrømme, at det var lettere at være forkæmper for den danske liturgi, før man kendte den. Men jeg tror dog, det hele vil holde op med at lyde mærkeligt, når vi har eksperimenteret os frem til den rigtige form...

Til sidst spurgte redaktøren en dansk født sognepræst, der har været katolik fra barnsben:

– Jeg hilser reformen med stor glæde. Latin er kær for dem, der forblev katolikker; de har gjort sig anstrengelser for at komme om bag den latinske tekst og så er alt godt. Men jeg er overbevist om, at mange gled ud, fordi de kun fattede liturgien med hjertet; de glædede sig over musikken og den mere pompøse ritus. Men de sørgede ikke for at fatte med forstanden. Nu er de rige tekster umiddelbart tilgængelige og kan berige den individuelle bøn. Men alle, der har et talent, må være med til at give den danske kerne en smukke ramme – og det vil tage tid. Der var imidlertid ikke andet at gøre end at komme i gang. Det må bemærkes, at den klassiske, latinske højmesse bibeholdes fra tid til anden!

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 4.: Passions søndag (s. 286, violet).

MANDAG den 5.: Mandagens messe (s. 291, violet). Ihukommelse af Vincens Ferrer (s. 873), dominikaner.

TIRSDAG den 6.: Tirsdagens messe (s. 295, violet).

ONSDAG den 7.: Onsdagens messe (s. 300, violet).

TORS DAG den 8.: Torsdagens messe (s. 305, violet).

FREDAG den 9.: Fredagens messe (s. 310, violet). Ihukommelse af Marias syv Smerter (s. 866).

LØRDAG den 10.: Lørdagens messe (s. 314, violet).

SN DAG den 11.: Palmesøndag (s. 319, rød og violet).

UNG MAND

midt i tyverne, statsansat, søger bekendtskab, evt. ægteskab med naturlig og slank katolsk pige (ikke over 170 cm.) – helst (men ikke nødvendigvis) fra København eller omegn.

Billet mrk. M. 26 til bladets annoncerekspektion, Hauchsvej 8, København V.

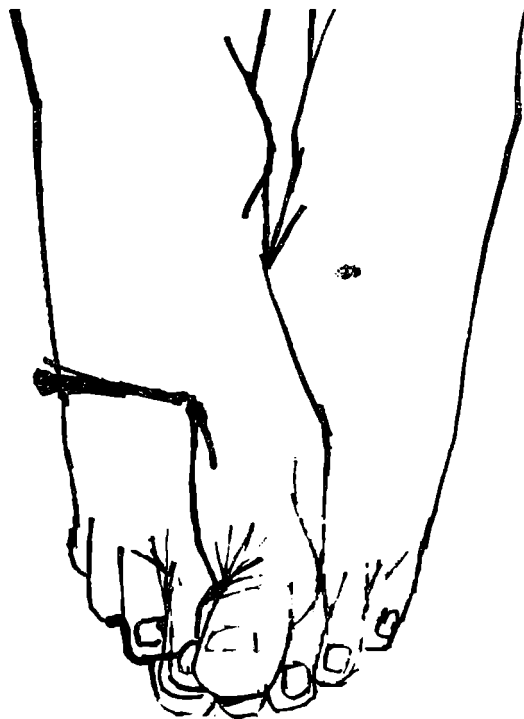
Den kendte ansete engelske teolog C. H. Dodd siger i sin kommentar til Johannesevangeliet om den tekst, som Kirken forkynder for Guds folk på passionssøndagen (Joh. 8,46-59), at den er et forspil til passionen. Jesus havde lige fra begyndelsen af sin offentlige virksomhed henvendt sig til det jødiske folk. Han siger ligefrem, at han ikke er »udsendt til andre end til de fortabte får af Israels hus« (Matt. 15,24). I det mindste i Jesu offentlige forkyndelse finder vi ikke det ringeste spor af en hensigt, der går ud på at udsondre en lille gruppe af udkårne for at samle dem til et særligt fællesskab. Øjensynlig ville Jesus i sin forkyndelse af Gudsherredømmet og med sit krav om omvendelse samle ikke blot en »rest«, men hele Israel for at gøre det til det nye Israel, til Guds folk. Frelsen bliver først tilbuden Israel og derefter ifølge Guds plan gennem Israel til hele verden. Idet han blandt sine disciple udvælger de »tolv« – en lignelseshandling, som hans samtidige forstod meget godt – udvælger han hele Israel, idet de tolv apostle er repræsentanter for Israels tolv stamfædre. Jesus ville uden tvivl vinde hele Israel for Guds rig. Men i virkeligheden bekendte ikke hele Israel sig til Jesu forkyndelse. Tværtimod blev modstanden mod hans forkyndelse stadig større. Da den brede befolkning bliver klar over, at han ikke svarer til deres billede af en politisk Messias, vender den sig bort fra ham. Folkets ledere, præsteskabet og teologerne, forfølger ham med fanatisk had, da de føler sig truet i deres position. I den scene, som berettes i dagens tekst, samles hele denne latente og åbne modstand imod ham. Hvis en eller anden »reporter« var blevet udsendt for at berette om »fænomenet« Jesus af Nazaret, havde han vist skrevet til sin avis: »Nu går det ikke længere. Situationen nærmer sig en krise. Hadet imod denne Jesus slår ud i lys lue. De behandler ham som om han var 'besat'. Ja, de ville endog stene ham«. Krisen nærmer sig et højdepunkt. Den begivenhed, vi er vidner til i dagens evangelium, er som et forspil til den kommende katastrofe. Hans voldsomme død, symboliseret i ordet »blod«, kaster sin skygge forud.

Teksten er taget fra Johannesevangeliet. I hans evangelium beskrives Jesu frelsergerning anderledes end i de tre ældre evangelier og hos Paulus. I disse optræder Jesus som den Messias, der forkynder, at Guds rige er kommet, og gør de tegn og undere, som

FORSPIL TIL PASSIONEN

»Jeg ophøjede dig med stor vælde,
og du hængte mig på korsets træ«

(Fra Langfredags-liturgien)

beviser dets komme. I centrum af den paulinske tænkning står Kristi død og opstandelse, hvorved mennesket bliver frelst fra død, synd og lov og modtager muligheden for et nyt liv i og ved Helligånden. Det fremherskende syn hos Johannes er derimod Guds åbenbaring i Jesu Kristi person. Hans evangelium er trinitarisk opbygget. For den fjerde evangelist er Jesus Guds udsending. Circa 25 gange findes hos ham betegnelsen: »som har sendt mig.« Kristus er for Johannes simpelt hen »åbenbarer«.

»Den, som ser mig, ser Faderen.« Når han er ophøjet og vendt hjem til Faderen, vil han sende sin Ånd. Kristi person står hos Johannes i et spændingsforhold til Faderen på den ene og til »Ånden« på den anden side. Hans opgave, hans »sendelse«, er at åbenbare Faderens sandhed, den sandhed, som han selv har set hos Faderen. Ved »sandhed« forstås hos Johannes den guddommelige virkelighed, som står i modsætning til den verden, mennesket befinder sig i. At modtage denne guddommelige sandhed, betyder hos Johannes »at tro«. Ikke at modtage den, betyder at være en »løgner«.

Denne guddommelige sandhed om den menneskelige eksistens, som han selv har modtaget af Faderen, forkynder Jesus. Men kun den kan fornemme den, som selv »er af sandheden«. Men jøderne er ikke af sandheden, og derfor har de ikke det indre forhold til Guds ord, som er for-

udsætningen for at forstå det. At Jesus virkelig taler »sandhed«, garanteres ved hans syndefrihed. Dermed menes vist ikke alene hans moralske ulastelighed. Jesus taler ikke af sit eget. Han siger den sandhed, som han har hørt af Gud. Derfor »betyder hans syndefrihed intet andet, end at han er af Gud, mens jøderne er af djævelen« (Bultmann). Naturligvis er jøderne meget opbragte over Jesu ord. De bebrejder ham, at han er en samaritaner og besat af en ond ånd. Betegnelsen »samaritaner« er nærmest et skældsord og betyder så meget som »kætter«. Værre er det, at de siger, han er besat af en ond ånd. De forklarer hans stærke selvbevidsthed som noget overspændt, ja ligefrem dæmonisk. Jesus påberåber sig endnu en gang sin viden, der stammer fra Faderen. Han forjætter den, der tror på ham, det evige liv. Jøderne anerkender nu, at Jesus med dette udsagn stiller sig over Abraham og profeterne. Han forjætter det evige liv; noget, som kun Gud kan gøre. Disse ord antænder jødernes had, det luer op i forbitrelse. Man føler det ligefrem af deres svar. De svarer ham: »Abraham er død og profeterne er også døde. Hvad mener du egentlig om dig selv?« Men Jesus dæmper ikke sine ord ned. Abraham var klar over, at Messias skulle komme og glædede sig over den viden. I dette øjeblik når opgøret med jøderne et sidste højdepunkt. De siger til ham: »Du er ikke halvtreds år endnu, og

du har set Abraham!« Og Jesus svarer dem, at han har eksisteret, før Abraham er trådt ind i tilværelsen. Et af hele Bibelens mest sublime ord: »I sandhed jeg siger eder: før Abraham blev til, er jeg!« Idet Jesus siger: »er jeg«, lader han os forstå, at hans eksistens er uafhængig af enhver tid, at han ejer en evig væren på samme måde som Gud. Jøderne forstår dette ord og opfatter det som en fuldendt gudsbespottelse. Efter den jødiske lov skal en sådan gudsbespottelse sones ved stening. Allerede tog de stene op for at dræbe ham, men Jesus skjulte sig og forlod senere templet.

De første kristne, som læste det fjerde evangelium, forstod meget godt, hvad Johannes ville sige. Israels forkastelse af Jesus blev i Guds frelsesplan grunden til vor forløsning ved Kristi lidelse og død. De fornemmede meget stærkere, end vi gør det, at den i Himlen ophøjede og ved sin Ånd i Kirken nærværende Kristus talte til dem om grundsandheden i vort liv: Jesus er Faderens åbenbarer, – han bringer os den sandhed, der alene kan »hele« vor splittede eksistens. Vi skal modtage denne sandhed i troen. Guds sandhed er så sejrssikker, at den også kan vende det onde til det gode. Netop Kristi død blev vor frelse. Med denne bevidsthed går vi ind i den egentlige passionstid.

H. Roos S.J.

■ FAGIDIOTI OG SKÆVE ØLKASSER

Af Ulla Pinborg

Pater Duclos har i en artikel først i Information, siden her i Katolsk Ugeblad, beskæftiget sig med begrebet fagidioti og dets modsætning, belyst ved det konkrete eksempel professor H. V. Brøndsted og hans lille bog »Hvad er liv?«. Pater Duclos' konklusion er, at fagidioti er at foretrække som det mindre onde frem for videnskabsmænds boltren sig på områder, hvor de ikke har nogen kompetence. Til skræk og advarsel tjener professor Brøndsteds DNA-filosofi. Som eksempel på, hvordan det kan gøres, Pierre Teilhard de Chardins »Fænomenet menneske«.

Når man imidlertid har haft professor Brøndsted på forelæsningshold i de sidste år, før han trak sig tilbage, fristes man til at komme med nogle ledsagende bemærkninger. For det synes, som om pater Duclos har overset noget i sin bedømmelse af den Brøndstediske misere.

Der kan ikke være tvivl om, at der er himmelvid forskel på Teilhard de Chardin og H. V. Brøndsted på alle punkter, undtagen ét, nemlig at de begge søger en syntese, et samlet udtryk for alt, med udgangspunkt og eksempel materiale i hver sin gren af naturvidenskaben. Også her er der forskel, men det er i arbejdsmåden, ikke i hensigten. Pierre Teilhard de Chardin griber to buede ribben af en kæmpeøgle og sætter dem straks op som porten ind til en vældig vision.

*Professor H. V. Brøndsted.
Hvor skæv er hans ølkasse?*

H. V. Brøndsted begynder mere pedantisk med at skære Planarier i stykker og lade dem vandre om i små skåle. Og syntesen lykkes – synes det – for den ene, men ikke for den anden. »Fænomenet menneske« er noget, også noget mere end bare et palæontologisk værk, ligegyldigt hvordan man ellers stiller sig til det. Cellelæren i »Hvad er liv?« er naturligvis inden for sine rammer, som den skal være, men det er heller ikke den, pater Duclos er ude efter. Det er derimod bogens sidste kapitel, der tydeligt viser, at professor Brøndsted ikke har magtet en syntese, – dertil er der for mange fundamentale spørgsmål, der er ubesvarede og for uklart formulerede; men deres eksistens er erkendt, de er stillet, og de har vakt opmærksomhed.

Denne opmærksomhed gav sig udtryk i megen diskussion omkring TV-serien. Bogen kom mere stille til verden, men i dens sidste kapitel indgår dele af breve til professor Brøndsted efter TV-udsendelserne, og det ses heraf, at nok var den biologiske orientering værdifuld – efter min mening også tiltrængt – men det var den biologiske orientering og det filosofiske eller teologiske forsøg, der fængede, og dermed nærmer vi os des Pudels Kern.

Her i landet er vi – for at stille tingene grelt op – teologisk og filosofisk henholdsvis under- og fejlernærede. Det forkommer også andre steder, men Brøndsteds bog er et dansk fænomen. Det er ret så suspekt at være noget som helst andet end relativistisk venstredrejet, hvis nogen skal tage ens arbejde alvorligt. Er man ikke nået videre end til stadig at være julekristen, kan man allenefals holde den slags for sig selv; søndagskristne tæller ikke, og det er der næppe en kat, der gør ad.

Det er meget vel muligt at vinde respekt og anerkendelse for videnskabeligt arbejde og for grundlæggende spørgstillinger, udført med østvendte øjne, men langt sværere er det, hvis man åbent har haft blikket himmelværts, at blive regnet for videnskabeligt upartisk. Det er lige før, man skal kunne bevise sin arbejdsmæssige neutralitet, skønt bevisbyrden vel var at lægge hos de anklagende. Det medfører fagidioti – af fejhed, for der mangler »kampmaterialer« inden for landets grænser, at forstå i den forstand, at der for mange mangler mulighed til samtale med

folk, der har fat i den modsatte ende af samme tråd. Disse muligheder findes for katolikker og for en del protestanter, men det er dog de færreste. Og denne fagidioti af nød er menneskeligt kvælende. Den vænner os af med at spørge om noget, vi ikke selv kan gå hen og veje og måle. Vi bliver ufærdige, men vi holder mund. Vi holder mund både af fejhed og af affejthed, og det gør vi lige til den dag, det bliver muligt at komme i en åben og bred principdiskussion med alle fag, også med teologer og filosoffer, for at nå til det, der så smukt hedder en helhedsløsning.

Så længe vi imidlertid ikke er nået dertil, må vi råbe hurra for hver den Brøndsted, der tør rejse sig og – hvor lille og skæv hans ølkasse end viser sig at være – råbe: »Jeg har forsket, og jeg har troet, og jeg ved, at dette kan bringes på en formel, men jeg kender kun tegnene på den ene side. Dem sætter jeg her, og således ekstrapolerer jeg fra dem. Nu må I, der kender tegnene på den anden side, høre på mig, rette mig og tale med mig, ikke bare til mig. Ellers må jeg blive ved med at prøve mig frem, men jeg gør det ikke i tavshed, for det gælder ikke kun mig.« Og jeg vil tilføje: »Jeg vil sidde Jer i næsen som et inkompetent peberkorn lige til den dag, I begriber, at det ikke er nok at sige, at hvis Gud har skabt både ånd og materie, så kan der ingen uoverensstemmelse være imellem disse. Det er soleklart, når man tror, men det løser ikke de aktuelle problemer for alle dem, der måske har gennemreflekteret deres forhold til materien, men ikke kan finde nogen, der forstår deres spørgemåde når de søger ud over denne materie. Den dag, vi finder frem til at forstå, hvad vi mener med hinandens spørgsmål, og ikke bare utålmodigt tager hinanden på ord, der betyder forskelligt for de forskellige, da lover jeg at blive fagidiot.«

Ulla Pinborg

■ MERE OM LOKE OG THOR

Af Kjeld Geertz-Hansen

Jeg vil foreslå, kære hr. Bolt-Jørgensen, at vi ikke anvender udtryk som reaktionær eller fremskridtsvenlig på os selv eller andre. Udtrykkene kommer til at skjule den kendsgerning, at

vi alle har kærlighed til Kirkens liturgi og da især til messen. En reformvrig person kan være forfærdelig stiv-sindet. Lad os da derfor se på selve sagen.

Først må vi erindre, at de ændringer, der er ved at fuldbyrdes herhjemme, er villet af koncilet, eller de er i det mindste overensstemmende med koncilets ønsker, således som de er udtrykt i det (for mig at se) gri-bende dokument »De sacra liturgia«. Alle de nu fjernede dele af messelitur-gien var smukke, men det kan være nødvendigt engang imellem at fjerne skønne ting, for at de aller-skønneste kan træde des tydeligere frem – som i et gammelt hjem, ikke sandt!

Asperges kan bibeholdes (men så skal i dag trinbønnen falde helt væk), men når vi i sin tid lod *Asperges* bortfalde i Sct. Ansgars Kirke, var det for at få noget vigtigere med, noget af endnu større værdi, nemlig »de troendes bøn« ved offertoriet. De husker måske, at vi begyndte famlende med at opgive særlige bønsintentioner fra prædikestolen. På biskop Suhrs opfordring gik vi over til det nuværende »litani«, som der er høj tradition for i Kirken, og som nu er pålagt af koncilet (selv om jeg nu ikke rigtig tror på, at man i Rom har lært det af os). Disse påkaldelser gjorde det muligt for alle i kirken i fællesskab og lydeligt at bede for Kirken, paven, biskoppen samt for aktuelle formål, ofte af betydning for dem, der sad i kirken. Disse forbønner findes delvis i messens Canon, men blev under højmesse, der er messens typiske form, dækket af af-syngelsen af *Benedictus*. Vi håber også derved at lære de troende at bede for hinanden og at lære dem, hvordan dette kortelig lader sig gøre. Altså er det blevet til mere folkelig bøn under messen, og liturgi er folkets handling. Litaniet tager tid, og en højmesse må ikke være for lang. Derfor lod vi *Asperges* falde bort, og det kan man roligt gøre, da alle alligevel korsor sig med vevand ved indgangen. For resten kunne folk nok synge med på *Asperges*, men aldrig på den uhyre svære *Vidi aquam*.

Salmen *Judica me* er smuk, men så vanskelig at udtale på latin, at de færreste kunne bede med; jeg har hørt selv akademikere hakke svært i det, og for almindelige mennesker af i dag er selve teksten vanskeligt til-gængelig. Til en højmesse skulle man

— Jo, ser De, monsignore — vi skal have ansigtet vendt mod menigheden.

— Ja, men vil vi have menigheden bag os?

slet ikke bede med på trinbønnen, men lytte til indgangsverset. Og her rører vi ved en anden berigelse af dagens messeliturgi. Indgangsverset er af så stor betydning for »dagen«, at dette langt overgår trinbønnens betydning. Her slås dagens tone an, men dette har mange åbenbart end ikke bemærket. Nu, hvor indgangsverset kan læses på dansk, vil mange for første gang bemærke det; og de vil bemærke fortsættelsen af dagens tone i graduale, offertorievers og kommuniensvers. Jeg kan garantere for, at det store flertal af vor menighed aldrig havde bemærket disse smukke messeled. En dansk-latinsk messebog var en storartet ting, men hvor er jeg lettet over, at man nu i de fleste messer ikke behøver at skulle »slå op«. Fremførelsen på moders-målet tillader også med større naturlighed at henvise til disse strofer i prædikenen. Jeg indrømmer, at slutningsevangeliet er vidunderligt, men selv den skønneste ting lider under at gentages for ofte – særlig når den – som her – er dybsindig. Nu slutter messen klart med præstens velsignelse. Udgangssalmen på dansk følger lige efter, og dette har gjort, at vore kirkegængere ikke benytter den til at gå ud på. Dette er en vigtig gevinst, for vore salmer har for os danske en overordentlig stor værdi. Gid vore børn atter lærte salmevers udenad i

skolen! Så havde de »noget i hovedet, når de lukker øjnene«, som pastor Højbo engang skrev det. Der er intet til hinder for, at en kirkegænger for sig selv kan læse slutnings-evangeliet, inden han forlader kirken.

Til slut: jeg er ikke sikker på, at »dagliglivet skal fortrænges«, når vi går til messe. Ro skal der til under messen, og den noget forkortede liturgi tillader os netop at tage den mere med ro. Dansk rytme er også langsommere end den latinske... ak! de manges klage over, at det gik for stærkt. Men det, vi oplever i kirken, skal netop sættes i forhold til det liv, vi nu engang står midt i.

Kjeld Geertz-Hansen

■ HAR VI ØVET URET MOD ISLAND?

Af Lis Thorbjørnsen

En enkelthed i Thomas Riis' argumentation (Katolsk Ugeblad 26. februar 1965) forekommer ugennem-tænkt. Han skriver: »Hvorledes skulle det danske folk gøre bod? Blandt andet fra politisk side har man ment, at dette kunne ske ved at udlevere håndskrifterne. Men hvor mange ikke-videnskabsmænd ville føle et personligt afsavn herved?«

Rummer disse sætninger ikke en opfattelse af bod, som gør boden til et anliggende mellem Gud og den enkelte?

Et gammelt billede kan hjælpe til at illustrere: Den rige mand har, med loven på sin side, fået den fattiges eneste lam i sin besiddelse. Siden føler han trang til at gøre bod; måske ikke netop for dette, for det er fore-gået fuldt juridisk betryggende, men for andet, hvor han føler, han har gjort uret mod den fattige.

Nu går han og grubler ude på sine græsmarker mellem fårene og lamme-ne – 117 lam er der, de trimler lystigt rundt mellem højene. Han tænker:

»Hvorledes skal jeg gøre bod?«

Udenfor hegnene om den rige mands marker står den fattige mand og stirrer ind, på sit eneste lam. Han kender det, selv mellem 117, for det har fra nyfødt sovet i samme rum som han selv og hans kone og børn, hans børn har lagt armene om dets hals, kælet for det, set det ind i øjne-ne, det har været i familiens nærhed dagen igennem. Nu står han og stirrer på det mellem den rige mands 117 lam og længes efter det.

Inde på græsmarken mellem fårene og alle lammene grubler den rige mand: »Hvorledes kan jeg gøre bod? Således, at jeg mærker det, for ellers er det jo ikke nogen bod. Jeg kan godt se, at du fattige, som er den, jeg har øvet uret imod, og over for hvem jeg vil gøre bod, står og stirrer herind på dette lam, som er mit, lovligt og retmæssigt. Men at give dig det vil være alt for let, det vil ikke være noget personligt afsavn for mig, og så er det jo ikke nogen bod.«

Gør den rige mand da ikke boden til et anliggende mellem Gud og ham selv, glemmer at tænke næsten med?

Burde han ikke allerførst skynde sig at glæde den forurettede næste på det punkt, han kan mærke dét som bod, da derefter tænke på mere bod til genoprettelse af sit forhold til Gud og til mennesket.

Ja, når den rige mand går dér på sine græsgange mellem fårene og lammene og ser den fattige stå uden for hegnet og stirre på dette eneste lam; selv om den rige mand *ikke* føler, at han har øvet nogen uret mod den fattige mand, hverken på grund af lammet, for han har papir på, at det er hans, og heller ikke på anden måde. – Hvis han er kristen, kan han da andet end sige til den fattige: »Broder! her har du dit lam!«

Men den, der har jordisk gods og ser sin broder lide nød og lukker sit hjerte for ham, hvorledes kan Guds kærlighed blive i ham? (1. Joh. 3,17).

Den, som har 117 lam, med lovlig ret til dem alle sammen og papir på dem, og ikke giver den fattige hans eneste lam, som den fattige på grund af omstændighederne ikke længere har juridisk krav på, men som er født under hans tag og vokset op hos ham og savnes hver dag, denne mand med de 117 lam er på lovens grund, javel, men handler han kristent?

Lis Thorbjørnsen

SANKT NORBERTS SKOLE, Vejle.

I anledning af skolens udbygning med 9. kl. søges til 1. august en seminarieuddannet lærer eller lærerinde. Kontraktlig ansættelse med løn som ved det offentlige skolevæsen. Skolen vil være en udenbys ansøger behjælpelig med fremskaffelse af en bolig. Ansøgning skrives på skema og sendes til skolens bestyrelse, adr. Fjelle-gade 2, Vejle.

Nærmere oplysning kan fås ved henvendelse til skoleinspektør Tiedemann, tlf. Vejle 191.

MAD OG DRIKKE PÅ BIBELSKIVIS

I den hellige skrift indtager mad og drikke en vigtig plads. Det er derfor naturligt at interessere sig for, hvad Kristi eget folk spiste til middag og fest, siger Ellen Nielsen i denne artikel om jødernes påskemåltid.

Den første skærtorsdags måltid blev udgangspunktet for de første kristnes brødsbrydelse og den hellige messe, som stadig er centret i vort religiøse liv. Glemmer vi ikke undertiden, at den foruden at være et offer også er et måltid? Hostien er så lille og spinkel og minder meget lidt om det brød, vi spiser hjemme – selv om det ganske vist ikke længere er det gammeldags grove og u-industrialiserede brød, der har været menneskeføde i årtusinder, også på Kristi tid.

Det er forunderligt at tænke på, at den biologiske funktion at indtage næring er løftet til en sådan højhed, fra de første encellede levende væsener optog næringsstoffer, og til apostlene i nadversalen tog mod brødstumper, som Kristus rakte dem, og spiste dem med hans ord i ørerne »Dette er mit legeme«.

Herfra falder der et lys over alt andet brød, over mad i det hele taget, og for et menneske bliver det at spise noget næsten helligt. Et middel, Gud har fundet til at udtrykke sin godhed og til at vise hen til nåden, som skal være sjælens næring.

I Bibelen er det påfaldende, så tit der er tale om mad og drikke. Det må da være rimeligt, nu skærtorsdag og påske nærmer sig, at interessere sig for, hvad Kristi eget folk spiste til hverdag og til fest – hvad der stod på bordet i det lille tømmerhjem i Nazaret.

Fra arkæologien ved vi, at der har været agerbrug i Palæstina for over 10.000 år siden, længe før israelitterne boede der. I Jeriko og på Karmel er der fundet segl, brugt til at høste korn med, håndkværne til at male det og lerkrukker, det kunne gemmes i.

Det usyrede jødiske påskebrød »mazza« er jo ligesom selve forårsfesten påske et levn fra de primitive tider, før en fortidskvinde fandt på at komme sur dej i og lade det stå natten over, så brødet hævede og blev porøst og godt at bage og spise. Påskebrødet mazza bruges stadig af de ortodokse jøder. I København kan det fås i C. W. Salomons gamle forretning i Klosterstræde. Det kommer fra England, tilbørlig bagt og velsignet af en engelsk rabbiner.

På Jesu tid var alt nu ikke så primitivt, som man ofte tror. Man havde fire forskellige kvaliteter mel. Det runde hvedebrød bagtes på gløder eller i husets murede bageovn. Bygbrødet, som nævnes i Bibelen, var fattigmands brød. Af det gruttede korn kogtes også grød, som iblandet salt og fedtstof har været noget i retning af vores gule ærter. Der kunne også være ærte- eller bønnemel i. Derimod kendte jøderne ikke majs.

Til kagebagning, som israelitterne nok har lært, mens de var i Ægypten, var der brug for fantasien. Melet æltes med olie, og der kom krydderier i: mynte, kommen, kanel eller... knuste græshopper, som siges at give en pikant smag. Sukker fandtes ikke, men masser af honning var der, både fra vilde bier og fra de kuber, folk selv stillede op. Honningkager er sikkert en af de ældste former for kager. På pande bagte man klatkager, noget i retning af de italienske pizza'er og Mexicos tortillas.

For jøderne som for alle primitive folk er brødet helligt. Det må ikke skæres, men skal brydes, når man spiser det. Råt kød må ikke lægges på det. Brød blev spist til morgenmad sammen med lidt salt og vand, og det gik igen i de andre måltider, som det stadig gør i syden trods vor tids kartofler. Hårdt og tørt brød brugtes som tallerkener og spiseredskab, og ved festerne kastede gæsterne det bagefter om bag den divan, de lå på ved bordet, og siden fejedes stumperne op til gavn for tiggere eller husdyr.

I middagsmadens forret havde *det grønne* en vigtig plads. Alle jøder uden for byerne havde en køkkenhave. Urterne ved påskemåltidet, der skal minde om israelitternes lidelser i Ægypten, kunne være forskellige. I reglen var der salat, måske noget i retning af vor julesalat, der jo også bliver bitter, når den lægges lidt i vand. Men også anden grøn salat, persille, brøndkarse, ræddiker, peberrod m.m. Danske jøder bruger karse til indledning og senere peberrod. Karsen dypes i saltvand. De andre bitre og ikke-bitre urter dypedes i en art marinade af vin og eddike

med revne figner, dadler, rosiner og valnødder, måske krydret med kanel, merian eller timian. Denne brunlige masse hedder *haroseth*, lerjord, fordi den skal minde om lerjorden, hvoraf israelitterne lavede tegl til ægypterne. I vore dage bruger jøderne en blanding af revet æble, hakkede mandler og sød rød vin, og det skal smage ganske dejligt.

Af andre grønsager havde de gamle jøder agurker, græskar, meloner og bælgfrugter – linser for eksempel som spiller en rolle i fortællingen om Esau. Da jeg første gang spiste linser i Paris, troede jeg, det var et fabriksprodukt ligesom nudler, men det er altså en slags ærter. Jøderne kogte dem i vand eller olie, eventuelt sammen med fårekød, sådan som araberne stadig bruger det. Johannesbrød, de lange sødlige bælgfrugter, tørredes og spistes. Løg, også hvidløg, var højt skattet. Dem lærte israelitterne at kende i Ægypten. Babylonierne synes ikke at have kendt løg, – i hvert fald klagede jøderne i udlændigheden over savnet deraf. Fra byen Askalon i Israel kom særlig fine løg, skalotløg, hvis navn endnu minder om oprindelsesstedet. Risdyrkning var så småt begyndt på Kristi tid.

Kød var ikke hverdagsmad. Som bekendt skal alle dyr efter jødisk skik slagtes, så blodet løber af. Blodet var for jøderne livet og sjælen, og man kunne ikke risikere at få en dyresjæl i sig! Okse- og kalvekød var festmad. Men så var der gedene, vistnok verdens ældste mælkeleverandør, der er så nøjsom og nyttig, at eksperterne anbefaler den i særlig grad til U-landenes fattige landsbyer. Og får var der jo mange af. Bedekød kogt med ris eller hvede siges at smage virkelig godt. Jødernes lækkeri frem for alle andre var de fede fårehaler, der kunne veje op til 10 kilo. Forårets lam var det centrale i påskemåltidet. De slagtedes på tempelpladsen og måtte ikke koges, men skulle steges på spid. Da templet i Jerusalem blev ødelagt, og ingen ofringer mere fandt sted, gik de ortodokse jøder over til på festaftenen at spise andet kød, gerne en hvid hane. Det siges, at i dagene efter påske flyver de hvide fjer overalt i vore dages Jerusalem.

Fisk var derimod hverdagsmad. Der var mange arter både i Middelhavet og i Genesaret sø, men ingen af dem, vi kender her i Norden. Fisk blev også tørret eller saltet for at kunne holde sig. I Bibelen fortælles om, hvordan Jesus bespiste flere tusinde mennesker med fem bybrød

og to fisk, og disse fisk har rimeligvis været tørrede. I vore dage importeres der endog tørret sild og tunfisk fra Spanien.

Et kapitel for sig er græshopperne. Vi kan have svært ved at forstå jødernes smag, når de delikaterede sig med de fire slags spiselige græshopper, kogt i saltvand. Måske kan det minde om rejser.

Efter påskemåltidet var der ingen dessert. Denne var ellers obligatorisk og bestod af frugt, kager og andet sødt. Der fandtes masser af dejlig frugt, men dengang var der hverken jaffaer eller grapefrugter eller appelsiner i det hele taget i Palæstina. En slags citroner havde man derimod, – de dyrkedes allerede for 4000 år siden i Babylon. Videre var der nødder, mandler, vindruer, dadler fra Jeriko, granatæbler – det famøse æble i Edens have skal have været et granatæble. Fremfor alt spiste man de saftige og friske figner – i Bibelen nævnes de mange gange, og et figentræ klippet med parasolformet krone stod ved ethvert hus, så husfaderen kunne hvile og meditere i skyggen af det. »Jeg så dig under figentræet,« sagde Jesus som bekendt til Filip. Den store figenhøst var om efteråret. Vinterfigernerne, der plukkedes i det tidlige forår, var færre, men ekstra store og delikate. Det var dem, Jesus engang forgæves søgte efter på et træ, da han var på vej op til påsken i Jerusalem.

Og endelig kronen på det hele, *vinen*, som også af Jesus blev løftet op på højeste plan hin skærtorsdag aften. »Vinen glæder menneskets hjerte,« siger Bibelen. Den jævn-

ne mand på Kristi tid drak næppe vin hver dag, – han nøjedes med vand, muligvis iblandet eddike som i den romerske *posca*. Det var soldaternes drik, og derfor havde de den ved hånden, da Jesus tørstede på korset. Vinen var rød, aldrig hvid. Den var meget fyldig og blev altid spædt op med vand, varmt eller koldt, og kunne også sødes med honning. Ved påskemåltidet skænkede værten op fire gange og udbragte taksigelseskåler til minde om udfrielsen af Ægypten. Ellers var det først ved desserten og efter måltidet, når bordene var taget ud, at der kom gang i nydelsen af vinen, og da måtte der være rigeligt. Blev der for lidt som ved brylluppet i Kana, var det en ubodelig skam for værten. Man kan måske her minde om, at kvinder aldrig spiste ved bordet, heller ikke ved fester. Gilderne kunne trække ud til midnat eller længere, navnlig påskeaftenen.

Mens man til hverdag sad på gulvet eller på taburetter og spiste, kom jøderne allerede omkring år 900 f.Kr. ind på at ligge på en divan, hvilende på venstre arm på en pude, så den højre var fri til at spise med og svinge bægeret med. Endnu hedder det i teksten til jødernes påskeaften, »Seraftenen«, at man »læner sig til venstre« og drikker. Vi kender også stillingen fra etruskerne gravmonumenter, og den siges i øvrigt at stamme fra det luksuøse perserhof. I Bibelen spiller det en rolle for forståelsen af, hvordan Jesus afslører Judas under den sidste nadver, at man er klar over, at apostlen Johannes

Sluttes nederst side 13

Venskabsmåltid i en jødisk kibbutz (Israel).

Malerfirma

Holger Jørgensen

Mørsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murer- og entreprenørfør.

M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde

Firma Hans Møller

v/ Ib Møller
Sct. Olsgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefyr

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telf. Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

Skolebøger - Skolerekvissitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg

Roskilde Boghandel

Sct. Olsgade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri

Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen

Slagtermester

Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsgade 13, Roskilde
Telf. 35 01 57

Malerfirmaet

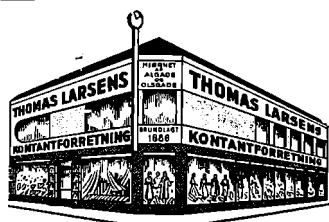
Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevine

Hjørnet af Algade og Olsgade
Bedste indkøbssted i Roskilde

Esbjerg

Interessentselskabet

Nis Petersen

Tømrer- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen

Murermester

Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland

Aut. vand- og gasmester

Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed

Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

L. Basse

Kaffe - vin - konserver

Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjydsk Rør-
& Sanitetslager A/S**

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

Drik homogeniseret mælk

og spis youghurt

Esbjerg Andelsmejeri

Skolegade 39, Esbjerg
Telefon 2 01 44

R. Schulik

Slagterforretning

Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermester

Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding

P. Jeppesen & Søn

Murermestre

Zahnsgade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck

Elektroinstallatør

Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma

Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen

Tømrermestre

V. Kjørboesvej 1, Kolding
Telefon 2 02 81
Tømrer- & snedkerarbejde udføres

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From

Kolonialhandler

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget

Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77

Kolding

1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver

Walenty Patrzalek

Malermester

Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

Forberedelserne til dette års Lourdesrejse er forlængst begyndt. Dermed melder sig også spørgsmålet om hjælpere til de syge pilgrimme, der de foregående år har udgjort mellem en fjerdedel og en tredjedel af deltagerne.

Det er først og fremmest sygeplejersker og sygemedhjælpere – både mandlige og kvindelige – der er brug for. Én læge har allerede meldt sig, men det er helt nødvendigt med endnu én. Vi beder Dem derfor indtrængende om at overveje at bruge en del af Deres sommerferie til denne tur. – Ferie er det ikke; der er brug for et stykke arbejde, endda under primitive forhold. Men det er påfaldende, at de, der én gang har været med som hjælpere, ofte melder sig igen. Vi har erfaret, at denne tur giver os en hjælp for livet – og specielt for vort arbejde blandt syge mennesker – en hjælp til at forstå vor solidaritet med patienterne på en dybere måde ved bedre at forstå lidelsens betydning i forløsningens tjeneste og for modningen af enhver af os til mere sand næstekærlighed.

Her er, hvad en af sygeplejerskerne skriver om sin rejse til Lourdes:

Da jeg den sidste aften sad og talte med en af deltagerne i flyverejsen til Lourdes, sagde hun, at det havde været en vidunderlig oplevelse for hende som syg, at have fået lov til at komme med på turen, og at hun slet ikke vidste, hvordan hun skulle takke alle dem, der havde hjulpet hende – og så tilføjede hun, at hun blot var ked af, at der havde været så meget besvær med hende, fordi hun var så hjælpeløs.

Jeg sagde – i første øjeblik for at trøste og opmuntre – at der sandelig ikke var noget at takke for; det var da først og fremmest for de syges skyld, at vi rejste til Lourdes, så det havde kun været en fornøjelse at kunne hjælpe.

Så blev der en pause i samtalen mens vi lyttede til sangen nede fra pladsen, hvor lysprocessionen var på

---

har ligget på en divan til højre for Jesus, altså med ryggen til ham, og at Judas må have haft pladsen endnu længere til højre, da Jesus rækker ham brødstumpen dyppet i skålen med *haroseth* til de bitre urter – det var en skik, der udtrykte venskab, som når vi hilser med et glas.

Ellen Nielsen

Vil De til Lourdes i ferien?

Valfartskomiteen skriver

vej forbi vore vinduer. Båret af tusinder af struber steg sangen op mod den blåsorte himmel, den lille, fordringsløse sang der beskriver Bernadettes møde med Guds Moder i Massabielle-grotten. Da det sidste »Ave-Maria« var døet hen, hørte jeg igen mine egne ord om, at hun ikke havde noget at takke for. Der gik en noget usammenhængende række tanker gennem hovedet på mig. Jeg tog hendes hånd og sagde: – Véd De hvad, det er mig, der skal takke Dem, fordi vi fik lov til at have Dem med, Dem såvel som alle de andre syge!

Uden de syge havde denne tur kun været en rejse til Lourdes, men nu blev det en pilgrimsrejse. Kan De huske, hvad pateren sagde til os, lige før vi landede herude i lufthavnen: »Vi er på pilgrimsrejse, – det vil sige, at vi rejser for at opleve Gud og hans kærlighed.«

Det er netop det, vi fik lov til her i Lourdes, fordi vi oplevede stedet med og gennem de syge.

Jeg har fået lov til at stå i første række under sakramentsvelsignelsen – men kun fordi DE var med på båren . . .

Jeg fik lov til at gøre sygestuen i stand til benediktinerpateren kom med den hellige kommunion – men kun fordi der var nogle syge, der ikke kunne være med til messen om morgenen . . .

Jeg fik en helt personlig velsignelse af en biskop – fordi jeg netop stod

og skulle køre en patient op i elevatoren på Asile Notre-Dame, da han kom forbi . . .

Jeg har set næstekærligheden, der jo er spejl billede af Guds kærlighed til sin skabning, udfolde sig i stærk, konkret realisme: hos de mange frivillige, der år efter år kommer igen til Lourdes for at hjælpe de syge – brancardier'erne, de frivillige bære-bærere, sygeplejerskerne, lægerne, præsterne og almindelige lægfolk.

Jeg har ikke set den hjælpsomhed, der udøves med et blidt henført smil, der lyser af medlidenhed og som i virkeligheden er en slags egoisme: »det gør så godt at være god . . .«, men den hjælpsomhed, der udøves med et godt og kraftigt tag i kørestolen, når den skal op ad de stejle gader, eller som hugger hælene solidt i jorden, når det går nedad igen.

Jeg har set, hvordan næstekærligheden nærmest tog form af en epidemi, der jo defineres medicinsk ved, at antallet af friske tilfælde er stigende dag for dag . . .

Jeg har, ved at være sammen med de syge, oplevet hvordan mennesker, der var fortvivlede over sygdommen og som søgte Lourdes som sidste håb om helbredelse, hvordan disse tog afsked igen, ikke helbredte, men rolige og fortrøstningsfulde, fordi mødet med Lourdes havde givet dem fornyet styrke til at leve *med* deres syg-

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDSSELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre

Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Glarmester

POUL V. JOOST

Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselsoilier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

FJERDE SØ

Hovedagentur
Gratis rådgivning dag og aften
i alle enkle og kombinerede
forsikringsarter:
Ulykke - Dødpenge - Familieindbo
Brand - Indbrud - Vandskade
Tyveri - Ansvar
Auto - Husejer - Førrætning
Driftslab - Sanitet - Oliefyer m. m.
H. E. Pedersen, Søndervigvej 89
Vanløse . Tlf. 71 20 23
samt
Tegningsagentur
Statsanstalten for Livsforsikring

MARIUS MP PETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.
Tlf. C. 828
Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.
Lev. til katolske institutioner.

Karl A. Hansen

Murermester

Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

Mogens Larsen

El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

G. GARTH-GRÜNER

Landsrettsagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

dom i fællesskab med de talløse andre, der kommer til Lourdes.

Jo, for os var det en pilgrimsrejse, et møde med Guds kærlighed, men kun fordi De og andre syge kom med. Det var gennem Dem, at vi oplevede Lourdes, et af de steder, hvor Guds kærlighed åbenbares.

Derfor skal vi raske takke jer, og så sandelig ikke omvendt!

Hvis De bestemmer Dem til at tage med, bedes De snarest muligt meddele det til Valfartskomiteen (telefon GE 6341 eller PA 2539), idet vi stræber efter at forberede arbejdet så godt som muligt gennem et par forudgående orienterende møder.

De syges katolske Forbund,
Valfartskomiteen.

I DEN KOMMENDE TID

DAMERNES RETRÆTE

er på Dalum Kloster fra 6. september til 10. september. Alle nærmere oplysninger og tilmeldelser (helst skriftlige) til fru Clara Jensen, Kappelvej 18, 2. tv., Odense.

MEDITATIO

Meditatio, som ledes af pater H. Roos S.J., finder næste gang sted fredag d. 9. april kl. 20 pr. i Niels Steensens kollegiums huskapel, Jagtvej 183 B, Ø.

KIRKEBYGGERIET I SØBORG

I denne uge blev et midlertidigt kapel til ca. 65 mennesker stillet op i haven ved præsteboligen bag kapellet. (Adgangen er lettest fra Andersen Nexø Vej 10). Så kan man gå i gang med nedrivningen af det smukke gamle kapelhus, når tiden er inde.

Præsten meddeler, at der er kommet tilbud om sengeplads til endnu tre frivillige medhjælpere fra Tyskland. Men da der samtidig har meldt sig nogle danske frivillige fra provinsen, har man stadig brug for logi til arbejdere for kortere eller længere tid.

Under rubrikken I DEN KOMMENDE TID optages korte meddelelser af almen interesse. Manuskriptet må være redaktionen i hænde senest 14 dage før det nummer, man ønsker meddelelsen i, udkommer. En forudsætning for optagelse er i øvrigt, at manuskriptet er lige til at trykke, det vil sige, at det er maskinskrevet med bred margin og dobbelt lineafstand, og at den officielle danske retskrivning og tegnsætning er strengt overholdt.

»Så langt kan
fødder bære«

I Katolsk Ugeblad nr. 9 af 26. februar 1965 anmelder Lis Thorbjørnsen Josef Bauers bog: »Så langt kan fødder bære« med ordene »spændende velskrevet underholdningsroman«.

Det er i høj grad misvisende, idet bogen ikke blot giver sig ud for at være en autentisk beretning, men virkelig er en sådan – fortalt til forfatteren Josef Bauer af den tidligere tyske krigsfange, som er katolik og stadig lever i sit hjemland, De bayerske Alper.

At kalde dette gribende bevis på selvopholdelsesdrift og menneskelig udholdenhed – og ikke mindst på Guds store nåde uden hvilken krigsfangen aldrig var nået hjem – for »spændende underholdning« burde være for billig og vidner om overfladiskhed hos anmelderen.

Jeg håber at denne berigtigelse må blive optaget i bladet.

Nasja Nielsen,
Annettevej 10, Brabrand.

Kære Nasja Nielsen!

Det glæder mig overordentligt at få bekræftet (jeg havde spurgt forlaget, men de turde ikke med sikkerhed stå inde derfor og har af den grund heller ikke brugt det i forlagsreklamen), at bogen virkelig er en autentisk beretning.

Deres hengivne Lis Thorbjørnsen

TV OG RADIO *Forts. fra bagsiden*
båndcentral. I det hele taget burde katolske sogne og skoler nok bruge skoleradioen meget mere systematisk, end det er tilfældet. En udsendelsesrække som denne vil være en perle i programmet til ungdomsmøder, økumeniske møder etc. Jørgen Juulsgaard og hans medarbejdere fortjener ros for en virkelig økumenisk indsats på et område, der herhjemme er meget lidt opdyrket. J.M.

**NYE BESTEMMELSER
ANG. DEN INDVIEDE OLIE**

Vatikanstaden. Pave Paul VI har som et led i den katolske kirkes modernisering givet præsterne tilladelse til at medbringe indviet olie, når de er på rejse, for at de kan give døde ofre for bilsammenstød og andre ulykker den sidste olie.

Indtil nu har præsterne kun kunnet medbringe olien, når de tog på sygebesøg hos deres sognebørn. Vatikanets blad »L'Osservatore Romano« skrev, at sjælesorgen for mennesker, der lå døende efter en ulykke, således var afhængig af »stedlige præsters medlidenhed«.

Paven har i sit nye dekret foreskrevet, at den indviede olie skal opbevares i en »sikker beholder af passende udseende«.

Fredag den 9. april læses messen kl. 16.30 i Sct. Ansgars Kirke i København for alle, der satte livet til under den tyske besættelse af Danmark.

Benzon's
Begravelsesforretning

Auf. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9–16 - Lørdag lukket

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-

på sygehjemmet ..... kr. 690,-

DE SYGES KATOLSK FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON
Barsehøj 25, Hellerup
Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN
Bredgade 69, Kbhvn. K.
Tlf. PA 2539

SKUMGUMMI HYNDER

Vor specialfabrik fremstiller hynder og sæder til bænke, stole og knæskamler udfærdiget i nøjagtige individuelle mål – eller efter Deres ønske.

Benyt Dem af vor gratis faglige vejledning. Vi kommer – uden forbindelse – over hele landet og måler op og giver tilbud eller fremsender prøvehynde. De skal blot skrive eller ringe til

SPECIALFABRIK
Vestergade 45, Århus C.
TLF. (061) 2 12 60

**GARDINER-BØRNEKONFEKTION
SENGEUDSTYR - TRICOTAGE
TEXTIL VAREHUSET**

SLOTSGADE 17 - KØBENHAVN N - CE 15311

- hvor gode varer sælges billigt

ABSALON-SKANDINAVIA

samarbejdende FORSIKRINGS aktieselskaber

Don Juan

Det er et prisværdigt initiativ, World Cinema har taget ved at sætte Mozarts berømte opera på programmet (dog kun i et begrænset antal opførelser). Filmen er en direkte optagelse fra Salzburg Festival med Wiener Philharmonikerne under ledelse af Wilhelm Furtwängler. Rent teknisk er eksperimentet ikke ganske vellykket. Kun i få glimt ser man hele scenebilledet – oftest er de medvirkende optaget i nærbillede, hvilket virker trættende under de lange arier, og kun under ouverturen ser man Furtwänglers fascinerende dirigentskikkelse – kameraet kunne godt være vendt tilbage til ham et par gange i operaens løb.

For den operainteresserede opvejes disse mangler imidlertid ganske af den kunstnerisk strålende udførelse. Titelpartiet synges af Cesare Siepi med en meget spændende baryton. Forførelsesscenerne for eksempel bliver ingensinde banale, fordi de udføres med en snert af ironi, der rammer såvel Don Juans egne velindstuderede tricks som de søde fæhoveder, der falder for dem – og magen til fændenvoldsk champagnearie (Finch' han dal vino) har man ikke hørt længe. I den dramatiske sidsteakt slippes ironien, og i stedet træder den skepsis og det trodsige mod over for det ubegribelige, det overnaturlige, der er karakteristisk for et menneske, der ikke er forankret i nogen form for tro. – Det er eminent gjort! Lykkeligtvis har Cesare Siepi også statur til rollen – man tror jo ikke rigtig på en lille hjulbenet Don Juan, hvor stemmebegavet han end er. – Denne noget ualmindelige herres tjener, Leporello, giver Otto Edelmann i bedste buffooperastil; hans mimik er uimodståelig, især i Listearien (Madamina, il catalogo) og terzetten under Donna Elviras balkon.

Det er hovedsagelig på grund af Donna Elviras tragedie, Don Juans uhyrlighed afsløres, og partiet har derfor en tendens til at blive overspillet. Her synges det imidlertid meget fornemt og med en dejlig afrundet sopran af Lisa della Casa, der har et dramatisk talent, som operaens anden donna, Anna (Elizabeth Grümmer), ganske savner, skønt også hun

Smukt hæfte om interessant udsendelsesrække

Skoleradioen har udsendt et meget fornemt hæfte i forbindelse med en udsendelsesrække om de orientalske kirker. Udsendelserne fordeler sig således:

1. udsendelse: De orientalske kristnes religiøse mentalitet. Lørdag den 27. marts.

2. udsendelse: Den historiske udvikling og den nuværende situation. Lørdag den 3. april.

3. udsendelse: Gudstjenestens form. Lørdag den 10. april.

Alle tre udsendelser kommer kl. 10.15, og er beregnet for gymnasiet. Det er programsekretær Jørgen Juulsgaard fra skoleradioen, der har tilrettelagt udsendelserne i samarbejde med dr. theol. Bjørn Højbo og adjunkt, cand. mag. Christian Høltzer. Det er også det samme hold, der har tilrettelagt grundbogen, der skal støtte udsendelserne. Dette hæfte er ud-

givet på meget fint papir og med et omslag i farver, der på forsiden giver en russisk kirke og på bagsiden den berømte ikon: Gudsmoder fra Vladimir. I dette hæfte gøres der rede for udsendelsernes indhold, der også illustreres med billeder og kort. Det er sjældent, man præsenteres for en så vellykket publikation.

Den første udsendelse begyndte med et »nærbillede« af Hagia Sofia-Kirken i Konstantinopel, som de østerlandske kristne altid ser hen til som kirken. Derefter blev der givet en beskrivelse af påskeglæden, der er nerven i den østerlandske kristendom. Det blev belyst hvorledes arkitektur, maleri og gudstjeneste virker sammen for at gøre frelsesmysteriet nærværende. Derefter fulgte en omtale af de store græske kirkefædre og deres livssyn og af, hvordan mennesket skal leve for at få del i påskeglæden.

Det er med forventning, man ser frem til de følgende to udsendelser og skulle der være nogle interesserede, der af en eller anden grund ikke har fået fat i den første udsendelse, kan man henvende sig på skolernes

Fortsættes side 15

Ugens tv og radio (28. marts - 3. april)

SØNDAG	17.40	P 3	Spisesedlen. Aftenens radio- og TV-program.
	20.10	TV	I Krydsild. Skuespil af Finn Methling.
	22.15	P 1	Beethoven som kirkelig komponist. 1.
MANDAG	16.40	P 3	Spisesedlen. Hver dag på denne tid undt. søndag.
	20.50	TV	Frydenberg. Et TV-spil af Johan Borgen.
TIRSDAG	17.30	TV	25 år efter besættelsen af Danmark!
	21.30	TV	Horisont. Udenrigsmagasinet.
ONSDAG	20.50	TV	Sansernes rus. Film af Visconti fra 1954.
TORS DAG	20.00	P 1	Arthur Honeggers »Kong David«.
	20.55	P 1	Morten Grunwald læser 1. Samuelsbog.
FREDAG	20.20	P 1	Silkeborg. Skuespil af Kjeld Abell.
	20.30	TV	Den 9. april.
LØRDAG	10.15	P 1	De orientalske kirker. 3.
	20.30	P 1	Sort salmesang. Kaj Erik Lindqvist.

har en smuk sopran. Hendes trolove de Don Ottavio spilles med ineffektivt galanteri og en enorm spansk næse. Operaens »sociale« indslag, bondeparret Zerlina (en helt vidunderlig Erna Berger) og Mazetto sprudler af lune.

Med Furtwängler på dirigentpodiet slappes operaen intetsteds, men gennemføres med dramatisk nerve. Det er et værdigt minde om den store dirigent!

E.T.

Originaltitel: Don Giovanni

9. april
og tiden der
fulgte

9. april -
årsdag for
et sindelags-
skifte

I dag er det den 9. april, og i lighed med andre blade, der udkommer på denne dag, handler en betragtelig del af bladets spalter om den anden verdenskrig, besættelsestiden og det meget mørke kapitel af det 20. århundredes historie, der førte til de ulykkelige begivenheder. For os danske blev kong Christian X's skikkelse et samlingspunkt, hvilket ikke mindst skyldtes kongens værdige og faste optræden. Allerede den 10. april 1940 genoptog Christian X sin daglige ridetur gennem København. Over hans hoved summer en tysk maskine...

Forspil
til
Ragnarok

Mere om
dialogens
svagheder

Palmesøndag

TYSKE KATOLIKKERS MODSTAND MOD NAZISMEN

På det tyske bibliotek i Rom har der været afholdt en udstilling, der viser den tyske modstand mod nazismen. Ved hjælp af montager, fotografier og tekst gives der et overblik over modstandens forskellige former. En særlig dokumentation belyser partierne, kvindernes, diplomaternes, militærets og kirkens holdning. Som forkæmpere i kirkens modstandskamp hyldes tre katolikker: kardinal von Galen og jesuitterne Rupert Mayer og Alfreds Delp, og to protestanter: pastor Dierich Bonhöffer og pastor Martin Niemöller.

DEN TYSKE KATOLSK PRESSE I VANSKELIGHEDER

Den katolske presse i Tyskland er i vanskeligheder, skriver det norske blad »St. Olav«. Tilsyneladende er situationen betryggende, for til en katolsk befolkning på 30 millioner mennesker udsendes katolske blade og aviser i et oplag på næsten 16 millioner eksemplarer. Alene bispedømmerne har et oplag på 2,2 millioner eksemplarer om ugen. Men i løbet af sidste år har man mærket en øget misfornøjelse med denne presse, fortsætter »St. Olav«. En af de mest almindelige indvendinger er, at de 22 ugepublikationer fra bispedømmerne udelukkende er talerør for de enkelte biskopper og ikke på nogen måde giver et gyldigt billede af verdenskirkens situation. Disse blade har mistet noget af respekten om sig, efter at det er blevet kendt, at mange af dem er blevet censureret af præster efter ordre fra biskopperne. Man viser altså ikke katolske journalister tilstrækkelig tillid. På et møde i Stuttgart fornylig blev der også fremført klage over, at overskuddet på bladene ikke blev brugt til at forbedre bladens stof og udstyr. Det gik i vid udstrækning til andre projekter i bispedømmerne.

FN DRØFTER FØDSELSKONTROL

FN's kommission for befolknings-spørgsmål har påbegyndt sit 13. møde den 23. marts uden at komme til nogen enighed angående spørgsmålet om befolkningsforøgelse stimulerer eller afkræfter den økonomiske udvikling.

Basis for diskussionen er rapporter fra 54 lande. Det er et resultat af en opfordring til undersøgelse af sagen som blev vedtaget af FN på generalforsamlingen i 1962. Nogle lande som for eksempel Indien, Pakistan, Tunesien og Tyrkiet betragter familiep-lanlægning som en nødvendighed. Andre lande som for eksempel Malaysia, Liberia og Venezuela rapporterer om lav befolkningstæthed, og mener at en befolkningsforøgelse ville komme deres økonomiske udvikling til gode. Hvad de udviklede lande angår forudser de med enkelte undtagelser ikke noget problem i tilfælde af befolkningstilvækst.

Den hollandske repræsentant udtalte ved mødet, at frihed er det højeste ideal i hans hjemland, og at Holland ikke ville påtvinge nogen familie fødselskontrol hverken hjemme i Holland eller i udlandet.

Den franske repræsentant erklærede, at massiv støtte af den økonomiske udvikling i U-landene er nødvendig og at hjælp til fødselskontrol aldrig vil kunne erstatte den økonomiske hjælp.

Repræsentanten for Sovjetunionen gentog den russiske delegations position, der har været uforandret igennem de 13 år, man har drøftet sagen, nemlig at den økonomiske situation må forandres for at svare til menneskets behov og ikke omvendt. Sovjetiske eksperter hævder, at industrialisering, udryddelse af analfabetisme og i det hele taget en indsats for almindeligt kulturelt frmskridt også hvad angår kvinderne, så at disse kan blive delagtige i landets økonomiske og kulturelle liv, er faktorer, der i det lange løb vil skabe balance mellem befolkningsstilvækst og økonomiske reserver. Den sovjetiske delegerede sluttede med at sige, at mulighederne for produktion af føde-midler er så at sige ubegrænsede og kritiserede visse lande for at reducere produktionen eller ødelægge høsten med det formål at hæve priserne.

I øvrigt imødeser man med spænding en udtalelse fra den pavelige kommission, der i Rom arbejder med det samme problem. Denne kommission har netop i den sidste tid været forsamlet til møder, hvor der efter forlydende heller ikke har kunnet opnås enighed mellem tilhængere og modstandere af fødselskontrol.

JØDISK HÆDERSMEDALJE TIL KATOLSK PRÆST

Medens nazister og fascister havde herredømmet i Italien under den anden verdenskrig, reddede en katolsk præst og en læge – begge fra Nonantola i Norditalien – i fællesskab en gruppe på omkring 100 jødiske børn fra pinsler og død i Hitlers koncentrationslejre. For denne redningsdåd er de nu som de første »Retsindige Anderledestroende« af den israelske institution til minde om ofrene for nazismen, *Yad Vashem*, blevet hædret med medaljen for »Det jødiske folks påskønnelse«, meddeler den israelske avis *The Jerusalem Post Weekly*.

Medaljeoverrækkelsen fandt sted på Har Hazikaron i Jerusalem og overværedes blandt andre af to mænd fra den gruppe jøder, den italienske præst og læge havde hjulpet. Som en påskønnelse måtte de to italienske helte efter medaljeoverrækkelsen plante træer på Retsindige Anderledestroendes Avenue – en ære, som kun overgår særligt udvalgte personer, der har ydet en beundringsværdig indsats for det jødiske folk.

Den hædrede italienske præst er fader Arrigo Beccari og den hædrede italienske læge dr. Guiseppe Moreali. De hjalp en gruppe jødiske flygtninge omfattende omkring 50 forældreløse jødiske børn fra Tyskland samt et lignende antal jødiske børn fra Jugoslavien. Flokken fra Tyskland var den sidste, nazisterne lod slippe ud af landet. De skulle til Palæstina, men blev under rejsen gennem Jugoslavien afskåret fra at komme videre på grund af invasionen. Den store børneflokk sendtes til den relativt sikre nordlige del af Jugoslavien, som holdtes okkuperet af italienere, og derfra sendtes de i juli 1942 videre til Nonantola i Norditalien, hvor fader Arrigo og dr. Moreali – begge kendte anti-fascister – drog omsorg for dem.

Fader Arrigo og nogle af hans præstekolleger fra det teologiske seminarium i Nonantola blev senere arresteret af italienske fascister og overgivet til tyskerne, der i nogle måneder underkastede ham tortur uden dog at kunne få ham til at forråde nogen af sine frihedskæmper-kolleger.

The Jerusalem Post Weekly gør opmærksom på, at de to italienske helte også har modtaget udmærkelser for ydet hjælp til allierede soldater, der var kommet ind bag fjendens linier.

VINCENTGRUPPERNE STARTER I SYDAMERIKA

Sankt Vincentgruppernes fasteaktion har indtil nu haft et glimrende resultat. I marts blev ialt 10 checks på hver 200 dollars sendt til de spedalske i Vietnam, til de sultende børn i Chetpet og til Moder Teresa i Calcutta, og til de mange flygtninge fra Angola i Congo.

Vincentgrupperne vil derfor nu starte i et andet verdenshjørne, i Sydamerika, i Brasilien.

Cametá er en by på 6000 mennesker, et bycentrum i en kommune på 50.000. Den ligger ved bredden af Tocantins, en biflod til Amazonen. Tocantinsfloden er ved Cametá ca. 15 km bred. Broer findes ikke og skibstransporten er miserabel. En gang hver 10. dag kommer en båd, en rigtig hjuldamper, som altid er stopfuld.

Amazoneområdet er en stor urskov, menneskene bor langs flodbredderne. Godt halvdelen af befolkningen er analfabeter. Af de andre 50 pct. som menes at kunne læse og skrive, kan halvdelen kun skrive deres navn og dermed afgive deres stemme, hvad der for politikerne er det vigtigste. I Cametá er der et lille teglværk og et savværk, hvor en 30 mennesker er beskæftiget. Det er hele industrien. De andre, især de unge mænd, driver den af hele dagen. De rige har stenhuse, men al anden beboelse er af ler, brædder og strå. Mange familier spiser kun en gang om dagen. Størstedelen henter vandet ved floden og drikker det uden videre, uden at koge det. Altså et meget underernæret og sygt folk, med tuberkulose, spedalskhed, ormesygdomme og malaria.

Landbruget drives på den mest primitive måde. Man brænder træerne af og planter noget mellem stubbene. Næste år begynder de så forfra et andet sted. Det giver utroligt meget arbejde og praktisk taget ingen resultater. Så er der de mange myrer, som sommetider på en nat graver det hele bart.

Vincentgrupperne har følgende planer: Hvis De går ind for ideen, vil vi bygge et socialt centrum: en større sal og tre eller fire mindre lokaler til kursus, til educação de base, grunduddannelse, som man siger dernede. Det er egentlig alt muligt: voksnes undervisning i læsning og skrivning, kursus i madlavning, klipning og syning, hygiejne og barnepleje, nød-

■ KENDT INDISK PRÆST SEKRETÆR I VEDBÆK

Den apostoliske delegation i Vedbæk har fået ny sekretær, idet monsignore *Ivan Dias* har afløst monsignore Giovanni Ceirano, der er blevet forflyttet til Alger.

Ivan Dias er født i 1936 i Bombay, Indien. Han blev præsteviet i en alder af 22 år, og var 1 års tid kapellan i et indisk sogn samtidig med, at han beklædte stillingen som rektor for den katolske skole på stedet. (I Indien har næsten hvert sogn sin skole.) Derefter gjorde han tjeneste som sekretær for ærkebiskoppen af Bombay, kardinal Gracias. I 1961 kom Dias til Rom for at arbejde på en doktordisputats, og samtidig påbegyndte han sin uddannelse i Vatikanets udenrigstjeneste. Han afsluttede sine studier i 1964, hvorefter han blev ansat i Vatikanet.

Billedet ovenfor er taget dagen efter pave Paul VI's valg. Kardinal Gracias havde pastor Dias med i konklavet som sekretær. Kardinalen fortæller paven, at den unge sekretær skal have sin doktorafhandling dagen efter. »Jeg skal bede for Dem i morgen,« siger paven.

Monsignore Dias er dr.jur. Han taler 11 sprog, og er ved at lære at tale dansk. Dias indtog en central stilling under forberedelsen af pavens rejse til Indien, og Paul VI gav ham under en audiens i Bombay personligt meddelelse om, at han ville give ham titel af monsignore.

Samtidig med, at vi byder monsignore Dias hjertelig velkommen, er det med vemod, vi har taget afsked med monsignore Giovanni Ceirano, som har fået noget af en pionerstilling i Alger, hvor der skal oprettes en apostolisk delegation for Tunis, Algeriet, Marocco og Libyen.

Monsignore Ceirano har fået mange gode venner her i Danmark – ikke mindst for sit venlige og ægte præstelige sindelags skyld, og vi håber at få lejlighed til at se ham heroppe igen på besøg.

hjælp osv. Tegningerne er allerede udarbejdet. Vi har nogle, omend små midler, men med Deres hjælp kan vi klare opgaven. 200 dollars om måneden er mange penge der. Vincentgrupperne synes, at det er en rigtig opgave, og derfor vil vi hen mod

fastetidens slutning gerne anbefale vort sociale centrum i Cametá ved Tocantinsfloden i Brasilien.

Giel Gommans c.m.

Gironummer 97164.

Kildehøjvej 13, Birkerød.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

TO KORT

I det norske blad »St. Olav« bringer man to kort, som også ses nederst på siden. »St. Olav«s lederskribent opfordrer til at kikke lidt nærmere på kortene. Kortet til venstre er et konfessionskort for det gamle tyske rigsområde – i følge folketællingen i 1934. Det angiver de dele af Tyskland, som har overvejende (dvs. 85-100 pct.) katolsk befolkning (sort), mens den hvide farve angiver de områder, hvor der er en mere eller mindre svag minoritet af katolikker (0-30 pct.).

Og så det andet kort.

Det viser den procentvise del af *nazi-stemmer* ved valget i 1932 – et år før Hitlers magtovertagelse. Sort angiver, at her gik mere end 50 pct. af stemmerne til Hitler. Hvidt angiver, at mindre end 35 pct. af stemmerne gik til nazisterne. Slår det Dem ikke, spørger »St. Olav«, at det første kort i farten kunne opfattes som en slags negativ af det andet?

Når man sammenligner det ene kort med det andet ser man, at de fire sorte (»katolske«) områder på det første, svarer næsten nøjagtigt til fire hvide (dvs. »anti-nazistiske«) områder på det andet. Nærmere angivet: det stærke katolske indslag i Bayern, Westfalen, Rhinland, Franken og Øvre-Schlesien svarer til et kompakt nej til Hitler på det politiske kort. Opmærksomme læsere vil opdage andre pudsige relationer – som den klare trekant midt i det daværende Østpreussen: fire isolerede katolske kredse i Ermland – igen sort til venstre, hvidt til højre.

De to kort bringes i »St. Olav« i forbindelse med en kommentar i anledning af en tysk foredragsholders påstand om, at en af årsagerne til nazismen var en katolsk virus i det sunde germanske folkelegeme.

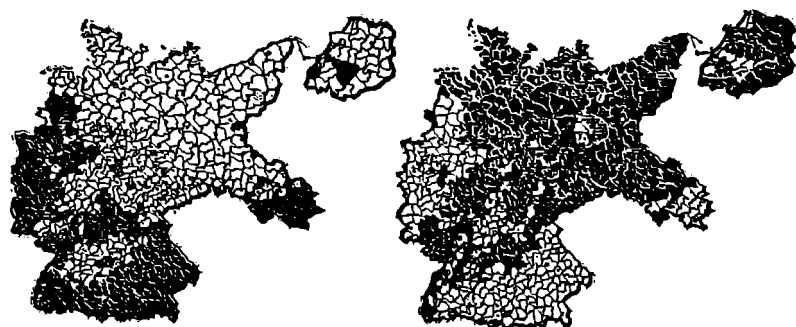

Adolf Hitler, en falleret kunstner, blev partiboss i et antisemitisk parti og en af de mest blodige tyranner i verdenshistorien.

Jeg er ikke kommet til verden for at gøre menneskene bedre, men for at udnytte deres svagheder.« Ordene er Adolf Hitlers, og de indleder radiogrundbogen »Besættelsestidens historie«, der skal supplere udsendelserne omkring 25 års dagen for Danmarks besættelse.

Det wagnerske Ragnarok, som den fallerede kunstner nedkaldte over det rige, der – grundet på et sammenspil af uheldige omstændigheder – så villigt havde ladet sig lokke, er et af de skrækkeligste kapitler i menneskehedens historie. Vel er mennesket svagt, men at det var så svagt, havde kun de færreste drømt om.

Med nederlag i sit hjerte vendte Hitler hjem fra første verdenskrig, skriver Hans Kirchhoff i afsnittet »Forspil til 9. april«, som er hans bidrag til »Besættelsestidens historie«. Den mislykkede komponist, kunstmaler og arkitekt, Hitler blev boss i et antisemitisk og chauvenistisk parti. Også et statskup mislykkedes for ham. Han blev sat i fængsel og skrev da sit manifest, hvis almindeligheder på ingen måde varslers om, at dets forfatter en skønne dag skal blive herskeren over et helt kontinent. Så meget desto værre er det, at han virkelig blev det.

Forspil til 9. april – forspil til Ragnarok

Man skal dog – hvis man vil undgå det bagkloge og bedrevidende smil om sin mund – prøve at leve sig ind i forholdene i Tyskland efter den kortsynede fredstraktat, som første verdenskrigs sejrherre havde budt på. Man må forstå den økonomiske situation verden over i mellemkrigs-tiden, og man må endelig forstå det indtryk, som den blodige revolution i Rusland havde gjort i den vestlige verden. Bibelens ord om at være for eller imod er alt for ofte blevet tilpasset situationer, hvor de ikke hører hjemme. Alt for mange af dem, der nærede angst for »russiske tilstande« – bolshevistisk revolution i Vesten, var tilbøjelige til at se igennem fingre med meget, bare der var tale om antikommunistisk fortegn.

Og så så man jo i Tyskland – efter at de lange knives nat var forbi – at Hitler (som jo i parentes bemærket var kommet forfatningsmæssigt lovligt til magten), til trods for, at han først og fremmest havde appelleret til småborgeren, den lille håndværksmester, den lille handlende, kontorfunktionæren, med alfaderlig kraft forstod at forene storfinans og arbejde, adel og borgere, generalen fra Preussen og den menige fra Bayern, katolikken og protestanten i et inciterende arbejde henimod et velstående Tyskland, som kunne lægge depressionstidens hunger og arbejdsløshed bag sig. For ikke at tale om, at det faktisk gik ordentligt til i Tyskland. Vel var der noget ølstueagtigt over Hitlers trofaste kammerater, som nu sad i nøglestillingerne, men i deres forværelse ventede folk, der kunne føre deres slægt tilbage til Karl den Stores tid. De befalinger, Hitler udstedte, fik journalnummer hos de ubestikkelige, hvidflippede og yderst korrekte embedsmænd, og når en ung studine skulle have hovedet hugget af, fordi hun af vanvare var kommet til at skrive noget ovovet om

rigskansleren, foregik det jo dog i universitetets gård under medvirken af en skarpretter i kjole og hvidt. Og så gik togene – ligesom i Mussolinis Italien – præcis.

En tysk diktators forgodtbefindende og intrigerne ved hoffet omkring ham var afgørende for såvel sejre og nederlag på vor klodes slagmarker som for den enkelte danskers hverdag i de fem forbandede år. Danmarks skæbne blev dengang bestemt hundreder, ja ofte tusinder af kilometer fra Christiansborg. Vi lærte i disse år at tænke internationalt som aldrig før eller siden, skriver Hans Kirchhoff i »Besættelsestidens historie«, som på strengt saglig vis giver et fortræffeligt billede af begivenhederne for 20-25 år siden.

Formålet med disse spalter i Ugebladet skal imidlertid ikke først og fremmest være at mane ondskaben op

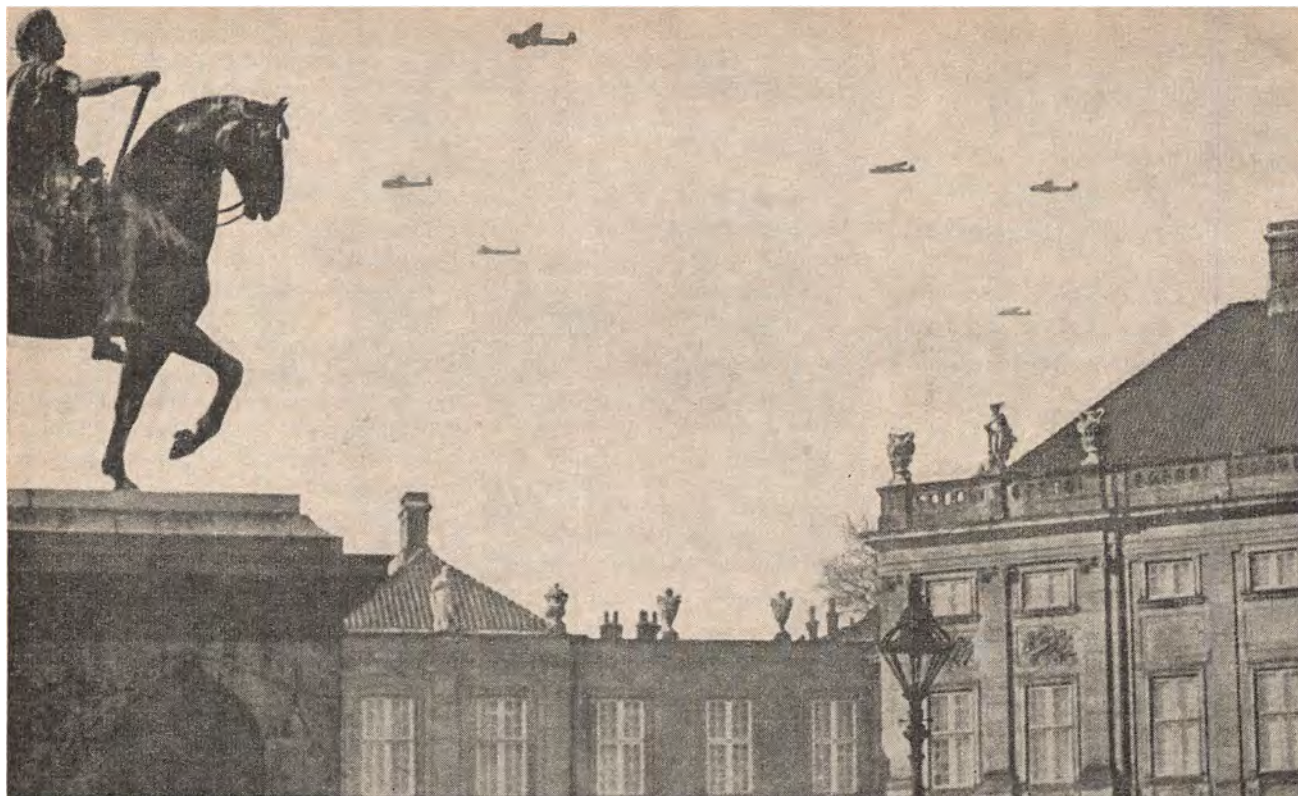
af jorden endnu engang eller at understrege den menneskelige svaghed. 25 året for hin 9. april skal først og fremmest være helliget sandhedens og retfærdighedens martyrer, hvadenten de var ateister, protestanter eller katolikker. Vi må ikke blot tænke på vore egne modstandsfolk, som ofte gik i døden med en værdighed, der vil være til opbyggelse for fremtidige slægter. Vi må i særdeleshed tænke på de tyske modstandsfolk, hvis virke ofte var kommet i gang efter svære samvittighedskvaler, da Hitler-regeringen som allerede nævnt juridisk set var landets lovlige regering. Vore tanker må også gælde de vildledte og svage, idet vi ransager os selv og prøver at blive klar over, hvor megen offervilje, der egentlig bor i os.

Og når vi endelig skuer tilbage på tiden fra 1933 til 1945 ser vi, at der i denne ondskabens, ufredens tid, hvor Europa tilsyneladende var befolket af mennesker, der ikke så langt ud over deres egen næse, hvor Europas sunde dømmekraft sløvedes mere og mere, også lagdes spirerne til mangt og meget, som vi høster frugterne af i dag. Her hjemme stod katolikker og protestanter skulder ved skulder – ikke mindst hvor det drejede sig om at redde jøderne. Også i Tyskland lærte katolikker og protestanter at stå sammen – i endnu større målestok – og her lagdes grunden til det kompleks af tanker, hvis styrke er blevet understreget af det andet Vatikankoncil.

Helge Kristensen

Tyskland havde ikke kunnet bringe Hitler sejr. Føreren nedkaldte derfor den fuldkomne ødelæggelse – et hedensk Ragnarok – over sit rige. På billedet ses allieret indrykning i en sønderskudt tysk by.

De tyske stukas larmer over Amalienborg.

Fra de øverste vinduer i Sct. Ansgars præstegård kan man se, om kongeflaget over Amalienborg er hejst eller ej, og det sætter en gammel københavner pris på. Hvad han ikke kan se, kan han høre, når trommen røres på pladsen, eller der skydes fra batteriet Sixtus. Han hører også straks, når noget er usædvanligt, og det kan meget let fortælle noget afgørende om land og rige.

Således var det hin 9. april, da de tyske stukas larmede hen over residenspalæet, og de første skud lød. Således skulle det blive den 29. august, da flåden blev sænket under drønende eksplosioner, mens signalraketter, der var blevet antændt i hobetal, fusede hen over Holmen. Ophidsede råb om at gribe til våben – hvad vi heldigvis nåede os for at gøre – fulgt af voldsom skydning fortalte om tyskernes forgæves storm på Amalienborg under aktionen mod politiet. Et fjernt brus af stemmer slog 4. maj op mod præstegårdens vinduer og bruset gik i retning af Amalienborg! »Tyskerne har kapitulert!»

Skydningen den 9. april havde beroliget mig. Så fortalte vi vel de uhyggelige stukas, at de var på gale veje og hellere måtte se at flytte sig; men da jeg kom ud i Bredgade lå der en maskingeværrede ved hvert gadehjørne. København var besat, Dan-

mark var besat! En voldsom harme bemægtigede sig mig, men den fortrængtes af sønnens og præstens ængstelse. Hvad med mine forældre, der begge havde et gammelt mellemregnskab fra den første verdenskrig? Far kom i forhør, men det gamle regnskab var glemt – lod det til. Som fransk diplomat kunne han være afrejst, men et berømt ord lød i hans mund: »Jeg vil dø i min rede!» Vore børn skal sandt for dyden lære Danmarkshistorie! Min anden ængstelse var pastor Bertling; ret ny i sognet. Han var tysk! Ville hans virksomhed her blive umuliggjort af nationale grunde? Straks jeg mødte ham, sagde jeg: »De er her som præst. Skulle De få ubehageligheder, så lad mig det vide!» Ikke alene undgik han ubehageligheder, men da han var indkaldt til tjeneste i Rusland, blev han »bedt hjem« af en trofast menighed. Det er en af de ting, der har glædet mig mest i mit præsteliv.

Den 10. april begyndte problemet »dansk-katolsk« at melde sig. En tysk feltpræst bad om at måtte benytte kirken til militærgudstjeneste. For en katolsk præst kunne svaret kun være et: »Det må De meget gerne. Nationalt er vi i krig med hinanden (anderledes kunne jeg ikke se det); men jeg vil gøre alt for at hjælpe Dem med at bekæmpe nazismens

gift, og det kan jeg ikke gøre bedre end ved at få soldater i kirke.« Der-ved blev min egentlige opgave også afstukket: bekæmpe nazismens frygtelige vranglære! Vi katolske præster var jo ikke uforberedt. Paverne Pius XI og Pius XII havde talt, og de tyske biskopper havde talt. Pastor Bertling havde også fortalt mig om hans og hans kammeraters illegale arbejde med at sprede pavers og bispers hyrdebrev. De tyske feltpræster betroede mig, at de ønskede Tyskland måtte tabe krigen for »ellers var det ude med Kirken«. Altså samarbejdede vi. En særlig sangbegavet præst sang endog Exultet påskelørdag. Jeg husker det ganske særligt, for da han kom til forbønnen for »kejseren«, som i århundreder ikke har lydt, da bønnen gælder den romerske kejser, sang han den minsandten . . . og nævnede Christian X, Danmarks konge. Den ære har selv jeg ikke turdet vise vor gamle konge.

I nden længe begyndte forskellige personer at indfinde sig for at bede mig om artikler til det illegale »Kirkens Front«. Vi blev hurtigt enige. De var nemlig ude i et kristeligt ærinde – ville vise vore landsmænd, at kampen gjaldt det kristne menneskesyn. Så jeg skrev. Der var bare det ved sagen, at »han« hed Peter

9. april

- og tiden, der fulgte

Hansen og »hun« Birte Andersen, og det var naturligvis løgn og dæknavn. Ingen ville kunne presse en bekendelse ud af mig for jeg anede intet om den, men de vidste jo, hvem jeg var, og det var ikke altid rart at tænke på. Særlig ikke, da Gestapo stormede et illegalt trykkeri og pågreb »Birte«. Hun kom til Frøslev, fik jeg senere at vide, men røbede intet.

En dag meldte en stor opgave sig. Biskop Fuglsang-Damgaard havde fået indsmuglet et eksemplar af biskop von Galens berømte prædikener. Det var disse prædikener, der bl.a. stoppede drabet på mange sindssyge og senile. – Ved at sende disse prædikener ud kunne man ikke beskyldes for dansk »nationalisme«, von Galen var jo ærketysk i ordets allerbedste betydning. Men hæftet kom stadig ikke ud for også dér havde Gestapo været, viste det sig. Ingen blev dog taget, så omsider blev hæftet udsendt med titlen »Kirke i kamp«. Det blev spredt på den for den tid karakteristiske måde. Bl.a. forhandlede den under disken i den nyoprettede Sct. Ansgars boghandel, hvis man vel at mærke kunne hilse fra sognepræsten ved Sct. Ansgars Kirke. Ellers så Damsholt ganske fjoget ud – et ansigtsudtryk vi alle var blevet mestre i at sætte op.

Hæftet fik den betydning, at mange nu vidste, hvor den katolske kirke stod i kampen. Så da det trak op til jødeforfølgelse i Danmark, dukkede adskillige os ukendte folk op i præstegården for at tale med biskoppen eller med mig. De præsenterede sig med jævne danske navne, der stod i klar modsætning til deres fysiognomi. En ung pige blev stuepige her, og hun var så karakteristisk af åsyn og statur (ak ja, det fik man pludselig øje for), at jeg forbød hende at gå på gaden. Inden vi fik hende til Sverige, gik jeg ikke ligefrem ud i Bredgade og sparkede SS'erne i bagen. (Jfr. Pius XII's forsigtighed i Rom!) Men da alle var reddet, som reddes kunne, og razzia'en var overstået, kunne biskop Suhr en søndag, først i Sct. Therese Kirke og bagefter i Sct. Ansgars Kirke, protestere,

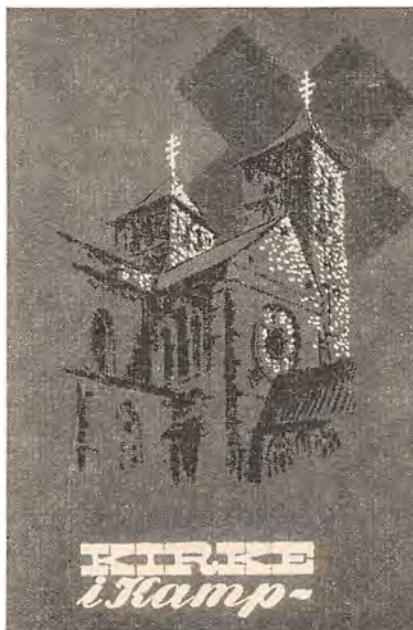
Vi har bedt monsignore

Kjeld Geertz-Hansen, der var præst i København under hele den tyske besættelse, fortælle om en gerning, der var forsøget på at forene både pastorale og nationale forpligtelser.

så det klang! En mand forlod kirken under hans ord... men der skete os intet.

Dansk Røde Kors vidste også, hvor man kunne henvende sig. Flere og flere allierede krigsfanger og tvangsarbejdere undveg fra lejrene i Tyskland under de efterhånden kaotiske forhold og mange endte i København som følge af deres dristighed og snarådighed. Men Røde Kors turde ikke hjælpe dem. Hvis det blev opdaget ville det store humanitære arbejde blive stoppet og det kunne man ikke

Biskop von Galens prædikener blev udgivet illegalt.

forsvare. Men man telefonerede og stillede mig aldeles overflødige spørgsmål om så og så mange pakker til krigsfanger, og så behøvede jeg blot at gå op i et bestemt kontor i Det gule Palæ. Der sad »pakkerne«. Tilbage stod det at føre dem til Bredgade – enkeltvis – til videre ekspedition til vore forbindelser. Vi var jo, vidste vi, i søgelyset.

Det lå ganske anderledes, da tilidsmændene for 115 sårede franskmænd og belgiere, der var bragt til Frihavnen fra Østpreussen, helt officielt henvendte sig til Røde Kors. De lå på halm og var i en sørgelig forfatning. Hvad bad de så om? En præst, så de kunne komme til skriftemål og påskekommunion! På en kasse, dækket af et nusset uldtæppe læste jeg messe – en messe, jeg aldrig glemmer. Men først måtte jeg høre skriftemål. Nogle var så medtaget, at jeg måtte lægge mig helt ned i halmen for at høre deres skriftemål. Nogle måtte jeg senere begrave. De fik en værdig begravelse, noget jeg bagefter kunne skrive om til dem derhjemme.

De tyske soldater søgte under hele krigen kirkens præster både i skriftestolen og i præstegården, selv efter at det var blevet dem forbudt at skrifte hos andre end deres feltpræster. Disse skriftemål gav et indblik i den militære situation, idet mange af soldaterne ikke talte tysk, ja, end ikke forstod det. Det var tvangsindlagte folk fra Polen, randstaterne osv., så i tilfælde af krigshandlinger i Danmark var de farlige for den tyske værnemagt. Vi forstod ikke hinanden, så længe selve syndsbeholdelsen stod på, men når absolutionen blev givet, blev det forstået på hver sin side af gitteret. Selvfølgelig var jeg forsigtig, når tyske soldater opsøgte mig for at udøse deres hjerte og for at klage over regimet. Men et par villet naive spørgsmål fra min side var altid nok til at afsløre, at manden ikke var provokatør, men et menneske i nød. Hvor var de taknemlige over at sidde et øjeblik i en rigtig stue og tale til et menneske, der følte oprigtigt med dem.

I besættelsestidens mest voldsomme perioder hvilede der på en dansk præst et tungt ansvar, når han skulle vejlede samvittighederne hos dem, der skulle bruge våben. Man måtte gøre sig stillingen klar som borger og kristen i en krigsførende nation. Jeg tror, at man skal have haft besættelsestidens vilkår helt ind på livet for at forstå den vejledning, der blev givet. Jeg læste mange tåbelige ræsonnementer i illegale blade. Den katolske præsts opgave var at vise, hvad der er RET og hvem man skylder kærlighed. Det var ofrene eller de mulige ofre, der havde krav på kærlighed og beskyttelse, og den sidste kunne ikke ydes med ord alene. Som forholdene lå, blev det min særlige opgave at hjælpe vore allierede også efter befrielsen. Men adskillige danske katolske præster gjorde en i ordet fulde betydning umådelig indsats overfor »fjenden«, så snart muligheden forelå. Og det har ofte beroliget mig, at flere fra den lejr senere hen har opsøgt mig, fordi jeg var katolsk præst. Næsten alle havde vendt dem ryggen. Jeg forklarede dem altid, hvor jeg havde stået og mine grunde dertil. Så meget stærkere lød talen om barmhjertighed, tilgivelse og kærlighed. Og de forstod mig – altid!

Kjeld Geertz-Hansen

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 11.: Palmesøndag (s. 319, rød og violet).
 MANDAG den 12.: Mandag i den stille uge (s. 354, violet).
 TIRSDAG den 13.: Tirsdag i den stille uge (s. 358, violet).
 ONSDAG den 14.: Onsdag i den stille uge (s. 373, violet).
 TORSDAG den 15.: Skærtorsdag (hvid).
 FREDAG den 16.: Langfredag (sort), faste- og abstinensdag.
 LØRDAG den 17.: Påskevigilie (hvid).
 SØNDAG den 18.: PÅSKE (s. 547, hvid).

»Kristus var solidarisk med os i døden, men er vi solidariske?«

Dette er hovedtemaet i UGE-
 BLADETS påskenummer, der udkommer i den stille uge. Da dette er et dobbeltnummer, udkommer det følgende nummer den 30. april.

9. april

- årsdag for et sindelagsskifte

Den 9. april 1940 besattes Danmark af tyske tropper efter en kortvarig og svag modstand. Muligheden for at opretholde regeringens suverænitet under besættelsesstatus måtte på forhånd regnes for ringe, men de forhold, som kapitulationen i den umiddelbart efterfølgende tid medførte, svarede formentlig nøje til regeringens planer for eventualiteten af et militært overfald på Danmark, ligesom der utvivlsomt i tiden inden denne begivenhed stod et solidt folkeflertal bag den valgte form for afvikling af Danmarks forpligtelser som neutral stat.

Den få måneder forinden afgivne regeringserklæring om, med alle til rådighed stående midler at ville forsvare Danmarks neutralitet kan vi, i lys af begivenhederne, betragte som mundsvejr: den 9. april stod der kun ca. 15.000 danske soldater under våben, og heraf var halvdelen rekrutter under uddannelse – til sammenligning tjener, at en enkelt årgang værnepligtige tæller ca. 30.000 mand.

Imidlertid var den danske holdning kun en – ganske vist ekstrem – konsekvens af den fælles udvikling, som havde præget demokratierne i forsvarspolitisk henseende siden 1919. I dette tidsrum havde en pacifistisk opinionsbølge så godt som likvideret værneviljen, bl.a. ud fra den argumentering, at den nu mulige kemiske og bakteriologiske krigsførelse under alle omstændigheder ville medføre, at et forsvar – selv sejrrikt – ikke kunne betale sig.

Pacifisterne hævdede derfor hårdnakket, at en krig kunne undgås ved at appellere til folkeslagernes fornuft og give de utilfredse nationer rimelige indrømmelser, og sådanne indrømmelser blev da også givet aksemagterne – altid på de militært svageste staters bekostning.

Ganske modsat pacifisterne hævdede kommunisterne, at en krig kapitaliststaterne imellem var en historisk uundgåelig udviklingsfase, som ville

medføre bourgeoisamfundets ruin og åbne vejen for den kommunistiske verdensstat. Det internationale proletariat under Sovjetunionens ledelse havde derfor den mission at fremme enhver politik, som måtte føre til en sådan konflikt: herved virkede kommunismen i samklang med historiens lovmæssige udvikling. Kommunisterne ydede derfor pacifisterne den ivrigste støtte. Hvad enten parolen lød »mod krig og fascisme« eller »for fred og frihed« prædikede kommunister og pacifister samdrægtigt den ensidige afrustning (ikke Ruslands afrustning, thi den røde hær er »en hær for freden«), nedvurderede forsvartjenesten som borgerligt ombud og som karriere, lagde værnernes befalingsmænd for had og nedstemte selv de nødvendige finansbevillinger til rent defensive militærformål: således blev for eksempel den franske Maginot-linie aldrig fuldført. Der gik ingen kaprustning forud for krigsudbruddet i 1939: demokratierne ignorerede simpelthen diktaturernes oprustning.

Dersom Frankrig og England i 1936 havde gjort brug af deres traktathjemlede ret til militær indgriben mod den tyske besættelse af venstre Rhinbred, var den nazistiske militærmagt formentlig blevet kvalt i fødslen med et minimum af materielle og menneskelige tab. Men mr. Eden så ikke i det tyske traktatbrud nogen trussel mod freden, og den påbegyndte, franske militæraktion blev afblæst på Englands bud. For Hitler var dette tegnet på, at banen var fri.

Imidlertid berøvede de italienske overfald på Ætiopien og Albanien Folkeforbundet det sidste skær af anseelse; Japan havde frie hænder i det sydøstasiatiske fastland. München-overenskomsten i 1938 beseglede appeasement-politikkens fallit, og nu var da omsider den militære magtbalance så afgørende forskudt til diktaturstaternes fordel, at krigen var uafvendelig. Med det tysk-sovjetiske

Vor anden gæsteskrivent på 25 årsdagen for den tyske besættelse af Danmark er ingeniør Mogens I. Baagø, der - som han selv skriver det i sin følgeskrivelse - på visse punkter udtrykker en opfattelse, der går lidt på tværs af den sædvanlige linie i

»Katolsk Ugeblad».

Mogens Baagø var aktiv modstandsmand under besættelsen og arbejdede sammen med en række andre katolikker.

angreb på Polen, Sovjetunionens overfald på Finland og Japans væbnede ekspansion i det østasiatiske rum indledtes historiens hidtil blodigste krig.

Besættelsens vilkår bevirkede, at det danske folk totalt reviderede de standpunkter, som havde kendetegnet mellemkrigstidens neutralitetspolitik. Ganske vist oplevede mønsterprotektoratet Danmark ikke alle de groveste udartelser, som den nazistiske besættelse nåede i andre lande: bombardement af åbne byer, nedskydning af civile flygtninge, afbrænding af landsbyer i hvis bygninger indbyggerne var indespærrede, udhungring, tvangsarbejde og formuekonfiskation; men den nazistiske arrogance, den systematiske tilsidesættelse af dansk retsbevidsthed, den stigende brutalitet og overgrebenes voksende omfang gav troværdighed til de efterretninger om menneskelig kynisme og terror, som spredtes blandt befolkningen gennem britisk radio, illegal presse og fortrolige foredrag. De senere afsløringer viste, at selv ikke den demokratiske krigspropaganda havde skildret de nazistiske forbrydelser i deres fulde omfang.

Overfor en sådan fjende var al gang og kolde skuldre ikke i sig selv tilstrækkelige modstandsyttringer; men denne holdning var udtryk for og middel til gennemførelse af et sinde-

Mønsterprotektoratet Danmark oplevede ikke nazisternes groveste udskjelser, men danskerne lærte dog snart den systematiske tilsidesættelse af retsbevidstheden at kende.

lagsskifte, der skabte den nødvendige baggrund for aktiv indsats mod besættelsesmagten i form af informationstjeneste, formidling af militære efterretninger til de kæmpende demokratier, og sabotage.

Da den traktatlige overenskomst mellem angribermagterne, som havde sikret Polens udslættelse som fri nation og deling mellem Rusland og Tyskland, samt skaffet tyskerne ryggen fri til overfaldene på Danmark, Norge, Holland, Belgien og Frankrig, blev sprængt ved den tyske invasion af Sovjetunionen, sluttede også kommunisterne sig til den danske modstandsbevægelse.

Den danske regerings suverænitet udhuledes mere og mere. Valgene i marts 1943 viste et folk, som var enigt i sin afvisning af nazismen; i

august havde regeringen ikke længere nogen kontrol med situationen og trådte af som følge af uantagelige tyske krav. Herefter stod Frihedsrådet som faktisk undergrundsregering med ansvaret for Danmarks fremtid. Med jødeforfølgelserne i oktober var den sidste rest af retssikkerhed i Danmark smuldret bort.

Under denne udvikling var en katolik ikke anderledes stillet end enhver anden frihedsselskende borger. Der forelå en klar, kollektiv nødværgesituation, som ikke var begrænset til danske forhold alene, men måtte ses i samhörighed med alle de underkuede nationers skæbne. Det var meningsløst at ville dissociere modstandsbevægelsens forskellige ytringsformer for at stille sabotage og våbenbrug i en særklasse: alle var soli-

dariske led i en samlet kamp, hvis omfang kun begrænsedes af det faktisk mulige. Pligten var således let at erkende: modstand efter evne og uddannelse under enhver egnet form. Til syvende og sidst blev Danmarks bidrag til sejren ikke så ringe, at det kunne foragtes.

Krigen blev vundet, men sejren var ikke demokratiernes alene, og freden blev delvis en voldsfred. Så langt den kommunistiske militærmagt ved krigshandlingernes ophør rakte, trådtes folkenes selvbestemmelsesret under fode. I grel modsætning til den afvikling af kolonialismen, som demokratierne iværksatte eller lod ske, og som bragte frihed til en lang række nye nationer, blev den kommunistiske ensretning gennemført i den røde hærs skygge øst for jerntræppet, medens en ny og endnu mere virulent kommunisme etablerede sig i det vakuum, som Japans kapitulation skabte i det kinesiske rum. I denne verdenspolitiske situation kunne ingen afspænding ske: kommuniststaternes erobringstilstand var åbenbar, al snak om fredelig sameksistens til trods.

Erfaringen fra trediverne tvang derfor demokratierne til at etablere alliancesystemer for at hindre en magtforflytning i lighed med den, som havde skabt forudsætningerne for krigsudbruddet i 1939. Et sådant system sluttede også Danmark sig til, og derudover fik værnevilljen et særpræget udtryk i Hjemmeværnet, der mere end nogen anden faktor har virkeliggjort et fællesskab mellem folket og dets væbnede styrker uden klasseskel og udover politiske meningsforskelle.

Det har indtil den seneste tid i hovedsagen været fra kommunistisk og krypto-kommunistisk hold, at demokratiernes værnevillje er blevet tilskrevet aggressive motiver. I dag er en større del af menneskeheden end nogensinde tidligere umyndiggjort under voldsideologiske regimer styret fra Moskva og fra Peking. Om pacifismen fik lejlighed til at øve en indflydelse i lighed med den, der prægede mellemkrigstiden, ville faren for en generaliseret krig påny blive akut. De begivenheder, af hvilke vi har høstet vore blodige erfaringer, kan der derfor næppe skrives for meget om, og som forholdene er, rummer de den mest positive belæring om frihedens væsen og fredens vilkår i vor tid.

Når Winston Churchills minde nu hyldes, bør der heller ikke ses bort

fra den lære, han i trediverne gjorde sig så upopulær ved at hævde, men som overfor den nazistiske aggression viste sig at være frihedens højeste, afgørende argument.

Den niende april 1940 markerede afslutningen på trekvart århundredes negative udvikling i forsvarspolitisk henseende i Danmark. Denne udvikling mundede ud i en utålelig situation. Vi brød dermed, og genvandt selvspekt og frihed. Men enhver magtpolitisk forskydning til ugunst for demokratierne øger mulighederne for, at den genvundne frihed påny berøves os. Freden er prekær, og de politiske krisesituationer afløser hverandre. Det kommunistiske tryk er uophørligt; bestandig aftastes de demokratiske forsvarslinier, og begrænsede aktioner gennemføres overalt, hvor der findes et tilstrækkeligt svagt punkt.

Det er en tilstand, som forpester den daglige tilværelse, og ingen demokrat kan lade være med brændende at ønske, at de umådelige midler, som bindes af forsvarsbyrden, måtte kunne anvendes til de humanitære formål, som trænger sig på i udviklingslandene. Derfor har også de pavelige fredsappeller og forslag vor mest uforbeholdne tilslutning, og ethvert ærligt forsøg på at gennemføre en gensidig, kontrolleret og ligelig nedrustning vil vi støtte af yderste evne.

Men velstand uden frihed er intet gode. Kun forholdsregler, som ikke medfører en sådan forskydning af magtbalancen, at de øger risikoen for krig og undertrykkelse, kan en ansvarsbevidst borger billige. Mod vold og terror er ord og attituder uden virkning. Det er, hvad vi lærte af modstandskampen, og hvad vi ikke gerne skulle begynde at glemme selv om der nu er gået fem og tyve år, og et generationsskifte er ved at finde sted.

M. J. Baagøe

PÅSKETIDENS GUDSTJENESTER I STORKØBENHAVN

Hvad disse angår, tillader vi os i år at henvise læserne til dagspressen og sognebladene, der i forvejen bringer en udførlig oversigt.

Vi bringer dog andetsteds i bladet gudstjenestetiderne for kirker, hvorfra der udtrykkeligt er ytret ønske om optagelse.

Lazarus' opstandelse havde vakt stor opsigt. Den store mængde mennesker, som var kommet til Jerusalem til påskefesten, talte ikke om andet – alle ville se »profeten«, og den han havde genrejst fra graven. Så en morgen blev det kendt: Nu drager han op til Jerusalem! Nyheden bredte sig som ild i tørt græs, en menneskemasse går ham imøde og stiller sig op langs vejen. Der kommer han, siddende på et asen – de jubler og fører ham i triumf ind i byen. Denne gang er der ingen tvivl: Det er sandelig Israels konge, som kommer for at gøre sig klar til at overtage magten.

Nu er det glemt, at han for bare et år siden afviste kongeværdigheden, da han mødte folket i ørkenen. Eller detsom de husker det, tænker de, at nu er han endelig kommet til fornuft og griber anledningen. Mens hans fjender raser og de romerske soldater oppe på borgens skanse ser nedladende på alt røret. Sikker på sin egen magt, tier Jesus. Han begiver sig til templet. Endelig taler han.

Men hvor er hans ord skuffende! Han siger klart, at han vil blive dræbt. Her kan de ikke følge ham. Og ufatteliger er det, at han skjuler sig og forsvinder. Begejstringen daler hurtigt, og mængden spredes, skuffet og forvirret.

Endnu engang har Jesus søgt at få sine landsmænd til at forstå, at vel var han »den som skulle komme«, den lovede Messias, forløseren. Men han ligner ikke denne verdens konge. Hans rige ligner ikke noget, som mennesker kender. Hverken Darius, Aleksander, Cæsar eller Augustus er hans forløbere – heller ikke Homer, Platon eller Aristoteles. Han har nægtet at bygge sin gerning på noget som helst af det mennesker har skabt: De sejrige hæres kraft, politikens indflydelse, guldets og pengenes tyngde, kunstens, videnskabens og teknikens prestige – selv ikke på civilisationens værdier.

Ganske vist er han vokset op i et ganske bestemt tidsrum, men han er dog hævet over tidsaldrene. Han har brugt alt i samtiden, som kunne tjene hans gerning, men kun som redskaber. Og dette værk, denne gerning, lader sig ikke indordne »de historiske årsager«! Kristi magt har sit fæste i en usynlig verden, hvor Guds ånd bor. Det drejer sig om en magt, ingen før har set: Den genrejser Lazarus fra graven og døde sjæle til livet. Denne åndens magt skjuler

Ikke under triumfbuen, men på vejen til Golgata skal man søge den kristne styrke. Billedet er fra den italienske film »Mattæus-evangeliet«. Jesus føres for Pilatus.

IKKE UNDER TRIUMFBUEN

Tanker omkring palmesøndag

sig i det »indre«, i de mennesker der åbner sig for den ved troen og kærligheden, og som derved – gennem alle hindringer – træder ind til den sande frihed. For denne magt er egentlig en frihedens, en forløsnings magt.

Her er det, Kristus vender sig til de fattige og de små. Også de er fri af verdensmagterne, ingen er nærme-re til at kaste sig i Guds hænder. Det menneske, som ved sig fattig, er nær ved at fødes til friheden, nær ved den Kristus, som i sin prøvelsesstund var våbenløs: Bønnen, ordet, kærlig-heden var alt, hvad han havde tilbage, da palmesøndags begejstring var blæst bort. Men i denne fattigdom besejrede han vore to arvefjender – synden og døden.

Er vi blevet stående tilbage på ga-den, hvor Kristus red forbi? Ven-ter vi fremdeles på en triumf, som ikke er og aldrig bliver hans? Vi gi-ver ikke let slip på vore forlorne drømme, vi mennesker. Fra palme-

søndag til påske er der verden over »mange« i vore kirker – blandt de hverdagstroende færdes også de, som ellers sjældent ses dér, og som har nok i at se Frelseren drage forbi – til egen skæbne. Hvor mange af disse går ikke endnu i dag rundt og drøm-mer om en kirke, lige mægtig og do-minerende i samfundet som i »troens århundrede«: Massevirkning, privile-gier, tegn på respekt og prestige, æresbevisninger – alle tegnene på at her går det storartet. De som ikke tå-ler at se sandheden i øjnene: At kir-ken er et fattigt mindretal uden af-gørende indflydelse på verdenspolitik-ens mange veje, uden anden magt end åndens, uden tryghed og beskyt-telse mod vold og overgreb.

Og så ved de troende dog, at netop her ligger håbets mulighed. Kirken er – Gud ske tak! – ingen menneskelig magt. Den kan ikke tilbageføres til, eller opløses i verdens »kulturelle strømninger«. Den har ikke andre »mål« end at åbenbare Jesus Kristus og samle Guds børn i kærlighedens

enhed. Den søger ikke at regere ver-den, men at frigøre og afklare sam-vittigheden hos dem, som bærer an-svaret i kirken. Den eneste magt kristne mennesker af i dag kan dis-ponere over, er den som udgår fra den opstandne Kristus – dødens over-mand. Og den magt må de søge på de veje, som er Hans. Ikke under triumfbuen, men på vejen til templet til dødskampens have, til den yderste elendighed på Golgata. For ingen an-den vej fører til påskens lys.

I denne koncilets tid, hvor Hellig-ånden i det skjulte taler til kirken, kan vi fejre påske, med overbevis-ning om, at han ikke fører os til no-get triumftog. Snarere til de strande ved søen, hvor apostlene drog deres garn ind, garn sprængfyldte med fisk, fordi den opstandne Kristus havde løftet sine signende, mægtige, gen-nemstukne hænder over deres ger-ning.

S.O.

■ DIALOGEN OG DENS SVAGHEDER

Vor ledende artikel »Dialogen – og dens svagheder« (Katolsk Ugeblad nr. 13/1965) er blevet kommenteret af »Tom« i »Land og Folk« af 28.-29. marts 1965. Kommentatoren skriver:

»For et par uger siden bragte *Land og Folk* uddrag af et brev, som 15 franske, katolske præster har sendt til konciliet, der fandt sted for et stykke tid siden i Rom. Vi havde hentet stoffet i det danske, katolske blad, *Labora*, der er organ for Unge katolske Arbejdere og for Katolsk Arbejderaktion.

I det lige udkomne nummer af Katolsk Ugeblad kommenteres *Land og Folks* behandling af de franske arbejderpræsters brev. Katolsk Ugeblad er både tilfreds og – det modsatte med *Land og Folks* behandling.

Man er tilfreds, fordi vi, ved at tage brevet op til behandling, medvirker til den nødvendige dialog mellem kristne og ikke-kristne.

Man er også tilfreds i Katolsk Ugeblad, fordi *Land og Folk* bl.a. skrev i artiklen om brevet til konciliet: 'I den senere tid – både under denne og den forrige paves regering – har man set tegn på opbrud og brud med flere fortidige former og politiske opfattelser.'

Derimod er Katolsk Ugeblad utilfreds med, at *Land og Folk* også skrev: 'Men om der er tale om en udvikling, som er båret af et reelt sindelagsskifte overfor den aktive arbejderbevægelse, eller om der blot og bare er tale om taktiske tilpasninger, er det alt for tidligt at udtale sig.'

Og Katolsk Ugeblad skriver herom bl.a.:

– Denne kommentar viser klart svagheden ved den dialog, der er kommet i stand. Kommunisten burde mere end andre være forsigtige med at tale om 'taktiske tilpasninger', når man kender partiets politik over for kirken for eksempel i Sovjetunionen. Bladets opsætning af arbejderpræsternes brev er også temmelig negativ, især hvad angår billedvalget, der viser 'kirkens pragt'.

Åh ja. Vi vedkender os, at i samme øjeblik, som vi klart og utvetydigt anerkender de 15 franske arbejderpræsters meget humane og positive indstilling, som den kom til udtryk i deres brev, så tillader vi os at fundere over, hvor langt en sådan indstilling er trængt igennem hos ka-

tolske præster i almindelighed og katolske kirkefædre i særdeleshed. Og når vi med vore illustrationer til artiklen viste 'kirkens pragt', så er det ikke blot fordi, *Land og Folk* ikke har billeder af de 15 arbejderpræster (som vi meget gerne ville have illustreret artiklen med), men så er det også fordi, 'kirkens pragt' jo er en realitet, der står i det grelleste modsætningsforhold til de tanker, de franske arbejderpræster gjorde sig til talsmænd for.

Katolsk Ugeblad er blevet lidt nedtrykt over det, bladet kalder 'dialogens svagheder', men der er ingen grund til mismod i den anledning.

I en dialog kan det ikke være sådan, at dens styrke består i, at parterne kritikløst accepterer hinandens synspunkter eller baggrund. Så blev der jo ingen dialog!

I dialogen mellem mennesker og bevægelser med forskelligt livssyn og målsætning, må der være modsætninger – mere eller mindre uovervindelige. Men der vil også være punkter, hvor en tilnærmelse – ja, også et vist samarbejde vil være muligt.

Med vort kendskab til Katolsk Arbejderaktion og Unge katolske Arbejdere her i landet, til deres virksomhed og til enkelte personer, vil vi tro, at en fortsat dialog skulle kunne føre til positive resultater for eksempel omkring så væsentlige, aktuelle problemer som: Sikring af freden og national selvstændighed, kampen for dansk arbejderklasses løn- og arbejdsvilkår, demokratiseringen af dansk fagbevægelse og det danske arbejdsmarked – for blot at nævne enkelte spørgsmål af de store.

Med de udgangspunkter, de to parter har i en dialog om sådanne problemer, vil der være fordomme og mistænksomheder at overvinde for begge parter, men de overvindes kun under dialogens udfoldelse – ikke hvis man straks falder i tungsind over, at 'den anden part' ikke er positiv nok.

■ BAG BOGREOLEN?

Af Axel Nielsen

Forud for første koncilsamling lod Vatikanet forstå, at man gerne imødeså forslag af almen katolsk interesse indsendt til konciliet. Det er blevet efterkommet i stor stil, og mange af reformforslagene er blevet offent-

liggjort samtidig med indsendelsen til konciliet.

I sommeren 1964 sendte 15 franske arbejderpræster et meget langt, og indholdsmæssigt alvorligt »brev til koncilfædrene«. Det indeholder en vurdering af den vestlige samfundsstruktur og kirkens stilling til arbejderverdenen. Det udsendes til biskopper og præster i Frankrig og Tyskland og diskuteres offentligt i disse lande.

I oktober 1964 bragte »Aktuelt« i København en stort opsat artikel med en glimrende orientering om brevet's indhold.

1. marts 1965 udsendte »Labora« et særnummer med hele brevet i dansk oversættelse. Det sendes til abonnenter og en række bladredaktioner, bl.a. »Land og Folk« og »Katolsk Ugeblad«.

12. marts bringer »Land og Folk« en midterside, også i stort udstyr, med kommentarer og lange citater fra »brevet«.

Samme dag, eller måske nogle dage senere, falder redaktøren af »Katolsk Ugeblad« over dette nummer af »Land og Folk«, opdager midtersiderne, og bliver derved klar over »brevet«s eksistens – det eksemplar der var tilsendt »Katolsk Ugeblad«s egen redaktion må være faldet ned bag en bogreol. Redaktøren skriver en leder om det glædelige i denne »dialog mellem danske katolikker og kommunister«.

Det er en sympatisk leder, positiv, men en orientering om, og eventuel vurdering af »brevet«s indhold gives ikke.

»Brevet« kan købes i »Sct. Ans-gars boghandel«, pris 2 kr. Ja, men der er dog tradition for, at »Katolsk Ugeblad« bringer omtale af danske katolske publikationer, skønlitterære og andre. Og det er – endnu da – de færreste katolikker, der er abonnenter på »Labora«. Det samme er vel nok tilfældet for »Aktuelt«s og »Land og Folk«s vedkommende.

»Brevet« er en vægtig meningstilkendegivelse fra *katolske præster*, der henvender sig til *konciliet*, men i fuld offentlighed. Har de ret i deres synspunkter og analyser? Er »brevet« nogen drøftelse værd indenfor katolikkers kreds, eller skal vi overlade det helt til »Aktuelt« og »Land og Folk«, som altså begge har ment, det var omtale værd?

Axel Nielsen

(Ugebladet svarer side 13 øverst.)

SVAR:

Vi synes ikke, man med rimelighed kan sige, at Ugebladet udtrykker ringe interesse for hverken arbejderpræsterne eller Katolsk Arbejderaktion og Unge Katolske Arbejdere. For netop et år siden bragte vi et særnummer, der var helliget arbejderpræsterne (nr. 11/1964), og vore hjemlige katolske arbejderorganisationer, der udviser en flid og udfolder en aktivitet, som så afgjort er et godt eksempel til efterfølgelse for andre organisationer her i bispedømmet, optræder jævnlige i vore spalter.

Og vi kan ikke se rettere, end at vi ved at lade »Labora«s særnummer om arbejderpræsternes brev til koncilet være udgangspunkt for en lederartikel gør, hvad vi kan, for at skabe interesse om sagen, som jo i forvejen er i de bedste hænder. At vi tager »Land og Folk«s behandling af spørgsmålet med i vore overvejelser, kan vi ikke se svækker interessen. Tværtimod.

■ »JEG RESIGNERER«

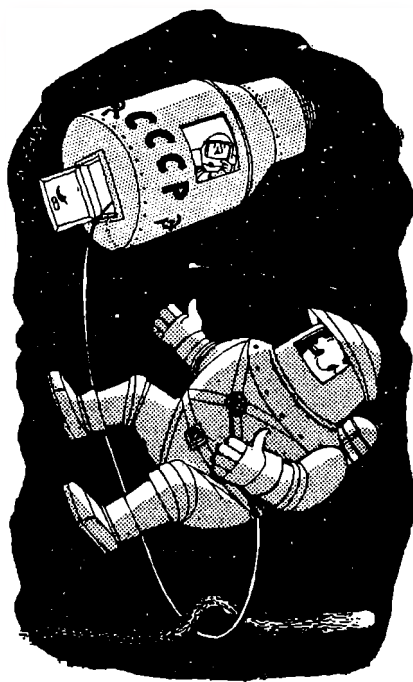
Af Jens Sønderup

Til underretning for læserne vil jeg gerne have lov at oplyse, at jeg har indsendt et gensvar til hr. Wedell Topp, men at jeg har fået denne artikel retur med den begrundelse at bladets redaktion mener spørgsmålene og tilstandene i Spanien før borgerkrigen, Grimaus skyld eller uskyld og hvorvidt katolikker kan intimt samarbejde med kommunister og salonradikale i grove gadeoptøjer foran et venligsindet lands ambassade, er forældede. Dette mener jeg absolut ikke og derfor må jeg resignere. Det er jo sådan at vel er der pressefrihed her i landet men ytringsfrihed er der langt fra. Må jeg dog bemærke, at det er med forfærdelse at jeg ser en fløj (forhåbentlig fåtallig) af katolikker samarbejde med den værste pøbel, dukkebrændere og bombemænd til bekæmpelse af visse former for statsstyre, som de ikke synes om og til fortidelse af skændselsgerninger i andre lande.

Jens Sønderup

SVAR:

Ugebladet ønsker på sin side at oplyse læserne om, at der i den skrivelse til hr. Jens Sønderup, som der henty-

Tænk at man skal have det mas for at overbevise det kapitalistiske borgerskab. Man behøver jo bare at bruge hovedet for at finde ud af, at der hverken er nogen Gud heroppe eller andre steder.

des til i ovenstående – et brev af 16. februar 1965 – bl.a. stod følgende.

»Lad det lige være sagt indledningsvis, at vi ikke har et spor imod, at hr. Wedell Topp bliver modsagt, eller på den anden side, at han modsiges Dem. Skal vi imidlertid ofre plads på at have en Spaniardsdiskussion løbende længere, må det være fordi der i diskussionens løb fremkommer kontante oplysninger, som alle læsere kan have glæde af.

I alt fald synes vi, Deres indlæg er for langt i forhold til de konkrete oplysninger, det indeholder. Vi vil tillade os at foreslå, at De enten selv forkorter Deres indlæg ned, og at vi så bringer det som en afslutning på diskussionen, eller at De bruger lidt mere tid til at samle flere oplysninger...«

Så vidt vort brev af 16. februar til hr. Sønderup.

Som det fremgår har hr. Sønderups åbne brev ikke nogen relation til vor skrivelse. Vi skal dog ikke i den anledning forlede nogen til at tro, at hr. Jens Sønderup driver sine historiske studier med en grundighed svarende til den, hvormed han har læst vort brev af 16. februar.

HK

■ DEN TAVSE MAND TALER OM IRSK MESSE MED DOBBELT EFFEKT

Af Bartley McFadden C.S.C.

Pater Bartley McFadden C.S.C. – en irskfødt præst, der er bosat i USA, men som for tiden opholder sig i Danmark for at studere Søren Kierkegaard – har bedt om plads for følgende:

Hr. redaktør.

Deres artikel af 19. marts »Irsk messe med dobbelt effekt« synes at give indtryk af at den forandring, som fandt sted den 7. marts i Irland med hensyn til brug af modersmålet i liturgien hovedsagelig var en forandring fra uforståeligt latin til lige så uforståeligt gælisk. (Og i øvrigt er der kun et hierarki for republikken og Nordirland.)

Det ville være mere korrekt at sige, at man har gjort det muligt både at anvende engelsk og irsk i liturgien. Det ser imidlertid ud til, at engelsk vil blive det sprog, der overvejende anvendes. I ærkebispedømmet Dublin er der for eksempel givet direktiver om, at en gælisk messe skal læses i hvert sogn en gang om måneden. I Vestirland vil gælisk naturligvis blive anvendt oftere; imidlertid er det klart, at man ikke vil tvinge nogen til at overvære en gudstjeneste på gælisk.

Det er muligvis ganske rigtigt, som De skrev, at irlænderne holder af paradokset. Paradokset er ofte et udtryk for sandheden (jfr. Skt. Paul). Men hvad ingen bryder sig om – og mindst af alt når det giver indtryk af, at de pågældende er lidt dumme – er ufuldstændige oplysninger, fordi de sædvanligvis kulminerer i et forkert indtryk.

Hvis således – som det synes at fremgå af Deres artikel – Deres kommentar var udledt af det faktum, at den første messe på modersmålet blev læst på gælisk af kardinal Conway med tilstedeværelsen af præsident de Valera og dette fandt sted på Galmanstone College, hvor der fornylig er blevet åbnet et statsunderstøttet irksproget center, der lige er blevet åbnet, så er jeg af den mening, at to og to, som De vælger at lægge sammen, ikke helt giver fire.

Bartley McFadden C.S.C.

Betydelig dansk roman

Endnu engang har den danske Graham Greene,
Erik Aalbæk Jensen, fundet sit udgangspunkt
i besættelsestiden

Perleporten.

Roman af Erik Aalbæk Jensen.

Gyldendal 1964.

323 sider. Hft. kr. 39,50, indb. kr. 52,00.

Et stort åbent land med markfelter og brune kær og sorte plantagekamme, landsbyer med hvide gavle og paptage, nogle kantede skikkelser, der rager op mod den vide himmel. – Sådanne har malere fra Vendsyssel skildret deres egn. Og dét billede ser man, når man er kommet de første få sider ind i »Perleporten«. Men snart ser man mere. Romanen foregår fra foråret 1939 og ind i den første krigsvinter, i en tid, som kan give baggrund for en god skildring af et stykke »Puslingland, der hygger sig i smug«, mens gløderne sydpå er ved at bryde ud i åben ild.

Alligevel er det alt sammen underordnet temaet, som angives i titlen. Portene af perler fører jo ind til det nye Jerusalem, som det henrykt skildres i Åbenbaringsbogen.

Stedet er et sogn nord for Vildmosen, ikke langt fra en mindre købstad, Frederikshavn vel. De mennesker, man møder flest af i bogen, hører til en pietistisk kreds. Deres andet hjem er det remiseagtige missionshus, hvor de samles til mindre dagligdags møder og til de store afgørende, når missionæren kommer, og alle kræfter sættes ind. Men ikke alle, som sidder her, er »kommet til troen« endnu, har oplevet det, som vil ændre deres liv. En af dem er formandens datter, Niels Mølgårds Ester. Derfor er hun, et yndigt ungt enebarn, forældrenes problem. Hun skal da heller ikke ud i plads endnu. – Nysgerrigt, begærligt stirrer hun fra sit køkken ud i den »verden«, som man giver hende så modstridende beskrivelser af. Hvordan er der i »verden«?

Deres karl, Hardy, hører til derude. Og ham kaster hun sig en skønne dag altforglemmende i armene på. Moderen prygler hende, da hun opdager det. Og faderen ser jorden revne under sig. Hvor er nu hans vished om frelsen? Begivenheden er dødsstødet for hans ro; men det har længe lyngnet under ham. Fordi han ængste-

des ved det inkonsekvente i, at han dog kommunalpolitisk, økonomisk, lempede sig med »verden« – og så resultater af det!

Den spinkle pige tager en dag cyklen og binder kufferten på og kører til Aalborg, hvor kæresteren er soldat. Velmenende mennesker holder hende oven vande i byen, til moderen kommer og henter hende hjem. Hardy har ikke vist sig særlig interesseret i mødet med den blege pige fra landet, og han er heller ikke spor opsat på at få et husmandsbrug, som Mølgårds vil hjælpe dem til. Kort efter forsvinder han ud af billedet, efterlyst for en forbrydelse. Han stikker af til Det tredje Rige. Dér lokker udsigten til handling, spænding, for en, som kan slås.

Hjemme går Ester og bliver grå. Endelig – ved et forrygende vækkelsesmøde overgiver hun sig vist. Og det ser ud til, at hun går ud af bogen med en stiltfærdig ældre karl ved sin side.

Det er kort fortalt, hvad der sker. Og det er godt fortalt i bogen. I sig selv griber det. Men man får andet at tænke på efterhånden. For der er vældige vilde kræfter i de tilsyneladende sejge mennesker, som ad veje og stier søger til missionshuset, en umættelig hunger, et livsbegær, som flammer ud over død og grav – og ud over al sund fornuft – og lægger en god del næstekærlighed og forståelse og udsyn øde. Hos en enkelt slår det ud i rygende galskab. Drevet af et syn endevender han sin mark efter en skat.

Kredsen samles i missionshuset og hos en familie, der mærkeligt nok ikke i det ydre kan leve op til den standard, der ellers synes at følge »Guds børn«. – Nærmere og fjernere står tilskuerne. En ensom præst, som Mølgård tilkalder, da den yderste nød er inde – uden resultat. En lærerfamilie og andre. Tilskuerrollen tilfalder til sidst helt lærerens søn, Erling. Han slutter bogen med en ensom tur langs den første krigsvinters islagte strand. Da er han flyttet til byen som elev ved den stedlige avis. Dér skal han, sådan har redaktøren sagt, prøve på at skrive, hvad der er sket, og hvor-

dan det er sket. – Men kan han det, kan man det? Er man ikke selv en del af det alt sammen?

Bogen skal også anbefales her. Så får enhver opleve *sit* ved mødet med en tid, der bagefter blev så nærværende, at man mener at huske enkelte dage fra den sommer – eller ved mødet med et kulturbillede, som siger meget væsentligt om en vækkelse, om *vækkelsen* og dens væsen.

I sin sindige og uhyre faste form, der ikke desto mindre lader vide udsigter åbne sig, vil den være en lise for sindet og stiltfærdigt lade mange mennesker komme én nær.

Emil Petersen

Passionsmusik i radioen langfredag

Langfredag aften synger det efterhånden internationalt berømte kor Schola Gregoriana i radioen kl. 21.35 på program 1. Det er som sædvanlig komponisten Bernhard Lewkovitch, der dirigerer, og på programmet, der sendes fra Sct. Augustins Kirke, står passionsmusik af gamle mestre. Af det lødige indhold skal blandt andet nævnes Vittorias improperier, og udsendelsen er et af eksemplerne på, at Danmarks Radio fortsat holder fanen højt, når det gælder om at højtideligholde årets alvorlige mindedage.

Så er der lys igen

Mange har i de senere år købt de specielle påskelys, der sælges til fordel for katolsk presse. Over-skuddet blev i fjor ca. 2000 kr., som blev fordelt til katolske publikationer, og vi er så optimistiske at tro, at beløbet atter i år vil vokse stærkt.

Lysene kommer som tidligere i tre størrelser: lille til kr. 1,50 (æske med 4 stk. kr. 6,-), mellemstørrelse til kr. 2,00 (æske med 4 stk. kr. 8,-) og stor til kr. 2,50 (æske med 6 stk. kr. 15,-).

Påskelyset kan foruden som gave i påsketiden benyttes ved dåb, trosbekræftelse og sygekommunion eller som midtpunkt i en blomsterdekoration i årets løb.

Lysene kan bestilles gennem Sankt Ansgars Boghandel, Bredgade 64, København, som dog ikke påtager sig at ekspedere postforsendelser på under 1 æske. Større partier bedes rekvireret direkte fra »Vesta Lys«, Svenstrup J. Tlf. 3.

20-året for katastrofen på Jeanne d'Arc skolen

Den største katastrofe, som opgøret med nazismen bragte over vort land, ramte midt i hjertet af det katolske Danmark. Efter et flyverangreb mod Shell-huset, som Gestapo brugte til hovedkvarter, styrtede onsdag den 21. marts 1945 kl. 11 en engelsk bombemaskine ned umiddelbart ved siden af Sct. Josefs-søstrenes store Jeanne d'Arc Skole i Frederiksberg Allé i København, efter at flere bombetærfere var faldet i selve skolebygningen og i de omkringliggende beboelsejendomme.

I »Katolsk Ugeblad« af 1. april 1945 fortælles der i en gripende beretning om, hvordan der i ulykkens øjeblik af mange blev vist en sand heroisme. To fædre omkom i forsøget på at redde børnene, ligesom også to brandmænd var blandt de mange, der satte livet til. Og mange af de reddede børn skyldte en søster eller lærerinde deres liv. Når ofrene blev så mange blandt disse, skyldtes det, at de først tænkte på børnene. Antallet af dræbte børn var omkring 100, og desuden dræbtes 9 Sct. Josefs søstre og 3 andre lærerinder.

Billedet forestiller det smukke monument, der er blevet rejst i Frederiksberg Allé til minde om ofrene og dem, der forsøgte at redde dem.

I DEN KOMMENDE TID

SCT. ANSGARS KIRKE

Palmesøndag: kl. 8 og 11.30 messe, kl. 10 palmevielse og messe.

Tirsdagene 13. og 20. april bortfalder foredragene i kirken.

Skærtorsdag: kl. 9 pontifikalmesse med oliernes indvielse, kl. 17 højmesse med fodtvætning. Begge messer med latinsk tekst.

Langfredag: kl. 15 liturgisk gudstjeneste på dansk.

Påskelørdag: kl. 22.30 liturgi, derefter højmesse. Latin.

Påskedag: kl. 8 og 11.30 messe, kl. 10 levitmesse med latinsk tekst.

2. påskedag: kl. 8 messe, kl. 10 højmesse med latinsk tekst.

IMMACULATA KIRKE

Palmesøndag: kl. 7 messe, kl. 9.30 palmevielse og højmesse.

Skærtorsdag: kl. 17 højmesse.

Langfredag: kl. 15 liturgisk gudstjeneste.

Påskelørdag: kl. 23 påskevigiliens liturgi og højmesse.

1. påskedag: kl. 10 højmesse.

1. påskedag: kl. 9 højmesse.

HELLIGE FAMILIES KAPEL

Påskegudstjenester i den Hellige Families Kapel foregår på følgende tidspunkter:

Skærtorsdag: kl. 17.00 højmesse.

Langfredag: kl. 15.00

Påskentat: kl. 23.15

Påskesøndag: kl. 9.00

KIRKEBYGGERIET I SØBORG

Hvis De skal til Tyskland, så tag vor kirkehistorie på tysk med til Deres værtsfolk. Den koster kr. 3,00.

Vi har endnu brug for 30 hjælpere til byggeriet – 3 timer ugentlig.

Paul d'Auchamp,

præst,

Andersen Nexø Vej 10, Søborg.

HAR VI ØVET URET MOD ISLAND?

I en pasus i Lis Thorbjørnsens indlæg i sidste nummer var en linie faldet ud, så meningen gik tabt.

Der skulle stå:

Burde han ikke allerførst skynde sig at glæde den forurettede næste på det punkt, hvor han virkelig kan glæde ham. Og hvis han ikke selv synes, han kan mærke dét som bod, da derefter tænke på mere bod til genoprettelse af sit forhold til Gud og til mennesket.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavvelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.

Klampenborg.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

Telefon Minerva *408

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - Am 1248

Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS

BRÆNDELS KOMPAGNI

Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,

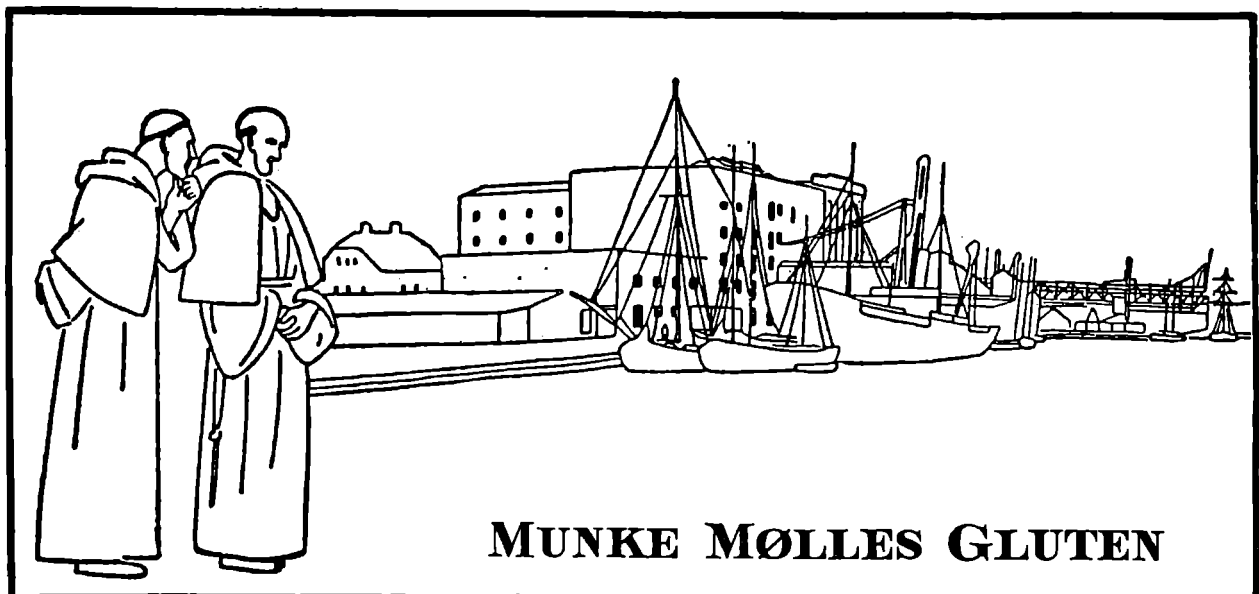
København V.

Tlf. Eva 4151

BANKBOG
DEN DANSKE
LANDMANDSBANK
LÅNBOGAFDELINGEN

EN BANKBOG
åbner alle muligheder
- indsæt Deres penge i

LANDMANDSBANKEN

MUNKE MØLLES GLUTEN

Er man gået for hårdhændet til værks?

Af cand. mag. Marianne Fabricius

Personligt forstår jeg særdeles godt, at der måtte komme en liturgireform. Jeg er også tilhænger af modersmål i liturgien. Men når jeg hermed har slået min principielt positive indstilling til den aktuelle situation fast, vil jeg gerne – med des større vægt, synes jeg – gøre mig til talsmand for det synspunkt, at man med de netop indførte hjemlige reformer i forståelig iver er gået alt for hurtigt og hårdhændet til værks.

Vi kirkegængere føler os i stort tal usikre og fremmede over for alt det nye, og mange er de, ældre som yngre, som nu kun med overvindelse, ja med gråden i halsen, går til det ejendommelige konglomerat af dansk og latin, nyt og gammelt, der er blevet ud af deres elskede søndagsmesse. Og det er dog vist for optimistisk at mene, at vore præster straks skulle føle sig så hjemme i den nye liturgis principper, at de »tror, at det hele er en selvfølge også for deres sognebørn« (citater fra V.D. i nr. 13). Snarere står mange af præsterne næsten lige så usikre (og bedrøvede!) overfor reformen som kirkegængerne. Med skellig hensyntagen til såvel de praktiske som de følelsesmæssige vanskeligheder burde man gå gradvis til værks ved indførelsen af alt det meget nye.

Mon det ikke havde været en god idé, om man havde startet reformarbejdet med simpelthen i et stort antal af messerne at lade både præst og menighed bede de for kirkegængerne velkendte danske messebogstekster højt hele messen igennem, og så havde ventet med alle øvrige ændringer, til modersmålet var blevet det naturlige messesprog for flertallet af såvel de gejstlige som lægmandene? Noget blivende har vi jo alligevel næppe fået nu, da den liturgireform, man nu har fundet frem til, uden tvivl vil undergå ændringer i løbet af nogle år, når man har gjort sine første – dyrekøbte – erfaringer.

Og endelig – apropos »diktatormentalitet«: Da vi lægfolk vel egentlig også skulle være med i reformarbejdet, og da de nye messetekster (fra Skt. Montforts trykkeri) ikke indeholder noget regulativ for salmesang, for ståen, knælen m.v., var det så ikke muligt, at man tilgodeså nogle af menighedernes stærkeste ønsker på disse felter, for eksempel ønsket om

at kommunikere under de vante former? Personlig vil jeg især plædere for, at der gives mulighed for som hidtil at bede en kort, personlig taksigelsesbøn umiddelbart efter kommunionen. Vi, der har småbørn med, eller som har lang kirkevej og skal nå tog eller bus, vi kan ikke, hvor gerne vi end ville, holde andagt i kirken, når messen er forbi. Og helt bortset fra disse praktiske vanskeligheder må det dog vist betragtes som en urokkelig sandhed, at er messen det store fællesskab, så er kommunionen den enkeltes personlige møde med Gud, og dette mysterium kræver koncentration om det personlige gudsforhold og ikke hverken salmesang eller fællesbøn. Der bliver herved på ingen måde tale om en overbetoning af ens »eget lille jeg«, men om en honorering af det krav om respekt og omtanke, som Gud må stille til den, han netop har givet sin store gave.

Marianne Fabricius,
cand.mag.

Økumenisk kontakt pr. radio og tv

Mellem den anglikanske kirke i Bruxelles og det nærliggende romersk-katolske karmeliterkloster er der midt i denne måned oprettet en intern radioforbindelse. I tiden fremover vil lydgenivelser af gudstjenester, koncerter og forelæsninger fra den ene part til den anden blive en normal foreteelse, og man håber til denne radiokontakt snart at kunne tilslutte en intern TV-forbindelse.

En sådan TV-forbindelse (closed circuit television) blev forsøgsvis opsat og taget i anvendelse i anledning af indvielsen af et nyt kirkeskib i den anglikanske kirke i Bruxelles. TV-forbindelsen gik fra kirkeskibet over til klosteret via et anlæg på klosterbygningens tag. Den katolske rektor ved universitetet i Louvain, monsignore Van Wayenbergh, stod sammen med den anglikanske biskop af London, dr. Stopford, for det vellykkede arrangement.

Den opnåede radio- og TV-forbindelse mellem et lokalt katolsk kloster og en lokal anglikansk kirke anses for at være den første i sin art i verden.

SOMMERHUS TIL LEJE

i påskeferien og fra 1. maj til 1. oktober, undtagen fra 4. juli til 7. august.

Smukt beliggende ved skov og strand i Kildekrogen, halvvejs mellem Hornbæk og Dronningmølle.

Henvendelse til præstegården, Nygade 8 B, Helsingør. Telefon (03) 21 05 71.

Jeg var meget glad for al den opmærksomhed, der blev vist mig i anledning af mit 25 års jubilæum.

Hjertelig tak.

Pastor Vick,
Nykøbing F.

Norsk familie vil gjerne

LEIE SOMMERHUS

på Sjælland i to til tre uker fra 18. juli. Tilbud sendes:

Johs. Bruce,

Stordamvn. 44. Bryn, Oslo.

TIL LOURDES

Vor Frue Sekretariat, Kalundborg, Lundemarken 15, tlf. 148, arrangerer to valfarter til Lourdes.

1) for militær og CF fra d. 26. maj til d. 3. juni. Pris for tjenstgørende kr. 175, for pårørende kr. 530.

2) den årlige valfart (kun raske) fra d. 28. juni til d. 9. juli. Pris kr. 755.

Rejserne ledes af pater J. Mesters.

Nu er den nye 22. årgang af

CATHOLICA

begyndt. Redaktionen består af cand.jur. L. B. Fabricius, amanuensis, cand.mag. Jan Pinborg og cand.mag. Hans Bekker-Nielsen.

4 numre årlig
Kroner 28,00

Arne Frost-Hansens Forlag

KATOLSK CENTRALSKOLE
Nørrebrogade 27, København N.

søger til 1. august 1965 en

KATOLSK LÆRER
ELLER LÆRERINDE

Ansøgning stiles til skolens bestyrelse senest 17. april.

**FORNY DERES
ABONNEMENT**

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

Slagterforretning

Aaboulevarden 47, Århus
Tlf. 2 30 27

Sjøreen & Co.

Malerfirma
Århus

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Aarhus

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entreprenør - murermester
Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El- og installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør
Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Aarhus

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægersborgvej 17-19, Aarhus

MEJERIET
Vestecbro

Århus by's førende

TELEFON 2 97 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A
Århus
Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- båndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus. Tlf. 2 00 99
lige ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Århus.
Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BUKKENSLAGER - SMEDE- & MASKINVÆRKSTED

Tordenskjoldsgade 23a . Aarhus

Telefon (061) 6 89 31 . Giro 17117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Århus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Århus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg
Telf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7 . Svendborg
Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Kongelysvej 10-12, Gentofte
Tlf. *GE 7166

Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

Holbæk

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 . Holbæk

Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

THERMALIND-varmetæppe lindrer mod
smerter fra gigt, ischias og sygdomme som
kræver varme. - Oplysninger hos

JENSEN & OLSEN

Holbæk . Telf. 365

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 3001

Odense

TIL BYEN

FRABYEN

- i byen

smut ind!

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. ½

K. K. L. Simonsen's eftf.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

VERDEN RUNDT

Fortsat fra bagsiden

religiøse tro, den borgerlige frihed og den kristne samfundsopfattelse. Derfor opfordrer Vi jer til at stå stærkt og velfunderet i jeres overbevisning.«

KENDT ABBED FORLADER SPANIEN

Abbeden for benediktinerklosteret i Montserrat i Spanien, dom Aurelio Escarré, er rejst til Italien for en ikke nærmere bestemt tid. En talsmand for klosteret fortæller til det britiske dagblad Daily Telegraphs korrespondent i Madrid, at abbeden er blevet drevet til at tage dette skridt ved pression og trusler fra den spanske regerings side.

Man mener for øvrigt, at abbeden er inviteret til Rom for at deltage i den debat om religiøs frihed, som skal forelægges koncilet til september.

Abbed Escarré har i nogle år ret åbenmundet kritiseret den spanske regering, som han blandt andet har karakteriseret som ukristeligt på grund af »manglende frihed« under den nuværende regering.

ITALIENSK KARDINAL DØD

I en alder af 88 år er ærkebiskoppen af Torino, kardinal Maurilio Fossati afgået ved døden efter længere tids sygdom. Herefter tæller kardinalkolegiet 101 medlemmer.

Kardinal Fossati var søn af en fattig arbejdsmand, som boede ved Maggiore-søen. Han fornægtede aldrig sin oprindelse og opretholdt livet igennem en såre spartansk levevis. Da han engang fik en bil foræret af amerikanske venner, gav han den omgående til velgørhedsarbejdet.

– Den er for elegant til mig. Hvad skal jeg stille op med den? spurgte han efter overrækkelsen af den flotte gave.

FRYGT FOR

»PROTESTANTISERING« BLANDT AMERIKANSKE KATOLIKKER

En gruppe amerikanske modstandere af modersmålets indførelse i den katolske messeliturgi har samlet sig i en bevægelse, der kaldes »Den katolske Traditionalist-bevægelse«, og har udfærdiget et manifest, som kraftigt protesterer mod den liturgiske re-

form, der betegnes som en »protestantisering« af messedeltagerne. Gruppen ønsker reformen omstødt og latin genindført som den katolske kirkes liturgiske og teologiske sprog.

Manifestet er sendt til paven, til den romerske kurie og til alle katolske biskopper i De forenede Stater.

Gruppens anfører er en belgiskfødt præst og moralteolog, pastor Gommard A. De Pauw, der er sig bevidst, at aktionen skaber en vis uro, men forsikrer, at han handler i god samvittighed og af loyalitet mod Kirken. Han fortæller, at både traditionalistbevægelsen og manifestet har sin oprindelse i et møde afholdt i New York mellem interesserede lægfolk og klerikale. Han har nægtet at oplyse, hvor mange medlemmer bevægelsen tæller.

*

**MARIUS
MP
ETERSEN**

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

Georg Larsson

Det danske hospitalsinventar
Fyensgade 6, København N.

Hospitalsenge, madvogne,
transportvogne,
klinikinventar.
Specialitet: Gummihjul.

Alt i bandager & sygeplejeartikler

Holbæk Materialhandel

Telefon 32
Kaj Andersen
Lev. til Sct. Elisabeth Hospital

Pastor d'Auchamps rejser 1965

30. og 31. gruppe udsolgt.

Endnu 15 pladser på:

32. gruppe. Rom-Assisi 5. sept. (kl. 16) - 22. sept. .... 18 dage kr. 1000

Program: E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18. Øbro 4642 x (bedst kl. 18-20).

SCT. ANNÆ REJSER 1965 ITALIEN

23. juni - 10. juli: 18 dages togrejse - Rom (Monte Cassino) - Sorrento (Amalfi-Capri) - Firenze.

Pris: kr. 1135,- incl. sovevogn fra København og udflugter.

4. okt. - 21. okt.: 18 dages togrejse - Rom (11 dage) - Firenze (4 dage). Vel-egnet for dem, der ikke tåler sommervarmen, eller som ønsker et roligt tempo.

Pris: kr. 1000,- incl. sovevogn fra København og udflugter.

Begge rejser har katolsk ledelse. Nærmere oplysninger fås hos lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. Telefon Sundby 86.

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt
stearinlys og vokslys
af enhver art

ASP-HOLMBLAD
STEARINLYSFABRIKER
København

VERDEN RUNDT

DEN HELLEGE KOMMUNION IGEN UNDER BEGGE SKIKKELSER

Den katolske kirkes liturgiske Råd i Rom har nu offentliggjort betingelserne for uddeling af nadveren under begge skikkelser – brødets og vinen – i de romersk-katolske menigheder. Siden en gang i middelalderen har kun de celebrerende præster modtaget nadveren under begge skikkelser, medens alle andre kun har kunnet modtage den under brødets skikkelse. På koncilet i 1963 blev der givet tilladelse til, at man kunne vende tilbage til den oprindelige skik, og Det liturgiske Råd fik overladt udfærdigelsen af de nærmere betingelser. Det er af dette arbejde, som nu er tilendebragt.

Foreløbig har de katolske biskopper kun fået bemyndigelse til at uddele kommunionen under begge skikkelser ved bestemt lejligheder. Det kan ske ved ægtevielser, når voksne deltager i gudstjenesten efter at være blevet døbt eller konfirmeret, når en ekskommuniceret bliver genoptaget, og når en person konverterer til katolicismen.

Biskoppen er ikke tvunget til at benytte denne nadverform ved disse lejligheder, men stilles frit. Blot skal i alle tilfælde de givne betingelser opfyldes.

Bestemmelsen træder i kraft den 15. april i år.

KIRKEN PÅ CUBA NOTERER FREMGANG

De katolske kristne på Cuba er – åbenbart takket være den liturgiske reform, der indførte modersmålet i messeliturgen – ved at komme til hæfterne igen efter de voldsomme begivenheder, der rystede menighederne i forbindelse med Fidel Castros magtovertagelse og vedholdende forsøg på at gøre øens befolkning til et mønstergyldigt kommunistfund. Som læserne vil erindre, medførte dette en overgang forfølgelser og forvisninger af en del katolske kristne – på trods af, at Fidel Castros regime officielt garanterer befolkningen religiøs frihed.

Katolikkerne mener sig stadig holdt under skarpt opsyn af såvel

kommunistregimets officielle myndigheder som af dets lokale »vagthunde« rundt om i boligkomplekserne, når de udøver deres religiøse praksis – men på trods af disse forhold har øens kirkelige styrelse fornylig kunnet rapportere til Vatikanet, at siden den liturgiske reform trådte i kraft den 7. marts i år, er antallet af aktive katolikker steget med henved 15 procent.

En mængde katolske kirker i Havana er hver søndag i denne tid stopfulde af mennesker, der vil tage del i messen. Før gudstjenestens begyndelse udleveredes de liturgiske messtekster på det spanske modersmål til deltagerne, og menighederne har med mærkbar begejstring grebet lejligheden til både bedre at kunne forstå og mere aktivt at kunne tage del i den hellige handling.

PAVEN OM DIALOGEN OG DENS SVAGHEDER

Vatikanet. Pave Paul VI fejrede messen på Sankt Josefs fest sammen med 8000 medlemmer af de Kristne foreninger af italienske Arbejdere ACLI på 20-årsdagen for disse foreningers oprettelse.

Under messen blev epistel og evangelium læst både på italiensk og tysk, fordi der var 1500 arbejdere til stede fra de tysktalende egne i Norditalien.

I sin prædiken roste paven ACLI's aktivitet og kom ind på to vanskeligheder, som foreningen har mødt i sin 20 års eksistens.

Den første vanskelighed var, sagde paven, at definere ACLI's natur og

formål. Efter megen eksperimentering er organisationen nået til en klar idé om sin mission, som er »at arbejderen hævder og udtrykker sig som kristen samtidig med og i præcis samme øjeblik, som han hævder og udtrykker sig som arbejder.«

Det er et problem, som indebærer en virkelig mission for vore arbejdere, et spørgsmål om at få troen til at indgå en ny levende syntese med den upersonlige, mekaniserede teknologi, der præger den moderne arbejdsplads. Det er et spørgsmål om at forme en ny type menneske, der på én gang er troende og arbejder.

Den anden vanskelighed, som ACLI's medlemmer møder, sagde paven, er hele arbejdssituationen, i hvilken de befinder sig i dag. Idet paven ganske åbenbart hentydede til den italienske og europæiske situation, bemærkede han, at arbejderne i dag er udsat for »moralisk og åndeligt pres« og arbejder i en atmosfære af konflikt med den katolske tro og de katolske idealer.

Paven fremhævede de systematiske anbrag på kirken fra nogle arbejders side, hvis indstilling er præget af »antiklerikal mani, stædig og nærsynet ateisme og solidaritet med totalitære regimer.«

»Katolske arbejdere opfordres til at prøve at få en dialog, en samtale i gang med deres arbejdskammerater,« sluttede paven, »men arbejdernes solidaritet må ikke betyde slaveri overfor ideer, metoder og organisationer, der står i den dybeste modsætning til det som katolikker sætter højest, den

Rubrikken fortsættes side 19

Ugens tv og radio (11. - 17. april)

SØNDAG	20.30	tv	Heksejagt. Skuespil af Arthur Miller.
	22.15	P1	Beethoven som kirkelig komponist. 2.
MANDAG	20.20	tv	Sommerens sidste dag. Polsk film fra 1958.
	21.50	tv	Bombemål: Norge. April 1940. Nordvision.
TIRSDAG	21.20	tv	Atelier. Magasin for litteratur, teater og kunst.
ONSDAG	17.40	P2	Ungdommens radio.
	15.00	P1	Mattæuspasjonen af Joh. Seb. Bach. 1.
TORS DAG	20.00	tv	Ekko. Indenrigsmagasin.
	15.05	P1	Mattæuspasjonen af Joh. Seb. Bach. 2.
	20.00	tv	Kaj Munk. Præsten, digteren, mennesket.
	20.50	tv	Kærlighed. Skuespil af Kaj Munk.
LØRDAG	21.35	P1	Langfredag. Schola Gregoriana synger.
	17.45	P2	Skolebørn synger påsken ind.

Kristus var solidarisk med os i døden, men er vi solidariske? I vort påske-nummer behandler en række af Ugebladets medarbejdere spørgsmålet, idet de skriver om solidariteten med Kristus og med verden og om solidariteten i sognene og mellem præsterne. Nedenstående billede fra Jerusalem viser kristne, der i fællesskab bærer korset.

katolsk ugeblad

14. APRIL 1965

113. ÅRGANG

16
17

»I MÅ VISE, I HAR TAKT«

Fra pave Pauls tale til Roms præster ved fastetidens begyndelse d. 3. marts 1965:

«... Vi vil gerne benytte lejligheden til at lægge Dem noget på sinde, som passer til disse ganske særlige omstændigheder i kirkens liv, nemlig den omsættelse i praksis af koncilets dekret om liturgien, som snart vil finde sted.

Det er altsammen noget, De allerede ved, men læg mærke til det, Vi nu lægger Dem på sinde: gør især nu i løbet af det første år alt, hvad De kan for at sætte Dem ind i, forklare og i praksis rette Dem efter de nye forskrifter, hvorefter kirken fra nu af vil fejre gudstjenesten. Det er ikke let, – man må være taktfuld, og det kræver en direkte og systematisk indsats, en personlig, tålmodig, kærlig og virkelig pastoral bistand fra Deres side. Det drejer sig om at ændre en hel del vaner, som i mange henseender er overordentlig elskede, og som fortjener stor respekt, – det drejer sig om at forvisse gode og fromme kristne ved at opfordre dem til at bede på en ny måde, som de ikke straks forstår, – det drejer sig om at få et stort antal mennesker, som beder i kirken, men som ikke gør det på den rigtige måde, til at udtrykke deres bøn aktivt og i fællesskab, – det drejer sig om i enhver forsamling af troende at give en mere udførlig belæring om bøn og gudstjenesten for i den at indføre nye synspunkter, ydre handlinger, skikke, tekster og opfatelser, en hel religiøs holdning, som mange endnu ikke er fortrolige med. Det drejer sig kort sagt om at få gudsfolket til at tage del i den præstelige liturgiske handling.

Lad det endnu en gang være sagt, – det er vanskeligt, og det kræver takt, – men lad det desuden være sagt, at det er nødvendigt, gavnligt, sendt af forsynet, fornyende, og endvidere – håber Vi – trøsterigt. Deres embede vil måske aldrig blive så rigt på ydre tilfredsstillelse og på indre trøst, som når De begynder at se frugterne af den pastorale og pædagogiske indsats, der nu kræves af Dem, og når De i praksis erfarer de ord, der står i salmen: Se, hvor godt og hvor lifligt er det, når brødre bor tilsammen (Sal. 132,1): det dybe hjertelige, aktive fællesskab mellem

de troende, der beder og frembærer offeret sammen med Dem, vil da åbenbare sig i sin evigt unge mystiske skønhed og lønne Dem helt ind i Deres inderste sjæl for de besværligheder, De har påtaget Dem for at nå til dette resultat. Men pas på: De må være helt overbevist om, at det gælder en stor sag, at det er meget store ting, der står på spil, at det er guddommelige sandheder, guddommelige realiteter, og at man ved hjælp af denne fremgangsmåde, som er den rigtige, den, der hviler på den højeste bemyndigelse, den, der indebærer den største velsignelse og den mest effektive, vil nå vor tids menneske i dets inderste sjæl, og i dette menneske påny tænde kærlighedens ild i forholdet til Gud og næsten, at den er en sky og samtidig betagende mulighed for en ægte, trøsterig og forløsende religiøs dialog. Og denne udstrakte forståelse af liturgien i dens nye skikkelse skal være ledsaget af evnen til omhyggeligt at udforme detaljerne med alle de krav dette stiller: tidspunkterne, tilrettelæggelsen, de effekter, der skal bruges til gudstjenesten, gestus, bevægelser; hvornår der skal ties, og hvornår der skal tales, og frem for alt det, som måske er det allervanskeligste – nemlig sangen. Det vil tage år, men der er ikke andet at gøre end at begynde om og om igen, og at holde ud, hvis det en gang skal lykkes at give menigheden lejlighed til at bruge sin stemme højtideligt, enstemmigt med hengivenhed og værdighed.

Ordets liturgi:

Som De ved, er ordets forkyndelse en af de mange ting, der kræver forberedelse, arbejde, værdighed og personlighed. Det er intet mindre end en del af messens liturgi, der er afsat til ordet. Vi vil tale om ordet i skriften, Guds ord, som skal forkyndes og høres med fornyet værdighed og bevidst iver. Og om præstens ord i hans egenskab af apostel, lærer og leder for Guds folk.«

For at opnå en effektiv forkyndelse

«... Vi indskrænker Os til at udtrykke det ene ønske, at forkyndelsen af Guds ord må være effektiv. Kunsten at gøre den effektiv i dag burde være et af de vigtigste praktiske fag i den moderne pastorale uddannelse. Vi bliver for eksempel opmuntret til det gennem de speakere, vi daglig ser tale i fjernsynet, vi opfordres til det

af de store massers voksende kultur, og vi er forpligtede til det, fordi vor tids mennesker ikke mere tåler noget som helst i retning af klodsethed, svulstighed, retorik, pseudo-kultur og profane surrogater for Guds ord. Og vi hjælpes til det af vor tids krav om, at talen skal være tydelig, enkel, central, kortfattet og forståelig. Tilbage er så den vanskelighed, der ligger i at udtrykke det guddommelige i et menneskeligt sprog, og i at give skriftens ord denne hemmelige kraft, der gør det overbevisende og frelsebringende, og i at gøre vort fattige sprog indtrængende og levende som en sværdklinge i overensstemmelse med skriftens ord: 'Guds ord er levende og virkende, og skarpere end noget tveægget sværd' (Hebr. 4,12). Husk på, at det kristne liv i dag for en stor del kan komme til at afhænge af, om forkyndelsen af skriftens ord besidder denne på én gang menneskelige og mystiske virkekraft.«

DET MÅ IKKE TRÆKKE FOR LÆNGE UD

Pave Paul har i en tale til den romersk-katolske kirkes særlige kommission til undersøgelse af spørgsmålet om fødselskontrol henstillet, at dens overvejelser ikke trækker for længe ud, selv om kommissionen på den anden side »skal lade det modnes, som skal modnes«, uden at lade sig anfægte af kritik eller vanskeligheder.

Kommissionen blev nedsat af paven sidste sommer under ledelse af den amerikanske ærkebiskop *Leo Binz* fra Minnesota. Den omfatter såvidt vides et halvt hundrede medlemmer, der er valgt i forskellige dele af verden og repræsenterer forskellige synspunkter – moralsk, teologisk, medicinsk og psykologisk. Det er videnskabsmænd, læger, medicinere, gejstlige og ikke-teologer, blandt dem tre kristne ægtepar. De har i øjeblikket deres fjerde møderække i Vatikanet, men deres arbejde står ikke umiddelbart for en afslutning, hvilket fremgår af, at pave Paul i sin tale opfordrede kommissionen til at udvide sine undersøgelser bl.a. til lande, hvor en alt for stærk befolkningstilvækst skaber vanskeligheder på det sociale plan.

Paven gjorde det klart, at kirken må give den moderne katolik en klar vejledning med hensyn til fødsels-

kontrol. Bortset fra spørgsmålets store betydning for ægtefæller er der økonomiske og sociale problemer i denne forbindelse, som kirken ikke kan ignorere, sagde han. Der må findes en vej mellem kirkens gamle forbud mod forebyggende midler og nutidens krav, hvis ikke selve menneskeheden eksistens skal trues af en fortsat befolkningstilvækst, som en dag ikke kan rummes på jorden.

På denne baggrund har kirken taget sin stilling til fødselskontrol op til revision, selv om problemet kan bringe verdens følelser i oprør. Kommissionen arbejder under et uhyre ansvar og må gå varsomt frem, men det var samtidig en »hastesag«, da »menneskers samvittighed ikke stadig kan udsættes for en *wished*, der i dag alt for ofte hindrer det ægteskabelige samliv i at udfolde sig i overensstemmelse med Guds plan.«

»Det kristne svar,« sagde paven, »vil altid hvile på en samvittighedsfuld forståelse af ægtetandens pligter og værdighed og på storheden i den gave, der hedder liv. Kirken vil ikke tillade, at prisen for liv bagatelliseres, men vor tid har måske en mere umiddelbar forståelse af disse elementer end fortiden.«

Denne situation opfordrer til klar tilkendegivelse af kirkens stilling og dens myndighed til at lære, og paven håbede og troede, at et grundigt studium af problemerne ville føre til en løsning med hensyntagen både til kirkens traditionelle lære og samtidens syn på ægteskab og befolkningstilvækst.

BISKOPPEN GIK I SPIDSEN FOR DEMONSTRATIONSTOGET

Biskop Byrne fra byen Wichita i USA gik fornylig i spidsen for en fælleskirkelig demonstrationsmarch i byen til fordel for negrenes borgerrettigheder. Over tusind mennesker deltog i marchen, der foregik under iagttagelse af fuldstændig tavshed.

Senere deltog samme biskop i en mindegudstjeneste for den protestantiske præst James J. Reeb, der døde efter at være blevet mishandlet og slået i en lignende demonstration i Selma, Alabama. Gudstjenesten fandt sted på trappen til byens rådhus. Under gudstjenesten bad biskop Byrne om Guds forbarmelse over Amerika og sagde: »På sin vis er vi alle skyldige.«

Præsten for den presbyterianske kirke i byen, pastor Andrew Gutierrez, læste navnene på de 15 mennesker, der er død i kampen for borgerrettighederne og beskrev listen som et »martyrologium«.

Samtidig foreslår et katolsk blad, Catholic Free Press i Worcester, Massachusetts, at den afdøde pastor Reeb skulle erklæres for helgen i den katolske kirke. »Er det en hæretisk tanke,« spørger bladet, »at mene, at en unitarisk præst er en helgen og at ønske, at det amerikanske episkopat i sand økumenisk ånd ville anerkende ham som sådan og foreslå Den hellige Stol en kanonisering?« »Vi tror det ikke, og vi beder om det dybt i vort hjerte. Amerika har brug for et eksempel – et symbol på kristen kærlighed, som vi endnu ikke har haft det. Vi har fået et sådant eksempel i pastor Reeb,« slutter bladet.

100 katolske præster, 25 søstre og flere hundrede katolske lægfolk deltog i dr. Martin Luther Kings protestmarch i Montgomery, Alabama.

Skønt bispedømmets præster og ordensfolk ikke havde opnået tilladelse til at deltage i demonstrationerne fik de katolske deltagere i protestmarchen dog lov til at benytte en af bispedømmets ejendomme som lejrplads. Deltagerne kom fra flere fjerntliggende bispedømmer.

Kardinal Shehan fra Baltimore udtalte fornylig, at de unge præsters ønske om mere aktiv deltagelse i borgerrettighedskampagnen er »en stor ting«. Kardinalen fortsatte: »Vi kan ikke forhindre de unge i at gøre hvad deres samvittighed byder dem.«

Kardinalens udtalelser fremkom i forbindelse med kritikken, der har været rejst mod katolske præsters deltagelse i demonstrationerne til fordel for negrenes ligeberettigelse.

Kardinal Spellmann i New York udtalte i forbindelse med demonstrationerne for negrenes ligeberettigelse, at de, der bekæmper racefordomme og uretfærdighed har hans fulde anerkendelse og er med i hans bøn.

KATOLSK ARBEJDERAKTION indbyder til åbent-hus møde torsdag den 22. april kl. 20.00 i »Store Sal«, Jagtvejen 183 B, København Ø.

Emnet er denne gang *boligproblemet*. Debatten indledes af *Knud Thamsen*. Alle er velkomne.

KIRKEN I MARIBO RESTAURERET OG TILPASSET LITURGIREFORMEN

Den katolske kirke i Maribo har i længere tid været under gennemgribende restauration, som i mange år har været påkrævet. Nu benyttede man lejligheden til yderligere at tilpasse kirkerummet og alteret til den ændring i messens form, som blev besluttet på det økumeniske kirke-møde i Rom.

Festgudstjeneste

Kirkerestaureringen fejredes i søndags ved en festgudstjeneste, som indledtes med procession og at menigheden sang »Den signede dag«. En af menighedens unge læste dagens epistel, hvorefter sognepræsten, pastor Vilh. Nølle, læste dagens tekst og holdt en prædiken, der var præget af kirkefesten. Pastoren citerede pave Paul VI, som i en prædiken havde betonet det offer, det er for kirken at opgive latinen, »dette hellige, skønne, udtrykfulde og elegante sprog. Kirken opgiver det latinske sprogs enhed, men det er for at opfylde et stadigt stærkere behov for universalitet«, sagde paven.

Efter prædiken var der offergang, hvor medlemmer af menigheden lagde deres gave på alteret. Da messen var til ende, gik præsten og messetjenesterne i procession ud af kirken, mens organisten, lærer Marcussen, spillede Fini Henriques' Festpostludium.

Lokalt arbejde

Mange af menighedens medlemmer blev tilbage i kirken og beundrede det arbejde, lokale håndværkere har udført for at forskønne kirken. Det hidtidige terrazzogulv er blevet erstattet af et gulv i smukke norske fjeldsten, som murermester Wulff havde lagt. Det nye egetræsalter er udført af tømremester Holm Hansen, og læsepulten, der samtidig fungerer som prædikestol, af smedemester Erik Hardenberg Hansen, Hillested. Elektriker Edmund Sørensen har stået for installationerne i kirken.

Også kirkens øvrige inventar er undergået visse forandringer, således har de polske medlemmer af menigheden skænket en polykrom træstatue af Jomfru Maria til afløsning af den mere traditionelle, man hidtil har haft.

SOLIDARITET

et nyt ord

Selve ordet solidaritet er nyt i kirkeligt sprog. Mon det overhovedet har været brugt af nogen pave, før Johannes XXIII i sine to rundskrivelser »Mater et Magistra« og »Fred på jorden« anvendte det om båndet mellem nationerne og alle mennesker, som skal muliggøre et samarbejde? Kun ved folkenes solidaritet kan sulten i verden overvindes og freden bevares.

Paul VI er gået et skridt videre. Ganske vist taler paven ikke om solidaritet i »Ecclesiam suam«, men om dialog, samtale. Men samtale er jo også et udtryk for solidaritet. Vigtigere er det, at paven direkte taler om kirkens forhold til verden og vil udvide samtalen til at gælde alle mennesker, også dem som ikke er kristne. »Kirken burde åbne en samtale med den verden, den lever og virker i.«

Da disse ord blev sagt, var konciliet allerede i gang. Endnu havde det ikke drøftet hverken teksten om jøderne, der senere skulle udvides til at omfatte muhamedanere, hinduer og buddhister. Men hele det nye åbne kirkesyn pegede i samme retning, og paven vidste sig i overensstemmelse med det. Efter mødet med jøder og muhamedanere i Bibelens land gæstede Paul VI Bombay og samtalede der med både hinduer og buddhister i broderlig forståelse.

Koncilieteksten om de ikke-kristne religioner begynder med hinduer og buddhister og går videre over muhamedanisme til jødedom. Disse religioner vidner på forskellig vis om uroen i menneskets hjerte, hedder det. De søger at besvare livets dybe spørgsmål og lære mennesker at leve. Intet af hvad der er sandt og helligt heri, forkaster kirken, og den opfordrer sine børn til at samtale og samarbejde med de troende i disse religioner. Navnlig jøder og kristne har en fælles arv, og studiet af Bibelen bør føre til, at de kender og agter hinanden mere. Kirken beklager og fordømmer had og forfølgelse af jøderne, såvel i fortiden som nu. Men Kirkens soli-

I ORDET »SOLIDARITET« LIGGER NØGLEN TIL FORSTÅELSE AF MANGE AF DE PROBLEMER. KIRKEN I DAG BESKÆFTIGER SIG MED - VOR SOLIDARITET SKAL IKKE BLOT GÆLDE DEN KRISTNE VERDEN MEN OGSÅ DEN IKKE-KRISTNE, SOM FOR EKSEMPEL MUHAMEDANERE, BUDDHISTER OG HINDUER

daritet rækker længere ud. Den skal gælde den moderne verden i almindelighed. Med »Syllabus« i 1864 syntes enhver forståelse og samtale umuliggjort med den verden uden om Kirken, der troede på fremskridtet som vejen, der skulle gås. Nu søger Kirken selv i forberedelsen af skema 13 at bane vej for en dybere forståelse af verden, af »tidernes tegn«, som det allerede hed i »Fred på jorden«. Det gælder at nå frem til en »teologi om verden«, en teologi om de menneskelige værdier, på et bibelsk grundlag.

I udkastet til skema 13 og hvad der allerede er sagt herom kommer hele det nye kirkesyn særlig klart frem: Mere solidaritet end individualisme, mere vilje til at forstå og hjælpe end angst for det ukendte. Kirken vil tjene og hjælpe verden mere end erobre den.

En »fremskridtets teologi« skal skema 13 bringe, er det dristigt blevet sagt. For første gang i historien er et koncil ikke bange for evolutionen. Koncilfædrene veg heller ikke tilbage for at tale om fortidens synder. Flere gange talte de om den tragiske fordømmelse af Galilei, der gennem århundreder har tynget på Kirkens forhold til videnskaben og forskningens verden. Biskop Elchinger fra Strasbourg fremsatte ønsket om, at Kirken nu ville vise den ydmyghed at rehabilitere Galilei. Teologer har peget på det 19. århundrede, hvor der ikke lød ét profetisk ord fra Kirken om datidens store problemer: koloniseringen, arbejderne i industrien, den sociale retfærdighed. Ikke et ord blev hørt herom på Vatican I, som fandt sted to år efter Marx' »Kapitalen«, sagde en amerikansk biskop på konciliet.

For verden i dag ser det ud, som om den kristne tro overhovedet ikke interesserer sig for det jordiske liv. De kristne er »fremmedgjorte«. Kirken synes at have rejst en mur mellem Gud og verden, mellem den krist-

ne og verden. Hvad der i Guds plan hører sammen, har man skilt ad.

Dette er baggrunden for Teilhard de Chardins verdenssucces, siger den franske koncilekspert, pater Congar O.P. Teilhards succes når fra Rusland til Afrika. Mange skylder ham, at det er dem menneskeligt muligt at tro. Hvorfor? Fordi han er den eneste, understreger pater Congar, der har fremsat en syntese så underbygget, så bred, så dynamisk, at han i ét sammenhængende syn ser troen på Gud og på Kristus, mennesket og dets historie, verden med dens fortid, udvikling og fremtid. I denne kosmiske og historiske helhed kan det moderne menneske finde sit ståsted: med en historie på 5-6 milliarder år bag sig og endnu flere milliarder lysår omkring sig i et univers, hvor det meste af, hvad vi ser, jo også er historie.

I dette storslåede syn kan den kristne være solidarisk med den moderne verden. Men her har han ikke rigtig brug for Thomas a Kempis' fromhedsbetragtninger mere. Da passer Bibelen bedre.

I Kirkens samtale med verden erkender og accepterer Kirken i lydørhed mere og mere de forudsætninger, som de andre foreslår os, uden naturligvis at opgive noget som helst af troen. Allerede kardinal Suhard så, hvad der skulle gøres: »Vi må gå ud af vort eget og ud til dem (der ikke mere er kristne)«.

Flere teologer har i koncilpausen søgt at bringe disse tanker videre. Det gælder den hollandske professor Schillebeeckx og den anden franske dominikaner pater Chenu. En spansk teolog, don Gonzalez-Ruiz, udtrykte det på den måde, at det er katolikkernes fremmedgørelse, der skal overvindes (han havde nær ikke fået lov til at tale herom ved universitetet i Madrid).

I et foredrag, som pater Congar har holdt i Rom og flere steder i Frankrig (hvor han ofte er blevet generet af højreekstremister, der kalder

Den 10. april er det ti år siden Pierre Teilhard de Chardin døde. Sit vældige dynamiske verdenssyn har han givet et kort udtryk for: »Alt hvad der stiger konvergerer«.

I Teilhards efterladte papirer findes mange dybe tanker om døden. Her er en af dem:

Ved døden vender vi ikke tilbage til det store kredsløb, som den panteistiske salighedsopfattelse mener. Men vi griber, overskyldes, beherskes af den guddommelige kraft, som bor i de opløsende kræfter, der er nærværende fremfor alt i den uimodståelige higen, der driver vor frigjorte sjæl videre frem ad sin skæbnes vej – med samme nødvendighed som solen drager fugtigheden op fra vandet, den skinner på. Døden udleverer os totalt til Gud, den får os til at overgå i ham. Til gengæld må vi overgive os til den i stor kærlighed og hengivelse.

ham »marxist«), udvikles koncilteologien om Kirkens forhold til verden således:

1) Kirken er i verden, er solidarisk med verden: den faktiske menneskehed og dens historie, men solidariteten gælder også den »økonomisk-kosmiske« verden. Der må være en forbindelse mellem udviklingen, fremskridtet i verden og Guds plan og hans riges komme.

2) Kirken er forskellig fra verden, er noget andet end den. Den er »skilt ud«. Den føler, den må »være med« de andre for Jesus Kristi skyld. Men hvor langt skal den gå heri? der er en grænse. Heri bestod arbejderpræsternes problem.

3) Kirken er omsluttet af verden og historien. Men samtidig er verden og historien omsluttet af Kristus og Kirken. For Kristus er verdens herre,

og historien indgår i en overnaturlig orden. Man kommer her til at tænke på Grundtvig, som måske med sin historieopfattelse var forud for sin tid. Congar kender ham dog næppe. Han understreger, at hele menneskeheden har som mål livet i samfund med Gud. Dette er frelse. Naturen og verden frelses sammen med mennesket.

Kirken kan ikke nøjes med at beskæftige sig med det »rent religiøse«, den må være med i alt menneskeligt engagement for at give tingene mening og retning mod Gud. Det er deres egen sandhed, tingene herved får, og derfor kan de kristne udmærket samarbejde med andre, selv om disse ikke har troen, men dog søger tingenes sandhed.

Således er Kirken, Gudsfolket på vandring, selve frelsens sakramente, mødets sakramente. Således udøver den sin mission i spændingen mellem at »være med« verden og dog være »skilt ud« fra verden. Selv om verden ikke ved af det selv eller ikke vil acceptere det, hviler den i Jesu Kristi kærlighed og frelsende virke.

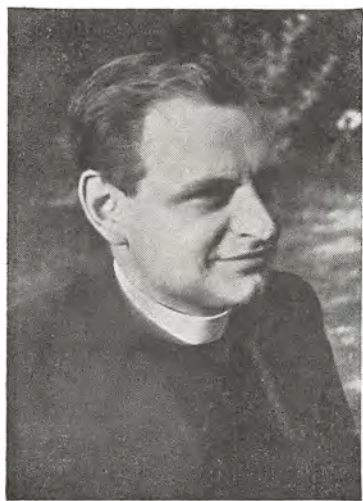
Ellen Nielsen

Ingen tidsalder kan ændre ved den kendsgerning, at menneskeheden danner en familie, hvis medlemmer i kraft af deres naturlige værdighed har samme rettigheder. Det er derfor en uafviselig nødvendighed, som har sin begrundelse i menneskets natur, at man arbejder energisk på det verdensomfattende og almene vel — d. v. s. til gavn for hele menneskeheden.

Johs. XXIII i »Fred på Jorden«

VOR NYE BISKOP

Lørdag den 10. april 1965 kl. 14.00 kunne Katolsk Presse-tjeneste meddele den danske presse og hermed den danske offentlighed, at pave Paul VI havde udnævnt pater *Hans Martensen* til biskop af København. De danske katolikkers fremtidige kirke-overhoved er kun 37 år og således en af de yngste katolske

biskopper i verden. – Mens vi glæder os til at modtage vor nye biskop, kan vi reflektere lidt over den kendsgerning, at paven har udpeget en så ung præst til at varetage den høje gerning i et bispedømme, hvis opgaver nok kan siges at kræve deres mand. Her er imidlertid fulgt en klar linje, som helt er i ovenensstemmelse med ånden fra det andet Vatikankoncil. I det hele taget er den katolske kirke i Norden ved at være karakteristisk ved sine unge biskopper. Biskop Taylor er lige fyldt 50, biskop Gran i Norge er i midten af fyrrerne og Finland har fået en ung koadjutor. Under forudsætning af at gejstlighed og lægfolk påtager sig deres del af byrderne, skulle de nordiske bispedømmer være i stand til at udfolde den energi og handlekraft, som den tidsalder, kirken er inde i, kræver af os.

Dog må vi ikke glemme, at det vi i disse år høster, er sået i en tidligere tid. Intet af det, som vedtages på koncilet nu, kommer bag på nogen, der har været aktiv katolik i Danmark under vor højt agtede biskop Suhrs lederskab. Vi står ikke for at skulle ind i nogen ny epoke. Den blev for længe siden indledt under biskop Suhr.

Vor fremtidige biskop har allerede givet sine første interviews til den danske presse, idet forskellige aviser – da nyheden om udnævnelsen var blevet udsendt gennem Ritzaus Bureau – omgående ringede ham op på hans nuværende adresse i Rom. Pater Hans Martensen udtrykker overfor »Fyns Tidende« det udtrykkelige ønske om ikke at blive tituleret som biskop endnu. Han betoner i øvrigt sin store beundring for nu afdøde pave Johannes, og han vil beflitte sig på at blive en hele stiftets sognepræst efter dennes forbillede.

Til »Politiken« siger han bl.a.:

»Jeg er optimist, og jeg føler, at kristendommen er på vej ind i et nyt forår, et forår, der kan medføre

katastrofer, men som også rummer så mange positive muligheder, at man bliver optimist. Jeg synes, man skimter nyt håb i den stadig voksende interesse for kirkelivet og for kristendommen.«

På spørgsmålet, om det andet Vatikankoncil efter hans opfattelse havde fortsat i pave Johannes ånd, svarede pater Martensen:

»Ja, det mener jeg afgjort, det har. Jeg nærer dyb beundring for pave Johannes' ideer og vil i mit arbejde følge hans store idealer om enhed og tolerance og fornyelse!«

Hans Martensen er født i Gentofte den 7. august 1927 som søn af bankfuldmægtig Johannes Emil Martensen og hustru Karen Marie Martensen, født Clemensen. En af hans fire søskende, Emma Martensen, er også indtrådt i ordenslivet. Hun tilhører Sct. Josephssøstrene under navnet søster Karen Marie. Hun er cand. psych. og tilknyttet den børnepsykologiske klinik på Københavns Universitet.

Hans Martensen blev student fra Østre Borgerdyd i 1945 og samme år indtrådte han i jesuiterordenens noviciat i London. Hans præstevielse fandt sted den 15. august 1956 i Jesu Hjerter Kirke i København. I 1963 blev han cand. mag. fra Københavns Universitet med kristendomskundskab som hovedfag og dansk som bifag. Han har endvidere studeret litteratur i England og teologi i Tyskland. Da bispeudnævnelsen forelå, arbejdede han på en doktordisputats i Rom – en studie i kenotiske og pleromatiske aspekter af Luthers Kristologi. Det er endnu uvidst, om disputatsen bliver afsluttet inden bispevielsen, som vil finde sted inden kirkestævnet i Hamborg. Dette begynder som bekendt den 18. juni.

Valget af den nye biskop er blevet modtaget med stor glæde og tilfredshed i den katolske kirke i Danmark. Pater Hans Martensens navn har været omgivet med den største respekt, og han har et utal af venner – ikke mindst på grund af sit yderst venlige væsen. Hertil kommer hans store indsigt i kirkens forhold, som ikke mindst har afspejlet sig i hans artikler om det andet Vatikankoncil. Blandt hans seneste arbejder bør blandt andet nævnes afsnittet om den katolske kirke i bogen om verdensreligionerne fra »Politiken«s forlag.

Ugebladets redaktion sender hermed sin hjerteligste lykønsning til vor kommende biskop.

Biskop Theodor Suhr varetager fortsat administrationen af bispedømmet København, indtil den kano-niske overdragelse finder sted.

»Han fødes som original, men dør som samfundsvæsen«, siger et lidt kynisk ordsprog; i hvert fald fødes man som individ og kan kun opnå at dø som individ, hvis man skynder sig meget med at dø, for ellers er »de andre« der straks og absorberer én i en stadig større sammenhæng af medmennesker i familie, slægt, skole, virksomhed og stat – og rundt om disse cirkler, der lukker sig om individet: menneskeheden. Adam var ikke længe individ, så blev han halvdelt af et par; og snart var de en familie, som endte med at blive en menneskehed – det synes at ligge i skabelsens orden, at vi skal blive led i et kollektiv, ligegyldigt hvor meget vi ønsker at være individualister og subjektivist. Hele vor tilværelse er baseret på det kollektive, for ingen af os kan klare alle opgaver, vi må *have* hjælp, og vi kan ikke undslå os for at *yd* hjælp – så må det, vi lærer af Vor Herre om vor »næste«, løfte forholdet op i kærlighedens sfære, så vi *elsker* at hjælpe, mere end at blive hjulpet.

I frelsens orden gælder den samme lov: vi frelses individuelt, vi døbes ved navn – jeg og ingen anden – men vi kan ikke leve som frelste uden at blive absorberede af et kollektiv, hvor Kooperation: at give og at modtage, er reglen; kollektivet består af koncentriske ringe med mig som døbt individ til centrum. Jeg står i nydende og ydende forhold til min naturlige *familie*, med den indgår jeg i et *sovn*, der atter indgår i et *stift*, og disse bispedømmer danner en kreds af *patriarkater* – i vest og øst – rundt om *pavedømmet*; rundt om universalkirken svirrer en række satellitter i forskellig afstand: orientalske og protestantiske kirker . . . og i stadig fjernere ringe tilbederne af den ene og samme sande Gud (enten de kalder ham »Fader«, »Jahve«, »Allah«) – og uden om dem en stjernebåge af elipseform: nærmere eller fjernere grupper af religioner fra de »højere« helt ned til dem, der har møje med at hæve sig blot en millimeter over aben . . .

Alle de kommer os ved, for Gud er skaber af dem alle, Jesus er død og opstanden for hver og en af dem, og Gud har sat MIG på MIN plads i sit riges inderste, synlige ring for at jeg både skal modtage og afgive nåde – fra dem alle til dem alle. Svinger jeg, synker nådens standard i mig, kommer det dem alle til skade; trives jeg i det religiøse, går der usynlige strømme af nåde ind til dem alle. Så er det da af vigtighed, at vi skrøbelige kristne står skulder ved skulder i vort katolske kollektiv og nu bereder os til at virke efter de linjer, Helligånden på det andet Vatikankoncil har trukket op for Kirken, for det er fra dette nye Israel – og fra MIG, fra OS i den – at Gud vil velsigne alle jordens slægter, som han lovede vor Fader Abraham det, og bringe dem den frelse, Jesus vandt påskemorgen.

Peter Schindler

Man fødes
som original
- dør som
samfunds-
væsen

SOLIDARITET i sognene

Er vore sogne aktive nok? Svarer sogne-strukturen til nutidens krav? Det er det, diskussionen drejer sig om, når det viser sig vanskeligt at få nogen til at tage sig af de praktiske opgaver, der foreligger i et sogn, eller når man konstaterer det ringe fremmøde til sognemøder og andre sognearrangementer.

I denne diskussion ender man altid i spørgsmålet om fællesskabet i sognet, og ofte må man erkende, at menigheden føler at have nok i fællesskabet i gudstjenesten. Udover dette fornemmer man ikke noget fællesskab med de øvrige medlemmer af sognet, med sognekirken og sognegejstligheden. Undertiden hævder man, at man bedre ville føle et fællesskab, hvis man byggede et nyt

»sogne«-fællesskab op omkring fag- eller interesse-områder. Erfaringerne fra foreningsverdenen, der jo netop bygger på et fællesskab på fag- og interesseområder, tyder dog ikke på, at der er noget positivt at hente ad den vej.

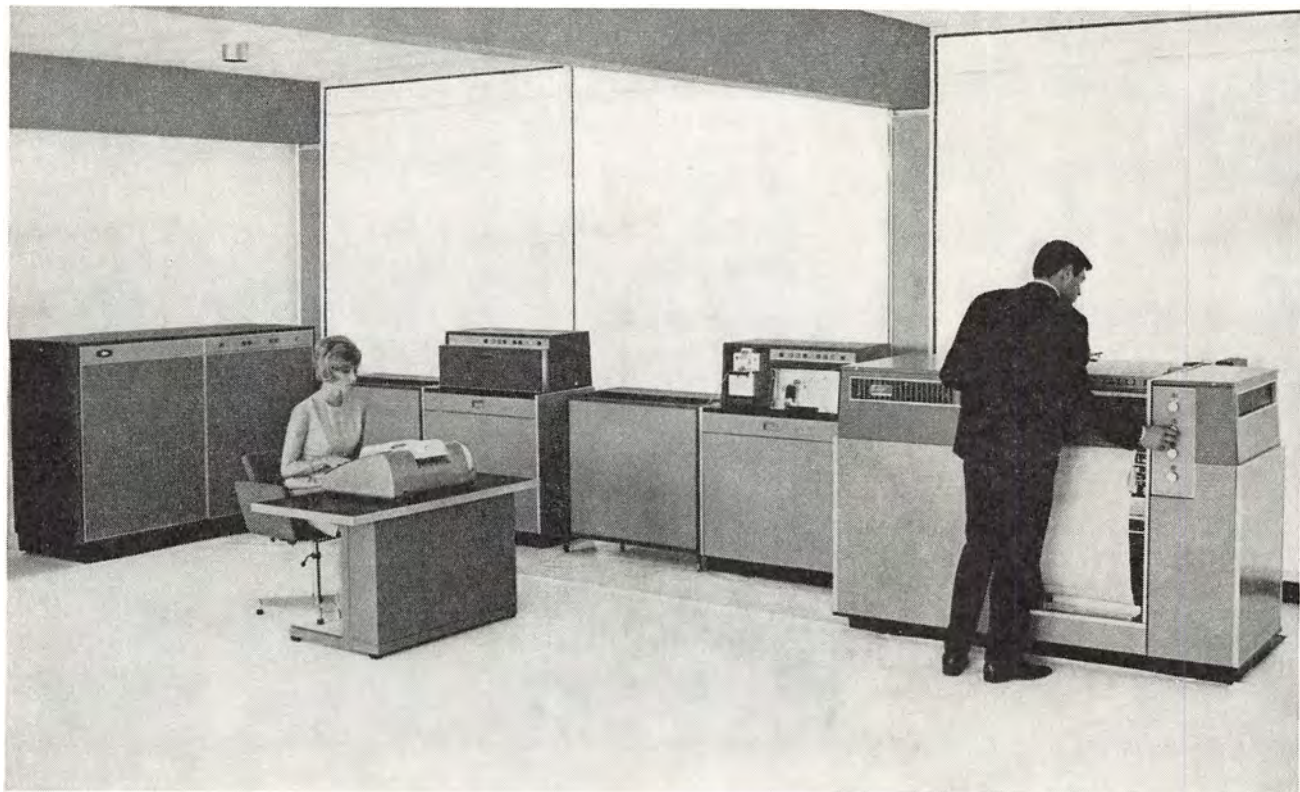
Man giver mange grunde for den manglende fællesskabsfølelse, man skyder på fjernsynet, man taler om mødetræthed på grund af det ansændte arbejde i ens daglige virke, og kun en dybtgående analyse vil kunne fortælle os, hvilke årsager der er væsentlige. En væsentlig årsag er dog sikkert velfærdsstatens indflydelse, som på alle områder mere og mere sløver vor ansvarsfølelse og solidaritet. Vi vænner os til kun at tænke på os selv, sørge for selv at have

det godt. Næsten – hvad vedkommer han mig? Denne tendens er farlig, fordi den ødelægger et kristent princip. Derfor bør vi bekæmpe den, og man kunne måske ved at yde ret små ofre på fællesskabets alter lidt efter lidt genoplive sansen for det aktive fællesskab.

Vi er også blevet forvante i vore krav til, hvad vi vil ofre vor fritid på. Denne følelse er i sig selv værdifuld, men volder naturligt nok vanskeligheder for sognene, der har svært ved at leve op til store krav om lødige programmer og kendte foredragsholdere med de begrænsede midler, man har til rådighed.

Koncilet, og alt hvad det vil føre med sig i den kommende tid, vil yderligere skærpe disse krav til sognet. Vi vil alle blive revet ud af vores dvale-tilstand. Det bliver nødvendigt – simpelthen uundgåeligt – at tage stilling til problemerne. Tidligere kunne vi undgå at blive inddraget i urovækkende diskussioner, hvis vi holdt os borte fra sognemøder o.l. Vi kunne leve i vores »barnetro«. Blev gudstjenesten i vort sogn os for »moderne«, gik vi til messe i et andet sogn. Men nu kan vi ikke klare os med vor »barnetro« mere, og vi kan ikke engang komme til gudstjeneste uden at blive stillet overfor kraftige

Centralisering og moderne hjælpemidler er tidens løsen. Vel behøver sognene ikke elektronhjernener, men nok bedre kontormaskiner.

Det er et spørgsmål om fællesskabet i sognet.

ændringer, der ryster vor fredelige tilværelse. Og vi kan ikke flygte fra en stillingtagen, for også i de andre sogne er gudstjenesten blevet »moderne«. Med eller mod vor vilje *må* vi tage stilling og tage vor holdning op til revision. De færreste kan klare dette alene, så her *må* sognene gøre en indsats for at forklare alt det nye, og menighedsmedlemmerne *må* komme for at diskutere og tage stilling. Alt dette kræver imidlertid meget af et sogn. Kun de færreste vil kunne være alene om at løse alle problemerne.

I forretningsverdenen har forholdene i dag også medført, at de små virksomheder *må* slå sig sammen for at gøre sig gældende, og derfor hedder det i dag »samarbejde eller dø«. Forholdene er de samme for sognearbejde. Samarbejde sognene imellem *må* blive løsenet!

Et sådant samarbejde vil også medføre fordele på mange andre områder. De få menighedsmedlemmer, der påtager sig praktiske opgaver i et sogn, bliver nemt så overbebyrdede

med arbejde, så de ikke kan koncentrere sig om den enkelte opgave, hvilket medfører, at opgaven bliver løst dårligere, eller at dens løsning kræver for megen tid. Imidlertid er mange opgaver de samme i hvert sogn. Hvis nu én mand udførte et arbejde for flere sogne på én gang, i stedet for kun for sit eget sogn, ville det frigøre andre aktive mennesker til øget eller mere effektiv indsats på andre områder i hvert sogn. – Hvis flere sogne for eksempel i fællesskab udgav én plakat, for eksempel »Månedens begivenheder i Storkøbenhavn«, ville udgiften blive mindre for det enkelte sogn, kvaliteten af plakaten bedre – og den ville have større chance for at blive læst end nu, hvor våbenhusene oversvømmes med plakater i forskellige størrelser, farver, former og med forskelligt indhold. Man kunne lave fælles sæsonplaner for møder og arrangementer, udover dem man ville holde i fællesskab. På den måde ville man opnå, at vigtige arrangementer ikke faldt oveni hinanden. Kirkeskat-

problemet kunne tages op til fælles drøftelse – til basarer kunne man måske fremstille samlesæt af boder o.l., som kunne bruges af flere sogne på skift. Kirkekorene kunne inddrages i et samarbejde, så der blev mulighed for ordentlig korsang også i de sogne, hvor man ikke har tilstrækkelig mange, der kan deltage i et kirkekor. Mange af de almindelige kontorarbejder kunne løses langt mere effektivt, hvis man havde et fælleskontor forsynet med moderne kontormaskiner som duplikator, fotokopimaskine, diktérapparat m.m.

Der er mange områder, hvor et arbejde ville gavne. Er det utopi? Ja, det er prøvet så ofte før – samarbejdet har ikke haft gode kår i den danske katolske verden. Men har vi stadig råd til dette spild af tid, kræfter og penge? Skal vi ikke forsøge at genopbygge fællesskabsånden?

SAMARBEJDE ELLER DØ!

H. Guldager

Har vi stadig råd til spild af tid i den danske katolske verden? Skal vi ikke forsøge at genopbygge fællesskabsånden? Samarbejde eller dø!

SOLIDARITET mellem præsterne

Skærtorsdag 1965 blev koncelebrationen officielt genindført i alle de lande verden over, der dækkes af den romerske liturgi. Denne dato vil sikkert senere blive betragtet som et vigtigt skæringspunkt, ikke blot hvad angår gudstjenestens reform, men også hvad angår præsternes stilling i kirken. Hvis reformen ellers følges op af præsterne, vil det nemlig betyde, at man vil opgive de mange individuelle messer til fordel for enkelte større messer, der virkelig samler en kirkes menighed og præster. Skærtorsdagens gudstjeneste er jo netop et levn fra den oprindelige tradition, der gik ud på at have én messe hvert

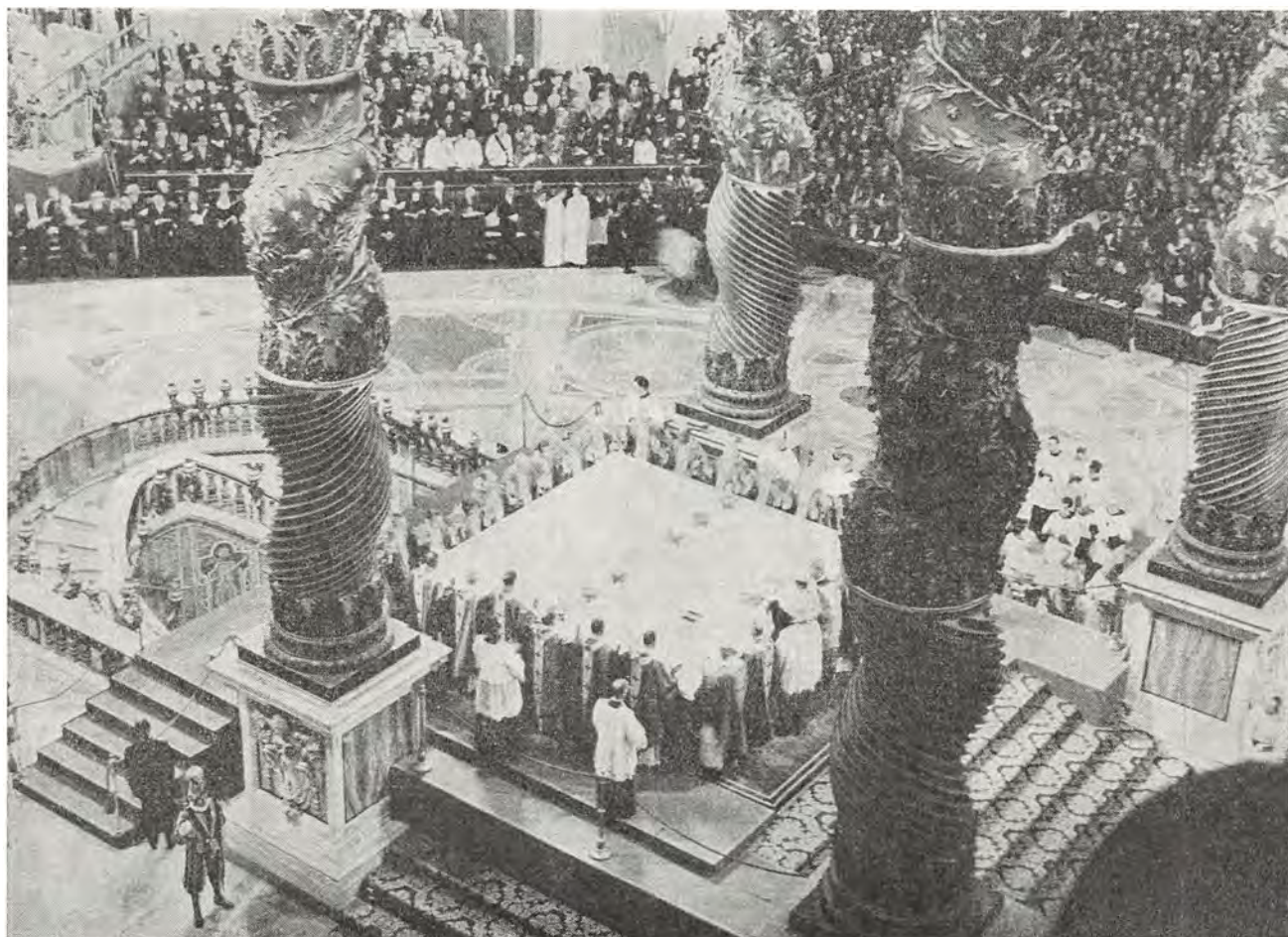
sted, så at alle kunne samles om det ene brød og den ene kalk, der på billedlig vis gengiver kirkens enhed. Og som alle andre af kirkens egenskaber bør den jo komme til syne også lokalt.

Bestemmelsen om den nye måde at fejre messen på findes i konstitutionen om liturgien i det andet kapitel, paragraf 57 og 58. Her siges det, at koncelebrationen legemliggør præstedømmets enhed. Det præciseres også, at der ikke er tale om en helt ny og ukendt måde at fejre messen på, idet koncelebrationen har været holdt i hævd indenfor de østlige kirker, ja, endogså indenfor den vestlige latin-

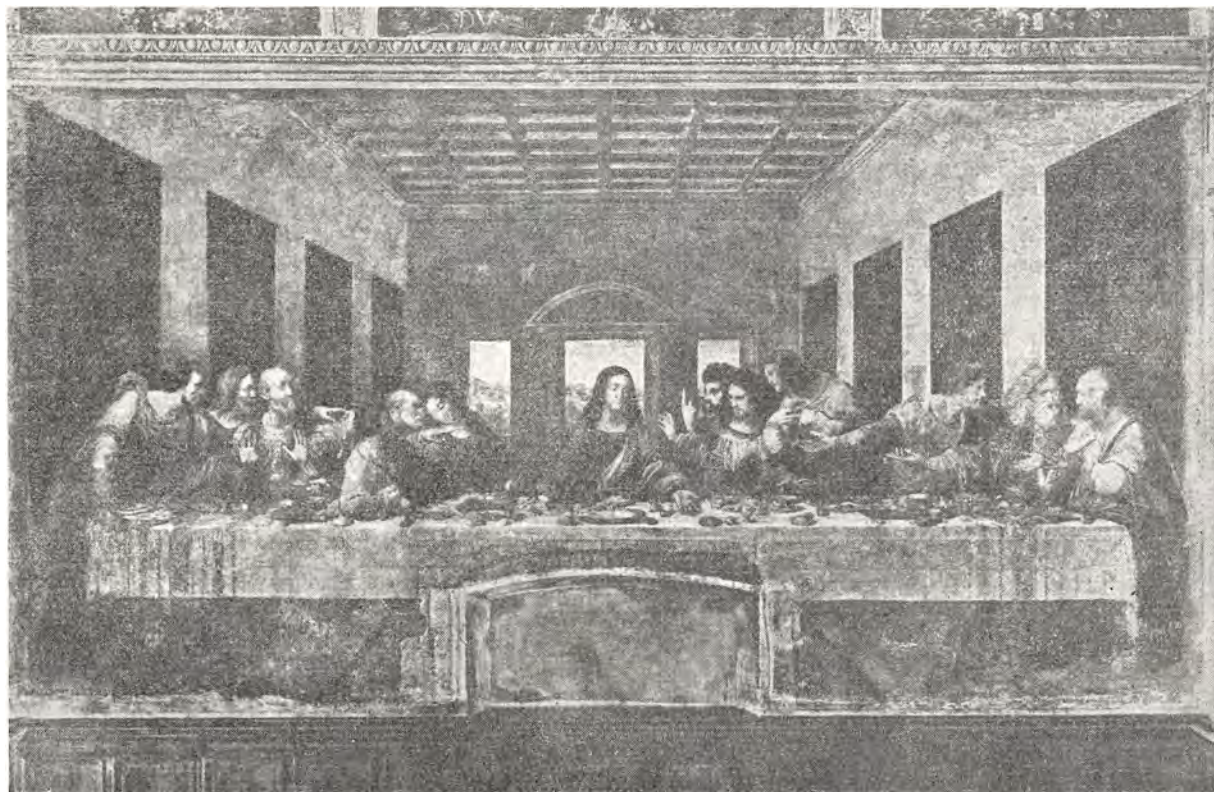
ske kirke, hvor den blev praktiseret ved bispes- og præsteveielse. Den til dato kendte ritus er dog blevet gennemgående fornyet, således som det forlanges i paragraf 58. Det er denne nye »Ritus servandus in concelebratione missae«, der er trådt i kraft skærtorsdag. Det er forholdsvis hurtigt, idet man har måttet foretage en hel del praktiske eksperimenter, og det første udkast forelå så sent som i november 1963, en måned før liturgi-konstitutionen blev endeligt vedtaget.

I sig selv betragtet kunne man forledes til at tro, at denne nye messeform kun var en fornyelse, der tilstræbte rent praktiske resultater, for eksempel at flere præster forsamlet til møde kunne fejre messen ved et fælles alter i stedet for at skulle celeberrer individuelt. I virkeligheden drejer det sig om noget mere dybtgående end det rent praktiske. Dette gælder både messens teologi og præstedømmets. Det er ikke meningen her at gå ind på det første forhold, men derimod at belyse konsekvenserne af koncelebrationen for forståelsen af præsteskabets enhed, som det netop fremgår af den ovenfor citerede litur-

På koncilet koncelebrerede paven med biskopper og præster. Nu bliver koncelebrationen en realitet over hele Kirken.

Leonardo da Vincis nadverbillede viser den første koncelebration.

gikonstitution. Liturgikonstitutionen taler kun ganske kort om, at koncelebrationen på udmærket måde levedegør præstedømmets enhed. Vil man nærmere bestemme hvad denne enhed går ud på, må man ty til et andet af koncilets store dokumenter, nemlig konstitutionen om kirken. Her tales der i kapitel 3, der handler om kirkens hierarkiske opbygning, også om præsterne. I konstitutionens paragraf 28 siges det, at præsterne sammen med biskoppen udgør et eneste presbyterium. Skulle man oversætte dette græske ord måtte det blive noget i retning af »råd af ældste«, idet presbyter, hvoraf vort danske ord præst kommer, betyder »gammel, æt-værdig«. Det vil altså sige, at ligesom biskopperne i fællesskab udgør et episkopat, som den enkelte biskop repræsenterer lokalt, således udgør biskoppen sammen med præsterne i bispeddømmet et presbyterium. Indenfor dette presbyterium er der så forskellige funktioner, præciserer konstitutionen. Hvadenten det så drejer sig om en sognepræst eller om en

præst for en forening repræsenterer denne præst det samlede presbyterium.

At dette ikke blot er tænkt som en abstrakt størrelse fremgår af samme paragraf 28 i konstitutionen om kirken. Her siges det, at præsterne – både bispeddømmets præster og ordenspræsterne – bør være knyttet sammen i et intimt broderforhold, der har sin rod i det samme sakramente og den samme udsendelse. Dette broderforhold bør vise sig spontant i form af gensidig hjælp, såvel åndeligt som økonomisk, såvel hvad angår det pastorale ansvar som rent personligt.

Denne gensidige hjælp finder sit udtryk i møder, fællesliv, arbejdsfællesskab og gensidig kærlighed. Det understreges endda til slut, at det fælles pastorale ansvar bør gå udover det enkelte bispeddømme og udstrække sig til den universelle kirke i samarbejde

med det internationale episkopat. Man kan her for eksempel tænke på udveksling af præster mellem præstefattige og præstefrige lande.

Det er alt dette, der nu vil komme tydeligere til orde netop i messen, hvor præsterne jo finder det fornemste udtryk for deres tilværelse og deres arbejde. Man kan kun håbe, at denne solidaritet som Kristus skænker sin kirke i messen også må sætte sig rige spor i det praktiske samarbejde mellem biskop og præster i presbyteriet og sidst men ikke mindst mellem dette presbyterium og lægfolket. Man kan kun glæde sig over, at den nye ritus for koncelebrationen ikke blot lader præsternes enhed komme til udtryk, men også enheden med lægfolket i fejringen af messen. Det er nemlig bestemt, at den ene side af alteret, der vender mod menigheden, altid skal stå fri, så at de mange præster om alteret ikke kommer til at »skygge« for menigheden.

Jens Oluf Lund O.P.

Og de holdt fast ved apostlenes lære og ved fællesskabet, ved brødsbrydelsen og bønnerne.

Apostlenes Gerninger 2,42

SOLIDARITET med Kristus

I Johannesevangeliet fortælles der om et møde, hvor ypperstepræsterne og farisæerne kom sammen for at overveje, hvad man skulle gøre med denne Jesus, hvis offentlige virke satte hele folket i bevægelse. Kajfas foreslog, at man skulle dræbe ham, thi det er bedre, »at ét menneske dør for folket, end at hele folket går til grunde«. Til dette ord følger Johannes følgende kommenterende bemærkning: »Dette sagde han ikke af sig selv; men da han var ypperstepræst i det år, profeterede han, at Jesus skulle dø for folket; og ikke for folket alene, men også for at samle Guds adspredte børn sammen til ét« (Joh. 11,45-52).

Kristi død og opstandelse, som altid danner en enhed, sammenfattes af urkirken i begrebet »påskemysterium«. Vi gør os i disse dage rede til at fejre påskemysteriet. Men hvad er meningen med det? Man kan udtrykke det med den sætning, som Johannes har formuleret i slutningen af den apostoliske tid: ved påskemysteriet skulle Guds adspredte børn samles sammen til ét. Kristi død og opstandelse har en samlende kraft, der skaber solidaritet mellem de ved synden »adspredte« Guds børn og Kristus, den anden Adam, Guds førstefødte Søn, vor broder. Den spredte menneskehed er i Kristus blevet til en samlet menneskehed, bygget på den »sidste Adam« (1. Kor. 15,45). Denne sidste Adam er en »levendegørende ånd«: han er ikke blot et menneske, men et menneske, som giver sine medmennesker »livet«.

I den nye konstitution om Kirken, som det andet Vatikankoncil har udgivet den 21. november i fjor, og som vi nu er forpligtet til at tilegne os, er tanken om påskemysteriets samlende kraft uden tvivl hovedmotivet. Kristus lever ved sit ord og sin nåde videre i Kirken, og denne betragtes som »Guds Folk« og »Guds og Kristi Rige« er ligesom en magnet, der trækker alt til sig og derved samler alt. Denne tanke, at Jesu død er

betingelse for og årsagen til Guds børns samling, må have været meget levende i den første menighed. Johannes fremhæver den flere gange, klarer måske i denne formulering: »Og jeg – når jeg er blevet ophøjet fra jorden – vil jeg drage alle til mig« (Joh. 12,32). Sammenligner man dette sted med to andre (Joh. 3,14;8,28), vil man forstå, at denne »ophøjelse«, Johannes taler om, er Jesu død og opstandelse.

Vil man beskrive den dybere mening med påskemysteriet, kan man naturligvis tage sin tilflugt til de mest forskellige, menneskelige forklaringer. Selv Det nye Testamente kender ikke én, men flere forklaringer eller forsøg på forklaringer. Thi det kan jo ikke dreje sig om mere. Man taler for eksempel om Kristi soffer, om indstiftelsen af den nye og evige pagt, om beviset for Guds kærlighed og andre grunde. Hvorfor lægger konciliet så megen vægt på Kristi døds enhedsstiftende virkning? Hvorfor føler konciliet sig i pagt ikke blot med den johannæiske, men også paulinske tanke, at Jesus ved sin død og opstandelse »gjorde begge parter (dvs. jøder og hedninger) til ét og nedrev det gærde, som skiller, nemlig fjendskabet« (Ef. 2,14)? Og Paulus fortsætter: »I sig (dvs. ved sin legemlige lidelse og død) skabte han de to til ét nyt menneske, stiftede han fred og bragte begge parter, forenede i ét legeme, forligelse med Gud ved korset, da han ved dette dræbte fjendskabet« (Ef. 2,15). Dengang som i dag drejer det sig om »at dræbe fjendskabet« og om »at rive det gærde ned, som skiller«. Ganske vist har Jesu død og opstandelse den iboende, guddommelige kraft til at »samle« menneskeheden. Men dén gang som i dag er splittelsen og adspredelsen en realitet. »Mure« og »jerntæpper« oprettes, racerne bekæmper hinanden, det nationale klikevæsen rejser sit hoved. Til trods for »samlingen« lever »adspredelsen« midt iblandt os. Man

kommer til at tænke på Piccards bog: »Hitler in uns«. Og det er derfor, at Kirken gør os opmærksom på påskemysteriets enhedsstiftende karakter.

Men når konciliet orkestrerer enhedsmotivet så stærkt, er det ikke blot af negative grunde. Kirken, som efter Johannes XXIII's anvisning altid skal bestræbe sig for at læse »tidens tegn«, har en levende fornemmelse for, at der i vor tid lever en ofte skjult, men indtrængende længsel efter enheden. Hvad er det egentlig, som ligger bag så forskellige nutidsfænomener som kampagnen mod atombomben, bevægelsen »Een verden«, den voksende og aktive interesse for U-landene, den frygt, med hvilken man iagttager FN's skæbne? Det er den bevidsthed, at vi alle er i samme båd. Denne tildels endnu underjordiske og underbevidste længsel efter hele menneskehedens enhed er ikke fra i går. Den har langsomt vokset sig stærk. »Omkring en første gnist tændes en cirkel af ild. Antændingspunktet breder sig. Ilden springer fra punkt til punkt. Til slut brænder hele jorden.« De sidste sætninger er formet af Pierre Teilhard de Chardin. Ud fra et rent naturvidenskabeligt synspunkt er han vor tids mest markante talsmand for den menneskelige enhed. Livsprocessen har igennem umådelige tidsaldres udvikling frembragt *mennesket*. Nu gælder det om at forme *menneskeheden*. Ansigt til ansigt med disse enhedsbestræbelser i vor tid, som endog kan antage »gud-løse« perspektiver, understreger Kirken Guds samlende, enhedsstiftende frelsesplan. Menneskeslægten danner en enhed – ikke først og fremmest af biologiske grunde, men fordi Gud har skabt den til at »være ét«. Gud har derefter udvalgt sig et folk, »hans ejendoms folk«, han har opdraget og udsondret dette genstridige folk, ikke fordi han ikke brød sig om hele resten, men fordi der i dette folk efter hans plan skulle være et tegn på og et redskab til hele menneskehedens samling. Han har sluttet pagt med dette folk, og derved blev det i egentlig forstand »Guds folk«, dvs. et folk, som tilhørte Gud på en ganske særlig måde. Fra dette folk skulle frelsen i tidens fylde gå over til alle andre folk, til hele menneskeheden. Israel har misforstået dette Guds kald. Gang på gang har Gud ved sine profeter irettesat sit folk og bebrejdet det dets individualisme og nationale snæversynetthed. Profeterne har understreget folkets universalistiske sendelse. Jeremias peger på den nye pagt: »Se,

Vi er alle i samme båd.

dage skal komme, lyder fra Herren, da jeg slutter en ny pagt med Israels hus og Judas hus... jeg giver min lov i deres indre og skriver den på deres hjerter, og jeg vil være deres Gud, og de skal være mit folk... Alle skal de kende mig fra den mindste til den største, lyder det fra Herren« (Jer. 31,31-34). Men efter at profeterne havde talt »mange gange og på mange måder«, har Han da øjeblikket kom talt til os ved sin Søn. Og Hans enbårne Søn har ikke blot »talt« til os, han har forløst os ved at grundlægge en ny pagt i sit eget blod. Men Jesus blev forkastet

af hele menneskeheden, forkastet af det jødiske sanhedrin som folkets repræsentant, og af de flygtende apostle. Bruddet var fra vor side uopretteligt. Da var det, at Gud atter efter opstandelsen rakte os sin frelsende hånd og grundlagde sin Kirke, bygget på Peter og apostlene. Denne Kirke er nu i Guds øjne menneskehedens ene og eneste enhedsgarant.

Taler vi om Kirken, må vi ikke blot tænke på *Kirkens* enhed, men på hele *menneskehedens* enhed. Kirken er efter koncilets opfattelse et sakramentalt tegn på hele menneske-

hedens enhed, et tegn, som angiver denne enhed og bevirker den. Og Kirken er det af Gud indstiftede redskab, som skal hidføre denne enhed, som koncilet siger i første afsnits anden sætning (sacramentum seu signum et instrumentum). Kirken betegner og bevirker vor forening med Gud (og derved) hele menneskeslægten enhed. Derfor er Kirkens dybeste definition »communio«. Lever vi denne »communio« og praktiserer vi denne solidaritet med alle mennesker?

H. Roos S.J.

APROPOS SOGNEFÆLLESSKABET:

Sådan gør vi hos os

Denne sætning lyder jo lidt selvglad, men den skal nærmere forstås på H. C. Andersens vis, dvs. at vi alle godt kan lide at se i andre folks sysler, dels af nysgerrighed, men forhåbentlig også for at få nye impulser.

Efter i fire år at have haft mødre-messe med efterfølgende hyggelig sludren ved kaffebordet, syntes flere af de unge mødre, at de havde et større behov end lige det at diskutere lille Peters gøren og laden. Selvfølgelig skete det, at vi kom ind på mere subtile emner, men det var lidt svært

at få samling på diskussionen, og en hel del af os brændte inde med uløste spørgsmål.

Så nåede rygten om Søster Hilde-gards litterære evner også til Herlev, og vi blev hurtigt klar over, at her lå svaret på vort problem. Vi har nu i nogle måneder hver 14. dag haft besøg af denne Liobasøster, der muntert og åndfuldt har gennemgået forskellige bøger for os, bl.a. »Troens Vandringer«, og J. Bomholts »Hvor er du?«. Ikke alene har disse foredrag betydet en duft af andet end

bleer, men lige så betydningsfuld er den diskussion, der udspringer af Søster Hilde-gards tolkninger. Nu vil jeg skynde mig at sige, at det er en spontan diskussion, absolut uden forsøg på at være intellektuel. Næh, man søger sammen om svar på problemer, der er fælles for os alle. Vi opnår derigennem det allervigtigste for en menighed, at vi lærer hinanden bedre at kende, og føler derved, som naturligt er, et større fællesskab.

Herlevinden

- SØNDAG den 18.: PÅSKE (s. 547, hvid).
- MANDAG den 19.: 2. påskedag (s. 550, hvid).
- TIRSDAG den 20.: 3. påskedag (s. 555, hvid).
- ONSDAG den 21.: Onsdag efter påske (s. 559, hvid).
- TORSDAG den 22.: Torsdag efter påske (s. 563, hvid).
- FREDAG den 23.: Fredag efter påske (s. 568, hvid).
- LØRDAG den 24.: Hvide lørdag (s. 572, hvid).
- SØNDAG den 25.: Hvide søndag (s. 575, hvid).
- MANDAG den 26.: Cletus og Marcellinus (s. 885, rød), paver og martyrer.
- TIRSDAG den 27.: Petrus Canisius (s. 158, hvid), kirkelærer.
- ONSDAG den 28.: Paul af Korset (s. 885, hvid), stifter af passionist ordenen.
- TORSDAG den 29.: Petrus Martyr (s. 889, rød), dominikaner.
- FREDAG den 30.: Katharina af Siena (s. 890, hvid), dominikanerinde.
- LØRDAG den 1. maj: Den hellige Josef, arbejdernes værnehelgen (s. 890, hvid).
- SØNDAG den 2.: 2. søndag efter påske (s. 580, hvid).

☆

SCT. KNUDS KLOSTER, TRØRØD

Engelsk gudstjeneste, påskedag kl. 10.30, skærtorsdag kl. 17 højmesse, langfredag kl. 15 liturgisk gudstjeneste, lørdag kl. 23.15 liturgisk gudstjeneste, søndag kl. 9 højmesse.

VALFART TIL CHARTRES

Igen i år vil man forsøge at arrangere en skandinavisk deltagelse ved den store studentervalfart til Chartres, der finder sted den 8. og 9. maj. Vor gruppe, ledet af pater M. Drouzy O.P., skulle deltage sammen med studenterne fra Cité Universitaire. Også ikke-katolikker er velkomne.

Nærmere oplysning fås ved henvendelse til frater Arne Fjeld O.P., Le Saulchoir, Etiolles par Soisy-sur-Seine, S. & O., Frankrig.

Vi er nået gennem den lange, mørke tunnel. Lysen bliver stærkere for hver dag, ikke blot det, vi næsten kan tage og føle på, men også det, der kendetegner festen forude, årets største. Fasten er måske, for viderekomne kristne, en tid fuld af åndelig rigdom – jeg vil nu tillade mig at kalde dem privilegerede, de mennesker, der har haft mulighed for at leve sig ind i mysteriet og fordybe sig i den skønhed, den verden af åndelig kraft, der er at hente i hver eneste dags liturgiske tekster i fastetiden. For de fleste af os er fastetiden vist bare den tid, hvor vi foretager os de samme ting som ellers, bare med dårlig samvittighed og med et hemmeligt løfte til os selv om, at til næste år, da vil vi være mere konsekvente, så vil vi ikke klynge os til bevidstheden om, at vi jo ikke behøver at faste mere.

Vi behøver i det hele taget ikke noget som helst mere. For mange har det i år været særlig svært at finde rede på ret og vrang, fordi de har følt benene slået væk under sig. Det gamle er borte, og det nye er endnu så uvant. Man tvinges til at acceptere den kendsgerning, at det at være menneske i vor tid, det kræver en åndelig smidighed, en evne til at skelne mellem væsentligt og uvæsentligt, som aldrig før. Denne evne vil vi sand-

synligvis få brug for i påskedagene, da mange ceremonier nok vil forme sig på en ny måde. Da gælder det om at nå frem til det punkt, hvor vi søger at befri os for alt, hvad der bare er fordomme og vaner, som livet er løbet fra, for at nå ind til den tro, der er så levende og realitetsbetonet, at vi kan tage den med ud i hverdagen og bruge den. Vi har mere brug for den end nogen sinde i en verden, der dag for dag afkristnes mere og mere.

Det er egentlig mærkeligt, at når det gælder Kirkens omgangsformer, liturgien, traditionerne (ikke at forveksle med traditionen), så bøjer vi os, mere eller mindre villigt ganske vist, for kravet om, at Kirken skal være levende og afpasset tidens mentalitet, så længe kærnen bare forbliver uforandret. Men når det gælder hjemmenes traditioner, så er vi næsten alle stokkonservative – tænk bare den tanke, at vi sagde til vor familie: »Nu synes jeg, vi skal holde op med det pjat med juletræ, og gåsen erstatter vi med en hakkebøf med spejlæg«. – Det ville tangere det blasfemiske. Eller hvis vi nægtede børnene et påskeæg – det ville være grov forsømmelse af forældrepligten!

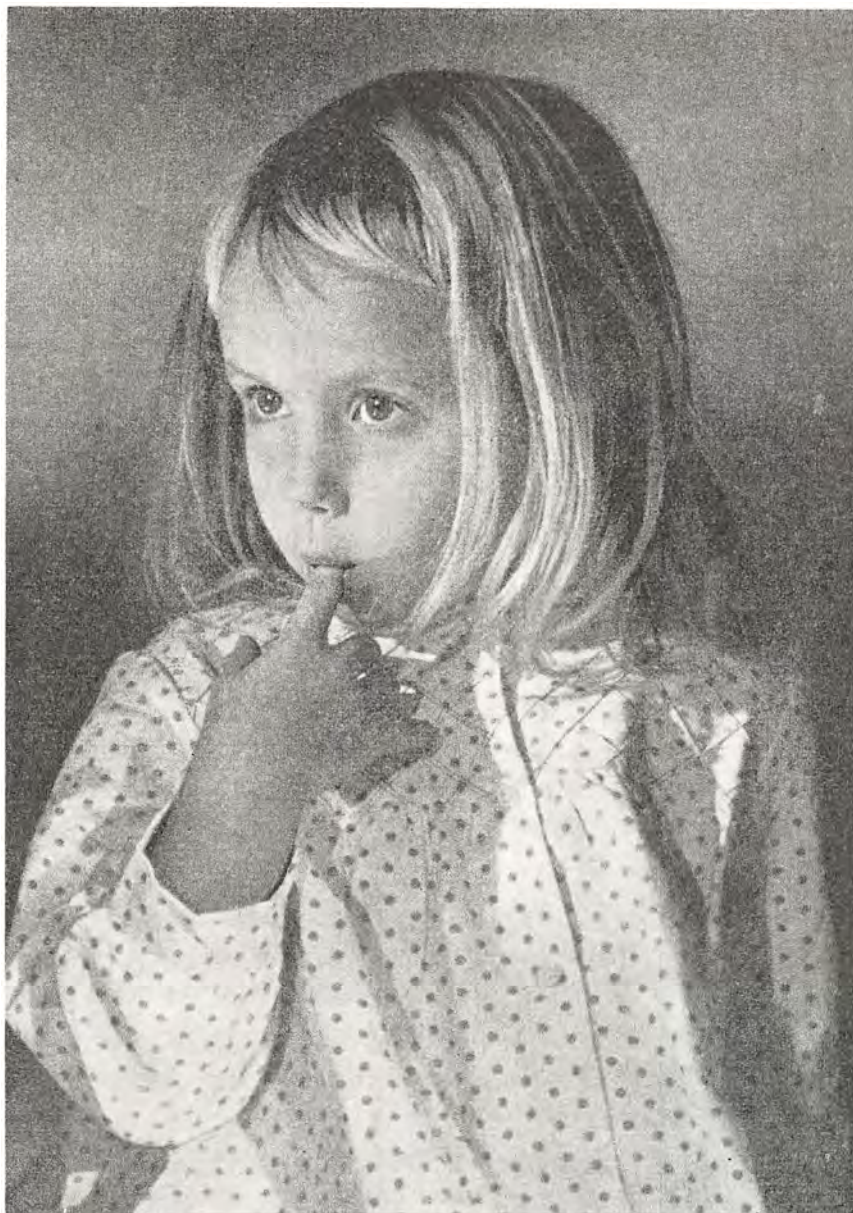
Mennesker har altid haft brug for traditioner. De unge bruger dem gan-

Det må være dejligt at fejre påske i Rom - men er der i virkeligheden noget bedre end at opleve påskemat i sognekirken med afsluttende sammenkomst i præstegården. Selv det, at nogen kværulerer, er hyggeligt, jo

også påsken
har sine traditioner

ske vist til at gøre oprør imod. Traditioner er synlige håndgribelige symboler på ting af uhåndgribelig art, gode ting, glæder, som vi trænger til at dvæle ved. Lysets tilbagevenden, sejren over mørket er blevet fejret af alle folkeslag gennem tiderne. Vi kristne fejrer den største sejr over mørket i universets historie, det er sejren over døden, menneskets sejr over det onde. Herhjemme er påskens traditioner, de rent verdslige, trængt lidt i baggrunden for julens. Mærkeligt nok, når man betænker, at julen ganske vist er forudsætningen for påsken, menneskevordelsen, men det er dog påsken, der er selve sejren. Selvom vi jo nok ville betakke os for at få gentaget den næsten hysteriske travlhed og den ophobning af ceremonier, hvis oprindelse ingen mere kender, som dominerer juletiden, så kunne der nu nok sættes et lidt mere festligt præg over påsken, bare for balancens skyld. Ganske vist sender både radio og fjernsyn en overdådighed af lødige programmer, så skønne som vi ellers kun får dem ved kongebegravelser! Men der er mærkværdigvis stadig flere og flere mennesker, der bedst fordyber sig i Jesu død og opstandelse i sommerhuset eller på Mallorca. Det må naturligvis være betagende at opleve påsken i Rom, men når alt kommer til alt, så er det dog det samme, der sker i sognekirken. Jeg personlig ville nødigt være andre steder end netop der påskenat, sammen med alle de kendte ansigter, som jeg synes, jeg på en eller anden måde er knyttet til. Alene det, at vi år efter år har stået sammen under korset langfredag, og vi har glædet os sammen påskenat, først i kirken, senere ved en kort sammenkomst i præstegården, hvor vi ønskede hinanden glædelig påske og fik en hyggelig snak over et glas rødvinspunch og en ostemad, der var altid noget at kværulere over, det luner, og det knytter folk sammen som intet andet!

Så gik vi hjem i den stille nat for at dække påskebordet, årets festligste morgenbord, med gule lys og gule servietter og påskeliljer, mange. Og på hver tallerken en festlig opdækning af påskeæg i alle størrelser, (hvordan vi nogen sinde har fået plads til rugbrødet og rundstykket i hele denne herlighed, det er aldrig rigtigt gået op for mig) nedad bordets midterabat græsser kyllinger og lam i skøn endrægtighed, den morgen er der ikke noget, der hedder stilfuld enkelthed, der skal jubles, og man kan ikke juble stilfuldt, eller kan man? Vi kan i hvert fald ikke.

Kunne man nægte hende et påskeæg?

Når bordet så er færdigt, er der tid til et par timers søvn inden de mindste og den turnushavende nattevagt skal sendes af sted til messe, de kan ikke holde til midnatsmessens strabadser. Her kan jeg ikke tilbageholde et suk, for hvorfor kan der aldrig gøres noget festligt og påskeagtigt for dem? De forstår ikke den indviklede liturgi, der er så rig og vidunderlig for os andre, men er glæden ikke den samme for dem? Men vi er begyndt for os selv hjemme hos os – når de kommer hjem fra den stille, meget stille messe, alting er jo sket i nat, så samles vi ved den åbne, tomme grav, vi har arrangeret af tre-fire mursten i det store vindue, hvor julekrybben stod for et par måneder siden. De hvide linklæder ligger pænt lagt sammen, som evangeliet fortæller, og en hvid fajanceengel

vogter indgangen og fortæller til hvem, der vil lytte, at Kristus er opstanden. Vi tænder påskelyset og stiller det imellem blomsterne, det var jo i en have, graven lå, og så synger vi, mere eller mindre falsk, men meget gerne »Denne er dagen« og »Kristus stod op af døde«, og vi er reaktionære og synger den på den gamle, glade melodi. (Vi har lært at lægge tryk på det rigtige sted i Halleluja i sidste vers!)

Og så ud i haven og hejse flaget og lede efter de æg, påskeharen måske skulle have lagt. Det er bare hårdkogte, farvede æg, der på mystisk vis ligger mellem de grønne spirer påskemorgen. Det er fuldstændig uzoologisk, hedensk og meningsløst, men det er festligt.

E.G.

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

TIL LOURDES

Vor Frue Sekretariat, Kalundborg, Lundemarken 15, tlf. 148, arrangerer to valfarter til Lourdes.

- 1) for militær og CF fra d. 26. maj til d. 3. juni. Pris for tjenstgørende kr. 175, for pårørende kr. 530.
- 2) den årlige valfart (kun raske) fra d. 28. juni til d. 9. juli. Pris kr. 755.

Rejserne ledes af pater J. Mesters.

Koncert

til fordel for
Johanneskirkens byggefond
i Søborg

i Jesu Hjerter Kirke
(Stenosgade 4)

mandag den 3. maj 1965 kl. 20
under medvirken af:

Kammerorkestret CON AMORE

Dirigent: *Ejvin Andersen*

Fløjtenisterne

Judith og Preben Ørting

Operasangerinde *Karin Monk*

Kirkens organist

kg. kapelmusikus, kantor

Aage Bredahl

Orgel.

F. Geminiani: Concerto grosso
(d-mol).

G. F. Händel: Süsse stille, sanfte
Quelle.

Angels ever bright and fair.
obl. fløjte: *Judith Ørting*.

J. Pachelbel: Partie.

J. Haydn: In nomine domine.

W. A. Mozart: Fra evighed til
evighed (K. L. Aastrup).

G. Ph. Telemann: 1. sats af sonate
for 2 fløjter.

C. E. F. Weyse: Gud ske tak og lov.
Lysets engel går med glans.
Bliv hos os, når dagen hælder.

Carl Nielsen: Min Jesus lad mit
hjerter få.

Jeg lægger mig så trygt til ro.

Orgel.

Fællessalme.

Billetter à kr. 3,- fås hos de katolske boghandlere i Bredgade og Stenosgade samt koncerttaftenen ved indgangen til kirken.

Kirken i Rabarberlandet

Jean Eilertsen:

Kirken i Rabarberlandet

142 sider. Lohse.

Sådan skal sådan en bog se ud: godt papir, trykt og tilrettelagt af en ekspert, de rigtige illustrationer fra gode klicheer – fornem uden luksus. St. Josefs Kirke har en sympatisk og mere pompøs kollega, hvis arkitektur er fortidig, men hvis tårne har været min fryd, da jeg var præst på Nørrebro – et sted hvor der først kæmpedes, nu arbejdes. Hellig Kors Kirke har 75 års jubilæum, og her fortæller den sin dramatiske historie, fra den var hadet af kvarterets dengang elendige befolkning, til den i dag kalder deres børnebørn til gudstjeneste ved en fornuftig, stilfuld og effektiv reklamekampagne.

Bogen giver en veldokumenteret skildring af den kirkefattige bydel, af pionertiden, kamptiden, arbejdstiden og nu en af Guds Riges manifestationer på Nørrebro. Mænd, der elsker deres kirke, skildrer deres afdøde præster, ærligt og redeligt med deres styrke og svaghed uden at lave helgenbilleder af dem i hvidt og guld – de havde kanter, men de havde også ansigter! Menigheden har altid været engageret og er det visselig endnu, hvor fred og harmoni har afløst splittelser og konflikter, og hvor chefen for »Kirkens Korshær« er en af dens præster – her er et spejl at se sig i og noget at lære – lad den være »lavkirkelig« og »bredkirkelig«, »fladkirkelig« er den ikke: med sit mangefoldige missionsarbejde rager den op – som sit dejlige tårn.

Peter Schindler

Hjernevask i Kina

I dag er pater Dries van Coillie en lille væver gråhåret mand med spillende øjne, der lyser af munterhed, hans tale, der skifter mellem fransk, tysk, engelsk og flamsk, ledsages hele tiden af ivrige håndbevægelser, hele hans person stråler af en vitalitet, der simpelthen ikke kan undgå at fænge i alle omkring ham. Men i dag er det også snart elleve år siden, at pater van Coillie forlod det kinesiske fængsel, hvor kommunisterne i tre år havde forsøgt at få ham til at bryde sammen og »omvende sig«, et forehavende de på mange punkter var nået uhyggeligt langt med.

Om disse tre år, fra hin skæbnesvangre julidag i 1951, da en uniformeret politiagent trådte ind i Scheut-Kongregationens kapel i Kvægfoldstræde nr. 2 i Peking og med en håndbevægelse betydede pater van Coillie, at han ikke længere var en fri mand, og til den 5. juni 1954 da han arm i arm med den ligeså medtagne pater Huyns fra den hollandske mission vaklede hen ad kajen mod det engelske skib, der skulle føre de udviste udenlandske fanger hjem fra Kina, fortalte pater van Coillie ved et åbent møde i A.C. onsdag den 24. marts. Det er »Samlereens Forlag« – van Coillies danske

forlægger – der har indbudt forfatteren til at komme til Danmark.

Om bord på båden, der førte fanerne fra det Røde Kina til Hongkong, havde van Coillie lejlighed til at genopfriske bekendtskabet med Arthur Koestlers bog: Mørke midt på dagen. Denne bog om den russiske filosof og revolutionære Nicolaj Rubasjov, der ender sine dage med at blive myrdet i en koncentrationslejr, havde han som så mange andre afvist som overdreven og propagandistisk i dens skildring af fangelejrens og hjernevaskens grusomheder. Men nu da han igen læste bogen efter selv i tre år at have levet i et kommunistisk fængsel, stod det ham klart, at det Koestler i denne bog, og George Orwell i sin utopiske roman »1984« skildrer, så langt fra er propagandistisk eller fremtidigt, men den højeste grad af realisme og nutid.

Pius XII gav de udviste missionærer den opgave at fortælle om forholdene i det kommunistiske Kina, som de selv havde oplevet dem, uden på nogen måde at overdrive. Denne opgave har pater van Coillie taget op, og gennem artikler, bøger, fjernsynsreportager og foredrag i hele Europa har han søgt, ikke blot at skildre for-

holdene som de er, men også at bevæge os alle til aktivt at tage del i arbejdet for tavshedens kirke i Kommunistkina.

»Hjernevask i Kina« skildrer med minutøs grundighed van Coillies tid i det kommunistiske fængsel, alle detaljerne fra forhørene, den fysiske og ikke mindst den psykiske tortur den fange, der ikke vil erkende sine forbrydelser mod »folket«, bliver udsat for. Vi møder dem alle lige fra direktøren, der med mellemrum lader sin stemme høre over højtaleranlægget med opfordring til fangerne om at bekæmpe de reaktionære elementer i deres egne rækker, til forhørslederne, hvis hovedopgave det er, ikke blot at få fangerne til at indrømme, men at omvende dem fra deres tidligere vildfarelser og få dem til med afsky at vende sig derfra, en proces, der i mangt og meget minder om en til perversion drevet karikatur af skriftemål og skrifteforberedelse, end ikke absolutionen mangler, i form af fangens tilbagevendende til »folket« efter at have afsluttet forvandlingen til det nye, det kommunistiske menneske.

Længt det uhyggeligste i denne omvendelsesproces er dog den del af den, der foregår mellem fangerne indbyrdes. Da van Coillie første gang blev ført ind i sin celle, et lille rum, hvor der i forvejen opholdt sig 10 kinesere, fanger som han selv, ventede han der at finde medfølelse og forståelse, de var dog alle ramt af den samme skæbne, fængslede af den samme regering. Virkeligheden var den stik modsatte. Gennem den intensive påvirkning var alle blevet opdraget til at være mistroiske overfor hinanden, den der var i stand til at påvise flest reaktionære tanker og forbrydelser hos sine medfanger og hos sig selv, viste derved, at han var nået et godt stykke vej hen imod

Dries van Coillie

fuldkommenheden. De forhør, de slag og de forhånelser, fangerne tilføjede hinanden indbyrdes var i virkeligheden langt mere end de egentlige forhør, kernen i selve hjernevasken.

Det van Coillie har villet med sin bog, er dog langt fra at fortælle sit eget jammersminde, men derimod at klarlægge det system, der har gjort det muligt for kommunisterne at beherske det kinesiske folk så effektivt.

Hvor pinlig detaljeret van Coillies skildringer af hjernevasken end er, er det altså ikke den, vi egentlig bør hæfte os ved. Tortur og mishandling har altid og vil altid være så nogenlunde ens uanset om den er blevet udøvet af nazister, fascister, kommunister eller af tidligere tiders inkquisition. Man bør snarere tænke på den fare, der ligger i, at vi med et skuldertræk erkender tingenes tilstand og lader det blive derved. Det er med en opfordring om ikke at glemme tavshedens kirke, pater Dries van Coillie henvender sig til os.

M.S.

Hensigten helliger ikke midlet!

Aktuel poesi fra Det gamle Testamente. Oversat og bearbejdet af Herluf Andersen. Ohrhammers forlag, Århus. 47 sider. Kr. 6,75.

En stakkels anmelder stilles undertiden overfor en umulig opgave, således i det foreliggende tilfælde. Man vil gerne anerkende den gode hensigt med pastor Herluf Andersens lille bog. Et forsøg på at gøre de bibelske skrifter lettere tilgængelige må naturligvis altid vække interesse fra kristen side. Aktualitet er jo så at sige tidens løsen.

Hvis det havde drejet sig om uddrag af Det gamle Testamente, kunne det have sin berettigelse. Derimod er det altid forkert at omredigere og forkorte en tekst, både set fra et litterært synspunkt og naturligvis ikke mindst i dette tilfælde, hvor der er tale om bøgernes bog, dette vældige værk, som nok skulle kunne gøre indtryk uden omskrivninger.

Det kan selvfølgelig ikke udelukkes, at Herluf Andersens lille bog i enkelte tilfælde kunne tilskynde til bibellæsning. Man når jo ad mange veje til kilder. Men også i så fald er det farligt at tro, at hensigten helliger midlet.

Aage Dyrkjøb

*Katolsk Ugeblads redaktion
ønsker
læsere,
annoncører
og medarbejdere
en glædelig
påske*

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

ROMAN KUSIER

Murermester

Telefon Nivå 150 . Nivå

Alt i gulobelægning
Dansk Gulventreprise A/S

Studiestråde 15
Tlf. Byen 5800 og 5151

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

TIL BYEN
FRABYEN
- i byen
smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

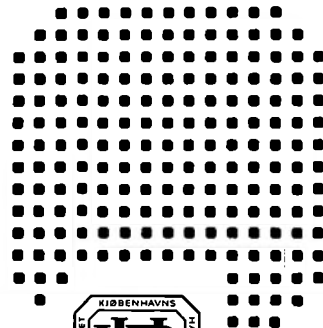
KØDHALLE

Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg
Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

HER ER 190 PUNKTER

og der er 190 steder i landet hvor der ydes HANDELSBANK-service

**altid
med i
billedet**

HANDELSBANKEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

MEJERIET JESTEBØ

Aarhus by's førende
TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

MUNKE MØLLES GLUTEN

»Alt andet end
opbyggeligt«

Vi har modtaget:

Jeg oplevede den første såkaldte danske messe i en af vore provinskirker. Det var alt andet end opbyggeligt, og jeg må tilstå, at jeg var lykkelig over, at jeg ikke havde ikke-katolske venner eller bekendte med. De ville ganske sikkert aldrig være kommet i en katolsk kirke mere, og selv måtte jeg nærmest hage mig fast i bænken for ikke at gå i utide. Det hele var vild forvirring – et værre roderi bestående af latinsk recitation, dansk oplæsning samt gregoriansk og dansk sang.

Jeg mener ikke, at den nuværende danske liturgi på nogen måde er tilfredsstillende. Dette skyldes især dens uhyre uheldige start, hvis årsag ikke skal drøftes her, men det er *ikke* liturgireformens skyld. Fejlen ligger hovedsagelig i, at vi er begyndt med en ny liturgi, der ikke engang er halvfærdig. Det er virkelig for dårligt.

Jeg foretrækker absolut en latinsk messe med alle tekster på latin, men det er en helt personlig opfattelse, som i og for sig ikke må tælle med, når det gælder kirken som kirke og messen som alle troendes fælles lovprisning, og jeg må – efter at have gennemtænkt sagen – tilslutte mig ønsket om at få en dansk liturgi, men jeg må udtrykke min dybeste misfor nøjelse med de første forsøg på modersmålet. Vi burde ikke være startet, førend vi havde en *brugbar* dansk tekst. Oversættelsen i salmebogen er så dårlig, at det er en gru. Javel, den er en oversættelse, men formålet med liturgi på modersmålet er dog ikke at *oversætte* fra latin til dansk, – det kan enhver selv læse sig til – tværtimod – formålet med modersmålet er at udtrykke det som den latinske tekst siger på *dansk*. Og skal vi have dansk liturgi, må vi kræve at den bliver dansk – ikke oversat latin. Det er en uhyre opgave at påtage sig at lave en brugbar liturgi på et sprog som dansk, der ikke just er liturgisk velegnet.

Selvfølgelig kan vi ikke vente med at læse dansk messe, indtil vi har en fuldt udbygget dansk liturgi svarende til en århundred gammel latinsk, men det forsvarer *ikke* brugen af dårligt dansk så som »Herren være med Eder« i stedet for »Herren være med jer«. Man burde heller ikke svare »– og med din ånd«. Ånd *kan* på dansk opfattes som et skældsord »– og med dig din ånd«! Hvorfor ikke sige

CHRISTUSSALME

*dine fødder i de blodige blade langs vejen
eftermiddag mod havet
store kunstneres blodplettede efterladenskaber
den sorte jernskulpturs mere eller mindre
drama
dette er ikke vejen
dette er ikke kød
ikke blod*

*men guldbrunne skrån timer mod floden
borgen og de røde gader omkring kirken
nærved markerne
næsten vejen*

*den røde aften
blodet i pigens øjne
vejen
ikke mere glasgrænsen
dit blod og hendes blod
mit blod og floden
de gennemsvævede blade på jorden
og afskedsmorgen i flodsol
mest liv
mest begyndelse
mest ukendt*

»Louisiana« – Burg Rothenfels am Main
Efterår 1964

Jan Ulrik Dyrkjøb

Vejle

A/S Vejle Mælkekompagni

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejle

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejle Trælast- og Kulkompagni)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejle

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejle

Vejle Optik

af Anker Kastrup

Briller

Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejle

Raadhusørvet
Vejle
Tlf. 684 og 3711

Poul
HENRIKSEN

Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevarer Forretning
Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejle

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejle
Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Tlf. 73 07 70

A. & P. G. Vintersborg

Snedker- og tømrermestre
Lindbjerggårdsvej, Næstved
Tlf. 72 16 28
72 08 18

Herlufsholm Brødfabrik

Næstved . Tlf. 72 40 31
Spis Herlufsholm Brød

C. Mortensen

Murermester
Gallemarksvej 23. Tlf. 72 13 49
Næstved

Arndt Nielsen

Ure og optik
Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum

Tapeter - Malervarer

Claudi Hansens Eff.

Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

Peter Mortensen

Statsaut. installatør
Østergade 8, Næstved
Telefoner 72 06 63
72 36 63

N. Juel Pedersen

Glarimester
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager
aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422
4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)
Åbent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Horsens

Carl Bæk og Søn

El. Fagmanden
Vestergade 33, Horsens. Tlf. 218 88
Lys - kraft - oliefyrt
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsolier
Havnen 3, Horsens - Tlf. 2 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens
Tlf. 2 19 20

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian W. Jørgensen
HORSENS

»- og med dig«? Vi må hurtigst muligt have *alle* »Eder'ne« udryddet, og det hedder heller ikke »- Herre jeg er ikke værdig til at...« men Herre jeg er ikke værdig, at du går ind under mit tag, men sig *blot*... Endvidere må confiteor laves helt om. Prøv engang at se hvad der står! Hvad betyder »oversættes«?

Og så skal vi lade være med at blande tingene sammen, så vi får en rodet messe bestående af latin og dansk samt gregoriansk og dansk sang. Hvad skal vi med dansk salmesang *under* en messe - specielt under kommunionen? Messeteksterne er så smukke, og som regel er de valgte salmer sprogligt dårlige og religiøst banale eller usmagelige. Det er en meget dårlig idé, at menigheden synger salmer, mens præsten læser messe.

Det er klart, at der er et ærligt behov bag ønsket om liturgi på modersmålet, og at det latinske sprog kan være en hindring for mange. Og dog? Latin er stadig kirkens modersmål og betydelig mere liturgisk velegnet end dansk. Vi burde glæde os over latin - ikke vrænge ad den.

Lad mig slutte med at udtrykke håbet om, at vi meget snart må få en *værdig* dansk liturgi. Enhver liturgisk handling skulle jo gerne have til formål at lovprise og tilbede Himlens og jordens skaber - ut in omnibus glorificetur Deus. Dette må også gælde en dansk liturgi, ellers er den ikke brugbar i kirken. Det er vores simple pligt, at gøre den fælles gudstjeneste så værdig som mulig, således at man ikke - som tilfældet er det i øjeblikket - går fra kirke med en fløv smag i munden og spørger sig selv, om man har været til messe, eller om det var et sekterisk bønnemøde.

Ingelise Schmidt

P.S. Skulle ændringer til det bedre allerede være sket inden dette trykkes, kan jeg kun gratulere.

Nyt om byggeriet i Søborg

I Søborg er vi nu igang med at dekorere det nyopstillede midlertidige kapel. Vi har brug for adskillige hjælpere, både i kapellet og på grunden omkring. Der er rigeligt med arbejdsmuligheder. Ikke mindst håber vi på frivillig hjælp de følgende lørdage. Selvom det egentlige byggeri med de tyske arbejdere ikke kommer i gang før 1. juni, vil der være meget forberedende arbejde i kapel og i

have. De, der disponerer over snedker- og gartnerværktøj er meget velkomne til at tage det med, hvis det kan ske uden ulejlighed.

Vi har nu logi til de tyske arbejdere - men ikke til de danske der kommer og hjælper os fra andre kanter af landet. Derfor håber jeg, at der endnu er husrum at finde.

Byggefonden har sneget sig op til 259.000. Vedrørende indtægtskilderne: Mærkaterne bliver ved at give godt, foreløbig 14.000 i overskud. Jeg håber, at de tysklandsfarende vil tage en kirkehistorie på tysk (kr. 3,-) med til deres værtsfolk dernede. Af årets tre italiensrejser er de to fuldt tegnede, mens septemberrejsen kan tage endnu tolv deltagere.

Vi er meget taknemmelige for den hjælp, der kommer til os fra så mange sider. Menigheden her er ikke så stor, ca. 200 mennesker, så vi glæder os hver gang en gave eller en indtægt bringer vor fremtidige gæld ned. Tak for alt. *Paul d'Auchamp, præst, Andersen Nexø Vej 10, Søborg, tlf.: 69 03 01 - bedst 9.30-10.30, undt. onsdage. Giro 99101.*

Koncildekret i »Catholica«

Den pavelige statssekretær kardinal Cicognani har aflagt besøg hos kommissionen for meddelelsesmidlerne, der er direkte underlagt statssekretariatet. Kardinalen besøgte kommissionens kontorer og orienterede sig om dens arbejdsprogram. Dette har som hovedpunkt udsendelsen af en pastoralinstruks, der skal præcisere den nærmere gennemførelse af koncilets dekret om meddelelsesmidlerne. Dette dekret er fornylig udkommet i dansk oversættelse i tidsskriftet *Catholica*s sidste nummer. Det vil også blive udsendt til alle medlemmer af Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund, der har foranlediget dekretet udsendt. Samtidig vil dekretet i dansk oversættelse blive udsendt i Norge ligesom nordmændene har udsendt koncilets dekret om liturgi og om det fælleskirgelige arbejde på norsk. De kan fås ved henvendelse til sognenes boghylder eller til boghandlerne.

Næste nr. af
Ugebladet
udkommer 30. april

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

FORSIKRINGS COMPAGNIET FOR KONGERIGET DANMARK A/S

☆

Hovedkontor:
St. Kongensgade 68, København K
Telefon Central 10.093
Minerva 6999

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Ansgars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

I/S Søndermarks Møbelfabrik

v/ Chr. Søndermark
& Mogens Jørgensen
Tarm. Tlf. (07 24) 168 - 188

Fremstilling af:
Skolemøbler
Skolekøkkeninventar
Fysikinventar
Efter ønske tilsender vi
Dem gerne
brochure og prisliste

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff
Murermester
Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester
Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Handelsbanken i Nakskov

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank
Nytorv, Nakskov. Tlf. 7
Horslunde - Birket - Vesterborg

Chr. Steffensen

Herreekvipering
Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

GIV BØGER
som gaver

Richard Jensens boghandel

Østre Boulevard 1, Nakskov
Telefon 1421

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telf. 85 01 32
Autoriseret elektro installatør

Aalborg

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Tlf. 2 88 88
El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Fiskehallen

Kastervej 57, Aalborg
Telefon 3 44 84

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes
Reberbangsgade 37
Aalborg - Tlf. 2 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Tlf. 2 03 01

Murermester- og entreprenørførr.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2
Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebrogsgade 21, Aalborg
Tlf. 2 41 29
Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg
Telefon 2 69 13
Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

Sanitet

Centralvarme

Nielsen & Brostrøm

Algade 58, Aalborg, tlf. 3 04 33
Indeh. A. Brostrøm, ing. M. af I.
Aut. vand-, gas- og blikkenslagermester

København

Drost & Rye Petersen

Heimdalsgade 4-6, København N
Tlf. Taga 5353
Centralvarme
Sanitet - Vandanlæg

Sparekassen for Lyngby og Omegn

Oliefyр

Centralvarme

Brændselsolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389
Vanløse
Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

B. Vranov, glarmester
Rantzaugade 14,
Københ. N. Tlf. 35 17 02
Specialitet: Blyindfatning

Kaj Uth

Snedkermester
Hyldegaardsvvej 14-16
Ordrup, Tlf. 10225
Privat adr.: Nymosevej 14,
Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen
Telefon 95 00 36
Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermester
Dybbølsgade 17,
København V.
Tlf. Vester 7001 og 8581

Kronborg Margarinefabrik

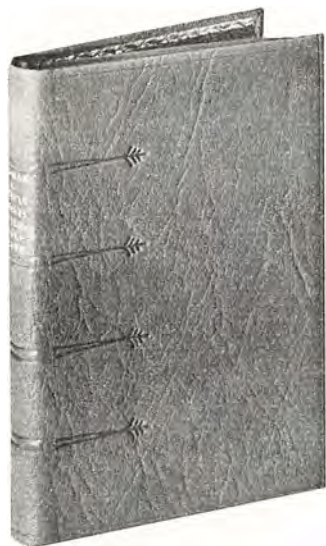
Niels Brocksgade 4
København V.
Tlf. CE 7840 og 1254

— Der eksisterer ikke noget, der hedder én gang fastsatte løsninger på moralske situationer, udtalte en talsmand for forbundet af frikirker i Storbritannien, pastor Peter McCall for nylig på en kirkekongres i Brighton, og han tilføjede: — Moralske situationer er aldrig statiske, men resultater af en levende menneskelig erfaring.

Han fastslog, at kirken i dag må engagere sig i tidens livsforhold, og at den ikke må forsøge at bedømme den herskende moralske standard udefra. Først må den leve med, og sætte sig ind i og forstå forholdene, som de i virkeligheden er.

Om den økumeniske bevægelse udtalte pastor McCall, at den jo ikke kun er et forsøg på at forene adskilte grupper af kristne, men at den tillige er et forsøg på at få alle kirker til i fællesskab på ny at opdage meningen med Kirken, præsteembedet og sakramenterne samt forbindelserne mellem Kirken og det samfund, hvori den er placeret, herunder spørgsmålet om etisk handlen.

Til Førstekommunion og Trosbekræftelse

Søndagsmessebogen kr. 12,00
sort, rødt, grønt skind ..... kr. 46,00
svineskind ..... kr. 51,00

Salme- og Bønnebog kr. 13,75
sort, rødt, grønt skind ..... kr. 48,50
svineskind ..... kr. 53,50

SANKT ANSGARS BOGHANDEL
BREDGÅDE 67, KØBENHAVN, PALÆ 4777

SØNDAG	16.30	tv	Med tv til Korsika. Børnetime.	
	19.40	P1	Markus-passion af Leif Thybo.	
	20.40	tv	Konen i muddergrøften. Tv-opera af Svend S. Schultz.	
MANDAG	15.30	tv	Hytten i himlen. Amerikansk film fra 1943.	
	16.30	P1	Et døgn med min radio. Børnetime.	
	17.05	tv	Tv-rejsen på Korsika fortsætter.	
TIRSDAG	19.45	P1	Ibsen: En folkefjende.	
	21.55	tv	Horisont. Udenrigsmagasinet.	
	20.20	P1	Med Trine og Karsten i Indien. Børnetime.	
ONSDAG	16.20	tv	Sofokles: Ødipus. Tragedie.	
	TORSDAG	20.20	tv	Focus. Ungdomsudsendelse: Hvad er der i vejen med far og mor?
		21.30	tv	Filmorientering ved Bjørn Rasmussen.
FREDAG	20.50	tv	Hånden i fælden. Argentinsk film fra 1961.	
LØRDAG	16.00	tv	Se hvad I vil. Teenagerprogram.	
	17.30	P2	Ungdomsprogram over temaet »dobbeltmoral«.	

Pastor d'Auchamps rejser 1965

30. og 31. gruppe udsolgt.

Endnu 15 pladser på:

32. gruppe. Rom-Assisi 5. sept. (kl. 16) - 22. sept. .... 18 dage kr. 1000
Program: E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18. Øbro 4642 x (bedst kl. 18-20).

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-

på sygehjemmet ..... kr. 690,-

DE SYGES KATOLSKE FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON
Barsehøj 25, Hellerup
Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN
Bredgade 69, Kbhvn. K.
Tlf. PA 2539

SCT. ANNÆ REJSER 1965

Palæstina: Påsken — 5.-20. april — 16 dages flyverejse til Israel (Tiberias) — Jordan (Jerusalem) — Hjemrejse via Damaskus, Baalbek, Beiruth.
Pris: Kr. 2565 — incl. udflygter. Rejseledere pater T. Langsted og Annie Rastrup.

Italien: 23. juni-10. juli — 18 dages togrejse — Rom — Sorrento (besøg på Monte Cassino, Capri, Amalfi) — Firenze.
Pris: Kr. 1135 — incl. sovevogn og udflygter.
Rejseledere pater Leo Drzal og Annie Rastrup.

Lourdes: 3.-10. august — 8 dages flyverejse til Lourdes.
Rejsen er beregnet for raske.

Pris: Kr. 825. Rejseleder pater Johs. Langsted og Annie Rastrup.

Program og alle oplysninger fås hos Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. — Telefon Sundby 86.

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

HALVDAGSDAME SØGES
til kontor og ekspedition i butik.

Sankt Ansgars Boghandel
Bredgade 67, København
Tlf. Palæ 4777

Kirkestævnet i Hamborg

Den tyske komité for stævnet har nu holdt møde i København og meddelt de sidste dispositioner for det stor-slåede arrangement.

Tilmelding til selve stævnet sker ved, at De indsender det brevkort, stilet til Quartierausschuss, som er tilsendt sognepræsterne. Hvis De har bestilt hotelværelse, skal dette betales i Hamborg. Som svar på Deres kort vil De modtage meddelelse om Deres adresse i Hamborg. De, der skal bo hos private, (hvilket er ensbetydende med gratis værelse og morgenmad), bedes om muligt sende en hilsen til Deres værtsfolk. Samtidig vil De modtage det fulde program over stævnet (tysk med dansk islæt) og et kort over Hamborg.

Tilmelding til fællesrejsen bedes sendt til fru Laura Tradsborg, Høstrups Have 46, København V. (tlf. 35 48 96 – bedst efter kl. 18). I forbindelse med tilmeldingen her bedes De sende deltagerbeløbet. Fru Tradsborgs giro er 135577. (Angående køreplanen og pris henvises til Ugebladets omtale i nr. 12. Deltagelse fra København koster kr. 100,-, fra Rødby Havn kr. 60,-, fra Århus kr. 90,- og fra Padborg kr. 50,-. De bedes selv sørge for returbillet mellem Deres egen by og den by, hvor De ønsker at slutte Dem til fællesrejsen. Når De melder Dem til fru Tradsborg, vil hun sende Dem nøjagtig besked angående fællesrejsen, hvor i toget De finder gruppen, etc. etc.

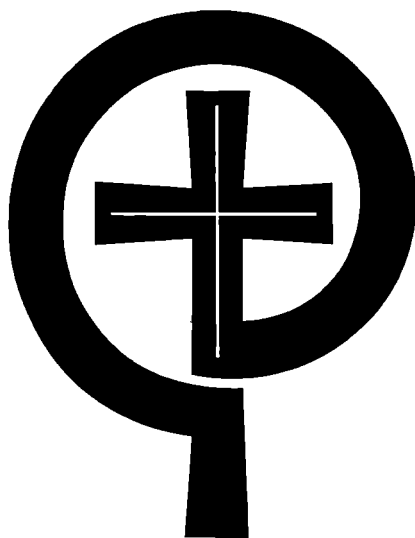
Supplerende oplysninger:

Torsdag den 17.

Deltagerne i fællesrejsen får ved modtagelsen en lods, der ledsager dem til deres bopæl i Hamborg. (Andre rejsende må selv sørge for en aftale med deres værtsfolk). Billister vil ved enden af autostradaerne finde en oplysningscentral, der dirigerer dem til deres adresse i Hamborg.

Fredag den 18.

Kl. 10. De norske og svenske repræsentanter har på deres landsmænds vegne bedt om at få adgang til det danske møde. Dette nødvendigjor-

de, at tyskerne stillede en større sal til rådighed for os, Danzigerstrasse nr. 60 – lige ved hovedbanen og den store Marienkirche.

Kl. 11. De, der ønsker at deltage i dette arrangement, må skrive til fru Tradsborg. Fruen sender begæringen til Hamborg, og derfra vil man modtage adgangstegn til Rådhus, hvis der endnu er plads. (Igen: Man advares mod dette møde, hvis man ikke er dygtig til tysk.)

I øvrigt er der lejlighed til bus-

Det danske program for kirkestævnet i Hamborg blev bragt i Katolsk Ugeblad nr. 12. Nu har komiteen haft møde i København, og vi er derfor i stand til at bringe nogle yderligere oplysninger om det stor-slåede arrangement.

ture både fredag den 18. og lørdag den 19. De indenbys ture koster DM 3,50 – DM 5,50. Heldagsturen (der måske kun køres en af dagene) ca. DM 7.

Søndag den 20.

Denne dags to store arrangementer (fællesmesse kl. 10 og afslutning kl. 14.30) gør det ikke muligt at spise inde i byen, hvis man vil opleve begge dele. Men der er kantiner på festpladsen. De, der er med i fællesrejsen, bedes venligst anbringe deres bagage på hovedbanen om morgenen, idet hovedbanen for alles vedkommende er den letteste afgangsstation. 10 minutter før den fælles afslutning vil den danske gruppe blive opfordret til at følge mig til den nærmeste S-banestation. (Spadseretid i normalt tempo ca. 15 minutter). Her køber jeg fællesbillet til dem, der hører til rejsegruppen.

Fordelen ved denne sortie er, at vi kommer ud, før de mange tusinde tyske deltagere stormer de offentlige færdselsmidler.

På banegården har alle, der følges med mig, god tid til at få deres bagage og nå nattoget kl. 18.20 (18.32 for jydernes vedkommende).

Tre vigtige ting at huske:

1) Ordenssøstre bedes melde sig snarest, hvis de vil bo hos medsøstre.
2) Alle, der ønsker at tage del i Kristi Legemsfesten i Hamborg, er velkomne hos de private værtsfolk (og på hotellerne). Blot må de huske at skrive det helt klart.

3) Deltagerne i fællesrejsen skal huske at skrive både til Tyskland og til fru Tradsborg, men kun de sidste har noget at betale hjemmefra.

4) Må jeg desuden minde om, at Deres tyske værtsfolk formodentlig vil sætte pris på at modtage en lille souvenir fra Danmark. Dr. Holzapfel's tysksprogede »Den katolske kirkes historie i Danmark siden 1849«. De får den for kr. 3,- på postgiro 99101 (mit navn) eller hos mig selv. Paul d'Auchamp, præst, Andersen Nexø Vej 10, Søborg, tlf. 69 03 01 - bedst 9.30-10.30.

Interview
med vor
nye biskop

Biskoppens
opgave

Lioba-
søstrene
har startet
dagcenter
for ældre

AC vil
hjælpe
U-lands-
student

En betragtelig del af dette nummer handler naturligvis om vor nye biskop, Hans Martensen, og om den opgave, der venter ham og os. Det meddeles i øvrigt ved redaktionens afslutning, at bispevielsen skal finde sted søndag den 16. maj kl. 17 i Skt. Knud Lavards Kirke i Lyngby.

Pavens påskebudskab

I sit påskebudskab udtalte pave Paul det ønske »at den dag måtte komme, da uoverensstemmelserne mellem folkene ikke længere vil blive afgjort med våbenmagt, men ved fornuftige forhandlinger«.

Paven læste påskebudskabet på italiensk efter at have fejret messen på Peterspladsen. Selve messen blev læst på latin af hensyn til den internationale menighed, der havde forsamlet sig. Tidligere på dagen havde paven dog fejret messen på italiensk i et forstadskvarter. Man bemærkede også, at paven læste Canon højt under den latinske messe. I påskebudskabet udviklede paven den idé, at hvis verden anlagde den positive og optimistiske opfattelse, som opstandelsestroen er udtryk for, ville samfundet blive styrket og fornyet:

»Gid den dag måtte komme, da uoverensstemmelserne mellem folkene ikke længere vil blive afgjort med våbenmagt, men ved fornuftige forhandlinger. Den dag, da enhver krig og enhver guerillakrig må høre op og give plads for et gensidigt og broderligt, konstruktivt samarbejde.

Gid den dag måtte komme – sendt af den opstandne Kristus og Hans Ånd – hvor menneskene vil opgive deres ideologier bygget på falsk grundlag, fordi de har følt behovet for en ny visdom, der skulle åbenbare dem menneskets sande natur og virkelige bestemmelse.

Gid den dag måtte komme, da fremskridtets vældige kraftreserver vil blive anvendt på at stille sulten i verden, på at opdrage generationerne, der vokser op, på at afhjælpe enhver nød, der måtte opstå.

Gid man ikke længere på jorden ville være vidne til de lidelser, der i fuldt overlæg forårsages af systematisk, politisk og social undertrykkelse, eller som forvoldes af den forbenede racediskrimination.«

Paven sluttede med at mindes »de af vore brødre, der endnu i dag i så mange lande ikke kan nyde alle deres rettigheder, eller som holdes undertrykt.«

Påskebudskabet blev transmitteret i Eurovision af Italien, Frankrig, Spanien, Portugal, Schweiz, Luxemburg, Tyskland og Østrig og blev desuden udsendt i USA og Canada.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Kun få minutters gang fra det berømte Panteon, midt i det gamle Rom, ligger det jesuiterkollegium, der gennem snart to år har været midlertidigt hjem for biskop Martensen under hans studier ved det pavelege Gregorianske universitet. Ugebladets medarbejder i Rom, pastor Kaare Osorio, har et par dage efter den officielle udnævnelse aflagt den nye biskop et uformelt besøg i dennes hidtidige studerekammer for at stille ham en række spørgsmål.

– *Er det med eller uden beklagelse, at De nu definitivt forlader studerekammeret for at hellige Dem et pastoralt virke?*

– Jeg ville absolut beklage, hvis jeg fuldstændig skulle forlade studerekammeret. Jeg håber dog, at det er en biskop tilladt at have en teologisk interesse. Derimod beklager jeg ikke, men hilser det tværtimod med stor glæde, at jeg vil få et pastoralt virke. Jeg har altid glædet mig særligt, når jeg i mine ferier kunne overtage virksomheden i et sogn og har vel på denne måde i det mindste en fire-fem måneders sognearbejde bag mig. Jeg formoder, at mange præster under deres studier føler en stadig dragning mod det direkte pastorale virke.

– *Er det ikke unormalt, at en jesuit går hen og bliver biskop i den katolske kirke?*

– Jo, det er forholdsvis unormalt, men er dog i de senere år hændt hyppigt i områder, der står under den romerske kongregation for troens udbredelse.

– *38 år er jo ingen alder vil en eller anden måske mene. Er det ikke for tidligt at få ansvaret for et helt bispedømme?*

– 38 år er så vidt jeg ved en ung alder i forhold til biskoppernes gennemsnit. Hvor mange, der er yngre, ved jeg ikke. Hvis man imidlertid ville tage det moderne politiske liv eller forretningsliv som parallel, kunne det vel ikke kaldes nogen stor undtagelse, at en mand i 40-års alderen overtager en ansvarsfuld post.

– *Kan vi forvente, at Kirkens aktuelle ajourføring – påbegyndt af kirkemødet i Rom – vil få indflydelse på den katolske kirkes arbejde i de kommende år i Danmark? Vil for eksempel den dogmatiske konstitution om Kirken komme til at betyde noget for vort teologiske og pastorale arbejde?*

– Man må i høj grad håbe og forvente, at det andet Vatikankoncil

TÅLMOD OG UDHOLDENHED

er to nødvendige ting,
siger biskop Martensen
til danske katolikker
i sit første interview
med Ugebladet

»Jeg beklager at måtte forlade et kommunitet i Rom, hvor jeg har haft lejlighed til mangt et smil og en latter.«

arbejde vil få indflydelse på den katolske kirkes udvikling i Danmark. Den dogmatiske konstitution om Kirken, der måske ved første øjekast vil forekomme mange teoretisk, indeholder i virkeligheden en kim, der engang vil sætte frugt i form af mange praktiske ændringer og fornyelser af den katolske kirke verden over. På vort hjemlige plan vil der også komme forandringer, men vi må netop i bevidstheden om at leve i en overgangsperiode øve en af de dyder, der prides mest i Det nye Testamente og som hedder med én oversættelse: tålmod; med en anden: udholdenhed. Ingen vil ønske et for stort antal overilede ændringer, som efter få år atter skal totalt revideres. Men begge dele er nødvendigt: tålmod så længe ønskede ændringer ikke er mulige; udholdenhed for at arbejde på deres muliggørelse.

– Det andet Vatikankoncil har også givet os et dokument med retningslinjer for det økumeniske arbejde. Vil det økumeniske arbejde i Danmark fra katolsk side blive yderligere uddybet, og på hvilke punkter for eksempel?

– Jeg ville selv være tilbøjelig til at mene, at koncildekretet om økumenikken er det mest overraskende resultat, som det andet Vatikankoncil indtil dato har ført til. Dette dekret indeholder perspektiver, som vil få betydning for den katolske menigheds interne liv, også – jeg havde nær sagt, bortset fra dens forhold til protestanterne. Om det økumeniske arbejde i Danmark vil blive yderligere uddybet: herom kan jeg kun udtale min forhåbning, men i øvrigt ikke udkaste nogen planer. Som alle folk, der har beskæftiget sig nærmere med teoretisk eller praktisk økumenisk aktivitet, har erfaret, er der næppe noget felt som dette, hvor overilet initiativ kan virke meget mod sin hensigt. Også her er brug for både tålmod og udholdenhed.

– Man har på kirkemødet i Rom talt meget om Kirkens missionerende opgave i verden i dag. I hvilken forstand er vi en missionerende kirke i vore dages protestantiske Danmark?

– Hvis jeg skulle sætte sagen lidt på spidsen, ville jeg sige, at den katolske kirke er missionerende i vore dages Danmark, fordi dette Dan-

mark er så lidt protestantisk. Ordet »protestantisk« har i sin oprindelse ikke en negativ klang, betyder ikke protest *mod* noget, men bekendelse *til* noget. Reformatorerne ønskede en klar bekendelse af Kirkens tro på Guds frelse, der kommer til menneskene alene gennem Kristi kors og alene fordi Gud er god. I den forstand, at mange mennesker har mistet troen på Kristi kors og Guds godhed, er den katolske kirke missionerende. Jeg har sagt, at den katolske kirke er missionerende, forsåvidt som mennesker har mistet troen på Kristi kors. Dette kors er symbolet på, at »ingen har større kærlighed end den, der giver sit liv for sine venner«. Korset betyder, at Kristus har tjent menneskene indtil døden. Kirken er missionerende altid og blandt alle mennesker, fordi den har som opgave at fortsætte Kristi tjenergerning og derved give vidnesbyrd om at Gud er god.

– Biskop Suhr har i sine 25 års bispegerning i Danmark gjort et *wurderligt* arbejde for at gøre den katolske kirke dansk i dens daglige

fremtræden. Vil arbejdet for at borteliminere ethvert fremmedelement, som kan gøre Kirken mistænkelig i almindelige danske øjne, fortsat blive uddybet for eksempel på liturgi-ens område?

– Der er ingen tvivl om, at de kommende år og årtier vil bringe liturgiske ændringer, og at der vil være mulighed for at finde frem til en helstøbt dansk form for katolicismens liv. Jeg håber på dette, som på mange andre områder, at fortsætte det solide arbejde, som biskop Suhr har udført, og som jeg i høj grad anerkender. Men for at vende tilbage til spørgsmålet må vi på den anden side ikke borteliminere ethvert fremmedelement i den forstand, at vi vil lukke vinduerne ud til verden eller isolere os selv. Aldrig har åbenhed med virkelig verdensomspændende perspektiv været så påbudt som i dag. Når vi i den katolske kirke i Danmark har så mange præster og ordenssøstre fra andre lande, er dette en grund til taknemmelighed for de danskfødte katolikker og en grund til at håbe, at vi aldrig vil stagnere i indelukthed i os selv.

– Til slut to spørgsmål som nok brænder mange danskere på læberne: 1) Hvordan føles det for en lydig undergIVEN ordenspræst pludselig at være blevet »Herre i huset« med ansvar for et helt bispedømmes trivsel og vel? 2) Behøver vi at frygte for, at den katolske kirke i Danmark for fremtiden vil blive ledet som den strenge jesuiterorden?

– Mine følelser som »Herre i huset« vil jeg nødig tælle. Dog vil jeg betone, at Det nye Testamente ikke levner tvivl om, at det saligste kald er det skjulte og ukendte. Med hensyn til frygt for »jesuitisk« ledelse, så tror jeg ærlig talt, at der bliver mange andre ting at frygte for før dette. I øvrigt er jesuiterordenen ikke så streng i sin ledelse, og jeg beklager at måtte forlade et kommunitet i Rom, hvor jeg har levet som i en familie og altid har haft lejlighed til mangt et smil og en latter.

Kaare Osorio

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

HALVDAGSDAME SØGES
til kontor og ekspedition i butik.

Sankt Ansgars Boghandel
Bredgade 67, København
Tlf. Palæ 4777

OPGAVEN og den, der har fået opgaven betroet

Ugebladet har bedt tre af biskop Martensens kolleger fra tiden på Niels Steensens gymnasium fortælle om ham. Der bringes også en karakteristik af bispeembedet i lys af koncilet.

Pierre Teilhard de Chardin har i »Fænomenet menneske« tegnet livets stigende kurve, lige fra den spæde begyndelse over menneskets tilblivelse til afslutningen: punktet Omega. Til og med tankens tærskel kan denne kurve efterprøves, derefter er den kun tilgængelig for tro og håb. Noget lignende gælder også det enkelte menneskes liv. Indtil et bestemt punkt kan vi følge kurven i livets

koordinatsystem, derefter er vi henvist til gisninger og forhåbninger. Men der findes enkelte, som er udvalgt til en stor opgave. Et kald nåede dem, Guds stemme har talt, og som et dragende mål giver dette kald, denne stemme, denne opgave deres liv en ny retning.

En af os, som vi har kendt som dreng, student, ung præst, lærer, sjælesørger og forfatter*), er blevet kal-

Biskop Martensen er opvokset i en katolsk familie. Her ses han med sine søskende: Til venstre ses sr. Karen Marie og Terese Johansen. Til højre Bent og Andreas Martensen.

det til bispeværdigheden. Han er opvokset i en katolsk familie med dens traditioner som selvfølgelig baggrund. Guds frelsesplan med menneskehed, nedlagt i Åbenbaringen, er udgangspunkt for hele hans tænkning og handling. Men som en del af det gigantiske tidehverv, som har grebet os alle, har han formået at lytte til »tidens tegn«, og han er modtagelig for den nyorientering, som finder sted i hele Guds Kirke.

Hvori består den opgave, Guds forsyn har kaldet ham til? Vi ved alle, hvad en biskop er, og dog må vi stadig lære det påny. Det andet Vatikankoncil har i sin dogmatiske konstitution: »Om Kirken« (3. kapitel) endnu en gang fremlagt læren om Kirkens opbygning og her især talt om bispeembedet. Vi burde i disse dage læse og studere dette kapitel for at blive klar over, hvad vi kan vente af biskoppen, og hvad han venter af os.

Kristus, som Faderen har helliget og sendt til verden, har gennem sine apostle gjort deres efterfølgere, biskopperne, delagtige i sin egen hellighed og sendelse. Bispevielsen overdrager sammen med det præstelige embede også lærens og ledelsens embeder. Biskoppen ejer en »hellig magtfuldkommenhed«, dvs. en myndighed, som skal tjene menighedens helliggørelse. Han er bispedømmets, d.v.s. lokalkirkens fader, der som sådan er i besiddelse af præstedømmets hele fylde. I hans person møder vi Kristus som vor ypperstepræst. Ved bispevielsen bliver han tillige optaget i hele Kirkens bispekollegium og er som dets medlem på sin vis ansvarlig for hele Kirkens ledelse. Blandt hans opgaver er forkyndelsen af evangeliet den vigtigste. Biskopperne er Kristi autentiske, dvs. med Kristi autoritet udrustede lærere. De troende er forpligtede til at være i overensstemmelse med en i Kristi navn fremført udtalelse af deres biskop, hvis det drejer sig om tros- og moralspørgsmål, og give den deres tilslutning i en religiøs begrundet lydighed. På grund af vielseskramentets fylde er biskoppen lokalkirkens ypperstepræst. Han forestår al gudstjeneste. Som Kristi stedfortræder og udsending leder han sin kirke »ved råd, anbefaling og eksempel, men også ved sin autoritet og hellige fuldmagt« (nr. 25).

Men alt dette gør biskoppen ikke for at herske over de troende, men for at tjene dem. »Det embede, som Herren har overdraget sit folks hyrder, er i sandhed en tjeneste, hvor-

I Peters første brev skriver apostelen: »Lad jer selv som levende stene opbygge til et åndeligt hus.« (Fra grundstensnedlæggelsen til Sct. Nikolaj Kirke i Hvidovre.)

for det i Den hellige Skrift også meget betegnende kaldes »diakonia«, dvs. »tjeneste« (nr. 24). Denne tanke understreges mange gange i den nye konstitutions 3. kapitel. Vi er ikke til for biskoppens skyld, men biskoppen er til for vor skyld. Koncilet siger i nr. 27: »Biskoppen, som er sendt af husfaderen for at styre sin familie, skal stadig holde sig den gode hyrdes eksempel for øje, som ikke er kommet for at lade sig betjene, men for at tjene og for at give sit liv for sine får. Taget af menneskene og klædt i svaghed skal han have medlidenhed med dem, som er uvidende og vildfarne. Han skal ikke vægre sig imod at lytte til sine undergivne. Han skal behandle dem som virkelige børn og formane dem til ivrigt medarbejde. Da han skal aflægge regnskab for Gud for deres sjæle, må han bistå dem ved bøn, forkyndelse og al slags kærlighedsgerning. Samme opgave har han over for dem, som, skønt de ikke tilhører hans hjord, dog må betragtes som overgivet ham af Herren. Da han på samme måde som apostlen Paulus er alles skyldner, skal han være rede til at forkynde evangeliet for alle og formane sine troende til apostolisk

og missionærisk aktivitet. Men de troende skal være forenet med deres biskop på samme måde som Kirken er forenet med Jesus Kristus og Jesus Kristus med Faderen, for at alt skø! være i overensstemmende harmoni til Guds forherligelse«.

H. Roos

*) »Katolsk læsning af 'Kirkens Babyloniske Fangenskab'« (Evangelium og Sakramente. Festskrift til K. E. Skydsgaard, s. 160-201, København 1962. — »Den romersk-katolske kirke« (Kristenhedens Kirkesamfund. Danmarks Radios Grundbøger, s. 25-47, København 1964). — »Den romersk-katolske Kirke« (Verdens religioner, Politikens håndbøger, s. 54-96, København 1964). — Siden 1959 rubrikken »Økumene« i »Catholica«.

■ »Vi spillede fodbold med biskoppen«

Efteråret 1939. Dansk i 2. mellem, det er eventyret »Nattergalen« af H. C. Andersen. Foran mig sidder en lille fyr med blå øjne og krøllet hår, som er ved at række armen af led af bare iver efter at fortælle, at H. C. Andersen syntes absolut bedst om den ægte nattergal, som ingen af de

Biskop Martensen skriver fra Rom:

Alle, som i anledning af bispeudnævnelsen har sendt deres lykønsning, takker jeg hjerteligst.

Ligeledes ønsker jeg at udtale min tak til pressen for den velvillige opmærksomhed, den har vist bispeudnævnelsen.

Samtidig med min tak til pressen vil jeg gerne betone, at telefoninterviews givetvis er en vanskelig sag og at misforståelser i større eller mindre grad er næsten uundgåelige. I et sådant interview er således fremført en udtalelse angående blandede ægteskaber, der ikke helt svarer til, hvad jeg ønskede at sige. Det var min mening at svare følgende:

Om det vanskelige spørgsmål angående børnenes opdragelse indenfor blandede ægteskaber ønsker jeg ikke at udtale mig, da forskellige faggrupper fra såvel protestantisk som katolsk hold behandler problemet, og jeg ikke ønsker at foregribe resultater, som sådanne faggrupper vil komme til. Jeg tilføjer, at ligegyldigt hvilket resultat, man kommer til, vil det under alle omstændigheder altid forblive et alvorligt samvittighedsproblem for forældrene, da intet menneske kan gå med til, at dets børn bliver opdraget til noget, som vedkommende selv regner for skadeligt eller forkert.

Hans Martensen

dumme hoffolk kunne finde, fordi de ikke forstod fuglen, der levede i naturen og helt var som Vorherre havde skabt den.

Et kvart århundrede senere sidder jeg sammen med undervisningsministeriets tilsynsførende i faget dansk og skal skrive vidnesbyrd om undervisningsfærdighed for en ung kollega, der lige har været oppe til sin afsluttende pædagogiske prøve. Det fremgår af vidnesbyrdet, at modersmålet og dets litteratur fremdeles er i gode hænder. Det ivrige, boblende er der endnu, og evnen til at gennemskue problemerne er vokset med

alderen. Interessen for det nye og moderne kendetegner ham, men følelserne og den klare logiske forstand tager livtag i ham, så det ofte afspejler sig i de ydre træk og gør hans synspunkter levende og engagerede. Det gustne overlæg er ham fjernt. I religionstimerne dukker gymnasiasterne undertiden hovederne under vægten af de tanker, der suser ned over dem fra katederet, men det afbalanceres, når han om lørdagen pakker cykeltaskerne og i spidsen for 6. klasse hjuler til lejrskolen for at give drengene en god weekend. Engang vil de kunne fortælle deres undrende børn: Vi spillede fodbold med biskoppen, dengang han endnu var vores lærer.

Om aftenen hygger pater Martensen sig i medbrødrenes kreds. Vi får et indblik i de nyeste teologiske strømninger, i den økumeniske bevægelse, i koncilets brydninger, han har fingeren på pulsen og kan styrte sig ud i en forrygende diskussion, men også give et klart overblik over udviklingen. Senere på aftenen lyder skrivemaskinens klappen fra hans værelse, når en artikel eller et videnskabeligt arbejde presser på. Men over det alt sammen er endnu, som for 25 år siden, en lys venlighed udbredt. Med ønsket om, at denne fremherskende egenskab altid må blive bevaret, siger både de yngre og de ældre: Ad multos annos.

G. Heggum

■ Når man er ung, har man brug for megen klogskab

Alt i alt må det være en ret anelig del af Kirkens samlede præsteskab, der er beskæftiget med andet end det, de fleste ville betragte som egentlig præstegerning. Den egentlige præstegerning er vel i de flestes øjne at frembære messeofret, prædike, høre skriftemål, døbe og vie, berette de syge, begrave de døde, være til rådighed for alle, der har brug for råd og vejledning – kort og godt alle former for direkte sjælesorg. Hvorfor skal præster være professorer eller lærere, eller tage sig af administration eller af Vatikanets diplomatiske repræsentation, er der mange der spørger. I betragtning af den præstemangel, der hersker mange steder i verden, er spørgsmålet berettiget; men forsvarere af den nuværende praksis ville nok påpege, dels at der ofte kommer meget godt ud af det alligevel, og dels at ikke alle dis-

se præster er tabt for sjælesorgen. Johannes XXIII blev forberedt til sin skelsættende indsats som pave ved i årevis at være i Vatikanets diplomatiske tjeneste. Teilhard de Chardins skrifter havde næppe fået den store indflydelse, de har i dag, hvis han ikke havde været både præst og videnskabsmand. Selvfølgelig afhænger det af den pågældende præsts indstilling, men heldigvis er det ikke noget særsyn, at gejstlige i »ikke-præstelige« embeder udvikler en betydelig aktivitet inden for den direkte sjælesorg.

Vor kommende biskops rige intellektuelle evner gjorde ham selvskreven til en langvarig videnskabelig uddannelse, men gennem de mange år har han aldrig ladet sig oplugne af studierne. Der blev studeret intenst og effektivt, som resultaterne viser, men alligevel var der tid og energi til mangt og meget ved siden af: til skribentvirksomhed, økumenisk dialog, foredrag for teologer og katekese for børn, til prædikener og retræter. Mindre iøjnefaldende, men ofte nok så krævende: skriftemål, konvertitundervisning, sygebesøg, og mangfoldige andre former for individuel sjælesorg.

Der blev hjulpet, hvor der var brug for hjælp, i det omfang det var overkommeligt, og måske undertiden, når det egentligt var vanskeligt at overkomme. Når man er ung og ved godt helbred, kan kræfterne synes ubegrænsede; men det er de jo ikke, navnlig når man tager andres bekymringer personligt nær. Nervepresset kan hurtigt blive for stort. Af mange grunde vil vor biskop ha-

Pave Johannes gik ikke tabt for sjælesorgen på grund af sit arbejde i diplomatiet. Billede af den unge Roncalli.

ve brug for megen klogskab – ikke mindst til at erkende grænserne for det overkommelige.

En der lærte biskop Martensen at kende som præst, skriver:

»For nogle år siden mødte jeg en ung præst på gaden. Han så ud til at have meget travlt. Han så også ud, som om han var meget optaget af et eller andet problem. Efterhånden traf jeg en hel del mennesker, der kendte pater Martensen, og var ham taknemmelige for hjælp af en eller anden art. Man fortalte mig, at han var et venligt, forstående, tilbageholdende, men bestemt menneske, der altid holdt, hvad han lovede – det gjaldt både de store og de små i samfundet. Senere traf jeg ham personligt, både i min gerning og privat. Han havde, skønt han altid havde travlt, tid til den der trængte til det, enten det kun var et par opmuntrende ord, et brev, eller grundig drøftelse af et problem...«

Det er udmærket at have en biskop, der er en dygtig teolog med viden og erfaring på økumenikkens område, med et åbent blik for de nyeste strømninger i Kirken og som samtidig værdsætter værdierne i den traditionelle katolske fromhed; men en biskop er fremfor alt overhyrde for sit folk. Vi har al grund til at forvente, at vor nye biskop først og fremmest vil være »pastor animarum« – sjælesørger. *L. O. Dorn*

I DEN KOMMENDE TID

PASTOR VAN DER VEER

FYLDER 60

Søndag den 2. maj fylder sognepræsten ved Sct. Vincents Kirke i Helsingør, Johannes van der Veer, 60 år, og runder således et skarpt hjørne, uden at man derfor egentlig lægger mærke til det.

Pastor van der Veer er født i Rotterdam og bestemte sig tidligt til at være præst. I 1918 kom han ind på det lille seminar i Wernhoutsburg, Zundert, hvor i øvrigt også de to tidligere, nu afdøde Helsingørpræster, F. M. Flynn og J. W. Kelly har været. Efter bestået studentereksamen i 1924 trådte han ind i Lazaristernes kongregation og blev præsteviet den 27. juli 1930 i Panningen. I årene 1931-52 var pastor van der Veer lærer, bl.a. i latin på sin gamle skole i Wernhoutsburg og udviklede sig til en fremragende filolog i latin. Kapellanen ved Sct. Vincents Kirke, pastor G. Coenen, har også haft ham som lærer.

28. august 1952 blev pastor van der Veer forflyttet til Helsingør, hvor han har virket siden. Efter daværende sognepræst, pastor F. M. Flynn's død blev han udnævnt af biskop Th. Suhr til hans efterfølger og indsat i embedet i sommeren 1953 af generalvikar C. Flandrup.

I de knap 13 år, der er gået siden, har Sct. Vincents sognet oplevet en bemærkelsesværdig opblomstringsperiode, som skyldes de to Vincentpræsters store arbejde. Ikke så få har i disse år konverteret til den katolske kirke, og blandt disse har pastor van der Veer nok haft de fleste konvertitter. Med en sjælden energi er han gået op i sit arbejde som sognepræst, og man kan vist roligt sige, at det er gjort med ægte apostolisk iver og præstelig nidkærhed og omsorg. Der til kommer, at han er yderst beskednen og fordringsløs, samtidig med, at han har et ukueligt humør, et værdifuldt aktiv for en katolsk sognepræst herhjemme.

Intet under, at pastor van der Veer er afholdt, for ikke at sige elsket af sin menighed. Dette kom allerede til udtryk i 1955, da han fejrede sit 25-års præstejubilæum. Men også uden for menigheden er han kendt og respekteret. Som et lille træk skal fortælles, at da sognepræsten ved Sct. Mariæ Kirke, pastor Dalsager, døde, mødte pastor van der Veer op til begravelsen, iført sin præstekjole. I sin beskedenhed satte han sig nederst i kirken, men blev opdaget af en af byens præster og ført op i koret, hvor han kom til at sidde ved siden af biskop Fuglsang Damgaard.

Det danske sprog, som pastor van der Veer ikke kendte, førend han kom hertil, har han nøje studeret, og adskillige danske bøger har han læst, bl.a. for derved at sætte sig ind i den danske mentalitet.

På mærkedagen vil menigheden uden tvivl vide at hædre sin sognepræst på behørig måde, og det almindelige ønske er, at Gud, hvem han har tjent så trofast og udholdende i så mange år, vil skænke ham endnu en lang række år til forsættelse af hans velsignelsesrige arbejde, »Ad multos annos«, som man plejer at sige.

B. Husson

KLITBORG SOMMEREN 1965

5., 7. og 10. maj heldagsture for ældre. 10.-23. juni: 1. »ældrelejre«. 7.-16. juli: 1. familielejre. 17.-26. juli: 2. familielejre. 29. juli-11. august: mødrelejre. 14.-23. august: 2. »ældrelejre«.

Sr. Franciska går til makronerne. Man sulter ikke på Klitborg.

25. august-3. september: 3. »ældrelejre«. September-oktober: heldagsture, bekendtgørelse senere.

Oplysning og tilmeldinger: Feriehjemmet Klitborg, Valby Langgade 117 A, Valby. Tlf. 30 13 64 mellem 10 og 13. 71 48 72 mellem 17 og 18.

BYGGETILLADELSE TIL JOHANNESKIRKEN

Tirsdag før påske blev der givet byggetilladelse til Johanneskirken i Søborg. Dermid er den væsentligste vanskelighed for byggeriet borte. Man begynder at bygge den 1. juni med et hold tyske frivillige, støttet af så mange danske frivillige, som man kan samle. Man håber stadig, at Københavns katolikker på den ene eller den anden måde vil hjælpe. Bl.a. mangler der stadig logi til nogle frivillige arbejdere. Tilsagn om hjælp bedes stilet til pastor d'Auchamp, Andersen Nexø Vej 10, Søborg, telefon 69 03 01 (bedst 9.30-10.30, undtagen onsdage), postgiro 99101.

KIRKETUR – OG MAJANDAGT

Lørdag den 8. maj 1965 arrangerer Danmarks Katolske Kvindeforbund en kirketur, hvor deltagerne under kyndig vejledning vil få følgende kirker at se: Måløv og Jørlunde. Der afsluttes med majandagt i kapellet på Farumgård. Turen, der finder

sted i bil, starter fra Grundtvigskirken (Bispebjerg – linie 10, 16 og 19) kl. 15 præcis. Deltagerne skal medbringe en madpakke, der spises undervejs – aftenkaffen indtages i Farumgård.

Tilmelding (absolut nødvendig) sker til forbundets sekretær, frk. Gerda Sørensen, Rødager Allé 38 B, Vanløse. Tlf. 70 02 94 (kl. 18.30-19.30) inden 1. maj. Prisen bliver 15 kr. pro persona, inklusive aftenkaffen.

LOURDES INDBYDER SOLDATER

Militærvalfarten finder sted i dagene fra den 26. maj til den 3. juni. Rundt omkring på kasernerne findes der opslag med meddelelse om, at katolske soldater og CF'er kan få bevilget orlov i de dage, så de kan tage del i den internationale militærvalfart. Ved de fleste kirker findes militærvalfartens plakat, den brændende kærte. Vi reklamerer med valfarten i Ugebladet og i Ave Maria, men alligevel sker det hvert år, at nogle først opdager det i sidste øjeblik, og så når de ikke at få ordnet formaliteterne.

Indtegningsfristen slutter senest den 1. maj, fordi udenrigsministeriet skal kontakte udlandet.

Tjenstgørende indenfor militær og CF rejser i uniform, og deres rejse bliver for størsteparten betalt af den internationale feltpræsteorganisation, så den kun koster kr. 175 tur/retur København-Lourdes. Civile familimedlemmer kan godt være med på militærvalfarten, og deres rejse koster kr. 530. Videre oplysninger om denne valfart og om den årlige valfart til Lourdes i juni/juli fås ved henvendelse til Vor Frue Sekretariat, Lundemarken 15, Kalundborg, tlf. 148 (03 515). Valfarten i juni finder sted i dagene fra den 28. juni til den 9. juli med tog over Paris, og den koster kr. 755.

*

CARITAS DANMARK

S.O.S. 45:

Fattige karmelitsøstre, hvis opgave bl.a. er at tilbede Kristus i alterets sakramente, har en ganske uværdig lille monstrans, og vi vil give dem en ny og smuk, men dertil kræves hjælp. En hver nok så lille gave kan løse store problemer. Send Deres gave til giro 439 79 Caritas-København. De får altid svar og skattefradragsskvtteringer på beløb over 50 kr.

Ikke bare hygge!

Vi besøger Hoffmanns Minde, hvor Lioba-søstrene har indrettet et dagcenter for ældre damer.

Atmosfæren er god i dagligstuen på Hoffmanns Minde.

God og tryk – og fornøjelig.

Stuen er stor, lys, møbleret med kønne, gamle ting, et par værdifulde antikviteter endda sågar, fryder øjet.

Og der er plads mellem møblerne, så man ikke føler sig indeklemmet.

En halv snes damer sidder i de behagelige stole i stuens hyggekroge, sludrer over strikkesøjet og broderierne, smiler lidt, ler lidt, taler lidt alvorligt.

Alt efter stemningen.

Hygge ...

– Men ikke bare hygge, siger Søster Franciska, som leder dagcentret for ældre på Hoffmanns Minde, Valby Laggade i København.

– Det skulle i det mindste være noget mere, fortsætter hun. Og det tror jeg da også, det er.

Vort mål er ikke kun at give de ældre et sted, hvor de kan hygge sig. Vi håber også, hvor det tiltrænges, at kunne hjælpe til fornyet livsmod, til aktivitet, også i alderdommen.

Da vi forespurgte Københavns magistrat, om man var interesseret i, at vi skabte et dagcenter for ældre her på Hoffmanns Minde, sagde man straks ja – og udtrykte specielt ønsket om, at det ikke blot blev med hyggemomentet for øje – den slags institutioner – og al respekt for dem – er der allerede nok af i København.

Hoffmanns Minde er en selvejende institution med det formål, at danne beboelse for ældre, altså virke som stiftelse, men også i det hele taget at drive omsorg for ældre.

Da den nye omsorgslov sidste år blev realiseret, undersøgte institutionen mulighederne for, med lovens mulighed for stats- og kommunesøtte til omsorgsarbejde for ældre som grundlag, at danne et dagcenter i ledige lokaler på ejendommen.

– Vi sendte 150 indbydelser ud til ældre, vi gennem sognesøstrene, Klitborg, og ad forskellige andre veje var kommet i forbindelse med og havde kontakt med. Der meldte sig, som vi havde ventet, ca. 50.

Den 15. november sidste år åbnede centret.

Og hvordan arbejder man så, rent praktisk, på Hoffmanns Minde?

Arbejdet ledes af Sr. Franciska, bistået af Sr. Johanne og Sr. Simone, alle tre fra Sct. Lioba Kloster.

De ca. 50 deltagende, ældre kvinder – man skal være folke- eller invalidepensionist for at kunne være med – er delt op i tre grupper, som møder én gang ugentlig i tiden kl. 10 til kl. 14.

Denne periode har det rent praktiske sigte, at deltagerne herved er i stand til at benytte deres pensionistkort til de offentlige befordringsmidler – ingen behøver altså at have udgifter på befordringen.

Det koster hver måned 1 kr. i medlemskontingent at være med. Hertil kommer en betaling på 50 øre pr. mødedag, for hvilket beløb man får to gange kaffe, en gang ved ankomsten, en gang til den medbragte frokost.

– Vi synes, det er rimeligt, at det koster lidt, siger Sr. Franciska. Man er altid lidt mere ivrig efter, at noget skal gå godt, når man har betalt for det. Ivrigere efter selv at gøre en indsats – og det er det, vi skal have frem.

– Vi betragter hver gruppe – af tal henholdsvis på 16, 17 og 14 medlemmer – som en selvstændig klub, og formen i klubbernes arbejde bestemmer medlemmerne selv. Man kan bruge dagen til, hvad man selv har lyst til.

Der er mulighed for at gå til stoftryk, og det er en mulighed, der er vældig benyttet. Men man bestemmer selv, om man vil bruge den. Har man mere lyst, kan man sidde i dagligstuen og sy eller strikke – eller bare snakke. Der er jo masser af snakke om.

Dagene den 5., den 7. og den 10. maj er sat af til en bustur til Klitborg med hver enkelt klub. Der var så mange, der havde været der, og de syntes, deres veninder skulle have

Muligheden for at deltage i stoftryk er rigt udnyttet. Sr. Simone leder arbejdet.

lov at opleve stedet også. Derfor bestemte man sig for at arrangere tre udflugter derop. Og da en enkelt klub ikke kan fylde en hel bus, vil man gennem kirkerne indbyde enhver, som er interesseret, til at tage med på turen.

— — —

— Derved kommer vi jo også i kontakt med flere ældre — og måske nogle, som får lyst at deltage i dagcentrets arbejde, også på de almindelige klubb dage, siger Sr. Franciska.

Det er således, at vi endnu har plads til adskillige — vi har plads til 75 i vore nuværende lokaler — og vi har udvidelsesmuligheder til at skabe endnu mere plads, hvis behovet skulle vise sig.

— Jeg tvivler slet ikke om, at der er et endnu større behov, end det, vore tal udtrykker. Der findes så mange ældre, der sidder ensomme i deres hjem, og længes efter kontakt med ligestillede.

Vi indbyder dem alle, uanset, hvor de bor. Fra vor side er der ingen geografisk begrænsning. For den enkelte spiller naturligvis spørgsmålet om afstande ind. Men alle, som har mulighed for at komme frem og tilbage på mødedagene, er velkomne.

— — —

— Også ikke-katolikker?

— Ja, naturligvis, vi vil ikke foretage nogen adskillelse, vi har i øjeblikket 7-8 ikke-katolikker i alt, og hvis der ikke melder sig tilstrækkeligt mange katolske ældre inden for vort distrikt, vil vi indbyde ikke-katolske ældre i distriktet.

Vort ønske er først og fremmest at give ældre mulighed for at møde andre ældre, for at hente nye impulser og få nye venner. Det er ikke noget specielt, katolsk formål — og når vi fremover vil holde messe herude en gang eller måske to månedligt i hver gruppe — stadig efter gruppernes eget ønske — så bliver det naturligvis helt frivilligt, om man vil deltage.

Flere af vore ikke-katolske medlemmer har da i øvrigt overværet messerne her i fastetiden — og det er de lige så velkomne til, som til at lade være.

Der er dækket kaffebord, et smukt bord med dug og servietter i friske farver. Der kan gøres så meget for at skabe hygge og festlighed, det koster så lidt, men det bliver ikke gjort alle de steder, hvor det burde. Her bliver det.

— Søstrene er så opofrende — man skammer sig næsten over alt det, de gør, siger en af damerne.

— Men her er dejligt, og nu, da jeg først er begyndt at komme her, kun-

ne jeg slet ikke undvære det, siger en anden.

— Men vi er også indstillet på at skulle have det rart med hinanden herude — ellers ville det ikke være, som det er, samstemmer en tredie.

Og en fjerde siger: — Det er rart, på denne ene dag om ugen, at kunne hente noget med hjem i de ensomme stuer — noget, man kan glæde sig over resten af ugens dage.

— — —

Og en fortæller:

— Når klubben lukker i sommerferien, juli og august, kan vi tage herud på de tre klubb dage og opholde os i haven. Den er stor og pragtfuld — og skulle det blive regn, kan vi gå ind i vinterhaven.

Vi behøver altså ikke at miste kontakten med vennerne — og vi kan møde nye. Det er dog noget andet, end at gå i en park — næsten som om, man havde have selv.

Søster Franciska siger:

— Det er mennesker i livets høst — og vi stræber efter, at høsten skal give mange gyldne frugter til hver enkelt.

Det skal ikke bare være gode år — det skal også være rige år.

Ellers er der brugt for mange kræfter med for lidt udbytte.

Ejv. Bjørnkjær

★ EKSTRAORDINÆRE GENERALFORSAMLINGER

Indenfor katolsk foreningsarbejde har der for nylig været afholdt to ekstraordinære generalforsamlinger – i Katolsk Studenter Gruppe tirsdag den 20. april og i selve A.C. onsdag den 21.

Anledningen til disse to ekstraordinære generalforsamlinger var, at AC's administratores havde forelagt et nyt lovforslag, der skulle føre AC's opbygning tilbage til dens gamle form, nemlig en enhedsforening, i modsætning til den nuværende ordning, hvor AC består af henholdsvis en akademiker- og en studentergruppe.

På KSG's generalforsamling blev der gennemgående fremført en ret skarp kritik af det stillede lovforslag, fordi den status, som studenterne har eller ville få, under ingen omstændigheder var acceptabel. Derfor vedtog man med stort flertal, at – uanset udfaldet på den følgende dags generalforsamling i AC – skulle der ned sættes et udvalg, med det formål at skabe det foreningsmæssige grundlag for en ny katolsk studenterforening, hvorefter der skal indkaldes til en stiftende generalforsamling for den nye forening. Man gjorde bl.a. gældende, at AC's rammer er så snævre, at en del katolikker følte, de ikke kune deltage i denne del af katolsk foreningsarbejde, selvom de opfyldte betingelser for et medlemskab i en så eksklusiv forening som AC. Derfor er det meningen at den nye forening skal anlægges på et bredere grundlag og med en videre formålsparagraf end AC's, således at ikke-katolikker, blandt andre dem, der går til konvertitundervisning, også har en reel mulighed for at blive medlemmer af foreningen. I øvrigt ville man prøve at modernisere hele arbejdet for den studerende ungdom og skabe kontakt med U-landsstuderende og dialog med både ikke-kristne og medlemmer af andre kirkesamfund.

Dagen efter på AC's generalforsamling kom det til en længere principiel debat om lovforslaget, hvorunder det viste sig, at en del af akademikerne lå på linie med studenterne. Lovforslaget faldt ved den endelige afstemning, men kun med én stemme. Som situationen forelå kan man sige, at der sikkert vil blive søgt etableret en ny katolsk forening for ungdom

under uddannelse – og man kan vist roligt regne med, at der i slutningen af maj vil blive indkaldt til en stiftende generalforsamling for den nye forening. *bej.*

★ PER WEDELL TOPP TRÆKKER SIG TILBAGE FRA K.A.

I sidste nummer af LABORA, der udgives af »Unge katolske Arbejdere« og »Katolsk Arbejderaktion«, og som udkom 15. april, meddeles det, at Per Wedell Topp af rent private grunde trækker sig tilbage som landsformand for »Katolsk Arbejderaktion«. Den afgående landsformand vil vie sig til et arbejde som hovedbestyrelsesmedlem i »De samvirkende Lærerforeninger« og som tillidsmand for sine arbejdskolleger.

Som ny formand er G. Bune Andersen tiltrådt.

★ SØSTER MARIA AGNES EDITH WEST HANSEN DØD

I begyndelsen af århundredet konverterede sognepræst Niels Hansen, Nauer, og fem børn blev opdraget katolsk. De to sønner, lægen Knud West Hansen og forsikringsdirektør Poul West Hansen døde for få år siden. I den stille uge vel forberedt til at møde den Herre, som kaldte hende fra ungdommen i St. Josefs-søstrenes orden, fulgte sr. Maria Agnes som den første af de tre døtre. En heltemodig lidelse, som vi præster, søstre og sygeplejersker oplevede, var ikke blot et øjeblikks beredskab i Guds tjeneste, men var resultatet af et intenst liv for Gud og med Gud. Søster Maria Agnes kærlighed til børnene, hendes loyale og ofte retningsgivende samarbejde med præsterne og hendes uforlignelige søsterlige kærlighed til den gruppe af ordenssøstre, som har ofret sig til den religiøse opdragelse af fremtidens slægt, vil være mejslet ind i vor kirkes historie. Hendes bøn og offerberedskab for vor nye biskop – ontrent det sidste hun fik lov at yde fra sit sygeleje, må stå som et symbol for en, der blev revet ud midt i apostolatet for at fortsætte og udvide det for Guds trone i bøn for kirken i Danmark.

Knud Ballin

★ ASSUMPTIONSSØSTRENE I ÅRHUS HOLDER FLYTTEDAG

I august 1962 begyndte Assumptions-søstrene fra Rygaard i Hellerup en gerning i et beskedent hus i Risskov ved Århus, og man kan sige, at Guds velsignelse har hvilet over dette sted. Men det var kun en begyndelse, og der var ingen mulighed for udvidelse. Derfor rykkede søstrene nu den 1. april deres teltpæle op. Efter megen tålmodighed har de fundet et smukt hus vest for Århus i Brabrand ved Årslev. Selvom det ligger lidt længere fra Århus er der dog gode forbindelser til byen, som man må regne med udvikler sig i den retning.

Med sit tårn på taget minder huset om en mindre udgave af søstrenes »Rygaard« i Hellerup. Huset ligger ved landevejen til Silkeborg – hvem tænker ikke straks på Silkeborgsøerne og Himmelbjerget – skråt over for den gamle kirke fra den romerske tid. Det ligger tilstrækkeligt tilbagetrukket fra vejen og har på den ene side en have. Et vidunderligt rum med bjælkeloft er blevet indrettet til kapel.

For mindre ture findes der hist og her skovpartier, i øvrigt vil man, så snart man er kommet ud fra byen, se over grønne marker. I nærheden findes også den hyggelige gamle Årslevkro og hen mod Brabrand det nye hotel Tre Ege.

Nu håber vi at unge piger, der søger deres uddannelse i Århus, vil føle sig tiltrukket og snart befolke den halve snes værelser, der nu står til rådighed. I ferietiden vil huset stå åbent for feriegæster, som søstrene også håber at se en del af.

Med sit tårn minder huset om »Rygaard«.

Kommer man med toget til Århus, er den nemmeste forbindelse at tage Brabrand-Årsløv bussen fra den nærliggende rutebilstation.

Søstrenes ny adresse er: *Assumptionssøstrene, Årsløv Højgaard, Brabrand, telefon (061) 6 16 23.*

Lx.

★ HØJSKOLEUGEN 1965

Der afholdes katolsk højskoleuge 31. juli – 7. august. Alle interesserede voksne fra de nordiske lande indbydes. Børn under 7 år kan om nødvendigt medtages. Børn over 7 år henvises til DUK's børnelejre. Skolen vil som sædvanligt foregå dels på Ledreborg Slot ved Roskilde, dels på det nærliggende feriehus Borrevejlevig, hvor indkvarteringen finder sted. For dem, der foretrækker ene- eller dobbeltværelser, er der mulighed for overnatning på BP-motellet Roskilde eller Lindenberg Kro.

Som tema for ugen er valgt ARBEJDET – dets religiøse og menneskelige betydning. »Er arbejdet kun en byrde?« »Er vi alle forpligtet til at gøre noget?« »Er vi måske oven i købet forpligtet til en indsats såvel i samfundet som i Kirken?« »Hvordan skal mand og kvinde supplere hinanden i dag?« »Hvordan skal den enkelte finde sig selv i det efterhånden uoverskuelige arbejdsfællesskab, vi er stillet ind i?« – er nogle af de spørgsmål, som vil blive taget op.

Foredragsholderne vil belyse problemerne dels ud fra Bibelen, dels ud fra den moderne verden, hvorefter de vil blive drøftet i fællesskab, gruppevis og samlet.

Som de foregående år bliver der om formiddagen et foredrag i familiesalen på Ledreborg, stille time samt messe i slotskapellet. Timerne midt på dagen er fri til almindeligt samvær, badning m.m. Sidst på eftermiddagen følger dagens andet foredrag på Borrevejlevig samt gruppediskussion; og efter middagen afsluttes der med rundbordssamtale, aftenkaffe og komplet.

Prisen bliver 120 kr. pro persona. Foldere med detaljeret program kan fås hos sognepræsterne eller ved henvendelse til lærer Erik Achen, Lundedammen 68, Hvidovre, telefon (01) 75 36 97 efter kl. 16 – til hvem også den skriftlige tilmelding *snarest* bedes sendt. Vi gør opmærksom på, at pladsen er begrænset, og at det der-

for er i egen interesse at melde sig straks.

Yderligere oplysninger kan fås hos undertegnede på tlf. (01) 71 63 60 kl. 17-17.30.

*Povl Egede Andersen,
faginspektør.*

★ MAGELIGHED — ET UKENDT BEGREB

I 1964 fik pastor H. Grauel, Sundsvall i Sverige, en hjælpepræst.

Det var på tide. I 14 år – fra 1950 – var han alene om at betjene katolikkerne i det svenske Norrland. Alene i et område på 242.106 kvadratkilometer, et sogn på størrelse med Belgien, Holland, Irland, Portugal og mere til, tilsammen!

I området er der ca. 1 mill. indbyggere. Ved pastor Grauels ankomst i 1950 kendte man til 90 katolikker – spredt ud over hele området!

– Men ved hver tur ud i distriktet, fandt jeg flere, fortæller pastor Grauel. Det var lettere for mig at søge katolikker med min bil, end det var for min forgænger, der kørte med toget.

I dag er der 400 katolikker, som man kender til, i hele området. Og pastor Grauel støder stadig på flere.

I 1910 byggede jesuitterne et lille kapel i Sörforsa for at betjene de katolske tekstilarbejdere, der fra Tjebklovskiet og Østerg var flyttet til byen. Sådan begyndte det. Men siden flyttede katolikker af mange andre nationaliteter til det nordlige Sverige på grund af regeringens åbne emigrationspolitik, og de spredte sig ud over alle de næsten 250.000 kvadratkilometer.

– Kapellet i Sörforsa lå uheldigt, da jeg kom til distriktet, langt nede i et sydligt hjørne, og vi flyttede derfor til industribyen Sundsvall, 100 kilometer længere mod nord, fortæller pastor Grauel videre. I de første fire år læste jeg messen i et lejet værelse, men så købte vi et tre-etages hus, hvor min uddannelse som tømmer, før jeg begyndte præstegeringen, kom mig til uvurderlig hjælp ved indretningen af vort nye kapel.

Med det nye »udgangspunkt« fik pastor Grauel en mere central placering i sit distrikt, men det betød ikke, at han nu kom til at arbejde under normale forhold.

– »Med min folkevogn kan jeg som regel nå ud til de fleste medlemmer

af menigheden to-tre gange årligt, til nogle dog kun én gang. Disse rejser varer som oftest mellem tre og seks uger hver. I fem dage gjorde biskop Taylor mig sidste år følgeskab, spiste med mig i vognen og prøvede også min seng en nat!«

For den 62-årige præst er magelighed et ukendt begreb. I de barske, øde og iskolde egne i Norrlandet kan strækningerne mellem katolske hjem blive så lange, at han måtte omdanne sin bil til beboelsesvogn ved at tage forsædet ud og tømre en seng på gulvet.

Og han er både glad og tilfreds efter en nat i senghalmen!

Bjørnkjær

★ SKANDINAVISK RETRÆTE

Også i år bliver der arrangeret retriæte for skandinaver i benediktiner-abbedit St. Maurice i Clervaux, Luxembourg. Retriæten holdes fra og med torsdag den 24. juni (aften) til og med søndag den 27. juni (middag). Foredragene holdes på norsk af dominikanerpater H. Rieber-Mohn.

Alle interesserede – også ikke-katolikker – er velkomne. Mandlige deltagere indlogeres i klosterets gæstefløj, kvindelige i en pension i klosterets umiddelbare nærhed.

Prisen for deltagelse bliver 100 belg. frs. (ca. 14 kr.) pr. dag for herrer, og 138 belg. frs. (ca. 20 kr.) for damer. Tilmeldelse til: Pater H. Rieber-Mohn, Neuberggaten 15, Oslo 3, Norge.

★ VALFARTEN TIL AASEBAKKEN

Traditionen tro kalder vi til valfart til Guds Moders ære.

Valfartens intention er i år »Kristus – Lyset til folkeslagenes oplysning«. Valfarten finder sted søndag den 30. maj. Under højmessens prædiker pater H. Roos S.J.

Valfartens udførlige program vil blive meddelt i Katolsk Ugeblads nummer for den 16. maj.

Vi skal bruge mange hjælpere både dagen før og på selve valfartsdagen, og vi beder venligst dem, der vil hjælpe os, om at henvende sig til Poul Rønne, telefon 78 92 52 efter kl. 17.00.

■ NENNI HOS PAVEN

Pave Paul har mandag den 12. april modtaget Pietro Nenni i audiens. Audiensen varede usædvanligt længe – 50 minutter – og har givet anledning til store overskrifter i den italienske og udenlandske presse. Officielt drejede samtalen sig om »freden og den internationale situation« og havde som anledning Nennis deltagelse fornylig i den internationale konference i New York om pave Johannes XXIII's rundskrivelse »Fred på jorden«. Det menes dog, at samtalen med den kendte italienske socialist, der samarbejder med det kommunistiske parti, også har drejet sig om indenrigspolitiske forhold bl.a. forholdet mellem stat og kirke i Italien.

■ SEKRETARIATET FOR IKKE TROENDE

Det meddeles nu officielt fra Rom, at pave Paul har nedsat et sekretariat for de ikke-troende. Det får til formand kardinal König fra Wien, der præciserer, at det ikke drejer sig om et organ til bekæmpelse af ateismen, men derimod om et permanent organ for en dialog mellem kirken og de ikke-troende, såvel agnostikere som kæmpende ateister. Paven har selv præciseret programmet for en sådan dialog i rundskrivelsen »Ecclesiam suam«, der udkom i august i fjor.

■ STRID I FRANKRIG BILAGT

Den franske bispekonferences permanente råd har på et møde i Paris den 25. og 26. marts dette år vedtaget at skride ind overfor den katolske studenterbevægelse i Frankrig. De katolske studenterledere og episkopatet er kommet i strid om Katolsk Aktions formål. Medens studenterne insisterer på samarbejde med protestantiske og kommunistiske studenter i den almindelige studenterbevægelse, mener biskopperne, at den katolske studenterbevægelse som sådan må stå neutralt. Derimod kan de enkelte medlemmer af bevægelsen frit deltage i andre bevægelser, også politiske. Striden er nu foreløbig endt med, at studenterlederne har modtaget deres »opsigelse« og den katolske studenterbevægelse har udpeget nye ledere.

Samtidig med denne krise i samarbejdet mellem episkopatet og lægfolk har bispekonferencens permanente råd offentligt irrettesat det kendte blad »Temoignage Chretien« for en artikel, der gengav en artikel af Roger Garaudy, der er et fremtrædende medlem af centralkomiteen for Frankrigs kommunistiske parti. Artiklen handlede om dialog mellem kommunister og katolikker.

Denne sidste sag gav anledning til adskillige hoverende artikler i katolske højreorienterede blade. Disse blade er nu på det sidste blevet genstand for en offentlig irrettesættelse »om at respektere deres brødre i troen og aldrig såre kærligheden«. Brevet med irrettesættelsen er underskrevet af ærkebiskoppen af Paris, kardinal Feltin og hans hjælpebiskop mgr. Veuillot. Brevet, der også udtrykker tillid til præster og lægfolk, der arbejder i Paris' forstæder, kritiserer »dem, der under påskud af at ville forsvare kirken, alvorligt skader den kristne menigheds indre fred«.

■ FORFØLGES KIRKEN PÅ CUBA?

Forfølges kirken under Fidel Castros regime på Cuba? Det er et spørgsmål, der optager sindene i USA og andre steder – ikke mindst i den katolske verden. De rapporter, der fra tid til anden foreligger, er ofte modstridende, hvilket gør det noget vanskeligt at danne sig et klart billede af situationen.

En korrespondent fra det ansete franske blad »Le Monde« betvivler stærkt, at kirken på Cuba skulle være underkastet forfølgelse fra statsmagtens side. Korrespondenten, Claude Julien, hævder, at kun cirka 110 af de omkring 570 præster, som forlod Cuba omkring revolutionen, blev forjaget af regeringen – på grund af anklager, der lød på våbenformidling, materiel hjælp til kontrarevolutionære, politiske manifestationer i kirker og på gader osv. De øvrige forlod landet af egen fri vilje eller efter ordre fra deres ordensoverhoveder – trods et stærkt ønske fra Vatikanet om, at de måtte blive. Kun 40 lod sig overtale til at blive, efter at de havde indstillet sig på at rejse. Ikke desto mindre har man over hele verden fået indtrykket af, at mange præster, som rejste frivilligt, var blevet forjaget, siger Claude Julien.

Cirka halvdelen af øens 750 præster var før revolutionen ansat ved skoler, der hovedsageligt husede børn fra overklassen, medens landdistrikterne i dette land på 7 millioner indbyggere led af en alvorlig præstemangel. Store dele af landbefolkningens børn blev næppe nogensinde døbt.

Antallet af ordenssøstre på øen er faldet fra 3000 til knap 200. De fleste søstre skal have forladt landet af egen vilje. En leder af et kloster i Havana, som overfor sin overordnede i Rom skulle forklare, hvorfor hun var blevet på øen, fik følgende forundrede svar: »Så var det jo sandt, hvad De skrev. Jeg var overbevist om, at Deres breve var skrevet under tvang!«

Julien benægter også, at den religiøse presse skulle være forbudt. Det eneste katolske blad, La Quincena, blev standset efter de gejstlige myndigheders ordre. En nyhedsbulletin om konciliet blev udgivet i 9 numre á 120.000 eksemplarer. Sogneblade bliver tilsyneladende distribueret frit uden censur. En anset præst fik indbydelse til at holde en tv-prædiken langfredag, men blev nægtet tilladelse af sin biskop, oplyser »Le Monde«s korrespondent.

Julien skriver i en kommentar, at mange af den cubanske kirkes problemer ganske simpelt skyldes, at landet aldrig er blevet tilbunds gående kristnet. Til støtte for sin påstand citerer han de nordamerikanske jesuiters blad »America«: »Praktiserende katolikker har aldrig været mere end en lille minoritet – 1 eller 2 pct. i visse sogne i Havana.«

Sammenligner man oplysningerne om den øgede kirkegang i hovedstaden med Juliens rapport, får man det indtryk, at kirken på Cuba – som hovedsagelig skulle virke i og omkring Havana – er i blomstring i sammenligning med, hvad der før har været tilfældet.

Dog fortæller det engelske blad »The Tablet«, at 20 cubanske universitetslærere, medlemmer af en katolsk akademikerorganisation, har fået en meget brutal behandling i et fængsel på en cubansk ø. Nogle af dem har været fængslet i 4 år, og de menes at have tilbragt et halvt år i et fangehul uden lys, frisk luft og klæder – plaget af rotter, som gjorde indhug i deres i forvejen sparsomme føderationer. Tilsyneladende behandles fangerne hårdere, fordi de påstås

at opmuntre deres medfanger til at modstå kommunistisk opdragelse.

NBP

■ NYT HJÆLPEPROGRAM STARTET I LATINAMERIKA

»Centret for økonomisk og social udvikling i Latinamerika« (DESAL), der bliver ledet af jesuiterpræsten Roger Vekemans, og dets underafdeling »Det latinamerikanske center for befolknings- og familieproblemer« (CELAP), har modtaget et beløb på 400.000 dollars til at gennemføre et toårs studium. Meningen skulle være at finde metoder til løsning af denne verdensdels store befolkningsproblem.

DESAL har set det som sin opgave at være med til at udvikle Latinamerika ud fra den katolske kirkes sociale lære, der stærkest er kommet til udtryk i pave Johannes' rundskrivelse »Mater et Magistra«.

Både CELAP og DESAL er private stiftelser, hvis væsentlige midler stammer fra de tyske biskoppers fond »Misereor«, der er oprettet for at udvide hjælpen til udviklingslandene.

DESAL har koncentreret sig om at hjælpe industri- og landarbejdere, samt menneskene i de store slumkvarterer, der findes i enhver større bys yderdistrikter. Disse befolkningsgrupper udgør omkring 80 pct. af Latinamerikas samlede befolkning og har på nuværende tidspunkt den største fødselstilvækst i verden. Omkring halvdelen af børnene er født uden for ægteskab, da antallet af indregistrerede ægteskaber er meget lille.

Også bolignøden er stor. I 1954 havde Latinamerika et behov på 25 millioner huse. Skønt 500.000 huse er nødvendige hvert år for at dække befolkningsstilvæksten, bliver der kun bygget 170.000 årligt.

Denne befolkningsgruppe lever ikke blot på et lavere økonomisk stade end resten af befolkningen, men er tillige totalt afskåret fra at dele deres lands sociale og kulturelle liv, idet de ikke har nogen organisation til at varetage og forsvare deres rettigheder. Dette gør dem til et let bytte for agitatorer af enhver art.

Derfor mener DESAL ikke, at teorier og kapitaltilførsel alene er tilstrækkeligt. Det er nødvendigt at omdanne samfundsstrukturen ved indførsel af demokratiske institutio-

Et levende udtryk for den dialog mellem kristne og ikke-kristne, der er ved at komme i gang, er den italienske film »Mattæusevangeliet«, som til trods for, at den er skrevet og iscenesat af en kommunist, Pasolini, viser en troskab mod evangeliet, som mangler i mange »rettroendes« bibelfilm. »Mattæusevangeliet« er blevet hædret med den katolske filmpris, OCIC-prisen, og her overrækker kardinal Feltrin i OCIC-huset i Paris prisen til filmens producent, Falice Gurgo. Den franske arbejdsminister, Triboulet, ser til.

ner, for derved at omdanne en passiv modtagelse af kapital til en hjælp til selvhjælp.

Med dette in mente har DESAL taget initiativ til oprettelsen af fagforeninger for industri- og landarbejdere, samt foreninger til beskyttelse af de små landbrugsejendomme.

På undervisningsområdet anser DESAL det heller ikke for tilstrækkeligt blot at lære folk at læse og skrive, men indser tillige nødvendigheden af at uddanne befolkningen til aktiv deltagelse i deres lands opbygning ved at optræne ledere for fagforeninger og andre kooperative institutioner

Desuden er der oprettet en række centre, der, foruden lægehjælp, giver både juridisk og teknisk assistance.

Da DESAL tror, det er væsentligt at vise, hvordan problemerne kan løses, og derved give befolkningen mulighed for praktisk erfaring, har man oprettet industrier i mange lande og regioner. Sådanne fabrikker findes nu i 13 lande.

I februar 1964 havde DESAL oprettet 69 nationale eller regionale

kooperative institutioner, 149 skoler, 62 service-centre, 32 centre med lægehjælp og 20 centre med juridisk og social rådgivning.

OF

■ JØDERNE MOD FØDSELSKONTROL

Den jødiske trosklære betragter anvendelsen af enhver form for svangerskabsforebyggende midler for synd, har en talsmand for det mosaiske trossamfund i Jerusalem erklæret. Det er første gang, at en repræsentant for jødedommens højeste åndelige autoritet har udtalt sig om dette spørgsmål. Talsmanden påberåbte sig et udsagn af stor-rabbineren Itshak Nissim, hvori der henvises til Det gamle Testaments forordning om, at mennesket skal formere sig. Jødiske familier i Israel og ude omkring i verden mindes om deres pligt til at få det jødiske folk til at vokse. Det er kun tilladt at afbryde et svangerskab eller forhindre et sådant, hvis moderens liv og sundhed er i fare.

VIL DE HJÆLPE?

A. C. ØNSKER DERES BIDRAG TIL U-LANDSSTUDERENDE

Hvad kan JEG gøre? Det spørgsmål stiller vi ofte os selv, når vi i fjernsynet og i avisen bringes ind på livet af den ufattelig store nød der er i verden. Kun få timer med flyvemaskine fra Danmark og vi er på steder, hvor mennesker lever i sult og nød under de mest nedværdigende forhold.

Hvorledes kan disse millioner af lidende mennesker bringes til at leve under menneskelige forhold? Løsningen af denne opgave er vel den største udfordring der i dette århundrede er stillet til os i de rige lande. Som kristne er det vor absolutte pligt at gøre alt hvad vi formår for at hjælpe, hvilket da også pave Johannes XXIII og pave Paul VI gang på gang har indskærpet os.

Denne hjælp kan bringes til udførelse på mange områder. Man kan give befolkningen i U-landene mad og medicin, og på den måde afhjælpe et øjeblikkeligt behov, men når maden er spist og medicinen opbrugt er problemet der stadigvæk. Denne hjælp er derfor kun forberedende.

Målet for al hjælp til U-landene må være at man giver landene mulighed for at klare sig selv, dvs. at de ved hjælp af et veludviklet landbrug og en konkurrencedygtig industri selv vil være i stand til at føre landet frem, til gavn for kommende generationer. Disse tilstande skabes ikke på én gang. Europa har haft flere hundrede år til at skabe den højt udviklede samfundsform der består i dag, og vi ved hvor besværligt det har været at overvinde traditioner og fordomme inden nye tanker kunne vinde indpas.

I U-landene er en stor del af befolkningen analfabeter — og de få der gennemfører en skolegang har meget ringe muligheder for at opnå en videre uddannelse, da man har alt for få højere læreanstalter med kvalificerede lærere. Derfor består der i de fleste U-lande en katastrofal mangel på læger, ingeniører, økonomer osv. Ethvert fremskridt i samfundsudviklingen bliver altså afgørende

hæmmet af disse dårlige uddannelsesmuligheder.

Det er altså meget vigtigt at vi koncentrerer vores hjælp til dette område, hvis vi på langt sigt ønsker at skabe menneskeværdige forhold for U-landenes befolkningmasser. På dette felt er også en stor del af FN's hjælpeprogram koncentreret. Men der er behov for meget større hjælp end der ydes i øjeblikket.

Academicum Catholicum i Danmark har set det som sin opgave at organisere et Dansk Katolsk Hjælpeprogram. Vi vil bede alle Danmarks katolikker hjælpe. Lad os prøve for en gangs skyld at bidrage med et beløb af en størrelse som svarer til vores økonomiske forhold.

Den katolske internationale akademiker-studerterbevægelse »Pax Romana« har blandt et stort udvalg af kvalificerede unge fra Afrika og Asien udvalgt den 19-årige katolske student Valeziano Picardo. Valeziano, der er fra Nairobi i Kenya, ønsker at studere til ingeniør ved universitetet i Nairobi — såfremt han da kan få hjælp dertil.

Valeziano er blevet stærkt anbefalet fra mange sider — »han er en meget dygtig og begavet ung mand, der vil have de bedste muligheder for at gennemføre et universitetsstudium« lyder hans vidnesbyrd fra Strathmore College Of Art and Science i Nairobi hvor han har studeret fra februar 1963 til januar 1965 og har taget »The London University G.C.E. Advanced Level« examen i kemi, matematik og fysik. Før den tid modtog han undervisning på Goan High School i Mombassa. Rent økonomisk er han ret håbløst stillet. Da han er inder af fødsel har han ingen muligheder for at opnå legater af staten i Kenya, dvs. hvis vi ikke hjælper Valeziano til at studere er han afskåret fra at få en videre uddannelse. Hans studier varer i 5 år, og koster om året alt incl. (undervisnings- og eksamensgebyrer, kost, logi og lærebøger) kr. 7120.

Her er en opgave for Dem — alle bidrag går ubeskåret til Valeziano Picardo.

SÅDAN KAN DE HJÆLPE!

De bestemmer om Valeziano Picardo skal have hjælp — De bestemmer selv hvor mange dage af Valeziano Picardo's uddannelse De vil bekoste — Det eneste De behøver er at udfylde nedenstående kort — afrive det — og nedlægge det i postkassen — vi betaler portoen for Dem, og sørger for at De senere bliver opkrævet gennem postvæsenet for det beløb De ønsker at støtte med.

Slå Dem sammen med familie og venner — og hjælp på den måde Valeziano Picardo.

Ligemeget hvilket beløb De tegner Dem for — så er De med til at hjælpe en U-landsstuderende til en uddannelse — og hermed med til på langt sigt at skabe menneskeværdige forhold for mennesker som blev født til sult og nød.

*

Indsamlingen sker i samarbejde med Caritas Danmark.

*

Den del af bidraget, der ligger over 100 kr., er fradragsberettiget på selvangivelsen (dog kun indtil 1100 kr.). Vor kvittering skal vedlægges Deres næste selvangivelse som dokument overfor skattemyndighederne.

*

Indsamlingsregnskabet bliver godkendt af statsautoriserede revisorer.

*

Alle bidrag går ubeskåret til Valeziano Picardo.

*

Skulle der mod forventning ikke blive indsamlet så mange penge, at det vil være forsvarligt at lade Valeziano Picardo påbegynde sit studium ved universitetet, vil det indsamlede beløb blive brugt i et af Caritas Danmark's øvrige humanitære hjælpeprogrammer.

Klip til bladets kant.

Jeg ønsker at bekoste Valeziano Picardo's studium i

- 3 dage dvs. med kr. 60
- 1 uge dvs. med kr. 140
- 2 uger dvs. med kr. 280
- 3 uger dvs. med kr. 420
- 1 måned dvs. med kr. 593
- Eller med kr. ....

Beløbet vil blive opkrævet i løbet af kort tid gennem postvæsenet.
(Checks modtages gerne.)

Vejle Mineralvandsfabrik
A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9—16 - Lørdag lukket

FJERDE SØ

Hovedagentur
Gratis rådgivning dag og aften
i alle enkle og kombinerede
forsikringsarter:
Ulykke - Dagpenge - Familieindbo
Brand - Indbrud - Vandskade
Tyveri - Ansvar
Auto - Husejer - Forretning
Driftstab - Sanitet - Oliefyv m. m.
H. E. Pedersen, Søndervigvej 89
Vanløse - Tlf. 71 28 23
samt
Tegningsagentur
Statsanstalten for Livsforsikring

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre
Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Glarimester

POUL V. JOOST
Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselsolier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

MARIUS MP PETERSEN

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.
Tlf. C. 828
Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.
Lev. til katolske institutioner.

Karl A. Hansen

Murermester
Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

Mogens Larsen

El. Installatør
Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

*Bliv abonnent
Det betaler sig for Dem*

Afsender (Benyt blokbogstaver)

Navn og adresse:

TIL

»U-LANDSSTUDENT«
FOGEDMARKEN 10, 6.
KØBENHAVN N.

Postbesørges
ufrankeret
(Modtageren
betaler
porto'en)

99

■ HÅNDSKRIFTERNE — ISLANDS KULTURARV

Af Nanna Kudsk

Der er skrevet meget om de islandske håndskrifter i de senere år. Man åbner således snart ikke den avis eller det tidsskrift uden at støde på en artikel, der beskæftiger sig mere eller mindre sagligt med emnet. Og der er i denne forbindelse faldet mange hårde og sårende bemærkninger. Men det er jo desværre, hvad der ofte hænder, når det mere saglige trænges i baggrunden af fremherskende personlige følelser.

Nu ser jeg, at også Katolsk Ugeblad åbner sine spalter for debatten om de islandske håndskrifter. Bladet bragte således den 26. februar en artikel af en hr. Thomas Riis: »Har vi øvet uret mod Island«. Og den 2. april fulgte et indlæg af Lis Thorbjørnsen med samme overskrift.

Vi islændinge i Danmark er klare over, at det ikke nytter meget at svare på de enkelte indlæg. Det ville der simpelt hen ikke være tid til. Det ville også være uoverkommeligt, for så meget er der allerede skrevet om disse håndskrifter. De saglige indlæg fra vor side i TV og i dagbladene synes at blive forbigået i tavshed. Vi må nøjes med at ærgre os i vort stille sind og erkende, at flere af de personer, der skriver mest og skarpest om denne sag, aldrig har gjort sig den ulejlighed at læse Islands historie – fuldt og helt. Eller man fristes ligefrem til at tro, at de bevidst omgår sandheden på letfærdig vis.

Lis Thorbjørnsen skriver bl.a. »En enkelthed i Thomas Riis' argumentation forekommer ugennemtænkt«. Undskyld. Men jeg synes nu der er flere.

Det, der ramte mig hårdest i hr. Riis' artikel var, at han fremsatte denne uhyrlige påstand: »Idet islændingene næppe var sig bevidst som folk før i det 19. århundrede«.

Denne påstand kan jeg af gode grunde ikke lade stå uimodsagt. Jeg skal ganske kort tilbagevise den ud fra følgende:

I året 930 (ikke 100 år efter *landnam*) ligger landets indbyggerantal på ca. 30.000; og det år blev den oldislandske fristat grundlagt med *Altingets* oprettelse. Det 10. årh. er de klassiske saga-begivenheders tid, og i året 1000 blev islændingene ved lov omvendt til kristendommen. Dette turde vel være et afgørende

bevis for, i hvor høj grad islændingene allerede den gang følte sig som folk og selvstændig nation.

»Og med denne enestående begivenhed gik en hel *nation* over til den nye religion og blev dermed indlemmet i det kristne internationale« (Thorkild Ramskou i *Politikens: Danmarks Hist.*)

Den juridiske ret, Danmark har til håndskrifterne, er der ikke mange, der betvivler – og den vil jeg heller ikke bestride. Kun vil jeg påpege, at det originale testamente Arne Magnusson findes ikke.

Men der er vist heller ikke mange der tvivler på, at hvis Island på det tidspunkt havde haft sit eget universitet, så var håndskrifterne gået der til.

Det har glædet os meget at se den interesse, det danske folk har vist vor kulturarv, der for nylig har været udstillet på Statens Museum for Kunst, hvor den blev beset af tusinder af besøgende. Og nye tusinde vil sikkert med os glæde sig over de smukke ældgamle håndskrifter, når disse indenfor de næste par måneder udstilles rundt om i det øvrige land.

Det er mit håb, at det danske folk ved sin forståelse og storsindethed engang vil tilbagelevere denne skat, der for os betyder det samme som et elsket smykke fra mor til datter; en kostbar gave fra far til søn.

Nanna Kudsk

■ HVEM HAR ØVET URET MOD HVEM?

Af Thomas Riis

I Katolsk Ugeblad nr. 14 (2. april 1965) har Lis Thorbjørnsen kommenteret min opfattelse af bod i sagen om de islandske håndskrifter, og jeg indrømmer, at denne specielle side af sagen burde have været udførligere behandlet. Jeg skal her søge at indhente det forsømte.

Først og fremmest: Hvem har øvet uret og imod hvem? – Det danske folk kan hurtigt lades ude af betragtning; thi hvad vidste det om Island, og hvor meget havde det med Island at gøre? Hvis der er øvet uret (hvad jeg næppe mener, der er), er det af *staten*, der var fælles for Danmark, hertugdømmerne, Island og (til 1814) Norge. Da *staten*, hvorved jeg forstår administrationen i videste forstand i modsætning til folket, var

fælles, må den eventuelt skadelidte part være *det islandske folk*, der i denne sag repræsenteres af den islandske stat.

Den bodens genstand, der skulle være tale om, er en samling af håndskrifter tilhørende Det kongelige Bibliotek og Det arnamagnæanske Legat. Det arnamagnæanske Legats håndskrifter er som bekendt i privat-eje, medens *staten* ejer Det kongelige Biblioteks håndskrifter.

Hvis den danske stat skal gøre bod for det islandske folk ved at udlevere håndskrifterne (hvilket jeg stadig betragter som en katastrofe), må den derfor nøjes med at udlevere de håndskrifter, der tilhører den, og ikke forgive sig på trediemands ejendom: Du må ikke stjæle (2. Mos. 20,15).

Når jeg i min redegørelse af 26. februar 1965 skrev om, hvorledes det danske folk skulle gøre bod, skyldes det, at sagen blandt andet fra politisk side har været ført således, at *det danske folk* havde noget at gøre godt igen over for det islandske folk. Af ovenstående bemærkninger håber jeg det fremgår, at denne betragtningsmåde ikke er holdbar. – I øvrigt er jeg villig til at deltage i en offentlig diskussion, for eksempel i AC, om håndskriftsagen med Lis Thorbjørnsen, når det er hende belejligt.

Thomas Riis

■ TØBRUD ELLER TAKTISK TILPASNING?

I sidste nr. af »Labora«, der udgives af Katolsk Arbejderaktion, ytrer G. Bune Andersen utilfredshed med en artikel af den spanske journalist Manuel Mira bragt her i bladet den 26. marts. G. B. Andersen skriver bl.a.: »Det var en meget optimistisk beretning om den udvikling, der efter hans (Miras) mening er blevet sat i skred på grund af koncilets afgørelser. Med en naturlovs kraft sker der en udvikling bort fra umyndiggørelse, undertrykkelse og nedværdigelse. Det, der nu sker, tages til indtægt for den katolske kirke, idet der meget stærkt understreges Kirkens indflydelse på det spanske folk.«

»Hvis denne tese er rigtig«, fortsætter G. B. A., »så har kommunisterne ret, når de påstår, at det er den katolske kirkes skyld, at forhold

Fortsættes side 19

Malerfirma
Holger Jørgensen
Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørførr.
M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde

Firma Hans Møller
v/ Ib Møller
Sct. Olsegade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
*Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefyr*

*Skolebøger - Skolerekvissitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg*

Roskilde Boghandel
Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri
Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen
Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Telf. 35 01 57

Malerfirmaet
Edvard A. Petersen
Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.
Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77
Aut. leverandør af kirkevine

Hjørnet af Algade og Olsgade
Bedste indkøbssted i Roskilde

Støt vore annoncører

Esbjerg

Interessentselskabet
Nis Petersen
Tømmer- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen
Murermester
Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland
Aut. vand- og gasmester
Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen
Urmager, optiker, guldsmed
Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

L. Basse
Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjydsk Rør-
& Sanitetslager A/S**
Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

*Drik homogeniseret mælk
og spis yoghurt*
Esbjerg Andelsmejeri
Skolegade 39, Esbjerg
Telefon 2 01 44

R. Schulik
Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømmermester
Ejnar J. Nielsen
Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn
Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding

P. Jeppesen & Søn
Murermestre
Zahnsgade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel
Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck
Elektroinstallatør
Telefon 2 35 55

J. Krenk
Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen
Tømmermestre
V. Kjørbovej 1, Kolding
Telefon 2 02 81
Tømmer- & snedkerarbejde udføres

Kolding Andelsmejeri
Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From
Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget
Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77
Kolding
*1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver*

Walenty Patrzalek
Malermester
Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 2.: 2. søndag efter påske (s. 580, hvid).
MÅNDAG den 3.: Hverdag (s. 580, hvid). Ihukommelse af Alexander, Eventius og Theodulus, martyrer samt Juvenalis, biskop og beken-der (s. 900).
TIRSDAG den 4.: Monika (s. 904, hvid), enke.
ONSDAG den 5.: Pius V (s. 905, hvid), pave og bekender.
TORSDAG den 6.: Hverdag (s. 580, hvid).
FREDAG den 7.: Stanislaus (s. 907, rød), biskop og martyr.
LØRDAG den 8.: Gudsmoders lørdagsmesse (s. 89, hvid).
SØNDAG den 9.: 3. søndag efter påske (s. 583, hvid).

R.I.P.

fhv. husbestyrerinde
CARLA SCHMIDT

er afgået ved døden den 3. april 1965.

Sankt Lioba Hjemmet

Bed for hendes sjæl.

VERDENSBEDEDAG

Efter pavens opfordring afholdes atter i år på den anden søndag efter påske (Den gode hyrdes søndag) en verdensbededag for præste- og ordenskald.

På denne dag påhviler det præsterne i hele verden at henlede de troendes opmærksomhed på præste- og ordenskaldets store betydning og at højtideligholde dagen i det omfang, det er muligt.

I forbindelse med søndagens prædiken opfordres menighederne til at bede om gode præste- og ordenskald.

Kirkens ydre og indre vækst er i høj grad afhængig af et stadigt voksende antal præster og ordensfolk. »Høsten er vel stor, men arbejderne er få. Bed derfor høstens Herre, at Han sender arbejdere til sin høst.«

C. Flandrup

ÅBENRÅ

I Sct. Ansgars Kirke, Åbenrå, er søndagens messer i maj, juni, juli og august kl. 9 og kl. 10, i stedet for kl. 6 og kl. 10.

KØBENHAVN

Majandagterne indledes i Sct. Ansgars Kirke lørdag den 1. maj kl. 19.30 med procession, prædiken og sakramental velsignelse. Andagterne afholdes på alle hverdage i maj måned kl. 19.30.

TØBRUD

Forts. fra side 17

dene er så elendige, som de er, og har været gennem århundreder.»

Vi forstår ikke argumentationen. Miras artikel påviser, at der er ved at ske en udvikling til det bedre i Spanien, og at koncilet har sin andel deri ved at have åbnet spanske

øjne og hjerter for, at visse forhold i landet er i uoverensstemmelse med Kirkens ønske og vilje. Er det ikke glædelige forårstegn? At det spanske folk *omsider* besinder sig på bl.a. de pavelige rundskrivelser om vort sociale ansvar, kan næppe tages til indtægt for de kommunistiske beskyldninger, hvis forudsætning er, at Spanien altid har fulgt Kirken. Det har Spanien ikke, mener Mira. Men – fortsætter han – nu er man under koncilets indflydelse ved at gøre det. Kan der være noget galt i dét? Vi håber naturligvis ligesom G. B. Andersen, at der er tale om andet og mere end »taktisk tilpasning«. **BBB**

Benzon's
Begravelsesforretning

Auf. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

FAMILIE-FERIE PÅ KLITBORG

Hold ferie med familien på Klitborg (Nykøbing S.) i dejlige omgivelser ved skov og fin sandstrand. Vær sammen med andre katolske familier og drøft fælles problemer ved foredrag og samtaler.

Der er 2 lejr i år: 1) fra 7. juli til 16. juli, 2) fra 17. juli til 26. juli.

Emnet for foredragene: 1. lejr: »ER VI KRISTNE GLADE?« 2. lejr: »KAN VI OPDRAGE VORE BØRN TIL KATOLSKE KRISTNE?«

Nærmere oplysning og program fås ved henv. til: Feriehjemmet KLITBORG, Valby Langgade 117 A, København-Valby — eller ring til Søster Franciska: Før kl. 14.00: (01) 30 13 64 — efter kl. 17.00: (01) 70 48 72.

SKT. KNUDS SKOLE, ÅRHUS

(hovedskole med realafdeling og 8.-9. klasse)

søger til 1. august en seminarieuddannet mandlig lærer. Han skal helst kunne undervise — foruden i de alm. skolefag — i dansk i realafd. og evt. i sang. Kontraktlig ansættelse med løn som ved det offentlige skolevæsen. Ansøgning (tillige med afskrift af eksamensbevis og evt. anbefalinger) bedes sendt til skolens bestyrelse, adr. Ryesgade 24, Århus C. (tlf. (061) 2 56 76).

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-

på sygehjemmet ..... kr. 690,-

DE SYGES KATOLSKE FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON
Barsehøj 25, Hellerup
Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN
Bredgade 69, Kbhvn. K.
Tlf. PA 2539

**GARDINER-BØRNEKONFEKTION
SENGEUDSTYR - TRICOTAGE
TEXTIL VAREHUSET**

SLOTSGADE 17 - KØBENHAVN N - CE 15311

- hvor gode varer sælges billigt

Katolsk præst og ung katolsk pige på skærmen

Indenrigsmagasinet EKKO og ungdomsmagasinet FOKUS, der hører til dansk fjernsyns fornemste programmer, har i den sidste tid inviteret henholdsvis en katolsk præst og en katolsk pige til at komme på skærmen. Det skete skærtorsdag for præstens vedkommende og den følgende torsdag for den unge piges vedkommende. Begge klarede sig udmærket, omend vilkårene var ulige vanskelige for den unges vedkommende.

Nadveren i krydsild

Det var modigt og utraditionelt gjort af EKKO-folkene Claus Toksvig og Poul Trier Petersen at sætte nadveren under debat i et magasin, der almindeligvis beskæftiger sig med indenrigspolitik. Men når ingen andre tilsyneladende kan eller vil – vi venter stadig på et regelmæssigt og økumenisk indstillet religiøst program i dansk tv – så måtte de jo tage sig af sagen.

Lykkedes det så? Ja, for så vidt som vor hjemlige danske kristendom, der jo er så almindelig, at den snart ikke længere er til at få øje på nogen steder, trænger til en hård og brutal konfrontering med virkeligheden. Det lykkedes virkelig for de to tv-reportere at gengive det danske publikums reaktioner overfor kirken. Disse karakteriseres ved mindre og mindre viden om selv det mest centrale i kristendommen og en dermed følgende irritation overfor det fjerne og uforståelige. Toksvig havde jo ret, når han indledte debatten om nadveren med en bemærkning, det eneste forståelige for gennemsnitsdanskeren nemlig skærtorsdag som fridag.

For at belyse sagen nærmere havde man indkaldt monsignore Geertz-Hansen og provst Svend Åge Nielsen fra Haslev. Det lykkedes ikke for hverken Trier Petersen eller for Toksvig at bringe katolikken og lutheraneren i totterne på hinanden. På den anden side lykkedes det heller ikke for de to gejstlige at give den almindelige seer nogen ny forståelse af nadveren. Og det var vel også umuligt på den korte tid, der var til

rådighed. Som Toksvig selv sagde ved samtaleens slutning: Vi har i aften beskæftiget os med problemer, der har været i århundreder – det var vel ikke at forvente, at vi skulle kunne løse dem på en aften.»

Et københavns dagblad har kritiseret EKKO's behandling af nadverproblemet. Det skete i en lederartikel, hvis pointe var, at man ikke giver sig tid nok til at drøfte sagerne igennem. Lederartiklen rammer sikkert noget væsentligt. Men man kan på den anden side stille spørgsmålet, om et magasin som EKKO kunne tillade sig at gå mere i detaljer med et spørgsmål, der hører hjemme i et specialiseret program. Det er et sådant program vi savner.

Ung katolik i FOKUS

Theodor Christensen havde premiere i FOKUS med en udsendelse om generationsproblemet: Hvad er der i vejen med mor og far. Blandt de implicerede unge mennesker var også en katolsk pige. Hun blev præsenteret med messebog i hånden, efter at man havde set hende under gudstjenesten. De andre unge blev præsenteret i deres miljø på diverse kaffebarer. Princippet var, at de unge skulle tale med unge.

Indtrykket var forvirrende, men sådan er ungdommen måske netop. To ting må man dog kritisere. For det første var ideen med at vise os de unge i deres miljø udmærket. Men miljø er jo i denne forbindelse hverken kirke eller kaffebar. Det er først og fremmest familien og det er arbejdspladsen. For det andet er det udmærket at lade de unge så at sige

interviewe hinanden. Men det er en usædvanlig opgave, der i dette tilfælde mislykkedes. Man blev klar over, at der mangler tillid mellem forældre og børn, men det er ikke noget nyt. Mere spændende var oplægget til en klargøring af ungdommens mistillid til det politiske liv. Men det blev kun til et oplæg, hvor det kunne have været et centralt spørgsmål. Det er nok fordi forældre og unge er spændt for lidt for med løsningen af fælles samfundsproblemer, at der er tillidskrise. De unge går for lud og koldt vand. Det gælder ikke blot det seksuelle spørgsmål, men i lige så høj grad det politiske.

I betragtning af de barske vilkår en tv-optagelse sker under, må man sige at den unge katolske pige klarede sig udmærket. Man fik ikke indtryk af én, der havde patentløsninger på alle spørgsmål. Men det er jo også sandheden. Derimod var de unges desillusion forstemmende. Man havde ikke indtryk af, at de havde energi eller vilje til at finde frem til noget svar. Og det er værre.

J.M.

PS. Da der fra forskellig side er udtrykt forundring over, at den unge katolske pige var mindre i opposition til sine »medspillende«, end man skulle tro, bør det oplyses, at de mest centrale af hendes replikker var klippet bort af instruktøren. Om det var fordi, de gik på tværs af hans intention, eller fordi han anså dem for overflødige, er uvidst. Filmen udtrykker dog nok nærmere Th. C.'s mening end ungdommens.

HK

Ugens tv og radio (2. - 8. maj)

SØNDAG	20.30	tv	En U-landsindsats i Afrika.
	22.15	P1	Beethoven som kirkelig komponist. 4.
MANDAG	20.45	tv	Nordisk teater i tv: V. V. Järner: Soupé.
	TIRSDAG	20.20	tv
21.35		tv	Horisont. Udenrigspolitisk magasin.
ONSDAG	21.00	tv	Frihedsrådet – 20 år efter.
	TORS DAG	20.20	tv
22.45		P1	Videnskab og verdenspolitik: Pugwash.
FREDAG	20.35	P1	Folkelig Brorson-sang. 12.
	21.30	tv	Reportage om Indiens religioner.
LØRDAG	16.00	tv	Vi unge.

For kort tid siden måtte et omfattende restaureringsarbejde under domkirken sættes i gang. Sankt Ansgars Kirke er opført på et sted, hvor der oprindeligt var strandenge, og hviler altså på udfyldt grund. Piloteringen under kirken er rådnet, som det fremgår af billedet, og bliver nu erstattet af cementpiller. Det bliver en bekostelig affære, og der er derfor iværksat en indsamling, som man håber giver et godt resultat.
Foto: Jose Novella.

katolsk ugeblad 19

7. MAJ 1965
113. ÅRGANG

Pave Johannes' dagbog

Er liturgireformen kommet
for tidligt eller for sent?

Fjernsynet transmitterer
hele bispevielsen

Athenagoras foran nye vanskeligheder

Brydninger i det katolske akademikerliv

TIDSPUNKTET FOR BISPEVIELSEN ÆNDRET

Som meddelt i sidste nummer finder Hans Martensens bispevielse sted søndag den 16. maj i Skt. Knud Lavards Kirke, men tidspunktet er ændret til kl. 15, idet hele bispevielsen bliver transmitteret af fjernsynet og radioen i en direkte udsendelse. Da antallet af pladser i kirken er stærkt begrænset, kræves der kort for at få adgang til kirken. Adgangskortene tilstilles de indbudte gennem sognene. Fjernsyns- og radioudsendelsen gør imidlertid, at vi praktisk talt alle kan følge med. Under vielsen forærer biskop Suhr sin efterfølger sin bispstav. Dette er ikke bare en symbolsk handling, men en personlig gave.

KIRKESTÆVNET I HAMBORG

Biskop Hans Martensen har meddelt, at han under Hamborg-stævnet taler til de danske deltagere lørdag den 19. juni kl. 15 i salen Danziger Strasse 60. Efter opfordring fra biskoppen taler pater L. Brunnicardi C.ss.R. samme sted fredag den 18. kl. 10 som indledning til stævnet. Emnet er St. Ansgar, til hvis minde stævnet holdes. Til begge arrangementer er alle skandinaver velkomne.

DR. HOLZAPFEL INDBYDER

Fra de danske katolikkers utrættelige ven i Würzburg, mgr. Helmut Holzapel, kommer et nyt initiativ, som vil glæde mange i de nordiske lande. Således indbydes unge mænd, der interesserer sig for teologistudiet og måske tænker på med tiden at blive præster, til at tilbringe en uge i Würzburg. Hensigten var, at de unge på denne måde skulle kunne orientere sig lidt om forholdene og atmosfæren i et katolsk land. Mgr. Holzapel foreslår ugen fra den 4. til den 11. juli, da valfartsugen til minde om franker-apostelen Sankt Kilian begynder den 8. juli. Som en anden mulighed foreslås en uge i slutningen af juli. På programmet skulle bl.a. stå deltagelse i forelæsninger på uni-

versitetet, samtale med biskoppen af Würzburg, besøg på benediktiner-abbedit Münsterschwarzach og samvær med katolsk ungdom.

Der kan gives et væsentligt tilskud til rejseomkostningerne, og opholdet i Würzburg er gratis. Der kan kun blive tale om deltagelse for en begrænset kreds.

Nærmere oplysninger gives af pastor Knud Ballin, Frederikssundsvej 225, København, Brønshøj – telefon BE 1700.

JØDER FØLER SIG SÅRET OVER BEMÆRKNING FRA PAVEN

Vanskeligheden ved at finde en klar og præcis formulering af de enkelte jøders og det samlede jødefolks faktiske forhold til Menneskesønnen dengang og nu – samt det eksisterende behov for en sådan formulering – fremgår af det røre, pave Paul VI uforvarende vakte ved under en prædiken den 4. april at have afsluttet en sætning, der omhandlede begivenhederne på langfredag og de dengang implicerede jøders forhold til Jesus, med ordene: »til sidst dræbte de Ham«. Denne passus har siden vakt stor forundring og harme i jødiske kredse, hvor man mente fra pave Pauls egen mund at have hørt gentaget de gamle beskyldninger imod jødefolket. Trods indstændige offentlige forsikringer fra Vatikanet om, at paven med sine ord blot på pastoral vis havde villet referere til lidelsesberetningen i Den hellige Skrift, og at paven på ingen måde havde ønsket at stemple jødefolket med sin bemærkning, lykkedes det ikke hos alle, der havde følt sig ilde berørt, at fjerne den nu vakte mistanke om og frygt for, at paven skulle dele de »ultrakonservatives« opfattelse.

Gennem arabiske repræsentanter lægges der nu ifølge »The New York Times« diplomatisk pres på Vatikanet. Det menes, at araberne vil gøre det klart i Vatikanet, at en erklæring i lighed med den under sidste koncilssamling forelagte af de arabiske regeringer vil blive opfattet som direkte politisk støtte til staten Israel. En anden form for pres kommer fra biskopperne i de arabiske lande. De frygter repressalier, dersom den reviderede erklæring om jøderne formuleres og fremlægges på en sådan måde for koncilet, at de arabiske rege-

ringer fortsat kan nære nævnte opfattelse af dokumentet. Og de såkaldte »ultrakonservative« katolikker – der heller ikke forud bør stemples som »antisemitter« eller erklærede modstandere af tolerance og samvittighedsfrihed – kan med deres opbydelse af indvendinger og andre argumenter betyde et yderligere pres på de mennesker, der i fællesskab prøver at finde frem til den rette formulering af den vigtige erklæring.

Hele dette pres behøver imidlertid ikke at forhindre, at man til sidst opnår et godt resultat. Tværtimod kan de mange modstridende kræfter, som kommer til udtryk før næste koncilsamling, netop anspre de ansvarlige til at yde deres bedste for at nå frem til en formulering, der så fyldestgørende og tilfredsstillende som muligt tilgodeser og imødegår alt, hvad der bør tilgodeses og imødegås. Under alle omstændigheder bliver erklæringen om jøderne et af de punkter på den kommende koncilsamlings dagsorden, der imødeses med største spænding i vide kredse hele verden over. BBB

NONNE STJAL TIL DE FATTIGE

En 54-årig ordenssøster er blevet grebet i at anvende utilladelige Robin Hood-metoder for at hjælpe de fattige. Under besøg i en kædebutik tilgode hun sig nogle fødevarer, som hun ville videregive til de fattige, men tyveriet blev opdaget, og nonnen kom for retten i Imperia ved den italienske riviera, hvor hun idømtes fem måneders betinget fængsel. Hun vil ikke komme til at afsone straffen, dersom hun fremover undlader at begå lignende forseelser.

WYSZYNSKI-ANGREB PÅ ATEISTISK MILITÆRJUSTITS

Den aldrig mundlamme eller frygtssomme polske kardinal, Stefan Wyszynski, har under en prædiken i Polens hovedstad angrebet landets militære myndigheder for at krænke unge teologistuderendes samvittighed under deres aftjening af værnepligten. Kardinalen fortalte under prædiken, at han havde modtaget klager fra de unge studerende og sagde blandt andet:

– Vi modsætter os ikke, at de unge mennesker skal afbryde deres studier

for at lære at forsvare fædrelandet. Derimod må vi klage over, at det er dem forbudt at bede aftenbøn, fordi de befinder sig på statsområde i kaserne.

Kardinal Wyszynski fortalte, at det kostede de indkaldte teologistuderende 20 dages arrest, dersom de overtrådte forbudet mod bøn, og at de tillige blev straffet for at vægre sig mod at spise kød om fredagen.

BLIVER KARDINAL MINDSZENTY FRI?

Ifølge tidligere lagte planer skal repræsentanter for den ungarske regering i denne tid genoptage direkte forhandlinger med pavestolen, og det forventes, at Vatikanet ved denne lejlighed vil søge at opnå tilladelse for kardinal Mindszenty til at forlade den amerikanske ambassade i Budapest og rejse til Rom.

Kardinal Mindszenty idømtes i 1949 livsvarigt fængsel, men befriedes under opstanden i 1956 og søgte, da opstanden brutalt blev slået ned af russerne, tilflugt i den amerikanske ambassade, hvor han siden har opholdt sig. Den amerikanske legationsbygning regnes for amerikansk territorium, hvorfor de ungarske myndigheder ikke har kunnet pågribe ham, så længe han opholdt sig dér. De amerikanske myndigheder er af den opfattelse, at kardinalens eksil i ambassaden kun kan bringes til ophør, dersom den ungarske regering garanterer kardinalen frit lejde – men den ungarske udenrigsminister, Janos Peter, har fornylig udtalt, at sagen om kardinal Mindszenty er et anliggende, der udelukkende vedrører USA og Vatikanet.

Af forhandlingerne mellem Vatikanet og Ungarns regering vil det formentlig fremgå, om udenrigsministerens udtalelse betyder, at kardinal Mindszenty omsider kan forlade Ungarn og genvinde sin fulde frihed.

BRITISKE STUDENTER GENOPTOG BESVÆRLIG VALFART-TRADITION

Der er endnu vilje blandt unge britiske katolikker til at påtage sig store byrder og gennemgå fysisk udmattende strabadser i religiøs øjemed. Det beviste en flok katolske studenter fra tre britiske universiteter i dagene fra palmesøndag til langfredag, hvor de tilbagelagde en 200 kilometer

lang strækning til fods og forrest i valfartens procession bar et to meter højt trækors, der vejede næsten 100 kilo. Rejsens mål var valfartsstedet Walshingham i Norfolk, og den sidste del af strækningen tilbagelagdes på bare – formentlig meget ømme og medtagne – fødder. Undervejs sang studenterne salmer og gamle folkesange.

Den lange fodrejse var en genoptagelse af en gammel valfartstradition, der begyndte i England under kong Edward, som døde i 1066.

FRIMODIG KARDINAL

På sin typisk ligefremme måde har den engelske kardinal Heenan under en forlagsreception i anledning af udgivelsen af pave Johannes XXIII's selvbiografiske »En sjæls dagbog« på engelsk fordømt en verserende »karrikatur« af pave Johannes XXIII, der er blevet beskrevet som en fremragende revolutionær, manden, som ønskede helt at bryde med fortiden, som ønskede at opløse den romerske kurie og – hér så kardinal Heenan hverken til højre, hvor biskoppen af London sad, eller til venstre, hvor biskoppen af Woolwich var placeret – at bringe katolikerne over til den protestantiske teologi.

I virkeligheden, sagde kardinal Heenan, var pave Johannes – selv om han ingen brug havde for det forlorne, hykleriske og uvæsentlige i kirkens praksis – optaget af at være en god og gudsfrygtig præst, ugentligt at gå til skrifte og dagligt bede sin rosenkrans.

På et tidligere tidspunkt under receptionen havde kardinal Heenan beskrevet sine følelser, da han sad på en bænk i Peterskirken under pave Pius XII's begravelse. Han skulle have bedt, men stirrede i stedet rundt på medlemmerne af kardinalkollegiet, som dengang var svundet ind til et forholdsvis ringe antal, og grublede over, hvem af disse der ville blive næste pave.

Da mit øje nåede en meget korpulent gammel gentleman ved navn kardinal Roncalli, dvælede det ikke længe. Det stod klart for mig, sagde kardinal Heenan, at kirken ikke var så hårdt betrængt, at vi kunne få indvalgt kardinal Roncalli.

Under det første interview efter sin udvælgelse til pave havde Johannes XXIII sagt: »Hvorfor i alverden har Gud valgt mig til pave?«

Og kardinal Heenan fortalte, at han da havde tænkt: »Himmel, den mand er clairvoyant«.

Kardinal Heenan chokerede også mange af sine tilhørere ved frimodigt at erklære, at dagbogens første 200 sider havde været blandt de mest monotone, som det nogensinde havde været hans ulykke at gennemse. Der var dog guldkorn iblandt, mente kardinalen og nævnte denne sætning:

– Jeg må sørge for at have forstanden med mig, for djævelen er mere snu end jeg.

MOLOTOV-COCKTAIL KASTET I KIRKE

Under en aftengudstjeneste torsdag den 22. april i St. Patrick Cathedral i New York kastede en nervesvækket ung mand på 22 år en Molotovcocktail umiddelbart foran alterskranke. Den hjemmelavede bombe eksploderede tæt ved en knælende kvinde, hvis tøj gik i brand. Medens andre deltagere i gudstjenesten slukkede ilden, der ikke nåede at udrette større skade på andre personer eller inventaret, flygtede den unge mand ud af kirken. Kvinden blev indlagt på et hospital til behandling for brandsår. Den unge mand anholdtes af politiet næste morgen og sendtes til observation på Bellevue Hospital.

Jeg er forvirret. Undskyld mig. Jeg er ked af det. Jeg blev aldrig døbt. Jeg er uden tro, sagde gerningsmanden til politiet efter arrestationen.

MINIORDBOG FOR SKRIFTEFÆDRE

I den ofte meget fornøjelige spalte »Mellem os sagt« har Berlingske Aftenavis bragt følgende »anmeldelse« af en fransk præsts opfindelse – en flersproget miniordbog til brug for skriftefædre:

En kendt katolsk gejstlig i Frankrig, sognepræst *Albert Laurent* i Saint-Brieuc, har fundet på et middel, hvorefter katolske turister, der ikke behersker det franske sprog, over for en ikke-sprogkyndig fransk skriftefader dog kan bekende deres synder.

Han har udgivet en »skriftefører«, hvorefter skriftefaderen på engelsk, tysk, spansk, italiensk og portugisisk kan udspørge turisten om alle de forseelser, han har lært at kende i sin egen mangeårige gerning som skriftefader.

Nye vanskeligheder for Athenagoras

I denne tid volder begivenhederne i Vietnam, som i øvrigt har været alvorlige nok i lange tider, ikke så lidt bekymring. Man er derfor tilbøjelig til at overse andre ting, som også i sig selv er alvorlige og meget vel kan komme til at betyde endnu nogle skår i den civilisation, vi tilhører – en civilisation som i forvejen er udsat for kraftige angreb udefra som indefra. En af de ting, man ikke spekulerer så meget over, er Tyrkiets beslutning om at udvise de tilbageblevne græsknationalere.

Kristne nærer ikke mindst bekymring, fordi der nu viser sig nye vanskeligheder for den ortodokse kirkes overhoved, patriark Athenagoras af Konstantinopel. Det ville være en stor ulykke for kristenheden, om patriarken blev tvunget til at forlade sin residens Phanar, hvilket ville betyde et punktum – nok for alvor – for Konstantinopels (Istanbuls) rolle i kirkehistorien. Det ville være dobbelt tragisk, fordi en kristen ærkebiskop – der oven i købet bekender sig til den kirke, som Athenagoras er overhoved for – uvægerlig kom til at stå som den indirekte årsag. I sig selv er det tragisk, at samme ærkebiskop optræder som nationalistisk stor-interessant i våbenkøb, og i åben strid med FN's fredsarbejde lægger op til en blodig tragedie på Cypern, antyder vor norske kollega pater Hallvard Rieber-Mohn O.P. i en ledende artikel i St. Olav. Og det er menneskeligt forståeligt, men ikke desto mindre uretfærdigt, at man fra tyrkisk side ser skævt til omtalte ærkebiskops medbrødre indenfor Tyrkiets egne grænser.

Hidtil har de ansvarlige politiske ledere i såvel Athen som Ankara iagttaget en klog tilbageholdenhed, hvor det drejede sig om at puste til gløder, som et gammelt fjendskab mellem grækere og tyrker fortsat får til at ulme. Det ville være en tragedie, om de tyrkiske ledere lod en tilbagestrængt harme få luft på en måde, der ville få følger, som på nuværende tidspunkt slet ikke er til at overskue, og i hvert fald ikke kunne undgå at ramme parter, som er uden skyld i de ulykkelige begivenheder på Cypern.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Pruser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Han rystede den katolske kirke og fik alverden til at elske sig.

Mild, frimodig, ligefrem, altfavnende, altid med begge ben på jorden, elskelig som få, med et venligt lyttende ansigt vendt som en indbydelse ud mod alle mennesker af alle farver og trosretninger, den almindelige mands ven, umiddelbar, impulsiv, uhøjtidelig, uberegnelig, hjertevindende, dybt menneskelig, fuld af uimodståelig kraft og charme – sådan var pave Johannes XXIII, den fattige italienske bondesøn med det rige sind, der viede hele sit liv til den katolske kirke og i sine sidste år gjorde Kirken ung igen med sine uventede indfald og forbavsende evne til at få folk til at realisere sine indskydelser. Han indgød katolikkerne friske kræfter og gav dem mod til at binde an med en verden i rivende udvikling.

Han gav broderskabstanken en kristen blodtransfusion, tappet fra hans eget dybt religiøse hjerte. Især »de adskilte brødre« optog og bevægede ham i næsten ufattelig grad. Selv hærdede journalister, der ikke var særlig venlig stemt over for den katolske kirke i almindelighed og dens pavedømme i særdeleshed, måtte falde for den forunderlige charme, der slog dem i møde fra denne ustyrlige pave, som til evindeligt skræk for sine »vogtere« i Vatikanet kunne finde på de mest uberegnelige ting og faktisk slog store huller i det stive ceremoniel, der traditionelt gjorde en pave til »Vatikanets fange«.

Med den uskyldigste mine af verden, tilsyneladende aldeles blottet for evne og vilje til at fatte, at »sådan gør en pave ikke«, gjorde han alt det, »en pave ikke gør«. Der var i Vatikanet under hans pontifikat en egen stemning, som kunne der pludselig her, hvor alt plejede at gå sin strengt regelbundne og ærværdige gang, ske endog det mest usandsynlige og overrumplende – »som hvis for eksempel Charlie Chaplin eller Harpo Marx i ildvogn blev taget op til himlen«, skriver en engelsk pater.

Et år før sin død overgav pave Johannes XXIII en stak notesbøger og papirer til sin privatsekretær, Don Loris Capovilla. De indeholdt hans »åndelige dagbog«, som var ført med uregelmæssige mellemrum, fra dengang han som den 14-årige Angelo Roncalli begyndte sine studier til præst, til han i en høj alder styrede den katolske kirke fra pavestolen.

En sjæls optegnelser

Pave Johannes XIII's dagbog, der nu er udkommet på engelsk, giver et godt indtryk af den personlighed, der rystede kirken.

Han betegnede selv sin dagbog som »En sjæls optegnelser« og sagde, at den udgjorde en mere intim del af ham end noget andet, han havde skrevet. »Min sjæl er på disse sider«, sagde han.

Under titlen »Journal of a Soul« er dagbogen fornylig udkommet i engelsk oversættelse. Forhåbentlig kommer den også en dag på dansk. Man får her et enestående indblik i et ufordærvet, følsomt og gennemreflekteret sind, hvis væsentligste styrke bestod i en uafsladelig selvfornægtelse, en bevidst opretholdt ydmyghed, en fuldstændig ubetinget tillid og kærlighed til Gud og en ukuelig kærlighed til Kirken. Monsignore Capovilla fortæller i forordet, at da pave Johannes som 80-årig gennemgik de første dagbogsblade »fyldtes hans milde øjne med tårer«, og han sagde:

– Jeg var en god dreng, lidt genert. Jeg ville elske Gud for enhver pris. Det var helt min egen idé at blive præst, så jeg kunne tjene jævne sjæle, som kræver tålmod og utrættelig omsorg. Imidlertid måtte jeg kæmpe mod en fjende i mig, selvkærligheden... Jeg tog alting meget alvorligt, og min samvittighedsransagelse var detaljeret og streng...

Hvor streng viser dagbogsoptegnelserne. De afslører, at han livet igennem arbejdede med sig selv for at blive, hvad han ville blive – aldrig tilfreds med sig selv, altid agtende sig selv ringe, aldrig gående på akkord med Gud, Kirken eller sin egen samvittighed.

– Jo mere jeg forsøger at gøre fremgang, skriver han som 16-årig, des tydeligere indser jeg, hvor tilbagestående jeg er. Fra nu af vil jeg være særlig omhyggelig med at samle sindet morgen og aften i sovesalen. Jeg vil dagen igennem udstøde talrige anræbelsler, især under retræterne og studierne. Jeg vil være mindre af et sludrechatol. Jeg vil ikke være så stor en pjattegås i fritiden og ikke tillade mig selv for stor lystighed.

Efter grundigt studie de sidste dage af min tilstand har jeg fundet gode grunde til at blues og føle mig ydmyg. Jeg har opdaget, at mine handlinger langfra er fuldkomne. Jeg har ikke mediteret tilfredsstillende. Jeg har ikke med den fornødne andagt deltaget i messen, fordi jeg lod mig distrahere i samme øjeblik, jeg stod op og vaskede mig. Jeg har ikke med den vanlige ildhu besøgt det hellige sakramente. Jeg har udført min daglige samvittighedsransagelse med meget lille, om overhovedet noget udbytte. Jeg har ladet mine tanker vagebondere, særligt under vesper. Jeg har hengivet mig til den døsigthed, varmt bad fremkalder. Kort: Jeg opdager, at jeg stadig er ved allerførste begyndelse af den rejse, jeg tog ud på, og det beskæmmer mig. Jeg troede, at jeg omkring denne tid kunne være blevet helgen, men i stedet er jeg lige så miserabel som forhen.

Selv om jeg sædvanligvis kan holde ham i armlængdes afstand, gør »det naturlige menneske« sig stadig gældende i visse djævelske drømme, hvori jeg uforvarende finder mig selv indfiltret. Hvilken ydmygende tanke!

Hans hu stod til at blive som »disse gode gamle bergameserpræster«, der slider sig selv op for deres sognebørn. Men han overlod til forsynet at føre sig, hvorhen det ville. I 1902 vendte han efter endt militærtjeneste dybt rystet tilbage til sit seminarium i Rom, og skrev da nogle dagbogsnotiser om sine oplevelser og tanker:

– Som en klode af ren krystal, lyssende mod solens stråleglans, sådan ser jeg et rent præstehjerte for mig. Min sjæl må være som et spejl, der afspejler og genkaster englenes, den allersaligste Marias og Jesu Kristi herlighed. Skulle spejlet formørkes, omend aldrig så lidt, fortjener jeg at blive splintret og i stumper slængt hen i affaldsdyngen. Hvilken slags spejl er jeg? Åh, verden er så hæsleg, smudsig og afskyelig. I min militær-

tid har jeg lært alt herom. Hæren er som et sprudlende og besudlende springvand, stærkt nok til at ødelægge hele byer. Hvem kan flygte fra denne slimede flod, om ikke Gud kommer ham til hjælp?

Jeg takker dig, o Gud, fordi du har beskærmet mig mod så megen korrupsion. Det har sandelig været en af dine smukkeste gaver, som jeg hele mit liv vil være dig taknemlig for.

Jeg troede ikke, at det med fornuft udstyrede menneske kunne falde så dybt. Dog er det en kendsgerning. Med min ringe erfaring tror jeg i dag, at det er rigtigt at sige, at mere end halvdelen af hele menneskeslægten på et eller andet tidspunkt i deres liv bliver som skamløse dyr. Og præsterne? O Gud – jeg skælver, når jeg tænker på, at ikke så få blandt disse forråder deres hellige kald.

De første tre år som pave gjorde Johannes XXIII næsten ingen dagbogsoptegnelser, men på årsdagen for sin ordination til præst, kort før han fyldte 80 år, fik han under en retræte atter tid til at nedfælde nogle ord:

– Mit hjerte er bevæget, når jeg tænker på denne årsdag for min ordination den 10. august 1904 i Santa Maria af Monte Santo, Piazza del Popolo. Jeg husker det hele efter 57 års forløb. Lige siden har jeg skammet mig over min værdiløshed.

Han fortæller, at paveembedet »efterlader mig dybderne af min egen intethed«, selv om det rager højt op over den højeste menneskelige værdighed, og han fortsætter:

– Da den hellige katolske kirkes kardinaler den 28. oktober 1958 valgte mig til at overtage det ophøjede ansvar for regeringen af Jesu Kristi universelle skare, 77 år gammel, antog alle og enhver, at jeg ville blive en provisorisk overgangspave. Men her er jeg nu ved aftenstunden i mit pontifikats fjerde år med et umådeligt arbejdsprogram foran mig, som skal udføres for øjnene af en hel verden, der vogter og venter. Jeg føler mig som Sct. Martin, der »aldrig var bange for at dø, aldrig sagde nej til at leve«.

Jeg må holde mig beredt til døden, endog en pludselig død, men også til

at leve så længe det behager Vorherre at lade mig blive hernede. Altid, ja. Ved begyndelsen af mit 80. år må jeg være parat til liv eller død, til det ene såvel som det andet, og jeg må tage vare på min sjæls frelse. Alle kalder mig »hellige fader«, og hellig skal og vil jeg blive.

Gennem hele mit liv har jeg trofast holdt mig til et ugentligt skriftemål. Utallige gange i livet har jeg fornyet mit generalskriftemål. Nu må jeg nøjes med en mere almen selvransagelse uden nærmere detaljer, men i den ånd, der angives i ordene fra offertoriebønnen i den daglige messe, idet jeg tænker på mine »utallige synder, overtrædelser og forsømmelser«, hvilke alle er skriftet til sin tid, men stadig er sørgelige og afskyelige...

Efteråret 1962 skriver pave Johannes:

En opsummering af de store nådegaver skænket en mand, der ikke sætter sig selv højt, men som modtager god inspiration og ydmygt og trofast går i gang med at realisere den.

Første nådegave. På enfoldig måde at have accepteret æren og byrderne ved pontifikatet og med glæde at kunne sige, at jeg intet gjorde for at opnå det, absolut intet. Jeg var faktisk meget omhyggelig og samvittig-

hedsfuld med at undgå alt, der ville kunne vække opmærksomhed om min person. Medens stemmeafgivningen bølgede frem og tilbage, frydede det mig, når jeg så mine egne chancer for udvælgelse formindskes og sandsynligheden for andres – i mine øjne mere værdifulde og agtværdige personer – udvælgelse stige.

Anden nådegave. At have kunnet billige og anse for muligt omgående at føre ud i livet visse ideer, der i sig selv ikke var det mindste komplicerede, men helt igennem enkle, og som dog i deres vidtrækkende konsekvenser var fulde af ansvar for fremtiden. Jeg havde umiddelbar succes hermed, hvilket viser, at man skal acceptere de gode inspirationer, som kommer fra Vorherre, ganske enkelt og tillidsfuldt.

I en af de første samtaler med mit statssekretariat, 20. januar 1958, fremførte jeg efter pludselig inspiration ideen om et økumenisk koncil, en biskoppelig synode og en revision af den kanoniske lov – altsammen i modsætning til de dispositioner og ideer, jeg før havde haft i disse sager. Jeg var selv den første til at blive overrasket over mit forslag, som helt var min egen idé. Og mindst: derefter synes alt at følge i umiddelbar, naturlig og fortsat udvikling. Efter tre års forberedelse, visselig arbejdstunge, men også glædesfulde og uforstyrrede, er vi nu nået til det hellige bjergs skråning.

Måtte Herren give os styrke til at bringe alt til en lykkelig afslutning.

Han fik ikke selv denne afslutning at se, men blev syg og døde i juni måned året efter. Vi andre opnår måske heller ikke at se afslutningen af hans værk, så epokegørende var det, og så langtrækkende følger må det have for fremtiden.

BBB

Sotto il Monte – pave Johannes' fødeby.

VATIKANFRIMÆRKER

i ubrugte komplette sæt: Nubiske Monumenter 8,00. Verdensudstillingen i New York 8,00. Michelangelo Mindeudgave 5,00. Røde Kors 100 år 6,50. Pavens rejse til Indien 6,00. Martyrer fra Uganda 8,50. Alt + porto.

Alt i frimærker købes, også brevafklip i passende mængder.

Nyheder fra alle lande leveres i abonnement.

Skriv venligst efter min righoldige tilbudsliste.

ELBO frimærker

Ibsensvej 96, Tåstrup
Tlf. (01) 99 22 56. Giro 99103

Kendt tidsskrift angriber tyske biskopper

Diskussionen om den katolske kirkes stilling til nazismen begyndt i nyt hjørne

Efter pave Paul VI's henstilling er Vatikanets arkiver blevet åbnet for historikere, som ønsker at udgive en hvidbog om pave Pius XII's forhold til nazismen og dens jødeforfølgelser. Hvidbogen ventes offentliggjort om kort tid.

Medarbejdere fra tidsskriftet »Civilt Cattolica« deltager i arbejdet, og de har anvendt noget af stoffet til et par artikler i deres blad, hvori de bl.a. behandler den såkaldte Mundelein-sag – en episode fra 1937 hvori den senere kardinal Mundelein af Chicago i en uformel tale til sine præster havde udtalt sig i meget stærke vendinger om Hitler. Talen kom til pressens kundskab, og fra tysk side protesterede man kraftigt. Under en udveksling af noter med pavestolen krævede Tyskland, at Pius XI skulle beklage og korrigere Mundeleins bemærkninger.

Ved et møde mellem paven og kardinalerne i Vatikanets udenrigsministerium udtalte dettes leder, kardinal Pacelli, den senere Pius XII, bl.a. følgende:

»Pavestolen kan hverken beklage eller korrigere kardinal Mundeleins udtalelser. Det ville være et svaghestegn, der blot gjorde nationalsocialismens ledere med Hitler selv i spidsen endnu mere overmodige. Det er mænd, der i deres selvforblindelse tror, at hele verden vil knæle for dem.«

En måned senere, den 24. juni 1937, forelå kardinal Pacellis svar til den tyske regering. Det hed heri, at den amerikanske kardinal ikke havde talt i kirkens navn, og at hans udtalelser ikke havde været beregnet til offentliggørelse. Desuden påpegede den senere Pius XII, at kardinal Mundelein var en fri borger i sit land, og at han benyttede sig af sin ret som amerikaner til at udtrykke sin mening om personer og begivenheder i Tyskland.

Artiklen i »Civilt Cattolica« omtaler også, at kardinal Faulhaber, der offentligt havde kritiseret nazismen, havde tilbudt at vige sit bispestæde, hvis det kunne medvirke til at forbedre forholdet mellem Tyskland og Vatikanet. Pius XII afslog, idet han bl.a. sagde:

»Jeg ville skamme mig over for verden, hvis jeg samtykkede i noget sådant.«

Mellem kors og hagekors

Forholdet mellem den katolske kirke og nazismen er også emnet for en artikelserie »Mit festem Schritt ins neue Reich« med undertitlen »Den katolske kirke mellem kors og hagekors« som det velkendte tyske ugemagasin »Der Spiegel« fornylig har bragt. Artikelserien er baseret på den amerikanske professor Guenther Lewys bog, der bringer en række påstande om de tyske biskoppers holdning over for nationalsocialismen i årene 1933-45.

»Der Spiegel«s redaktør, Rudolf Augstein, siger i en indledning til artikelserien, at denne ikke bringes »for at blamere Pius XII, hvis holdning (over for nazismen) var ganske anderledes og mere nuanceret end det billede, Hochhuths tilskuere bliver præsenteret for. Derimod interesserer »Der Spiegel« sig for, hvilken autoritet de tyske biskopper lagde for dagen i årene mellem 1933 og 1945 vedrørende løsningen af politiske spørgsmål. Redaktøren bebrejder den tyske katolske kirke for manglende selvransagelse. Ville ikke åben kamp have kunnet bremse nazismens rædselsgerninger, og ville nazismen ikke uden kirkens halve dækning have haft vanskelighed ved at udfolde sig, spørger han.

I øvrigt citerer Rudolf Augstein en prædiken af militærbiskoppen Rarkowski. Den blev holdt i 1942 for værnepligtige katolske soldater, og det hed bl.a.: »Hvad end denne tid fordrer af møje, blod og tårer, hvad end føreren og de øverste befalingsmænd befaler jer soldater og jert land forventer: bag dem alle står Gud selv med sin vilje og sine bud...« Alligevel, konkluderer redaktøren, »måtte ingen katolsk overhyrde rømme sin bispestol i 1945.«

I forvejen er forholdet mellem »Der Spiegel« og de katolske biskopper i Tyskland meget køligt, og Augsteins kommentar gjorde naturligvis ikke sagen bedre. Der rejste sig skarpe protester fra katolsk hold. For eksempel kunne man henvise til

Münsterbiskoppen, von Galen, der offentligt fordømte drabene på de sindslidende og krævede morderne sat under anklage.

En afgørende indvending har man imidlertid mod selve grundlaget for anklagerne mod Tysklands katolikker. Det er en kendsgerning, at det netop var i de dele af Tyskland, som havde overvejende katolsk befolkning, at der var tale om et massivt nej til Hitler. For eksempel fik Hitler ved valgene i 1932 mindre end 35 pct. af stemmerne i Bayern, Westfalen, Rhinland og Franken, hvor befolkningen overvejende er katolsk (85 pct. og opefter). (Jfr. Katolsk Ugeblad af 9. april, side 4.)

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

LITURGISK KALENDER

- SØNDAG den 9.: 3. søndag efter påske (s. 583, hvid).
MANDAG den 10.: Antoninus (s. 908, hvid), biskop og bekender.
TIRSDAG den 11.: Filip og Jacob (s. 894, rød), apostle, martyrer.
ONSDAG den 12.: Nereus, Achilleus, Domitilla og Pankratius (s. 909, rød), martyrer.
TORSDAG den 13.: Robert Bellarmine (hvid), biskop, bekender og kirkelærer.
FREDAG den 14.: Hverdag (s. 583, hvid).
LØRDAG den 15.: Johannes Baptist de la Salle (s. 911, hvid), bekender.
SØNDAG den 16.: 4. søndag efter påske (s. 587, hvid).

LITURGI REFORMEN

HVORFOR FØRST NU?

HVORFOR ALLEREDE NU?

AF V. DUCLOS O. P.

Den liturgiske reform, som er ved skridt her i landet, har ikke fået nogen blid modtagelse. Nogle synes, at man går både for vidt og for hurtigt til værks, mens andre tværtimod mener, at mens man forsøger at tilfredsstille såvel Loke som Thor, dør horesemor. Hvorfor allerede nu? siger den ene, og: Hvorfor først nu? spørger den anden. Spørgsmålet, hvorfor netop nu? har sin berettigelse. Man kommer med en masse forklaringer på, hvad forandringerne betyder – reformerne er nemlig særdeles velbegrundede og slet ikke udslag af en trang til forandring for forandringens skyld. Men selv de bedste forklaringer – og de øvrige med dem – strander på følgende indvending: hvis alt dette er så nyttigt og griber så overordentlig dybt ind i vor kristne liv, må man ikke sjuske med det, men tage den nødvendige tid til at forberede det så godt som muligt. Hvorfor allerede nu? Dette spørgsmål kan fornemmes som et udslag af skjult egoisme. Hvorfor skulle dette ske nu, så det netop kom til at gå ud over mig? Men uanset de motiver, der får os til at stille spørgsmålet, er det faktisk et problem: Hvorfor netop nu?

Jeg havde engang en gammel filosofiprofessor, der delte alle bøger

op i to grupper, nemlig i de bøger, der intet nyt indeholder, og som man derfor ikke behøver at læse, og i dem, der indeholder noget nyt, men i så fald kan det, der står i dem, ikke være rigtigt, for ellers ville man have fundet på det noget før, og så behøver man altså heller ikke at læse dem. (Dette hindrede ham for øvrigt ikke i selv at skrive en hel del.) Jeg ved ikke, hvordan min gamle professor stiller sig til den liturgiske reform, men jeg kan ikke lade være med at tænke på ham, når jeg hører folk beklage sig over alt det nye – og forstyrrende – vor tids præster hitter på. Hvis det virkelig var rigtigt, ville man have fundet på det for længe siden! Men forholdet mellem det nye og det sande kan også ses under en anden synsvinkel. Man siger: Det der er nyt, – så kan det ikke være sandt. Men hvorfor ikke hellere sige: Det er (eller det lyder) sandt, og derfor kan det ikke være så nyt, som det ser ud til. Skulle vi ikke en gang forsøge at se den »nye« liturgi i dette perspektiv?

Den »nye« liturgi er nemlig i virkeligheden slet ikke så ny, som mange tror. Men hvorfor så først nu? Fordi Pius X først blev pave i 1903. Alle kender disse ord af ham, som gav stødet til hele den liturgiske bevægelse: I stedet for at *bede under* messen, er det meget bedre at *bede*

messen. Det var ikke alle, der straks forstod, hvad han mente, men den liturgiske bevægelse kom langsomt i gang – nogle steder tidligere og med større styrke end andre steder. Efterhånden fik man lært menigheden bevidst at tage aktivt del i messens handling, men faren var, at det blev ved det, og at man aldrig nåede videre. Denne deltagelse blev nemlig begrænset af selve riterne, hvis udformning snarere var præget af den historiske udvikling end af deres egentlige funktion. Nogle riter, som var af senere oprindelse, og havde mindre betydning, tiltrak sig opmærksomheden og kom til at indtage en større plads, end der tilkom dem, i menighedens bevidsthed. Det gælder for eksempel trinbønnen, vanddråben i kalken og de to memento i kanon. Pius X's initiativ fik os til at bede messen, men den konkrete form, ceremonimestrene havde givet den i de sidste århundreder, var ikke rigtig lagt an på en sådan deltagelse. Den liturgiske bevægelse begyndte efterhånden at ligne en plante i en alt for lille urtepotte, man kan give den vand, lys og gødning, og man kan tale kærligt til den, men det nytter alt sammen ikke noget. Forholdene bliver bare trangere af det. Det eneste, der er at gøre, er at anskaffe sig en ny urtepotte. De frugter, påskeliturgiens fornyelse allerede har sat, viser tydeligt, hvor påkrævet og hvor gavnligt det var at forandre riterne.

Hvorfor først nu? Fordi det først nu er muligt at se, hvilken urtepotte, der passer bedst, og nu kan vi oven i købet flytte planten ud i det fri. Planten er trods alt vigtigere end potten, indholdet er vigtigere end rammen, og ånden er vigtigere end riterne. Derfor begyndte man at forny ånden inden for rammen af de gamle riter. Den fornyede liturgiske ånd skulle så senere selv skabe sin udtryksform. Den liturgiske bevægelse begyndte med, at man iførte sig de gamle klæder, som kirken, denne forsynlige mor, havde hængt til side i klædeskabet, fordi de på dette tidspunkt ikke mere var moderne. Men nu er barnet vokset fra disse gamle klæder. Skal vi prøve at standse det i opvæksten, for at det fortsat skal kunne gå med dem, eller skal vi lade sy nye, som passer det bedre? »Så længe jeg var barn, talte jeg som et barn, tænkte jeg som et barn, dømte jeg som et barn; efter at jeg er blevet mand, har jeg aflagt det barnagtige.« Måske kan vi endnu ikke helt anvende Paulus' ord på den

liturgiske bevægelse, men nu er den i hvert fald halv voksen, og som andre teenagere må den have lov til at finde sin egen form i stedet for slaviske at gentage, hvad andre hidtil har gjort.

Men er det ikke for tidligt at foretage en sådan omklædning eller omplantning? Skulle vi ikke først vente, til skrædderen er færdig med at sy vore nye klæder, i stedet for at iføre os en harlekins dragt som den, vor nuværende messe uvilkårligt får en til at tænke på? Denne stadige springen fra dansk til latin og tilbage igen virker jo så trættende og så forstyrrende, at det næsten ikke er til at holde ud! Hvorfor da allerede nu?

Dette spørgsmål har pave Paul besvaret i sit dekret af 25. januar 1964, hvormed han satte den liturgiske fornyelse i kraft. »Der er adskillige bestemmelser i koncilets liturgidekret, som ikke lader sig føre ud i livet med kort varsel. Man må først undersøge riterne, og der skal udarbejdes nye liturgiske bøger. For at dette skal blive gjort grundigt og med omtanke, har Vi nedsat et særligt udvalg, hvis opgave skal være at gennemføre liturgikonstitutionens forskrifter på passende måde. Men da visse af konstitutionens bestemmelser ganske vist allerede nu kan føres ud i livet, er det Vort ønske, at de straks skal træde i kraft for ikke længere at unddrage de troendes sjæle de nådens frugter, man kan vente sig af dem.«

I Rom er man fuldstændig klar over, hvor utilfredsstillende reformen er på indeværende stadium. Men det er der ikke noget mærkeligt i. Kender vi ikke alle sammen disse stakkels kejtede og opløbne knægte, hvis alt for store lemmer slet ikke passer til deres endnu drengagtige krop, og hvis stemme i overgang i løbet af en eneste sætning kan strække sig over hele skalaen. Vi, for hvem alt dette er et overstået stadium, tager det roligt, men vi forstår godt, hvor fortvivlende det ofte kan være for dem selv, – lige så fortvivlende, som den nye liturgi er for mange katolikker. Men lad os ikke glemme, at det er et nødvendigt stadium i opvæksten, både når det er mennesker, og når det er kirken, det drejer sig om.

Hvorfor er vækst altid så disharmonisk? Fordi den er et udslag af liv og ikke en udvikling, der på forhånd er fastlagt af en elektronhjerne. Levende væsener vokser altid mere eller mindre i zig-zag. Først udvikler et enkelt organ eller et enkelt lem sig mere eller mindre ensidigt, men når de øvrige så ikke holder trit, brem-

ses det. Denne disharmoni medfører, at de øvrige organer eller lemmer også udvikler sig for at indhente dem, der er gået i forvejen, og måske oven i købet når forbi dem. Hvilken af dem er det nu, der begynder? Det afhænger udelukkende af, hvilken af dem der er modent nok til en sådan udvikling, og ikke af, hvad der ville være det bedste eller det mest fornuftige. Og sådan går det også med liturgien. Hvorfor beder vi stadig messens kanon på latin, mens vi allerede har ordets gudstjeneste på dansk? Det bidrager yderligere til at forstærke indtrykket af hokuspokus. Det er ikke, fordi kanon er mere hellig og derfor stadig skal bedes på et helligt sprog. (Dansk er også et helligt sprog – det er det sprog, hvori Helligånden taler til os danskere.) Det er kun, fordi de forandringer og fornyelser, messens kanon skal gennemgå, endnu ikke er tilstrækkeligt modnede i menighedens bevidsthed. Deltagelsen i messen har nemlig hidtil først og fremmest været koncentreret om messens første del, ordets gudstjeneste. Vi er her nået så vidt, at vi allerede er modne til at finde frem til og tage imod de nødvendige fornyelser. Derfor ønsker paven ikke, at vi skal vente med at nyde godt af reformerne, til en tilsvarende modningsproces har fundet sted, hvad angår messens øvrige del. Dette synspunkt kan diskuteres, men efter pavens mening har det flere fordele end ulemper. Skal vi ikke gøre, hvad vi kan, for at vise, at han har ret?

Man kan her yderligere tilføje et nyt argument, der kan tjene til at begrunde dette valg. Når det drejer sig om noget, så livsvigtigt for os, skal vi alle sammen være med til at forberede det og træffe bestemmelser om det. Færdiglavede retter er praktiske, og de fritager os for en masse besvær, men de kommer aldrig til at smage som dem, man selv laver derhjemme. Gennem at vi selv er med til at prøve det nye, får vi lejlighed til ved vore reaktioner at øve en vis indflydelse på den endelige udformning af liturgien. Denne fremgangsmåde forudsætter ganske vist at man gennem en længere periode til stadighed indfører mindre forandringer, og det kan måske virke endnu mere forstyrrende end en radikal omvæltning en gang for alle. Natura non facit saltus, sagde de gamle, naturen gør ingen spring, siger man nutildags. På denne måde undgår den at bryde med det, der er gået

forud. I stedet for at jamre over, at vi er den generation, det er gået ud over, og over at vi skal være prøveklude for liturgiernes fornyere, skal vi så ikke hellere glæde os over, at vi – som Moses i ørkenen – er med til at få det vand til at vælte frem af klippen, hvoraf kommende tiders kristne skal øse Guds liv? Endnu er dette kildevæld lidt grumset, men med tiden vil urenhederne forsvinde, således at det kan rinde lutret og klart til glæde for os og for de generationer, som kommer efter os. Hvorfor nu? Vi er ikke værdige til, at Ånden netop nu besøger Guds folk, men lad os se til, at vi ikke forpasser vor besøgestid. V. Ducloux

■ HVAD TÆNKER »FOLKET«

I et italiensk blad finder vi en artikel med nævnte overskrift. Forfatteren har efter morgenmessen spurgt en del kirkegængere om deres mening om liturgireformen:

En bedstemoder: Nu kan jeg lide messen, men den stående kommunion, – det gør mig træt at skulle stå op.

En tjenestemand: Nu er det lettere for mig at få en af mine arbejdskammerater med, som ikke tror.

En midaldrende herre: Nu til morgen, med bogen i hånden, er vi blevet små klerke.

En pige: Det er første gang jeg har hørt messen, som den er.

En søster: Det forekom mig, at jeg var i katakomberne i de første kristnes tid. I morges har jeg følt Herren nærmest. (Sådan gik det også en københavner.)

En arbejder: Da Jesus vandrede rundt og prædikede, talte han folkets sprog.

En embedsmand: Latinen, som er blevet tilbage, forstyrrer mig, og får mig »til at tabe tråden«.

En moder til 5 børn: Nu ser jeg, at mine børn, også de mindste, er rolige og opmærksomme i kirken.

Billedhuggeren Enzo Assenza: Os interesserer det, som bliver sagt, ikke i hvilket sprog det bliver udtrykt.

E.K.

S.O.S. 47:

Mange kirkelige biblioteker blev flammernes bytte under krigen. Vi vil være med til at bygge dem op. Enhver nok så lille gave kan løse store problemer. Send Deres gave til giro 439 79 Caritas-København. De får altid svar og skattefradragskvitteringer på beløb over 50 kr.

AC må besinde sig på sin plads

I dag er meget i kirken blevet underkastet debat, som man længe holdt for givet. Reform og fornyelse tilstræbes overalt. Dette gælder også det katolske studenter- og akademikerliv, som også her i landet er kommet i brydninger. Den apostolske delegat, ærkebiskop Bruno Heim, har i sin tale til studenterne fornylig påpeget betydningen af, at vi er med i dette fornyelsværk, men samtidig advaret imod visse misforståelser og overdrivelser. Det er jo let nok og såre populært at tale om reform, men sværere at se, hvad der virkelig fortjener navnet og hvad der blot er menneskelige fantasier eller direkte vildeveje. Skal vi finde den rette vej, må vi også i vor reformiver lade os vejlede af kirken.

Skal katolsk studenter- og akademikerliv, og det vil i Danmark konkret sige A.C., fremtidigt yde det rette i kirkens liv, må vi bevidst og alvorligt besinde os på vor plads – ikke i vore egne tanker – men i den Guds plan, der gælder for os i vort særlige kald. Det kan vi bedst gøre ved at studere, hvad akademikere gennem tiderne har betydet for kirkens liv, og hvilken plads det intellektuelle liv indtager der. Vi må også lytte os til, hvad kirkens hyrdeembede i dag har at sige derom. Da der ikke eksisterer noget egentligt samlet dokument, kan vi betragte lidt af hvad nutidens reformpaver, Johannes XXIII og Paul VI i anden forbindelse har haft at sige om katolske akademikere, den gruppe blandt lægfolket, der har det største ansvar af alle, efter de politiske ledere.

I »Pacem in Terris« skriver pave Johannes XXIII til slut et kapitel »Pastorale anvisninger«, der har til hensigt at tilskynde til den konkrete virkeliggørelse af den universelle samfundsfornyelse, som var rundskrivelsens formål. Denne kan jo kun blive en realitet, hvis katolikkerne gør noget reelt for den:

Vi griber lejligheden til endnu en gang at opfordre vore børn til ivrigt at tage del i det offentlige liv og bidrage til den hele menneskeheds vel og deres eget nationale samfunds gagn. Netop de bør, ledet af den kristne tros lys og kærlighed, arbejde på, at samfundets økonomiske, socia-

le, undervisningsmæssige og kulturelle institutioner i stedet for at hindre mennesker i deres udfoldelse tvært imod hjælper dem frem mod det fuldkomne både på det naturlige og det overnaturlige plan.

Den fornyelse, som paven gør os ansvarlige for at virkeliggøre, skal altså ikke blot være en fornyelse i almindelighed, altså blot noget andet end det gamle, det skal være en fornyelse i Kristus. Når livet i samfundet skal reformeres, er det menneskets naturlige og overnaturlige fuldkommengørelse, altså selve det kristne livsmål, der skal være målestokken derfor og intet andet. Kirken tilstræber aldrig et rent profant livsideal eller har et illusorisk rent jordisk paradys som sit endemål, og dette må være enhver socialt og politisk aktiv katolik klart bevidst.

I det følgende gør paven derefter opmærksom på, at faglig kompetence og dygtighed må være en selvfølgelig nødvendighed for enhver lægpostel. Disse rent menneskelige kvaliteter er på den anden side ikke tilstrækkelige, men kun den ene side af den nødvendige udrustning. Hovedfejlen ved den nuværende vestlige »kristne kultur« er netop, at den i så høj grad savner dette at være gennemtrængt af en virkelig kristen ånd. Dette viser sig ikke blot i kulturlivets form udadtil, men medfører selv hos mange katolikker en vis indre spaltning. Disse er nok på en måde fromme og har en god vilje, men de savner evne til at omsætte deres tro i det daglige liv i hverdagen:

Når de kristnes handlesæt så hyppigt stemmer overens med deres tro, beror det også på, at den kristne opdragelse i moral og tros lære har været mangelfuld. Alt for ofte og alt for mange steder sker det, at der ikke er ligevægt mellem den religiøse og verdslige uddannelse; mens man gennemgår et grundigt videnskabeligt studium, nøjes man almindeligvis med en elementær religiøs undervisning. De unge har behov for en omfattende, vedvarende undervisning, der er sådan tilrettelagt, at den religiøse kultivering af deres åndelige liv holder trit med den videnskabelige erkendelse og den stadige fremgang i teknisk kunnen. Endelig er det betydningsfuldt, om de unge lærer, hvor-

dan de skal løse de opgaver, de selv stilles overfor.

Det er tungtvejende ord for alle, men i et ikke-katolsk land som Danmark løber vi naturligvis en endnu større fare end i katolske lande for, at en personlighedsspaltning mellem fromhedsliv og verdslighed, som den pave Johannes påviste, gør sig gældende og bliver et alvorligt problem. Selve det at *bevare* troen vil kræve en voksenskoling, der må holde samme niveau som den profane uddannelse, og dette krav må nødvendigvis være stærkest hos akademikerne. Endnu mere vil det være tilfældet, hvis vi skal gøre os noget håb om at udrette noget i et aktivt *apostolat* som kan bidrage til påny at præge vort lands samfundsliv og kultur med en kristen ånd. Men dette krævede jo netop pave Johannes i »Pacem in Terris«. Der kan derfor ikke være nogen tvivl om A.C.'s ansvar i dette perspektiv. Her skal danske katolske akademikere altid kunne finde det miljø, hvor de kan modtage den fornødne inspiration og konkrete skoling i form af foredrag, studiekredse og personlig kontakt med ligesindede. Formerne kan veksle efter lejlighed og behov, men også en ændrings værdi må måles med de normer for lægapostolat, vi bl.a. finder hos pave Johannes XXIII.

Lægfolket har elementært brug for en stadig uddybet »gejstlig« viden om troen, om katolsk filosofi og teologi, og kirkehistorie og katolsk sociallære og om kristen litteratur. Uden den og uden evnen til ud fra den at kunne se, bedømme og handle ret i mødet med den moderne verdens liv, vil katolikken ikke kunne leve sit liv eller leve op til det ansvar, han specielt som akademiker har for at »instaurare omnia in Christo«.

Men åndsliv kan ikke udelukkende bedømmes efter sin ydre nyttevirkning, dets betydning ligger først og fremmest i de indre værdier, det forlener mennesket med. Jeg vil derfor gengive en tekst, der på en meget smuk måde udtrykker, hvilken værdi en katolik kan finde i en profan videnskab, i dette tilfælde historien. Det er et brudstykke af en tale, kardinal Montini, nu pave Paul VI, 12. maj 1960 holdt ved afsløringen af en marmorbuste af pave Johannes

Som antydet i sidste nummer af Ugebladet er vort hjemlige katolske akademikerliv inde i en brydning. Med denne situation som baggrund og ud fra nogle paveord om akademikerens ansvar redegør cand. mag J. Nybo Rasmussen for sit syn på spørgsmålet.

»Formerne kan veksle efter lejlighed og behov...« (Fra AC lejren på Klitborg.)

XXIII i det berømte ambrosianske bibliotek i Milano. Her havde nemlig den unge Roncalli i sin tid påbegyndt sit store historiske værk om St. Karl Borromæus visitatsrejser, et arbejde, han først fik afsluttet som pave. Herom sagde Montini bl.a.:

»Vi må altså forestille os, at Angelo Guiseppe Roncallis forhold til dette bibliotek ikke var af nogen overfladisk eller sekundær natur, men var så dybt, at det førte til en varig forkærlighed og skabte et blivende indtryk. Her fik hans ånd, der var forberedt af udmærkede naturlige anlæg og den bedste skoling, sin første indførelse i de historiske studier, som baseres på dokumentariske kilder. Den, der beskæftiger sig med sådanne studier, tilegner sig derved visse spekulative evner og moralske dyder, der ikke blot skænker mennesket eller den lærde, men også præsten deres karakteristiske stempel. Når et sådant studium drives alvorligt og samvittighedsfuldt, skænker det ikke blot ånden en god hukommelse og en alsidig dannelse, men også evnen til åndelig selvtugt og orden, øvelse i analyse af kendsgerninger, deres årsager og indbyrdes forhold og endelig egnethed til at danne den syntese, som det moderne menneske netop kalder historie...»

Den, der har lagt mærke til, hvor ofte Den hellige Fader i sine taler har betonet vigtigheden af at give ordet sin oprindelige vidunderlige opgave som samvittighedsfuld bærer af sandheden tilbage, han vil efter min mening ikke tage fejl, når han mener, at en sådan høj menneskelig og kristen visdom kan føres tilbage til

den moralens høje skole, hvis elev også han var, og som har et hjemsted i dette ambrosianske bibliotek.«

(Efter »Johannes XXIII im Zeugnuß seines Nachfolgers Paul VI, Herder 1965, side 76-78.)

Med disse skønne inspirerende ord sagde Montini ikke blot noget væsentligt om Roncalli. Han fremholdt også et billede på, hvad ægte katolsk videnskabelighed er. Han viste på en konkret måde harmonien mellem de naturlige og overnaturlige værdier, en katolik kan hente i sit intellektuelle liv. Han fremhævede sandhedsbegrebets betydning som den evige målestok for alt åndsliv. Han viste, at også den ydmyge søgen efter den tilsyneladende profane sandhed har værdi i Guds øjne, forædler mennesket selv og bereder det til også sin overnaturlige fuldendelse.

Særlig aktuel må man kalde betoningen af ordenes kostbarhed. Her ligger måske det største ansvar, der påhviler en akademiker eller intellektuel, fordi han jo tilhører den samfundsgruppe, der skal inspirere og belære de andre. For sin egen og for deres skyld må han være mere ærlig og samvittighedsfuld i sin benyttelse af ordet end nogen anden.

Som disse brudstykker viser, kan vor tids store reformpaver i høj grad lære os noget om, hvad akademisk ånd er. Deres ord tegner den vej og de idealer, der må være levende i en forening som A.C., og som også danske katolske akademikere må gøre til deres egne, hvis de vil leve op til deres kald og opgave i kirkens liv og fornyelse.

J. Nybo Rasmussen

ACADEMICUM CATHOLICUM

Søndag den 9. maj kl. 20: *Hvilke krav stiller den nye liturgi til kirkerummet?* ved dr. Herbert Muck S.J..

Kirkerummets indretning må være bestemt af dets funktion i liturgien, og den ny liturgi stiller til dels andre krav til kirkerummet end den hidtidige. Herom har H. Muck gjort sig interessante tanker, baseret på en rig erfaring som arkitekt og ansvarlig for kirkernes indretning i Wiens stift. Han anskueliggør dem ved en række lysbilleder. – Mødet arrangeres i samarbejde med Københavns katolske præster. Jagtvej 183 B.

Torsdag eftermiddag den 13. maj – lørdag den 15. maj: *St. bededagslejr på Klitborg.*

Lejren fortsætter det samarbejde, som indledtes ved den økumeniske week-end for nylig, med Københavns kristelige Studenterbevægelse og Eleuterios (baptistiske studenter). Den vil beskæftige sig med nogle hovedpunkter af koncildekretet *De oecumenismo*, som gennemgås under ledelse af pater Roos. Lejren foregår på Klitborg ved Kattegatkysten mellem Nykøbing Sj. og Rørvig. Pris for deltagelse er kr. 25. Halv friplads kan søges. Tilmelding sker til Inga Jensen, Skt. Jakobs Plads 3, Kbh. Ø.

HALVDAGSDAME SØGES
til kontor og ekspedition i butik.

Sankt Ansgars Boghandel
Bredgade 67, København
Tlf. Palæ 4777

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

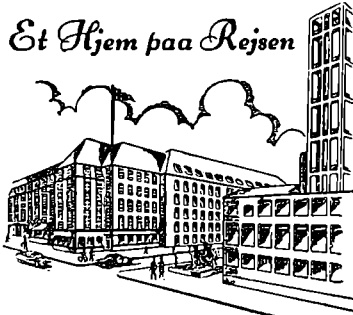
Slagterforretning

Aaboulevarden 47, Aarhus
Tlf. 2 30 27

Sjøreen & Co.

Malerfirma
Aarhus

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Aarhus

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entreprenør - murermester
Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El- og installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør
Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Aarhus

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægersborgvej 17-19, Aarhus

MEJERIET
Jestebro

Aarhus by's førende

TELEFON 2 77 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A
Aarhus
Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- båndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryegade 24, Aarhus. Tlf. 2 00 99
lige ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Aarhus.
Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BLIKKENS LAGER - SMEDE- & MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a . Aarhus

Telefon (061) 68931 . Giro 17117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Aarhus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens

Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg
Tlf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg

Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruerstræde 10, Svendborg
Tlf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen

2021

Skattergade 5-7 . Svendborg
Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Kongelysvej 10-12, Gentofte
Tlf. *GE 7166

Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg
København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

Holbæk

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 . Holbæk

Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

THERMALIND-varmetæppe lindrer mod
smerter fra gigt, ischias og sygdomme som
kræver varme. - Oplysninger hos

JENSEN & OLSEN

Holbæk . Telf. 365

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 3001

Odense

TIL BYEN
FRABYEN
- i byen
smut ind i

Banegårdens Restaurant

vj Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. 1/2

K. K. L. Simonsen's eftf.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

Menneskets værdighed

Gérard Philipe

Anne Philipe: Kort som et Suk.
Spektrum 1964, 115 pp; 16,50 kr.

Hvem af os husker ikke den unge franske skuespiller Gérard Philipe fra filmen og teatret? Men pludselig for et par år siden blev hans strålende karriere afbrudt af en alvorlig sygdom, og få måneder efter døde han. – En aften, da han spadserede i Luxembourgshaven sammen med sin kone Anne, sagde han til hende: »Vi vil prøve på at være fornemme (»élégants«), hvis ulykken en dag skulle komme til os.«

»Kort som et Suk« er et vidnesbyrd om det løfte, Anne Philipe da gav ham. Bogens tone griber os: trods den dybe tragedie bevares den enkle, klassiske stil, der også gengives i den danske oversættelse. Bevidst udelades anekdoter om den berømte skuespiller, her er kun tale om to mennesker, der elsker hinanden, og

som står overfor dødens mysterium. Man kommer uvilkårligt til at tænke på Montaignes ord: »Fordi det var ham, fordi det var mig.«

Overfor dette kærlighedens og dødens mysterium står denne fornemhed: intet oprør, trods sorgen, der ikke støttes af et håb, fordi den, der taler, har ingen tro. Hun har indtrykket af at miste alt, selv kærligheden. Sjældent har nogen bog på en så smuk og loyal måde udtrykt den ensomhed, som mennesket føler, når det overlades til sine egne kræfter.

For hende, der giver dette vidnesbyrd, blev døden: et aldrig mere. Andre ved, at der findes et håb, at Kristus har sejret over døden, og at vor egen død blot er en milepæl på vejen frem mod Gud. Måtte denne bog, der af alle bør modtages med dyb respekt, hjælpe dem til at leve denne tro og dette håb på en sådan måde, at det forplanter sig til andre.

V.H.

Catholica

1964, nr. 4:

Otto Timmermann giver i en artikel et billede af det katolske menighedsliv i Sydslesvig gennem 100 år. Forfatteren fremdrager blandt andet en del herhjemme ukendt stof, og artiklen behandler i øvrigt grundigt katolicismens udvikling og dens problemer i landsdelen.

I »Oikumene« citerer Hans L. Martensen S.J. pavens første rundskrivelse »Ecclesiam suam«, den økumeniske situation omtales, ligesom der er en omtale af Det reformerte Verdensforbunds generalforsamling.

Blandt øvrigt læsestof i bladet kan nævnes foredraget »Hvad er skola-

stik?« ved monsignore, professor, dr. Josef Koch, Jan Pinborg skriver om digte af Cecil Bødker, m.v.

1965, nr. 1:

Hæftet bringer den instruks, der nærmere bestemmer, hvorledes konstitutionen om den hellige liturgi skal forstås i praksis, oversat af Jan Pinborg efter den latinske originaltekst. Ligeledes videregives i dansk oversættelse koncildekretet om samfundets meddelelsesmidler, en oversættelse, der er foranlediget af Katolsk Radio og Fjernsynsforbund.

Under overskriften »Tavsheden og mørket« bringes uddrag af Peter Schindlers igangværende arbejde, bogen »Filip Neri og Roms Reformation«. Med introduktion ved Johannes Landbo finder man to digte af Baudelaire, og i »Oikumene« omtaler pater Hans L. Martensen tiden efter koncilets tredje session, ligesom han herhjemme fra gennemgår pjecen »Kirkens Ja og Nej«.

MARIUS
MP
ETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

Alt i bandager & sygeplejeartikler

Holbæk Materialhandel

Telefon 32

Kaj Andersen

Lev. til Sct. Elisabeth Hospital

F. Fechtenburg & Søn

autoriseret installatør

Tlf. 12 86 00

Hjallesvej 46, Odense

Vil De
hjælpe?

AC ønsker
Deres bidrag
til U-lands-
studerende.
Det eneste, De
behøver, er at
sende dette
kort, som De
klipper ud
og putter i
postkassen.

Klip til bladets kant.

Jeg ønsker at bekoste Valeziano Picardo's studium i

- 3 dage dvs. med kr. 60
- 1 uge dvs. med kr. 140
- 2 uger dvs. med kr. 280
- 3 uger dvs. med kr. 420
- 1 måned dvs. med kr. 593
- Eller med kr. ....

Beløbet vil blive opkrævet i løbet af kort tid gennem postvæsenet.

(Checks modtages gerne.)

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelse og bisættelse ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studivstræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,
København V.
Tlf. Eva 4151

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.

Klampenborg.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

Telefon Minerva *408

EN BANKBOG
åbner alle muligheder
- indsat Deres penge i

LANDMANDSBANKEN

Afsender (Benyt blokbogstaver)

Navn og adresse:

TIL

»U-LANDSSTUDENT«
FOGEDMARKEN 10, 6.
KØBENHAVN N.

Postbesørges
ufrankeret
(Modtageren
betaler
portoen)

99

Reserveret postvæsenet

Økumenisk Maria-debat

Den katolske kirkes syn på Jesu mor er et af de trosanliggender, der på en ofte lige så pinlig som smertelig måde kan opfattes som en slags »afstandsbetegnelse« mellem katolske og protestantiske kristne. Uoverensstemmelserne mellem de forskellige kristne trosretninger er, hvor det drejer sig om Jesu mor, både store og mange, og det tjener intet formål at lægge skjul på dem. Derfor har pave Paul VI udtrykt sin tilfredshed med, at der i Den dominikanske Republik er afholdt en Maria-kongres med international deltagelse, og han har udtalt, at denne romersk-katolske kongres må opfattes som en opfordring til alle kristne om at genoverveje den plads, Jesus selv har givet sin mor, Maria, i den menneskelige forløsnings historie.

Paven gjorde opmærksom på, at mange »adskilte brødre« nærede frygt for, at den katolske Maria-lære betød en forklejning af Kristi forrang som den eneste frelser og midler mellem Gud og mennesker, men at standheden herom var og er, at den katolske kirke fastholder Jesus i kristendommens centrum, samtidig med at den har sine dogmer om og ærbødigst hylder Maria.

Om kongressen erklærede pave Paul, at den »i høj grad bevidner sandheden og skønheden i katolsk tænkning og æresfrygt for Maria«. Kongressen havde den prisværdige hensigt, sagde han, at genbekræfte Maria-læren under de to aspekter, som den katolske kirke anvender til belysning af sin Maria-lære – nemlig det Kristo-centriske og det ecclesiologiske aspekt.

SCT. ANNÆ REJSER 1965 ITALIEN

23. juni - 10. juli: 18 dages togrejse - Rom (Monte Cassino) - Sorrento (Amalfi-Capri) - Firenze.

Pris: kr. 1135,- incl. sovevogn fra København og udflugter.

4. okt. - 21. okt.: 18 dages togrejse - Rom (11 dage) - Firenze (4 dage). Vel-egnet for dem, der ikke tåler sommervarmen, eller som ønsker et roligt tempo.

Pris: kr. 1000,- incl. sovevogn fra København og udflugter.

Begge rejser har katolsk ledelse. Nærmere oplysninger fås hos lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. Telefon Sundby 86.

Pastor d'Auchamps rejser 1965

30. og 31. gruppe udsolgt.

Endnu 15 pladser på:

32. gruppe. Rom-Assisi 5. sept. (kl. 16) - 22. sept. .... 18 dage kr. 1000

Program: E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18. Øbro 4642 x (bedst kl. 18-20).

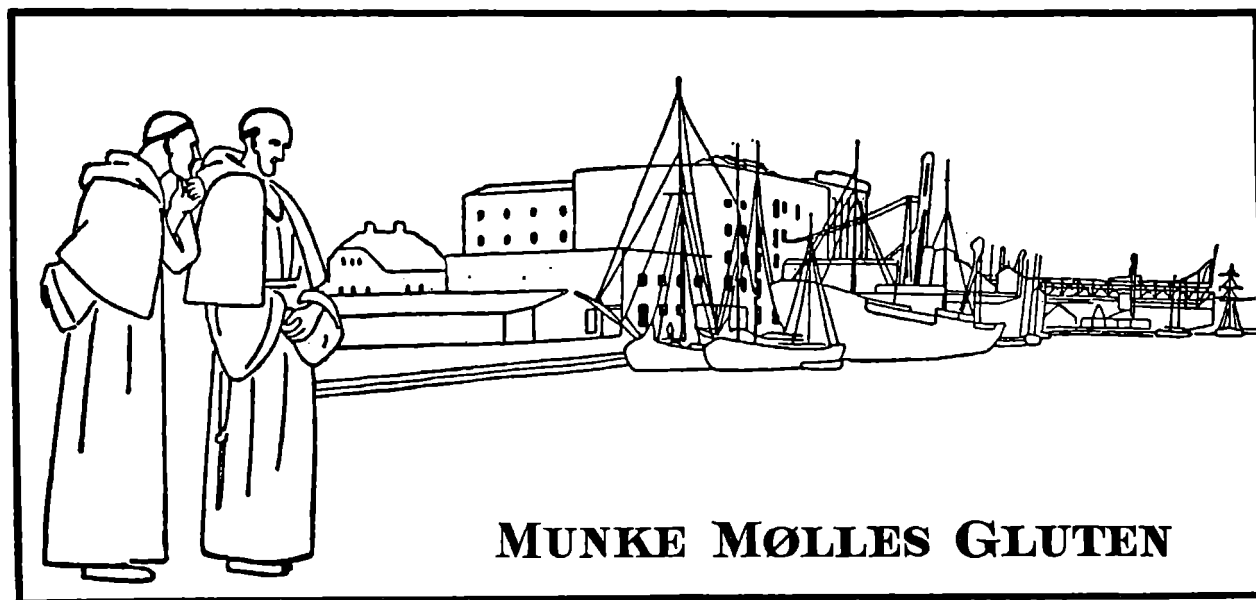

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt
stearinlys og vokslys
af enhver art

ASP-HOLMBLAD
STEARINLYSFABRIKER
København

MUNKE MØLLES GLUTEN

„491”

Mødet med Vilgot Sjöman's meget omdiskuterede film »491« er rædselsvækkende. Rædselsvækkende fordi man i den bliver konfronteret med en virkelighed, hvis eksistens man helst vil overse – vil skubbe fra sig for ikke at ødelægge velfærdssamfundets sløvende idyl.

»Da kom Peter hen og sagde til ham: 'Herre! hvor ofte skal jeg tilgive min broder, når han forsynder sig imod mig? Er syv gange nok? Jesus siger til ham: 'Jeg siger dig: ikke syv gange, men halvfjerdsindstyve gange syv gange.'« (Mat. 18, 21-22). Det er dette bibelcitater, der ligger til grund for filmens titel, idet $70 \times 7 = 490$, men hvordan skal man forholde sig overfor en broder, hvis forsyndersers sum er ud over 490, altså $490 + 1 = 491$, med andre ord er ud over tilgivelsens talmæssigt normerede grænse?

»491« er nemlig en film om ungdommens destruktive og asociale væsen i sin yderste konsekvens stillet op mod en idealists håbløse og frugtesløse stræben. Velfærdssamfundet – i filmen repræsenteret af den idealistiske socialrådgiver Krister og inspektør for ungdomsforsorgen – udfører med seks unge lovovertrædere som forsøgsdyr en social-psykologisk undersøgelse. Det tillidsfulde forhold mellem samfundets repræsentanter og de unge, der er en nødvendig forudsætning for undersøgelsens positive udfald, nedbrydes ret hurtigt, dels fordi idealisten Kristen ikke er i stand til fuldt ud at dele de unges tilværelse, men føler sig flere gange for »fin«, dels fordi inspektøren blotter sine egne svagheder. Han er nemlig selv homoseksuel og udnytter to af drengene i denne henseende. På denne baggrund reagerer de unge selv mod hele eksperimentet og mod samfundet som sådan, og med Nisse – den mest reflekterende af de unge – i spidsen fører de med næsten logisk stringens handlingen frem til sin afsluttende katastrofe.

Vilgot Sjöman har med »491« skabt en social-realistisk problemfilm, der både i samfundsmæssig og kunstnerisk henseende er velunderbygget. Thi ingen kan nægte, at i

Ugens tv og radio (9. - 15. maj)

SØNDAG	21.50	tv	Reportage fra Lourdes. Tekst: Sven Stolpe.
	22.15	P1	Beethoven som kirkelig komponist. 5. Missa solemnis.
MANDAG	20.00	P1	Hvordan danskerne ser på Tyskland.
	TIRSDAG	17.30	tv
ONSDAG	20.15	P1	Herregud, vi skal jo leve. Radiospil af Jan Locher.
	21.25	tv	Erasmus af Rotterdam. Film.
	22.15	P3	Mikrofonvagten. Nyt dagligt program.
TORS DAG	16.30	P1	Med spejderne til søs. Reportage.
FREDAG	22.15	P1	Kulturmagasinet.
LØRDAG	16.00	tv	Se hvad I vil. Teenagerprogram.
	18.15	tv	Toksvig i Eurovision fra Frankrig. Huleekspedition.
	22.00	tv	Reportagen fra Frankrig fortsat.

mange storbyer – ja i hele det moderne industrialiserede samfund – er ungdommens asociale og anomale adfærd et af de mest presserende problemer. Ordet ungdomskriminalitet ligger én lige på læben, men Sjömans film viser med al tydelighed, at så let kan dommen nu engang ikke fældes, og heri ligger filmens kunstneriske rygdækning. I filmen lever man sig nemlig ind i denne ungdoms særlige psyke, og man fornemmer tydeligt, at bag disse unges desillusionerede, hadefulde og destruktive ydre findes et følsomt sind, der reagerer skarpt mod det uægte, det forlorne og det forstillede hos deres foresatte, men deres reaktion former sig som en hævn, og selv i denne hævngrerrige atmosfære erkender de, at hævnens pris må de selv betale dyrt.

Sjömans film former sig som *et fortvivlelsens skrig* fra en tilværelsesform, som de fleste af os ikke kender. En tilværelse hvor springkniven, prostitution, druk, homoseksualitet, rov og tyveri er dagens vigtigste ingredienser. Konfrontationen med denne tilværelsesform er filmens egentlige værdi, fordi man efter at have set filmen, er en uhyggelig og ubehagelig erfaring rigere, men en erfaring om en virkelighed, der findes i vort eget samfund, og som vi må se i øjnene, før vi kan løse de problemer, som knytter sig til den.

bej.

Originaltitel: »491«
Instruktør: Vilgot Sjöman
Forbudt for børn

»Er syv gange nok?«

Bispe-
vielsens
liturgi

Biskoppen-
som koncilet
tegner ham

Biskop
Martensen
om foråret
i kirken

Pavens
1. - maj
budskab
til verden

katolsk

14. MAJ 1965
113. ÅRGANG

uge 20

blad

Når biskop Theodor Suhr på søndag vier pater Hans Martensen til biskop, er en ny hyrde rede til at bestige Ansgars stol. Dette nummer indeholder en række betragtninger over bispevielsen og bispeembedet i lys af koncilets konstitution om kirken. Billedet forestiller en Ansgarsstatue skabt af Bernd Notke.

Paovens maj-appel

Paul VI har udsendt sin anden rundskrivelse. Den handler om den truende verdenssituation.

Den truende udvikling i den internationale situation har foranlediget pave Paul VI til at udsende en ny rundskrivelse, hvori der opfordres til bøn for verdensfreden. Rundskrivelsen bærer navnet *Mense Maio* og blev offentliggjort i *Osservatore Romano* den 1. maj. Det er pavens hensigt, at der i alle bispedømmer og sogne indenfor den katolske kirke verden over skal afholdes særlige gudstjenester for den truende verdensfred. Paven skriver direkte: Vi har alvorlige grunde til at mene, at situationen er særdeles alvorlig, og at det derfor er mere nødvendigt end nogensinde at opfordre hele det kristne folk til fælles bøn.

En usædvanlig alvorlig stund...

I indledningen til den nye rundskrivelse, der er pave Pauls anden højtidelige henvendelse til hele kirken efter rundskrivelsen *Ecclesiam Suam* i august sidste år, skriver paven: »Vore forgængere har haft for skik at henvende sig til de kristne med en henstilling om offentlige forbønner hver gang kirkens situation krævede det, eller en særlig fare truende verden. Vi føler os i år foranlediget til at rette en sådan appel til hele den kristne verden. Når Vi ser, hvad kirken trænger til i dag og betragter fredens vilkår i verden af i dag, har Vi alvorlige grunde til at mene, at situationen er særdeles alvorlig, og at det derfor er mere nødvendigt end nogensinde at opfordre hele det kristne folk til fælles bøn.«

For kirken i denne konciltid...

Paven fortsætter: »Det første motiv til at mene dette vedrører den historiske time kirken gennemlever i denne konciltid. Det er en begivenhed af stor betydning, som stiller kirken overfor det umådelige problem, der hedder fornyelse. Kirkens fremtid og mange menneskers skæbne vil være afhængig af, om denne fornyelse lykkes. Det er Guds time, der slår for kirken og for verden. Selv om meget af arbejdet er lykkeligt overstået, står der tunge opgaver tilbage og venter på den næste samling, der vil komme til at afslutte koncilets arbejde. Derefter melder sig den lige så vigtige fase, der hedder koncilbestemmelsernes gennem-

førelse. Denne opgave vil kræve en fælles anstrengelse af præsteskab og lægfolk for at få den sæd, der er blevet sået under koncilet til at modnes. Hvad dette angår sætter Vi vor lid til hende, som vi under sidste koncilsamling proklamerede som Kirkens Moder, og som vil nedbede Guds lys og velsignelse over den store anstrengelse, der venter os. Siden koncilets åbning har hun vist os sin kærlige bistand, og hun vil ikke høre op med at sende sin hjælp indtil koncilet er forbi.«

For verdensfreden i den nuværende internationale situation...

Paven går derefter over til at behandle rundskrivelsens hovedemne og fortsætter:

»Det andet motiv til vor opfordring til bøn ligger i den internationale situation, der er mere usikker og mørk end nogensinde på grund af de nye farer, der truer freden i verden. Man kunne fristes til at sige, at den tragiske oplevelse med de to konflikter, der har kastet deres blodige skygge over den første halvdel af vort århundrede, ikke har lært nogen noget som helst. Vi er vidne til en forfærdende tilskærpelse af modsætninger mellem folkene i visse dele af verden. Vi ser, hvorledes man på ny griber til våbenmagt og ikke til forhandling for at løse stridigheder parterne imellem. På denne måde udsættes hele landes befolkninger for usigelige lidelser i kølvandet af oprør, guerillakrig og militæraktioner. Disse vokser i omfang og voldsomhed og er i stand til hvert øjeblik at kunne frembringe gnisten, der ville tænde en ny og forfærdende eksplosion.

Stillet overfor disse farer, der truer det internationale liv og i bevidstheden om Vore pligter som øverste hyrde indenfor kirken, føler Vi os foranlediget til at give udtryk for Vor uro og den frygt, der knuger os, når Vi ser, hvordan stridighederne udvikler sig til blodige konflikter.

Vi henstiller derfor på det alvorligste til alle, der bærer ansvar for det offentlige liv om ikke at overhøre den enige menneskeheds krav om fred. De bør gøre alt, hvad der står i deres magt for at frelse den truende fred. De bør fortsætte bestræbelserne på at føre samtaler og forhandlinger på alle

trin og på alle tidspunkter for at standse den farlige magtanvendelse med alle dens sørgelige følger på det materielle, åndelige og moralske plan.

Man lader hånt om respekten for menneskelivet

Paven uddyber i den sidste del af rundskrivelsen disse følger af magtanvendelse i stedet for forhandling. Han skriver:

»Desværre må Vi på nuværende tidspunkt med bitterhed konstatere, at man meget ofte glemmer respekten for menneskelivets hellige og urørlige karakter. Man tager fremgangsmåder i brug, der er i åbenbar modstrid med civiliserede landes moralske følelse og tradition. Hvad dette angår kan Vi ikke lade være med at hæve Vor røst til forsvar for den menneskelige værdighed og den kristne civilisation og beklage disse guerilla- og terrorhandlinger, henrettelser af gidsler, og repressalier mod en forsvarsløs befolkning. Det er altsammen handlinger, der markerer et tilbageskridt for retfærdighed og menneskelighed, og som ikke kan andet end at forstærke hadet mellem de stridende parter. Man lukker på denne måde de veje, der ellers endnu ville stå åbne for forhandling, eller man vanskeliggør i det mindste disse forhandlinger, der ført i oprigtighed og loyalitet ville kunne føre til en fornuftig overenskomst.

Freden er en Guds gave

Paven slutter sin rundskrivelse med at gøre opmærksom på, at freden ikke blot er afhængig af menneskelig forhandlingsvilje, men også er en Guds gave: »Den vil først kunne råde, når vi mennesker har gjort os fortjent til det, og da vil den blive os givet af den Almægtige, der holder ikke blot menneskenes hjerter i sine hænder, men også folkenes skæbne. Vi vil derfor søge dette højeste gode, som freden er, gennem vor bøn. Vi vil bede med udholdenhed og i årvågenhed, som kirken har gjort det fra de første tider og ved på særlig måde at tage vor tilflugt til den forbøn og beskyttelse, som Jomfru Maria, Fredens Dronning giver os.«

Paven giver derefter udtryk for sit ønske om, at der i alle bispedømmer og sogne verden over må blive afholdt særlige gudstjenester i hele maj måned for denne sag og slutter med at citere Bibelen: »Bed og I skal få – bank på og man skal lukke op for jer.« (Mattæus 7,7).

Læs endvidere på side 17 om
Vatikanets fredsaktivitet.

Katolsk pressekon- gres i New York

Autoritet, frihed og sandhed
i ny belysning

Frihed og sandhed er nøgleordene for den 7. verdenskongres for katolsk presse, der begynder i New York den 18. maj. Det er første gang, USA skal være vært for et så stort antal katolske bladudgivere og redaktører. Man venter således, at omkring 700 vil deltage. Fra Danmark kommer redaktør *Helge Kristensen* som repræsentant for Katolsk Pressetjeneste og Katolsk Ugeblad.

Det berømte Waldorf-Astoria Hotel i New York kommer til at danne rammen om kongressen, der som allerede nævnt er den 7. i rækken af katolske pressemøder på internationalt plan. De foregående kongresser er alle holdt i Europa: i 1930 i Bruxelles, i 1936 og 1950 i Rom, i 1954 i Paris, i 1957 i Wien og i 1960 i Santander, Spanien.

Kongressens tema går igen i emner som »Frihed på det politiske område«, »Frihed i den skabende kunst«, »Pressefriheden«, »Forholdet mellem frihed og autoritet« (et emne der også behandles i det kommende nummer af Ugebladet), »Frihed og borgerlige rettigheder« og »Frihed og international orden«.

Blandt talerne bør nævnes »L'Observatore Romano«s chefredaktør, *Raimondo Manzini*, biskop *Ernest J. Primeau*, Manchester, New Hampshire, pater *Robert Tucci S.J.* fra Civiltà Cattolica, Rom, rabbi *Arthur Gilbert*, der har en ledende position i samarbejdet mellem jøder og kristne, *Roy Wilkens*, der er generalsekretær i den nationale forening for de farvedes velfærd, *Robert Fergusson*, som er vicedirektør for det store Columbia Filmselskab, skuespilleren *Charlton Heston* (der spillede Moses i de Millefilmene »De ti bud«), ærkebiskop *Lawrence J. Shehan*, som er formand for Katolsk Pressetjeneste i USA, N.C.W.C. News Service, New Yorks borgmester, *Robert Wagner*, ærkebiskoppen af New York, kardinal *Spellman* og F.N.'s generalsekretær *U Thant*. Det er endnu uvidst, om præsident *Lyndon B. Johnson* er i stand til at komme til stede.

Et af formålene med kongressen er at skabe den praktiske basis for virkeliggørelsen af den ånd, der udgår fra det andet Vatikankoncil, og udbredelse af de nye tanker i »aggiornamento«ens tidsalder.

Pater Martensens bispervielse

Biskop Suhr konsekrerer, assisteret af biskopperne Gran og Verschuren

Søndag den 16. maj kl. 15.00 indvier biskop Theodor Suhr i Sankt Knud Lavards Kirke i Lyngby sin efterfølger som biskop af København, pater Hans L. Martensen S.J. – assisteret af biskop John Willem Gran, Oslo, og hjælpebiskop Paul Verschuren, Helsinki.

Den apostoliske delegat for Skandinavien, ærkebiskop Bruno B. Heim prædiker, og ceremonimester bliver pater Iso Zuber, Engelberg.

Der synges følgende: Katolsk Salmebog nr. 299 »Du som går ud fra den levende Gud« (Den danske Salmebog nr. 248); nr. 181 Litani til Allehelgen; nr. 159 Veni Creator Spiritus; nr. 456 »Store Gud vi lover dig«; nr. 476 »Lover den Herre« (Den danske Salmebog nr. 2).

Hele bispevielsen, der varer 2 timer, transmitteres af både radio og fjernsyn. Der kræves adgangskort for at få adgang til kirken, og man anmodes om at være på plads i kirken kl. 14.45.

HVAD SKER DER VED BISPEVIELSEN?

Vær hyrder for
Guds hjord hos
jer, ikke af tvang,
men af fri vilje,
efter Guds sind,
ikke for skamme-
lig vindings skyld,
men med villigt
hjerter; heller ikke
som strenge herrer
over menighederne,
men som forbille-
der for hjorden.

Peters 1. brev, 2-3

Bispevielsen er ikke noget selvstændigt sakramente, men det øverste trin af præstevielsens sakramente, hvorved de sakramentale fuldmagters fylde overdrages, især fuldmagten til at meddele de sakramentale vielser (for eksempel firmelse, præstevielse). Bispevielsen er en sakramental handling, dvs. den bevirker det, som den betegner. Selve bispeembedet overdrages ved håndspålgelsen, som allerede er bevidnet i Det nye Testamente (2. Tim. 1,6).

Det andet Vatikankoncil beskriver i sin kirkekonstitution den stilling, som biskopperne indtager i hele Kirkens organisme, og den tjeneste, som de i kraft af deres vielse er kaldet til. »I biskopperne, som bistås af præsterne, er Vor Herre Jesus Kristus, Ypperstepræsten, nærværende midt iblandt de troende. Siddende ved Faderens højre er han ikke fjern fra sine biskoppers forsamling, men forkynder især ved deres ophøjede tjeneste Guds ord for alle folk og meddeler uafslædig de troende troens sakramente. Gennem deres faderlige embede følger Han i kraft af en overnaturlig genfødsel nye lemmer til sit legeme. Gennem deres visdom og omhu leder og styrer Han Den nye Pagts folk på dets vandring mod den evige salighed. Disse hyrder, som er udvalgt til at vogte Herrens hjord, er Kristi tjenere og husholdere over Guds hemmeligheder. Det er til dem, at vidnesbyrdet om Guds nådes evangelium, åndens og retfærdighedens tjeneste i herlighed er blevet betroet.

For at kunne varetage disse opgaver har Kristus udstyret apostlene med rigelige gaver ved at meddele dem Helligånden på en ganske særlig måde. Disse selv overdrog ved håndspålgelsen deres hjælpere den samme åndelige gave, som ved bispevielsen er blevet givet videre og kommet til os. Den hellige Synode lærer, at i bispevielsen overdrages præstedømmets fylde. I Kirkens liturgiske sprog og de hellige fædres ord kaldes den derfor også »det højeste præstedømme«, »indbegrebet af den hellige tjeneste«. Bispevielsen overdra-

ger sammen med helliggørelsens embede også lærens og ledelsens embeder, som ifølge deres natur dog kun kan udøves i hierarkisk fællesskab med bispekollegiets hoved og lemmer. På grund af den overlevering, som især kommer til udtryk i de liturgiske riter og den østlige og vestlige kirkes sædvaner, er det tydeligt, at Helligåndens nåde ved håndspålgelsen og de sakramentale ord overdrages således og det hellige kendetegn indprentes således, at biskopperne på en fremragende og synlig måde står i selve Kristi sted, Han som er lærer, hyrde og præst, og at de handler på Hans vegne. Det er biskoppernes opgave ved vielsens sakramente at optage nye udvalgte medlemmer i bispekollegiet.« (nr. 21).

Det nuværende »Pontificale Romanum«s bispevielse er sammensat af gammelromerske og galliske bestanddele, som til og med højmiddelalderen var suppleret med forskellige dele. Den gamle romerske ordning havde følgende form: den af sin kirkes klerus og folk valgte kandidat drager, ledsaget af nogle præster, til Rom. Der undersøgte paven hans rettroenhed og hans livsvandel, bispekandidaten aflagde derefter troskabseden. Den næste dag blev han bispeviet i messen ved håndspålgelsen og to bønner; den anden af disse bønner var vielsespræfationen. Senere tilføjelser er pålæggelsen af evangeliebogen (symbol på Guds nærværelse), som allerede er bevidnet omkring 380 i Syrien og også bruges i Rom i det 8.-9. århundrede. Gallikanske kilder fra samme tid kender allerede salvelsen af bispekandidatens hoved; overrækkelsen af stav og ring beretter Isidor af Sevilla (†636) om. Siden det 12. århundrede kender man også overrækkelsen af mitraen. Hele bispevielsen afsluttes ved overtagelsen af det biskoppelige embede ved tronbestigelsen (siden det 10. århundrede).

Den nuværende bispevielse, som er beskrevet i »Pontificale Romanum«, er udformet efter præsteviel-

sens mønster. Som præstevielsen foregår også bispevielsen under en messe. Som tegn på, at bispekandidaten ved bispevielsen bliver optaget i selve bispekollegiet, kræves der, at flere biskopper deltager i selve den sakramentale handling. Selve håndspåleggelsen blev tidligere foretaget af tre biskopper. Den nye konstitution om liturgien bestemmer derimod, at alle tilstedeværende biskopper kan tage del i håndspåleggelsen. Samme steds (nr. 76) siges der endvidere, at bispevielsens tekster og riter skal revideres. Men denne revision turde næppe være færdigbehandlet til vor egen bispevielse. I samme konstitution gives der også lov til at anvende modersmålet ved biskoppens formaningstaler i den hellige handling.

Hvis vi holder os til den gamle, endnu ikke reviderede liturgi, sker de to handlinger (eksamen, troskabsed og selve ordinationen), som tidligere var fordelt over to dage, nu i samme gudstjeneste. Som præstevielsen be-

står bispevielsen af et præludium og to adskilte dele. Præludium: en af de assisterende biskopper spørger bispekandidaten, om han har den pavelige udnævnelse. Denne bliver læst op. Derefter aflægger bispekandidaten troskabseden. Præludiet afsluttes med den såkaldte »examen«, hvor der stilles forskellige spørgsmål, som kandidaten svarer på.

Efter præludiet begynder messen. Efter gradualet har vi den første del af vielsen. Den består af 6 dele:

1) den konsekrerende biskop siger den korte formaning: »Episcopum oportet iudicare...« 2) opfordringen til bønner og Allehelgenslitaniet 3) evangeliebogen lægges på kandidats hoved og skulder; derefter kommer (alle tilstedeværende biskoppers!) håndspåleggelse, medens kun de konsekrerende biskopper siger: »Accipe Spiritum Sanctum«. 4) Derefter kommer bønner »Propitiare« og den egentlige vielsespræfation: »Vere dignum .. honor omnium dignitatum«. Denne præfation bliver afbrudt af »Veni creator« og salvelsen af hove-

det. Derefter fortsættes præfationen med ordene »Hoc, Domine, copiose« etc. 5) Derefter salves bispens hænder 6) den første del afsluttes med overrækkelsen af bispestaven, bisperingen og evangeliebogen.

Derefter fortsættes messen med offertorium og nu følger bispevielsens anden del. Den består 1) af koncelebration, hvori den nyviede bisp og den konsekrerende biskop deltager. Efter messens afslutning (dvs. efter den konsekrerende biskops velsignelse) sættes 2) mitraen på den nye biskops hoved og handskerne overrækkes ham. 3) Hele bispevielsen afsluttes med den nyviede biskops intronisation, idet han placeres på den trone, som den konsekrerende biskop har siddet på. Gudstjenesten afsluttes med »Te Deum« og den nye biskops velsignelse.

Til slut takker den nye biskop sin konsekkrator for vielsen, idet han tre gange i stadig stigende tone ønsker ham: (Måtte du leve) i mange år. Ad multos annos!

H. Roos S.J.

Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befaleet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende.
Mat. 28,19-20.

BISKOPPEN

SOM LEDER AF GUDS FOLK

I det første nummer af det nye internationale teologiske tidsskrift CONCILIUM forekom en artikel af den tyske, katolske teolog, Joseph Ratzinger, professor i dogmatik ved universitetet i Münster. Artiklens emne var bispekollegiet. Forfatteren behandler i artiklen ikke blot dette vigtige tema, nemlig at det er i fællesskab, at biskopperne har del i Kirkens fulde autoritet. Professor Ratzingers specielle fortjeneste ligger i at have påpeget nogle vigtige konsekvenser af denne lære, hvad angår Kirkens praktiske liv. Hans udfordrende tanker om forholdet mellem biskop og lægfolk kan måske interessere Katolsk Ugeblads læsere. I den følgende artikel forsøger pater Hugo Tasch O.S.B. fra Sankt Knuds Kloster i Trørød at give et resumé af de ledende tanker i Ratzingers CONCILIUM-artikel.

Nyere bibelske studier over apostolens stilling har vist, hvilken afgørende plads symbolikken spiller på dette område. Tallet 12 forekommer således ofte både i Det gamle og i Det nye Testamente. Dette er ikke noget tilfældigt. Det har, som det of-

te er tilfældet i antik litteratur, en ganske bestemt betydning. Vor Herre Jesus Kristus udvalgte 12 mænd som særlige missionærer for sit evangelium. At Han netop udvalgte 12 og ikke noget andet tal, mindede den troende jøde om en bestemt historisk

kendsgerning: Israels 12 stammer. Guds udvalgte folk var oprindeligt opdelt i 12 familier eller klaner, og deres kommende triumf ved »tidernes ende« (det messianske kongedømme) skulle en dag opfylde alle fortidens længsler. Derfor var dét at tale om de 12 stammer for en israelit ensbetydende med at tale om alle menneskers forening i Kristus.

Symbolikken i tallet 12 stod ifølge Bibelens rige og stofmættede sprog for selve Herrens dag i al sin fylde, dagen med det store himmelske festmåltid for hele menneskeslægten. Det var et »fuldendt« tal.

Men dette fører os til en meget vigtig idé, hvad angår de 12 apostle. Deres funktion som gruppe i urkirken var ikke først og fremmest at prædike ordet eller at omvende fol-

Allerede det gamle Israel bliver under sin vandring i ørkenen kaldt Guds kirke.

Koncilkonstitutionen om Kirken, kap. 2.

På samme måde bliver det nye Israel som i denne tid vandrer i længsel efter den kommende stad, den som bliver stående, kaldt Kristi kirke. Koncilkonstitutionen om Kirken, kap. 2.

keslagene, men helt enkelt at være et symbol. I deres *totalitet* som »De tolv« repræsenterede de Guds udvalgte folk – Det nye Testaments 12 stammer. Det vil sige, at de repræsenterede hele verden. Apostlene havde ligesom de første biskopper i øvrigt først og fremmest fået det kald af Kristus at bringe vidnesbyrd om, at Guds rige var kommet, og at Kristi opstandelse på en endegyldig måde havde grundlagt det.

Guds rige var kommet. Hvad betød det? At alle mennesker nu var kaldet til at træde ind i det nye fællesskab. Oversat til bibelsk sprogbrug betød det, at de 12 stammer var blevet endegyldigt samlet til ét. Apostlene var først og fremmest tegnet på de sidste tiders gennembrud. Deres kald viste hen til den ene kendsgerning: at alle mennesker er knyttet sammen med et nyt bånd, og dette bånd er Kristus, den nye Adam.

Da Judas faldt fra og forråbte Herren blev det derfor nødvendigt meget snart derefter at skride til valget af en efterfølger, der kunne tage hans plads. »De tolv« måtte forblive en enhed. Det var i deres enhed og helhed, at de havde betydning for Kirkens liv. Sammen og kun sammen var de symboler på og forkyndere af det nye samfund af troende kristne. Sammen repræsenterede de Kirken – det vil sige Guds døbt folk.

Den næste historiske kendsgerning, vi nu kommer til, er følgende: Biskopperne, der var blevet indviet ved »De tolv«s håndspålæggelse, tog ligeledes kaldet op med at være tegn på det messianske kongedømme. Også de var kaldet af Gud, ikke blot til at

prædike evangeliet og være hyrder for menigheden, men tillige (og måske mere grundlæggende) til netop ved deres indbyrdes enhed at forkynde, at de sidste tider var kommet, og at Adams børn var kaldet til en ny enhed i verdens frelser. Selvfølgelig måtte tallet 12 nu forsvinde for at give plads for en ekspanderende kristendom. Nye biskopper blev udnævnt i de nyligt dannede kristne samfund, og episkopatet voksede i antal. Men bag ved dette forstærkede nærvær i verden lå den realitet, der var grundlaget for det hele: At blive biskop i Kirken var det samme som at blive optaget i *bispekollegiet*. Det var *kollegiet*, der var afgørende. Det var kun, hvis en biskop var forenet i sind og hjerte med sine kolleger, at han kunne siges fuldt ud at være et tegn på de sidste tider. At være biskop ville sige at repræsentere hele Guds folk.

En biskop repræsenterer lægfolket. Ved sin enhed med hele bispekollegiet er biskoppen et helligt tegn på hele Kirken. En mere konkret måde at udtrykke dette på ville være at sige, at en biskops rolle er at handle som en broder overfor sine medkristne. Det er denne broderskabsrolle, der på så udtryksfuld måde kommer til syne under studiet af kirkefædrene fra det andet og det tredje århundrede. Ignatius', Clements og Polycarps breve minder os om, at episkopatet er det sakramentale udtryk for læren om alle troendes broderskab. I Kristus er vi alle brødre. Bispekollegiet minder netop ved sit fællesskab om, at alle kristne, biskopper, præster og lægfolk tilsammen udgør ét åndeligt broderskab.

Det er interessant at lægge mærke til, at der på de sidste samlinger af Vatikankonciliet har været lagt særlig vægt på bispeembedets værdighed og centrale stilling. Det er naturligvis forfriskende, at begrebet pavens primat til syvende og sidst er blevet afbalanceret med den noget glemte lære om kollegialiteten. Det første Vatikankoncil er endelig blevet kompletteret af det andet Vatikankoncil, siger man. Men der er en hel del uro mellem moderne teologer, både katolske og protestantiske, som føler, at bispekollegialiteten har fået en alt for fremtrædende plads. Det er for eksempel blevet sagt, at visse retninger på konciliet synes at gøre »små paver« ud af biskopperne rundt om i verden og således forøger afstanden mellem den individuelle biskop og hans folk. Og faktisk kan det ikke nægtes, at man i mange af koncilets diskussioner koncentrerede al opmærksomhed om at klargøre forholdet mellem paven og biskopperne. Derimod brugte man meget lidt tid på at skitsere en teologi om biskoppens forhold til sit folk. Man vil derfor uden vanskelighed kunne hævde, at det andet Vatikankoncil har været domineret af en biskop-pave-mentalitet og følgelig indirekte har medvirket til en yderligere spredning af klerikalisme indenfor Kirken. Som nogle protestantiske kritikere siger, er det lykkedes det første Vatikankoncil at skille paven fra de andre biskopper og det andet Vatikankoncil at skille bispekollegiet fra deres præster og lægfolk. Men professor Ratzinger påpeger klogt, at teologien om Kirken langt fra er fuldt udviklet, som den foreligger i dag. Det er først i de kommende år, at man kan

»At blive biskop i Kirken var det samme som at blive optaget i bispekollegiet. Det var kollegiet, der var afgørende. Det var kun, hvis en biskop var forenet i sind og hjerte med sine kolleger, at han kunne siges fuldt ud at være et tegn på de sidste tider. At være biskop ville sige at repræsentere hele Guds folk.«

vente udviklet et vel afrundet billede af Kirken. Billedet af Kirken bør kaste et selvstændigt lys over enheden indenfor det enkelte bispedømmes struktur: Biskoppen er en broder overfor sit folk, som han er en broder overfor sine bispekolleger.

Selvom den teologiske debat således indtil nu har givet bispeembedet en mere fremskudt plads, indebærer dette dog ikke nogen splittelse mellem bispedømmets hyrde og hans hjord. Det er snarere omvendt. Som nævnt ovenfor er det netop i biskoppens broderlige forhold til verdensepiskopatet, at vi har set et helligt symbol (sakramente) på hver enkelt biskops broderlige enhed med det kristne folk, der er givet i hans varetægt. Kollegialitet er en doktrin, der betegner alle troendes broderskab.

Dette rejser visse praktiske spørgsmål. Først og fremmest hvad man skal sige om aktiviteten bispedømmerne imellem. Det er klart, at kollegialiteten kræver en varm og åbenhjertet forbindelse biskopperne indbyrdes. Et hvilket som helst bispedømme, der ville tendere henimod at nægte en sådan dialog mellem bispedømmerne, ville fordømme sig selv. Betydningen af regionale bispekonferencer er blevet højt og lydeligt proklameret i de seneste koncildekretter. En sådan dialog, der strækker sig over et afgrænset geografisk territorium, kan medvirke til at klare mange pastorale opgaver, eftersom et bispedømme nemt kan tage ved lære af et andet. Det er kun ved hjælp af udveksling, at fremtidens kirke vil kunne reformere sig selv. En ghetto-

mentalitet eller en nationalistisk stolthed vil ikke være til megen hjælp her.

Men for det andet er der endnu en idé, der vokser ud af tanken om kollegialitet, nemlig at et bispedømme i Kirken er en kirke (eller bedre: *Kirken*). Det er en realitet i sig selv, der først og fremmest består af én familie af troende kristne, ét Guds folk. På samme måde som alle verdens biskopper går ind i en enhed, et legeme eller et broderskab, på samme måde udgør alle medlemmer af et bispedømme tilsammen ét legeme i Kristus. Den lokale biskop er ikke et monarkisk overhoved, men i kraft af sin indlemmelse i nådens liv en broder til alle de troende. Det er selvfølgelig sandt, at biskoppens officielle rang placerer ham over præsteskrabet og lægfolket, der samles om ham. Men dybere set er hans rolle som biskop (det vil sige som medlem af et kollegium) at bære vidnesbyrd om enheden indenfor Kirken. Som døbt kristen er han knyttet til sit folk som medkristen. Men netop som indviet biskop er han knyttet til sit folk med samme intime bånd, som han er knyttet til resten af hierarkiet.

Hvad fremtidige teologer vil forklare os er, at en biskops fundamentale rolle er at stå som et udtryk for alle de troendes præstedømme.

Det er imidlertid muligt at gå mere i dybden med sagen. Ved at henviser til læren om eukaristien kommer vi til at se episkopatet i et videre og mere åndeligt perspektiv.

Nye fremskridt i teologien om sakramenterne og den stadig fortsatte

fornyelse af gudstjenesten viser hvilken forvandling, der er ved at ske i vore dage. Det moderne menneske reagerer imod en svunden tids individualistiske fromhed. Alle retninger i katolsk spiritualitet peger frem mod en genoptagelse af fællesskabsfølelsen indenfor Kirken. Hvad den eukaristiske fromhed angår, stiller vi os for eksempel ikke længere tilfreds med at se sakramentet som sjælens private oplevelse af Gud. Videre horisonter er blevet åbnet for os, og vi betragter den eukaristiske gudstjeneste som de kristnes fællesskab med hinanden verden over. I dette fællesskab, der både er socialt og helligt, får vi del i Kristi guddommelige liv, og vi bliver på lignende måde mere ét med hinanden. I denne fejring af messen er alle troende brødre i Jesus Kristus. At modtage kommunionen er at modtage hele Kirken. Det er derfor, at den eukaristiske Kristus (nadveren) og den mystiske Kristus (Kirken) ikke kan skilles ad. Her er det, at professor Ratzinger citerer Guillaume de St. Thierry, der som et ekko af hele kirkefædrenes tradition skriver: »At spise Kristi legeme er intet andet end at blive Kristi legeme.«

Det er af den største betydning for os at se episkopatets stilling på denne eukaristiske baggrund. For hvis biskopperne er det sakramentale tegn på vor broderlige enhed som kristne, er hans rolle som hyrde for bispedømmet også i det væsentlige knyttet til eukaristien. Vi kan sige, at biskoppens kald er at være et symbol på det mystiske legeme. Han bærer Guds folk i sig. Han er ikke blot en vogter for de troende. På en vis måde

rummer han alle troende i sin egen person. De tolv apostle symboliserede på sakramental vis hele den frelste menneskerace i Kristus (de »nye« tolv stammer). På samme måde har deres efterfølgere ned igennem historien altid repræsenteret dette fuldendte broderskab mellem menneskene.

Sådan er det mystiske og ufravigelige bånd, der knytter en biskop til sit bispedømme. Man kunne her tilføje, at sådanne tanker ligger langt fra enhver form for et middelalderligt monarkisk system. Biskoppen er ikke en fyrste men en styrende broder.

Biskoppernes kollegialitet indebærer derfor først og fremmest en broderlig indstilling fra biskoppens side mod sit folk. Han er kommet for at tjene og ikke for at herske. Jeg minder her om, hvad den hellige Benedikt skriver i sin munkeregul om abbeden. Klosterets overhovede »skal ikke spille prælat men være til tjeneste« (»prodesse magis quam praeesse«). Således er det også med biskoppens embede. Skønt hans funktion i det kristne samfund kræver vor dybeste respekt, vil han ikke selv se så stort på sin værdighed. Han vil snarere være den gode hyrde, der er ivrig efter at lede sin hjord.

Det er således i vore dages opfattelse af eukaristien som udtryk for broderlig kærlighed, at vi kan finde den inderste mening med og den dybeste forståelse af bispekollegiet. Biskoppens hovedrolle som leder af den lokale kirke består ikke lige præcis i at præsidere over den, men snarere i at fremme og repræsentere den enhed i Kristus, som er tegnet på Kristi disciple. »Se hvor de elsker hinanden.« Ligesom eukaristien er biskoppen selv et sakramente. Det vil sige, at han symboliserer og her og nu fuldender et kristent broderskab indenfor bispeddømmet og også mellem hans eget bispeddømme og de andre episkopale kirker.

Det er vanskeligt ikke at få øje på de praktiske følger af denne lære fra koncilet. Som professor Ratzinger prøver på at påpege det, er kollegialitet ikke noget vagt og abstrakt begreb, der ikke har noget at gøre med hverdagen i vort bispeddømme og i vort sogn. Tværtimod: Kollegialitet er en kendsgerning, der ikke blot vedrører alle katolske biskopper, men som når ned til hele præsteskrabet og lægfolket indenfor ethvert bispeddømme i verden. Alle kristne har i fællesskab som lemmer

på det samme legeme en vis del i dette åndelige broderskab. Alle de, der hører til »Danmarks Kirke« må nødvendigvis på en eller anden måde få del i alle de troendes præstedømme med dets ansvar og privilegier, eftersom de forenes under én biskop.

Dette vil komme til at betyde, at en biskop, der er vore dages katolske fornyelse værdig, nødvendigvis må appellere til sit præsteskrab og til sit lægfolk om at hjælpe til, forene sig med ham i den missionære opgave og komme med egnede forslag og anbe-

falinger. En fuldstændig fornyelse af en biskops kirke kræver mere af folket end blot og bar ærbødighed. De må vise ham deres ærbødighed og kærlighed ikke blot ved høflighed og etikette, men ved at spytte i nærerne for at påbegynde det arbejde, der ligger for.

Det andet Vatikankoncil har gjort en bemærkelsesværdig indsats ved dets seneste erklæringer om biskoppens vigtige rolle. En omhyggelig analyse viser, at læren om kollegialitet bringer et dybtliggende sakramen-

Præsterne bør virkelig betragte biskoppen som deres fader i ærbødighed og lydighed, fordi de har del i hans præstedømme og mission. Biskoppen bør på sin side betragte sine præstelige medarbejdere som sønner og venner, ligesom Kristus ikke længere kalder sine disciple tjenere, men venner.

Koncilkonstitutionen om Kirken, kap. 3.

»Biskoppernes kollegialitet indebærer først og fremmest en broderlig indstilling fra biskoppens side mod sit folk. Han er kommet for at tjene og ikke for at herske. Jeg minder her om, hvad den hellige Benedikt skriver i sin munkeregul om abbeden. Klosterets overhoved skal ikke 'spille prælat, men være til tjeneste'. Således er det også med biskoppens embede. Skønt hans funktion i det kristne samfund kræver vor dybeste respekt, vil han ikke selv se så stort på sin værdighed.«

talt perspektiv for dagen hvad angår hele forståelsen af bispedømmets liv. Vi kan udtrykke det således, at bispedømmet er eukaristien, fordi dets biskop gør det til dette. Biskoppen giver det kristne folk en overnaturlig enhed i kraft af sin stilling som medlem af et verdensomspændende episkopat. Som broder til alle biskopper er han på samme måde en venlig broder overfor sine undergivne, og han fremelsker og beskytter den broderlige forståelse imellem dem. Måske skulle vi udtrykke det på denne måde: I sin kærlighed gør han eukaristien mere virkelig.

Hugo Tasch

DANMARKS UNGE KATOLIKKER

Juniorlejr, Øm, 25. juni-3. juli.

Dansk skole: 4. juli-10. juli.

Økumenisk lejr: 2. august-7. august.

Børnelejr:

Vejlby: 27. juni-5. juli.

Øm I: 12. juli-20. juli.

Øm II: 22. juli-30. juli.

Bastrup: 27. juli-4. august.

Folderen kan fås hos sognepræsten, på skolen og hos ungdomslederen i sognet.

Tilmelding:

DUK's lejrsekretariat, Bent Lund,
Sdr. Ringgade 11, 5., Århus C.

Et nyt forår er ved at bryde ind over kristendommen, også vi står som kristne ved morgengryet af en ny dag, den signede dag, der kommer os i møde fra fremtidens hav, og allerede lyser på himlen mer og mer, men som samtidig indeholder begyndelsernes uro og ængstelse.

Måske er det endda i Rom, at man mindst mærker det ny, der er ved at bryde frem i kirken - og det er jo naturligt, at foråret spores mindst i træets hårde ved, i stammen, der bærer den tunge krone; men spores mest i de mindste og fjerneste ting, i de fine underjordiske rødder, der begynder at suge livets ny næring, og i de talløse knopper, der bristende grønnes som en symfoni til håbets pris.

Således mærkes foråret måske mindst i Rom, hvor kirkens stærke og nødvendige administration er samlet, mens det mærkes mest i det fjerne, i klostrenes og studerekammerens ensomhed, og i missionernes nye trivsel.

Dog også i Rom har det nye givet sig udtryk - og større udtryk end en enkelt messe hernede, der bliver holdt på dansk! Tre gange har alle den katolske kirkes biskopper været forsamlet til koncil, og Peterskirken har været skueplads for åndelig kamp og nybrud: spørgsmål er blevet klarlagt og bestemmelser vedtaget, som først vil vise deres skabende karakter i de næste hundrede år.

Den såkaldte »økumeniske bevægelse«, der i begyndelsen af dette århundrede voksede sig stærk i forskellige kirkesamfund uden for den katolske kirke, er i dag blevet en af de vigtigste faktorer, også midt i katolicismens eget liv. Som et lille symbol herpå kan vi tage de mange plakater, der i den internationale bedeuget for de kristnes enhed var slået op rundt omkring i Rom, med opfordring til bøn for de kristnes enhed og med billedet af pave Paul og patriark Athenagoras, der holder hinanden i hånden som brødre.

Det evangelium, vi hørte i Sankt Knuds messe, har et væsentligt ord at sige, netop i denne situation:

»Hvad gavner det et menneske, om han vinder hele verden, men tager skade på sin sjæl.«

Denne sætning minder om, at kirken ikke bør søge sin enhed ved kompromis og halvhed. Den har et strengt og så at sige ubønhørligt budskab, som den skal række videre til menneskene; et budskab om en værdi,

Et nyt forår bryder ind...

Af biskop Hans Martensen

Kort før sin udnævnelse til biskop holdt pater Hans Martensen S. J. en prædiken for danske i Rom. Messen blev fejret i den lille kirke Santa Maria in Transpontina, der ligger nær Peterskirken.

der er større end hele verden, et budskab derfor, som sanserne ikke fatter, men kun troen griber.

Kirken har et budskab om menneskets værdighed og ansvar, et budskab, som ingen af os har syndelig lyst til at høre. Hvad da? Har alle mennesker ikke lyst til at høre, at deres værdighed er så stor, at de-

res sjæl er mere værd end hele verden, og at hele verdens tab er så at sige intet at regne imod et enkelt menneske, hvis sjæl bliver voldtaget af ondskab?

Dette ord om menneskets værdighed som Guds barn glæder os måske teoretisk, men i praksis ønsker vi alligevel ofte at overhøre det. I tusinde situationer føler vi os draget til

Et nyt forår er ved at bryde ind over kristendommen.

at vinde blot en lille bitte brøkdal af denne fagre verden, selvom vi derved tager skade på vor sjæl.

Således glæder det os måske at høre, at menneskets værdighed er så ukrænkelig – men det glæder os mindre at høre, at derfor skal der hænges en mellesten om halsen på hver den, der giver et barn anledning til synd, at den, der kalder sin broder en tåbe, er skyldig i helvedes ild; og at den, der så meget som ser på en kvinde for at begære hende, allerede har begået ægteskabsbrud i sit hjerte; og dog er *grunden* til alt dette, at et barn er mere værd end hele verden, at min broders ære vejer så tungt som himmel og helvede, og at al retfærdighed rystes, hver gang en kvinde bliver skændet, om det så blot var ved et begærligt blik.

Kirken sendes derfor ud ikke blot for at fortælle menneskene et smigrende budskab om deres værdighed, men også for at udråbe Guds befaling i tide og utide og anklagende at udsætte sig for de mægtiges vrede, som Johannes Døberen, der sagde til Herodes: Det er dig ikke tilladt! Kirken har en fordring til mennesket, netop fordi den forstår menneskets navnløse værdi og skønhed som Guds barn, forløst af Jesus Kristus.

I denne sin sendelse må kirken stå fast, og i *denne* forstand kan enheden aldrig søges gennem kompromis.

Vi må ikke søge nogen menneskelig værdi, heller ikke menneskelig enhed, for den pris at vi taber vor egen sjæl. Hvorledes kan vi da positivt arbejde på enhed blandt de kristne og enhed blandt mennesker overhovedet?

Atter kan vi lytte til dagens tekst: »Den som vil frelse sit liv, skal miste det; men den, der vil miste sit liv for min skyld, skal finde det.«

Her stilles vi over for det sidste og yderste i den kristne eksistens, det, som kan ængste et menneske, blot ved at tænke derpå. For hvor svært er det at miste sit liv, når det bliver alvor! Hvor skrækkelig var ventetiden for de dødsdømte! Hvilken pris vil et menneske ikke give for sit liv...

Denne fordring kan derfor forekomme os urimelig, for hvem har virkelig mod til at miste sit liv for at finde det? Og så alligevel, denne regel om at miste sit liv for at finde det er ikke blot en beskrivelse af, hvorledes et kristenmenneske skal dø, men også af, hvorledes det skal leve. Den er ikke blot en beskrivelse af det yderste og sidste offer, men også af det ganske lille og dagligdags.

Dette er nemlig kristenliv, når et menneske dagligt mister sit eget liv for at finde det, dvs. når han mister det hos sig selv for at finde det hos en anden; når han således følger Filippibrevets opfordring til »ikke at se på sit eget, men på de andres«, at glemme egne bekymringer for at huske andres, at bære de andres byrder, som det var ens egne.

Dette er i sandhed at miste sit liv, når et menneske gør godt, så den højre hånd ikke ved, hvad den venstre gør; når han efterligner sin himmelske fader, der lader sin sol gå op over gode og onde og lader det regne på retfærdige og uretfærdige. Når et menneske låner ud til den, som det ved ikke vil betale tilbage; når det er godt, også mod den, der vil misbruge hans godhed; når jomfruen sætter sin krone på skøgens hoved: Da mister et menneske sit liv og finder det i en anden.

Dette er enhedens kildested, for her er kristen kærlighed. Der findes en ydre enhed, skærmet af organisation og regler – og denne er nødvendig for kirken. Men den er intet værd, hvis den ikke levendegøres af enheden, der kommer indefra, dér hvor et menneske glemmer sig selv for at finde sig i en anden.

Således sender evangeliet os ud for at virke med til enhed blandt kristne og blandt mennesker overhovedet – ved at vi skal finde os i hinanden! Men hvis vi pludselig tager disse ord bogstaveligt efter deres kontante værdi, da er de en omskrivelse af enhedens teologi: Find jer i hinanden! Dvs. glem jer selv og tag den andens byrder på jer! Når en anden synder, så »find jer i ham«, dvs. spejl jer i ham og find jeres egen svaghed i ham. Når en anden er i nød eller vanskelighed og har brug for hjælp, så vær til stede for ham, så skal I finde jer, ja finde frem til jer selv i hinanden.

Find jer i hinanden! Således vil I miste jeres liv for at finde det! Således vil I bygge med på kirkens enhed!

Hans Martensen

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Stud'estræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9—16 - Lørdag lukket

Messe klokken fire om morgenen

Den berømte italienske
filminstruktør,
Federico Fellini, skaberen
af bl. a. »La Strada« og
»Det søde liv« inter-
viewet om menneskets
møde med Gud.

Federico Fellini

– Havde jeg magt til at ændre noget, ville jeg foreslå, at man celebrerede messen klokken fire om morgenen – når sindet endnu er i morgengryets stemning. Mennesker, som på det tidspunkt går til messen, vil være fulde af fortvivelse, af håb, af tro. I deres møde med Gud vil de møde det uendelige.

Således sagde den italienske filminstruktør, Federico Fellini, manden, vi husker fra »La Strada«, »Det søde liv« og nu sidst »8 1/2«, da han for nogen tid siden i »Osservatore della Domenica« blev interviewet om menneskets dialog med Gud, set med filminstruktørens øjne.

Han sagde også:

– Vor tids samfund, vor tids menneske, er i opløsning. Åndeligt udpint og splittet i sig selv og i sin adskillelse fra Gud. Bedst vil han kunne angre og bede i en umådelig sal uden udsmykning og symboler. I et rum, nøgent, bortset fra alteret, vil den indre tomhed genspejles – gøre det muligt, fuldt at modtage dette væsen uden dimensioner, som mysteriet er.

– *Hvorledes ville De som filminstruktør, iscenesætter fremstille mødet mellem massen og mysteriet – mellem mennesket og Gud?*

– Vidste jeg det nøjagtigt, ville jeg ikke blot være filminstruktør – jeg ville være en menneskeheds velgører, en slags troldmand, hvis kunster, katolicismen ikke havde brug for!

– *Men hvilke sceniske hjælpemidler ville De gøre brug af, om De skulle vise messens mysterium, dialogen mellem præsten og de troende, set ud fra jællesskabets princip – og kirkens nye topografi taget i betragtning?*

– En religiøs handling skal ikke bare ses fra et æstetisk synspunkt – hvis det var tilfældet, ville jeg benytte gammelkendte virkemidler – lys, lyd, en dekorativ celebrant...

Men for det moderne menneske ville det være utidssvarende.

For dette menneske kan de religiøse øjeblikke i virkeligheden være de mest utænkelige. Øjeblikke, i hvilke noget pinefuldt og ødelæggende kommer over én, bliver øjeblikke fulde af håb. Paradoksalt nok er det netop disse øjeblikke, disse steder, der begunstiger mødet mellem Gud og den, der har mistet Ham.

Er stedet fuldstændig øde og uden dimensioner, da vil det være forjættende. Det, som i en kirke virker beskyttende på mennesket, er kun en fristelse til abstraktion og henslum-

»Jeg vil ikke udelukke, at man kan bede i disse fortidens kirker...« »Santa Maria in Transpontina« i Rom med Sct. Knuds Kapel.

ren – med fare for, at man vågner uforberedt til tidens trusler.

Det moderne menneskes sind, som lever i det nærværende, stiller nye krav – og messen kan celebreres under hensyntagen til disse krav.

Dermed vil jeg ikke udelukke, at man kan og må bede i disse fortidens kirker. Engang indgav de menneskene en følelse af beskyttelse og varme, objektivt og konkret, med deres side-skibe, deres altre, deres nicher. Mange har stadig brug for en følelse af beskyttelse på denne måde og kirker, konstrueret til en moderlig og beskyttende funktion, må selvfølgelig stadig eksistere. Jeg betvivler slet ikke for eksempel Peterskirkens storhed og nuværende funktion.

Men omgivelser uden ydre tegn og dimensioner er mest i overensstemmelse med bønner og med det moderne menneskes møde med Gud, med det usynlige, mysteriet.

Et møde, så fuldkommen oprigtigt, at mennesket, hvis det ikke skal fortvivle, fra sit inderste væsen må anrøbe Gud – en virkelig Gud, en Gud, der næsten er fysisk til stede...

Et sådant møde må finde sted i omgivelser, som lader én uden for tid, for program, for hjælp udefra – i et slags tomrum, hvor man kan genfinde sig selv i Gud...

Ugebladet efterlyser »Nordisk Ugeblad for katolske kristne« – årgangene 1930 til 1939. Telefon MI 9055.

Øget kontakt Rom - Konstantinopel

Efter at den katolske kirke har tilbagegivet den ortodokse kirke apostelen Andreas' relikvier, som de katolske korsfarere bemægtigede sig i middelalderen, har pave Paul VI nu også beordret, at den hellige Sabbas relikvier skal flyttes fra domkirken i Venezia til det kloster i Jordan, som helgenen grundlagde i det femte århundrede. Denne handling betragtes som et yderligere tegn på stadigt voksende venskab mellem den ortodokse og den katolske kirke.

Fornyelig kom to høje ortodokse gejstlige fra Jerusalem for at takke paven. Det var ærkebiskop Basilios af Jordan og ærkeimandrit Germanos, lederen af den hellige gravs munkeorden. De var udsendt af patriarken i Jerusalem og overrakte paven en gave – en afbildning af Betlehemsstjernen i indlagt perlemorsarbejde. Under besøget talte de orto-

dokse prælater om den pan-ortodokse konference sidste efterår, hvor der blev givet de enkelte ortodokse kirker frihed til selvstændigt at etablere kontakt med den katolske kirke. Mødet mellem paven og de to ortodokse gejstlige må ses som en konsekvens af Rhodos-mødet.

Paven gengældte de to prælaters besøg ved at sende sin »økumeniske ambassadør«, kardinal Augustin Bea, til Konstantinopel for at besøge den ortodokse kirkes overhoved, patriark Athenagoras. Patriarken af Konstantinopel (Istanbul) står i øjeblikket over for store vanskeligheder, idet den tyrkiske regering – som et modtræk på grund af forfølgelsen af det tyrkiske mindretal på Cypren – overvejer at udvise det græske mindretal i Tyrkiet.

Under sit besøg hos patriarken af Konstantinopel udtalte kardinal Bea sig i rosende vendinger om Athenagoras' betydning for bestræbelserne i retning af at genforene kristenheden. Om den dialog, der er i gang, sagde kardinalen bl.a.:

»En dialog i næstekærlighedens ånd begynder allerede at realisere enheden og er på samme tid den bedste forberedelse til en søgen mod enhed i de ting, der stadig skiller os – især i læren«.

Kardinalen gengav her et budskab, som pave Paul havde betroet ham at overbringe. Bea sagde videre: »Der er stadig meget, der skal gøres. 9 århundreder i adskillelse fyldes ikke let ud, og vi nærer ingen illusioner på dette punkt.«

Problemerne omkring en eventuelt genforening af den ortodokse og den katolske kirke var også på programmet ved et møde på Londons universitet. Her advarede lederen af Moskva-patriarkatet i Vesteuropa, ærkebiskop Anthony Bloom, mod alt for stor optimisme. De teologiske vanskeligheder mellem de to dele af kristenheden var betydelige, og det kunne vare længe, før de blev løst.

KATOLSK UGEBLAD

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Valfarten til Øm og Aasebakken

Vi mødes enten i Øm den 23. maj eller på Åsebakken den 30. maj eller begge steder! Biskop Hans Martensen er til stede både i Øm og på Åsebakken

Valfarten til Vor Frue i Øm finder sted søndag den 23. maj. Valfartsvandringen varer cirka 3 kvarter og senest klokken 10.45 samles alle på pladsen overfor kirken. Så begynder den fælles procession til kirkepladsen. Klokken 11 fejres messen. Prædikant bliver pater H. Roos S.J. Fra slutningen af messen indtil kl. 14 er der udstilling af det allerhelligste i kirken.

Middagspausen varer fra klokken 12 til 14. Man beder alle valfartsdeltagerne om at afholde sig fra at opholde sig på kirkepladsen i dette tidsrum.

Klokken 14 taler adjunkt Oluf Bohn, Horsens, om Ansgars budskab til os. Umiddelbart derefter begynder den afsluttende gudstjeneste.

Biskop Hans Martensen vil være til stede ved valfarten.

Alle deltagere opfordres til at købe et valfartsmærke til 50 øre. De hjælper derved med til at bære valfartens udgifter.

Aasebakken

Det er blevet en kær tradition at deltage i valfarten til Aasebakken til Vor Frues ære. Mange har nu deltaget i valfarten i de 17 år, den har bestået, og har man én gang prøvet at gå valfart til Aasebakken, kan man ikke undvære at deltage. Valfarten er i år den 30. maj.

Vi håber og beder til, at vejret må blive godt, men selv om det bliver dårligt vejr, aflyses valfarten *ikke*.

Da dårligt vejr alligevel afholder mange – især ældre og svagelige – fra at deltage, vil komiteen meget inderligt bede alle deltagere og ikke deltagere om en særlig forbøn for valfartens intention, som i år er »Kristus: Lyset til folkeslagernes oplysning«.

Da vi nu er ved de ældre og svagelige, så håber komiteen på hjælp til at transportere dem helt eller delvis til Aasebakken (man kan støde til valfarten ved Bethlehem, hvorved

halvdelen af gåturen er sparet), men vi håber også, at de ældre og svagelige selv vil melde sig i god tid til undertegnede.

Selv om vi år efter år har bedt alle, der ikke skulle transportere syge og svagelige, om at lade motorkøretøjer blive hjemme, og gå med på valfarten bliver vognparken alligevel større år for år. Parkeringsforholdene er blevet så generende, at politiet i Birkerød har opsat en artikel her i Katolsk Ugeblad, som vi opfordrer alle til nøje at overveje.

Samtidig gøres opmærksom på at *ingen* motorkøretøjer må køre ind på valfartsområdet, altså indenfor klosterporten, da dette blokerer valfarten; et særligt arrangement vil blive gennemført for de vogne, der bringer syge til klosteret. Vognene kører frem til indkørslen, hvor de syge sættes af, og vognene kører straks væk efter afsætningen.

Valfarten starter fra Holte station præcis kl. 8.30. Det sidste tog der passer hertil er S-toget linie B, som afgår fra Københavns Hovedbanegård, perron 5, kl. 7.50.

Sidste bus (linie 184) fra Hans Knudsens Plads kl. 7.40. Fra Lyngby station kl. 7.56. Ankomst Holte station kl. 8.12.

På Holte Stationsplads stilles op straks efter ankomsten og efter sogne. Skilte med sognenes navne angiver, hvor man skal stille op, ikke tilmeldte sogne stiller op under »udenbys«. Bagage kan for kr. 0,75 pr. stk. bringes fra Holte station til Aasebakken. HUSK at få kvittering.

Såfremt man ønsker at tilslutte sig valfarten midtvejs (ved Bethlehem), kan dette nås med linie 184 fra Hans Knudsens Plads kl. 8.40. Ankomst til Bethlehem kl. 9.20.

Valfarten ankommer til Aasebakken mellem kl. 10.30 og 10.50. Ved klosterporten tælles kommunikanter – *busk* – at række hånden op såfremt De ønsker at kommunikere.

Flaget er gået til tops i Øm. Valfarterne til Aasebakken og til Øm har i år fælles intention: »Kristus: lyset til folkeslagernes oplysning«.

Højmessens begynder straks efter sidste gruppes ankomst. Prædikant er pater H. Roos S.J.

Stole kan lejes på Aasebakken for kr. 1,50 pr. stk.

Efter messen kan der til den medbragte frokost købes sodavand, lyst øl, is m.m.

Kl. 14.30 finder den afsluttende andagt sted med sakramental velsig-

nelse og procession. Vi beder alle deltage i denne andagt og i god tid indfinde sig på plænen, hvor gudstjenesten fandt sted

Busforbindelsen Aasebakken - Holte station er nedlagt. Birkerød Buscomp. vil forsøge at gennemføre busforbindelse til Birkerød station. Turen vil koste ca. kr. 1,00 og en togbillet fra Birkerød station koster kr. 0,60, så prisen er den samme som tidligere, hvor bussen til Holte station kostede kr. 1,60. Den S-togsbillet, man har købt til Holte station, er gyldig igen fra Holte station, og de, som skal helt til Østerport, Nørreport og Hovedbanegården, kan blive i toget.

Komiteen gør opmærksom på, at transportable radioer *ikke* må benyttes på Aasebakkens grund, der er valfartsområde.

Endvidere gør vi opmærksom på, at *alt* salg (også lotteri) er forbudt på Aasebakkens grund.

På glædeligt gensyn!

Aage Meyer,
formand,

Reverdislgade 4, 2., Kbh. V,
tlf. Minerva 8988, lokal 45
mellem kl. 8.30-17.00.

Politiet skriver: . . .

Der er skabt tradition for, at *valfarten* i maj måned til Aasebakken skal være en festdag, hvor alle mand skal af hus.

Dette medfører nogle færdselsmæssige problemer, idet vejene omkring Aasebakken ikke er skabt for den betydelige trafik, der på denne dag stævner mod klosteret.

Det er derfor desværre nødvendigt med nogle færdselsmæssige restriktioner for at alle kan komme så tæt til mødestedet i vogn, som forholdene måtte tillade, selv om det set fra det politimæssige synspunkt var meget bedre, om alle gik dertil, men sådan er det ikke, og derfor må vi søge i fællesskab at få løst problemet på bedste måde.

Politiet ønsker ikke at genere valfartsdeltagerne, men ønsker at alle så let og smertefrit som muligt kan komme til Aasebakken.

Birkerød kommune har nu indrettet ca. 20 parkeringspladser på bakken lidt vest for indgangen til klosteret til glæde for alle dem, der om aftenen vil nyde solnedgangen over Sjæls Sø; men for denne dag tager vi dem naturligvis i brug for valfartsdeltagerne, og de først ankomne vogne vil blive henvist dertil.

Derefter begynder parkeringen i højre side på selve vejen, der fra landevejen Rudegård/Hørsholm fører forbi klosteret. Den første vogn må standse ca. 25 m fra indkørselen til klosteret, og de efterfølgende slutter tæt op bag ved. Når der er fyldt op til den lille vej, der fører ind til det nye hus ved PAX, skal der på den anden side heraf være et stykke, hvor der ikke må holde vogne. Den første vogn, der må parkere her, skal holde ud for det midterste vindue i villa PAX. Hensynet til de »gule« busser kræver dette.

Derefter fyldes der op, stadig i højre side og med køleren mod Sjæls Sø; altså må ingen komme fra Ravsnæsvej og køre over i venstre side. Kommer man fra Ravsnæsvej, bedes man venligst køre frem til Høsterkøb by og vende, således at al frakørsel med personvogne finder sted i retning mod Sjæls Sø. Vi kan nu fylde selve vejen fra klosteret og til landevejen Rudegård/Hørsholm, og skulle der ikke være plads nok, skal vi nok skaffe den.

Der kommer også et antal turistbusser med valfartsdeltagere. Busserne vil få opmarchplads i modsatte side af vejen efter anvisning af det tilstedeværende politi.

Den lokale bustransport vil valfartskomiteen i år søge tilrettelagt på den måde, at der ved valfartens ophør køres til Birkerød jernbanestation med de »gule« busser fra Birkerød. De vil komme fra Sjæls Sø og benytte den lille vej ved villa PAX

til at vende på. Derefter kører de frem til indkørselen ved klosteret, hvor de vil standse i højre side af vejen for at optage passagerer. Derfor er det nødvendigt med det fri areal udfor villaen til rangering.

Jeg skal meget henstille, at der *ikke* parkeres andre steder på vejen end her beskrevet, altså ikke udfor hækken om klosterhaven vest for indkørselen til klosteret. Jeg henviser til skitsen, der sikkert hurtigt vil orientere den enkelte trafikant.

Med venlig hilsen og god valfart.
S. E. R. Kofoed,
politiassistent.

LITURGISK BÆNDER

SØNDAG den 16.: 4. søndag efter påske (s. 587, hvid).

MANDAG den 17.: Erik (s. 912, rød), konge og martyr. Ihukommelse af Pascalis Baylon (s. 913), bekender.

TIRSDAG den 18.: Venantius (s. 914, rød), martyr.

ONSDAG den 19.: Petrus Celestin (s. 915, hvid), pave og bekender. Ihukommelse af Prudentiana (915), jomfru.

TORSDAG den 20.: Bernardin af Siena (s. 916, hvid), bekender.

FREDAG den 21.: Hverdag (søndagens messe, hvid).

LØRDAG den 22.: Gudsmoders lørdagsmesse (s. [89], hvid).

SØNDAG den 23.: 5. søndag efter påske (s. 590, hvid).

SOMMERSKOLEN PÅ ØM 1965

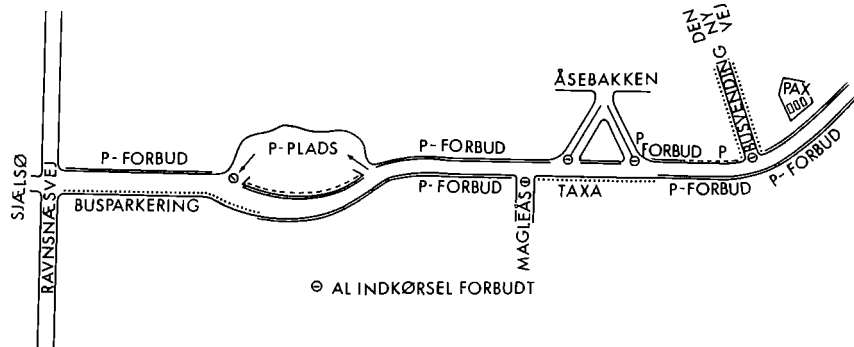
I ugen lørdag den 3. juli til lørdag den 10. juli afholdes på Øm den årlige sommerskole for unge i alderen 18-30 år.

Som lærere deltager søster Hildegard O.S.B., Elsebet Kieler og pater Kaare Osorio.

Skolens præst bliver pater Finn Lyng, Randers, og skolens leder seminarielektor H. O. Poul Pedersen.

Pris for deltagelse er 75,- kr. Der kan i begrænset omfang søges om friplads (hel eller delvis).

Tilmelding bedes foretaget på speciel blanket, der fås hos DUK's lejrsekretariat, v/ Bent Lund, Søndre Ringgade 11, Århus C.

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff
Murermester
Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester
Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Chr. Steffensen

Herreekvipering
Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telf. 85 01 32

Autoriseret elektro installatør

AMAGERBANKEN
AKTIESELSKAB

Banken der dækker hele Amager

Aalborg

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Tlf. 2 88 88
El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 3 44 84

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes
Reberbangsgade 37
Aalborg - Tlf. 2 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Tlf. 2 03 01

Murermester- og entreprenørførr.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2
Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebrogsgade 21, Aalborg
Tlf. 2 41 29
Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg
Telefon 2 69 13
Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

H. S. Friis

Malermester
Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

København

Drost & Rye Petersen

Heimdalsgade 4-6, København N
Tlf. Taga 5353
Centralvarme
Sanitet - Vandanlæg

Sparekassen for Lyngby og Omegn

Oliefy

Centralvarme

Brændselolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389

Vanløse

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

A. Madsen, glarmester
Rantzausgade 14,
Københ. N. Tlf. 35 17 02
Specialitet: Blyindfatning

Kaj Uth

Snedkermester

Hyldegaardsvvej 14-16
Ordrup, Tlf. 10225
Privat adr.: Nymosevej 14,
Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen
Telefon 95 00 36
Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermester

Dybbølgade 17,
København V.
Tlf. Vester 7001 og 8581

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V.
Tlf. CE 7840 og 1254

Livlig fredsaktivitet

Paven modtager den engelske premierminister og Lyndon B. Johnsons særlige udsending i Vietnam-spørgsmål

Slutningen af april og begyndelsen af maj måned har i takt med den faretruende storpolitiske udvikling og øgede spænding i anledning af stridighederne i Vietnam og Den dominikanske Republik været præget af usædvanlig livlig aktivitet fra Vatikanets side for at få standset de voldelige konflikter og medvirke til at forebygge en ny og frygtelig verdenskrig. Både på det pastorale og det storpolitiske område har pave Paul VI i dette øjemed udfoldet store anstrengelser.

Efter i de fleste af sine prædikener og offentlige taler i den senere tid indtrængende at have talt fredens sag udsendte pave Paul den 1. maj en såkaldt encyklika, en rundskrivelse (den anden i hans toårige periode som pave), hvori han på det kraftigste formaner verdens ca. 600 millioner romersk-katolske kristne til at bede om fred og samtidig opfordrer de ansvarlige ledere i verden til at »fremme samtaler og forhandlinger på alle planer for at hindre Vietnam-konflikten i at eksplodere i en ny verdenskrig«. Paven kaldte den internationale situation mørkere og mere utryk end nogensinde og gav udtryk for, at det er nødvendigt at gøre verden bekendt med frygten for, at striden i Vietnam »kan blive så forbitret, at den ender i en blodig (verdens)krig.«

Rundskrivelsen – der omtales nærmere andetsteds i Katolsk Ugeblad – indeholder tillige en fordømmelse af den uskik at holde gidsler og øve repressalier mod en værgeløs civilbefolkning, af guerillakrige samt af krigshandlinger, der »ustandselig øges i omfang og intensitet og hvert øjeblik kan give stødet til en ny konflikt«.

Der tages i det apostoliske brev ikke parti for nogen af de stridende parter.

Wilson og Lodge hos paven
På det storpolitiske område har det vakt opsigt verden over, at pave Paul

VI modtog to prominente repræsentanter for henholdsvis Storbritannien og De forenede Stater i privataudiens. Knap 14 dage efter, at den italienske socialistleder Pietro Nenni havde været hos paven, ankom den britiske premierminister Harold Wilson – og fire dage efter at have talt med Wilson modtog paven præsident Lyndon B. Johnsons særlige udsending i Vietnam-spørgsmål, Henry Cabot Lodge, i privataudiens. Det regnes for helt givet, at paven i begge tilfælde har diskuteret Vietnam-konflikten med sine besøgende.

Under premierminister Wilsons audiens skal paven tillige have taget initiativet til en drøftelse af Forenede Nationer og det nødvendige i at styrke denne organisation i bestræbelserne for at sikre verdensfreden. Harold Wilson var netop vendt tilbage fra samtaler i USA med præsident Johnson om solidaritetsspørgsmål vedrørende Vietnam og mulighederne for en fredsslutning på acceptable vilkår. Umiddelbart før audiensen hos paven havde Wilson desuden været på besøg hos den italienske premierminister, Aldo Moro, for at drøfte politiske forhold.

Fru Wilson ventede i et tilstødende lokale, medens hendes mand var hos paven. Da privataudiensen var til ende, blev også hun modtaget i audiens. Bagefter udtrykte Wilson glæde over samtalen, men ville ikke rykke ud med, hvad der var blevet talt om.

Kun fire dage efter – den 3. maj – var Henry Cabot Lodge i privataudiens hos paven. Ugerne forinden havde Lodge rejst rundt for at diskutere Vietnam-konflikten med forskellige regeringer. Nu var han – iflg. den amerikanske ambassade i Rom – kommet til Italien for også at konsultere de italienske politikere og drøfte sagen med dem. Ingen havde forud ventet, at Cabot Lodge ville besøge paven – undtagen måske denne selv – og audiensen blev omgivet af usædvanlig stor hemmelighedsfuldhed. Bagefter blev det taget for givet, at den ret

langvarige audiens involverede en betydelig diplomatisk aktivitet.

Der er ikke offentliggjort nogen meddelelse om indholdet af Cabot Lodges samtale med pave Paul. Umiddelbart efter audiensen udsendte Vatikanet en kortfattet bulletin om, at audiensen havde fundet sted – men denne bulletin blev næsten omgående tilbagekaldt og erstattedes ikke senere af nogen anden oplysning. Observatører i Rom mener, at Vatikanets ønske om at tilbageholde alle oplysninger var ensbetydende med, at Vatikanet var i færd med at yde en diplomatisk indsats både i Vietnam og i Den dominikanske Republik, hvor pavens ambassadør i hovedstaden Santo Domingo gjorde forsøg på at forlige de stridende parter.

En talsmand for Cabot Lodge besvarede alle journalisternes spørgsmål med et »Ingen kommentarer«, og det samme svar fik man i Vatikanet og hos Cabot Lodge selv.

At der var tale om andet og mere end en høflighedsvisit fremgik også af den kendsgerning, at Cabot Lodges hustru var ankommet til Rom fra New Delhi sammen med sin mand, men dog ikke tog del i audiensen – hvilket hun utvivlsomt ville have gjort, dersom ikke en betydningsfuld diplomatisk aktivitet skulle finde sted.

En kilde i Vatikanet fortalte, at Cabot Lodge også havde været på besøg hos kardinal Paolo Marella, som leder Vatikanets sekretariat for ikke-kristne religioner, og som anses for ekspert i Vietnam-spørgsmål, da han har studeret situationen i Vietnam meget grundigt i anledning af de divergenser, der i dette land har været mellem buddhister og katolikker.

Pave Paul VI har via den amerikanske kommunikationssatellit EARLY BIRD sendt det amerikanske folk sin velsignelse og bedt om, at denne kommunikationssatellit måtte tjene fredens sag.

REDAKTIONELT

Under Helge Kristensens fravær i tiden 14.-26. maj er Ugebladets nyhedsredaktør, dominikanerpater Jens Oluף Lund konstitueret som ansvarshavende redaktør. Pater Lund træffes enten på Ugebladets telefon MI 9055 eller på OR 422.

Protestantisk kommentar

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27

Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

**FORSIKRINGS COMPAGNIET
FOR KONGERIGET DANMARK A/S**

☆

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K

Telefon Central 10.093

Minerva 6999

Mogens Larsen

Ramshered 31

Aabenraa

Tlf. 2 25 30 og 2 34 27

Lys - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15

Aabenraa. Tlf. 2 23 68

Leverandør til St. Ansgars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning

Nørrebrogade 46, Esbjerg

Telefon 2 02 14

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører

Smallegade 4, København F.

Tlf. Godthåb 2638 - 2678

**I/S Søndermarks
Møbelfabrik**

v/ Chr. Søndermark

& Mogens Jørgensen

Tarm. Tlf. (07 24) 168 - 188

Fremstilling af:

Skolemøbler

Skolekøkkeninventar

Fysikinventar

Efter ønske tilsender vi

Dem gerne

brochure og prislister

I anledning af den katolske bispevielse har det folkekirkelege »Kristeligt Pressebureau« udsendt en artikel, hvori nedenstående indgår.

Da kong Christian III holdt sit indtog i København den 6. august 1536 stod han i en meget stærk position. Han havde vundet sit rige gennem en kamp, hvor han havde vakt almindelig respekt for sin udholdenhed og politiske dygtighed. I ryggen havde han hele den protestantiske adel, og også den øvrige adel fulgte ham, da man var overbevist om, at han var landets herre.

Reformationen kom til Danmark i en periode, hvor landet havde været hærget af Grevens Fejde, som havde lagt byer og egne øde – det var store ødelæggelser, der var tale om, og folket var nu indstillet på en rolig tid. De magter, der havde været imod Christian III, var slået ud, og det før så stærke rigsråd var også kuet, efter at dets politik havde ført landet ud i borgerkrigens ulykker.

Helt klar over det menige folks indstilling var man vel ikke. Men én ting var afgjort: Der kunne ikke blive tale om en ny rejsning, da der simpelthen ikke var de nødvendige ledere til stede.

Man må endelig ikke indbilde sig, at reformationen ene og alene var dikteret af religiøse grunde. Der lå utvivlsomt endnu større politiske interesser bag. Den katolske stilling skulle svækkes – man ville ikke længere tåle romerkirkens diktatur, og derfor kunne der kun blive tale om muligheder for en luthersk kirkeordning. Kirkefyrsternes verdslige og politiske magt måtte brydes.

Dertil kom så det meget væsentlige, at en konfiskation af kirkens store godsbesiddelser kunne give kongemagten en økonomisk gevinst, og det ville naturligvis også styrke kongemagtens politiske indflydelse.

Datidens bisper var lige så meget med i det politiske som det kirkelige arbejde, og deres indflydelse var ualmindelig stor. Det havde både kongemagten, adelen og borgerne fået at mærke ved flere lejligheder. Det var dette åg, man ville bryde. Men derfra og til at kæmpe alle de katolske prælater over én kam er der et stort skridt.

Der var mange katolske præster, hvis religiøse indstilling var en samvittighedssag, som man ikke uden videre kunne røre ved. Men en masse »konverterede« ganske simpelt – fordi der ikke var andet at gøre, hvis de skulle skaffe sig det daglige brød.

Hele den stilling fra reformations-tiden er en anden i dag. Der næres ikke had mellem katolikker og protestanter, men Danmark er så fast forankret i den lutherske protestantisme, at en overgang til katolicismen ville være noget ganske utænkeligt. Det ved man i begge kirkelejer, og man er indstillet på et så bredt samarbejde, som det overhovedet er muligt.

Det er således ikke de samme store problemer, den nye biskop Hans Martensen støder på i Danmark, som hans forgængere gjorde i 1536. Heller ikke biskop Th. Suhr oplevede noget sådant, men mon ikke biskop Hans Martensen har endnu bedre betingelser for at udbygge samarbejdet på en så bred økumenisk grund, som det nu er muligt?

Det er naturligvis noget, fremtiden vil vise – og en hel del hænger også sammen med den kirkepolitik, som pave Paul VI vil føre fra Rom over for de skandinaviske lande og deres langt overvejende protestantiske befolkning.

hs.

Færdselskonkurrence i Hamborg

20 skoleelever, der alle går i 6. klasse, var for et par uger siden i København for indbyrdes at konkurrere om, hvilke 4 af dem, der skal repræsentere Danmark ved den internationale færdselskonkurrence for skoleelever (Coupe Scolaire Internationale), der afholdes i Hamborg den 14. maj. Konkurrencen er arrangeret af den internationale færdselsikkerhedsorganisation La Prévention Routière Internationale, der er et samarbejdsorgan for færdselsikkerhedsorganisationer i Vesteuropa. I Hamborg deltager skoleelever fra 12 lande.

Forud for udvælgelsen i København har Rådet for større Færdselsikkerhed tilbudt alle landets skoler at lade eleverne på 6. klassetrin deltage i en færdselskonkurrence, som bestod i, at eleverne skulle besvare

12 ret vanskelige færdsels spørgsmål. Ca. 30.000 deltog i konkurrencen, og blandt de rigtige løsninger udtrak man de 20, som har konkurreret i København. De 4 vindere blev:

Vibeke Svendsen, Sct. Knud Lavards skole, Kgs. Lyngby.

Jens Fredborg, Gl. Hasseris Skole pr. Aalborg.

Jens Carsten Nielsen, Søndervang Skole, Kolding.

Per Skov Nielsen, Vestre Skole, Grenaa.

Da den internationale færdselskonkurrence blev afholdt i Hilversum sidste år, var det det danske hold, der vandt, og det er rådets håb, at de 4 skoleelever, der nu bliver sendt til Hamborg, og som alle er meget kvikke, vil komme til at klare sig ligeså godt.

*

NYE FILM

Sådan kan katolikker osse være

To unge, der elsker hianden og et komisk, meningsløst bigotteri og en borgerlig konvention, der skiller dem ad – det er det mærkelige tema for en charmerende spansk film »La Nina de Luto« (Pige i sort).

Vi bliver vist ind i et borgerligt hjem i Andalusien, der hersker stor munterhed og glæde, sørgelov bliver pilleret ned, familiens to små drenge twister foran radioen, og den gamle bedstefar piner klaveret med én finger. Den 6 måneder lange sørgeperiode for den afdøde bedstemor er forbi, og man ånder lettet op – især datteren Rocio (Maria Jose Alfonso), som igen kan træffe sin forlovede Rafael (Alfredo Landa). De har ikke måttet gå ud sammen i sørgeperioden. Alt er idel glæde, indtil bedstefar, som har hang til at drikke rigeligt, når lejlighed byder sig, nogle dage senere ved en barnedåb får for meget indenbords og går heden. Under ihærdige rosenkransbønner bliver han begravet, sørgelovet bliver hængt op igen overalt – piphans kommer til at synge midt under det hele og får hængt et sort tæppe over buret. Man træder ind i en ny sørgetid, de to unge bliver atter skilt fra hinanden i et halvt år, denne gang er det imidlertid for hårdt for dem, Rafael begynder at drikke og forsømmer sit arbejde – de forsøger

at mødes hemmeligt, men mødes ustandselig af en mur af traditionel forargelse. Til sidst indvilliger Rocio i at rejse bort med ham, da dør imidlertid faderen pludselig – Rocio kan ikke rejse og Rafael forlader hende for at få en stilling.

Filmen er fuld af ægte komik, en komik, der drejer sig om mange ting, vi også som katolikker kunne bide mærke i. Den stivnede tradition, som har mistet enhver mening og kun er tom konvention, borgerlighed og provincialisme – rosenkransmesser i en grad, som vi næppe nogensinde har oplever det på vore breddegrader – alt dette stikker filmen til. Instruktøren Manuel Summers har leveret et godt stykke balancekunst, meget sjældent står han i fare for kynisk vulgær satire. Det hele er gennemført med en stor forstående menneskelighed, og måske netop derfor virker filmens komik så godt. Vi ler uden at føle os kyniske. Nogle vil nok i denne film se et angreb på katolicismen, men Manuel Summers får os dog blot til at grine ad katolikker, som har skabt en tom borgerlig ramme udenom den ægte tro.

Den akse, hvorom hele filmen drejer sig, er Rocios og Rafaels kærlighed – det er en lille dagliglivets Romeo og Julie historie – som i Shakespeares drama er også her grunden absurd – endog komisk. Ægte tragisk er deres tidlige skilsmisse skildret med stilfærdige midler – intetsteds billig effekt.

I filmen vises fornøjelige småglimt af spansk folkeliv – præsten, der går sur hjem efter at have tabt et slag billard – det hele virker i samme retning, ingen subtil problemdebat, blot hele tiden de enkle problemer – og måske netop de sværeste – vist i et stort alsidigt maleri af menneskelighed.

NBP

Originaltitel: *La Nina de Luto*
Instruktør: *Manuel Summers*

Støt vore annoncører

Benzon's
Begravelsesforening

Aut. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

Telefon Minerva *408

K&K

Aktieselskab

KØBENHAVNS

BRÆNDELS KOMPAGNI

Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - Am 1248

Per Meyer 94 33 66

MARIUS
MP
ETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-

på sygehjemmet ..... kr. 690,-

DE SYGES KATOLSKE FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON

Barsehøj 25, Hellerup

Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN

Bredgade 69, Kbhvn. K.

Tlf. PA 2539

»Alle mennesker er kaldet til Guds nye folk. Dette folk bør altså vokse over hele verden og til alle tider, og alligevel forblive enigt og eet, for at Guds vilje skal opfyldes . . . «

Koncilkonstitutionen om Kirken, kap. 3

Pave Johannes i en situation, som udtrykker et af formålene med det store kirkemøde, han indkaldte til: han ses sammen med to af brødrene fra det fransk-protestantiske kloster Taizé og sin økumeniske ambassadør, kardinal Bea.

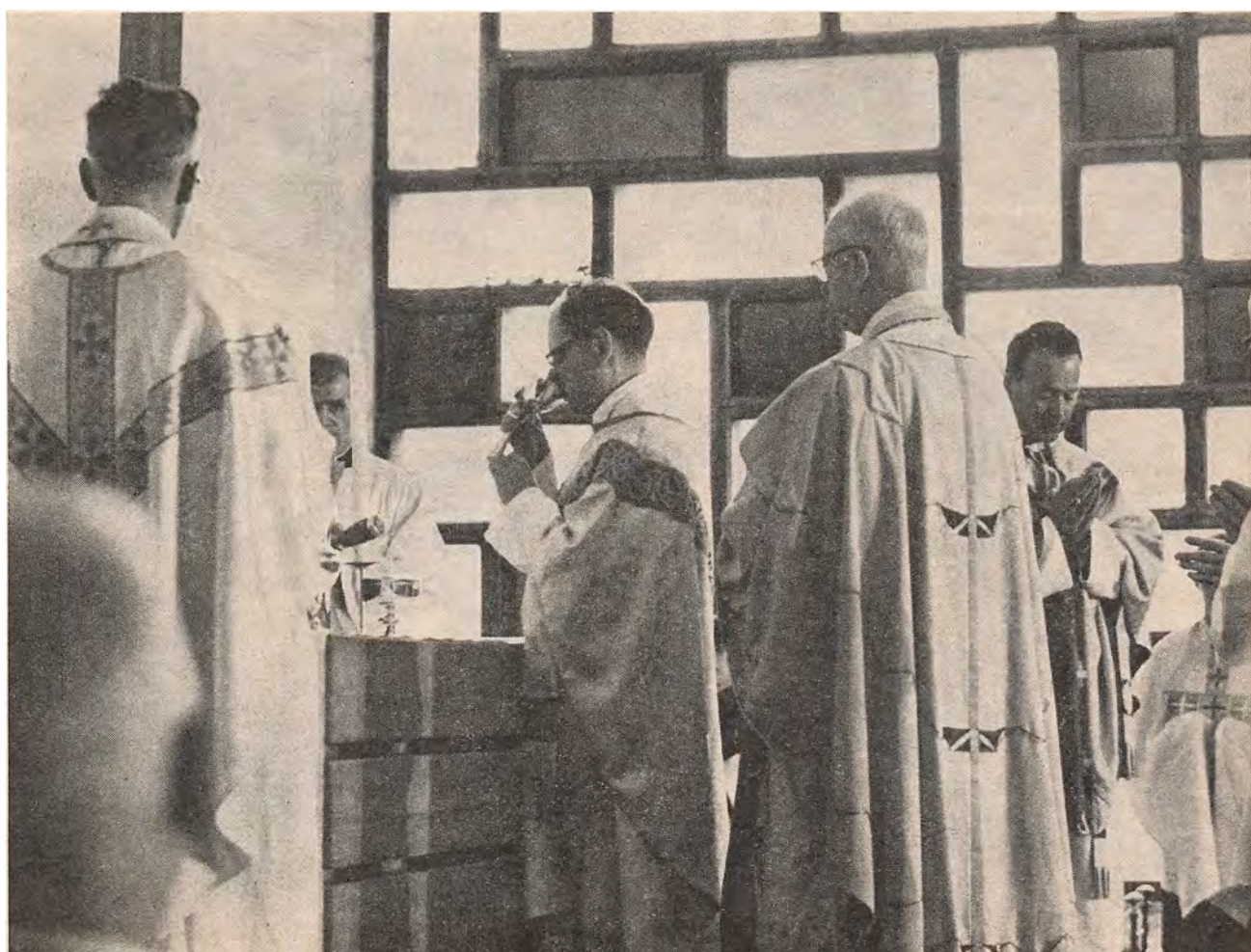
De nordiske biskoppers koncelebration – se forsidebilledet – blev bispevielsens højdepunkt, og gjorde den danske bispevielse til en nordisk begivenhed. Herom handler ugens lederartikel. Vi bringer i øvrigt en billedreportage fra i søndags og en aktuell kronik om autoritet og frihed i kirken.

katolsk ugeblad 21

21. MAJ 1965
113. ÅRGANG

Pater Martensens bispevielse

EN NORDISK BEGIVENHED

Bispevielsen fint dækket af dansk presse

Den nye biskop vil ikke kunne klage over manglende bevågenhed fra det danske samfunds meddelelsesmidler. Ikke blot tillod en to timers direkte tv- og radiotransmission hele Danmark at overvære den sjældne begivenhed, men også de store dagblade løb om kap med hinanden for at komme først med et interview.

Det var dagbladet *Politiken*, der løb af med sejren. Bladet, der allerede havde interviewet den nye biskop i Rom pr. telefon straks efter udnævnelsen, bragte fredag den 14. maj et interview med titlen: »Det er ikke på mode at være katolik«. Denne titel inspirerede Bo Bojesen til en ikke særlig venskabelig vittighedstegning et par dage senere. I øvrigt udmærkede *Politiken*-interviewet sig ved at være mest »kantet« med særdeles nærgå-

ende spørgsmål angående blandede ægteskaber og kirken i Spanien.

Mere irenisk i tonen var *Kristelig Dagblads* interview lørdag den 15. maj. Det havde overskriften: »Den katolske kirke ud af negativiteten« og handlede især om den katolske kirkes farvel til den eftertridentinske periode med dens énsidige negative indstilling som forsvarsposition.

Berlingske Tidende kom sidst ud med sit interview, der kom søndag den 16. maj, men havde så til gengæld tilfredsstillelsen ved at være så aktuel, som det vel er muligt, når man kommer på selve dagen. Overskriften lød: »Kirkerne bør lære det moderne menneske, at livet er en stor gave«. Interviewet interesserer sig specielt for biskop Martensens danske tilknytning ved at drage parallellen med den danske lutherske biskop Hans L. Marten-

sen. Familieskabet er ikke direkte, for som den nye biskop udtrykte det: »Jeg sætter så stor pris på Søren Kierkegaard, medens den gamle biskop Martensen jo ikke var hans særlig gode ven.«

Dagspressen har i øvrigt fulgt interviewene op med udmærkede reportager af selve bispevielsen. *Information* glædede sig specielt over tv-transmissionen, der for en gangs skyld lod formode, at det ikke altid er sportsbegivenheder, der ser ud til at være nationens åndelige tyngdepunkt. En ting er næsten alle bladene fælles om at have bidt mærke i. Det er den såkaldte modernist-ed. Forhåbentlig har de fleste forstået, at det drejer sig om et levn fra forrige århundredes teologiske strid og ikke for eksempel om en undsigelse af Johannes XXIII's linje.

Den nyviede biskop Martensen går ud af kirken flankeret af sine nordiske bispekolleger. Det er biskop Verschuren, Helsinki tv, og biskop Gran, Oslo th.

Som biskop står jeg selv under en myndighed, nemlig det hellige evangelium. Jeg er bundet af Jesu Kristi ord. Jeg har ingen myndighed uden den, Guds Ord giver.

Hele Danmark med til bispevielsen i tv og radio

Man har som katolik ofte grund til at være taknemmelig, fordi man lever i et protestantisk land, hvor der ikke blot er »frihed for Loke såvel som for Thor«, men hvor Danmarks Radio ikke sjældent går i spidsen for en åben holdning til »de anderledes«. Fjernsynstransmissionen af bispevielsen i den moderne Skt. Knud Lavards Kirke i Lyngby i søndags var en glædelig bekræftelse herpå. Tænk i øvrigt på hvilke store muligheder for udryddelse af overfladiske fordomme, tv giver den almindelige dansker ved bogstaveligt gang på gang at bringe »syn for sagen«.

Der er forhåbentlig mange tv-

seere – både katolske og ikke-katolske, – der har følt som jeg: at her foregik noget væsentligt, noget ægte – og tillige noget dansk! Her var en ny lejlighed for os katolikker til at glæde os over modersmålets voksende plads og lægfolkets aktive deltagelse i ceremonierne. Smukt og ægte virkede også den ny biskops fremhævelse af Jesu ord om, »at den, som er stor iblandt jer, skal være alles tjener«.

Til det levende indtryk af ceremoniernes højhed og betydning bidrog den omhyggelige tv-tilrettelæggelse (ved Tage Elmholdt) og den gode og diskrete kommentar (ved Kai Erik Lindqvist). Rent teknisk forekom ud-

sendelsen rolig og velafbalanceret – med rimeligt skift i kameraføringen, så seerne både fik lejlighed til at følge selve handlingen og dens hovedpersoner, de assisterende præster og lægfolket.

peb.

Radioens kommentar virkede spredt og tilfældig. Det var så meget mere uheldigt, som radioen netop kræver meget mere af en kommentator. Lytterne har i modsætning til seerne behov for en kommentator, der kan se for dem. Men man havde indtryk af, at Tage Christiansen overhovedet ikke befandt sig i kirkerummet.

red.

En nordisk begivenhed

I søndags blev hele Danmark gennem radio og fjernsyn vidne til biskop Hans L. Martens bispevielse i Sankt Knud Lavards Kirke i Lyngby. Denne moderne kirkebygning dannede en meget tidssvarende ramme om en begivenhed, der på særlig måde markerer den katolske kirkes fornyelse i vor tid. Bispevielsen vil blive et skæringspunkt af betydning ikke blot for den danske katolske kirke, men for katolikkerne i hele Norden. Dette blev markeret ved, at den nye biskop blev indviet af biskop Th. Suhr – assisteret af to unge biskopper fra henholdsvis Oslo og Helsinki, biskopperne Gran og Verschuren.

Da fjernsynskameraerne i søndags rettedes mod den unge 37-årige præst og lod os overvære, hvordan han højtideligt blev optaget i de nordiske katolske biskoppers kreds, oplevede Danmark et første konkret pust fra konciliet i Rom. Netop konciliet har jo de sidste år rettet alverdens opmærksomhed mod de katolske biskopper, der i et antal på ca. 2500 holder generaldebat om kirkens fornyelse. Biskopperne er rykket frem af det upåagtede administrative halvmørke, de befandt sig i før konciliet. Kameraerne er blevet drejet mod dem. Det er ikke længere blot paven, der dominerer billedet.

Når den nyviede biskop Martensen til efteråret rejser til Rom for at deltage i koncillets afsluttende samling, vil han være med til at afgøre hele kirkens fremtid. Men når han vender tilbage, venter der ham et stort arbejde på det lokale plan for at føre koncillets bestemmelser ud i livet. Dette vil ske i nær tilknytning til og i intimt samarbejde med hans nordiske bispekolleger. Netop deres tilstedeværelse ved bispevielsen i søndags er et udtryk for dette nye samarbejde. Biskoppen er ikke en lokal funktionær for et romersk kirkestyre, men en *dansk*-biskop, der i samarbejde med sine nordiske kolleger vil komme til at nyskabe den katolske kirkes ansigt i Norden.

I dette samarbejde om en fornyelse af kirken i Norden vil eksemplet fra konciliet blive afgørende. Det bliver ikke en enkelt mands opgave, men en holdopgave. Kollegialiteten på det internationale plan vil komme til at smitte af på det nordiske og det lokale plan. Indenfor det danske bispedømme bistås den nye biskop af det såkaldte presbyterium, det vil sige det samlede katolske præsteskab. Den nye tid kræver samarbejde mellem de enkelte sogne og en fælles plan for det pastorale arbejde. Det katolske lægfolk vil blive kernen i et sådant samarbejde. Folk er jo ikke længere ensidigt knyttet til et enkelt geografisk bestemt sognearbejde, men bestemmes i sin tilværelse af de moderne kommunikationsmidler, der knytter mennesker sammen over alle snævre sognegrænser. Det gamle landsbyfællesskab viger for en ny tid.

Derfor var det ikke blot en praktisk ting, at alle Danmarks katolikker, der jo bor meget spredt, kunne følge bispevielsen gennem radio og tv. Det var også et symbolsk udtryk for kirkens nye situation.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CENtral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Selv nu, fire måneder siden pave Paul VI's besøg i Indien, betragtes denne begivenhed som en milepæl, der kan sammenlignes med apostlen Thomas' ankomst til Malebarkysten år 52 e.Kr. og missionæren Frans Xavier's til Goa 1542.

Pavens ophold har medført, at de katolske indere bedre forstår, at deres kirke i virkeligheden er overnational. Samtidig er de blevet ansporet til mere ivrigt arbejde for den økumeniske bevægelse i Indien. På den anden side er hinduerne nu blevet klar over kirkens tilstedeværelse, og at der er udsigt til en dialog mellem kristendom og hinduisme. Den mest iøjnefaldende virkning er dog de forslag, som er fremsat af forskellige hindu-ledere, og som går ud på, at deres religion burde reformeres i stil med kristendommen.

For eksempel sagde R. Sankar, tidligere premierminister for staten Kerala og leder af det hinduistiske Ezhava fællesskab, at det er nødvendigt, at hinduer – som kristne – mødes en gang om ugen i deres tempel. En munk, Swami Chinmayananda, iværksatte et symposium (emne: studerende og moralundervisning), der havde lighed med møder, som forhen har været holdt af kirken. Verdensfællesskabet af hinduer, Vishva Hindu Parishad, som blev dannet i Bombay, mens man drøftede pavens besøg, har planlagt en verdenskonference først på året i 1966 – øjensynligt inspireret af den eukaristiske verdenskongres i Bombay.

Det synes, som om man bag denne aktivitet kan spore vilje til at forme hinduismen som organisation i overensstemmelse med kristne kirker. Og hvis verdenskonferencen fører til dannelsen af et hindu-hierarki, vil det i hvert fald blive muliggjort – rent teknisk – at få en dialog i stand med denne religion. Den er nemlig i øjeblikket så fuldstændig decentraliseret, at den så at sige ingen officielle repræsentanter har.

Man må holde sig for øje, at kristendommen traditionelt ikke har haft nogen rod i Indien – og sikkert heller ikke får det foreløbig. Under britisk herredømme modtog hinduer, muhamedanere og andre deres indtryk af den kristne religion gennem de fremmede herskere. Følgelig blev den betragtet som de fremmedes religion, en indført vare, som heller ikke de uafhængige indere viste nogen større interesse for. Derfor er det vitterlig bemærkelsesværdigt, at pa-

Pavens besøg betragtes som en milepæl

Sammenlignes med apostelen Thomas' ankomst til Malebar-kysten år 52 e. Kr. og Frans Xaviers komme til Goa i 1542. På den politiske front arbejder en indisk regeringkommision med problemet »legal« abort.

vens besøg har vakt et sådant røre. Pave Johannes var den første, der bevirkede, at man her opdagede, at den katolske kirke var andet end en institution. Han blev sammenlignet med hinduernes egne religiøse ledere og hellige mænd.

Allerede begyndelsen af pave Pauls besøg – den første hilsen ved ankomsten var på indisk, hinduistisk vis – sloges de rette toner an (at paven hilste på denne måde, »namaste«, blev understreget igen og igen i radioudsendelser i hele landet), og man spejdede efter ligheder mellem egne værdier og paven og hans kirkes. Det vil sige, at de idealer, han har givet udtryk for, især hans ønske om sam eksistens med andre religioner, er det, der først og fremmest har bidt sig fast, fremfor det, at kirkens overhovede kom til stede.

Man skal dog ikke regne med mange konversioner som følge af besøget. Men det vigtigste resultat er den voksende bevidsthed om de forskellige religioner og nytten og nødvendigheden af en dialog – engang i fremtiden. JS

Legaliseres abort i alle tilfælde

I New Delhi har en regeringskommission prøvet at lodde opinionens syn på legaliseringen af abort i alle tilfælde.

Kommissionen udarbejdede sidste år et spørgeskema til religiøse organisationer, politikere, pressefolk, læger etc. for at høre deres syn på en eventuel ophævelse af det eksisterende forbud mod abort i Indien. Ifølge indisk straffelov er abort forbudt, undtagen hvis særlige lægelige hensyn til moderens liv nødvendiggør den. Fortalere for fødselsbegrænsning er ved at blive så utålmodige, at de nu kræver, at abort skal legaliseres også af social-økonomiske grunde. De peger på, at der under det nuværende forbud finder mange hemmelige aborter sted.

På en asiatisk konference om befolkningsproblemer afholdt i december 1963 pegede daværende premierminister Nehru på Japan som et land, der havde løst sit befolkningsproblem ved at legalisere abort. Efter

---

En af vejene til at slippe bort fra U-landsstadiet er en udvidet industrialisering.

ham gav en katolsk delegeret, professor Nishinoiri fra Tokyo, en førstehåndsberetning om forholdene i Japan, hvor abort, også af ikke-læge-lige grunde har været lovligt siden 1952. Han sagde: »Stemningen for fødselsbegrænsning er nu så stærk, at mennesker, for hvem brugen af prævention ikke er lykkedes, nu benytter sig af abortmuligheden. Vi har nu måske 2 millioner aborter om året. En undersøgelse for kort tid siden i Nagoya viste at kun én ud af tre kvinder havde haft held med brugen af prævention. De resterende 2 tredjedele havde indtil fire eller flere aborter.«

Trods denne indirekte advarsel meddelte den daværende sundhedsminister et halvt år efter konferencen parlamentet, at familieplanlægningsrådet for første gang overvejede at søge straffeloven ændret med den hensigt, at gøre abort af enhver art lovlig. Den indiske katolske kirke har ikke indtil videre ytret noget syn på den løbende pro-abort propaganda.

I 1963 holdt en kendt fransk ekspert i befolkningsspørgsmål, jesuiterpateren Stanislaus de Lestapis, en række foredrag for katolikker om metoder for børnebegrænsning, som den katolske kirke kan anerkende. Siden da har den katolske kirke kun været lidet aktiv i spørgsmålet, hvilket ifølge iagttagere skyldes det ikke-katolske flertal i Indien og regeringens stærke aktivitet, som i stigende grad har gjort kirkens modstand til en stemme i vildnisset. For det andet skulle det skyldes protestanternes nuværende holdning. I en tale i Bangalore fornylig gik en protestantisk lægmand ind for kontraception og endog abort. En tredje grund er, at man afventer beslutninger fra den af pave Paul VI nedsatte kommission for befolkningsproblemer.

Et førende indisk katolsk dagblad har fornylig forudsagt, at ikke blot abort, men også tvungen sterilisation ville blive indført i Indien – denne forudsigtelse støttes af, at sundhedsministeren fornylig i parlamentet indrømmede, at man havde lidt fiasko med de forholdsregler, man hidtil havde prøvet. NBP

HUSK

Valfarten til Øm d. 23.

Valfarten til Åsebakken
d. 30.

Pavens besøg i Indien sammenlignes med apostelen Thomas' ankomst til Malebarysten. Et sceneri af ovenstående art har mødt apostelen, da han kom i hine dage.

Unge katolikker vil starte en ny forening

Katolsk Studentergruppes ekstraordinære generalforsamling d. 20. april besluttede, at der skulle skabes en ny katolsk studenterforening. Generalforsamlingen nedsatte et udvalg, der skulle »udarbejde vedtægter til drøftelse og vedtagelse på en stiftende generalforsamling i maj måned, herunder fremlægge overvejelser vedrørende en formulering af den nye forenings formål og opgaver, idet man tager videst muligt hensyn til de allerede eksisterende katolske foreninger.«

I overensstemmelse hermed indkalder udvalget til *stiftende generalforsamling den 25. maj kl. 19.30 i Store Sal, Jagtvej 183 B. København Ø*, med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Udvalgets beretning og indstilling.
3. Debat og eventuel godkendelse af de nye love.
4. Valg i henhold til de vedtagne love.
5. Eventuelt.

Da udvalget i videst muligt omfang vil tilgodese alle interesseredes ønsker og forslag, bedes man sætte sig i forbindelse med udvalgets medlemmer. Også af hensyn til den stift-

tende generalforsamlings arbejde – for mange og for lange taler af samme indhold fører som bekendt ingen vegne – vil det være praktisk, at udvalget i forvejen har haft mulighed for at arbejde med og koordinere de forskellige synspunkter.

Udvalgets medlemmer er:
Niels Henrik Assing, Bakkedraget 29, Birkerød. Tlf. 81 03 49.
Svend Bang, Søborghus Park 7, 2. th., Søborg. Tlf. 69 58 78.
Ole Christensen, Petersborgvej 1, 2. tv., Ø. Tlf. ØBro 4775.
Eva Toft, Holstebrogade 4, Ø. Tlf. TRia 675.

*

CARITAS DANMARK

S.O.S. 46:

Ordenspræster bag jerntæppet vil gerne følge med i, hvad der egentlig skete på kirkemødet. Vi vil gerne give dem tidsskriftet »Concilium«. En hver nok så lille gave kan løse store problemer. Send Deres gave til giro 439 79 Caritas-København. De får altid svar og skattefradragskvitteringer på beløb over 50 kr.

Er Det nye Testamentes

vin blevet til eddike?

I sin afskedsaften med apostlene siger Vor Frelser: »Jeg skal ikke tømme bægeret sammen med jer igen, før den dag kommer, da det er ny vin«. Vi oplever, at Herren i vore dage skænker ny vin op i vort bæger, men Han må opleve den tort, Han selv har forudset: at »ingen, der har vænnet sig til at drikke den gamle vin, kan lide den nye« (Luk. 5,39).

Han belærer os sammesteds om, at det ikke er vinens fejl, for den er Hans, fejlen er hos de beholdere, den hældes på: »Man hælder ikke ny vin på gamle skindsække, for gjorde man

I dette og de følgende fire numre af Ugebladet bringer vi et sammen drag af en række prædikener, som mdr. Peter Schindler har holdt i St. Andreas Kirke i Ordrup over emnet »Koncilet og Vi«. Da de er dybt skriftbegrundede, anbefales læseren (eller evt. deltagere i en drøftelse i mindre kredse) selv at slå skriftstederne efter i hans Fordanskning af Det nye Testamente. Med denne serie efterkommer vi pave Paul VI's indtrængende opfordring til at bringe kirkemødets tanker ud til menighederne og de enkelte katolikker, som således i deres bibel vil kunne finde fortilfælde til det, vi oplever i dag.

det, ville den nye vin sprænge skindene... nej, er vinen virkelig ny, må den hældes på nye skindsække«. Så er det da op til os, om det nye, Gud skænker sin Kirke i dag, skal modtages i runkne, stivnede og tørre hjerter eller i bøjelige, bløde, elastiske sind, som fyldes og udvides af den brusende og gærende nye vin. Desværre sætter mange (herhjemme og i udlandet) miner op, som om det var eddike, der blev dem iskænket og ikke vin fra Ham, der er »det sande vintræ«.

For os, der ikke blot er »romerske« og »katolske« kristne, men også »apostoliske« er det lærerigt at søge fortilfælde til vor situation i dag i aposteltiden. Jeg vil gerne pege på to situationer. AKT 11,1-18 viser de gammeldags kristnes reaktion overfor aposteløversten, der har »tilladt sig« at døbe de første europæiske hedninger: han må stå skoleret, skønt han er aksen i al autoritet i Kirken; selv tonen synes vi at genkende og den vrangvillige indrømmelse (vers 18), der dog bøjer sig for fakta: at Gud ville det.

Desværre sætter mange (herhjemme og i udlandet) miner op, som om det var eddike, der blev dem iskænket og ikke vin...

Et andet fortilfælde: AKT 15,1-33 viser glædens banemand overfor nye kristne, der ikke har behøvet at gå omvejen gennem de gamles trælsomme praksis, før de blev døbt; de får at vide, at de er »selvbestaltede« (vers 24), og at de forstyrrer sjælfreden hos nye kristne, at der ikke er tildelt dem nogen myndighed til at lære eller vejlede, og at den eneste myndighed er hos kirkeforsamlingen i Jerusalem; vi ser sagen forebragt dette »koncil«, vi får referat af indlæg i drøftelsen, vi hører Petrus tale, og man har, til vor belæring, kopieret »dekretet« med autoritetens gudgivne myndighed: »Helligånden og Vi har besluttet« . . . som det vil lyde påny i december 1965, når dekretterne er vedtagne i Rom; måtte så den samme »beroligelse« indtræde rundt om i verdens menigheder, som vi her læser om (vers 30-31) – denne tale er blot en af de »mange« (vers 32), der holdes og skal holdes, når apostlene har talt, enten de så er 12 eller 2500, og når Petrus som aksens i deres »kollegialitet« har bekræftet det, selv under navn af Paul VI.

Vi, som er »romersk-katolske og apostoliske« kristne tager imod vor lære og vor kirkeskik fra Rom, fra apostlenes arvtagere og ikke fra selvbestaltede lærere, der vil fastholde os på faconer fra de sidste par århundreder; Kirkens autoritet gør i dag, hvad den så ofte har gjort før: klipper vildskud af (Joh. 15,1-2), og den gør det i Hans navn og med Hans autoritet, som er »vingårdsmanden«; det kan ikke undre, at der pibler et par klare dråber frem af de dybe snit (vers 2), men Guds ord lærer os, at de snit er nødvendige for vækst og grøde. Er vi så opponenter og kværanter, eller er vi loyale, lærevillige katolikker? Lytter vi til amerikanske sirenetoner fra »traditionalister«, som sætter det, de »er vant til« op mod traditionen fra apostlenes dage og med koncilmødernes erkendelse af, hvad der både Kirken bedst, sådan som verden ser ud i dag, eller skyer og flyer vi blot al skisma, som vi skyer og flyer vrang lære og syndig handling? Er vi så afvænnede med »faste«, at vi har glemt den åndelige faste: at indordne sin smag og vane under troen, lydigheden og ydmygheden og ikke stille sine kæreste ideer og selv frommeste følelser over Kirkens vejledning? Er det svært for nogen, kan han læse sig til det udbytte, det giver, ved i sin messebog at finde fastens præfation.

Peter Schindler

Autoritet og mentalitet

En kritisk holdning er ikke bandlyst i Kirken, den må blot ikke vende op og ned på faktorerens orden, så det bliver os, der vil belære Kirken, siger pastor Kaare Osorio i disse betragtninger over begrebet autoritet i lyset af det andet Vatikankoncil og tidens strømninger.

Værdiges at finde behag, aller mest fremragende Herre, i mit udtryk for den følelse af ærefrygt, hvormed jeg kysser Deres sakrale purpur og tillader mig at forsikre, at jeg er Deres Højærværdigste Eminences meget ydmyge, meget hengivne og meget lydige tjener i Vorherre.« Disse ord – der er hentet fra en romersk kurieembedsmænds forord til kardinal Suenens meget omtalte bog om ordenssøstre – er ikke kun udtryk for en konventionel højtidelig kurie-stil, hvor opstyltet høflighed åbenbart har større vægt end redelighed, men de afslører en *mentalitet i Kirken*, der måske ikke helt let forenes med Det nye Testaments lære om det kristne menneskes frihed og værdighed: »I er købt og prisen er betalt, bliv ikke menneskers slaver,« formåner Paulus indtrængende de troende i Korint (1. Kor. 7,23). Denne »herementalitet«, der igennem flere århundreder har forpestet såvel den teologiske forståelse som den daglige udøvelse af lydigheden i Kirken ved at reducere denne til *kadaverdisciplin*, har utvivlsomt sin andel i, at så mange ikke-katolske kristne her i Norden anklager Kirken for at have gjort sig til herre over gudslivet i de troende. De ser ikke blot i Kirken et religiøst diktatur, der, gennem gentagne indskrænkninger i samvittighedsfriheden, ensretter personerne efter forgodtbefindende, men også et storstilet menneskeligt forsøg på at gøre sig til herre over menneskesjæle.

Og med Grundtvigs ord:

Frihed lad være vort løsen i Nord, Frihed for Loke såvel som for Thor. . . betakker de sig for at komme i »pavekirkens« klør.

Selv om en sådan anklage er delvis uretfærdig og urigtig – det ligger aldeles ikke i Kirkens selvforståelse af dens væsen – kræves der her i dag selvbesindelse, nyorientering og reform i Kirken. Begivenhederne på det andet Vatikankoncil har klart vist, at det store flertal af Kirkens biskopper er sig dette bevidst: de er sig bevidst at være indsatte af Helligånden til – med Kristi egen autoritet – at tage vare på deres hjord og står derfor ikke ansvarløst under den romerske kurie og heller ikke under paven: de er alle brødre, både indbyrdes og i forhold til paven, præster og lægfolk, og som brødre er de kaldede til at tjene deres brødre, under personligt ansvar over for Ham, der har kaldet enhver til tjeneste.

Det er ikke min hensigt her at komme med en udtømmende og endegyldig fremstilling af evangeliets lære om forholdet mellem frihed og autoritet eller af de historiske grunde og forudsætninger for den nuværende problematik. Jeg vil kun fremhæve visse væsentlige aspekter i denne lære, som både Kirkens hyrder og troende bør lægge sig på sinde, hvis ikke den nødvendige reform inden ret længe skal føre ud i lovløshed, kiv og strid. En sådan reform er nemlig

Hvori består nu Guds børns herlige frihed?

ifølge sagens natur *yderst problematisk*: Kirkens hyrder er arvtagere til en »herrementalitet«, de ikke uden videre kan gøre sig fri af, og de troende er inficerede af en frihedsopfattelse, der ikke i alt stemmer overens med evangeliets frihedsopfattelse. Den rette balance imellem frihed og autoritet lægger derfor et vældigt ansvar over på Kirkens hyrder og troende; den forudsætter en *åndelig modenhed* hos begge parter, der i mange tilfælde ikke er til stede. Kun ved at vi alle vokser sammen i åndens enhed (Ef. 4,3), ved hver for sig at være medansvaret for at alle fremmes og styrkes i den ene og samme tro og lydighed mod Gud, udæsker vi ikke Kirkens hyrder til at bruge den myndighed, de ifølge Det nye Testamente har til at revse, forbyde og straffe. Ved at vandre efter kødet og ikke efter ånden udsætter vi Kirkens hyrder for den nærliggende fristelse at optræde som *herre* og altså bruge deres myndighed efter kødet. Derfor ingen frihed uden ånd, og hvor Guds ånd er, er frihed (jfr. 2. Kor. 2,17).

For det moderne menneske består friheden væsentligt i evnen til at vælge og vrage, og i retten til at følge sin samvittighed, når valget er gjort. Samvittigheden er fri, når mennesket ingen forpligtelser har over for objektive sandheder eller værdi-

er, det være sig naturlige eller overnaturlige. Sådanne værdier eksisterer ikke, siger man, det ville være den menneskelige samvittigheds fornægtelse. Kun når mennesket selv kan skabe sig sine værdier, respekteres det personlige ansvar. Hos en del katolikker har der i det sidste par år – måske under indflydelse af denne situationsetik – været tendenser til at kræve samvittighedsfrihed, om ikke direkte i trossager, så dog i den moralske vurdering af *alle* konkrete livssituationer, mens Kirkens myndighed på dette punkt skulle begrænses til forkyndelsen af almengyldige normer. En sådan opfattelse af samvittighedsfriheden er imidlertid i skarpeste modsætning til Det nye Testaments lære om menneskets frihed. *Evnen* til at vælge og vrage og *retten* til at følge sin samvittighed skal naturligvis ikke bestrides, men de er kun naturlige forudsætninger for menneskets virkelige frihed: »Guds børns herlige frihed« (Rom 8,21).

Hvori består nu denne »herlige frihed«, som apostelen Paulus taler om? Et omhyggeligt eksegetisk studium af »friheden« i Det nye Testamente set på baggrund af det bibelske menneskesyn som helhed afslører bl.a. følgende to aspekter: friheden, der er Guds frie og uforskyldte gave til mennesket, er evnen og magten til 1) frit at tjene Gud og næsten, 2)

frit at disponere over sig selv og skabningen. Det forholder sig efter min mening således:

1) *Guds børns herlige frihed er evnen og magten til frit at tjene Gud og næsten*, dvs. til at drage sig selv og andre ind i livsfællesskab med den treenige Gud og med hinanden. Gud Fader kalder hver enkelt af os mennesker til et helt personligt lydighedsforhold til sig i tro. Ingen har derfor ret til at gøre sig til herre over os og vor tjeneste: som Guds børn er vi frie og ingens undersætter (jfr. Rom. 14,4; 1 Peter 2,16; Hebr. 8,11). Denne frihed kan naturligvis aldrig blive »en anledning for kødet« (Gal. 5,13), dvs. en anledning til moralsk løsslupenhed. Den sande kristne frihed er frihed fra en ydre påtvungen lov, frihed til at tjene Gud og næsten efter Helligåndens tilskyndelse, dvs. efter hjertets indre lov (jfr. Hebr. 8,10) i personligt ansvar over for Ham, der har kaldet os. Næstekærligheden kan til tider kræve, at vi giver afkald på visse rettigheder, hvis det er til bedste for næsten (jfr. 1. Kor. kap. 8-10; Rom. kap. 14), men vi kan aldrig give afkald på det personlige ansvar i vor kaldelse, og ingen har ret til at gøre sig til dommer over dette personlige ansvar for Guds kaldelse af os og vor tjeneste af Ham (jfr. 1. Kor. 10,30; 4, 3-5; Rom. 14,12). På den anden side er vi kun frie mennesker, når vi har

lært virkelig at tjene medmennesket og Gud; først da hersker vi over jorden, som Gud vil. Vor frihed er i dybeste forstand en tjeneste, nemlig magten til at opelske mennesket og troslivet hos hinanden.

2) *Guds børns herlige frihed er evnen og magten til frit at disponere over sig selv og skabningen*, dvs. ud fra troens belæring at kunne skønne, hvad der er sande objektive værdier, for sammen med hele skabningen at kunne vokse ind i livsfællesskabet med den treenige Gud. Dertil er vi skabte og forløste. Skabte i Guds billede til at herske over jorden, forløste til at disponere over skabningen, så den gennem os mennesker bliver til et guddommeligt miljø, Gud Fader til ære og pris. Dette er ånd, fordi vi ved ånd forstår evnen og magten til at skønne om den værdi, det skabte har i sig selv i sammenhæng med helheden, og viljen til at opelske, hæge og værne om disse værdier. På den anden side er vi kun frie mennesker, når vi har lært at herske over skabningen med Guds egen ånd og omsorg, dvs. ud fra troens belæring bruger skabningen, så den tjener Gud Fader til ære og os til frelse. Ingen frihed uden ånd, og hvor Guds ånd er, er frihed.

Når mennesket i tro har knyttet sig i et helt personligt lydighedsforhold til Gud og disponerer over sig selv og sine omgivelser ud fra troens belæring, er det i egentligste forstand et frit menneske, dvs. det ejer en *umistelig ret* til at følge Gud Faders kaldelse og Helligåndens tilskyndelse til en ganske bestemt tjeneste i Kirken og i verden. Ingen har derfor lov til at være passiv eller til at vente på et initiativ fra Kirkens hyrders side, men alle skal vi blive os vort kald og vor frihed bevidst og i frimodighed stå ved det, også når det koster noget. Den uafviselige konsekvens af enhver form for myndighedsudøvelse i Kirken må derfor blive, 1) at vi i Guds kirke kun kender til tjenester og tjenere, men 2) at der til visse tjenester – nemlig de såkaldte embeder – er knyttet magt og myndighed, således at magten og myndigheden kun dækker tjenesten. Med dette mener jeg:

1) *I Guds kirke kender vi kun til tjenester og tjenere*. Myndighedsudøvelsen i Kirken er en tjeneste for lægfolket i dets eget kald, dvs. Kirkens hyrder er af Kristus sat til 1) at bevare troens »skønne skat« (jfr. 2. Tim. 1,14), 2) til at opbæjle og ikke undertrykke de initiativer, Gud kal-

der lægfolket til at tage. Paulus siger udtrykkeligt, at han ikke er herre over troslivet i de troende (2. Kor. 1,24), men kun har modtaget myndighed til at opbygge de troende (2. Kor. 10,8; 13,10). Ja, i sit første brev til menigheden i Korint skriver han oven i købet: »Så agte man os for Kristi tjenere og husholdere over Guds mysterier« (4,1). Grundbetydningen af det græske ord for tjener, som Paulus her anvender, er egentlig: en rorkarl, dvs. den ringeste tjener, som tænkes kan. Måske tænker Paulus på, at apostlene har det hårdeste slæb, at det er dem, der må lægge alle kræfter i for at trække kirkeskibet fremad. I alle tilfælde kalder paven sig den dag i dag for Guds tjeneres tjener. Og hvad ordet husholdere angår, kan det græske ord også betegne en slave, som har til opgave at fordele arbejdet blandt sine med-slaver. I så fald er meningen ganske klar: *kun Kristus er vor Herre og Mester og alle andre er huerandres tjenere*. Kirkens hyrder må derfor – i højere grad end det har været tilfældet i det sidste par århundreder – lægge sig alvorligt på sinde, at deres læreembede og hyrdegerning er en tjeneste for de troende, dvs. har til formål at gøre disse »fuldt beredte til deres tjenestegerning, at opbygge Kristi legeme« (Ef. 4,12). Deres væsentlige opgave er ikke at virke som bremsere, »udsluk ikke ånden«, siger Paulus udtrykkeligt (1. Tess. 5,19), men at »prøve ånderne, om de er af Gud« (1. Johs. 4,1).

2) *Til visse tjenester i Kirken – nemlig de såkaldte embeder – er der knyttet magt og myndighed*. Selv om Paulus prædiker »Kristus Jesus Herren, og sig selv som tjener for Jesu skyld« (2. Kor. 4,5), har han som apostel magt og myndighed til at lede og styre Kirken og til at afgøre tros- og moralsager. De nytestamentlige skrifter kender nemlig ikke til frihed i trossager, dersom man ved frihed forstår retten til at tro og lære noget, der afviger fra det evangelium, som Kirken har modtaget fra apostlene, eller frihed til at leve som det lyster en. Hvad enten det drejer sig om det ene eller andet, gjorde apostlene brug af deres myndighed og lyste vedkommende i band (jfr. 1. Kor. 5,1-8; 1. Tim. 1,19-20). Paulus kalder sig derfor »Kristi sendebud« (2. Kor. 5,20) og hævder, at Kristus taler i ham (2. Kor. 13,3). I apostlene – og deres legitime efterfølgere biskopperne – har Jesus benådet sin kirke med en kilde til lys og vejledning. Kirkens væsen er jo et

livsfællesskab med den treenige Gud og med hinanden, et livsfællesskab, Gud selv har skabt og kaldet alle mennesker til at blive inddraget i. Når Jesus siger, at han vil være med Kirken til dagens ende (Mat. 20,28), lader han os forstå, at han selv vil vejlede sin Kirke til den rette selvforståelse, og at denne selvforståelse forpligter i samvittigheden: »den som hører jer, hører mig« (Luk. 10,16).

Biskoppernes autoritet har derfor sin kilde i Kristi egen autoritet, men den er begrænset til det, den skal tjene: at være ophav, for den enkelte og for helheden, til erkendelse af livsfællesskabets væsen, og de forpligtelser, der følger af det. De er med andre ord af Gud selv sat til at værne om de sandheder og værdier, der er forudsætningen for, at Kristi disciple frit kan tjene Gud og næsten og disponere over sig selv og skabningen. Gud vil selv lede sin Kirke til ufejlbarligt at erkende og forkynde disse objektive sandheder og værdier, og således skabe muligheden for, at vi kan få samvittighedsfrihed i sand forstand, – blive i stand til at skønne, hvad der er sande objektive værdier, både naturlige og overnaturlige. De overnaturlige ifølge sagens natur og de naturlige, for så vidt som de er uafviselige forudsætninger for de overnaturlige. Dertil kommer, at biskopperne af Gud selv er sat til at styre og lede Kirken – har modtaget magt og myndighed til – som enhver legitim regering i et velorganiseret menneskeligt samfund – at sikre sammenholdet og det fælles gode i Kirken. De troende bør derfor lægge sig alvorligt på sinde, at Kirkens hyrder er indehavere af et *virkeligt læreembede*, både hvad tro og moral angår, der forpligter i samvittigheden, og en *effektiv myndighed* til at forordne og lovgive, der har krav på lydighed og respekt. Og selv om disse to sider af hyrdeembedet – som forlagsboghandler Sven Damsbølt i dette blads spalter så rigtigt har gjort opmærksom på (Katolsk Ugeblad nr. 42, 1964) – ikke må sættes på samme plan, så udgør de dog en fundamental enhed som formidler af Kristi egen omsorg for sine, ved at inddrage os skrøbelige mennesker i hans offervillige omsorg, dvs. forpligte os til hans omsorg for hinanden.

Det har det moderne menneske svært ved at forstå og acceptere. Er det ikke en begrænsning i samvittighedsfriheden og dermed i det personlige ansvar? Svaret må naturligvis blive: kun i samme grad, som lydighedsforholdet til Gud er begrænset.

heden mod Gud er det. Thi Det nye Testamente kender ikke til autoriteter: Guds og Kirkens. Det er Gud selv, der oplyser og styrer sine troende ved suverænt at sætte apostlene og deres efterfølgere til at være sandhedens forkyndere og vogtere og Kirkens ledere. At give sig ind under Kirkens autoritet er derfor ikke at opgive sin samvittighedsfrihed. For den troende betyder det tværtimod at følge sin samvittighed – sin tro på Kristus-kirkemysteriet: at Kristus er levende til stede i sin Kirke. Som den kendte franske dominikaner Yves Congar har sagt: »Den troende er fri i Kirken, men ikke for Kirken«. Ingen frihed uden ånd, og hvor Guds ånd er, er frihed.

En kritisk holdning er ikke bandlyst i Kirken, den må blot ikke vende op og ned på faktorernes orden, så det bliver os, der vil belære Kirken i stedet for at lade os belære af Kristus i Kirken; os, der sætter Kirken under tiltale, i stedet for at lade Kristus i Kirken sætte os under tiltale. Dette udelukker ikke – det forudsætter tværtimod – en samtale mellem Kirkens hyrder og de troende. Lad os være pave Paul VI taknemmelig for, at han i sin rundskrivelse *Ecclesiam Suam* fastslår, at forholdet mellem foresatte og undergivne i Kirken bør opfattes som en dialog. Intet er mere vigtigt i dag end en sådan dialog, hvor begge parter – frigjorte for enhver form for åndløs liberalisme, der blot nedbryder og skaber kaos – hjælper hinanden til at vokse op til en værdig tjeneste af den ene og fælles Herre og Mester – hjælper hinanden til at være retfærdige ud af tro. Uden denne åndelige indstilling kan vi ikke fatte, hvorledes autoriteten i Kirken på en og samme tid kun er en tjeneste for lægfolket, men dog er udstyret med sand myndighed, der forpligter de troende. For det kødelige menneske synes dette umuligt; for den, der tror, er alt muligt.

Kaare Osorio

CREDO NR. 2, 1965

Credo bringer denne gang pater Heinrich Roos' andet afsnit af artiklen om »Katolsk filosofi«, der denne gang beskæftiger sig med »læren om mennesket« og »læren om Gud«.

Tidsskriftet bringer anmeldelse af Birgitta Trozigs bog »Levende og døde« ved Jean Paillard, af Peter Ansons »Bishops at Large«, m.v.

Endelig gengives koncilets dekret om økumenikken.

Akademikerne og Verden

af

Walther Dalland

I en artikel i Katolsk Ugeblad den 7. maj har J. Nybo Rasmussen gjort rede for sit syn på katolske akademikers særlige betydning og opgave. En væsentlig del af denne artikel består af citater eller referater af paveudtalelser der belyses af J. Nybo Rasmussens kommentarer og sættes ind i danske katolske akademikers situation. Studiet af den katolske akademikers betydning i historien og det intellektuelle livs plads i kirken understreges. Det fastslås, at uddybet »gejstlig« viden om troen, om katolsk filosofi og teologi, kirkehistorie og katolsk sociallære og om kristen litteratur er nødvendigt. Indledningen fortæller os, at vi også i vor reformiver må lade os vejlede af kirken. Endelig markeres flere steder i artiklen forskellen mellem kirken og »denne verden« på forskellig vis.

Det er et spørgsmål, om ikke netop betoningen af ovennævnte forhold er ude af trit med den opgave, som vi som kristne har i dag. Hele vor kristne opdragelse munder ud i kravet om at tjene verden. Dette kan

Dominikanerprioren siger, at han takker for sympatien, men at spørgsmålet hverken vedrører hans orden, Vatikanconcilet eller det biskoppelige råd, men Sikkerhedsrådet.

(Fra »Catholic Herald«)

man i dag formulere på den måde, at vi sammen med verden skal arbejde på løsningen af de problemer, der er på det åndelige, kulturelle, politiske og økonomiske område. Dette skal vi, fordi vi også er verden. Alle mennesker er solidariske på dette ene område: vi er Guds børn. Denne solidaritet lever vi ikke op til, hvis vi som katolske kristne ønsker at stille med vore færdige løsninger på alle problemer. Den såkaldte gudløse verdens løsninger svarer måske ikke altid til vore kristelige systemer, men det kunne være, at disse trængte til enten nøjere overvejelser eller nuanceringer, hvilket i hvert fald er set før i kirkehistorien. Det er vor generations store gave og opgave at have fået øjnene op herfor. Skellet mellem Guds rige og denne verden falder ikke sammen med grænserne mellem troende og ikke-troende, men midt igennem alle mennesker. Dette giver samhörighed og solidaritet i fælles vilkår. Erkendelsen heraf er gaven. Vor opgave – også som akademikere – består i, at vi som kristne søger at leve op til denne samhörighed. Reformen og fornyelser er på kirkens plan en håndsrækning hertil. Vi lever i en brydningstid, hvor det vel næppe vil være muligt at undgå fejl i disse bestræbelser. Hvor ville det være befriende og – ja, solidarisk – om vi fra katolsk side kunne bekende slige fejl. Hellere det, end slet ikke at tage vor opgave op af frygt for at gøre fejl.

Hvad vil det konkret sige for et eventuelt mere givende katolsk akademikerarbejde i Danmark? Vel skal man ikke lade hånt om skoling og træning og studier – selvfølgelig ikke, men det er orienteringen dels over for den øvrige katolske menighed, dels over for det øvrige Danmark, som det drejer sig om. Over for den øvrige katolske menighed er det vel på sin plads at sige, at man ikke i Danmark kan tale om en ganske særlig betydning for akademikerens vedkommende. I dag er både uddannelse og samfundsliv så kompliceret, at mange andre grupper med hensyn til ansvar, indsigt og kompetence fuldt ud står på højde med akademikerne. Her ville en samling af de gode viljer og de gode kræfter til fælles overvejelser og drøftelser være på sin plads. I forhold til det øvrige Danmark er det først og fremmest vigtigt at få en dialog igang. Vor første indsats er her at lytte til de andres syn på problemerne. Herved skabes grundlaget for den gensidighed, der er kli-

Vejele

A/S Vejele Mælkekompani

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejele

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejele Trælaster- og Kulkompani)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejele

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejele

Vejele Optik

af Anker Kastrup
Briller

Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejele

Raadhustorvet
Vejele
Tlf. 684 og 3711

**Poul
HENRIKSEN**

Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejele - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejele Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejele

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevarer Forretning
Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejele

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejele
Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Telf. 73 07 70

A. & P. G. Vintersborg

Snedker- og tømrermestre
Lindbjerggårdsvej, Næstved
Tlf. 72 16 28
72 08 18

Arndt Nielsen

Ure og optik
Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum

Tapeter - Malervarer

Claudi Hansens Eff.

Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

N. Juel Pedersen

Glarimester
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager
aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Nordre afd.: Ringstedgade
157. Tlf. 72 56 55

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.

Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422
4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)
Åbent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Horsens

Carl Bæk og Søn

El. Fagmanden
Vestergade 33, Horsens. Tlf. 21888
Lys - kraft - oliefyrt
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselolier
Havnen 3, Horsens - Tlf. 23888

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens
Tlf. 21920

Erik V. Sørensen

Fiskehandler
Borgergade 8, Horsens.
Tlf. 23779
Frisk fisk hver dag

S. Steffensen & Søn

Tømrermestre
Nylandsallé 26, Horsens
Tlf. 23670

E B M
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian W. Jørgensen
HORSENS

maet i et sandt samarbejde. Det samarbejde – den solidaritet – i hvilken vi skal virkeliggøre kravet om tjeneste for verden.

Vel skal vi lade os vejlede af kirken, men kirken er ikke noget statisk, ej heller først og fremmest en autoritet, man henviser til. Vi burde være med til med vor situation i Danmark som baggrund at forme kirkens udtryksformer og ansigt i dag. Der skal være en vekselvirkning, og vi kan kun levere noget sandt og realistisk, hvis vi virkelig lytter til verdens krav i dag. Ikke fordi det vil give kirken bedre chancer, men fordi vi hører sammen som mennesker, der er Guds børn. *Walter Dalland*

LÆSERBREVE

At være værdig eller ikke være værdig

Hr. redaktør!

Tillad mig en indsigelse mod et par enkelte punkter i Ingelise Schmidts læserbrev i Ugebladet nr. 16-17:

Det hedder på dansk virkelig »at være værdig (eller ikke værdig) til noget!« Er man usikker herpå, kan det slås efter i enhver ordbog, og for svært kan man overbevise sig derom ved at bruge udtrykket i en eller anden dagligdags forbindelse for eksempel at være værdig til en belønning, en understøttelse el.l., så hører man det straks. Jeg ved, der er dem, som ønsker dette »til« slettet, fordi det hævdes ikke at være rytmissk godt, men selv finder jeg ikke, der er noget i vejen, når man lægger betoningen der, hvor den hører til, nemlig på *værdig*, og lader det følgende »til« være ubetonet, således som slige forholdsord i al almindelighed er. Ellers må hele sætningen omskrives, som både Schindler og den autoriserede, danske bibeloversættelse gør, men det endelige resultat bør i *al fald* være korrekt dansk.

At ordet »ånd« muligvis i slang har en hel anden betydning, bør dog ikke afholde nogen fra at bruge det i dets rette!

*Inger Lange,
Højbjerg*

Benzon's
Begravelsesforretning

Auf. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

NYE FILM

Pigen med de grønne øjne

Den engelske forfatterinde Edna O'Briens roman »The Lonely Girl« (Irsk Uskyld) er nu blevet filmatiseret under titlen »Pigen med de grønne øjne«.

Filmen er en dejlig og næsten lyrisk skildring af en ung piges umiddelbare og følsomme sind, hendes første »virkelige« forelskelse, den deraf følgende »store« kærlighed, dennes problemer, og endelig dens afslutning. Pigen er ekspeditrice i en købmandsforretning i Dublin, og han – der er dobbelt så gammel som hun – er en fraskilt forfatter, der nu lever sit liv i landlig ensomhed og idyl. Forholdet mellem disse to udvikler sig langsomt og harmonisk – når efterhånden sit klimaks, og glider til sidst ud i sandet uden den store dramatik. Rammen om filmens handling er Irland med dets pragtfulde, impulsive mennesketyper, dets skønne natur, og for at billedet kan være fuldendt, får en lidt fanatisk katolicisme også lov at spille sin rolle i filmen.

Filmens instruktør, Desmond Davis, benytter sig af et typisk mosaikagtigt billedsprog. De forskellige billedsituationer bindes sammen ved, at dialogen går på tværs og ud over disse, således at et spørgsmål fremkommer i byen, hvorefter svaret bliver givet, medens personerne befinder sig på landet, og så fremdeles. Ved denne teknik får filmen et let og spændstigt og yndefuldt præg. Davis' persontegning er filmens trumf. Den er helt igennem venlig og sympatisk, til tider næsten øm og hengiven, og selv de lidt komiske og morsomme scener – for dem er der også en del af – er indhyllet i et formlidende skær.

I filmens hovedrolle ses den nye stjerne Rita Tushingham. Hvis man i få ord skal udtrykke en dom over hendes spil, må den blive helt på toppen – ja, nærmest fuldendt. Gennem hendes spil skaber hun et billede af den dejlige, grimme, charmerende, tænkssomme og vitale pige – en pige man virkelig kommer til at holde af. Som hendes modspiller ser man Peter Finch, der er god i rollen, men som dog aldrig når Rita Tushinghams højder.

Til trods for den enkle og ret banale handling er filmen som helhed levende og fængslende. Den er bestemt værdt at se, også fordi den i

Rita Tushingham

modsigelse til de fleste moderne kærlighedsfilm har en positiv afslutning, nemlig den, at pigen gennem det mislykkede forhold bliver modnet, bliver voksen og i stand til at stå på egne ben. Efter at have set »Pigen med de grønne øjne« går man bestemt hjem i godt humør og i opløftet stemning – og det er i sig selv en stor værdi.

bej.

Orig.titel: *The Girl with Green Eyes*
Instruktør: *Desmond Davis*
Forbudt for børn.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 23.: 5. søndag efter påske (s. 590, hvid).

MANDAG den 24.: Bededag (søndagens messe, hvid). – I forbindelse med bededagsprocession (s. 594, violet).

TIRSDAG den 25.: Gregor VII (s. 916, hvid), pave og bekender. Ihukommelse af Urban I, pave og martyr.

ONSDAG den 26.: Vigilie til Kristi Himmelfartsdag (s. 598, hvid). Ihukommelse af Filip Neri (s. 917).

TORSDAG den 27.: Kristi Himmelfartsdag (s. 600, hvid).

FREDAG den 28.: Augustin af Canterbury (s. 920, hvid), biskop og bekender.

LØRDAG den 29.: Maria Magdalene af Pazzi (s. 922, hvid), jomfru.

SØNDAG den 30.: Søndag efter Kristi Himmelfart (s. 604, hvid).

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmeluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner

AMAGERBROGÅDE 221

* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

TILBYEN
FRABYEN
- i byen
smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

KØDHALLE

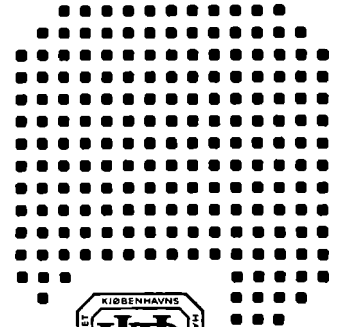
Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg

Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

HER ER 190 PUNKTER

og der er 190 steder i landet hvor der ydes HANDELSBANK-service

altid
med i
billedet

HANDELSBANKEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

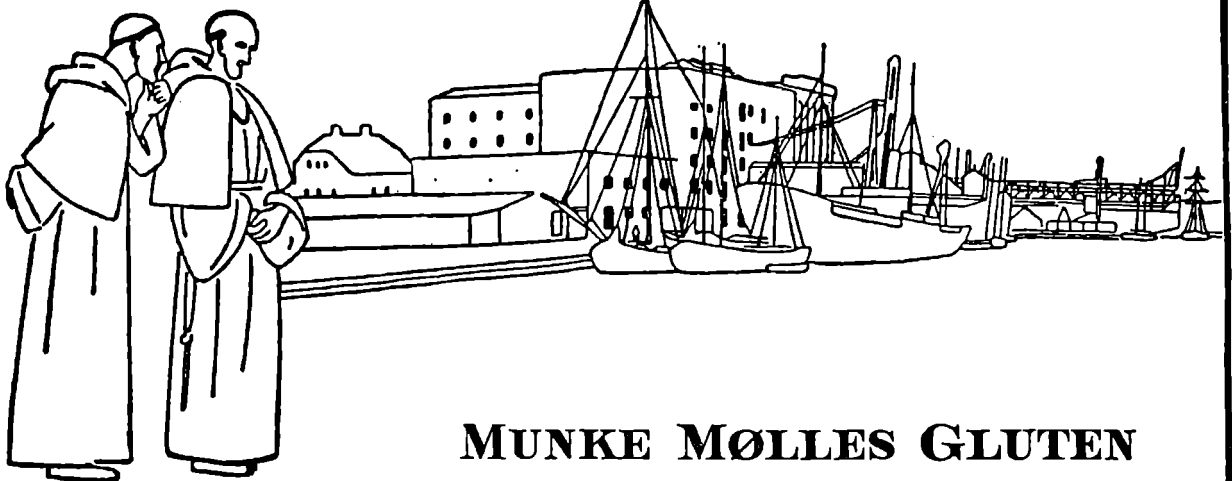
København K

Telefon Minerva *408

MEIERIET **Jestebro**

Aarhus by's førende

TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

MUNKE MØLLES GLUTEN

KONCILDOKUMENTER PÅ DANSK

De sacra liturgia

Om gudstjenestens fornyelse

norsk kr. 5,30

latin, engelsk, tysk, fransk kr. 3,00.

De oekumenismo

*Den katolske kirke og de kristnes
enbed*

norsk kr. 5,20

latin, engelsk, tysk, fransk kr. 3,00.

De ecclesia

Kirken

norsk kr. 6,25

latin, engelsk, tysk, fransk kr. 6,00.

De instrumentis communicationis
socialis

Om samfundets meddelelsesmidler

dansk kr. 4,00

latin, engelsk, tysk, fransk kr. 3,00.

Samtlige hæfter kan købes i Skt. Ansgars Boghandel, Bredgade 64, Kbh. K.

KATOLSK RADIO- OG FJERNSYNSFORBUND

indbyder til repræsentantskabsmøde i Radiohuset, Rosenørnsallé, *tirsdag d. 25. maj 1965 kl. 19.30* i Danske Lyttere og Fjernseeres Fællesforbund's lokale. Dagsorden for mødet:

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning.
3. Regnskabets godkendelse.
4. Indkomne forslag.
5. Valg af bestyrelse.
6. Vedtagelse af nye love.
7. Eventuelt.

Evt. forslag til repræsentantskabsmødet skal være formanden i hænde senest 8 dage inden mødet.

Af hensyn til arrangementet udbedes tilmelding snarest og senest mandag den 24. maj til formanden.

VALFARTSVIGILIE

Som forberedelse til valfarten til Aasebakken afholdes vigilie-gudstjeneste fredag den 28. maj kl. 19.30 i Sankt Ansgars Kirke, Bredgade, ved mgr. Kjeld Geertz-Hansen og i Sakramentskirken, Nørrebrogade, ved pastor Bjørn Højbo.

HAMBORGSTÆVNET

Sidste tilmeldingsfrist for fællesrejsen til Hamborg er onsdag den 26. maj. Fru Tradsborg, Hostrups Have 46, København V. Tlf. 35 48 96 (bedst efter kl. 18).

KVINDELIG PSYKIATER REHABILITERET

Femten år har den kvindelige psykiater, dr. Teruwe fra Nimwegen i Holland måttet vente på at blive rehabiliteret af Det hellige Officium i Vatikanet. Hun blev i sin tid beskyldt for på sine patienter, herunder præster, at have anvendt en teori, som skulle være i modstrid med den kristne sædelære. Kardinal Alfrink af Holland tog hende i forsvar og har i nogle år forhandlet med Det hellige Officium om sagen. Nu er disse anstrengelser om sider blevet kronet med held.

Det hellige Officium, der ledes af kardinal Ottaviani, er ved at undergå en strukturrengøring, som vil give det en helt anden karakter fremover, har gennem kardinal Alfrink erklæret sig »overtøjet om fru Terumes katolske tænkemåde« og udtrykt sin anerkendelse af de »på sunde og rigtige grundsætninger« hvilende teorier, som hun har anvendt under sin behandling af patienter. Der gøres udtrykkeligt opmærksom på, at hendes behandlingsmetode også kan være til stor nytte for præster.

- Dersom dr. Teruwes gode rygter har lidt nogen skade, beklages dette af Det hellige Officium, tilføjede kardinal Alfrink.

Messen på Universitetet, der er blevet læst hver tirsdag kl. 12.15 i KFUK's lokaler i hele semesteret, ophører nu på grund af sommerferien. Den vil imidlertid blive genoptaget ved efterårssemesterets begyndelse, men herom vil der komme nærmere meddelelse her i bladet.

Det har i den forløbne tid vist sig,

SKT. JOSEPHS REALSKOLE

Roskilde

(selvejende institution)

søger pr. 1. august katolsk lærer. Fag efter aftale, dog gerne dansk, tysk og evt. fransk.

Ansøgning til skolens bestyrelse bedes sendt til skolebestyreren, Skt. Josephs Realskole, Frederiksborgvej 10, Roskilde, inden 31. maj 1965.

Pastor d'Auchamps rejser 1965

30. og 31. gruppe udsolgt.

Endnu 15 pladser på:

32. gruppe. Rom-Assisi 5. sept. (kl. 16) - 22. sept. ... 18 dage kr. 1000
Program: E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18. Øbro 4642 x (bedst kl. 18-20).

at dette arrangement har tilgodeset et virkeligt behov, og jeg vil derfor gerne her rette en tak til de mennesker, der på den ene eller den anden måde har været os til hjælp. Særligt gælder dette ledelsen af KFUK's hus, der ved at stille lokaler til disposition for et arrangement af denne karakter, har udvist en holdning, der tyder godt for det økumeniske arbejde herhjemme.

M.S.

Støt vore annoncører

BØRNEHAVELÆRERINDE

søges til Sct. Mariasøstrenes børnehavn, Blegbanken 5, Vejle, fra 1. eller 15. august til en gruppe børn i alderen 4-5 år.

Ansøgning med bekræftet afskrift af eksamensbevis og anbefalinger sendes til børnehavens leder, søster M. Guiberta.

KSK

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

MARIUS MP PETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

ROMAN KUSIER

Murermester

Telefon Nivå 150 . Nivå

Den apostoliske delegat i norden, ærkebiskop Bruno B. Heims tale ved biskop Martensens bispevielse

Troens og de troendes enhed

Der er intet, Kristus elsker så meget som sin kirkes enhed. Før sin død bad han til Faderen for alle dem, som ved hans apostles ord skulle komme til at tro på ham, at »de måtte være ét, ligesom du, Fader, er i mig, og jeg i dig, at også de må være ét« (Johs. 17, 20). Apostlen Paulus gentager samme tanke, når han opfordrer den unge kristne menighed til »at bevare åndens enhed i freden bånd: ét legeme og én ånd, ligesom I også er kaldet til ét håb ved jeres kaldelse, én Herre, én tro, én dåb, én Gud, alles Fader, som er over alle, gennem alle og i alle« (Ef. 4,3-6). Og endnu i denne søndagsliturgi har vi bedt: »Gud, du giver de troendes sind at have én vilje« (kirkebøn 4. søndag e.p.).

Denne troens og de troendes enhed finder sit synlige udtryk i den lokale kirkes biskop. Han er knyttet til sin kirke, og denne kirke er knyttet til ham. Han er som medlem af bispekollegiet, der atter er apostelkollegiets efterfølger, sit stifts fader. Ved den sakramentale vielse ejer han præstedømmets fylde, men han er tillige sin kirkes lærer og leder på troens område. Men dette embede er tillige en tjeneste. Enhver biskop er først og fremmest sine troendes tjener.

Det første vi har at gøre er at takke

I denne gudstjeneste giver Kristus gennem sin kirke os en ny biskop. Det første, vi har at gøre, er derfor at takke. »Al god gave og al fuldkommen gave er ovenfra og kommer ned fra lysenes Fader« (Jak. 1,17). Derfor »takker vi Dig, almægtige Fader, at du, evige Hyrde, ikke ville forlade din hjord, men ved dine salige apostle tager den under din stadig varetægt, at den må ledes af de samme styrere, hvem du som stedfortrædere i din gerning har overdraget at forestå den som hyrder« (præfatio in festis Apostolorum).

Denne tak rettes dernæst mod vor hellige fader, pave Paul VI, som i sin

godhed har givet os den nye biskop. Som apostelkollegiet dannede en enhed i apostlen Peter, således har bispekollegiet sit synlige fundament og samlingspunkt i den romerske biskop, som er Sankt Peters efterfølger. Vore tanker går i denne time i ærbødighed og taknemmelighed til hele kirkens midtpunkt, til paven som vor nye overhyrde i kraft af sit embede er knyttet til med troens og kærlighedens bånd.

Med stor taknemmelighed tænker vi også i denne højtidelige time på biskop Theodor Suhr, som på grund af sygdom måtte nedlægge sit høje embede. Det er umuligt i få ord at sige, hvad biskop Suhr har betydet for den danske katolske kirke i de 25 år, han har ledet den. Først en senere historieforskning vil kunne gøre det i alle enkeltheder. Kirkens stabilitet, dens vækst, dens tilpasning til nye tidsformer er på bedste måde blevet varetaget under hans styre. Han har været sin hjord en god hyrde. Han kan være sikker på vor taknemmelighed og forbøn.

Vi stoler på Dem

Dermed henvender jeg mig til den nye biskop. Rom kan udnævne en ny biskop. Men om han modtager denne udnævnelse er hans egen sag. Vi takker Dem, biskop Martensen, at De ikke har unddraget Dem denne ikke lette opgave. Mitraen er tung, og der venter Dem store og vanskelige opgaver. Men De kan være sikker på, at vi alle, både præster og lægfolk, vil møde Dem med velvilje og ærbødighed. Vi stoler på Dem, som De kan stole på os.

Vi takker i anledning af bispevielsen også den nye biskops forældre. Hvad et menneske er, kan det for størstedelen takke sine forældre, sit hjem for. Deres forældre og Deres hjem har givet Dem en god kristen opdragelse og forlenet Dem med den inderlige tro og den nænsomme kærlighed, som vi alle, der kender Dem, beundrer hos Dem. – Vor tak går og

så til Deres åndelige hjem, Deres orden, som med stor velvilje har frigjort Deres person til hele kirkens tjeneste.

Deres hjertebarn:

Den økumeniske bevægelse

Jeg ved, at der var én ting, som optog Dem meget i tiden før Deres udnævnelse til biskop. Det var den økumeniske bevægelse, som lå Dem meget på sinde. Den var Deres hjertebarn, og den vil også være det i fremtiden. Med stor glæde konstaterer jeg, at en del af Deres økumeniske venner er tilstede i denne for Dem så afgørende time. Idet jeg takker for dette udtryk for fællesskab, retter jeg en bøn til disse kristne, evangeliske brødre og søstre. Det økumeniske sindelag, som den nye biskop af egen interesse og efter det 2. Vatikankoncils ønske har påtaget sig, er stort og vigtigt i denne kirkehistoriske time. Den nye biskop trænger også – og ikke mindst – til Deres hjælp og støtte. Den romersk-katolske kirke åbner sine arme mod de andre kristne kirker, ikke for at herske over dem, men for i fællesskab at tjene Kristi sag. Derfor er min bøn: Tag den nye biskop, om ikke af dogmatiske, så dog af menneskelige grunde, til Deres hjerte. Han er også Deres broder i Kristus.

Hermed ønsker jeg det danske katolske bispedømme til lykke med den nye biskop og ham selv Herrens rigeste velsignelse, idet jeg slutter med den gamle bøn: »Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden i den hellige kirke. Amen.« (Traditio apostolica.)

Pinsedag kl. 10 synger biskop Hans Martensen pontifikalmesse i Sct. Ansgar Kirke og meddeler firmelsens sakramente. Børn og voksne, der ønsker at blive firmet, bedes melde sig til Sct. Ansgars pastorat, Bredgade 64.

Pave Paul VI følger konsekvent sin indsats for freden op med den nye rundskrivelse »Mense Majo«. Herom handler vor lederartikel. I øvrigt bringer vi en artikel om lønspørgsmålet og en rejseoplevelse fra Irland på vej mod industrialiseringen. Mgr. Schindler fortsætter sin serie om koncilet.

katolsk ugeblad 22

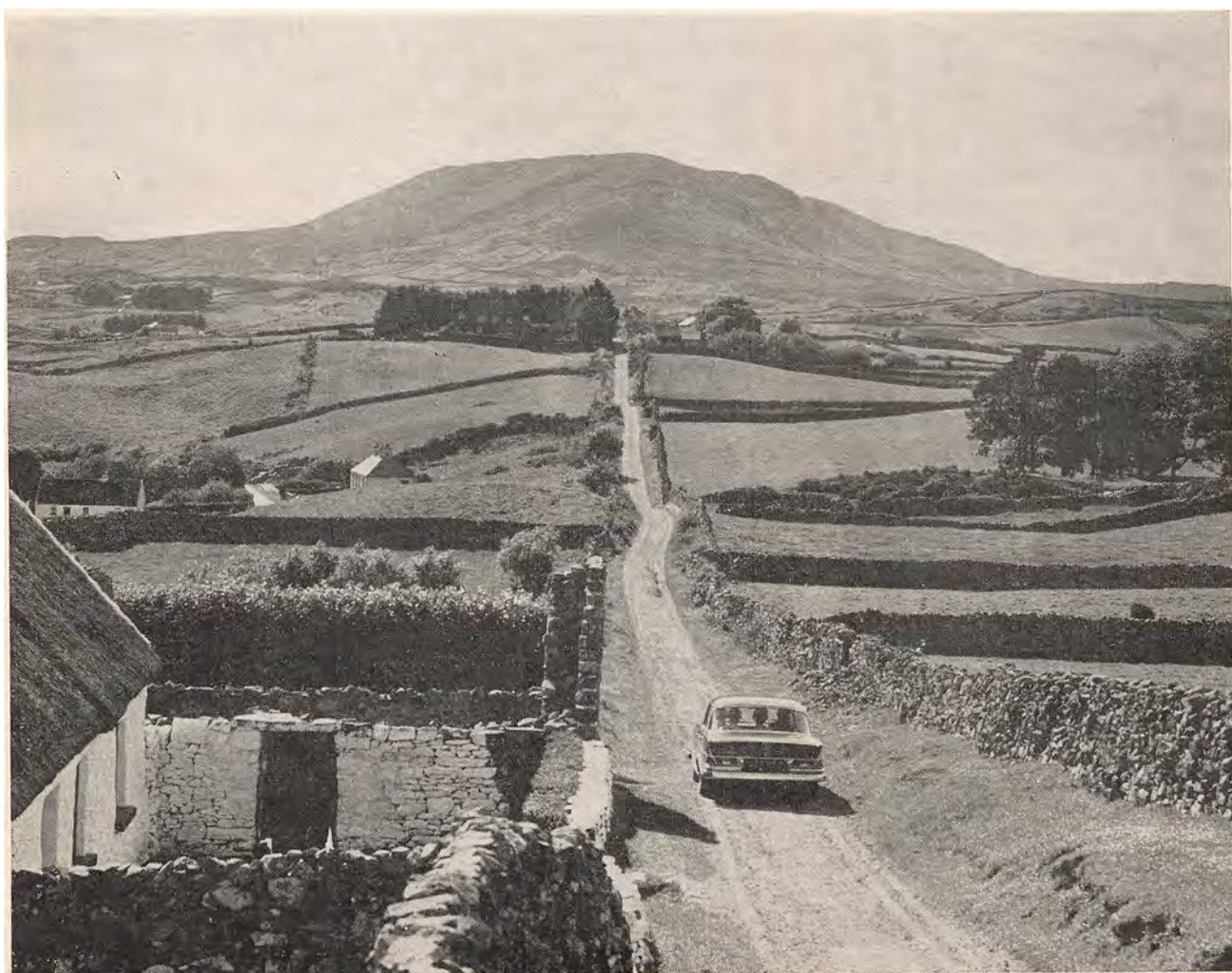
28. MAJ 1965
113. ÅRGANG

Valfart eller fredsdemonstration

Uro om lønningerne

Koncilet og vi

Irland på vej

MEDLEMMERNE UDVALGT TIL ØKUMENISK ARBEJDSUDVALG

Det økumeniske Råd og Vatikanet har nu offentliggjort navnene på de i alt 14 personer, der skal repræsentere henholdsvis Det økumeniske Råd og den romersk-katolske kirke i et arbejdsudvalg, som af Det økumeniske Råd blev foreslået oprettet i januar, og som den romersk-katolske kirke gennem kardinal Bea, der leder Vatikanets sekretariat for kristen enhed, allerede i februar meddelte, at den gerne så realiseret. Arbejdsudvalgets opgave bliver at udarbejde grundlaget og metoderne for et videre samarbejde mellem den romersk-katolske kirke og Det økumeniske råd. Udvalget er sammensat af otte repræsentanter for Det økumeniske Råd og seks repræsentanter for den romersk-katolske kirke.

Det økumeniske Råd har udvalgt følgende medlemmer til arbejdsudvalget: medlem af Kirkernes Verdensråd, ypperstepræst *Vitali Borowoj*, der repræsenterer den russisk-ortodokse kirke Moskva-patriarkat og er samme kirkes observatør ved Vatikankonciliet, generalsekretæren for Det økumeniske Råd, *W. A. Visser't Hooft*, generalsekretæren for det amerikanske baptistkonvent, *Edwin Espy* fra New York, den græsk-ortodokse teolog og observatør for Det økumeniske Råd ved konciliet, *Nikos Nissiotis*, professor *Edmund Schlink*, der underviser i dogmatisk teologi ved universitetet i Heidelberg og er observatør ved konciliet for den evangeliske kirke i Tyskland, den anglikanske biskop, *Oliver Tomkins*, fra Bristol i England, som beklæder forældet i Det økumeniske Råds arbejdsudvalg for kirkeforfatning og trosanliggender, fader *Paul Verghese* fra den syrisk-ortodokse kirke i Indien og leder af Det økumeniske Råds afdeling for økumenisk aktivitet samt *Lukas Vischer*, der repræsenterer den reformerte kirke i Schweiz og ligeledes er observatør ved Vatikankonciliet.

De romersk-katolske medlemmer af arbejdsudvalget blev: Monsignore *Thomas Holland*, der er biskop af Salford i Storbritannien, monsignore *Jan G. M. Willebrands*, som er titulærbiskop af Mauriana og sekretær i Vatikanets sekretariat for kristen enhed, sekretæren for den amerikanske biskoppelige kommission for økumeniske anliggender, monsignore *William Baum*, det internationale Caritas'

generalsekretær, monsignore *Carlo Bayer*, undersekretær i sekretariatet for kristen enhed (orientalsk sektion), pater *Pierre Duprey* fra samfundet af afrikanske missionærer (de s.k. Hvide Fædre) samt dominikanerpateren *Jerome Hamer*, der er assistent for dominikanerordenens overhoved og generalsekretær for ordenens studiearbejde.

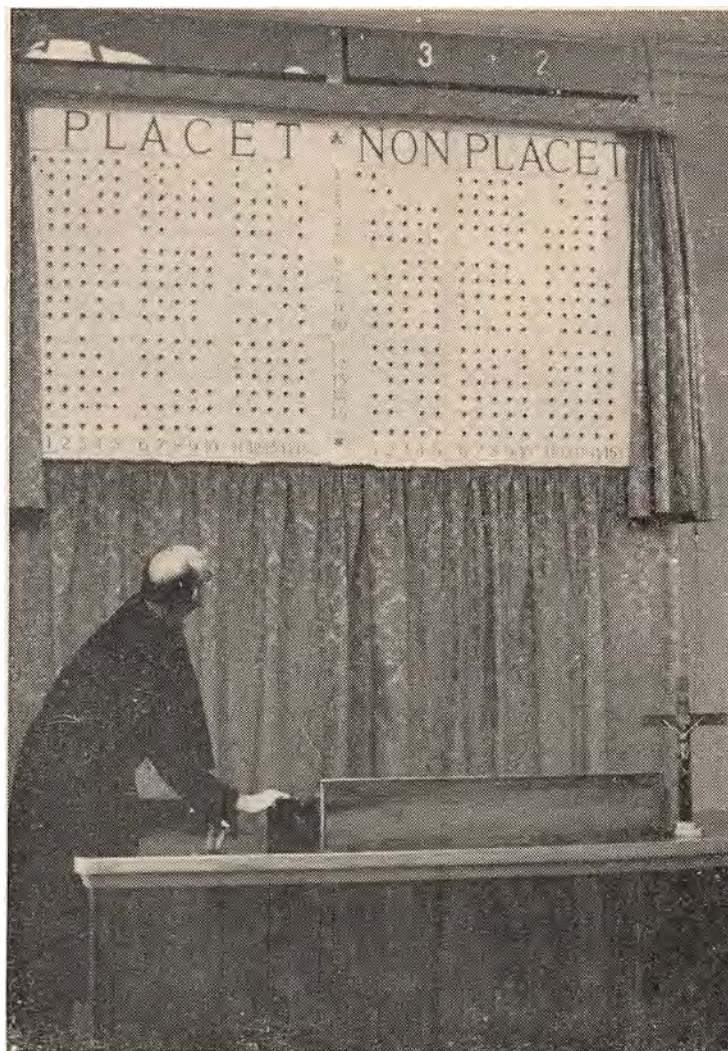
REFORM-DISKUSSION PÅ JESUITERORDENENS 31. GENERALFORSAMLING

De 250 delegerede på jesuiterordenens 31. generalforsamling i Rom har lige fra generalforsamlingens begyndelse været klar over de modsætninger, som i dag deler ordenen i to lejre. Ligesom på konciliet står »fremskridtsvenlige« og »konservative« over for hinanden. De fleste »fornyere« kommer

fra ordensprovinserne i USA, Frankrig, Tyskland og Belgien, medens »traditionalisterne« stammer fra Spanien og Italien.

Generalforsamlingen, der indledtes for godt to uger siden, er ikke kun indkaldt for at vælge en ny ordensgeneral. De delegerede skal først og fremmest diskutere ordenens tilpasning til den moderne verden. Blandt de interne problemer findes spørgsmålet om, hvorvidt ordensgeneralen for fremtiden skal vælges for livstid eller til sit fyldte 70. år, subsidiært for en periode på 12 år. Desuden skal man diskutere en eventuel decentralisering af ordensgeneralens magt. Endvidere vil man drøfte nye metoder og retningslinier for de unges uddannelse. På dette område forlanger de »fremskridtsvenlige« delegerede såvel undervisning i sociologi og naturvidenskab som i metafysik og dogmatik.

Jesuiterne vælger general.

Målsættende for generalforsamlingen er imidlertid Kirkens tilpasning til verden af i dag. Man skal ligesom på koncilet tage stilling til de ændrede samfundsmæssige og politiske vilkår i den moderne verden og drøfte blandt andet arbejdsmissionen, forholdet til marxismen m.m.

De »konservative« siges at frygte en svækkelse og udmarvning af ordenen. Ifølge deres opfattelse skulle en demokratisering vanskeliggøre ordenens disciplin.

Ikke mindre end 900 diskussionsforslag er fremlagt på generalforsamlingen. Et af disse gælder bekæmpelsen af den grundskade, ateismen er. Pave Paul har under en audiens ved generalforsamlingens begyndelse opfordret alle deltagerne til at lægge sig dette anliggende særligt på sinde og advarede ved samme lejlighed mod gruppenalitet og uenighed.

Valget af den ny ordensgeneral faldt på ordenens foresatte i Japan, mgr. Pedro Arrupe. Arrupe er af baskisk oprindelse og er oprindelig læge. Som sådan har han i Japan plejet de atombomberamte i Hiroshima. Han er 58 år gammel.

ERKLÆRINGEN OM JØDERNE ÆNDRES IKKE

Dagen efter, at pave Paul VI havde modtaget Libanons præsident, Charles Helou, i audiens fornylig, offentliggjorde Vatikanet en meddelelse om, at der ikke på nogen væsentlig måde vil blive ændret ved den stærkt omdiskuterede erklæring om jøderne, som blev forelagt koncilsfædrene ved koncilets tredje samling, og som stadig er under udarbejdelse med henblik på koncilets fjerde og sidste samling til efteråret.

Ifølge Beirutaviserne skal præsident Charles Helou have anmodet pave Paul om ikke at fremme dette dokument om jøderne. Det er i Mellemøsten stødt på stærk modstand, fordi man her mener, at erklæringen yder politisk støtte til staten Israel og er en moralsk hjælp til jøderne i såvel dette som i alle andre lande.

Vatikanets meddelelse kan opfattes som et blankt afslag på en sådan anmodning om at inddrage erklæringen. Samtidig imødegår den de verserende kraftige rygter om, at en lille gruppe »konservative« katolske gejstlige skulle være i færd med at omstøde eller i hvert fald »udvande« erklæringen.

Modstanden mod den foreslåede

erklæring er usvækket – men det samme er viljen til at fastholde erklæringens oprindelige ånd og mening.

MARTIN BUBER ÆRESBORGER I JERUSALEM

Efter en langvarig og stormfuld diskussion i Jerusalems byråd er den berømte jødiske filosof og forfatter Martin Buber blevet udnævnt til æresborger i Jerusalem.

Martin Buber har i sit forfatter-skab afsløret et endog meget stort kendskab til kristen tro og tænkning og lægger ikke skjul på, at han som jøde på mange punkter sympatiserer med moderne kristen tankegang. En af hans berømte bøger behandler personsproblemet og er udkommet på dansk under titlen »Jeg og du«.

RETSMØDE OVER SPANSK PRÆST BLEV AFLYST

140 katolske præster og mange andre sympatisører havde taget opstilling foran de lukkede døre foran en retssal i Madrid, da en spansk præst den 13. maj i år skulle afhøres og dømmes for at have udbredt »illegal propaganda« ved bl.a. fra prædikestolen at have udtalt, at den spanske civilgarde havde øvet tortur mod arresterede personer. Retsmødet blev udsat i sidste øjeblik med den begrundelse, at retsformanden var blevet syg. I vide kredse i Madrid mente man dog, at aflysningen skyldtes det store fremmøde af præster og sympatisører, som man frygtede ville demonstrere til fordel for den anklagede.

Den anklagede præst var den 28-årige Alberto Gubicagogeascoa fra Mugica i den baskiske del af Nordspanien. Fem katolske præster var blandt forsvarers otte vidner. Anklageren havde krævet den unge præst idømt tre års fængsel og en bøde på omkring 30.000 kr.

Retsmødet udsattes på ubestemt tid.

ANGLIKANSKE BISKOPPER IMOD AFSTRAFFELSE AF HOMOSEKSUELLE

Ærkebiskop Ramsey af Canterbury har under en drøftelse af lovgivningen for kønlige afvigelser i det britiske parlaments overhus udtalt sig imod afstraffelse af homoseksuelle, og i dagbladet Times har fem andre anglikanske biskopper og tre Lords i et fælles læserbrev til regeringen for-

dret, at det ikke længere skal betragtes som strafbart i lovens forstand, at voksne mennesker af samme køn har intim omgang med hinanden.

Dommen over og strafudmålingen for homoseksuel udfoldelse har i Storbritannien længe været og er stadig usædvanlig hård. Det forventes, at lovgivningen nu vil blive revideret.

KATOLSK-LUTHERSK GUDSTJENESTE

Ifølge Kristeligt Dagblad holdtes Store bededag for første gang i Danmark en fælles katolsk-luthersk gudstjeneste. Det skete i forbindelse med en lejr, som Kristelig Akademisk Forening og Academicum Catholicum holdt i bededagsferien og man havde på forhånd indhentet tilladelse fra den katolske biskop.

Gudstjenesten lededes af sognepræst E. J. Kragh-Schwarz, Nykøbing S., og pater Roos. Efter en salme bød pastor Kragh-Schwarz velkommen, og han udtrykte sin glæde over, at det havde været muligt på denne måde at mødes i en Ordets gudstjeneste, hvorefter han bad bønnen om kirkens enhed, der står bag i Den danske Salmebog.

Pastor Kragh-Schwarz havde også skriftlæsningen, der omfattede tre centrale bibeltekster om kirkens enhed, Joh. 10,11-16, Joh. 17,20-26 og Effeserbrevet 1,1-16. Efter endnu en salme prædikede pater Roos, der også udtrykte sin store glæde over muligheden for denne fælles gudstjeneste. Den økumeniske bevægelse, sagde han, er uden al tvivl Helligåndens værk. Den voksende længsel efter kristen enhed er et af de tydeligste tegn på Helligåndens virksomhed. Der er mange vanskeligheder og problemer, men Gud arbejder med, og vi må altid have målet for øje.

Efter en salme gik begge præster for alteret. Hele menigheden – der kun bestod af lejrens studenter, lutherske og katolske – bekendte i fællesskab troen og bad Fadervor, hvorefter pastor Kragh-Schwarz lyste den aronitiske velsignelse. Gudstjenesten sluttede med et Te Deum.

MEDDELELSE FRA KANCELLIET

Biskop Hans L. Martensen har efter overtagelsen af sit embede udnævnt monsignore Casimir Flandrup til generalvikar.

Valfart eller fredsdemonstration

De katolske pilgrimme på maj-valfart til Øm i Jylland og til Aasebakken på Sjælland blev måske noget forbavsede over at få udleveret en løbeseddel med pavens maj-appel om bøn for verdensfreden. Drejer det sig om en valfart eller om en fredsdemonstration? Sådan vil nogle sikkert spørge. Svaret er: Noget af begge dele.

Det var netop pave Pauls ønske, at der i alle bispedømmer og sogne verden over måtte blive afholdt særlige gudstjenester i maj måned for fredens sag. Maj-valfarterne i år fik således en drejning mod det aktuelle og endda det verdenspolitiske aktuelle.

I indledningen til rundskrivelsen skriver pave Paul VI: Vore forgængere har haft for skik at henvende sig til de kristne med en henstilling om offentlige forbønner, hver gang kirkens situation krævede det, eller en særlig fare truede verden. Når Vi ser, hvad kirken trænger til i dag og betragter fredens vilkår i verden af i dag, har Vi alvorlige grunde til at mene, at situationen er særdeles alvorlig, og at det derfor er mere nødvendigt end nogen sinde at opfordre hele det kristne folk til fælles bøn.

Det er pavens anden højtidelige henvendelse til verden med opfordring til fred. Den første kom under rejsen til Indien og har derfor fået navnet Bombay-appellen. Stop rustningskapløbet – hjælp i stedet udviklingslandene. Sådan lød det »kvalfulde råb«, for nu at bruge pavens eget udtryk. Det kom fra en mand, der var taget til Indien for at få fysisk kontakt med den sultende verden, og som er gået rystet ud af denne oplevelse.

Vi har måske glemt Bombay-appellen. Pavens sidste rundskrivelse viser, at *paven* i alt fald ikke har glemt den. Netop på grund af sin korthed – det er måske den korteste pavelige rundskrivelse til dato – får den samme karakter af appel som henvendelsen fra Indien. Paven følger altså konsekvent sin aktion for freden op.

I februar måned overrakte Danmarks unge Katolikker, Unge katolske Arbejdere og Studentergruppen i A.C. Danmarks udenrigsminister, Per Hækkerup, et eksemplar af Bombay-appellen under et møde på Christiansborg. Hvad er der sket siden da?

Der har været afholdt en mildest talt mislykket nedrustningsdebat i folketinget. Kun et meget ringe antal af tingets medlemmer var til stede, og en af talerne tillod sig endda at spørge, om ikke debatten »svævede i luften«. Vedkommende taler var teolog. Alt dette må have virket som en udfordring til den ungdom, man kort tid forinden havde ønsket at engagere i problemet. Hvor blev reaktionen af?

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CENtral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Mon ikke mange kristne mennesker i perioder med strejker og stor uro om lønningerne har spurgt sig selv, om der ikke fandtes én kristen holdning over for disse problemer, sådan at man bedre kunne bedømme situationen?

Har så de nuværende forhold, hvor arbejderne og arbejdsgiverne i ro og med råd udefra har fundet frem til et forslag, ført til, at man nu kan sige, at dette svarer til, hvad en kristen må ønske sig?

Er der her tale om, at man på en kristen måde har fundet ud af, hvad samfundet kan »klare« i forøgelse af købekraft uden, at det bringes ud af balance?

Var der måske en lettere og bedre måde? Kunne en kristen betragtning hurtigere føre til et resultat?

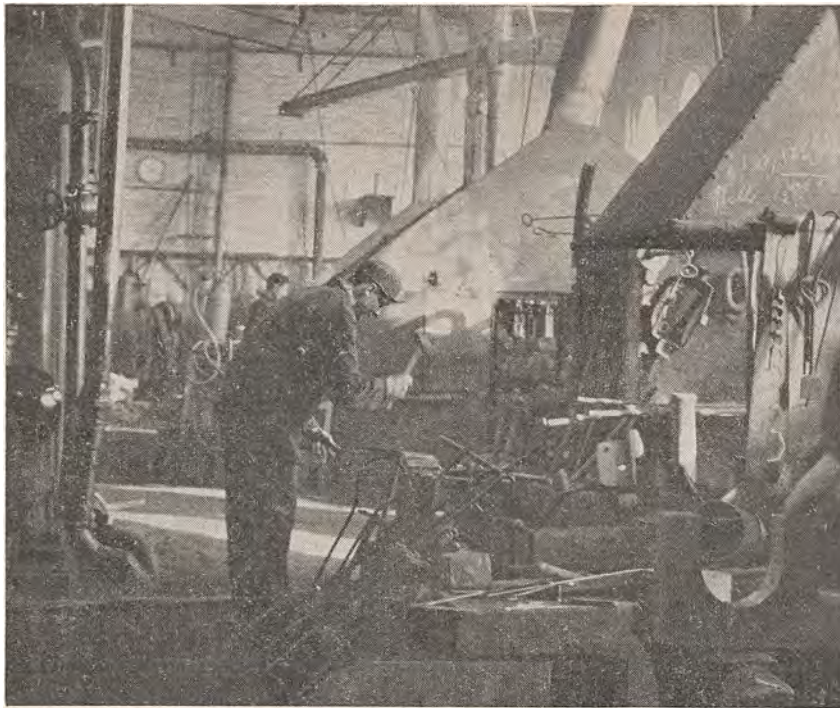
Denne sidste tanke vil sikkert melde sig hos en række mennesker. Det var før i tiden almindeligt, at man formodede, at Kirken havde et endeligt svar på en lang række menneskelige spørgsmål, og på det sociale område lod man for eksempel rundskrivelserne fortolke i en moderat konservativ ånd og mente, at det var meningen med rundskrivelserne.

Over for dette synspunkt, som kan være meget fristende, vil jeg vove den påstand, at der ikke findes én kristen holdning til spørgsmålet om lønnens størrelse, men at der kun kan og skal tales om *kristnes* holdning.

De kristne principper i rundskrivelserne er *meget væsentlige*, men de *lader sig anvende på flere måder*, som ganske vist så afgjort alle adskiller sig fra yderligtgående liberale, reaktionære samt kommunistiske synspunkter, men alligevel *lader megen plads stå åben til flere fortolkninger*, fordi Kirkens belæring altid og nødvendigvis må være meget generel.

I »Quadragesimo Anno« (p. 74 i den danske oversættelse) fastslås det, at »arbejderne (skal) have en løn, som forslår til deres og deres families underhold«. Som forholdene lå med verdenskrise (1931) og lande med vidt forskellige forhold, kan man ikke gå videre end til at forlange en løn, der er »tilstrækkelig til en nøjsom og pligtopfyldende arbejder« sådan som pave Leo 13. allerede fastslog i 1891.

Der tales ganske vist om, at alle har ret til at få del i alle de goder en virkelig produktionsfremgang kan skabe, så der muliggøres en »stadig højere civilisation, som ikke er nogen fare for moralen, men tværtimod i

Uro om lønningerne

Selvom vi måske morer os lidt over ølmangelen for tiden, bør selve den kendsgerning, at vi er inde i en periode med strejker og uro om lønningerne, mane til eftertanke.

Findes der en kristen løsning på alle disse problemer, spørger adjunkt Oluf Bohn i denne artikel om aktuelle spørgsmål.

høj grad fremmer den, blot man er civilisationens herre og ikke dens træl«. (Quad. Anno p. 76 f.) Der opstilles med andre ord visse absolutte minimumskrav for nutiden og udstikkes en betragtning for fremtiden, men de er kun til mindre hjælp i vore dages Danmark.

Udviklingen i Europa har været så voldsom siden krigen, at der måtte nye synspunkter til i »Mater et Magistra«, pave Johannes' ofte omtalte rundskrivelse fra 1961. Ganske vist er der lande, hvis udvikling har været så ringe i enhver henseende, at end ikke den tidligere omtalte rundskrivelses krav er blevet opfyldt der, men til gengæld ventede katolikker i andre lande på inspiration og belæring. »Et folks økonomiske rigdom bestemmes ikke blot af den samlede overflod af goder, men også og endnu mere af disses reelle og effektive fordeling, som retfærdigheden byder, således at der er sørget for samfundsmedlemmernes personlige udfoldelse. Dette er jo selve nationaløkonomiens

mål.« (p. 27) eller som det udtrykkes senere, (p. 29), den skal »gøre materielle goder og kulturgoder tilgængelige for så mange borgere som muligt«.

Man ser straks, at der er kommet helt nye synspunkter frem: lønnen skal ikke blot tjene til menneskets nødtørftige underhold, men også sætte det i stand til at udvikle sig videre og give det del i hele samfundets kultur.

Men »Mater et Magistra« hjælper ikke så meget til en større forståelse af spørgsmålet om lønnens størrelse, men hjælper os derimod til at løse et andet spørgsmål: Om vi kristne har lov til at stræbe efter så høj en løn som mulig. Skal vi være tilfredse med det tilstrækkelige? Jo, tilfredse skal vi være på den måde, at vi søger at undgå misundelsen, men ikke på den måde, at vi skal erklære os tilfredse med det, der lige akkurat er tilstrækkeligt. Alle mennesker har ret til at få en rimelig andel i landets stigende rigdom, fordi vi derved får

en virkelig mulighed for at »tage jorden i besiddelse« sådan som Guds børn naturligvis har ret til det. Højere løn vil jo blive brugt til større uddannelse for en selv og ens børn, bedre anvendelse af fritiden, erhvervelse af større horisont, bedre bolig o.s.v. og alt dette er ægte menneskeligt og derfor også en ægte kristen betragtning.

Vi har imidlertid ikke fået større mulighed for ud fra rundskrivelserne at vurdere, hvor høj denne løn må være. I det øjeblik vi skulle til selv at deltage i lønforhandlinger og der praktisere de synspunkter, der nu er kommet frem, ville vi afgjort opdage, at vi som kristne ikke svæver frit i luften, men som lønmodtagere eller lønudbetalere står i ganske konkrete forhold, og at vore interesser faktisk går hårdt imod hinanden.

I rundskrivelsen »Mater et Magistra« siges der (p. 26) om dette: »når lønningerne skal beregnes, må der tages hensyn til deres reelle bidrag til produktionen, til virksomhedernes økonomiske forhold og til hele samfundets trivsel, men ganske særlig til virkningerne på den samlede beskæftigelse i landet, og endelig også til den samlede verdens almindelige vel, det vil sige, til de internationale samfund med deres forskellige natur og udstrækning.«

Alt det, der her nævnes er meget væsentlige ting, det er forhold, som enhver kristen bør lade sig lede af, men derfor er resultatet ikke givet på forhånd.

I en drøftelse mellem arbejdere og arbejdsgivere (for at tage den største gruppe lønmodtagere over for deres lønudbetalere) vil argument stå mod argument. Hver gang arbejderne har understreget deres ret til at få del i produktivitetstigningen i form af højere løn, vil arbejdsgiverne svare med, at de må have ret til en risikomargin, dvs. at de for at vove store udvidelser i produktionen ved anvendelse af nye og dyre maskiner må have en rimelig belønning og et »sikkerhedsnet«, hvis det skulle gå galt. Over for dette vil mange grene af fagbevægelsen hævde, at lønforhøjelser ikke behøver at betyde risiko for arbejdsgiverne, da øget betaling kan kædes sammen med større arbejdspræstationer (produktivitet fremkaldende lønsystemer).

Krav om lønforhøjelser vil også kunne mødes med den besked, at priserne vil blive så høje, at man ikke kan sælge varerne i udlandet, og til dette vil der så blive svaret, at lønforhøjelser så burde føre til, at fa-

brikken fik indrettet arbejdsgangen bedre og billigere gennem rationalisering, for så ville varerne ikke blive dyrere, selvom lønningerne steg.

Problemet kan imidlertid også ses fra en hel anden vinkel.

Man kunne tænke sig den mulighed, at et eller flere erhverv stod med meget store muligheder for at kunne producere mere end før og afsætte det både i ind- og udland, men at man manglede arbejdskraft. Da vi i Danmark viger tilbage for at tvinge arbejdskraften fra et erhverv til et andet, har man kun den mulighed at trække den nødvendige arbejdskraft til ved at byde på en fristende løn.

Endelig kan man let forestille sig den situation, at lønningerne sættes i vejret for at skabe øget købekraft, fremme produktionen og hindre arbejdsløshed.

Når jeg har opholdt mig så meget ved disse spørgsmål, så er det for at vise hvor komplicerede de er, hvor vanskeligt det er at give nogen patentopskrift, den være sig kristen eller ikke. Men er disse forhold vanskelige, hvor meget mere, når nye udefra kommende elementer skal drages med ind.

Et af de forhold, der kan tænkes, er forholdet til U-landene. Skal der åbnes for indførsel af varer fra disse lande, sådan at vore priser må nedsættes og lønningerne følge med? Eller kunne lønningerne hindres gennem rationalisering?

Vor eksport til U-landene stiger ofte så meget i pris, at disse landes betalingsgæld bliver uforholdsmæssig stor. Hvem skal betale nedsættelsen af priserne? Skal lønmodtagerne? Eller kunne man tænke sig en ordning, så at det blev arbejdsgiverne, der måske skulle betale det meste?

Der er nok af spørgsmål og et utal af løsninger.

Hvor kommer nu de kristne betragtninger ind i alt dette?

Der er for det første den side af sagen, at vi ikke kan dyrke lønstigning, som var det livets mening. Vi må som kristne se på vores arbejde som andet end et middel til at tjene penge.

Men hvis vi nu var forhandlere, der på den ene eller den anden gruppes vegne skulle forhandle? Hvad så? Ja, jeg tror ikke, at forholdene ville komme til at adskille sig væsentligt fra forholdene i dag. Vi mennesker er så begrænsede i vor evne til at se noget forhold fra modpartens side, at vi næppe kunne komme længere end til at føre en samtale med den anden part. Til sidst ville det blive pres

mod pres og afgørelsen vil komme som et resultat af mange kræfters brydning.

Man kan fantasere sig til, at alle parter ville være enige om, at rundskrivelsernes minimumskrav skulle være rettesnor for resultatet, men som jeg har søgt at vise, så giver selv det meget store muligheder for uenighed. Og det bliver kun ved fantasien, for i de »katolske« lande synes man end ikke at kunne blive enige om så lidt.

Som i så mange andre af livets forhold, må den enkelte kristne her selv – inspireret af Kirkens almindelige og specielle forkyndelse – vurdere og afgøre, hvad vedkommende synes er rigtigst.

Er man i den situation, at ens forhandler har »bjerget« mere til én end man egentlig synes, man selv personlig kan gøre krav på, så rummer skattelovgivningen så mange gode muligheder for, at man kan gavne andre med disse penge uden at bringe sig selv i forlegenhed, at faktisk alle personlige problemer skulle kunne ordnes i dag.

Oluf Bohn

Caritas, Danmark

S.O.S. nr. 49

Naturkatastrofer i Chile kalder på hele den katolske kirkes hjælp. Selv små gaver kan løse store opgaver. Giro 439 79: Caritas København.

S.O.S. nr. 50

Der går regelmæssig tøjpakker til Polen. Fragten er dyr. Hvem vil hjælpe. Selv små beløb løser store opgaver. Giro 439 79: Caritas København.

S.O.S. nr. 51

Ungarsk invalid beder om en knaphulsmaskine for at kunne tjene til livets ophold. Hvem hjælper? Selv små beløb kan løse store opgaver. Giro 439 79 Caritas København.

Reserveret

Der er en måde

hvorpå vi trykke danske mennesker enkeltvis eller gennem vore foreninger kan hjælpe mænd og kvinder i andre lande – hjælpe dem en lille smule i deres angst og desperation.

Vi ved, at folk forfølges for deres tros eller races skyld eller på grund af deres politiske overbevisning – og det selv om de ikke har brugt vold for at få deres synspunkter igennem. Vi ved det; men skønt vi ikke udsætter os selv eller dem, vi holder af, for fare, gør vi ikke noget; for hvordan skulle vi dog bære os ad?

Før 1961 var der ikke meget at gøre; men da startede to engelske advokater så omhyggeligt som muligt at indsamle data om sådanne fanger verden over – organisationen »Amnesty International« skabtes, og smågrupper af interesserede »adopterede« tre bestemte fanger – altid én fra et østland, én fra et vestligt og én fra et såkaldt neutralistisk – for at bevise, at det var et politisk set neutralt, humanitært arbejde, det drejede sig om.

Disse såkaldte TRE-grupper prøver at skrive til fangen selv, prøver at sende pakker til de pårørende hvis de trænger til hjælp, og prøver at få det pågældende lands myndigheder til at genoptage fangens sag, at få en dom mildnet, få tortur bragt til ophør og naturligvis allerhelst at få myndighederne til at løslade ham eller hende.

Gennem verdenspressen prøver man at lægge pres på de stater, der til trods for at de har tiltrådt menneskerettighedserklæringen, alligevel ikke retter sig efter den.

Der er nu 3-400 TRE-grupper i arbejde i ca. 15 lande – heraf 21 i Danmark. Men det er for lidt, når man tænker på, at der er flere hundrede tusinde politiske fanger fordelt på ca. 60 stater.

Skønt bevægelsen er så ung, og skønt dens økonomi er svag, og til trods for at hele dens sigte er næsten naivt, når man tager i betragtning hvor stærke kræfter det er man slås med – så har bevægelsen allerede i efteråret 1964 opnået konsultativ status B under FN's økonomiske og sociale råd. Et arbejde er begyndt, og det vil blive fortsat!

Vil De vide mere om *Amnesty International*, skriv da venligst til:

Cand. polit. Carry Hedemann,

Phistersvej 22, Hellerup.

Lærer Bent Østergaard,

Hyttevænget 10, Brøndby Strand.

Kirken har åbnet sig overfor verden, men...

Man siger med rette, at Kirken i det 2. Vatikankoncil har åbnet sig overfor verden. Kirken har sløjft de gamle bastioner og voldgrave, den har åbnet sine porte på vid gab. Den føler mere end nogen sinde sit ansvar over for de mennesker, den er samtidig med. Og dette er for størstedelen en verden uden Gud. Den anstrenger sig for at komme i samtale med denne verden. Dens opgave er at minde alle om den Guds kærlighed, som i forløsningen ikke udelukker et eneste menneske fra kaldet til frelsen.

Men denne åbning mod verden må ikke få os til at glemme, at der findes en modsætning mellem de kristne og den verden, som afviser Guds tilbud. Vi må og kan ikke blande os med denne verden, så at denne modsætning ikke mere føles. Derom taler søndagens evangelium. Når Helligånden kommer, »talsmanden, som skal sende fra Faderen«, »sandhedens Ånd«, så skal han vidne om mig. Men også I, dvs. apostlene, skal være mine vidner; thi I har været med mig fra begyndelsen. Tilsyneladende tales der her om et dobbelt vidnesbyrd. Men dybere set er det alligevel et eneste vidnesbyrd. I apostlenes forkyndelse møder vi Helligåndens vidnesbyrd. Modtager vi evangeliets ord med et troende sind, rører Helligånden selv vore hjerter og vidner om dets sandhed. Guds ord er lyset for vor fod og kraft til vort hjerte. Kristus er efter opstandelsen kommet os nær i sit ord. »Herren er Ånden« (2. Kor. 3,17). Det er vor trøst midt i denne verden, at »sandhedens Ånd« er midt iblandt os i sin Kirke.

Men for at denne trøst ikke skal lulle os ind i en forkert idyl, gør Han os opmærksom på, at der vil komme forfølgelser. »De skal udelukke jer af synagogerne, ja, den tid skal komme, da enhver, som slår jer ihjel, skal

Billedet viser Johannes XXIII på togrejse til Assisi.

mene, at han derved dyrker Gud«. Og grunden til denne modstand mod de kristne nævnes i det følgende vers: »Og dette skal de gøre, fordi de hverken kender Faderen eller mig«. Dette »at kende Faderen eller Jesus Kristus« er hos Johannes identisk med »at tro«. Jesus har ikke talt om disse kommende forfølgelser »fra begyndelsen« for at skåne sine disciple. Men nu taler han åbent om dem, »for at I, når den tid kommer, skal mindes, at jeg har sagt jer det«. Da Johannes skrev sit evangelium ved århundredskiftet, forstod menighederne, hvad han talte om. Stefanus var blevet stenet, Paulus mødte en forbitret modstand, forfølgelserne i Rom var begyndt. Nu var det ikke mere forudsigelser, men en realitet. Kirkehistorien har bevist, at disse forudsigelser er gået i opfyldelse. Også vor tid er vidne til en gigantisk kamp mellem Kristus og antikristen.

Og selv om vi på vore breddegrader ikke kender til en blodig forfølgelse, erfarer også vi denne skjulte modsætning mellem kristendommen og den ikke-troende verden. Det at være kristen er ikke moderne. Denne modsætning kan ikke bringes ud af verden. Vi skal ikke forbavses over den. Den følger med kristendommens væsen. Vor Herre har sagt det, for at vi, når vi kommer i denne situa-

tion, skal huske det. De kristne vil mere og mere blive et mindretal. De bliver de store »non-konformister«. De vil møde modstand i deres omgivelser. Vi skal regne med denne situation. Det eneste, vi skal vogte os for, er at verden er tilfreds med os. Så er der noget i vejen med kristendommen.

H. Roos S.J.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 30.: Søndag efter Kristi Himmelfart (s. 604, hvid).

MANDAG den 31.: Maria, jomfruerne dronning (hvid). Ihukommelse af Patronilla (s. 923), jomfru.

TIRSDAG den 1.: Angela Mericia (s. 923, hvid), jomfru.

ONSDAG den 2.: Hverdag (s. 600, hvid). Ihukommelse af Marcellinus, Petrus og biskop Erasmus (s. 927), martyrer. – Eller: Marcellinus, Petrus og biskop Erasmus (s. 927, rød), martyrer.

TORSdag den 3.: Hverdag (s. 600, hvid).

FREDAG den 4.: Franciskus Caracciolo (s. 928, hvid), bekender.

LØRDAG den 5.: Vigilien til pinsedag (s. 611, rød).

SØNDAG den 6.: 1. pinsedag (s. 616, rød).

Det er svært at beskrive det irske landskab, fordi det er så varieret og frembyder så store kontraster. Der er højdedrag, og der er bølgede landskaber, der er frugtbart land og områder, som synes at være håbløst golde. Rejser man fra Dublin mod vest, kommer man til grevskabet Galway. Når man kommer fra de smukke, grønne og venlige bakker og højdedrag omkring Dublin, virker Galways klipper og stenfyldte marker barske, kølige og hårde; overalt, hvor man vender øjnene, ser man sten, grå sten og grå klippestykker. Imellem dem er der mager jord, med sparsom bevoksning og fattige huse. Man finder stendiger som markskel overalt i Irland, men i Galway er stendigerne højere, og de gør markerne til et kæmpeskakbræt. Igenem århundreder har man samlet sten op fra markerne og stablet dem som gærder omkring de små, magre jordstykker.

Langs med Galways kyst finder man håndværkere, som er i færd med at bygge nye og smukke og moderne huse. Luftfarten, færger og hurtigtog bringer i tusindvis af turister,

Irland på vej . . .

Irland er præget af den moderne tekniske udvikling, men der er endnu egne, hvor man venter. Jørgen Hviid beskriver i artiklen kontakten med varmhjertede mennesker i et lille landsbysamfund

... FRA GAMMELT TIL NYT ...

især engelske turister til Galways barske, men vidunderlige klima ved atlantehavskysten, hvor bølgesprøjet og klipperne skaber deres egen farvesymfoni.

I Galway boede jeg på byens største hotel. En fin ældre bygning med eksklusive og dyre værelser, og hotellets gæster var turister fra alverdens lande, som her i moderne komfort ønskede at opleve den irske atlantehavskyst. Jeg boede der kun en enkelt nat, og så tog jeg en bus, den ordinære rutebil op langs kysten. Da vi var kommet et godt stykke forbi de mondæne pensionater og hoteller, stod jeg af i en af de mange små landsbyer, som vi kørte igennem. Jeg fandt uden besvær et værelse i en gæstgivergård. Den talte ikke sammenligning med det store hotel. Alt var mere primitivt, men pinligt rent, og manden og konen, stedets direktørpar bød mig velkommen; jeg blev installeret i et gavlværelse med en gammel jernseng, et skab med knirkende dør og en håndvask, men jeg blev modtaget som en ven af huset. Kort tid efter sad jeg bænket i krostuen, hvor jeg fik dagens middag, hvis mængde svarede til to normale måltider mad.

Det var dér jeg traf Carmel, den

ene af direktørparrets 6 børn. Carmel er 7 år og forsynet med rødt hår og fregner over det hele. Hun fik mig med et charmerende smil overtalt til at gå en tur med hende den næste dag. Carmel spildte ingen tid da jeg havde sagt ja: Hun organiserede sin lille sorthårede bror på 5 år og en ældre bror på 9 år. Det var jo ikke hver dag man kunne vise en dansker frem dér på egnen. – Den næste dag gik vi ud af landsbyen – ud mellem de høje stengærder som omgav de fattige, græsbevoksede enge.

På vejen kom vi forbi en grusgrav, hvor de mægtige grusdynger var som små bjerge. Det så ud til at være en ret moderne grusgrav, fordi bag hegnet så jeg nye gravemaskiner og lastbiler. Det var søndag, og der var ingen, der arbejdede i grusgraven. Jeg udtrykte min beundring for maskinerne, men det skulle jeg aldrig have gjort. Carmel foreslog øjeblikkeligt, at vi skulle gå ind og kikke nærmere på dem. Jeg sagde: »Der er et hegn om det, så vi må vist ikke gå derind.« Det med hegnet syntes ikke at genere Carmel. Da hun og hendes to brødre et par sekunder senere befandt sig indenfor rækværket, hende ved maskinerne, kunne jeg ikke dy mig. Det lykkedes med nogen an-

stregelse at kravle over hegnet. »Vi skal op og se udsigten fra grusbjerget,« råbte Carmel, og hun forsvandt med sine to brødre op i grusdyngen. »Kom herop,« råbte hun sejrstolt til mig, »Der er en ganske dejlig udsigt.« Jeg var ikke særlig fristet, men Carmel råbte igen: »Du skal bare se noget meget interessant heroppe fra, – kom nu,« og modvilligt begyndte jeg at bestige grusbjerget. »Hvad er det så, jeg skal se,« spurgte jeg, da jeg nåede toppen af grusdyngen. »Det er bare udsigten; kan du ikke se, hvor dejligt det er heroppe. Har du nogen sinde været på toppen af sådan en grusdyng.« Jeg huskede ikke, hvornår jeg sidst havde været på toppen af en grusdyng – jeg ved for øvrigt ikke, om jeg nogen sinde før havde været det.

»Så spæner vi ned ad bjerget,« råbte Carmel. »Kom.« Så spændte hun og drengene ned, og jeg fulgte efter i fuldt firspring.

Det er mærkeligt den indflydelse, som børn kan have på en. Jeg nåede helskindet ned, men så ikke en vandpyt og plantede en fod midt i bassinet. Grus og vand sprøjtede mig omkring ørerne. Carmel og drengene lo, men de blev dog lidt betuttede, da de så, hvor jeg næsten lignede en zebra

på grund af de mange striber og pletter, som det gyldne grus havde tegnet på sko, bukser og frakke. – Da vi gik videre hen ad vejen, sagde jeg til Carmel: »Det værste er, at nu kan alle mennesker se, at vi har været inde og lege i grusgraven. Jeg må prøve at børste det af, så snart det begynder at tørre.« »Det klarer vi nok,« mente Carmel fortrøstningsfuldt. »Vi møder ikke nogen mennesker herude, og når det tørrer, så børster vi det af med nogen græstotter.

Selvfølge lig mødte vi nogen. Det var en typisk irsk morlille, som kom gående imod os med sin hund. Hun havde et tørklæde om hovedet og havde et sjal omkring skulderen og var klædt i en grøn, hjemmевævet kjole. »Det er Mrs. Wade,« råbte Carmel, »Hun er så flink.« Jeg var glad for, at Carmel var så fortrøstningsfuld; jeg følte mig nærmest lidt genert over at gå omkring som en levende reklame for en grusgrav, og Mrs. Wade sagde da også til mig: »Goddag, hvordan er det dog, De ser ud.« Jeg forsøgte at forklare, men inden jeg var færdig, sagde hun, »De må gå med mig hjem og blive børstet af. De kan ikke gå sådan tilbage til landsbyen. Jeg bor kun et lille stykke henne ad vejen, så det er ingen omvej for Dem.« Jeg blev bænket ved ilden i den åbne kamin i Mrs. Wades køkken. Tørvene blusede og varmede godt. »Vi bliver nødt til at tørre Dem, før vi begynder at børste, så tag den bare med ro,« sagde Mrs. Wade. »Børnene kan glimrende lege en halv times tid ude i haven. Hvad vil De have at drikke, whisky.« »Ja, tak,« sagde jeg, »en lille en at styrke sig på, siger jeg ikke nej til.« Jeg fik et glas whisky, og Mrs. Wade hældte vand i. Jeg ville i grunden helst have haft den, som den var, men det gør man nu engang i Irland. »Hvorfor er De kommet herover fra Danmark,« spurgte Mrs. Wade. Jeg forklarede, at jeg igennem flere år havde haft lyst til at opleve Irland.

»Svarede det så til Deres forventninger,« spurgte Mrs. Wade.

»Ja,« svarede jeg, »det oversteg langt mine forventninger. Man oplever en rigdom i natur og en rigdom hos de mennesker, man træffer.«

»Ja,« sukkede Mrs. Wade, »og alligevel forlader tusinder af irlændere hvert år deres land. De klarer sig som regel godt i de fremmede lande, de er energiske, og de bygger noget op, men herhjemme kniber det. Jeg ved godt, at man andre steder i lan-

det er kommet godt i gang, men her i landsbyen er der intet, vi har ingen fabrikker, ingen industri, og jorden er for dårlig til, at man kan lave intensivt landbrug. For nogle år siden var der en skotte, som ville lave en whiskyfabrik i byen. Vi glædede os allesammen til det og håbede, at det ville bringe nyt liv. Han havde kapital, han havde gode ideer, og alt tegnede sig godt, men få måneder før han skulle begynde på at bygge fabrikken, døde han. Det er 10 år siden. Siden er der ikke sket noget.«

»Hvad lavede Deres mand,« spurgte jeg Mrs. Wade.

»Han var slagter, lige til han døde.« Hun så ud af vinduet og pegede: »Kan De se den bygning derovre. Det var der, han slagtede, og så havde vi en forretning nede i landsbyen. Det var en god forretning, og begge mine sønner blev oplært som slagtere, men de kunne ikke holde sig i ro. De måtte væk, ud hvor der var større chancer, og nu bor den ene i New York og den anden i England.«

»Har De kun de to sønner,« spurgte jeg.

»Nej,« svarede Mrs. Wade, »to er gift i Australien, en er gift i Canada, og en er gift i England. Min datter i England ser jeg i det mindste en gang om året, så inviterer hun mig over og betaler min rejse, og jeg har en vidunderlig måned sammen med hende, hendes mand og mine børnebørn. Min datter i Australien var hjemme for to år siden, og min søn i England kommer også hjem engang imellem, men de andre har ikke rigtig råd til at tage den lange rejse, og så sidder jeg alene den meste tid. Det har været hårdt efter min mands død for tre år siden,« sukkede Mrs. Wade.

»Jeg har det godt, et dejligt hus, og der er en køn udsigt heroppe fra. Jeg har også fotografierne af mine børn og mine børnebørn, men fotografierne kan ikke tale. Jeg går og kikker ud af vinduerne, ser på skyerne, på regnen og føler, at alle mennesker er langt, langt borte. Man oplever meget smukke belysninger her, en dejlig solnedgang, når det ikke er overskyet, men det er svært, når man ikke har nogen at tale med om det smukke, man oplever; så er det blot indestångt i én selv, og hvis man prøver at udtrykke det i brevene, virker det fladt og goldt. Jeg bryder mig ikke om at gå over i slagterhuset, fordi det er tomt. Der er kun de nøgne vægge, som synes at spørge: »Hvor er de andre henne.« Når jeg går i huset, ser fotografierne spørgende på mig, men jeg har ikke noget at sige

dem; jeg er kun mig selv, og kan ikke dele noget af det, jeg har, med andre, og derfor er det også som om, jeg bliver fattigere og fattigere. Det var et slid at opdrage vore børn, at skaffe mad og tøj til dem, og vi ønskede blot, at de skulle blive gode katolikker, og at de ville komme godt i vej. De er gode katolikker, og de er kommet godt i vej, det er jeg taknemmelig over, og det glæder jeg mig over, men derfor føler jeg mig alligevel alene. Det er, som om lyset er på vågeblus, og man venter på noget. Vi venter allesammen på noget i vores landsby. Vi venter og venter og prøver at holde vågebluset igang. Nogle bliver trætte, de vil ikke vente længere, og så rejser de til England, Amerika og andre lande. Man oplever det, hver gang man går ned gennem hovedgaden. Der er et par steder, hvor husene ligger i ruiner. Jeg kender godt de familier, der boede i disse huse; jeg legede med dem som barn. Så kunne de ikke klare sig længere i landsbyen, de havde ikke nok at spise, og de spinkede og sparede og emigrerede. Jeg ved ikke, hvor de er henne nu. De har sikkert fået det bedre, der hvor de kom hen, men de har ikke haft råd til at rejse tilbage til landsbyen, og hvorfor skulle de også rejse tilbage. – Der er også huse, hvor der er slået et brædt for døren og skodder for vinduerne. Det er familier, der er rejst senere. De kunne heller ikke vente. Når jeg går ned igennem gaden, forestiller jeg mig altid, at disse huse igen bliver levende, at der er børn, der sidder ved hoveddøren, at der er nogen, der sidder ved vinduet og hilser, når man går forbi. Man stopper og sludrer og går videre. Når jeg går forbi disse huse, hvor jeg kendte de mennesker, der boede i dem, fordi de nu allesammen var mine venner, så føler jeg et stik i mit hjerte. Jeg føler ensomheden, og det er som vågebluset er ved at gå ud i mig. Der er andre huse, som engang var smukke og velholdte, men som i dag ser forfaldne ud. Der bor mennesker i dem, og *det* er det *vigtigste*. Der er børn, som løber ud og ind ad hoveddøren, og der er venner, som jeg kan tale med. Når jeg stopper der, så er vågebluset ved at blive til en flamme igen. Vi havde engang smukke forretninger i landsbyen, men i dag er mange af dem lukkede, og der er kun nogle enkelte, som er i stand til at overleve. Vi håber og venter, og engang *må* der vel ske

Fortsættes side 13

De har for- andret min religion!

men . . .

Kristi brud er ikke en mumie, skriver Peter Schindler i sin artikel om »Koncilet og Vi«

Må jeg straks have lov at anholde to ord i denne, så ofte hørte påstand. De . . . er det fremmede udefra, der er trængt ind i din helligdom og nu hensynsløst styrter dens altre? Eller er det din egen pave, dine egne biskopper, som under Helligåndens vejledning skønner, at visse ting i kirkelivet må gestaltes anderledes, for at det væsentlige kan træde tydeligere frem for mennesket i dets nye situation, selv med risiko for ofret af det kære uvæsentlige? Og MIN religion . . . er det dig, der skal forme den efter dit hovede, din smag, eller er det Kirken, der skal forme dine tanker og sætte dine følelser i stil efter Guds mening og de beskikkede læreres bedste indsigt: For resten er begrebet *forandret* også skævt, al den stund intet dogme er strøget og intet nyt føjet til, intet sakramente er afskaffet, så lidt som et nyt er indført, og at myndighedens fordeling er blevet bredere, betyder jo ikke, at autoriteten er bortfaldet, men netop at embedet fungerer.

»Jamen, jeg har da gået og troet, at Kirken er *uforanderlig* . . .« så har du gået og troet, at »Kristi Brud« er

en mumie, at »grenene på vinstokken« er jernstænger, og at »Kristi Legeme« er en marmorstatue – det, du skulle tro, er, at Kirken er *uforgængelig*, hvilket historien har vist under dens overgang fra at være hebraisk til at blive, først græsk, så latinsk, og nu universel med folkelige variationer. »Er Kirken da ikke klippen?« siger du. Nej, den er *bygget på* klippen, og du kan i Mat. 16,18 læse dig til, hvem »klippen« er: Petrus blandt de tolv, og lidt videre fremme, at Herren har bemyndiget ham til: i sit navn at »løse« og at »binde«, sådan som han nu, under navn af Paul VI, midt i apostelkredsen løser os fra overlevede former og binder os til tidssvarende; bag ham, bag dem er det den himmelske »vingårdsmand«, der hæger om sin »vinstok« ved at kappe vildskud, der ikke længere »bærer frugt« (Joh. 15,2).

Der er et ord, som ofte går igen i pavens tale: *Undervejs*; mens mange gerne vil »blive stående« i gamle kære vaner, ønsker paven en kirke, der kommer videre, han ser den på stadig vandring, i idelig udvikling mod det mål: at Kristus kan finde en »brud uden plet og rynke« (Efs. 5, 27), når Han kommer igen, og deri er han visselig på linie med Guds handling og opdragelse af menneskeslægten. Gud skaber ikke en færdig verden, Han skaber *noget*, hvor der før var *intet*, og dette »noget« oplader Han med den vældige energi, som tillader det at udvikle sig efter de love, Han har nedlagt i altet. Gud skaber ikke en færdig menneskeslægt, men mennesket som sådant, og lader det mangfoldiggøre sig og opfylde

Fortsættes side 13

Malerfirma
Holger Jørgensen
Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørførr.

M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde

Firma Hans Møller
v/ Ib Møller
Sct. Olsgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
*Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefyrr*

*Skolebøger - Skolerekvissitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg*

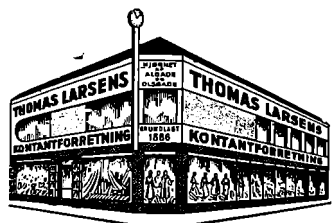
Roskilde Boghandel
Sct. Olsgade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri
Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen
Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsgade 13, Roskilde
Telf. 35 01 57

Malerfirmaet
Edvard A. Petersen
Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.
Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77
Aut. leverandør af kirkevøine

Hjørnet af Algade og Olsgade
Bedste indkøbssted i Roskilde

Støt vore annoncører

Esbjerg

Interessentselskabet
Nis Petersen
Tømrer- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen
Murermester
Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland
Aut. vand- og gasmester
Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen
Urmager, optiker, guldsmed
Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

L. Basse
Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjysk Rør-
& Sanitetslager A/S**
Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

*Drik homogeniseret mælk
og spis youghurt*
Esbjerg Andelsmejeri
Skolegade 39, Esbjerg
Telefon 2 01 44

R. Schulik
Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømremester
Ejnar J. Nielsen
Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn
Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding

P. Jeppesen & Søn
Murermestre
Zahnsgade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel
Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck
Ingeniørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 2 35 55

J. Krenk
Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen
Tømremestre
V. Kjørbovej 1, Kolding
Telefon 2 02 81

Kolding Andelsmejeri
Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From
Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget
Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77
Kolding
*1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver*

Walenty Patrzalek
Malermester
Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

Irland på vej . . .

(fortsat fra side 10)

noget. Når det er begyndt andre steder i landet, må det vel også engang nå hertil.«

»Er der ingen, der prøver at starte et eller andet,« indskød jeg.

»Hvordan skulle man det,« sagde Mrs. Wade. »Man har brug for kapital, penge og maskiner. Man har brug for mennesker, som kan lede en fabrik, mennesker, der kan sælge varerne, og det er der ingen i landsbyen, der kan. De fleste af dem har højst været 20 kilometer væk fra landsbyen. De fleste børn har aldrig set et tog, og der går heller ikke ret ofte bus til og fra landsbyen. Vi venter blot og håber, at der en dag sker noget.«

Carmel kom brasende ind ad døren med sine to brødre. »Skal vi ikke snart hjem,« spurgte hun. Mrs. Wade rejste sig og tog Carmel om hovedet. »Det er mit reservebarn,« sagde hun. »Carmel kommer somme tider op og besøger mig, så bliver der liv i huset. Der er nogen at tale med, og selv om hun ikke forstår alt, så kan man alligevel tale med hende, og det hjælper én med at få tiden til at gå, til man næste gang skal til England og besøge sine egne børnebørn.«

Jeg drak ud, rejste mig, gav Mrs. Wade hånden og sagde farvel.

»Åh, Deres bukser,« udbød Mrs. Wade, »jeg sidder her og snakker og snakker, og så glemmer vi helt, hvorfor De er kommet. Vi må have børstet Deres bukser, inden De går hjem, så De ikke skiltes alt for meget med, at De har været på afveje.« Så gik vi igang med at børste gruset og støvet af tøjet, og jeg takkede Mrs. Wade for god behandling. Hun sagde: »Hvis De kan nå det, inden De rejser, så kig op igen, jeg var glad for Deres besøg. Når man træffer én udefra, så er det, som om det måske alligevel kan blive virkelighed med det, som vi går og venter på. Så vågner man en kort stund op af sin tornerosesøvn. Gud velsigne Dem.«

Jeg drog af sted med Carmel og hendes to små brødre. De pludrede ivrigt, men jeg var tankfuld og kunne ikke frigøre mig fra det, Mrs. Wade havde sagt om *ensomheden* og om *vågeblusset*, som en dag, Gud ved hvornår, skulle blive til en klart brændende flamme.

Det var med et stik i hjertet, at jeg en dags tid senere forlod den lille landsby. Jeg var kommet dertil og havde set en landsby som så mange

andre, men da jeg tog afsked, havde landsbyen ændret karakter: de faldefærdige huse, de tillukkede butikker, skodderne, brættet over døren, ruinerne talte deres eget sprog. De fortalte om et lands problemer, om dets mennesker, om deres glæder og sorger og bekymringer. Carmel blev ved at vinke, lige indtil hun ikke længere kunne se bussen, og hendes røde hår mindede mig om den brændende flamme, Mrs. Wade havde talt om.

Jørgen Hviid

Læn Dem ikke ud . . .

Nej mit barn –
det hedder ikke Friluftsmuseet
og Sorgenfri har sine bekymringer
og stæren sin angst
for det daglige brød,
den ikke har lært at bede om,
sådan som mennesker har,
men sjældent gør.

Her gemmer vi gamle hjul
og toppede sten
og mørnede duge
og frønnede vinduesrammer
og løfter kasketten
i respekt for al det gamle,
vi sender på museum
for at mindes den væmmelige fortid.

Det nye menneske
i al sin glans
nu stråler transistordanmark
med Elvis Presleys ti bud.
Og Jesusfilmen går på bio
og man vrider lommetørklædet
i salig lykke
over at være født i et land
med voksdug på bordet
og alle moderne bekvemmeligheder,
tvungen opsparing,
dyrtidsreguleret fuglefrø,
pagehår og sikkerhedsseler.

Preben Hovland

Schindler (fortsat fra side 11)

jorden. Gud giver ikke slægten en færdig åbenbaring, men lader den vokse sig til stigende religiøs modenhed gennem alle vor races ældre. Guds gamle ejendomsfolk var i stadig opbrud, som du kan læse om Abraham og om Moses: bryd op! drag ud! Og det var i stadigt ombrud, da profeter for Gud føjede varseltale til lovgiverens mange paragraffer, og da templet på Zion afløste det ambulante tabernakel; selv Israel måtte omstille sine kæreste

ideer, sin vanetænkning, da Gud langsomt røbede det, at Han hellere så barmhjertighed end offer, og at Han havde frelse også for hedningerne i behold . . . Som Guds første ejendomsfolk var på stadig vandring og i idelig udvikling, er Hans nye ejendomsfolk, Kirken, ikke en færdig kirke, men en kirke undervejs; det er Gud selv, der bestemmer udviklingens retning og fart gennem en Abraham, en Moses, en David, gennem profeter og apostle og i dag gennem dem, der er disses arvtagere. Så lad os i Gudsfolket da passe på, at vi ikke, som Israel på vandring kværulerer, trættes og knurrer – der står en alvorlig formaning mod det at læse i 1. Kor. 10,10-11.

Der står os også et advarende billede for øje i evangelierne: læs om de vanetænkende jøders reaktion mod det opbrud fra det gamle, det nybrud, der forkyndtes, da det lød: »I har hørt, der er sagt til de gamle . . . men jeg siger jer . . .«, vi ser, at Jesus havde ret, når Han sagde om sig selv: »Se, jeg gør alle ting nye!« Det var det, de opponerede imod: Han forandrer vor religion! Bare »Jeres traditioner«, som I sætter over Guds vilje, ikke bliver forstyrrede, ofrer I gerne en stigning på Gudsfolkets vej mod Det ny Jerusalem – en stigning, som Paulus taler om for individet og for kollektivet: fra at tænke barnets tanker til at få den voksnes ideer (Kor.13,11) – en mangel på forståelse af Guds førelser, som Paulus så vellygt undskylder, fordi Gud selv jo bærer over med »vankundighedens tider« (Akt. 17,30) med deres genstridighed og »hertets hårdhed«.

Ikke at »det gamle« var forkasteligt, det er bare *forældet*, men Kristi Brud er evigt ung. Brødet, som vi nys har hørt om, fra før påske i Israels huse var godt brød, sundt og nærende for de dage, der gik forud, men så lød Guds befaling: at skaffe alt tidligere brød ud af huset, at udrydde »den gamle surdej« for at give plads for påskebrødet, det nye og usyrede, hvormed de skulle fejre »Herrens Forbigang«; også i dag er Herren undervejs og kommer forbi sin Kirkes hus – måtte Han ikke derinde finde sure, gærede rester, gode nok i forrige tider, men det friske usyrede brød, der er Guds børns påskebrød fra Frelserens nadverbord!

Peter Schindler

Ansvarhavende for dette nummer er pater Jens Oluf Lund.

»Visse lægfolk...«

Vi har modtaget:

I Katolsk Ugeblad, 30. april, hedder det bl.a. om konflikten mellem den katolske studenterbevægelse (JEC/JECF) og det franske episkopat, at de afgående bestyrelsesmedlemmer ønskede samarbejde med kommunister og protestanter, samt at konflikten nu er bilagt, idet det er de enkelte medlemmer tilladt, efter egen bestemmelse at melde sig ind i de politiske og faglige organisationer, de vælger.

I denne forbindelse bemærkes følgende:

1. At katolske studenter kan tilslutte sig faglige og politiske organisationer efter eget valg, er ikke noget nyt og i øvrigt en selvfølge.

2. De tilbagetrådte bestyrelsesmedlemmer betragter ikke krisen som afsluttet, men har ønsket at hævde deres standpunkt ved landsrådsmødet den 1. og 2. maj.

3. Den 26. marts forelagde mgr. Veuillet under et over fire timer langt møde følgende spørgsmål for JEC's ledere:

– Anerkender De, at JEC-aktionen som sådan i det væsentlige har til formål, ved livsførelse og i ord at bære vidnesbyrd om Vor Frelser Jesus Kristus, med henblik på vore brøders omvendelse?

Hertil svarede 15, hvoriblandt generalsekretæren, nej, medens 11 svarede ja. Samme fordeling forekom i svarene på biskoppens øvrige spørgsmål:

– Anerkender De, at De som katolsk aktionsbevægelse har fået mission af Kirken, repræsenteret ved de ansvarlige biskopper? en snæver forbindelse, og ikke blot en almindelig informationsdialog, skal opretholdes mellem Dem som lægpostle og det franske episkopat.

– Har De en klar bevidsthed om, at man må gå så vidt som til denne udtrykkelige definition for at bevægelsen skal kunne nå sit mål? Erkenner De utilstrækkeligheden af den kun menneskelige solidaritet og nødvendigheden af Jesu Kristi stadige frelservirke (»le devoir permanent de Jésus Christ Sauveur«)?

– Indrømmer De, for JEC's apostoliske formåls skyld, grænser for bevægelsens verdslige aktion?

4. Pater Le Straat, den afgående generalsekretær for JEC, erklærede i begyndelsen af april under et lukket møde som afholdtes af landsrådet i Paris, følgende:

»Skolen er kun en genspejling af

det samfund, den tjener. Kapitalist-samfundet kan kun anerkende en bourgeois skole, i hvilken man finder de uretfærdigheder, dette samfund indebærer. Men hvad nytter denne analyse, når man bestrider vor ret til at drage de praktiske følgeslutninger gennem en aktion, der tager sigte på at omdanne de herskende forhold?»

Konflikten er således karakteristisk for den splittelse, der skabes i Kirken af visse lægfolk, hvem intet kan drive fra den beslutning: at omdanne det katolske lægapostolats bevægelser til politiske kamporganisationer. Da Ugebladets notits efter min mening ikke belyser dette væsentlige forhold, anmoder jeg om optagelse af disse linier.

M. J. Baagøe

Læsehesten

konstaterer, at det engelske tidsskrift *Eastern Churches Quarterly* har skiftet navn til *One in Christ*, »A Catholic Ecumenical Review«, men i øvrigt stadig ligner sig selv og beskæftiger sig særlig meget med de østlige kirker. De to første numre indeholder bl.a. en interessant, grundigt teologisk underbygget artikel »Collegiality and Sobornost«, et anglikansk bidrag »Ecumenism in Africa« og et grundigt referat af den tredje pan-ortodokse konference på Rhodos. For hvem der gerne vil følge med angående de østlige kirker, unerede som ortodokse, og den anglikanske kirke, og af andre sprog end dansk bedst magter engelsk, kan tidsskriftet fremdeles anbefales. Det findes, også under sit nye navn, i *Niels Steensen's Bibliotek*.

Sammesteds er også indgået en stimulerende og meget omtalt bog, der opnåede tre oplag alene i løbet af november sidste år: *Objections to Roman Catholicism*, redigeret af Michael de la Bedoyere, den tidligere redaktør af *Catholic Herald*, der nu udgiver sit eget tidsskrift *Search*. Den er i serie med *Objections to Christian Belief* (om den anglikanske kirke) og *Objections to Humanism*. Artiklerne er skrevet af katolikker, men behandler på kraftig vis forhold, som efter forfatterens mening burde reformeres. Et par af dem må vist siges at være for voldsomme. Men Rosemary Haughton's »Freedom and the Individual« er en fin ting, og ærkebiskop Thomas Roberts S.J. er med i sel-skabet med et bidrag »Contraception and War«.

Læsehesten

To regnskaber

Der er to regnskaber, der er fremkommet i Katolsk Ugeblad fornylig. Det ene, St. Knudsgildernes, drejede sig om et beløb på ca. kr. 82.000; det er vist en tilbagegang på ca. 5000 kr. fra året før.

St. Knudsgilderne blev som bekendt begyndt under krigen for at hjælpe bispedømmet i den den gang økonomisk vanskelige stilling.

Det andet regnskab var Vincent-gruppernes. Indsamlingerne havde indbragt ca. kr. 60.000. Jeg formoder, der har været fremgang, idet Vincent-grupperne nu tænker på at udvide hjælpen til en sydamerikansk stat. Hjælpen sendes allerede til Indien, Congo, Alger.

Det er i anledning af disse to regnskaber, at jeg gerne ville stille et spørgsmål: Er det virkelig rigtigt, at danske katolikker påtager sig den opgave at hjælpe U-landene?

Antallet af katolikker i Danmark er ringe – ca. 27.000. Der er mange opgaver og pligter her i landet, der skal løses: Nybygning af kirker, skoler, vedligeholdelser (restaureringen af domkirken i Bredgade andrager sig vist nok til ca. kr. 200.000.)

Endvidere: Er lønningerne inden for Kirken herhjemme steget i takt med priserne? Eller har vore præster og skoleledere bekymringer, de ikke burde have?

Overlader vi danske katolikker de hjemlige – lidt kedelige – gældsplichter til udenlandske katolikkers hjælp, medens vi giver penge bort, ud af landet? Til nødlidende og sultende mennesker – ja. Dem vil man gerne hjælpe. Men har man lov? Eller hvor meget har man lov til at være godgørende med sine midler, medens man selv er i den stilling, at man modtager?

Hvor godt eller hvor dårligt det nu står til med Kirkens finanser, har jeg ikke adgang til at vide, det er derfor, jeg tillader mig at stille spørgsmålet:

Har Tordenskjolds soldater råd til spredt fægtning?

Ena Lindholm,
Esplanaden 26, K.

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.

Tlf. C. 828

Udlejning af service, borde
og stole

Alt til festen.

Lev. til katolske institutioner.

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01
Begravelse og bisættelse ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telf. Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

Ernst Grell & Co.

aut. elektrinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

Mogens Larsen

El. Installatør
Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Karl A. Hansen

Murermester
Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

**SOMMERLEJLIGHED
TILLEJE**

Nær Østersøen er fuldt møbleret
lejlighed i gammel bondegård til-
leje sommeren igennem.
Rolige omgivelser.
Gårdejer Erhard Petersen
Bjørnebjerg pr. Rødby
Tlf. 90 12 62, bedst 8-10 og 18-20

*Støt vore annoncører***Brødr. Zøllner**

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre
Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Glarimester

POUL V. JOOST
Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselsolier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov
aut. elektrinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra
Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-

på sygehjemmet ..... kr. 690,-

DE SYGES KATOLSKE FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON
Barsehøj 25, Hellerup
Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN
Bredgade 69, Kbhvn. K.
Tlf. PA 2539

**GARDINER-BØRNEKONFEKTION
SENGEUDSTYR - TRICOTAGE****TEXTIL VAREHUSET**

SLOTSGADE 17 - KØBENHAVN N - CE 15311

- hvor gode varer sælges billigt

■ ABSURD?

I påskenummeret bringer De i fornemt udstyr en opsats under overskriften »Christussalme«.

Gentagen læsning og analyse har ikke bragt mig i stand til at finde nogen relation mellem opsatsens overskrift og dens tekst. I det omfang, teksten overhovedet rummer en mening, forekommer det mig, at der er nærliggende mulighed for, at den, der har affattet den, har holdt redaktionen, læserne – og Kristus! – for nar ved at forsyne en irrelevant ordlyd med en overskrift, som kunne skaffe den indpas i Katolsk Ugeblads spalter.

Jeg vil derfor bede Dem, snarest at fjerne grundlaget for denne motive-rede mistanke ved at bringe en klar og underbygget udlægning af tekstens indhold i relation til dens overskrift og opsatsens udstyr.

M. J. Baagøe

— — —

Foranlediget af hr. M. J. Baagøes læserbrev til Ugebladets redaktion, skal jeg i det følgende give nogle retningslinier for en forståelse af mit digt »Christussalme«. Jeg gør dette, ikke så meget for min egen skyld, men mere fordi jeg ikke ønsker at være skyld i at der sættes pletter på Ugebladets navn.

De oplevelser, der ligger til grund for digtet, knytter sig til to geografisk bestemte steder og til et nærmere angivet tidsrum. Dette fremgår af steds- og tidsangivelserne ved digtets slutning. »Louisiana« er et museum for moderne kunst i Humlebæk, Nordsjælland. Museet ligger ud til Øresund, omgivet af en stor have og træer. Burg Rothenfels ligger ved Mainfloden ikke langt fra Würzburg i Bayern. Borgen er omgivet af en landsby af samme navn, og stedet er karakteristisk bl.a. ved jordbundens og klippernes røde farve. At tidspunktet er efterår afspejler sig i digtets ordvalg (»blodige blade«, »gulbrune skråninger«, »den røde aften«, »gennemsviede blade«) og vel også i hele digtets grundtone.

Digtet er henvendt til Kristus, således som titlen angiver. »dine fødder« og »dit blod« er Christi fødder og Christi blod. Digtet falder i tre

afsnit, karakteriseret ved linierne »dette er ikke vejen«, »næsten vejen« og »vejen«. Der er tale om vejen til mødet med det guddommelige, med Kristus. Første afsnit er besøget på kunstmuseet. Der tales om kunstværkerne, jernskulpturen. De er frembragt af store kunstnere ud af lidelser og spændinger (»blodplettede«, »mere eller mindre drama«). Men de er ikke vejen. De er ikke kød og ikke blod. De er ikke liv. Andet afsnit beskriver et bestemt miljø, »omkring kirken«, »nærved markerne«. Det er »næsten vejen«. Tredie afsnit er mødet i dette miljø med det andet menneske. Det er »vejen«. Mødet med det guddommelige igennem det andet menneske. Det kolde og uforløste, »glasgrænsen«, eksisterer ikke mere. Åbenheden er begyndt. Landskabet, miljøet er stadig nærværende og gennemtrænger oplevelsen. Det er mest begyndelse. Og når det er mest liv, er det samtidig det dybeste og det mest ukendte.

Digtets typografiske opsætning, udstyr og placering er jeg på ingen måde ansvarlig for. Jeg er kun taknemmelig for at man har fremført mit digt på en så smagfuld måde, som det er gjort.

Jan Ulrik Dyrkjøb

■ TITLER

Ærkebiskoppen af Chambéry i Frankrig, mgr. *de Bazelaire* havde nyligt et møde med stiftets præster. Han kom her ind på den i Frankrig udbredte opfattelse, at Kirkens fornyelse må medføre, at visse forældede ydre tegn på autoritet afskaffes eller i hvert fald indskrænkes. Nogle af disse ydre tegn kunne nok forekomme forældede, sagde ærkebiskoppen, de svarede ikke til vor tids mentalitet. Men han mente ikke, at det var grund nok til at afskaffe dem allesammen. »Jeg indrømmer, sagde han, at knæbøjningen for en biskop altid har chokeret mig, det er et tegn på tilbedelse, det ikke er passende at vise en biskop. Så jeg beder Jer altså afskaffe den gestus. Det samme gælder ring-kysset, når det blot er en høflighedsgestus. Endvidere ordet Excellence, når det ikke drejer sig om officielle lejligheder...«

Ligesom det bliver stedse mere udbredt, at man udenfor sakrament-tildelingen, specielt bodens sakramente, siger det evangeliske *frère* (broder), og ikke *père* (fader), til ordenspræster, således forbeholder mange nu tiltalen *père* for biskopper. Men mgr. *de Bazelaire* er ikke tilhænger af, at man siger »Père Évêque«, han giver afkald på excellencetitlen, men vil gerne fortsat være monseigneur. Selvom man nok ved visse lejligheder, når man vil understrege det sønlige forhold til biskoppen, kan tiltale ham *père*.

Andre franske biskopper accepterer tiltalen og tilskriften *père* som det normale. Der findes også en fransk kardinal, der ikke har noget imod, at man ganske enkelt skriver *frère*, broder, udenpå brevene til ham.

■ AUTORITETSKRISE

Fanatismen i Storbritannien er døde, og kristne af alle afskygninger er begyndt at betragte hverandre som brødre, men der eksisterer en meget svær autoritetskrise, og gennem anvendelsen af ord som frihed og selvstændighed er studenterne på universiteterne i fare for at blive udnyttet af personer, der kun nærer ringeagt for autoritet, udtalte kardinal Heenan fornylig i en tale i Oxford.

Den britiske kardinal tilføjede:

– Jeg takker Gud for, at de kristne er knyttet nærmere sammen, så vi i fællesskab kan arbejde for at opretholde autoriteten og give resten af verden, hvad vi selv ejer.

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

BØRNEHAVELÆRERINDE

søges til Sct. Mariasøstrenes børnehavn, Blegbanken 5, Vejle, fra 1. eller 15. august til en gruppe børn i alderen 4-5 år.

Ansøgning med bekræftet afskrift af eksamensbevis og anbefalinger sendes til børnehavens leder, søster M. Guiberta.

Før pinse var 7-800 katolske journalister fra hele verden forsamlet i New York for at drøfte pressens ansvar i det andet Vatikankoncil og FN's tidsalder – en epoke der skal prøve at virkeliggøre »den nye pinse«. Paven sendte kongressen sine varmeste ønsker, og de delegerede blev modtaget af U Thant, som understregede, at kongressens tema »Sandheden og friheden« var helt i overensstemmelse med FN's målsætning.

katolsk ugeblad 23 4. JUNI 1965 113. ÅRGANG

Massemedierne som prædikestol

Vort fælles ansvar
for massemedierne

Børns tv-
vaner

Hvordan er det at være
katolsk forlægger?

New York som centrum for katolsk presse

Er prædikestolen nok?

Er prædikestolen nok? Det mener konciliet med pave Paul VI i spidsen *ikke*. Kirken forlader i dag prædikestolen på to måder. For det første gennem den liturgiske reform, hvor man vender tilbage til læsepulten. Synspunktet er, at evangelium og forkyndelse ikke bør adskilles – heller ikke hvad angår kirkens arkitektur. For det andet forlader kirken prædikestolen på en endnu mere radikal måde. På samme tid som konciliet på ny fremhæver Guds Ords plads i gudstjenesten gennem liturgireformen fremkom konciliet med en udtalelse om meddelelsesmidlerne, dvs. presse, film, radio og TV. Pave Paul sagde herom:

»Et andet og ikke mindre betydningsfuldt resultat af vort koncil er dekretet om midlerne til social kommunikation, også kaldet samfundets meddelelsesmidler. Dette dekret viser klart for alle, at kirken er i stand til at forene det indre liv med det udadvendte, det kontemplative med det aktive, bønnen med apostolatet.«

Dette taler lige ind i vor danske situation. Søndag efter søndag taler kirken fra prædikestolene landet over, mens livet pulserer forbi *udenfor*. Guds Ords forkyndelse er sat på en ny prøve. For at løse denne krisesituation kræves der en *ny pinse*.

Vi kan kun som kristne glæde os over, at Helligånden netop er den, der »gør alting nyt«. Prædike evangeliet i dag kræver en ny prædikestol. Denne prædikestol hedder presse, film, radio og TV. Herom handler dette pinsenummer.

»Alle kirkens medlemmer bør enigt, ufortøvet og af alle kræfter tage del i en fælles indsats for effektivt at anvende samfundets meddelelsesmidler på de forskellige områder indenfor apostolatet alt efter tidens og stedets særlige krav, og selv om det måtte koste de største anstrengelser«, således står der i koncildekretet om samfundets meddelelsesmidler, kapitel II, pkt. 13.

Her får vi en direkte opfordring til at samarbejde på det vigtige område, der hedder meddelelsesmidler. — Hvad er da disse meddelelsesmidler? Det er presse, radio, TV, film, teater, bøger, tidsskrifter og andre publikationer; og så er man allerede klar over, hvorfor kirken har fundet disse meddelelsesmidler så vigtige, at konciliet har udgivet et dekret om dem. Vi kender jo alle den enorme magt, der ligger i disse midler, en magt, der dag for dag bliver større, fordi teknikken øger deres anvendelsesmuligheder og udvider grænserne for, hvor langt deres budskab rækker.

Vi har set under sidste verdenskrig, og ser stadig hver eneste dag, hvordan meddelelsesmidlerne bruges som effektive våben i den ideologiske strid mellem nationer og folkeslag — vi ser, hvordan de kan bruges til at forvrænge sandheden og vildlede mennesker — men vi ser også, hvordan sandhed kan spredes effektivt ved deres rette brug.

For kort tid siden oplevede vi, hvordan man ved beklipping af udtalelser i en fjernsynsudtalelse fik en helt anden mening frem end den, der var fremsat — på den anden side så vi for nogle dage siden, hvordan en fjernsynsudtalelse om bispevielsen kunne give en stor og berigende oplevelse til mange mennesker. — Presens store magt over sindene kender vi også. Prøv bare at læse referatet af en politikers udtalelse i aviser af forskellig partifarve og se, hvor lidt disse referater ligner hinanden. — Husker De det røre et teaterstykke vakte om pave Pius XII og hans forhold til nazismen? Erindrer De debatten for og imod statens understøttelse af kunstnerne?

Et fælles ansvar for massemedierne

Vi behøver vist ikke flere eksempler på, hvilken magt meddelelsesmidlerne har over os, hvordan de former vore meninger på alle områder, selv når det drejer sig om kultur, moral og tro.

En sådan magt må give et stort ansvar til dem, der benytter disse meddelelsesmidler, og det udtaler koncildekretet da også ganske klart, idet det siger: »Der påhviler dem (der skaber og formidler kommunikationen i samfundet) et særdeles betydningsfuldt ansvar på grund af det moderne menneskes situation, hvor menneskeheden kan føres enten til det gode eller til det værste gennem information eller anden påvirkning«. Men ansvaret ligger ikke bare hos dem, der skaber og formidler nyheder — det ligger hos os alle, og vi har et ansvar til to sider.

1) Ansvaret for, at vi selv er skolede, og at vi skoler alle dem, vi har ansvar overfor (i hjemmene vore børn, i skolerne vore elever) til at kunne se objektivt på det, meddelelsesmidlerne bringer ind i vore hjem og vore sind, til ikke at lade sig bondefange af de tekniske tricks, der bruges til at fordreje kendsgerningerne, til ikke blåøjet naivt at godtage alt som en slags evangelium, bare fordi postulatet får den kraft, meddelelsesmidlerne formår at give det.

2) Ansvaret for, at vi selv lærer at udnytte de moderne meddelelsesmidler til at lade vor stemme lyde blandt alle de andre, til at udbrede sandheden og til at udøve vort apostolat. Vi må lære os teknikken, og ved samarbejdet med de professionelle må vi gøre vor indflydelse gældende, så det moralske og kulturelle præg bliver væsentligt.

Ansvaret tungt at bære

Ansvaret på de to nævnte områder er tungt at bære, og de kan ikke overlades til det enkelte menneske. Vi må løfte i flok. Gennem mange år har man forsøgt at få et samarbejde i gang mellem den katolske presse, de katolske bladudgivere, katolske publikationer m. m. — nu har vi ikke tid til forsøg mere, nu må vi handle,

hvis vi endnu skal kunne nå at gøre vor stemme gældende i et moderne samfund, der er afkristnet, og med virtuositet forstår at plædere for sine synspunkter, uden at vi kristne kan svare effektivt igen, fordi vi ikke behersker teknikken!

Er det en umulig tanke, at man skaffer sig viden om, hvad den kommende sæson vil bringe af større debatter — og så forberede sig på dem ved at skrive artikler om emnet, holde foredrag i radio og TV, ved at henvise til, hvilke bøger, der forefindes om dette emne, evt. endda ved at udgive små hæfter om emnet? Tænk på, at »stof« er kærkomment for ethvert meddelelsesmiddel — bare det er godt stof, så vi må gøre vort arbejde godt.

Måske kunne man lettere udgive bøger, hæfter o. l., hvis man fik et større oplag, f. eks. ved et samarbejde i Norden. I hvert fald for Norges vedkommende ville sprogforskellen normalt ikke være væsentlig. — Man burde måske også oprette et kartotek, opdelt efter emner, hvor man kunne finde specialisterne, der kunne give det rigtige svar, når misforståelser eller direkte angreb kom frem i meddelelsesmidlerne. Det ville måske slet ikke mere blive nødvendigt at foretage sådanne rettelser af fejltagelser o. l., hvis man ved fornuftig planlægning sørgede for *oplysning* i stedet for *svær på angreb*.

Sikkert har mange af os gjort os de samme tanker, som her er fremført, spørgsmålet er bare, om vi nøjes med at tænke, eller vil vi handle? Koncilet, som af mange opfattes som noget, der foregår »dernelde sydpå«,

og derfor ikke rigtig kommer os ved, har i sit dekret udtrykt de her fremførte tanker langt klarere: »Da et effektivt apostolat på landsbasis kræver en samlet planlægning og finansiering, bestemmer koncilet, at der skal oprettes nationale kommissioner for meddelelsesmidler, og at der skal ydes disse al mulig støtte. Det bliver fremfor alt sådanne kommissioners opgave at udføre et pædagogisk arbejde blandt kirkens medlemmer for at forme de kristnes indstilling til meddelelsesmidlerne og deres anvendelse. Kommissionerne bør endvidere stimulere og samordne alt, hvad der gøres af katolikker på meddelelsesmidlernes område«.

Dette er jo hele vort arbejdsprogram

Dér har vi jo hele vort arbejdsprogram. Concilet har drøftet problemerne indgående og har derefter truffet sin beslutning. Og denne beslutning kommer i høj grad os ved, nu og her, for den skal give os anledning til at *handle*. Beslutningen, hvor rigtig og vigtig den så end er, får først mening, når den omsættes i handling. — Men denne handling skal vi alle være med til. Også i Danmark er samarbejdet mellem meddelelsesmidlerne begyndt, og de kommende måneder vil bringe nyt herom, men vi må *alle* medvirke, for ansvaret for vor indstilling til og anvendelse af meddelelsesmidlerne er et personligt ansvar for enhver.

Jo, vist kommer koncilbeslutningerne os ved — ganske direkte endda!
H. Guldager.

KATOLSK UGEBLAD

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CENtral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Manhattan – det centrale New York – var nogle dage i maj den katolske verdenspresses centrum. Her ses Manhattans profil fra frihedsgudinden.

Man skal være noget af en dødbi-der, hvis det ikke gibber i én, når *Manhattans* skyskrabere toner frem forude – efter at man på vejen fra John F. Kennedy lufthavnen har passeret verdensudstillingen, der ligesom lufthavnen ligger i gigantforstaden Queens. Siden Kastrup havde man kun set skyer og skyer under én, som et kæmpemæssigt ishav med en blå himmel over. Det første af jorden man så efter Kastrup var New Yorks forstæder – et endeløst skakbræt af snorlige boulevarder med vejene vinkelret i matematisk forstand. På motorvejene endeløse rækker af biler...

Kønne er forstæderne ikke, selv om alverdens villabyggerier er repræsenteret i masseproduktion. Men det centrale New Yorks – Manhattans – profil er smuk. Et fantastisk udtryk for, hvad vort århundredes mennesker kan skabe. Tilføjes »på godt eller ondt« dukker først senere op i bevidstheden.

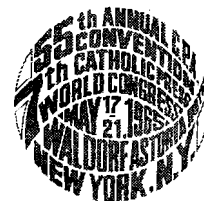
Waldorf Astoria

Efter at lufthavnbusen er kørt igennem den kilometerlange tunnel under floden er man så på Manhattan. Nakken ryger tilbage for at øjnene kan få husenes øverste etager med i beskuelsen. Og nu kører man ind i Air Terminals tunnellignende ankomsthal. Videre med taxi ad Park Avenue. Ja, Park Avenue og Central Park kender alle udlændinge, siger chaufføren i en lidt sarkastisk tone. Men New York er andet end det...

Waldorf Astoria. Dette – og så må vi igen bruge superlativerne – giganthotel, der bl.a. rummer 2200 hotelværelser, New Yorks dyreste butikker, et teater, endnu en teatersal, et hav af sale til alle mulige formål – fra baller til kongresser – lige så mange restauranter, som der er i en pæn dansk provinsby; Waldorf Astoria, som sagt, danner rammen om den 7. internationale katolske pressekongres. Der møder ikke ligefrem de katolske journalister det samme

syn, som mødte deres åndelige overhoved, pave Paul VI, da han rejste til Bombay. Men vi kan vist godt være enige om, at denne mondæne plet af verden repræsenterer en virkelighed der i lige så høj grad har evangeliet behov. Og mon ikke nogle af de ordenssøstre, der er blevet inviteret på en is i foyerrestauranten, om mindre end en uge skal tilbage til de fattige i en fjern krog af verden. I hvert fald føles den danske redaktørs trange rum i Bredgade dobbelt trangt sammenlignet med den domkirkestore foyer, men det skal siges, at samme dansker med det samme føler sig hjemme i dette paradoks, der hedder Waldorf Astoria. Det er et Hilton hotel og skulle altså ligge øverst på den internationale hotelverdens prisliste, men i virkeligheden kan man sagtens bo ret borgerligt i København og betale lige så meget som her. Og det mondæne, der

SANDHEDEN, PRESSEN OG FRIHEDEN

I denne og en række kommende artikler fortæller Helge Kristensen om sine indtryk fra den internationale katolske pressekongres, der blev holdt på Waldorf Astoria i New York lige før pinse. Pressekongressen stod i koncilets tegn og omfattede 700 deltagere fra hele verden.

omfatter en perfekt service for tilrejsende konger, prinsesser, præsidenter og kardinaler, udtrykker sig ganske simpelt i en behagelig omgangsform – en venlig betjening overalt, ingen udstrakte hænder efter drikkepenge, intet snobberi, men korrekt venlighed, naturlige smil, der lover, at en god spøg bliver vel modtaget.

Et bevidst lægfolk

I virkeligheden var der på forhånd den rette atmosfære for hver enkelt af os i denne forsamling på 700 katolske pressefolk fra hele verden – en forsamling der rummede biskopper og lægbrødre, ordenssøstre og kvindelige pin up journalister, chefredaktøren fra »L'Osservatore Romano« og hans kollega fra Bredgade i København, elegante sydamerikanske og spanske herrer og gemytlige monsignorer fra Tyskland. Og så selvfølgelig vore talstærke amerikanske værter, gejstlige journalister og lægfolk, der viste deres oversøiske gæster en enestående gæstfrihed og straks optog dem i deres lag. Her er skabt gode venskaber for livet. Karakteristisk for den katolske presse i USA var lægfolkets naturlige placering – ikke som gejstlighedens med-

hjælpere med katolsk journalistik som hobby, men som ansvarsbevidste professionelle i snæver kontakt med deres ikke-katolske kolleger på de store og små aviser.

Jeg snakkede i flyvemaskinen med forskellige ikke-katolske amerikanere, der uden at være blevet provokeret straks begyndte at tale med dybeste respekt om Amerikas katolske presse, da man hørte, jeg var katolsk journalist fra Danmark.

Det er god latin her på bjerget at tale om USA's katolikker som en irsk orienteret stærkt reaktionær gruppe i verdenskirken. Med dette *in mente* var man i allerhøjeste grad spændt på at høre, hvad der fra en amerikansk talerstol ville blive sagt om det tema, som kongressen – der naturligvis stod i det andet Vatikanconcils tegn – havde gjort til sit: »Sandheden og friheden.« I virkeligheden en stor mundfuld for en kongres, der kun varer tre dage. For der er jo et utal af problemer i det tema, og hver enkelthed rummer et utal af nuancer. Men først og fremmest var det en pressekongres, en *katolsk* pressekongres, hvilket naturligvis betød, at emnet: den katolske journalists ytringsfrihed, når det drejer sig om kirkelige spørgsmål, ville komme til at indtage en central placering.

Endvidere var kongressens absolutte højdepunkt et møde i FN med generalsekretær U Thant. Denne understregede den samlede katolske presses høje ansvar for menneskehedens fortsatte eksistens og levevilkår.

En opbyggelse var det varme bifald, som blev den amerikanske jøde, rabbineren Arthur Gilbert fra samarbejdsudvalget mellem kristne og jøder, til del, skønt han sandt at sige tog bladet fra munden. Når Vatikanconcilet drøftede spørgsmålet om de kristnes forhold til jøderne skulle man hverken tænke på, hvad der behagede Israel eller araberne, eller hvad der kunne få nogen af parterne til at føle sig trådt over tærerne. Man skulle kun tænke på, hvad der var sandt. Og hvis man havde levet op til sandhedsidealet, havde man allerede givet jøderne den plads i koncildokumenterne hvor de hørte hjemme: i konstitutionen om Kirken, da man

jo anerkendte jøderne som det oprindelige Guds folk, sagde rabbineren, og der herskede ikke nogen tvivl om, at den største del af forsamlingen tog hans ord til sig.

Den katolske journalist og friheden

Karakteristisk for debatten om friheden i den katolske presse – et spørgsmål der nok kan siges at være lige så aktuelt som den katolske presses frihed efter grundloven – var et foredrag af den vittige reporter, Robert Hoyt, som bl.a. fyrede en bredside af mod de amerikanske katolikkers nyhedstjeneste, N.C.W.C. News Service. Robert Hoyt antydede, at N.C. var under censur, og han var i højeste grad utilfreds med, at der var tale om to slags katolsk nyhedsformidling: den der kom offentligheden til gode, og den der kun var beregnet for den højere gejstlighed og visse betroede lægfolk. Han spurgte de tilstedeværende, hvad de ville sige til, om det kom til deres kundskab, at »New York Times« på foranledning af statsadvokaturet eller en af ministrene i De forenede Staters regering holdt en autentisk, velunderbygget nyhed tilbage. Var mon så ikke selve grundloven og ytringsfriheden i fare? Og hvor stor var friheden i den katolske kirke egentlig, når nogle biskopper kunne få Vatikanet til at udsende et cirkulærebrev, der mandede den allerede omtalte inderkreds til tavshed omkring forskellige spørgsmål? En episode af denne art var kommet Hoyt for øre, og i overensstemmelse med sit kald som journalist havde han omgående ladet hele historien – inklusive cirkulærebrevets indhold – komme til offentlighedens kundskab. Og her rejste han et sidespørgsmål mellem kaldet som katolik og kaldet som journalist. I virkeligheden burde der ikke være tale om nogen konflikt, da man jo ved at tjene Kirken skulle tjene sandheden og ved at være journalist tjene frie borgere og give dem den nyhedsformidling, de havde krav på, hvilket ville sige en tilbundsående orientering om det samfund, de var borgere i. Katolikker var borgere i det samfund, der hed Kirken. De forenede Staters borgere var medlemmer af

KATOLSKE REDAKTØRER PÅ WALDORF ASTORIA

det samfund, der hed USA. Hvad enten man var katoliker eller amerikaner eller begge dele havde man krav på en tilbundsående orientering, om hvad der foregik i begge samfund, og ingen kunne være tjent med en opdeling i første og anden classes borgere: de, der fik fuld besked, og de, der fik en censureret besked.

Tjener hemmeligholdelse almenvellet?

Efter foredraget bad hjælpebiskoppen af Washington, Hannan, om ordet. Biskop Hannan sagde lige ud, at Mr. Hoyt havde handlet meget forkert gennem sin »indiskretion«. Og hans argumentation havde tydelige skavanker. Man kunne ikke sammenligne et hierarkisk samfund som Kirken med en borgerlig stat som USA. En demokratisk regering har sine fuldmagter fra folket, hvilket Kirken ikke har. Ydermere fandtes der jo netop i en demokratisk stat en fortrolig og intern nyhedsformidling, der henvendte sig til en stærkt begrænset inderkreds, som havde denne orientering behov – med det ene formål at tjene almenvellet, hvilket Hoyt udmærket vidste, sagde biskoppen.

På samme måde måtte man i den katolske kirke have en intern nyhedsformidling. Ikke for at visse gejstlige og lægfolk skulle se sig som første classes katolikker på bekostning af det store flertal, men netop for at man kunne blive i stand til at tjene almenvellet.

Ved en frokost for samtlige deltagere i kongressen – cirka 700 – sad jeg ved et bord, der nok turde siges at være internationalt. Der var tre canadere – en fransktalende og to engelsktalende – to sydamerikanere, en præst fra USA, et medlem af den franske pressekomité, hans frue og et kvindeligt medlem af komiteen og så »the lonely Dane«, som jeg fra første dag blev kaldt. Skandinavien var dog repræsenteret ved endnu en de-

legeret på kongressen – redaktør Wieselgreen fra »Katolska Kyrkotidningen« i Stockholm. Ved frokosten drejede samtalen sig naturligvis først og fremmest om formiddagens debat. Det interesserede mig specielt, hvad den amerikanske præst havde at sige. Han understregede stærkt, at hjælpebiskoppens indlæg på ingen måde måtte betragtes som repræsentativt – hverken for det amerikanske episcopat i almindelighed eller amerikanske biskopper i særdeleshed. Min bordfælle, der altså var gejstlig redaktør et sted i staterne, lagde ikke skjul på at biskop Hannan var kendt for at forfægte de konservative standpunkter. Præsten var for så vidt ikke uenig med Hannan i, at der både inden for stat og kirke altid måtte eksistere en intern og fortrolig nyhedsformidling. I nærværende tilfælde

Højdepunktet for deltagerne i den katolske pressekongres i New York var mødet med FN's generalsekretær U Thant i selve FN-bygningen. Generalsekretæren understregede i sin tale, at kongressens tema rørte ved sagens kerne, hvad angår den information, offentligheden har krav på. U Thant hilstes af et varmt bifald for sin tale.

var der imidlertid tale om, at et mindretal inden for den amerikanske bispekonference havde foranlediget udsendelsen af omtalte cirkulære, hvilket jo gav sagen et perspektiv langt ud over det rent presseetiske.

Biskop Hannan yderst vellidt

Trods det, at biskop Hannan lader til at udtrykke synspunkter, der går noget på tværs af flertallet blandt amerikanske pressefolk, var der ingen tvivl om, at den sympatiske unge koadjutor var særdeles vellidt. Han var en fremragende taler, og det mærkedes ikke på ham, at han talte uden forberedelse og manuskript. Han gør en stor indsats for det katolske pressearbejde i USA og hilstes ved alle andre lejligheder ved et varmt bifald.

I en række kommende artikler skal vi behandle de enkelte spørgsmål særskilt. Kongressen på Waldorf Astoria var en enestående koncentra-

At være katolsk forlægger i Danmark

Pauluskredsens udgivelser
1934-1964 incl.

År	Antal udgivelser	Antal tryksider
1934	11	540
1935	9	418
1936	6	556
1937	6	528
1938	4	570
1939	7	412
1940	10	816
1941	4	472
1942	3	154
1943	5	752
1944	5	618
1945	2	66
1946	2	90
1947	1	228
1948	2	168
1950	4	398
1952	3	436
1953	1	160
1955	2	232
1956	2	152
1957	1	66
1959	7	684
1960	7	512
1961	7	490
1962	6	342
1963	7	420
1964	7	496
2. udgaver	4	380
3. udgaver	2	196
4. udgaver	1	148
Ialt	138	11.500

PRESSEKONGRESSEN

Fortsat fra side 6.

tion af aktiv katolicisme af 1965. Føler en og anden, at det hele er ved at gå i stå i trivialiteter om modersmål og latin skal han bare slå vinduet op mod den katolske verden uden for Verona. Der sker sandelig store ting – man er kommet ud over surmulestadiet og løfter i fællesskab store opgaver. Og som sagt var den mægtige verdenshovedstad med FN-bygningen en tidssvarende ramme om konferencen, der havde vor tids evangelieforkyndelse og evangelieefterfølgelse som tema.

I en by som New York aner man menneskets storhed, men også enens afmagt og ensomhed. Også rammen havde noget at fortælle.

Helge Kristensen

Det var en efterårsaften 1933 i Academicum Catholicum. En usædvanlig aktiv lægmand, hvis navn figurerer på diverse bøger og hæfter, Katolsk Ugeblads senere mangeårige redaktør, H. D. T. Kiærulff, talte om katolsk bogudgivelse. Man vendte blikket tilbage til tidligere generationer og beundrede det arbejde, Ansgariusforeningen havde udført – navnlig i præfekt Grüders tid. De bøger, som dengang udkom, var af en sproglig og indholdsmæssig kvalitet, så de helt op til vore dage har været hjælpemidler i sognenes gerning. Tænk for eksempel på perikopebogen, på Kristi Efterfølgelse eller på præfekt Grüders egen bog om trosprincippet.

Man respekterede den indsats, som var udøvet i årtier i en meget lille og økonomisk dårligt stillet menighed. Man vendte også blikket fremad og gjorde sig sit ansvar bevidst og forstod, at noget effektivt måtte der gøres, da der jo var indtrådt et dødvande med hensyn til udgivelse af bøger og skrifter i begyndelsen af trediveerne. Bispedømmet led dengang som både før og efter af mangel på midler til at gøre en større indsats på det boglige område. Man måtte derfor finde nye veje. Og det nye, som Pauluskredsen skulle præsentere, var simpelthen at lægge ansvaret ud til danske katolikker. Det drejede sig om, at alle måtte være med til at løse opgaven og til fuldt at forstå det, som altid har været Pauluskredsens hemmelighed: Jeg er med til at skaffe min nabo lige akkurat den bog, han trænger til – og så kunne det jo være, at jeg selv også vandt i lotteriet og at netop den bog dalede ned i mit skød, som jeg nu havde brug for. Subskription eller medlemskab af Pauluskredsen sikrede, at mange skrifter kom ud, som måske aldrig ellers havde set dagens lys. Og mangt et hæfte gik så videre som gave til andre, der havde mere nytte af dette eller hin skrift end abonnenten eller medlemmet selv. Det var et forsøg på et bogens apostolat og forsøget lykkedes. Held og uheld i valg af emner fulgte helt op til den aller-

sidste tid, hvor Pauluskredsen har kunnet sætte 41. serie nr. 1 på sin sidste udgivelse om Ansgar, Nordens apostel. Og så har krigen og andre ugunstige forhold endda gjort at visse serier og udgivelser måtte udelades.

Der er et andet princip, som Pauluskredsen har fulgt, og som just ikke har skabt bestsellere i udsendelserne. Vil en anden udgive en bog, man egentlig havde tænkt sig at udgive eller en oversættelse, som kunne forvente mange læsere og give en god forretning, så var svaret altid positivt. Der er opgaver nok, som forpligter overfor trosfæller og overfor kirkens apostolat udadtil og som ikke kan finde en forlægger. Pauluskredsen er slet og ret apostolat og bagmændene har ingen økonomiske fordele ved udgivelserne. Kapitalen, der arbejdes med, er medlemmernes regelmæssige bidrag og det salg, som sker gennem vore boghandlere landet over – og her må naturligvis i første linie tælles St. Ansgars boghandel.

Når man snart i 33 år har fulgt en sådan arbejdsangang, som Pauluskredsens udgivelser repræsenterer, bliver man just ikke imponeret over arbejdsvillig, landsomfattende indsats. Der er her – som på visse andre områder – kun ganske få mennesker, som er rede til at give afkald på egen fritidsbeskæftigelse og give sine kræfter til den litterære eller manuelle side af opgaven. En opmuntring i så henseende var sammensmeltningen af de af dominikanerpatrene startede serier: Ånd og liv – og Pauluskredsen. Måske var dette eksperiment et godt forvarsel for de bestræbelser, Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund netop nu har på tapetet og som går i retning af større forenkling og mere effektiv udnyttelse af alle gode kræfter på meddelelsesmidlernes område. Man har vist lov at sige, at Pauluskredsens historie i 33 år viser, at man med meget små midler og en omfattende interessekreds kan skabe vejen gennem mange vanskeligheder for at gavne det fælles apostolat, som enhver af os er forpligtet til.

Knud Ballin

Børnene er forskellige ...

BØRN OG TV

På grundlag af en artikel i FN-tidsskriftet »The Unesco Courier« fortæller Ejev. Bjørnkjær om børnenes TV-vaner. Ved De, at gennemsnitsbarnet mellem 6 og 16 år tilbringer 500 til 1000 timer årligt foran fjernsynsskærmen?

Gennemsnitsbarnet mellem 6 og 16 år tilbringer 500 til 1000 timer årligt foran fjernsynsskærmen. På 12 år ligger timeantallet ikke særlig fjernt fra det antal timer, barnet tilbringer på skolebænken — fri- og feriedage taget i betragtning.

Det er de forbløffende tal, der er kommet frem efter undersøgelser af børns TV-vaner i forskellige lande rundt om i verden.

Gennemsnittallet for aldersgruppens »fjernsynstid« ligger på 12 til 24 timer ugentlig. Undersøgelser i De forenede Stater viser, at børn i tre-

års alderen allerede ser omkring 45 minutters TV daglig. I 5-6 års alderen tilbringes henved et par timer foran skærmen. Kulminationen nås i 12-13 års alderen, hvor gennemsnittet er oppe på ca. tre timer om dagen.

En tilsvarende tendens har man fundet i andre lande — alt afhængende af, dels hvor lang sendetiden er, dels hvor mange programmer, der er mulighed for at vælge imellem.

— — —
Fjernsynet har bragt rystelser i børns fritidsvaner.

Man går ikke så ofte i biografen,

man læser færre tegneseriehefter, man hører meget lidt radio. Fjernsynet afløser disse ting behovmæssigt.

I langt ringere grad berøres læsningen af god litteratur eller af aviser af TV-kigningen. Fjernsynet dækker ikke behov af den karakter.

Hvad er det, børnene ser?

I de første år, er det hovedsageligt børneprogrammer — dyrefilm, eventyr-fortællinger, udsendelser med børnesange o. s. v.

Men meget hurtigt opdager barnet programmerne for voksne og kommer ofte til langt at foretrække dem.

Og karakteristisk er det, at det her især er de mere voldsomme udsendelser, der trækker: kriminalspil, westernfilm m. v. Selv i de første skoleår ser gennemsnitsbarnet flere voksen- end børneprogrammer. I USA omkring dobbelt så mange!

— — —

Mange har stillet spørgsmålet: Kan barnet li', hvad det ser — eller ser det, hvad det kan li'?

Med andre ord: ser det de dramatiske udsendelser, fordi der ikke er ret mange andre programmer, der interesserer det — eller ser det dem, fordi det ikke bryder sig om de udsendelser, der af kritikere ville blive betegnet som stående på et højt kulturelt niveau?

En engelsk undersøgelse viste her, at når der kun var udsendelse fra én

station — så valgte børnene oftest, frem for ikke at se fjernsyn, at følge udsendelserne her, uanset deres karakter. Og meget tit blev de så interesserede, at det fik til følge, at deres smag kom til at ligge på et højere niveau.

Var der derimod flere valgmuligheder — så var deres valg heller ikke dikteret af kulturelle hensyn!

— — —

Hvad får barnet ud af at se fjernsyn? For det er jo unægteligt et spørgsmål, man må stille, i betragtning af at denne fritidsbeskæftigelse kan udfylde en lige så stor tid af barnets opdragelse som skolen kan det.

»Vi skulle allerede nu kunne fremvise en generation, der takket være fjernsynet var bedre stillet end tidligere; bedre oplyst, med en videre

horisont takket være dette »vindue ud til verden«. Men det kan vi ikke«, siger en undersøgelsesleder.

»Det synes, som om børn i alderen op til ti år stadig samler viden, når der ses fjernsyn — men fra omkring 13-års alderen bliver det forhold fremherskende, at jo intelligentere et barn er, desto mindre lærer det af TV«.

»Og det må give anledning til refleksioner«, fortsætter hun, »at netop børn i denne alder næsten udelukkende ser programmer, der er bestemt for enten hele familien eller for kun voksne«.

Og — uden tvivl til stor glæde for danske avisers TV-anmeldere, om de havde hørt det — slutter hun:

»Er det måske således, at størstedelen af aftenunderholdningsprogram-

... men indflydelsen den samme.

merne ligger på 10—11-års barnets niveau«?

— — —

I Canada fandt man således frem til, at børn fra hjem med fjernsyn, når de begyndte at gå i skole, var ca. et år længere fremme i deres udvikling end børn fra hjem uden fjernsyn.

Men kun fem-seks år senere var forholdet ganske ændret. Børnene var ligestillede i deres udvikling, meget ofte så man endog, at børnene, der havde adgang til at se fjernsyn vidste mindre om samfundsforhold — om end mere om underholdnings-spørgsmål — end børnene uden fjernsyns-adgang.

Her viste det sig desuden, at børnene i det tidligere skoleår syntes at lære mere af fjernsynet, jo intelligente de var, mens kun de langsommere udviklede havde væsentligt udbytte af TV efter 12—13-års alderen, hvor de tidligere udviklede i højere grad baserede deres udvikling på det skrevne ord.

— — —

Hvordan fjernsynet virker på barnets psyke er et spørgsmål, der har optaget forskere verden over.

Det står klart, at fjernsyn stiller barnet ansigt til ansigt med forhold, som det endnu ikke er modnet til at forstå, og således ofte kan give barnet et forvrænget billede af de voksnes verden. Men i hvor høj grad fjernsynets verden bliver virkelighedsnær for et barn, i hvor høj grad den kommer til at præge barnets planer, forventninger og forberedelser til at træde ind i den voksnes verden, står endnu ikke helt klart.

Den største psykologiske påvirkning finder naturligvis sted under de udsendelser, hvor værdierne og moralen gentages fra gang til gang, hvor de er præsenteret i en så dramatisk form, at de vækker følelsesmæssige refleksioner, hvor de stemmer overens med det enkelte barns øjeblikkelige behov og interesser og hvor barnet ikke i forvejen af forældre, kammerater eller øjeblikkelige omgivelser i øvrigt er udstyret — eller præpareret — med en holdning, der modsvarer den, der kommer til udtryk på skærmen.

Der kan altså ingen tvivl være om, at fjernsynsprogrammernes påvirkning i høj grad er et individuelt spørgsmål. Masser af børn lærer i en western-film, hvordan man skal arrangere og gennemføre et hold-up — men det er de færreste, der en dag

fører det ud i praksis, og i så fald nok dem, der i forvejen har psykologisk baggrund for kriminalitet.

— — —

I betragtning af, at så stor en del af de børn, der ser voksen-programmer, foretrækker udsendelser af mere voldsom karakter, har netop dette spørgsmål i særlig grad været genstand for opmærksomhed i en række undersøgelser.

Opfattelsen var oprindeligt den, at programmer af denne art kunne tjene som en slags sikkerhedsventil: at aggressive børn ved at se voldsomme film og lignende simpelthen ville afreagere. Undersøgelserne har imidlertid vist det stik modsatte.

Fremgangsmåden i disse undersøgelser har i reglen været at ophidse en gruppe børn, så de »opsummerede« stærke aggressionstilbøjeligheder. Man viste dem derpå en film eller en TV-optagelse, hvori voldsomheder dominerede handlingen. Den samme viste man for en kontrolgruppe — en gruppe børn, der ikke var blevet ophidset i forvejen.

Man gav herefter de to hold børn mulighed for at udtrykke eventuelle aggressionstilbøjeligheder — enten gennem deres opførelse eller i psykologiske tests.

Der viste sig en tydelig forskel mellem de to grupper. Kontrolgruppen, der ikke var blevet ophidset, syntes ikke mere ophidsede eller aggressive, end før de havde set filmen. Og eksperimentalgruppen var ikke blevet mindre aggressiv — næsten tværtimod. I mange tilfælde havde de fundet veje, de kunne udtrykke deres aggressivitet på, ved at se filmen.

— — —

Man kan altså ikke se bort fra, at fjernsynsudsendelser kan have skadelig virkning på børn. Men man må dog næppe se det som et voldsomt problem, for det ville være en overvurdering. Der er næppe tvivl om, at TV for langt de fleste børn opfattes som en behagelig afslapning og en storartet underholdning — og ikke stort mere.

I hvert fald kan man vist roligt gå ud fra, at fjernsyn under de fleste former vil være ret harmløs for det barn, der nyder et stabilt og kærligt familie- og venneforhold. Det vil uden tvivl tillægge påvirkningen fra dets daglige og virkelighedsnære miljø større betydning end fjernsynets trods alt »eventyragtige« påvirkning, og er miljøet godt, vil der næppe være fare

for, at barnet tager skade i dets sociale tilpasningsevne og dets mentale sundhed.

Og skulle man endelig konstatere, at måske alligevel . . . — så kan fornuftige forældre udmærket hjælpe barnet ved ganske enkelt at søge at undgå, at barnet ser udsendelser af den karakter . . .

— — —

Gør fjernsyn børn passive? Skaber TV for sene sengetider for børn og ungdom? Virker skærmens flimrende billeder ødelæggende for barnets øjne?

Det er spørgsmål, der ofte stilles, og forhold, der derfor naturligt også er blevet undersøgt i en række lande.

Svaret må i alle tre tilfælde blive: Næppe. I store træk kan man sige, at fjernsynet antagelig ikke har nogen gavnlig indflydelse på nogle af de tre forhold — men ingen har heller kunnet føre noget bevis for, at der er skadelige virkninger.

I hvert fald skulle man jo ikke mene, spørgsmålet om sengetiderne overhovedet var noget problem. Et — om man vil — standard-reglement, fastsat af far og mor, må formentlig have større indflydelse på sengetiderne end fjernsynet har det.

I spørgsmålet om passiviteten er det næppe heller helt forkert med en amerikansk psykiater at udtale: »Da bilerne tvang vore børn til at tilbringe deres fritid uden for hjemmets nærmeste omgivelser, var vi nervøse for deres moral. Nu, hvor fjernsynet har bragt dem tilbage til vore dagligstuer, er vi nervøse for deres passivitet«!

Og i spørgsmålet om øjnenes helbred står diskussionen i forskellige lande omtrent, som den står om læsning: Nogle specialister siger, at megen læsning er skadeligt for øjnene, andre, at den er glimrende træning for øjnene!

— — —

Hvad betyder fjernsynet da for familielivet? — Ej heller her har undersøgelserne kunnet give noget endeligt svar. TV holder børnene hjemme — men en gruppe, der sidder og ser fjernsyn, synes ikke at danne noget egentligt fællesskab. Hvert enkelt familiemedlem reagerer forskelligt på det, han eller hun ser — i det mindste som individ, ikke som gruppe.

Det er nok ikke helt ukorrekt at konkludere, som en undersøgelsesleder gjorde det: TV kan ikke redde et splittet familieliv — lige så lidt, som det kan splitte et sundt familieliv . . .

Uanset dette svar er det nok værd at bemærke, hvad en ung pige på 15 år for nogle år siden sagde til en jysk avis, der foretog en undersøgelse af fjernsynsvanerne i en kreds af 200 mennesker.

»Da vi for tre år siden fik fjernsyn her i huset, var vores hjemlige hygge helt blæst væk. Familien er blevet fjernsynsslaver af rang. Hver aften forvandles stuen til en uhyggelig biograf, hvor man bare kan tage plads, hvis man vil nyde sin families nærværelse«.

»Programmet tiltaler sjældent mig«, fortsætter pigen — og, tilføjer bladet, mange andre unge gav udtryk for, at mange af de programmer, der vises for voksne, ikke er lodige nok — for ungdommen!

Og pigen sluttede:

»Men en gang i mellem får man nu en ustyrlig lyst til at opleve det, der er ved at uddø, og som man kalder familiehugge. Det var faktisk så hyggeligt, når vi før i tiden sad omkring aftenkaffen og drøftede en mængde ting. Det er der ikke tid til mere«.

— — —

Det var i 1961, denne udtalelse faldt. I mellemtiden er der kommet yderligere titusinder af fjernseere, programmerne og sendetiden er blevet udvidet, og der er næppe grund til at tro, at den store part af befolkningen er blevet TV-træt endnu.

Men man kan roligt regne med, at mange børn og unge — for de yngstes vedkommende måske ubevidst — den dag i dag er villige til at slutte sig til den ovenfor citerede krigs-erklæring mod fjernsynet.

Og der er nok heller ikke tvivl om, at adskillige kriminalfolk, psykologer, og hvem der ellers har daglig kontakt med unge, som har fået vanskeligheder, vil drage et lettelsens suk, den dag, TV-trætheden bliver udbredt, også blandt voksne.

Måske endda er det netop det, mange forældre sidder og venter på. At de skal blive så trætte af det kære TV, at de tager sig sammen, og i hvert fald et par aftener om ugen vandrer de tre skridt fra lænestolen til afbryderknappen.

Ganske vist er det blevet besværligt for os at »sludre« med vore børn. Men vi kunne måske komme i øvelsen igen?

Det skulle nok vise sig at være besværet værd!

Ejv. Bjørnkjær.

(På grundlag af en artikel af Wilbur Schramm i »The Unesco Courier.«)

Direkte kontakt mellem TV og seerne

Katolsk Radio-og Fjernsynsforbund lancerer et nyt eksperiment i Danmark. Herom fortæller den nyvalgte københavnsformand,

Frans Larsen

Ved et møde i Radiohuset i september 1964 med sognerepræsentanterne i Katolsk Radio- og Fjernsynsklub i Storkøbenhavn fremsattes den idé, at starte nogle såkaldte Teleklubber, idet man — inspireret af lignende forsøg i Frankrig — derved ville forsøge at leve op til de tanker, som er fremsat i koncildekretet om samfundets meddelelsesmidler.

Idéen går ud på, at en gruppe mennesker ser én eller flere udsendelser, helst en serie udsendelser, i TV og derefter diskuterer udsendelsens form og indhold. Diskussionen optages på et bånd (en båndoptager er altså en forudsætning for at etablere denne form for TV — seerkontakt), hvorefter båndet med den indspillede diskussion sendes ind til den producer i TV, som er ansvarlig for den pågældende udsendelses tilrettelæggning. Producenten kører båndet, gør sine notater til diskussionsdeltagernes bemærkninger og indtaler derefter sine kommentarer på det samme bånd i forlængelse af kredsens diskussion. Producentens kommentarer køres så i kredsen næste gang, man mødes, inden man påbegynder diskussionen af aftenens udsendelse.

Som omtalt i Katolsk Ugeblad i efteråret 1964 startede vi i Sct. Annæ sogn på Amager en teleklub i november 1964, idet vi begyndte med TV's studiekredsserie »Vore Børns Skole«, som belyste undervisningen i folkeskolen i alle dens former, både den traditionelle og den mere frie undervisning som f. eks. på Bernadotteskolen.

Vi mødtes hver mandag aften så længe serien bragtes og var i reglen 6—7 deltagere, deriblandt en lærerinde. Bølgerne gik ofte højt, idet tanken med disse studiekredsserier i TV netop ikke er at bringe patentløsninger i en smukt afrundet form, men at disse udsendelser skal have et pædagogisk sigte, skal sætte tanker og diskussion i gang hos seerne. Man vil undgå, at seerne blot kommenterer

udsendelserne med et »nå« som f. eks. efter en formfuldendt redegørelse i »Horisont« for de udenrigspolitiske problemer i forbindelse med krigen i Vietnam.

Problemerne må gerne sættes på spidsen og i den enkelte udsendelse evt. sættes ensidigt op, netop for at vække diskussion. Denne form anvendes jo i høj grad, bl. a. ved hjælp af krydsklippingsteknikken, i udsendelser som »Ekko« og »Fokus«.

Da det efter at vi havde fulgt serien »Vore Børns Skole«, havde vist sig at være en succes, fulgte vi succes'en op ved at følge serien »Mange gode år endnu« om alderdomsforsorgen her i landet, og der kom endnu en gruppe til, nemlig Sct. Andreas sogn i Ordrup, idet man der gik frem efter samme mønster.

Det er min opfattelse, at det har været til stor berigelse for begge parter, både for os og for TV, at få etableret denne kontakt. Denne opfattelse blev bestyrket ved et møde med producenten af disse studiekreds-udsendelser i vinter, programsekretær Bent Pihl, den 29. april 1965 i Radiohuset, hvor begge teleklubber havde lejlighed til at drøfte resultaterne af denne spæde begyndelse til en direkte forbindelse mellem en gruppe seere og TV, og ikke mindst hvilke principper, der måtte lægges til grund for en eventuel fortsættelse af den nu etablerede kontakt.

Bent Pihl redegjorde på mødet for baggrunden for at studiekredsserien i sin tid overhovedet var kommet i gang på initiativ af oplysningsforbundene, der fandt, at TV's udsendelser gennemgående blot serverede et emne for seerne på en for»nem« og »færdigtygget« måde. Efter at man så var gået i gang med disse studiekredsudsendelser fremkom der naturligvis pressekritik af, at man ikke rundede udsendelserne af og fortalte folk »hvad de skulle mene«. Bent Pihl betonedes, at man i TV's kultur-

afdeling stadig eksperimenterer med formen.

Med hensyn til fremtiden er et problem dog stadig uløst, nemlig formen for kontakten med seerne, for vort vedkommende altså med teleklubberne. Det er klart, at en producer slet ikke kan overkomme den personlige kontakt med 10—20 teleklubber, når han også skal nå at passe sit daglige arbejde. Kontakten til større kredse må nødvendigvis blive indirekte, et led må skydes ind og man kunne her tænke sig en kontakt f. eks. gennem folkebibliotekerne, evt. i brevskeleform, således at seerne, gennem bibliotekerne, får besvaret spørgsmål, som er foranlediget af studiekredsudsendelserne, hvilket igen må forudsætte, at bibliotekerne står i nær forbindelse med afdelingen i TV.

Det har nemlig vist sig, at TV har fået talrige henvendelser i anledning af disse udsendelser. TV har således konstateret, at mindst 20 forældre-kredse fulgte udsendelserne om »Vore Børns Skole«, og at alle soldaterhjem fulgte serien forrige vinter om værnepligten. Ligeledes har bibliotekerne oplyst, at de bøger, som var anført i litteraturhenvisningerne i de små pjecer, som udsendtes i forbindelse med serierne, var som blæst væk fra bibliotekernes hylder.

Bent Pihl understregede over for os, at det, vi har forsøgt med de to teleklubber i vinter har været til stor hjælp for TV og til direkte støtte i tilrettelægningen af udsendelserne, og de må opfattes som et værdifuldt barometer for seerreaktioner på disse udsendelser.

Problemet er imidlertid, som allerede nævnt, at man vanskeligt kan lave mange flere klubber. En eller to teleklubber kan produceren klare, men ikke 10 eller 20.

Dog — dette at TV kommer i kontakt med almindelige seere, at høre deres reaktioner på udsendelserne, fremfor blot at være udsat for en eller anden form for organiseret pression (pressen) — som TV iøvrigt principielt ikke indlader sig på polemik med — kan næppe overvurderes, når henses til, at TV jo ved sin programlægning, i alt fald på længere sigt, må være i overensstemmelse med de tendenser, der rører sig i befolkningen.

Vi vil derfor fortsætte vort teleklubarbejde, forhåbentlig til gavn og glæde for begge parter. En mulig løsning for at flere sogne i landet kan være med ville det være at samle båndene fra de forskellige sognes diskussioner og derefter centralt at til-

klippe båndene, således at kvintessen af diskussionen fra hver gruppe forelægges produceren til kommentering. Dette er i alt fald en mulighed — den være herved forelagt til overvejelse.

I betragtning af den enorme indflydelse, som TV har på meningsdannelsen i det moderne samfund, herunder også hvad angår moralske og religiøse spørgsmål, er det ikke uden betydning, at vi som katolikker også lader vor røst komme til orde.

Frans Larsen.

BILLIGBOGEN - OGSÅ
ET MASSEMEDIUM:

Thomas af Aquin i lommeudgave

*Thomas Aquinas.
Med indledning, oversættelse og
noter af H. Roos.
Berlingske filosofi Bibliotek.
København, 1965. 240 s., kr. 11.*

Den berlingske serie, De store Tænkere, viser en gang til, at billigbøgenes område strækker sig til alle genre, også de mest krævende intellektuelt set. For Thomas Aquinas kan ikke siges at være let kost: hans værker indeholder en hel del flere kalorier end mange mere moderne og hyppigere læste forfattere. Thomas Aquinas døde for 700 år siden, men hans værk er praktisk talt ukendt hos os. Dette er et nyt tegn på vor kulturelle provinsialisme. Derfor må vi takke pater Roos, som hjælper os til at bøde på denne mangel.

En saglig vurdering af denne udgivelse har ikke sin plads i K.U. Men alle læsere må i det mindste høre denne udgivelse omtalt. Oversætterne har forsøgt at gengive Thomas' tekst på godt dansk uden at søge tilflugt til kananaans tungemål, teologernes evige fristelse. En kort indledning giver os en god idé om de åndelige brydninger, middelalderens tænkning gik igennem på Thomas' tid. Læseren vil sandsynligvis savne en kommentar udover de knappe fodnoter som desværre er samlede bagi bogen. Men det er billigbøgenes lod. Specialister vil diskutere udvalget og oversættelsen: denne bog er ikke skrevet for dem, men for de jævne akademikere, som nu, takket være pater Roos, vil kunne få et indtryk af Thomas' verden, som for dem hidtil har været et lukket rige.

V.D.

Film og publikum

Af Bjørn Rasmussen

Når filmens væsen drøftes, må det aldrig glemmes, at der fra produktions side først og fremmest er tale om en kapitalpekulation. Man ønsker at skabe folkelig underholdning for de flest mulige mennesker i en stil og med en smag, som de flest mulige forventes at kunne lide. Først i anden række er der tale om vilje til gennem et filmværk at søge frem imod nye kunstneriske udtryk i det formelle eller til gennem filmværkets indhold at fremføre tanker og idéer, der på en eller anden måde kan ruske op i den, der ser dette værk. Dette sidste, der af nærliggende grunde altid i særlig grad optager kunstnerne, kritikerne og den mere vågne og aktive part af publikum — hvilket vil sige en minoritet af menneskeheden — er altså (og det kan ikke understreges tilstrækkeligt, hvor trist det end er at måtte gøre det) kun nummer sidst blandt produktionens synspunkter om, hvad filmene kan bruges til. Vi beklager det, vi stræber i skrift og tale efter at gøre vort yderste for at tvinge pengemændene og publikumleflerne til at træde et trin opad på underholdningsstigen, men vi ville være naive, dersom vi troede at have et håb om blot inden for overskuelig tid at se resultatet af vore anstrengelser. Hvilket naturligvis ikke skal få os til mismodigt at holde inde med disse anstrengelser. Hvad her er sagt, skal heller ikke tages som et blot og bart udslag af livsled pessimisme — trods alle kriser er der de sidste ti år optaget en lang række værdifulde film rundt om i landene — men blot som et udtryk for en nøgtern vurdering af hele den spægede situation, som begrebet filmindustri til alle tider har befundet sig i. Der vil til enhver tid være principiel mulighed for at optage film i kunstnerisk særklasse, værker, der umiddelbart fornemmes som »klassikere«, der vil »blive stående« i filmhistorien, men filmenes hovedmasse

har, siden industrien begyndte, altid ligget på et lavt trin, teknisk, kunstnerisk eller moralsk. Man er sprunget over, hvor gærden er lavest, så snart man kunne komme af sted med det, og man gør det stadig, når chancen byder sig. Somme tider har der end ikke været et gærde!

I over 50 år har filmindustrien været udsat for det ejendommelige, at den, samtidig med at den som andre industrier gerne skulle skaffe positive økonomiske resultater for dem, der finansierede den, har fået sine produkter bedømt af den kunstneriske kritik som værende rimelige emner for en sådan vurdering. Enernes film har berettiget kritikens eksistens. Samlebåndfilmene kan få selv den hedeste ven af filmkunsten til at tvivle på, om kunstarten overhovedet eksisterer. Men, om blot én film af tusinde ejer selvstændige udtryk for kunstnerisk skaben, så må enhver tvivl om kunstartens principielle tilstedeværelse vejres bort, selv for den mest skeptiske, og det til trods for at daglige erfaringer viser ham, med hvilken kunstfjendelig kynisme filmindustrien betragter sine egne forhold. Den, der i alvor går ind for filmen som kunstart, ser sig i den besynderlige situation at måtte kæmpe på flere fronter, både imod produktionsmentaliteten og imod publikumsmagen, både mod dem, der laver filmene, og mod dem, der ser filmene, og endelig også mod de mange, hvis foragt for eller had til filmen er grundet i en falsk opfattelse af, hvad filmkunsten principielt rummer af kunstneriske muligheder.

Udgangspunktet for enhver produktionsplandrøftelse verden over er i dag som altid spørgsmålet: »Kan det betale sig?« Vil publikum gå hen at se det? Har man en begrundet formodning om, at publikum vil gøre det, så er produktionen af den pågældende film næsten på forhånd vedtaget, for filmfolk har alle dage været i stofnød, og det »sikre« har altid haft deres hedeste interesse. De merkantile film er jo romaner i billeder for folk, der ikke gider læse. Tvivler man derimod på, at publikum vil møde frem, så enten tøver man med at gå i gang med optagelserne, eller man henlægger idéen til »bedre tider«. Der kan fra tid til anden — f. eks. i tilfælde af firmajubilæum o. l. — opstå en uomgængelig nødvendig anledning til at smykke sig med en film, der på forhånd budgetteres med underskud, men som optages for prestigens skyld, og her kommer ofte den store chance for de

Kort sagt, filmen støtter kynisk og uansvarligt en bestemt alderskategoris synspunkter. Man fedter for dem på alle måder, vover aldrig at kritisere dem.

egentlige filmkunstnere. — Afventer »man« derimod på mere ubestemt måde de »bedre tider«, så vil idéen eller manuskriptet hyppigt blive anbragt på en af de uudnyttede idéers enorme kirkegårde.

Drøfter man altså filmproduktionens strukturelle forhold, kan man ikke komme udenom kapitlerne »Hvad betaler sig bedst hvornår?« og »Hvad skal vi nu hitte på for at lokke publikum ind i biografene?«

Filmbranchen har naturligvis en lang række midler at lokke med. Foruden stjerne-gentagelserne og fabelrepetitionerne, er der alle filmsensationerne, alle de store effektoprin, som enhver nødvendigvis må se, fordi de filmiske troldeier overgår alt andet hidtil mødt. Det kan være Roms brand, Chicagos brand, jordskælvet fra San Francisco, det kan være borgerkrigskampene om Atlanta (som i »Borte med Blæsten«) eller israeliternes overgang over Det røde Hav (som i »De ti bud«), eller det kan være søfolks strid med kæmpehvalen Moby Dick, selvom hvalen er af gummi og plastic; men selv de mest raffinerede sensationer kan gøre et overmæt publikum blasert, selv om enhver beredvilligt og imponeret indrømmer, af afvekslingen var kostbar og ud over det sædvanlige. Det bestandigt usædvanlige kan også matte sindet!

En amerikansk læge, der var dokumentarfilmrådgiver i Washington, udtalte engang i Venezia under en samtale om amerikanske film: »De må aldrig glemme, at næsten alle amerikanske spillefilm er lavet for et publikum, hvis mentale alder højst er fjorten år!« Hovedårsagen hertil er de erfaringer, som statistikerne har indvundet, da de analyserede biografpublikummets vaner, og dér kom til

det resultat, at det var aldersklassen 16—25 år, der gik hyppigst i biografen. Er »man« over 35 år går man i reglen kun i biografen, når der bydes på »noget særligt«. Det ejendommelige er imidlertid, at filmbranchen i stedet for at koncentrere sig om at tilbageerobre det store »tabte« publikum, samler sig om produktionen af film, der på enhver måde kæler for de purunges aldersklasse; man fedter for dem på alle måder, vover aldrig at kritisere dem. (Det er jo kunden, sagde Stanley Kramer engang, da man drøftede den slappe slutning på filmen »Vild ungdom«). Og når man optager utallige film om den såkaldte farlige ungdom, så indprenter man med fynd, at »fejlen« er samfundets, aldrig de unges. De personlige ansvar regnes der så at sige ikke med. Forældre, lærere, alle overordnede, altså alle voksne beskrives som slappe karakterer eller besværlige kværunter, der hæmmer de unges naturlige trang til udfoldelse. Kort sagt, filmene støtter kynisk og uansvarligt en bestemt del af en bestemt alderskategoris synspunkter, den part, der er biografernes hovedkunde.

Da nu imidlertid også de unge menneskers interesse for det, der vises dem, kan være vanskelig nok at holde fangen, gør filmindustrien rundt om i landene enorme anstrengelser for at overtrumfe sig selv fra film til film. Derigennem er man blevet ført til den forgrovelse af filmgenren, hvor alt det brutale blev ekstra rå, hvor det pjattede blev yderligere pjattet og hvor det frivole blev til massiv sexdyrkelse. Maskeret bag ønsket om »større realisme« og »filmisk sandhed« kom en lang række forbrøderfilm og krigsfilm frem, hvor de sadistiske elementer understregedes mest

muligt; Cecil B. de Mille, der mere end nogen anden véd, hvad publikum bryder sig om, har engang udtalt, at tre ting skaber en filmsucces: sex, sadisme og religion. Da han selv i en række af sine film blander alle tre ingredienser med ferm hånd, skulle resultatet kommercielt set være sikret. Som eksempel på den type film skal her kun nævnes »Quo vadis«, der scorede points hos verdenspublikummet ikke udelukkende ved sin patetiske skildring af de første kristnes liv, men nok så meget ved sin ivrige beskrivelse af martyrernes lidelser (sadisme) og af Roms forfald (sex). Side om side med koldt brutale Lemmy-film oplever man rå bokserfilm, pinagtige krigsfilm, sadistiske gysere, grovkornede, smilløse farcer og milevis af melodramaer om vild ungdom, film, der forherliger en voldsmentalitet med deraf følgende hensynløshed og afstumpethed overfor »andre«; ofte går sådanne film på samme biograf, så at stampublikummet uge ud og uge ind stopfodres med film af denne mentalitet, og det er det rene, pure nonsens at ville påstå, som visse moderne kriminologer er tilbøjelige til det i den offentlige debat, at disse films forrædede mentalitet ikke i det lange løb skulle få indflydelse på dette stampublikums egen mentalitet.

Man hører indtil trivialitet sagt, at filmene af den type får de unge til at afreagere, så de ikke går hen og gør ligeså. Hvis disse psykologisk sagkyndige ville følge publikums reaktioner, når det stormer ud af biografen efter nok en voldsfilm for at starte knallerter og scootere og brage af sted råbende og skrigende aldeles uden hensyn til den øvrige trafik, så ville vurderingen måske blive lidt modificeret.

Fra tid til anden fremstår dog (heldigvis for kunsten) forsøg på at optage film, der gennem indholdets kvalitet skulle være med til at bringe de mere end 35-årige tilbage til biograferne. Mange sådanne »voksne« film kan nævnes fra de senere år både fra USA og fra Europa, men det er værd at lægge mærke til, at langt de fleste af disse film enten er optaget som prestigeproduktioner eller som vovelige kunstneriske eksperimenter, foretaget af »enere« eller grupper, der med deres værk ønsker at gå imod gennemsnitsfilmernes strøm af banaliteter og brutaliteter. Disse film kan blive store publikumssucces'er, men er ikke på forhånd optaget med skelen til et højtåret betalt publikum.

Det vil i høj grad være at ønske,

at man inden for filmindustrien i de kommende år i langt højere grad besinder sig på det faktum, at det — også økonomisk set — er en god idé at beskæftige sig med de ældre aldersklassers interesser og ønsker, når man forbereder en produktion. Det kan umuligt være sund forretningspolitik systematisk at skræmme den overvejende del af klodens befolkning bort fra biograferne, mens man nøjes med at samle sig om at producere barnagtigt filmstof på samleband til glæde for en filmgal, men forholdsvis lille part af befolkningen. Der er i de seneste år indenfor amerikansk film tegn, der tyder på, at selskaberne mere og mere indser nødvendigheden af en sådan mentalitets-omlægning af produktionens gennemsnitsfilm. — I skrift og tale giver man i det mindste udtryk herfor, og det er allerede noget. Herigennem vil man langt mere effektivt end gennem »chock« og »overdøvelse« kunne gøre en varig indsats for at komme den aktuelle filmkrise til livs.

Uddrag af kapitlet »Film og publikum« fra Bjørn Rasmussens bog »Film i tiden«, der udkom i 1958.

(Gyldendal).

Bare de ville!

Mgr. Peter Schindler har sendt os følgende linjer:

Bare rigtig mange katolikker ville hjælpe det udvalg for liturgisk oversættelse, der en dag må nedsættes, med at samle gode ideer; det gælder ikke blot om positive fejl i gengivelsen af latin — der er mindst tre sådanne i Canon — men også forslag til levende og rytmisk dansk, så vor endelige tekst ikke bliver en slags pensioneret latin. Bolden er givet op, jeg sender den tilbage.

Værdig er noget, en domprovst er, endda højærværdig. »Værdig til« betegner en inhabilitet hos mig: jeg er ikke højtstående nok til at være med. Det hedder: Jeg er ikke værd, at Du skal... altså: ikke god nok til... Og at »gå ind under mit tag« hedder da i dag: besøge mig, komme til (sådan en som) mig. »Sig kun et ord« er: i stedet for at sige mange ord, er ét eneste ord til svar nok — meningen er »sig blot et ord«, for med Din magt er det blotte ord jo nok til at give mig, hvad Dit besøg, som jeg er for ringe til at fortjene, vil skænke mig — derfor også tryk på mig i »at Du skal komme til mig«.

Og så er der faldgruber som »og med Din Ånd!« Mon vi ikke kan

regne med, at slang som »sådan en ånd«, »gå med dig, din ånd« er uddøde, før teksten er trykt? Eller mon »være med Eder!« (tryk på »Eder«), som i dag bør hedde »med Jer« (tryk på »med«), skulle fremkalde associationen »eder« = banden og sværgeren? For resten tilsigter latinen en forskel i denne hilsen (som i biskestens variant: Pax Vobis): Til menigheden hilses der et kollektiv af individer, i præsten hilses ikke personer, men (med Det nye Testaments græsk) hans pneuma, hans sakramentale karisma (nåde-gave).

Sådan er der så meget — og dansk er et svært sprog!

Peter Schindler

Resolution fra arbejderne

Til den danske regering og offentlighed.

Vi opfordrer alle, der bærer ansvar for det offentlige liv om ikke at overhøre menneskehedens krav om fred, men gøre alt, hvad der står i deres magt, for at frelse den truede fred.

Den internationale situation er mørkere og mere utryk end nogensinde. Det er nødvendigt at gøre verden bekendt med faren for, at striden i Vietnam kan blive så forbitret, at den ender i en blodig verdenskrig.

Vi henstiller til regeringen at gøre alt, hvad der står i dens magt for at få nedsat en effektiv international afrustningskomité og oprette et fredsforskningsinstitut.

Ovenstående resolution er enstemmigt blevet vedtaget på Unge Katolske Arbejdere og Katolsk Arbejderaktions generalforsamling den 18. maj 1965.

G. Bune Andersen,
landsformand.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 6.: 1. PINSEDAG (s. 616, rød).

MANDAG den 7.: 2. PINSEDAG (s. 621, rød).

TIRSDAG den 8.: 3. PINSEDAG (s. 624, rød).

ONSDAG den 9.: Tamperonsdag i pinsen (s. 627, rød).

TORS DAG den 10.: Torsdag i pinsen (s. 632, rød).

FREDAG den 11.: Tamperfredag i pinsen (s. 633, rød).

LØRDAG den 12.: Tamperlørdag i pinsen (s. 637, rød).

SØNDAG den 13.: Hellig Trefoldigheds Fest (s. 644, hvid).

Den første pinseprædiken står som en anklage mod os alle

- men samtidig
bringer den os
håbet

»Da blev de alle fyldt med Helligånden og de begyndte at tale.«

Helligåndens komme til apostlene på pinsedag åbenbarede sig også ved ordet. »Da blev de alle fyldt med Helligånd, og de begyndte at tale«. — Overalt, hvor Helligånden virker, ser vi ordet fødes. I vor trosbekendelse bekender vi vor tro på Helligånden, som har talt ved profeterne. Men disse mennesker, der blev brugt på en særlig måde i Guds frelsesplan, havde først selv lyttet til Guds Ord, for dernæst at tale, »efter hvad Ånden indgav dem at forkynde«. Således læser vi hos profeten Ezekiel: . . . og som han talte til mig, kom Ånden i mig og rejste mig op på mine fødder, og jeg hørte ham tale til mig. Han sagde til mig: »Menneskesøn, jeg sender dig til Israeliterne, og du skal sige: Så siger den Herre Herren«. — Da Jesus prædikede i synagogen i Nazareth, tager han som udgangspunkt dette citat fra Esajas: »Herrens Ånd er over mig, fordi han salvede mig, at jeg skal gå med glædesbud til fattige«.

Efter Kristi himmelfart bliver Helligånden sendt til verden, ikke blot for at fortsætte Jesu værk, men også for at aflægge vidnesbyrd om Jesus Kristus. »Når talsmanden kommer,

som jeg skal sende jer fra Faderen, sandhedens Ånd, som udgår fra Faderen, så skal han vidne om mig«.

Hvorledes vil dette vidnesbyrd blive aflagt? Først og fremmest ved apostlene, der også selv var Kristi vidner, fordi de havde været med ham fra begyndelsen, men som havde brug for Helligåndens lys for at forstå den dybere mening af, hvad de havde set og hørt. »Helligånden, som Faderen vil sende i mit navn, han skal lære jer alle ting og minde jer om alt, hvad jeg har sagt jer«. »Sandhedens Ånd vil være hos jer til evigt tid, I kender den, thi den bliver hos jer og skal være i jer«.

Den sandhed, Helligånden fører os til, er sandhed om Gud, — og om os selv. Her behøver vi blot at læse Peters tale på Pinsedag: »Jesus fra Nazareth, en mand, som overfor jer er udpeget af Gud ved kraftige gerninger og undere og tegn, som Gud gjorde ved ham midt iblandt jer . . . ham naglede I til korset og tog hans liv . . . denne Jesus har Gud ladet opstå, derom er vi alle vidner. Efter at han nu ved Guds højre hånd er ophøjet, og af Faderen har fået Helligånden, som var forjættet os, har han udgydt den, således som I både

ser og hører . . . Så skal da hele Israels hus vide for vist, at den Jesus, som I korsfæstede, ham har Gud gjort både til Herre og Kristus«.

Denne første pinseprædiken står som en anklage mod os alle, — men samtidig bringer den os håbet. »Hvad skal vi gøre«, spørger jøderne Peter. »Omvend jer og lad jer døbe hver især i Jesu Kristi navn til jeres synders forladelse, så skal I få Helligånden som gave«, lyder Peters svar, »thi jer gælder forjættelsen, jer og jeres børn og alle dem, som er langt borte, så mange som Herren vor Gud vil kalde«.

Og alle de forskellige folkeslag, forsamlet i Jerusalem, hørte om Guds store gerninger, hvert på deres eget sprog. Det glædelige budskab var ikke forbeholdt Israel alene, alle skulle høre, alle skulle være vidner, Kristi vidner. — Det er også vort kald. Af Guds nåde er vi blevet Guds børn. »Af egen fri vilje fødte han os ved sandhedens ord til at være en førstegrøde af hans skabninger«. (Jak. 1.18). Måtte Helligånden på denne pinsedag give os den nåde at kunne tage imod dette ord og at bringe budskabet om Guds kærlighed ud til verden.

Vagn Hansen.

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

Slagterforretning

Aaboulevarde 47, Århus C

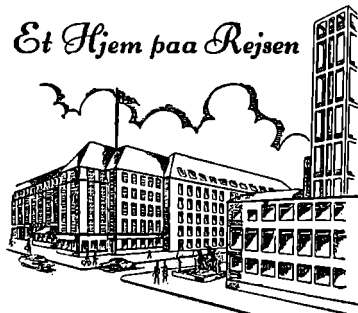
Tlf. 2 30 27

Sjøreen & Co.

Malerfirma

Århus C

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Århus C

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entrepenør & murerfirma

Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør

Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Århus C

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægergaardsgade 17-19, Århus C

MEJERIET *Jestebco*

Århus by's førende

TELEFON 2 77 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A

Århus N

Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- båndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus C. Tlf. 2 00 99

lige ved katolsk kirke og

Rådhuspladsen 1, Århus C

Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BLIKKENSLAGER - SMEDE- & MASKINVÆRKSTED

Tordenskjoldsgade 23a . Aarhus N.

Telefon (061) 6 89 31 . Giro 17 11 7

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Århus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg

Telf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand

v/ Hans Nielsen & Søn

Fruestræde 10, Svendborg

Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg

Telefon 21 14 10

Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg

Telefon 21 10 16

Flytteforretningen

2021

Skattergade 5-7 . Svendborg

Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Molestien 11, København SV

Tlf. VA 6060

Svendborg-København hver dag

Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg

København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

Holbæk

Axel Smith's Eff.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 . Holbæk

Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

THERMALIND-varmetæppe lindrer mod
smerter fra gigt, ischias og sygdomme som
kræver varme. - Oplysninger hos

JENSEN & OLSEN

Holbæk . Telf. 365

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 3001

Odense

TIL BYEN

FRA BYEN

- i byen

smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eff. &

K. K. L. Simonsen's efft.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

ÆNDRET SYN PÅ KERNEVÅBEN

I et første udkast til det dokument om kernevåben, der ventes forelagt til drøftelse på Vatikankonciliet til efteråret, blev det i sin tid foreslået, at Kirken skulle fordømme al anvendelse af kernevåben og opfordre verdens atommagter til at destruere alle deres kernevåbenlagre.

Dette dokument har været til fornyet behandling i det forberedende udvalg, som beskæftiger sig med det vældige problem, og det nye udkast, som blev resultatet af udvalgets drøftelser, skal indeholde en ikke uvæsentlig ændring i teksten. Herefter skulle det ifølge udvalgets opfattelse under visse omstændigheder, i begrænset omfang og i legitimt forsvarsøjemed kunne være moralsk ansvarligt at oplagre og i givet fald anvende kernevåben for at sikre sin nations videre beståen.

FRANSK ÆRKEBISKOP FRYGTER SKISMA

Heller ikke det andet Vatikankoncil synes at kunne blive bragt til ende, uden at en mindre gruppe katolikker beslutter sig til at udvandre i protest mod de afgørelser, konciliet træffer.

Det er ingen hemmelighed, at der findes visse meget små, men temmelig højrestode grupper af katolikker, som er af den mening, at Kirken er »alt for imødekommende over for protestanter og over for moderne tanker«, som cand. mag. Ellen Nielsen skriver i sidste nr. af det fornemme tidsskrift »Kirkens Verden«, hvori hun giver en udførlig redegørelse for den fjendtlighed, »hvormed visse katolske kredse møder hele den ny reformbevægelse, der fra konciliet breder sig ud over landene«. I ekstreme tilfælde giver denne fjendtlighed sig udslag i voldsomme smædeskrifter og demonstrationer, der ikke viger tilbage for at fremkomme med nogen beskyldning, som kan fremkalde eller bestyrke den opfattelse, at en katastrofe – på grund af reformerne – er på vej i den katolske kirke.

Ellen Niensens tankevækkende artikel i »Kirkens Verden« står ikke alene. I Frankrig har ærkebiskoppen af Rouen, monsignore André Pallier, fornylig givet udtryk for, at det må anses for muligt, at en lille flok højreorienterede katolske »traditionali-

ster« inden udgangen af indeværende år vil udskille sig af det kirkelige fællesskab.

Ved et regionalmøde for Katolsk Aktion sagde ærkebiskoppen blandt andet:

– Jeg mener ikke, at jeg er pessimist, når jeg regner med, at vi kan frygte et skisma i slutningen af dette år.

Ifølge ærkebiskoppens opfattelse ville et sådant skisma sandsynligvis finde sted efter koncilets kundgørelse af erklæringerne om religiøs frihed og om Kirkens stilling i den moderne verden. Han kunne fortælle sine tilhørere, at franske gejstlige så godt som daglig modtog breve, der protesterede mod sådanne ting som indførelsen af modersmålet i messeliturgien og demonstrerede en tydelig vægring mod at adlyde de nye forskrifter.

Der har i nogen tid været en stærk kampagne i Frankrig mod Kirkens reformer. Kampagnen har indbefattet uddeling ved kirkedøre af traktater, som giver udtryk for den mening, at en kommunistisk og »jøde-frimurerisk« konspiration er ved at overmande Kirken.

Fornylig måtte kardinal Maurice Feltin af Paris i skarpe vendinger imødegå nogle højreekstremisters angreb på de resterende katolske arbejderpræster, som missionerer i hovedstadens industrier.

Den potentielle skare af skismatikere udgør kun en lille minoritet, og ærkebiskop Pailler gav udtryk for håb om, at mange af dem vil afholde sig fra at forlade Kirken, fordi dette ville være ensbetydende med utroskab. Han forstod, at det måtte være noget af en tålmodighedsprøve for visse kategorier af katolikker, at Kirken nu åbner sine døre ud mod verden, og han mente, at en af grundene til disse menneskers forbehold over for reformerne var en beklagelig forvirring i anskuelse om forholdet mellem troen og visse traditioner, der på ingen måde må anses for at være faste bestanddele af Kirken, hvor sammengroet med denne de så end kan have forekommet i en tidligere tid.

Det franske dagblad »Le Monde« har med tilfredshed noteret, at medens det »gamle-katolske« skisma efter det første Vatikankoncil udgik fra venstreorienterede kredse, vil det eventuelle nye skisma efter det an-

det Vatikankoncil udgå fra højreorienterede kredse.

HELBREDELSE I LOURDES

Efter i seks år at have ladet foranstalte omhyggelige medicinske undersøgelser af helbredelsens art og stabilitet har den katolske kirke nu officielt anerkendt helbredelsen i Lourdes af en ung pige, der led af knoglesvind i venstre ben.

Helbredelsen fandt sted ved åbenbaringsgrotten i Lourdes i 1959. Siden sit tolvte år havde den dengang 23-årige sygeplejerske Juliette Tamburini lidt af knoglesvind (osteomyelitis) i sit venstre ben. Hun havde gennemgået elleve operationer, som alle forblev resultatløse, og efter at hun tillige havde gennemgået andre behandlingsmetoder, besluttede lægerne i 1959 at lade det syge ben amputere.

Kort tid før amputationen skulle finde sted, blev frk. Tamburini i sygevojn bragt til Lourdes. Her blev det blotlagte syge ben bestænket med vand fra den hellige kilde, og umiddelbart efter kunne frk. Tamburini ater gå. Hendes benlidelse var fuldstændig forsvundet.

Meddelelsen om den mirakuløse helbredelse blev fornylig offentliggjort af ærkebiskoppen af Marseille, Marc Lallier. Det medicinske bureau i Lourdes og en international ukonfessionel medicinsk kommission af universitetsprofessorer i Paris har grundigt undersøgt tilfældet. De medicinske fagmænd bekræfter, at Juliette på en medicinsk uforklarlig måde siden valfarten til Lourdes i 1959 har været fuldstændig helbredt for sin lidelse, at helbredelsen var øjeblikkelig, og at den ikke kunne skyldes indflydelse fra nogen lægelig behandling.

Der er nu officielt registreret 65 tilfælde af mirakuløse helbredelser i Lourdes.

REDAKTIONELT

Ugebladets læsere og medarbejdere ønskes en glædelig pinse.

Da dette nummer hovedsageligt er helliget meddelelsesmidlerne bringes 3. afsnit af mgr. Peter Schindlers serie »Konciliet og Vi« først i næste nummer.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHÉN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger
Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7942
Taga 5893.

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.
Klampenborg.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9—16 - Lørdag lukket

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,
København V.
Tlf. Eva 4151

MUNKE MØLLES GLUTEN

SCT. ANNÆ REJSER 1965 ITALIEN

23. juni - 10. juli: 18 dages togrejse - Rom (Monte Cassino) - Sorrento (Amalfi-Capri) - Firenze. Kun 4 pladser

Pris: kr. 1135,- incl. sovevogn fra København og udflugter.

4. okt. - 21. okt.: 18 dages togrejse - Rom (11 dage) - Firenze (4 dage). Vel-egnet for dem, der ikke tåler sommervarmen, eller som ønsker et roligt tempo.

Pris: kr. 1000,- incl. sovevogn fra København og udflugter.

Begge rejser har katolsk ledelse. Nærmere oplysninger fås hos lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. Telefon Sundby 86.

VIL PAVEN TIL POLEN?

Mandag den 17. maj bragte telegrambureauet Reuter meddelelsen om, at pave Paul VI muligvis til næste år tager på pilgrimsrejse til Polen - i så fald det første besøg, en pave aflagde i et kommunistisk land - men allerede dagen efter måtte de aviser, der havde bragt meddelelsen, bringe en slags dementi, fordi kilder i Vatikanet i mellemtiden havde oplyst, at Reuters korrespondent måtte være blevet »ledt på vildspor af forlydender om, at et andet pavebesøg var under opsejling, hvis den internationale situation tillader det«. Hvilket andet pavebesøg, der her er tale om, meddeles ikke.

»Dementiet« er ikke en kategorisk afvisning af Reuter-korrespondentens formodning om, at paven har til hensigt om muligt at besøge et land bag »jernetæppet«. Det skal være kommet korrespondenten for øre, at Vatikanet for tiden foretager forsigtige forespørgsler hos de kommunistiske myndigheder med et besøg for øje, og i Reuters telegram gøres opmærksom på, at Vatikanet ikke vil udtale sig om et sådant besøg, før der eventuelt kommer til at foreligge et positivt svar fra de kommunistiske myndigheder.

Johanneskirken

Det første tyske hold frivillige er kommet. Byggegrunden er ryddet, og man er i gang med fundamenteringen. Der er hårdt brug for frivillige hjælpere - og der vil blive brug for flere logiværter i perioderne 22. juni til 12. juli og 26. juli til 15. august. Nærmere oplysninger fra præsten (69 03 01) eller familien Sørensen, Rundgaarden 40, SØ 9538. Det nye midlertidige kapel ligger bag byggegrunden med indgang fra præstens adresse. - Byggefonden er steget til kr. 268.000. Tak for al hjælp. Paul d'Auchamp, præst, Andersen Nexø Vej 10, Søborg.

VÆRELSE I SØBORG

+ 100 kr. pr. måned imod en ugentlig arbejdsdag (fordeling af blade) tilbydes mand i juli og august.

Helst en der også vil arbejde på Johanneskirken.

Paul d'Auchamp, præst
Andersen Nexø Vej 10, Søborg
Tlf. 69 03 01

HUSMOR TIL ØM

Hvem har tid og kræfter til at være husmor på Dansk skole i Øm (4.-10. juli)? Henvendelse til

Oluף Bohn
Spangevej 18, Horsens
Tlf. (066) 2 62 59

Støt katolsk presse
- ikke bare
pinsedag
men hele året

Toldbodvejens frugt, blomster og krans

v/ Bent Høj
Svendborg. Tlf. 579.

VATIKANFRIMÆRKER

i ubrugte komplette sæt: Nubiske Monumenter 8,00. Verdensudstillingen i New York 8,00. Michelangelo Mindeudgave 5,00. Røde Kors 100 år 6,50. Pavens rejse til Indien 6,00. Martyrer fra Uganda 17,50. Alt + porto.

Alt i frimærker købes, også brev-afklip i passende mængder.

Nyheder fra alle lande leveres i abonnement.

Skriv venligst efter min righoldige tilbudsliste.

ELBO frimærker

Ibsensvej 96, Tåstrup
Tlf. (01) 99 22 56. Giro 99103

Alt i bandager & sygeplejartikler

Holbæk Materialhandel

Telefon 32
Kaj Andersen
Lev. til Sct. Elisabeth Hospital

F. Fechtenburg & Søn

autoriseret installatør
Tlf. 12 86 00
Hjallesvej 46, Odense

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt
stearinlys og vokslys
af enhver art

ASP-HOLMBLAD
STEARINLYSFABRIKER
København

Ikke blot et spørgsmål om gode programmer

Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund har afholdt repræsentantskabsmøde i Radiohuset tirsdag den 25. maj. Fra mødet udsendtes en resolution til undervisningsministeren om oprettelsen af et institut for audio-visuel kultur dvs. film-, radio- og tv-kultur. Vi gengiver her resolutionens fulde ordlyd:

Forbundet gør opmærksom på, at radio og tv's betydning ikke blot er et spørgsmål om gode programmer. Det er i høj grad et spørgsmål om lytternes og seernes udnyttelse af disse programmer. Her savner man en planmæssig indsats fra samfundets side for at stimulere og koordinere det pædagogiske ansvar, der påhviler forældre, skole, kirke og kulturelt og politisk oplysende organisationer, og som bliver yderligere aktuelt ved det voksende fritidsproblem.

Forbundet henstiller derfor til undervisningsministeren, at det i juni 1964 nedsatte udvalg for de audiovisuelle midler, det vil sige film, radio og tv, tager dette pædagogiske problem op med repræsentanter for de nævnte instanser. Forbundet henstiller derfor, at man forbereder oprettelsen af et institut for audiovisuel kultur evt. i forbindelse med Det pædagogiske Institut og Socialforskningsinstituttet, der fornylig har udarbejdet lytter- og seerundersøgelsen.

En undskyldning til Tage Christiansen

I nr. 21 skrev vi, at radioens kommentar til transmissionen af bispevielsen »virkede spredt og tilfældigt« og at man havde indtryk af, »at Tage Christiansen (kommentatoren) overhovedet ikke befandt sig i kirkerummet«. Vi har senere fået oplyst, at de forhold, der i arrangementet var levnet radioens medarbejder, var langt fra tilfredsstillende, og lå langt under, hvad denne øvede kommentator er vant til, når det drejer sig om kirkelige begivenheder. Vi finder det rigtigt at give Tage Christiansen en undskyldning. For så vidt er det udmærket, at disse oplysninger når frem til

dette nummer om massemedierne. Vi har fået et fingerpeg om, hvad Kirkens samarbejde med massemedierne kræver i retning af planlægning og professionelt syn. HK

Spillet- og dets regler

I dansk fjernsyn optræder en mand, som mange af os godt kan lide. Han hedder Flemming Madsen, og vi kender ham først og fremmest som en velinformeret kommentator i politiske spørgsmål. Vi kan vist godt være enige om, at *de Gaulles* taler til de franske borgerinder og borgere ville været et lukket land for os, hvis ikke den kære general-præsident havde Flemming Madsen som tolk.

Og så har vi også set, at Flemming Madsen er en dygtig kunstkender, som forstår at tolke fortidige og nutidige maleres tanker og værker, så selv Maren i køret kan få lyst til at gå på »Den fri« eller i det mindste på »Louisiana« – om ikke for andet, så for at få en Coca Cola.

For ikke at tale om, at Flemming Madsen er en vittig hund med en ræv bag øret. Men vittige hunde skal også holdes i snor.

Forleden lod han sine forskellige talenter gå op i en enhed – et eksperiment der i *princippet* skulle være forsvarligt, fordi politik og kunst begge er bestanddele af et begreb, der hedder civilisation. Til gengæld var resultatet på nogle punkter uforsvarligt, så det kunne forslås. – Det er helt i sin orden, at man provokerer, så der kan komme en debat i gang – når vel at mærke ens publikum har forudsætninger for at debattere, tage stilling til hvert enkelt led i kæden af provo-

kationer. Der kan naturligvis kun være én mening om dette, at man stopper børn ind i en varevogn og lukker op for gassen, eller at en læge rekviderer massehenrettelser, for at han kan få forsøgsmateriale. Danskernes samvittighed den 6. maj 1945 har de fleste af os forudsætninger for at kunne diskutere, og netop tv har givet os så meget materiale i hænde, at vi skulle være i stand til at tale med om visse krigshandlinger under den 2. verdenskrig. Men når det gælder Pius XII og hans holdning overfor af de af nazisterne forfulgte, er de fleste danskere aldeles uden forudsætninger. Man kender intet til, hvor mange jøder Pius XII i virkeligheden reddede, at for eksempel Roms overrabbiner bøn-faldt ham om at *tie*, så paven fortsat kunne *handle*, eller at Pius XII's holdning – hvad enten den nu førte til de efter de givne forhold bedste eller næstbedste resultater – under alle omstændigheder var dikteret af en inderlig omsorg for de forfulgte. Det er naturligt, at folk her til lands ikke interesserer sig et spor for Pius XII, men det må en institution, der sorterer direkte under en demokratisk stats kulturministerium, ikke benytte sig af. Vi må alle følge spillets regler. På den ene side lade være med at kræve hellige køer, men på den anden side kræve fair play for enhver – hvad enten det drejer sig om grønthandlerne og jordbærpriserne i »Ekko« eller historiske personer, der er blevet kolde i deres grave for lidt siden.

De, der taler om andres ansvar, må være sig deres eget bevidst. Og som sagt skal man ikke kræve hellige køer, men man så gerne at dansk fjernsyn endelig tog »Stedfortræderen« ved hornene.

HK

Ugens tv og radio (6. - 12. juni)

SØNDAG	20.35	tv	Kinas nye mennesker.
	21.55	tv	Kalkmalerier på Møn.
MANDAG	21.20	P3	Musikradioen præsenterer sit sommerprogram.
TIRSDAG	19.45	P1	Bert Brecht: Huslæreren. Radioteatret.
	20.20	tv	Film om Carl Nielsen.
ONSDAG	21.20	tv	Carl Niensens 5. symfoni i Eurovision.
TORS DAG	19.30	P1	Opdragelse og undervisning i Polen.
FREDAG	21.15	P1	Brorsons kristelig forkyndelse.
LØRDAG	16.00	tv	Vi unge.
	19.30	P1	Musikalske byvandring i Rom.

Danske katolikker er vist faldet mere og mere i søvn, skriver ugens kronikør. Disse pessimistiske toner modsiges til en vis grad af den store deltagelse i valfarterne til Øm og Aasebakken. Dog kommer vi ikke uden om, at vi lever i en tid, der kræver meget af os i retning af selvbesindelse. Dette blev understreget ved pressekongressen i New York og det er også at mærke i den konstruktive debat, der rører sig i akademikerredse. Billedet forned blev taget på Aasebakken af Jose Novella.

katolsk ugeblad 24

11. JUNI 1965
113. ÅRGANG

Danske katolikker i dvale?

Den katolske presses grundlov

Kan vi hjælpe u-landene?

Debatten om akademikerne og verden

Rekorddeltagelse i Øm og på Åsebakken

Rekord- deltagelse i Øm og på Aasebakken

Vor nye biskop fik en smuk modtagelse både vest og øst for Storebælt.

Øm.

Valfarterne i år til Øm og Aasebakken blev præget af det første møde mellem de danske katolikker og deres nye biskop. Vejret var fint både i Øm og på Aasebakken. Fremmødet var stort. I Øm var der mellem 3 og 4 tusinde deltagere og for Aasebakkens vedkommende 3700, hvoraf 2000 deltog i selve valfarten gennem skoven, og 1500 gik til alters.

Liturgisk set synes liturgireformen at slå bedre igennem i Jylland end på Sjælland, hvor messen var den traditionelle pontifikalmesse på latin. Man bemærkede dog, at biskoppen gjorde en undtagelse for Fadervors vedkommende. I det katolske udland benytter man i udstrakt grad de store stævner og sammenkomster til at præsentere de sidste liturgiske landvindinger for at udbrede kendskabet til fornyelserne. Det ville være en udmærket idé til anvendelse også herhjemme.

I øvrigt syntes valfarten på Aasebakken at være forfulgt af tekniske uheld. Således brød den store baldakin over alteret sammen dagen før og mikrofonerne nægtede pure at fungere. Biskoppens tale gik dog udmærket igennem uafhængig af den svigtende teknik. Derimod blev Maria-litaniet på latin under andagten til en ynkelig oplevelse. De ærverdige og skønne anråbelser tåler ikke at blive råbt ud gennem en primitiv trag.

Valfartens højdepunkt var biskoppens lange prædiken (32 minutter) som vi her gengiver i uddrag.

Biskoppen indledte med at minde om den forestående pinse og sagde:

Jeg tror – kære kristne – at vi oplever en pinsefestens tid i den katolske kirke. Jeg tror, at vi oplever et nyt håb, der antændes overalt i verden i vor kirke. Vi står ved et forår, en ny tid, der er ved at komme til os. Vi kan glæde os over den tid, som Gud har kaldet os til at leve i. Vi kan glæde os over det store håb, som Han har givet os, og vi kan glæde os over det kald, som Han sender ud til enhver af os.

Der er ikke tvivl om, at kirken i øjeblikket ruster sig til en ny fremtid, som vi endnu ikke kender. Der er ingen tvivl om, at overalt i verden bryder nyt håb og nye forventninger og nye kræfter frem i den katolske kirke. Foråret – det ved vi alle – er også en brydningernes tid. Foråret kan være præget af mange kriser, og især hvor naturen er mere barsk end herhjemme, kan der også ske katastrofer med oversvømmelser, med lavineskred i forårets tid. Dog er dette håbets tid. Dog er dette en tid, hvor livet bryder frem med ny kraft overalt. Vi skal være forvisset om, og vi skal have tillid til, at vi netop nu står i et sådant helligt forår i den katolske kirke. Vi skal have tillid til, at det virkelig var Helligåndens vejledning, der fik den store, gode pave Johannes til at sammenkalde det koncil, der endnu er uafsluttet. Det var Helligåndens eget

Aasebakken.

Aasebakken.

værk, der fik ham til at håbe på en ny pinsefest for hele den hellige katolske kirke.

Biskoppen gik derefter over til at tale om fornyelsen i gudstjenesten:

Jeg opfordrer jer allesammen – kære kristne – til at modtage koncilets liturgikonstitution i troens ånd – at I er overbevist om, at dette højtidelige dokument, som paven i forening med mere end 2000 biskopper på den højtideligste måde har forkyndt – at også dette er Helligåndens vej for kirken. At vi forstår, at vi skal benytte de muligheder, der er givet os i denne liturgiske konstitution. Det er rigtigt. Vi befinder os endnu i en overgangens tid, og mange vil måske mene, at gudstjenesten er blevet mere ufuldkommen – at vi har tabt mange værdier måske – mange skønheder som gudstjenesten havde før. Og det er rigtigt, men vi må huske på, at det i alt kristenliv gælder, hvad Jesus Kristus Vor Herre har sagt, at den der lægger hånd på Herrens plov og ser sig tilbage ikke er værdig til Guds Rige. Vi må huske på, at vi er ikke hele den katolske kirke. Vi er tvært imod kun en ganske lille del. Men for Gud, som jeg sagde, tæller tal ganske vist ikke. Også vi kan bringe Ham ære. Men dog må vi huske på, at vi er ikke hele kirken og det er ikke for os alene, at denne liturgiske konstitution er blevet proklameret. Det er også for, at kirken kan åbne vej for en ny fremtid i Afrika og i Asien – åbne helt nye muligheder dér. Jeg mener af den grund bør vi også se hvor nødvendig disse liturgiske ændringer har været for hele kirkens vækst og trivsel. Men i troens ånd skal vi også gribe de muligheder, der her er givet os selv. Vi skal være glade for disse liturgiske ændringer, der ganske vist er ufuldkomne, og hvor vi endnu befinder os i overgangstiden – dog skal vi allerede nu begynde at benytte disse liturgiske ændringer. Lad dem være en anledning til at vi med større iver og med større fællesskab – med stærkere ånd – deltager i den fælles bøn, når vi deltager i den hellige messe.

Derefter berørte biskoppen katolikernes ansvar på tre punkter. Først for fællesskabet:

Først siger jeg, har vi alle et ansvar for fællesskabet, og her tænker jeg især på, at den ene gruppe har et ansvar for den anden gruppe – den ene familie har et ansvar for den anden familie – den ene ordensfamilie har et an-

svar også for en anden ordensfamilie – den ene institution har et ansvar for den anden institution. Det er katolsk at vi er fælles og at vi aldrig er isolerede, og her har vi et stort og et helligt ansvar, at vi prøver på at virke fælles og således at den ene institution har kontakt med den anden, at det ikke udarter sig til vildskud, til ting, der vokser hver for sig og måske vokser godt hver for sig ligesom kræftbylder kan vokse godt hver for sig, men dog skade legemet. I det sunde legeme er det netop det enkelte lems lov, at det ikke vokser alene og at det ikke vokser for sig selv, men at det vokser i fællesskab og til fordel for hele legemet. Derfor opfordrer jeg jer alle meget til at bære dette fælles ansvar for fællesskabet. Jeg tænkte netop i dag mens vi gik i procession på, hvorledes det går, når en lang række mennesker skal synge en salme, og det er meget svært, og så kan det ske, at den forreste del synger sin takt og den bageste del af gruppen synger sin, og det lyder meget mærkeligt. Så opdager man det, og så kan det være, at den ene del af gruppen et øjeblik tier stille – et øjeblik lader være med at synge, og så hører man hvor langt de andre er kommet, og så sætter man ind igen, og man er atter kommet ind i en fælles tone. Og dér skal vi have tillid, vi skal have tålmodighed. Det kan være, det en gang imellem er godt, at vi også et øjeblik holder op at synge – det kan være, at vi også en gang imellem må holde et øjeblik inde med gode planer, vi har, blot for at få de andre med – blot for at vi virkelig kan være fælles om det, og således vil vi gavne énheden langt mere.

Det andet ansvar, jeg vil minde jer om, er det vi kunne kalde ansvaret for de andre. Ansvaret for dem, der trænger til vor hjælp. Og dér vil jeg minde jer om, at kun den er kristen, som er kristen til fordel for andre. Som vi har hørt i dagens evangelium: Vi er sat til at være vidne om Jesu Kristi godhed og barmhjertighed og menneskekærlighed, og hvis vi ikke i vore gerninger er vidne derom, da bærer vi ikke med rette vort navn som kristne. Og da er det vor opgave, at vi har ansvar for de mennesker, der har brug for vor hjælp. Hvis vi måske en gang imellem føler, at katolicismen i Danmark på den ene eller anden måde har været stagnerende – at den ikke har haft den kraft, som vi måske kunne vente, så må vi ikke mindst spørge os selv, om det er fordi, vi er blinde og døve overfor de medmennesker, vi daglig kommer i berøring med, og som netop mest har brug for vor hjælp. Jesus Kristus har talt om *to* stedfortrædere, Han har her i verden. Han taler om paven og biskopperne og kirkens embede og siger: »Den, der hører jer, hører mig.« Det er Hans stedfortrædere. Men Han har også en anden stedfortræder i verden, og det er ethvert menneske, der lider nød, og Han har sagt: »Det I har gjort for én af dem, det har I gjort for mig.« Når I mærker, der er folk, der er ved at glide bort, eller når der er folk, der er gledet bort, men som I måske kunne hjælpe, så hjælp dem. Det er især noget, der kan gøres fra familie til familie – fra person til person. Styrk de svage – hav et ansvar for de andre.

En anden gruppe mennesker vil jeg minde jer om. Det er dem, der ofte efter hårde kampe kommer til katolicismen som konvertitter, og som da ofte desværre kommer til at føle sig ensomme, som har svært ved at finde et ståsted, der hvor Herren nu har kaldet dem hen. Også disse mennesker anbefaler jeg til jeres omsorg, og minder jer om jeres ansvar.

Biskoppen sluttede sin prædiken med at tale om ansvaret for fremtiden, det vil sige de unge, og sluttede med at ønske en glædelig pinse.

Før gudstjenesten blev der uddelt løbesedler med pave Pauls nye rundskrivelse med opfordring til bøn for freden.

Skal koncilet lære at elske bomben?

Meddelelsen om, at koncilteksten angående brug af kernevåben fra oprindeligt at indeholde en klar fordømmelse af brugen af atom- og brintbomber er ændret *til* – hvad der kaldes – en »mere realistisk« formulering, har vagt berettiget opmærksomhed. Meget tyder på, at skema 13 om Kirkens opgaver i den moderne verden lader et af vor tids mest brændende problemer forblive netop så uløst, som tilfældet var før pave Johannes indkaldte til kirkemøde.

Det er rigtigt, at en ensidig drøftelse af kernevåbenproblemerne ikke fjerner krigsfaren i verden, og at det fulde skridt mod fred på jorden går gennem en total nedrustning. Det er også rigtigt, at der – til trods for at praktisk talt alle mennesker viger tilbage for tanken om en atomkrig – i virkeligheden er meget få, der har taget en klar afgørelse i spørgsmålet om at oplagre kernevåben i forsvarsojemed. Det til trods for, at problemet angreb-forsvar er en noget speget affære i radarens, raketternes og trykknappernes tidsalder.

Men de få, der har taget et klart standpunkt mod produktionen af atomvåben selv i forsvarsojemed, har dog gode kort på hånden, når de taler om dobbeltmoral i dette: på den ene side at prædike evangeliet om at vende den anden kind til og dog legalisere fremstillingen af et instrument, der *kan* komme til at påføre sagesløse mennesker de skrækkeligste, mest ufattelige lidelser. Og det skæve i, at Guds folk, som skulle kæmpe for et rige, der ikke er af denne verden, fører en politik og en tale, der til forveksling ligner den, de rent verdslige magtblokke kører frem med.

Dog må vi se i øjnene, at det kun er de færreste ting i denne verden, der lader sig ordne gennem patentløsninger. Men vi skylder vor samvittighed – og vi skylder også vore biskopper, der på kirkemødet skal træffe afgørelser på hele gudsfolkets vegne, at man i Peterskirken får en folkeopinion som rettesnor. En sådan kan kun eksistere, hvis den enkelte af os gør sit standpunkt klart, og giver udtryk for det. For koncilets afgørelser skulle ikke gerne præges af »små indflydelsesrige grupper«. Men af hele folket.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CENtral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Første gang, jeg virkelig undrede mig i frihedens land, var morgenen efter min ankomst – da jeg satte mig ind på en bar for at få morgenmad til 85 cents (Waldorf Astorias restauranter var jeg i forvejen advaret imod). Bartenderen så bare på mig uden at sige goddag, og jeg afgav min bestilling: breakfast nr. 3 med bacon, spejlæg, tomatjuice, kaffe og ristet brød. De travle kontorfolk på barstolen ved min højre side spiste deres breakfast i en vældig fart, koncentreret; den unge dame ved min venstre side lige så hurtigt – hun så bare en gang imellem lidt stjålet til mig: for jeg havde nemlig gafflen i venstre hånd og kniven i højre, mens jeg spiste, og sådan gør man *ikke* i USA.

Men det, der undrede mig, var, at man hverken sagde tak eller farvel, da jeg gik. Sure? Næh, sådan var det over alt. For jeg var jo sulten. Så kunne jeg være glad for, at der var en bar (eller et kaffehus, som det

hedder). Og de skulle leve af, at der var nogen, der var sultne. Altså ikke noget for nogen af parterne at takke for!

Man ville egentlig tro, det var anderledes, for man færdedes jo i en by der frem for nogen anden storstad er præget af kapital og forretning. Her hjemme er vi tilbøjelige til at bede magterne fri os for mere socialisering, så den mangel på høflighed, der kendetegner vore postkontorer, breder sig. Men i New Yorks barer ser man anderledes på spørgsmålet om kunde og sælger, end man skulle tro. Og man laver ikke noget ritual ud af den funktion at spise. Det sker som alt andet i et hurtigt tempo – koncentreret. Andre venter på ens stol.

Ellers er New York'eren alt andet end uvenlig. Han passer bare sig selv, til han bliver spurgt. Og sker det, svarer han med et smil, der er helt anderledes end den stive, fortravlede maske, han har på, når han haster hen ad gaden for at passe sin gerning.

Helge Kristensen fortsætter her med at fortælle om sine indtryk fra den store katolske pressekongres i New York, der havde sandheden og friheden som ledemotiv. Hvad angår kirkens stilling i den moderne verden interesserede ikke mindst eet spørgsmål:

Er kirken ved at være konkurrencedygtig?

Når man *flyver* til New York, oplever man ikke den berømte indsejling med frihedsstatuen. Den må man gå ud og se fra Battery Park, der svarer til vor Langelinje. Det er ude, hvor Broadway ender – en pæn spadseretur, når man bor omkring 50-51. gade. For man skal hele skalaen ned til 1. gade – og d'herrer Preston & Søns Wall Street.

Og så betragter man statuen fra New York'ernes Langelinje. Og fundrer...

Sandheden og friheden

For emnet for vor katolske pressekongres er netop *sandheden og friheden*. Ikke bare pressefriheden. Tværtimod skulle vi omkring 800 katolske journalister – anført af en række store kanoner, så store, at New Yorks politi havde fundet det passende at stille os under et vagtholds beskyttelse – drøfte alle afskygninger af emnet, som kunne tænkes at dukke op under det andet Vatikanconcils drøftelser eller i forsøget på at få

principperne i Johannes XXIII's fredsrunskrivelse til at bryde igennem.

Netop New York, der i mange måder er et koncentreret billede på vor velhavende vestlige verden af i dag – en bikube af fortravlede sjæle med alle menneskeslægtens fortrin og fejl, nogle af god vilje, af særdeles god vilje endda – stærkt præget af det faktum at FN's hovedkvarter ligger i byen – andre vel lidt for stærkt præget af selvopholdelsesdriften, der som allerede nævnt sætter furer i de flestes ansigter; New York, som sagt, var et stykke tid før pressekongressen skueplads for en vigtig konference, der ene og alene havde »Pacem in Terris« som objekt. Pave Johannes' enestående testamente – et af vort århundredes betydeligste dokumenter – blev overalt i verden – ikke mindst blandt ikke-katolikker og ikke-kristne – modtaget med den største interesse. Paradoksalt nok, siger amerikanske katolikker selv, har den store paves egne trosfæller, ikke

mindst i De forenede Stater, ofte været uvillige til at yde runskrivelsen det bifald, som tilkommer den, muligvis – og her citerer jeg stadig amerikanske katolikker – fordi pave Johannes ønskede dialog, selv mellem mennesker af diamentralt modsatte ideologier.

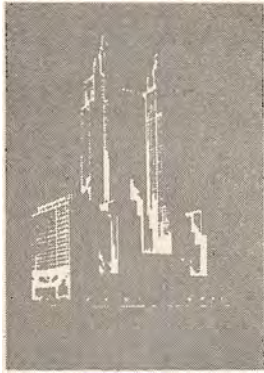
Den sandfærdige information

Den katolske pressekongres' ledemotiv var hentet fra »Pacem in Terris« i hvis første del (den danske oversættelse side 8) det hedder:

»Ifølge naturretten har ethvert menneske krav på respekt for sin person og for sit gode rygte, ret til frit at søge sandheden og – inden for de grænser, der sættes af moralen og

---

Billedet foroven er tegnet ved et af concilet's pressemøder. Den amerikanske fader George Javards utraditionelle måde at udlægge teksten på faldt nogle koncilfædre for brystet og amerikanerne måtte lægge deres pressetjeneste om.

PRESSEKONGRESSEN I NEW YORK

holdenhed, næstekærlige og positive bestræbelser for at det enkelte individ indenfor Guds folk – på sit trin

det fælles vel – at ytre og udbrede sine meninger og udfolde sig kunstnerisk. Det har desuden ret til at blive sandfærdigt informeret om offentlige anliggender.»

Da jeg i den foregående artikel har berørt den del af kongressen, der specielt handlede om den katolske presses pligter og rettigheder vil jeg i dette nummer fortsætte med forsøget på at give et indtryk af denne debat, skønt den ikke egentlig stod øverst på programmet.

Hele kongressen sluttede med offentliggørelsen af en resolution, som det katolske presseforbund i USA og Canada havde vedtaget. Det hed i resolutionen, at det katolske presseforbunds medlemmer havde lagt sig koncilkonstitutionen om Kirken på sinde. Det hedder jo i konstitutionen, at Kirken understreger nødvendigheden af, at Guds folk er vel oplyst, søger sandheden og benytter sig af sin ret til at udtrykke sig frit. Derfor, hed det i resolutionen, ville medlemmerne af det katolske presseforbund i solidaritetens ånd og i overensstemmelse med Kirken udvise ud-

og i sin interessesfære – havde mulighed for at føre disse principper ud i livet.

Det var en i alle måder fromt formuleret resolution, der ikke lige i øjeblikket afslørede, at meget skarpere formulerede erklæringer var gået forud for den.

Nogle af de stærkeste ord i svaret for pressens frihed kom fra Joseph A. Breig, »Catholic Universe Bulletin«, Cleveland, Ohio. Han er en af den amerikanske katolske presses veteraner.

»Avisens pligt er – næst efter troskaben mod Gud – at være oprigtig mod læseren,« sagde han. »Sandfærdige nyheder betyder ærlige nyheder... En sådan orientering udelukker fuldt ud enhver skæven til højre eller venstre, enhver form for propaganda, ethvert hemmelighedskræmmeri og at der under nogen form pyntes på kendsgerningerne eller at disse udvandes – hvadenten alt dette sker i en velment opbyggelses navn eller af andre årsager. Enhver smøren tykt på, forskønnelse, fortieelse, ligegyldighed – ting som journalister i generationer har kæmpet imod – bør være bandlyst i den seriøse presse... Det betyder ikke, at man skal afstå fra at lade sig lede af sin smag eller undgå at vise hensynfuldhed og medfølelse og alt det der. Det bety-

der bare, at der ikke i den samvittighedsfulde journalistik kan være plads for nogen form for kompromis med ærligheden, for tvetunghed, for hemmelighedskræmmeri, for leg med kendsgerningerne. Kort sagt bør man ikke behandle voksne læsere som børn eller som mennesker, der er mentalt tilbagestående,« sagde Mr. Breig, bl.a.

Robert G. Hoyt, der er redaktør for »National Catholic Reporter«, Kansas City, Missouri – et foretagende, der udelukkende beskæftiger lægfolk – har jeg allerede omtalt i den foregående artikel. Han lå helt på linje med Breig, og bemærkede i øvrigt, at kritik af ting, der sker i Kirken, og kirkelige beslutninger er en hellig tjeneste, der – når den bliver udført forsvarligt – er et tegn på loyalitet og helt i overensstemmelse med Kirkens sande ånd. Hoyt henviste til »Pacem in Terris«, hvad angik offentlighedens ret til at være fuldt orienteret om alle forhold – og han anvendte paragraffen på den enkelte katoliks forhold til de interne kirkelige begivenheder.

Gejstlige røster

Biskop Ernst J. Primeau af Manchester, New Hampshire, som prøvede at definere begreberne frihed og autoritet, så i spændingen mellem de to begreber en normal udvikling, der ikke var farlig eller dårlig, men tværtimod åbenbarede tegn på modenhed, fremskridt, entusiasme og sans for, hvordan tidens opgaver skulle løses.

En af det italienske blad, »Civiltà Cattolica«s redaktører, pater Roberto Tucci S.J., skulle have talt, men var i sidste øjeblik blevet forhindret. Vi fik dog hans indlæg pr. oplæser. Pater Tucci beskæftigede sig med samme emne som biskop Primeau og sagde i sit manuskript, at det at søge efter de bedste udveje i Kirken betyder at »ønske diskussion, ikke blot mellem adskilte grupper, men indenfor selve den levende menighed«.

Dog slog han fast, at friheden er begrænset »så snart en dogmatisk afgørelse angående tro og moral indgår«. Og den frie diskussion burde altid være ledet af forsigtighed, klogskab og næstekærlighed.

Med særlig opmærksomhed ventede man, hvad Baltimore-kardinalen, Lawrence Shehan, havde at sige. Kardinalen har tidligere været ærespræsident for det katolske presseforbund. Han sagde bl.a.:

»Forsvarlig katolsk journalistik må tillige med de egenskaber, man kan

»Ellers er New York'eren langt fra uvenlig. Han passer bare sig selv til han bliver spurgt.« Billedet taget på 5. Avenue. I baggrunden den katolske domkirke.

*Hvor Broadway
ender ...*

forvente fra pressen i det hele taget – nemlig oprigtig objektivitet i forsøget på at fremstille sandheden – være ledet af særlige moralske principper – principper der som helhed bør danne den katolske presses grundlov. Blandt disse principper bør man finde værdighed, historisk sans, ansvarfølelse – og vigtigst af alt: retfærdighedsfølelse og næstekærlighed.

Kardinalen var noget bekymret over, at visse fløje indenfor katolsk presse i de senere år var faldet for fristelsen til at lade en alt for negativ kritik komme til orde. Det vides ikke bestemt, hvad kardinal Shehan hentydede til, men man kan gætte på, at det drejede sig om grupper knurren mod koncilets afgørelser.

Kirken er ved at blive konkurrencedygtig

Som antydte havde hvert af foredragene om pressens stilling i en verden, der er præget af spændingen mellem autoritet og frihed sine vigtige detaljer, sine nuancer. Der blev rørt ved punkter, som for få år tilbage hørte til de ømme i katolsk trosliv og som – hvad hele kongressen vidnede om – stadig kræver en indgående fordybelse, men man kan dog slå fast, at de ømme punkter er ved at blive til en vital boblen, der lover

godt for Kirkens fremtid – ikke mindst hvad den indre og ydre mission angår. Og som bekendt begynder missionsområdet jo udenfor pavens gemakker. Kirken er ved at blive konkurrencedygtig i en verden, der ellers tager mindre og mindre hensyn til evangeliets budskab.

Når talen er om kirkefolkets krav på information, kommer de spørgsmål, der i den foregående artikel blev berørt under omtalen af ordskiftet mellem biskop Hannan og redaktør Hoyt, naturligvis i forgrunden. Spørgsmålet er bl.a. om Kirken sammenlignet med verdslige samfund har pligt til at give en mere åben orientering end de sidstnævnte, eller den ligesom de verdslige samfund må bevare en vidtgående, intern orientering af hensyn til det almene vel. Eller endelig om Kirken – netop på grund af sit kald – i endnu højere grad end de verdslige samfund har pligt til at lade en vidtgående del af sin debat foregå bag lukkede døre.

Her kommer endnu et spørgsmål ind: en stor del af verdens katolske presse har biskopper som udgivere, selv om bladene drives som ganske almindelige forretninger – med lægfolk i topledelsen. Spørgsmålet er så, om der for sådanne blades vedkommende skal være tale om den uafhængighed mellem udgiver og redak-

tør, som kendetegner den verdslige presse, eller om dette, at et katolsk blad altid – med rette eller urette – betragtes som »halvofficiøst«, skal betyde det store lod på vægtskålen. I drøftelsen om det rent journalistiske berørtes jo et andet nøgleproblem: om det vidtgående krav om »opbyggelighed«, i den katolske presse bør kunne sætte nogen som helst grænser for friheden i informationsvirksomheden.

Mange spørgsmål manglede vel en helt tilfredsstillende besvarelse, men alene det, at ømme punkter i vid udstrækning nu er alt andet end ømme, var i sig selv – *opbyggeligt*.

Helge Kristensen

NYE FILM

En gift kvinde

På baggrund af den megen forhåndsmtale og vidtløftige diskussion er Jean-Luc Goddard's nye film »En gift kvinde« lidt af en skuffelse. Det er ikke filmen som film betragtet, men det er selve dens indhold, der ikke er i stand til at fængsle.

I filmen bliver man præsenteret for 24 timer af en gift kvindes tilværelse – ikke noget særligt eller bestemt døgn af hendes liv, men det ganske dagligdags. Man ser hendes forhold til elskerken – til ægtemanden – til barnet – til venner – til omverdenen. Ind i den begivenhedsløse handling gennearbejdes en række temaer så som erindringen, nuet, intellektet, dansen o. s. v. Kvinden i filmen er den ureflekterede og impulsive type – polygam med en slående ligefremhed – og med en hovedinteresse, der centrerer sig om BH'er og andet kvindeligt udstyr. Filmen begynder og slutter samme sted – i samme situation – intet har forandret sig i løbet af det døgn, der er gennemspillet foran vore øjne. Filmens indhold eller idé – hvis den da har nogen – forblev i hvert fald for mig personligt ganske uvedkommende – man følte sig slet ikke engageret i det, der foregik på lærredet.

Når filmen trods alt er værd at se for filminteresserede, skyldes det, at den er mesterlig lavet. Jean-Luc Goddard er jo en af vor tids bedste og mest interessante instruktører. Selvom objektet (indholdet) er nærmest kedeligt, bliver filmen lidt af en oplevelse, fordi selve analysen (formen) er skarp, god og delvis ny. Goddard

Fortsættes side 19.

Man trækker også vejret når man sover!

Kirsten Bjørrild skriver lidt om det at være dansk katolik i dag. Er hendes pessimisme uberettiget eller ...?

At leve som katolik i vort bispedømme har måske længe været en for ubevidst sag for os. Vi lever ganske vist, vi trækker vejret, men det gør man også, når man sover. De sidste år har været farlige for os katolikker herhjemme; vi er vist faldet mere og mere i søvn – kirken er blevet en »velfærdskirke« for os, og modstanden udefra er blevet til velvilje! Alt er gledet af sig selv, kun et mindretal har måttet arbejde hårdt for, at flertallet af os har kunnet nyde vor katolske velfærdstilværelse.

Det er vist ved at vise sig, at vi i det lange løb ikke kan blive ved med at sove. Er det ikke ligesom, det træder tydeligere frem for hver dag, der går, at vi katolikker lever ét liv i vort forhold til det verdslige samfund og et helt anderledes liv i vort kristne samfund. Vort sociale liv tvinger os til aktivitet, til stadig fornyelse; gør vort kristne liv også det? Koncilet er et vårtegn, en inspiration til fornyelse, men udfoldelsen af denne er ikke koncilets sag, men *vor*, de almindelige læge katolikkers sag. Det har vi hørt masser af gange i den sidste tid, men har vi følt det som en tvingende nødvendighed, så vi tog vort kristne samfundsliv op til revision? Er det tidssvarende? Er det ligeså væsentligt for os at følge med i udviklingen indenfor kristendommen som i vort daglige job? Følger vi ligeså meget med i de strømninger, der rører sig inden for troens liv og udtryksformer i kirken i disse år, som vi følger med i vort fag, i fjernsynets diskussioner, i filmkritik osv.? Kniber det med at få tid til at være

kristne? Er dette overdrevet? Måske, men en vis tilbøjelighed til at skille mellem det profane og det åndelige har vi vist alle sammen; og det bliver farligere og farligere med denne adskillelse, for hvordan kan vor kristendom så blive surdejen, der gennemsyrrer hele vort menneskeliv, hvordan kan den da være saltet, der giver smag til vor føde?

Forstår vi at samarbejde?

Bærer vor danske katolske kirke præg af os danske katolikker? Har vi ikke for mange mislykkede eller måske snarere ufuldendte og overflødige katolske foretagender? Er der ikke tre ting, vi mangler: *overblik*, *organisation* og virkelig levende *samarbejde*? De to første ting berører jo først og fremmest de enkelte, der tager sig bestemte opgaver på, men det sidste berører os alle, og uden samarbejde er de to første ting ganske ude af stand til at fungere og bære frugt. Vi katolikker, der er vokset op i de sidste 50 år, har i alt for høj grad opfattet lægfolkets og gejstlighedens og ordensfolkenes arbejdsområder og livsformer som værende meget forskellige. De var højest at betragte som parallelle linier – måske lige værdifulde, men på hvert sit plan og uden mulighed for at falde sammen. Man indordnede sig og fulgte trop, en indstilling, som måske i begyndelsen var en sund og rigtig form for autoritetstro, men som vist har fået en tilbøjelighed til at udarte til ansvarsløshed. Hvis da pave Johannes' idé og ønske om at gøre kirken tidssvarende og virkeligheds-

nær skal nå længere end til Peterskirkens søjlegang, så må vi alle blive os vort yderst krævende ansvar som danske katolikker bevidst. Både fra profan og fra religiøs side bliver det en stadig klarere erkendelse, at vi mennesker er totalt afhængige af hinanden; men har vi også gjort denne erfaring indenfor dansk katolicisme? Hvorfor er det ellers altid Tordenskjolds meget lille og efterhånden ret trætte samling soldater, der går igen i masser af forskellige katolske foretagender?

Liv eller død for sognene?

Det er vist med enkel undtagelse en almindelig sørgelig erfaring i de fleste katolske sogne i øjeblikket, at menighedslivet er meget lidt frodigt i gammeldags forstand og interessen for menighedsaftener, foredrag og lignende arrangementer er forsvindende lille, og fremmødet deprimerende beskedent. Sandsynligvis er menighedslivet indenfor sognegrænserne i nogen grad en livsform, tiden er ved at løbe fra. Man måtte kunne undersøge, hvorfor der er en sådan passivitet og ud herfra finde en frugtbar løsning. Måske skal man dog stadig have visse ting, som er udprægede sogneanliggender som for eksempel den nye liturgis indlæring og liturgien i det hele taget, undervisning af voksne og børn – noget, der jo er en simpel nødvendighed for de fleste af os i en tid, hvor hele teologien er i støbeskeen. Desuden undervisning af vordende ægtefolk – en undervisning som burde koordineres og underbygges med trykt undervis-

ningsmateriale. Et udkast dertil blev fremlagt, og hele spørgsmålet blev drøftet på et af præsternes kurser i Dalum, men der er vist intet konkret kommet ud af det. Et begreb som en »menighedssøster« er noget, der savnes hårdt i mange sogne – ikke mindst nu, hvor Skt. Lioba søstrene midlertidig må opgive dette arbejde for at hellige sig pasningen af deres hjem for ældre mennesker.

Dette må nok stadig være interne sogneproblemer sammen med flere andre, men samtidig må der være områder, hvor sognene måske i højere grad end tidligere skulle åbne sig mod bispedømmet og indgå i en helhed i et nært samarbejde med hinanden. Ude i samfundslivet erfarer vi jo i stadig tydeligere grad, at skillelinien ikke længere går mellem »os katolikker« og »de andre«, men mellem »os kristne« og »de andre«. Det måtte derfor være vigtigt, at sognene i det økumeniske arbejde fandt mere og mere sammen med vore andre medkristne i et både åndeligt og praktisk fællesskab; det skulle nok vise sig, at vi havde mange fælles problemer at slås med indenfor menighedslivet, og i vore bestræbelser for at bringe kristendommen ud i hverdagen. Hvis sognene slog sig sammen, ville der kunne holdes foredragsaftener og studiekredse af en langt bedre kvalitet med virkelige kapaciteter om aktuelle emner, når de havde en større tilhørerskare at stille foredragsholderen overfor.

Til sidst endnu en ting, som sognene burde forene alle kræfter om: enkelte større stævner for hele bispedømmet. Hvor har man savnet noget sådant, hvor man mødtes, begejstredes, glædedes og berigedes i følelsen af, at man var ét i et stort fællesskab. Mon ikke et nyt »pinsestævne« som det i 1953 for eksempel med »den danske katolske kirke i dag« som hovedemne ville være en meget befrugtende inspiration til de års arbejde, vi går ind til, når koncilets beslutninger skal føres ud i livet?

Følger vore katolske skoler med i udviklingen?

Her er vi inde på et meget centralt punkt, nemlig vor opvoksende katolske ungdoms opdragelse og karakterdannelse, men det er også et meget ømfindigt punkt. Der har været gjort meget i de senere år for at nedbryde den lukkethed og konservatisme, som prægede det katolske skolevæsen i en lang årrække; der er nu opnået en meget stor samarbejdsvilje både hos læge lærere og hos lærere indenfor

ordenstanden, men er det nok? Hvordan er selve grundholdningen? Er den åben og imødekommende overfor de mange nye muligheder, som de unge får tilbudt indenfor det almindelige skole- og uddannelsesvæsen? Jeg ved godt, at man deltager i specialkurser, men har man udholdenhed til at prøve de nye metoder igen i praksis og virkelig omstille sig selv til en helt anderledes arbejdsform og til krav, der ikke længere lægger hovedvægten på den gode eksamen, men på, at eleven skal forstå at tilegne sig et nyt stof og blive i stand til at leve i et hastigt udviklende samfund? Gør man noget for dette indenfor fag som for eksempel religionsundervisning og familiekundskab, som netop de katolske skoler skulle kunne give en særlig omhyggelig behandling. Jeg tænker her på de dispositioner, det af biskoppen nedsatte udvalg udsendte til skolerne til støtte for undervisningen i sidstnævnte fag. Så vidt vides har ingen brugt dem, og den efterlyste kommentering har været lig nul. Religionspædagogisk Udvalg har for længst udsendt spørgeskemaer til skoler med den hensigt at forberede en mere ensartet og up-to-date religionsundervisning; men først i anden omgang blev dette modtaget med en interesse, som gav sig udslag i besvarelser.

Hele religionsundervisningen er i dag i støbeskeen, – det er klart, at den ikke kan være fuldendt i en periode, hvor teologien er inde i en voldsom udvikling, men var det alligevel ikke på tide at nedsætte et udvalg, der bestod af moderne, praktiske, velorienterede lærere og lærerinder, der havde gode almene pædagogiske erfaringer og special viden indenfor dette område? Disse skulle så prøve på at få et overblik over de mange enkelte personlige systemer, der præger religionsundervisning i øjeblikket, og skabe et helhedssystem, en ny arbejdsplan, som kunne blive et fælles grundlag for al katolsk religionsundervisning her i landet.

Findes der et katolsk kulturliv i Danmark?

Ved »katolsk kulturliv« forstår jeg egentlig en meget stor og rummelig skuffe, som skulle indeholde mange forskellige ting, men fælles for dem alle skulle være, at de skulle virke oplysende, opbyggende i god bogstavelig forstand, nemlig miljø-opbyggende. Herindunder falder ganske naturligt presse, bogudgivelse, TV og radio samt hele den brogede samling

aktivitet, der hedder foreningsliv. Men da jeg ved, at der indenfor området: vore meddelelsesmidler gøres et godt stykke arbejde, vil jeg ikke komme nærmere ind derpå, men henviser til det, der senere fremkommer herom.

Foreningslivet er vi vist alle enige om, trænger til en virkelig revision. Det moderne menneske har alt for meget at fylde sin fritid med, og mange har også alt for travlt til, at de fromme møder med kaffe og »hyggekomssammen« har deres berettigelse. Skulle det ikke være muligt at anstille nogle undersøgelser, der kunne sige os lidt om, hvorfor der hersker denne foreningstræthed, og kunne man ikke udveksle erfaringer med protestantiske foreningsledere, som har de samme vanskeligheder? Man måtte kunne finde frem til en mødeform, der kunne virke tiltalende for nutidens mennesker, og som kom deres behov imøde.

Ungdomsforeningerne fører jo frem for nogen en hensygnende tilværelse, og dog trænger de unge så stærkt til at styrkes ved samvær og fællesskab med andre kristne unge. Hvorfor siger de unge næsten altid nej, når der stilles dem opgaver? Er det, fordi det er forkerte opgaver, vi stiller dem? Hvorfor kommer de ikke til møderne? Er deres tro død? Eller har vi aldrig formået at gøre den levende?

Koster det penge at være katolik?

Økonomi er et meget vigtigt punkt, for uden penge kan intet – heller ikke Guds rige – trives og udfolde sig. Hvordan er vi lægfolk indstillet til dette spørgsmål? Tror vi ikke i høj grad, at det er gratis at leve i en velfærdskirke? Paradoksalt nok, for vi kan jo se på vores skattebillet, hvad det koster at leve i et velfærds-samfund! Vi ømmer os over vores skat, men vi betaler. Hvorfor? Fordi vi er tvunget dertil. Skal vi også tvinges til at betale vores kirkeskat? De sidste 30 år har dette i det mindste været et stående problem i bispedømmet. Her er det igen de få, der yder, og de mange, der nyder. Var det ikke mere kristent, om alle ydede efter bestemte satser alt efter deres økonomiske muligheder, og at kirkeskatten blev inddrevet af bispedømmet, som administrerede pengene? Gennemførelsen af dette forudsætter nok en personlig konversion hos os katolikker af i dag – en ændret grundholdning – en forstående, ydende, imødekommende samarbejds- og fællesskabsholdning...

Hvem skal samle alle de løse trådender — og gøre arbejdet?

Alt det, jeg her har skrevet, tager sig måske ud som en forvirrende samling af løse trådender, der let kan filtrere sig ind i hinanden, hvis de ikke samles et sted. Det er selvfølgelig biskoppen, der skal have det egentlige overblik, og i ham hele den fornødne koordination skal koncentreres. Men ved siden af ham måtte der være en fast stab af virkelig kvalificerede fagfolk, der var lønede således, at de kunne have dette arbejde som *heldagsjob*, — for det er dygtige fagfolk, vi savner så frygteligt i dag! Og at mange gode ideer dør inden etårsfødselsdagen, skyldes nok, at de, der skal udføre ideerne, er velmenende mennesker, men uden fagkundskab og tid og kræfter til at følge arbejdet op og til at inspirere, når medarbejderne er ved at køre trætte.

Hvad om man forsøgte at opbygge et »arbejdsapparat« — noget i denne retning:

1. En fagmand indenfor organisation og sognearbejde skulle have alle sognene under sig, en mand, som man fra sognene kunne henvende sig til og få råd og støtte hos, som kunne etablere et hårdt tiltrængt samarbejde sognepræsterne imellem, og som kunne rejse ud og inspirere de mange sognepræster, der sidder alene med problemerne.

2. En fagmand til at tage sig af hele skolevæsenet. Men vi lider allerede under læremangel, vil man indvende. Men mon ikke det ville spare megen tid og mange spildte kræfter, hvis man havde en erfaren og velkvalificeret skolemand siddende i ovennævnte central for arbejdet i bispedømmet, en mand, som kunne oplyse om nye metoder og deres anvendelighed, som kunne rejse ud, støtte samarbejdet mellem de forskellige skoler og følge alt det nye op, der kan være så vanskeligt at acceptere og praktisere. Sådan har man det jo indenfor det almindelige skolevæsen.

3. Også indenfor det kulturelle liv og foreningslivet skulle der selvfølgelig sidde fagfolk, som kunne virke inspirerende og koordinerende på den meget brogede samling, alle disse foretagender i øjeblikket udgør. Bl.a. kunne de unge nok oplæres i en vis foreningsteknik og den simple og dog så svære kunst at udtrykke lidt af alt det, man tænker og føler, så andre lytter med interesse.

4. Sidst, men ikke mindst en erfaren administrator, en forretningsmand, der kunne handle fordelagtigt med

bispedømmets aktiver, og som kunne gøre de menige katolikker i stand til at forstå, hvor mange penge der skal bruges og til hvad.

Alt, det her skrevne forekommer måske både forvirrende og overvældende — det skal jo heller ikke opfattes som færdige meninger, men det skulle fremfor alt gerne sætte tanker og diskussioner i gang. Det eneste virkelig dræbende er tavshed; kritik — rigtigt givet og rigtigt opfattet — kan kun virke befrugtende, og når vi ved, at Gud kun åbenbarer sig for mennesket gennem andre mennesker, er det så ikke vor livsopgave at sætte al vor kraft ind på, at kristendommen virkelig lever stærkt og frodigt i en tid, der mere og mere isolerer mennesker og gør dem usikre og ensomme? Lad mig slutte med nogle ord af pave Johannes: »Det er jo velkendt, at der i lande med en gammel kristen kultur, hvor samfundslivet blomstrer, videnskaben og teknikken er i fremgang, og man energisk arbejder på at nå sine mål, kun findes meget vage spor af kristen inspiration og ånd. Med rette kan man spørge, hvordan dette kan forklares, eftersom disse initiativer i ikke ringe grad skyldes mennesker, der bekender sig til kristendommen og uden tvivl i det mindste delvis lever efter evangeliet. Forklaringen er vel den, at der savnes en overensstemmelse mellem deres tro og deres handlinger. Det er nødvendigt for dem at genoprette deres indre, sjælelige harmoni, således at både troens lys og kærlighedens styrke kan lede deres handlinger.«

Kirsten Bjørrild

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 13.: Hellig Trefoldigheds Fest (s. 644, hvid).

MANDAG den 14.: Basilius den Store (s. 942, hvid), biskop, be-
kender og kirkelærer.

TIRSDAG den 15.: Hverdag (s. 649, grøn). Ihukommelse af Vitus, Modestus og Crescentia (s. 943), martyrer. — Eller: Vitus, Modestus og Crescentia (s. 943, rød), martyrer.

ONSDAG den 16.: Hverdag (s. 649, grøn).

TORSdag den 17.: Kristi Legems Fest (s. 652, hvid).

FREDAG den 18.: Efrems Syrer (s. 945, hvid), diakon, be-
kender og kirkelærer.

LØRDAG den 19.: Juliane af Falkoneri (s. 947, hvid), jomfru.

SØNDAG den 20.: 2. søndag efter pinse (s. 658, grøn).

Det fortælles om en landsbypræst, der hver søndag trofast holdt sin prædiken for menigheden, at han til Trinitatis søndag altid indbød en teologi-professor fra et teologisk fakultet i nabolaget. Det var ham umuligt selv at prædike over så svært et emne.

Forhåbentlig er den tid forbi, da man mente, vor tro på den hellige Treenighed var noget tørt og kedeligt, noget som kun de lærde skulle beskæftige sig med. Forhåbentligt er vore øjne ved at blive åbnet for det rigeste i kristenlivet: vor deltagelse i selve Treenighedens liv.

Hvad skete der, da vi som nyfødte blev løftet op fra døbefonten? Da vandet randt og præstens ord lød, forkyndte Kirken sit glade budskab over barnet: »I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn!« Dette barn er nu optaget i fællesskabet med den hellige Treenighed, i fælles liv med Gud Fader, Søn og Helligånd.

Det er dåbens virkning. Sådan lyder evangeliet for os på den dybsindige Trinitatis søndag, at det er vor Herre Jesu Kristi påbud: Døb de troende til*) Faderen og Sønnen og Helligåndens navn. Og sådan forkyn-
der Kristi Kirke ved hver dåbs-
handling: Jeg indvier dig til fælleskab med Fader og Søn og Helligånd.

Det intime liv, som leves imellem de tre personer i Gud er ikke bare blevet afsløret for os i den kristne tros-
lære, for at nogle lærde kunne bygge teologisk arkitektur over det, men først af alt, for at *samlige* kristne skulle *leve* af den sandhed; altså ikke blot beskue den på afstand, men træde ind i den som levende virkelighed.

Lige fra det øjeblik, vi er taget op fra døbefonten, er vi indviet i Guds treenige livs hemmeligheder, ja, inden vi kan tænke en tanke om dette troens mysterium, er vi, endnu som mål-løse børn, allerede optaget som adoptivbørn i Treenighedens liv. Dåbens vand har gennemtrængt vor person indtil dens kerne, med Treenighedens guddommelige liv.

Lige fra den dag hedder vi og er vi Gud Faders børn, ligesom Guds Søn er Gud Faders barn. Ved vor forbindelse med ham er vi det, — han som Guds Søn af natur, vi som Guds børn ved vor bekendelse til Kristus.

Fra vor dåbsdag har vi lov at lade vor stemme smelte sammen med Guds Søns ord, og tale det sprog, hvori Treenighedens liv udtrykker sig, at henvende os til Gud Fader

Treenighedens mysterium er ikke bare noget for viderekomne

med Kristi fortrolige intime tiltale: Abba, kære Fader.

Fra vor dåb lever og rører Gud Helligånd sig i os – den samme, der smeder enheden mellem Fader og Søn i Treenighedens liv ved sin kærlighed; han udgyder den kristne – selve den guddommelige kærlighed i vort sind, han inspirerer os til at kalde Gud til-lidsfuld for vor Fader; og ligesom Kristus drives til Gud sin Fader, fordi Helligånden er i Ham, således drives et kristent menneske af samme kraft til at søge Gud, til at løbe sit livs bane hen mod Gud, til at gribe og favne Gud som livets skat, til at kaste sig i Guds arme, ikket blot fordi han er vor Herre, men fordi han er vor Fader.

Gud ske tak for Treenighedens mysterium! Ikke noget lærd grubleri, men et intimt liv – det er det, vi indvies til; ikke nogen abstrakt teori, men kernen og sjælen i hele vort kristne liv. Ikke noget højtsvævende, men noget der gennemtrænger hele vor kristne handel og vandel.

I dåben blev vi for første gang indviet til Faderen og Sønnen og Helligånden, men alt hvad vi siden gør, velsigner vi fortsat med bønne: »I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn«. Denne formular indleder vor dag og alle vore foretagender, den forvandler vor daglige dont til en omgang med Treenigheden. Vi siger jo derved: alt dette gør

jeg i forening med Fader, Søn og Helligånd. Det bliver en gerning af overnaturlig værdi. Ved min menneskelige handling bliver selve Treenigheden i mig en guddommelig livsakt.

Vi skal bede den hyppigt, den fundamentale kristne bønnsformular: »I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn«. Blot bør vi bede den med nogen omtanke og ikke sorgløst gentage den i tide og utide – til ærgrelse for vore ikke-katolske medkristne. De er jo vore brødre, eftersom også de kom op fra dåbens vand, forvandlede til Guds børn, for med os at påkalde Gud som vor fælles Fader – i dette liv og hinsides graven.

Alle døbte kristne danner en åndelig enhed. Det er den, som nøder os til også at søge den ydre enhed gennem den økumeniske stræben. Men også dette fælleskab mellem de kristne indbyrdes er et lån fra Faderens og Sønnens og Helligåndens enhed. Mere end en ren social samhørighed og et udtryk for medmenneskelighed er det en guddommelig enhed: de kristne skal være ét, men også dette skal ske i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

I Det gamle Testamente lvstes velsignelsen i Jahves navn: Abrahams, Isaks og Israels Gud, vore fædres

Dåben betyder fællesskab med Treenigheden.

Gud... I kristendommen velsigner præsten menigheden efter messen, og forældre deres børn, før de sover ind, »i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn«. Det er for at mane til større deltagelse i det lykkeligste liv, der kan tænkes: Treenighedens intime liv, som engang for os vil være dette livs løn. En lykke, som i evighed ikke kan trætte eller mætte os, fordi dette vil være vor fulde og rene nydelse: at være fuldkommen lykkelige i Treenighedens liv, hos Gud Fader med Guds Søn i Helligåndens enhed.

A. Ziggelaar S.J.

*) I evangeliets græske tekst, den oprindeligste vi har, står ikke: »Døb i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn«, men: »Døb ind til...«

*Husk dem, der
faster hele året!
Støt Vincentsgrup-
perne, Svalerne og
Caritas Danmark*

Akademisk selvbesindelse

Debatten om akademikernes ansvar fortsætter med to svar til Walther Dalland.

Akademikeren Holbergs »Erasmus Montanus« er akademisk selvironi og akademisk selvbesindelse. Erasmus: Henning Moritzen; Ridefogeden: Poul Reichhardt.

J. Nybo Rasmussen skriver:

Foranlediget af min artikel om A.C.s selvbesindelse har Walther Dalland skrevet en tildels kritisk kommentar. Han påpeger, at man ikke bør tale om forskellen mellem kirken og verden, men snarere om solidariteten med verden som vor opgave. Konkret går han også ind for en videre opfattelse af begrebet »akademikere« end blot dem, der har taget studentereksamen. Han opfordrer desuden A.C. til en mere åben dialog med vor tid, for at vi bedre kan være med til at forme kirkens ansigt i Danmark af i dag.

Han og jeg vil kunne følges langt ad denne vej, især hvad udvidelsen af akademikerbegrebet angår, og der er sandelig mange ubenyttede muligheder for en frugtbar dialog. Kaldet til solidaritet med verden er i god samklang med den nyorientering, det andet Vatikankoncil er udtryk for. Kirken er ikke mere som en lukket fæstning reserveret for sine børn, den har lukket portene vidt op mod ikke-katolske kristne, mod andre religioner, ja mod ethvert menneske med god vilje. Det er en vældig og inspirerende bevægelse, der fylder verdenskirken med nyt liv, og vi herhjemme må sørge for ikke at være blandt efternølerne og de vrangvillige – allermindst hvis vi kalder os akademikere.

Dette var også udgangspunktet for min artikel, og derfor forstår jeg ikke, at Walther Dalland deraf har fundet anledning til at bebrejde mig, at jeg vil betone en uberettiget adskillelse mellem kirken og denne verden. Men for at sige det ærligt – og ær-

lighed er jo en af grundbetingelserne for en god dialog med en akademisk confrater – kan jeg nok se, at vi ikke er ganske enige, hvad angår den nærmere forståelse af, *hvori* solidariteten med verden består, og hvad den kræver af os.

Tildels ligger problemet i selve den dobbelte betydning, ordet »verden« har allerede i evangelierne, hvor det dels betegner den menneskehed, Kristus hengav sig for, dels den mod Gud oprørske menneskehed, altså den onde verden, som Kristus ikke ville bede for. Derfor finder jeg Dallands udtryk, at »hele vor kristne opdragelse munder ud i kravet om at tjene verden«, uheldigt, og mener, at vi kun i en vis betydning kan siges at skulle være »solidariske« med verden. Skønt Kristus elskede verden, nemlig menneskene, og hengav sig for dem, kan man dog egentlig ikke sige, at han tjente verden. Verdens frelse beror på, at den tror på Kristus og retter sig efter Ham som Herren.

Vor opgave ligger i selv at tro og leve, som Kristus vil, og derved bliver vi også redskaber for Kristi frelsende gerning for verden. Det er ikke en selvtilfreds anmasselse fra vor side, men noget Kristus selv har sagt, når vi regner os for kaldede til at være »jordens salt«. Her ligger vor gave og vor opgave, også vort akademiske liv må vi forstå i denne sammenhæng. For selv at blive bedre salt, end vi er, må vi stadig lade os gennemtrænge af kirkens liv, ord, lære, vejledning, filosofi, teologi, etik, historie osv. Dette må derfor være en forening som A.C.s hovedopgave.

Dette komtemplative element, erkendelsen af og kærligheden til sandheden for sin egen skyld, skulle for enhver akademiker være et mål i sig selv, selve nerven i den akademiske ånd. Desuden er det en nødvendig forudsætning for, at vi både som enkeltpersoner og i samarbejde kan være med til at bringe Kristi saltende, rensende og helbredende gerning ud i den verden, vi lever i. Vi må også være åbne overfor, om der her skal udvikles helt nye apostelformer, som kan være bedre egnede end de gamle.

Men det ydre vil altid forudsætte det indre, uden det religiøse intellektuelle livs rette vækst hos os selv vil den ydre aktivitet ikke kunne bære nogen god frugt. Intet kan være end et dilettantisk »apostolat«.

Mit citat af Montini om Roncallis studier skulle være et levende billede på dette. Den store reformpave Johannes XXIII var ikke blevet til uden denne åndens indre skoling, og Paul VI fremhæver den påny i rundskrivelsen »Ecclesiam suam«, der handler om, hvad den rette dialog er, og om dens forudsætninger. Dette er, hvad også vi må besinde os på.

J. Nybo Rasmussen

Et ærligt anliggende, men . . .

Poul Rude skriver:

I et par artikler i »Katolsk Ugeblad« har Jørgen Nybo Rasmussen og Walther Dalland udtrykt deres syn på den katolske akademikers opgave i disse år. Artiklerne har deres baggrund, synes det, i den meget omtalte konflikt i det københavnske A.C., og

det kan næppe tilkomme en udenforstående at tage direkte del i denne konflikt; men Walther Dallands artikel kalder så åbenbart på et svar, at jeg har følt at måtte give det, også selvom jeg derved indirekte tager parti i A.C.'s interne stridigheder.

Walther Dalland udtrykker i næsten enhver henseende et andet syn end Nybo Rasmussen, og det er bemærkelsesværdigt, at W.D.'s indlæg, som dog tilsyneladende fremtræder som et svar til N.R., overhovedet ikke går ind på en drøftelse af N.R.'s meget vægtige artikel. Det er så meget mere beklageligt, som W.D. i forholdet til ikke-kristne selv hævder dialogens betydning, betydningen af »at lytte til de andres syn på problemerne.« Hvad man skylder »de andre«, skylder man naturligt nok også sine trosfæller, og det havde virket overbevisende, om W.D. havde benyttet den aktuelle anledning til at demonstrere sin evne til at lytte til andre.

Men W.D. foretrækker at fremføre sine egne tanker, og uden at tage virkelig stilling dertil, afviser han N.R.'s to grundlæggende teser: 1) lægfolket må lade sig belære, opdrage og vejlede af kirken for at kunne tage del i det offentlige liv og bidrage til den hele menneskeheds vel og deres eget nationale samfunds gavn. 2) at den akademiske stand i lægfolket har en særlig opgave. Netop heri viser W.D. sin mangel på originalitet og sin stærke afhængighed af en almindelig dansk tankegang. Han advarer imod, at vi som katolske kristne stiller »med vore færdige løsninger på alle problemer«, men den ydmyghed, han dermed – berettiget – opfordrer til, viser han ikke selv. Tværtimod fremfører han sine egne sikre meninger i form af aksiomer, der ikke skal debatteres. Jeg nævner her de væsentligste: 1) »Hele vor kristne opdragelse munder ud i kravet om at tjene verden.« 2) »Alle mennesker er solidariske på dette ene område: vi er Guds børn.« 3) »Skellet mellem Guds rige og denne verden falder ikke sammen med grænserne mellem troende og ikke-troende, men midt igennem alle mennesker.« 4) Man kan ikke i Danmark »tale om en ganske særlig betydning for akademikernes vedkommende«.

Om alle disse synspunkter, måske med undtagelse af det fjerde, gælder det, at de er så kortfattet udtrykt, fremtræder så postuleret, at de vanskeliggør en betrygget tolkning, men når man læser dem, både som de er stillet op her, og som de står i deres

tekstmæssige sammenhæng, slår det én, i hvor ringe grad de giver udtryk for almindelig, gammeldags kristendom. Handlingscentrum og -subjekt er igennem hele artiklen det enkelte menneske, og jeg har svært ved at se, hvilken rolle, W.D. har tiltænkt Gud.

Med dette helhedsindtryk in mente, vil jeg til de enkelte synspunkter svare følgende:

Ad 1). Vor kristne tro, som gerne skulle stemme overens med vor opdragelse, munder næppe ud i et enkelt krav. Vil man imidlertid stille troen op på den formel, må kravet snarest blive et krav om at tjene Gud. Dette krav, som har kunnet opstilles til alle tider, bestemmer perspektivet i den dermed sammenhængende pligt til tjeneste i og for verden. I kald og stand må vi naturligvis arbejde med på løsningen af denne verdens problemer, økonomiske, politiske etc., men vort medarbejde har som mål at fremme Guds vilje, ikke at skabe et jordisk paradys. Men ikke blot i målsætningen adskiller den kristne sig fra den ikke-kristne. Hans udgangspunkt er også et andet. Han håber på en løsning, men hans håb bunder dybest set i tillid til Guds handlen, ikke i tro på sig selv. Den kristne, hvis situation for en ydre betragtning ligner alle andres, lever derfor i en anden virkelighed, i en verden der dimensioneres af Guds eksistens.

Ad 2). W.D. er imod enhver tale om skel mellem mennesker, og derfor, og fordi han som nævnt lægger handlingscentret i det enkelte menneske, bliver nøgleordet for hans krav til mennesket ordet »solidaritet«. Er det imidlertid rigtigt, at alle mennesker er solidariske i dette at være Guds børn? (Jeg ser bort fra det sprogligt-filosofiske problem: kan man være solidarisk i en væren? Solidarisk er man sædv. i en gøren, og W.D. vil næppe gå så vidt i sin subjektivisme, at han vil mene, vi skal gøre os til Guds børn.) Jeg kender mange ikke-kristne, der ville føle, at en sådan solidaritet var noget, man påduttede dem, og de ville i det mindste føle sig generet deraf. Men W.D. mener også nok snarere, at alle mennesker er lige stillet deri, at de er Guds skabninger og genstand for Guds kærlighed. Som Guds skabninger og omfattet af Guds kærlighed skal vi elske hinanden. Kalder vi simpelthen menneskene for Guds børn, må vi ikke glemme, at der både er gode og slette børn, og de gode bør ikke i en misforstået solidaritet gøre sig lige med de slette. Ikke desto mindre er det, hvad W.D. gør. Han lukker til-

syneladende øjnene for det ondes eksistens, og heri røber han påny sin afhængighed af vor tids danske tankegang. Underligt nok, i øvrigt, at det netop i vor tid, hvor ondskenen har taget ufattelige dimensioner, er typisk at ville ignorere det onde.

Ad 3). Citatet fortsætter: »Dette giver samhørighed og solidaritet i fælles vilkår.« Vel er vi alle syndere (»selv ikke jeg er ganske uden fejl«, plejer en af mine nærmeste at tilføje), men den kristne har ikke *vilkaar* fælles med fornægteren og den gudløse. At hævde det er enten i sig selv en fornægtelse eller i det mindste udtryk for en rystende mangel på forståelse af troens forjættelse. Skellet mellem Guds rige og denne verden går måske nok ikke mellem troende og ikke-troende – skønt jeg ved det ikke – men det forhold, at vi ikke kan se skellet, bør ikke forlede os til at tro, at det ikke er til. Det er næsten som en fotocelle: man kan ikke se strålen, men man er ikke i tvivl, når man passerer den. Skellet mellem Guds rige og denne verden går imellem mennesker. Guds rige består ikke af halve mennesker, det består af hele mennesker, svage, syndige, tåbelige mennesker, men først og fremmest af mennesker, der har fået helt nye vilkår.

Ad 4). Man burde kunne. Nybo R. hævder at »hovedfejlen ved den nuværende vestlige 'kristne kultur' netop er, at den i så høj grad savner dette at være gennemtrængt af en virkelig kristen ånd«, og at der »alt for ofte og alt for mange steder sker det, at der ikke er ligevægt mellem den religiøse og verdslige uddannelse«. Det helhedsindtryk, man sidder tilbage med efter at have læst W.D.'s artikel, bekræfter dette. I en reformtid er kravet om kristen ånd og religiøs uddannelse særlig påtrængende, om ikke det hele skal ende i dilettanteri. Der stilles især i vor tid store krav om viden, selvdisciplin og omtanke, og disse krav burde akademikerne have særlige forudsætninger for at opfylde.

Walther Dalland har et ærligt og redeligt anliggende. Derom er der ikke tvivl, og han taler ud af en situation, han opfatter alvorligt. Men han mangler både omtanke og vejledning. Han mangler dialogen, hvor hans første indsats er at lytte til de andre. Det er i så fald blot ikke ligegyldigt, hvem man taler med.

Poul Rude, adjunkt.

I anledning af Dante-jubilæet handler det kommende nummer om den store digter.

Lukkede døre - eller åbne?

Kan danske katolikker magte at hjælpe u-landene spørger en læser. Her bringes svar fra V. Duclos O. P. og A. Bisgård

»Er det virkelig rigtigt, at danske katolikker påtager sig den opgave at hjælpe U-landene?« spørger Ena Lindholm i Katolsk Ugeblad nr. 22. Hun nøjes med at stille et spørgsmål, andre går videre og besvarer det med et nej: Vi har så presserende opgaver herhjemme, som stadig venter på at blive taget op, at vi ikke kan være bekendt at sprede vore kræfter yderligere.

At vi har massevis af uløste opgaver er givet. Og jeg deler Ena Lindholms bekymring over, at St. Knudsgilderne går tilbage, selv om Vincentgrupperne går frem. Psykologisk set er forskellen mellem de to let at forstå. Der er mere romantik i at hjælpe en negerlandsby end i at tage sig af vore egne U-områder, som nogle katolske institutioner jo kan siges at være. Forskellen kommer måske også fra, at man konkret ved, hvad Vincentgruppernes penge anvendes til: man bygger en ny afdeling i sr. Rosas spedalskhedshospital i Vietnam, eller man indretter en bus som ambulans klinik til en missionær i Kongo. Men når man sender sit bidrag til St. Knudsgilderne, er det som at spytte i bøssen i det uviste.

Selv om forskellen i disse to indsamlingers udvikling er forståelig, er det ikke desto mindre beklageligt. Indtil da er jeg helt enig med Ena Lindholm. Men jeg kan ikke følge hende i den løsning, hun synes at hentyde til. Når man taler om at koncentrere sin indsats, at tage hensyn til forpligtelsernes hierarki, kan man altid få lydøre tilhængere: det lyder jo så fornuftigt alt sammen. Men stammer denne lydørhed ikke fra, at man giver vor egoisme nye argumenter? Vi kan ikke hjælpe missionerne, fordi vi ikke endnu har løst vore egne problemer. Godt, men så må vi være konsekvente og heller ikke vente at få hjælp af andre, før disse selv har løst deres egne problemer. Vi må heller ikke bidrage til St. Knudsgilderne, før vi har løst vort eget sogns problemer. Og inden jeg tager mig af mit sogn, må jeg have dækket min families behov. Men hvornår vil jeg have gjort det? Tror man virkelig, at man ved at få folk til at reducere deres bidrag til Vincentgrupperne vil få dem til at yde mere til St. Knudsgilderne? Når man ikke er i stand til at se, at Kristi kir-

ke i Afrika eller Kristi kirke i Østen er vor personlige sag i lige så høj grad, som Kristi kirke i Danmark er det, kan man heller ikke se, at bispedømmets anliggender er vores i fællesskab og ikke bare biskoppens.

Må jeg i den anledning citere et par linjer fra det brev, vor biskop lige har sendt til sine præster. »Selv om vor danske menighed er 'missionsområde', og vi selv har hjælp behov, så ville det være en fejlslutning at mene, at vi af den grund kun bør tænke på os selv og ikke på andre. Hvis vi kan hjælpe med til, at vore katolikker gør en indsats for andre, hvad enten det drejer sig om katolske missioner eller hjælp til underudviklede lande eller en hvilken som helst form for hjælp til mennesker i nød, i Danmark eller andetsteds, om de er kristne eller ej, overalt gælder det, at hvor vi glemmer os selv, overvindes splittelsen, og Kristi legeme vokser.«

Vi kan på en måde sige, at Kristi legeme vokser i takt med vort bidrag til Vincentgrupperne. Det er derfor ikke bare af praktiske grunde, jeg svarer absolut JA til Ena Lindholms spørgsmål, om vi har råd til begge ting. Det er rigtigt af os få og ubemidlede danske katolikker at bidrage til U-landshjælp, netop fordi vi er *katolikker*. Hvis vi forstår hvad »katholicitet« betyder, vil vi synes, at alt det, som understreger vort fællesskab med de andre, er »rigtigt«. På denne måde virkeliggør vi i vore sogne koncilets ånd, det koncil, som har defineret biskoppernes kollegialitet, og som forbereder skema 13 om katolikkernes medansvar for hele menneskeheden.

Administrativt og økonomisk set har Ena Lindholm måske ret. Men kan man uden videre anvende Parkinsons love på kirkens liv? Bjergprædiken har andre perspektiver end udbytterig business. Ena Lindholm kalder Tordenskjold og hans soldater til støtte for sin tese. Hvorfor går hun ikke længere tilbage i historien, indtil oldtidens biskopper, som solgte kirkernes hellige kar for at hjælpe de fattige? Eller for at blive herhjemme kan vi citere tilfældet grønlandernes kirkeskat. I middelalderen betalte de grønlandske menigheder peterspenge i naturalier, hvalfedt, fårekød, o.l. Nogle kontorer regnede ud, at salget

deraf ikke engang dækkede transportgifterne og foreslog, at man skulle fritage dem for denne skat. Men Rom holdt fast på det, selv om det til syvende og sidst mere var en udgift end en indtægt: grønlanderne skulle få lov til at vise, at de hørte med i kirken, og at de var i fællesskab med de katolske menigheder verden over. Er dette noget, som kun gjaldt dengang?

I pinsetid og mellem koncilets samlinger, synes øjeblikket mig dårligt valgt for at bryde en lanse for partikularistiske synspunkter. Jeg ved godt, at Helligånden kom over apostlene, mens dørene var lukkede, men Han fik dem til at åbne dem på vid gab. Den gode pave Johannes gjorde det samme ved at indkalde koncilet. Skulle vi ikke hellere være taknemmelige overfor Vincentgrupperne, som hjælper os til at åbne vore vinduer mod den vide verden?

V. Duclos O.P.

Hvad kommer det an på - på dommens dag?

Kære Ena Lindholm.

Jeg var sulten,
og du gav mig at spise.
Jeg var tørstig,
og du gav mig at drikke.
Jeg var nøgen,
og du klædte mig.
Jeg var syg og i fængsel,
og du besøgte mig.

Mon ikke Kristus ved, hvad han taler om? – eller er vi klogere? Øs ud med begge hænder, hvor Deres hjerte tilskynder Dem det. Modtag af dem, der vil give og giv videre. På regnskabets dag kommer det ikke an på, om der var bygget en kirke mere eller mindre, eller om ens sognepræst eller skoleleder måtte have en grøddag engang eller to om ugen eller cykle i stede for at køre i bil. Nej, i din broders øjne skal du læse din dom, og vor broder er vore medmennesker, som Kristus har identificeret sig med.

Altså må vi gå ud fra Kristi ord: »Hvad du har gjort imod én af disse mine mindste, har du gjort imod mig.

Skoler, kirker og hele vor økonomiske tilværelse kan være totalt ødelagt i løbet af få minutter, ja sekunder, men den kærlighed, der blev sæt i menneskehjertes, vedvarer evigt.

Agnis Bisgaard

»Nu er der snart ingen forskel mere..!«

3. afsnit af Peter Schindlers artikelserie »Koncilet og vi«

Forskell mellem katolicisme og protestantisme er jo meningen; og meningen er jo ikke: tænk hvor glædeligt, at protestantismen dog har bevaret så meget, da det skæbnesvangre brud skete! den er, at nu kan det snart være hip som hap, om man er katolik eller protestant, for med »alt det nye i kirken« er vi blevet så »protestantiserede«, at der ikke er nogen forskel at se!

Der er da paven til forskel! Der er da dogmerne! Der er da fem sakramenter! Der er ikke, for at fremme en tilnærmelse, ofret en tøddel af det, der stammer fra Gud i Kirken, kun mangen en krusedulle af rent (omend oftest from!) menneskelig oprindelse, så lad os dæmpe nervøsiteten lidt ned, at den ikke skal blive til hysteri, som visse steder i udlandet (hvorom vort Ugeblad har givet os loyal besked). Når vi ser, at »Helligånden og Vi« (AKT 15,28) nyorienterer Guds Kirke på en korsvej mellem gamle og nye tider, kan vi spørge om: til hvad? Til at vi og de anderledestænkende kristne, efter 400 års stirren på os selv og skulen til modparten skal lære at se hen til Kristus og til at se på hinanden, som Han ser på os. Længe nok har vi bedst haft øje for forskellene, nu lærer koncilet med paven som leder os at opdage mere og mere af alt det, vi har fælles – for os katolikker betyder det, at erkende både »protestanternes« arv og de renter, de har indvundet ved at ågre med arven. Og efter kun at have set på de andres skyld i kirkebruddet, nu at ransge vor historiske samvittighed og erkende vor andel i den synd: at have hugget Kristi bord over, at ophøre med forargelse over uret, vi har *lidt*, og bekende uret, vi har *øvet*; før kunne »kættere« og »papister« ikke være i stue sammen, nu begærer mange hos begge parter at være i kirke sammen, ja de bedste: at dele Herrens bord med hinanden. Kirken

»Det er sjældent, man i dag åbner et katolsk religionsværk uden at finde Kierkegaard...« (Vittighedstegning fra »Corsaren«. Hele verden drejer sig om Søren Kierkegaard.)

spørger i dag hver enkelt katolik: Tror du, at dette er en utopi, fordi vi hverken kan se *hvordan* eller *hvornår*, eller tror du, at det er Kristi vilje, ja Hans »sidste vilje og testamente« (Joh. 17,21)? Og er du rede til at medvirke i tro, håb og kærlighed, på de måder og ad de veje, vore ledere anviser os? Er Du det, så husk på pave Johannes' ord: at »Kirken har ingen fjender«, vor modstander er blevet til vor »modpart«, undervejs med os, og hvordan vi skal stille os overfor »modparten på vejen«, kan du slå efter i Mat. 5,25.

Lad os kaste et blik på det *fælles*. Først på et sørgeligt fællesskab: Vi er fælles i synd – og vi er fælles i troens misfostre: Overtro og undertro og folkeligt afsporet kirkeliv hos os... Sækularisation, afmytologisering, juleri og ølkassekonfirmation hos de andre... der er en tung ende at slæbe på for begge parter, så lad os nu se på det glædelige: Vi er døbt med den ene og samme dåb, og det ene og samme Credo lød ved fonten, hvor den så stod, vi er i den grad fælles om Bibelen, at vor biskop har autoriseret de andres udgave (og ikke min!) til brug i vore kirker; og er vi ikke fælles om troens indhold i alle stykker, er vi dog fælles om troen som religiøs funktion: vi finder ikke de andres bøn, sang, strid, lidelse, kærlighed til Kristus og til sjælene som noget os ubekendt – lad der være forskel i nuancen, disse og de af-

vigende meninger i tros læren må klares ved *dialog* – ud fra vor fælles bibel, foreløbig må de kunne afklares, hvis visse ordførere kunne aflægge en gammeldags snarren.

Et fællesskab må være gensidigt: at modtage og at give, lad os da se, hvad vi har, ikke at påtvinge, men at tilbyde. Vi ville gerne retlede de *kirkejendtlige* angående den karikatur af virkeligheden, som (oftest ved de kristnes skyld) har bevirket, at de har fået Jesu person og Kristi Kirke galt i halsen; vi tilbyder (belært af tre paver) at give en hånd med i det sociale og til fremme af fred i »én verden«; og vi er af koncilet blevet opfordret til at sone fortids synder mod videnskab og kultur gennem et loyal samarbejde med humanisterne. Vi tilbyder de *kirkefjerne religiøse*, som er halvt kvalt i diskussion og lede ved polemik at føre dem fra periferien af »Guds Rige« ind i Kristi Kirke, hvor de kan få at vide, (hvad *Du* (Gud) vil, at vi skal tro og gøre«. Til de *troende* kan vi tilbyde de tabte sakramenter (også det uopløselige ægteskab!); troen sikret overfor »enhver ny lærdoms vind« (og vejrhaner); Bibelen gransket og bevaret (i begge testamenter): en kultus, der engagerer både tanke og sanser; et samfund med Maria og alle Guds hellige her, undervejs og hisset; og et aktuelt fællesskab med storkirken i øst og vest, bagom kirkebruddet – lad så blot dem betakke sig, som ikke savner det...

Fortsættes side 17

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

FORSIKRINGS COMPAGNIET
FOR KONGERIGET DANMARK A/s

☆

Hovedkontor:
St. Kongensgade 68, København K
Telefon Central 10.093
Minerva 6999

Mogens Larsen

Ramshered 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Ansgars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

**I/S Søndermarks
Møbelfabrik**

*v/ Chr. Søndermark
& Mogens Jørgensen*
Tarm. Tlf. (07 24) 168 - 188

Fremstilling af:
*Skolemøbler
Skolekøkkeninventar
Fysikinventar*
Efter ønske tilsender vi
Dem gerne
brochure og prisliste

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01
Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

KSK

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Reserveret

Sanitet Centralvarme

Nielsen & Brostrøm

Algade 58, Aalborg, tlf. 13 04 33
Indeh. A. Brostrøm, ing. M. af I.
Aut. vand-, gas- og blikkenslagermester

Aalborg Mælkekompani

Vesterbro 79, Tlf. 12 30 88

Marcussen & Søn

Orgelbyggeri
Grundlagt 1806
AABENRAA

Alt i gulobelægning

Dansk Gulventreprise A/S

Studiestræde 15
Tlf. Byen 5800 og 5151

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-

på sygehjemmet ..... kr. 690,-

DE SYGES KATOLSKE FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON
Barsehøj 25, Hellerup
Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN
Bredgade 69, Kbhvn. K.
Tlf. PA 2539

Hvad får vi til gengæld? mon vi ikke allerede har fået vækkelsen af sansen for individets og folkeindividualitetens værdighed og ret, mon vi ikke skal sige dem tak for, at de har passet så godt på Bibelen, fra den gang de gjorde os forskrækkede for folkelig bibelbrug, til Gud atter nu kan betro os den i hvermands hånd også som »vort arvegods«; enhver kan da se, at de af arveguldet fra den gamle kirke har tvundet strenge af guld og lært os at synges salmer, og det er sjældent, at man i dag åbner et katolsk religionsværk uden at finde Kierkegaard jævnsides med Newman, og lod Grundtvig sig blot oversætte, ville man i lige så vide kredse takke Gud for ham blandt de kristne åndspersonligheder, der er vore fælles forfædre, som vi takker ham for de andres martyrer på missionsmarken.

Vil du have en model at forme din indstilling efter i den økumeniske sag, kan du slå op på ROM 9,1-5 og se Pauli sind overfor de »adskilte brødre«. Du behøver blot at sætte ordet »Protestanter« ind, hvor der står »jøder«. Læs så videre i 10,1-3: de fortjener frelsen, de behøver blot oplysning om Guds frelsesforanstaltning, de vil blive indpodede (11,23), det står i Guds magt, og når det sker, at de kommer med, så »står Liv op af Døde« (11,15).

Peter Schindler

Dages det, brødre?

En ateist kan ikke være troende kristen, for en ateist benægter, hvad den kristne bekræfter: at Gud er til. Men kan en vaskeægte marxistisk kommunist være kristen, eller kan en kristen uden at svigte sin tro være marxistisk kommunist?

Indtil for få år siden ville svaret på begge spørgsmål have været et kategorisk nej – i den grad identificerede man marxisme og ateisme. Det var umuligt, mente man, at udskille ateismen fra den marxistisk-leninistiske ideologi og godtage resten. Man måtte enten godtage eller forkaste begge dele samtidig.

I dag mener mange, at denne stilningtagen er forældet. Selv om det stadig er umuligt uden videre at svare ja på de nævnte spørgsmål, forholdes mange moderne kristne og kommunister sig i dag sådan, at de i det

Fortsattes side 19

Biskop Martensen på Jyllands-besøg

Biskoppen vil inden koncilet besøge de katolske sogne rundt om i landet

Biskop Hans L. Martensen har indledt sit virke i Danmark med en rundrejse til en række af bispedømmets sogne, i første omgang i Jylland, hvor biskoppen med henblik på sin nye gerning satte sig ind i en række af de problemer, man der arbejder med i dagligdagen.

Biskop Martensen indledte sin rejse i Århus, hvor han dels besøgte Sct. Josephs Hospital med dets 25 søstre, dels Sct. Knuds Skole ved siden af kirken i Ryesgade.

Under ledelse af pater Anton Dekkers har 5 søstre her deres virke. Der er 315 elever i skolen for tiden, og man har i øvrigt den glæde, at næsten alle byens katolske børn søger den katolske skole, således at man er i stand til udelukkende at koncentrere religionsundervisningen her.

For fyldt kirke celebrerede biskoppen en messe i Århus – og i øvrigt i alle de øvrige byer, han besøgte. Til glæde og gavn for såvel biskoppen, der hermed fik lejlighed til at lære menighederne at kende, som for menighederne, der fik mulighed for at møde biskoppen personligt. Ved samtlige messer var der da også fulde kirker.

Mariager og Randers

Den følgende dag – søndag – deltog biskoppen i valfarten til Øm, og mandag gik turen til Randers, hvor han fik lejlighed til at møde en stor del af sognets 500 sjæle. I forbindelse med opholdet her var biskoppen i øvrigt på et privat besøg hos provst Exner i Mariager. Provstens søn er guldsmed og har lavet bispekorset.

I Randers besøgte biskop Martensen ligeledes den katolske skole, der har 70 elever og om to år fejrer 100-års jubilæum. Skolen varetages af Sct. Josephsøstre, og menighedsrådet benyttede lejligheden til at fortælle biskoppen, hvor stor betydning den har for arbejdet i sognet.

Under Randers-besøget fik biskoppen i øvrigt også lejlighed til at drøfte Grønlands-spørgsmål, nemlig med pater Finn Lyng, der selv er grønlænder og som i øvrigt i sommer rejser derop for at virke i sin hjemegn.

Viborg

Dagen derefter gik turen til Sct. Kjelds Kapel i Viborg, der hører under Randers sogn, men hvor kamillianeren, pater Franz Nowroth fra Aalborg siden 1963 har haft sit virke.

Her drøftede biskoppen specielt Vestkystens problemer, der ligger ham særligt på sinde. Sognet strækker sig helt ud til kysten, af de ca. 200 i menigheden bor kun omkring 50 i Viborg, mens resten er spredt ud mod vest.

Aalborg

Biskoppen rejste herefter til Danmarks største sogn, Aalborg, hvor han kom tidsnok til i en timestid at være til stede ved KUK's forårsfest! Den følgende dag var Kristi Himmelfartsdag, og biskop Martensen celebrerede her kl. 10 en dansk messe med salmer. Han besøgte endvidere Kamillianerklinikken og Sct. Josephs Hospital.

Den påfølgende dag var afsat til en biltur i landets største, katolske sogn. Fra Aalborg kørte biskop Martensen til Frederikshavn, hvor han så den grund, man til august går i gang med at bygge kirke på. Der er givet igangsættningstilladelse.

Herfra kørte man over Skagen og Grenen til Løkken, og undervejs besøgte man forskellige, gamle kirker, før turen gik tilbage til Aalborg. Herfra tog biskoppen med natbåden tilbage til København.

En række andre danske sogne kan i de kommende måneder vente biskop Martensens besøg. Det er biskoppens hensigt at besøge samtlige landets sogne, inden han midt i september rejser til Rom for at deltage i koncilet.

R.I.P.
Vor kære søster, svigerinde, moster og faster
forh. sygeplejerske
LAURA E. NIELSEN
har fået fred den 29. maj 1965.
Familien
Bed for hendes sjæl.

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff
Murermester

Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester

Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester

Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Chr. Steffensen

Herreekvipering

Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telf. 85 01 32

Autoriseret elektro installatør

Aalborg

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma

Aalborg Nytorv 14. Tlf. 12 88 88
El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes

Reberbansgade 37
Aalborg - Tlf. 12 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Tlf. 12 03 01

Murermester- og entreprenørførr.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2
Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebroggsgade 21, Aalborg
Tlf. 12 41 29
Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg
Telefon 12 69 13
Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONGADE 14
AALBORG

København

Sparekassen
for Lyngby og Omegn

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V.
Tlf. CE 7840 og 1254

Oliefy

Centralvarme

Brændselsolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389

Vanløse

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

A. Madsen, glarmester

Rantzaugade 14,
Københ. N. Tlf. 35 17 02
Specialitet: Blyindfatning

Kaj Uth

Snedkermester

Hyldegaardsvej 14-16
Ordrup, Tlf. 10225
Privat adr.: Nymosevej 14,
Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen
Telefon 95 00 36
Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermestre

Dybbølgade 17,
København V.
Tlf. Vester 7001 og 8581

Drost & Rye Petersen

Heimdalsgade 4-6, København N
Tlf. Taga 5353

Centralvarme

Sanitet - Vandanlæg

Kirkebyggeriet i Søborg

Biskop Martensen har for nylig aflagt et besøg på Johanneskirken byggeplads. Han hilste på tyske og danske hjælpere, der er godt i gang med udgravningerne til den nye kirke.

Der er stadig brug for mange danske hjælpere på byggepladsen, især om aftenen og hele lørdagen. Pastor Paul d'Auchamps gir nummer er 99101.

NYE FILM . . .

Fortsat fra side 7

lægger heller ikke skjul på, at det er analyse — hvorved filmen også får et vis skematisk præg. De statiske nærbilleder, de fine detailanalyser, der er det dominerende element i filmen, er en oplevelse i sig selv. Goddard benytter sig også af negativoptagelser, og hans vid kommer flere gange til udtryk, således ved gennemgangen af damebladet »Elle«.

»En gift kvinde« er som filmværk ganske spændende, især fordi dens formsprog på mange måder er nyt, men som indlæg i debatten om kvindens væsen, hendes tankesæt, hendes væremåde siger den ikke noget afgørende nyt. Hendes væsen er i filmen for simpel, for enkelt, til at hun kan stå som udtryk for kvinden — filmens hovedperson virker som lidt af en tilsnigelse. bej.

Originaltitel: une femme mariée.
Instruktur: Jean-Luc Goddard.
Forbudt for børn.

Dages det, brødre?

Fortsat fra side 17

mindste lader *muligheden* for et positivt svar stå åben.

Fra katolsk side har den ændrede holdning bl.a. givet sig udslag i et møde mellem fremtrædende vesterlandske marxister og kristne arrangeret af Paulusselskabet i Salzburg. På dette møde drøftedes det indbyrdes forhold, som det er i dag, og at mødet ikke forekom arrangørerne omsonst, fremgår alene af den kendsgerning, at Paulusselskabet har meddelt, at man til efteråret vil genoptage den påbegyndte dialog med marxisterne på et møde i Hamborg.

På mødet i Salzburg vendte marxisterne gang på gang tilbage til to katolske skrifter fra nyere tid, nemlig pave Johannes XXIII's rundskrivelse »Fred på jord« og jesuitten Teilhard de Chardins bog »Fænomenet menneske«. Marxisterne på mødet sagde, at det var pave Johannes' rundskrivelse, der havde fået marxister til at godtage katolikker som deltagere i en fredelig samtale, for med denne rundskrivelse var det gjort klart, at den katolske kirke ikke vil indlade sig på konkurrence om den politiske magt. Teologerne fremhævede på deres side den 20. partikongres som vendepunktet inden for den kommunistiske lejr. Den havde muliggjort det for katolikker at acceptere kommunister som samtalepart-

ner, for efter teologernes mening var det her for første gang gjort klart, at marxisterne ikke mere ville kunne konkurrere om sjælene.

Det er ikke lykkedes for kommunismen at blive en religion eller religionserstatning, der kan tilfredsstille menneskets metafysiske hunger. Marxismen erkendes som en i bund og grund verdslig, samfundsvidenskabelig teori og indeholder ikke nogen absolut grundsætning, som må accepteres blankt for at kunne kalde sig marxist. End ikke teorien om økonomien som basis for den ideologiske overbygning er oprindelig marxistisk, men er en aflægger af den opadstræbende, materialistiske og industrialistiske liberalisme fra det forrige århundrede, hvor da også de fleste andre marxistiske teorier har deres rod. Man kan hævde, at disse teorier blot fremstod som en samlet og totalitær udgave af gældende liberalistiske teorier — eller som en »reaktionær« variant af det kapitalistiske samfund fra dengang. Desuden mangler kommunismen et hele mennesket omfattende og holdbart livssyn. Her er det, at Teilhard de Chardin begynder at gøre sin indflydelse gældende på kommunister. Marxisten Alfred Kurella skal således netop nu være i færd med at udforme en »marxistisk antropologi« under stadig hensyntagen til Chardins synspunkter.

De store ændringer i indstilling og holdning, der finder sted hos begge parter i denne tid, og som viser, at man endnu famler sig frem mod et tidssvarende ståsted, der tager hensyn til den moderne verden, som den nu engang er, har vendt alles øjne mod fremtiden. Denne volder marxisterne en del teoretisk besvær, for det føles menneskeligt utilfredsstillende at skulle ofre sig og hele slægters korte liv for en fremtidig slægts tvivlsomme lykke — en lykke, der ikke er gjort mindre tvivlsom af de eksisterende, eksplosionsfærdige kernevåben. For de kristne tegner fremtiden sig betydeligt mere optimistisk, fordi de regner Gud selv for den absolutte fremtid, hvortil alle slægter og enkeltpersoner er kaldet.

At kristne i stor udstrækning må leve i kommunistiske samfund og kan gøre det i loyalitet mod samfundet som verdslig instans uden at miste deres tro og blive ateister, og at grupper af overbeviste kristne (for eksempel Katolsk Arbejderaktion) i vor tid gang på gang har samarbejdet med kommunister til fordel for arbejdernes velfærd i den såkaldte kapitalistiske del af verden, er også

kendsgerninger, der så at sige taler nødvendighedens sprog for en fortsat fredelig samtale marxister og kristne imellem.

Det synes både at være i overensstemmelse med katolicismen og kommunismen af i dag at lade kanonerne tie og stemmerne tale — ikke for at øge spændingen og uddybe kløften, men for at skabe fordragelighed og fred i en truet verden. BBB

Klosterkald

Fortsat fra bagsiden

måske tilmed, at de ved at vove skridtet ind i en religiøs orden alt for let vil kunne blive hængende i denne mod deres inderste ønske og vilje. Desuden vil de unge ofte også gerne sikre sig, at de i den ny form for tilværelse kan opnå den fulde menneskelige og religiøse udfoldelse, som de higer efter.

For unge kvinder over 18 år, der tumler med sådanne tanker, har ursulinerinderne i Straubing i Vesttyskland nu åbnet en mulighed for, at de ved selvpoplevelse kan danne sig indtrykket af livet, som det leves i deres kloster. De unge kvinder kan uden forpligtelse af nogen art komme nogle dage til klosteret og tage del i søstrenes liv for således ved selvsyn at nå til klarhed over, hvad det vil sige at være ursulinerinde i dag. En lignende ordning for mænd er gennem nogen tid blev praktiseret af munkene i et kloster i Østbayern, og det er muligvis rygtet herom, der har inspireret ursulinerinderne til at gøre et lignende fremstød.

Her i landet har for eksempel priorinden på Sostrup Kloster ved Gjerrild i Djursland — klosteret tilhører som bekendt cistercienserordenen og drives af nonnerne med stor succes som delvis pensionat — gennem længere tid syslet med samme idé i fuld forvisning om, at der også i Danmark findes unge katolske kvinder, der inderst inde føler sig draget til en klostertilværelse, men både savner den fornødne viden om realiteterne og det lige så fornødne mod til at skaffe sig klarhed over, hvad de i givet fald vil gå ind til, dersom også de blev nonner. BBB

KRISTI LEGEMS FEST I
SANKT ANSGARS KIRKE
Torsdag den 17. juni er der højmesse med procession kl. 20.
Desuden messe kl. 8 og 16.30.

I koncilets ånd

Den 20. maj 1965 afholdtes ordinær generalforsamling i Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Storkøbenhavn.

Det fremgik af beretningen, at bestyrelsens virksomhed navnlig havde drejet sig bl.a. om udarbejdelsen af forslag til nye love, som senere skulle forelægges generalforsamlingen til godkendelse eller eventuelt forkastelse, oversættelse af koncildekretet om samfundets meddelelsesmidler og igangsætningen af arbejdet med teleklubberne i samarbejde med programsekretær Bent Pihl, Danmarks Radio, hvilket sidste initiativ er omtalt i Katolsk Ugeblads pinsenummer.

Næstformanden nævnte i øvrigt, at bestyrelsen har ladet udarbejde en »propagandaskrivelse« for en forøget indsats for den rette anvendelse af radio og tv på linje med koncildekretets tanker herom. Som afslutning på sin beretning oplæste næstformanden en hilsen fra klubbens formand siden 1958, Arne Kaae, som på grund af sygdom nu så sig nødsaget til at trække sig tilbage, ligesom man måtte tage afsked med fru Soelberg, der har været bestyrelsesmedlem siden 1942 og formand fra 1947 til 1951. Endelig gratulerede man frøken Elisabeth Hansen i anledning af hendes 75 års fødselsdag den 19. maj. Frøken Hansen har været bestyrelsesmedlem af klubben siden 1948.

Kassereren forelagde derefter klubbens reviderede regnskab, som godkendtes af generalforsamlingen. Status pr. 31. december 1964 viste en kassebeholdning på knap kr. 1500,-.

Formanden for Katolsk Arbejderaktion, hr. G. Bune Andersen, fremsatte herefter til dagsordenens pkt. 4, det forslag, at dette punkt skulle udgå, således at bestyrelsens lovforslag ikke skulle realitetsdrøftes på generalforsamlingen, men blot diskuteres mere uformelt under »Eventuelt«, idet hr. Bune Andersen støttede sit forslag på, at medlemmerne havde fået lovforslaget i hænde for sent til at man virkelig kunne have haft tid til at overveje det inden generalforsamlingen.

Dette forslag forkastedes dog af generalforsamlingen med stort flertal.

Herefter drøftedes så bestyrelsens

lovforslag paragraf for paragraf. Vi skal ikke gå i detaljer med denne drøftelse, men blot nævne, at den af bestyrelsen formulerede formålsparagraf, på pater Jens Oluf Lunds initiativ, fik et nyt stykke 1, som i tilknytning til bestemmelserne i koncildekretets art. 16 går ud på, at klubbens arbejde navnlig skal bestå i en skoling af det katolske publikum i dets anvendelse af radio og tv, således at klubbens formål også får et pædagogisk sigte, idet man samtidig derved vil kunne stimulere interessen for den levende kirke. Man vil altså, bl.a. gennem teleklubber og ved undervisningen i de katolske skoler, forsøge en egentlig opdragelse i anvendelsen af og synet på radio og tv. Klubbens formål skal ikke blot være et forsvar over for myndighederne, men en skoling af os selv.

Det af bestyrelsen fremlagte lovforslag vedtoges med visse mindre ændringer.

Det vedtoges dernæst at forhøje det årlige kontingent til klubben til kr. 5,- for licensbetalende medlemmer. For licensfri er kontingentet fortsat 25 øre årligt. 3 kr. af det årlige kontingent vil gå til landsforbundet.

Til ny formand for Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Storkøbenhavn valgtes sekretær, cand. jur. Frans Larsen. I øvrigt valgtes til bestyrelsen direktør Birger Hutter, fuldmægtig, cand. jur. B. Lipka Hansen og fru Hein Jensen. Kassereren, hr. C. V. Hein Jensen, og næstformanden, direktør Harald Guldager, var ikke på valg i år og de fortsætter derfor som bestyrelsesmedlemmer indtil generalforsamlingen i 1966. Dog vil direktør Guldager i medfør af bestemmelserne i § 6, stk. 3 i de nye love ikke kunne fortsætte som næstformand i klubben for Storkøbenhavn, da han i fjor blev valgt til formand

for Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund.

Som suppleanter til bestyrelsen valgtes hr. Knud Simonsen og fru M. Nibler. Hr. Johannes Hansen og hr. Helge Nibler genvalgtes som revisorer.

Klubbens virksomhed har, er det mit indtryk, i de senere år mest været af indadvendt organisationspræget karakter i forbindelse med påkrævede strukturændringer. Det må nu være vor opgave, i koncilets ånd, at forsøge at gennemføre en mere udadvendt apostolatpræget virksomhed på dette uhyre vigtige område.

Frans Larsen

DEN HELLEGE FRANS' 3. ORDEN har møde i Sct. Annæ Kirke, Amager, onsdag den 16. juni kl. 19.30.

Mangel på klosterkald

Gennem de seneste år har det været temmelig vanskeligt at interessere unge mænd og kvinder over 18 år for klostertilværelsen. Det gælder ikke blot i lande som Danmark med et katolsk mindretal, men også i lande, hvor katolikkerne officielt er i flertal. Dette behøver ikke at betyde, at der i vore dage findes færre unge mænd og kvinder, der føler sig kaldede til en tilværelse inden for en af den katolske kirkes mange ordener, end tilfældet har været i ældre tid. Sandsynligvis føler ikke så få unge kvinder og mænd sig inderst inde draget til en klostertilværelse i almindelighed eller en bestemt orden i særdeleshed, men er blot ikke i besiddelse af den fornødne sikre viden om, hvad det i vore dage i realiteten vil sige at tilslutte sig denne eller hin orden. Enkelte af de unge frygter

Blad tilbage til side 19

Ugens tv og radio (13. - 19. juni)

SØNDAG	20.00	tv	Pekings mange ansigter. Reportage.
MANDAG	20.30	P2	Ægteskab og skilsmisse. Overpræs. Calr Moltke.
TIRSDAG	21.15	tv	Horisont.
ONSDAG	22.15	P1	Mosaik. Jørgen Gustava Brandt.
TORS DAG	20.50	tv	René Clair: Tavshed er guld. Film.
FREDAG	21.00	P2	Leif Panduro: Mit navn er Jensen. Radiospil.
LØRDAG	16.00	tv	Se hvad I vil. Teenage-program.
	22.20	P2	Katolsk og kommunistisk opdragelse i Polen.

Dante er kristendommens største sanger, siger mgr. Silvio Porisiensi — bedre kendt som »Don Silvio« i den ene af sine to artikler om Dante, som vi bringer i anledning af 700-året for den store digters fødsel. Dante var ikke bare en genial rebel — han var en dybt alvorlig kristen, hvilket ikke mindst afspejler sig i hans »Guddommelige Komedie«. — Billedet nederst er af Francesco di Milhelino og viser Dante i den verden, han åbenbarer i Komedien.

katolsk ugeblad 25

18. JUNI 1965
113. ÅRGANG

Delegaten besøger Island

Stævnet i Hamborg
begyndt

Paven i
Pisa

Hedvigsøstrene
forlader Bornholm

Dante - kristendommens største sanger

ØKUMENISK MØDE FOR LUTHERSK-EVANGELISKE DIAKONISSER OG KATOLSKE ORDENSSTRE

Den 14. maj, St. Bededag, var en mærkedag for søstrene i Danmark. Da samledes cirka 200 diakonisser og ordenssøstre til et heldagsmøde, som foregik dels på Assumptionsklostret, dels på Sct. Lukasstiftelsen i Hellerup. Kl. 9 om morgenen samledes alle til reciteret messe i Sct. Therese Kirken. Pastor Knud Ballin prædikede og alle søstrene bad med på de liturgiske bønner. Efter messen samledes man i den festligt smykkede gymnastiksal, hvor forstanderinde, søster Eva Lynge fra Lukasstiftelsen, talte om diakoni og fængslede sine tilhørere med sit levende foredrag. Der blev stillet mange og gode spørgsmål bagefter, og man fornemmede dagens grundtanke: Sammenhold. Hvor har søstrene fra de to lejre meget tilfælles, skriver en deltager, der fortsætter: »Efter en fornøjelig fælles frokost, hvor søstrene var godt blandet, vandrede de stadig i skøn blanding til Lukasstiftelsen, og denne procession af ca. 200 søstre vakte stor opsigt på Bernstorffsvej. Efter at man på Lukasstiftelsen havde forevist Dr. Alexandrines hjem for gamle og selve moderhuset, samledes søstrene om et festligt kaffebord for derefter i dagligstuen at høre priorinde, moder Lioba O.S.B., fortælle om katolsk ordensliv. Også her vist der stor interesse ved mange gode spørgsmål efter foredraget.

Dagen sluttede med, at søstrene i fællesskab bad kompletorium i Lukasstiftelsens smukke kirke. Ved afskeden istemtes spontant: »Lover den Herre«. Der har været stor begej-

string i begge lejre for mødet, der sikkert ikke vil blive det sidste møde mellem evangelisk-lutherske og katolske søstre. Som en af Sct. Lukassøstrene skrev bagefter: 'Tænk, at vi nu er i samtale og kærligt møde med hinanden... Skulle vi ikke kunne lovsynge, tilbede og tjene Kristus - Vor Frelser - i fællesskab, hvormeget uens der ellers kan være.' Det var en dag, der lovede godt for den økumeniske fremtid,« slutter deltageren.

SCT. HEDVIGSØSTRENE FORLADER BORNHOLM

Sct. Hedvigsøstrene har pr. 1. juni lukket deres afdeling i Åkirkeby. Det er den manglende tilgang af unge søstre, der har nødvendiggjort dette skridt. Netop til efteråret ville søstrene ellers kunne have fejret 40-års jubilæum på øen. I starten virkede søstrene som hjemmesygeplejersker. Derefter fulgte indsatsen for den katolske skole. De seneste år havde søstrene desuden en børnehave og et alderdomshjem. Ved dette arbejde har søstrene i høj grad bidraget til at nedbryde fordomme mod den katolske kirke.

Frem for alt har søstrene imidlertid været med til at opbygge sognet i årene efter den 1. verdenskrig. Gennem undervisning, hjælp til trængende, gæstfrihed og vigtigst af alt: bønnens tjeneste har de med utrættelig iver tjent menigheden. Måtte Gud gengælde dem alt det gode, som de har gjort for en af Danmarks mindste katolske menigheder, skriver pastor Wolfgang Hinrichsen, Åkirkeby, i en kommentar til den lidt vemodige begivenhed.

NY FORMAND I AC

Ved Academicum Catholicums generalforsamling i maj måned er dr. phil. Claus Munk Plum blevet valgt til ny formand efter adjunkt Kaspar Kallan, der ønsker at hellige sig arbejdet indenfor de katolske akademikers internationale sammenslutning Pax Romana. Desuden indtrådte i bestyrelsen civilingeniør H. Heine-meier, cand. mag. J. Nybo Rasmussen og cand. jur. Nina Scocozza.

Ved den tilsvarende generalforsamling i Århus genvalgtes advokatfuldmægtig Peter Gabrielsen som formand.

Fra Katolsk Ugeblad nr. 21 vil det være læserne bekendt, at det ved Katolsk Studentergruppes ekstraordinære

generalforsamling i april blev besluttet at søge skabt en ny katolsk studenterforening. Studentergruppen er ikke i øjeblikket repræsenteret i A.C.s bestyrelse, men der vil blive nedsat et lovudvalg til løsning af studenternes tilknytning til A.C.s arbejde. Den nyvalgte formand for A.C. modtager gerne forslag herom. Sådanne forslag skulle gerne være formanden i hænde inden den 15. august i år.

Foreningen afholder sommerlejr på Klitborg fra den 26. juni til den 5. juli. Terese og Hans Jørgen Johansen får den praktiske ledelse, og pater Finn Lynge O.M.I., bliver lejrens præst. Man vil gennemdrøfte koncilets konstitution om kirken. Den 2. september vil biskop Martensen fejre messen med de nye studenter, der skal immatrikuleres ved Københavns Universitet. Messen finder sted samme dag kl. 8.30 i Sct. Ansgars Kirke. Rusfesten holdes som sidste år hos lensgreve Holstein Ledreborg på Ledreborg lørdag den 11. september.

SAMARBEJDE MELLEM UNGDOMS- ORGANISATIONERNE

Igennem de sidste år har der været en stigende kontakt mellem de forskellige former for katolsk ungdomsarbejde her i Danmark: De katolske spejdere, de katolske studerende, Mariakongregationernes unge, de unge arbejdere og DUK.

Sidste efterår blev der afholdt en weekend for ledere af de forskellige grupper. Her i foråret har DUK taget initiativ til et møde i Storebededagsferien, som resulterede i oprettelsen af et permanent samarbejdsudvalg. Udvalgets medlemmer er formændene for de deltagende foreninger samt en særlig udvalgssekretær.

Udvalgets nedsættelse er på en vis måde et svar på biskop Martensens ønske om større samarbejde mellem de forskellige organisationer.

Også udadtil søger DUK kontakter. Således er man fornylig blevet medlem af Dansk Ungdoms Fællesråd. DUK deltog sammen med en række andre ungdomsorganisationer i en nedrustningskonference på Christiansborg i februar måned. Formanden for DUK, Erling Tiedemann omtalte i sit indlæg pave Paul VI's Bombay-appel og redegjorde for det kristne syn på forudsætningerne for fred og afspænding.

I juli måned skal Erling Tiedemann deltage i et internationalt møde i Regensburg om Østeuropas problemer. Mødet er organiseret af en katolsk højskolekreds. I samme måned deltager formanden for DUK og foreningens præst pastor Stappers, Vejle, i det tyske katolske ungdomsforbunds landsmøde i Düsseldorf. Senere på sommeren deltager man i et møde i Norge, hvor man på biskop Grans initiativ vil tage hele ungdomsarbejdet i den katolske kirke i Norge op til revision.

PAVEN BESØGER PISA

For første gang i over 100 år har den italienske by Pisa haft officielt pavebesøg. Det skete den 10. juni under udfoldelse af megen festivitas. Det italienske og det pavelige flag vajede side om side i gaderne, og Italiens premierminister Aldo Moro havde lavet om på sit program for at kunne modtage pave Paul VI ved ankomsten til byen med det skæve tårn. Luftvåbnet dannede æreskompagni, og et militærorkester spillede den italienske og den pavelige hymne, da paven ankom.

I en tale under besøget understregede pave Paul VI på ny nødvendigheden af gennem vilje til fordragelighed at opnå fredelige løsninger på alle eksisterende konflikter, og hans eget besøg i Pisa beseglede de hjertelege forhold, der i vor tid hersker mellem Vatikanet og den italienske stat.

Ikke alle katolikker tager lige hjerteligt del i dette venskabelige forhold. Således måtte Vatikanets ugeblad »Osservatore della Domenica« fornylig gøre forfatteren af et læserbrev opmærksom på, at det ikke betød et kompromis mellem ateismen og marxismen, når pave Paul under en audiens fornylig havde skænket socialistlederen Pietro Nenni, der er ateistisk marxist, et armbåndsur, som havde tilhørt pave Johannes XXIII, men at denne gestus var ment som udtryk for »respekt for den enkelte person og den personlige frihed«. Ugebladet gør tillige opmærksom på pavens arbejde for at skabe det rette klima for møder med ikke blot adskilte kristne brødre, men også med ikke-kristne.

Om forholdet mellem marxister og katolikker har for øvrigt en i Moskva bosiddende spansk kommunist, Santiago Alvarez, i tidsskriftet »Fredens og socialismens problemer« skrevet,

at »katolikkerne er vore vigtigste allierede i kampen mod Franco«.

– Selv om vi giver alle andre politiske grupper, hvad de tilkommer, må vi indrømme, at en af de vigtigste årsager til den udvidede opposition mod Franco i dag er forbundet mellem kommunister og katolikker, skriver Alvarez, som hævder, at den katolske kirke i Spanien viser større sympati for de venstreorienterede kredse i Spanien, og som slutter sin artikel med en hyldest til pave Johannes XXIII, idet han erklærer, at pave Johannes viste vejen til en fredelig sameksistens mellem den katolske kirke og kommunismen.

Der eksisterer allerede spirer til et positivt samarbejde på mange områder mellem marxister og katolikker, men dette bliver ofte misforstået af »konservative« grupper i begge lejre, som ikke forstår, at der ikke er tale om noget kompromis mellem den ateistiske marxisme og den gudfrygtige katolicisme.

100.000 jublende italienere modtog pave Paul ved dennes ankomst til Pisa. Årsagen til pavens besøg var den italienske eukaristiske kongres. Ved dette Paul VI's første besøg uden for Rom siden hans besøg i Indien sidste år, blev han modtaget af store menneskemasser, der brød politibarrikaderne for at få et glimt af det kirkelige overhoved.

WYZSYNSKI PROTESTERER

Overhovedet for den katolske kirke i Polen, kardinal Stefan Wyszyński, har protesteret til den polske regering over »den dårlige behandling af de teologiske studerende, der er indkaldt til militærtjeneste«.

I protesten hævder kardinalen, at de teologistuderende blev straffet for at bede deres bønner i hæren, og én havde fået 20 dages detention for denne »forseelse«. »De studerende, der overholder deres fastedage og andre religiøse forpligtelser, bliver beordret til dobbelt så mange øvelser som de andre menige,« hedder det i skrivelserne.

Kardinalen mener, at indkaldelse af teologistuderende til hæren er en krænkelse af Kirkens overenskomst med staten.

Der er endnu ikke kommet svar på protesten fra Polens forsvarsministerium.

KARDINALMØDE I BUDAPEST

Wiens ærkebiskop, kardinal König, er rejst til Budapest for at aflægge et officielt besøg hos kardinal Mindszenty, der siden den ungarske folkerejsning i efteråret 1956 har haft asyl i den amerikanske legation.

Kardinal König, der foretog rejsen i bil, kørte direkte til den amerikanske legation, hvor personalet imidlertid nægtede at oplyse noget om formålet med den østrigske kardinals besøg. I Wien hed det sig officielt, at König tog til Budapest for at overrække Mindszenty en gave fra pave Paul VI i anledning af den ungarske kardinals 50-års præstebubilæum.

Det var det andet møde mellem de to kardinaler, siden Mindszenty søgte tilflugt i legationen i 1956. König mødtes i april for to år siden med Mindszenty. Dengang hed det sig, at König skulle søge at fastslå Mindszenty's indstilling til en overflytning til Rom.

Besøget nu har atter fået rygterne til at svirre om, at Vatikanet skulle være interesseret i en løsning af Mindszenty-spørgsmålet. Kardinal König erklærede for nogen tid siden overfor udenlandske journalister, at problemet var, at den ungarske regering ønskede, at den nu 73-årige kardinal Mindszenty skulle forlade Ungarn uden at blive rehabiliteret i det omfang, som han gør krav på.

Den ungarske primas blev i 1949 idømt livsvarigt fængsel for påstået højforrædderi. Han blev befriet under folkeopstanden i 1956. Det var, da folkeopstanden ved sovjetisk bistand var slået ned, at kardinalen søgte tilflugt i den amerikanske legation.

Kirkestævnet i Hamborg begyndt

I dag fredag begynder det nordiske kirkestævne i Hamborg. Det store arrangement i anledning af 1100 året for Nordens apostels død har i dag bl.a. en tale af den store koncilteolog, Karl Rahner S.J. på programmet. Denne holdes i forbindelse med en gudstjeneste, der ledes af den apostoliske delegat, ærkebiskop Bruno B. Heim.

Flipper, slips og nisser

Den i mange måder forbilledlige engelske ugeavis »Catholic Herald« behandler i en ledende artikel emnet »lægmanden i Kirken«. Vi lever i »lægfolkets tidsalder«, men det betyder ikke, at Kirken er i en nødsituation, så det er blevet nødvendigt at kalde alle mand til pumperne. Det betyder tværtimod, at tanker, som har rørt sig i Kirken siden oldtiden, er nået så vidt i deres modning, at de har kunnet nedfældes i kirkemødets højtidelige dokument om Kirken som Guds folk. Kirken er ikke et klerikalt samfund med første, anden og tredje klasses borgere. Lægfolket *hører ikke til* Kirken. Lægfolket *er* Kirken. Der er endda dem, der siger, at begrebet »Guds folk« gør ordet »lægfolket« forældet.

Dokumentet om Kirken gjorde befalingen i Trefoldighedssøndagens evangelium særlig betydningsfuld for hver enkelt af os. Vor selvbesindelse desangående bør ikke mindst omfatte de praktiske konsekvenser af befalingen. Lægfolket må se at blive sig sit ansvar for Kirkens liv bevidst. Gejstligheden må være sig bevidst, at lægfolk kommer til at overtage ledelse og øverste ansvar på visse poster. »Catholic Herald« vil for eksempel finde det beklageligt, om det fremtidige sekretariat for lægfolk fik en kardinal som øverste chef.

Reorganiseringen af Kirkens liv bliver så nok i højere grad præget af de borgerlige virksomheders forretningsgang, men her må man være opmærksom på, at ikke alle forhold i selv blomstrende borgerlige virksomheder er forbilledlige. Men en skønne dag skulle den rent praktiske kirkelige virksomhed gerne være forbilledlig for den borgerlige.

For det første må klassekampen holdes ude af Kirken. Men der findes også en anden form for klassekamp, der gør, at afgørelser i borgerlige virksomheder udvandes eller ændres på grund af en stiltfærdig, men sejt indflydelse fra sammenspiste grupper, for eksempel uniformeret i samme farve kitler. Her kan den kirkelige virksomhed blive forbilledlig, hvis den for alvor er et udtryk for, at der ikke er tale om nogen rivalisering mellem embedsudøvere, der kun har flip, og dem, der også har slips. Og at sagerne behandles og afgøres endeligt dér, hvor de respektive ansvarlige har til huse, og ikke i uvedkommende kongregationer og foreninger, eller på et andet plan: i »indflydelsesrige« klikker og klaner eller ved frokoster og middage.

Nisserne må holdes ude.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Den apostoliske delegat i Skandinavien, ærkebiskop Bruno B. Heim har aflagt et officielt besøg i Island. Besøget var delegatens første dér yderst mod Norden, og det omfattede både venskabelige samtaler med repræsentanter for det officielle Island og et koncentreret program med henblik på at give et grundigt indtryk af de forhold, hvorunder det apostoliske vikariat for Island arbejder. Mgr. Heim besøgte både den islandske præsident, statsministeren og udenrigsministeren, og han havde lejlighed til at hilse på en række andre fremtrædende personligheder i landet – blandt andre den lutherske biskop og en række andre lutherske gejstlige samt rektoren for universitetet i Reykjavik. Under nogle ture rundt omkring i landet besøgte delegaten forskellige katolske institutioner – hospitaler, børnehaver osv. – og han havde indgående drøftelser med gejstlige, ordensfolk og lægfolk om de problemer, Islands ret få katolikker har at trækkes med.

Den islandske offentlighed viste pavestolens repræsentant stor interesse, og et udmærket indtryk af selve besøget og den atmosfære, det fandt sted i, får man gennem et interview, som redaktør Gunnar C. Schram fra det islandske aftenblad »Visir« havde med mgr. Heim.

– *Hvad er formålet med Deres besøg her i Island, spurgte redaktøren indledningsvis.*

– Tidligere kendte jeg kun Island fra luften, idet jeg i 1951 og i 1952 fløj over Island på vej til Canada. Det har imidlertid længe været mit ønske at lære landet nærmere at kende, og jeg beklager, at det på grund af en stor arbejdsbyrde og mangel på tid ikke har kunnet lade sig gøre før. Blandt andet tager koncilssessionerne jo en stor del af vor tid.

Nu er jeg kommet for at besøge biskop Johannes Gunnarsson, og for at lære de præster og ordenssøstre, der arbejder her, at kende. Jeg skulle også danne mig et indtryk af, under hvilke betingelser de udfolder deres virke, og hvordan situationen i det hele taget er for den katolske kirke i Island. Men frem for alt skulle jeg slutte venskabelig kontakt med den islandske regering og det islandske folk, og som pavens repræsentant her i Norden overbringe Islands præsident mine hilsener.

Det er altså et besøg, hvis formål er at slutte kontakt og at søge oplysning. Besøget har været mig til

Den apostoliske delegat ærkebiskop Bruno B. Heim, har netop aflagt et besøg i Island. Såvel Islands præsident som ministrene og offentligheden, heriblandt landets katolikker, viste pavens repræsentant stor opmærksomhed.

Delegaten i samtale med Islands tidligere lutherske biskop, S. Sigurdsson. I baggrunden biskop Gunnarsson.

Jeg glæder mig over den velvilje vi møder i Island

sagde mgr. Heim i interview med islandsk blad

stor glæde, og jeg er yderst tilfreds med det. Overalt har jeg mødt den største venlighed. Jeg har lært at sætte stor pris på islændernes karakter og fået et stærkt indtryk af deres dybe menneskelige egenskaber og åbenhed.

Alt dette gælder også det behagelige møde med den lutherske biskop Sigurbjörn, rektoren for universitetet og det store antal gejstlige, som jeg har truffet i biskop Sigurbjörns hjem. At møde disse var mig en særlig glæde, og vi var alle lykkelige over, at vi i dag kunne mødes i en oprigtig og hjertelig broderlig ånd.

– *Hvordan er den katolske kirkes nutidige stilling i Island?*

– Den katolske verdenskirke tæller i Island kun få mennesker. Men den virker under de bedste forhold. Den atmosfære af frihed og tolerance, under hvilken den katolske kirke øver sin daglige gerning, er et frit folk værdig og kan ikke prises nok. Det islandske folk kender ikke til smålige fordomme, og jeg glæder mig meget over den velvilje, som vi møder her.

Vort arbejde skal være uselvisk, og

i den ånd virker vore præster og søstre på hospitalerne, i skolerne og i børnehaverne – ikke bare for katolikker, men for alle, der ønsker at gøre brug af dem.

– *Stræber De efter, at flere mennesker skal konvertere til den katolske tro?*

– Den katolske kirke er ikke nogen lille sekt med påtrængende metoder. Vi løber ikke folk på dørene for at få dem til at blive katolikker. Og vi har heller ikke til hensigt at lokke troende lutherske kristne, der tager sig deres kristendom alvorligt og praktiserer den, væk fra deres kirke. Jeg glæder mig oprigtigt over hver en kristen, der erkender sin pligt over for Gud og medmennesker, og alvorligt prøver at efterleve den.

Dertil kommer, at kun *det* religiøse standpunkt, der er taget i fuldkommen frihed, har værdi i Guds øjne. Vi er ikke her for at pådutte nogen vor tro. Vor tilstedeværelse skyldes vort ønske om at præsentere Kirken for enhver, der ønsker at lære den at kende, og vi glæder os, når mange viser interesse.

– *Hvad mener De om de økumeniske strømninger, der kendetegner vor tid?*

– Det økumeniske har altid været en hjertesag for mig, og jeg er glad for, at vor kirke siden pave Johannes, hvis nærmeste medarbejder jeg var gennem fem år, da han sad som nuntius i Paris, er gået over til en omfattende og initiativrig økumenisk virksomhed. Jeg er overbevist om, at det økumeniske arbejde og det økumeniske sindelag vil bidrage meget til freden, til en bedre indbyrdes forståelse og til et bedre samarbejde mellem mennesker og nationer.

– *Hvad er Deres syn på koncilet i Rom?*

– Koncilet er en begivenhed af historisk betydning. Det var nødvendigt med en selvbesindelse – ikke for lærens, men for udtryksformens skyld. Denne måtte tilpasses forholdene. Det er en god ting at se på det hele med nye øjne, gå i dybden med problemerne. Det er en god ting, at kirkeledere og eksperter fra alle dele af verden – også ud fra standpunkter, som forskelligartede erfaringer

har resulteret i – kan diskutere den kirkelige virksomhed. For mange troende er denne diskussionens tid langt fra nogen let prøvelse, fordi man har fået det indtryk, at alt er blevet usikkert og anderledes. Det hele drejer sig imidlertid ikke om at ændre grundsætningerne i Kirkens lære. Denne er for os uforanderlig. Som sagt drejer det sig om udtryksformer og rent disciplinære forskrifter, som må tilpasses enhver tidsalder. Uroen vil lægge sig, så snart man har vænnet sig til disse tilpasninger.

– *Hvad er efter Deres mening den vigtigste beslutning, som konciliet har taget?*

– Det er værd at lægge mærke til, at ønsket om nyorientering udgik fra paven selv – i hans egenskab af overhoved for Kirken. Det er vigtigt, at paven har erklæret, at biskopperne under hans førerskab og sammen med ham er medansvarlige for Kirkens ledelse. Og det er vigtigt, at alle synspunkter kan fremlægges frit. Endvidere er det meget betydningsfuldt, at de andre kristne kirker er blevet indbudt til at sende observatører. Observatørernes tilstedeværelse betyder en indflydelse på konciliet, som man ikke skal undervurdere. Man er begyndt at tage et bevidst hensyn til hinanden overhovedet – hvor det ikke lige går ud over det, man anser for trossandhed. Åbenheden, hvad angår de økumeniske bestræbelser, er noget af det vigtigste konciliet har beskæftiget sig med. Sammenlignet hermed er for eksempel beslutningen om at indføre modersmålet i messen og andre ændringer i liturgien – selv om det er ting, der falder mere i øjnene – mindre væsentlig. Kirken ønsker at komme til menneskene. Den vil tjene menneskene, ikke fra nogen trone, men midt iblandt dem. Den vil tjene freden, den ønsker udsoning mellem mennesker og nationer. Derfor samarbejder den med regeringerne over hele verden – opretholder diplomatiske forbindelser, selv med ikke-kristne lande.

*

LÆRERINDE

Sct. Joseph-Søstrenes skole i Maribo har en lærerindestilling ledig til 1. august.

Alm. skolefag og helst sang, fysik og engelsk. Lønning efter folkeskolens tariffer.

Østergade 61, Maribo.

DANTE

Kristendommens største sanger

I anledning af 700 året for den store italienske digter Dantes fødsel har vi bedt den utrættelige Dante-forsker, monsignore Silvio Porisiensi give en bedømmelse af digterens livsværk, hvis højdepunkt er »Den guddommelige Komædie«. Vor kronikør betegner Dante som en strålende fakkel, der med sin poesi og kunst stadig lyser for menneskeheden

Dante Alighieri fødtes i Firenze i maj år 1265 og døde i Ravenna i 1321; derfor fejrer vi 700-året for hans fødsel lige 44 år efter 600-års jubilæet (1921) for hans død.

Især fra dette år til i dag har studierne af Dante været i så stærk udvikling, at man vel i dag kan bedømme, hvad Dantes navn endnu betyder for Firenze, for Italien, for hele verden. Han er ikke død; tværtimod er han i live med sine værker, i særdeleshed med »Den guddommelige Komedie«; han er en strålende fakkell, der med sin poesi og kunst stadig lyser for menneskeheden. Digteren er og vil stadig være aktuel for ethvert menneske, som hører til vor kultur, og som endnu tror, håber og elsker. Dante, den kristne og universelle tolker af det menneskelige ideal, har noget at sige til alle, og som en stor lærer, udrustet med usædvanlig moralsk styrke, tilbyder han alle – hvad der faktisk blev hans mål med at skrive – »en livets næring«. (Par. 17, 130). Han tilbyder os sin Komedie, »helligkvadet som både jord og himmel har lagt hånd til, så det i mange år har gjort mig mager.« (Par. 25,1).

Derfor, synes jeg, den bedste måde at fejre Dantes jubilæum på – er som æstetikerens Benedetto Croce sagde – »at læse den«; og her er det godt at huske, hvad digteren Tommaseo har skrevet: »At læse Den guddommelige Komedie er en pligt; at læse den igen er en nødvendighed; at fornemme (smage) den, er storhedens spådom.«

Dantes liv

Få mennesker har haft en så rig og helstøbt personlighed som Dante. Vi kan vel erfare hans karakter gennem hans værker eller i lyset af de begivenheder, som han oplevede i sit korte 56-årige liv. Han tilhørte middelalderen og levede naturligvis med alle hin tids menneskelige lidenskaber og ideer. Vi ser ham som en urokkelig mand, der ikke kendte til at gå på akkord. Vi kan lide ham, fordi han har vist sig at være ikke et mytisk og køligt menneske, som nogle i fortiden har beskrevet ham, men virkelig varm, levende og hjertelig. Han forstod at elske og hade; dog var han åben for enkle følelser, for kærligheden, for familien, for venskab og for al kunst. Han var intelligent, og gennem hårdt studium havde han tilegnet sig al middelalderlig viden. Han optrådte på den politiske kamparena, hvor hin tids så store parti-stridigheder i Firenze og Italien udspillede; med mod og åndelig styrke drog han alle konsekvenser heraf, især i de

19 år, som han levede i landflygtighed fra sit Firenze.

Vort sind er grebet af medfølelse med denne fordrevne Dante, som var fast overbevist om sin uskyld og aldrig tabte håbet om at vende tilbage til sin fædrene by; og vi beundrer hans styrke, som har kunnet forvandle ulykke og sorg til inspiration og føre ham til at skrive sit uddødelige mesterværk. Landflygtighedens ensomhed bragte i virkeligheden Dante til at komme på det rene med sig selv – kun styrket og trøstet af sin kristne tro.

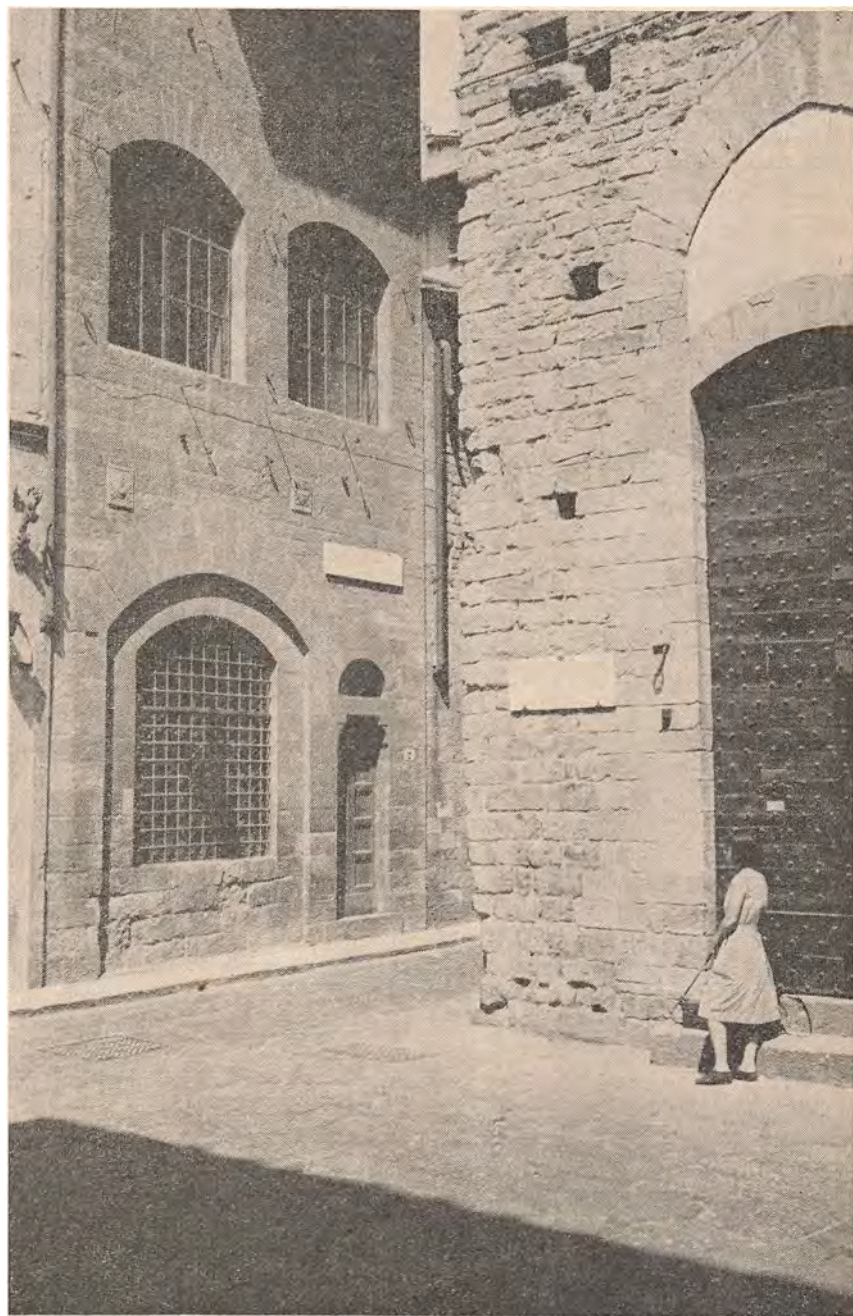
Dantes fysiognomi

Dantes ansigtstræk er så ejendommelige, at de viser tegn på en slags over-

legenhed. Hvis vi betragter hans portræt, malet af Giotto efter levende model, ser vi hans maske, eller de andre portrætter, som for eksempel Signorellis, Domenico di Michelinos, Raphaels osv., genkender vi dér det literære portræt, som Boccaccio har efterladt os. »Aflangt ansigt, ørnenæse, kraftige kæber og fremstående underlæbe; store øjne, skuldrene noget bøjede, hudfarven brunlig; hår og skæg krøllet og sort.«

Disse træk viser en jernvilje og en stolt foragt, en ubøjjelig dommers selvbevidsthed, en rank karakter. Vi kan stærkt føle denne fordrevne digters åndelige storhed, han som i »de Vulgari Eloquentia« kan skrive således: »Vi, hvis fædreland er hele ver-

Dantes hus i Firenze.

den.« Hvis vi i Giotto's Dante-portræt fjernede den spidsformede hue, som klassificerer digteren mellem lærde og vismænd, kunne vi i digterens alvorlige billede genkende en menneskeleder, en politisk eller militær fører, som ivrigt kræver, at de andre skal følge ham. I virkeligheden er hans store digterværk, *Komedien*, så levende og energisk, at den for enhver mægter at vise vejen til oprør og herlige bedrifter. Han er en banebryder, en ideernes hærfører; det våben, som han anvender er »poesien«.

Digteren Dante

Dante er først og fremmest digter. Vi ved, at nogle af hans mindre værker er skrevet på latin; men som digter har han mesterligt brugt det udtryksfulde florentinske sprog, som han indviede til at være Italiens nye litterære sprog. I *Komedien* ville Dante forherlige Beatrices skønhed, fordi han, ved afslutningen af »*Vita Nuova*«, havde lovet hende ikke at skrive mere, før han var i stand til at sige det om hende, som aldrig før er blevet sagt om nogen anden kvinde. Efter en plan om et storslået didaktisk-allegorisk digt, skabte hans mægtige fantasi – inspireret af den kristne tro – en verden i det hinsidige, som bliver virkelig og i fuldkommen ligevægt med vore menneskelige erfaringer. Dér, i helvede, skærsilden og paradiset udvikledes livet, som det er på jorden, med al dets lidenskab, kærlighed og had, kamp og triumf, lidelse og lykke. Og Dante gør sin fantastiske rejse ned i jammerstaden, op til lutringens bjerg og derefter op til paradiset lykke, helt til beskuelser af Gud. Som hovedpersoner og rejseførere har vi Virgil og Beatrice, men der kommer flere og flere skikkelser til, og de har de samme følelser, som vi her på jorden, de lider eller glædes, forbander eller beskuer. Og digteren skænker os i helvede dramaet, i skærsilden idyllen og i paradiset den højeste lyrik. Dér ser vi, levendegjort ved en uforlignelig poesi, en ubarmhertig analyse af det onde, en vurdering af det gode og af lidelsen, af menneskehedens evige kamp på jorden og det godes endelige sejr.

Komediens digteriske enhed

Men *Komedien*'s mål var at føre selve læseren til Gud, påvirke hans tankegang, hans følelser og livsmåde ved hjælp af poesien. Hele universet, både det materielle og det spirituelle, det timelige og det evige, er her fremstillet alvorligt og levende i poesien.

Et tidligt eksemplar af »*Den guddommelige Komedie*«.

Al middelalderlig viden, filosofi og teologi er fremført med alle de problemer, som er af i går og i dag; disse debatterede Dante i lyset af sin kristne tro.

Heldigvis begynder de moderne kritikere nu fra Benedetto Croce's tid, at erkende dette digterens mål. Men ofte tales der dog endnu i dag, alt for meget om Dante ud fra et historisk, biografisk og æstetisk synspunkt, medens der tales alt for lidt om hans personlige religiøsitet. I *Komedien*'s smukke, poetiske vers, er det den ægte og dybt kristne Dante, som taler, helt fordybt i den tro, som han var overbevist om, og som han forkynder for os. Hans poesi er slet ikke en flugt eller noget rent dekorativt, men en forening af al menneskelig problematik; ikke et arkæologisk monument, men et sammensat digterværk, hvis handling sigter imod at forny både samfundet og det enkelte menneske.

Det hellige digt

Komedien kaldes med rette »hellig«, fordi den er et i allerhøjeste grad religiøst digt. Alle virkelig store digterværker er religiøse, som for eksempel *Iliaden*, *Odyssen* og *Æneiden*. Dog skal her bemærkes, at den græske og latinske verden var begrænset; kristendommen har brudt og overskredet alle grænser, og i lyset af en åndelig ubegrænset virkelighed har den nået det kosmiske univers, hvis poler er mennesket og Gud. Dante ignorerer ængstelsen, og hans poesi er rettet mod det uendelige, mod Gud.

Måske ser mennesker i *Komedien* et landskab, som truer dem; i stedet for at glædes med Dante i den næsten ubesværede stigen mod Gud. Men

Komedien forbliver den katolske tros sande epos, lad mig sige, et slags tillæg til Bibelen, hvis karakter og kraft, mysterium og tillokkelse her efterlignes, uden at det guddommelige menneskeliggøres. I den kunstneriske virkelighed, som han skaber, udtrykker digteren det guddommelige, der lever i os kristne. Han docerer simpelthen de fundamentale problemer, der rører sig i vor samvittigheds dybde.

Værkets struktur består netop af troens doktrin, som er levende og uforanderlig; og handlingen, som Dante fremstiller i sin rejse til det hinsidige, er ikke andet end menneskets rejse fra det onde til det gode, fra synden til nåden, fra tiden til den lykkelige evighed. *Komedien* er sangen om frelsen i Kristus; den er et kosmisk digt, hvori det brudte og dødsårede menneske er sat sammen igen og gengivet livet; jorden forenes igen med himlen, og sjælens drama løses i en »forstandens rejse til Gud«.

Den kristne Dante

Her skal med det samme bemærkes, at Dante sandelig var en kristen, en religiøs og from mand, der med mod forkynder den tro, som han inderligt levede og praktiserede, og som han var stolt af.

En eller anden er, måske overfladisk, fristet til at tænke, at Dante var en rebel mod Gud og Kirken, en kritisk og udisciplineret ånd, der lader sig forlene til at skælde voldsomt ud på alt og alle, en tøjlesløs.

En eller anden forarges over at se, at Dante revser paverne, biskopperne og ordens-gejstlige, og at han sætter nogle af dem i helvede. Men her – bortset fra hans lidenskabelighed – finder vi en forklaring både i nogle reelle situationer af kristendommens og Kirken's dekadence i hans tid, og i selve hin tids politiske tilstand, og især i de middelalderlige ideer, som Dante følte dybt i sit hjerte (*De Monarchia*): Det var den universelle orden, der skulle hvile over de to vejledere, Kirken og kejserdømmet, to autoriteter, som Gud havde bestemt for menneskehedens timelige og åndelige vel: Disse to magter – med fælles sæde i Rom – skulle sikre retfærdighed, fred og velstand i verden. Årsagen til alle verdens ulykker og til hans personlige vanheld, først og fremmest til hans egen landsforvisning fra Firenze, var efter Dantes mening, at de begge fuldstændigt havde svigtet deres opgave. Derfor var menneskene blevet onde. Firenze var

en lastens hule; byerne og nationerne var indviklede i uendelige kampe, religionen svækket og Kirken skyldig i stræben efter jordisk gods og magt.

Men Dante var en logisk kristen; og i troens navn, med følelsen af at opfylde en pligt, pålagt af Gud, kastede han sig i kampen mod al menneskelig begærlighed; han slår og reverser overalt det onde, for at forny samfundet. I sin Komædie strejfer digteren begivenheder og personer fra samtiden, men tillige overgår han denne historiske virkelighed for at nå den ideelle menneskelige virkelighed. Han forvandler sit digt til et lærerkateder, hvorfra han tilbyder Guds ord og den frelsende nåde som hjælp til at genoprette den oprindelige orden og lykke i sjælen, som Gud har villet. Kristen i sin sjæl, vakler Dante aldrig i sin tro.

Det hellige drama

Komædien er det hellige drama, hvor Dantes rejse til det hinsidige ikke er andet end en poetisk allegori: vejen til forløsning. Her samler han kristenlivets erfaringer i vejen fra synden til nåden og frelsen; kampen mellem kød og ånd, mod åndens sejr. Dante er læreren, som påtvinger os sin tro og vender mod os sin opfordring til det gode.

Derfor er Dante aktuel og evig gyldig med sit budskab om et åndeligt og kristent liv.

Nutidens samfund, som teknik og videnskab har bragt en stor materiel fremgang, er imidlertid kulturelt set inde i en krise, hvis kendetegn er mangelen på religiøs følelse, hvad der, som man ser, skaber ængstelse, oprør og desperation. Dante påviser, at mennesket har større behov for åndelige værdier end for materielle goder. Hans Komædie er en fornægtelse af materialismen, fordi den tager sit udgangspunkt hinsides nutiden, i en vision om målet med menneskehedens historie.

Han fører os til samtale, til fortrolighed og til fordybelse i troens og nådens mysterium; han lader os acceptere livets bods gang som middel mod den menneskelige elendighed, idet begge dele vil få forløsning i Gud.

Derfor mindes vi ham i dag som en milepæl for vor vestlige kultur, og vi hylder ham som kristendommens største sanger.

Silvio Porisiensi

Liturgien i »Komædien«

Et aktuelt spørgsmål

Af Silvio Porisiensi

Dante – den største af alle tiders digtere – var som kristen en from mand, en bønnens mand. Hans Komædie er selv en bøn, den højeste hymne til Gud.

I Komædiens sange lader Dante den kirkelige bøn genlyde og giver os et levende vidnesbyrd om den middelalderlige kirkes latinske liturgi, som varer endnu i dag: aktuelt emne, i vore liturgireformtider!

Dante Alighieri kendte, ærede og elskede liturgien. Sjældent komponerer han nye bønner i sin Komædie, fordi han ville benytte de officielle liturgiske kirkebønner, som dengang var meget kendte af folket; han ønskede i sine læsere at vække den søde

genklang af de liturgiske melodier, som han selv tusind gange havde oplevet i kirker og katedraler i Firenze, i Ravenna, i alle de byer, hvor digteren vandrede i sin landflygtighed. Ofte er det nok for ham at hentyde til bønnens første, latinske ord, fordi han er sikker på, at læseren kan følge med af sig selv i hele bønnen, nogle gange tillader han sig at omskrive bønnen i sit skønne og harmoniske florentinske sprog, så at vi henrykkes ved den liflige strøm af poesi.

En særlig plads ved genkaldelsen af Komædiens liturgi har naturligvis den hellige messe i alle dens dele; derfor kommer »Officium Divinum« fra »Matutin« til »Compleat«; det viser,

Den italienske præst i København, mgr. dr. phil. Silvio Porisiensi har skabt sig et godt navn i dansk kulturliv — ikke mindst på grund af sine inspirerede bøger og artikler om Dante. Han er en af vore fineste Dante-kendere.

Ugebladets redaktion har
kontortid kl. 12.30-16.30 —
telefon MI 9055.

at folket på Dantes tid selv deltog i koret og sang tidebønnerne sammen med præsterne. Også nogle brudstykker og episoder af evangeliet kommer frem i Komedien, nogle salmer, Marias berømte antifoner og bønner.

Sangen i Komedien

Naturligvis er det ikke i helvede, vi møder bøn eller sang. Der, i »jammersstaden«, hvor de fortabte sjæle er frygteligt ensomme, regerer hadet; dér er alt håb slukket, og stemmerne opløftes kun i forbandelser, fornærmelser; man skændes uden medlidenhed.

For at høre bønner, må vi stige op til skærsilden og paradiset. Her er de frelste sjæle forenede i Gud; sjælens enighed skaber harmoni i kærlighed, og kærlighed kalder bønnen og sangen frem. Da skærsilden jo er lutringens sted med sonende pinsler, da den er et timeligt fængsel, hengiver sjælene sig, fulde af håb om at frigørelsen er nær, fortrøstningsfulde til Guds barmhjertighed, og deres bønner er derfor især bodsprægede.

Men i paradiset udtrykker de saliges glæde og lykke sig i musik og sang; kor af salige hæver sig mod Gud, mod Treenigheden, mod den hellige Jomfru, så de evige sfærer dirrer derved og frembringer universets harmoni, en hymne til skabningen.

Liturgien i skærsilden

Et let fartøj sejler sjælene, der har samlet sig ved Tibermundingen, til soningens bjerg: hundrede ånder går i land på skærsildsbjerget, og de synger befrielsens salme:

»In exitu Israel de Ægypto,
istemte alle med forenet røst.«

(Sk. 2,46)

De fyrster, som ved aftenstid er samlet i en lille dal, beder om nåde imod fristelsens slange, som er ved at komme frem, og de synger:

»Salve Regina« så jeg sjæle sidde
og synge her imellem græs og blomster.

(Sk. 7,82)

Efter solnedgang er mørket ved at falde på, og før natten oplever sjælene længselstimen, når vandreren ved at høre »Ave Maria«s klokkeklang tænker på de efterladte slægtninge og venner; og med øjnene løftet mod det høje intonerer en sjæl Complet-hymnen, for at bede om Guds beskyttelse:

»Te lucis ante ...
lød fra dens læber med så liflig klæng
og de andre
med ham istemte hele denne hymne.«

(Sk. 8,13)

En engel giver Dante og Virgil adgang til den egentlige skærsild, og da de to digtere træder ind, hilses de af et kor, der er som en melodisk bølge ledsaget af orgel, og som genlyder i alle bjergets kredse: det er taksigelseshymnen:

»Te Deum laudamus« syntes jeg
at høre, blandet med en sød musik.«
(Sk. 9,140)

I skærsildens første kreds kan de hovmodige betragte nogle relieffer, som smykker marmorbjergsiden; de viser eksempler på ydmyghed: her er et smukt evangelisk minde om Marias bebudelse. Ærkeenglen Gabriel:

»Man ville svoret, at han sagde 'ave'.«

(Sk. 10,4)

Ved siden af ham står Maria, og

»I hendes holdning dette ord

var udtrykt:
»Ecce ancilla Dei!«

(Sk. 10,43)

Dante tillader sig i sin poesi at omskrive bønnen »Fader vor«, som Jesus har lært os. Dér oplever vi en rigtig kristen menighed, som er samlet i koret:

»Vor Fader, du som bor i Himlene.
Som dine engle bringer deres viljer,
som offer til dig med et
HOSIANNA!«

(Sk. 11,1 ff.)

I næste kreds, hvor de misundelige samles, hører sjælene røster, der forkynder eksempler på uselvvisk kærlighed: her mindes om brylluppet i Kana, og sjælene hører på latin de samme ord af Marias mund:

»Den første røst, der svævede forbi os,

Dantes gravmæle i Ravenna.

'*Vinum non habent*
højt og lydt forkyndte» (Sk. 13,28)

Som svar på dette kærlighedens eksempel beder de misundelige Gud om tilgivelse, og de anbefaler sig til Marias og helgenernes forbøn ved at synge Allehelgens-litaniet:

»Jeg hørte råb: 'Maria, bed for os' og råb på »Michael!« - »Peter« - »Alle helgen!« (Sk. 13,50)

De vredsindede, som er i den tredje kreds, hører en røst, som forkynder:

»*Beati misericordes!*« (Sk. 15,38) og de ser syner, der viser det milde sind: det er Maria med Jesus i templet og Stefanus' martyrdød; (Sk. 15, 85 ff.) Derefter beder de om fred og barmhjertighed

»til det Guds Lam, som bærer verdens synder.

Med 'Agnus Dei' stedse de begyndte» (Sk. 16,18)

De gerrige og de ødsle i femte kreds hører også englenes røst; »salige de som sørger« og bøjede mod jorden beder de salme 119

»*Adhaesit pavimento anima mea, lød det fra disse med så dybe sukke.*« (Sk. 19,73)

En sjæl, den romerske digter Statius, har fuldenlut luringen og er fri til at stige op til himlen. Alle skærpsildens beboere deltager i denne glæde: Et storslået skue udfolder sig, da selve bjerget skælver dybt som ved torden; tusind sjæle hæver derfra deres lovsyngende røster mod Gud, i et mægtigt, stigende kor, der klinger ud over himlens uendelige rum:

»*Gloria in excelsis Deo*« lød det!

(Sk. 20,136)

Senere møder Dante frådserne, som synger i kor salme 51 »Miserere«:

»Og se, nu lød på én gang sang og klage:
Labia mea, Domine!«

(Sk. 23,10)

Ligeledes beder de vellystige, som hører salighedens lovprisning

»*Beati, mundo corde!*« (Sk. 27,8) om befrielse fra ond lyst:

»*Summae Deus clementiae*« jeg hørte.
(Sk. 25,121)

Dante og Virgil har allerede nået det jordiske paradys, og engel-vogteren retter de samme ord til dem, som Kristus vil sige til de salige på dommedag:

»*Venite, benedicti Patris mei!*« (»Kom ind, min Faders velsignede!«) (Sk. 27,58)

Deroppe udfoldes nu for Dantes forbavsede øjne en mystisk procession, som et mægtigt liturgisk optog: vi hører endnu en gang Hosiannas toner. Beatrice er ved at åbenbare sig:

»*Veni, sponsa de Libano!* istemte tre gange lydt.
og alle kvad: 'Benedictus qui venis!' og stræde blomster om . . .«

(Sk. 30,11 ff.)

Det er bønnens klang og frelsens glæder efter lutringen! Deroppe er det englene selv, som synger salmerne, som ved »Miserere«; de lovpriser Guds barmhjertighed, der har gjort Dante ren og beredt til at gå mod himlen.

Liturgien i paradiset

Lykken, som skaber den himmelske salighed, bliver i paradiset musik og sang. Paradisets verden er livets sejr og livets triumf. Dante udtrykker det således:

»O fryd! O uudsigelige jubel!« (Par. 27,7)

Derfor bliver bønnerne hymner til Gud, til Treenigheden, til Maria. Her er Piccarda, som i månehimmelen tager afsked med Dante:

»mens hun sang et »Ave Maria, svandt hun syngende.« (Par. 3,121)

Her er kejser Justinian i Merkurhimmelen, som dansende istemmer:

»*Hosanna, sanctus Deus Sabaoth!*« (Par. 7,1)

Her er i Marshimmelen trosheltens ånder, som kommer til syne som lys, ordnede i form af et vældigt kors, hvor Kristus selv lyner; i en hymne genlyder i det uendelige rum:

»Disse ord jeg greb:
'Stå op til sejr!'« (Par. 15,125)

Marias triumf er ledsaget af kor af jublende engle:

» . . . alle andres lys
lød klinge højt i kor Marias navn« (Par. 23,109)

og mens Maria stiger op for at tage plads i Empyreum, hilser de salige hende med påske-antifonen:

»og sang *Regina coeli* så livsaligt, at denne glæde aldrig har forladt mig«. (Par. 23,127)

Efter at Dante lykkeligt har overstået prøven i teologi foran apostlene Peter, Jacob og Johannes, » . . . en underdejlige hymne igennem himlen toned, og min frue sang med de andre:
Hellig, hellig, hellig!« (Par. 26,67)

En mageløs hymne af kærlighed, glæde og sejr møder Dante i himlen, hvor de sejrende ånder har sæde:

»*Pris være Fader, Søn og Helligånd!* istemtes nu af hele paradiset, så denne skønne sang mig helt beruste.« (Par. 27,1)

»*Fra kor til kor jeg hørte Hosianna*« (Par. 28,94)

Dante længtes i landflygtigheden efter Firenze.

»Evindeligt sit Hosianna jubler!« (Par. 28,118)

Øverst oppe i paradisets empyreum, troner himmeldronningen Maria, den rose, hvori guddomsordet blev kød.« (Par. 23,73)

Et mægtigt kor hæver sig mod den hellige Jomfru

»*Ave Maria, gratia plena!*« (Par. 32,95)

og Bernhard beder Maria om at den rejsende Dante må opnå den højeste nåde, visionen af Gud. Bernhards bøn til den ypperste af alle skabninger er digteren Dantes sidste, mest strålende hymne:

»*Jomfru og moder, datter af din søn, ydmyg og herlig over alt det skabte, det første mål for evighedens råd.*« (Par. 33,1)

Dante, liturgiens digter

Ja, Komedien er virkelig et religiøst epos, der godt kan sammenlignes med en vældig, skøn gotisk katedral, plantet midt i middelalderen; dens buer, søjler og hvælvinger genlyder i al evighed af kirkeliturgiens sangkor. Den fromme Dante vil samle os alle dér i bøn, for at vi sammen med ham kan lovprise Gud og søge Hans nådehjælp i livets kampe her på jorden; han efterlader sandelig i vore hjerter en følelse af hemmelighedsfuld, kristen glæde.

Dante er liturgiens digter; han er poesiens teolog. *Silvio Porsiansi*

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHËN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

AMAGER
MEJERI

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGÅDE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

TIL BYEN
FRABYEN *- i Byen*
smut ind i

Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper

Odense H.
tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

KØDHALLE

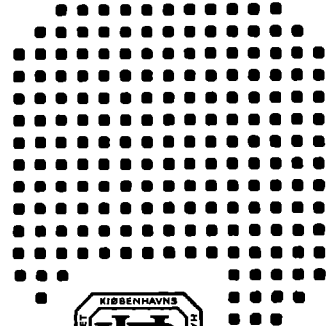
Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg

Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

HER ER 190 PUNKTER

og der er 190 steder i landet hvor der ydes HANDELSBANK service

**allid
med i
billedet**

HANDELSBANKEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

Skjold

Amaliegade 27, København K.
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

MEJERIET Vestecbo

Aarhus by's førende
TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

MUNKE MØLLES GLUTEN

»Den nye messe forstyrrer min andagt!«

Ak, pas dog på ordene: NYE går ikke, for »nye« liturgi med »ordets messe« og »bordets messe« er oldkirkelig, den er den apostoliske messe, fra før liturgien blev overgroet med århundreders tilføjelser, som en gammel skude under lang sejlads overgroes med søplanter og sødyr i morsomme skaller, der har fæstet sig på den; det hæmmer sejladsen, al den tang og alle de konkylier skjuler skrogets fine linjer, så ingen mere beundrer skibsbygmesteren, skuden må på bedding og skrubes for alt uvedkommende for atter at blive sejklar – det er det, der sker med liturgien i dag. Reformen er ikke et præstelune, end ikke et pavelune, den er en *Reformatio*, en tilbageføring til den oprindelige *forma*, og nu er øjeblikket til at søge fortilfælde i de apostoliske skrifter, for at få lys over den nye struktur i messen og over modersmålets plads – altså: Til bogen!

Slå op på 1. KOR 11,17-34. Alle-rede en snes år efter skærtorsdag finder Paulus vildskud på fejrelsen af eukaristien, da den endnu blev fejret på et spisebord af marmor i et borgerligt hus. Lad hans ord om »klikker« stå i al deres bitre sandhed og spørg: Hos os? Så ser han fællesskabet, *communio*, splittet af det, der hører hjemme i hjemmene; det PRIVATE; for hans tid var det en sammenroding af »agapen« (det selvskabelige samvær) og eukaristien (Herrens nadver); det er ikke vort problem i dag, vort er: Sammenblandingen af privat andagt og messe. Om den private andagt har Jesus talt meget smukt i evangelierne: For lukket og låset dør i løndom eller to eller tre forsamlede i hans navn, forrettet uden hensyn til tid og sted, men i »ånd og sandhed«. . . Han taler imidlertid til et kult-folk, for hvem enhver handling var liturgi, da den var foreskrevet af Gud Herren selv som folkets fælles dyrkelse. Blandt alle kristusforfalskninger er den mest yndede en religiøs Herkules, der renser templet som en Augias stald og tordner og svovler mod teologer og gejstlighed, og så fulgte han

dog sit folks religiøse lov: Han tog del i ordets tjeneste i synagogen og i ofrets liturgi i templet, han forsømte aldrig nogen festrejse til Jerusalem, den liturgiske bordbøn fra bespinnigen i ørkenen til aftensmaden i Emmaus var hans kendingsmærke, og han knyttede den nye pagts offer til jødernes rituelle påskeforskrifter, hvis skikke han fulgte i enhver detalje skærtorsdag nat.

Har Jesus da indstiftet en liturgi? Ja, og den krævede både tilbehør, offergave og gejstligt personale og rummede desuden en symbolik; tilbehøret var et lokale, belyst og med bekvem mulighed for deltagerne; tilbehørets og offergavens mindstemål var et fad med brød og et bæger med vin. Symbolikken var »påskelammet« og »pagtens blod« og personalet var de personer, til hvem han sagde: »Gør det . . .«

Han, der gerne bad privat i natens ensomhed på bjerget, afskaffede ikke helligfolkets liturgi, han ERSTATTEDE den med en ny, og om det forhold kan du få oplysning ved at læse hebræerbrevet. Kristen liturgi er: hele det samlede gudsfolks fælles tjeneste for Gud (»gudstjeneste«, kultus) i ord, tegn og symbolsk handling, dens første formål: at vor lokale gruppe af gudsfolket samlet og officielt bekender sin tro, yder Gud skyldig ære, beder om forladelse, fremfører sin tak og anbefaler sig selv og alle til Guds gunst – én for alle, alle for én, under ét og på alle deres vegne, som gør det samme i andre grupper verden over – så lad da det *private* blive i privathuset! Da apostlene overtog at »gøre dette«, som Jesus gjorde skærtorsdag nat, indrammede de det med en »ordets liturgi«, der visseleg ikke bestod af væsentfremmede elementer; sang (som i nadversalen!), tale (som Frelseren selv holdt den!) og bøn (som Jesus selv bad før og efter eukaristiens indstiftelse!) – intet var privat, alt var kollektivt – og en dag blev den apostoliske improvisation til liturgi. I dag har vi fået den oprindelige messes struktur klart frem: ordets og bordets halvdele; i den første taler vi til Gud og Gud til os – i den anden »hængiver« Frelseren sit legeme for os, og »udgyder« han sit blod, og vi rækker det mod Gud og beder ham modtage »messeofret«; og det gør vi kun »i ånd og sandhed«, hvis vi følger bogen på alteret, der ikke har det private JEG, MIG og MIT, men det kollektive, liturgiske VI, OS og VORT, ganske som i Fadervor, der

jo (efter sin ordlyd) slet ikke kan bedes »privat«.

Ord er noget svært, vi kender både ordets magt (i poesi) og ordets dæmoni, (når »talen holder taleren«, som ikke længere kan styre ordet, tænk på Hitler), og vi ved at kun ét sprog er hjertesproget: vor moders mål. Da vi i Vesterleden (omved 600) fik den messebog, som nu skal afløses, læste, talte og forstod alle, der ikke var analfabeter, latin, derfor forandrede vi ikke liturgisk sprog, i de folkeslag vestkirken kristnede og kultiverede, mens østkirken måtte oversætte, når den vandt sproggrupper, som ikke forstod dens græsk. Det er »søforklaringer«, at den »fælles« latin, som jo ikke mere var fælles efter godt 1200, opretholdtes af hensyn til søfolk, handelsrejsende og turister; ligeså at den bevarede meningen med ordene, for selv en moderne messebog kan vise os, at latinen gang på gang har forandret mening, da den var et »levende« sprog; og at den er tegnet på enhed i kirken, dementeres af de 13 liturgiske sprog, katolicismen udtrykker sig på; at blive stående ved latinen er en slendrian, som Johannes XXIII var den første pave til at bryde med. Har vi apostoliske fortilfælde på uforståelige sprog i messen? Ja, hvis du vil sætte »latin« ind, hvor der står »tungemål« i KOR 14,1-25, vil du få oplysning om, hvad apostlene mente om den sag: at privat kan man opbygge sig på hvilket sprog man vil (vers 2-4), men i messen er vi sammen til fælles styrkelse i det religiøse og skal undgå det, der splitter; at udbyttet muligvis kan blive sensation og religiøs stemning (vers 6-9), altså »min andagt«, men at den, der ikke fører forståelig tale,

LITURGISK KALENDER

- SØNDAG den 20.: 2. søndag efter pinse (s. 658, grøn).
MANDAG den 21.: Aloysius af Gonzaga (s. 948, hvid), bekender.
TIRSDAG den 22.: Paulinus (s. 951, hvid), biskop og bekender.
ONSDAG den 23.: Vigilien til Johannes Døbers Fødsel (s. 953, violet).
TORSDAG den 24.: Johannes Døbers Fødsel (s. 957, hvid).
FREDAG den 25.: Jesu Hjertes Fest (s. 924, hvid).
LØRDAG den 26.: Johannes og Paulus (s. 961, rød), martyrer.
SØNDAG den 27.: 3. søndag efter pinse (s. 662, grøn).

Vejele

A/S Vejele Mælkekompagni

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejele

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejele Trælaster- og Kulkompagni)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejele

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejele

Vejele Optik

ul Anker Kastrup

Briller

Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejele

Poul
HENRIKSEN

Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Raadhusørvet
Vejele
Tlf. 684 og 3711

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejele - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejele Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejele

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevarer Forretning
Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejele

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejele

Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Telf. 73 07 70

A. & P. G. Vintersborg

Snedker- og tømrermestre
Lindbjerggårdsvej, Næstved
Tlf. 72 16 28
72 08 18

Arndt Nielsen

Ure og optik

Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel

Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum

Tapeter - Malervarer

Claudi Hansens Eff.

Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

N. Juel Pedersen

Glarimester

Ramshered 13. Tlf. 72 01 58
Næstved

Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager

aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Nordre afd.: Ringstedgade
157. Tlf. 72 56 55

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.

Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422

4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)

Abent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestråde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Horsens

Carl Bæk og Søn

El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 218 88

Lys - kraft - oliefy
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselolier

Havnen 3, Horsens - Tlf. 2 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens
Tlf. 2 19 20

Erik V. Sørensen

Fiskehandler

Borgergade 8, Horsens.
Tlf. 2 37 79

Friske fisk hver dag

S. Steffensen & Søn

Tømrermestre

Nylandsallé 26, Horsens
Tlf. 2 36 70

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian W. Althoff
HORSENS

taler i tåger, at fremmedsproget (vers 10-12) får mig til at føle mig som en udlænding i min egen kirke, hvor målet kun er menighedens religiøse trivsel, ikke den personlige grebthed, at på et fremmedsprog (vers 14-17) beder ånden uden udbytte for forstanden; Paulus kan »latin« så godt som nogen (vers 18-19), men foretrækker »dansk«, for ordets messe har også appel til udenforstående (vers 24) og kan lede dem til omvendelse, mens de må tro, at »vi er fra forstanden« (ikke mine ord, apostlens i vers 22-23), hvis vi bede på kaudervælsk...

I dag er dette ikke bare en apostels mening, i dag mener over 2500 bisper + en pave det samme, og den, der føler sig som »romersk«, »katolsk« og »apostolisk« kristen, takker Gud for at høre til en levende kirke, der lærer os at »tilbede i ånd og sandhed«.

Peter Schindler

FREMLYSNING

Fundne sager ved valfarten til Aasebakken den 30. maj 1965.

- 1 messebog i brunt skind med navnet »Svend Bang«.
- 1 salme- og bønnebog med sort plasticomslag.
- 1 par strikkede barneluffer, mørkeblå.
- 1 hue, mørkeblå, mærket RH Rantens.
- 1 rosenkrans, røde perler.
- 1 rosenkrans, sorte perler.
- 1 rosenkrans, brune perler.
- 1 rosenkrans, brune perler i sort pung.
- 1 ulden trøje, rød med blå striber.

Henvendelse kan ske til Minerva 8988, lokal 45, mellem kl. 7 og 17.

Aage Meyer,
formand.

ALFRED SILCOWITZ 75

Det gamle Skt. Andreas Kollegium kan være stolt af sin elev, direktør Alfred Silcowitz, der den 29. juni fylder 75. Hvis alle de præster og gæster fra ind- og udland, der i gamle dage plejede at indfinde sig til hans Helligtrekongerfester og andre festdage i Hellerup, kunne samles endnu, ville de alle som én bevidne, at den dygtige og ansete direktør for bladforlaget i Studiestræde i mange år også har sat sine kræfter ind for vor kirke. Trofast mod sin gamle skole satte han en mindsten for den;

han var sjælen i kollegianersamfundet; han samlede ind til sin kirkes orgen og vinduer og holdt fest for så mangen en gammel pater som for eksempel pater Breitung. Men også Ugebladet har i mange år haft gavn af hans dygtighed. Det samme gjaldt jubilæumsskrifterne for biskop Brems, som han var trofast hengiven, og for Skt. Annæ Kirke. Flere bøger skylder hans rundhændede initiativ udgivelsen, og glemmes skal ikke hans levende og aktive interesse for Stensensarbejdet. Der skal lyde en hjertelig tak til fødselsdagsbarnet og hjertelige ønsker sendes til ham på Peter- og Paulsdagen. G.S.

DEN HELLIGE FAMILIES KAPEL
Valby Langgade 117 C: Fra og med lørdag den 26. juni til og med fredag den 20. august er der ingen gudstjeneste.

SANKT ANSGARS KIRKE I KØBENHAVN

I ferietiden er der søndagsmesse til sædvanlige tider: kl. 8.10 og 11.30. I tiden 1. juli til 14. august læses der om hverdagen kun messe kl. 8.

Opråb - til Danmarks våbenføre katolikker!

Der er den 12. juni kommet meddelelse fra vore tyske venner om, at tilmeldingen til de næste arbejdsgrupper til Johanneskirken i Søborg har slået fejl. Vi står herefter med kun tre mand til et byggeprojekt, der kræver 8-10 mand - ud over hvad menighedens egnemænd kan klare om aftenen og på lørdage. Situationen er IKKE katastrofal, vi stoler på Guds hjælp.

Benzon's
Begravelsesforening
Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01
Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Grunden er gravet, støbningen i fuld gang, når dette trykkes.

Men vi beder Dem venligst overveje, om De kan skænke os nogle dage af Deres ferie. Vi kan sørge for Deres kost og logi - der er arbejde til alle med lidt praktisk sans. Hvis De kan komme, bedes De snarest skrive eller ringe til en af underskriverne:

Chr. Sørensen
Rundgaarden 40, Søborg
Tlf. SØ 9538

Paul d'Auchamp
Andersen Nexø Vej 10, Søborg
Tlf. (01) 69 03 01

R.I.P.
Vor kære hustru og mor
AGNES SAMUELSEN
sov stille ind den 3. juni 1965.
På børnenes og egne vegne
Chr. Samuelsen
Bed for hendes sjæl.

K&K
Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

**MARIUS
MP
PETERSEN**
Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

BRDR. MEYER
Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

ROMAN KUSIER
Murermester
Telefon Nivå 150 . Nivå

Lensbaron og lensbaronesse Stampe. Charicius' legat
til fordel for ældre og yngre katolske kvinder, gifte og ugifte, til støtte i trange kår og til hjælp til faguddannelse.
Legatportioner på 100-500 kr. kan søges ved henvendelse inden 15. juli 1965 med fyldige oplysninger og sognepræstens påtegning til formanden for Stiftelsen Mariahjemmet,
landsretssagfører G. Garth-Grüner, Bredgade 25, København K.

VERDEN RUNDT

DANTE-, WAUGH- OG HOCHHUTH-FILM

For at markere 700-året for Dante Alighieris fødsel vil man optage to film om hans liv samt en film over Inferno-afsnittet i Den guddommelige Komædie. »Inferno«-filmen bliver i farver og Pietro Francisci er dens producent, medens Giorgi Marzelli og Guiseppe de Santis står som producenter af de to biografiske Dante-film.

Den ekscentriske britiske katolske forfatter Evelyn Waugh's meget vittige og berømte roman »Scoop« (»Godt stof«) skal også filmes. Basil Dearden og Michael Ralph har sikret sig filmrettighederne og er begyndt på optagelserne. Hovedrollen spilles af komikeren Peter Cook.

Endelig drøfter skuespilleren Marlon Brando for tiden tilrettelæggelsen af den tyske forfatter Rolf Hochhuths skuespil »Stedfortræderen«, der planlægges optaget med Sam Spiegel som producent.

RAMSEY I RUMÆNIEN

Ærkebiskoppen af Canterbury, dr. Michael Ramsey, er taget til Bukarest for at tilbringe seks dage som den herværende ortodokse kirkes gæst. Det er 29 år siden, en ærkebiskop af Canterbury sidst har været på besøg i Rumænien.

KIRKENS KÅR I UNGARN FORVÆRRET

De optimistiske katolske forventninger i forbindelse med den i september i fjor undertegnede overenskomst mellem Vatikanet og regeringen i Ungarn er afløst af alvorlig frygt for yderligere undertrykkelse af religionen.

Frygten koncentrerer sig navnlig om religionsundervisningens vilkår. Man begyndte med at forbyde al religionsundervisning i de ungarske skoler, hvorfor præsterne flyttede undervisningen til kirkerne. Nu meddeles det, at der i mange sogne er nedlagt forbud mod, at denne undervisning foregår på hverdage – åbenbart efter opfordring fra staten. Videre må den undervisning, som finder sted på søn- og helligdage, kun forekomme inden

for rammen af gudstjenester, hvori også voksne mennesker deltager, og undervisningstiden må ikke overskride 15 minutter.

For så vidt muligt at forhindre en effektiv undervisning er det desuden ikke tilladt ungdommen at stille spørgsmål under disse lektioner.

Der tales om religionsfrihed i øststaterne, og der er næppe tvivl om, at de ovenfor skildrede tilstande i Ungarn er i overensstemmelse med, hvad de kommunistiske magthavere i samme land forstår ved »religionsfrihed«. For os andre ser det mere ud som angreb på både religion og friheden.

LOV MOD BAGVASKELSE IKKE FORFATNINGSSTRIDIG

På opfordring fra den lokale ret i Cuneo, en by i Norditalien, har forfatningsdomstolen i Rom meddelt, at den ikke finder den italienske straffelov forfatningsstridig, når den gør det til en forbrydelse at smæde eller bagvaske den romersk-katolske tros-lære. Anledningen til forfatningsdomstolens kendelse var en retssag i Cuneo, hvor en kvinde stod tiltalt for at have smædet religionen ved at udsende en pjece, som af de lokale gejstlige blev anset for en bagvaskelse af deres tro.

I sin kendelse anfører forfatningsdomstolen, at den romersk-katolske tro officielt hyldes af 99,5 procent af hele den italienske befolkning, og at der ikke kan være tale om diskrimination, da straffeloven kan ramme såvel ikke-katolikker som katolikker.

Den pågældende lov strider heller

ikke, mener forfatningsdomstolen, imod italieneres ret til frit at beken-de og dyrke deres egen religiøse opfattelse, når blot ikke den katolske tro bliver bagvasket.

USA-STATISTIK

Ifølge Katolsk Årbog for USA udgør antallet af romersk-katolske kristne i De forenede Stater nu 45.640.619 eller 766.248 flere end året forud. Regnet fra 1955 er antallet af katolikker øget med 40 procent. Der er 58.632 præster i USA, heraf udgør ordenspræsterne 22.707. I alt 179.954 ordenssøstre virker i USA.

ØGET FÆLLESSKAB

De romersk-katolske biskopper i Australien har gjort det muligt for katolikker i øget omfang at deltage i fællesceremonier sammen med kristne af andre konfessioner. Det drejer sig først og fremmest om bryllupper, begravelser og visse former for offentlig bøn andre steder end i kirkerne.

De australske biskopper anbefaler fællesbøn, offentlig og privat, og siger, at enhver sådan bør indeholde forbøn for de kristnes enhed som tegn på, at deltagerne endnu ikke er helt forenede i den samme tro. Deltagelse i andre kirkesamfunds gudstjeneste er tilladt, hvor særlige omstændigheder gør sig gældende, for eksempel en venskabsforpligtelse eller opfyldelse af et offentligt hverv. Dog kan katolikker stadig ikke deltage i andre kirkesamfunds nadver eller påtage sig noget offentligt hverv i forbindelse med nadverens fejring hos disse.

Ugens tv og radio (20. - 26. juni)

SØNDAG	20.00	tv	Peter Dalhoff fortsætter Kinareportagen.
MANDAG	20.30	P2	Før doktordisputatsen om biskop Mynster.
	20.35	tv	Unge ægtemænd. Italiensk film fra 1957.
TIRSDAG	17.30	tv	Ti børn vælger film til egen biograf.
	21.35	tv	Maria Marcus i samtale med Nathalie Sarraute.
ONSDAG	19.00	P1	Kirkeligt magasin.
TORS DAG	19.00	P2	Digteren i tiden. 2. Jørgen Sonne.
			Amerikansk reportage om automationen.
FREDAG	20.20	tv	FN-film om kolonistyrets afvikling.
	21.00	tv	Filmorientering.
LØRDAG	20.10	P2	Bernhard Lewkovitch: Messe og tre motetter.
	22.30	tv	Natkoncert. Haydn, 2.

En af hovedtalerne ved det nordiske kirkestævne i Hamborg, der sluttede i søndags, var den kendte tyske koncilteolog, Karl Rahner S.J., der ses her på forsiden. Dette nummer indeholder i øvrigt bl.a. den sidste af mgr. Schindlers artikler i serien »Koncilet og Vi«, samt en kronik, hvori den kendte pastor Chr. Bartholdy skarpt vender sig imod »legaliseringen« af fosterdrab.

katolsk

25. JUNI 1965
113. ÅRGANG

uge 26

blad

CHR. BARTHOLDY:

**»VI ER JO ET FOLK
AF MORDERE«**

**IKKE FORÆLDRE
NOK TIL KATOLSKE
MULATBØRN!**

PETER SCHINDLER:

**»HVAD KOMMER DOG
ALT DET OM BISKOP-
PER OG PATRIARKER
OS LÆGFOLK VED?«**

**MERE OM
KONCILET
OG BOMBEN**

**LITURGI ER IKKE
DEMONSTRATION AF
DE SIDSTE MODER**

**KARL RAHNER
TALTE VED
KIRKESTÆVNET
I HAMBORG**

Hamborg-stævnet stod i økumenikkens tegn

Ca. 200 danske deltagere vendte sidste søndag tilbage fra kirke-stævnet i Hamborg sammen med ca. 800 svenskere, nordmænd, finner og islændinge. De danske deltagere erklærede sig tilfredse med mødets forløb og var især glade for den gode modtagelse, de havde fået rundt omkring i hjemmene i Hamborg. Man var også glade for at kunne drage fordel af pastor Paul d'Auchamps mangeårige erfaring som rejseleder. Den eneste virkelige skuffelse var biskop Martensens pludselige sygdom, der forhindrede ham i at være til stede. Men også her blandede lysere toner sig i billedet, idet pastor d'Auchamp på danskernes møde lørdag eftermiddag kunne meddele, at biskoppen havde været feberfri i tre dage og snart tog afsted fra hospitalet for at hvile ud på Skt. Josefsøstrenes rekreationshjem i Mikkelsborg. Biskoppen havde i en telefonsamtale sagt: »Det er alt for sent at ønske mig god bedring. Jeg er på vej ud af hospitalsengen.«

I øvrigt blev mødet i Hamborg stærkt præget af det gode forhold, der er kommet i stand mellem protestanter og katolikker. Ikke blot var mange nordiske deltagere i stævnet indkvarteret hos protestantiske familier – således boede biskop Taylor hos den protestantiske hovedtaler ved stævnet pastor Harms – men man så også samme pastor Harms i sin karakteristiske langskødede frakke prædike efter epistlen under en såkaldt »ordets gudstjeneste«, mens en katolsk biskop prædikede efter evangeliet. Den tyske bispekonference havde ek-

straordinært givet arrangørerne tilladelse til en sådan fælleskirkelig gudstjeneste. Hvad det fælleskirkelige samarbejde angår prægedes stævnet dog en del af skuffelsen over kardinal Beas afbud ganske kort tid i forvejen. Den aldrende kardinal havde ikke set sig i stand til at komme. Paul VI sendte et personligt budskab til stævnet, hvori der udtryktes glæde over de store fremskridt, der i øjeblikket gøres på det økumeniske område. Som bekendt har tyske katolikker og protestanter fornylig nedsat et fast samarbejdsudvalg med kardinal Jäger og den protestantiske biskop Dietzfelbinger som formand. Stævnet i Hamborg blev således ikke nogen katolsk magtdemonstration i det overvejende protestantiske Hamborg, men en broderligt præget sammenkomst, der lover godt for fremtiden.

Officielt åbnedes stævnet fredag formiddag på Hamborgs rådhus. Den store festsal var overfyldt, og man havde været nødt til at afslå

mange anmodninger om adgangskort. Det var konciltheologen Karl Rahner, der var årsag til det store fremmøde. Efter at Hamborgs katolske biskop og en repræsentant for Hamborgs bystyre havde budt velkommen, gik Rahner på talerstolen. Den verdensberømte jesuiterpræst talte i mørkt jakkesæt og slips for en forsamling, der i høj grad prægedes af katolske »uniformer« lige fra de talrige biskoppers villette skrud til de katolske søstres slør og slæb. Rahners ligefremme påklædning var i sig selv en udmærket illustration til selve talens indhold. Emnet var »Den kristne i verden«. »Vi deler denne verden broderligt med alle andre mennesker, troende og ikke-troende,« sagde Rahner. »Diaspora-begrebet har skiftet indhold,« fortsatte han. I det 19. århundrede mente man hermed de små katolske menigheder i Nordtyskland og i de nordiske lande. Det var en undtagelsessituation, som den katolske kristenhed længere sydpå måtte afbøde så godt, det var muligt, ved økonomisk og åndelig hjælp. I dag er diaspora-situationen blevet noget almindeligt for kirken overalt selv i den traditionelle kristenhed. Kirken lever efterhånden alle steder i en udpræget mindretalsituation, og må indordne sig som en del af et større pluralistisk samfund, hvor mange forskellige meninger og interesser brydes. Vi har ikke længere brug for kristne facader. Vi må acceptere diaspora-situationen som noget normalt. Man fødes ikke som katolik. Man bliver det. Derfor er det vigtigere for kirken i dag at få mange nye »frivillige« kristne end at bevare de »institutionskristne«. Rahner sluttede sin tale med at sige, at det økumeniske arbejde kun kan komme videre, hvis såvel katolikker som protestanter åbner sig for verden, og denne verden interesserer sig ikke for konfessionelle stridigheder. Derfor må den økumeniske samtale *samtidig* være en samtale med verden.

Rahner talte i tre kvarter og hele tre biskopper rejste sig og takkede

En dansk deltager på et udvalgsmøde: læge Flemming Kieler lige under »vartegnet«.

Vi må have »frivillige« kristne i stedet for »institutionskristne«, sagde Hamborgstævnets hovedtaler Karl Rahner S. J., der iøvrigt fremhævede, at diaspora-situationen er en normal kristen eksistensform.

Børnegudstjeneste i blæsevejr.

ham, da han gik ned fra talerstolen under stærkt bifald fra forsamlingen.

Fredagens øvrige program bestod i studiekredse om eftermiddagen og i en såkaldt »ordets gudstjeneste« på festpladsen i Hamborgs bypark, hvor alle de store fællesarrangementer blev afholdt. Pladsen lignede en slagmark efter stormen, der fejede henover Nordeuropa om torsdagen. Flagene var blæst ned og det store telt over alteret flænget i stykker. Det lykkedes dog at få alt i orden til om aftenen, men det siger sig selv, at det uvenlige vejr holdt mange deltagere borte. Den apostoliske delegat for de nordiske lande, ærkebiskop Heim, ledede gudstjenesten og trodsede blæst og regn. Karl Rahner prædikede og havde held til i prædikeform at gentage, hvad han tidligere på dagen for et mindre publikum havde sagt i et foredrag: Diaspora-situationen er ikke nogen undtagelse, men en normal kristen eksistensform. Uanset om vi er katolikker eller protestanter bør vi forsøge at leve i virkelig samtale med den ikke-kristne omverden. Det burde ikke være de andre, men os selv, der viste eksempler på kærlighed, tålmodighed og barmhjertighed.

Lørdagens program var mere nationalt betonet, idet der var lejlighed for de forskellige deltagende lande til at mødes gruppevis. Danskerne havde dog allerede om fredagen foregrebet begivenhedernes gang med et møde, hvor generalvikaren mgr. Flandrup bragte en hilsen fra biskop Martensen og hvor pater Brunnicardi talte om den hellige Ansgar.

Vi skulle alle være med til at bære kirken, sagde han, ligesom den hellige Ansgar, der ofte ses afbildet bærende en kirke i hænderne. Lørdag samledes danskerne omkring pastor Oppermann, der nævnte de små gruppers og møders betydning i en tid, der ikke holder af massedemonstrationer. Ansgars budskab er evigt ungt, fordi det er evangeliet om Guds indgriben i historien gennem Jesus Kristus.

Om formiddagen samledes de unge prærestuderende fra de nordiske lande i et antal af ca. 25. Pater Lund ledede en diskussion om de opgaver, der venter den nye præstegeneration i Norden. Der var indledende rapporter fra hvert af de pågældende lande. Pater Laus, Århus, talte om situationen i Danmark. Pater Grégoire, København, udtalte sin glæde over at se de unge prærestuderende forsamlet i så stort tal og sagde, at deres samarbejdslyst lovede godt for et virkeligt presbyterium dvs. et arbejdsfællesskab mellem alle biskopper og præster. Blot måtte et sådant forstærket samarbejde ikke føre til nogen ny klerikalisme. Lægfolket måtte tages med ind.

Søndagen bragte stævnets højdepunkt med de nordiske og tyske biskoppers koncelebration på festpladsen. Solen strålede og havde fremmodet de foregående dage været sparsomt, slog man nu alle rekorder. Kardinal Frings ledede koncelebrationen. En dansk lægmand bemærkede under messen, at han aldrig havde hørt Canons bønner læst så tydeligt. Det er blevet meget nemmere at følge med i messen, selv om Canon er på latin.

Efter messen kunne man spise frokost i det grønne, indtil det store afsluttende møde fandt sted om eftermiddagen. Det var herunder pavens budskab blev læst op. Der skete også en præsentation af de forskellige deltagende lande. Det var pater van Schaik, København, der præsenterede en ung lægmand og en ung præst som typiske eksempler fra den danske katolske kirke. Bagefter vandt kardinal Frings alles bifald ved at blive i tonen og fortsætte:

»Jeg er Josef Frings, født den 17. maj 1882,« og så videre. I det hele taget gav biskopperne den broderlige tone an. Således så man i den højtidelige udgangsprocession en biskop standse op midt i et velsignende kors-tegn, bøje sig ned til jorden og samle noget op. Det var et fotografiapparat, som en ivrigt fotograferende dreng havde tabt, og som trillede ind under afspærringen. Drengen fik sit apparat tilbage tilligemed et stort smil fra biskoppen, der ligeså hurtigt genfandt sin biskoppelige værdighed og genoptog sin velsignelse. J.M.

☆

KANCELLIET MEDDELER

Biskoppen har udnævnt pastor Ib Andersens til præst med ansvar for Kirkens sjælesorg og arbejde blandt studenter og akademikere i bispedømmet.

Sankt Knuds Brødrene – Sankt Knuds Kloster, Mollerup pr. Ørum, Sønderlyng i Jylland – er en institution, der ikke er godkendt af den katolske kirke i Danmark. Den katolske kirke kan således ikke påtage sig noget ansvar for institutionens virke.

Ud at se

Mens repræsentanter for den katolske kirke i Danmark sammen med trosfæller fra det øvrige Norden er rejst syd for grænsen – dels for at fejre Ansgarsjubilæet, dels for at lære den levende kirke i Vesttyskland at kende – udfoldes der på et andet plan en livlig aktivitet; slogan'et »ud at se« anvendes i den kirkelige dialogs navn.

De kirker, der står den katolske nærmest, er de ortodokse og de anglikanske. Vi er i de senere år kommet på særdeles god fod med dem begge, og derfor kommer det os naturligvis i særlig grad ved, hvad dialogen mellem dem indbyrdes udvikler sig til. Den smukke modtagelse, der er blevet ærkebiskoppen af Canterbury – de anglikanskes »patriark« – til del i det kommunistisk kontrollerede Østeuropa, må glæde os i højeste grad.

Og så er der biskop Willebrands besøg hos det russiske patriarkat i Moskva, mgr. Casarolis visit i Belgrad og kardinal Königs besøg i Budapest. Det er noget man altsammen kan læse om på bagsiden. Forholdet mellem den katolske kirke og de kommunistisk kontrollerede stater er inde i en overgangsperiode, og det er meget vanskeligt at se, i hvad retning udviklingen vil gå. Man er ikke længere helt sikker på, at marxisme og kristendom er to uforenelige begreber. Samtidig er der ført forhandling mellem pavestolen og forskellige regeringer i øst. På papiret ligner resultaterne fremskridt, men i praksis kommer de kristne ofte ud for en chikane, der ligner den, Kirken i Sovjetunionen udsættes for.

Ikke desto mindre er det helt i sin orden, at pavestolen giver de verdslige magthavere et ubegrænset antal eksempler på, hvad man forstår ved den »gode vilje«. Selv med sorte skyer på den udenrigspolitiske horisont må vi glædes over, at vi lever i en tid, der står i de høflige og det der er bedre: i de venskabelige visitters og dialogens tegn. Der er jo dog sket fremskridt siden folkemordet på Ungarn – for ikke at tale om begivenhederne under Stalin og Hitler. Der fremstod »et menneske ved navn Johannes« i en tid, hvor man var begyndt at ånde lettet op. Det er hans store fortjeneste, at han forstod at udnytte denne situation; at han forstod, at Kirken ikke bare har *ret*, men også *pligt* til at udnytte en sådan situation.

Men der vil altid være brug for de gode viljer. I øjeblikket er det Vietnam og Den dominikanske Republik, det drejer sig om. Her er »Ud-at-se-ånden i højeste grad tiltrængt. Her drejer det sig for os ikke bare om at protestere. Men om at bakke de konstruktive bestræbelser op – som dem medlemmer af det britiske statssamfund har prøvet at realisere.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Et lille hundrede danske ægtepar håber inden for et års tid at få et lille, tysk mulatbarn.

Der er mange flere, som søger, men landsforeningen »Dansk Hjælpeorganisation for glemte Børn« venter ikke at kunne skaffe flere end ca. 100 til landet på et år.

Sådan er situationen i dag – når det drejer sig om protestantiske børn.

– Hvad angår katolske mulatbørn, er situationen noget anderledes, siger den nystiftede landsforenings formand, major Cai Holt, Karup.

– Vi kan simpelthen ikke skaffe forældre nok!

– I enkelte tilfælde frigiver katolske mødre til tyske mulatbørn deres børn til adoption uden hensyn til, om barnet kommer i et katolsk eller i et protestantisk hjem i Danmark, fortsætter major Holt.

– Men i langt de fleste tilfælde kræver de katolske mødre, at deres børn bliver bortadopteret til et katolsk hjem og altså får en katolsk opdragelse.

Meget ofte indebærer det, at barnet må tilbringe resten af dets opvækst på et børnehjem. Og børnehjemmenes egenskaber uførtalt, kan der dog ikke være tvivl om, at ingen aldrig så god institution kan erstatte en far og en mor.

Vi kan bare i talrige tilfælde ikke hjælpe. Der står simpelthen ingen katolske forældrepar på vore ventelister i øjeblikket. Men adskillige katolske børn – det yngste på kun godt et halvt år ...

Det er jo nemlig sådan, at Danmark er »hovedaftager« af tyske mulatbørn. Her er desværre bare så få, katolske forældre, og det giver jo de katolske børn ringe chancer.

Landsforeningen »Dansk Hjælpeorganisation for glemte Børn« har eksisteret i godt et år og er af myndighederne godkendt som kontaktfordlende institution mellem børnesøgende, danske forældre og udenlandske børn, som er frigivet til adoption.

Især er det de tyske mulatbørns problemer, der er kendt, selv om foreningen nu forsøger at sætte ind også i andre lande, hvor man »mangler« forældre.

Det var Stig Guldborg, der først så de tyske mulatbørns vanskeligheder. Problemet er det enkle – og forfærdelig komplicerede – at børnene har amerikanske negersoldater som fæd-

Danmark er hovedaftager af tyske mulatbørn. Her er desværre bare så få katolske forældrepar på ventelisterne i øjeblikket. Men der er adskillige katolske børn der venter...

IKKE FORÆLDRE NOK TIL KATOLSKE MULATBØRN!

re, altså soldater i besættelsestropperne i Tyskland.

Det svarer i nogen grad til, om de såkaldte danske »tyskerpiger« havde født børn med grønne ansigter – og til trods for vore »NATO-tider« klæber den almene opfattelse stadig ved: moderen anses for værende noget næsten værre end offentlig pige, og der er således ikke i så høj grad tale om et raceproblem for barnet, som der er tale om et rent psykisk pres for moderens vedkommende, der i de fleste tilfælde uvægerligt – og uanset, hvor stærkt moderen er rustet i psykisk henseende – vil falde tilbage på barnet.

Stig Guldberg tog initiativet til at invitere tyske mulatbørn til Danmark, og det praktiske arbejde hermed blev overdraget fru Tytte Botfeldt, Statshospitalet, Augustenborg,

der i en lang årrække har arrangeret tyske mulatbørns ferieophold i danske familier.

Adskillige af disse feriepleje-forhold udviklede sig til adoptionsforhold, og det er baggrunden for oprettelsen af landsforeningen.

– Vi formidler kun kontakterne mellem forældrepar og børn, siger Cai Holt. Selve adoptionen formidles ved mellemkomst af plejeforeningerne, mødrehjælpen eller Københavns børneværn. Den af disse institutioner, man ønsker, skal godkendes hjemmet, før barnet kan komme herop. De rent umiddelbare betingelser er, at faderen er under 45 år, moderen under 40, og at parret har været gift i mindst fem år. Hertil kommer så naturligvis undersøgelser af hjemmets forhold i øvrigt.

– Dette kan betragtes som en appel til katolske ægtepar. Ikke om at

melde sig til os for enhver pris, for det, at tage et fremmed barn ind i sit hjem som sit eget, kræver grundige overvejelser og fuld sikkerhed. For barnets skyld. – Men har De før tænkt over spørgsmålet, har De måske allerede besluttet Dem og mangler De kun det afgørende skub, skal De vide, at der er børn nok, som trænger!

Ejv. Bjørnkjær

*

Vil De vide mere om mulighederne for at få et tysk mulatbarn og give det et hjem: Skriv til Landsforeningen »Glemte Børn«, forsorgsleder Kai Aen, box 35, Ikast.

Pastor Chr. Bartholdy

»Vi er jo et folk af mordere!«

Nu er vi altså kommet så vidt, at parolen »følg din natur« medfører en storstilet masseudryddelse af børn i moders liv, siger pastor Chr. Bartholdy i denne artikel, der handler om »ulovlige« og »lovlige« svangerskabsafbrydelser

I den senere tid har det pint mig mere, end jeg kan sige at læse drøftelserne om kvinders frie adgang til abort. »Jeg går ind for fuldstændig fri adgang til abort«, siger driftsleder, fru Anna-Lisa Hohwy til »Kolding Folkeblad« – det er ligesom det gør stærkere indtryk, når sådanne røster lyder lige i nærheden af en, end når det er ovre i København – og formanden for Kolding Husmoderforening, fru Asta Lumbye: »jeg vil mene, at ganske unge piger, der 'er kommet i ulykke', bør hjælpes, hvis de ikke øjner nogen anden udvej. Også for de kvinder, der har passeret de 40 eller som allerede i ægteskabets første år har født mange børn, bør man mildne abort-reglerne.«

Ser man ikke, at det er derhen vore seksualprofeter har ført os med deres smukke og bedårende prædiken om at følge sin natur. Ja, for den er bedårende for unge. Der er noget indlysende i det, og noget befriende. Ingen kamp med sig selv og sine drifter, lad livet henglide efter livets egne love. Dybest nede er vi dog i grunden kun dyr, og vi har i hvert fald ikke ansvar for, at vi er skabt, som vi er. Bare følg din natur, den er den sikre vejviser, og de, der siger andet, er blot hæmmet af fordomme, middelalderlige og pietistiske, klunketidens og den viktorianske tids forsøg på at standse udviklingen.

Nu er vi altså kommet dertil, at denne parole medfører en storstilet masseudryddelse af børn i moders liv. Det er dog vist en menneskelig opfindelse, som man ikke kender eksempler på fra dyreverdenen. Det kunne tyde på, at vi mennesker, når vi er dyr, i hvert fald er en højst særegen dyrerace.

Det hævdes nu fra alle sider, at der – lovligt – dræbes årligt 5000 fostre og – ulovligt 20.000. Man har undret sig over, at det, at dette drab nu kan gå for sig lovligt, ikke har formindsket de ulovlige, men tværtimod synes at have øget dem. Det undrer mig ikke. For det som er det epokegørende ved vor lovgivning er, at mord nu er lovligt. For mange, mange mennesker grunder det etiske sig på den borgerlige strafferet. Der er grænser, de kun med overvindelse overskrider, som den unge mand sagde til mig, da han ville overbevise mig om, at han var et skikkelig menneske, der ikke trængte til omvendelse: »A har da aldrig stålen!?

Når det er lovligt at dræbe barnet i moders liv, hvorfor så ulejlige offentlige myndigheder i en sag, man lige så let kan ordne selv?

Da vi fik den lov, tænkte jeg, at vi ville vel snart få at høre om sygehuslæger, som nægtede at udføre denne bøddelgerning. Har vi hørt noget? Jeg mindes det ikke. I hvert fald må jo de fleste være faldet til føje, og de har vel tænkt som de 20.000 mødre, vordende mødre, at når det nu altså er lov, så skal lov følges, og dermed har de slået sig til ro og stillet deres samvittighed, for så vidt de har nogen.

Så tænkte jeg, ja, men vi kommer til at høre om sygeplejersker ved sygehusene, som nægter at deltage i alle disse mord. Vi har i dette land mange troende sygeplejersker. At tro på Gud medfører dog, at som Paulus siger øve sig i altid at have en uskadt samvittighed over for Gud og mennesker. Jeg tænkte, vi får at høre om skandaler på visse sygehuse, når sygeplejersker trodser på deres kristne samvittighed. Har der været nogen?

Jeg mindes det ikke. Måske gør jeg nogen uret. Måske har der været noget, som er blevet dysset ned. Jeg ved det ikke.

25.000 fosterdrab om året. Det vil altså sige, at der går i hundredtusindvis af kvinder om i dette land, som er mordersker. Og de færdes iblandt os med hævet pande. De har et Kainsmærke på den, men det er usynligt. Og nu er der altså planer om, at deres tal skal forøges. Stadigvæk måske ud fra den naive forestilling, at når de kan få det gjort ad lovlig vej, vil tallet på ulovlige indgreb mindskes. Og uden al tvivl med samme resultat som hidtil, alle tal vil øges.

Er det at undres over, at kirkegangen går tilbage i dette land? For det gør den jævnt og stadig, hvor tit så Kristeligt Dagblad taler om, at der samles dog så og så mange i vore kirker om søndagen, flere end i biografen og et kristeligt stævne kan samle næsten lige så mange som en første divisions fodboldkamp. 2 pct., 1 pct., 1/2 pct er ved at være det sædvanlige i mange byer. Kvinderne er de mest trofaste: Ved altergang er der tre kvinder for hver mand. Og nu er det netop dem, der ødelægges.

For selvom det er blevet lovligt at få sit foster dræbt, så sidder det dog dybt i ethvert menneske, at dermed er forholdet til Gud afbrudt. Så megen kristelig forstand er dog blevet tilbage i et folk efter tusind års kristen påtæring. Da kristendommen kom, var et af de første bud, der blev indprentet – og gennemført – ikke at sætte de uønskede børn ud til føde for ulve og ræve. Fosterdrab var jo ikke kendt dengang i det barbariske Norden.

Lovgivning, skik og brug har nu altså fuldstændig gennemhullet det

femte bud, du må ikke slå ihjel. Følgerne er begyndt at vise sig på en måde, som gør, at man kun med gysen tænker på, hvad fremtiden bærer i sit skød.

Det begynder allerede at lumre, om vi ikke også i visse tilfælde bør dræbe de nyfødte. Tænk på den offentlige diskussion om thalidomidbørnene. Det er klart, at den, som går ind for fosterdrab, ikke kan finde nogen grund til at holde liv i dem. Lad dem dog blive ekspederet ud af verden blidt og smerteløst.

Og det næste er også svagt begyndt at blive ventileret i lægekredse, om man ikke nu, da man er blevet vant til at se det som lægegerning og lægepligt at slå ihjel, burde tænke venligt på de uheldelig syge, sindssyge, der koster samfundet uhyre summer, og ligeledes gøre en ende på deres unyttige tilværelse. Ganske vist var Hitler den første, der praktiserede det, det er ligesom det skræmmer. Men når man får tænkt sig om, kan der så ikke have været noget godt ved nazismen. Er det andet end gammel fordom, som sidder i os og afholder os fra at drage konsekvenserne af vor tids fremskridt, vor frigjorthed, vor gudløshed, vor humanistiske tro?

Der er noget rørende, synes jeg ved de unges protest mod tiden og tidens onder. De er jo også frygtelige. De unge har det jo med ikke at nøjes med at knipse i lommen. De hæver røsten mod atombomben. De ønsker at vise i handling, at de er imod styret i Sydafrika, imod Verwoerd og hans behandling af negrene. Vi ældre er mere tilbøjelige til at nøjes med at snakke. Kun synes jeg, de unges uvilje og had som regel har så fjendske mål. Rusland er ikke så lidt nærmere end Sydafrika. Og selvom Rusland har den fordel fremfor Sydafrika, at det kan hemmeligholdes en hel del, aviserne må ikke omtale det, så er det dog sivet ud, at der foregår ikke så lidt uret, og at for eksempel jøderne i de seneste år behandles umenneskeligt. Atommarch er måske et slag i luften, men det er dog altså noget, man gør. Men jeg vil foreslå disse idealistiske unge at gå en abortmarch. For det er her i vort eget land, i Danmark, at denne kæmpeforbrydelse foregår i løbet af et tiår at tage livet af 250.000 ufødte børn. Det er vel et lignende antal, som de to atom-bomber dræbte i Hiroshima og Nagasaki tilsammen.

Der er så mange »sager« i vore dage. Nogle bliver ligefrem til religion. Kommunismen er en religion,

det er en tro på mennesket og på, at der ingen Gud er. Demokrati er ved at blive en religion, tro på frihed, på flertallet, at flertallet har altid ret. Det er fantastisk, men det er jo allerede manges tro, at kristendom er, hvad flertallet vedtager, at moral er, hvad flertallet bestemmer. Flertallet er altså trådt i Guds sted.

Andre »sager« er vel ikke ligefrem at kalde religion, men de har en tilbøjelighed til at erstatte religion. Fredssag, afholdssag kan forfægtes med en fanatisme, som er helt forunderlig. Noget, der har en del tilslutning, mon der ikke eksisterer en forening med det formål – er dødsstraffens afskaffelse. Hvis en sådan forening eksisterer, vil jeg gerne henlede dens opmærksomhed på den død, som de ufødte børn må lide i dette land – uskyldigt. Ja, her må man virkelig mindes Je Kå Lauretsens udtryk, når han bedyrede sin uskyld: »Jeg er så uskyldig som et barn i moders liv,

der ernærer sig honnet af moderkagen.« Her straffes hverken fader eller moder, som har samvirket for barnets tilblivelse. Nej barnet straffes – med døden. Hvis det ikke er uret, hvad er så uret?

I et folk som vort kan det ikke undgås, at evangeliet, hvor venligt og kærligt og vedholdende der end prædikes om syndernes forladelse, i de manges øren, flere og flere for hvert år, der går, lyder som en anklage. Der er mange præster, der ikke kan begribe, hvorfor folk ikke kommer og hører på deres udlægning, for de gør dog indbydelsen så indbydende, og de lover tilgivelse for al synd, ja de lover dem endda, at de må godt blive i deres synd. Hvordan de slap om ved at prædike i søndags (4. søndag efter påske), ved jeg ikke. For da hører vi om den talsmand som skal fylde jorden med anklage, overbevise verden om synd, retfærdighed og om dom. Hvilket yderligere for-

I lande med dødsstraf demonstrerer man med held mod denne form for straf. Men demonstrerer vi mod henrettelsen af uskyldige ufødte børn? Billedet er en scene fra filmatiseringen af Brendan Behans skuespil »Rebet om halsen«. Bøddelen — »The Hangman« — kikker diskret ind i dødscellen for at tage mål af den dødsdømte. (Billedet udlånt af ASA Film.)

klares: om synd fordi vi ikke tror på Jesus. Om retfærdighed, fordi der er sket et himmelråbende misbrug af den, nemlig til at slå den eneste retfærdige, der har levet på vor jord, ihjel. Det vil altså sige, at lige meget hvordan man vender og drejer evangeliet, så vil talsmanden bære det ud over verden som en anklage, og vi skal høre Gud sige til os: I er en morderslægt. Og hvert barn, vi døber, tegner vi med korsets tegn for pande og bryst, og det er vor forbrydelses tegn, og dermed siger vi til barnet: du er også af denne morderslægt, og kun ved det kors kan du undgå den evige dom.

Så er det ikke sært, at der er mennesker, der hader korset. Det er ikke sært, at der er mennesker, der flygter ud af byen i deres bil, væk til skov og strand, når søndag morgen klokkerne ringer fra byens kirketårne. Vi synger så sødt om de klokker, at de kalder på gammel og på ung, mest dog på sjælen træt og tung, syg for den evige hvile. Men en morderslægt, som ikke vil vide af, at den har begået mord – at man i dag skulle være skyld i det skete for to tusind år siden på Golgata, er jo kun snurrigt – i dag, i går, sidste år og agter at fortsætte, den hører kun klokkerne anklage. Lad os ikke undre os der- ved, heller ikke over den grundejerforening på Amager, som fik forhindret en ny kirke i at bruge klokke.

De gamle sagde, at vi skulle have gode stærke kirkeklokker, for så langt deres lyd nåede, kunne trolدتøj ikke trives. I dag er det vort folk, der er forgjort.

Evangeliets lyse dag, som vore fædre frydede sig over, synes de mange i vort folk mørke og nat. Men de kommer dog stadig med deres børn for at få dem døbt. Ja, men hvor er de også glade og lettede når de i flok og følge, forældre og faddere anført af gudmoder med barn, skyndsomt forlader kirken for at blive fri for prædiken og øvrigt tilbehør, mens hele menigheden – en snurrig nymodens opfindelse – ærbødigt rejser sig til ære for dem der vender ryg til alter og prædikestol, så deres udgang kan blive en hel triumfmarch. Mon ikke de føler det som at blive godkendt af hele menigheden og ligesom hører den sige: gå I bare, vi forstår jer så godt, her er heller ikke videre sjovt, men vi sidder her nu af gammel vane.

Jeg ved ikke, om englændere og amerikanere har været mere frem-skredne end vi i abortsagen. Men jeg mindes fra Oxfordtiden, det er nu en

30 år siden, at en dame fortalte, at hun var blevet tiltalt af en af de udenlandske oxforddamer, som ville have hende til at bekende sig som synder, hvad hun også var villig til. Men den fremmede syntes nok ikke, hun var kommen til bunds og blev ved at bore. Endelig gik det op for den danske dame, hvad det drejede sig om, og med et smil, ja hun kunne ikke dy sig for at le, sagde hun: »Nå, De mener, om jeg ikke har skaffet mig af med et foster? Nej, det har jeg ikke.« Dengang var det grænsende til løjerligt at ville få en pæn dansk kone til at tilstå sådant. Men i dag? Ja, tænk, om vi fik en vækkelse som dengang? Da må der hærde skriftefædre til.

Men jeg husker endnu en historie fra den tid. I et selskab kommer det på tale, og en tilstedeværende henkaster et »det er mord«. En af de tilstedeværende kvinder blev frygtelig ramt. Hun sov ikke om natten, og henvendte sig dagen efter til den, der havde sagt det ord, om han var præst husker jeg ikke. Men da han vedstod det, brød hun sammen: »Så er jeg en morder.«

Da blev der plads for evangeliets ord, og præsten turde sige hende, at også mordere kan få tilgivelse, og vel sagtens var det første menneske, der gik til Paradis, en morder, røveren på korset.

Kom nu ikke med det sædvanlige pjat, at jeg er bekymret på Guds vegne, at jeg tror ikke på Guds almagt og nåde. I sin almagt og nåde har Gud mange gange i historiens løb udtalt og fuldført udslettelsens dom over et folk.

Råb højt, spar ikke din strube, løft din røst som basunen, forkynd mit folk dets brøde og Jakobs hus deres synder. – Det ord har jeg for øje i min sognekirke, hver gang jeg er der, idet det står på prædikestolen, som jeg må anbringe mig lige under, da jeg ikke længere hører så godt. – Det er et strengt ord.

C. Bartholdy

Lad mig begynde bagfra: *Lægfolk* er dog et kedeligt forældet ord, det er mindst to år siden, det gik af brug, i dag hedder det *gudsfolket*, når paven og bisper taler om os. Et folk er en enhed, hvor den ene ikke hører mere med til folket end den anden; således er kongen jo ikke mere dansker end skomager Larsen, han har bare en anden funktion i folket, men det har glarmester Jørgensen da også. »Gudsfolket« har sit forbillede i *Israel*, så nu må vi igen have fat i bogen for at finde et fortillfælde, slå først op på 1. PET 2,4-10 og se, hvordan apostlenes første mand ser på kristenfolket: Som et nyt *Israel*; læs så GAL 3,25-29, hvordan Paulus belærer os om, at vi alle forskelsløst er Guds børn; tænk så på hvordan *Israel* var en kompakt enhed – det man kalder en »moralisk person« (til forskel fra en »fysisk« person) – og at hver eneste israelit var indehaver af Guds løfter til Abraham og af den af pagten følgende opgave: at manifestere den ene sande Gud midt i mylderet af hedenske religioner; trods denne enhed havde *Israel*, efter Guds anordning, et præsteskab, en tempelkaste, en ypperstepræst. Kristus krænkede ikke templet, han rensede det og viste ypperstepræsten stor høflighed, han kasserede ikke kult og kleresi, han revsede de gejstlige embedsmænd, men hævdede deres myndighed selv når deres religiøst-moralske færd ikke svarede til embedets værdighed (se selv MAT 23,1-3); der er altså intet selvophævende i, at det »kongelige folk af præster« har en *stand*, der er iklædt myndighed til at udføre visse funktioner i folket.

Vi ser i evangelierne, at Kristus selv ansætter 12 mænd med fuldmagt og myndighed til, i hele verden og alle dage, at lære, døbe, gøre »dette« til hans ihukommelse og forlade synder (eller nægte forladelsen), og at deres myndighed er hans, som hans er Guds (LUK 10,16); vi er derfor en *apostolisk kirke*, bygget på apostlenes embede, som *Israel* var det på profeternes (EFS 2,20). Hvorfor vælger han at befuldmægtige netop disse tolv og at gøre Petrus til deres førstemand blandt ligemænd? Han kendte jo deres skrøbelighed: efter sit mandat som »klippen« må Petrus høre sig kaldet en »Satan«, der ikke fatter, hvad Guds er, men tænker jordvendt; ovenpå det drabelige hug med sabelen efter Malkus øre følger fornægtelsen under eder og forbandelser (men også gråden ved hane-gal); selv lægger apostlene ikke skjul på deres og de andre gejstliges men-

FJERDE SØ

Hovedagentur

Gratis rådgivning dag og aften

i alle enkle og kombinerede forsikringsarter:

Ulykke – Daggænge – Familieindbo

Brand – Indbrud – Vandskade

Tyveri – Ansvar

Auto – Husejer – Forretning

Driftstab – Sanitet – Oliefyrr m. m.

H. E. Pedersen, Søndervigvej 89

Vanløse . Tlf. 71 20 23

samt

Tegningsagentur
Statsanstalten for Livsforsikring

5. og sidste afsnit af Peter Schindlers artikelserie »Koncilet og vi«
 »Hvad kommer dog alt det om biskopper
 og patriarker os lægfolk ved?«

neskelige brøst, vi læser om konkurrence i GAL 2,6-8, om karakterbrist i GAL 2,11-14 og om persondyrkelse i 1. KOR 3,3-9, og dog ser vi samvirket, hvor den Petrus, der fik en omgang af Paulus i 2. PET 3,15b-16 skriver så kærligt og beundrende om samme Paulus... Hvorfor netop disse 12? Fordi Kristus valgte »dem, han selv ville« (MRK 3,13), her er vore spørgsmål ude af plads! Ligesom vor undren over skrøbeligheder hos deres arvtagere.

I deres akter og breve ser vi, at de er sig bevidst at have fået et embede, hvis funktioner de endda under håndspålggelse kan delegerer til andre: de supplerer deres eget antal op til 12 med Matthias, de udspalter visse funktioner til diakonerne, og når de har konsolideret en ny mission som kirke, ansætter de en episkop (biskop) til at øve deres myndighed indenfor dette begrænsede område, og han får besked på at delegerer visse af sine funktioner til presbytere (præ-

ster) som medarbejdere under hans tilsyn... der er i samlingen hele tre skrifter med instruktioner for episkopers og presbyteres færd og funktioner, og i akterne er der sne af steder tale om dem. Vi har fra første færd af haft et *hierarki*, og det kan ikke undre, at Petrus under de endnu improviserede forhold er mere beskæftiget med lokale end med internationale opgaver, sådanne træder tydeligere frem, da lokalkirkerne ikke blot er knyttede sammen ved troens og kærlighedens bånd, men etablerer sig som verdensforbund, det de allerede omved år 100 kalder *Catholica*: den universelle (kirke), og allerede Petri tredie arvtager i Rom har internationale kontakter og øver myndighed over fremmede kirker (se mine APOSTOLISKE FÆDRE).

Det er en folkelig overtro, at »kirken« er lig med hierarkiet: Kirken lærer os... Kirken forbyder os... Kirken forlanger af os... og så ser

man »lægfolkets« umælende grå masse, der blot har at høre, nikke bifald og betale og ovenpå den hierarkiet som den egentlige kirke med en strålende top: Paven som omtrent alvidende og næsten almægtig diktator, hjulpet af den servile »kurie«; biskoppen synes blot at være hans lokale ekspeditionssekretær... Måtte det dog »angå os alle«, at dette billede, om det nogensinde har været sandt, er vejet for billedet af »gudsfolket« med dets mangfoldighed af organer til alskens funktioner fra far og mor over sognepræst, biskop og patriark til paven, men fælles om Guds løfter til det nye pagtsfolk og fælles om pligten til at manifestere den ene sande Gud og hans rige i en verden af hedenskab og vantro – alle ved hver enkelt evner og i henhold til hans stilling i livet, hvor så biskoppen kalder ham/hende til medansvar og medarbejderskab. Skriftsteder som 1. KOR 12,12-26 eller KOL 3,11-17 og mange andre skil-

drer det sind, der skal besjæle »lægfolkets« samvirke med hierarkiet i de mangfoldige »embeder«, det snart kan blive bedt om at bestride i kraft af »det almene præstedømme«.

Vi ser i dag Petri arvtager uddelegere funktioner paven hidtil har forbeholdt sig selv til sine brødre i apostelembedet, og vi vil få at se, at biskopperne, når de vender hjem fra den store dialog i Rom, vil åbne dialog med deres præstelige medarbejdere og med deres menigheder, om den *aggiornamento* af kristenlivet og kirkelivet, som bedst vil være i stand til at manifestere Gud for en verden, der har forladt ham, fordi vi ikke slog til i kirkens tidligere skikkelse, og for de U-lande, der hidtil ikke har kendt Kristus, fordi vi ikke har manifesteret ham i »kolonisationens« dage.

Hvad Paulus siger i EFS 4,7-13 om *vækst*, gælder ikke bare den private kristensjæl, men hele gudsfolket som kirke; den skal vokse op til højdemål med den fuldvoksne Kristus, hvis »legeme« den jo er; også han måtte lære, erfare, vokse og udvikle sig, derfor har han medfølelse med det voksværk, der i øjeblikket plager mangan en kristen, for eksempel når han skal vænne sig til den nye form for gudstjeneste – ak, selv formen har voksværk, når modersmålets sommerfugl skal bryde ud af latinens sølverne spind, der må gøres forsøg, der må gøres erfaringer, der må vises tålmodighed »undervejs«, for vi er endnu langt fra »færdige«, og har man ikke andet bidrag at yde, er velvilje og redbonhed og tilpasnings-evne allerede gode bidrag, som vil lette åget for vor nye biskop, der viselig får problemer nok, når han skal iskænke os »den nye vin«. Ville vi i vor »private« bøn spørge vor mester og forbillede, hvordan han kom over sit voksværk og groede op til fuldmoden mand, ville han vel nok svare os, at det er noget, man bare ved at vokse, vokser fra, og at, forbundet med ham, får vi kræfter til væksten, selvom det kan nage i kød og blod – det var sådan omtrent, han en gang talte (JOH 15,7-8), og så ville han vist råde os til at søge belæring hos vore første fædre i troen: at lade apostelkirken og dens kristne være vore klassikere, med andre ord: han ville vise os hen til den kilde, koncilet har øst af, da det »forandrede vor religion«: Den hellige Skrift.

Peter Schindler

Skal koncilet lære at elske bomben?

Vor ledende artikel i nr. 24, der efterlyser en klar stillingtagen hos den enkelte i kernevåbenproblemerne, så koncilet kan få et anstændigt arbejdsgrundlag, er blevet efterfulgt af en livlig aktivitet. Vi bringer her et indlæg fra hospitalsinspektør Aage Dyrkjøb samt et åbent brev fra katolske arbejdere til biskoppen.

Katolsk Ugeblad bragte i sit pinenummer en kort, men chokerende meddelelse om, at man forventer, at Vatikankoncilet til efteråret vil udtale sig om atombombeproblemet på en anden måde end først antaget, nemlig at det »under visse omstændigheder, i begrænset omfang og i legitimt forsvarssøjemed kan være moralsk forsvarligt at oplagre og i givet fald anvende kernevåben for at sikre sin nations videre beståen.«

I næste nummer – for den 11. juni – findes en lederartikel, som synes at efterlyse menigmands stilling til dette vigtige spørgsmål.

Jeg véd ikke, hvor meget hold der er i det nævnte forlydende, men alene tanken om, at en sådan udtalelse kunne fremsættes af koncilet, må virke dybt foruroligende. Mon ikke de allerfleste katolikker og mange udenfor den katolske kirke glæder sig af et oprigtigt hjerte over det forår, som den elskelige pave Johannes ved at tage initiativet til koncilet indvarslede? Og ville det da ikke stå i den mest skærende modstrid dermed, hvis kirken på stormagtsvis går ind for brugen af de frygtelige atomvåben »under visse omstændigheder«?

Jeg mener, der er en væsentlig forskel på direkte at forsvare sig eller andre mod angribende voldsmand, og så at gå ind for moderne krigsførelse med masseudslettelse af ofte ganske uskyldige mennesker, med tilføjelse af lemlæstelse og sygdomme, ja, endog med mulighed for arvelig belastning af kommende slægter. Man er dermed nået så langt hinsides respekten for det af Gud skabte liv, at det synes helt uforeneligt med kristendommen.

Selvfølgerlig skal man forsvare kirken mod gudløse magters fremtrængen, men ikke med alle midler. Som altid gælder det, at hensigten helliger ikke midlet! Der kan komme det øjeblik, da det er bedre at gå i fan-

genskab eller dø fremfor at være med til at dræbe uskyldige. Viser martyrernes eksempel ikke det samme?

Jeg er bange for, at det ville blive skæbnesvangert, hvis den katolske kirke tog en sådan stilling til anvendelse af kernevåben, som det nævnte forlydende giver udtryk for. Lad os håbe, at der virkelig kommer alt det gode ud af koncilet, som vi venter.

Aage Dyrkjøb

Brev til biskoppen

I et første udkast til det dokument om kernevåben, der ventes forelagt til drøftelse på Vatikankoncilet til efteråret, blev det i sin tid foreslået, at kirken skulle fordømme al anvendelse af kernevåben og opfordre verdens atommagter til at destruere alle deres kernevåbenlagre.

Dette dokument har været til fornyet behandling i det forberedende udvalg, som beskæftiger sig med det vældige problem, og det nye udkast, som blev resultatet af udvalgets drøftelser, skal indeholde en ikke uvæsentlig ændring i teksten. Herefter skulle det ifølge udvalgets opfattelse under visse omstændigheder, i begrænset omfang og i legitimt forsvarssøjemed kunne være moralsk forsvarligt at oplagre og i givet fald anvende kernevåben for at sikre sin nations videre beståen.

Vi tager på det skarpeste afstand fra dette forslag under henvisning til den internationale situation og pave Pauls opfordringer om at gøre alt, hvad der står i vor magt for at frelse den truede fred.

Vi beder Dem som talsmand for den katolske kirke i Danmark om på kirkemødet i Rom at bidrage til, at kirken konkret tager afstand fra og fordømmer: enhver magtpolitisk engagering, enhver spredning af kernevåben,

enhver form for anvendelse af kernevåben og opfordrer til oprettelse af en overnational fredskontrol gennem FN.

Der forekommer os at være en afgrund mellem den kristendom, der taler om at anvende kernevåben i en given situation, og Kristi evangelium.

Som medlemmer af den verdensomspændende menneskelige familie og som kristne føler vi os samvittighedsforpligtede til fremover at skabe en aktiv opinion i kirken for en konsekvent fordømmelse af kernevåben og enhver magtanvendelse.

Deres i Kristus
Katolsk Arbejderaktion

og
Unge katolske Arbejdere

G. Bune Andersen, Westend 9, V,
landsformand.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 27.: 3. søndag efter pinse (s. 662, grøn).

MANDAG den 28.: Vigilien til Peter og Pauls Fest (s. 968, violet).

TIRSDAG den 29.: Peter og Pauls Fest (s. 971, rød).

ONSDAG den 30.: Pauls Ihukommelse (s. 976, rød).

TORSDAG den 1.: Herrens dyrebare Blod (s. 978, rød).

FREDAG den 2.: Marias Besøgelse (s. 980, hvid). Ihukommelse af Processus og Martinian (s. 982), martyrer.

LØRDAG den 3.: Irenæus (s. 964, rød).

SØNDAG den 4.: 4. søndag efter pinse (s. 666, grøn).

DE SYGES REJSE PR. FLY TIL LOURDES

Valfartskomiteen meddeler, at der nu kun mangler 20 indmeldelser før De syges pilgrimsrejse til Lourdes 10.-16. august er sikret.

Man bedes derfor venligst bestemme sig NU.

Oplysninger og tilmeldelsesblanketter fås ved henvendelse til fru L. Samson, Barsehøj 25, Hellerup (tlf. GE 6341) eller C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, Kbhvn. K. (tlf. PA 2539).

Latin og valfart

Mgr. Kjeld Geertz-Hansen har sendt os følgende:

I sin omtale af pontifikalmessen på Aasebakken bemærker Katolsk Ugeblads referent, at det var den »traditionelle på latin«, hvoraf der sluttes, at liturgireformen ikke er trængt så godt igennem på Sjælland (som åbenbart i Jylland). Som den ansvarlige gennem mange år for liturgien på Aasebakken vil jeg hertil gerne bemærke følgende:

Hvis man vælger den højtidelige form for messe, som pontifikalmessen er, er der ingen anden mulighed end hovedsagelig at bede og synge på latin både ifølge koncilets liturgikonstitution og den i vort eget bispedømme udsendte instruks (ang. messer med dansk tekst udenfor Canon), der sagde at, »højmesse er stadig på latin«. I liturgikonstitutionens nr. 36, § 1, står, at »latinsk sprog bibeholdes i den latinske ritus, men undtagelse for gældende særretter«; sådanne findes ikke endnu for »højmesse«. Dog bemærkede den opmærksomme pilgrim, at ikke alene Fadervor var på dansk, men også kollektsbønnen, da den organisk hører sammen med epistlen og evangeliet, der læstes på dansk; ligeledes var logisk nok bønnen over offergaverne og efterkommunionens bønne på dansk efter biskoppens ønske. I samme liturgikonstitutionens nr. 54 pålægges det de ansvarlige at sørge for, at de troende er i stand til at recitere eller synge på latin de af messens faste dele, som tilkommer dem«, altså Kyrie, Gloria m.m.

Messen på Aasebakken var den nye biskops første møde med et meget stort udsnit af vore katolske menigheder, så det var passende at give messen den festlige karakter, som katolikker udenfor Københavns centralsogne aldrig oplever, altså den pontifikalmesse, som vi nu engang har. Alle katolikker skulle gerne være fortrolige med den både på grund af dens egen værdi i Kirkens tradition og på grund af dens egnethed ved de stadig talrigere, internationale stævner.

Til disse overvejelser kom yderligere denne, at de nye liturgiske bestemmelser (som jeg hilser med glæde!) ikke er »kørt til« ude i sognene og at en vis uensartethed gør sig mere gældende end godt er. Valfartsmessen skal kunne samle alle – altså

Kjeld Geertz-Hansen: »Liturgi er ikke demonstration af de sidste moder...«

skal formen være den af alle kendte. Alle kan synge med på Missa de Angelis. Danske salmer fordelt over messen samt danske svar på dansksprogede messebønner forudsætter, at deltagerne har teksterne i hånden, og at de har øvelse i at synge og bede sammen. Ingen af disse forudsætninger kunne i år siges at være til stede. Liturgikonstitutionens nr. 23 bemærker netop, at »man må være fuldt vis på, at de nye former betyder en organisk udvikling af dem, der allerede eksisterer.« Mine erfaringer fra præsternes concelebration ved oliernes indvielse i Sct. Ansgars Kirke skærtorsdag – hvor de ikke havde haft lejlighed til forhånds gennemgang – sammenholdt med mine erfaringer fra biskoppernes concelebration ved bispevielsen, hvor alt på forhånd var drøftet og afprøvet bisperne imellem – fik mig til at foreslå biskop Martensen, at vi i år i alt fald måtte holde os til det afprøvede; dette så meget mere, som ingen, hverken gejstlige eller ministranter, er vant til at udføre liturgi ved friluftsalret på Aasebakken med de særlige opstillinger, som forholdene der kræver.

Når mangt og meget har fundet en form, som tilstrækkelig mange er fortrolige med, vil det være på sin plads at vise, hvad vi kan; men ikke et øjeblik før. Liturgi er ikke demonstration af de sidste moder.

Kjeld Geertz-Hansen

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørførr.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde

Firma Hans Møller

v/ Ib Møller
Sct. Olsgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77

*Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefy*

*Skolebøger - Skolerekvissitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg*

Roskilde Boghandel

Sct. Olsgade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri

Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen

Slagtermester

Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsgade 13, Roskilde
Telf. 35 01, 57

Malerfirmaet

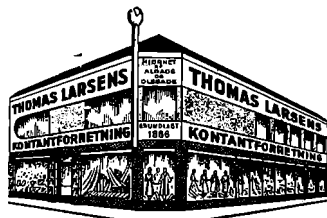
Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevine

Hjørnet af Algade og Olsgade
Bedste indkøbssted i Roskilde

Esbjerg

Interessentselskabet

Nis Petersen

Tømrer- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen

Murermester

Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland

Aut. vand- og gasmester
Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

L. Basse

Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjydsk Rør-
& Sanitetslager A/S**

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre

Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding

P. Jeppesen & Søn

Murermestre

Zahngade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck

Ingeniørfirma

Havnepladsen, Kolding
Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma

Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen

Tømrermestre

V. Kjørbovej 1, Kolding
Telefon 2 02 81

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From

Kolonialhandler

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget

Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77
Kolding

*1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver*

Walenty Patrzalek

Malmester

Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

Støt vore annoncører

Alle, der er faret vild...

De syges dag

Lignelserne om det vildfarne får og om den tabte sølvmonet, der står som et prælude til den store lignelse om den fortabte søn, viser begge Gud, der søger det, der er faret vild, – det, der er blevet borte. Jesus siger om sig selv: »Menneskesønnen er kommet for at opsøge og frelse det fortabte.« Ja, »Gud har omsorg for os.« (I Pet. 5,7).

På en særlig måde tager Gud sig af alle dem, der er faret vild, og i sin barmhjertige nåde ønsker han at føre dem tilbage til sig, – til sin glæde, til sin kærlighed. Det er, som om Gud har en forkærlighed for alle dem, der langvejs fra vender tilbage til hans nåde.

Det gamle Testamente viser os det gang på gang, men først ved Jesu kors aner vi, hvor langt Guds barmhjertighed går. »Således elskede Gud verden, at han gav sin Søn den én-bårne, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv.« (Joh. 3,16).

Men det kan være svært for os at fjerne al angst og uro fra vort hjerte. Det kan være svært at give vort hjertes fulde tilslutning til dette barmhjertighedens mysterium og at lade dette mysterium gennemsyre vort håb. Vi bukkes under for vor synds byrde, vi tror ikke nok på Guds barmhjertighed. Vi tror på Kirkens lære, men tror vi i dyb tillid, at

Gud – trods vor synd – vil frelse os og give os det evige liv.

Nogle mennesker er ligesom født ængstelige og skrupuløse, – de er altid ved at gøre et regnskab op. For dem er Gud snarere en bogholder, der omhyggeligt holder regnskab, end en far, der venter på os i kærlighed, og som søger os og leder os, hvis vi farer vild.

Andre mener, at de er så store syndere, at Gud aldrig vil tilgive dem, – men denne holdning har ikke sit udspring i sand ydmyghed. Der findes ingen synd, som Gud ikke vil tilgive, hvis han ser vor oprigtige angere. »Således bliver der mere glæde i Himmelen over én synder, der omvender sig, end over ni og halvfems retfærdige, som ikke trænger til omvendelse,« siger Jesus. Og Johannes fortsætter: »Da kan vi for hans åsyn stille vore hjerter tilfreds, hvad end vort hjerte måtte fordømme os for, thi Gud er større end vort hjerte og kender alt.« (I Joh. 3,20).

Disse ord burde alle de tænke over, der farisæisk finder velbehag i sig selv, og som mere eller mindre foragter andre, eller som har svært ved at acceptere Guds barmhjertighed overfor andre. Hvis denne holdning er vor, da ligner vi arbejderne i vingården, der protesterer mod deres arbejdsgiver, der gav den samme løn til alle. Og hvor ofte møder vi ikke den

Søndag den 27. juni åbner de gæstfrie Assumptionssøstre på Rygård igen deres hus og smukke park for syge og handicappede trosfæller. Det er i år tiende gang, De Syges Katolske Forbund afholder denne »Dag for de syge«, som plejer at samle over hundrede syge og svagelige deltagere, der afhentes og bringes hjem af private bilister.

Messen, der indleder dagen, celebreres i år af monsignore C. Flanstrup, og programmet er i øvrigt som følger:

Kl. 9.30: Messe i St. Therese Kirke, Hellerup. Der vil være lejlighed til skriftemål før messen. Kollekten går til dækning af dagens udgifter.

Kl. 11.00: Frokost. Der serveres kaffe og the, men madpakken må medbringes. Øl og sodavand kan købes på stedet.

Kl. 13.00: Diverse underholdning.

Kl. 14.00: Foredrag af pastor O. Rørdam Bonnevie.

Kl. 15.00: Eftermiddagskaffe eller -the.

Kl. ca. 16.00: Hjemkørsel. (Deltagere, som måtte ønske det, kan naturligvis blive bragt hjem på et tidligere tidspunkt).

For mange af de svagelige deltagere er dagen et af årets lyspunkter, som desuden giver dem lejlighed til at hilse på gamle bekendte, og også for de flinke hjælpere er dagen en oplevelse.

På en særlig måde tager Gud sig af alle dem, der er faret vild... (Fra filmen »Det søde liv«.)

ne indstilling i det daglige liv, både i os selv og i andre. Det er den samme holdning, vi møder hos den ældste søn i lignelsen om den fortabte søn. Han er vred, fordi hans far fejer for den yngste søn, der er vendt tilbage. Men lad os da huske på faderens svar: »Mit barn, du er altid hos mig, og alt mit er dit. Men nu burde vi glæde og fryde os, fordi din broder var død, men er blevet levende, og var fortabt, men er fundet igen.«

Lad os udelukke al misundelse fra vort hjerte, og især misundelsen i dens værste form, der består i en kritik af Guds barmhjertighed.

»Vær barmhjertig, ligesom jeres Fader er barmhjertig.«

»Salige er de barmhjertige, thi dem skal der vises barmhjertighed.«

Vagn Hansen

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDSSELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

**MARIUS
M P O
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01
Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.
Tlf. C. 828
Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.
Lev. til katolske institutioner.

Mogens Larsen

El. Installatør
Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Glarimester

POUL V. JOOST
Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Reserveret

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre
Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Karl A. Hansen

Murermester
Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselsolier

*Alt i moderne belysning***Karl A. Keblov**

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

PILGRIMSREJSE PR. FLY TIL LOURDES

fra 10. til 16. august 1965

Afrejse fra Kastrup Lufthavn om tirsdagen kl. 10.00. Hjemrejse fra Lourdes den efterfølgende mandag kl. 9.00.

Pris med fuld pension i 6 dage, incl. afgifter:

på hotel ..... kr. 790,-
på sygehjemmet ..... kr. 690,-

DE SYGES KATOLSKE FORBUND

Valfartskomiteen:

Fru L. SAMSON
Barsehøj 25, Hellerup
Tlf. GE 6341

C. LERCHE NIELSEN
Bredgade 69, Kbhvn. K.
Tlf. PA 2539

**GARDINER-BØRNEKONFEKTION
SENGEUDSTYR - TRICOTAGE****TEXTIL VAREHUSET**

SLOTSGADE 17 - KØBENHAVN N - CE 15311

- hvor gode varer sælges billigt

Situationen alvorlig

»Fortsæt med at bede for vort kære Vietnam. Der er mange døde hver dag – hvor er krigen forfærdelig og smertelig«, således slutter søster Rose fra spedalskhedshospitalet i Ben San et af sine sidste breve.

Fra dagspressen og fjernsyn har vi i den sidste tid kunnet se hvorledes situationen har udviklet sig stadig alvorligere i Sydvietnam – så meget des mere må vi beundre sr. Rose, der til stadighed holder modet oppe hos sig selv og sine medsøstre, trods alle vanskeligheder fortsættes deres arbejde blandt de spedalske, at hospitalet hidtil er blevet skånet for krigens ødelæggelser, regner man for noget af et under. Forbindelser til og fra Saigon er meget vanskelige på grund af krigsførelsen – helikopteren er den eneste virkelige mulighed for forbindelse, og en sådan er man ikke i besiddelse af til stadighed. Fornylig fik man i hospitalet af en amerikansk organisation foræret en hel del vigtigt hospitalsudstyr – det skulle så transporteres til lejren med lastbil. Man havde da netop lånt en ny lastbil, som imidlertid dagen efter leveringen blev stjålet af Vietconguerrillaerne. Der findes efterhånden mange angreb sted i skovene omkring lejren, og efter dem følger repressalierne og derpå den lange uvished, om hvad der nu vil ske.

Arbejdet i Ben San er således truet fra alle sider – man mærker dog ingen håbløshed i brevene derudefra, derimod til stadighed glæden over de lyspunkter og resultater, som arbejdet bringer. Man har gjort det forsøg at sende flere af de helbredte spedalskhedspatienter hjem; de er for manges vedkommende blevet modtaget og accepteret i deres hjem; der

Helikopteren er den eneste mulighed for forbindelse.

ligger jo en traditionel hindring for dette, idet man stadig betragter de spedalske som en slags pariaer. Når disse patienter kommer hjem, og deres slægtninge og venner kan se den bedring de er undergået, spredes de gode rygter om behandlingens resultater til andre, som er angrebet af sygdommen, de kommer så til hospitalet – desværre har man ikke plads til dem alle. En lille dreng kom fornylig til hospitalet. Han viste sr. Rose sine arme, som var helt dækket af svulster – hans spedalskhed viste sig tydeligvis at være på et tidligt stadium, så den kunne behandles med held – en ung mand kom fornylig til hospitalet efter en rejse på 500 km. Denne lange rejse havde desværre medført, at der var stødt komplikationer til i form af tuberkulose. I maj måned begyndte man igen på bageriet i Ben San. Ved en amerikansk privatmands hjælp har man fået transporteret materialerne hertil pr. helikopter. Ved hjælp af hans og Skt.

Sluttes på bagsiden

LÆSERBREVE

»Visse lægfolk . . .«

Hr. redaktør.

Jeg er ked af at måtte anmode om optagelse af følgende:

Under overskriften »Visse lægfolk . . .« bringer Ugebladet den 28. maj mit læserbrev, men i dette er under pkt. 4 min tekst: »P. Le Straat, den afgæede generalsekretær for JEC . . .« blevet ændret til »Pater Le Straat . . .« Le Straat er imidlertid lægmand, ikke ordenspræst, P. står for Pierre; en ordenspræst i Frankrig betegnes i øvrigt ved R.P. = Révérend Père.

Ændringen er så meget mere meningsforstyrrende, som under konflikten samtlige gejstlige tilknyttet studenterbevægelsen havde ønsket at trække sig tilbage, da de mente, at bevægelsen var blevet en politisk organisation og som sådan ikke mere behøvede deres bistand.

M. J. Baagøe

LÆRERINDE

Sct. Joseph-Søstrenes skole i Maribo har en lærerindestilling ledig til 1. august.

Alm. skolefag og helst sang, fysik og engelsk. Lønning efter folkeskolens tariffer.

Østergade 61, Maribo.

RYBERG's Bageri & Conditori
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 05 88

Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria.

Pastor d'Auchamps rejser 1965

Endnu 5 pladser på:

32. gruppe. Rom-Assisi 5. sept. (kl. 16) - 22. sept . . . . 18 dage kr. 1000

Program: E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18. Øbro 4642 x (bedst kl. 18-20).

Monsignore Peter Schindler leder retræten for mænd på Dalum Kloster

fra mandag aften den 23. august til fredag morgen den 27. august. Tilmeldelse hos Henry Schultz, Mariabo, Tøndervej, Kolding. Telefon (055) 2 15 52. Et begrænset antal deltagere kan endnu modtages. Vel mødt på Dalum!

Kirkeligt rejseliv

Der har i begyndelsen af juni været udfoldet en usædvanlig livlig rejseaktivitet fra kirkelig side indenfor østblokkens forskellige lande. Den anglikanske kirkes overhoved, dr. Ramsey, har således aflagt besøg i Bukarest, mens højtstående medlemmer af den katolske kirke har aflagt besøg i Moskva, Budapest, Belgrad og andre østhovedstæder. Det formodes, at disse besøg er udtryk for en fornyet kirkelig indsats for kristen enhed.

Stormende glædesdemonstration i Bukarest

Den anglikanske kirkes overhoved, ærkebiskoppen af Canterbury, dr. Ramsey, blev pinsedag hilst med stormende bifald af tusinder af rumænere i Bukarest. Begejstringen antog karakter af en religiøs glædesdemonstration, som man ikke har set mage til siden den kommunistiske magtovertagelse efter krigen. Anledningen var en prædiken, som den anglikanske primas holdt i Skt. Spiridon Katedralen. Biskoppen talte om den anglikanske og den ortodokse kirkes »snarlige genforening«. Det var disse bemærkninger, der gav an-

ledning til den tusindtallige menigheds jubel, der efter gudstjenesten udviklede sig til en veritabel demonstration udenfor kirken. Biskoppen blev omringet af mennesker, der ville trykke hans hånd eller kysse hans klædning. Desuden blev ærkebiskoppen overvældet med blomster, og det varede en halv time, inden mængden blev så meget spredt, at dr. Ramsey kunne komme ud til den britiske ambassadevogn, der var stillet til hans rådighed. Messen blev celebreret af den rumænske patriark Justinian og bagefter havde dr. Ramsey lejlighed til at hilse på den rumænske præsident Chivu Stoika og medlemmer af den rumænske regering.

Nye kontakter mellem Rom og Moskva

Et højtstående medlem af den katolske kirkes sekretariat for kristen enhed, biskop Jan Willebrands, har i begyndelsen af juni foretaget en rejse til forskellige østeuropæiske hovedstæder. Biskoppen er ledsaget af sin sekretær, pater Duprey, der er specialist i de orientalske kirker. Besøget gik først til Moskva. Officielt skal delegationen takke den russiske kirke

for udsendelsen af observatører til det andet Vatikankoncil, der indleder sin fjerde og sidste samling til efteråret.

Også kontakt med Budapest og Belgrad

Den 12. juni aflagde ærkebiskoppen af Wien, kardinal König besøg i Budapest for at overrække kardinal Mindszenty en gave fra pave Paul VI i anledning af kardinalens 50-års jubilæum som præst. De to kardinaler mødtes i den amerikanske ambassade, hvor kardinal Mindszenty lever i frivilligt eksil. Under sit besøg i Budapest havde kardinal König desuden lejlighed til at føre forhandlinger med formanden for den ungarske bispekonference, ærkebiskop Hamvas.

Samtidig med dette besøg opholdt monsignore Casaroli fra det pavelige statssekretariat sig i Belgrad for dér at føre forhandlinger med den jugoslaviske regering. Det forlyder i velunderrettede kredse, at Vatikanet påtænker udsendelsen af en apostolisk delegat til Jugoslavien. Blandt de vanskelige spørgsmål, der er blevet drøftet, nævnes de jugoslaviske eksilpræsters aktivitet i udlandet og spørgsmål vedrørende religionsundervisningen i Jugoslavien. Mgr. Casaroli var på sin rejse ledsaget af en funktionær fra den jugoslaviske ambassade i Rom. Vedkommende diplomat er specialist i kirkelige anliggender, og har i længere tid ført forhandlinger i Rom med de jugoslaviske biskopper, da disse var i Rom i anledning af konciliet.

Vietnam . . . *Fortsat fra side 15*

Vincentgruppernes hjælp er man endelig i stand til at få et nyt bageri.

Vi kan måske se frem til en tid, da vanskelighederne og farerne vil tårne sig yderligere op om det lille samfund i Ben San. De spedalske og søstre derude vil fortsat kunne bruge alt, hvad vi kan skaffe – og det er vel nok den bedste måde at takke for vor velstand her i landet; at sende et offer fra vor dagligdag. *NBP*

I lighed med tidligere år udkommer UGEBLADET i ferietiden hver 14. dag — som dobbeltnummer. Næste nummer udkommer dog allerede på fredag.

Den rumænske patriark Justinian arm i arm med den angelsaksiske verdens »patriark«, dr. Michael Ramsey. Scenen er Skt. Spiridon Katedralen.

Under sit besøg i byen med det berømte tårn og de mange kommunister rettede Paul VI en af skønhedsfejlene ved kirkehistorien, idet han rehabiliterede den store videnskabsmand Galilei, der er en af Pisas berømte sønner. Pavebesøget var i alle måder vellykket. Kun tårnet var skævt!

katolsk ugeblad 27

2. JULI 1965
113. ÅRGANG

PAVEN RENSER GALILEI UNDER VELLYKKET BESØG I PISA

■
**RELIGIONSFRIHED
KAN TYDES PÅ
MANGE MÅDER
- OG PÅ DEN
RIGTIGE!**

■
**PETER SCHINDLER
OM AT BLIVE
GAMMEL - MED
MANÉR**

■
**HVORFOR
PROTESTERER
PROTESTANTERNE?**

■
**VIL
PAVEN
TALE I DE FORENEDE
NATIONER?**

PAVE PAUL TIL NEW YORK FOR AT TALE I FN

Pave Paul VI overvejer alvorligt at rejse til New York til efteråret for på FN's 20. generalforsamling at rette en appel til alverdens nationer om nedrustning og overførsel af militærbudgetternes milliarder til et internationalt fond for hjælp til udviklingslandene. Forlydender herom fra velunderrettet side i Rom er hidtil hverken blevet bekræftet eller dementeret. Det sidste tages som et sikkert tegn på meddelelsens rigtighed, idet Vatikanet forud for pavens tidligere rejser først har givet den officielle meddelelse umiddelbart før rejsen.

Iagttagere i Rom støtter deres formodninger på meddelelser om, at det italienske luftfartsselskab ALITALIAS specialtjeneste skulle have afsluttet udarbejdelsen af et udkast til en paverejse til New York fra den 18. til den 23. oktober. Endvidere skal Vatikanets observatør ved FN, Alberto Giovannetti, have bestilt en direkte TELEX-forbindelse mellem FN og Vatikanet fra september måned.

Disse i sig selv spinke indicier ville ikke kunne tilægges nogen betydning, dersom de ikke blev sammenholdt med to vigtige begivenheder i forbindelse med forholdet mellem FN og Vatikanet. Den første begivenhed var pave Pauls usædvanlig lange samtale med den italienske politiker Pietro Nenni, da denne for nogle måneder siden vendte tilbage fra New York, hvor han havde deltaget i et internationalt møde mellem politiske topledere og videnskabsmænd om pave Johannes XXIII's fredsrunskrivelse FRED PÅ JORDEN.

Den anden store begivenhed er en international konference mellem forskellige trossamfund og religioner i San Francisco i den nærmeste fremtid om fredsspørgsmålet. Paven sender en meget højtstående repræsentant til dette møde, nemlig præsidenten for den pavelige kommission for meddelelsesmidlerne, ærkebiskop Martin O'Connor. Som bekendt var det i San Francisco, at FN i sin tid blev grundlagt, og O'Connors rejse kunne meget vel blive en forløber for pavens egen rejse til FN i september eller oktober.

PAVE PAUL HÆDRER GALILEI

I det sekstende århundrede blev videnskabsmanden Galilei af det helli-

ge officiums romerske inkvisitionsdomstol stemplet som kætter. I året 1665 er Galilei af pave Paul VI blevet betegnet som en af »Italiens store ånder«. Det skete under pavens besøg i Pisa, der er Galileis fødeby.

Paven holdt sin tale i skyggen af Pisas verdensberømte skæve tårn. Han pålagde det italienske folk at vise troskab mod den kristne tro, ære deres smukke land og holde mindet om dets store personligheder i hævd – hvadenten det var helgener eller store ånder på videnskabens eller kunstens område, folk som Galilei, Michelangelo og Dante.

Pisa er en by med stærk kommunistisk indflydelse. Ikke desto mindre gav man Paul VI en strålende velkomst. Under det fire timer lange besøg flokkedes omkring 300.000 mennesker omkring paven. Denne besøgte Pisa i anledning af den italienske eukaristiske kongres, der var henlagt til den berømte stad.

UDENRIGSMINISTER HÆKKERUP TIL RECEPTION I ANLEDNING AF PAVE PAUL VI'S KRONINGSDAG

Blandt de mange gæster ved en reception fornylig hos den apostoliske delegat i Norden, ærkebiskop Bruno B. Heim, var også udenrigsminister Per Hækkerup. Foruden udenrigsministeren var en talstærk repræsentation for de herværende diplomatiske udsendinge mødt op.

Udenrigsministerens tilstedeværelse må uden tvivl ses i forbindelse med den voksende interesse for pave Paul VI's arbejde for fred og nedrustning. Som bekendt overrakte en delegation af katolske ungdomsorganisationer i februar udenrigsministeren pavens BOMBAY-appel om overførsel af rustningsbudgetterne til et internationalt fond til hjælp for udviklingslandene. Udenrigsministeren sagde den gang om appellen: »Jeg har med stor interesse læst pavens fredsappel, og jeg synes, den indeholder mange gode tanker og synspunkter.«

En lignende interesse for Bombay-appellen viser sig også i en nylig vedtagne resolution i FN's nedrustningskommission. Vatikanets udsending siger ved FN siger herom: »FN-kommissionen har indset den snævre sammenhæng, der findes mellem hjælpen til udviklingslandene og nedrustningen. Det er netop kvintessensen af Bombay-appellen. Det er i denne for-

bindelse glædeligt, at FN's nedrustningskommission nu henstiller til Genève-konferencen snarest muligt at genoptage sine forhandlinger ud fra dette hovedsynspunkt.«

Den pavelige udsending ved FN sluttede sine bemærkninger med at sige, at blot et første lille konkret skridt til overførsel af rustningsbudgetterne til et fond under FN ville betyde et historisk skridt efter de mange diskussioner om nedrustning siden anden verdenskrig.

Udtalelserne er så meget mere interessante på baggrund af forlydender om pavens forestående rejse til FN's generalforsamling til efteråret.

UDVIDEDE DIPLOMATISKE FORBINDELSER MELLEM STORBRITANNIEN OG PAVESTOLEN?

I det britiske underhus er der fornylig rejst to spørgsmål af interesse for katolikker, fortæller det katolske parlamentsmedlem Norman St. John-Stevas, der er medarbejder ved den britiske ugeavis »Catholic Herald«.

Mr. St. John-Stevas har længe gjort sig til talsmand for, at der i det videst mulige omfang knyttes forbindelse mellem London og pavestolen, og da premierministeren Harold Wilson netop havde aflagt Paul VI et besøg, fandt St. John-Stevas, at øjeblikket var inde til at tage problemet op på tinge. Det skal i den forbindelse bemærkes, at Storbritannien allerede har en legation i Vatikanet. Det katolske parlamentsmedlem finder imidlertid, at det er på høje tid at ophøje denne til ambassade, hvilket ville have til følge, at pavestolen i stedet for at lade sig repræsentere ved en apostolisk delegat i London, vil få en nuntius med diplomatisk status i den britiske hovedstad. Spørgsmålet blev i følge gældende parlamentspraksis stillet til premierministeren, og Mr. St. John-Stevas begrundede bl.a. sit forslag med de fine økumeniske forhold mellem den engelske kirke og den katolske. Han beklager dog i sin rapport i »Catholic Herald«, at det svar Mr. Wilson foreløbig har givet, er noget svævende.

Et medlem af det britiske arbejderparti (Labour) benyttede lejligheden til at foreslå Mr. Wilson at indbyde paven til at komme til England. Der var ingen tvivl om, at den anglikanske kirkes primas, ærkebiskoppen af Canterbury, ville bakke en sådan

indbydelse op. Der ville være en udmærket lejlighed for paven at komme, når den nye katolske domkirke i Liverpool skulle indvies.

I forbindelse med forslaget om at oprette fuld diplomatisk forbindelse mellem den engelske dronnings regering og pavestolen erindrer man, at en dansk sagfører, dr. Erik Brüel, der er ekspert i folkeret, i radioens »Aktuelt Kverter« rejste et tilsvarende spørgsmål for Danmarks evdkommende, da kong Frederik og dronning Ingrid, ledsaget af udenrigsminister Per Hækkerup, sidste år besøgte pave Paul VI i Vatikanet.

JESUITTERNES NYE CHEF HÆDRER TEILHARD DE CHARDIN

Jesuitterordenens nyvalgte overhoved Pedro Arrupe har i juni måned afholdt en pressekonference i Rom. Det er første gang journalister har fået direkte invitation til at stille spørgsmål til lederen af de ca. 36.000 jesuitter verden over. Dette skal ifølge pater Tucci, direktøren for Civiltà Cattolica ses som et udtryk for kirkens vilje til at være opmærksomme på »tidens tegn« og derfor tillige en vilje til at knytte stærkere bånd mellem kirken og pressen. Pater Arrupe holdt pressekonferencen på spansk med et resumé på fransk. Han kom ind på blandt andet kirkens forhold til ateismen og til Teilhard de Chardin.

Om ateismen sagde Arrupe, at pavens opfordring til jesuitterne om at »bekæmpe ateismen« skulle forstås derhen, at ateismen ikke er noget uhyre, der skal knuses i en ubønhørlig kamp, men et moderne fænomen, der kræver forståelse. Vi må behandle ateisterne som japanske kirkeblomster, sagde Arrupe med et smil. (Arrupe var før valget til jesuitterordenens overhoved ordenens leder i Japan.)

Der findes i dag ingen troende kristne, der ikke selv bliver sat på prøve, hvad troen angår, fortsatte Arrupe. Videnskabens og samfundets hurtige udvikling skaber mange problemer, som vi jesuitter må være de første til at tage op. Vi må hjælpe de troende kristne til at forstå deres tro bedre og rense den. Vi må desuden nærme os de ikke-troende og prøve på at hjælpe dem til at overvinde deres fordomme mod troen. Derfor må vi i første linje sætte os ind i de ateistiske doktriner for således bedre at forstå ateisterne selv.

Endnu et billede fra det store kirkestævne i Hamborg, der som allerede nævnt stod i økumenikkens tegn. Ved åbningsmødet på Hamborg rådhus havde den apostoliske delegat i Skandinavien en byggelig samtale med den russisk-ortodokse ærkebiskop Philotheos og generalkonsul Henri Fouchard, der er doyen for konsulerne i den store havneby.

Om Teilhard de Chardin sagde Arrupe, at denne store tænker netop prøvede at forsonе kirken og videnskaben. De positive elementer i hans tanke overgår langt de negative eller diskutabile. Hans succes i dag bør ikke forbavse nogen. Man kan ikke komme uden om rigdommen i hans værk og betydningen heraf for vor tid. Teilhards forsøg er et skoleeksempel på jesuitterordenens apostolat, der netop går ud på at vise, hvordan de skabte værdier finder deres totale syntese i Kristus og virker med til Guds større ære.

AMERIKANSKE LUTHERANERE OG KATOLIKKER STARTER DIALOG PÅ OFFICIELT PLAN

Den 6. juli vil 14 ledende katolikker og protestanter i USA starte en officiel diskussion på basis af de respektive kirkers troskræfter. Skuepladsen bliver Baltimore, Maryland.

Dialogen vil som udgangspunkt have divergenserne mellem luthersk og katolsk opfattelse af den nikæanske trosbekendelse. Hver kirke er repræsenteret ved seks gejstlige og en lægmand. Blandt de katolske deltagere hæfter man sig især ved den kendte koncilteolog John Courtney Murray S.J. På luthersk side deltager bl.a.

dr. George Lindbeck, der er professor ved Yale Universitetet.

KANCELLIET MEDDELER

Generalvikar, monsignore C. Flandrup får fra 15. august residens ved Sct. Therese Kirke, Bernstorffsvej 56, Hellerup.

Biskoppen har udnævnt pastor Ib Andersen til official for den kirkelige domstol, formand for liturgikommissionens oversættelsesarbejde og som anført i sidste nummer af Ugebladet til præst for akademikerne i bispedømmet. Biskoppen har samtidig udnævnt pastor Ib Andersen til rektor for Sct. Josephsøstrene med bopæl Strandvejen 91, København Ø.

Biskoppen har udnævnt pastor O. Rørdam Bonnevie til sognepræst for Sct. Therese Kirke fra den 15. august 1965.

Mange ikke-katolikker
læser Ugebladet
gør alle katolikker?

20 år efter - 2 år efter

I onsdags var der gået to år siden pave Paul VI's kroning. En to-årsdag er ikke noget jubilæum, men tidsrummet er langt nok til at man kan tale om, hvilket ansigt paven har givet sit pontifikat. Noget i retning af en retfærdig bedømmelse vil dog først historien kunne give.

Et lyst hoved har kaldt Paul VI den *virkelige overgangspave*, mens Johannes XXIII var den *profetiske pave*. Der er også dem, der siger, at paven *taler* i den traditionelle kirkelige kancellistil, men til gengæld *handler* på tværs af alle konventioner. Sådan noget lyder vældig flot og *kan* virke besnærende, i bedste fald rammende, men det er en overfladisk leg med ord. Lad os dog - når vi nu er i gang - komplettere samlingen med nogle guldkorn af den franske politiker Maurice Schumann. Han siger, at i Paul VI forenes »Pius XII's lysende intelligens med Johannes XXIII's renhertethed«.

Ved sin kroning for to år siden sagde Paul VI, at hans pontifikat først og fremmest skulle være helliget arbejdet for fred mellem folkene, de kristnes enhed og fuldførelsen af det andet Vatikankoncil. Verdensfreden - ja det er jo et brændende problem i øjeblikket, hvor der er varm krig flere steder. Og så fejrer vi midt i alvorlige kriser FN's 20-års jubilæum. Netop da er rygter fremme om, at paven til efteråret vil tale i FN. Hvor meget, der er om snakken, er endnu uvidst, men med det kendskab, vi har til Paul VI, ved vi, det *kunne* være sandt. Vi ser under hans pontifikat det idealforhold realiseret, som man ofte sætter i forbindelse med middelalderen: den overnationale verdslige og den overnationale åndelige myndighed supplerer hinanden. Men i virkeligheden var den middelalderlige kejser symboliseret ved sværdet (og Kirken med fra tid til anden, desværre), hvorimod vore dages kirke og vore dages FN står stærkt og lykkeligt ved at være magtesløs overfor den brutale vold.

Imidlertid kan paven jo strengt taget kun tale på sine trosfællers vegne, skønt flere og flere af verdens ledere tror på hans gode vilje. For eksempel drøftede fornylig Englands premierminister verdenssituationen med ham. Den katolske kirkes overhoved ville da også finde det alt andet end prætentivt, om ærkebiskoppen af Canterbury, patriark Athenagoras, fremtrædende muhamedanere, buddhister og hinduer og humanistisk indstillede atheister på linje med paven trådte op på FN's talerstol. For at lade enhver politiker af god vilje høre deres røst.

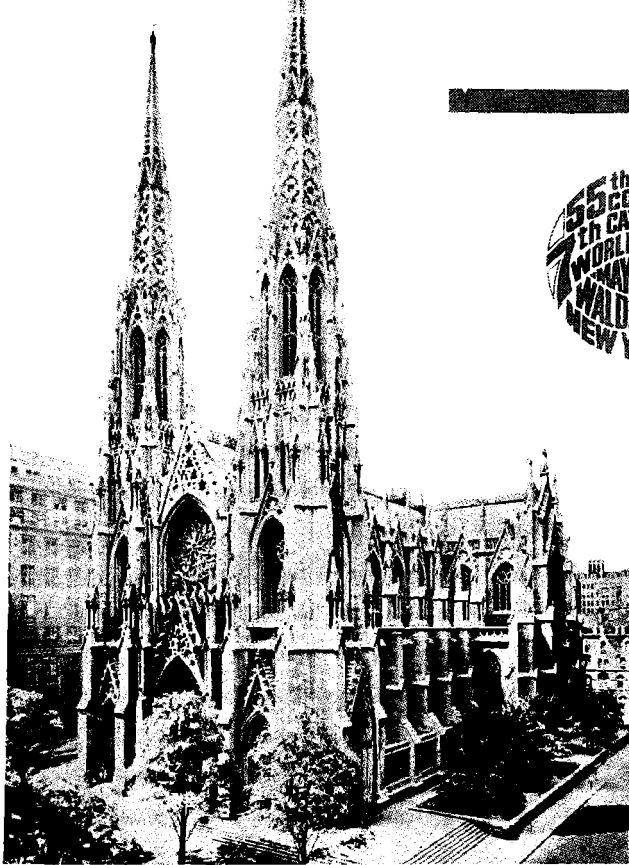
Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

I to foregående artikler om den 7. internationale katolske pressekongres i New York har vi hovedsageligt beskæftiget os med den del af kongressen, der handlede om *pressefrihed*. Det er naturligt, da der var tale om en *pressekongres*, hvis motto var »Sandheden og friheden«. Men det store møde i New York havde ikke dette begrænsede emne som eneste punkt på dagsordenen, selv om katolske journalister udmærket kunne have brugt flere uger til dette spørgsmål - uden at nå til bunds.

Nej, hovedtemaet skulle behandles i bredest mulig forstand og selvfølgelig først og fremmest i lyset af det andet Vatikankoncils drøftelser og pave Johannes XXIII's fredsrundskrivelse, som i stadig stigende grad anerkendes som selve grundloven for (samvittighedsfulde) katolikkers virke i vore dages forstand, med dets magt-politiske og sociale problemer og brændende spørgsmål - ikke mindst hvad angår borgerretsspørgsmål.

Man var som katolik ved at blive helt flov over en tale, som en af USA's førende negerledere, Mr. Roy Wilkins, holdt til os delegerede - den katolske verdenspresses repræsentanter. Den katolske kirke blev, af den ikke-katolske repræsentant for USA's farvede befolkning, nærmest skamrost for sin holdning i race-spørgsmål, og et par gejstlige journalister følte sig da også foranlediget til at indvende, at ånden nok som oftest er redbon, mens kødet meget oftere er skrøbeligt. De omtalte præstejournalister, der lod til at kende deres trosfæller meget godt, prøvede således at få debatten ned på jorden ved at bede Mr. Wilkins klarlægge, hvad katolikker rent konkret kunne gøre for at forbedre forholdet mellem racerne og specielt for at højne de farvedes kår.

Mr. Wilkins forstod udmærket, hvor spørgerne ville hen. Med et smil sagde han, at flertallet af katolikker kunne prøve at få de fåtallige med - dem der udgjorde den tunge ende, og lod det være så som så med at få Kirkens høje idealer ført ud i livet. I den tunge ende befandt der sig endog nogle få USA-biskopper. For det andet kunne den katolske kirke, der stod meget stærkt på grund af sin sammensvejsethed, gøre en uvurderlig indsats, ved at gøre sin meget stærke indflydelse gældende, hver gang et nyt slag for raceligheden skulle udkæmpes. Det samme kunne den velorganiserede katolske presse -

I disse dage er arbejdsgrundlaget for diskussionen om religionsfriheden blevet sendt ud til biskopperne.

Dette emne, der skal indlede fjerde koncilsamling, var også genstand for drøftelse ved den katolske pressekongres på Waldorf Astoria, der ligger tæt ved New Yorks katolske domkirke St. Patrick's. Helge Kristensen beretter.

DET KAN TYDES PÅ MANGE MÅDER - OG PÅ DEN RIGTIGE!

ja, den gjorde det allerede, rettede han.

Før Mr. Wilkens foredrag forestilte en af mine canadiske kolleger mig for en neger, der var ansat på det store amerikanske nyhedsbureau, United Press. Han fortalte mig, at New York-pressen fulgte kongressen med stor opmærksomhed. Ikke mindst ventede man spændt på, hvad Mr. Wilkens havde at sige. Naturligvis stillede jeg ham et par spørgsmål om, hvorvidt der i New York var tale om racediskriminering. Journalisten trak på skuldrene. »New York'erne er meget tolerante,« sagde han. »Jeg tror, man generelt kan sige, at der ikke er tale om nogen videre diskriminering her i byen.«

Det svarede så nogenlunde til, hvad jeg, de få dage jeg havde været der, selv havde kunnet konstatere. I restauranterne sad hvide og farvede side om side. I middagspausen vandrede hvide og sorte kontordamer side om side, ivrigt sludrende, som piger i Danmark gør det. Hvide mænd lod høfligt sorte damer gå først ind i busserne. Til gengæld så jeg ingen

hvide unge mænd spadserende med sorte piger eller omvendt. Hvis der er tale om en uskreven lov, må den være hård at følge for de hvide unge mænd, for der var et hav af sorte unge piger, der så strålende godt ud. Men det er en anden historie.

Det stødte mig i øvrigt en anelse, at den sorte journalist talte om New York'ernes »tolerance«. Det var næsten, som om at der var tale om noget enestående i, at en hvid sad på en barstol ved siden af en sort, mens begge parter drak kaffe. Her er noget, vi under vore himmelstrøg helt mangler forudsætninger for at forstå.

Et andet spørgsmål af aktualitet i disse konciltider, i disse brydningstider, var dét, den kendte konciltolog *John Courtney Murray S.J.* behandlede i et af kongressens vigtigste foredrag. »Samvittighed og religionsfrihed« var titlen. Som bekendt har amerikanerne på koncilet slået et mægtigt slag for religionsfriheden, og en af hovedkræfterne under samlingen af bestræbelserne er netop pater Murray, som er hoved-

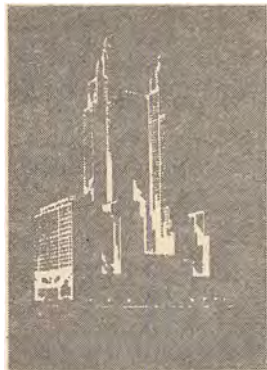
redaktøren for det dokument, koncilet har som forhandlingsgrundlag.

»Det er betegnende, at ordet »samvittighedsfrihed« mangler i den tekst om religionsfrihed, som koncilet bruger til forhandlingsgrundlag. Det er ikke nogen fejltagelse, men vel begrundet.« Sådan lød indledningen til pater Murrays meget klare, velopbyggede foredrag, der også åbenbarede et gemyt, som bl.a. spændte over angelsaksisk lune og spillende vid.

Ordet »samvittighedsfrihed« er blevet kompromitteret i det forrige århundrede, da det anvendtes i betydningen »uafhængighed af Guds styrelse og af enhver objektiv moralsk målestok«, erklærede John Courtney Murray.

Om religionsfrihed sagde han, at dette var et spørgsmål, som snarere vedrørte den borgerlige lovgivning end teologien. Religionsfrihedens principper er baseret på to grundsætninger:

For det første må intet menneske tvinges til at handle mod sin samvittighed.

For det andet må intet menneske med magt forhindres i at handle i overensstemmelse med sin samvittighed.

I begge tilfælde er der tale om en rettlighed, som udelukker tvang fra nogen menneskelig institution – social eller politisk.

Rationalisterne i det 19. århundrede fastslog, at man havde ret til at sige, hvad man tænkte, ganske simpelt fordi man tænkte det. Rationalisterne understregede også vor ret til at handle, som vi synes er rigtigt, bare fordi vi synes, det er rigtigt. Aldrig har man set mage til overfladiskhed og forenkling, sagde pater Murray om denne filosofi, der ikke alene lod hånt om forpligtelser overfor Gud, men også overfor samfundet.

Han anså det derfor for klogt, at Vatikankonciliet hverken baserede spørgsmålet om religionsfrihed eller retten til at praktisere sin religion i frihed på samvittighedsfriheden. Dette begreb var for vagt og for let angribeligt til at danne grundlag for en vægtig og klangfuld doktrin. Udcastet, som kirkemødet benytter som forhandlingsgrundlag, taler derimod

En af bædersgæsterne ved den store banket, der sluttede pressekongressen, var New Yorks ærkebiskop, kardinal Spellman. Kardinalen overrækker her en af de mange udmærkelser, som den internationale katolske presseorganisation uddelte.

om menneskets værdighed, som det fundament, religionsfriheden skal baseres på. Og det samme gælder den

PRESSEKONGRESSEN I NEW YORK

social, politiske og juridiske – kort sagt al menneskelig retfærdighed.

Retfærdighedens første bud er, at mennesket skal være frit i det samfund, hvori det lever. Et folks første ret er retten til frihed. Ydermere er anerkendelsen af menneskets frihed det første udtryk for næstekærligheden, ligesom næstekærligheden skal være drivkraften i samfundsordenen. Menneskenes pligt overfor hinanden indbyrdes består i respekt for personen.

Den frie udøvelse af religionen kan begrænses, sagde pater Murray, hvis udøvelsen kommer til at betyde vold mod andres rettigheder, hvis den betyder overtrædelse af almindeligt anerkendte moralske grundsætninger og regler for den offentlige sundhed, eller hvis der er tale om en alvorlig forstyrrelse af den offentlige orden.

John Courtney Murray understregede imidlertid, at restriktioner kun måtte pålægges, hvis hver enkelt sag blev nøje undersøgt, og at generelle forholdsregler kun måtte tages, hvis de havde almen billigelse.

Man kan ikke komme uden om, at der i John Courtney Murrays foredrag var spørgsmål, der kunne tydes på flere måder og – ligesom det naturligtvis er tilfældet for koncilskemernes vedkommende – danne grundlag for indgående diskussioner, men publikums reaktioner og bifaldsyttringer pegede på, at man stort set tydede det hele – på den rigtige måde.

Helge Kristensen

NYE BØGER

God at få forstand af - hvis man forstår den!

*Jens Jørgen Thorsen:
MODERNISME i dansk kunst
specielt efter 1940.
Thaning & Appel, p. 184,
ill., kr. 40,00.*

Dette stykke moderne kunsthistorie er en dejlig og næsten fuldt ud en vellykket bog, men den er svær!

Thorsen behandler de figurative kunstarters udvikling herhjemme fra kubismens ankomst med Lundstrøm til de allernyeste strømninger og seneste kunstneres opdukken. Det bedste ved hele hans fremstilling er, at den i hele sin opbygning og form er *udadvendt*. Det er ikke en behandling i kunstnerne og kunstværkerne som sådan, men disse er sat ind som integrerende faktorer i hele den øvrige kultur-politiske situation.

Det er i høj grad en bog om teorier og ideologier. Således surrealismens relationer til kommunisme og psykoanalyse, den abstrakte kunsts afhængighed af fænomenologien og eksistentialismen, paralleliteten mellem konstruktivismen og den moderne logisk-analytiske filosofi (Russell, Carnap, Wittgenstein). Et andet væsentligt træk ved bogen – den viser både den påvirkning, inspiration, dansk kunst har hentet udefra, og samtidig hvorledes dansk kunst har inspireret udenlandske kunstnere, og på hvilke felter dansk kunst har været forud for – nyskabende i forhold til strømningerne i det øvrige Europa.

Bogen er således mere et stykke moderne kulturhistorie med tyngdepunktet i de figurative kunstarter end egentlig traditionel kunsthistorie. Og ud fra denne betragtning har Thorsen ikke gået tilstrækkeligt dybt i analysen, idet mange af de ydre påvirkninger ind på den teoretiske og ideologiske kunstdebat ligger på det postulatiske plan. Dog ideen med denne form for kunsthistorie er god og værdifuld og gør, at bogen er yderst fængslende at læse.

Der er før blevet fremført at bogen er svær. Dette skyldes ikke kun den meget specielle terminologi, sjove nye ordkonstruktioner, de sproglige fadæser (dem er der også nogle af!), men også det, at Thorsen helt igennem er en subjektiv og polemiserende

Mary Mc.Carthy: Gruppen.
Arena 1964. Kr. 39,50.

I 1963 udsendte Mary Mc.Carthy (der naturligvis ingen tilknytning har til den berygtede senator) »Gruppen«. Den kom sidste år på dansk, men vakte knap nok den opmærksomhed man kunne vente. I virkeligheden fortjener den at blive stående som en af tressernes vægtigste bøger om trediverne. Et tilbageblik for os i den modnere alder på den tid som er en af vores vigtigste forudsætninger.

Bogen er let at læse som en god gammeldags tyk roman. På sine steder lidt i stil med ugebladene. På andre steder med et islæt af Mykkelitteraturen. (For dem der ønsker advarsler kan nævnes side 39, 2. afsnit til s. 49).

Hvad er så denne gruppe? Ifølge forlagsomtalen består den af otte amerikanske college-piger fra det fine Vassar-college. (En dansker opdager ustandseligt, at han véd for lidt om USA.) De er, stadig ifølge forlaget, fulde af forventninger til livet i almindelighed og Roosevelt-tiden i særdeleshed. De har de hidtil bedste forudsætninger for intellektuel og seksuel frigørelse. Hvorfor smuldrer så hele deres grundlag væk – i snak, madlavning, boligindretning, børnevovl, osv.? »Gruppen er en roman

skribent. Han slynger nemlig om sig med et væld af citater, gendriver en teori, erklærer sig enig med en anden, opstiller selv helt nye hypoteser, og foretager i løbet af bogen en række nyvurderinger. Men alt i alt – Thorsen har en enorm respekt for kilde-materialet; dette er noget yderst værdifuldt, fordi vi gennem bogen får et godt indblik i en masse skriftlige kilder, og sidst og ikke mindst – bogen er udstyret med et hav af illustrationer, der både er gode, velvalgte og instruktive, bl.a. fordi Thorsen henviser til dem i løbet af analysen.

For de mange, der i dag erklærer, at de ikke kan forstå den moderne kunst, vil bogen – hvis de vil gøre et stykke arbejde og bruge fremmedordbogen flittigt – kunne give dem et godt indblik i den moderne kunsts ideer og problematik, og se så, om de ikke vil blive mere positivt indstillet!

bej.

New York ved nat. — Ved vi danskere for lidt om USA? Og ved vi katolikker for lidt om os selv. Det er de spørgsmål, man stiller sig når man læser Mary Mc. Carthys romaner.

Ved danskerne for lidt om USA?

»Gruppen« - lidt ugebladsstil med et islæt af Mykle og dog en af vort årtis vægtigste bøger

om hvordan fremskridtstroen gik tabt. Et tragikomisk billede af 30'ernes Amerika —.

Ja, sådan kan der læses. Det er en del af sandheden. Men bogen er underfundig. Den er mere end en udviklingsroman. Den er snarere det modsatte af en udviklingsroman. Den begynder med en af pigernes bryllup. Og ender med hendes begravelse. Et mislykket bryllup. En vellykket begravelse. Som afslutning på syv år, der intet var. »Hun var aldrig blevet ældre og klogere.« Og de andre, tænkte Polly (den sødeste af pigerne), hvor lidt havde de ikke forandret sig.

Gruppen, kaldes de. Klikken kunne det også være oversat som. Men M.Mc.C. vildleder. Det er klike der er skabt af tiden og college-miljøet. Uden indre varme, uden gensidig støtte. Dens kollektive meninger høres som hørjæstet kvinden eller dæm-

pet baggrundsmusik. Ofte kritisk, ofte som erstatning for selvstændig personlig udfoldelse.

Bogen opleves indefra. Hver af de otte piger taler højt på skift. (Eller udleverer sig i dagligdagens samtale.) Hver især har et tema at fremføre, hver især et problem at møde.

Sladretasken Libby forsøger sig i forlagsverdenen og bliver stegt i sit eget fedt. Hun ender i den mere populære og givtige del af branchen. Dottie opsøger efter sin første nat – der var mere tale om videbegær end begær – en klinik for forebyggende midler. Hun véd alt hvad videnskaben kan tilbyde om disse midlers mangfoldighed, men får aldrig mod til at spørge om man kan elske uden kys. Priss bliver et offer for sin mands, en læges, teorier om børneopdragelse og diegivning. (Moderationen krævede fasthed, venlighed og system.) Et par af pigernes forældre

At blive gammel med manér

Af Peter Schindler

I tidens løb har flere skrevet et værk: DE BONO SENECTUTIS, om alderdommen som et gode. Disse linjer kalder forfatteren for »bare en høvlspån« fra hans arbejde med bogen om *Filip Neri*.

Alderdommen bringer klarhed. Det, vi i ungdom og manddom anså for klarhed, var blot skarpsyn, det manglede afstandens overlegenhed. Lyset havde ingen varme, skyggerne kun ringe dybde, det vi så, havde for skarpe kanter, mangan lille flis måtte først slibes af. Det unge lys havde lynets raphed, glimtene samler sig først i manddommen, i alderdommen får vi indsigt i det, vi har erkendt. Overblik, sans for proportion kommer først, når man har set meget, og afstanden lader det små træde i baggrunden. Eftertanken, tilbageblikket, perspektivet af vort levnedsløb skænker os følelsen af sammenhæng med slægterne og af enhed i vort liv – det uoverskuelige samler sig til *syn*.

Der er problemer, som nu godt må stå uløste hen, skønt de for den unge brændte sig på. Der er drømme, som var inspiration i de unge år og krav i de modne år, som nu godt må savne virkeliggørelse – i hvert fald ved mig. Var rollen god, skal den nok finde sin forfatter! Der kommer dage, da det ikke mere er så magtpåliggende at *lave* noget, at skabe, virke, organisere – det bliver vigtigere: blot at *leve*, for det skulle gerne nås, den korte tid der nu er tilovers.

Det kunne synes, at man i alderdommen lukker sig for modtagelighed, at man bliver skeptisk, måske ligefrem kynisk overfor livet og menneskene, men sagen er vel den: at mens vi i ungdommen kritikløst lader alt og alle strømme ind over os og ind i os, og at mens vi i de modne år tog imod alt med kritik og kun optog det, der nyttede os, bliver vi i alderdommen *kræsne* og sysler med at sortere det, vi gennem levnedsløbet har samlet, for at kassere alt, der kun er 2. sortering. Og af det, der *nu* ses som sande livsværdier, sigter vi os en lille, men kostelig skat, kaldet »erfaringer« i erindringens relikvieskrin. Vi bliver måske en kende gnier med denne skat, men hvad: anden og mere formue har vi ikke reddet fra tilværelsen, og vi kan jo ikke forære en eneste af de kostbarheder væk – enhver må samle sine egne – men man må gerne komme og få os til at løfte låget på skrinet og glæde sig med os over juvelerne.

Venner dør, de tiloversblevne er få, men de rykker nærmere sammen, bliver inderligere. Venskaber fra unge år er som lagret vin: årgangene med de fælles oplevelser giver dem *bouquet*.

lever af renterne af deres indtægt, et par er blevet ramt personligt af tredivernes økonomiske krise. Roosevelt-tiden, Stalin-despotiet, trotskismen, den spanske borgerkrig, høres i baggrunden, men de fleste i gruppen har et meget overfladisk forhold til de dyberegående strømninger.

Altså et tidsbillede? Tiden fra de fjerne trediver serveret gennem sprog, jargon, clichéer, modetanker, madopskrifter, tidsskriftfortegnelser og meget andet. Men hvor står M.Mc.C. selv? I modsætning til mine andre bøger har »Gruppen« ingen heltinde og ingen af personerne er forfatterens talerør, har hun udtrykkeligt sagt til sin danske oversætter i et åbent brev. Men forfattere skal lyve om deres børn. Bogen er skrevet med en glød der lejlighedsvis slår ud i lys lue. Skrevet mere med blod og salt-syre end med blæk. Der er utvivlsomt strøet selvbiografiske træk ud over samtlige pigers historie.

Det gælder måske særlig to af personerne. Ligesom forfatterinden selv bliver nøglepersonen Kay lige efter eksamen gift med en skuespiller af norsk afstamning. At kalde ham for en bedrøvelig charlatan er rammende, men ikke rammende nok. Rå, fysisk brutal, snu, selvoptaget, kynisk hensynsløs, pervers i sit spil med andre. Uden én ærlig tanke med hold i (men velbevandret i tidens overfladestrømninger, snart Roosevelt, snart teknokrati, snart »Hold Amerika uden for krigen.«) »Læs det kommunistiske manifest. For stilens skyld.«

Men Kay såvelsom gruppen falder for ham. En gruppe papegøjer der tror de har fundet et geni. Og da geniet har afsløret sig selv som en snu papegøje står der kun en udvej tilbage for Kay, selvmordet (eller var det trods alt et tragikomisk ulykkestilfælde?)

To gange i bogen bliver man for alvor opmærksom på, at det ikke er en gammeldags hyggeroman. To gange kommer man til at fryse. I et brev til sin fader udleverer charlatanen Kay. Og dette forhold mellem fader og søn er ikke mild satire over tidens forsøg på kammeratskab mellem to slægtled. Det er hadefuldt og ætsende satire.

Og endnu mere rystes man, da han på falsk og løgnagtigt grundlag får Kay indlagt på en nerveklunik. Han behersker det psykologiske fagsprog og hele det åh så forstående og åh så nederdrægtige analyse-maskineri står parat til at kværne. Kay der har gennemskuet ham, men ikke har an-

det at klynge sig til, bukkes under. Knækket for bestandig.

Psykoanalysen kommer i det hele taget ikke godt fra M.Mc.C.'s barberblad. En anden af bogens personer går til analyse. Den rare Polly, der har et forhold til ham (inden hun træffer sin ugebladshelt med den gode karakter), bemærker: jo mere hun læste om psykologi desto mere blev hun overbevist om, at det eneste der var i vejen med ham var at han brugte 25 dollar om ugen på at gå til psykoanalytiker. Det eneste lyspunkt hun kunne se var at Gus sparepenge snart ville være brugt op. Analytikerne gav åbenbart ikke kredit.

Forfatterindens standpunkt til analysens teori synes at være, at der er meget der taler for, at der er noget om det. Men at man skal kende træet på dets frugter, og at den er et alt for godt våben i alt for dårlige hænder. Nævnte analytiker forstår at skabe problemer hvor der ingen er, og at aflede ofrets opmærksomhed fra de egentlige personlighedens problemer.

Først da Kay er død, træder det ottende af gruppens medlemmer frem i billedet. Den intelligente Lackey har indtil færdedes i Europa som kunsthistoriker (M.Mc.C. har selv skrevet kunsthistoriske bøger om Venedig og Firenze). Og hun vender til gruppens forfærdelse hjem i følge med en veninde – som lesbisk. Det bør her ikke forties, at der over meget i bogen hviler en homoseksuel tone. Men at det ikke kan virke anstødeligt. Det er ikke leg med drifter og følelser. Det er en side af et lidenskabeligt opgør.

Kærlighed er en illusion, starter Kay i bogen med at påstå. Hvorefter bogen handler om, hvordan hun med lukkede øjne og ører lader sig indfange i en kærlighed til en, der ikke var noget.

M.Mc.C. har skrevet et blivende værk om tiden der svigtede og en klike – der ikke var nogen klike – som svigtede. Hvor så end skylden lå.

Og her kan omtalen slutte. Men den kræver en efterskrift. M.Mc.C. har skrevet flere bøger. En af dem hedder »Memories of a Catholic Childhood.« »Katolske barndoms-erindringer.« Og den fortjener senere omtale. Også her er der tale om svigten. Også her er der sving. En meget alvorlig og tung tilføjelse.

Paul T. Kaare Frederiksen

Ugebladet påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendte manuskripter.

Liturgiens dårlige samvittighed

På Peter og Pauls fest forfordeltes Paul lidt i messen, men ikke destomindre kan vi lære meget af de to mænds indbyrdes forhold.

Peter og Pauls fest, den 29. juni, er den romerske menigheds store helgenfest, da de to apostle er knyttet til Rom ved deres martyrium. Da den romerske menigheds gudstjeneste-ordning i begyndelsen af middelalderen blev modellen for hele det vestlige patriarkats liturgi, var det naturligt, at også denne store fest blev overtaget af hele vesterlandets kirke. Ganske vist er ligevægten mellem Peter og Paul i den nuværende messeliturgi forskubbet til fordel for Peter. Han nævnes i introitus, læsningen og evangelieteksten. Men kirkebønnerne nævner begge apostle i flæng. Men det synes som om liturgien alligevel har en dårlig samvittighed over, at den ikke har sagt nok om Paulus. For at bøde på denne mangel fejres den følgende dag (den 30. juni) endnu en særlig ihukommelse af Paulus. Disse to navne spiller en så stor rolle i Guds frelsesplan, at ingen af dem kan glemmes. Men selv om Peter har en vis forrangstilling i festens liturgi, fejrer vi den 29. juni en dobbeltfest. Apostlene Peter og Paulus hører sammen.

Hvor er de to mænd, som i liturgien endrægtigt står ved siden af hinanden, dog forskellige! Paulus kom først til kristendommen, da Peters livsline allerede var fastlagt, ved mødet med den historiske og opstandne Herre. Han var en »ny« mand i kredsen af de »gamle«. Og de nyte-

stamentlige skrifter fortæller åbenhjertigt om deres forskellige mentalitet. Peter var en jævn, ulærd fisker, som har kaldet til at være den »første« blandt apostlene. Paulus var en lærd mand, en teolog, som havde fået sin uddannelse hos de jødiske rabbinere, og han forstod sig på en teologisk bevisførelse. Derfor siger også forfatteren af det brev, som almindeligvis tilskrives Peter: »Således har også vor elskede broder Paulus med den visdom, som blev ham givet, skrevet til jer, som han gør i alle sine breve, når han taler i dem derom (Guds frelsesvilje); i dem findes der ting, som er vanskelige at forstå, og som de ukyndige og ubefæstede til deres egen fortabelse fordrejer, ligesom de gør med de øvrige skrifter« (2. Pet. 3,15-16). Man mærker i disse ord trods al anerkendelse af Paulus' visdom dog en vis tilbageholdenhed overfor ham. Han var anderledes end de øvrige apostle! Paulus selv er flere gange stødt sammen med Peter. Han beretter selv om det i brevet til Galaterne. Da Peter var i Antiokia, spiste han sammen med hedningerne. Men da nogle af Jakobs folk kom til, trak han sig tilbage af frygt for de omskårne. Da var det, at Paulus trådte op imod ham »lige i hans åbne øjne« og irettesatte ham (Gal.2,11). Han antastede ikke hans stilling som »klippen« og den »første« apostel, men hans personlige,

Mosaikker i apsis og på triumfbuen i Pauluskirken uden for Roms mure. Kristus er flankeret af Petrus, der har sin broder Andreas med, og Paulus, der er ledsaget af sin discipel Lucas.

forkerte fremgangsmåde. Paulus er ikke en »spyttslikker«, han hylder ikke den senere så kendte »byzantinisme«. Han er sig sin værdighed som apostel bevidst. Ud fra en kristen frigjorthed og frejdighed siger han åbent sin mening uden persons anseelse.

Hvor kan vi lære meget af de to mænds gensidige forhold! De agtede hinanden og anerkendte den respektive opgave, som Herren selv har givet hver af dem. Men indenfor selve åbenbaringen havde de forskellige opgaver og vel også forskellige meninger. Men denne »pluralisme« ødelagde ikke deres gode forhold. Peter var »klippen«, men Paulus de frådende bølger, der stadig slår op mod bredden. Vi må anerkende, at der allerede i den første menighed fandtes forskellige grupper indenfor samme ramme. Der var Peter og Paulus, der var Jakobs folk, der var Johannes og hans særprægede forkyndelse. Den nyere forskning taler ligefrem om forskellige »teologier« i Det nye Testamente; hver af de fire evangelister beretter til dels de samme Jesuord og begivenheder under forskellige synsvinkler med hver sit formål. Hvis dette fandtes allerede i den første menighed, skal vi ikke blive forbavset over, at det samme findes i vor tid. Man må ikke overdrive den kendte modsætning mellem de »progressive« kræfter på det indeværende koncil. Hvorfor ikke anerkende, at hver af de forskellige parter mener det godt og forsvarer et berettiget anliggende! Hvorfor straks mistænkeliggøre den anden part? Hvis der allerede i den første menighed fandtes en berettiget »pluralisme«, en petrinsk, en paulinsk og en johannæisk kristendom, hvorfor ikke se det samme i vor nuværende kirke med dens forskellige ordener »spiritualiter« og »teologier«, hvis de blot holder sig indenfor samme ramme?

Den anden ting, vi kan lære af Peters og Paulus' gensidige forhold, er den måde, hvorpå de taler med hinanden. Paulus var klar over, at Peter var klippen og den første apostel. Men ikke desto mindre talte han frimodigt til ham. Det begreb, som i Det nye Testamente udtrykker vort forhold til Gud og vore medmennesker, er »parrésia«, dvs. frimodighed, at tale frit uden at være bange. Den kirkekonstitution, som det andet Vatikanconcil har offentliggjort, taler flere gange om lægfolkets ret og end- og pligt til at tale frit om deres anliggender til de respektive myndighe-

der. Bispekollegiet må jo vide, hvad der rører sig blandt kirkefolket, ellers bliver det isoleret og uden kontakt med menigheden. Naturligvis forudsætter denne »frimodige tale« den skyldige ærbødighed og viljen til lydighed. Men er den tilstede – og man skal ikke af overfladiske grunde benægte den –, skal vi kunne tale til »søjlerne« i kirken således som Peter og Paulus talte til hinanden med al erkendelse af de forskellige gaver, som er givet de enkelte. Kirken er Peters og Paulus' kirke, dens inderste væsen er fællesskab og kærlighed: enhed i forskellighed.

H. Roos S.J.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 4.: 4. søndag efter pinse (s. 666, grøn).

MANDAG den 5.: Antonius Maria Zaccaria (s. 984, hvid), bekender.

TIRSDAG den 6.: Hverdag (søndagens messe, grøn).

ONSDAG den 7.: Cyrillus og Methodius (s. 990, hvid), biskop og bekender.

TORS DAG den 8.: Elisabeth af Portugal (s. 992, hvid), dronning, enke.

FREDAG den 9.: Hverdag (søndagens messe, grøn).

LØRDAG den 10.: Syv brødre og jomfruerne Rufina og Secunda (s. 993, rød), martyrer.

SØNDAG den 11.: 5. søndag efter pinse (s. 670, grøn).

NYT SYN PÅ LUTHER

På et møde afholdt af det katolske akademi i Bayern har økumenisk interesserede katolske og protestantiske teologer for en interesseret tilhører-

skare fra begge lejre redegjort for deres ændrede opfattelse af Luther. Det fremgik af mødet som helhed, at der er sket en vis tilnærmelse mellem de to parter standpunkter, men at der stadig er punkter, hvor de står hinanden fjernt.

Den ændrede opfattelse sporede naturligvis tydeligst hos de katolske katolikker. En kvindelig katolsk tilhører udtrykte på drastisk måde mange katolske lægfolks og gejstliges følelser, da hun under mødet sagde, at nu havde man ganske vist fra katolsk side fået halet Luther ud af helvedsflammerne, men der eksisterede dog stadig i katolske kredse en vis ængstelse for at komme denne skikkelse på nærmere hold. Århundreders negative Luther-fremstilling i blandt andet katolske skolebøger var endnu ikke fortrængt, og det var vanskeligt for de moderne katolske teologer, som prøver at være retfærdig overfor reformatorens vældige personlighed, at fordrive den sidste rest af svovlstank fra manden fra Wittemberg.

En forsmag på den ændrede opfattelse fik man allerede i det indledende foredrag af kirkehistorikeren Erwin Iserloch fra München, der talte om Luthers stilling i den teologiske tradition og blandt andet pegede på, at Luther i sin griben tilbage til kirkefædrenes teologi (f. eks. Augustins) under kampen mod den senmiddelalderlige skolastik havde sat en teologisk tænkning, der var ved at bukke under for renaissancefilosofien, i gang igen. Senere talte hans katolske kollega Hubert Jedin fra Bonn om ændringen af Luther-billedet i den katolske kirkehistoriekrivning. Han betonedede, at sort-hvidt-maleriet i dag har fået en ende, og at der ikke længere findes dybtgående uoverensstemmelser mellem katolske og protestantiske Luther-forskere. Kirkens spaltning og opdeling i forskellige konfessioner kan på ingen måde tilskrives Luther alene, sagde han, for Luther havde kun ønsket at reformere Kirken, ikke at grundlægge en ny. Ifølge nyere katolsk forskning beror historien om det berømte tese-opslag den 31. oktober 1517 på en legendedannelse, for Luther havde først sendt sine teser til en gejstlig overordnet og ikke – som oftest antaget – på provokerende måde straks henvendt sig direkte til offentligheden.

Jedin gav en omfattende skildring af erindringerne i den katolske Luther-opfattelse fra pamfletterne i det 16. århundrede over navne som Döl-

Fortsættes på bagsiden

UGEBLADET I FERJETIDEN

Ligesom de foregående år udkommer UGEBLADET i juli og august hver 14. dag som dobbelnummer. Næste »Ugeblad« kommer den 16. juli, derefter den 30. juli, 13. august og 27. august. Fra dette nummer er vi atter inde i den sædvanlige gænge.

Protesterer protestanterne?

Denne artikel, der har sit udgangspunkt i biskop Martensens bispevielse, er skrevet til »Indre Missions Tidende« af sognepræst Henrik Christiansen, Dronninglund. Vi synes, den også fortjener at blive læst af vore læsere. Originaltitelen er: »En biskops betragtninger om vor kirke.«

Midt i maj måned har den romersk-katolske kirke fået ny biskop. En ung danskfødt katolsk præst blev i Skt. Knud Lavards Kirken i Lyngby indviet til biskopsembedet i den danske provins af den romerske kirke. Det er nok ikke nogen skade til, at vi besinder os på, at vor danske folkekirke ikke er ene om at ville tjene det danske folk med Guds riges skatte.

Den romersk-katolske kirke er ikke længere en fremmed, mærkelig fugl, men er ved at få sit danske ansigt, og det vil i de kommende år træde betydeligt stærkere frem, efter at romerkirken i sit store kirkemøde har vedtaget, at gudstjenesten i mange tilfælde skal finde sted på modersmålet, og efter at paven stærkt har understreget prædikenens betydning og vigtige placering i menighedens gudstjeneste. Den katolske kirke også og især dens gudstjeneste vil få et dansk ansigt, der vil blive talt dansk, og der vil blive sunget danske salmer af Kingo, Brorson og Grundtvig.

Jeg kunne tænke mig, at mange af dette blads læsere vil studse over disse oplysninger. Vi er så indgroet vant til at forestille os romerkirken som noget fremmed, sydlandsk og uvedkommende. Vi skal gøre os klart, at den katolske kirkes ledere her hjemme har et helt andet syn. For den, der i de sidste halve snes år har fulgt med i romerkirkens liv og lære og tro, må det stå som noget rent ud fantastisk, hvad der dér er sket.

En græsk, højtstående gejstlig har i den sammenhæng et bibelsk ord: »Der kom et menneske udsendt af Gud, og hans navn var Johannes« på pave Johannes XXIII, som døde forrige år efter et kort, men simpelthen revolutionerende papat. Hans fromhed, hans geniale syner og enorme ar-

bejdskraft formåede i løbet af få år at forandre den katolske kirkes ansigt. Han kaldte forståelse og kærlighed til andre kristne frem; han kaldte kirken tilbage til Bibelen, og han påmindede den om, at dens kald ikke er at herske, men at tjene. – Det kom så vidt, at vor tids protestantiske kirkefader, Karl Barth, i fuldt alvor på et stort møde på Københavns Universitet for halvandet år siden udtalte, at vi protestanter skal stramme os vældigt an, dersom ikke vi skal se romerkirken fremover repræsentere og bevirke fornyelsen i Kristi kirke på jorden.

Er vi protestanter?

Barths udtalelse randt mig i hu ved læsningen af en samtale, som en journalist har ført med den ny, danske, katolske biskop, Hans Martensen. Det, som gælder på internationalt plan i forholdet mellem romerkirken, der omfatter ca. 570 mill. mennesker, og de protestantiske kirker, der tilsammen omfatter ca. 230 mill., kan også begynde at anes i Danmark. Vi folkekristne er så vant til at regne med vore 97 pct. af befolkningen, at vi slet ikke regner med andre kirkesamfund, men hør nu, hvad den katolske, vordende biskop har at sige. Adspurgt af journalisten: »I hvilken forstand er den katolske kirke en missionerende kirke i vore dages protestantiske Danmark,« svarer Hans Martensen: »Hvis jeg skulle sætte sagen på spidsen, ville jeg sige, at den katolske kirke er missionerende i vore dages Danmark, fordi dette Danmark er så lidt protestantisk. Ordet 'protestantisk' har i sin oprin-

delse ikke en negativ klang, betyder ikke protest mod noget, men bekendelse til noget. Reformatorerne ønskede en klar bekendelse af kirkens tro på Guds frelse, der kommer til menneskene alene gennem Kristi kors, og alene, fordi Gud er god. I den forstand, at mange mennesker har mistet troen på Kristi kors og Guds godhed, er den katolske kirke missionerende.« – Så vidt katolikkens betragtninger om vor danske folkekirke. – Min læser kan nok høre udfordringen i disse udtalelser. Der er noget sundt i at kigge ind ad egne vinduer gennem andres briller. Set med en kyndig, ung, dansk katoliks øjne er Danmark et missionsland – NB! ikke fordi vi er protestanter, men fordi vi er for lidt protestanter.

En protestant er et vidne

Med denne for mangen en protestant sikkert ejendommelige vending af sagerne er vi lige midt inde i denne søndags anliggende: *I skal være vidner.* Det latinske ord *protestare* betyder ganske enkelt at gå ind for noget, at aflægge vidnesbyrd om noget eller for nogen, og jeg antager, at det er på høje tid, at vi i den danske kirke for alvor igen bliver protestanter. Slet ikke på den tilvante og kedsommelige måde, som vi udadtil og indadtil har været det i de sidste mange år, nemlig ved at sige nej til de andre og hygge os med et fattigt, tilklippet, og derfor kedsommeligt budskab, der kun var stærkt i det negative og i selvglæden. Personligt synes jeg, at den form for protestantisme har præget uhyggeligt meget dansk kirkeliv, og det på tværs af

»Vi er så indgroet vant til at forestille os romerkirken som noget fremmed, sydlandsk ...« (Langfredagsprocession i Madrid.)

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

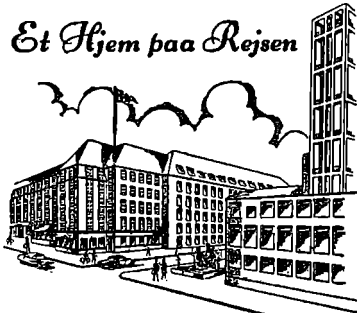
Slagterforretning

Aaboulevarden 47, Århus C
Tlf. 2 30 27

Sjøreen & Co.

Malerfirma
Århus C

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Århus C

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma
Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør
Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Århus C

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægergaardsgade 17-19, Århus C

MEJERIET *Jestebco*

Århus by's førende

TELEFON 2 00 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A

Århus N

Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- båndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus C. Tlf. 2 00 99
lige ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Århus C
Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BLIKKENS LAGER - SMEDE- & MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a . Aarhus N.

Telefon (061) 6 89 31 . Giro 17 117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Århus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Århus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg

Telf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand

v/ Hans Nielsen & Søn

Fruustræde 10, Svendborg

Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg

Telefon 21 14 10

Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg

Telefon 21 10 16

Flytteforretningen

2021

Skattergade 5-7 . Svendborg

Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Molestien 11, København SV

Tlf. VA 6060

Svendborg-København hver dag

Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg

København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gi. Kongevej 163

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

Holbæk

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 . Holbæk

Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

JENSEN & OLSEN

HOLBÆK

TELF. 365

EL-INSTALLATIONER

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 3001

Odense

TIL BYEN

FRA BYEN

- i byen

smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

III. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. ½

K. K. L. Simonsen's eftf.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

alle kirkelige retninger, så meget, at vort kirke- og kristenliv er blevet så snævert og ufolkeligt.

Nej, vi vil protestere på en helt anderledes måde ved at gå ind for, aflægge vidnesbyrd om, hvor herligt, personligt, menneskeligt frigørende det er at være medlem af Kristi kirke. Vore gudstjenester, vore sammenkomster, vort hjemliv skal være vidnesbyrd om, at dér hvor Guds hellige ånd kommer til at arbejde med os, der er der *frihed, frigørelse og glæde og fest*.

Det negative, snævre, ja, lukkede, og alt det forargede og fordømmende ved os, skal vige pladsen for en glad og taknemlig modtagen af syndernes forladelse for Jesu Kristi skyld. En sådan åben og frimodig bekendelse til, at han er vort eneste håb, følges af frigjorthed. Vi er frie for at gøre os til; vi har ikke nogen ære, vi skal have værnet; ikke noget parti, hvis magt vi skal have fremmet. Der er egentlig kun ét eneste, det drejer sig om for os: det er at vidne – at pro-testare om Guds godhed. Det sker ved den *festlige lovsang* i kirkens gudstjeneste, hvor enhver, der bare er begyndt at ane lidt af, hvor god Gud er, simpelthen ikke kan lade være at komme og være med at give sit besyv med i fællesskabet (tænk, hvor mange såkaldte troende mennesker, der søndag efter søndag aflægger vidnesbyrd om, at de så udmærket kan undvære både Gud og deres medkristne – ved at blive væk fra menighedens gudstjeneste!).

Op det sker ved den iver og omhu, hvormed vi går op i vor *hverdags arbejde* som en tjeneste. Det sker videre ved den ildhu og den kærlighed, hvormed vi er optaget af at arbejde for og ofre for at Guds glæde og Guds kærlighed må blive kendt i vort eget folk blandt alle de halvdøde, barnedøbte, og kendt blandt de folkeslag, som trænger til evangeliet som deres redning folkeligt og åndeligt. Det sker endelig ved den interesse og flid, hvormed vi stræber efter at *sætte os ind i kirkens tro* og lære og søge at give den videre til vore børn og vor ungdom.

Der bliver liv og glade dage i vor danske folkekirke, hvis og når vi således stiller os til rådighed for Guds hellige ånds gerning i kirken.

Henrik Christiansen

Ugebladets redaktion har kontortid kl. 12.30-16.30 — telefon MI 9055.

AC's krise - et pastoralt problem?

I diskussionen om den akademiske selvbesindelse har vi modtaget dette indlæg:

I den sidste tid har Ugebladets læsere dels været vidne til en principiel debat om mål og midler for det katolske studenter og akademikerarbejde og dels erfaret, at nogle unge katolikere ville starte en ny forening. Skønt jeg i det væsentlige omend med *nogen modifikation* kan tilslutte mig de argumenter, som Jørgen Nybo Rasmussen og Poul Rude har fremført mod Dalland, finder jeg dog, at en enkelt ting fortjener at blive trukket frem.

I sin iver for at tjene denne verden, bemærker Dalland i en bisætning, at »vel skal man ikke lade hånt om skoling og træning og studier«. Dette er blot en lille indrømmelse fra Dalland til den vigtigste sætning i AC's formålsparagraf: »at hjælpe medlemmerne til skoling i katolsk tanke«. I sammenhæng med denne paragraf må man se bestemmelsen i AC's love om, at »administratores indstiller til biskoppen af København at udnævne en åndelig rådgiver«. Ser man efter i det lovudkast for en ny forening, som nogle unge katolikere udsendte i maj 1965, er det karakteristisk, at formålsparagraffen ikke indeholder noget svarende til nævnte passus, og at der ligeledes intet er nævnt om en åndelig rådgiver. Nøgleordet er her *engagement*: medlemmerne skal aktivt tage del i tidens og samfundets problemer. Så vidt jeg kan se udtrykker Dalland det samme, når han siger, »at vi *sammen* med verden skal arbejde på løsningen af de problemer, der er på det åndelige, kulturelle, politiske og økonomiske område«.

Det er med glæde, at jeg har set, at det forår i Kirken, som Johannes XXIII indvarslede med indkaldelsen af koncilet, har ført til, at Kirken har åbnet sig for verden og ikke mere er som en lukket fæstning. Men denne åbning må ske med omtanke og afventes i udholdenhed og tålmodighed. 400 års dårligt forhold til protestanterne gøres ikke godt ved et års samtale båret oppe af glæden ved atter at kunne tale med de adskilte brødre. Nej, begge parter må

gennem en omhyggelig selvbesindelse prøve at klare for sig, hvad der er centralt i deres troslære, liturgi, kirkeret osv., og hvad der er mindre vigtigt, og derefter ærligt og utilsløret konfrontere deres synspunkter med hinanden. Først på denne måde kan man se, hvad der virkelig binder og adskiller.

Netop på dette meget vigtige punkt: den indre selvbesindelse og klarificeringen af ens egne synspunkter, der overhovedet er forudsætningen for en frugtbar dialog med vore ikke katolske medmennesker, udviser Dalland og meningsfæller manglende forståelse. Ved mere eller mindre at skyde medlemmernes katolske skoling i baggrunden, til fordel for et øjeblikkeligt engagement, risikerer de, at deres dialog bliver dilettantisk; den får intet at sige deres medmennesker og står derfor i fare for at blive nyteløs eller endog skadelig. Deres principielle ønske om en forening uden en åndelig rådgiver bør også drages frem her. Lægapostolatets betydning er flere gange blevet betonet af vort århundredes reformpaver, men samtidig er skoling af disse lægapostle også blevet understreget. I en tid, hvor fagspecialiseringen spiller en større og større rolle, er det for mig at se kun en naturlig ting, at AC modtager faglig teologisk hjælp fra en betydelig katolsk teolog, således som det da også har været tilfældet i AC gennem de senere år.

Netop den store reformpave Johannes XXIII har både i *Pacem in terris* og *Mater et magistra* talt om undervisningens nødvendighed. I *Pacem in terris* hedder det således i slutningskapitlet, der bærer overskriften *pastorale anvisninger*: »Alt for ofte og alt for mange steder sker det, at der ikke er ligevægt mellem den religiøse og den verdslige uddannelse; mens man gennemgår et grundigt videnskabeligt studium, nøjes man almindeligvis med en elementær religiøs undervisning. De unge har behov for en omfattende, vedvarende undervisning, der er sådan tilrettelagt, at den religiøse kultivering af deres åndelige liv holder trit med den videnskabelige erkendelse og den stadige fremgang i teknisk kunnen«. Med denne gode reformpaves pastorale anvisninger in mente kan man blive fristet til at sætte sagen lidt på spidsen og spørge om AC's krise ikke dybest set er et pastoralt problem?

Regensen, den 18. juni 1965.

Sv. E. Green Pedersen,
stud. mag.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)
Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger
Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - Am 1248

Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS

BRÆNDELS KOMPAGNI

Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,
København V.
Tlf. Eva 4151

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.

Klampenborg.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

Telefon Minerva *408

EN BANKBOG
åbner alle muligheder
- indsæt Deres penge i

LANDMANDSBANKEN

MUNKE MØLLES GLUTEN

København har fået et nyt herberg

København har nu fået et katolsk *Hostel*, hvor man kan tilbringe en dejlig billig ferie og møde mennesker af alle nationaliteter, racer og religioner i økumenisk ånd.

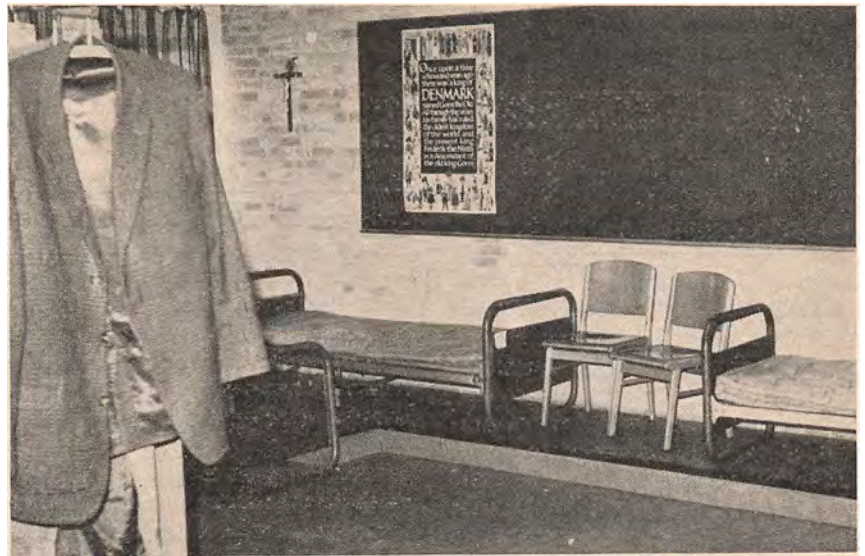
Dette ny ungdommens hus hedder Steno Hostel og ligger på Otto Rudsvej på Amager.

Steno Hostel – et moderne lækkert vandrehjem – er Skt. Annæ nye skole og som følge deraf har det en dejlig stor lys aula, i denne kan man ved småborde møde turister fra så at sige alle lande. – gæster fra USA, Israel, England, Tyskland, Holland, Norge, Belgien, Sverige, Frankrig, Italien, Schweiz, Sydamerika osv.

Man kan opleve at se protestanter, katolikker, jøder, mormoner, fritänkere, diskutere og hygge sig i sand økumenisk ånd.

Vi har vist glemt at fortælle, at kommer man træt hjem fra storbyens fristelser som Tivoli, Zoologisk Have, Dyrehaven eller blot har taget solbad på Amager strand, så er det forfriskende at få et brusebad og så søge ind i sin seng eller se TV etc. Alt dette forefindes naturligvis også. For kr. 8,50 pr. døgn inclusive morgenmad.

Det, der betager mange, er, at alt arbejde, såvel i reception, kontor, kiosk, køkken, servering, rengøring og

Et moderne lækkert vandrehjem.

hvad der ellers kan være af job bliver udført frivilligt af ulønnet arbejdskraft.

Disse frivillige er såvel unge som gamle fra menigheden med sognepræsten som primus motor, samt en del udenlandske studenter. Deres løn er glæden ved at hjælpe, så Skt. Annæ Kirke kan få midler til at bygge et kapel i Dragør og så selvfølgelig – at være med til at indsnuse lidt af den internationale atmosfære.

»Vi synes, dette uselviske initiativ og arbejde fortjener at blive belønnet og omtalt, så at så mange som muligt får kendskab dertil, enten De selv skal være turist i København eller

kender provinsianere eller udenlandske turister, der vil gæste byen, ved vi, at de vil være velkomne i tiden fra 26. juni til 15. august, men reserver i god tid. De vil på denne måde få en billig og interessant ferie i København samtidig med at De støtter et godt formål, endvidere kan man sige, at man befordringsmæssigt set er godt forsynet til byens centrum eller omegnen af København. I øvrigt er der kun ca. 3-4 minutters gang til Skt. Annæ Kirke, der har følgende messer om søndagen: kl. 7.30 - 8.30 - 10.00 og 19.00,« siger et ægtepar, der har været tilfredse gæster på Steno Hostel, som har telefon nr. 58 05 35.

Ung bankkasserer ønsker undervisning i matematik (forberedelse til Handelshøjskolens adgangskursus).
Tlf. Ryvang 8596 efter kl. 18.

**Toldbodvejens
frugt, blomster og krans**
v/ Bent Høj
Svendborg. Tlf. 579.

Alt i bandager & sygeplejeartikler
Holbæk Materialhandel
Telefon 32
Kaj Andersen
Lev. til Sct. Elisabeth Hospital

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

ABSALON-SKANDINAVIA

samarbejdende FORSIKRINGS aktieselskaber

Det levende Lys

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt
stearinlys og vokslys
af enhver art

ASP-HOLMBLAD
STEARINLYSFABRIKER
København

BISKOPPERNE SKAL FUNDERE OVER BEGREBET RELIGIONSFRIHED

Et omstridt emne bliver første punkt på dagsordenen, når det andet Vatikankoncil påny træder sammen til efteråret. Det drejer sig om begrebet religionsfrihed – og fra alle verdenshjørner vogter man med stor opmærksomhed på, hvad forsamlingen af katolske biskopper kan få ud af dette spørgsmål. Emnet behandles i øvrigt andetsteds her i bladet i forbindelse med omtalen af den 7. internationale katolske pressekonferens i New York. I disse dage er det af sekretariatet for de kristnes enhed udarbejdede diskussionsgrundlag blevet sendt ud til alverdens katolske biskopper, oplyser koncillets generalsekretær, ærkebiskop Felici, officielt fra Vatikanet.

FORFØLGELSEN AF DE KRISTNE I SOVJET TAGER OPSVING, HÆVDER OBSERVATØR

Et medlem af instituttet for studier i sovjetiske forhold, München, den ortodokse præst D. Konstantinov, mener, at forfølgelsen af de kristne i Sovjetunionen, der atter for alvor tog fat for cirka 10 år siden, stadig bliver værre. Dette skriver præsten i en bulletin, som instituttet udsender.

Der skal fortsat finde fængsling og forvisning af sovjetiske biskopper, præster og lægfolk sted, og ateistiske propagandister siges at løbe troende på dørene for at få dem til at opgive kristendommen. Det hævdes ligeledes, at forældre, der prøver at give deres børn en religiøs opdragelse, bliver ført for domstolene, hvorefter børnene fjernes hjemmefra og anbringes på særlige kostskoler. Der skal være offentlig forbud mod, at personer under 18 år tager del i gudstjenester – i henhold til et fortroligt cirkulære af 1962, stilet til den sovjetiske gejstlighed.

Kirker og klostre rives fortsat ned, og der gives som oftest påskud som bygning af undergrundsbanestationer, regulering af veje osv. for at nedlægge kirkerne, da regeringen passer på, ikke at virke alt for provokerende på verdensopinionen, oplyser eksperten i sovjetiske forhold.

ANGLIKANERNE ØNSKER AT DELE KIRKER MED ANDRE TROSSAMFUND

Church of England, der besidder flere kirkebygninger end noget andet kirkesamfund i England, har besluttet at undersøge mulighederne for at dele nogle af kirkebygningerne med andre kirkesamfund. En komité er blevet nedsat på foranledning af de to anglikanske ærkebispesæder, Canterbury og York.

I følge engelsk lov må statskirken gudshuse ikke lånes ud til andre kirkesamfund. Under de nuværende forhold har venlige engelske sognepræster kun kunnet give rum, når det var katolikker, der manglede et sted at holde messe (muligvis fordi den anglikanske kirke hævder at være en del af den katolske kirke). Man mener imidlertid, det under det stadig økumeniske samarbejde bør være muligt at stille kirkerne til rådighed for protestanter – bl.a. lutheranere, reformerte og baptister. I øvrigt er anglikanere, protestanter og katolikker blevet enige om i fællesskab at bygge et kapel i Londons lufthavn, men sagen har vakt nogen diskussion, for skal kirkebygningen konsekres til brug for anglikansk gudstjeneste, må den kun anvendes til den »gudstjeneste som loven foreskriver«. Ændringer i anglikansk kirkeret kan kun vedtages i parlamentet.

*

ÆNDRET SYN . . . *Forts. fra s. 10*

linger og Denifle og frem til den nuværende opfattelse, at Luther havde genopdaget noget urkatolsk, som Kirken på hans tid havde ladet gå i glemmebogen.

Som protestantisk modstykke til Jedins foredrag talte teologen Walther von Loewenich om ændringer i den protestantiske Luther-opfattelse i det 19. og 20. århundrede. Loewenich fremhævede Luthers rige og modsætningsfulde natur og hans ingenlunde systematiske teologiske tænkning. Luther havde været forkæmper for sam-

vittighedsfrihed og fornuft, og såvel Goethe som Hegel havde i ham først og fremmest set en åndelig befrier.

Mødets højdepunkt blev Kieler-teologen Peter Meinholds foredrag om Luthers hovedanliggende og Kirkens stilling til nutiden. Dette foredrag betegnede måske den hidtil største tilnærmelse fra protestantisk side til den katolske kirkeopfattelse, således som denne kommer til udtryk i konstitutionen »De ecclesia« fra det andet Vatikankoncil. For Meinhold har koncilet bragt indløsning af reformationens fordringer i en udstrækning, som det tidligere har været protestanter helt umuligt at forestille sig. I den katolske kirkes ny værdsættelse af lægfolkets kirkelige funktion og »det almindelige præstedømme« så han en af de allerstørste vanskeligheder og forskelle kirkerne imellem overvundet og en tidligere gejstlig absolutthed fjernet. Foredraget holdtes helt i den økumeniske ånd og hilstes med stærke klapsalver fra såvel katolsk som protestantisk side.

Heinrich Fries fra München afsluttede foredragene med en redegørelse for Luthers lære anskuet fra den moderne katolske teologis synsvinkel. Også for den katolske teologi, sagde Heinrich Fries, står Luther i dag som manden, der befriede teologien fra et filosofiens formynderskab og igen lod teologien tale sit eget sprog. Luther genindsatte tillige den gamle skriftbundethed, som er af fundamental betydning for moderne katolsk tænkning. Nu er den katolske kirke også mere åben over for det personlige i Luthers teologi og alvoren i Luthers ubetingede religiøse hengivelse, der kommer til udtryk i alene-formlerne — sola gratia, sola fide, sola scripture.

Den økumeniske tænkning ville blive fremmet, mente Fries, dersom den protestantiske teologi nu på sin side åbner sig mere end hidtil for det værendes objektive kategorier. Det dybeste i Luthers lære – hans korsfæstelsesteologi og hans lære om Guds skjulthed og uforståelighed, som mennesket må udholde, selv om alle forventninger skuffes og det billede splintres, som mennesket har gjort sig af Gud – stiller også katolikken af i dag midt i troens realitet, udtalte han.

Næste nummer af
UGEBLADET
kommer den 16. juli.

Katolik
i en
politistat

Ferie i
Spanien

Hvornår
får vi en
dansk
højmesse?

Debat om
fosterdrab

Ind-
trængende
pavetale

Den amerikanske bibelfilm »The Greatest Story Ever Told« kommer op i København i september. Den er af skandinaver blevet imødeset med særlig opmærksomhed idet en svensker, Bergmans yndlingskuespiller, Max von Sydow spiller Kristus. Helge Kristensen så filmen i forbindelse med den katolske pressekongres i New York. Efter hans mening rammer den langtfra evangeliets tone, men den er mindre sentimental end sine forgængere. På billedet ses Kristus opfordre dem, der er syndfri, om at kaste den første sten. Den knælende kvinde er Maria Magdalene.

Svinepuklen:

På søndag går vi til sagen!

Biskop Hans Martensen har meddelt Folkekirkens Nødhjælp, at han varmt støtter landsindsamlingen for at skaffe midler til køb af danske slagteriers overskudsproduktion til fordeling blandt nødlidende ude i verden.

Der afholdes derfor kollekt i alle katolske kirker og kapeller søndag den 18. juli. Biskoppen har overladt til chefen for den danske katolske U-lands-hjælp CARITAS DANMARK, pastor Knud Ballin, at organisere den katolske indsamling. Det ved kollekten indkomne beløb skal derfor dagen efter indsamlingen sendes til CARITAS DANMARK, København-Brønshøj, giro 439 79.

I en kommentar skriver »Kristeligt Dagblad«, hvis medarbejder, redaktør Jens Ravn Olesen, er en af initiativtagerne bag den folkekirkelige indsats, at et af de stærkeste eksempler på tilslutningen til indsamlingen, er det, der kom fra den katolske kirke i Danmark. »En for blot et par år tilbage utænkelig henvendelse om, at der i Danmarks katolske kirke vil blive samlet ind til folkekirkens nødhjælp,« fastslås det i kommentaren, hvori det endvidere hedder: »Men sådan er det altså . . . Dette økumeniske initiativ er af intet mindre end kirkehistorisk karakter og understreger den humanitære bredde i indsamlingen.«

KATOLSK UGEBLAD's redaktion opfordrer stærkt sine læsere til at gå til sagen ved kollekten på søndag. Og lad os tage den også blandt katolikker så højt agtede kirkeministers betragtning til eftertanke: Forbindelsen mellem »Giv os i dag vort daglige brød« og »Forlad os vor skyld«.

■ FREDEN ER STADIG I FARE — VI MÅ RÅBE ET »STANDS« TIL DE ANSVARLIGE, SIGER PAVEN

I anledning af sin navnedag den 24. juni modtog pave Paul VI det samlede kardinalkollegiums lykønskninger. I sin lange svartale, der betegnes som en slags programtale efter to års regeringstid, kom paven ind på de talrige problemer, kirken stilles overfor. Som de to vigtigste nævnedes Paul VI koncilets afslutning og verdensfreden.

Paven undskylder sig, men . . .

Angående verdensfreden undskyldte paven sig først overfor kardinalerne for igen at komme ind på problemet. Siden rejsen til Bombay synes paven så optaget af dette spørgsmål, at det dukker op i næsten hver eneste tale, paven holder. Paul VI udtalte ordret: »Ingen må tage Os det ilde op, når Vi igen bringer dette problem på bane. Freden er stadig i fare. Det er nødvendigt at råbe et 'stands' til de ansvarlige, inden det er for sent. Den ikke slukte gnist kan frembringe en verdensbrand af proportioner, der får én til at ryste blot ved tanken derpå.«

Krigsfaren er vokset!

Paven fortsatte: »Takket være den Almægtiges godhed er der endnu ikke sket noget uafvendeligt, men faren er langt fra afvendt. Den er endog vokset, og nye arnesteder for uro er opstået i forskellige dele af verden. Vi kan ikke skjule vor uro. En krig ført med de forfærdelige ødelæggelsesvåben, som videnskab og teknik har frembragt, må Vi og ethvert menneske, der er dette navn værdigt, afvise med afsky. Det ville være en tragisk, ubodelig og skæbnesvanger mulighed. Det ville betyde enden — ikke på vanskelighederne, men på civilisationen.«

En advarsel fra paven

»Den, der vil forlænge eller bidrage til at forlænge en konflikt, som ikke kan finde tilstrækkelig retfærdiggørelse for, bør overveje historiens lærestreger: begivenhederne kan overvælde selv dem, der tror at beherske dem. Krigen løser ikke problemerne, men skaber nye og mere komplekse. Erfaringer fra den sidste krig viser det. Redningen ligger i oprigtige, ærlige og loyale forhandlinger.«

Og en anerkendende tak

»Derfor vil Vi udtrykke vor anerkendelse overfor de statsmænd, der giver udtryk for loyal og ærlig fredsvilje, og som også tager positive skridt — en gang imellem virkelig usædvanlige og dristige — til at nærme de stridende parter til hinanden og føre dem til forhandling, der kan erstatte de væbnede konflikter og føre frem til en ny ligevægt, gensidig respekt, overholdelse af indgåede traktater og broderligt samarbejde mellem frie folk. Vi opmuntrer og understøtter disse anstrengelser, og Vor bøn ledsager Vore ønsker for alles vel.«

Især for god modtagelse af
Bombay-appellen

Vor taknemmelighed går især til alle dem, der har svaret på Vort forslag, som Vi fremsatte under rejsen til Bombay i december sidste år. Det gik som bekendt ud på, at bruge i det mindste en del af de beløb, man ville spare ved at vedtage effektive nedrustningsforslag, til at hjælpe befolkningerne rundt om i verden, der sulter og lider nød, eller som er under udvikling.

Vort forslag til oprettelse af en international fond ved hjælp af disse midler og til dette formål har fået en meget god modtagelse hos de kompetente myndigheder, ialt fald hvad det principielle angår, så at det ligefrem bliver muligt at udtrykke håb om, at forslaget snart vil kunne omsættes i praksis. Det ville være velgørende og et eksempel, der ville kunne smitte.

Vietnam, San Domingo og
Algeriet

Paven sluttede sin tale med at nævne de øjeblikkelige konflikter i verden, der har foranlediget den alvorlige advarsel: »Vort hjerte åbner sig for trøstefulde visioner angående en bedre fremtid for folkenes samfund — en fremtid i fred og broderskab. Men det forhindrer ikke, at Vi netop nu med bitterhed og smerte må erkende, hvorledes den blodige og ødelæggende krig i Vietnam raser videre og tiltager i styrke. Vi har allerede flere gange henvendt Os til den vietnamesiske befolkning, der lider så stærkt

under denne krig. Vi har også opfordret til enighed og fred i Congo, der sønderlides af interne konflikter.

Det samme gælder Den dominikanske Republik, som Vi håber må finde vejen til økonomisk fremgang og frihed gennem forståelse mellem alle landets indbyggere og enighed blandt de kristne. En anden ung nation, Algeriet, optager i disse dage Vore tanker. Også for dette land vil Vi ønske fred og fremgang.»

Koncilet vil stille nye problemer

Angående koncilet sagde paven, at han håbede, dets sidste samling ville komme til at ligne den første, der forløb i begejstring og tillid. I øvrigt vil koncilets afslutning ikke betyde en afslutning på alle spørgsmål. Tværtimod ville koncilet åbne nye og store spørgsmål. Livet går videre.

PROFESSOR SKYDSGAARD OG BISKOP MARTENSEN I KOMITE AF KIRKEHISTORISK BETYDNING

Mandag den 5. juli blev der officielt givet meddelelse om nedsættelse af en international komité for samarbejde mellem katolikker og lutheranere. Meddelelsen blev offentliggjort samtidig i Rom og i Genève. Blandt medlemmerne er biskop Hans L. Martensen og professor K. E. Skydsgaard. Blandt de øvrige medlemmer bemærker man én af den økumeniske bevægelses pionerer indenfor den katolske

K. E. Skydsgaard

kirke, den internationalt kendte konciltolog Yves M. J. Congar O.P.

Komiteen får 14 medlemmer med 7 repræsentanter for henholdsvis Den katolske Kirke og Det lutherske Verdenforbund. Dens opgave bliver at studere mulighederne for øget samarbejde mellem Den katolske Kirke og de lutherske kirker. Det første møde vil blive afholdt i nærmeste fremtid »et eller andet sted i Vesteuropa«. Fra luthersk side i Genève fremhæves det, at dette møde vil betyde den officielle genoptagelse af dialogen mellem Den katolske Kirke og de lutherske kirker, som blev afbrudt ved reformationen.

Den nye komité må ikke forveksles med en tilsvarende arbejdsgruppe, der fornylig blev nedsat i Genève med repræsentanter for Den katolske Kirke og Kirkernes Verdensråd.

JØDERNE IKKE OPGIVET — RELIGIONSFRIHEDEN IKKE SYLTET, SIGER KONCILETS PRESSECHIEF

Rygtene om, at dokumentet om de kristnes forhold til jøderne skulle være opgivet, savner ethvert grundlag, siger Vatikankoncilets pressechef, monsignore Fauste Vallainc. Han dementerer også forlydender, der går ud på, at forhandlingsgrundlaget til en tekst om religionsfrihed skulle være blevet sylvet.

Pressechefen er fremkommet med nævnte udtalelser i anledning af en artikel i det engelske blad »Observer«. Det hedder heri, at bestemmelsen om at droppe dokumentet om jøderne blev taget, da koncilets samordningskommission bestående af syv kardinaler i juni havde møde i Rom. Vallainc gjorde i denne forbindelse opmærksom på, at samordningskommissionens sidste møde i virkeligheden fandt sted i maj, og at de nævnte spørgsmål overhovedet ikke havde været på tapetet.

Mgr. Vallainc erklæring er blevet kommenteret i »Frankfurter Allgemeine«, der havde taget spørgsmålene op sammen med »Observer«. Frankfurterbladet gør opmærksom på, at det kun er en meget snæver kreds som er blevet gjort bekendt med pavens beslutning om at henlægge erklæringen om jøderne. Det er imidlertid blevet bekræftet af medlemmer af denne kreds, at erklæringen er blevet droppet, og at der er udsendt en fortløbig meddelelse herom, erklærer den tyske avis.

PAVEN MODTAGER NORSKE TEOLOGER

Dekanen for Oslouniversitetets teologiske fakultet, professor Einar Molland, og 21 af hans studenter er blevet modtaget i audiens af pave Paul VI. Professor Molland udtalte overfor paven håbet om, at de »mange ikke-katolikkers respekt, forbøn og sympati« måtte være den katolske kirkes overhoved til trøst.

»Må jeg tilføje, at Vatikankoncilets konstitution om kirkens væsen og dekretet om de mellemkirkelige bestræbelser har fyldt vore hjerter med håb, hvad angår kristendommens fremtid,« udtalte professoren. Paven lagde i sin svartale ikke skjul på, hvilken styrke og trøst det var ham, at ikke-katolikker omfattede det katolske kirkemøde med så stor interesse og omsorg. Han takkede af hele sit hjerte — ikke blot de norske besøgende, men alle, der tænkte ligesom de.

BENEDIKTINERMUNKE, MEN IKKE KATOLIKKER

To svenske lutheranere er blevet novicer i det katolske benediktinerkloster Erlach, nærved Linz i Østrig. Når de har afsluttet deres noviciat, vil de vende tilbage til Sverige for at grundlægge et luthersk kloster, hvori man skal følge den store ordensstifter, Benedikt af Nurcias munkeregul. De to novicer, Ove Lindell, der er teolog, og Bent Olof Kalde, som er kunstner og historiker, er blevet optaget i det katolske kloster i henhold til ekstraordinær aftale mellem den katolske biskop i Linz og den lutherske biskop Herrlin, Visby på Gotland. Det er den lutherske biskops hensigt at forsøge at bygge et kloster i det lutherske Sverige. Tanken om klostre på protestantisk grund er i øvrigt ikke ny. Det berømte reformerte kloster i Taize, Frankrig, for eksempel, har i år 25 års jubilæum.

ØSTTYSKER FÅR PAVELIG UDMÆRKELSE

Den pavelige Silvesterorden er blevet givet til en østtysker, Franz Preissler, der i 1942 nægtede at adlyde ordre, da en SS-officer befalede ham at skyde på ubevæbnede jødiske mænd samt kvinder og børn. Ved en krigsret blev Preissler idømt tughus i koncentrationslejren Dachau. Her gjorde han et stort arbejde for at lindre nøden blandt sine jødiske medfanger.

Atomarch eller abortmarch?

Pastor Chr. Bartholdys kronik om abortspørgsmålet har efter sin fremkomst i Katolsk Ugeblad fremkaldt en offentlig debat, der må glæde den gamle stridsmand. Når Katolsk Ugeblad bad Bartholdy om lov til at trykke kronikken, der også har stået at læse i Kristeligt Dagblad, var det netop for at skabe øget debat om synspunkter, der ligger nær op ad de katolske i denne sag. Dette er også kommet til udtryk fra officielt katolsk hold gennem åbent brev til pastor Bartholdy fra biskop Hans L. Martensen, der blandt andet skriver: »Som katolsk biskop i Danmark vil jeg med glæde støtte enhver indsats, der bliver gjort for at bekæmpe det høje antal abortus provocatus og således beskytte det endnu ufødte menneskes ret til livet.«

Dette er også såvidt man kan forstå »Katolsk Arbejderaktion« og »Unge katolske Arbejdere«s grundlæggende syn på denne sag. I et interview med Ekstrabladet siger deres formand, George Bune Andersen, til et direkte spørgsmål, om han går ind for fri abort: »Nej, bestemt ikke. Jeg betragter abortus provocatus som fosterdrab. Jeg opfatter det som drab på en person – og tilmed en værgeløs person.«

Når Ekstrabladet, der samme dag aftrykker de katolske arbejderes åbne brev til pastor Bartholdy, kan spørge således, må der jo have været nogen uklarhed i brevets formulering. En uklarhed som biskop Martensen også tager til orde imod, idet han beklager det åbne brev. Vi kan kun slutte os til denne beklagelse. De katolske arbejderes brev var redigeret på en sådan måde, at det hos læserne fremkaldte usikkerhed om en gruppe katolikkers stillingtagen til abortspørgsmålet. En sådan usikkerhed burde have været undgået ved at indføje i det mindste en bisættning om, at man naturligvis som katolik er imod fosterdrab.

Men samtidig med, at man beklager denne uklarhed, der nu er ryddet af vejen, bør man også søge at forstå de katolske arbejderes egentlige anliggende, der også har fået tilslutning fra folkekirkelig side gennem pastor Zeuthens brev til Information og Kristeligt Dagblad. Denne skriver: »Tænk om den ændrede verdenssituation (med atomtrussel og spændinger mellem folk og racer) fik os til at gennemtænke det femte bud ud fra de nye livsforudsætninger. Man er ved at gøre det i Rom og Genève og andre steder, men det er, som om man herhjemme på dette område bliver hængende i problemstillinger fra en ganske anden tid. Man er naturligvis for fred, men . . . og så lader man problemet ligge.«

Her ligger der stof til eftertanke for både katolikker, protestanter og alle mennesker af god vilje. Problemet er ikke abortmarch kontra atomarch, men fælles indsats for menneskets værlighed overalt hvor det trædes under fode. Debatten om Bartholdys kronik har tjent til at sætte problemerne i det rette perspektiv.
(Andetsteds i bladet bringes uddrag af debatten.)

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Jeg skulle i biografen på Broadway og var kommet i god tid af sted fra Waldorf. Jeg krydsede derfor hovedstrøget og fortsatte ned ad en af gaderne. Fremme lyste det mest rædselsfulde neonkors. »Hvad mon det er for et kirkesamfund, der opbyder så megen smag,« sagde jeg til mig selv. Det var et naivt spørgsmål at stille. Kirken var katolsk!

Jeg kikkede indenfor. Det indre svarede udmærket til det ydre. En ubeskrivelig stil – blandt andet faldt nogle firkantede kineserlamper, der hang ned fra loftet, i øjnene. Alteret en hvid kranskekagerædsel, på prædikestolen en præst, der uanfægtet af den »progressive« pressekongres – ikke ti minutter derfra – holdt en Maria-prædiken med gode gammeldags udfald mod ikke-katolikker. Han havde fin sans for akustik, præsten, men fik omsider larmet af, hvorefter han gik over til den sakramentale velsignelse.

Jeg misundte ikke den menighed noget. Jo, det skulle måske lige være, at man på en ganske almindelig hverdagsaften i maj havde en vel fyldt kirke til majandagt. Ikke stopfyldt, men godt besat.

Sådan er der så meget.

Det var en from ouverture til en biografforestilling. Men jeg skulle også ind og se »The Greatest Story Ever Told«, »Den mest vidunderlige historie . . .«, kort sagt fortællingen om Jesu liv.

Et par af mine amerikanske journalistkolleger rystede på hovedet af mig, da de hørte, jeg var gået ind for at se så »from« en film. Kirkelige foredrag, kirkelige cocktail parties og nu også kirkelig film. Det var at stopfodre sig selv, sagde de. »My fair Lady« havde der været mere ræson i.

Nu er der jo det ved denne nye opus i den for tiden værende trængsel af bibelfilm at selveste Bergmans fornemme yndlingskuespiller, Max von Sydow, har rollen som Kristus. Man er som skandinav nysgerrig efter at se, hvad Hollywood kunne stille op med – eller overfor ham.

George Stevens har iscenesat i super-kolossal kæmpelærredstil, cinemate-eller-andet. Instruktøren har en bemærkelsesværdig fortid bag sig. »Gunga Din« for det første, ja det var tider, den indtrængende »Han kom om natten« som vi har set i tv, det velfortalte melodrama »En plads i solen« (En amerikansk tragedie) og meget andet. Nu har han kastet sig

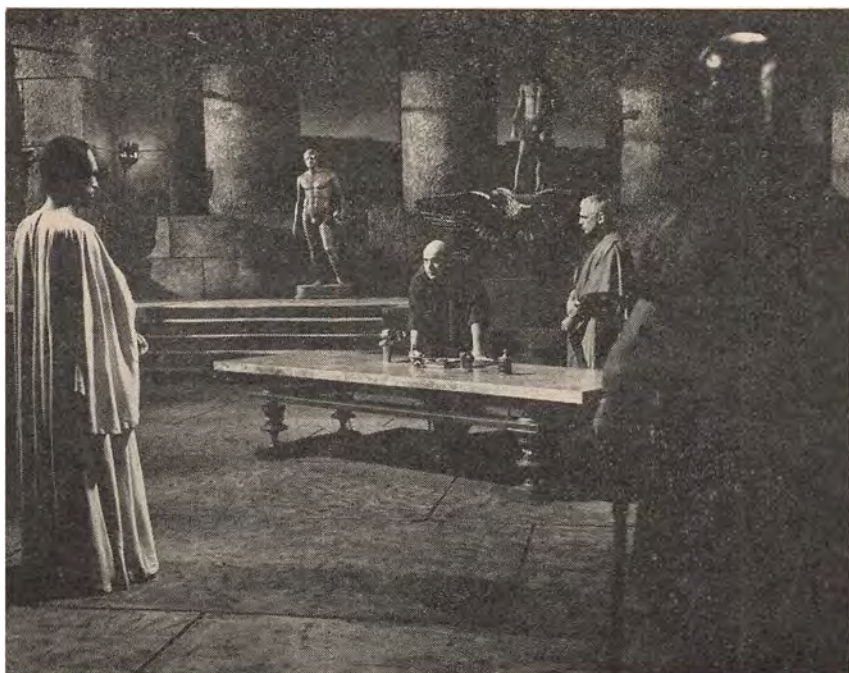

Herodes (Claude Rains) drøfter de tre vise mænds vidnesbyrd med sine rådgivere.

Evangelium på amerikansk - med svensker som Kristus

Georges Stevens' Kristusfilm, der kommer op i København til september, er mere smagfuld end andre amerikanske bibelfilm, men dog langt fra evangeliets sande tone, mener Helge Kristensen, der har set filmen i New York.

Kristus for Pilatus (Max von Sydow og Telly Salvalas).

ud i *den* specielle form for amerikansk tragedie, der hedder bibelfilm.

Det generer ikke mig personligt så meget, at han har foresat sig at lade det forrige århundredes bibelmalerier få liv på kæmpelærredet, selv om en og anden af mine forgængere nok vil rynke på næsen allerede her. I billedet er filmen tilstræbt monumental-stilistisk, og målt efter denne målestok nok mere smagfuld end sine amerikanske forgængere. I denne genre bærer dog fortsat Duviviers »Golgatha« prisen. For den helt rigtige evangelietone rammer man næppe ved at lægge alt for megen vægt på det dekorative – som for eksempel at placere dekorative herolde på murtinder og lade kvindrollerne besætte med billedskønne damer, men nærmere ved at søge den anonyme enkelthed, den kontakt med fattigdommen, med det ydmyge, som italieneren Pasolini har gjort det i sin »Mattæusevangeliet«. Hvilken udlejer tør mon tage den hjem?

Skuespillerne er ikke værst. Charlton Heston er en mandig Johannes Døberen, Claude Rains spiller Herodes den Ældre i Shakespearestil, Jose Ferrer sekunder ham i stilen som Herodes Antipas og Dorothy McGuire er en diskret Maria. Derimod er Telly Salvalas efter min mening helt forfejlet i type som Pontius Pilatus. Han fremstilles som en brutal faldskærmsøverst, der sikkert vil kunne gøre udmærket fyldest i Korea og Vietnam. Evangeliernes Pilatus er derimod en veg forfinet romer – så langt fra nogen handlingens mand, selv hvor det drejer sig om at hævde det så højt besungne latinske retsvæsens ære.

Max von Sydow som Jesus. Ja, det er et stort fremskridt fra Jef Hunter i »Kongernes Konge«, men jøde er Sydow jo ikke. Han bestræber sig pænt på at undgå det glansbilledagtige, så ofte hans hårde arbejdsgivere tillader ham det, men vi er i overført betydning stadig i den ariske racedyrkelse. Hvad diktionen angår, tvinger man ham til at springe over, hvor gærdet er lavest, med et korrekt mellemskoleengelsk med meget stemte s'er osv. Det virker noget kunstigt, at Jesus, der talte de tiders »nutidsprog«, udtrykker sig i anglikansk ritualsprog med »Thee« i stedet for »you«, mens de øvrige taler normalt amerikansk. Sydow prøver i øvrigt med klogskab at gennemføre en intelligent-venlig maske fremfor i tide og utide at lægge ansigtet i overjordiske folder. At fotografen i et fælt

syn til slut lader ham fremtræde som verdenshersker over hele lærredet – kan han ikke gøre for.

En afgørende indvending har jeg mod selve filmens manuskript. Allerede filmens titel indrømmer, at fortællingen om Kristus, det evangelierne kan berette, er den »mest vidunderlige historie, der nogen sinde er fortalt.« Hvorfor har man så »forbedret« den – visse steder til ukendelighed. Jesu liv og virke gøres til én lang flugt for de to Herodes'ers intrigespil og efterstræbelser, lige fra barnemordet i Bethlehem, gennem det, at den unge Herodes gør sig til Quisling ved at benytte sig af romerske sværd og bødler, til det øjeblik, hvor Jesus står foran Pilatus. Ustandselig er dekorative kongelige kejserlige dragoner til hest på jagt efter Døber Johannes eller Kristus. Man tror ikke hverken den jødiske konge eller den romerske kejser har andet at tænke på.

Historikere vil sikkert af evangelierne med held kunne udlede en spænding mellem den romerske besættelsesmagt og jøderne, og vor egen store Dreyer har – hvis hans Kristus-film nogensinde bliver en realitet – til hensigt at anvende en direkte parallel mellem vor situation under den tyske besættelse og jødernes under det romerske åg. Men her i »The Greatest Story...« går man alt for vidt i forsøget på at få det hele til at »gå op« i dramatisk forstand – som drejede det sig om en populariseret udgave af et Shakespearedrama. Jeg synes, sådan noget er uklogt af filmens skabere, der jo trods alt for en stor del henvender sig til et bibellæsende publikum, der også ved at Judas hængte sig og ikke kastede sig i tempelilden! For ikke at tale om, at man forvirrer den sikkert lige så store del af publikum, der er knapt så bibelstærk.

Alfred Newman, der lavede den fremragende ledsagemusik til »Sangen om Bernadette«, har leveret en diskutabel score. Det skal indrømmes, at vi ikke ombølges af englekor. Til gengæld må vi ustandselig lytte til et noget uldent tema frembragt af fede strygere. Og hvorfor Newman giver op på vejen til Golgatha, er det store spørgsmål. Her indføres nemlig indledningen til Verdis rekviem i partituret – hvorfor vi så skal have netop det stykke? Og til sidst klinger Händels Halleluja-chor til Messias. Det går man aldrig helt fejl med.

Alt i alt. Efter min mening er »The Greatest Story...« ikke den dårligste bibelbilledbog, vi har set. Der er smukke virkninger somme steder og spillet trækker ikke få scener i land. Til gengæld kvæler den rammehandling, der omgærder de rent bibelske scener, selve tonen i evangeliet, hvis storhed til en vis grad ligger i enkeltheden – selv om rammehandlingen måske rummer historisk forsvarlige elementer. Dog må det understreges, at denne Kristus-film er mindre sentimental end for eksempel »Kongernes Konge« og alene af denne grund er at foretrække.

Det spørgsmål, der således stadig står åbent er, om det i det hele taget er opportunt at fremstille en bibelfilm. I alt fald tyder det på at det store hollywoodske opbud af historikere, arkæologer, arkitekter og masterfotografer trods al deres kunnen kun formår at forenkle, hvor man burde tilstræbe en nuanceret enkelt-hed og for alt i verden passe på at få lagt tyngdepunktet det helt rigtige sted. Hvad man altså ikke har.

Helge Kristensen

Usikker filosofi - sikker underholdning

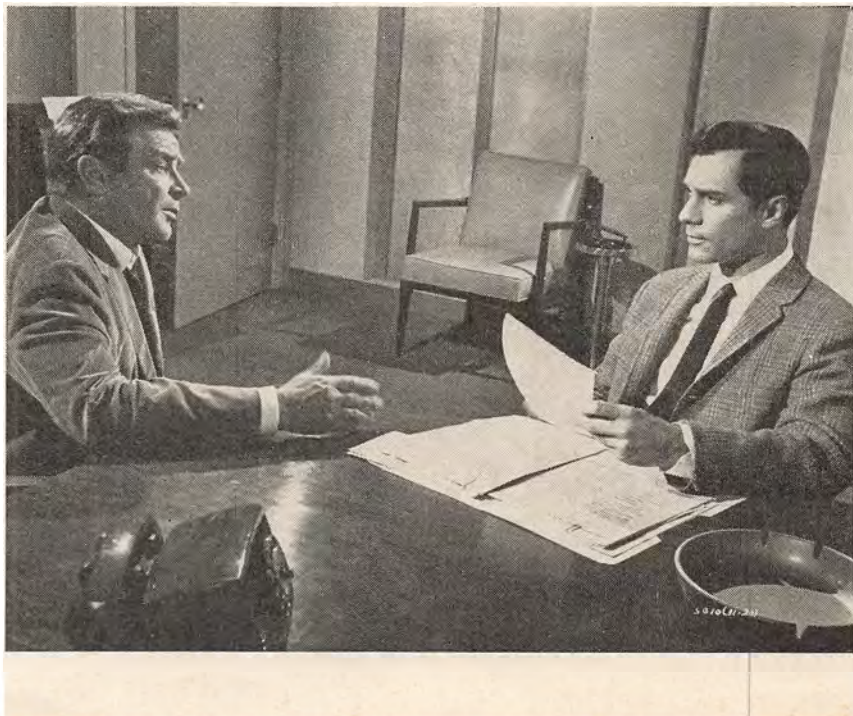
Optakten til »Alarm fra Center 3« er vældig god. I et tilpas langsomt tempo indføres vi i et strengt bevogtet forskningsområde – en arkitekt-drøm – der ligger i et meget øde hjørne af den californiske ørken i USA. Det er ikke noget almindeligt

medicinsk laboratorium. Man beskæftiger sig bl.a. med forskning i bakteriologisk krigsførelse og i vid udstrækning med at finde modgift til disse skrækkelige nutidens våben. Det langsomme tempo gør, at man indlever sig i den specielle atmosfære i et hypermoderne laboratorium med dets sindrige sikkerhedsforanstaltninger.

Men de er bare ikke sikre nok, foranstaltningerne. Flasker med dødbringende virus, nok til at udrydde byer, stjæles. Og tyvene viser deres styrke ved at slippe virus'en løs på en badestrand. Virkningerne er forfærdelige. Næste gang bliver det Los Angeles. Vi følger kampen for at redde byen og få fanatikerne uskadeliggjort.

Det er en knaldspændende film, der giver én det ene gys efter det andet, og det makabre emne frister til at lægge noget dybere i historien. Denne eller rettere dens dialog river dog hurtigt tilskueren ud af en sådan vildfarelse. Hvor man beskæftiger sig med moral og umoral i forbindelse med bakteriologisk krigsførelse, står det hele på usikre lerbødder. Tyvene repræsenterer en fanatisk type pascifister, der vil tvinge stormagterne til at stoppe rustningskapløbet ud fra tesen om at hensigten helliger midlet, men skaberne af filmen har selv været i højeste grad i vildrede med, hvad der er moral, og hvad der er det modsatte. Eller måske er filmen en levende demonstration af Pilatus' evige dilemma? Der er dem, der siger, at med en film af denne art er filmindustrien kommet så langt ud i

Videnskabsmanden forhøres af spionofficeren. Richard Bosehart og George Maharis i »Alarm fra Center 3«.

kynismen, at ikke engang udsigten til udslettelsen af alt jordisk liv eller vor begrundede frygt derfor er den hellig.

Så tungt tog jeg nu ikke på det. Jeg tog det for en spændende og realistisk gyser, hvor hver af de deltagende stort set havde fundet en grimasse, der kunne passe. En kriminalhistorie, eller det der er bedre, en *spionhistorie*, hvori alle gammelkendte kneb og finesser var anvendt på en ny og overraskende måde. Gode billeder, der fik én til at føle sig på stedet, hvor det foregik.

En ting blev måske meget godt debatteret i filmen. Da sagen var lagt i det hemmelige efterretningsvæsens hånd, fik vi et lille indblik i denne politi- og militærvirksomheds uortodokse metoder, og her var egentlig lidt at fundere over i disse tider med debat om hemmelige kartoteker. Og som antydning har denne genre – netop med dens vendt op og ned på spillets regler – en udmærket filmtække.

Når man altså tænkte lidt over det ene og det andet efter »Alarm fra Center 3« er det ikke sikkert, det var filmens skaberes skyld. Men de havde afgjort æren af, at man var blevet godt underholdt. *HK*

Originaltitel: The Satan Bug.

Instruktør: John Sturges.

Forbudt for børn.

Udvikling af kirkesangen — i England!

Man vil prøve at udnytte den engelske folkesang-tradition

Omkring 70 katolske kantorer, organister og komponister har holdt møde i London. Et af formålene med mødet var at finde udveje til, at menigheden kunne komme til at synge i større omfang under messen. Som bekendt er sunget messe den oprindelige og naturligste gudstjenesteform. Man ønskede bl.a. at finde frem til muligheder for, at menigheden kunne synge, selv i messer, hvor præsten nøjedes med at »læse«. Mulighederne for at gøre brug af den folkelige engelske sang skulle gennemprøves. England har en stærkt udviklet folke- og kirkesangstradition, og denne er holdt i hævd af moderne komponister som for eksempel Ralph Vaughan Williams. Katolske kirkemusikere i Norden, der er interesseret i at udvikle liturgien efter de nye retningslinjer, vil med udbytte kunne følge udviklingen i England, hvis folkelige og kirkelige sang klunger vel i nordiske ører.

EPIGRAMMER

1965

1. Hør mig, I som læser! Mennesket er ikke en skabning, der fremstilles serievis. Så fantasiløs er Gud ikke.

2. Mennesket er simpelthen en ener, hvis samhørighed med andre skabninger er mulig gennem Gud.

3. Naturen skal ikke opfattes som staffage for mennesket, men er selvstændig og levende, inspireret af Gud. Derfor kan mennesket også forbinde sig inderligt med naturen.

4. Det Ord, som er liv, skal ikke være en reminiscens. Nutidens digtere bider sig fast i krigens væsen, og deres ord bliver meningsløse ruindynger. De finder tidligere tiders kunst uden aktuel betydning, men deres egen kredsen om den vanærende periode 1940-45 er lige så forældet.

5. De burde vende sig til det direkte positive.

6. Efterhånden som alle tidligere camouflerede udtryk afsløres, så menneskene ikke kan gøres nøgne nok, er der kun ét tabuord tilbage: Gud.

7. Gud kan man ikke nævne uden med et skuldertræk. Man mener, udviklingen er løbet fra kristendommen. Det er snarere omvendt, for nu er der i virkeligheden ikke andet at holde sig til, hvis man ikke vil synke til bunds i det meningsløse intet.

8. Kristus var stærkere end de romerske legionærer, skønnere end David, visere end Sokrates. Først og fremmest kærlighedens ophav og kærligheden selv.

9. Hans blodige legeme bærer middelalderens piskeslag, koncentrationslejrenes skændsel, alle krigeres forfærdende skæbne.

10. Han er urtidens kim og fremtidens glorie, den evigt vandrende, evigt værende. De, som spotter ham, spotter sig selv.

11. Han er yngre end dem, der nu føler kraften i sig. Hans øjne er klarere. Han er det Ord, som digterne forgæves søger efter.

12. Mærkeligt, at mennesker, der ikke skammer sig over noget som helst, ikke tør sige hans navn uden som en bespottelse.

13. Mærkeligt, at unge, der vil være modige indtil dumdristighed, ikke tør anerkende den modigste af alle.

14. Mærkeligt, at Kristi navn skal betragtes som en svaghed, når det dog er den højeste styrke.

15. Surrexit Christus.

Aage Dyrkjøb.

Sammenlignet med Portugal er Spanien en del af vor fagre nye verden, skriver den katolske journalist Kathleen Rowland i en artikel om forholdene under Salazars regime. Man kalder Portugal et katolsk land, men...

Rapport fra Portugal:

KATOLIKKER I EN POLITISTAT

Den kvindelige katolske journalist Kathleen Rowland har været i Portugal og skriver i sin rystende rapport herfra, at i sammenligning med Portugal er Spanien en del af vor fagre nye verden. Hun forstår ikke, at så mange katolikker kan af finde sig med et regime, der har rent stalinistiske træk. Undertrykkelse af det frie ord, en stærkt censureret presse, midnatsarrestationer foretaget af det hemmelige politi og en barbarisk behandling af fangerne hører med til hverdagen i dette land, hvor diktaturet råder og enhver opposition er ulovlig. Man kalder Portugal et katolsk land, og der er virkelig en mængde katolikker – men mange af dem synes at kunne dyrke deres fromhedsliv lige så uanfægtet af diktaturets menneskekrænkende voldshandlinger som af den omfattende nød og elendighed, der findes i deres land.

Kathleen Rowland tog til Portugal for at opleve virkeligheden bag rapporterne om de arresterede studenter og for om muligt at skaffe sig vished om dr. Julieta Gandaras skæbne. Dr. Gandara blev af Amnesty International valgt til »samvittighedens fange« for 1964. Hun blev arresteret i Luanda, Angola, den 24. august 1959, anklaget for at have indbudt medlemmer af oppositionen til middag, for at have skænket dem seks dollar og for at have udbredt oppositionspropaganda. Ved første dom fik dr. Gandara et års fængsel, ved fornyet sagsbehandling i Lissabon ændredes dommen til to år – og da hun appellerede, fordobledes straffen til fire års fængsel. Hvertil af »sikkerhedsmæssige grunde« blev føjet perioder på seks måneder at lægge

til efterhånden, når den berammede fængselstid var udløbet.

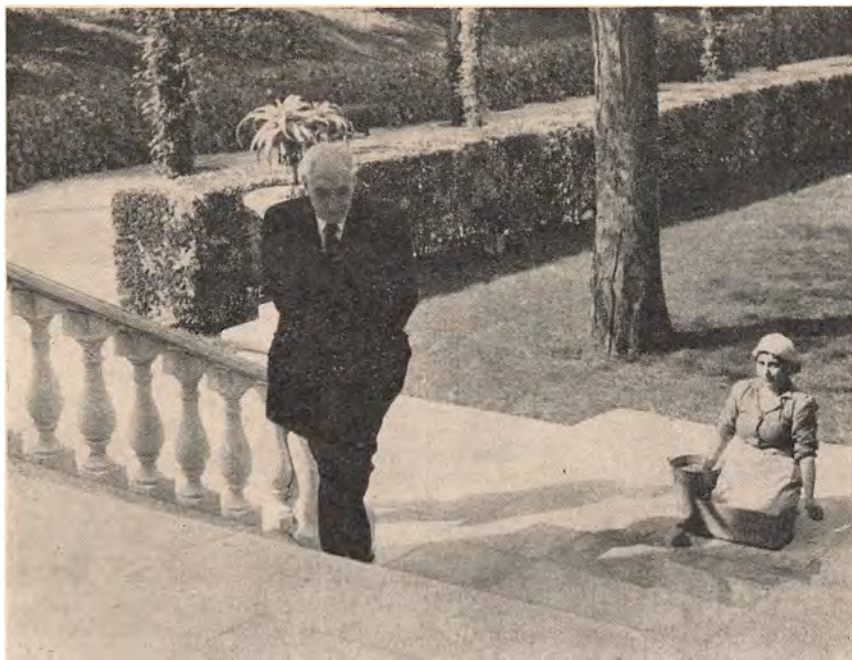
Kathleen Rowland fik ikke tilladelse til at besøge dr. Gandara i fængslet for politiske fanger i Caxias. Derimod kunne hun uhindret besøge universitetet i Lissabon. På en væg i det medicinske fakultets opholdsrum så hun her et godt tre meter langt banner med indskriften: FRIHED FOR VORE AF PIDE (det hemmelige politi) FÆNGSLEDE KAMMERATER. På banneret var tegnet en række skikkelser belagt med lænker. Nogle var krydset ud. Skikkelserne forestillede de studenter, der for tiden var fængslet. Der var på dette tidspunkt 38. Et foto i kæmpeudgave

fandtes på modsatte væg og viste en student, Jose Saldanah Sanches, som var blevet arresteret seks måneder forinden og stadig ikke bragt for nogen domstol. En af hans studenterkolleger beskrev arrestationen:

– Han kom ud fra en café ved midnatstid. To civilklædte mænd overfaldt ham og slog ham til jorden. Han troede, at det var almindelige banditter, og prøvede at forsvare sig, men så trak den ene mand en revolver og skød ham i skulderen og i maven. Sanches' angribere var medlemmer af PIDE. De bragte ham til dos Capuchos-hospitalet og derfra til fængselshospitalet i Caxias. Han anklagedes for at have udspremt kommunistisk litteratur, hvilket er en statsforbrydelse. Der fandtes intet

De synes at dyrke deres fromhedsliv uanfægtet af nøden og fattigdommen.

Salazar. Han tåler ingen knurren, mener Kathleen Rowland.

bevis på ham, og vi havde ikke hørt noget om, at han skulle have kommunistiske forbindelser . . .

En anden medicinsk student beskrev de for studenterne gældende restriktioner. Han ville ikke opgive sit navn, for, som han sagde: – Jeg er på mit sidste år og ønsker stilling på et hospital. Hvis det bliver kendt, at jeg har talt med en udenlandsk journalist, kan det betyde, at offentlige stillinger lukkes for mig . . . Og en anden student faldt ind: – Jeg er allerede brændemærket, for jeg blev arresteret i mit første år. Det hemmelige politi brød ind her og brugte kniplerne. De tog 1200 af os i forvaring. Jeg blev løsladt efter 24 timers forhør, men nu har jeg, teknisk set, været fængslet, så en privatpraksis er mit eneste håb, når jeg bliver færdiguddannet . . .

Samme student fortalte, at han var interesseret i socialisme og havde bedt en ven i Paris sende nogle bøger herom. Sådanne »kontroversielle« bøger er forbudt i Portugal. De blev afsendt, men nåede aldrig frem. På posthuset har man en liste over de personer, hvis post altid åbnes.

På det juridiske fakultet hørte K.R. om andre arrestationer. – Vore forældre holdes i uvished i mange dage, sagde en student. Nu kommer politiet ikke mere på universitetet. Vi samles op af patruljevogne på gadehjørner, eller når vi forlader en café . . .

Salazars katolske tro er efter Kathleen Rowlands mening for en stor del et produkt af politisk beregning.

Mange katolikker er blevet betænkelige, men ønsker ikke at vise det for tydeligt. Der eksisterer en levende frygt for, at anarkiet og gudløsheden fra perioden før Salazar vil vende tilbage. Andre er imidlertid overbevist om, at den spændetrøje, diktaturet nu holder folket i, er den sikreste vej hen mod en kommunistisk og antiklerikal magtovertagelse, så snart Salazars dage er talte. Blandt disse findes biskoppen af Oporto, Antonio Ferreira Gomes, der blev landsforvist efter blidt at have sagt til Salazar, at en lovlige opposition, gerne en katolsk, ville være ønskværdig. Landsforvisningen blev ikke offentligt kommenteret af Vatikanet.

Amnesty Internationals liste omfatter talrige portugisere, heriblandt præster og prominente lægfolk fra *Katolsk Aktion*. For eksempel Manuel Serra, leder af en katolsk arbejderbevægelse. Han slæbtes for en domstol i juni 1964, blev i lang tid nægtet søvn, forvaredes i Peniche Fort og blev hér nægtet såvel medicinsk som religiøs betjening. Ifølge A.I.'s rapport blev han indespærret i en underjordisk celle og er nu død på det ene øre som følge af slag.

K.R. hørte også om en portugisisk præst, der havde anmodet sin menighed om at gå i forbøn for præsident Kennedy på årsdagen for mordet på ham. – De taler om en mand, der er ansvarlig for tusinder af portugiseres død i Angola, sagde en vred mand harmdirrende til præsten efter messen.

Det hemmelige politi kan kun sammenlignes med Gestapo. Portugi-

siske advokater fortalte da også K.R., at PIDE faktisk er optrænet af Gestapo-officerer, udlånt af Hitler. Dette betyder i praksis, at folk, der ikke er tilhængere af Salazars meninger og metoder, lever under forhold svarende til vore egne frihedskæmperes under den tyske besættelse. Hos en udenlandsk diplomat, der ønskede sit navn hemmeligholdt, fik K.R. opgivet navn og telefonnummer på et medlem af den uofficielle opposition. Hun ringede til ham og fik aftalt et møde på hendes hotel. Her satte de sig i restaurantens fjerneste hjørne og spredte rejsebrochurer ud foran sig. Medens de foregav at studere disse, fortalte manden, at han havde været en måned i fængsel og var under opsyn. Hans »forbrydelse« bestod i at have underskrevet et krav om liberalisering af regimet. Hans celle i byfængslet havde været snæver, uden vindue og kun møbleret med en »seng« bestående af en træplank og to tæpper. Kun til krydsforhør og toiletbesøg havde han kunnet forlade cellen. Han bad K.R. om ikke at telefonere oftere. Han ville selv ringe hende op fra en telefonboks.

Nogle pårørende til en samvittighedsfange ville gerne vise Kathleen et dokument. Hun foreslog, at de mødtes på en café, men fik at vide, at der fandtes mindst én stikker for PIDE på enhver café. Det var gerne tjeneren. Hun skulle i stedet tage en taxa, men måtte ikke lade portieren på hotellet tilkalde den. Når hun havde hyret den på gaden, skulle hun lade den køre til et sted i nærheden af deres adresse, gå i modsat retning, til taxaen var borte, og så først komme. De mennesker, hun mødte, virkede på ingen måde som overspændte revolutionære, men som retskafne borgere med omsorg for deres land og sans for retfærd. Men det følger næsten af sig selv i vore dages Portugal, at sådanne folk lider for deres overbevisning, siger Kathleen Rowland i sin rapport. De tør end ikke – som i tilfældet dr. Gandaras slægtninge – modtage indbydelse fra Amnesty International til at komme til London for at modtage en pris på den fængslede vegne af frygt for arrestation umiddelbart efter hjemkomsten.

En af Amnesty Internationals grundlæggere fik nægtet indrejsetilladelse til Portugal efter i dagbladet »Observer« at have beskrevet den i Portugal anvendte »stående tortur«, der består i at lade arrestanten blive stående oprejst, undertiden i dagevis,

Demonstrerende portugisiske studenter har forskanset sig i deres kollegium, der belejres af politiet.

indtil benene bliver utroligt ophavnede, og der indtræffer hallucinationer. Den portugisiske udenrigsminister forklarede Kathleen Rowland, at indrejsetilladelse var blevet nægtet, fordi Amnesty International var en kommunistisk organisation og nævnte grundlægger, Mr. Neville Vincent, selv kommunist. Journalisten protesterede og henviste til, at en anden af grundlæggerne, Mr. Peter Benenson, var katolik, at organisationen var uden politisk tilknytning, og at den katolske ærkebiskop Thomas Roberts og talrige anglikanske biskopper støttede den. Da hun fortalte, at den katolske irske diplomat Mr. Sean McBride i sin tid rejste til Praha for at tale kardinal Berans sag, svarede udenrigsministeren affejende: – Den slags ting er kun til for at lede på vildspor.

Da erkendte Kathleen Rowland, hvor dybt den neurotiske kommunistkræk er rodfæstet i visse portugiseres bevidsthed. Det er en skræk, som er egnet til at fremkalde, hvad den frygter.

Salazar tåler ingen knurren. I en udtalelse fremsat i begyndelsen af marts tog han Kirken med i sin advarsel mod indblanding i landets politik på en måde, der kun kunne opfattes som en ordre om at holde fingrene væk.

På overfladen blomstrer imidlertid Kirkens liv. Folk går flittigt i kirke og valfarter til Vor Frue af Fatima – men religionen er sat på en fjern og uskadelig piedestal, fjernet fra politik, afskåret fra effektivt socialt engagement i det offentlige liv. Den offentlige hjælp afhænger i stort omfang af frivillige hjælpekorps. Henved 10.000 familier lever i barakbyer med åbne afløb. *Misericordias* opretholder en del klinikker og

udfører et stort arbejde for de fattige trods enorme vanskeligheder og et minimum af offentlig støtte, men kan kun bøde på elendigheden, ikke afskaffe den.

Hvis det »katolske« Portugal skulle komme til at lide under endnu en anarkistisk periode eller en kommunistisk revolution, når dets aldrende diktator dør, hvem bærer så skylden? slutter Kathleen Rowland sin rapport.

Sr. Bilhildis in memoriam

Fredag morgen, den 25. juni, døde søster Bilhildis, 88 år gammel, efter et langt arbejdsomt og nøjsomt liv i Vorherres tjeneste. Hun var født i Tyskland og indtrådte som ung i Assumptionssøstrenes orden i Frankrig; men de fleste år tilbragte hun her i Danmark; først på Amalievej, siden i Ordrup og tilsidst på Rygaard. Hun var den sidste af de søstre, der kom hertil for at starte Assumptionsklostret i Danmark i 1908, og selv om hun førte en skjult tilværelse, vidste alle vi, der har kendt hende, at hun var den, der i mange år ordnede alt det praktiske i huset. Uden arbejdstidsbegrænsning stod hun for madlavning, vask, strygning, passede høns og duer og meget andet, utrættelig og altid venligt smilende arbejdede hun for Danmarks sag, som hun elskede af hele sit varme, fromme hjerte. Først de sidste år, måtte hun give op; hun var ulykkelig over at være til besvær; men bevarede trods alt sit gode humør og bar med beundringsværdig tålmodighed og tappert sine smerter og sin hjælpeløshed og bad og ofrede for andre.

Vi vil savne hende på Rygaard.
En af de gamle elever

Så mange har oplevet det. Når man som katolik og turist i fremmede omgivelser finder ind i selv en tilfældig katolsk kirke, overvælder hjemfølelsen pludselig én foran tabernaklet og den lille røde lampe. Det sker dog nok lettere i en lille end i en stor kirke.

Noget helt andet er mødet med gudstjenesten og den lokale menighed og dens fromhedsformer.

Jeg er til messe med børnenes første kommunion i en beskedne fiskerkirke på en af de små øer i Balearerne – dog ikke Mallorca. Den hedder Ibiza. Kirkerummet er rent og hvidkalket, dog med blåmønstret kakkelvæg forneden, vel af hensyn til de sorte højtidsklæder. Det traditionelle inventar er endnu bevaret, men de gamle helgenstatuer er ikke værst – Jesuhjertealtret, sandsynligvis fra det 19. århundrede, er det ubehageligste at se på. Sognet har planer om nyindretning, og det gamle alter er foreløbig blot rykket frem, så præsten læser messen vendt mod menigheden. Det synes at have den ulempe, at ministranten risikerer at distraheres af udsigten til venner og bekendte... Skranken mellem kor og menighed er væk, for nadvergæsterne modtager alterbrødet stående.

Præsten er ung og dynamisk, ja eksplosiv. Han prædiker for de mange børn og deres forældre og bedstemødre, så sveden hagler af ham. Han kan slet ikke holde op – efter at messen er forbi, må han frem igen og snakke til højre og venstre med ungerne, som denne gang råber højt og spontant til svar. Jeg har en fornemmelse af, at han er jesuit. Han har en vældig kontakt med sine sønebørn.

Sikke en masse børn – mange af dem må være fra landet. De, der kun er tilskuere, maser sig op på prædikestolen for bedre at se, men det tager ingen anstød af. Alle kommunikanterne er opstadsede. Drengene i en slags hvid admiralsuniform med guldepauletter og -snore om halsen med kors foran og kvast ned ad ryggen. En enkelt pige i en veritabel nonnedragt med reb om livet, men de fleste andre i hvide krinolinier med højt opsat hår og plastikroner, hvorfra det struttende nylon-slør står dem som en sky om hovedet.

Her praktiseres den skik, at hvert barn går op til kommunion med far på den ene side og mor på den anden, og alle tre kommunikerer altså. Det er imponerende. At fotografer skyder fra hver side af alteret, er der vel ikke noget at sige til. Også for

Turist i Spanien

*Der synes ikke grund til at tro,
at spanierne skulle blive de sidste til at
virkeliggøre Vatikankoncilets
nyorientering, siger cand. mag. Ellen Nielsen
efter et ophold på
en af de små øer i Balearerne*

»Hvilken holdning, hvilke ansigter...«

dem er dagen stor. Her er i øvrigt mange mænd til stede, mange bønder med bredskygget hat og sort skjorte – er det mon sådan hver søndag, eller er det i dagens anledning?

Men hvad turisterne står uden for og venter på at fotografere, foruden naturligvis børnene, er dog især de mange ældre kvinder i folkedragter, folderige skørter, plyssessjaler og sort hovedtørklæde, hvor fletningen med gul eller lyserød sløjfe titter ud forneden. Hvilken holdning og hvilke ansigter! Man tænker på Anna Anchers fiskerkoner på Skagen. Alle er for ramme alvor med i, hvad der foregår. Her mærkes ingen utilfredshed med, at det meste nu er på spansk, altså kastiliansk. De ældre har ingen messebog, kan sikkert heller ikke læse, men det hævdes, at der nu ingen analfabeter er i generationen under 30 år, dvs. den der er vokset op siden borgerkrigen. Madrid er jo ivrig for at få gennemført enheds sproget kastiliansk på bekostning af catalansk og andre folkesprog.

Det ses også på folk, at der ingen fattige er her på øen, alle på landet er selvejerbønder og har aldrig haft nogen herremand at bøje nakken for. De, der har tjent formuer ved at sælge jord til storhotellerne, bliver boende i deres lille hus. De er bare glade over ikke at skulle arbejde mere. Nu kan de hver dag hygge sig i cafeen og sludre med gode venner. Det siges, at kristendommen først er kommet hertil i det 12. århundrede, som afløser for islam.

Nu trænger nye tider sig imidlertid på, turismen med dens tvivlsomme følger og den kirkelige nyorientering med dens forhåbentlig gode virkninger. Det skulle gerne blive muligt, at også de unge holder fast ved troen. Jeg overværede en hed diskussion om politik, moral og religion senere hen – mellem en bankmand fra Madrid, der havde sejlet som telegrafist i nogle år og nu vendte hjem, og en kvindelig guide. Bankmanden erklærede sig helt uden tro, men holdt fast ved den katolske (borgerlige) ægteskabsmoral. Jeg kom til at tænke på, at den danske forfatter Soya, som bor hernede og ellers roser spanierne i høje toner, er meget vred over den »græsselige« katolske moral og især over at måtte konstatere, at spaniernes flertal lever efter den. Pigen, der i øvrigt var datter af øens guvernør, var politisk frisindet, ligesom bankmanden, men hun mente at måtte fastholde den katolske moral i dens helt gammeldags form (ægteskabets formål kun børn), fordi

hun i det hele taget holdt fast ved troen og kirken. Var hun mon typen på den unge katolske generation, som ved universiteterne begynder at kræve demokratisk frihed?

Det paradoksale ved det indtryk, man får ved mødet med spanierne – det bekræftes af så forskellige mennesker som forfatteren Soya og den fine kender af Spaniens historie Holger Brøndsted – er, at de virker mere demokratiske, mere naturligt menneskelige, helt uden servilitet, end ret mange andre. Det er nu næppe Francos fortjeneste, sådan har de sikkert været før ham. Brøndsted skrev i en kronik i Kristeligt Dagblad (10. juni), at de utvivlsomt er Europas mest velopdragne folkefærd. Det er vi nok mange, der vil skrive under på. Jeg tænker på syvårige Antonio, som skulle vise mig vej, og hans generte høflighed, da han stak sin lille næve i hånden på mig og traskede af. Han gik i skole og kunne læse. Jeg hørte siden, at skolen, som havde været dominikanernes, nu var overtaget af staten eller kommunen. Også Brøndsted er imponeret af de små hotelpiccoloers umiddelbare glade tjenstvillighed, og han spørger, om det mon er den lange kristne tradition, Spanien har forud for os, der er årsagen, eller om det er en arv fra berøring med romere og arabere. Måske begge dele, man skal næppe være bange for at indrømme gælden til den arabiske kultur.

Lidt malurt i dette glædens bæger kan nu ikke undgås. Ikke al tradition er sund. På boghylden med småskrifter finder jeg et hæfte, udgivet 1961 i Santander af S. Cuesta S.J., og med titlen »Cuando ESPAÑA fué GRANDE«, da »SPANIEN var

STORT«. Under titlen svinger en soldat sværdet og en munk korset – det er erobringstiden, der er idealet, fordi da skabte religionen den spanske enhed, og den går egentlig stadig lige fra Filippinerne i øst til Latinamerika i vest. Pater Cuesta fnyser ad den »franske« indflydelse og de venstreorienterede, der vil »afkristne, afspanisere« og især ad de spaniere, som han hævder siger »Ned med Spanien, leve Rusland!« Fædrelandet synes nr. 1, religionen nr. 2. Det har den gode side, at pater Cuesta ved god besked med samfundsproblemer: landbrug, industri, handel osv. Han er vred på dem, der kæmper for borgerlig vielse og begravelse og religionsfrihed – den er jo kun for udlændinge, »for her har de, der ikke er katolikker, ingen religion«. »Spanien tror sig udvalgt af Gud til at udbrede troen og forsvare kirken. På den idé byggedes imperiet. Da den faldt, faldt også dette. De, der såede splittelse, gned sig i hænderne.« Uden for Spanien er der stadig folk, der opfordrer til at splitte Spanien. Pater Cuesta mindes med bitterhed sin studenterkammerat, der er gået over til »laicismen«. Laicismen er venstreorienteringen, der er genopstået. Pater Cuesta citerer til advarsel et studenterblad, der mener sig fyldt af den nye ånd, men røber manglende religiøsitet. Det er laicismen, »den vil vi ikke tolerere – hvis vi da søger et stort Spanien.«

Det er heldigvis en anden ånd, der taler i det lille sogneblad, ministranten delte ud under messen, men det er også trykt i Barcelona. Nok tales der om de »russiske materialister«, men der nævnes også, at i USA begås der en alvorlig forbrydelse hvert 14. sekund. Der er en kort og klar prædiken om Helligånden og koncilet, en ganske fornuftig brevkasse og et par små moralske anekdoter, samt korte pavelige udtalelser.

Alt ialt synes der at være grund til at tro, at de spanske katolikker ikke skulle blive de sidste til at virkeliggøre Vatikanconcilets nyorientering, men at de tværtimod vil forstå, at korstogenes tid er forbi.

Man bør imidlertid være varsom med at dømme den spanske kirke efter regeringens propagandaskrifter om den. Professor Søe behandler i Kristeligt Dagblad (2. juni) en sådan bog om »kirken og den spanske krig« og er forfærdet over dens selvretfærdighed. Undertegnede har ikke fået samme bog sendt. Men når det er udgivet af regeringens informations-

tjeneste, kan det næppe siges, at skriftet kommer fra katolsk side, selv om der i informationstjenesten måske stadig sidder katolske gejstlige og forfatter propaganda for staten. I hvert fald er der i selve den spanske kirke andre toner, som forhåbentlig vil sejre, og som måske netop provokeres frem i protest mod, hvad kortsogskatolikkerne stadig forkynder. Det gælder ude i den spansktalende verden og sikkert også hjemme på den iberiske halvø.

Ellen Nielsen

Koncilets nyorientering har svært ved at bryde igennem

Samtidig med, at en amerikansk katolsk journalist, Kathleen Rowland, har skrevet en rystende rapport om forholdene i Salazars Portugal og betegner Spanien som en hel velfærdsstat i forhold til sit naboland, giver en anden kvindelig skribent, Susan Lowndes Marques, en noget deprimerende beretning om Vatikanconcilets ringe indflydelse på det kirkelige liv i Portugal.

Susan Lowndes Marques siger lige ud, at netop fordi så stor en del af den portugisiske befolkning – 96 pct. – er katolikker, har Vatikanconcilets nyorientering haft så ringe betydning. Hun tænker først og fremmest på den mellemkirkelige forståelse, og fortæller, at Portugals biskopper har forsøgt at sætte økumeniske møder i stand, men at størstedelen af de forskellige foretagender ganske simpelt afgik ved døden, næsten før de var kommet i gang.

Den kvindelige journalist støtter sig altså til teorien om, at katolikker i lande, hvor den katolske kirke har den overvældende majoritet, interesserer sig meget lidt for ikke-katolske kirker. Det højeste, det store flertal kan svinge sig op til, er en stille frygt for at ikke-katolikkerne skulle drive »proselytisme«: rende folk på dørene for at få dem til at opgave deres katolske tro og slutte sig til en mindretalskirke. Det er i øvrigt en kendsgerning, at det lille antal protestanter i Portugal – nu omkring 40.000 – vokser langsomt, men sikkert. En af årsagerne synes at være de protestantiske præsters store omsorg for deres sognebørn. De bruger

Fortsattes side 14

Kan vi ikke længere benytte vore gregorianske melodier, må vi ganske simpelt komponere nye, siger organisten Erling Rasmussen i denne artikel om den øjeblikkelige kirkemusikalske situation blandt danske katolikker

INTROITUS 2. søndag efter Påske

Joraaen er opfyldt af Herrens barmhertighed

Alleluja - ja ved Herrens ord er Himlen grundafceestet. Alleluja Alleluja

Ps. Jubel i Herren I rettfærdige & Lovsang spømmer sig de rettsindige Ære vore Faderen og Sønnen og Helliganden & som det var i begyndelsen så nu og altid og i al enighed, Amen (mp)

Da koret var ved at strejke!

Indførelsen af dansk som liturgisk sprog har givet menigheden et og andet at tænke på, og i den senere tid har vi erfaret dens vidt forskellige reaktioner. Det var i sandhed en omvæltning, og selv om vi længe havde vidst, hvor det bar hen, kom det alligevel overraskende. For os kirkemusikere er der ved det nye forbundet en række problemer, som menigheden nok mærker, men ellers ikke tænker nøjere over. *Menigheden* var vant til at høre gregoriansk sang, men vi var vant til at synge den, og at dette nu kun skulle ske ved særlige lejligheder, blev et smerteligt tab. Nuvel, liturgien er ikke skabt til at tilfredsstille et kor, men tabet af den gregorianske koral, som vi i årenes løb var kommet til at elske, blev så meget større, som vi ikke havde blot en eneste tone til erstatning!

Menigheden i Sct. Ansgars Kirke vil mindes den første »danske højmesse« (hvis man kan kalde den sådan) med en underlig smag i munden. Messens løse dele blev fremsagt af koret og de faste tillige af menigheden. Allerede den følgende søndag var der sket en lille forandring. Koret talte ikke længere, men »sang« teksten på én og samme tone, hvad der fik ordene til at træde tydeligere frem – og i det hele taget gav indtryk af noget mere organiseret. Men alle måtte dog være klar over, at sådan kunne det ikke blive ved. Selv om vi gjorde os umage for at frem-

bære teksten så smukt som muligt, lyder denne facon temmelig ensformig og i længere tid ganske uudholdelig. (Hvem, der hørte eller så bispevielsen, vil kunne nikke genkendende til denne metode at fremføre teksten på.)

Det er altid en taknemmelig opgave at kritisere, men kritik alene løser ikke problemer. Konstruktive forslag må der til.

Fra visse kanter er det blevet foreslået, at man simpelthen kunne synge de gregorianske toner med dansk tekst. Gennemføres kan det nok, men dette forekommer mig at være den dårligste løsning, idet den gregorianske musik er uløseligt forbundet med det latinske sprog. I ganske enkelte tilfælde kan man med held placere en dansk tekst under de i forvejen eksisterende gregorianske toner, sådan, at det lyder smukt og overbevisende, men tilfældene er så sjældne, at det tydeligvis ikke er den vej, vi skal gå. I salme- og bønnebogen er der i øvrigt eksempler på dette. Lad os vælge nr. 189: Regina Coeli. Under nr. 611 træffer vi igen melodien, men nu forsynet med dansk tekst: »Nu glæd og fryd dig, vor dronning...« På et naturligt dansk vil man betone ordene *glæd, fryd og dronning*, mens man i sangen, tvunget af tonerne, bliver nødt til at lægge betoningen på *nu, dig og dronning*. I stedet for at hjælpe teksten sætter melodien en pind i hjulet, hvad der just ikke er meningen. Det forekommer ikke blot

én kejtet, men ligefrem komisk at skulle synge den. Lykkes det at lave en oversættelse, hvor betoningen passer, er sagen ikke dermed klarert, da musikalsk tilpasning ikke kan reduceres til et betoningsspørgsmål.

Skal vi ikke benytte de i forvejen komponerede melodier, er der kun én anden mulighed: at komponere nye, men det første problem bliver da, hvem der skal gøre det. De anerkendte komponister vægrer sig på nuværende tidspunkt ved at bruge tid til at komponere musik til teksten, som ikke er tidssvarende. Vi ved jo alle, at de danske tekster, vi for øjeblikket benytter, kun er direkte oversættelse af de latinske, og at de i høj grad trænger til en bedre sproglig formulering. Vi bruger dem nu til et andet formål end før. Inden vi får nye tekster er det forståeligt, at en komponist ikke vil give sig i kast med et større arbejde, som en skønne dag kan gå lige i papirkurven. På den anden side må vi se i øjnene, at en sådan oversættelse hverken kan eller bør blive færdig i huj og hast. Skal vi da være uden kirkemusik, eller anderledes sagt: uden højmesse så længe – det kan være både år og dag –?

Så længe kunne vi ikke vente i Sct. Ansgar, for tvunget af nød (sangerne var på grænsen til strejke grundet uvirksomhed) forsøgte jeg i al beskedenhed at sætte toner til de tre små vers inden kommunionen i langfredagsliturgien: »Vi tilbeder dig

Kristus, og lovpriser dig«. Forsøget lykkedes, og det gav mod til at fortsætte. Hvide søndag sang vi for første gang alle messens løse dele på dansk; begivenheden var dog på grund af børnenes første kommunion, efter aftale med organist John S. Lundorf, henlagt til Sakramentskirken. Da dette ingen modstand mødte – tværtimod – blev Bredgade siden da skueplads for de nye danske toner, og ad den vej vil vi fortsætte, så vi en dag også har messens faste led med. (Det samme har organist Olav Segalt forsøgt i Ordrup. Red. anm.) Den dag, hvor vi har en fuldstændig højmesse, dvs. hvor der synges lige så meget på dansk som forhen på latin, ligger inden for rækkevidde.

I det følgende vil jeg kort gøre rede for min opfattelse af de krav man må stille til musikken i den danske højmesse. Kravene skiller sig jo i to grupper, nemlig 1) tilhørernes og 2) sangernes.

1) Tekstens tydelighed må gå forud for ethvert andet krav. Det ville være komisk, om man som erstatning for det uforståelige latin satte et lige så uforståeligt dansk. Her er det ikke blot sangernes artikulation, der betinger tydeligheden, men i højere grad selve den måde, musikken er komponeret på. Man må i kompositionen bestræbe sig på at lægge tonerne sådan, at de ikke hæmmer den naturlige diktion, men tværtimod fremhæver den. Tonerne skal være ordenes lydige tjenere. Melismer (dvs. mange toner på hver stavelse) kan selvfølgelig kun anvendes sparsomt og da navnlig på ord som alleluja og amen, mens den syllabiske syngemåde (en tone på hver stavelse) så afgjort bliver at foretrække. De kunstneriske og æstetiske krav ville det her være for vidtgående at komme ind på, men naturligvis er det krav, hvis opfyldelse må ligge komponisten stærkt på sinde.

Mange vil forstå, at sangen ikke må lyde for særpræget og fremmedartet – og for alt i verden ikke moderne – men hvis man altid skulle have taget hensyn til det, ville kirkemusikken aldrig have haft en chance for at udvikle sig (den gregoriansk sang er nu engang (uden at forklejne denne) ikke det eneste anvendelige. Hvis man med moderne mener atonal musik, kommer vi ind i den anden gruppe – for her er det i højere grad sangernes problemer, som er af betydning.

2) Sangen skal kunne udføres. Dette er så indlysende, at det burde være

overflødigt at bemærke det, men ikke desto mindre findes der en del musik, som er så vanskelig at udføre, at der dels kræves usædvanlig dygtige sangere og dels meget lang øvetid – to ting, langt fra hvad ethvert kirkekor kan opfylde. I den forbindelse kan det nævnes, at den meget roste gregorianske sang har én brist: den er for svær at udføre. Koret i de fleste sogne i hele den katolske verden er så slet udrustet, at den skønne gregorianske sang ofte har været en ynke at høre på, og alene af den grund var en liturgisk og musikalsk reform påkrævet. Musikkens sværhedsgrad må ikke ligge højere, end et almindeligt kirkekor kan lære noderne med én, højst to prøver, og drejer det sig for eksempel om atonal musik, lader det sig simpelthen ikke gøre. Konklusion: Den ideelle sang bør være: smuk, forståelig og let at udføre. Hvad så ordet smuk dækker, bliver en længere historie, som jeg slet ikke tør indlade mig på – men vi har vel alle vor fornemmelse af, hvad det drejer sig om.

Som eksempel på det, vi pusler med i Bredgade vil jeg ganske kort omtale introitusverset fra 2. søndag efter påske (se nodeeksemplet).

Det mærkes med det samme, at melodilinen er stærkt præget af den gregorianske salmetone. Endvidere, at tonerne smyger sig om teksten i en sådan grad, at de mange steder følger det naturlige tonefald; kun på det første alleluja bliver der en beskedent sanglig udfoldelse. Stykket er tonalt og har intet med »moderne« tendenser at gøre. Endelig er det såre let at udføre.

Med rette kan man kritisere den manglende originalitet, men i dette tilfælde har det slet ikke været min hensigt at skabe noget originalt, men blot at finde en løsning i vor ellers trøstesløse situation.

Erling Rasmussen

Portugal og koncilet

Forts. fra side 12

meget af deres tid til at besøge den enkelte og tage sig af hans problemer. I de portugisiske kolonier i Afrika, Angola og Mozambique, er de protestantiske missionsstationer langt mere velhavende end de katolske, og bevidstheden herom gør, at visse katolske kredse er stærkt på vagt.

Men den mest fremherskende holdning til de økumeniske strømninger i tiden er ligegyldighed. Og dog er der blandt lægfolk og yngre gejstlige en

voksende økumenisk interesse at spore. I den internationale bedeuget for de kristnes enhed i januar holdt en katolsk sognepræst i Lissabon nogle noder på privat plan med ikke-katolske præster, og nu har man planlagt en koncert, ved hvilken protestantiske og katolske kirkekor skal synge sammen. I den internationale bedeuget blev der ligeledes holdt et offentligt møde, hvor både en protestantisk biskop og en katolsk præst, en dominikanerpater, talte. Mødet samlede cirka 400 tilhørere.

Begivenhederne på koncilet i Rom er blevet fyldigt refereret i portugisiske blade. Imidlertid kritiserede et talerør for yderliggående højrekredse, ugebladet Agora, udviklingen på kirkemødet meget stærkt. For eksempel anklagede man lederen af sekretariatet for de kristnes enhed, kardinal Augustin Bea, for at være en »hemmelig frimurer, hvis opgave var at sabotere koncilet«.

Da der i Lissabon blev holdt en anglikansk mindehøjtidelighed for afdøde Winston Churchill var det første gang i Portugals historie, at en katolsk gejstlig deltog i en ikke-katolsk gudstjeneste, idet pavestolens ambassadør, den apostoliske nuntius, var til stede i spidsen for det diplomatiske korps. Den pavelige nuntius var ledsaget af to katolske præster, og de knælede under højtideligheden efter anglikansk kirkeskik.

På det politiske område er der ved at finde en selvbesindelse sted hos aktive katolske lægfolk. Dette kom blandt andet til udtryk, da regeringspressen havde kritiseret pave Paul VI på grund af hans rejse til Indien. Lægfolk og unge gejstlige demonstrerede ved denne lejlighed mod regeringen, og man ytrede stærke ønsker om, at alle kredse i Portugal måtte få øjnene op for den udvikling, der sker i verden. Her tænkes naturligvis på det portugisiske kolonirige, som mange af landets indbyggere fortsat hænger om, slutter Susan Lowndes Marques sin rapport.

Næste nummer
udkommer 30. juli
som dobbeltnr.

Helge Kristensen er bortrejst indtil 2. august.
I dette tidsrum er pater
Jens Oluf Lund O. P.
ansvarshavende redaktør

International kunstkongres

I slutningen af august og begyndelsen af september vil København og Hillerød i forening danne rammen om en international kongres, der skal beskæftige sig med kristelig kunst. Det er de katolske intellektuelles internationale kunstnersammenslutning – SIAC – der indbyder, og kongressen kommer til at strække sig over tidsrummet tirsdag den 31. august til fredag den 3. september, begge dage medregnet.

Kongressen åbnes i kunstakademiets festsal, Kongens Nytorv. Akademiets rektor, professor *Tobias Faber*, og SIAC's præsident, professor, dr. *N. Vroom*, som er chef for Amsterdams akademi for de skønne kunster, indleder. Så følger nogle velkomstord ved pavestolens repræsentant i Norden, ærkebiskop, dr. *Bruno B. Heim*, som har foreslået kongressen henlagt til Danmark. Delegationen vil i forbindelse med sine velkomstord præsentere hovedtemaet for de følgende dages diskussioner: »De små kirker« i dagens forkyndelse.

Indkvarteringen af kongresdeltagerne og de almindelige møder finder sted på Grundtvigs højskole i Hillerød. Her vil de udenlandske deltagere have en mulighed for at lære det specielle danske fænomen, højskolen, at kende. Blandt foredragsholderne hæfter man sig bl.a. ved arkitekt *Holger Jensen*, der er en af det danske kirkebyggeris kendte skikkelser, den norske forfatter *Örnulf Ranbeimsäter*, guldsmed *Egino Weinert*, Köln, dominikanerpater *Martin Drouzy*, arkitekt *Wilh. Wohlert* og forfatteren, monsignore *Peter Schindler*. På programmet står i øvrigt et besøg på Louisiana og en rundtur med besøg i landsbykirker og moderne kirker.

Begrebet »kristelig kunst« skal i forbindelse med kongressen tages i bredest mulig forstand. For eksempel er det uden betydning, hvilken personlig overbevisning, der besjæler de personer, som kommer med indlæg på kongressen, eller de kunstnere, hvis værker drøftes. Når blot der er tale om en indsats, der hører ind under begrebet »kristelig kunst«.

Det sker i august-september

Karakteristisk for programmet bliver, at foredragsholderne kun skal give et kort oplæg, hvorefter resten af tiden er helliget diskussion. Et af hovedtemaerne bliver »De små kirker« og deres betydning i det moderne kirkeliv. »De små kirker«, der groft kan betegnes som kirker med 100–150 siddepladser, er i vore dage et begreb, som i kirkelige kredse omfattes med stor interesse, idet man i højere og højere grad har fået øjnene op for deres betydning i forkyndelsen. Set fra en arkitekts synspunkt er her samtidig tale om opgaver, der åbner interessante muligheder for fantasi og skaberevne. Men også andre emner, der har forbindelse med begrebet kristelig kunst, bringes på bane, som for eksempel den nye musik i forkyndelsens tjeneste og meddelelsesmidlernes betydning i kirkelivet. Og der vil blive præsenteret vidt forskellige former for kirkemusik fra de gamle mestre til det helt moderne – repræsenteret ved den unge komponist, Bernhard Lewkowitch' interessante »Improperier«, ligesom en orgelkoncert på Compenius orglet i Frederiksborg Slotskirke også indgår i kongressens program.

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

FORSIKRINGS COMPAGNIET
FOR KONGERIGET DANMARK A/s

☆

Hovedkontor:
St. Kongensgade 68, København K
Telefon Central 10.093
Minerva 6999

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Ansgars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

**I/S Søndermarks
Møbelfabrik**

v/ Chr. Søndermark
& Mogens Jørgensen
Tarm. Tlf. (07 24) 168 - 188

Fremstilling af:
Skolemåbler
Skolekøkkeninventar
Fysikinventar
Efter ønske tilsender vi
Dem gerne
brochure og prislister

Reserveret

Aalborg Mælkekompagni

Vesterbro 79, Tlf. 12 30 88

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

KFSK

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

**MARIUS
MP
ETERSEN**

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

ROMAN KUSIER

Murermester

Telefon Nivå 150 . Nivå

B. & H. Kofoed Hansen

Slagterforretning

Maria Gade 5, Maribo
Telefon 740

1. kl. kød og pålæg

Pastor Bartholdy — altid på pletten?

■ ABENT BREV TIL PASTOR
BARTHOLDY FRA KATOL-
SKE ARBEJDERES
HOVEDBESTYRELSE

I Katolsk Ugeblad den 25. juni 1965
og – under stor overskrift – gengivet
i Aktuelt dagen efter slår pastor Chr.
Bartholdy til lyd for en abort-march.

Ved at fordømme de mennesker,
der er faldet som offer for en menta-
litet, kirkens mænd selv har været
med til at fremelske, vil de kristne,
der eventuelt deltager i en sådan
march, komme til at stå som hyklere
i folks bevidsthed.

Det er kirkens mænd, der har gjort
det 6. bud til hovedbudet og gennem
en ensidig fortolkning umenneskelig-
gjort seksualdriften.

Ved at gå ind for »retfærdig krig«
har man nedbrudt respekten for det
enkelte menneske og af frygt for
kommunisme accepteret »terror-ba-
lancen«. Derved er man gået ind for
prævention i langt større målestok,
end noget menneske kan praktisere.

Kirkens mænd er altid på pletten,
når det drejer sig om sex, men har
aldrig – os bekendt – officielt taget
afstand fra atomvåbnet.

Gennem en konstant fordømmelse
af »synderen« har man gjort det
svært for menigmand at få øje på
Guds kærlighed.

Hvorfor opfordrer man ikke til
protestmarch mod bolignøden?

Hvorfor fordømmer man ikke den
daglige nedværdigelse af mennesket?

Er Guds rige ikke af denne verden,
så er kirkens mænd det ofte, så det
batter.

Det er på høje tid, at de såkaldt
»frelste« stiger ned fra dommersædet
og anbringer sig i anklageskranken.

Pastor Bartholdys artikel om fosterdrab diskuterer landet over

Det er bodsgang frem for abortmarch, tiden kræver.

På hovedbestyrelsen for Katolsk Arbejderaktions og Unge Katolske Arbejderes vegne.

Knud Johnsen,
næstformand.
G. Bune Andersen,
formand.

■ ABENT BREV FRA BISKOPPEN TIL PASTOR BARTHOLDY

Kære pastor Bartholdy.

Jeg vil hermed udtrykke min beklagelse over det læserbrev, som hr. Knud Johnsen og G. Bune Andersen på Katolsk Arbejderaktions vegne har offentliggjort mod Dem i Kristeligt Dagblad den 2. juli 1965. Jeg ønsker at understrege, at dette åbne brev ikke udtrykker nogen officiel katolsk meningsstilkendegivelse. Som katolsk biskop i Danmark vil jeg med glæde støtte enhver indsats, der bliver gjort for at bekæmpe det høje antal abortus provocatus og således beskytte det endnu ufødte menneskes ret til livet.

Hans L. Martensen,
katolsk biskop.

■ ER VI ET FOLK AF MORDERE?

Det påstår Christian Bartholdy, at vi er, og han har utvivlsomt ret ud fra Jesu ord om, at den, der vredes på sin bror har syndet imod det 5. bud: du må ikke slå ihjel, og han har ret i at fremhæve 5. bud i forbindelse med abortproblemet, – et problem, der må angå os som kristne. Men når han ensidigt knytter det 5. bud til abortproblemet uden samtidigt at fremhæve dette buds altomspændende forpligtelse, da er det svært at tage ham helt alvorligt.

Derfor skal også »Katolske Arbejdere« have tak for deres »åbent brev til Chr. Bartholdy« og andre medansvarlige kristne (citeret i Kristeligt Dagblad 1. juli), og jeg for min del

vil gerne som »medansvarlig kristen« give brevet min tilslutning.

Her er noget, som må siges, for det er jo ikke alene Bartholdy, som ensidigt taler om 5. bud i forbindelse med abortproblemet. Forfatterne til pjecen »Kirkens Ja og Nej« gør det samme. Det er, som om der er en tendens til at fremhæve 6. bud som hovedbudet og se andre bud, deriblandt det 5. i lyset deraf. Derved kommer den skævhed frem, som katolske arbejdere fremhæver.

Jeg havde nær sagt: tænk, om vi gjorde det omvendte: at vi så det 6. bud i lyset af det forudgående 5.! Eller rettere, om vi viste, at vi var ligeså optaget af det 5. bud som af det 6.! Tænk om den ændrede verdenssituation (med atomtrussel og spændinger mellem folk og racer) fik os til at gennemtænke det 5. bud ud fra de nye livsforudsætninger. Man er ved at gøre det i Rom og Genève og andre steder, men det er som om man herhjemme på dette område bliver hængende i problemstillingerne fra en ganske anden tid. Man er naturligvis for fred, men . . ., og så lader man spørgsmålet ligge. Teologerne er ganske vist kommet bort fra den gamle tale om »retfærdig krig«, men man skal ikke undre sig over, at katolske arbejdere stadig kan mene, at vi kristne opererer med sådanne begreber, thi der hersker en almindelig passivitet i menighederne over for de store masse mord og en forbausende ringe indsats for fredens bevarelse. Derfor har vore ord så liden vægt også i abortspørgsmålet.

Der er det interessante ved det 5. bud, at jo mere man arbejder med det, des mere føler man medansvar for alt menneskeligt, lige fra abortspørgsmålet om de ufødte fostre og deres mødre(!) og til en retfærdig fordeling af verdensgoderne og ligestilling mellem folk og racer. Det 5. bud fører ligesom det 7. lige ind i et almindeligt socialt ansvar.

Det 5. bud og især da Jesu skærpelse deraf giver vel ingen patentløsninger på livets problemer, men vi har fået et evangelium betroet om

Artiklen »Vi er jo et folk af mordere« er blevet citeret af både hovedstads- og provinspressen og har fået debatten om abortus provocatus til at blusse op påny. Vi bringer et udpluk af bidragene og følger sagen op – foreløbig i næste nr.

Guds kærlighed til menneskene, og i lyset deraf er vi kaldet til at slås med problemerne og yde vort bidrag til deres løsning.

Abortproblemet angår os, for det er aktuelt og pinagtigt, men det er kun et af de mange, som må optage os, om vi vil henvise til 5. bud, og vore ord skal have vægt.

Mogens V. Zeuthen,
sognepræst, Ordrup.

■ ERLING TIEDEMANN OM »PROTESTKATOLIKKER«

Det er fantastisk, så mange tilkendegivelser »fra katolsk side«, man i den senere tid har set dukke op i dagspressen! Vældige katolske masser synes at stå bag en række åbne breve til pavestolen, FN, den danske regering, biskop Martensen og pastor Bartholdy! Og ligesom der ikke vises nogen smålighed med hensyn til adressaternes betydelighed i det menneskelige samfund, så er der viselig heller ingen tilbageholdenhed, hvad angår størrelsen af de omhandlede problemer, endsige hvad angår den lethed, hvormed deres mulige løsning angives. Det eneste, som synes begrænset, er faktisk de resolverende organisationers saglige kompetence, – men, herregud, hvem lægger vægt på sådan en småting i en verden, hvor trompetens skrald synes afgørende for musikkens kvalitet?

I den senere tid er det jo taget til; enhver stats- eller kirkeleder, som vover at udtale sig om et centralt spørgsmål, må i forvejen gøre sig klart, at han eller hun i løbet af få dage vil se sig stillet over for en halv spaltens protestresolution »fra katolsk

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff
Murermester

Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester

Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelser ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester

Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Chr. Steffensen

Herreekvipering

Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telf. 85 01 32

Autoriseret elektro installatør

Aalborg

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma

Aalborg Nytorv 14. Tlf. 12 88 88
El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

FOLMER OLSEN

Begravelser ordnes

Reberbansgade 37
Aalborg - Tlf. 12 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Tlf. 12 03 01

Murermester- og entreprenørførr.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2
Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebroggade 21, Aalborg
Tlf. 12 41 29
Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg
Telefon 12 69 13
Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

København

Sparekassen
for Lyngby og Omegn

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V.
Tlf. CE 7840 og 1254

Oliefy

Centralvarme

Brændselsolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389

Vanløse

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

A. Madsen, glarmester

Rantzausgade 14,
Københ. N. Tlf. 35 17 02
Specialitet: Blyindfatning

Kaj Uth

Snedkermester

Hyldegaardsvej 14-16
Ordруп, Tlf. 10225
Privat adr.: Nymosevej 14,
Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen
Telefon 95 00 36
Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermester

Dybbølgade 17,
København V.
Tlf. Vester 7001 og 8581

Drost & Rye Petersen

Heimdalsgade 4-6, København N
Tlf. Taga 5353

Centralvarme
Sanitet - Vandanlæg

AMAGERBANKEN
AKTIESELSKAB

Banken der dækker hele Amager

H. S. Friis

Malermester

Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

side«. Nå, de pågældende har nok været ude for større storme i større vandglas, så de tager sikkert ikke skade af de drabelige hug!

Vi andre katolikker tager heller ikke skade af dem! Der har jo i den senere tid mand og mand imellem været røster fremme om, at man burde forbyde de pågældende protest-katolikker at udsende deres mange udtalelser. Intet ville være mere forkert! – og jo forresten heller ikke mere umuligt! Man skal ikke give folk mundkurv på, – og vi lever jo i øvrigt i et land, hvor det er dejligt svært at gøre det. Man skal heller ikke påstå, at de ikke bør udtale sig så meget offentligt; det var sikkert ingen skade til, om nogle flere kristne udtalte sig noget mere offentligt!

Men man bør vist gøre to andre ting:

Man kunne for det første prøve på, om man kunne gøre *dimensionsforvrængningen* noget mindre; det var sikkert ingen skade til, om Katolsk Pressetjeneste ved lejlighed lod dagbladene, statsradiofonien og presbureauerne forstå, at man intet som helst har imod, at de pågældende katolikker udtaler sig offentligt, ejheller har noget at indvende imod, at de underskriver sig netop som katolikker, for det er de jo, men at man, for at offentligheden ikke skal få et forkert indtryk af den saglige og organisatoriske vægt, der ligger bag udtalelserne, gerne vil oplyse, at de pågældende organisationer har så og så mange medlemmer, at de således kun omfatter et forsvindende lille mindretal af alle katolikker inden for de respektive faglige miljøer, og at de derfor ikke på nogen måde kan opfattes som repræsentative for andre end sig selv. Det er således helt i orden, hvis pressen præsenterer deres udtalelser som kommende fra »en kreds af katolikker«, men det er misvisende, når det hedder »fra katolsk side«.

Det andet, man kunne gøre – og det første forsøg være hermed gjort! – er at henvende sig til den pågældende gruppe og bede den overveje, om man ikke skulle lade hengå blot et par timer mere, før man udtaler sig, og så benytte denne lille frist til at gennearbejde problemerne lidt mere, således at det endelige resultat blev lidt mere sammenhængende, lidt mere relevant og lidt bedre dokumenteret! Det er jo som bekendt bedre at sove på, hvad man skal sige, end at ligge vågen på grund af det, man har sagt! Og det gælder vel ikke mindst, når man – med skriftens ord:

ønsker at tale »ikke af sig selv«, men at formidle et evangelium, der er ældre end den dagsaktuelle politiske eller samfundsmoralske problemstilling. Her er det jo mindre heldigt, hvis læserne alt for hurtigt kommer til at tænke på det gamle ord: O, at komme i avisen ...

Erling Tiedemann

■ »AKTUELT«S LEDER: »BARTHOLDY PROVOCATUS«

Den kunstigt fremkaldte abort – abortus provocatus – er atter sat på dagsordenen mand og mand imellem. En Gallup-undersøgelse har vist, at næsten halvfjerds procent af befolkningen, altså mere end to ud af hver tre danskere, mener, at der bør være lettere adgang til svangerskabsafbrydelse, end tilfældet nu er.

Næsten i selv samme øjeblik, som resultatet af denne undersøgelse offentliggøres, fremkommer i »Katolsk Ugeblad« en artikel af den gamle inkarnation af alt, hvad der hedder Indre Mission, selveste pastor emeritus Chr. Bartholdy. Det er overraskende, at han vover sig ind i de katolske spalter, men det kommer næppe bag på nogen, at han frontalt går imod afbrydelse af noget svangerskab. »Vi er et folk af mordere«, siger han. I løbet af ti år har man i Danmark taget livet af 250.000 ufødte børn – eller et lignende antal, som atombomberne over Hiroshima og Nagasaki tilsammen dræbte.

»Det vil altså sige, at der går hundredtusinder af kvinder rundt i dette land, som er mordersker. Og de færdes blandt os med hævet pande«, lyder den bartholdyske bandbulle.

Nu er det vel for det første rimeligt at påpege, at hvis der er tale om mordersker, så har hver af dem i det mindste én medskyldig. For hver kvinde, der beslutter sig til abortus provocatus, har en mand pådraget sig meddelagtighed, enten ved at tilskynde hende eller ved at løbe.

For det andet burde en pastor Bartholdy dele vor tvivl om, at nogen normal kvinde upåvirket, end-sige med glæde, standser det spirende livs udvikling. Alene af den grund er det kun i en fritsvævende svovlprædikants mund, at kvinder, der har ladet et svangerskab afbryde, kan dømmes som mordersker.

Også på den socialdemokratiske partikongres for nylig blev spørgsmålet om friere – eller endog fri – adgang til abort drøftet, men man enedes heldigvis om, at her ikke var tale om noget politisk spørgsmål, men

om en sag, hvor den enkelte må tage stilling ud fra sin egen samvittighed. Det viser sig da nu, at befolkningens overvejende flertal finder det rigtigt, at adgangen til abort bliver friere. Ingen har grund til at tro, at denne opfattelse ikke bygger på en samvittighedsfuld forståelse overfor både kvinder, der føler sig vanskeligt stillet, og overfor ufødte børn, som kunne blive sat i verden til en livsbane, der på forhånd var vanskeliggjort.

Den uforsonligt provokerende tale, som er den indremissionske førers bidrag til debatten, vil sandsynligvis overbevise mange om, at han har uret.

■ VI FORDØMMER IKKE

I anledning af et interview i Ekstra-bladet med formanden for »Katolsk Arbejderaktion« skriver pastor Jorna følgende:

Svar til katolske arbejdere.

1. Angående abortus provocatus tager den katolske kirke afstand herfra, undtagen hvis der foreligger en medicinsk indikation for, at fostret frembyder alvorlig fare for moderens liv og alligevel ikke ville være i stand til at leve udenfor moderens skød.

2. Den katolske kirke fordømmer ikke den, der dræber fostret, men vedkommende handling. Derimod giver dens præster syndsforladelse til enhver oprigtigt angrende.

3. Den katolske kirke som sådan lærer, at der kun foreligger dødsynd, når Guds bud overtrædes i en alvorlig sag frivilligt og fuldt vidende om sagens alvor.

4. »Ekstra-bladet«s interview med George Bune Andersen siger: »Men kirkens holdning, at kønslivet kun er formeringsspørgsmål, stiller så umulige krav til ægtefæller, at de falder ...« Dette ville måske være rigtigt, hvis kirkens holdning virkelig var sådan. Men det er den ikke, hverken for den katolske kirkes eller de andre kirkesamfunds vedkommende.

Om kønslivet har den katolske kirke altid lært og lærer den dag i dag, at det har to formål: dels at sætte børn i verden og opdrage dem – dels ægtefællernes gensidige støtte og menneskelige udfoldelse.

At enkelte præster kun beskæftiger sig med det første formål må stå på deres regning og kan ikke pådømmes kirkens holdning.

5. Angående prævention.

Den katolske kirke godkender den form for prævention, som er den periodiske afholdenhed, hvis alvorlige økonomiske eller helbredsmæssige

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmeluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)
Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger
Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

TIL BYEN
FRABYEN
- i byen
smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængers Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

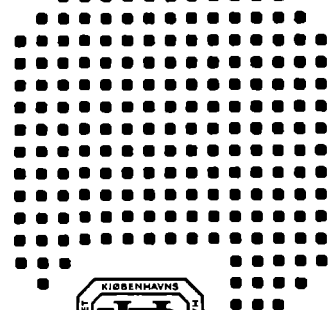
KØDHALLE

Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg
Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

HER ER 190 PUNKTER

og der er 190 steder i landet hvor der ydes HANDELSBANK service

altid
med i
billedet

HANDELSBANKEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

MEJERIET **Jestebro**

Aarhus by's førende
TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

MUNKE MØLLES GLUTEN

grunde tilskynder ægtefællerne til at begrænse børnenes antal.

Der, hvor den periodiske afholdenhed ikke gør fyldest i en sådan situation, har man at gøre med et mere kompliceret tilfælde. Dette er genstand for drøftelse i en af paven nedsat ekspertkommission, hvori flere gifte lægfolk deltagere.

Hans Jorna,
præst for »Katolsk Arbejderaktion«
og for »Unge Katolske Arbejdere«,
Bjerggade 22, Køge.

DE SYGES REJSE PR. FLY TIL LOURDES

10.-16. august 1965

Nu er der kun få ledige pladser tilbage i det store charterfly fra Sterling Airways, som skal bringe de 97 deltagere i »De Syges Valfart« til Lourdes.

Men netop af hensyn til de mange syge og svage pilgrimme ville det være ønskeligt, om endnu et par læger ville melde sig. Forbundet har fået tilsagn om aktiv tjeneste fra fire dygtige sygeplejersker og flere særdeles flinke sygehjælpere og samaritter, men *kun én læge* har velvilligst stillet sig til rådighed. Erfaringen fra de tidligere rejser til Lourdes har vist, at det er rarest for alle parter, når der er to eller tre. Valfartskomiteen håber derfor inderligt, at det vil være muligt for endnu et par katolske læger at afse de 6 dage i august til dette næstekærlige formål.

Men også for »ganske almindelige« pilgrimme er der altså endnu enkelte pladser ledige.

Henvendelse som sædvanligt til: fru L. Samson, Barsehøj 25, Hellerup (tlf. GE 6341) eller C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, Kbhvn. K. (tlf. PA 2539).

Hjertelig tak for al venlig deltagelse ved vor kære søster Carmels død og begravelse.

De efterladte

Schæferhvalpe til salg.

Kennelskjoldungen
v/ Kaj Rasmussen
Hybenvænget 22
Skovlunde. Tlf. 94 28 04.
Bestilling modtages.

Præstevielse i Herlev

Per Waagø O.M.I.

Den første præstevielse, som biskop Martensen kommer til at foretage, finder sted i den københavnske forstad *Herlev* søndag den 18. juli kl. 16. Ordinanden er den 41 årige Per Waagø O.M.I.

Per Waagø er født i København og søn af en fotograf. Han var bestemt til at gå i sin faders fodspor og har blandt andet arbejdet sammen med danske fotografer på de canariske øer før han fik sit diplom. Hans metier førte ham også nord på til den øverste ende af Sverige og til Norge, ligesom han har udført opgaver for det danske luftvåben.

Per Waagø tilhørte oprindeligt den danske folkekirke, men fattede i tidens løb interesse for den katolske kirke. Han konverterede den 29. august 1953 efter at have modtaget undervisning hos dominikanerne i Oslo.

I denne periode begyndte ønsket om at blive præst at tage form, og han fattede interesse for livet i trap-pistklostrene. Resultatet blev, at han indtrådte som novice i Caldey Abbey i Wales. Efter to års ophold hos cistercienserne kom han dog til den overbevisning, at en mere aktiv form for apostolat lå ham nærmere, og i 1961 indtrådte han i oblatfædrenes noviciat i Alton, Illinois, USA.

Biskop Martensen aflægger sammen med præstevielsen sognebesøg hos Herlev-menigheden, og i den anledning er alle, der hører til Vor Frue Kapel, blevet indbudt til at deltage i præstevielsen og det efterfølgende »åbne hus« i præstegården – og hvis vejret tillader, i den hyggelige have på Herlevgårdsvej.

En stor del af præstevielsen vil i henhold til de nye liturgiske instrukser blive foretaget på dansk.

I DEN KOMMENDE TID

DIAKONVIELSE I SCT. ANTONI
Søndag den 1. august meddeler biskoppen diakonvielsen til Georg Nibler i Sct. Antoni Kirke i Brønshøj kl. 11.

JOHANNESKIRKEN I SØBORG

Økonomisk hjælper det. Byggefondens er nu ca. 305.000 kroner. En særlig tak til en anonym giver, tidligere rejsefælle til Rom, der har indbetalt et meget betydeligt beløb.

Der mangler i øjeblikket kun ca. 100.000 til kirken, et lignende beløb til inventar, og dansk arbejdskraft. De, der vil ofre nogle timer eller nogle dage bedes henvende sig til Chr. Sørensen, Rundgaarden 40, Søborg (Sø. 9538) eller til V. Marek, Rundgaarden 34 (69 28 98). Behovet for hjælp er særligt stort om lørdagen og i perioden 11.-28. juli. Vær så venlig at aftale tid, før De tager herud. Vi kan skaffe logi og kost, hvis det er ønskeligt.

Bispedømmet ønsker, at villaen, Andersen Nexø Vej 10, Søborg, lejes ud møbleret. Vi disponerer over et smukt sovekammer, en hel del køkkenudstyr og noget dagligstueudstyr.

Hvis De ejer noget, som De kunne ønske at skille Dem af med og som måske kunne komme til nytte på denne måde, ville vi med glæde hente det for Dem. Ring eller skriv til V. Marek, se ovenfor. Hvis vi ikke kan anvende det, lader vi det gå videre til sommermarkedet i Brønshøj.

Paul d'Auchamp,
præst,

Andersen Nexø Vej 10, Søborg.

DUK'S SOMMERLEJRE

Der er endnu ledige pladser på Bastrup lejren (Sjælland) fra 27. juli til 4. august (kun 7-10 år). Tilmelding til Bent Lund, Sdr. Ringgade 11, 5. sal, Århus C.

LÆSERBREVE

Ikke tale om et enten — eller
Hr. redaktør.

Forgæves har man ventet på et tilfredsstillende svar på Ena Lindholms læserbrev om vore respektive bidrag til U-landene og til vort eget bispedømme. Der er jo ikke tale om et enten-eller, men om en fornuftig og forsvarlig balance i vor støtte til St. Knudsgilderne og til St. Vincentsgrupperne.

Det forekommer mig, at den mor, der mere eller mindre overlader sine

Vejle

A/S Vejle Mælkekompagni

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejle

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejle Trælast- og Kulkompagni)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejle

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejle

Vejle Optik

ul Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejle

Raadhusstorvet
Vejle
Tlf. 684 og 3711

**Poul
HENRIKSEN**
Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevare Forretning
Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejle

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejle
Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Telf. 73 07 70

A. & P. G. Vintersborg

Snedker- og tømrermestre
Lindbjerggårdsvej, Næstved
Tlf. 72 16 28
72 08 18

Arndt Nielsen

Ure og optik
Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum

Tapeter - Malervarer
Claudi Hansens Eff.
Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

N. Juel Pedersen

Glarimester
Ramshæred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager
aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Nordre afd.: Ringstedgade
157. Tlf. 72 56 55

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422
4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)
Abent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Horsens

Carl Bæk og Søn

El. Fagmanden
Vestergade 33, Horsens. Tlf. 2 18 88
Lys - kraft - oliefyrt
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselolier
Havnen 3, Horsens - Tlf. 2 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens
Tlf. 2 19 20

Erik V. Sørensen

Fiskehandler
Borgergade 8, Horsens.
Tlf. 2 37 79
Frisk fisk hver dag

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian W. Jørgensen
HORSENS

Hele landet taler om
KATOLSK UGEBLAD

- SØNDAG den 18.: 6. søndag efter pinse (s. 673, grøn).
- MANDAG den 19.: Vincent af Paul (s. 1002, hvid), bekender.
- TIRSDAG den 20.: Hieronimus Æmiliani (s. 1003, hvid), bekender. Ihukommelse af Marguerite (s. 1004), jomfru.
- ONSDAG den 21.: Laurentius af Brindisi (hvid), bekender, kirkelærer. Ihukommelse af Praxedis (s. 1007), jomfru.
- TORSDAG den 22.: Maria Magdalene (s. 1008, hvid).
- FREDAG den 23.: Apollinaris (s. 1011, rød), biskop, martyr. Ihukommelse af Libori (s. 1011), biskop og bekender.
- LØRDAG den 24.: Gudsmoders lørdagsmesse (s. 90, hvid). Ihukommelse af Christina (s. 1014), jomfru, martyr. – Eller: Christina (s. 1014, rød), jomfru, martyr. Ihukommelse af Gudsmoderen (som ovenfor).
- SØNDAG den 25.: 7. søndag efter pinse (s. 677, grøn). Ihukommelse af Jakob (s. 1015), apostel.
- MANDAG den 26.: Anna (s. 1017, hvid), Jomfru Marias mor.
- TIRSDAG den 27.: Hverdag (søndagens messe, grøn). Ihukommelse af Pantaleon (s. 1018). – Eller: Pantaleon (s. 1018, rød), martyr.
- ONSDAG den 28.: Nazarius og Celsius (s. 1018, rød), martyrer. Victor I, pave og martyr, samt Innocens I, pave og bekender.
- TORSDAG den 29.: Olav (s. 1020, rød), konge, martyr. Ihukommelse af Martha (s. 1021), jomfru, og af Felix med lidelsessfæller (s. 1020), martyrer.
- FREDAG den 30.: Hverdag (søndagens messe, grøn). Ihukommelse af Abdon og Sennen (s. 1021), martyrer.
- LØRDAG den 31.: Ignatius (s. 1022, hvid), bekender.
- SØNDAG den 1.: 8. søndag efter pinse (s. 680, grøn).

KATOLSK FAMILIE MED BØRN SØGES

Jeg er 17 år, mine forældre bor i udlandet. Jeg behersker dansk i tale men ikke i skrift. Jeg søger husligt arbejde uden madlavning, hvor jeg har mulighed for at følge aftenkursus i dansk, indtil jeg kan begynde en uddannelse, når jeg fylder 18 år. Lønnen må være så høj, at jeg helt kan klare mig selv, og jeg vil helst bo, hvor jeg arbejder. Svar til billet mrk. J. 16. til bladets annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V.

LÆSERBREVE *Forts. fra side 23*
egne børn til andres næstekærlighed for selv at ofre sig for andres børn, svigter sit kald. Det svarer ikke til vor tids mentalitet at sætte sig ud over en forstandig administration af sine midler på det religiøse og karitative område, når det netop er det, der kræves af én på alle andre felter.

Så vidt jeg kan se, må den konkrete situation hjemme og ude opfordre os alle til privat nøjsomhed og en velovervejet fordeling af det dermed vundne overskud til de opgaver, Vorherre har betroet os.

Jeg er enig med pater Duclos i at hjælpen til U-landene virker nok så tiltrækkende på os som de mindre spændende, men ikke mindre presserende behov på hjemmefronten. Men holdningen må dog principielt set være ganske den samme. Og der er for mig at se ingen tvivl om, at en åben og saglig oplysning om bispedømmets økonomiske situation samt en ganske anden medansvarlighed, ikke blot hos de få, men hos os alle, for Kirken herhjemme er påtrængende nødvendig.

Else B. Garth-Grüner.

Konciliet og bomben

Hr. redaktør.

Katolsk Ugeblad har efterlyst katolske standpunkttilkendegivelser i afrustningsspørgsmålet i en lederartikel under overskriften »Skal konciliet lære at elske atombomben?«.

Det skydes altså Vatikan II i skene, at kærlighed til atombomben skulle kunne motivere dets stand-

punkttagen! at de katolikker, som ikke deler det standpunkt, Ugebladets redaktion hylder, er besjælet af kærlighed til disse frygtelige våben!

De burde dog vide, at noget sådant er utænkeligt. De burde have fremdraget, hvad De jo meget godt ved, at tilhængerne af forsvarsberedskab med kærnevåben som bestanddel, i en ensidig nedrustning, hvadenten begrænset til kærnevåben eller omfattende alle våbenarter, ser en umiddelbar og overvejende risiko for udløsning af en verdenskonflikt. De ved, at vægtige argumenter støtter et sådant standpunkt, både fra mellemkrigstidens nedrustning og fra vor viden om de kommunistiske diktaturstormagters verdenspolitiske målsætning.

Når man indleder en enquête med forlods at kaste mistanke på motiverne hos den ene af de adspurgte parter, så sikrer man sig det tilsyneladende udfald, for det er kun få mennesker, som bryder sig om at blive stillet i gabestokken af trosfæller for sine overbevisningers skyld.

Men pave Johannes XXIII skrev i »Mater et Magistra«: »(Der kan) ... opstå meningsforskelle selv mellem samvittighedsfulde og redelige katolikker. Når det sker, må de sørge for at bevare den *gensidige agtelse og respekt*, og det må ikke skorte på god vilje til at finde kontaktpunkter, der kan føre til en velanbragt og virksom aktion.«

Lad os holde fast ved dette diskussionsgrundlag.

M. J. Baagøe

SCT. ANNÆ REJSER 1965 ITALIEN

4. okt. - 21. okt.: 18 dages togrejse - Rom (11 dage) - Firenze (4 dage). Velegnet for dem, der ikke tåler sommervarmen, eller som ønsker et roligt tempo.

Pris: kr. 1000,- incl. sovevogn fra København og udflugter.

Rejseleder: Pater L. Brunicardi, Næstved.

Nærmere oplysninger fås hos lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. Telefon Sundby 86.

Ved Niels Steensens gymnasium vil der være at besætte 1/2 års vikariat i fagene regning, matematik og fysik i hovedskolen og realafdelingen.

Ved Niels Steensen gymnasium vil der for skoleåret 65/66 være at besætte en stilling som adjunkt eller lektor i fagene fransk og engelsk.

Interesserede bedes snarest sende skriftlig ansøgning til rektor Georg Heggum, Sct. Kjeldsgade 3, København Ø.

KONTORELEV SØGES

Løn i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og HK. Skriftlig henvendelse til Niels Steensens gymnasiums administration, Sct. Kjeldsgade 3, Ø.

KONKORDAT I MODVIND

Til trods for stærke protester fra studenter, lærere og visse protestantiske ledere har den lovgivende forsamling i den vesttyske stat Nedre-Saksen godkendt en aftale med pave-stolen, som giver katolikkerne i staten mulighed for at drive sogneskoler med statsstøtte.

Kristelige demokrater, støttet af en del socialdemokrater fik halet konkordatet i land med 96 stemmer mod 25. Den lovgivende forsamling har 149 medlemmer, hvoraf en betragtelig del altså har undladt at stemme. Sagen har et ikke uinteressant mellem-spil, idet den splittede en koalition mellem kristelige demokrater og liberale. Den nedersaksiske landsdels-regering består således nu af en koalition mellem kristelige demokrater og socialdemokrater.

Konkordatet giver katolikkerne lov til at omdanne offentlige skoler til sogneskoler med statsstøtte i de områder af Nedre Saksen, hvor katolikkerne udgør mere end 80 pct. af befolkningen. Der befinder sig for tiden 1500 protestantiske elever i de nævnte skoler, hvorimod der er 28.000 katolske skoleelever i den overvejende del af landet, hvor protestanterne er i flertal. I virkeligheden udgør katolikkerne mindre end 20 pct. af den samlede befolkning i Nedre Saksen.

På grund af spørgsmålet har der mand og mand imellem været ført en stærk polemik, som efter hvad velunderrettede iagttagere oplyser, har været til skade både for den katolske kirkes og den enkelte katoliks omdømme. Sagen har naturligvis også været til stor belastning for det ellers udmærkede økumeniske klima mellem tyske protestanter og katolikker. Mange katolikker har da også været betænkelige ved sagen, og det samme gælder det kristeligt-demokratiske partis centrale ledelse i Bonn med den lutherske forbundskansler Erhardt i spidsen. Ikke mindst er man bange for, at mange katolikker, der har en stadig stigende kritisk indstilling overfor det kristelig demokratiske parti, vil sætte deres kryds andre steder ved næste valg.

Den lutherske biskop Johannes Lilje i Hannover har kritiseret den

lovgivende forsamling stærkt på grund af godkendelsen af konkordatet, mens dens lutherske biskop Gerhard Jacobi i Oldenburg har nægtet at udtale sig i sagen, idet han er af den opfattelse, at det er et spørgsmål som kun kommer den katolske kirke og den nedresaksiske stat ved.

PAVELIGT LUFTFARTS-SELSKAB?

Det franske blad »Le Monde« har antydnet, at Vatikanet står for at skulle købe en passagerflyvemaskine. Dette ene fly er blevet til en helt luftflåde i den italienske presse, der har ment det ganske vist, at pavestolen ønskede at starte et luftfartsselskab. Årsagen til rygterne var, at folk med tilknytning til Vatikanet havde forespurgt om prisen på en bestemt type jetfly til passager- og godstransport.

DE BLIVER IKKE INVITERET MERE!

En gruppe hollandske katolske intellektuelle, tilhørende det såkaldte Sct. Adelbertsselskab, boykottede fornylig en reception, som pavestolens diplomatiske repræsentant i Holland, ærkebiskop Beltrami holdt i anledning af pavens kroningsdag. Årsagen til demonstrationen var den opfattelse, at det harmonerede dårligt med kirkens karakter at afholde receptioner efter det mønster, der er gældende i diplomat kredse. Den apostoliske internuntius i Holland, Beltrami, har til gengæld udtalt, at medlemmerne af selskabet ikke oftere får nogen invitation.

En katolsk professor i folkeret, Frans Alting von Geusau, havde lige i forvejen skrevet en artikel i et hollandsk katolsk blad, hvori han fastslog at tiden var løbet fra Vatikanets udenrigstjeneste, som man efter hans mening burde nedlægge. Kirken ville meget bedre kunne udføre sin opgave, hvis den ikke skulle forhandle med de respektive regeringer på diplomatisk plan, hvilket i virkeligheden afstedkom afhængighed. Meget bedre ville det være, om den katolske kirke oprettede en international organisation – i lighed med de ikke-katolske kirkers »Kirkerens Verdensråd«. Von Geusau kritiserede også,

at Vatikankonciliet i sin behandling af kirkens forhold til den moderne verden skulle operere med begrebet »retfærdig krig«. Dette betød en afsvækkelse af pave Johannes XXIII's rundskrivelse »Fred på jorden«, mente han.

FORTSAT DISKUSSION OM VATIKANETS INDKOMSTER

Den italienske finansminister, Roberto Tremelloni, har på opfordring af et kommunistisk parlamentsmedlem skriftligt oplyst, at pavestolens indkomst vedrørende aktier i italienske foretagender i 1963 beløb sig til 3500 millioner lire. Dette tal er meget mindre end det, »L'Espresso« – Roms »B.T.« eller »Ekstrablad« – er kommet med. »L'Espresso« hævdede nemlig fornylig, at der havde været tale om en indkomst på omkring 1200 billioner lire. Ved samme lejlighed meddelte den italienske finansminister, at Vatikanet i 1963 havde betalt 15 pct. af nævnte indkomst i skat til Italien.

SPANIERE OM RELIGIONS-FRIHED

Katolsk Aktion i Spanien har i en appel til hele det spanske folk, katolikker som ikke-katolikker, stærkt understreget *religionsfrihedens* uomtvistelige moralske værdier. Erklæringen er blevet offentliggjort på forsiden af bladet »Ya« og fordømmer enhver form for politisk og juridisk undertrykkelse af ikke-katolske kirker. Katolikkerne formaner om at afholde sig fra at virke provokerende på ikke-katolikker ved at overbetone træk, der er karakteristiske for katolsk fromhedsliv alene. Man bør tværtimod i højere grad interessere sig for træk, man har fælles med andre kristne, spanske katolikkers respekt for protestanter skal ikke bare omfatte udlændinge, men også protestantiske landsmænd.

At Katolsk Aktion i Spanien udsender denne erklæring, er et fingerpeg om, at de spanske biskopper som helhed støtter protestanterne.

Præste-
vielsen i
Herlev

Kirken

og

socialismen

Katolske
hospitaller

Kirken

og atom-
våbnene

Abort
diskussi-
onen

Billedet viser fremstillingen af Jesus i templet. Det er taget fra en ny katolsk lærebog udgivet i Amerika. Denne bogs illustrationer viser klart Jesu jødiske baggrund. Teksten på hebraisk lyder i oversættelse: Og en hæder for dit folk Israel. Det er taget fra Simeons lovsang.

Dobbelnummer: Pris i løssalg kr. 2,00.

Præstevielsen i Herlev

Søndag den 18. juli blev Per Waagø præsteviet i oblatfædrenes kirke i Herlev. Begivenheden fik sit særlige præg gennem en højtidelig koncelebration. Vi bringer her en samtale med den nye præst.

I en fornem Hellerup-lejlighed...

– Per Waagø, er du født her?

– Nej, et sted som ikke længere eksisterer, nemlig Hauser Plads ved Rundetårn. Min far var fotograf og arbejdede hos Kodak. Min mor arbejdede på stadskonduktørens kontor og kender alle grundskel i København og omegn. Min far døde i 1944. Han var af gammel folkekirkelig præsteslæggt. Min mor er stadig medlem af folkekirken. Hun blev aktiv efter min konversion i august 1953.

– Fru Waagø – De blev mere aktiv som protestant efter Pers konversion?

– Ja, vi går mere i kirke nu. Vi har gode præster herude i Hellerup Kirke.

– Hvad siger De til, at Per skal være præst?

– Det er godt, at hver enkelt kan finde sin plads.

– Deres mand?

– I flere generationer var min mands familie præster på Færøerne. Selv havde han i nogen grad mistet kontakten med kirken.

– Er Per blevet mere amerikansk end dansk?

– Nej, men han er vældig glad for amerikanernes venlighed.

En af vores familie – også i staterne – skrev, at jeg var prædestineret til at ryge lige op i himlen, nu jeg havde en søn, der skulle være præst. Den tanke synes jeg er sjov i al sin enfoldighed.

Vi var i Kolding hos min svigersøn, der er overbevist ateist. Per klarede sig godt i diskussionen med ham.

Han har altid været en sød og god dreng, men slog ikke nok igen. Hans lillebror klarede sig bedre. Per ville være præst allerede som 6-årig. Han erklærede det overfor sine forældre efter en lillesøsters dåb i Messiaskirken. Senere troede han, det skulle være landinspektør, fotograf og mange andre ting. Det med fotografien havde han fra far. En onkel fik ham ud af det med landinspektør – han erklærede råt og brutalt: Du bli'r sgu aldrig landinspektør. Han holdt

forkert på målebåndet. Han fik dog både 1. og 2. del. – Jeg var bekymret for ham, men nu er jeg lettet over, at han fandt sin plads.

– Per, hvordan med Danmark nu?

– Jeg føler en frygt for at møde Danmark igen med dets hårde og materialistiske facon.

– Er amerikanerne ikke materialister?

– For dem er det materielle midler, ikke mål. En bil er god, fordi man bruger den. Men man affinder sig bedre med at holde sig til de midler, man har. Man ville ikke drømme om at ofre børn for en bil for eksempel.

De er længere fremme end os hvad angår levestandard, og alligevel er der omtrent 37 mill. amerikanere (en femtedel) der lever under meget små forhold. Deres løn er lige på eksistensniveauet. Særlig i syden hvor jeg var.

Derfor har Johnson jo også erklæret fattigdommen krig, fordi det ikke kan være meningen, at så mange mennesker skal være underbetalt, når landets rigdom er så stor.

De fleste katolikker på egnen hvor jeg var findes mellem mexikanerne. Det er folk, der indvandrer fra Mexiko for at få arbejde. Disse arbejdere trykker lønningerne for de indfødte amerikanere. Fagforeningen står svagt i syden. De indvandrede skal blot leve.

– Har du set Ku Klux Klan der?

– Nej, men det er udbredt i det »dybe« syden. Dorothy Day, redaktør for the Catholic Worker, blev offentligt tilråbt på gaden.

Biskoppen i San Antonio, Robert E. Lucy, er raget uklar med de bedre-stillede i sin menighed og bliver stærkt kritiseret. Han er af Johnson udnævnt til kommissionsmedlem i

Den nye danske katolske præst, Per Waagø, fotograferet i Herlev sammen med biskoppen efter vielsen.

»krigen mod fattigdommen«. Katolsk Arbejderaktion findes.

– *Hvad slår dig i Herlev?*

– Det er sommerferie nu, og jeg har kun mødt få folk i menigheden herude.

– *Hvad var det første, du så af Danmark?*

– Det var Kastrup. Det er jo et internationalt miljø, men alligevel er der en verden til forskel. Sammenlignet med New York er der mere forekommenhed i Kastrup. Herhjemme har de fleste blot en meget bestemt mening om al ting. Ofte er den forudfattet. Tit siger en dansker alt for let ja. Han mener det ikke.

– *Tilbage til Amerika?*

– Et år eller to.

– *For hvad?*

– Afslutte studierne og dernæst for et års arbejde i Texas og Minnesota.

– *Godt samarbejde?*

– I San Antonio mødes præsterne hver 14. dag ikke blot for at diskutere, men også for at træffe afgørelser.

– *Økumenisk set?*

– Meget langt fremme. Der er meget jævnlige møder – også med jøderne.

– *Du har været trappist i 5 år?*

– Ja, jeg savner korbønnen. Jeg var på retræte inden præstevielsen i et abbedi i Irland. Det var et glædeligt gensyn. Vor egen orden ønsker vi skal indføre fælles korbøn på modersmålet.

– *Hvor mange danskere?*

– Vi er tre. Finn Lyngé skal til Grønland.

– *For evigt?*

– Jeg vil aldrig bruge det ord. Det er farligt. Ib Hjort er for øjeblikket i St. Paul i Minnesota i færd med det afsluttende pastoralår. Han kommer nu i sommer eller til næste år.

– *For at blive her?*

– Ja, antagelig.

– *Hvor mange medlemmer?*

– 7-8000. Stærkest i Canada. Men antallet af kald er faldende.

– *Liturgisk reform?*

– I Texas er det blevet en succes, fordi lægfolket opdager sin rolle, og man ser frem til at få mere på modersmålet. Det gør mig ondt at høre, at mange katolikker herhjemme og i Skandinavien er imod reformen. Er det rigtigt?

J.M.

Biskoppen i studenterforeningen

Den katolske kirke i Danmark vil i den kommende tid få særlige muligheder for at gennemføre, hvad man kunne kalde »et katolsk eksperiment« — muligheder for at skabe nye traditioner, en »moderne katolicisme«, sagde biskop Hans L. Martensen, i et foredrag på det internationale arrangement i Studenterforeningen.

Biskoppen talte om religiøse aspekter og muligheder i Danmark. Ligesom i Norge, Sverige og Finland har man i Danmark mulighed for at møde »den rene protestantisme« — hovedparten af befolkningen tilhører den protestantiske folkekirke.

— I et interview for nogle måneder siden sagde jeg, at katolikernes problem ikke er, at den danske befolkning er for protestantisk, men at den ikke er protestantisk nok . . .

Spørger man, hvorledes danskeren forholder sig til nogle af de punkter, som de protestantiske reformatorer især kæmpede for, viser det sig i flere tilfælde, at for den almindelige dansker har disse punkter ingen særlig betydning, ofte indtager han en holdning, der er lige modsat reformatorernes.

Tag spørgsmålet om retfærdiggørelse ved tro. I aviser, TV og radio synes det at blive dokumenteret, at man mener, at mennesket retfærdiggøres — ikke ved tro, men ved gerninger. Om denne dokumentation også er i overensstemmelse med den almindelige danskers synspunkt, skal jeg ikke kunne sige.

Eller spørgsmålet om Bibelen. Reformatorerne ville lade den være den eneste sande vejleder. Deraf måtte følge, at det blev en hovedpligt at læse Bibelen. Men hvor mange danskere gør det? Hvor megen uvidenhed om Bibelen møder man ikke?

Biskoppen drøftede videre, hvorfor Danmark i så høj grad blev protestantisk; han omtalte, *hvor* meget den danske litteratur før 1900 var inspireret af religion, og han nævnte, hvorledes mødet mellem katolikker og protestanter har fundet sted her i landet.

— I dag mødes katolikken kun sjældent med fordomme og teologiske spørgsmål. De spørgsmål, der nu stilles katolikken af protestanter, baseres på en interesse for humanisme og personlig frihed. Katolicismen ændres hurtigt i dag — også derved bliver

dens møde med andre kirker anderledes.

Det afgørende spørgsmål vil blive spørgsmålet om, hvorvidt man er kristen eller ikke-kristen — ikke spørgsmålet om, hvorvidt man er katolik eller protestant.

— Jeg ved ikke, om den dag kommer, da de to kirker igen er én kirke. Jeg ser ikke, hvordan en forening skal blive mulig. Men jeg håber, at den kommer. Der er mange opgaver, som protestanter og katolikker kan løse sammen.

Start i Frederikshavn

Indenfor de nærmeste uger begynder opførelsen af den katolske kirke med tilhørende bestyrerbolig i Frederikshavn. Byggeriet ventes færdigt næste år ved denne tid, men kunne have været færdigt før.

Grunden til forsinkelsen er, at den katolske kamillusstiftelse ville opføre kirken og bestyrerboligen i Skansegade, men det afskar landsbyggeloven stiftelsen fra, og man måtte se sig om efter en anden grund, skønt man havde fået byggetilladelse. Stiftelsen valgte en byggegrund på 6.000 kvadratmeter ved Uranienborgvej, og efter en del administrationsvanskeligheder har stiftelsen nu fået overflyttet byggetilladelsen til denne grund. Forsinkelsen er imidlertid skyld i, at den katolske Kamillusstiftelse skal skynde sig, for byggetilladelsen udløber den 1. august.

Kamillusstiftelsen er absolut ikke ked af at måtte af med grunden i Skansegade. Der er gode udvidelsesmuligheder omkring Uranienborgvej, således at kirken engang i fremtiden kan få et børnehjem eller en børnehave som nabo.

Foreløbig kommer byggeriet dog kun til at dreje sig om kirken og bestyrerboligen. Kirken er iøvrigt tegnet af det tyske firma Hans Oestermann og B. Droste, der er henholdsvis diplomingeniør og arkitekt.

Bestyrerboligen skal foruden at huse en bestyrer også rumme værelser til en præst, og der bliver desuden mødelokaler. Den katolske menighed i Frederikshavn er ikke så stor, at man skønner det nødvendigt at have en præst boende i Frederikshavn. Som hidtil vil han komme på ugentlige besøg.

**FORNY DERES
ABONNEMENT**

Pater Orla Tvede Eriksen S. J. in memoriam

* 25.-3. 1911 † 20.-7. 1965

Pater Orla Tvede Eriksen er født på Marias bebudelsesdag i 1911. Hele hans liv igennem har han bevaret en barnlig kærlighed til Herrens Moder. Hans fødested er Mundelstrup, men han voksede op i Århus. Hans fader og moder, som dengang endnu ikke var katolikker, besøgte en gang imellem katolske kirker. På denne måde kom Orla som dreng i forbindelse med jesuiterne i Århus. Han lærte at ministrere, og pater Nøsen S.J. førte drengen, som dengang var 12 år gammel, til den første hellige kommunion. Hans eksempel bevirkede, at hans forældre og hans eneste søster gik samme vej. Pater Nøsen sørgede også for, at drengen kunne studere. Gymnasietiden tilbragte han i København, hvor han i 1933 tog studentereksamen på Østre Borgerdydskole. Han vaklede mellem at blive læge eller præst. Efter en retræte bestemte han sig til at indtræde i jesuiterordenen. Fra 1933-35 var han i Jesu Selskabs noviciat i s'Heerenberg (Holland) nærved den tyske grænse. Det treårige kursus i filosofi absolverede han i Pullach ved München. I 1938 vendte han tilbage til København, hvor han tilbragte 2 år som skolastiker ved Skt. Knudsskole (Stenosgade). I 1940 blev han immatrikuleret ved jesuiternes højskole Sankt Georgen i Frankfurt a.M. På grund af krigen blev han allerede efter to års teologisk studium præsteviet i Frankfurt den 20. maj 1942. Han kunne komme til Danmark for at fejre sin første messe i Århus den 30. august 1942, men vendte ikke tilbage til Tyskland, men fuldførte sine studier privat i København. Efter krigens afslutning var han endnu et år i Münster i.W. for at fuldføre sin uddannelse i det såkaldte »tredje probationsår« eller »tertiat«. Indtil 1954 var pater Eriksen knyttet til Skt. Knuds Stiftelse i Stenosgade (København), hvor han var økonom og lærer. Pater Eriksen var en værdsat lærer i regning, matematik, latin og naturhistorie. Som en nidkær og ivrig præst tog han sig især af søstrene på Skt. Josephs Hospital. I studiekredse ydede han en stor indsats af teologisk art.

I tiden mellem påske og pinse i år viste sig de første tegn på hans sygdom. Lægerne konstaterede, at hans venstre nyre ikke fungerede. Den

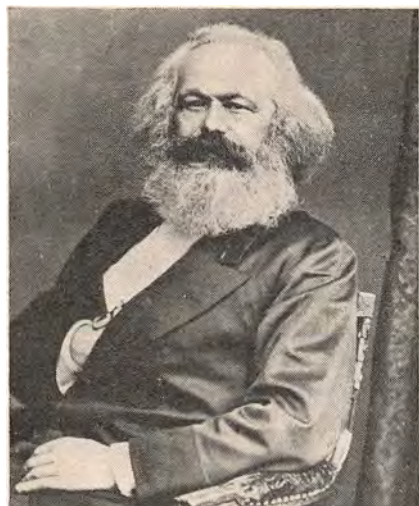
Fortsattes side 19

Under mottoet »Sammenkomster« afholdt Flanderns største kulturforbund *Davidfonds* i Antwerpen en foredragsrække fra onsdag den 9. til lørdag den 12. juni. Emnet var koncilets konstitution om *Kirken og den moderne verden*. Den første aften talte historikeren prof. K. Van Isacker S.J. og sociologen prof. J. Van Houtte om årsagerne til, at Kirken i fortiden flere gange er kommet for sent til toget. De andre aftener så foredragsholderne ind i fremtiden. De ca. tusinde deltagere gjorde dette »møde« til en uventet stor succes.

Udfra en videnskabelig, historisk og sociologisk drøftelse rettede den første af aftenens talere en appel til os, som er Kirken, om uden at hænge ved fortiden, at acceptere vor tid, *som den er*, »selvom det forstyrrer både vor ro og magelighed og kræver en revision af vor mentalitet, holdning og opfattelser«.

Prof. K. Van Isacker S.J. omtalte, at Kirken selv havde ansvaret for den anti-religiøse tendens der var i det 19. århundredes demokratiske bevægelse og for, at Lenin og Marx kaldte Kirken anti-humanistisk og djævelsk. Taleren beviste, hvordan Kirken *ubevidst, barnagtigt og naivt* – indtil Leo XIII – har miskendt en verden, der havde ændret sig totalt. På den vanskelige »vej tilbage« true de en ny stivnen, indtil Johannes XXIII gav Kirken nyt liv, frihed og håb.

Prof. Van Isacker S.J. illustrerede dramaet, hvorved Kirken i det forrige århundrede stillede sig uden for verden, gennem beretninger om den franske præst De Lammenais, som vendte Kirken ryggen. »Selvom han måske var lidt hovmodig og stædig, sagde V.I., havde han dog i årevis på overbevisende måde vist Kirken de veje, den burde følge, hvis den overhovedet fortsat ville spille nogen rolle. Kirken derimod bekæmpede med hele sin energi det nye samfund, som var ved at udvikle sig, og klamrede sig krampagtigt til drømmen om en anti-liberal *restaurering*. Den måtte afvise det overdrevne frisind og det individualistiske i liberalismens højtbesungne frihed, men den gjorde det på en måde, der mistænkeliggjorde ethvert fremskridt. De Lammenais har med uafsladelig fanatisme forsøgt at rense Kirken og at føre den tilbage til den jævne mand, men hans opfattelser fandt ingen genklang i Rom. Encyklikaen »*Mirari vos*« fordømte nok den politiske

Karl Marx

liberalisme, men ikke den økonomiske, som netop var årsagen til massernes elendighed. Kirkens manglende skarpsindighed i bedømmelsen af den daværende verdens fænomener gjorde, at den også principielt afviste socialismen. Kirken så i det sociale problem et spørgsmål om *fattigdom*, der skulle løses gennem den gode gamle *velgørenhed*, som i det borgerlige samfund blev ydet med borgerlig nedladdenhed.

Først fra 1870 begyndte man at indse, hvor stærkt fattigdom hang sammen med strukturel fornyelse. Leo XIII's pontifikat blev et vendepunkt. For denne pave lykkedes det at få katolikkerne til at acceptere den eksisterende liberale verden og dens nye grundlove til trods for splittelsen i de troendes rækker mellem kristelige demokrater og konservative. Det lykkedes i hvert fald for så vidt, som han fik publiceret den i 1891 revolutionære encyklika »*Rerum Novarum*«.

Hans arbejde blev lammet af Pius X, som nok koncentrerede sig om en åndelig fornyelse, men glemte at denne åndelige fakkell måtte bæres ud i *denne* verden. Han var tydeligt mistænksom over for alt, hvad der havde fået betegnelsen »demokratisk«, og han støttede den »integralistiske retning«, der ville lægge enhver form for samfundsliv hos lægfolk under Kirkens »moderlige opsyn«. Det tydeligste eksempel var *modernismens* bandlysning: også her skulle kirken fordømme synspunkter, som vedrørte troens kerne, men atter skete det på en måde, der udelukkede al videre dialog og tilpasning.

For sent til toget

Kirkens manglende skarpsindighed

Med Pius XI begyndte erobringen igen, både i bredden ved missionsarbejde og i dybden ved organisering af katolske partier, fagforeninger og aktionsbevægelser. Han gav det udseende af, at Kirken igen både nationalt og internationalt ledede verden. Alligevel kom desillusionen under Pius XII. Fra 1950 blev man klar over at Kirken, til trods for pavens personlige høje prestige, ikke mere fandt nogen genklang i en verden under hurtig nydannelse. Det var alt for iøjnefaldende, at den bar en middelalderlig klædedragt, og at dens budskab blev udsendt på en bølglængde, som det moderne menneske ikke var indstillet på.

Den joviale, hjertelige, lille, runde bonde Johannes XXIII havde mod til højt at erklære Kirkens »*mea culpa*«, og til at starte dialogen med verden, *som den er i dag*. Derfor, sluttede prof. Van Isacker, skal vi ikke mere slås med den snæverhed og smalsporethed, som vore forgængere havde at trækkes med. Vi har fået chancen, som tillige er en pligt, at bringe evangeliet i vor tids toner, former og farver.

Social frigørelse

Denne konklusion blev yderligere understreget af sociologen prof. J. Van Houtte, som gav en videnskabelig analyse af det moderne samfund. »Det lukkede landsbyfællesskab, hvori religionen var en tradition, påtvunget ved social tvang, er forsvundet. Landsbyen er ikke længere fjendtligt indstillet overfor det fremmede udefra. Storbyvaner trænger ind, fordi mennesket i dag har det sådan, at arbejdsplads, skole, bolig og fritidsbeskæftigelse kan ligge mange kilometer fra hinanden. Det er meningsløst at ville kontakte mennesket udelukkende på det sted, hvor det bor. Men stadig er sognebegrebet inspire-

ret af landsbyens ensformethed. Og at ville redde Kirken ved at ville bevare landsbyvaner i storbyen er en håbløs kamp mod byudviklingens egne love. Vi skal ikke jamre, for fænomenet byder på enorme chancer for Kirken. Mens landsbyen fastholder gamle traditioner, er for bymentaliteten det nye altid velkommen. Her kan Kirken ubunden og med hidtil ukendt uafhængighed løse sine opgaver, og den troende er fri til personligt og fuldt engagement.

En af den anden aftens talere var pater Norbert Wildiers ofm.cap. (kendt for sine værker om Teilhard de Chardin). Han sagde bl.a.:

»Ikke alle accepterer fornyelsen på samme måde. Der findes både begejstrede bifald og organiserede modstandsbevægelser. Begge retninger løber den risiko at stille sig uden for Kirken, den ene ved at reformere løs på egen hånd, den anden ved at komme for sent til toget. En teologisk besindelse på fornyelsen i Kirken trænger sig på. Kirken lever ikke alene i evigheden, men først og fremmest i tiden. Den er engageret i menneskehedens store historiske begivenheder og underkastet alle verdens strømninger og påvirkninger. Fordi den er i fortsat bevægelse må den stadig spørge sig selv, om den ikke afviger fra stifterens oprindelige plan. Indre fornyelse hører til Kirkens *væsen*, ikke til dens taktik. Selv middelalderen blev kendetegnet herved. I det 11. århundrede måtte Gregor VII gennem investiturstriden frigøre Kirken fra den politiske magt. Det 4. Laterankoncil var nødt til at anklage gejstligheden og klostrene for have-syge: Dominikus og Franciskus var store reformatorer. I det 14. århundrede genoplivede Thomas a Kempis »Christi Efterfølgelse« hele Kirken. I det 15. århundrede var der igen trang til reform, men ingen magtede

at gennemføre den: Savonarola endte på bålet og Luther forlod Kirken. Enhver fornyelse indebærer en risiko, fortsatte N. Wildiers, men der findes kriterier til at skelne mellem falsk og ægte reform. At opgive eller forvrænge et væsentligt trospunkt betyder at Kirken udarter. Endvidere er Kirkestrukturens grundplan tegnet af Kristus selv og derfor uanfægtelig. Endelig må Kirkens nødvendige enhed bevares og respekten for den højeste læremyndighed holdes i ære. Når Kirkens enhed er i fare eller dens hørneste forkastes, svigter vi sandheden, selvom det inderste motiv til enhver reform er tilbagevenden til inspirationskilden, bærer enhver reform sin egen tids særlige præg. Således er Kirkens stræben i vor tid kendetegnet af et forsøg på at genoprette kontakten med menneskehedsens højeste stræben og ambitioner.

Tre idealer: fremskridt, frihed, fred

Tre idealer har igennem århundreder besjælet mennesker —: For det første den utæmmelige trang til videnskabeligt og teknisk fremskridt. Mennesket følte sig som naturens herre. For det andet er mennesket drevet af idealerne om retfærdighed, frihed og personlig frigørelse. Alle sociale og økonomiske foretagender har intet andet formål end at befri mennesket fra al udnyttelse, og at give det mulighed for at udfolde sin personlighed i fuld blomstring. Endelig opgiver mennesket aldrig idealet om evig fred. Kirken kan kun være en *levende Kirke*, når den gennemsyrrer disse idealer med en kristelig ånd, hvilende på det evangeliske budskab og opfyldt af et kristent syn på mennesket, verden og livet. Dette er ikke fuldtud lykkedes for Kirken. Da man tvang Galilei til underkastelse, ringede dødsklodderne over det harmoniske samarbejde mellem videnskab og teologi. Naturvidenskabens store åbenbaring er gået Kirken forbi. Den daglige prædiken advarede mod videnskabens prætentioner og gjorde den mistænkelig i de fleste katolske kredse. Man påstod, at det var bedre at være en ydmyg bonde end at være en hovmodig lærer, men man glemte at tilføje, at der også findes ydmyge lærere og hovmodige bønder. I dag kan man indrømme, at Gud har givet os evne til at udforske og teknisk beherske naturen. Det videnskabelige menneske må ofte opgive sin personlige forudindtagethed og bøje sig for kendsgerningerne. Ærefrygt for Skaberen kan

være sand fromhed. Derfor må Kirken fjerne alt, hvad der bremser eller standser udviklingen af sin struktur. På retfærdighedens område er den tid heldigvis forbi, hvor man i katolske kredse docerede, at fattigdommen var villet af Gud! Og beskyldningen for fanatisme vil forsvinde efter konciliet takket være konstitutionen om samvittigheds- og religionsfrihed. Men konciliet er ikke en afslutning, det åbner tværtimod vejen mod en virkelig fornyelse som vi andre skal gennemføre.»

Økonomisten Paul Leemans trak derefter linierne op for de sociologiske og psykologiske betingelser for disse ideers gennemførelse i det praktiske liv. »Så længe Kirken sammenlignede sig selv med staten som et *fuldkomment samfund* fik myndigheden og lydighedens formelle elementer eftertryk. Den opkastede sig som bolværk: det vigtigste dens medlemmer skulle opdrages til, var troens *forsvar* og de moralske forskrifter, der blot skulle efterleves. Nu falder eftertrykket på troens *indhold* og viderebringelse. Den liturgiske fornyelse har vist, at de fleste troende slet ikke er forberedt til de nye opgaver! Så længe har man omtalt sakramenterne som udvendige tegn, der virkede »*ex opere operato*«, blev de *uddelt og modtaget* lige fra dåben til de syges sålvelse, men der var aldrig tale om et personligt *møde* med Kristus. Derfra stammer så megen nyttereligion og formalisme, sagde P. Leemans. »Men når liturgien skal blive både højdepunkt og centrum, hvorfra vi skal øse energi til vort kristelige liv, så skal vi være parate til at acceptere endnu mange flere dybtgående reformer, sluttede han.

*Pater Willem Wuyts,
Veje.*

*

Baagø uenig

Som et nyere bidrag til den almindelige begrebsforvirring er opstået den anskuelse, at der i realiteten ikke skulle bestå et uovervindeligt modsætningsforhold mellem kristendom og marxisme. Det er her på sin plads at understrege, at der hidtil ikke i Kirkens lære, sålidt som i den marxistiske doktrin, er fremkommet nogen som helst autoritativ ytring, som kunne underbygge denne anskuelse.

Marxismen er den populære beteg-

nelse på en filosofisk-politisk doktrin, som korrekt hedder »den historiske materialisme«. Dens udgangsprincip er antagelsen af, at den historiske udvikling udelukkende bestemmes af materielle faktorer og ytrer sig i klassekampens fremadskridende faser, medens tanken om en guddommelig indgriben i historiens forløb principielt afvises; religionerne er, ifølge marxismen, »opium for folket«, overtro, som af de udbytende klasser påtvinges de udbyttede som et middel til at holde den underkuet.

Da kristendommen i modsætning hertil hævder, at historiens forløb til stadighed er præget af Guds indgriben, således som skildret i Bibelen og bevist af Kirkens historie, savnes totalt et principielt grundlag for en kristen-marxistisk synkretisme. Jævnfør hertil »Mater et Magistra«, dansk udgave s. 69-70.

Marxismen er imidlertid den eneste socialistiske teori. Således bygger i vore dage adskillige socialdemokratiske bevægelser ikke udelukkende på den historiske materialisme, sålidt som britisk Labour, og der findes en række socialistiske teoretikere, hvis anskuelser i større eller mindre grad afviger fra marxismen. Mellem denne socialisme og kristendommen består der altså ikke nødvendigvis et uovervindeligt modsætningsforhold.

Dette betyder selvfølgelig ikke, at socialisme er den eneste, eller nødvendigvis den bedste, politiske form indenfor hvis rammer det kristne liv kan finde sin udfoldelse.

Kirkens lære er således uforandret til dato, og den private ejendomsret til produktionsmidler er en ukrænkelig menneskerettighed, givet allerede i naturretten (*Mater et Magistra*, s. 10, s. 36), og at den enkeltes private initiativ som virkefelt bør blive så omfattende som muligt (*M. & M.* s. 21). Sådanne principper lader sig ikke let forene med det, der foresvæver også de forskellige ikke-marxistiske socialismer som ideal (»planøkonomi«, statsledet kollektivismen). Ligeledes hæver Kirken sin røst mod den ensidige forherligelse af det materielle fremskridt, som mindre præger den socialistiske end den liberale materialisme (*M. & M.* s. 76-77).

Derfor advarer Kirken også de kristne, som beskæftiger sig med disse politiske realiteter, mod den påvirkning, som de i dialogen med anderledes tænkende nødvendigvis udsættes for, advarer dem mod at gå på kompromis, og pålægger dem at rette sig efter de kirkelige direktiver i sådanne sager (*M. & M.* s. 75-76).

Den 28. juni 1965 udtalte pave Paul VI overfor medlemmer af den italienske Katolske Aktion sin bekymring over, at visse lægfolk viser stor iver efter at løsrive sig fra kirkesamfundets disciplin samtidig med, at de gerne underkaster sig anderledes tænkendes principper, selvom disse er forskelligartede fra Kirkens og ikke gyldige for en god og samvittighedsfuld kristen (refereret efter »Le Figaro«).

Den dialog, som i denne kristne fornyelsestid er opstået mellem katolikker og socialister af de forskellige skoler, kan ikke blive frugtbar, dersom den føres på bekostning af sandheden. Den kræver altså det mod, at man ser i øjnene, hvad definitionerne reelt dækker, og ikke lader sig friste til at se bort fra principper, som skiller; og den kærlighed, at man disse divergenser til trods anerkender den gode vilje og den ærlige stræben, man finder hos modparten.

På den anden side kan der heller ikke ses bort fra den mulighed, at visse socialister i en sådan dialog kun ser på det taktiske udbytte, de derigennem kan høste til fremme for deres sag, og ved skrømtet imødekommenhed søger at vinde støtte fra kristne kredse for senere at udnytte de således vundne positioner mod selve kristendommen: en sådan handlemåde er ikke i modstrid med deres politiske og etiske principper, sålidt som med deres hidtidige praksis.

M. J. Baagøe

☆

Paven på ferie

Pave Paul VI har indledt en hårdt tiltrængt ferie på to uger i Castelgandolfo, hvor hans læger har givet ham streng besked på at tilbringe mere tid i det fri.

Alle audienser, bortset fra den generelle audiens om onsdagen og et privatmøde med den japanske udenrigsminister Etsusaburo Shiina er blevet aflyst. Efter mødet med Shiina kørte paven til Castelgandolfo, en lille landsby i Albanerbjergene, 40 kilometer syd for Rom.

Denne sommerretrætte er normal praksis for paven. Men at pave Paul trænger ekstra meget til den er åbenlyst. Kilder, der står den 67-årige pave nær afviser, at der er tale om sygdom, men indrømmer, at pave Paul har overanstrengt sig de seneste måneder.

Brev fra Burundi

»Vi må takke Gud for, at vi ikke her på skolen kender en sådan elendighed og kulde!«

Sådan sluttede en lille dreng sin stil om eventyret »Den lille pige med svovlstikkerne«, som vi havde læst op i skolen, fortæller Bente og Christian West i et nyt brev fra Burundi.

— Efter oplæsningen regnede spørgsmålene ned over os: »Hvordan ser sne ud?«, »er alle rige mennesker i Danmark så hårde?«, »hvad er et stjernesked?« og »dør mange fattige i Danmark af kulde om vinteren?«

Både den i indledningen citerede afslutning på en stil, som børnene efter oplæsningen fik til opgave at skrive, og de mange spørgsmåls karakter fortæller lidt om de børn, lærerægteparret West nu i over et halvt år har tilbragt deres tid blandt. Fortæller noget om indlevelsesevne, noget om videbegær af usædvanligt omfang, men også noget om, hvor stort behovet for undervisning og uddannelse er i et udviklingsland.

— Der er skoledebat, også i Burundi, fortæller ægteparret, man vil reformere hele skolen og er begyndt med gymnasiets første del, altså netop de klasser, vi arbejder med. Man har nedsat en kommission, og ved indledningen til dens arbejde trak undervisningsministeren i en tale de store linier op:

Børnene skal ikke mere »europæiseres«, men skal lære deres eget sprog, deres eget land og deres eget kulturelle liv bedre at kende. Forskellen mellem de mange missionsskoler skal udjævnes, således at man kan tale om en national skole. Det er blot nogle af punkterne på programmet, og man må beundre den friske og uhildede måde, der arbejdes på.

— Arbejdet på vor skole går godt, fortsætter Bente og Chr. West, kun må man hele tiden gøre en ekstra, pædagogisk indsats for at indrette undervisningen efter de afrikanske forhold.

Eleverne har aldrig læst bøger — en bog koster lige netop så meget, som en arbejder hernede kan tjene på 10 dage! Man må altså holde sig til teksten og arbejde ud fra den.

Det fag, hvori Burundi-børnene stærkest nærmer sig europæiske børn, er matematikken. Deres særpræg viser de tydeligst i de mange fortællinger, ordsprog, salmer og sange, de kender udenad.

De opholder sig om søndagen mange timer i kirken og elsker vekselbøn og -sang mellem menighed og præst. »Tantum ergo« klarer en afrikansk menighed med lethed på latin — man forstår at tilbede med stor tålmodighed!

Vore elever udviste en ro og en værdighed, man skal lede længe efter at finde i Europa, efter mordet på landets statsminister. Vi lukkede skolen for en dag, og de 90 elever gik dagen igennem stille omkring — som de voksne bekymrede de sig om landets fremtid.

Deres kærlighed til deres land er stor, vi ser det ikke mindst i deres valg af livsstillinger. De tænker lige så meget på at vælge en fremtid, hvori de kan hjælpe landet opad, som på at finde en stilling, hvor de kan udfolde sig for deres egen skyld.

Landet mangler uddannede folk til den højere undervisning, og vore elever er henrykte, når vi taler om dem som kommende ledere af gymnasier, hospitaler og store virksomheder, som personer, der skal være med til at bygge landets fremtid op.

Vi skulle kunne føre dem frem til en studentereksamen på lige fod med for eksempel belgiere, derved vil vejen være åbnet til mange europæiske universiteter. Få er virkelig klar over, hvor gavnligt det er, at læreanstalterne åbnes — med bare nogle få procent af pladserne for unge fra udviklingslandene.

Der er i dag kun én indfødt læge i Burundi . . . !

Lignelsen om den barmhjertige Samaritan er så at sige det fundament, på hvilket den kristne barmhjertighed bygger. I historisk tid var det da også folk, som ud fra et særligt kald følte sig tilskyndet til at bringe de syge hjælp, længe før samfundet blev sig en social opgave bevidst.

Antagelig er de første hospitaler i Europa blevet bygget udelukkende til spedalske. Man kender allerede omkring midten af det 5. århundrede sådanne hospitaler i Frankrig. Den frygtelige sygdom hærgede vor verdensdel i flere århundreder, og de ulykkelige mennesker var en skræk for deres omgivelser, men påkaldte på den anden side også ganske særlig de kristnes medlidenhed.

Det ældste endnu eksisterende hospital i Europa er Hôtel Dieu i Paris fra det 7. århundrede, de næstældste St. Bartholomew og St. Thomas i London fra det 12. århundrede.

I den tidlige middelalder fungerede klostrene ofte som hospitaler, og mange munke var kyndige læger. Et kendt eksempel er Cistercienserklostret i Øm, grundlagt 1172.

I Danmark hed spedalskhedshospitalerne sædvanligt St. Jørgensgårde. Disse blev omkring 1550, da spedalskheden på det nærmeste var udryddet her i landet, lagt ind under Helligåndshusene.

Helligåndssordenen blev stiftet i slutningen af det 12. århundrede med det særlige formål at pleje de syge. Helligåndshuse var middelalderlige stiftelser for syge og gamle mennesker. De fandtes i de fleste europæiske lande. I Danmark virkede ordenen kun i ca. 100 år, men fik dog oprettet flere huse, hvoraf det største i Aalborg. Her var der en priorinde, 5 præster, 9 lægbrødre og 23 søstre.

Med reformationen skete der en omvæltning. Klostrene som sådanne blev ophævet, selvom nogle af de gamle stiftelser, der endnu eksisterer, bærer navnet kloster. Disse hospitaler eller klostre af gammel oprindelse må vel nok i nogen grad betragtes som datidens form for pleje- og alderdomshjem, men de lignede naturligvis kun i ringe grad regulære sygehuse. Noget andet er, at der som bekendt netop i den nyeste tid er stærkt røre om den del af den sociale for-
sørg, der omfatter plejehjemsinstitutionerne. Det er et område, som utvivlsomt vil blive stærkt udbygget i de kommende år, og som sikkert vil komme til at udgøre et betydningsfuldt led i det samlede hospitalsvæsen. Ud fra dette synspunkt kan man vel nok betragte de gamle

Katolske hospitaler

har rødder langt tilbage i kirkens tradition. Vil De overleve i velfærdssamfundet spørger hospitalsinspektør Aage Dyrkjøb i denne artikel.

Søstre ved operationsbordet.

stiftelser som spiren til en senere tids sygehuse.

Ellers var tiden efter reformationen noget af et tomrum, hvad plejen af syge angik, og hvis man ikke havde familie, der kunne tage sig af en, var man sædvanlig ilde stillet.

Det første egentlige hospital her i landet var Det kongelige Frederiks Hospital i København, oprettet 1757.

Der findes dog også andre sygehuse, som tilskriver sig en tidlig oprindelse, men man kan først tale om et hospitalsvæsen i videre forstand på et langt senere tidspunkt. Og hvad de fattige angik, måtte de friste den kummerlige tilværelse at tigge føden eller gå på omgang i sognet – eller at blive anbragt på de skumle fattiggårde, der senere blev oprettet, og som sikkert ofte samtidig var en slags internat for åndssvage.

Den virkelige omsorg for syge og fattige er helt i kristen ånd. »Hvad I gør imod disse mine mindste brødre, har I gjort imod mig.« Og Kristus selv så ikke på, om det var en landsmand eller en fremmed, en tilsyneladende retfærdig mand eller en synder. Det er altså i orden, at det moderne samfund søger at hjælpe i så stor udstrækning som muligt – selv om udviklingen indenfor socialforsorgen kan give anledning til mange betragtninger.

Det »kittelaristokrati«, som fandtes for 40-50 år siden, er sikkert stort set forsvundet, men dermed være ikke sagt, at der ikke stadig er en del, som kunne være anderledes og bedre. Det er en kendt vittighed, at »der skal et godt helbred til at ligge på sygehuset«, og noget er der sikkert om det. Alle reformbestrebelse til trods virker hospitalsmiljøet uroligt og samtidig ubehagelig fabrikmæssigt. Den moderne arbejdsform med kortere arbejdstid og mange deltidsarbejdende bevirker, at man ser en utrolig masse mennesker passere ud og ind ad døren. Arbejdsgangen er også årsag til, at de syge mod al fornuft vækkes i den årle morgen, da man netop ofte føler trang til at sove, medens man får serveret dagens sidste måltid, når andre mennesker knap har tænkt på middagsmaden, endsiges aftenkaffen. Millionbeløb ofres på hospitalsbygninger og -udstyr. De skrækkelige kasernestuer med 10, 20 eller endnu flere personer bunket sammen findes ganske vist ikke i moderne sygehusbyggeri, men man er dog i almindelighed ikke nået til noget så simpelt som kun at regne med en- eller højst tomandsstuer, det eneste rigtige. Ude i livet betragter man

det som noget selvfølgeligt, at hvert menneske bør have et sted, hvor man er sig selv, og kun hvis man ligefrem trægter efter selskab døgnet igennem, skal man bo sammen med andre. På sygehuse, hvor man ganske særligt trænger til ro, ligger man i alle situationer til skue for medpatienter, til dels også for vildfremmede besøgende. Medmindre man er sådan stillet, at man kan betale enestuepris.

Et sygehus er i vore dage en arbejdsplads som alle andre, måske endda ofte med flere konflikter, end man gennemsnitligt træffer. Naturligvis skal personalets venlighed og medmenneskelige indstilling overfor de syge ikke underkendes, men når plejepersonalet i så mange patienters øjne er omgivet med en slags glorie, skyldes det dog utvivlsomt, at de syge netop på dette tidspunkt trænger ganske særligt til hjælp og derfor uvilkårligt føler taknemmelighed for hver håndsrækning, som gives dem. Og omvendt appellerer de syge selvfølgelig specielt til personalets medlidenhed og hjælpsomhed. En ekspeditrice kan jo ved sit venlige væsen lige så vel sprede solskin om sig som en sygeplejerske.

Det egentlige kald: at pleje de syge af opofrelse, for Guds skyld og derigennem af kærlighed til hans skabninger, findes sikkert kun yderst sjældent udenfor ordensstanden, og det er det sundeste at gøre sig denne status klar. Men samtidig kan man ikke lade være med at drage et hjerteresuk, fordi samfundsudviklingen – så fortræffelig den på nogle områder er – mere og mere umuliggør opretholdelsen af de private hospitaler, og her ikke mindst de katolske, som kunne tage flere individuelle hensyn. Man har stort set tabt det oprindelige formål, den kristne caritas, af syne, til fordel for en mere mekanisk proces. For eksempel er mange sygeplejersker trods en omfattende uddannelse i virkeligheden blevet kontordamer eller arbejdsteknikere.

Så kostbare hospitalspladserne efterhånden er blevet, vil tendensen i fremtiden mere og mere gå i retning af at oprette flere ambulatorier og at gøre mange sygehusafdelinger til dag- og nathospitaler, hvad der sikkert også er psykologisk rigtigt. En del hospitaler bliver da en slags moteller, hvor patienterne parkeres et bestemt antal timer i døgnet for i den øvrige tid at leve et normalt familieliv.

Men samtidig vil plejehjemsinstitutionernes antal vokse, fordi levealden stiger. Selvfølgelig må man først og fremmest håbe, at der skabes så-

danne vilkår, at gamle og invalider længst muligt kan blive i deres hjem, men desværre vil der jo nok blive et stort antal tilbage, som skal have hospitalspleje.

Vi er da på en måde nået tilbage til udgangspunktet, hospitalsstiftelserne, omend i moderne form, og her var der en meget stor opgave for ordensfolk, hvis der blot var tilstrækkeligt af dem. Hvis nogen trænger til virkelig tålmodig og kærlig pleje, er det gamle og invalider, som uden håb om egentlig helbredelse er henvist til at leve resten af deres tid på en institution. Ethvert menneske er dyrebart i Guds øjne, og enhver hjælp kan være af den største betydning. Velfærdsstaten har gjort meget og vil utvivlsomt gøre endnu mere i retning af social forsorg. Man har nok medmenneskelig indstilling, men det er, som om samfundets ændrede struktur forhindrer det afgørende gode, den uegennyttige opofrelse for andre. Mange gamle hospitaler er rejst »til Guds ære og de syge til helbredelse«. Det første formål vil man i vor tid ikke rigtig kendes ved, og dermed går det mest positive tabt.

Mgs. Kjeld Geertz-Hansen 65 år

Den 15. august fylder monsignore Kjeld Geertz-Hansen 60 år, og den 1. september fejrer Sct. Ansgars Kirkes menighed ham på hans 25 års dag som sognepræst for Sct. Ansgars Kirke. Ved samme lejlighed fester man også for 100 års dagen for kirkens konsekration, der fandt sted den 8. september 1865.

Som den meget beskedne mand monsignore Geertz-Hansen er, har han frabedt sig nogen som helst personlig gave, men man ved, at han vil blive glad for enhver hjælp til at betale af med på den gæld, som hans sogn har pådraget sig ved fornyelsen af piloteringen under kirken. Det var en absolut nødvendighed at få det gjort. Men det kostede kr. 200.000,-.

Lrs. Viggo Høgsgaard, Studiestræde 15, giro 55245, modtager gerne eventuelle gaver, som vil blive overrakt monsignore Geertz-Hansen på hans jubilæumsdag.

Den økumeniske bevægelse griber om sig. I Amerika omfatter den også jøderne. Her viser en jødisk rabbiner fra New York en ny katolsk katekismus, der klart viser Jesu jødiske baggrund.

»Samuel, Samuel – jeg kaldte på dig«, står der på hebraisk. Billedet er taget fra ovennævnte katekismus, der også indeholder tekster fra Det gamle Testamente. Se også forsidebilledet.

»Der var en rig mand, som havde en godsforvalter, om hvem han underhånden fik at vide, at han ødte hans ejendom. Så lod han ham kalde og sagde til ham: 'Hvad er det, jeg hører om dig? Aflæg regnskab for din forvaltning, thi du kan ikke længere forvalte godset.'«

Vi kan uden vanskeligheder overføre denne situation til vort forhold til Gud. Alt, hvad vi ejer, kommer til os fra Gud, vi er Guds forvaltere. I denne forvaltning har vi en vis frihed, men vi skal en dag aflægge regnskab for det, vi har fået fra Gud.

Søndagens kirkebøn minder os om det samme: »Hjælp os, Herre, til både at tænke og gøre, hvad der er ret, for at vi, der ikke kan være til uden dig, må få kraft til at leve efter din vilje.« De goder, vi skal stå til regnskab for, er altså ikke blot de materielle goder, men det er selve vor eksistens: vort legeme og vor sjæl. Vi skal stå til ansvar for alt det, Gud har nedlagt i os: vor ånd skal stå til ansvar overfor sandhedens krav, vort hjerte, der er skabt for at elske, overfor kærlighedens krav, vor sjæl, der i dåben er blevet gjort delagtig i selve Guds liv, overfor nåden. Vi er, som Paulus siger det i søndagens epistel, skyldnere, – vi er skyldnere overfor Guds Ånd, der bor i os.

Vor gæld måles efter det, vi har modtaget. »Enhver, som har fået meget givet, af ham skal man kræve meget, og den, som har fået meget betroet, af ham skal man forlange des mere,« (Luk. 12,48), siger Jesus, der også har fortalt os lignelsen om de skjulte talenter.

Hvis man har eller tror at have mange talenter, er der ingen grund til at prale med det, »thi hvad har du, som du ikke har fået givet? Og når du har fået det, hvorfor roser du dig da, som om du ikke havde fået det? Nej, lad os betragte os som Kristi tjenere og husholdere over Guds hemmeligheder.« (I Kor. 4,7). Og disse ord, der på en særlig måde er rettet til Kirkens præster, gælder også alle døbte kristne, »thi der er forskellige nådegaver, men Ånden er den samme, for Gud er den samme, som virker alt i alle.« (I Kor. 12,4). Vi har kun at følge Peters ord til os: »Som gode husholdere over Guds mangfoldige nåde skal I tjene hverandre, hver med den nådegave, han har fået.« (I Pet. 4,10).

Vi er kun forvaltere, og vi skal forvalte Guds gaver efter hans vilje, dvs. få disse gaver til at bære frugt i os, ikke at udnytte dem på en egoistisk måde, men stille dem i de an-

dres tjeneste, for at »der ikke skal være splid i legemet (Kirken), men lemmerne skal have omsorg for hverandre.« (I Kor. 12,20).

Og når regnskabets dag kommer, skal vi dømmes ud fra dette. Vi ved, at denne dag vil komme, men vi ved også, at Gud ikke er en ubarmhjertig herre, der nøje har set efter, om regnskabet er i uorden, – nej, han er en fader for os. Vi ved, at vi har fejlet, men vi ved også, at vi tillidsfuldt kan håbe på Guds barmhjertighed.

Lad os aldrig glemme, at vi i dette liv kun er unyttige tjenere, til hvem Gud giver sine gaver, der tilhører ham, men som vi skal forvalte. Vort ansvar er forskelligt, men enhver gave skal bære frugt i os for at »tjene Guds rige, der består i retfærdighed og fred og glæde i Helligånden.« (Rom. 14,17).

Hvis vi forvalter Guds gaver på denne måde, da ved vi, for at bruge et ord fra søndagens epistel, at vi »vil være Guds børn, men når vi er børn, er vi også arvinger, Guds arvinger og Kristi medarvinger.« (Rom. 8,17).

Vagn Hansen

Lørdag den 28. august præstevies Knud Aage Nielsen S.J. i Frankfurt. Den nye præst fejrer sin første gudstjeneste med sit hjemsovn i Århus søndag den 26. september.

Næste nummer udkommer 13. aug. som dobbeltnr.

Helge Kristensen er bortrejst indtil 2. august. I dette tidsrum er pater Jens Oluf Lund O.P. ansvarshavende redaktør

Prædiken og Liturgisk Kalender

SØNDAG den 1.: 8. søndag efter pinse (s. 680, grøn).

MANDAG den 2.: Alfons Maria Li-guori (s. 1026, hvid), biskop, be- kender og kirkelærer. Ihukommel- se af Stefan I (s. 1026), pave og martyr.

TIRSDAG den 3.: Hverdag (søn- da- gens messe, grøn).

ONSDAG den 4.: Dominikus (s. 1029, hvid), bekender.

TORSDAG den 5.: Maria i sne (s. 1030, hvid).

FREDAG den 6.: Jesu forklarelse (s. 1030, hvid). Ihukommelse af pave Xystus II, samt diakonerne Feli- cissimus og Agapitus (s. 1031), martyrer.

LØRDAG den 7.: Kajetan (s. 1033, hvid), bekender. Ihukommelse af Donat (s. 1033), biskop og martyr.

SØNDAG den 8.: 9. søndag efter pinse (s. 684, grøn).

MANDAG den 9.: Vigilien til Lau- rentius (s. 1036, violet). Ihukom- melse af Romanus (s. 1037), mar- tyr.

TIRSDAG den 10.: Laurentius (s. 1038, rød), diakon, martyr.

ONSDAG den 11.: Hverdag (søn- da- gens messe, grøn). Ihukommelse af Tiburtius og Susanna (s. 1041), martyrer. – Eller: Tiburtius (s. 1041, rød), martyr og Susanna, jomfru og martyr.

TORSDAG den 12.: Klara (s. 1042, hvid), jomfru.

FREDAG den 13.: Hverdag (søn- da- gens messe, grøn). Ihukommelse af Hippolyt og Cassian (s. 1042), martyrer. – Eller: Hippolyt og Cassian (s. 1042, rød), martyrer.

LØRDAG den 14.: Vigilien til Ma- rias optagelse (s. 1043, violet). Ihu- kommelse af Eusebius (s. 1043), bekender.

SØNDAG den 15.: Marias optagelse (s. 1044, hvid). Ihukommelse af 10. søndag efter pinse (s. 688).

Samvittighed forbudt

Tak til Aage Dyrkøb for indlægget i nr. 26 angående koncilets kommende stillingtagen til atombomben og for »Katolske Arbejderes« brev til biskoppen om samme emne. Det er muligt, at Ugebladet siden da er blevet oversvømmet af læserbreve med tilslutning hertil, men alligevel kan jeg ikke lade være med at give mit besyv med. Også jeg blev rystet ved den blotte tanke om *muligheden* af, at koncilet kunne ende med at »godkende« atombomben, selv med alle mulige forbehold og betingelser, og måske virkede tanken særlig grelt på mig, fordi jeg just ved samme tid læste »Samvittighed forbudt« (Hiroshima-piloten Eatherly's og den tysk-jødiske forfatter Günther Anders brevveksling), som herved anbefales til alle.

Der er nu kun få måneder til koncilets sidste samling, hvor der skal tages stilling til skema 13, – en stillingtagen, som ventes verden over med den største spænding, og vi er alle på en måde medansvarlige for, hvordan den bliver, som det jo ofte er fremhævet, og derfor:

Lad os i disse måneder dagligt og udholdende anrøbe Gud om, at Hans Ånd må være så klart vejledende til stede ved denne sidste samling, så ingen af koncilmødene lader sig lede (end ikke ubevidst) af noget som helst andet, ikke søger at behage visse kredse og heller ikke at undgå at mishage andre. –

Jeg har ofte undret mig over, at der ikke ved søndagsmessen samles bedes for store, fælles anliggender, ikke mindst for koncilet, så vigtigt det er for os alle. Derfor til slut:

Hvorfor sker det dog ikke? – Lad det dog ske!

Inger Lange

Hvad mener du?

Kære Erling Tiedemann.

I »Katolsk Ugeblad« bruger du to spalter til at fundere over Katolsk Arbejderaktions ret til at udtale sig offentligt, men udtrykker dig derudover ikke med ét ord om de alvorlige problemer, som vore seneste offentlige udtalelser var rettet imod, men skyder os i skoene, at vi udtaler os for »O, at komme i avisen«. Det er en meget ufin beskyldning.

Katolsk Arbejderaktion er et anerkendt lægapostolat i Kirken også i Danmark og med selvfølgelig talefrihed.

Katolsk Arbejderaktion lægger foruden menneskets kald til guddommeligt liv, også vægt på menneskets nærværende sociale og samfundsmæssige ansvar, hvilket forøvrigt også fremgår af de af bevægelsen arrangerede åbent-hus møder og studiekredse.

Men hvad mener DU iøvrigt om abortus provocatus på baggrund af vort lands sociale og lovmæssige udvikling? — Og hvad mener DU om konciludvalgets forslag til legalisering af kernevåben i en såkaldt »retfærdig forsvarskrig«? — Og hvad mener mon »Danmarks Unge Katolikker«?

Nu kunne du passende prøve at finde dit ansvar overfor de nævnte problemer og udtrykke dig i »Katolsk Ugeblad« på en måde, som du efterlyser hos os, nemlig: ved at »genarbejde problemerne«, gøre dem »mere sammenhængende« og »bedre dokumenteret«.

Det skæve omkring lægfolkets forhold til vor tids store problemer er ikke vore udtalelser, men din og andre borgerlige katolikkers tavshed.

Karl-Erik Stadler,

medl. af Katolsk Arbejderaktion.

☆

Kancelliet meddeler:

Biskop J. L. Martensen har uddvidet Det biskoppelige Raad således, at dette nu har følgende medlemmer:

Generalvikar, monsignore
C. Flandrup

Pastor Ib H. Andersen

Pater Pierre Grégoire, O.P.

Monsignore

Kjeld Geertz-Hansen

Pastor Thomas King

Pastor Niels R. M. Oppermann

Pastor Ebbe Simonsen

Pastor Guido Kreienbühl er udnævnt til biskoppens privatsekretær. Adresse: Kancelliet, Laur. Bingsallé 16, Kbhvn. F.

Pater J. Jong, OFM., er udnævnt til kapellan ved Skt. Nikolaj Kirke i Hvidovre, fra 1. september.

Pastor Lars Messerschmidt er udnævnt til kapellan ved Skt. Ansgars Kirke i København, fra 15. august.

Hamborg en fiasko?

Vi startede i Aalborg i øsende regn, men med højt humør og kørte i toget i 8 timer. Fra Aalborg var vi 9 deltagere, én mere slutte sig til vort selskab i Århus. Toget var, allerede da vi steg på i Aalborg, temmelig fyldt med katolikker fra Norge. Vi så en del søstre og præster, ellers havde vi ikke kunnet vide, at det var rejsende, der skulle til stævnet i Hamborg.

Sammen med en student fra Århus skulle jeg bo hos et ældre ægtepar. De var fra Sclesien og havde været i Hamborg i 15 år. De havde to gifte børn og en søn, der var præst i Indonesien. Denne søn savnede de umådeligt. Allerede den første aften sad vi i to timer og så billeder af ham og hans »sogn« i Indonesien. Det var interessant, men ligefrem gribende var det dog at se disse gamle menneskers kærlighed og glæde over ham, den lyste igennem alt, hvad de gjorde. For eksempel havde faderen i flere år arbejdet to timer ekstra hver dag. For de penge, han derved tjente, havde de købt cement og betalt fragten af det til Indonesien. Sønnen havde derefter bygget en kirke af denne cement, som faderen havde arbejdet sammen. Medens faderen arbejdede over, syede moderen alterduge, messehagler osv. Hver gang vi ville takke vore værtsfolk for et eller andet, svarede de: »Send takken til Vorherre og bed ham, at det gode vi gør jer, må komme vor søn til gode.« Og de gjorde virkelig meget godt. De hentede og bragte os til og fra møderne, og når vi om aftenen

kom hjem fra møderne på festpladsen våde, kolde og forblæste, stod der et dejligt varmt bad parat til os, og derefter en varm romtoddy, så vi var varmede igennem og i hvert fald ikke blev forkølede af mangel på omsorg. Sult kom vi heller ikke til at lide af. Efter et godt morgenmåltid drog vi afsted belæssede med gode madpakker til hele dagen, og om aftenen fik vi en god varm ret, så vi gik i seng mætte og taknemmelige over den gode behandling. Den berømte tyske gæstfrihed stod i disse dage sin prøve med glans.

Nu vil man måske spørge, om ikke vi oplevede andet end dette. Jo, naturligvis. Allerede fredag morgen var der møde klokken 9 for skandinaver. Før mødet var vi en tur inde i den smukke Maria-Kirke en kort stund. Der skulle være messe for kvinder. Allerede et kvarter før messen skulle begynde var alle pladser optaget, og midtergangene var fyldt. Derfra gik vi over i det store Kolpinghaus, hvor danskerne og de øvrige skandinaver skulle mødes. Danskerne var her – som i øvrigt ved alle arrangementerne dårligt repræsenteret (hermed mener jeg, de var få). Ved dette møde bød pastor d' Auchamp velkommen og fortalte – til vores store skuffelse – at den danske biskop havde fået feber og derfor måtte blive hjemme. Det havde ellers været meningen, at han skulle flyve derved om lørdagen. Nu var danskerne uden deres biskop, og det prægede hele mødet.

Efter velkomsten talte pastor Brunnicardi fra Næstved om Sct. Ansgar. I programmet stod »Festlig indledning til stævnet med tale på dansk om den hellige Ansgar.« Indledningen var nærmest tragifestlig. Mødet begyndte 20 minutter for sent, og efter at have talt i 5 minutter, om Sct. Ansgar, gav taleren en længere redegørelse om børnepsykologi. Denne redegørelse viste i hvert fald, at taleren ikke var børnepsykolog. Herefter gik han over til at tale om pastor d'Auchamps kirkebyggeri. Det blev i den grad uddybet og analyseret, at da vi endelig kom til talens afslutning, havde vi glemte begyndelsen, og midten forstod vi ikke, fordi vi havde glemte begyndelsen. Når man tager i betragtning, at kun 30 af de godt 200 deltagere var danske, og at resten sikkert ikke har meget begreb om, hvor Søborg ligger, og at de sikkert i Norge har endnu større vanskeligheder, end vi har, så må man beundre de udenlandske tilhørere, at de gad høre på den 80 minutter lange tale.

Søndag eftermiddag skulle stævnets højdepunkt finde sted. Vi havde ventet på festpladsen i flere timer og havde fået en god siddeplads. Der var mere end 30.000 deltagere, for vejret var fint, og stemningen god. Desværre faldt danskerne også her helt igennem. Hvert af de skandinaviske lande skulle præsentere sig. Det foregik på den måde, at medens landets flag gled til tops, spillede man et stykke musik fra vedkommende land, og herefter præsenterede landet sig gennem nogle deltagere. Medens de øvrige lande spillede en af deres skønne nationale melodier, spillere vi Århus tappenstreg. Herefter præsenterede to danske præster sig, talte kun om sig selv, og viste til sidst en ung dansk dreng frem, hvis mor var protestant, faderen katolik, og forældrene skilt, men drengen forblev katolik. Man nævnede ikke med et ord biskop Martensen. Det må dog have været uforståeligt for de andre landes deltagere, at Danmark ikke har en biskop med. Når man lige efter så de øvrige nordiske lande, hvor unge piger i nationaldragt på fejlfrit tysk gav et kort resumé over landenes indbyggertal, antal katolikker, katolske institutioner, bispedømmernes udstrækning osv., og blev præsenteret for biskopperne (hørte om deres uddannelse) og for lederne af nogle af landenes ordener og kongregationer, så faldt danskernes indslag helt igennem, det var under al kritik.

(Fork. red.)

K.B.

Liturgireformen oplevet som turist

Det er en spændende tid, man lever i, især hvis man forstår at have åbne øjne og øren. Det gælder ikke mindst, når man som turist oplever de nye liturgireformer. Nogle er glade for dem, andre foragede, men der tales og diskuteres, hvad der i og for sig ikke er dårligt.

Jeg var i forsommeren i Spanien, hvor vi havde spejderkonference og siden i Frankrig. Hvor er der sket meget disse to steder, især i Spanien – og til det bedre. Vi skulle have konference i San Baudillo i nærheden af Barcelona. Jeg fulgtes dertil med en af de italienske delegerede, der p.t. opholder sig i Stockholm, og undervejs i flyvemaskinen drøftede vi en artikel i Ugebladet, hvor en læser havde skrevet om sin forbavelse over den stående kommunionmodtagelse. Vi havde begge oplevet dette for flere år siden, jeg ved et møde i Lugano, hvor pastor Højbo havde givet mig en ganske udmærket forklaring, og ved den store spejderkonference vi havde haft i nærheden af Paris med ca. 700 kommuniserende førere, var det absolut en fordel. Jeg ønskede, at man ville gøre det samme på Aasebakken.

I San Baudillo var det de spanske spejdere, der stod for hele arrangementet, og jeg troede ærlig talt, at det skyldtes dem, at gudstjenesten i kirken San Boi var så moderne. Det store alter stod som en prydenstand, medens messen blev læst ved et almindeligt bord, på hvilket der indtil Offertorium kun lå »bogen«. De faste dele af messen måtte her med ca. 70 deltagere fra 20 nationer nødvendigvis være på latin, medens de skiftende tekster læstes på de fire konferencesprog – tysk – engelsk – fransk og spansk. Ærkebiskop Cunial glemte at ikke alle var italienere og prædikede på italiensk. Kommunionen modtoges stående, og alle sang: Ado-

remus in aeternum – udenad, hvad der jo nok kan forbavse en dansker. Til slut sang vi alle: Salve Regina.

Når man tænker på hvor dårligt, der synges med hjemme på danske salmer, selvom salmebog forefindes, så kan man jo forbavses over, at høre en menighed synge udenad og med begejstring. Dette gjaldt nu ikke kun i San Baudillo, men alle de steder jeg havde mulighed for at høre en menighed synge.

Da jeg havde forladt mine venner og begivet mig videre først til Valencia, derfra til Palma og videre til Carcassonne, Lourdes for at ende i Paris, opdagede jeg, at det ikke kun var spejdere, der var ivrige efter at følge de nye reformer. Det forekom mig, at stille messer i Spanien, Frankrig og mange andre steder meget ofte var en stille samtale mellem præsten og Vorherre, medens menigheden bad rosenkrans. Men sådan var det ikke mere. Menigheden prøvede i dag på at være med, at svare præsten på spansk, at bede Gloria, Credo og Fadervor på spansk sammen med præsten. Nogle havde små nye tekstbøger med. I en kirke i Palma udleverede præsten før hver messe et lille hæfte med spanske tekster og de blev brugt.

Meget ofte læste præsten messen vendt mod menigheden. Nogle steder havde man simpelthen delt alteret og sat tabernaklet på et sidealter. Jeg opdagede efterhånden, at det var en ganske praktisk måde at dele alteret på. For det første kunne præster og ministranter nu nøjes med én ærbødig hilsen mod tabernaklet, når de kom og én når de gik, i stedet for at knæle hver gang de passerede tabernaklet. Desuden viste en samtale, jeg havde med en belgier i Lourdes, at man hjemme hos dem var noget forvirrede over, at man der havde ladet tabernaklet blive på bagvæggen, men

flyttet alterbordet frem. Dvs., at præsten nu vendte ryggen til tabernaklet under gudstjenesten, hvad der forekom dem at være meget uærbødig i forhold til, hvad de var vant til. Jeg kom til at tænke på en præst, der engang skrev om, hvorfor man egentlig ikke også knælede, hver gang man passerede døbefonten, man burde have lige så stor ærbødighed for dette sakramente.

Der var en anden ting, jeg bemærkede både i Spanien og Frankrig, mange korstegn var faldet væk – for evangeliet, ved Credos slutning, under Benedictus og andre steder.

I Lourdes havde man lagt kort frem med franske tekster, men uden Gloria, Credo og Fadervor, jeg ved ikke, om man mente, at det kunne alle udenad. I Paris fik man hæfter med alle teksterne. Nu har jeg snart et helt bibliotek på forskellige sprog. Ved lysprocessionen i Lourdes blev Credo dog sunget på latin. Det var som sædvanlig en stor oplevelse. Som allerede nævnt mødte jeg nogle belgiere i Lourdes. Disse var meget interesseret i at diskutere liturgireformerne. Som man kan sige sig selv, havde Belgien med sine to sprog haft visse vanskeligheder. Det kunne for eksempel ske, at en flamlænding, der kom til en kirke, hvor messen var franksproget, gik sin vej, eller det modsatte, hvis det var en fransktalende.

Hvis man før i tiden rejste i udlandet og havde sin messebog med, så var det egentlig lige meget, om man var på Nørrebro, i Paris eller Madrid. Men sådan er det ikke i dag, og det er ikke udelukkende, fordi man nu hører landets eget sprog, men det synes også som om, man ved en del kirker prøver at reformere temmelig meget. Jeg var for eksempel i Saint Severin i Paris. Der stod man op under hele gudstjenesten, undtagen

under epistel, hvor man sad. Det må nu være besværligt for gamle mennesker, og har man dårlige ben, er det heller ikke rart. Det virkede mærkeligt at stå under forvandlingen.

Det eneste sted på turen, hvor jeg mødte den store offerbøn, var i klosteret Montserrat i Spanien, hvor vi var på besøg efter konferencen. Vi var så heldige at komme til en koncelebreret messe. I klosteret hilste vi på viceabbeden, idet abbeden på grund af sin kritik af regeringen er rejst til Italien. De mandlige delegerede blev inviteret på middag i klosteret, medens damerne måtte gå på hotellet. En af de tilstedeværende præster spurgte mig, hvorfor jeg var med til en katolsk konference, for i Danmark havde vi jo ikke katolikker. Jeg prøvede på at rive ham ud af hans vildfarelse.

Ved samtaler med folk rundt omkring, fik jeg absolut det indtryk, at de unge præster specielt var meget ivrige efter at føre de nye liturgiformer ud i livet, men det kræver meget forarbejde fra præsternes side, førend menighederne føler sig helt hjemme i den nye form. Desværre er det jo ofte således, at ældre folk har svært ved at forstå, at det er nødvendigt at forlade den private rosenkrans under messen til fordel for en mere aktiv deltagelse, der viser, at man er klar over, at den hellige messe ikke blot er noget, der vedrører præsten og Vorherre, men at lægfolket også skal være med i gudstjenesten. En af de meget glædelige oplevelser, jeg havde på denne tur, var det at opdage, at lægfolket tilsyneladende var vågnet op og deltog aktivt i gudstjenesten. *L. Fausbøll*

Bog om folkekirkens liturgi

*Chr. Thodberg:
Den forsømte gudstjeneste.
I serien »Randbemærkninger«,
red. af Bodil Koch og Bent Noach.
Gads forlag, 77 s., kr. 14,25.*

Denne lille bog om et aktuelt emne er skrevet af den nyligt oprettede præstehøjskoles forstander, *Chr. Thodberg*, der i de seneste år har gjort sig stærkt gældende i folkekirkens løbende debat om liturgiske spørgsmål. Det er derfor med en vis forventnings-

fuld spænding, man giver sig i kast med dette hans nye arbejde, men det skal ikke skjules, at forventningerne i nogen grad skuffes – i det mindste set med katolske øjne.

Først og fremmest må Thodbergs uheldige sammenblanding af liturghistorie og polemik anholdes. Det er hans ambition at dæmme op for de senere års forsøg på at nærme den protestantiske højmesse til den reformatoriske messeform, og hans argumentation herimod er for så vidt redelig, som den ligger i konsekvent forlængelse af hans nadveropfattelse. I sin ivrige afstandtagen fra alt, hvad der efter hans mening smager af katolicisme, forgriber han sig imidlertid ikke sjældent på de historiske kendsgerninger og hengiver sig til en polemisk form, der burde høre fortiden til. Om reformationens liturgiske indsats hedder det således p. 24: »Den danske højmesses form er også stærkt præget af det opgør med den middelalderlige gudstjeneste, som reformationen satte i gang. Hvad var der da sket med gudstjenesten i middelalderen? – Jo, den var i stadig højere grad blevet et skuespil med præsten som hovedperson; menigheden måtte nøjes med at høre og se til. Bibelen, forkyndelsen, dåben og nadveren var kommet i et »babylonisk fangenskab«. Guds egen røst var blevet gjort tavs. Og lovsangens tjeneste var fra menigheden gået over til de sangbavede lovsyngere – et tydeligt degenerationstegn – både dengang og nu.« – Det er da liturghistorie, som pilte og poge vil kunne forstå, omend de aldrig skulle være nået højere end til sinkelektion!

For Thodberg står den katolske messe som noget i retning af en Dionysos-fest, et hedensk offerritual, der forlener deltagerne med overnaturlige kræfter: »Fra at være udtryk for, hvad Gud én gang har gjort for alle, svingende nadveren til at blive et udtryk for, hvad mennesker gør og kan magte«. (p. 26). »Således blev de ord, hvormed Jesus indstiftede nadveren, reduceret til en liturgisk regiebetegnelse i et kultdrama«. (p. 25) –

Luthers rene lære . . .

Heroverfor stiller han så Luthers renfærdige lære om Jesu »skænkende nærværelse«, der er »uafhængig af den menneskelige demonstration« og kun skal annammes i tak og tro.

Helt så enkelt forholder sagen sig jo ikke – og da slet ikke liturghistorisk set. Luther bevarede i første omgang den middelalderlige liturgi næsten uændret, hvilket Thodberg da også erkender, omend modstræbende. »Alt, hvad der smagte af offer, blev rensset ud af nadverritualet«, trøster han sig med, og han ser med rette den protestantiske liturgis senere udvikling som en stadigt stærkere understregning af denne holdning. Det lader sig imidlertid ikke bortforklare, at Luther til at begynde med ikke følte sig foranlediget til større liturgiske reformer, og Thodberg er derfor både inkonsekvent og altfor rigoristisk, når han afviser de senere års liturgiforslag som værende uforenelige med genuin protestantisme, idet de for en stor del er inspireret netop af Luthers egen indstilling.

Årsagen til Thodbergs noget unuancerede argumentation mod disse bestræbelser, som han lidt hånligt kalder »liturgisk arkæologi«, er tydeligt nok, at han vejrer katolicisme bag dem. Og med den opfattelse af den katolske messe, han lægger for dagen, må det naturligvis for ham tage sig ud som det argeste fandskab og kætteri. Som det fremgår af ovenstående citater, er hans tolkning af katolsk nadveropfattelse – og dermed af messen – imidlertid meget for tendentiøs og stedvis direkte forkert – han synes for eksempel ganske at have overset, at *eucharistia*, taksigelsen, som er et nøgleord i hans egen argumentation, alle dage har været et centralbegreb i katolsk nadverlære.

Det er en ærlig sag, at Thodberg ikke sympatiserer med den senere tids protestantiske forslag til fornyelse af liturgien, og man må indrømme ham, at han ofte formulerer sine indsigelser med overbevisning og kompetence. Det må imidlertid på det skarpeste påtales, at han til støtte for sine argumenter mistænkeliggør sin modpart ved at fordreje hans synspunkter. Det er ikke betryggende, at en af folkekirkens mest fremtrædende repræsentanter på det liturgiske område i polemisk øjemed tyer til forenklinger og halve sandheder. Netop i disse år forekommer en fordomsfri meningsudveksling indlysende nødvendig, efterhånden som katolske og protestantiske liturgi-problemer begynder at ligne hinanden. Det må erkendes, at nadveropfattelsen fremdeles skiller os afgørende, men helt så uoverstigelig, som Thodberg fremstiller den, er kløften ikke.

Sven Erik Werner

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

Slagterforretning

Aaboulevarden 47, Århus C
Tlf. 2 30 27

Sjøreen & Co.

Malerfirma
Århus C

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Århus C

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma
Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør
Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Århus C

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægergaardsgade 17-19, Århus C

MEJERIET *Jestebro*

Århus by's førende

TELEFON 2 00 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A
Århus N
Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- båndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus C. Tlf. 2 00 99
lige ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Århus C
Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BUKKENS-LAGER - SMEDE- & MASKINVÆRKSTED

Tordenskjoeldsgade 23a . Aarhus N.

Telefon (061) 68931 . Giro 17117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Århus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg
Telf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7 . Svendborg
Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Molestien 11, København SV
Tlf. VA 6060

Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Husk at dette er et ugeblad,
der må planlægges på længere
sigt. Send Deres manuskript i
god tid.

Holbæk

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester
Labæk 47 . Holbæk
Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,
Holbæk,
Telefon 239

JENSEN & OLSEN

HOLBÆK

TELF. 365

EL-INSTALLATIONER

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk
Telefon 3001

Odense

TIL BYEN

FRA BYEN

- i byen

smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

Hf. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. ½

K. K. L. Simonsen's eftf.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

Mere liturgi

Jeg er ved at give op. – Gennem mange års enfoldige betragtninger var jeg kommet til den overbevisning, at *søndagen* er den dag, der giver hele ugen sit præg – og at en kristen hverdag således skal formes ud fra en kristen søndag; og kraftkilden for hver søndag – det må jo være søndagsgudstjenesten!

(Med henblik på det følgende må jeg røbe, at jeg hverken holder mig til et bestemt tidspunkt eller en bestemt kirke for mine gudstjenestebesøg.)

Søndagsgudstjenesten som kilde for søndagen og derigennem for hele ugen: kan man andet, end imødesee den med stor forventning?

1. Man glæder sig til den liturgiske handling. – Helt udelt er denne glæde ikke for tiden, hvor så meget er i støbeskeen; men et glimt af den ånd, koncilets fornyelser vil have frem, må da allerede vise sig. – Stor skuffelse! Bønnerne osv. bedes på dansk, men på samme måde, som de hidtil blev bedt på latin: man må selv have en messebog for at forstå, hvad der bliver sagt. Eller (en anden kirke) læsning og evangelium læses kun på dansk, hvor de før blev læst på latin og derefter på dansk. Det er det hele. Eller (en tredje kirke) alt er klart og tydeligt fornyet – kun med den lille brist, at det sker med en kommentarløs selvfølgelighed, som om det aldrig havde været anderledes. – Det kan jeg nu altsammen finde mig i; indtil jeg i prædikenen på ublid måde får at vide, at jeg forlængst burde have sat mig ind i koncilets konstitutioner: Ka' I så se at komme hjem og læse jeres koncilslektier! – Som sagt: ikke et ord i prædikenen om, hvad koncilsteksterne indeholder – og i nogle kirker kun en temmelig beskeden antydning af det nye igennem den liturgiske handling. Jeg må nøjes med henvisningen til teksterne.

2. Man er indstillet på at tage imod forkyndelsen af Guds Ord. – Men i den ene prædiken efter den anden får jeg at vide, at jeg bør læse mere i Bibelen. (Hvor ved præsten egentlig fra, om jeg ikke i forvejen gør det? – Der findes i hvert fald præster, der endog officielt har udtalt, at de ikke går på husbesøg; men det forhindrer dem ikke i på prædikestolen at vide en masse om, hvad folk gør og tænker.) Mange prædikener består ikke af andet, end den slags henvisninger: Jeg »for-kynder« jer, læs Bibelen!

3. Man forventer igennem liturgisk handling og forkyndelse at komme til (fælles) bøn. – Ikke nok med, at det er så som så med søndagens messe og prædiken; gang på gang får man også at vide, at man endelig ikke må nøjes med søndagens bøn og messe. For dér opfylder man jo kun sin pligt... (Hvad er det for en pligtøpfattelse, der står bag sådanne ord?) Og selvfølgelig er det på en helt forkert måde, vi beder Fadervor på osv. osv. . . .

Jeg ville gøre mig skyldig i samme fejl, som jeg her bebrejder nogle prædikanter (nemlig at de overdriver), hvis jeg hævdede, at jeg hver eneste søndag og i hver eneste kirke kommer ud for ovenfor skitserede skuffelser. Men nogen sporadiske tilfælde drejer det sig nu heller ikke om, når jeg siger, at søndagens forkyndelse tit består i at få at vide, at det egentlig er på helt andre tider og steder, at vi kan finde, hvad vi kom til søndagsgudstjeneste efter!

Ja, så går jeg da hellere hjem, læser koncilskonstitutionerne, bl.a. om liturgien, læser Bibelen, beder – og går til messe om hverdagen. Og så venter jeg et stykke tid, før jeg prøver en søndagsmesse igen: om de ikke stadigvæk står og fortæller, at man burde gøre det, jeg nu gør... Så får jeg i hvert fald fat i koncilets ånd, så jeg selv kan fantasere mig til, hvordan den stille messe, jeg går til, ville forme sig, hvis... Og ved bibellæsning (plus evt. nogle eksegetiske kommentarer) håber jeg at få den kontakt med Guds Ord, som jeg så mange gange forgæves er gået til kirke efter om søndagen.

Men min kære idé med søndagen som Herrens dag – den er gået fløjten – eller er den?

Undskyld den lidt skarpe tone; men det er søndag i dag.

Karlheinz Löhrer,
Sandbygårdsvej 6, 2. tv., Brønshøj.

I Ugebladets 16. juli-nummer gjorde organist Erling Rasmussen rede for sine højmesseforsøg i Sct. Ansgars Kirke, og nogle af hans synspunkter kan nok trænge til en smule korrektion. Det er absolut prisværdigt, at sådanne forsøg finder sted – jo større vort erfaringsmateriale bliver på dette område, jo bedre vil vi til sin tid stå rustet, når vor højmesseform skal fastlægges definitivt.

Imidlertid er E.R. stedvis noget for flot i sin argumentation, ikke mindst hvor han kommer ind på forholdene omkring den gregorianske sang. Han affærdiger tanken om at skabe en

dansk højmesse på det allerede eksisterende musikalske grundlag med et par bemærkninger om, at den gregorianske sang er »uløseligt forbundet med det latinske sprog« og at »musikalsk tilpasning ikke kan reduceres til et betoningsspørgsmål« – og dermed er han fremme ved målet: som man ser, kan vi ikke bruge det gamle og må altså lave noget nyt!

Det må indrømmes, at var problemerne omkring gregoriansk sang så enkle, som E.R. åbenbart tror, så måtte vi virkelig opgive enhver tanke om at bruge den til danske tekster. Liturgi- og musikhistorikere har imidlertid længe været klar over, at de gregorianske melodier på ingen måde er melodier i vor entydige forstand. Der er tværtimod tale om melodiformler af en uhyre flexibilitet, der gør det muligt at anvende det samme melodiske stof til teksten af vidt forskellige karakter, indholdsmæssigt, metrisk etc. Hvorfor ikke også på et andet sprog? – Det blev gjort i middelalderen til både kirkelige og verdslige tekster og kan i dag træffes i adskillige kirkesamfund. At betragte det gregorianske sangstof som en samling »i forvejen komponerede melodier« (E.R.'s udtryk), hvis struktur er fastlagt én gang for alle – på linie med for eksempel »Danmarks Melodibog« – er en opfattelse, der har hjemme i det 19. og 20. århundrede. Den var aldeles ukendt i middelalderen og har derfor ingen relevans i vor sammenhæng.

Kirken har da også vist vej med sine simplex-udgaver af en del af melodistoffet, og der er for mig at se ingen principiel forskel på en latinsproget og en dansksproget redaktion af melodierne, vel at mærke når denne redaktion er kunstnerisk og videnskabelig forsvarlig. I »Catholica«s juni-nummer har jeg søgt at føre denne tankegang ud i livet, og hvor diskutabel mange detaljer end kan siges at være, så må det vist siges at være godtgjort, at gregoriansk sang på dansk ikke behøver at være hverken »kejret« eller »komisk«.

Det er derfor svært at lade sig overbevise om, at E.R.'s vej er den rette. Kan vi bruge vore gregorianske melodier, hvorfor så komponere nye? – Når man kan få den ægte vare, behøver man vel ikke lade sig nøje med surrogatet? – Den smagsprøve, E.R. bruger som vignet til sin artikel, har i det mindste surrogatets fornemste kendetegn: bogstaven er i orden, men ånden mangler. Pastiche hedder det med et pænere udtryk.

Sven Erik Werner

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørforr.

M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde

Firma Hans Møller

v/ Ib Møller
Sct. Olgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77

Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefyr

Skolebøger - Skolerequisitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg

Roskilde Boghandel

Sct. Olgade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri

Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen

Slagtermester

Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olgade 13, Roskilde
Telf. 35 01 57

Malerfirmaet

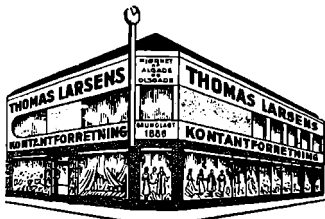
Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevine

Hjørnet af Algade og Olgade
Bedste indkøbssted i Roskilde

Esbjerg

Interessentselskabet

Nis Petersen

Tømmer- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen

Murermester

Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland

Aut. vand- og gasmester
Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

L. Basse

Kaffe - vin - konserver

Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjysk Rør-
& Sanitetslager A/S**

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

R. Schulik

Slagterforretning

Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømmermester

Ejnar J. Nielsen

Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre

Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding

P. Jeppesen & Søn

Murermestre

Zahnsgade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck

Ingeniørfirma

Havnepladsen, Kolding
Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma

Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen

Tømmermestre

V. Kjørbosvej 1, Kolding
Telefon 2 02 81

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From

Kolonialhandler

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget

Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77
Kolding

1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver

Walenty Patrzalek

Malermester

Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

Støt vore annoncører

Bispe- dømmets kasse

Lad os for alvor lære at give – før vi spreder vore beskedne bidrag.

Hvad pater Duclos skrev i Katolsk Ugeblad nr. 24 i anledning af Ena Lindholms indlæg i bladets nr. 22 er både elegant og dygtigt skrevet. Ingen vil med rette kunne bestride rigtigheden af alt, hvad dér siges om »lukkede døre – eller åbne.«

Spørgsmålet er bare, hvornår og hvortil.

Målsætningen, idealet der tegnes og underbygges med bemærkninger om, hvad Kristus fik apostlene bag lukkede døre til at gøre for åbne og hvad pave og biskop sætter op som det, vi skal stræbe efter at virkeliggøre, er jo da rigtigt.

Pater Duclos har derfor ret – men det har da Ena Lindholm også.

Hun modsætter sig jo ikke, at der bidrages til U-landshjælpen. Hendes udgangspunkt er enkelt, hvad vi bør gøre rent praktisk NU. Man skal jo krybe før man kan gå – og det har vi vist ikke lært endnu.

Man evner heller ikke alt, hvad man vil – eller bør ville, særlig ikke i øjeblikkets Danmark med vaklende økonomi og de stadig større byrder det offentlige pålægger borgerne.

Man må sætte tæring efter næring. Hvad vi evner bør vi først kaste af i de nærmeste krav.

Stiller vi ikke tingene – og ukristeligt, umoralsk – på hovedet, når vi propagerer for bidrag til alt og alle gode formål hvis vi – ret beset – gør det med penge andre gav os med direkte formål at hjælpe os til at holde sammen på den praktiske side af kirkens liv i Danmark?

I vort personlige liv og dermed i kirkens har vi da pligt til først at sørge for os selv, vor familie og »troens husfolk«. Hvor grænsen er for hvorvidt vi her bør gå er så den enkeltes og kirkens samvittigheds sag.

Og her bør kræfterne vist koordineres. Lad os bidrage – virkelig bidrage – til kirkens økonomi, den har det nødigt. Skulle den få mere ind end nødtørftigt er, lad den da »sprede« hvor andre opgaver venter på hjælp. Anden form vil alt for nemt præges

af tilfældighedernes og følelsernes ufornuft.

Om der bygges en kirke mere eller mindre som Agnes Bisgård skriver, er jo ikke sagen. Monumenternes tid i den danske kirke er vist forbi. Nej, spørgsmålet er, om vi skytter den arv fortidens trosfæller gav os. Om vi vedligeholder det bestående, som er nødvendigt for, at kirkens liv i Danmark kan trives frugtbart.

Og det er ikke mindst at sørge for, at vore præster får bare tålelige livsvilkår – for det har de ikke.

Skulle dette medføre en pause i forholdet til U-landshjælpen eller andet godt, vi har en naturlig forpligtelse til at bidrage til, krænkes da ikke dermed Kristi bud, pave eller biskops ønsker. Opfyldelsen af disse kræver ikke kun åbent sind for og vilje til at yde bidrag, men også evne.

Vil man alt på én gang, spredes kræfterne. Viljen og modes svækkes hvis anstrengelserne ikke får et umiddelbart synligt resultat af vægt.

At bidrage »til St. Knudsgilderne er som at spytte i bøssen i det uvisse« er en uovervejede næsten krænkende bemærkning af pater Duclos. Den føles let som kritik af vor kirkes administration, når trods alt alle ved, hvor kort kirkens midler rækker – altså, selv om man ikke ser regnskaber, hvad det måske var klogt at give os i uddrag.

Nej, tværtimod bør mange og mange flere spytte meget mere i vor egen kirkes bøsse. Vore præster bør få mod til alvorligt at pålægge de troende dette som en pligt overfor bispedømmets kasse.

Lad os få nogle flere »Torden-skjolds soldater«.

Når den sag er i orden og vi dermed har fået flere og større glade givere, fortsætter vi med bidrag til U-landshjælpen. Indtil da klarer de mere evnerige nok den side af sagen.

Og mon det ikke går. Endnu har vi ikke hørt om, at nutidens biskopper fandt det nødvendigt at sælge kirkens hellige kar for at bidrage til U-landshjælpen. Kun paven har givet sin tæra til de fattige.

Kald ikke Ena Lindholms udtalelser nye argumenter for egoisme eller inspireret af Parkinsons lov. Det har de ikke fortjent – tværtimod.

Poul Hjorth

P.S. Vatikanets kontorer har forøvrigt forlængst forladt middelalderens praksis med at sende og modtage bidrag til og fra missionslandene. De benytter den mere tidssvarende clearingsform.

Fortsat fra side 4

skulle fjernes. Men da man opererede ham onsdagen efter pinsen, måtte man erkende, at hans tilfælde var håbløst. De knap seks uger, han endnu havde at leve, tilbragte han i stor samling og hengivenhed. Han klagede aldrig og var taknemmelig og kærlig mod alle. Da dødskampen begyndte mandag eftermiddag, faldt han hurtigt i bevidstløsheden. Men da biskop Martensen kom, vågnede han pludseligt op og tog afsked med biskoppen, sin søster, som han elskede meget og som han kyskede en sidste gang, de tilstedeværende præster og søstre. Han sagde til biskoppen, at han ofrede sit liv og sin død for bispedømmet, han bad biskoppen hilse alle præsterne. Han takkede for alt og bad alle om undskyldning for sine fejl og ufuldkomnheder. Derefter velsignede han alle tilstedeværende. Pater Eriksen var klar over, hvad han fejlede og gik bevidst ind i døden. Han havde fået den nådegave bevidst at forberede sig til mødet med Vor Herre. Vi, som kendte ham, vil aldrig glemme hans kærlige og trofaste sindelag. Han var en god præst. I begyndelsen af den nat, i hvilken han døde, hørte han i sit værelse tonerne af pater Per Waagø's Te Deum, som blev sunget i Skt. Josephs Kirke. Den ene præst døde, den anden begyndte sin virksomhed. *H.R.*

☆

Den katolske kirke i Kina

Den romersk-katolske kirke i Den kinesiske Folkerepublik eksisterer fortsat, og den er ikke adskilt fra Rom, har en kinesisk biskop, som nu lever i eksil, erklæret.

Biskop Charles van Melckebecke, som blev udvist fra Kina for 12 år siden, men som nu er apostolisk visitator for kinesere i Europa, fortalte, at der stadig læses messer i Kina, biskopper bliver indsat og præster uddannet. Kirkerne er ofte fyldt med mennesker.

Selvfølgelig har kirken lidt store tab i Den kinesiske Folkerepublik. Den mistede alle sine skoler og universiteter, alle sine hospitaler og missionscentre. Et stort antal præster og biskopper og lægfolk sidder i fængsel eller er anbragt i arbejdslejre. Men endnu lever kirken, og den vil overleve på trods af svære kampe, udtalte biskop van Melckebecke.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHËN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger
Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sonner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trøssamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,
København V.
Tlf. Eva 4151

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.
Klampenborg.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

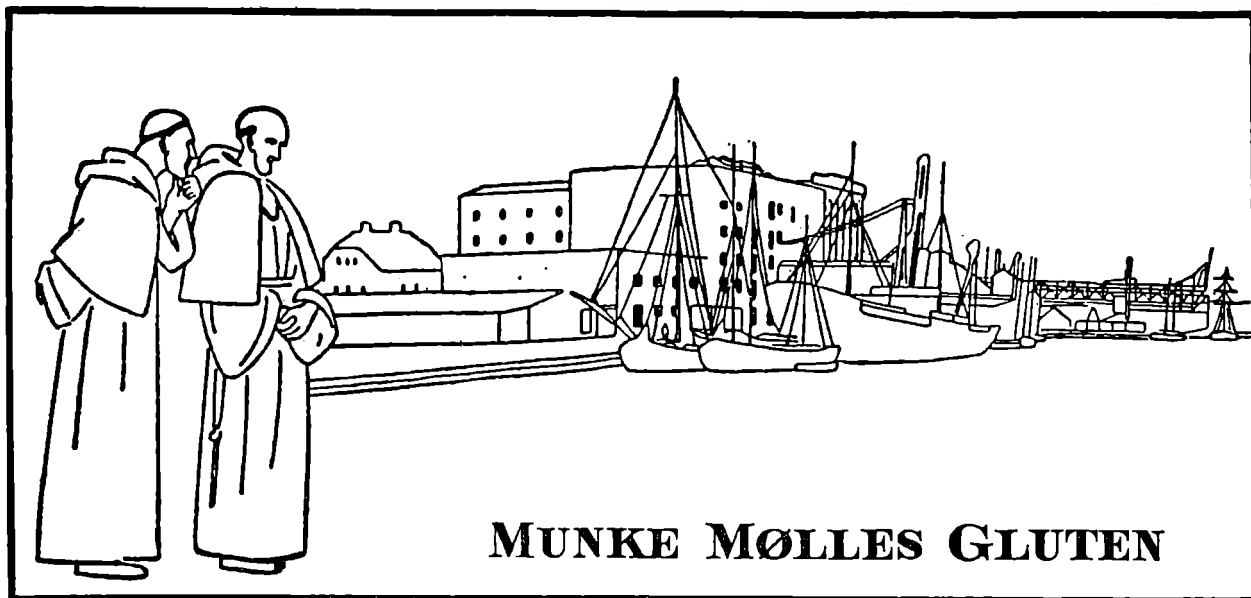
G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25
København K

Telefon Minerva *408

EN BANKBOG
åbner alle muligheder
- indsat Deres penge i
LANDMANDSBANKEN

MUNKE MØLLES GLUTEN

Har Johs. XXIII talt forgæves

Den kristne sociallære er en nødvendig bestanddel af en kristen livsopfattelse, skriver pave Johannes XXIII i rundskrivelsen »Mater et Magistra« – på dansk »Vort sociale ansvar«. Men hvordan skal den blive det, når lægfolk og præster ikke får systematisk undervisning heri.

Dette er ikke tilfældet i bispedømmet Danmark.

Hvor er de specialkursus, paven efterlyser, når han skriver: »Vi henstiller indtrængende, at undervisningen i kirkens sociallære udvides til at omfatte både den ordinære undervisning og specialkursus i alle katolske skoler på alle trin.«

Hvor er den kristne sociallære i sognenes religionsundervisning og på KUK's og andre katolske foreningers programmer?

Jeg vil derfor rette en direkte opfordring til alle, der nu i sommer planlægger næste sæsons undervisning og mødeprogram.

Det gælder både sognepræster, kapellaner, skoleforstandere, lærerpersonale, bestyrelser i katolske foreninger og menighedsrådene, hvor de forefindes. *Begynd* undervisningen i kirkens sociallære *nu*. Det kan ikke udskydes længere. Rundskrivelsen udkom på dansk i oktober 1961. Vi har fire års forsinkelse at indhente.

Til *forældrene!* Tænk over Deres ansvar for børnenes opdragelse også med hensyn til kirkens sociallære. Pave Johannes skriver herom: »Det er nødvendigt for de troende, ikke blot at være oplyst om den sociale lære, men også at Deres børn opdrages i overensstemmelse med den.«

Til *akademikerne!* Pave Johannes skriver: »Opdragelsen til at handle på kristen vis i økonomiske og sociale sager vil vanskeligt kunne lykkes, med mindre de, der skal overdrages, selv tager aktiv del i opdragelsen, og at denne foregår i selve aktionen.«

Vore akademikere er for tilbageholdende hvad angår ydre stillingtagen.

Jeg håber hermed, at have gjort opmærksom på forskellige praktiske

sider af pave Johannes' rundskrivelse, som man efter min mening ikke er tilstrækkeligt opmærksomme på.

Det er ikke nok at kende kirkens sociallære. Den må ud i undervisningen.

Bent Pyskow

Schæferhvalpe

til salg.

Kennelskjoldungen
v/ Kaj Rasmussen
Hybenvænget 22
Skovlunde. Tlf. 94 28 04.
Bestilling modtages.

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre

Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

Klosterjubilæum

Montfortanernes ældste i Danmark, pastor J. M. Quaede-vlieg, som nyder sit otium hos søstrene på Sct. Mariæ Hospital i Roskilde, fejrer den 15. august 60 årsdagen for løfte-aflæggelsen.

Samme dag kan P. Braun og P. Mesters fejre 40 årsdagen for deres løfteaflæggelse.

Søstre lukker børnehave

Der er mangel på Sct. Josef-søstre, og derfor må børnehaven i Maribo, som søstrene har drevet, lukke til 1. september.

VÆRELSE I ÅRHUS

Rolig, ung katolsk dame (kommunalansat) søger ømt værelse i Århus eller nærmeste omegn til 1. september 1965. Billet mkr. J. 30. til bladets annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V.

**GARDINER-BØRNEKONFEKTION
SENGEUDSTYR - TRICOTAGE
TEXTIL VAREHUSET**
SLOTSGADE 17 - KØBENHAVN N - CE 15311
- hvor gode varer sælges billigt

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt
stearinlys og vokslys
af enhver art

ASP-HOLMBLAD
STEARINLYSFABRIKER
København

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.
Tlf. C. 828
Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.
Lev. til katolske institutioner.

Mogens Larsen

El. Installatør
Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

Glarimester

POUL V. JOOST
Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselsoilier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

FJERDE SØ

Hovedagentur
Gratis rådgivning dag og aften
i alle enkle og kombinerede
forsikringsarter:
Ulykke - Daggenge - Familieindbo
Brand - Indbrud - Vandskøde
Tyveri - Ansvar
Auto - Husejer - Forretning
Driftstab - Sanitet - Oliefyrr m. m.
H. E. Pedersen, Søndervej 89
Vanløse . Tlf. 71 29 23
samt
Tegningsagentur
Statsanstalten for Livsforsikring

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

Alt i bandager & sygeplejeartikler

Holbæk Materialhandel

Telefon 32
Kaj Andersen
Lev. til Sct. Elisabeth Hospital

F. Fechtenburg & Søn

autoriseret installatør
Tlf. 12 86 00
Hjallesvej 46, Odense

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telf. Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

Ove Juel-Christensen

Tria *6408
Kaffe og kolonial en gros

Georg Larsson

Det danske hospitalsinventar
Fyensgade 6, København N.
Hospitalssenge, madvogne,
transportvogne,
klinikinventar.
Specialitet: Gummihjul.

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Karl A. Hansen

Murermester
Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

Fortsat fra bagsiden

lægges præsterne, især gennem bodens sakramente (skriftemålet), at indskærpe dette, ved at minde om, hvad der vil ske dem selv, når de skal stå til ansvar for Gud. Naturligvis får synderen syndsforladelse, når betingelserne derfor er til stede, men præstens formaningsord præges af hans personlige stilling til problemet og bliver meningsdannende. Har man først givet præsterne en forkvaklet indstilling til seksuallivet, breder denne sig som ringe i vandet. »Kirken« udtaler ingen fordømmelse, men kirkens mænd holder sig nu ikke altid tilbage. Det er dét, vi har sagt. Når »Katolsk Ugeblad« offentliggør pastor Bartholdys fordømmelse, er det illoyalt bagefter at vaske sine hænder. Han udtrykker jo kun det, som mange af hans kaldsfæller er enige med ham i.

Definitionen af en dødsynd er klar, men hvor ofte opfylder man disse forudsætninger, når man står i den konkrete situation? Mon ikke de fleste tror, de har begået en dødsynd, fordi man har lagt mere vægt på at fortælle, hvad der er »dødsynd«, end hvornår det er det.

Pastor H. Jornas imødegåelse af min påstand om kirkens syn på ægteskabets formål er kun delvis rigtig. Der mangler: »hvis man blot ikke forgriber sig på den ægteskabelige akts virkekraft og derved på dens formålstjenlighed for ægteskabets hovedbestemmelse«. (s. 30). Når man tager dette forbehold med, vil det ofte være umuligt at opfylde de andre formål: »gensidig hjælp, tilkendegivelse af indbyrdes kærlighed og regulering af den naturlige drift«. Det hele er sat så principielt op og uden forståelse for, hvor kompliceret en affære ægteskabet er.

En pavelig rundskrivelse er mere end et cirkulære, og når man i denne rundskrivelse påberåber sig Tridentiner-konciliet's afgørelser, skal man vist være teolog for ikke at betragte den som kirkens holdning.

Hvis man ikke gør spørgsmålet om prævention til en samvittighedssag på det kommende koncil møde, er jeg alvorlig bange for, at der vil blive »alt for mange høvdinge, og alt for få indianere«.

Det må undre almindelige mennesker, at kirken tilsyneladende har taget klar stilling til det 6. bud, men når det drejer sig om det 5. bud, finder forholdene alt for komplicerede til at kunne tage klar afstand fra atomvåbnene. G. Bune Andersen, landsformand for KA & UKA.

Abortdiskussionen

Vi har — som ventet — modtaget nogle indlæg i debatten. Heraf gengiver vi i dag 2 indlæg fra læger.

Overlæge, dr. med. M. Norn, senior, tidligere Haderslev, sender os følgende læserbrev:

I Katolsk Ugeblad nr. 26. af 25. juni d.å. retter Indre Missions gamle høvding, pastor emerit. Chr. Bartholdy, under overskriften »Vi er jo et folk af mordere« en flammende protest mod en af de giftigste frugter af seksualparolen: »Følg din natur«, nemlig abortur provocatus-miseren i dens rystende omfang og stigende vækst. Enhver kristen, ja vel ethvert bevidst menneske må helhjertet kunne slutte sig til protestens kerne.

Imidlertid har forfatteren — vistnok af didaktiske grunde — isoleret og forenklet problemet, hvorved fremstillingen jo vinder i agitatorisk slagkraft, men samtidig mister belystningen fra dermed sammenhængende problemer (bekæmpelse af ondets egentlige rod, tidens »sexual-delirium« — prævention, familieplanlægning og overbefolkningsfaren etc.), men navnlig i forenklingen på et bestemt punkt drevet så vidt, at der fremkommer en replik i problemstillingen, som må korrigeres. Jeg sigter her til den manglende omtale af — og stillingstagen til — *den seriøse lægevidenskabelige abortindikatins berettigelse*.

Eksempel: På grund af svær sygdom (såsom hjertefejl etc.) kan det være livsreddende i tide at afbryde en ulykkeligvis indtrådt graviditet (ofte vil fosterets chance alligevel være minimal). Her drejer det sig om tvungende nødhjælp fra lægens side til en patient i livsfare, ingen læge vil undslå sig — og hvis han svigtede eller nogen anden trådte hans pligt hindrende i vejen, ville der foreligge et oplagt strafansvar sammen med brud på en etisk grundlov.^{*)} Forfatteren retter en alvorlig kollektiv anklage mod »de fleste« sygehuslæger og sygeplejersker (som han egentlig havde ventet mere af end af lægerne!) — — Mon ikke de pågældende kan nøjes med at henvise til forfatterens »problemstilling« — og så ydmygt indrømme, at der naturligvis er brådne kar i alle lande. Til gengæld kan man *forlange forfatterens stillingstagen* til lægelig abortindikation, her i bladet og snarest belejligt!

Af endnu større interesse ville det

være, nu da spørgsmålet er bragt frem i Katolsk Ugeblad, at erfare fra autoritativ side hvorledes Romerkirken som gæst her i landet vil forholde sig overfor et medlem — en dansk kvinde, der *tilrådes svangerskabsafbrydelse på vital lægevidenskabelig indikation*: skal hun kækt vælge døden — og hendes skriftefader fængsel? Jeg kunne tænke mig, at såvel læger som jurister vil være interesserede læsere af en redegørelse herom.

^{*)} Jeg tror forøvrigt ikke, at en anerkendelse af lægevidenskabelig indikation som værende etisk-religiøs berettiget vil svække fordømmelsen af illegale aborter — tværtimod understreges en væsensforskel ganske som ved »nødværgeråb« contra »rov-mord« (og visse didaktisk konstruerede uhyrligheder i artiklen »når det er lovligt at dræbe barnet i moders liv, hvorfor ... etc ...« kunne lykkeligt være undgået.)

M. Norn

Overlæge Norn er således enig i kernen i pastor Bartholdys protest, men mener, at man bør undtage »den seriøse lægevidenskabelige abortindikation«, som han anser for ubetinget berettiget. Han mener, at en anerkendelse heraf ikke vil svække fordømmelsen af illegale aborter.

Overlæge Norn beder pastor Bartholdy om en berigtigelse. Vi tror ikke, at han vil få den, for som sagt andetsteds i debatten: Hvis de illegale svangerskabsafbrydelser er mord, er de legale det også.

I lande, hvor svangerskabsafbrydelse stadig er strafbart, bliver der blot aldrig rejst tiltale mod læger, der afbryder på medicinsk indikation.

K. K. Steincke, der var justitsminister dengang den første svangerskabslov blev gennemført, hævdede med stor klarhed, at den rette betegnelse for svangerskabsafbrydelse er fosterdrab, og det internationale lægeløfte har en passus, der forpligter lægen til at bevare ethvert liv lige fra konceptionsøjeblikket (det øjeblik, hvor ægcelle og sædcelle forener sig til det nye individ).

Vi må i modsætning til overlæge Norn mene, at det, at en del danske læger ikke vil tale om drab, har været medvirkende til at sløre den rette opfattelse i befolkningen for indgrebsalvor og dermed indirekte, og naturligvis uden at det har været

disse lægers hensigt, er en af årsagerne til, at mange danske kvinder tager denne sag så let.

Da spørgsmålet er så alvorligt, vil det blive taget op til nærmere gennemgang i et af de følgende numre af K.U.

Her vil vi også fremkomme med det autoritative svar, som overlæge Norn efterlyser fra katolsk side på spørgsmålet om, hvorledes Romerkirken her i landet stiller sig over for et medlem af Kirken, som er tilrådet svangerskabsafbrydelse på vital lægevidenskabelig indikation.

Det andet indlæg stammer fra dr. Axel Liebmann — forfatter til samariternes nye Førstehjælp — og har titlen:

Skidt nødløsning

Ikke blot i katolske, men langt ind i protestantiske kredse har pastor Chr. Bartholdys artikel: »Et folk af mordere ...« vakt diskussion.

25.000 aborter om året i et land, hvor ingen dør af sult, tjener kun til at demonstrere vore manglende moralske og administrative evner. Det er en skidt »nødløsning« på et problem, der antager apokalyptiske dimensioner, hvis man ser ud over grænserne — på jorden som helhed.

Det er større end atombombe- og øst-vest-problemet.

Det drejer sig om *befolkningseksplosionen*.

Der skal *hver dag* her på jorden skaffes føde til 123.000 flere mennesker.

FN's befolkningsafdeling har beregnet, at der år 2000 vil være 6,7 milliarder mennesker — dobbelt så mange som i dag.

Og jorden kan ernære 8-10 milliarder — hvis man lever vegetarisk og ikke lader føden gå om ad dyrene.

Og om 75 år ville der være 13 milliarder ... hvis de altså kunne have fået føden.

Hvis dette problem ikke løses, vil det frembringe elendighed af katastrofale dimensioner. Først i »U-landene«, hvor det allerede er brændende.

$\frac{2}{3}$ af jordens befolkning er i dag underernæret.

For at bekæmpe denne fare arbejdes der fra politisk og teknisk side på at frembringe og fordele tilstrækkelige fødemidler.

Abortdiskussionen

Fortsat fra forrige side

Men det er ikke nok!

Man kan ikke forhindre folk i at gå i seng med hinanden, men man kan – i dag – forhindre, at de får børn af det. Børn, der for en stor del er dømt til underernæring, elendighed og sultedød.

Målet må være, at hvert barn, der fødes, er ønsket, bliver elsket og kan få nok at spise.

Oplysning om prævention samt sterilisation af den endnu ikke udslidte mor (eller bedre: hendes mand) i ægteskaber med 3-4 børn, vil naturligvis ikke kunne løse problemet, men det vil kunne redde utallige børn fra sultedød og ægteskaber fra elendighed.

Mod denne løsning kæmper den katolske kirke, hvor den har magt: Sydamerika, Puerto Rico, Japan osv.

Er det rationelt og barmhjertigt at tillade lægerne med alle midler at holde liv i folk, der forlængst er »mæt af dage« og ofte kun har en ensom og ulykkelig tilværelse at se hen til, men *samtidig* forbyde samme læger i at opfinde og folk i at bruge midler til at hindre, at liv bliver til – at sædlegeme og æg mødes – hvor barnet ikke er ønsket?

Ved at bruge disse midler ville man jo samtidig opnå, at *enhver motivering for at fremkalde abort ville forsvinde!*

I 1633 måtte Galilei på knæ for pave Paul V's inkvisition afsvære sine falske lærdomme: at jorden bevæger sig rundt om solen.

I 1965 har hans efterfølger, pave Paul VI, i Pisa givet Galilei oprejsning.

Måtte det gå *meget* hurtigt med at støtte de kræfter, der arbejder med den uhyre opgave: at løse vor tids uden al sammenligning største problem.

Jeg tror, at Gud ville nikke anerkende.

Men det haster! Ellers kunne det ske, at Fanden kom først og løste problemet med en atomkrig, der steriliserede dem af jordens befolkning, der ikke blev dræbt.

Axel Liebmann, læge.

Selvom det kan være vanskeligt at få en dialog i gang på grundlag af et

indlæg med denne særegne tone, skal vi dog forsøge — ligeledes i næste nummer — at komme ind på den saglige baggrund og her kun give nogle rent tekniske kommentarer, som ikke hører med i den principielle drøftelse.

F.N.s befolkningsafdeling regner i sin prognose med uforandret netto-reproduktion (forholdet mellem fød-sler og fødedygtige kvinder), men vi ved alle, at nettoreproduktionen kan ændres, og derfor er de nævnte tal højst usikre, d.v.s. sandsynligvis alt for store.

Mange afrikanske lande kan ikke klare sig på grund af underbefolkning. Den sidste drøftelse i WHO viste med al ønskelig tydelighed, at disse problemer må løses nationalt, så forskellige er forudsætningerne.

FAO mener stadig, at jorden er frugtbar nok, hvis vi udnytter den rigtigt, og det er ikke rigtigt, at 2/3 af verdens befolkning sulter. Denne påstand skyldes en udregning, hvor der er lagt amerikanske (alt for store) normer til grund. Det største problem er fødens kvalitet, specielt æggehvidestofindholdet.

Den mærkeligste sætning er måske denne: Mod denne løsning (prævention samt sterilisation) kæmper den katolske kirke, hvor den har magt: Sydamerika, Puerto Rico, Japan o.s.v.

En ting er den katolske kirkes stilling til problemerne. Hertil vender vi, som flere gange nævnt, tilbage i næste nummer, men det trænger vist til at præciseres, at Sydamerika ikke ønsker begrænsning af befolkningen, men tværtimod i årevis med glæde har taget imod indvandrere og ser løsningen på fremtidens problemer i en forøgelse af befolkningen. Om den katolske kirkes magtstilling dér er så stor, som dr. Liebmann mener, skal vi ikke komme ind på, men hvad Japan angår, må det dog bemærkes, at landet i dag har 90—100 millioner indbyggere, heraf 1/4 million, altså 1/4 %, katolikker, så dér har den katolske kirke ikke nogen magt. Japan har da også forlængst betrådt børnebegrænsningens vej med propaganda for prævention, sterilisation og abortus provocatus med det resultat, at Japans problem i dag er manglende arbejdskraft.

Disse tekniske bemærkninger gør dog ikke en besvarelse af dr. Lieb-

manns hovedproblem unødvendig, og vi kommer som sagt tilbage hertil.

Svar til pastor Jorna

I anledning af pastor H. Jornas svar til katolske arbejdere i »Ekstrabladet« den 12. juli 1965 og i »Katolsk Ugeblad« den 16. juli 1965, har jeg tilsendt »Ekstrabladet«, og hermed også »Katolsk Ugeblad« flg. replik:

Katolsk Arbejderaktion og UKA's bestyrelse vælger i overensstemmelse med biskoppen en gejstlig rådgiver. Denne har ret til at deltage i alle møder, dog uden stemmeret. Den gejstlige rådgiver kan nedlægge veto i spørgsmål, der strider mod tro og moral (lov § 20).

Når vor gejstlige rådgiver i »Ekstrabladet« (og nu også i »Katolsk Ugeblad«) giver os svar på noget, som vi ikke har spurgt om og redegør for noget, som han ved, vi er informeret om, må hans henvendelse være rettet til andre end os. Hvis det er meningen at informere bladets læsere om den katolske kirkes lære, slipper han dog lidt for let om ved det.

Der behøves ingen kirkeret til at fortælle os, at man må foretage abortus provocatus, når der er fare for moderens liv og fosteret ikke kan leve uden for moderen. Det er da selvløsende. Men når det gælder et enten/eller, er der brug for vejledning. Her har den katolske kirke i pave Pius XI's rundskrivelse om det kristne ægteskab (31. december 1930) på forhånd samvittighedsforpligtet »den heroiske moder« til at ofre sit liv, uanset om hun i forvejen har forpligtet sig til at give evt. tidligere børn en tilbørlig opdragelse og gøre dem til gode katolikker. Dommen er udtalt — eksekutionen overlades til andre. Hvad forstår man egentlig ved »samvittighedsfrihed«, når kun ét valg accepteres?

»Den katolske kirke fordømmer ikke den, der dræber sit foster, men vedkommende handling«. Her optræder den katolske kirke som et abstrakt fænomen, dens medlemmer tager håndfast på spørgsmålet. Hvorfor? Rundskrivelsen (s. 28) siger om brugen af ægteskabet, at når man med vilje og forsætlig berøver den ægteskabelige akt evnen til at skabe nyt liv, besmitter man sin samvittighed med svær syndeskyld. Det på-

Fortsættes side 22

Foran
domkirkens
100 års fest

Paven
taler om »The Beatles«

Biskoppen
om koncilets
fjerde samling

Ellen Nielsen
om skema 13

Gunnel Vall-
quist om
hyggehjørner

Interview
med kardinal
Beran

Kardinalen fra den gyldne stad i Kastrup

Da Prags ærkebiskop, kardinal Beran, i lørdags gjorde et kort ophold i Kastrup på vej til Oslo, lykkedes det Ugebladets medarbejder at få en samtale med ham. I følge en aftale mellem den czekiske stat og Vatikanet er kardinal Beran nu bosiddende i Rom.

Han er 77 år – af ydre en lille, gammel mand i sin mørke rejsedragt, med alderdommens stilfærdigt-forsigtige væsen. Men alligevel med myndighed bag det venlige smil, fasthed og præcision bag de lavmælte ord.

Jo, man aner bag kardinal Josef Berans legemlige skrøbelighed noget af den åndelige styrke, som denne mand må have haft – og have tæret på gennem et livsløbs omtumlede og dramatiske vilkår. I februar i år kom han til Rom. I sidste uge passerede han Københavns Lufthavn i Kastrup på vej mod Oslo, mod nogle dages besøg hos biskop John Gran, hvor han bl.a. skulle besøge en ferielejr for czekiske børn. Flygtningebørn fra det land, hvis grænser også efter de mange år definitivt er lukkede for Prags mangeårige ærkebiskop.

Besøget i København på denne hastige gennemrejse var kort. Godt en time mellem to SAS-maskiner, men dog tilstrækkeligt til et stilfærdigt samvær med den apostoliske delegat, ærkebiskop Bruno Heim, og andre fra delegationen i Vedbæk. I en af den moderne lufthavnsbygningers venterum, i moderne stil- og stemningsløse omgivelser.

Kardinal og ærkebiskop Josef Beran havde ikke ønsket nogen offentlighed om det lille mellemspil på rejsen. Ingen interviews, ingen sensation. En stilfærdig mand på ferierejse, ikke kirkelederen, der trodsede to af vort århundredes mest umenneskelige regimer, og som betalte derfor med lange års lidelser.

Interview tør man heller næppe kalde de linier, som besøget giver anledning til her. Samtale vel mindre endnu, eftersom et kort møde i en lufthavns sterilt-forhastede atmosfære ikke giver baggrund for dybere tanke- og meningstilkendegivelser. Det bliver tidens og døgnets parade af begivenheder i oversigtsform i korte spørgsmål og svar.

Naturligvis optager denne mands skæbne, der så at sige tilhører alle, katolikker og protestanter, kristne eller ikke kristne, på grund af dens menneskelige og politiske aspekter. Men fortid er fortid, kardinalen be-

Prag – den gyldne stad –
med Hradschin slottet
og Skt. Veils Domen.

tydede det straks: Ingen spørgsmål om Czekoslovakiet, ikke om de mange års husarrest som kommunisternes fange, intet om årene i nazistisk koncentrationslejr under 2. verdenskrig.

Men fremtiden – ikke kardinalens, for den fastlagdes med det czekiske styres krav om, at han aldrig vender tilbage. Koncilet, den katolske kirkes fremtid, kristendommens fremtid.

Kardinalen ønsker ikke at kommentere Vatikan-koncilets arbejde i enkeltheder. Man forstår af hans bemærkninger om manglende viden, hvor isoleret, hvor snæver, den verden har været, som kommunisterne gennem mange år tilstod denne mand. Kun lidt og spredt nåede ham fra omverdenen.

– Men jeg måtte le, da jeg hørte om et koncil. Hvad skulle, hvad kunne og ville man med et koncil. Dog, jeg blev klogere, og mit halve år i Rom har vist mig, at der virkelig er sket noget. Noget glædeligt. Lad mig blot nævne, hvor forbavsende, befriende, at der på koncilet blev diskuteret, hvordan menighederne brødes og fik lov dertil.

– *Den katolske kirke synes også at åbne sig udadtil – mod den øvrige kristenhed?*

– Jeg har erfaret, hvorledes det protestantiske fakultet i Prag holder møder med katolske præster for at drøfte koncilet med dem, og hvorledes den katolske præsteskole gør gengæld. Det er en god udvikling. Der er i den katolske kirke i dag virkelig en vilje til samtale – og glæde og håb for den.

Kardinal Beran siger, at han skal hjem til Rom for

at arbejde med papirerne til Vatikanconcilets næste samling og derfor endnu ikke er inde i konkrete formuleringer i de skemata, der skal behandles. Han var, til han forlod Prag, afskåret fra at deltage i koncilforsamlingerne, men kan fortælle, at de tre czekiske biskopper og generalvikaren – der er ikke udnævnt en ny ærkebiskop – kommer. For dem opretholdes ikke fra kommunisternes side den politik, som fik kardinal Beran til frivilligt at vælge husarrest og afsondring i de mange år i trofasthed mod sin kirke og sit embede.

Men hvordan ser kardinal Beran, selv offer for et ateistisk systems magt, på kristendommens muligheder?

– Ateismen eller afkristningen er en både farlig og vanskelig ting. Men det har været en oplevelse at se, at katolikkerne – ja alle kristne – i de kirker, som politisk magt har forfulgt og undertrykt, har været trofaste mod deres kirke. Netop i konfrontationen med afkristningen findes en styrke, og jeg er ikke bange for den kristne kirkes fremtid.

Og så slutter kardinalen selv samtalen af med at glæde sig over den menneskelige og medkristne omsorg, der, siger han, mødte hans person efter ankomsten til Rom. Breve fra mange lande, udtrykkende optagethed af hans skæbne, fortællende om kristne fra mange konfessioner i bøn for en medkristen i de svære år. Også det, siger han med et stiltfærdigt smil, er et vidnesbyrd om fremtid, nytid og kristent fællesskab.

Fanatisme, sekterisme og »The Beatles«

At spille et slag kort, er der ikke i sig selv noget forkasteligt i. Det er først, når det går ud over økonomien, det er galt – for ikke at tale om det at spille en kvart, halv eller hel ugeløn op, eller en bondegård, som man i ældre tid har set det. At tage sig en øl, er der heller ikke i sig selv noget galt i. (Vor Herre indstiftede nadveren med vin og ikke med postevand.) Det er i sådanne tilfælde mådeholdet, balancen, der er afgørende. Man har endog set, at umådeholden deltagelse i messen kan skade, hvis for eksempel et katolsk medlem af en ikke-katolsk familiekreds stædigt ønsker at deltage i morgengudstjeneste hver dag, så ikke-katolikkerne værsgod har at indrette deres vaner efter ham.

At man pålægger sig selv at holde sig fra for eksempel kortspil, øl og andre adspredelser og nydelsesmidler i en selvopdragende hensigt – forsøger for at stile mod fuldkommenhed – kan kun være godt. Det er først, når der er tale om at stille sine private bodsøvelser og vaner op som normer for andre, at faren kan begynde at lure. Den har mange hoveder: fanatisme, sekterisme, intolerance osv. Altsammen ting, der kan vildlede folk med et overfladisk kendskab til kristendommen og i hvert fald ikke animerer til nærmere bekendtskab.

I en tale til unge italienske piger har paven på en smuk måde givet et eksempel på den balance, der er en af nøglerne til en mere harmonisk tilværelse. Det har vakt nogen sensation, at paven langede ud efter »The Beatles«. Man har imidlertid glemt, at paven også talte meget om livsglæde – som modsætning til den tendens til at fortabe sig i skepticisme, desillusionisme og dekadence, der er så moderne blandt tidens unge. Ungdommelige nykker har været kendt i alle generationer og vil sikkert ikke være borte med vor. Men lige så rigtigt er det, at påvirkningen i ungdommens tid sætter sine spor for livet. Overdreven dyrkelse af popstjerner eller seriøse stjerner for den sags skyld også minder i høj grad om andre former for fanatisme og sekterisme, og her er det, opdragerne må være sig deres ansvar bevidst, og holde sig balance-idealet for øje: ikke skabe trods, men formidle indhold. Skal vi bruge tilfældet »The Beatles« som eksempel, så skal vi ikke lyse disse til tider charmerende spasmagere i band, men give dem den plads mellem kl. 6 og 7, de godt må have. Men det kræver, at man er i stand til at skabe et indhold til de resterende 23 timer i døgnet.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnements-afdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CENtral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Han har rullende fakirøjne og ligner en maharajah på film. Han er i stadig aktivitet og hans tilstedeværelse på pressekongressen i New York skyldes nok først og fremmest ønsket om at søge kontakter med sine kolleger fra andre lande. Dette lykkes ham sikkert også i det omfang, der er tilfredsstillende for ham. For hvem af os blege europæere og amerikanere vil ikke gerne stifte bekendtskab med en så farverig og charmerende personlighed – udstrålende al Østens mystik og Indiens charme?

Det er kort sagt pastor *Joseph Vadakkan*, Indiens omstridte præst, jeg har givet et langtfra dækkende rids af. Der skal uden tvivl nuancer i et omfang til, som de fleste portrættere vil komme til kort overfor, hvis man skulle præsentere et billede af Father Vadakkan, der bare så nogenlunde svarede til den materielle og åndelige virksomhed bag dette navn. Father Vadakkan vil gerne have, at danskerne skal vide, hvem han er. Den indiske kommunismes fjende nr. 1, kaldtes han engang. Men denne benævnelse bryder han sig ikke om. Da staten Kerala i 1957 fik en kommunistisk regering – noget af en sensation i det indiske statsamfund – stillede han sig ganske vist i spidsen for en bevægelse, hvis formål var at få de røde vippet af pinden, men da dette var lykkedes og det mere borgerlige kongresparti kommet til magten, blev han i lige så høj grad en torn i øjet på de nye indehavere af taburetterne. Årsagen var, at regeringen bortviste landbrugere, som var i færd med at omdanne skovarealer til agerland, fra områderne. Dette protesterede Father Vadakkan imod, og i dette spørgsmål lå han både på linje med sin biskop, hvis stiftsbørn havde nydt godt af landbrugsreformerne – og med de kommunister, han lige havde bekæmpet. Kommunisterne fik øjnene op for, at deres modstander ikke var nogen feudalismens lakaj, men ganske simpelt en idealist, der havde handlet helt i overensstemmelse med sin samvittighed. Nogle kommunistledere stillede i præstens kontor for at gennemdrøfte situationen, og dette havde til følge, at nogle fremtrædende medlemmer af kongrespartiet, der var katolikker, udsendte en bandbulle mod Vadakkan. Den energiske præst henviste imidlertid til pave Johannes XXIII's samtale med Khrustjofs svigersøn Adzhubei, den daværende redaktør af sovjetbladet »Izvestia«, men de katolske

PORTRÆT AF EN REBEL

I New York traf Helge Kristensen Indiens omstridte præst, Father Vadakkan, »kommunismens fjende nr. 1,« der tager kommunisterne i forsvar - når de fortjener det.

politikere lod sig ikke overbevise om, at der var noget moralsk forsvarligt ved Vadakkans handlemåde. I andre katolske kredse blev præstens ideer imidlertid modtaget med jubel - ikke mindst fordi Father Vadakkan åbent erklærede, at kommunisterne i hvert fald havde gjort det gode, da de sad ved roret: taget skridt til højnelse af bøndernes kår. Katolikkerne i Kerala og til en vis grad i det øvrige Indien stod kort sagt, hvad angik tilfældet Vadakkan, splittet. Ikke engang indenfor hierarkiet var der enighed. Da den apostoliske nuntius besøgte staten modtog han indberetning fra mere end 500 præster. I disse skrivelser så den stakkels ambassadør et hav af meninger udtrykt.

- Jeg forstår udmærket, at der er mange biskopper, der ikke bryder sig om min virksomhed, sagde Father Vadakkan til mig med et stort fornejt smil. - De har ofte interesser

tilfælles med storgodsejerne. Jeg går aldeles ikke kommunisternes ærinde, men på den anden side er det forkasteligt, at man tolererer alt, bare det står i antikommunismens navn. Og man må rose kommunistiske reformer, når der er tale om reformer.

Når Father Vadakkan kunne være til stede ved den 7. internationale pressekongres i New York i maj måned skyldtes det et studieophold i Amerika. Han havde været borte fra Kerala det meste af et år for at følge forelæseringerne ved Skt. Frans Xavier Universitetet i Antigonish i Canada. Det var heller ikke helt illusorisk, når præsten var til stede ved en pressekongres. Hans virksomhed omfattede nemlig både et katolsk dagblad og et ugeblad hjemme i Indien, foruden udgivelsen af en række andre skrifter og artikler. En fantastisk aktiv mand, samme Father Vadakkan.

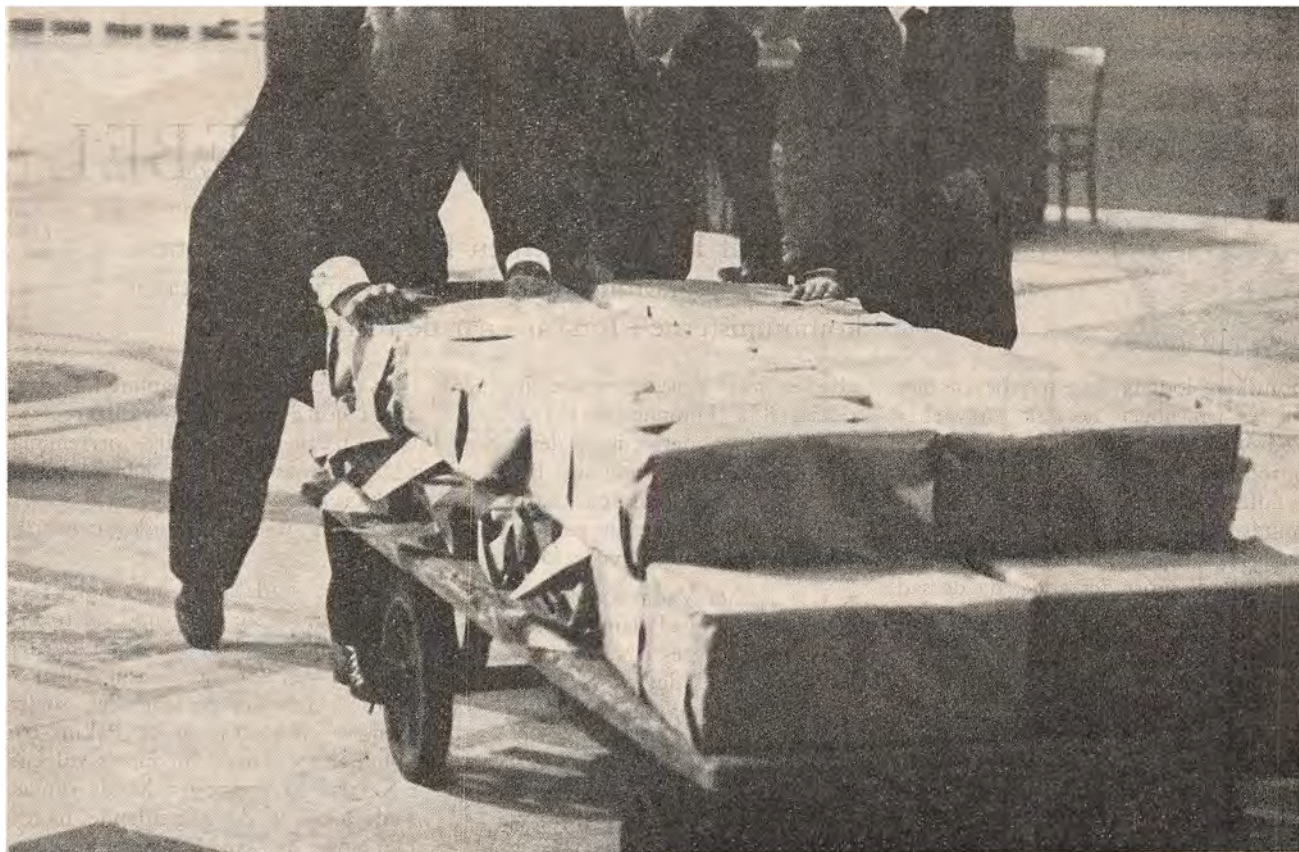
Men da han fornylig vendte tilbage

til Kerala, faldt fars hammer. I form af en udnævnelse. Den tidligere free lance præst blev nemlig forfremmet til sognepræst. Hvilket har til følge, at han ikke må tale offentligt eller skrive en linje uden biskoppens tilladelse!

Father Vadakkan har nok fået skinnet imod sig på grund af to erklæringer, som han smed på bordet hjemme, for at melde sin tilbagekomst. Han havde for det første fordømt arrestationen af Peking-tro kommunister forud for marts-valgene i Kerala. Arrestationen havde fundet sted uden at de pågældende havde fået noget retssag. For det andet offentliggjorde Father Vadakkan i sit dagblad en artikel, hvori han påstod, at indiske kirkeledere tolererede, at den indiske kirke blev domineret af »hvide præster«, fordi der tilflød kirken i Indien »tyske og amerikanske penge«.

Helge Kristensen

Forsiderne til Father Vadakkan's to blade, ugebladet »Kerala Tempest« og dagbladet »Thozhilali« (arbejderen).

EN MÅNED TIL 4. SAMLING

Det kristne svar på de dybeste spørgsmål

mennesket må stille sig om de vigtigste ting i tilværelsen findes i det omarbejdede »skema 13«, mener Ellen Nielsen, der her fortæller om det forberedende arbejde til den kommende koncil-samling som efter pavens ønske skulle blive den sidste.

O m en måned samles koncilfædrene i Peterskirken til den fjerde og efter alt at dømme sidste samling.

I forårsmånederne er der arbejdet intenst med alle de tekster, som endnu står tilbage, for at de kan være så godt forberedt, at man ikke behøver at jage ved behandlingen i aulaen – og så mindretallet ikke skal finde påskud til at forhale noget. Nu skulle alle tekster være sendt ud til biskopperne verden over.

Det ventes, at samlingen åbnes med forelæggelse af erklæringen om religionsfrihed, som allerede to gange er blevet udskudt. Enhedssekretariatet samledes den 11. maj for at færdiggøre teksten, der skal være ret forskellig og meget bedre end den første. Den er stærkere Kristus-betonet. Hovedindholdet er: respekt for den religiøse tro, ingen hindringer, ingen tvang. Det vil sige: frihed for de andre og frihed for kirken.

Samtidig skulle også erklæringen om de ikke-kristne religioner gøres klar. Det er som bekendt kapitlet heri om jøderne, der har været så omdiskuteret. Rygtet har villet vide, at man fra de arabiske lande, navnlig Nasser-regeringen, har gjort sig store anstrengelser for, at jøderne ikke skulle kunne glæde sig for meget over erklæringen. Derfor, blev det sagt, skulle koncilteksten måske annulleres og erstattes af en pavelig erklæring, som ikke kunne støde araberne. Disse manøvrer synes dog næppe at være lykkedes. To kardinaler, Heenan og Spellman, har beroliget offentligheden.

Af god virkning skal det have været, at den meget brugte forhandler mgr. Willebrands sammen med en prælat fra østkirkenes sektion blev sendt rundt til de ikke-katolske østkirker for at rådføre sig med dem. I Jordan var der ingen vanskeligheder, heller ikke i Libanon – begge steder har pavebesøget skabt et godt klima. Den koptiske kirke, som Nasser for tiden viser stor venlighed, er derimod meget forbeholden. Paul VI har personlig måttet skrive til patriarken i Alexandria. Paven har des-

uden inden for sekretariatet for de ikke-kristne oprettet en sektion for forholdet mellem muhamedanerne og kristne som ledes af pater Cuocq fra de Hvide Fædre.

Videre er der teksten til skema 13, samlingens vigtigste måske. Den har den blandede kommission (30 teologer og 30 lægfolk) arbejdet med fra 29. marts til hen på forsommeren. Den franske abbe Haugtmann, chef for det kirkelige informationssekretariat i Frankrig, og i øvrigt forfatter til det »sagregister«, som fulgte også med den danske oversættelse af »Mater et Magistra«, har haft det hverv at indarbejde det væsentlige fra 800 sider bemærkninger fra koncilmøderne. Samtidig har han rådført sig med et stort antal lægfolk og eksperter.

Det er opsigtsvækkende, at skema 13 er udsendt til biskopperne både på latin og på fransk. Senere vil følge oversættelse til italiensk, tysk, engelsk og spansk. Men alle vil blive afstemt indbyrdes. Man har åbenbart villet komme fejltolkninger i forkøbet ud fra erfaringer fra de senere rundskrivelser.

Det nye skema 13 er kortere end det første. Det begynder med en almindelig beskrivelse af verden af i dag. Derefter kommer en læremæssig del med kapitler om mennesket og om verden, anskuet ud fra bibelen og med Kristus i centrum. Her finder man det kristne svar på de dybeste spørgsmål, mennesket må stille sig om liv og død, om verden, skabelsen og menneskets indsats. Endelig omhandler en tredje del en række specielle problemer: ægteskabet, det økonomiske, sociale og politiske liv, kulturen og de internationale problemer.

En ængstelse har bredt sig for, at pave Johannes' linie med hensyn til krig og atomvåben ikke skulle blive fulgt op. For biskopper i de fire lande, der har eller ønsker atomvåben (USA, England, Frankrig og Tyskland), er en fordømmelse kort og godt af atomvåben naturligvis ikke så lige en sag. Den østrigske dominikanerpater Hücking minder i »Der Christ in der Welt« om, at allerede på første Vatikanconcil gik 40 koncilmødere ind for, at man skulle vedtage en udtalelse om »retfærdig krig«, fordi de kanoniske regler herfor ikke blev respekteret. Men projektet væltedes – af en krig. Reglerne om den »retfærdige krig« er næppe videre kendt i vore dage – hvor mange af de katolske amerikanske officerer, der virker i Vietnam og på Santo Domingo, tænker på dem? For slet ikke at tale om dem, der arbejder med atomvåbnene.

At paven ser med alvor på netop disse problemer, fremgår af, at han påtænker at oprette et sekretariat for freden, så snart concilet er slut.

Man har diskuteret, om skema 13 skulle henvende sig direkte til »alle mennesker af god vilje« eller blot til de kristne, der så fik til opgave at bringe tankerne videre ud. Eksperterne anbefalede det sidste, men et flertal af koncilmødere var stemt for det første. Så det siges derfor, at skemaet bliver meget let læseligt, det henvender sig til manden på gaden og går ud fra hans tankegang for at føre den frem til det kristne perspektiv. Der er ingen tvivl om, at som forholdene er, vil skema 13 blive modtaget med stor forventning verden over.

Videre er der et omarbejdet og forbedret skema om missionerne, hvor der er taget hensyn til 500 sider ændringer. Kommissionen vedtog det enstemmigt i marts. Det vil til sin tid medføre en fuldstændig omlægning af Propaganda-kongregationen. Paven har haft forskellige missionsledere i audiens og forklaret dem, at mission stadig er nødvendig. »Erkendelsen af, at Gud har andre veje til at frelse sjæle uden for den lyskegle, som udgår fra frelsesåbenbaringen, betyder ikke, at lysets børn kan afstå fra at udbrede det sande lys og fra at hengive sig

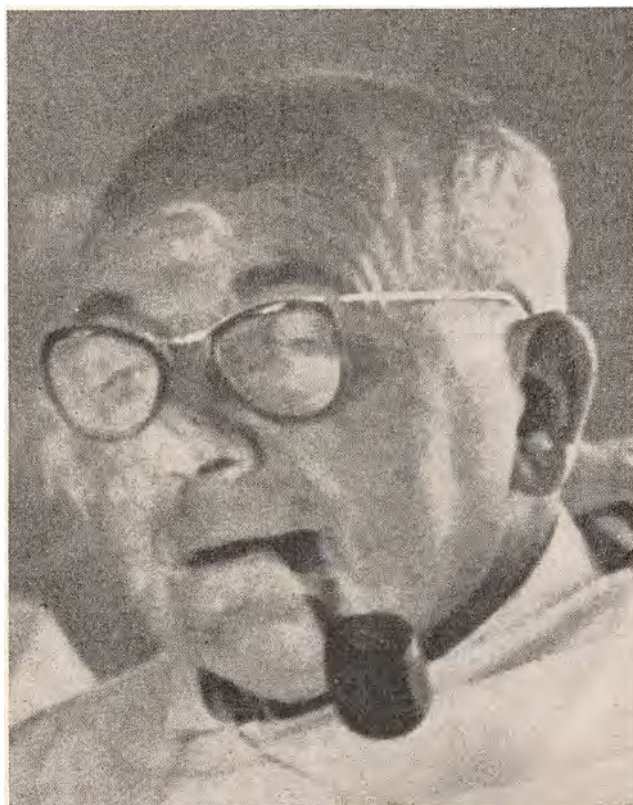
Billederne: På side 6 ses bjerge af papir som på et tidspunkt var ved at begrave biskopperne i koncilaalen. Side 7 viser to af »Skema 13«s arkitekter. Øverst tyskeren, prof. Ratzinger, nederst franskmænd, pater Lebrét.

for de brødre, der uden egen skyld sidder i dødens skygge,« sagde paven.

Skemaet om præsterne foreligger i ny redaktion, som understreger, at præsten skal stå menneskers liv nærmere og at han gerne skulle leve et fællesliv med andre præster. Cølibatets betydning fremhæves stærkt.

Endelig er det skemaet om lægapostolatet, som også er forbedret efter debatterne. Det mangler kun vedtagelse. Også skemaerne om præsteuddannelsen og om klosterlivet mangler kun selve vedtagelsen.

Ellen Nielsen

Der bor en lille sekterist i os alle, siger den svenske journalist og forfatterinde Gunnel Vallquist i disse betragtninger om de forskelligeartede bevæggrunde der fører mennesker til kirken.

Hvor mange af os laver en hyggekrog i kirken?

I en tid, hvor kirken reformeres – eller rettere: reformerer sig – stilles man pludselig overfor en række nye reaktioner og fænomener. Egentlig er de ikke nye – men de træder i dag frem med en ganske anden tydelighed og skarphed end tidligere. Og på forskellig vis kan man netop nu iagttage mere eller mindre tydelige tegn på en krise i kirken og menigheden.

Disse krisesymptomer har mange årsager, overfladiske og dybtliggende, og en analyse af dem ville være meget omfattende. Men jeg er af den opfattelse, at deres rod i visse forhold skal søges i religionspsykologiske grundforudsætninger. I øvrigt ville det være både nyttigt og ønskeligt, for ikke at sige nødvendigt, om man fra katolsk side langt mere bevidst og målbevidst end hidtil tog de psykologiske forudsætninger op til granskning, i sjælesorgen og forkyndelsen såvel som i den enkeltes samvittighedsransagelse og i den daglige meditation – så enhver af os lærer at skelne bedre mellem den objektive norm og vore egne psykiske behov og fobier.

Der synes i dag at være to grundtyper af katolikker – naturligvis med et vælg af variationer og nuancer – som psykologisk og endog ofte politisk og socialt kan komme til at stå i skarpe modsætningsforhold til hinanden. Ofte skærpes modsætningsforholdet i takt med, i hvor høj grad man identificerer kirken med sig selv – kirkens krav, rettigheder og forpligtelser med sine egne.

Den ene type er de mennesker, som drages til kirken og kristendommen (i første række til kirken, derefter til kristendommen) for at søge ledelse, autoritet, orden. De søger at løse det for alle mennesker vigtige grundproblem, skylden, gennem selvforsvar, apologetik, ekstrem gruppeloyalitet. I regelen er de politisk engageret til højre, deres indstilling til samfund og familie er patriarkalsk. De står vagt om nationale værdier og garderer sig mod minoriteter og »afvigende« fænomener i øvrigt. Det moderne pluralistiske samfund indgyder dem uro og ubehag og driver dem til at slutte sig sammen om så absolutte regler som muligt.

Den anden type drages til kristendommen og kirken (bemærk den omvendte rækkefølge!) af evangeliets dynamiske eller næsten revolutionære sider. Det, der har fanget dem, er appellen til fornyelse, til frihed og medmenneskelighed – det »grænseoverskridende« i kristendommen. Deres forhold til skyld-problemet karakteriseres af autokritik med hensyn til deres egne vurderinger, gruppens egne opfattelser. Politisk er de snarest radikale, ofte pacifister; de lægger hovedvægt på frihed, lighed og broderskab.

Om man tilspidser generaliseringen yderligere, er der altså på den ene side tale om en »reaktionær« type, på den anden en »anarkistisk« type. Og disse to typer har aldrig haft let ved at komme ud af det med hinanden.

Så vidt de rent psykologisk-socio-

logiske sider af spørgsmålet. Det er en forenklet skitse af det menneskelige materiale, Gud skal bygge sin kirke med, og samtidig en antydning af, hvilke drivkræfter, der kan have ført os til Hans kirke.

Men hvor dybt i os disse og andre oprindelige tendenser end kan ligge, så er de dog kun noget udvendigt. Det, det drejer sig om for katolikker af begge kategorier, er slet ikke at søge eller skabe en hyggekirke eller et hyggehjørne i kirken (hvilket sikkert ubevidst foresvæver den lille sekterist, der bor inden i os alle). Det er troen på Jesus Kristus, det drejer sig om – og det er noget helt andet.

Kirken kan i forskellige perioder af historien fremme eller ligefrem tilsyneladende identificere sig med den ene eller den anden af de to kategorier. Som alle menneskelige samfund er den med naturlig nødvendighed underkastet omvæltninger. I vor tid er en sådan »ændring med strømmen« sket, nemlig fra »konservativ« til »liberal« (for endnu en gang at bruge begreber, der er misvisende, hvis man tager dem for bogstaveligt). Med de nye strømninger i kirken er det først og fremmest »den reaktionære type« katolikker, der har fundet anledning til uro og som endog har samlet sig i en gruppe til modstand og reaktion.

Begge tendenser søger at påberåbe sig Kristus overfor hinanden, i øvrigt ikke helt uden grund. Det står jo skrevet, at Han – foruden alt andet – også er et modsigelses tegn. Men ingen af de to parter kan gøre for-

dring på Ham, og troen på Ham når hos begge parter meget dybere, til et plan, hvor det ikke længere drejer sig om sociale eller psykologiske determinismer ophøjet til en »overnaturlig« norm, men om at gå ud fra sine instinktbestemte baggrunde for troen. I troens smeltedigel forvandles alle menneskelige vurderinger, en del brændes bort og går op i røg, en anden bliver hærdet og renset. Først derefter kan det blive anvendeligt som byggemateriale i Guds rige.

Hermed være ikke sagt, at naturlige drivkræfter og de overbevisninger og doktriner, der har deres udspring herfra, skulle miste værdi, set udfra et kristent synspunkt. De har værdi – eller kan have det – set på deres plan. Men det er livsnødvendigt, at man gør sig klart, at dette plan ikke er det religiøse, langt mindre det kristne og allermindst troens

plan. Der findes næppe grænser for den forvirring, der kan opstå, såvel for den enkelte som for almenheden, om ikke disse begreber holdes adskilte.

Det, som kræves af os alle, er den ydmyghed, der består i saglighed og besindighed. Vi har ret til vore vurderinger og vore standpunkter, ret til at finde forskellige psykologiske løsninger på vort skyldproblem. Men vi må ikke ophøje vore menneskelige indskydelser og forsvarsmekanismer til overnaturlige principper og religiøse normer.

Det går ikke at isolere det overnaturlige og bygge en kirke på det grundlag. Det går heller ikke at reducere kirken til en rent menneskelig organisation. Men det må være muligt, og det er absolut nødvendigt, at etablere en værdiskala mellem absolut og relativt i den kirke, vi alle ønsker at være tro mod.

Gunnel Vallquist

Er dette Sveriges Ku Klux Klan? Nej, det er bare nogle stilige herrer, der hygger sig med fortidige ritualer, smørrebrød og kold pilsner.

Stensen hædres i København

Et internationalt symposium – en slags eksklusiv kongres for en lukket kreds af specialister – vil blive holdt 18-20. august i København til ære for Niels Stensens videnskabelige indsats.

Det er således 300 år siden, Niels Stensen i Paris holdt sin berømte tale om hjernens anatomi. Denne tale hører hjemme under opholdet i Frankrig 1664-65 – en periode hvorunder Niels Stensen for alvor slog sit navn fast som en af dætidens store videnskabsmænd. Året efter var det, han rejste til Toscana, hvor han oplevede sin lykkeligste tid og videnskabeligt set den mest frugtbare periode i hans liv.

Det er Stenos videnskabelige fortjenester, den internationale kreds af fremtrædende videnskabsmænd skal beskæftige sig med. Symposiet er tilrettelagt af Dansk medicinsk-historisk Selskab og afholdes i dagene umiddelbart før den internationale neurokirurg-kongres. De 70 deltagere kommer fra USA, England, Tyskland, Frankrig, Italien, Schweiz, Finland, Sverige, Norge og Danmark. Møderne afholdes i Medicinsk-historisk Museum og på Niels Stensens Hospital i Gentofte. Arrangementet får støtte af Nordisk Insulin-Laboratorium, Carlsbergfonden, International Brain Research Organisation og International Academy of The History of Medicin.

Biskop Robinson leder økumenisk møde

Den anglikanske biskop af Woolwich, John T. Robinson – kendt som forfatter til den omstridte bog »Honest to God« – leder en delegation af anglikanske teologer ved det første møde på bispedømmeplan mellem katolikker og medlemmer af Church of England. Mødet er kommet i stand efter en aftale mellem den katolske ærkebiskop af Southwark og den anglikanske biskop samme sted. Den apostoliske delegat i Storbritannien, Igino Cardinale, har aflagt konferencen, der bliver holdt i London, et besøg, og han deltog i en diskussion om koncilkonstitutionen om kirken.

Mgr. Kjeld Geertz-Hansen: »Skt. Ansgars menighed har ganske givet sit særpræg.«

En pontifikal- messe er altid succes

siger mgr. Kjeld Geertz-Hansen i en samtale med Helge Kristensen i anledning af domkirkens 100 årsdag, præstens 60 årsdag og hans 25 års jubilæum som sognepræst ved Skt. Ansgars Kirke.

Den 15. august – i overmorgen – fylder mgr. Kjeld Geertz-Hansen, sognepræst til Skt. Ansgar i København, 60. Det er der i for sig ikke noget kuriøst ved. Denne alder når da heldigvis de fleste af vore præster. Men der er det specielle ved det, at fødselsdagen ligger tæt op ad præstens 25 års jubilæum som sognepræst den 1. september og 100 årsdagen for hans kirkes konsekration den 8. september. For vel tog den katolske menighed i København kirken i brug i 1842, men det var først næsten 23 år efter – i det år hvor man fejrede 1000 året for Ansgars død – at konsekrationen fandt sted. Kirken bar jo i øvrigt ikke oprindeligt Ansgars navn. Første gang, Nordens apostel sættes i forbindelse med en katolsk institution, er ved stiftelsen af Ansgariusforeningen den 23. september 1853, og antagelig er det herfra, at navnet nu går videre til at omfatte selve menigheden, fortæller kirkens regnskabsfører, *Johs. Hansen*, i sin lille værdifulde bog i anledning af kirkebygningens hundredårsjubilæum i 1942. I 1860 kaldtes kirken sandsynligvis for første gang officielt »Skt. Ansgar« og da biskop Melchers

af Osnabrück den 8. september 1865 foretog konsekrationen, fik navnet sit blå stempel.

– Det er vinduer, det dér, siger mgr. Geertz-Hansen, idet han peger på vindverne i sit arbejdsværelse på 2. sal i Skt. Ansgars præstehus – indbegrebet af al dansk præstegårdshygge. – Arkitekterne dengang vidste, hvordan det skulle se ud, fortsætter han. Og så udsigten fra vinduerne, en af de smukkeste i København, masser af grønt, indrammet af Bredgade-Amaliegade kvarterets dejlige palæer.

– *De kan lide Deres kirke...*

– Min familie er kommet i Skt. Ansgars kirke i de 100 år, der er gået siden konsekrationen. Min bedstemoder på fædrene side kom her som lille pige og siden har min slægt været knyttet til alt, der er sket herinde. Derfor er det klart, at jeg føler et særligt ansvar for kirken og præstegården. Bortset fra Fredericia er det vel den eneste katolske kirke i Danmark, der har en historie. I dens rum, i dens kirkebøger og arkivalier genspejles den danske katolske menigheds historie...

Fjernt fra sladder

– *Peter Schindler har jo nogle vittige bemærkninger om Skt. Ansgars menighed et sted i sine erindringsbøger. Hvilken karakteristik kan DE nu give?*

– Menigheden har ganske givet et særpræg, der har holdt sig helt op til i dag. Det er noget vanskeligt noget at definere. Det har altid manifesteret sig ved, at der kommer mange til kirke, samtidig med at man er tilbageholdende, når det gælder sammenkomster ud over gudstjenesterne. Der er gjort mange forsøg, men altid med samme resultat. I en storby vil man gerne være alene, og dette er jo selve København K. Så meget desto mere understreges det åndelige fællesskab. Vi startede for 8-10 år siden de særlige forbønner under messen. Folk får at vide, når nogen er døbt, gift eller alvorligt syge – men det er alt sammen i et åndeligt plan, der ikke har noget med almindelig snak om hinanden at gøre! Den tidligere sociale sammensætning som Peter Schindler taler om eksisterer ikke mere efter saneringen. Samtidig er mange af de gamle patricierhuse omdannet til kontorbygninger. Kirken

ligger nu i yderkanten af det beboede område. Men takket være konversioner er menigheden ikke svundet talmæssigt ind. Siden biskop Suhr indførte folketælling har antallet konstant ligget på 1150.

Ordets forkyndelse og liturgiens fejring er vore hovedansvar, og man kan være helt betaget af, hvor god deltagelsen for eksempel er i den stille uge – når man tænker på, hvor mange der i vore dage rejser bort. På det liturgiske område kan vi magte at udføre noget. Forbereder man et stort stævne, kan man være usikker med hensyn til deltagelsen, men en pontifikalmesse er altid succes! Og trods det, at jeg er gammel og fanatisk spejder, måtte jeg opgive en Skt. Ansgars trop, men vi har en mini-strantgruppe, der er større end en spejdetrop.

Vi kan udnytte Skt. Ansgars Kirkes beliggenhed og specielle karakter, så offentligheden drages med ind. Således har vi bl.a. i 7-8 år kunnet samle et anseeligt antal tilhørere til foredrag om katolsk tros lære – noget der varer fra september til juni. Antallet plejer at ligge på 90 ved starten, og det falder jævnt til 40 – ved undervisning i sakramentslæren endog helt ned til 30 – men mange, der er faldet fra det ene år kommer ofte igen det næste.

Religionsfriheden og det personlige valg

Men man kan godt savne den stadige forbindelse med alle i menigheden, som det var muligt, da jeg var ka-

pellan i Horsens, fortsætter mgr. Geertz-Hansen. Jeg har i årevis ikke kunnet forlade mit arbejdsværelse – ikke af ond vilje, men fordi jeg dårligt kunne nægte mig hjemme, når nogen af *egen* vilje opsøgte mig. Det at være katolik i dag er trods alt et personligt valg, og skemaet om religionsfrihed kan kun ønskes fremmet for at stille »katolske« befolkninger overfor det at skulle vælge og tage standpunkt. Utallige danske piger kommer til mig, fordi de skal giftes med udlændinge, og det er vigtigt at undervise dem – selv om det ikke er med henblik på deres konversion. Og så modtager jeg dog hvert år til jul hilsener fra danske piger, der er gået til sakramenterne for første gang – efter at der er gået år.

Ikke desto mindre ønsker jeg mig en kapellan, der kan gå ud til folk.

– *Hvad med at holde sig a jour med udviklingen i Kirken? Ikke det er jo mindst vigtig for en sognepræst og en præst i det hele taget – ikke bare lige nu i vore dage, men altid.*

– Ja, det er meget vigtigt for en præst at følge med i, hvad der sker. Men tid til teologisk *videnskab* har jeg ikke haft som sognepræst. Der måtte jeg klare mig med min solide filosofiske og teologiske uddannelse fra Paris (7 år). Paris lå, og ligger stadig i spidsen. Dernæst er nye strømninger blevet os andre tilgængelige gennem tidsskrifter og i *filteret* stand fremstillet i de pavelige rundskrivelser og nu sidst af koncilets konstitutioner og dekretter. Disse dokumenter har jeg læst med pennen

RADIOTRANSMISSION

FRA SKT. ANSGARS KIRKE

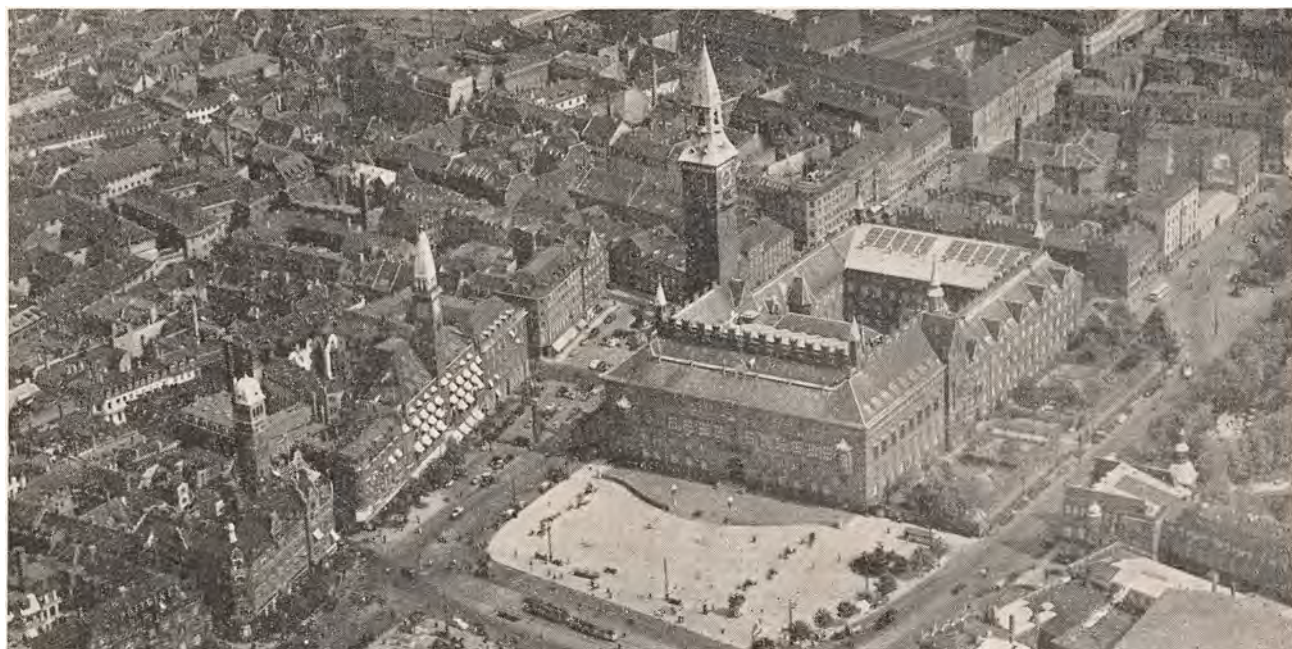
Søndag den 15. august transmitterer radioen messen kl. 8.05 – en messe med dansk tekst. Samme dag er der i Skt. Ansgars Kirke højtidelig levitmesse kl. 10. Den 16. august genoptages hverdagsmesserne kl. 16.30.

Som meddelt i sidste nummer kan bidrag til betaling af den gæld, Skt. Ansgars Kirkes menighed har pådraget sig ved at lade piloteringen under kirken forny (en absolut nødvendighed) sendes til lrs. Viggo Høgsgaard, Studiestræde 15, K, giro 55245. Mgr. Kjeld Geertz-Hansen har frabedt sig enhver personlig gave, men bliver glad for bidrag til ovennævnte.

i hånden for at kunne anvende dem i min almindelige konvertitundervisning, i liturgi med »ordets tjeneste« og i prædikener. Men man må ikke glemme den personlige bøn og overvejelse – ud fra Den hellige Skrift. I mit tilfælde har der været brug for indsigt i troens grundlæggende sandheder og de er uforanderlige i indhold. Formen for forkyndelse må man selv finde frem til.

Helge Kristensen

I en storby vil man gerne være alene.

Mennesket - et væsen, der lever

Den marxistiske filosof Ernst Bloch har i en meget omtalt bog tolket mennesket, som et væsen, der lever i håbet. Ifølge ham hører skabelsen ikke fortiden, men fremtiden til. Det er mennesket, menneskeheden, der skaber denne fremtid. Fremtiden, håbet er et nøgleord i den marxistiske filosofi. Vi kristne har derfor i vor tid den opgave at gøre regnskab for det håb, som også vi bekender os til. Både marxismen og kristendommen er enige i at vente al frelse af fremtiden. Derfor spiller håbet så stor rolle hos dem. Marxismen venter alt af en samfundstilstand, hvor klasseforskellene er ophævet, hvor fysisk magt ikke mere eksisterer, og hvor mennesket endeligt bliver det, som det ifølge sit inderste væsen burde være: et frit og uafhængigt væsen i indre harmoni med sig selv. Men også de kristne venter alt af en ny himmel og en ny jord, hvor Gud er alt i alle, hvor der ikke mere skal være sygdom og nød, død eller smerte, hvor Gud tørrer hver tåre af vort ansigt. Forskellen mellem de to anskuelser er kun den, at marxismen venter denne paradisiske tilstand som et resultat af menneskehedens egen anstrengelse, medens kristendommen ved, at den er en uforskyldt gave, som Gud vil give os på grund af Jesu Kristi fortjeneste, når den sidste fjende, nemlig døden, er overvundet.

I de tidlige højkulturer fandtes der en mytisk-politisk-religiøs tolkning af tilværelsen, der kan beskrives ved en vertikal linie. Frelsen kommer lodret ovenfra, ved at folket slutter en pagt med Gud og ved at Gud møder folkets hersker. I Det gamle Testamente træffer vi en anden tolkning. Her forandres den vertikale tilværelses-tolkning til en horisontal. Den guddommelige pol, som indtil nu har ligget »ovenpå«, kommer nu til at ligge i den historiske fremtid. Gud forventes i fremtiden; han vil komme og holde dommedag på jorden, og når han kommer, vil han oprette en tingenes tilstand, hvor det gamle er forsvundet og alt vil blive nyt. Det jødiske folks inderste energi stræber mod en fremtid, som vil bringe det absolutte, og selve jødedommen efter Kristus har bevaret noget af dette ubetingede sindelag. Er det kun et tilfælde, at den verdslige stat Israel i sin nationalhymne har nøgleordet »håbet«? Hele Israels historie, som vi kender den fra de hellige bøger, er en vej, som er oplyst af forjættelsen om en bedre fremtid. Ikke den i sig selv hvilende majestæt – den evigt tronende konge – står ved begyndelse af Israels tro, men erfaringen om en forjættet fremtid, en viden om en vej, hvor folkets kongelige herre vil udfri sit folk fra ufrihed til friheden. Denne forjættede

Vi stirrer fulde af forventning

i håbet

fremtid kan kun være den messianske tid. Derfor er håbet det ord, som sammenfatter hele Det gamle Testamente.

Det nye Testamente derimod er opfyldelsen. Den af Gud forjættede frelser er kommet. Ved sin død og sin opstandelse har han udfriet os af syndens, begærets og dødens fangenskab. Derfor er de sidste tider allerede begyndt. Men alligevel er disse messianske goder først givet os i »troen«. Vi venter endnu på forløsningens afslutning, når døden er overvundet og alt skal blive nyt. Derfor lever også vi kristne i »håbet«. Gud vil i en fremtid, som endnu ikke er virkelighed, fuldføre sit værk og skabe kendsgerninger, som nu kun er nærværende som forjættelser. Den kristne lever i en spænding mellem et »allemåde« og »endnu ikke«. Han lever i håbet.

Hvad betyder alt dette for os kristne, som lever i en tid, der er mere end nogensinde optaget af fremtidens udvikling? I vor levetid har vi været vidner til en teknisk udvikling, som ellers ville have brugt tusind og flere år. Vi stirrer fuld af forventning i en fremtid, som vil skabe ganske nye og uanede levebetingelser. Ting, man har anset for umulige, er blevet virkelige. Mennesket har for alvor taget sin skæbne i egne hænder. Mennesket vil skabe sin egen fremtid. Vi kristne siger ja til denne jordiske fremtidsstro. Vi vil sætte vore kræfter ind på, at der kan komme en bedre fremtid. Men vi ved også, at den egentlige, den absolutte fremtid er en gave fra Gud. Ingen nok så stor menneskelig anstrengelse kan skænke os den transcendent, religiøse fremtid. Den hviler på Guds forjættelse. Vi skelner mellem en berettiget jordisk fremtid og en berettiget jordisk fremtidsstro på den ene, og den absolutte, transcendent fremtid, som er identisk med Guds egen frelsesplan på den anden side. Allerede i Det gamle Testamente kaldes Jahve »Israels håb«. Den egentlige, den ubetingede fremtid er Gud alene.

Derfor lever vi kristne til trods for al kærlighed til denne verden og til trods for al anstrengelse for at skabe en bedre fremtid, i håbet. Vi lader os ikke bjergtage af denne verden. At leve i håbet betyder det modsatte af at være mæt. Salige er de, som sulter og er tørstige efter retfærdigheden, thi de skal mættes. Den kristne er et menneske, som altid holder udkig efter sin Herre. Han slår sig ikke til ro i denne verden. For han ved, at først fremtiden vil bringe frelsen. Gud kommer til ham i fremtiden. Også for den kristne er håbet et nøgleord.

H. Roos S.J.

ind i fremtiden

15. august fejrer vi

Gudsmoder (af den kinesiske kunstner Celso Le-Van-De).

Fordi Gud ikke ville give højtidelige tegn på indfrielsen af menneskehedens frelse før Han havde udsendt den ånd, som Kristus havde lovet, ser vi apostlene før pinse »alle enigt og udholdende i bønnen sammen med nogle kvinder og Maria, Jesu moder og hans brødre« (Ap. G. 1,14) og Maria ved sine bønner nedkalde Ånden som allerede ved bebudelsen havde sænket sig over hende. Og da den rene jomfru, som helt havde været beskyttet mod arvesyndens plet, havde end sit jordiske liv, blev hun med legeme og sjæl optaget i den himmelske herlighed og af Herren op-
højet til universets dronning...

(Fra koncilets konstitution om kirken)

Marias optagelse i himlen

Ikke blot en teoritisk fordømmelse!

På opfordring af Kirkeligt Magasin talte biskop Hans Martensen torsdag den 29. juli i radioen om koncilets forestående samling. Som det vigtigste punkt på programmet nævnte biskoppen behandlingen af skema 13, der handler om kirkenes forhold til den moderne verden og herunder især fredens bevarelse. Vi bringer her ordlyden af biskoppens tale.

Der forestår Vatikankonciliet et stort arbejdsprogram, når det den 14. september åbner sin fjerde session. Ikke blot er der et overordentlig omfangsrigt stof, der skal gennemarbejdes, men desuden er der mange tungtvæjende og svære problemer, der skal tages stilling til. Det andet Vatikan-koncil, der allerede har været samlet til tre sessioner, som hver for sig varede små tre måneder, og som nu skal samles for fjerde og efter al sandsynlighed sidste gang, er med til at forme den katolske kirkes fremtid. Men samtidig beskæftiger det sig med spørgsmål, der har betydning for hele menneskeheden. Når jeg bliver spurgt, hvad jeg venter af koncilets fjerde og velsagtens afsluttende session, så er mit svar i første række, at jeg ikke så meget venter, at dette koncil skal afslutte alle debatter ved at give de sidste og endelige løsninger, men snarere at de skal sætte noget i gang.

Således har allerede de tre første sessioner af konciliet i den katolske kirke sat en udvikling i gang, der endnu er uoverskuelig i sine konsekvenser. Dekretet om kirkenes liturgi har bevirket, at modersmålet trænger mere og mere igennem i den katolske gudstjeneste og ydermere bevirker, at den katolske kirke kan blive meget forskellig fra sted til sted og tilpasse sig efter de enkelte landes og verdensdeles særlige vilkår.

På samme måde har dekretet om det økumeniske arbejde sat en udvikling i gang, der fremover i mangt og meget vil kunne forandre den katolske kirkes forhold til andre kristne samfund. Det er mit håb, at koncilets fjerde session yderligere vil fremme den udvikling, der allerede er kommet i gang, således at den katolske kirke bliver stadig mere beredt til at møde nutidens og fremtidens problemer.

Biskoppens særlige forventninger

Af den overvældende stofmængde, der står på programmet for koncilets fjerde session, vil jeg fremdrage blot et par enkelte punkter, som jeg selv i særdeleshed regner for betydningsfulde, og hvor jeg venter noget særligt af koncilets fjerde session. Det meget teologisk klingende skema om Guds åbenbaring har i virkeligheden stor betydning for alle, der er interesseret i en bedre forståelse mellem protestanter og katolikker. Jeg venter mig af dette koncilsdokument, at det med stor klarhed vil vise protestanterne den katolske kirkes respekt for Den hellige Skrift, og vise at den

katolske kirke ikke anerkender nogen traditioner, uden forsåvidt disse er i overensstemmelse med ånden i Det nye Testamente.

Stor betydning tillægger jeg også koncildokumentet, der skal vedtages om forholdet til de ikke-kristne religioner og til jødedommen. De spændinger, som man gennem aviserne har erfaret eksisterer mellem katolikker og buddhister i Vietnam er blot et enkelt eksempel på, hvorledes de forskellige store verdensreligioner i vore dage bliver konfronteret med hinanden. Det gælder da for de kristne om både at respektere de virkelige værdier, der findes i de andre religioner og samtidig holde fast ved, at de selv har et budskab at bringe, som har betydning for alle mennesker, og som de andre religioner ikke kender.

Blandt de ikke-kristne religioner indtager jødedommen en ganske særlig plads, fordi Jesus og apostlene som bekendt selv var jøder, og kristendommen således fødtes ud af jødedommen. Jeg håber, koncilet vil give en udtalelse om, at jøderne ikke bærer et kollektivt ansvar for Jesu korsfæstelse, således som man undertiden har sagt, men at den øvrige del af menneskeheden står solidarisk med jøderne, også når det gælder de synder og fejltagelser, der er foregået i historiens løb.

Skemaet om missionerne vil være af stor betydning, fordi mange ting tyder på, at kirkens fremtid aller mest vil være at søge i områder, der ikke hidtil har været kristne i Afrika og Asien. Man må håbe, at koncilet vil pointere de gamle kristne landes ansvar overfor de ny, og de rige landes ansvar overfor de fattige.

Med spænding venter man alle på koncilets udtalelser om religions- og samvittighedsfrihed. Concilet vil forhåbentlig udtrykke en stærk fordømmelse af al samvittighedstvang og gå klart ind for ethvert menneskes ret til frihed i dets personlige afgørelser. Uden tvivl vil dette koncildokument få vidtrækkende følger.

Uden fred — intet koncil

Det store og omhyggeligt forberedte skema 13 angående kirkens forhold til den moderne verden kommer ind på en fylde af problemer, såsom den kristnes forhold til teknikkens udvikling, den videnskabelige forskningsfrihed, social retfærdighed, U-landenes særlige problemer, familielivets betydning i det moderne samfund og endnu meget andet. Man kan altså af koncilet vente en stillingtagen til hele det sæt af problemer, der også i den

Paven har bebudet en rejse til FN i New York for at gentage sin Bombay-appel.

protestantiske verden er blevet debatteret meget i de sidste årtier om forholdet mellem den kristne og den sekulariserede verden.

Et spørgsmål synes imidlertid at dominere alle andre i dette skema 13 om kirken og den moderne verden, nemlig fredens bevarelse. Siden paven rejste til Bombay har dette været et stående tema i alle hans udtalelser. Verden kan ikke klare begge budgetter: oprustningen og hjælpen til U-landene. Man må vælge. Derfor opfordrede paven i Bombay-appellen alle lande til at overføre i det mindste en del af deres rustningsbudgetter til et internationalt fond for U-landene.

Paven har nu bebudet en rejse til FN's hovedkvarter i New York for at gentage denne appel. Disse udtalelser af pave Paul VI kan tolkes som hans eget ønske om at sætte skema 13 og dets udtalelser om fred øverst på dagsordenen: Uden fred — intet koncil. Man tænker på, hvordan det første Vatikankoncil blev afbrudt af et krigsudbrud. Derfor venter jeg ganske særligt af det kommende koncil, at dette ikke blot vil komme med

en udtalelse, der teoretisk fordømmer en atomkrig som umoralsk, men at det ydermere konstruktivt vil kunne yde et bidrag til fredens bevarelse i verden.

MURER SØGES TIL JOHANNESKIRKEN

Sommeren er kommet til Søborg. Johanneskirken skyder op af jorden. Man håber, at den vil være under tag inden vinteren. Hjælperne er dels frivillige fra Nordtyskland, der bor i københavnske hjem, dels danske fra København og Jylland. (En Øm-veteran arbejder for 3!) Men nu mangler vi en MURER — en 2. eller 3. års lærling kunne sikkert klare ærterne. Snart vil vi også mangle en tømrer eller snedker — og hele tiden kan vi bruge flere flittige hjælpere. De, der vil ofre deres ferie eller aftentimer, får kost, logi og arbejdet gratis. Løn må vi ikke give. Ring eller skriv til Sørensen, SØ 9538, Rundgården, Søborg.

Villaen Andersen Nexø Vej 10, Søborg, skulle gerne lejes ud møbleret. Vi har sovekanteret — og vil gerne bede om resten. Ring venligst til Marek, 69 28 98, Rundgården 34, Søborg.

Byggefonden har sat et par skud i det våde vejr. Regnskabsføreren er ikke hjemme, men den må i hvert fald være oppe på godt 300.000. Breve desangående sendes venligst til

Pastor Paul d'Auchamp,
Andersen Nexø Vej 10, Sø. Giro 99101

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

*Nordens største lager af
skolebøger*

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sonner

AMAGERBROGADE 221

* 55 66 47

Bliv børnehavvelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

TIL BYEN
FRABYEN
- i Byen
smut ind i

Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

KØDHALLE

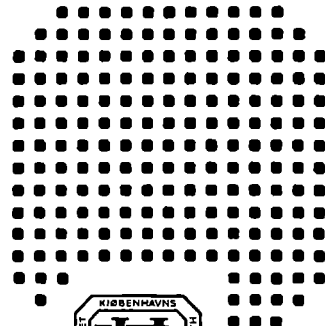
Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg

Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

HER ER 190 PUNKTER

og der er 190 steder i landet hvor der ydes HANDELSBANK-service

**altid
med i
billedet**

HANDELSBANKEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

MEIERIET **Vestecbo**

Aarhus by's førende
TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

MUNKE MØLLES GLUTEN

■ LUNDBERGS HJØRNE

Knud Lundberg har i sine spalter i »Aktuelt« givet sit besyv med i abort-diskussionen:

Vi er et folk af hyklere, skriver pastor Bartholdy i »Katolsk Ugeblad«.

Påstanden åbner interessante perspektiver. Den minder mig lidt om den mand, der råber »morder« efter en jæger — og går hjem og spiser sin gode flæskkesteg.

For det er de illegale svangerskabsafbrydelser, pastor Bartholdy siger til. 25.000 aborter om året.

Men beskyldningen må ramme kirurgerne hårdt — om de ellers tager sig af den. For hvis de illegale svangerskabsafbrydelser er mord, er de legale det naturligvis også.

Ellers stiller man jo de kirurger, der foretager indgrebene, i samme kategori som de tyske læger, der på autoriteternes ordre ombragte i tusindvis af jøder og debile børn.

Mord er mord, hvad enten autoriteterne siger god for det eller ej.

Oven i købet kan de danske læger vel bedømmes strengere, hvis man regner en svangerskabsafbrydelse for mord. De har nemlig lov til at nægte. Ordren er ikke absolut.

Men alle disse religiøse og umådelig intolerante synspunkter tjener kun til at forfuske et vigtigt spørgsmål. Der er en klar, medicinsk veldefineret forskel på et foster og et menneske.

Den grænse kommer man næppe nogensinde i nærheden af, hverken legalt eller illegalt.

Og svangerskabsafbrydelse er selvfølgelig ikke mord her i landet, hverken legalt eller illegalt.

Kommer vi så langt, er der to hensyn, man må tage i sin bedømmelse af situationen: Til moderen og til barnet.

De små uvelkomne er jo sorteper i hele den historie. Men dem er der ingen, der tager hensyn til.

Det er moderen, vi koncentrerer os om. Ikke med et tilbud om valgfrihed, men med en moralsk fordømmelse.

Enten må hun ikke være så dum eller så klodset, at hun får børn af det — eller så forvorpen, at hun går i seng med en mand.

Især de ugifte mødre behandles fuldstændig meningsløst her i landet. Fordømmelse. Hyklerisk intolerant.

Lad dog dem bestemme, om deres svangerskab har mulighed for at resultere i en fødsel af et barn, der kan

blive lykkeligt — og om det vil bringe dem selv lykke eller ulykke.

De må dog være nærmest til det. Og vi andre bør føle vores skyld — fordi vi ikke har lært hende at undgå svangerskabet.

Men vi er bange for moralen. Bange for, at fri adgang til legale svangerskabsafbrydelser vil gøre ungdommens erotiske liv endnu mere løssluppet. Det er jo friere end i vores tid. Kan vi vel finde os i det?

Forhåbentlig. De moralske betragtninger svarer så dårligt til realiteterne. For det er uartige piger — de få professionelle og de mange amatører, der går dem i bedene — der ved, hvor man skal få et svangerskab afbrudt.

Om ikke andet kan de selv. Den lille operation er jo ikke så svær — men den er farlig, når det ikke er en læge, der udfører den.

Det er vores skyld, de 25.000 løber risikoen, 25.000 årlig — hvis det kan gøre det.

Og det er de pæne piger, der ikke finder frem til den illegale abort — eller ikke tør. De pæne eller de alt for unge og uvidende. Det er de forkerte, vi straffer — og hvem har givet os ret til at straffe for en uvidenhed, vi selv er skyld i? Vi har lært dem for lidt om at undgå svangerskaberne.

Men vi sidder stadig tilbage med en misbilligende mine, nogen af os med foldede hænder, og taler om, hvor forfærdeligt det ville blive, hvis kvinder selv bestemte, om de ville have børn i utide.

Vi er et folk af hyklere.

Knud Lundberg.

■ G. BUNE ANDERSEN SVARER LUNDBERG

Så snart der er tale om sex, kan alle være med, for her kommer man ind på et fundamentalt problem.

I indledningen til K. Lundbergs artikel den 12. juli om svangerskabsafbrydelse, drager han den ene følgerigtige slutning efter den anden, men da han når frem til sagens kerne, kikser det. Når man først har konkluderet, at mord er mord, kan man ikke lidt senere sige, at svangerskabsafbrydelse ikke er mord *her i landet*. Lundberg gør det, ud fra den påstand, at der er en klar *medicinsk* veldefineret forskel på et foster og et menneske. Biologerne påstår, menneskelivet begynder ved undfangelsen og at en fødsel er en banal ting

i forhold til den udvikling, mennesket gennemløber umiddelbart efter at befrugtningen er sket.

Både lægevidenskaben og biologerne ser rent fagligt på fænomenet: mennesket. Deres definition er et arbejdsgrundlag. At bruge den til at drage almen gyldige slutninger om, hvad et menneske er, er kun en Erasmus Montanus værdig.

Først, når vi har lært at betragte ethvert menneske som en person — et »jeg«, og dets natur, som dets virkefelt, har vi en mulighed for at komme væk fra det umenneskelige.

G. Bune Andersen,

Westend 9, København V.

■ BAAGØES HJØRNE

»Katolsk Arbejderaktion« og »Unge Katolske Arbejdere«s åbne brev til pastor Bartholdy rerter følgende beskyldninger mod kirkenes mænd, dvs. lægfolk såvel som klerus:

1. De har været med til at fremelske en abort-mentalitet. *Dette er en usandhed.*
2. De har gjort det sjette bud til hovedbudet. *Dette er en usandhed.*
3. De har umenneskeliggjort seksualdriften. *Dette er en usandhed.*
4. De har nedbrudt respekten for det enkelte menneske ved at gå ind for begrebet »retfærdig krig«. Ved dette begreb forstås ret til, når alle fredsbestræbelser er forgæves, med våben at forsvare sig mod et uberettiget, væbnet angreb; dvs. retten til med egnede midler i yderste nødsfald at hævde respekten for det enkelte menneskes og de menneskelige statssamfunds frie eksistens. *Påstanden er derfor en usandhed.*
5. De er gået ind for prævention i langt større målestok, end noget menneske kan præstere. *Med denne påstand hævder brevskriverne, at kirkenes konstante og klare lære, som forpligter enhver katolik, er usandhed.*
6. De spekulerer i sex. *Dette er en usandhed.*
7. De tager ikke afstand fra atomvåbenet. Kirken tager ikke alene afstand fra atomvåbenet, men overhovedet fra enhver brug af våben, som ikke påtvinges den enkelte og samfundet som eksistensforsvar mod voldeligt, væbnet angreb. *Påstanden er en usandhed.*
8. De skjuler Guds kærlighed for menigmand ved konstant at fordømme »synderen«. *Dette er en usandhed.* Og man bemærke gåseøjnene...
9. De fordømmer ikke bolignøden. *Dette er en usandhed.*
10. De fordømmer ikke den daglige

Fortsættes side 19

Vejle

A/S Vejle Mælkekompagni

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejle

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejle Trælast- og Kulkompagni)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejle

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejle

Vejle Optik

ul Anker Kastrup

Briller

Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejle

Raadhusvej
Vejle
Tlf. 684 og 3711

Poul
HENRIKSEN

Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevarer Forretning
Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejle

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejle
Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Telf. 73 07 70

A. & P. G. Vintersborg

Snedker- og tømrermestre
Lindbjerggårdsvej, Næstved
Tlf. 72 16 28
72 08 18

Arndt Nielsen

Ure og optik

Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel

Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum

Tapeter - Malervarer

Claudi Hansens Eff.

Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

N. Juel Pedersen

Glarimester

Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved

Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager

aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Nordre afd.: Ringstedgade
157. Tlf. 72 56 55

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.

Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422
4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)
Åbent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Horsens

Carl Bæk & Søn

El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 2 18 88

Lys - kraft - oliefyrt
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselolier
Havnen 3, Horsens - Tlf. 2 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens
Tlf. 2 19 20

Erik V. Sørensen

Fiskehandler

Borgergade 8, Horsens.
Tlf. 2 37 79
Frisk fisk hver dag

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSGASIN
Christian W. Walther
HORSENS

Hele landet taler om
KATOLSK UGEBLAD

nedværdigelse af mennesket. Dette er en *usandhed*.

Til dette rekordopbud af usandfærdige påstande har »Katolsk Ugeblad« kun en spag lederkommentar, som vil have os til at antage, at der kun i det omtalte brev er tale om »en uklarhed, som nu er ryddet af vejen«. For denne tankegang kan undertegnede ikke se noget som helst grundlag.

Det nævnte brev viderefører kun en taktik, som gennem lang tid er blevet drevet fra de pågældende personers side, og som åbenbart går ud på, overalt hvor lejlighed byder sig at føre de religionsfjendtlige bevægelers groveste beskyldninger mod Kirken frem under en katolsk signatur. Om formålet hermed kan man jo gøre sig sine egne tanker.

Ejheller er der tale om et isoleret, dansk fænomen, men en lignende adfærd kan iagttages i Frankrig blandt medlemmer af bevægelser, som er nært beslægtet med de omtalte danske.

Da kardinal *Cardijn* for nylig prædikede for de unge, franske katolske arbejderes landsråd, betonedede han imidlertid, at de er menneskefiskere, udsendt af Kristus og hans Kirke, og at der ikke gives noget apostolat udenfor den linie, der lægges af paven og biskopperne, eller uden deres sendelse.

Undertegnede står sikkert ikke alene i ønsket om at få klar besked på: hvorvidt den ansvarlige, danske, katolske instans anser den af de nævnte katolske organisationer konstant fulgte linie for overensstemmende med Katolsk Aktions grundlæggende principper. Derfor anmoder jeg om optagelse af nærværende forespørgsel i Katolsk Ugeblads spalter.

M. J. Baagø

■ LIVETS BETINGELSER

Af Ole Kongsdal Jensen

For at give min mening til kende i den løbende abortdiskussion, opstået efter Chr. Bartholdys domsprædiken i nr. 26, vil jeg gerne stille et par enkelte spørgsmål og fremlægge mine synspunkter indenfor visse centrale problemkomplekser.

Samvittighed, ansvar og frihed synes at være kernebegreber i debatten. Men hvordan opfatter man disse begreber?

Samvittighed betyder vel for de fleste: en følelse af hvad der er rigtigt og forkert i en *given valgsitua-*

tion. Samvittigheden kan udvikles ved erfaring (praktisk og teoretisk).

Ansvar er endvidere det, at man indser i hvor høj grad man gavner eller skader andre (rent menneskeligt) ved sit valg eller mangel på valg og ved dettes konsekvenser.

Frihed er endelig, ideelt set, det at man på eget ansvar kan vælge den mulighed ud af flere som synes én til mest gavn, eller snarere til mindst skade, for andre og for én selv.

Som man vil se, er dette stillet meget absolut, forenklet og ideelt op – alene det at skille disse tre begreber er en forgrovelse – og ingen vil kunne undgå at se hvor umuligt det er at opfylde kravet om fri samvittighedsfuld ansvarlighed. Men jeg mener at vi bør stræbe mod det af virkelig »caritas« til vore medmennesker, uden at gøre os nogen illusion om at nå opfyldelsen. Ens personlige begrænsning vil jo altid spille ind (opdragelse, temperament, lidenskaber, usikkerhed, osv.). Men et virkelig realistisk forsøg på at engagere sig i sine medmennesker – snarere end i én eller anden idé, den være sig religiøs eller ikke – burde være livsvigtigt for ethvert menneske.

Men det medfører også – som en uundgåelig lov for menneskeligt liv? – at man må tage tvetydighedens risiko på sig. For eksempel må man undertiden (som dr. Norn siger i nr. 30-31) *vælge* mellem barnets og moderens liv. Det er rigtigt, pastor Bartholdy, at det er et frygteligt valg, men sådan er livets betingelser; jeg tror det er mere realistisk at stille problemet op på denne måde end som De har gjort det. Undertiden, ja, for det meste, er det nok umuligt at undgå svære synder i kristen og alment human forstand i sådanne situationer. Eller hvad ville De vælge hvis det var Deres egen datter det drejede sig om?

Det er altså umuligt at leve med uskadt samvittighed, eller i den faste overbevisning at man har gjort det absolut rigtige, men det er muligt at sige: det er *min* skyld, det er *mit* ansvar, det må jeg bære.

De taler, pastor Bartholdy, om at der begås uret mod bl.a. jøderne i Sovjet. Men De fortier at der hér for eksempel begås uret – og det har sikkert ofte en kristelig oprindelse – mod ansvarsbevidste kvinder (om grunden til disses situation, uønsket graviditet, se ovenfor: personlig begrænsning) der vil tage konsekvensen

af deres handlinger og vælger at føde deres barn udenfor ægteskabets »trygge« nødhavn, måske trods pres fra småborgerlig indskrænket velmenighed. Det er trist at man skal påpege livets ofte tragiske karakter; jeg synes vi skal undgå at gøre det værre for hinanden end det er i forvejen. Derfor slutter jeg mig til Katolsk Arbejderaktion med ordene: Lad os atter gøre det store bud til det væsentlige hvoraf de andre kun er funktioner. Jeg anser det for trist at biskop Martensen ikke gør det samme!

Livet kan ikke stilles op i et velordnet system; det er meget mere fæcetteret end vi kan overskue på én gang. Enhver situation kræver fornyet ansvarlig stillingtagen; derfor må et menneske der vil leve menneskeligt, og ikke som en maskine, også have samvittighedsfrihed, frihed til at handle på eget ansvar i afgørende sager. Det er en langt sværere, men menneskeligt meget mere givende grundholdning end den normative. Lad os prøve at leve op til den i respekt for vores medmennesker.

»Døm ikke, for at I ikke skal dømmes; thi den dom I dømmes med, med den skal I selv dømmes.« (Matt. 7,1).

Ole Kongsdal Jensen

■ DE TROENDES HOLDNING

I tidsskriftet »Rocca«, der udgives af »missionsstationen« Pro Civitate Christiana i Assisi, skriver en læser, at der har stået i bladet, at kommunionen skal modtages stående. Læseren mener, at en sådan holdning strider mod ydmygheden, udtalt kort før i ordene: »Herre, jeg er ikke værdig«. Læseren håber, at denne reform kun er et forsøg.

En ekspert i liturgi, *Rinaldo Fal-sine svarer*: Ingen liturgisk regel foreskriver, at man skal modtage kommunionen stående. Det er en brug, man indfører, i den hensigt at man skal dvæle ved kommunionens festlige og fælles karakter, nyligt opstået ved kommunionens ritus. Forundringen skal ikke omsættes i grad, eller værre endnu, i en begrædelse, men snarere i søgen efter motivet, som er grunden til reformen.

Den liturgiske bevægelse i de sidste år har bekymret sig for at understrege kommunionens sande og fulde betydning, ved at bringe den tilbage til sit logiske og naturlige øjeblik (under messen, efter celebrantens kommunion) og forbinde den med

Fortsættes side 22

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff
Murermester

Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester

Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester

Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Chr. Steffensen

Herreekvipering

Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telf. 85 01 32

Autoriseret elektro installatør

Aalborg

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma

Aalborg Nytorv 14. Tlf. 12 88 88

El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes

Reberbansgade 37
Aalborg - Tlf. 12 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Tlf. 12 03 01

Murermester- og entreprenørførr.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2
Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebrogsgade 21, Aalborg
Tlf. 12 41 29

Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg
Telefon 12 69 13
Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

København

Sparekassen
for Lyngby og Omegn

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V.
Tlf. CE 7840 og 1254

Oliefyr

Centralvarme

Brændselsolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389

Vanløse

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eftf.

A. Madsen, glarmester

Rantzausgade 14,
Københ. N. Tlf. 35 17 02
Specialitet: Blyindfatning

Kaj Uth

Snedkermester

Hyldegaardsvej 14-16
Ordrup, Tlf. 10225
Privat adr.: Nymosevej 14,
Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen
Telefon 95 00 36
Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermestre

Dybbølsgade 17,
København V.
Tlf. Vester 7001 og 8581

Drost & Rye Petersen

i Heimdalsgade 4-6, København N
Tlf. Taga 5353

Centralvarme

Sanitet - Vandanlæg

FORSIKRINGS COMPAGNIET
FOR KONGERIGET DANMARK %

☆

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K
Telefon Central 10.093
Minerva 6999

SØNDAG den 15.: 10. søndag efter pinse. – MARIAS OPTAGELSE I HIMLEN (s. 1044, hvid). Erindring om søndagen (s. 688) også i højmesse.

MANDAG den 16.: Joakim, Marias far (s. 1047, hvid), bekender.

TIRSDAG den 17.: Hyacint (s. 1049, hvid), bekender.

ONSDAG den 18.: Søndagens messe (s. 687, grøn). Erindring om Agapit (s. 1050), martyr. – Eller: Agapit (s. 1050, rød), martyr.

TORS DAG den 19.: Johannes Eudes (hvid), bekender.

FREDAG den 20.: Bernhard (s. 1050, hvid), abbed, bekender og kirkelærer.

LØRDAG den 21.: Johanne Franciska Frémiot de Chantal (s. 1051, hvid), enke.

SØNDAG den 22.: 11. søndag efter pinse (s. 691, grøn).

MANDAG den 23.: Filip Benitius (s. 1052, hvid), bekender.

TIRSDAG den 24.: Bartholomæus (s. 1053, rød), apostel.

ONSDAG den 25.: Ludvig (s. 1056, hvid), konge og bekender.

TORS DAG den 26.: Søndagens messe (s. 691, grøn). Erindring om Zephyrinus (s. 1059), pave og martyr. – Eller: Zephyrinus (s. 1059, rød), pave og martyr.

FREDAG den 27.: Johannes af Calasans (s. 1059, hvid), bekender.

LØRDAG den 28.: Augustin (s. 1060, hvid), biskop, bekender og kirkelærer. Erindring om Hermes (s. 1061), martyr.

SØNDAG den 29.: 12. søndag efter pinse (s. 694, grøn).

HUSSON I HELSINGØR 50 ÅRS JUBILÆUM

En af pionererne i det danske katolske musikliv, organist og kantor Bernhard Husson kan den 15. august fejre sit 50 års jubilæum som organist. Husson har således et langt virke bag sig i Kirkens tjeneste, og han er stadig i fuld vigør. Han startede da også allerede som sekstenårig at spille ved skolemesserne – først ved St. Andreas Kollegiet og senere i Jesu Hjerter Kirke. I over 25 år var han organist ved Sakramentskirken på Nørrebrogade i København, men i 1953 flyttede han til Helsingør, og han er nu kantor og organist ved Sct. Vincents Kirke der i byen. Den katolske menighed værdsætter i høj grad hans store dygtighed og kærlighed til Kirkens liturgi.

Det var da også helt naturligt, at biskop Suhr i sin tid gjorde ham til medlem af den kommission, der skulle føre koncilets bestemmelser ud i den, danske katolske kirkes liv. Husson er jo en af drivkræfterne bag vor nuværende salmebog, der udmærker sig ved at indeholde en lang række af danske salmer. Han har således været med til at udvikle den økumeniske ånd, som i dag kendetegner forholdet mellem den katolske kirke og den danske folkekirke.

Endnu en side af Bernard Hussons alsidige virke bør nævnes: hans journalistiske virksomhed, der har gjort ham til en skattet person ud over de danske katolikkers kreds. For eksempel er det altid en fornøjelse at læse hans musikanmeldelser i Helsingør Dagblad, der i ham har en medarbejder som forstår at gøre det ofte svære stof tilgængeligt for den almindelige læser.

Sct. Vincents Kirke i Helsingør.

Trods det, at han altid er optaget til op over ørerne med de opgaver, som man fra forskellig side lægger på ham, er Husson aldrig den, der affejer nogen. Hans flid og arbejdsomhed går ikke ud over den danske hygge, der skjuler sig bag hans fremmedklingende navn. Tværtimod.

RELIGIONSFRIHED DRØFTES I FRANCO SPANIEN

De katolske intellektuelles 1965-kongres skulle oprindeligt være holdt i Århus, men af forskellige årsager kunne den danske katolske akademikerforening »Academicum Catholicum« ikke løfte opgaven i denne omgang. Kongressen er derfor blevet henlagt til Luxembourg i begyndelsen af september. Sideløbende med hovedkongressen eller i umiddelbar tilknytning hertil afholder den internationale katolske akademikersammenslutning »Pax Romana« (Romerfreden) en række »specialistkongresser«. Danmark bliver således vært for kunstkongressen, der finder sted fra 31. august til 3. september i København og Hillerød og Francos Spanien kommer til at huse en international forsamling på 500 jurister, der skal drøfte religionsfrihed. Juristkongressen finder sted i Salamanca og både tilhængere og modstandere af det nuværende politiske regime i Spanien vil være til stede. Blandt dem, der har meldt deres deltagelse, er Ruiz-Gimenez, som tidligere har været undervisningsminister, og af Paul VI er blevet inviteret til at overvære Vatikankoncilets drøftelser, og Manuel Gimenez Fernandez – en katolik der var minister i den regering, som Franco i 1936 rejste oprør mod. Formanden for komiteen, der forbereder kongressen siger: »Vi spaniere må overveje, om vort lands holdning til spørgsmålet religionsfrihed er i harmoni med udviklingen i kirken.« Han ville ikke se bort fra, at vidtrækkende lovændringer i Spanien var nødvendige for at tilvejebringe denne harmoni.

Daniel-Rops død

Den kendte franske forfatter Daniel-Rops er død i sit hjem, 64 år gammel. Hans borgerlige navn var Henri Jules Charles Petiot, men han skrev under det kortere Henri Daniel-Rops. Han havde en omfattende produktion af kirkelige skrifter bag sig – heriblandt flere monumentale.

Daniel-Rops var medlem af det franske akademi og den pavelige Gregor den Stores orden.

R.I.P.

MARIA BIRGITTA MØLLER
f. Lomholdt Pedersen

* 14. nov. 1886 † 1. aug. 1965

Bente og Poul

Begravelsen har fundet sted.

UNG PIGE

19 år, søger i forbindelse med videreuddannelse plads i huset et år hos katolsk familie med børn, helst hvor husmoderen er hjemme. Bill. mrk. A. 13 til bladets annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V.

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

Mogens Larsen

Ramshered 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Angars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatør
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

I/S Søndermarks Møbelfabrik

v/ Chr. Søndermark
& Mogens Jørgensen
Tarm. Tlf. (07 24) 168 - 188

Fremstilling af:
Skolemøbler
Skolekøkkeninventar
Fysikinventar
Efter ønske tilsender vi
Dem gerne
brochure og prisliste

SCT. ANNÆ REJSER 1965 ITALIEN

4. okt. - 21. okt.: 18 dages togrejse - Rom (11 dage) - Firenze (4 dage). Vel-egnet for dem, der ikke tåler sommervarmen, eller som ønsker et roligt tempo.

Pris: kr. 1000,- incl. sovevogn fra København og udflugter.

Rejseleder: Pater L. Brunicardi, Næstved.

Nærmere oplysninger fås hos lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. Telefon Sundby 86.

Aalborg Mælkekompani

Vesterbro 79, Tlf. 12 30 88

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Saniteetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

ROMAN KUSIER

Muremester

Telefon Nivå 150 . Nivå

B. & H. Kofoed Hansen

Slagterforretning

Maria Gade 5, Maribo
Telefon 740

1. kl. kød og pålæg

S. Steffensen & Søn

Tømrermestre

Nylandsallé 26, Horsens
Tlf. 2 36 70

Sanitet

Centralvarme

Nielsen & Brostrøm

Algade 58, Aalborg, tlf. 13 04 33
Indeh. A. Brostrøm, ing. M. af I.
Aut. vand-, gas- og blikkenslagermester

Marcussen & Søn

Orgelbyggeri

Grundlagt 1806
AABENRAA

Alt i gulvbelægning

Dansk Gulventreprise A/S

Studiestråde 15
Tlf. Byen 5800 og 5151

Schæferhvalpe til salg.

Kennelskjoldungen
v/ Kaj Rasmussen
Hybenvænget 22
Skovlunde. Tlf. 94 28 04.
Bestilling modtages.

De troendes holdning

Fortsat fra side 19

det skyldige ydre udtryk og højtidelighed, nemlig processionsformen ledsaget af en sang.

Kommunionen er faktisk den mest fuldkomne deltagelse i det eukaristiske offer (cfr. art. 55 i den liturgiske konstitutionen om Kirken), og er den virkelige tilkendegivelse af det forenede Guds folk (cfr. n. 11 og Kirkens konstitution). Intet tjener bedre til at udtrykke denne sandhed end processionsens form, som finder sted i en atmosfære af fest og glæde. Ved offerprocessionen på vej til genopbyggelsen møder man processionen fra kommunionen.

Denne måde at nærme sig alteret på, gør det ikke hensigtsmæssigt at knæle, foruden at det praktisk talt danner en forhindring. At knæle her bryder fællesskabet for at give plads for en individuel fromhed i modsætning til ceremoniens betydning.

Skikken at modtage kommunionen stående har været almindelig i hele

Sluttes side 23

Det eksisterer allerede

Kære Bent Pyskow. Deres efterlysning af en virkelig indsats for studiet af kirkens sociallære i Danmark finder jeg såre berettiget og vil gerne af al magt støtte Deres opfordring om en forøget indsats på dette område til både bispedømmet, præsterne og aktive lægfolk. Vi kan ikke på en måde, der svarer til vores tro og vor værdiopfattelse engagere os i politisk og socialt arbejde uden et konkret og omfattende kendskab til kirkens vejledning på dette punkt. Hvis vi kunne, ville paverne jo ikke have haft nogen grund til at udsende deres rundskrivelse herom. Johannes XXIII er i dag en meget beundret og populær pave, men i sin himmel ville han sikkert mere værdsætte, at man virkelig gennemførte hans ønsker fremfor den megen virak i ord.

Til underretning og en smule trøst for Dem og andre vil jeg oplyse, at anliggendet dog ikke er blevet helt forsømt indtil nu. Allerede for 2 år siden startedes en studiekreds om »Pacem in Terris« efter opfordring til deltagelse i Katolsk Ugeblad. Denne er senere gået over til et bredere studium af hele den katolske sociallæres struktur på grundlag af professor i München Emil Muhlers: »Soziallehre der Päpste«, der ledes af undertegnede. Vi har arbejdet i en vis tilknytning til AC, men med adgang for alle interesserede, derfor har meddelelserne om kredsen både været bragt i Ugebladet og i AC's meddelelser til medlemmerne.

Når vi engang omkring jul har afsluttet vort nuværende studium er det vor plan at arbejde videre, som vi kan, i den katolske sociallæres tjeneste. Vi håber på et videregående arbejde for trosfæller og udadtil i vort samfund. Med venlig hilsen, Deres
J. Nybo Rasmussen

I disse Belphégor-tider

Hr. redaktør.

På bagsiden af nr. 28-29 beretter Katolsk Ugeblad om det konkordat, som det tyske land (delstat) Nedre Sachsen har afsluttet med pavestolen, og som for nylig er blevet ratificeret af landdagen (parlamentet) i Hannover. De meddeler her, at den Kristelig-Demokratiske Union (partiet CDU) indtil ratifikationen havde regeringsmagten i samarbejde med de liberale (partiet FDP), men at regeringen sprængtes, fordi CDU ville gennemtrumfe konkordatet trods FDP's modstand. Deres pludselige interesse

for de politiske forhold i et af de tyske lande kan forekomme lidt overraskende, men finder sin forklaring i Deres aversion imod kristne partier. Vi skal se, hvor galt det kan gå, når katolikker gør et sådant parti stærkt ved at stemme på det.

Nu kan De for min skyld i den sag mene, hvad De vil. Men hvis De absolut vil bringe et parti, der jo i dette tilfælde ikke er katolsk, men et stykke praktisk økumenik, i miskredet, så bør Deres stilling bygge på kendsgerninger, og her burde Deres mistanke være vakt ved Deres egen meddelelse om, at Nedre Sachsen er 80 pct. protestantisk. I virkeligheden forholder det sig således, at den hidtidige regering var dannet af socialdemokrater (SPD) og liberale (FDP), mens de kristne demokrater (CDU) var i opposition. Flere partier er ikke repræsenteret i landdagen. Konkordatet ønskedes af socialdemokraterne (vel sagtens for inden forbundsdagsvalget i september i år at vise, at partiet står sig godt med pavestolen, det kunne give stemmemæssig bonus), mens oppositionspartiet CDU blev holdt udenfor forhandlingerne. Inden ratifikationen i landdagen sprang det lille regeringsparti FDP fra (vel sagtens i håb om at kapre stemmer i september fra de antiklerikale vælgere, der kunne føle sig hjemløse i socialdemokratiet under de ændrede signaler). For at skaffe landet en arbejdsdygtig regering skød CDU derefter de partipolitiske betænkeligheder til side, gik i regeringssamarbejde med socialdemokraterne og stemte for et konkordat, hvis indhold de ikke havde været med til at bestemme. Af de fire CDU-ministre i regeringen er mig bekendt én katolik.

Når man ser Katolsk Ugeblad vende kendsgerningerne på hovedet i et land, hvis forhold man kender lidt til, er det ikke egnet til at skabe tillid til bladets beretninger fra lande, hvis forhold man eventuelt ikke kender.

Kaspar Kallan

Meddelelser som »Konkordat i modvind« og lignende nyhedsinformationer bliver naturligvis ikke digtet på »Katolsk Ugeblad«s redaktion, men stammer fra anerkendte katolske nyhedsbureauer, da Ugebladet lige så lidt som andre blade kan have egne korrespondenter i alle hjørner af verden. Omtalte meddelelse kommer fra det amerikanske nyhedsbureau NC – nærmere betegnet en af bureauets tysklandskorrespondenter Reinhold Lehmann – og den er muligvis skrevet på tysk og oversat til engelsk i Wa-

shington. Der er ikke den ringeste grund til at tro, at NC skulle have et horn i siden på CDU, så en eventuel fejl – som vi naturligvis stærkt må beklage også på egne vegne – er givetvis en almindelig lapsus – uden bagtanker.

I øvrigt ses det af Kaspar Kallans argumentation, at opsatsen trods alt er så nuanceret, at man kan drage forskellige følgeslutninger ud fra den. Dette skal ikke svække vor beklagelse, men vi må dog tillade os at antyde, at den ellers så klartseende hr. Kallan har set spøgelser.

De troendes holdning

Fortsat fra side 22

Kirken gennem tusind år og eksisterer endnu i Orienten.

Fra det XI århundrede har skikken at modtage kommunionen knæ-lende langsomt vundet indpas som tegn på tilbedelse og ærbødighed, og den har vundet hævd i det 16. århundrede. Denne måde at modtage kommunionen på sømmer sig, når man kommunikerer udenfor messen, eller når man ikke nærmer sig alteret i form af en procession.

Den nye ritus for højtideligholdelsen af messen siger intet med hensyn til de troendes holdning ved kommunionen, som for øvrigt heller ikke fandtes præciseret i den gamle ritus. Sædvanen bliver i dette tilfælde normen, som man må holde sig til. Og for tiden går man introducerende med autoriteternes stiltiende samtykke, fuldstændig legitimt og traditionelt og modtager kommunionen stående i en samlet procession.

Modsætningen mellem den stående holdning og følelsen af ydmyghed synes mere tilsyneladende end virkelig. Også celebranten siger nævnte ord og modtager kommunionen stående. Den romerske centurions ord sammenkædet med ydmygheden viser en fuld fortrolighed til Kristus, og det er dette, der tillader os at nærme sig alteret. De to følelser kan holde, også når vi modtager kommunionen stående. e.k.

Næste nummer af Ugebladet udkommer den 27. august

LÆRER

(læge, stud. med., sundhedsplejerske el. lign.) søges til enkelte ugl. timer i sundheds- og sygdomslære på statsanerkendt seminarium for børnehavelærereinder.

Henvendelse: tlf. HE 7894

PAVEN, ØKUMENIKKEN OG NORDMÆNDENE

Da Oslo-professoren Einar Molland fornylig vendte tilbage til Norge, efter at han sammen med 21 af sine teologistuderter havde aflagt et besøg hos pave Paul VI, fik han en over næsen af »Vårt Land«. Nævnte Oslo-blad fandt således, at professoren havde smurt lovlig tykt på i sin tale til pave Paul VI, hvori det hed, at Vatikankoncillets dokumenter havde »fyldt kristne hjerter med håb for kristendommens fremtid.«

Derimod blev professor Molland bakket op af vort hjemlige »Kristeligt Dagblad«, som i en ledende artikel gav professoren ret i, at der sker »store ting« i den katolske kirke. Dette fik »Vårt Land« til at tage sagen op påny.

Bladet fremhævede, at det var tilbøjelig til at betragte pavebesøget som en privatsag. Man ville ikke blande sig i, hvordan man tiltalte paven, eller om man modtog hans vel-signelse. Derimod var det – efter »Vårt Land«s mening – ikke nogen privatsag, når protestanten og præstelæreren Molland udtalte, at visse Vatikandokumenter betød håb for kristendommens fremtid. »Vi finder ikke noget grundlag for denne udtalelse. Vi har studeret disse dokumenter, men finder ikke, at de på nogen måde imødekommer et protestantisk syn. Naturligvis kan man sige, at det er et fremskridt, at protestantiske kirker nu bliver anset for kristne kirker. Men man må være nøjsom, om man kan få dette til at blive »store ting«. Temmelig utilsløret fremgår det af dokumenterne, at katolsk økumenik i realiteten betyder, at vi må vende tilbage til Rom og blive katolikker. Dette har den katolske kirke altid hævdet. Og dogmatisk er der desuden ikke vedtaget den ringeste ændring.«

Senere i »Vårt Land«s kommentar hedder det:

»Lad os glæde os over, at en ny ånd trods alt synes at være virksom i den katolske kirke, og det er muligt, den kan medføre ændringer. Men foreløbig må endog en mand som den kendte katolske teologiprofessor dr. Hans Küng stille sig skeptisk afventende, hvad angår udviklingen på

Vatikankonciliet og særlig overfor de konservative kredse i kurien. Det er sikkert ikke mindre rigtigt af os andre at iagttage en vis varsomhed overfor faren for ønsketænkning, hvor meget vi end vil være med til at synge sangen om kristen enhed.«

LUCI SHOW

Konversioner blandt »store« eller blandt »store«s børn går sjældent stille af. Bølgerne efter prinsesse Irenes indtræden i den katolske kirke har dårlig lagt sig, og nu lader det til, at også præsident Johnsons datter Luci skal blive noget af en stridens genstand.

Ligesom ved prinsesse Irenes konversion er det dåben, debatten står om. Således modtog Miss Johnson, da hun på sin attenårs fødselsdag indtrådte i den katolske kirke den katolske dåb *sub conditione*, hvilket betyder betingelsesvist. Når man fra katolsk side nærer den ringeste tvivl om, at en konvertit er gyldigt døbt, døber man vedkommende *sub conditione*, betingelsesvist. Den oprindelige dåb er imidlertid den egentlige, såfremt den rent objektivt skulle være gyldig. Dåben kan jo nemlig ikke gentages, *så der er ikke tale om gendåb*.

Det er uheldigt for det økumeniske arbejde i USA, at Luci-sagen er kommet på tapetet, netop som amerikanske episkopale (anglikanere) og katolikker på et officielt møde i Washington er kommet til enighed med hen-

syn til dåben i den episkopale kirke. Det hed således i det *communiqué*, som deltagerne i mødet som afslutning på drøftelserne sendte ud, at de katolske deltagere i mødet ikke var »i tvivl om den anglikanske dåbsliturgis gyldighed. De antydede, at brugen af betingelsesvis dåb burde bringes i overensstemmelse med kirkenes traditionelle lære.«

Formanden for den episkopale kirkes komité for mellemkirkeligt arbejde, biskop Hallock af Milwaukee, der var de episkopale repræsentanters leder under forhandlingerne i Washington, lagde i en udtalelse ikke skjul på, at det var et såre ømt punkt, man diskuterede ved mødet. Biskoppen understregede dog den gode vilje hos begge parter: »Vi var enige om, at betingelsesvis dåb sætter en plet på den hellige dåbs sakramente. Og vi var enige om, at et menneske ikke døbes for at blive medlem af den katolske eller den episkopale kirke, men ind i den kristne kirke, Kristi legeme.«

I San Francisco beskrev biskop Pike Miss Johnsons betingelsesvis dåb som en fornærmelse mod den episkopale kirke. Han ønskede, at både Luci og den katolske ærkebiskop af Washington skulle give en undskyldning. Ikke desto mindre havde han anerkendende ord tilovers for Luci, fordi hun var i stand til at træffe et personligt valg i religiøse spørgsmål. Men han fandt det oprørende, at hun havde forlangt, at den katolske kirke skulle døbe hende betingelsesvist, når man netop fra katolsk side havde understreget den anglikanske dåbs gyldighed.

Det lader til, at biskop Pikes ord om den unge piges personlige valg er ret godt i overensstemmelse med folkestemningen, hvad selve konversionen angår. Ganske vist er der fra mange sider lavet det helt store show ud af historien, men ufredelighed har der alt i alt ikke været tale om, selv om der også denne gang har været enkelte katolikker, som har skiltet lidt lovligt stærkt med den nye »fjer i hatten«. Det ellers fornemme italienske tidsskrift »La Rocca« har endog præsteret en forside, der får en og anden til at tænke på skalpejagt.

Om få dage starter den store internationale kunstkongres i København og Hillerød. Her skal begrebet kristen kunst drøftes af ikke-troende, katolikker og protestanter. I dette nummer lægger vi op til debatten. Kongressens fuldstændige program findes på side 2.

katolsk 27. AUGUST 1965 113. ÅRGANG uge blad

34
35

Kunsten i Kirkens og økumenikkens tjeneste

Rex Harrison som
pave Julius II

Peter Schindlers
høvlspåner

Holger Jensen
om »de små kirker«

Kunstneren - Vorherres artist

Dobbelnummer — pris kr. 2,00.

Kunstkongressens program

Det er Pax Romanas kunstnersammenslutning
- SIAC - der indbyder

Tirsdag den 31. august 1965

Kl. 16.00: SIAC-kongressen åbner i kunstakademiets festsal, Kongens Nytorv. Indledende ord af rektor for kunstakademiet, professor *Tobias Faber* og SIAC's præsident, professor, dr. *N. Vroom*, Amsterdam.

Velkomstord af den apostoliske delegat, ærkebiskop, dr. *Bruno Heim* med præsentation af kongressens program: »De små kirker« i kirkens forkyndelse i dag.

»Schola Cantorum« synger under ledelse af *Bernhard Lewkowitch*: Improperier af Ludovico da Vitoria og Bernhard Lewkowitch.

Kl. 19.00: Transport med bus eller privatbiler til Hillerød og indkvartering i *Grundtvigs Højskole*.

Kl. 20.30: Aftensmad.

Onsdag den 1. september 1965

Kl. 8.00: Messe med prædiken af mgr. *Kjeld Geertz-Hansen* i højskolens kapel.

Kl. 8.45: Morgenmad.

Kl. 9.30-13.00: »De små kirker i vor tid«. Korte indledninger på hver ca. 20 min. og diskussion..

a. Rektor, pastor *Hubert Messer-*

schmidt: Den moderne kunst i forkyndelsens tjeneste.

b. Arkitekt *Holger Jensen*, MAA. De små kirker som opgave for vor tids arkitekter.

Kl. 13.15: Middagsmad.

Kl. 15.30-17.30: Forfatteren *Örnulf Ranheimsäter*, Oslo: Skulptur og malerkunst i vor tids kirker.

d. Guldsmed *Egino Weinert*, Köln: Billedhuggerens og guldsmedens erfaringer i forbindelse med vor tids små kirker.

Kl. 18.30: Aftensmad.

Kl. 20.30: Koncert i Frederiksborg Slotskirke på det eneste eksisterende Compeniusorgel fra året 1617. Ved orglet slotsorganist *Per Kynne Frandsen*.

Torsdag den 2. september 1965

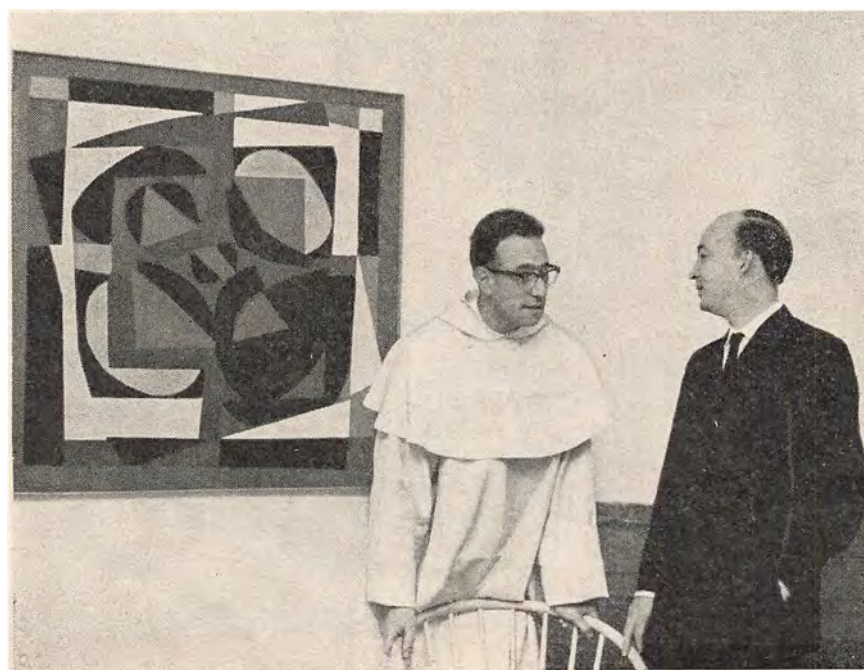
Kl. 8.00: Messe med prædiken af sognepræst *Knud Ballin*.

Kl. 8.45: Morgenmad.

Kl. 9.30-13.00: e. Programsekretær *Svend Werner*: Ny musik i forkyndelsens tjeneste.

f. Pater *Martin Drouzy O.P.*: Masemedier og forkyndelse.

En af talerne ved kongressen bliver Ugebladets tidligere leder, pater *M. Drouzy O.P.*, der er vendt tilbage efter et studieophold i Frankrig. Pater *Drouzy* rejser om få dage til Rom, hvor han skal virke som korrespondent for Ugebladet under sidste koncilsamling. Han ses her i *St. Andreas Kloster* sammen med kunstmaler *Mogens Jørgensen*.

SIAC's præsident, dr. *N. Vroom*.

Kl. 13.15: Middagsmad.

Kl. 15.30: Besøg på Louisiana. Præsentation ved arkitekt *Vilh. Wohlert*, MAA.

Kl. 18.00: Reception i den apostoliske delegation, Vedbæk.

Kl. 20.30: Aftensmad.

Fredag den 3. september 1965

Kl. 8.15: Morgenmad.

Kl. 9.00: Afrejse fra Hillerød. Bus-tur med besøg i landsbykirker og moderne kirker.

Kl. 13.00: Kort pause på rundturen.

Kl. 16.00: Afslutning i kunstakademiets festsal, Kongens Nytorv, med et resumé af kongressen ved *R. B. Healey*, USA, og afsluttende foredrag af mgr. *Peter Schindler*: »Kristen kunst i Norden og dens opgave overfor verden«.

ACADEMICUM CATHOLICUM

Torsdag den 2. september kl. 8.30 læser biskop *Hans Martensen* immatrikulationsmesse i *Sct. Ansgars Kirke* i Bredgade. Vi håber, at også andre vil slutte op om messen, der læses den dag, de nye studenter første gang møder på universitetet for at påbegynde deres studier.

Den 11. september afholdes rusfest på *Ledreborg*, *Lejre*. Deltagelse, der er gratis for russer, koster 30 kr. indbefattet bus fra *København* og tilbage. For medlemmer, der selv sørger for transporten er prisen 25 kr. Tilmelding må ske skriftligt, senest den 4. september 1965, til *Nina Scozzza*, *Norgesgade 10*, 5. S. Det bedes ved tilmeldingen anført, hvorvidt man vil benytte bussen, der afgår fra taxiholdepladsen ved *Hovedbanegården* kl. 17, og fra *Ledreborg* kl. 0.30. Festen indledes kl. 18 på *Ledreborg* med komplet.

Kardinal Beran i Oslo

Prags ærkebiskop fortæller om sin løsladelse og om Kirkens stilling i Tjecoslovakiet

Den nu 77-årige ærkebiskop af Prag, Josef Beran, som af paven for nylig blev udnævnt til kardinal, har haft en trang embedstid, men han har i høj grad vist sig sine årelange prøvelser voksen. Under den anden verdenskrig tilbragte han tre år i nazistiske koncentrationslejre. Og i 1949, ca. et år efter det kup, som førte til Jan Masaryks selvmord og bragte kommunisterne til magten i Prag, blev han arresteret og underkastet husarrest. Man søgte ved hjælp af gentagne forhør og stærkt pres at nedbryde hans samvittighed, men alt sammen uden resultat. Hans seje bondekraft og ukuelige optimisme lod sig ikke knække. Som en sidste udvej greb man til deportation og en årelang absolut isolation fra omverdenen. Men heller ikke dette formåede at kue ham. Utallige anekdoter verserer om denne mand, som man har kaldt en »soldat Svejk i præstekjole«. Politiet vidste aldrig, om de ville finde ham i fuldt ornat eller i fangedragten fra Dachau og Theresienstadt med den tjekiske republik »frihedskæmper-medalje« på brystet, når de troppede op for at hente ham.

Under sit besøg i Norge for nylig, hvor han besøgte en feriekoloni for tjekiske børn i Hurum og nedlagde grundstenen til en nybygning inden for lejren, fik både Oslopresen og det norske fjernsyn lejlighed til at stille ham spørgsmål. Han udtalte sig jævnt og enkelt og altid ud fra sjælehyrdens synsvinkel om de religiøse forhold i Tjecoslovakiet, mens han samtidig næsten umærkeligt gik uden om en mere detaljeret omtale af sine egne prøvelser i den tid, han som den tjekiske regerings fange havde været isoleret fra omverdenen.

Kirkens frihed i Tjecoslovakiet er ifølge kardinalen meget begrænset, selv om forholdene ikke er så katastrofale, som kardinalen ved afslutningen af sin lange isolation havde frygtet at forefinde dem. I Prag og de større byer er kirkerne fulde, fordi folk der i højere grad regner med at kunne forsvinde i mængden, mens de i provinsen og i landsbyerne frygter for at blive noteret og diskrimineret, hvis de går i kirke. Til gengæld undervises der stadig i religion i landsbyskolerne, hvilket ikke er tilfældet i de større byer. To præsteseminarier

opretholdes med statens tilladelse, men de er begge under streng kontrol, og det tilladte elevantal er ganske utilstrækkeligt. Ordenssamfundene er udryddet bortset fra nogle ordenssøstre, der beskæftiger sig med pleje af åndssvage. Søstre tolereres af myndighederne, fordi det har vist sig praktisk talt umuligt at finde egnede fagligt uddannede hjælpere, der vil påtage sig denne vanskelige opgave.

Trods alle vanskeligheder så kardinal Beran dog optimistisk på fremtiden. Tjecoslovakiet har på alle områder i stadig højere grad behov for hjælp fra de vestlige lande, og kardinalen mente, at en normalisering eller i hvert fald en bedring af kirkens situation nødvendigvis måtte følge med en øget kontakt vestover. Kirken ville efter hans opfattelse kun kunne vinde på, at der opstod et mere demokratisk klima i Tjecoslovakiet.

Om sin udnævnelse til kardinal og sin pludselige frigivelse fortalte Beran, at han den 22. januar i år havde modtaget et brev, underskrevet af kardinal Cicognani ved Vatikanets statssekretariat og med påstemplingen »Hemmeligt«, hvori det meddeltes ham, at hans udnævnelse ville blive offentliggjort den 25. januar.

»Det var noget, paven og jeg havde sammen, og som jeg ikke var for-

Politiet vidste aldrig om han var i ornat eller i fangedragten fra Dachau.

pligtet til at sige til nogen,« sagde kardinalen. »Derfor var der officielt ingen, der vidste noget før den 25. januar, da udnævnelsen blev offentligt kendt, fordi der blev givet meddelelse om den i den udenlandske radio.

En embedsmand fra undervisningsministeriet, som tager sig af kirkelige anliggender, kom farende dagen efter... Det første han gjorde, var at låse alt ned, også mine private ejendele, hvorefter han satte en plakat med påskriften: Tyfus! Smittefare! Besøg forbudt! på døren. Først 24 timer efter ankom en anden embedsmand fra Prag – denne gang var det sektionschef, dr. Hruza – og han opførte sig noget mere civiliseret end den første. »Det er i den udenlandske radio blevet meddelt, at De er blevet kardinal,« sagde han, »mens vi her ikke havde fået noget at vide. Men naturligvis, – når alt kommer til alt er det kirkens indre anliggende, og vi kan ikke tage hensyn til Deres nye status.«

Jeg spurgte straks, om jeg ville få mulighed for at deltage i konsistoriet i Vatikanet den 22. februar. Først og fremmest insisterede jeg dog på, at plakaten om, at besøg var forbudt, blev fjernet fra husets døre, en sag, dr. Hruza lovede at tage sig af.

Så gik ugerne igen, indtil der den 17. februar pludselig holdt en bil for døren, der skulle bringe mig til Prag, hvor man uden videre kommentarer sagde til mig: 'Den 19. skal De flyve til Rom.' De spurgte mig, hvor længe jeg ville blive i Rom, og jeg svarede, at jeg behøvede mindst tre uger til at være med på konsistoriet og til at gå rundt og se lidt på byen og muligvis besøge nogle af mine venner fra koncentrationslejren.

Jeg fik ikke lov til at pakke nogen af mine ting. 'Det skal De ikke bryde Dem om, Pane Doktor, det bliver alt sammen sendt efter Dem,' sagde de. Den kendsgerning, at de stadig tiltalte mig med 'Hr. doktor', var en tilkendegivelse af, at de ikke anerkendte nogen af mine titler. Msgr. Agostino Casaroli, der som pavens repræsentant var kommet til Prag for at udvirke min frigivelse, forsikrede mig dog om, at jeg aldrig var ophørt med at være ærkebiskop af Prag.

Regeringen gjorde det imidlertid klart for mig, at man ikke ønskede, at jeg skulle vende tilbage til min officielle residens i Prag, men at jeg, når jeg nu tog til Rom, skulle blive der. Det var en vanskelig afgørelse

Fortsættes side 23

Romerfreden

Århundreder før slagordet »Proletarer i alle lande, forener jer« kom i vælten, eksisterede devisen: »Åndsmennesker, intellektuelle, forener jer«. Det var renæssancetidens store ånd, buldrebasen Luthers modstander – kort sagt *Erasmus af Rotterdam*, der i sine stilfærdige og dog så flammende skrifter prøvede at skabe en internationale af åndsmennesker – kunstnere, filosoffer, videnskabsmænd og alle andre af god vilje. Men det er først i vore dage, vi for alvor ser disse høje idealer ført ud i livet. Et af de praktiske eksempler er SIAC-kongressen, der starter den 31. august og varer til den 3. september. Her skal kristne af forskellige konfessioner og muligvis ikke-kristne drøfte kristelig kunst. Man spørger ikke: Hvem er du, hvad er du? Men: Hvad har du at sige? Dette er virkelig *Pax Romana* – romerfred.

Hovedtemaet bliver »De små kirker og deres betydning for tidens forkyndelse«. Et centralt emne i »Skema 13«s tidsalder. Kirken må møde mennesket, hvor det står. Man kan ikke se bort fra, at et stort værelse i et boligkompleks under visse omstændigheder ville kunne udføre sin mission som kirkerum bedre end en »repræsentativ« kirke – selv om denne lå »lige omkring hjørnet«. Denne situation stiller arkitekterne og kunstnerne over for særlige problemer, men man kan ikke komme udenom, at her er tale om en virkelig fornyelse, der er fascinerende og inspirerende.

Men kristelig kunst er jo andet end kirkebyggeri og kirkeudsmykning. Det har SIAC-kongressens tilrettelæggere ønsket at understrege ved at give albuenum for emner, der ikke har direkte relation til hovedtemaet. Her kan man godt komme ind på emner, der kan få en og anden til at stejle. Et af de ømme punkter har den store katolske forfatter Graham Greene rørt ved med sin påstand om, at man i virkeligheden ikke kan frembringe et kristent kunstværk. For kunst skal være sandhed om mennesket, og mennesket er af natur hedensk. Og her er så atter spørgsmålet, om den troende i virkeligheden kan have en kunstnerisk frihed, der svarer til den ikke-troendes osv. Der er spørgsmål nok at tage fat på, når det går løs på tirsdag.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Et af hovedemnerne på den internationale, katolske kunstkongres i København i begyndelsen af september hedder »De små kirker«. Det er et begreb, der omfattes med den største interesse i alle kirkelige kredse. Man har fået øjnene op for de små kirkers betydning i forkyndelsen og i det moderne kirkeliv. Set fra en arkitekts synspunkt er her samtidig tale om opgaver, der åbner nye, interessante muligheder for fantasi og skaberevne.

Arkitekt Holger Jensen, København, der er en af pionererne i vor tids kirkebyggeri, skal tale på kongressen. Holger Jensen har siden 1952 tegnet omkring en snes kirker her i landet samt i Storbritannien, Sverige og Japan. Ingen af disse kirker er kæmpekatedraler, men enkle bygninger, der er koncentreret om deres formål og ikke repræsenterer nogen himmelstormende pomp og pragt.

Kirken er beregnet til gudstjeneste, og Holger Jensen er hver gang ærlig over for denne enkle kendsgerning.

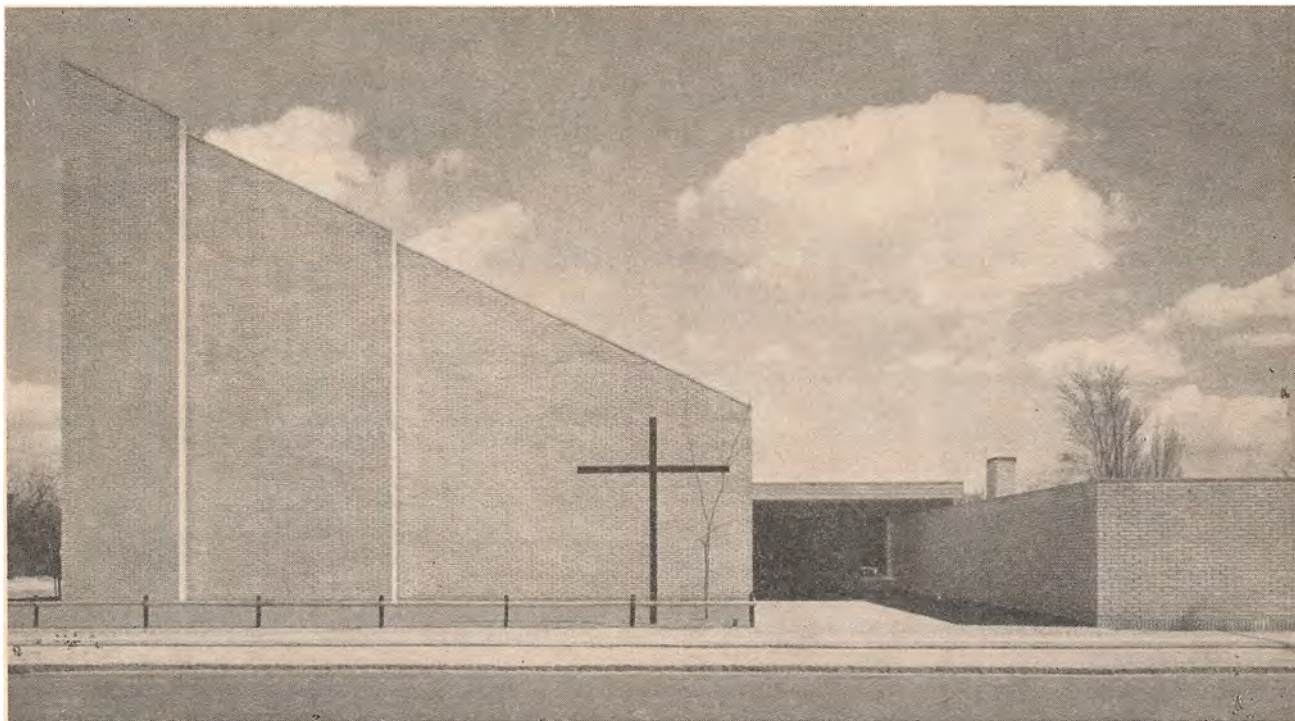
– Man holder af at vise konstruktionerne, som de er, og bygningernes ydre skal være et sandt udtryk for, hvad de indeholder, siger Holger Jensen. En sammensmeltning af vor tids arkitektur-ideal og kristendommens sandhedskrav må kunne føre til kirkebygninger af høj karat.

– Kan de store bygninger ikke længere opfylde kravene til kirken?

– Det kan de naturligvis, og talen om »de små kirker« må ikke opfattes som den eneste løsning af spørgsmålet. Der kan udmærket opstå behov for en stor kirke, og jeg ville gerne som arkitekt give mig i kast med et stort kirkebyggeri. Der opstår en skønhed i de store rum, som man ikke har mulighed for at skabe i de små kirker. Man må heller ikke glemme, at visse gamle liturgiske traditioner, som knytter sig til gudstjenesten, kun får sit fulde udtryk i en stor kirke med et stort orgel.

– Hvorfor så små kirker?

– En af årsagerne er vel, at vi ikke har råd til det store kirkebyggeri. Der er ikke noget principielt anderledes ved kirkens struktur i forhold til tidligere, men stats- og kongemagt har ikke længere store midler, som kan afsættes til kirkebyggeri. Tidligere oplevede man også, at adelen byggede kirker på deres godser. Det var måske mere et udtryk for en enkelt mands ønske om

St. Nikolaj Kirke i Hvidovre.

»De små kirker«

Det kristne budskab har i stigende grad behov for kirkebygninger af beskeden størrelse, siger den kendte kirkearkitekt Holger Jensen i en samtale med Ebbe Mørch

et smukt eftermæle, end det ligefrem var en gudhengiven gerning. Kirkerne er i tidens løb blevet behæftet med så meget, som kun har været udtryk for menneskelig forfængelighed, og det er vel langt fra meningen med en kirke.

Det forekommer mig også, at det kristne budskab, som henvender sig til den enkelte, i stigende grad har behov for kirkebygninger af beskeden størrelse.

Vi udsættes altid for påvirkning i flok. Man behøver blot at tænke på radio, fjernsyn og presse, og derfor ser jeg noget væsentligt i henvendelsen til den enkelte. Der er noget positivt i bevidstheden om, at man er en del af en lille forsamling i kirken.

Jeg ser i hvert fald hellere nogle flere små kirker end enkelte store. Man forhindrer også, at afstanden til kirken fra boligen bliver for lang. Kirken må være en del af samfundet og inden for rækkevidde.

Kirken og skyskraberne

– Skal kirken ikke mere dominere bybilledet?

– Det har der vel aldrig ligefrem været noget krav om at den skulle, men den kan det ikke mere på grund af hele den ændring der er sket i byudviklingen. Kirken kan ikke blive arkitektonisk dominerende, og det er ganske utænkeligt, at den skulle konkurrere størrelsesmæssigt med de skyskrabere, der bygges i vore dages byer. Man må give afkald på det monumentale og bygge kirken i harmoni med de bygninger, som omgiver dem.

Vi må også overveje, om kirken fortsat i så udpræget grad skal være knyttet til de steder, hvor mennesker bor. Hver eneste weekend oplever vi jo en sand folkevandring ud af byerne, og det ville da være naturligt, om kirken fulgte med ud i sommerbyerne og til badestrandene.

I Tyskland har man bygget ad-

skillige kirker ved autostradaerne, og flere steder i Europa er der kirkerum i forbindelse med lufthavnene. Der kommer altid mennesker i disse kirker.

– Er »de tomme kirker« en skrøne?

– Det er i hvert fald en misforståelse. Jeg tror, at de mennesker, som taler så meget om tomme kirker, er den gruppe, som aldrig kommer i kirken og derfor ikke ved noget som helst om, hvordan det står til. De har bare hørt noget, og det kan være en udmærket undskyldning at påstå, at andre heller ikke kommer i kirkerne. Hvis man skal se på gudstjenestens inderste væsen, er det vel heller ikke en forudsætning, at der skal være en stor menighed til stede.

Jeg er overbevist om, at der er behov for hver eneste kirke, der bygges her i landet. Man har mig bekendt aldrig oplevet, at søgningen i

Fortsættes side 19

I vor tid, hvor kunsten synes i fuldstændig opløsning, og manganen fra kunstelsker længes tilbage til Fra Angelico og Giotto, kan det være nyttigt at overveje situationen.

Hertil vil to eksempler tjene fra moderne dansk kunst, billedhuggerinden (og grafiker) Lis Hooge Hansen og maleren (billedhugger, tegner, grafiker) Svend Wiig Hansen.

Beskueren tiltrækkes med det samme af Lis Hooge Hansens arbejder. Der er hvile i deres enkelhed og klarhed i den sluttede form. Grundholdningen er ro, der meddeler sig som tillid til skaberen, og det skønt hun i grafik har skildret nød og elendighed blandt fattige i Sydamerika, og der blandt hendes skulpturer er enkelte, som har titler i relation til tidens splittethed og rådvildhed: »Skriget«; »Ensomhed«. Skulpturen »Længsel« i blå sten fra Mexico er et opadvendt ansigt, stenens overflade hugget til plant relief.

»Mor og barn« er et yndet motiv for hende, men hun har også fremstillet »Broder og søster« og »Enhed« – en mand og en kvinde; menneskeligt sammenhold og menneskers støtte til hinanden.

Hun har rejst meget, fire år i Sydeuropa, 1952-56, og senere fire år gennem Sydamerika og Mexico. Lis Hooge Hansen forklarer selv, at grunden til, at hun har været så vidt omkring, er at hun har følt sig draget mod ting, hun ligesom kendte i forvejen.

Hendes arbejder har træk fælles med sydamerikansk og mexikansk kunst, men det er for let at sige, at hun er blevet influeret af denne kunst under sine mange og lange rejser. Det var ikke et uventet møde, – hun søgte det selv. Inden hun tog til Sydamerika, havde hun oprådt for gæsterne på Kølles Gaard i Nordsjælland med sang til eget guitarakkompagnement, for det meste spanske og latinamerikanske folkesange. Men en skønne dag blev hendes længsel efter de latinamerikanske lande for stærk. Hun pakkede sin guitar, sin mejsel og sin hammer, købte en enkeltbillet og drog afsted til Sydamerika.

Fra Brasilien rejste hun til Argentina og derfra videre til Chile, hvor hun boede i to år. Ikke nogen turistrejse, – hun arbejdede og udstillede undervejs. Fra Chile sejlede hun med en fragtbåd gennem Panamakanalen og det Caribiske Hav til Florida. Her købte hun en brugt bil, pakkede arbejdsredskaber og færdige skulpturer i den, – blandt andet en stor »Mor og barn« i grøn onyx – og kørte med den gennem uvejsomme strækninger til Mexico og Guatemala, hvor hun blev i halvandet år.

Nu er hun atter i Danmark, har været her et par år. Foruden skulpturer har hun i den tid bl.a. lavet omslags-tegning til Ulla Ryums »Natsangersken«. De to har desuden planer om i fællesskab at lave en bog med tekst og grafik, når Lis Hooge Hansen bliver færdig med det, hun i øjeblikket er ved.

I næsten et år har hun nu været i gang med et stort relief, der skal opsættes i det nye børnehospital i Glostrup. Hun skærer relieffet i træ, og det bliver måske det største trærelief i Europa, ca. 26 meter langt og 3 meter højt. Det skal pryde en lang korridor. »Først lavede jeg en tegning af væggen, hvor relieffet skal være,« siger Lis Hooge Hansen om sit arbejde med det. »Der er to døre i denne væg, dem måtte jeg tage med i betragtning ved udarbejdelsen af relieffet. Da jeg havde set på tegningen et par dage, tog motivet form, og jeg skrev det ned med en forklaring af, hvad jeg havde tænkt mig, og var derefter endelig i stand til at tegne en skitse af, hvad jeg ville lave. Jeg må altid forestille mig motivet, før jeg kan lave det endelige udkast, og under udarbejdelsen af dette må jeg

Kunstnerne er Vorherres artister

siger maleren Svend Wiig Hansen i dette dobbelte interview, der også omfatter en samtale med den kendte kunstner Lis Hooge Hansen. Lis Thorbjørnsen beretter.

Mor og barn er et yndet motiv hos Lis Hooge Hansen.

Wiig Hansen 62

koncentrere mig så meget, at jeg er fuldstændig udmattet, når jeg er færdig.«

Motivet er Jesu ord: »Lader de små børn komme til mig.« Relieffet viser tre processioner af børn, der fra hver side af det bevæger sig hen imod skikkelsen i relieffets midte. Børnene kommer med deres legetøj og yndlingsdyr, og nogle af de små er for svage til selv at gå og bliver båret af deres mødre.

– De to døre er blevet en uadskillelig del af kompositionen, siger Lis Hooge Hansen, – og den endelige skitse udtrykker ting, jeg husker fra min barndom. Der er mange detaljer i relieffet, fordi jeg ønsker, det skal være noget, som også børnene kan forstå og glæde sig over. Det er en slags eventyr, jeg fortæller, dejlige ting jeg kan huske – om en abe med et blåt ansigt, grønne æsler, sorte får og andre af det pureste guld (relieffet skal males) og fugle og planter, men selv om der er mange detaljer i relieffet, er det alligevel udformet i store træk, for at man skal kunne se det som et hele. Der er ingen »nørklerier« – kompositionen bliver lavet i store bølgende linjer. Jeg arbejder med pauser ligesom i musik. Det er meget vigtigt for at kunne se relieffet som en helhed.

Beskueren frastødes ved første øjekast af Svend Wiig Hansens arbejder. Voldsomme, hæslige, disproportionerede menneskeskikkelser.

Man vender sig bort fra dem – men de bliver på en mærkelig måde ved med at leve i sindet alligevel; har man set dem, må man slås med dem, man undgår ikke at beskæftige sig med dem.

Det er provokerende kunst. Hans billeder kan ikke hænges på væggen som en dekoration, der ikke forstyrrer stemningen. De er pågående, de nægter at glide stiltfærdigt ind i arkitekturen.

Hvad er det, som gør, at beskueren kommer til at interessere sig for så ubehagelige, groteske, forvrængede fremstillinger af virkeligheden omkring os? Der er ingen skønhed, ynde, harmoni. Hvordan kan det gå til, at sådanne billeder gør indtryk?

Forvrængningen er kun tilsyneladende. Disse voldsomme heftige værker fremstiller en indre virkelighed, tidens, menneskets. »Den ensomme« hedder en af hans skulpturer; nogle af de kendteste af hans malerier er »De søgende«, »Mennesker i mørket«, »Menneskeridt«.

– Jeg har haft den lykke at kunne afdække enkelte af menneskets sider, og det er mit mål at afdække dem alle, udtalte Svend Wiig Hansen sidste år i et interview. – For mig er åbenhed i alle menneskelige anliggender af afgørende betydning. Jeg tror, at de mennesker, som er blevet mest chokerede over mine værker, har haft mest brug for dem.

– Deres billeder er pessimistiske? spurgte interviewereren. Hvortil Svend Wiig Hansen svarede:

– De udtrykker en sandhed, men de er ikke pessimistiske... nej, langt fra.

– Er »Menneskeridt« ikke et pessimistisk billede?

– Det er et billede, som fortæller, at de stærke rider på de svage. Det er ikke pessimisme, det er en kendsgerning. Det er et billede, som i malerisk og digterisk form fortæller noget om brutalitet og menneskelig dumhed, et billede, som man måske kan lære noget af, hvis man prøver at forstå det. Det er alle menneskers opgave at prøve at forstå, at prøve at trænge ind til tingenes inderste kerne. Nogle mennesker hævder, at de kun kan forstå naturalismen, men i virkeligheden forstår de ikke – de genkender. Det indre billede forbliver skjult for dem. Da jeg var i Grækenland, hørte jeg folk, som påstod, at i den antikke skulptur og arkitektur var der endelig noget, de

forstod. Det var de samme mennesker, som bagefter gik hen og købte en model af Akropolis i plastic.

– Men er det overhovedet muligt at få plastic-turisterne til at forstå?

– Vist er det muligt, men det er nødvendigt, at de afkaster alle deres falske forestillinger om, hvad der er kunst eller ikke-kunst, og begynder helt forfra. Billederne åbner sig kun langsomt for os på samme måde som vi synes, at visse mennesker er frastødende, indtil de ved nærmere bekendtskab pludselig åbner sig og bliver skønne og vidunderlige. Alle kan lære at forstå et godt maleri. Et hvert normalt menneske i hvert fald. Jeg tror meget på menneskene.

I en anmeldelse af en udstilling af Svend Wiig Hansen skrev Bertel Engelstoft, at han »understreger menneskets pinagtige situation. Han viser os deformede og fantomlignende menneskeskikkelser, der færdes i et øde rum, hvor goldheden synes at herske. Vi præsenteres for mareridt.« Destruktivt er det ikke: »Hans kunst er i høj grad præget af tidens alvor – af aktuelle problemer, som angår os alle. Den fortæller om menneskets angst og ensomhed.«

Svend Wiig Hansen har opholdt sig i Athen og senere i Rom. »Hans blik for menneskelig tragedie er vidt åbent, hvor i verden han befinder sig, fordi han inderst inde altid berøres dybest af menneskets skæbne,« skrev Preben Wilmann, da Svend Wiig Hansen kom tilbage fra Athen. Den skitsebog, han vendte hjem med, indeholder ætsende indtryk, der vældede ind over ham ved synet af invalider på krybebrædder i Athens gader. Om hans tegninger fra Rom skrev en anden anmelder: »Det er noget nyt at se arkitektur i Wiigs billeder. Der er kommet huse og kirker i. Enkelte tegninger er blot søjler eller kirkerum. Alligevel er der noget menneskeligt i dem også. Han siger selv, at det er nogle kolossale kolosser, der sætter en masse

»Kunstnerne er Vorherres artister her på jorden,« siger Sv. Wiig Hansen.

i gang i ham. En kirke har ansigt, og søjlerne, der understøtter bygningerne, virker som store tårer, der driver ned.«

»Det er tilfældigt, at det netop er mig, der har fået muligheden for at udtrykke mig kunstnerisk, og ikke min nabo,« siger Svend Wiig Hansen. »Kunstnere fødes ikke, de vælges – eller findes. De er Vorherres artister på jorden, som man har udtrykt det.« Han har en fornemmelse af at blive brugt, af at være et redskab. »Jeg mærker tit, når jeg står og arbejder på et billede, at jeg pludselig får hjælp udefra. Meget svære billeder lykkes pludselig for mig som ved et trylleslag, og uden at jeg selv er klar over, hvad der er sket. Kunst er vel i grunden en form for religiøsitet.«

Den, som – stillet overfor oprivende moderne kunst – længes efter Fra Angelico, bør huske, at de middelalderlige freskomalerier i vore danske kirker fremstiller også det onde drastisk. Dantes Guddommelige Komædie førte også igennem skærsild og helvede. Kunstneren kan føle sig kaldet til at skildre Paradiset, men han kan også føle det som sin opgave at gå i kamp med menneskets rystende situation efter syndefaldet, i den tidsalder hvori han selv lever. Ikke blot at udtrykke enheden med Gud, hvilen i Gud, men også at skildre smerten ved menneskets fravær fra Gud, er religiøs kunst.

Som sagt

Et kunstværk er et hjørne af skabningen, set gennem et temperament.

Emile Zola

Ifølge naturretten har ethvert menneske krav på respekt for sin person og for sit gode rygte, ret til frit at søge sandheden og – inden for de grænser, der sættes af moralen og det fælles vel – at ytre sig og udbrede sine meninger og udfolde sig kunstnerisk. Det har desuden ret til at blive sandfærdigt informeret om offentlige anliggender.

Johannes XXIII

Den sande kunstner har ingen stolthed. Desværre ser han, at kunsten ingen grænser har, han føler dunkelt, at han er langt fra målet, og mens han måske beundres af andre, sørger han over endnu ikke at være kommet dertil, hvor hans bedre genius lyser for ham som en fjern sol.

Beethoven

I al kunst er det mennesket, der er det afgørende. I den kunstneriske film er det mennesket, vi vil se, og det er deres sjælelige oplevelser, vi vil opleve.

Carl Th. Dreyer

Selv når man taler om højere og lavere former for fornøjelser, fortrækker kunsten ikke en mine, thi den ønsker at bevæge sig højt og lavt og blive ladet i fred, hvis den bare kan more folk med det.

Bertolt Brecht

For det, som rummer tidens liv – det kræver kunst, det skaber kunst, men dør derinde, hvis ej til scenens lys det vej kan finde.

Adam Poulsen

»Det mildeste,
man kan sige . . .«

Som svar på visse venstreorienterede blades påstand om, at pavestolen råder over umådelige rigdomme, skriver Vatikanets dagblad »Osservatore Romano«, at det, kirken ejer, har den fået af folket, og at den giver det tilbage til folket.

I artiklen i »Osservatore Romano« hedder det bl.a.: »Det mildeste, man kan sige om visse blade . . ., er, at de tilsyneladende fuldstændig overser det faktum, at de, der administrerer kirkens midler, forsøger at øge kirkens indsats for det åndelige og det materielle gode og gøre denne mere frugtbringende i alles interesse, selv i deres, som ikke accepterer kirkens højere motiver.

Kirkens midler stammer fra folket, som ydmygt og af et godt hjerte giver dem til kirken, og går videre til folket, hvad kirkens liv og historie i fortid, nutid og til alle tider er et vidnesbyrd om. Kirkens midler står i det godes tjeneste.«

Om det hedder videre:

»Kirken er såvel et synligt som et usynligt samfund. Dette samfund legemliggøres i mennesker. Derfor har det sin egen struktur, og det må også imødekomme timelige krav under fuldførelsen af sin sendelse, som omfatter hele jorden og alle mennesker, ligesom den må have en verdensomfattende ledelse.

Det er dyrt at opretholde en regering, og de omfattende administrative krav, der stilles til en verdensomfattende organisation som kirken, er sandelig ikke små. Vi tænker her på missionernes fornødenheder, der i vore dage er vokset som følge af den tragiske sult, der hersker blandt folkene i udviklingslandene, og på det, der skal til i kirkens repræsentation og ledelse i alle lande og alle verdensdele.«

Avisen går derefter over til at omtale beskyldninger fra den venstreorienterede presse, gående ud på, at pavestolen skal have unddraget den italienske regering skat af dividende, den har tjent på italienske børspapirer. Den nævner, at visse blade »er gået så vidt, at de taler om represalier på børsmarkedet«, hvilket vil sige, at pavestolen skulle have truet med at kaste alle sine papirer ud på markedet og på den måde få priserne til at falde.

Den slags påstande er, siger »Osservatore Romano«, »blottede for ethvert grundlag«.

Bare en høvlspån

Af Peter Schindler

Det er utroligt, hvad man finder på gulvet under høvlebænken, når man står og snedkerer; hvis stumperne har bare en lille smule facon, nænner man ikke at brænde dem, man forærer dem bort til børn at lege med. Er der nogen, der kan lege lidt med, hvad der blev tilovers fra bogen om FILIP NERI, vil det fornøje den, der snittede figurerne.

En HELGEN – hvad er det egentlig for et fænomen? Godtfolk tror, at det er en person, der går med glorie (på billeder ser man hvordan!), som svæver, som gør mirakler, og som siger en masse from trivialitet. At bede samme godtfolk opgive navnet på bare én helgen, ville sætte dem i en fæl forlegenhed . . . men er de ikke lidt undskyldt, henset til danske forhold, for billedet af ANSGAR er jo lidt blegt, og Knud Konge minder jo mere om en oldnordisk runesten med religiøst symbol end om, hvad vi i dag fordrer af en helgen, hans hellighed er lidt utydelig i konturen . . . jo, der er jo Frans af Assisi, det ved man da, men hvem ellers? Lad mig forestille Filip Neri . . .

Der var banditi i Italien på Filip Neris tid (1515-1595), og der er banditter på Sicilien i dag. Hvad er en sådan »bandit«, og hvordan blev han sådan? En vildmand, ja en voldsmand, som er bandito (lyst i band), udstødt af det borgerlige samfund; en røver måske, men aldrig en småtyv eller bedrager, en Robin Hood, som kun røver fra dem, der kan undvære byttet, og helst når det drejer sig om »uretfærdighedens mammon«, som de fattiges beskytter kan han ikke kaldes absolut asocial, men han er lovløs, dvs. han adlyder kun »junglens lov«, og den påbyder ham to ting: at flytte ilde tjent rigdom fra den onde indehaver over til den udbyttede småmand – og usvigelig loyalitet mod »banden«, hvis quiksotiske æresbegreber, også angående vendetta over forrædere og niddinger, binder ham. Han er en svoren fjende af lovens håndhævere, men dræber ikke af lyst eller i ligegyldighed og kun den, der vil angive ham eller står i vejen for udøvelsen af det, han anser for æresforpligtende retfærdighed, og som han sætter højt over at samle gods og guld; ligeså er uskyld ham hellig . . . *Filip Neri* får forhold til to banditter, som begge to for resten blev hellige, men det blev de ikke mere tamme af.

LITURGISK KALENDER

- SØNDAG** den 29.: 12. søndag efter pinse (s. 694, grøn).
- MANDAG** den 30.: Rosa af Lima (s. 1066, hvid), jomfru. Erindring om Felix og Adauctus (s. 1066), martyrer.
- TIRSDAG** den 31.: Raymondus Nonnatus (s. 1067, hvid), bekender.
- ONSDAG** den 1.: Søndagens messe (s. 694, grøn). Erindring om Ægidius (s. 1068), abbed, samt om De tolv Brødre (s. 1024), martyrer. – Eller: Ægidius (s. 1067, hvid), abbed. Erindring om De tolv Brødre (s. 1024), martyrer.
- TORSDAG** den 2.: Stefan (s. 1068, hvid), konge og bekender.
- FREDAG** den 3.: Pius X (hvid), pave og bekender.
- LØRDAG** den 4.: Gudsmoder (s. [90], hvid).
- SØNDAG** den 5.: 13. søndag efter pinse (s. 699, grøn).
- MANDAG** den 6.: Søndagens messe (s. 699, grøn).
- TIRSDAG** den 7.: KIRKEVIELSE (s. 77, hvid).
- ONSDAG** den 8.: MARIAS Fødsel (s. 1069, hvid). Erindring om Hadrian (s. 1069), martyr.
- TORSDAG** den 9.: Søndagens messe (s. 699, grøn). Erindring om Gorgonius (s. 1072), martyr. – Eller: Gorgonius (s. 1072, rød), martyr.
- FREDAG** den 10.: Nikolaj af Tolentino (s. 1073, hvid), bekender.
- LØRDAG** den 11.: Gudsmoder (s. [90], hvid). Erindring om Protus og Hyacint (s. 1073), martyrer. – Eller: Protus og Hyacint (s. 1073, rød), martyrer. Erindring om Gudsmoder (s. [90]).
- SØNDAG** den 12.: 14. søndag efter pinse (s. 702, grøn).

I DEN KOMMENDE TID

SKT. ANSGARS KIRKE

Skt. Ansgars menighed har i anledning af 100 årsdagen for domkirkens konsekration tilrettelagt forskellige festligheder, hvortil de mange, der ud over landet stadig føler tilknytning til den gamle kirke, er velkomne.

Onsdag den 1. september kl. 20 lægges der op til jubilæet med et festmøde i Niels Steensens Gymnasiums festsal. Dette møde giver også anledning til at lykønske monsignore Kjeld Geertz-Hansen med de 25 år som kirkens sognepræst. Deltagelsen i dette møde skal anmeldes; det kan

nok nås endnu med en hurtig henvendelse til landsretssagfører Viggo Høgsgaard, Studiestræde 15, K. Første søndag i september synger sognepræsten sin jubilæumsmesse i kirken kl. 10.

På selve konsekrationdagen den 8. september synger biskop Hans Martensen pontifikalmesse kl. 20. Til denne messe kræves – for at undgå trængsel – *adgangskort*; de afhentes i præsternes kontor, daglig kl. 11-12; tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18. Som det vil vides er der mulighed for at give kirken en jubilæumsgave til dækning af den kostbare ompiloting. Beløbet sendes til landsretssagfører Høgsgaard, Studiestræde 15, København K. Giro 5 52 45.

DE OFFENTLIGE FOREDRAG

1. tirsdag i september kl. 20 genoptager monsignore Kjeld Geertz-Hansen de offentlige forelæsninger i Skt. Ansgars Kirke over »Katolsk tro og praksis«. Disse forelæsninger henvender sig både til katolikker og til ikke-katolikker. En folder med angivelse af emnerne for det første halve år kan fås ved henvendelse til pastoratet, Bredgade 64, K. Man kan også rekvirere flere eksemplarer til uddeling.

EFTERÅRSSKOLEN PÅ ØM 1965:

I ugen søndag den 17. oktober til lørdag den 23. oktober afholdes på Øm den årlige efterårsskole for unge, der er fyldt 17 år eller som er elever i I.G. 3. real eller 10. klasse.

Skolens præst er pastor Lars Messerschmidt; som lærere deltager Elsebet Kieler, pastor Kaare Osorio, Christian West og Hans Jensen, Odense; skolens chef bliver Oluf Bohn, Århus.

Pris for deltagelse er 80,- kr. Der kan i begrænset omfang søges om hel eller delvis friplads. Tilmelding bedes foretaget på blanket, der fås hos DUK's lejrsekretariat, v/ Bent Lund, Søndre Ringgade 11, 5. sal, Århus C., og returneres i udfyldt stand til samme adresse. Der vil senere tilgå deltagerne nærmere oplysninger fra skoleledelsen.

På gensyn på Øm i efterårsferien!

VALFARTER 66

Valfarterne 1966 finder sted som følger:

Til Øm søndag den 15. maj 1966.

Til Aasebakken søndag den 22. maj 1966, oplyser valfartskomiteerne.

HVEM ER MIN NÆSTE?

Hvem er min næste? Hvor er min næste? spørger vi vel ret ofte i vore dage, hvor der tales så meget om næstekærlighed, hvor vi får så mange opfordringer til at øve næstekærlighed, måske oftest i form af giroindbetalingskort. Min næste, spørger vi, er det inderen, som sulter, eller min nabo, der ikke kan klare sin husleje? Inderen forekommer mig ikke »nær«, og naboen kender jeg tit ikke noget til, skønt han eller hun er det menneske, der bor »nærmest«. Familie og venner vil sikkert også gøre krav på at være min næste, mine nærmeste. Kan det så stadig være et spørgsmål? Sikkert lige så meget, som dengang Jesus blev stillet over for problemet?

Vi har lært i vor katekismus: Hvert menneske er min næste. Er det ikke alt for enkelt til at være rigtigt? For abstrakt? En mand i Congo eller en hjemløs i Vietnam eller i Sydamerika forekommer mig ikke at være min næste. Ifølge Jesu løsning af spørgsmålet er vor »næste« ikke hvem som helst, men det menneske, der ligger på vejen, og som den »fremmede« tager sig af. Jesus fortæller historien om den »barmhjertige samaritan« som en frit opfundet lignelse, men dog med så konkrete detaljer og et så godt kendskab til stedet, at man den dag i dag viser overfaldsstedet på den berygtede vej fra Jerusalem til Jeriko og har indrettet en politistation i det hus, som siges at have været herberget, hvor samaritanen anbragte den sårede til videre pleje. Ja »næsten« er altid et bestemt menneske, som du eller jeg møder på vor ganske kon-

... og hvor
er min næste
spørger vi ofte
i vore
dage

krete livsvej. Et trængende menneske er ikke vor næste, men *bliver* det i den konkrete nødsituation. Men vent endelig ikke på at finde din næste udplyndret på grøftekanterne eller på din trappegang, – så finder du ham nok aldrig. Luk dine øjne op, så vil Gud gøre dig seende og lade dig finde din næste – det menneske, som er henvist til netop *din* hjælp, og som ingen anden har kunnet eller villet hjælpe. Samaritanen, den fremmede, den hadede udlænding, hvis nationalitet betragtedes som et skældsord hos jøderne, (husk, at de kaldte Jesus for »samaritan«, skønt de vidste, at han kom fra Galilæa), kunne godt have sagt: Hvad kommer jøden mig ved, det skulle tempelpræsten og leviten have gjort, det er deres bestilling at tage sig af mennesker, jeg er forretningsrejsende, jeg kan ikke spille min tid med privat nødhjælp. Men han følte, at det nu var *hans* tur, ikke de andres; de havde forpasset deres chance. Vinen, som skulle have slukket hans tørst i denne infernalske varme, og olien, der kunne have vederkvæget hans solbrændte hud, skal nu holde for som medicin, som rensende alkohol og lindrende salve. Det gjorde ham egentlig ondt at ofre disse kostbare remedier som førstehjælp på denne ukendte jøde, der sandsynligvis kun ville have vist ham, samaritanen, foragt, og ville være rykket over til et andet bord, hvis han selv havde dristet sig til at sætte sig ved jødens bord på landevejskroen. Åh, pyt med det, tænkte samaritanen, den sjat vin og den rest olie kan jeg nok ofre på ham; han trækker mere til det end jeg raske mennesker. Her hjælper ingen parlamententer om, hvorvidt den sårede kommer ham ved eller ej, her skal handles. Æslet eller muldyret er heller ikke glad for den nye byrde, men det bliver ikke spurgt; manden kan ikke blive liggende her i støvet og den brændende sol – og æslet finder sig uden protest i sin herres godgørelse.

Samaritanen havde fundet sin »næste«, det var netop *denne* fremmede jøde, som trængte til *ham*, den fremmede og forhadte samaritan. At det i Jesu historie netop skulle være en samaritan, der blev alle tiders forbillede som den, der havde øje for, hvem der var hans »næste«, skyldes vel Jesu vilje til at understrege overraskelsesmomentet, det i menneskenes øjne usandsynlige og uvedkommende i, at den mest fremmede udnævnes til at være »næste«.

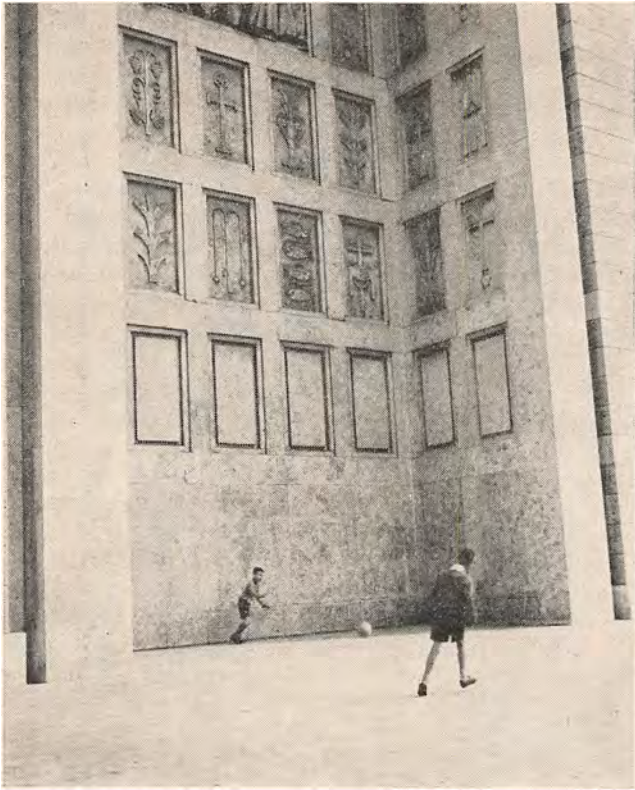
Men var det nu virkelig så meget, samaritanen gjorde for staklen? Han belemrede jo kroværten med den syges pleje. Gjorde han sig ikke sin »samaritertjeneste« alt for let? Der findes rigtignok mennesker, som er så nævenyttige, at de ville slæbe den stakkels mand hele vejen med sig blot for at have hele æren af redningsaktionen. Ville De som bilist på vej fra København til Roskilde tage en syg med helt til Roskilde, hvis De fandt ham ved Glostrup? Ville De ikke køre ham til det nærmeste hospital? Det ville da for begge parter være det naturligste og mest formålstjenlige! Næstekærlighed skal ikke blot være besværlig, men også praktisk! Samaritanen lover også at betale for den ulejlighed, han gør kroværten. Han spørger ikke først den overfaldne, om røveren har ladet ham beholde så mange penge, at han selv kan betale for hotelopholdet. Hans omsorg er fulden uden dog at blive påtrængende og besværlig for den mand, han hjælper. Det ville den

have været, hvis han havde påtvunget ham sin private velgørenhed helt til vejs ende. Hans hjælpsomhed var ydmyg nok til at dele »fortjenesten« med en anden!

»Gå hen og gør ligeså,« afslutter Jesus sin belæring om »næsten«. Find ham på din vej, barnet eller den gamle morlil, der ikke kan finde ud af trafiksignalet, din nabo, der ikke kan finde en husmoderafløser, den blinde, der ikke kan finde vej. Det behøver ikke absolut at være en blodig katastrofesituation. »Barmhjertig samaritan« kan man også være i småting. For mange mennesker er også »bagateller« store problemer. Det er tit dig, der skal og kan sige det lille ord, der er olie på det smertelige sår. Så har *du* fundet *din* næste. Grib lejligheden i hverdagen, deri ligger mere »næste«-kærlighed end i den store gestus, der omslynger verdens ukendte millioner. Så erfarer du, at ikke alle mennesker er din næste, men at hvert eneste af dem kan *blive* det!

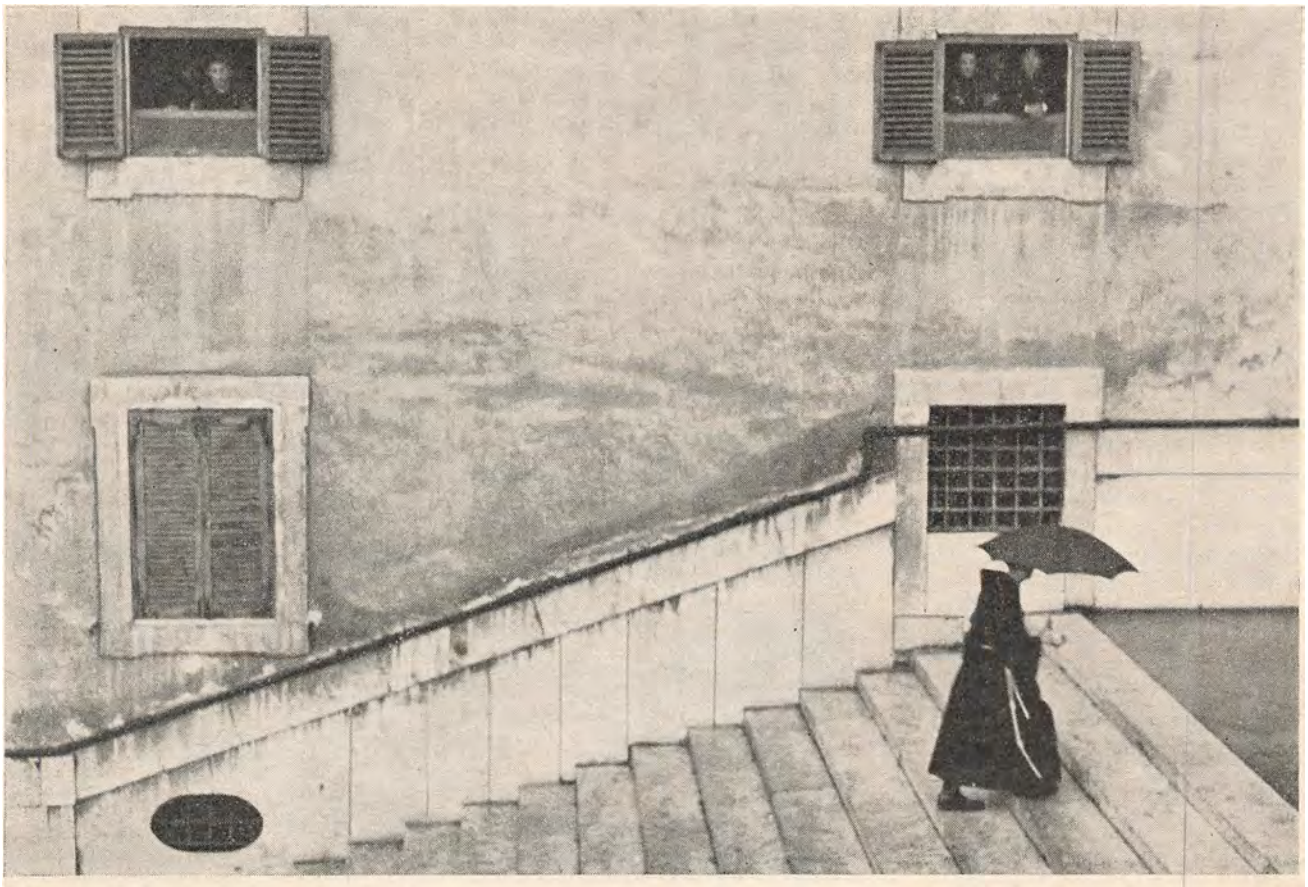
J. Coenen

Det er fotografernes skyld, malerne maler som de gør i vore dage, siger mangan kunstteoretiker, der mener, fotografiet har overflødiggjort maleriet, der »ligner«. Så meget desto bedre, siger andre. Vi har fået en ny kunstart, fotograferingen, og malerne har fundet uanede veje!

Lilian Bolvinkels Italie

Ugebladet præsenterer fotografiske arbejder af Lilian Bolvinkel. Hun har netop lagt sidste hånd på en række fotografier, der udkommer i bogform med titlen »Det poetiske København.« Maleren Clifford Wright har leveret teksten. Vi viser her udvalg af hendes indtryk fra Italien.

n - et poetisk pust

FORAN INTERESSANT
FILMPREMIERE

Kultur, pave og kunstner

Rex Harrison spiller Julius II,
Charlton Heston Michelangelo i
amerikansk film om Michelangelo,
der bliver sat i scene af »Den tre-
die Mands« instruktør.

Myndighederne i Vatikanet bliver næppe rost så ofte, som de fortjener. Men nu er de blevet det, og det oven i købet af filmfolk, der er gået i gang med en film, der udspilles i en periode af kirkens historie, som nok kunne diskuteres. Men som sagt: Vatikanmyndighederne har fået nogle nye fans, og den første af dem er den amerikanske stjerne Charlton Heston, der har gjort sig bemærket i en række film med kristeligt fortegn. Han har spillet Moses i »De ti bud«, Ben Hur i filmen af samme navn og Johannes Døberen i »The Greatest Story Ever Told« med svenskeren Max von Sydow som Kristus. Så har han endvidere portrætteret den spanske helt El Cid i alle tiders ridderfilm. Kort sagt: han tilhører den type af skuespillere, som man plejer at sætte ind i disse kæmpigigant-super historieshow, som Hollywood aldrig er vokset fra. Derfor har man endnu ikke helt kunnet finde ud af, hvad Mr. Heston egentlig kan præstere af skuespilkunst. Det bedste indtryk, man har af ham fra disse film, er måske hans udførelse af rollen som Døber Johannes i »The Greatest Story«.

Hans seneste rolle er selve Michelangelo i en filmatisering af Irving Stones bestseller »The Agony and the Ecstasy«, der handler om den store maler og billedhuggers liv. Nu blev Michelangelo jo halvfems. Mens sådan et liv udmærket lader sig presse ind i en murstensroman, kniber det noget at få en film, der skal blive andet end sammenkædede glimt, ud af det. Manuskriptforfatter og producent blev derfor efter lange overvejelser enige om at koncentrere sig om en fireårig periode af den store mesters

liv: et tidsrum hvor han var i konflikt med paven – nærmere betegnet Julius II, for Michelangelo levede under hele 11 paver!

Når Michelangelos fremstiller, Heston, og hans medarbejdere er blevet så glade for Vatikanet, er det fordi man under forarbejdet til filmen og under selve optagelserne blev mødt med en enestående velvilje og hjælpsomhed. Man må nemlig erindre, at der ikke dér i nabolaget så ud, som der ser ud i dag. For eksempel eksisterede Peterskirken ikke. Og det sixtinske kapel var ikke blevet dekoreret, for det var jo det, Michelangelo gjorde, og det er netop en af de ting, filmen handler om. Man måtte bygge det sixtinske kapel op ude i et romersk filmstudie. Der var ikke den hjælp, der manglede fra Vatikanets side, hvad angår dette arbejde, og man satte filmfolkene på sporet af værdifulde enkeltheder vedrørende Michelangelo og paven. Filmfolkene fik fri adgang til arkiverne, fortæller Heston.

– Michelangelo var ikke nogen skikkelig fyr. Han var på kant med alle og enhver, erklærede filmskuespilleren. – Og et morsomt kuriosum er det, at han i de år, vor film dækker, overhovedet ikke skiftede dragt, sko eller strømper, slutter Charlton Heston.

Det er »Sangen om Bernadette«s producent, Darryl F. Zanuck, der står bag »The Agony and the Ecstasy« (»Pinen og Begejstringen« – bogen hedder dog på dansk slet og ret »Michelangelo«). Tilrettelæggelsen af filmen tog to år, og Zanuck, hvis produktion spænder fra store kunstværker som »Sangen om Bernadette« til rædselsfulde kulørte bibelfilm og anden form for spekulation, satte den ferme manuskriptforfatter Philip Dunne på opgaven. Mere interessant er det, at han bad Graham Greenes yndlingsinstruktør, Sir Carol Reed, tage vare på iscenesættelsen. Det er som bekendt Reed, der har lavet så fremragende engelske film som »Den tredje Mand«, »Øjenvidnet« og »Natten uden Nåde« – alle film, der har en hel del at sige kristne.

Af stor interesse er det også, at man til at udføre den krævende rolle som pave Julius II har valgt filmens Mr. Higgins fra »My Fair Lady« – den store engelske skuespiller Rex Harrison. Julius II lod for en stor del kirken skøtte sig selv – ja lige bortset fra at han satte den kedelige afladshandel i værk, så der kunne komme gang i Peterskirken. Men han var dog en ganske anden herre end den udsvævende Alexander VI Borgia, hvis store modstander han var. Julius II var idealist – politisk idealist. Han ville af med fremmedherredømmet, og fortsatte således i Cesare Borgias fodspor, men uden tvivl med renere motiver, selv om man nok ikke skal gøre den krigeriske Petri efterfølger til nogen mandlig Jeanne d'Arc. (Han nøjedes vist heller ikke med at hugge efter folks ører.) En stor mand var han dog – også som kunstkender og mæcen, og det bliver interessant at se, hvad Harrison har fået ud af rollen.

Michelangelo-filmens får premiere i London til oktober, og mon ikke vi her hjemme kan vente den i løbet af vinteren.

På side 14 ses en karakteristisk situation for pave Julius II: paven i panser og plade til best. Rex Harrison udfører rollen. Øverst på denne side Charlton Heston som Michelangelo, der arbejder på udsmykningen af det sixtinske kapel. Nederst pave og kunstner i det færdige kapel.

H.K.

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.
Tlf. C. 828
Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.
Lev. til katolske institutioner.

Mogens Larsen

El. Installatør
Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

Glarmester**POUL V. JOOST**

Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselsolier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

FJERDE SØ

Hovedagentur
Gratis rådgivning dag og aften
i alle enkle og kombinerede
forsikringsarter:
Ulykke - Dagpenge - Familieindbo
Brand - Indbrud - Vandskade
Tyveri - Ansvar
Auto - Husejer - Forretning
Driftstab - Sanitet - Oliefyer m. m.
H. E. Pedersen, Søndervigvej 89
Vanløse . Tlf. 71 20 23
samt
Tegningsagentur
Statsanstalten for Livsforsikring

MARIUS
MP
PETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

Alt i bandager & sygeplejeartikler

Holbæk Materialhandel

Telefon 32
Kaj Andersen
Lev. til Sct. Elisabeth Hospital

Ove Juel-Christensen

Tria *6408
Kaffe og kolonial en gros

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Karl A. Hansen

Murermester
Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre
Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

RYBERG's Bageri & Conditori
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 05 88

Drik kaffen i vort hyggelige
caféteria.

Hele landet taler om
Katolsk Ugeblad

Kardinal Berans hjælpere har fået dr. Gandra løsladt

Dr. Julieta Gandra, en kvindelig portugisisk læge, som har været fængslet siden 1959, er blevet løsladt den 6. juli i år. Dr. Gandras sag blev omtalt i Ugebladets Portugal-artikel for nylig: »Katolik i en politistat«.

Dr. Gandra, der er meget syg, blev under et ophold i Angola dømt, fordi hun ifølge de portugisiske myndigheder havde »ydet bidrag til en nationalistisk organisation i Angola og været medlem af det kommunistiske parti«.

Dr. Gandra blev den 15. december 1964 af Amnesty International - en neutral organisation, som søger at hjælpe politiske fanger verden over, både i øst, i vest og i de nye lande i Afrika og Asien - udnævnt til »Årets fange« under en ceremoni, der afholdtes i St. Paul's Cathedral i London.

Amnesty International har gjort et stort arbejde for at opnå dr. Gandras løsladelse - Amnesty International's såkaldte tregrupper har sendt en mængde henvendelser til de portugisiske myndigheder, og den danske afdeling af bevægelsen telegraferede fra sit årsmøde i maj d.å. til dr. Salazar og anmodede om, at de portugisiske myndigheder i det mindste ville sørge for lægehjælp til den alvorligt syge dr. Gandra.

»Årets fange« for 1963, den østtyske fagforeningsleder Heinz Brandt, er - også på grund af bl.a. Amnesty International's indsats - blevet løsladt; han, der oprindeligt var kommunist, flygtede til Vesttyskland og blev på en eller anden måde pågrebet i Vestberlin af de østtyske myndigheder og idømt en længere fængselsstraf. Heinz Brandt var gæst ved ceremonien den 15. december 1964 (årsdagen for vedtagelsen af erklæringen om menneskerettighederne) i London, hvor dr. Gandra blev udpeget til »Årets fange«.

Amnesty International's danske afdeling, der blev stiftet i 1964, har nu ca. 450 medlemmer, og bevægelsen har afdelinger i et voksende antal lande.

Katolske Menighedsplejers fælleskontor

Bredgade 69 A, st., over gården,
er åbent for ekspedition af henvendelser daglig kl. 10-13 (undtagen lørdag). Tlf. Palæ 2323.

**PAVEN ER IKKE SYG,
SIGER VATIKAANET**

Vatikanet har set sig nødsaget til at dementere forlydender om, at pave Paul VI skulle lide af et mavesår på tolvfingertarmen. Et blad i Milano, TEMPO, havde først antydnet, at pavens helbred gav anledning til bekymring. Denne meddelelse havde forårsaget stor opstandelse i hele Italien, og da et amerikansk nyhedsbureau gav meddelelsen videre, reagerede Vatikanet ved at udsende følgende dementi:

»Fra officiel side i Vatikanet skal man meddele, at meddelelse om at paven skulle være angrebet af en mavelidelse, savner ethvert grundlag. Pave Paul VI's helbred er udmærket, således som også mange personer har kunnet konstatere under de forskellige gudstjenester, som paven har taget del i den sidste tid.«

Det italienske blad havde givet flere detaljer om pavens formodede sygdom. Paven skulle således have fået maven røntgenfotograferet, og lægerne skulle specielt have interesseret sig for tolvfingertarmen. Dette omtales slet ikke i det officielle dementi.

Paven fejrede messen for Marias Optagelse i sognekirken i Castel Gandolfo søndag den 15. august og besøgte om eftermiddagen kollegiet for troens udbredelse, hvor mange unge forbereder sig til præstegeneringen i missionslandene. Paul VI forekom her at være smilende og afslappet, og hans ansigt var solbrunt og ikke så blegt som ved feriens begyndelse.

Det franske blad LE MONDE siger i en kommentar til forlydender om pavens sygdom, at det er velkendt, at paven altid har haft et svagt helbred. Under præstestudierne måtte han således bo privat og han blev fritaget for militærtjeneste. Desuden spiser paven meget lidt – sover kun nogle få timer – og lever i det hele taget under konstant overanstrengelse. Paul VI ses aldrig spadserere i Vatikanets haver, således som forgængerne gjorde det. Kardinalernes doyen, Tisserant, sagde i denne forbindelse i sin lykønskningstale til pavens navnedag, at paven burde hvile mere ud. Måske er det på baggrund af denne venskabelige henstilling, at pave Paul nu lader indrette en taghave over sin lejlighed i Vatikanet. På den måde vil arbejdet kunne fortsættes uden for store pauser,

når spadsereturen kan foregå lige i nærheden.

FLERE DRAB I SUDAN

To dage efter massakren i Juda i Sudan, hvor ifølge meddelelserne 1400 mennesker blev dræbt, blev 72 mænd, der overværede en festlighed i Wau efter et bryllup i en katolsk kirke, grebet af soldater og skudt uden forudgående rettergang. Endvidere er generalvikaren i Rumbek, fr. Archange Ali, blevet skudt ned af sudanske soldater, mens han stod og talte med to studenter foran domkirken i Wau. Meddelelsen om såvel hans som adskillige andre menneskers død indgik for nylig til Verona-fædrenes moderhus i Italien. Ifølge yderligere rapporter om massakren i Juba er disse drab at betragte som repressalier i anledning af, at civilpersoner dræbte en sudansk officer og anbragte hans hoved på et spyd, som de opstillede ved et vejkryds i nærheden af kasernen. En militærpatrulje fik ved midnatstid øje på hovedet og begyndte straks at beskyde Jubas beboelseskvarter med maskingevær, mens andre soldater systematisk satte ild på husene. Ca. fire femtedele af Jubas 25.000 indbyggere forsøgte at gemme sig i skoven, men mange af dem blev skudt under deres forsøg på at svømme over Nilen. Andre lykkedes det at søge tilflugt i domkirken, men de blev omgående hentet ud af soldater og skudt ned uden for kirken.

Eftersom Vatikanet ikke har direkte diplomatisk forbindelse med Sudan, har den pavelige nuntius i De Forenede Arabiske Republikker, ærkebiskop Brini, nu fra Rom fået overdraget det hverv at opsøge præsident Nasser og anmode ham om at gøre sin indflydelse gældende i den sudanske hovedstad.

**ÆRKEBISKOPPER I UGANDA
PROTESTERER OVER FOR DEN
SUDANSKE PREMIERMINISTER**

I tilslutning til de seneste vanskeligheder i det sydlige Sudan har den katolske og den anglikanske ærkebiskop i Uganda, henholdsvis ærkebiskop Kiwanuka af Rubaga og ærkebiskop Brown af Uganda, via Sudans ambassade i Kampala i fællesskab sendt en protestskrivelse til den sudanske premierminister. Ærkebiskoppernes skrivelse, der er dateret den 27. juli 1965, lyder som følger:

»Deres Excellence.

Som ærkebiskopper af Rubaga og Uganda, repræsenterende henholdsvis den katolske kirke i Uganda og den anglikanske kirke for Uganda, Rwanda og Burundi, føler vi det som vor pligt at henvende os til Dem på de fire millioner menneskers vegne, der tilhører vore kirker i Uganda.

De oplysninger, vi har modtaget fra øjenvidner til de for nylig stedfundne nedskydninger i det sydlige Sudan, tvinger os til at protestere. Der er gået mange menneskeliv tabt, og det drejer sig i mange tilfælde om ubevæbnede og harmløse personer. Efter hvad der er blevet os meddelt, er det endda i nogle tilfælde sket, at folk, der har søgt tilflugt i moskeer og kirker, er blevet dræbt uden på nogen måde at have optrådt provokerende.

Vi protesterer imod den beskyldning af Hs. Excellence, biskop Ireneo Dudd og en del andre præster (som heldigvis kom fra det med livet i behold), som fandt sted ved færgen i Juba den 9. juli, og mod den nødvendige evakuering af seminarier til videreuddannelse af sudanske præster, som har måttet finde sted på grund af den usikre stilling, de befandt sig i.

Vi opfordrer regeringen i Sudan, der som medlem af FN har givet sin tilslutning til erklæringen om menneskerettighederne, til at overholde denne erklæring og til fuldt og helt at beskytte udøvelsen af de mest elementære menneskerettigheder såsom den enkeltes ret til livet og de folkelige mindretals rettigheder.

Vi anmoder endvidere regeringen i Sudan om at træffe aftale med organisationen til fremme af Afrikas enhed, om at den skal sende en neutral undersøgelseskommission, der kan anstille undersøgelser vedrørende de fortsatte stridigheder i det sydlige Sudan, og virke som rådgiver for den sudanske regering, og at denne yder kommissionen sin bistand med hensyn til at finde en varig og acceptabel løsning på problemerne i syd.«

DAME SØGES

Halvdags- eller heldagsdame søges til kontorarbejde og butiksekspedition. Gerne sprogekendskab, dog ingen nødvendighed.

Sankt Ansgars Boghandel
Bredgade 67, København K.

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

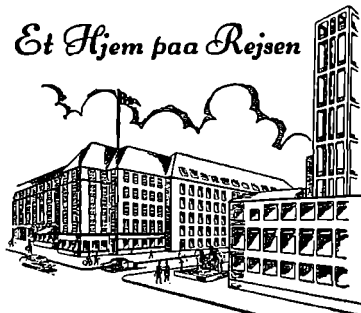
Slakterforretning

Aaboulevarden 47, Århus C
Tlf. 2 30 27

Sjøreen & Co.

Malerfirma
Århus C

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Århus C

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma
Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør
Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Århus C

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægergaardsgade 17-19, Århus C

MEJERIET *Jestebro*

Aarhus by's førende

TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A
Århus N
Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- båndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus C. Tlf. 2 00 99
lige ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Århus C
Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS · VAND · VARME · BLIKKENS LAGER · SMEDE · & MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a · Aarhus N.

Telefon (061) 6 89 31 · Giro 17 117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Aarhus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg
Telf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruerstræde 10, Svendborg
Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7 · Svendborg
Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Molestien 11, København SV

Tlf. VA 6060

Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Chr. Hansens køudsalg København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Husk at dette er et ugeblad,
der må planlægges på længere
sigt. Send Deres manuskript i
god tid.

Holbæk

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 · Holbæk

Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

JENSEN & OLSEN

HOLBÆK

TELF. 365

EL-INSTALLATIONER

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 3001

Odense

TIL BYEN

FRA BYEN

- i byen

smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF T OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. ½

K. K. L. Simonsen's etff.

Frederiksborggade 22
København K.

Tlf. *Minerva 2314

»De små kirker«

Fortsat fra side 5

en bestående kirke er blevet mindre, fordi der er bygget en eller flere nye kirker for samme område.

Kirken må gro op af landskabet

– Stræber man mod en bestemt kirkestil i dag?

– Jeg vil nødigt være med til at tale om en fast og bestemt stil i forbindelse med min samtids kirkebyggeri. Mine egne bestræbelser går bl.a. ud på i hvert enkelt tilfælde at passe kirken ind i harmoni med det samfund, som den skal tilhøre. Den kirke, der skal ligge på Gotland, kan ikke se ud som kirken i Japan eller på den jyske vestkyst.

En bygning, der placeres i et landskab, må være præget af naturen, klimaet og menneskene omkring den. Den må være vokset op på stedet. For så vidt er jeg i opposition til den internationalisering, som i disse år truer med at forflygtige ethvert særpræg, som hidtil har kendetegnet for eksempel Europas byer.

Der er sket en glædelig udvikling i vore dages byplanlægning. Myndighederne husker altid at afsætte plads til kirken med omtanke. Det er ikke blot et stykke jord, som ikke kan bruges til andet, man får overladt. Der er virkelig forståelse for en smuk placering af kirken. Tidligere kunne man godt få stukket en ganske umotiveret og tilfældig grund ud til kirkebyggeri. Det sker sjældent mere.

Det er også nødvendigt, at man tænker på kirkens placering, for der er virkelig en trang til kirken i de samfund, der opstår. I for eksempel storbyernes periferi. Det er ikke småting, folk ofrer i dag for at få en kirke.

Ved selvbyggeri har jeg oplevet folk, som er mødt op hver aften efter en arbejdsdag og har taget en tårn med kirkebyggeriet. I den forbindelse kan man virkelig med nogen ret spørge, om kirkebyggeriet kun skal ske på offentligt initiativ og for offentlige midler.

Hvis der er liv . . .

– Mange mennesker er imod et brud på kirkens traditionelle byggestil?

– Der vil altid være mennesker, som har svært ved at vænne sig til nye ting, og man skal naturligvis ikke tvinge folk til at synes om noget, blot det er nyt.

Men hvis der er liv i en ting, kan

den udtrykkes gennem tidens kunstneriske sprog.

– Derfor finder jeg, at det er helt rigtigt, at de moderne kirker udsmykkes af tidens kunstnere. I en lille kirke, som jeg har tegnet i en østjysk landsby – Dokkedal i Himmerland –, har man besluttet at lade en kunstner skabe en abstrakt jernskulptur som alterbillede. Man afviser ikke tidens kunstneriske udtryk for den kristne tro.

Søster Vincents 70 års ordensjubilæum

Tirsdag den 31. august kunne blive en stor festdag for den katolske menighed i Helsingør, idet søster Vincent, kendt og elsket af mange, der har haft deres gang i klosteret, kan fejre sit 70-års ordensjubilæum.

Men lad det være sagt straks: Der bliver ingen fest. Den beskedne søster Vincent har frabedt sig enhver form for opmærksomhed, samt enhver omtale i bladene, sågar i Katolsk Ugeblad.

Som en vis lille mistelten er undertegnede imidlertid ikke taget i ed, og derfor kan jeg ikke dy mig for at erindre om dagen. Meningen er dog ikke, at søster Vincents gamle elever og andre taknemmelige mennesker skal aflægge besøg i klosteret, medbringende blomster eller gaver. Det ville hun ikke synes om. Lad os derimod markere jubilæumsdagen ved at forenes med hende i stille bøn og taksigelse for al den nåde, Vorherre har skænket hende i et langt liv, og for al den godhed og offervilje, hun har vist os.

Søster Vincent fødtes den 9. december 1877 i Tuntingen, en lille landsby i Luxembourg. Allerede 17 år gammel blev hun novice i Sankt Vincent Søstrenes orden. Hun virkede som lærerinde i Paris, i kvarteret Notre Dame des Champs, indtil 1904, da hun sammen med tre andre søstre blev sendt til Helsingør.

Her arbejdede hun også som lærerinde i søstrenes katolske skole næsten lige til den blev lukket i 1952. Desuden var hun i mange, mange år sakristan-søster.

Nu er søster Vincent 87 år, og det ville være falsk at påstå, at alderen ikke mærkes på hende. Men vi har den store glæde at se hende ved gudstjenesterne, og hvis vi har et ærinde i klosteret. Her arbejder hun stadigvæk i den udstrækning, kræfterne tillader det. xy

APROPOS SMÅ KIRKER

Sommermarked i Københavns mindste kirke

I år er det 5. september, venner af St. Antonius valfarter til Brønshøj. Der er sommermarked, og naturligvis trænger sognet til enhver lille skærv. Vi har store udgifter . . . større end vi selv kan bære . . . og vi vil gerne engang byde sognet bedre og større rammer for gudstjenester og det kirkelige liv. Men vejen er lang og kan kun beskrives sammen med St. Antonius' mange venner rundt om i storstaden og dens omegn. Der er som altid tombolaer og boder, og der er restaurant i et dejligt stort telt, som beskytter selv mod den sværeste regn. Og så er der den lille landsbykirke, som blev smukt hvidtet i sommer. Hvis De ikke kender den, vil De være glad for et lille besøg i den eller for at lægge denne dags søndagsmesse i denne Københavns mindste kirke kl. 8 eller 11. Restauranten åbner straks efter messen. Hvad med en frokost med delikat smørrebrød i det grønne lige efter gudstjenesten?

Vi ses i Brønshøj søndag den 5. september med godt humør og en god pengepung.

Sognepræsten

Malerfirma
Holger Jørgensen
Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørforr.
M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde

Firma Hans Møller
v/ Ib Møller
Sct. Olgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
*Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefyr*

*Skolebøger - Skolerekvissitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg*

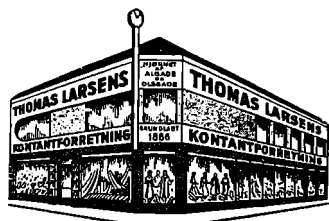
Roskilde Boghandel
Sct. Olgade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri
Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen
Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olgade 13, Roskilde
Telf. 35 01 57

Malerfirmaet
Edvard A. Petersen
Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.
Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77
Aut. leverandør af kirkevine

Hjørnet af Algade og Olgade
Bedste indkøbssted i Roskilde

Støt vore annoncører

Esbjerg

Interessentselskabet
Nis Petersen
Tømrer- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen
Murermester
Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland
Aut. vand- og gasmester
Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen
Urmager, optiker, guldsmed
Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

L. Basse
Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjydsk Rør-
& Sanitetslager A/S**
Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

R. Schulik
Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømrermester
Ejnar J. Nielsen
Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn
Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding

P. Jeppesen & Søn
Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel
Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck
Ingeniørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 2 35 55

J. Krenk
Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen
Tømrermestre
V. Kjørbosvej 1, Kolding
Telefon 2 02 81

Kolding Andelsmejeri
Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From
Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget
Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77
Kolding
*1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver*

Walenty Patrzalek
Malermester
Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

Bliv abonnent.
Det betaler sig for Dem.

Abortus provokatus

Fra pastor Hans Jorna, Køge, der er præst for »Katolsk Arbejderaktion« og for »Unge Katolske Arbejdere«, har vi modtaget følgende:

Nogle præcisioner angående abortus provocatus og ægteskabet, set fra den katolske kirkes side.

1. I mit indlæg i »Ekstrabladet« af 12. juli og i »Katolsk Ugeblad« af 16. juli skrev jeg: »Angående abortus provocatus tager den katolske kirke afstand herfra, undtagen hvis der foreligger en medicinsk indikation for, at fosteret frembyder alvorlig fare for moderens liv og alligevel ikke ville være i stand til at leve uden for moderens skød.« Jeg skulle have tilføjet: selv om svangerskabet gennemførtes.

2. Der er flere tilfælde, hvor den katolske kirke anser abortus provocatus på medicinsk indikation for lovlig. Så er der andre tilfælde, hvor katolske moralister er uenige om en abortus provocatus' tilladelighed. Hvad de sidst nævnte tilfælde angår, siger det ansete værk: »Theologia moralis« af Aertnys-Damen (14. udgave 1944, bind 1, side 471), at det synes, at man må fastslå, at fjernelse af en sygeligt inficeret livmoder eller af en livsfarlig svulst, som ikke kan fjernes, uden at man fjerner livmoderen, er tilladelig for at frelse moderens liv.

Et dagblad eller et ugeblads rammer pålægger et indlæg visse begrænsninger. Derfor vil jeg ikke komme nærmere ind på enkelthederne.

3. Inden for den samme begrænsning vil jeg i anledning af George Bune Andersens bemærkninger, adresseret til mig her i bladet, og som angår den katolske kirkelov og pave Pius XI's rundskrivelse af 1930 om det kristne ægteskab, præcisere følgende:

Den nævnte lovebog, som er af 1917, siger i canon 1013, § 1: »Ægteskabets primære formål er at sætte børn i verden og at opdrage dem; dets sekundære formål er den gensidige støtte (ægtefællerne imellem) og den menneskelige udfoldelse.« Mere står der ikke.

Ordene »primær« og »sekundær«, som også findes i nævnte rundskrivelse, har et bl.a. ontologisk sigte. Dette forudsætter, at Gud er menneskeslægtens og dens evners første årsag, og at Han er det med følgende endelige mål for øje: Guds herlighed og menneskenes delagtiggørelse i

Guds kærlighed. Ved deres evner har menneskene fået som opgave og privilegium at samarbejde menneskeligt på denne plan. Det primære heri må så være det eksistentielle: at sætte børn i verden, kærligt og menneskeværdigt, og at opdrage dem. Mandens og kvindens indbyrdes kærlighed finder, især hos kvinden, også tilfredsstillelse i en psykisk finalitet i et barns undfangelse og fødsel.

Hvis ægteskabets primære formål aldrig kan opnås på grund af for eksempel uheldelig sterilitet, siger den katolske kirke, at et sådant ægteskab indgås gyldigt og lovligt, forudsat at samleje potenten er tilstede. Jfr. kirkelovens can. 1068.

4. I de to tekster, som George Bune Andersen citerer fra nævnte pavelige rundskrivelse (ss. 28 og 30), tager paven afstand fra en unaturlig brug af ægteskabet. Hvis paven havde taget afstand fra enhver ægteskabsbrug, hvori børns undfangelse, »formeringen«, søges undgået i nogen tid og af alvorlige grunde, så havde han også misbilliget »den periodiske afholdenhed«. Dette er, som paven selv har erklæret, ikke tilfældet. De førende katolske moralteologer har heller ikke før eller siden misbilliget den.

I øvrigt er citatet fra s. 30 (det, som G.B.A. savnede i mit indlæg) en ikke af ham uheldigt oversat sætningsdel. Hele sætningen og den foregående bør læses således:

»Det kan heller ikke siges, at de ægtefæller handler unaturligt, som bruger deres ret på den rigtige og naturlige måde, skønt der deraf ikke kan opstå liv enten på grund af naturlige tidsbegrænsede årsager eller på grund af visse naturlige defekter. Der findes nemlig i selve ægteskabet og i brugen af retten til samleje også sekundære formål såsom gensidig hjælp, gensidig kærlighed, som skal fremmes, og reguleringen af den naturlige drift, hvilke formål det forbydes ægtefællerne aldeles ikke at efterstræbe, forudsat at den ægteskabelige handlings indre natur og derfor dens naturlige indretning vedrørende hovedformålet er i behold.«

5. Selvfølgelig er en pavelig rundskrivelse »mere end et cirkulære«. Hverken de katolske teologer eller jeg har påstået noget andet. De fleste af de førstnævnte benægter, at pavens afstandtagen fra samlejets unaturlige brug (G.B.A.'s citat fra rundskrivelsens side 28) er en moral-dogmatisk udtalelse.

Rundskrivelsens henvisninger til Tridentinerkoncilet, som G.B.A. hen-

tyder til, angår Guds ægteskabsbud og Guds bud i almindelighed: »Gud påbyder ikke det umulige«.

6. En uhildet læsning af pave Pius XI's rundskrivelse om det kristne ægteskab viser, at han havde »forståelse for, hvor kompliceret en affære ægteskabet er«.

7. Spørgsmålet: præventive midler eller ej er ikke alene et religiøst-moralsk spørgsmål. Betydningsfuldt er, at flere kendte gynækologer og sexologer såsom dr. med. F. J. McCann, John Marshall, dr. med. Abraham Stone og J. G. Holt på basis af deres lange kliniske erfaringer har udtalt, at præventive midler – de mere gængse – ikke sjældent er utilstrækkelige, og at de, når det er kvinden, der bruger dem, ofte er en kilde til sygdom hos hende.

8. To slags piller, som indtages gennem munden, er endnu under diskussion og drøftes også af den her i bladet tidligere omtalte pavelige ekspertkommission, hvori også læger og gifte lægfolk deltager. Denne kommission drøfter også de tilfælde, hvor den periodiske afholdenhed ikke slår til, og børnenes antal samtidig må begrænses af alvorlige økonomiske eller helbredsmæssige grunde.

Hans Jorna

Man burde gøre noget

Vi har modtaget:

Under mit besøg i det dejlige København kunne jeg ikke undgå at lægge mærke til alle de slibrige og uanstændige postkort, spillekort, tidskrifter og lignende, man støder på overalt i byen. For børnenes og de unges skyld burde man faktisk gøre noget imod al den pornografi. Har man i Danmark ingen love, der forbyder den slags? Hvad glæde har vi af velfærdsstaten, når folkets fremtid undergraves af sådanne ting?

Forældre og lærere burde for børnenes skyld ikke lade sig byde noget, der er så farligt for dem! Jeg kender europæiske lande, hvor det har været muligt at bekæmpe den slags.

Josef Franzl,

Hotetschekgasse 6, Wien XXI.

LÆRER

(læge, stud. med., sundhedsplejerske el. lign.) søges til enkelte ugl. timer i sundheds- og sygdomslære på statsanerkendt seminarium for børnehvelærereinder.

Henvendelse: tlf. HE 7894

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmeluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHËN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger
Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trosamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,
København V.
Tlf. Eva 4151

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.
Klampenborg.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25
København K

Telefon Minerva *408

EN BANKBOG
åbner alle muligheder
- indsæt Deres penge i
LANDMANDSBANKEN

MUNKE MØLLES GLUTEN

Valfart til Oskarström

Årets valfart til Maria-Kyrkan i Oskarström finder sted den 12. september. I lighed med sidste år vil danske deltagere kunne tilslutte sig valfarten. Der afgår bus fra Landskrona kl. 8.25 og fra Hälsingborg kl. 8.40. Prisen for buskørselen bliver 15,00 danske kroner. Hvis et tilstrækkeligt antal deltagere melder sig, kan der arrangeres fællesrejse fra Tuborg Havn med afgang kl. 7.00. Henvendelse om deltagelse fra København sker til G. Bune Andersen, Westend 9, 1., København V. Telefon VE 9106.

Valfarten udgår fra Fjalgime kl. 11.00. Der er ingen særlig intention for valfarten, der afholdes til ære for Jomfru Maria. Det anbefales særligt at bede for konciliet, at hvert enkelt medlem må formå at leve op til Gudsmoders forbillede på ydmyghed og tjenersind. Lige så vigtigt er det at bede for den truede verdensfred, således som pave Paul opfordrer til det i sin anden rundskrivelse. »Det er Guds time, der slår for kirken og for verden.«

Der bliver mulighed for aflæggelse af skriftemål på hele valfarten. Kl. 13.00 læses der pontifikalmesse. Kl. 17.00 afsluttes med en andagt. Hjemrejsen påbegyndes kl. ca. 17.30.

Kardinal Beran i Oslo

Fortsat fra side 3

at træffe. Præsterne sagde: 'De skal rejse, men kom tilbage til os!' Og pавens ordre lød: 'Kom!'

Mine søstre og forskellige medlemmer af min familie kom til Prag for at tage afsked med mig. Jeg mødtes med den nye administrator for ærkebispedømmet Prag, biskop Frantisek Tomasek, til hvem jeg sagde, at jeg var fuldstændig klar over rækkevidden af de opgaver, der ventede ham, og at kun han, der var fri, ville være i stand til at løse dem. Og så tog jeg med mgr. Casaroli til Rom.«

På et spørgsmål om, hvorvidt han som kardinal Mindszenty havde været udsat for hjernevask og tortur, svarede kardinal Beran, at de to tilfælde ikke kunne sammenlignes. Han selv var blevet bortført og fængslet uden proces, mens man havde benyttet de nævnte midler for at aftvinge den ungarske primas den »tilståelse«, som var nødvendig for at kunne gennemføre processen i Budapest.

For de i Norge boende czekeere var kardinal Berans besøg og utrættelige og oplagte interesse både en stor begivenhed og en uvurderlig opmuntning. Og de mange nordmænd, som i den norsk-czekoslovakiske forening eller på anden måde kom i kontakt med den uformelle og hjertevindende kirkeleder, kan kun bekræfte den gamle sandhed: At det store i virkeligheden altid er enkelt i sit væsen.

NOBELPRISTAGERNES BREV

Verdenspressen har i nogen grad givet offentligheden et forkert billede af det brev, som 100 Nobelpristagere i år har sendt pave Paul VI vedrørende fødselskontrol, siger en af brevens forfattere, Sir John Eccles, som er professor i fysiologi ved universitetet i Sydney. Sir John, der er katolik og far til ni børn, udtaler til bladet »Catholic Weekly« i Sydney, at der i det omtalte brev ikke forlanges nogen direkte ændring i den kirkelige lære angående fødselskontrol. Man taler i brevet blot om nødvendigheden af en bevidst ansvarsfølelse fra forældrenes side, hvad angår familieførelse. Derimod tales der hverken om fødselskontrol eller om midler til en sådan.

BEHOVET FOR EN »BEKENDENDE KIRKE« I SYDAFRIKA

Lederen af det kristne institut i Sydafrika, dr. C. F. Beyers Naude, har i en artikel i instituttets blad »Pro Veritate« oprådt som talsmand for dannelsen af en »bekendende kirke« i Sydafrika i lighed med den, der tidligere eksisterede i det nazistiske Tyskland.

I artiklen hedder det:

»Det må være indlysende for enhver, som har overværet eller studeret udviklingen af de religiøse forhold i Det Tredje Rige, at der er stadig flere paralleller mellem forholdene i det daværende Tyskland og i Sydafrika. Disse paralleller viser sig ikke alene i de metoder, man benytter sig af i Sydafrika, men også i den almindelige angst, der breder sig mellem et stadig voksende antal af kristne, såvel præster som lægfolk, inden for både de afrikaans- og de engelsktalende kirker. Denne angst fører til uholdbare løfter og ulidelig tavshed. Det er derfor indlysende, at tiden er kommet til at danne en bekendende kirke i Sydafrika.«

Næste nr. af Ugebladet kommer på fredag

**GARDINER-BØRNEKONFEKTION
SENGEUDSTYR - TRICOTAGE
TEXTIL VAREHUSET**
SLOTSGADE 17 - KØBENHAVN N - CE 15311
- hvor gode varer sælges billigt

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt
stearinlys og vokslys
af enhver art

ASP-HOLMBLAD
STEARINLYSFABRIKER
København

VERDEN RUNDT

TEOLOGER SKOLES I BRUGEN AF FILM OG TV

Katolske film- og fjernsynspædagoger har været forsamlet i Innsbruck for at drøfte en plan om en storstilet skoling af lærere og teologer i brugen af film og fjernsyn. Ca. 50 film- og tv-folk deltog i drøftelserne, der foregik på internationalt plan med deltagelse fra 7 forskellige lande. Man vedtog en plan til »opdragelse af opdragerne«, der nu skal konkretiseres med bistand af et udvidet forum af europæiske eksperter.

På kongressen blev det stærkt betonet, at en forstandig brug af meddelelsesmidlerne stimulerer ungdommens forståelse og kritiske sans, mens derimod en ren »beskyttelsesopdragelse« overfor meddelelsesmidlerne ikke fører til noget. De forsamlede pædagoger diskuterede metoder til denne »medieskoling« og planlagde forsøg og undersøgelser, som i det kommende skoleår skal gennemføres med elever på katolske skoler. Man fik desuden forevist film, der specielt er egnede til denne pædagogiske indførelse i brugen af meddelelsesmidlerne.

IKKE PLURALISMEN, MEN KRISTI HERREDØMME

Den evangelisk-lutherske biskop af Berlin-Brandenburg, Dibelius, erklærede på de tyske protestanters kirkedag i Köln, at det ikke var ideen om den såkaldte pluralisme, der forbandt den katolske og den protestantiske kirke, men derimod Kristi herredømme. Det er også, hvad vor tid trænger til, tilføjede biskoppen, der forklarede den nye fællesskabsfølelse mellem katolikker og protestanter som et resultat af Hitlerregimets forfølgelser og Vatikankoncilets virkninger.

KOMMUNIONSBÆNK OG RESTAURANT

Den nyudnævnte hjælpebiskop i Cincinnati, mgr. Edward Mc. Carthy udtalte ved sit første møde med offentligheden efter udnævnelsen, at det var en direkte helligbrøde, når

nogle medlemmer i menigheden, der knælede ved samme kommunionsbænk, senere vægrede sig ved at sidde ved det samme bord på en restaurant. Biskoppen sagde i øvrigt, at det var »et kristent imperativ« at beskæftige sig med raceproblemet.

SØNDAGSPLIKT OM LØRDAGEN

Katolikker i Algeriet, Tunis og Marokko vil for fremtiden kunne opfylde deres søndagspligt ved at deltage i messens fejring allerede om lørdagen. Tilladelsen hertil er blevet givet for et tidsrum af fem år »ad experimentum«. Baggrunden for tilladelsen er katolikkernes stærke spredning, der gør det umuligt for præsterne at overkomme at læse messen for alle menigheder om søndagen.

INTET DILEMMA

Kardinal Suenens, der er en af koncilets fire moderatorer, erklærede for nylig i en radiokommentar, at der ikke bestod noget dilemma mellem tradition og fremskridt inden for kirken. Traditionen vil til alle tider være nødvendig for kirkens livskraft. Kardinalen vendte sig imod inddelingen af koncilmødrene i progressive og konservative. Alle har til opgave at vogte sandheden. Denne opgave tager de såkaldte progressive lige så

højtideligt som de såkaldte konservative, sluttede kardinal Suenens.

ØKUMENISK BIBEL I SPANIEN

Præsidenten for de evangeliske kirker i Spanien, dr. Gutierrez Marin gav forleden meddelelse om, at der er nedsat en kommission på syv medlemmer, der skal forberede en fælles katolsk-protestantisk udgave af Det nye Testamente på spansk. De spanske kirkeledere så heri et af tegnene på en virkelig tilnærmelse mellem konfessionerne i Spanien. Det andet Vatikankoncils hidtidige forløb har ikke været uden visse gunstige virkninger for de protestantiske mindretalskirker i Spanien og Sydamerika, tilføjede han.

ØKUMENISK MØDE I OSLO

Ca. 60 anglikanere, lutheranere og ortodokse fra Skandinavien og Storbritannien har i begyndelsen af august været forsamlet til et økumenisk møde i Oslo. Man drøftede især forholdet mellem den anglikanske kirke og ortodoksien samt lutheranernes stilling til den ortodokse kirke. En lignende konference vil finde sted i Helsinki i 1967. Der forlyder intet om en katolsk deltagelse i disse møder.

Ugens tv og radio (1. - 8. aug.)

SØNDAG	17.00	tv	Præsentation af børnetimernes nye sæsonplan.
	22.15	P2	Radioens kirkelige medarbejder præsenterer egne plader.
MANDAG	16.30	P1	Knud Wissum med radiorengokoret på Færøerne. 1.
	20.50	tv	Kapitalisme contra kommunisme. Debat.
	21.30	P2	Orientering om ungdomsudsendelsernes efterårsplan.
TIRSDAG	15.30	P1	Skolepsykolog om børn og film.
	20.45	tv	Opera af Rich. Strauss. Eurovision fra Salzburg.
ONSDAG	16.20	P1	Piger og drenge i alverdens egne.
	20.50	tv	Krista. Skuespil af Knud Sønderby.
TORSDAG	15.15	tv	Kikkassen. Nyt program for børn.
	20.55	tv	Ungdom og ægteskab. Unge stiller spørgsmål.
FREDAG	15.30	tv	Ude hos Tribini.
	22.35	P1	Nedrustningsforhandlingerne i Genève.
LØRDAG	15.45	tv	Filmakademiet. Første af seks udsendelser.
	22.45	P2	Løgstrups og Villy Sørensens etik. Foredrag.

Stærke
paveord
om
bomben

Østrig -
Himlens
forgård

I det forvirrede og kaotiske billede, som Den dominikanske Republik under revolutionen udgjorde, træder en personlighed tydeligt frem: den apostoliske nuntius, der uden rast eller ro forsøgte at få de stridende parter på talefod med hinanden. Her ses den pavelige diplomat, ærkebiskop Clarizio, der i sin tid var sekretær for paven, da denne endnu var ærkebiskop af Milano, inspicere en amerikansk vejspærring.

Dansk
digter
i czarens
Rusland

Den
»hvide
engel«
i Santo
Domingo

PAVEN MINDES HIROSHIMA

I anledning af tyveårsdagen for atom-bomben i Hiroshima udtalte pave Paul VI i en tale til pilgrimme i Castelgandolfo: »Lad os bede om, at verden aldrig mere må komme til at opleve så kvalfuld en dag som den, Hiroshima oplevede. Lad os bede om, at mennesker aldrig mere må sætte deres lid til våben, der er af en så skæbnesvanger og krænkende karakter. Lad os bede om, at man aldrig mere vil regne med sådanne våben eller bygge sin prestige på dem.«

Og paven fortsatte: »Lad os bede om, at alle loyalt må nægte at gøre brug af den forfærdelige viden, som har sat os i stand til at fremstille dette våben, sætte det i masseproduktion og oplagre det som et skræmmemiddel for folkene. Lad os bede om, at denne morderiske opfindelse ikke for altid må have tilintetgjort freden i verden (selv om det var meningen, at den skulle hidføre freden), at dette våben ikke for altid må have slået et skår i videnskabens anseelse og gjort det af med trygheden på jorden. Lad os til sidst bede om, at broderskab, fred og kærlighed må blive sikret verden, og lad os huske på, at kun Kristus kan give os disse de største af alle gaver.

Den terror, de ruiner, de plyndringer og den sorg, der ledsagede denne frygtelige begivenhed, er med rette blevet mindet rundt omkring. Vi har lagt mærke til, hvorledes de officielle højtideligheder i Hiroshima – denne ulykkelige by, der nu igen er bygget helt op fra grunden, bevidst og taktfuldt er blevet holdt fri for ethvert politisk eller polemisk anstrøg. Vi har ligeledes lagt mærke til billeder i aviser og blade, hvor man ser personer, der græder og beder for at ære mindet om de utallige ofre for denne infernalske massakre og for at besværges menneskeheden og anråbe Gud om, at dette blodbad, denne skamløse krænkelser af al civilisation aldrig mere må gentage sig. Vi tager del i denne fromme menneskelige og rørende gestus, og Vi, der så mange gange har udtalt ønsket om, at atomvåben må blive bandlyst, slutter Os, og Dem med os, til disse tårer og dette håb gennem Vor bøn.

RUSSISK KOMMENTAR TIL PAVENS HIROSHIMA-TALE

Moskva radio har i en udsendelse gjort opmærksom på pave Pauls be-

Børn i Hiroshima beskytter sig imod atombombens eftervirkninger.

mærkninger i anledning af tyveårsdagen for atombomben over Hiroshima. Referatet af pavens tale blev ledsaget af en opfordring til alle mennesker af god vilje om at lægge mærke til talens indhold.

Det sovjetiske nyhedsbureau TASS bringer ligeledes en kommentar til pavens Hiroshima-tale. I kommentaren, der er forfattet af bureausets Rom-korrespondent Anatoli Krassikov, hedder det blandt andet:

»Paul VI har i Castel Gandolfo appelleret til fred og foreslået forbud mod atomvåben både hvad angår deres fremstilling og deres oplagring. Under omtalen af 20 års dagen for bombningen af Hiroshima gjorde paven det klart, at en sådan massiv ødelæggelse af befolkningen er et attentat mod civilisationen og aldrig mere bør gentages.«

Den russiske kommentator fortsætter: »Disse ord kan ikke andet end falde i samklang med, hvad alle mennesker af god vilje mener, og indebærer en direkte fortsættelse af »fredspaven«, Johannes XXIII's politiske testamente. Betyder denne varme appel om fred, som den katolske kirkes overhoved har fremsat, at pa-

ven er parat til at anbefale de 500 millioner katolikker at give en fremstrakt hånd til de mennesker, der ikke deler deres tro for sammen med dem i en kollektiv bestræbelse at frelse freden, der nu igen er truet?

Det er vanskeligt at besvare dette spørgsmål på så tidligt et tidspunkt – vanskeligt ikke blot for politiske kommentatorer men også for selve lederne af Vatikanets politik. Det er ikke desto mindre væsentligt at fremhæve, at Paul VI har fremsat sin vigtige erklæring kun en måned før åbningen af koncilets sidste samling. Det er denne samling, der i nært samarbejde med paven skal definere den katolske kirkes stilling i den moderne verden,« slutter TASS-korrespondenten.

BISKOPPERNE OG DERES PRESSE

De fleste biskopper i USA »manipulerer« nyhederne i deres ugeblade, skriver mgr. Salvatore Adamo i tidskriftet America, der udgives af amerikanske jesuitter. Adamo er selv redaktør af Catholic Star Herald. Han

mener, det dels skyldes biskoppernes bekymring over problemer vedrørende ansvarsbevidsthed og respekt, men også at biskopperne misforstår selve journalistikkens væsen. De mener, at deres blade skal indoktrinere, offentliggøre deres aktivitet og avertere sogneprogrammer. Med ét ord: de ønsker »husorganer«. Dette resulterer ofte i overdrevne og forfalskede kirkelige nyheder rundt omkring i den ikke-kirkelige presse.

Men hvis biskopperne har tendens til at »overkontrollere« deres presse, har nogle katolske journalister til gengæld gjort sig skyldige i manglende respekt. De har med brask og bram efterlignet biskoppernes frimodighed på koncilet og glemte, at de ikke var biskoppernes ligemænd.

For at skabe mere frihed for den katolske presse foreslår Adamo, at de katolske blade i stigende grad finansieres selvstændigt, og at der dannes fagforeninger til varetagelse af katolske journalisters lønvilkår og sikkerhed. Dette skulle ske i nær tilknytning til det almindelige amerikanske journalistforbund.

VI MÅ FREMME DEN SAMARITANSKE KRISTENDOM, SAGDE BISKOPPEN I HOLBÆK

»Hvis der skal bygges en fremtid op, hvor kristendommen har større betydning, gælder det om at fremme den samaritanske kristendom frem for det blot skrivebordsmæssige,« erklærede biskop Hans Martensen i et interview med »Sjællands Tidende« under sit besøg i Holbæk fornylig.

Biskoppen sagde i øvrigt bl.a., at der er særlige muligheder for at opbygge en dansk, katolsk tradition herhjemme, hvilket for eksempel konkret vil indebære, at vi prøver at finde frem til en form for gudstjeneste, der særligt passer til vore danske forhold. »Endvidere vil det indebære, at vi vil prøve at inddrage lægfolket i Kirkens arbejde i større udstrækning, end det andetsteds er tilfældet, og jeg håber på mange felter at få et godt samarbejde med folkekirken,« udtalte biskoppen.

På spørgsmålet om, hvad den katolske kirke i Danmark konkret havde at give det danske samfund, svarede biskoppen:

»Først og fremmest håber vi naturligvis på i fremtiden at kunne videreføre de katolske institutioner og

arbejder, der allerede findes, for eksempel hospitaler, børnehaver, plejehjem o.l. I årene fremover håber vi at kunne finde felter, hvor vi sammen med folkekirken kan samarbejde omkring institutioner i næstekærlighedens tjeneste. De nøjere rammer for et sådant arbejde kan jeg givetvis ikke forudsige.«

BISKOPPEN I HELSINGØR

Under sit officielle besøg i Helsingør katolske menighed benyttede biskop Hans Martensen lejligheden til at hylde Sct. Vincent Kirkens organist, Bernard Husson, der den 15. august havde 50 års jubilæum som organist. Biskoppen overrakte således jubilaren medaljen »Pro Ecclesia et Pontifice« – »For kirken og paven«.

Biskop Martensen sagde i sin tale til Husson bl.a.:

»Bernard Husson har følt musikken som et kald. Men det er ikke alene som organist, Husson har ydet store tjenester, også inden for det liturgiske arbejde har han hjulpet os. Jeg tænker på arbejdet med den nye salmebog. Vi er nået til en milepæl i fordanskningen af vor katolicisme, og vi takker Dem for Deres store indsats på dette område.«

Bernard Husson takkede og udtalte sin glæde over, at han hermed har indfriet sin fars store ønske om, at hans søn engang måtte modtage medaljen »For kirken og paven«.

INTERNATIONALT KRISTENT FREDSMØDE I ÅRHUS

Fru Hildegard Goss-Mayr var blandt de mest prominente deltagere i et internationalt kristent fredsmøde, der har været afholdt på Unge Hjem Højskole i Skaade ved Århus. Kristne fra alle lande, herunder også USA, og af alle konfessioner – fru Goss-Mayr er katolik – har været samlet for at drøfte oprettelsen af en verdensorganisation, som dækker alle de eksisterende fredsbevægelser. Den danske gren hedder Kristeligt Fredsforbund. Dets formand er pastor Gaarn Larsen, Viby. Et andet kendt medlem af bestyrelsen er pastor Zeuthen, Ordrup.

Resultatet af drøftelserne foreligger ikke ved redaktionens slutning.

Flere nyheder fra ind- og udland side 13 - 15 - 16

GREV OBERBECH-CLAUSEN MINDET AF FOLKEKIRKELIGE

Genskaber en af Danmarks smukkeste og mest interessante renæssanceborge, »Voergaard« mellem Hjallesrup og Sæby, omkring 35 kilometer nordøst for Aalborg-Nørresundby, greve Ejner Oberbech-Clausen's minde, er blevet hædret på en så fremtrædende plads ved en smuk bronzeplade, indmuret i sognekirkens mur.

På ti-årsdagen for den dansk-franske greves overtagelse af den i 1955 forsømte hovedbygning er der på muren til slottets historisk kendte bygmester, fru Ingeborg Skeel's kapel afsløret en mindeplade i bronze, tegnet af kongelig bygningsinspektør Leopold Teschl, Frederikshavn, og udført af bronzestøber Laurits Rasmussen, København.

Afsløringen blev foretaget af grevens medarbejder gennem 35 år, slotsforvalter Møller Geertsen, og pladens tekst lyder omtrentlig således, idet navnene på to ordener er udeladt:

+ Requiescat in pace – Einer Oberbech-Clausen, født 23. marts 1883, død 16. august 1963. Herefter følger navnene på tre ordener, greven var medlem af: den katolske malteserorden, en østrigsk og en italiensk orden. Så følger: Stiftet af Det grevelige Oberbech-Clausen-Péanske familielegat, hvis fornemste formål er bevarelsen af »Voergaard« slot.

Slotsforvalteren udtalte blandt andet: – Trods mange års ophold og arbejde i Frankrig bevarede greven stedse kærligheden til Danmark. Et af hans store ønsker gennem livet var at erhverve et sted i Danmark, hvor familiens kunstskatte fremover kunne blive bevaret.

Må mindepladen her på Voer sognekirke nu vidne om ærbødighed over for hans indsats for at redde »Voergaard«. Det var grevens håb at måtte få lov at fuldføre slottets indretning med samlingerne og derefter at dø på »Voergaard«. Og således kom det da også til at ske.

Der bragtes en tak til provsten, til sognepresten og til menighedsrådet for den store velvilje.

Sognepræsten, pastor Peder Holm, talte om grev Oberbech-Clausens ærbødighed over for fortidens generationer og over for det folk, han var udgået af. Han var gennem et langt liv blevet den fynskfødte franske greve – og nu på det sidste år en udenlandsdanske, som

Fortsættes side 15

Intet menneske er en ø

Den kendte koncilkritiker *Xavier Rynne* har i en artikel i det britiske blad »Sunday Times« fastslået, at Paul VI hører til de mest kritiserede paver i historien. Det kan der være noget om. Og mon han ikke også hører til dem, der er blevet mest misforstået. Lige siden pave Johannes brugte den spøgefulde vending *amletico* (Hamletlignende) om ham, har hans kritikere fremstillet ham som vaklende og usikker på sig selv – som en mand der var for tilbøjelig til at lytte til andre. Denne påstand har vi tidligere imødegået, selv om vi naturligvis er på det rene med, at der er koldt på magtens tinder. Og paradoksalt nok stammer kulden ofte fra varme hjerter, der mener, deres klikes eller klans sag er så ren, at hensigten undtagelsesvis helliger midlet.

Pave Paul VI's tålmodighed er ikke nogen svaghed. For det drejer sig jo ikke i disse brydningstider om, at én kristen gruppe skal lægges ned, mens den anden part udstøder et Tarzanhyl. Det har ikke noget med kirkeligt fællesskab at gøre. Men det har *tålmodigheden* derimod. Så meget desto mere, når tålmodigheden parres med aktivitet i næstekærlighedens og det menneskelige fællesskabs tjeneste. Uden rast eller ro – ikke blot i sin forgængers, men i selve evangeliets intention har Paul VI været sig sit ansvar bevidst, hvad angår tidens mest brændende problemer: krigsfrygten og sulten. Her har hvert menneske af god vilje, hvert sogn – hvad enten det er i Jylland eller på Sumatra – en pligt til at bakke op. For intet menneske er en ø, en verden for sig, vi er alle en del af fastlandet...

Paven har, som han selv siger, »allerede flere gange henvendt sig til den vietnamesiske befolkning, der lider stærkt under denne krig.« Andetsteds her i bladet kan man se, hvordan hans diplomatiske repræsentant i Den dominikanske Republik har udført et fremragende stykke arbejde, der er et sandt udtryk for pavestolens høje idealer, og nu har kristenhedens øverste biskop udtalt sig kraftigt om selve kernevåbenproblemet. Det på en måde, der har fået selv det sovjetiske pressebureau Tass til at tale om »en ædel appel for fred« og om, at pave Paul VI direkte følger det politiske testamente, som Johannes XXIII, »fredens pave«, efterlod sig. Det var lidt af, hvad Tass havde at sige. Forhåbentlig vil hele verden lytte, hvis pavens besøg i FN-bygningen i New York bliver en realitet.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Min søn siger, at »for far er Østrig Himlens forgård«, og det er der noget om. Det er en forelskelse, som stammer fra mine grønne år, da det var anderledes at rejse end nu, vanskeligere, men også forbundet med større spænding og tilfredshed.

Nu, da alle og enhver rejser udenlands, har tusinder af danske besøgt »Riget i midten«, dette mærkelige bjergland, som så tydeligt bærer præg af at være den tilbageblevne del af et mægtigt kejserdømme. Store omskiftelser er sket, og dog er der noget uforanderligt, som har sin rod århundredreder tilbage.

Jeg kunne skrive en østrigsk dagbog, der skulle begynde i 1930, da jeg for første gang passerede Brenner-Kufstein på gennemrejse fra Rom, og som foreløbig slutter med vinteren 1965 i Kitzbühel. Men det skulle jo ikke gerne blot være en oprensning af de herligheder, som turistbrochurerne fortæller om, men helst med nogle af de karakteristika, der ligesom ligger i luften, men som er så vanskelige at gribe.

I 1930 sad en ung amerikanerinde overfor os i toget. Vi passerede Dolomitterne, og der var en begejstring og varme i hendes stemme, som jeg endnu husker, 35 år efter. Vi var i grænselandet mod syd, Bolzano-Provinsen, der nu tilhører Italien. Den skønneste optakt til alpelandet Østrig.

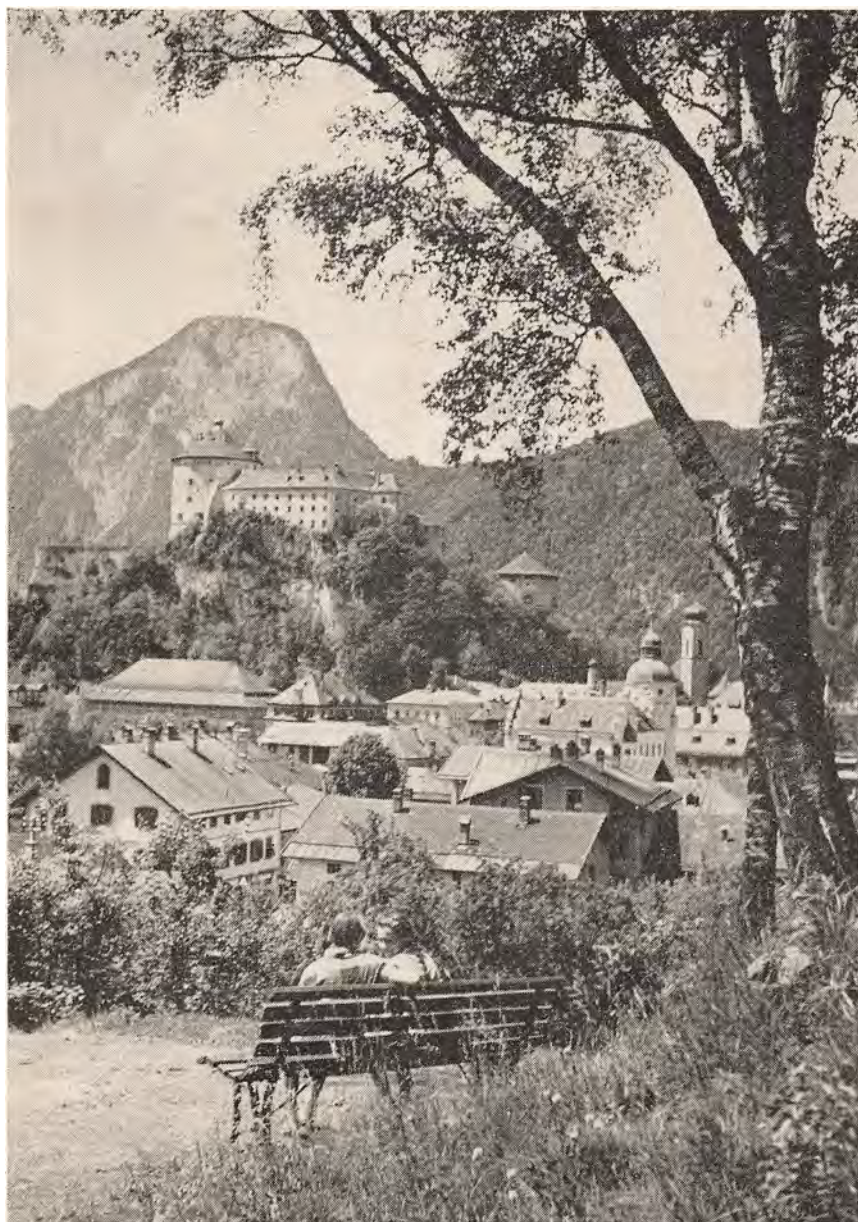
Fire år efter kom vi fra Ungarn og gjorde ophold i Wien. Følgerne af den første verdenskrig havde endnu langtfra fortaget sig, samtidig med at truende skyer trak op fra nord. Der var elegante butikker, raffineret klædte mennesker, men for hver femte meter stod en tigger, oldinge, gamle koner, drenge.

*Giv os en groschen,
før det sidste lys nedbrænder!
Skænk os en skærv,
mens natten falder på!
Tryglende står vi,
med åbne, krumme hænder.
Vil I vor fattigdom fuldtud forstå?
Wien – herskerinde –
du skønne, rige, glade –
Donaubølger kruses
om nattens mørke bro –
Tiggerne,
en aldrig forstummet myriade,
Wienerstadens stjerner,
som skriger sig til ro.*

I Østrig kunne man endnu diskutere nazismen, i Tyskland var folk

Østrig - Himlens forgård

Store omskiftelser er sket i det tidligere kejserrige, og dog er der noget uforanderligt, som har sin rod århundreder tilbage, siger Aage Dyrkjøb i disse betragtninger

allerede på det tidspunkt bange for åbenlyst at kritisere den fremvæltende flodbølge. I Berlin ville man i en boghandel kun modvilligt sælge mig kardinal Faulhabers »Judentum – Christentum – Germanentum«.

Min næste rejse gik vestpå, og først efter krigen genså jeg Østrig, besat og lemlæstet og dog med det uforanderlige præg over sig, der blev mig en stadig oplevelse og glæde i alle de kommende år. Stiftskirken i Innsbruck var lukket på grund af bombeskader, men vidunderligt var det at se Maria Theresienstrasse, gaden, som »går fra evighed til evighed«. I »Maria under de fire søjler« læste en kineser eller japaner messe ved et af alterne. Og udenfor stod den mørkhudede gadesælger med sit enstonige råb om »Echt Gebirgslavendel«. Men størst indtryk gjorde det at besøge landsbykirkerne og knæle på slidte bænke blandt bønder og håndværkere, solbrændte børn og kvinder, der var jævne eller endda fattige, men præget af en uforlignelig ro og værdighed. St. Nikolaus i Mutters, St. Michael i Natters, St. Witus i Fulpmes var stationer på vejen. Og fra den vidunderlige middelalderby Solbad Hall vandrede jeg en varm sommerdag ud til valfartskirken i Absam med ruden, hvorigennem man fortæller, at Guds Moder engang er blevet set. Skal man kalde det overtro eller naivitet? Betyder det så meget, når det styrker fromheden og troen. Og forøvrigt ligger det jo i Guds væsen, at intet under er umuligt for ham. Jeg gjorde i hvert fald som de andre og bad i en intention, der var mig ganske særlig magtpåliggende.

Juli 1954 oplevede jeg Abtenau i Salzburgland med strømme af regn, kulde og sne. Køerne måtte hentes ned fra almene. Gaderne flød med vand. Postautobussen kunne ikke komme igennem på grund af bjergskred. Men alt dette skabte en speciel stemning. Man kunne næsten – med »Syndfloden over Norderney« i erindring – kalde det en Karen Blixensk stemning. I St. Blasius kirken var der vel også koldt, men de mange skolebørn lavede op, og en dreng gik rundt med en mærkelig klingpung, mens han hele tiden takkede med et »Vergelt's Gott!« Og om eftermiddagen kom byens fine gamle herre, major Loebel, hen til »Zur Post« og snakkede med os og fortalte

om sin datter, der var på filmsrejse i Afrika for et selskab i Wien.

En eneste dag havde vi solskin og var i Hallstatt, hvor man snarere skulle tilbringe en måned. Oldtiden, romertiden stiger frem som skygger, der bliver levende, samtidig med at man i sjældnen grad nyder byen og landskabet, som det i dag ligger foran én. Det er Willumsens Venedig på en anden måde, en by klemt ind mod bjergsiden, med husene næsten hængende ud over søen, smalle stræder, tage, altaner, et helt uvirkeligt panorama. Her kan man næsten håndfast tale om samhørighed med naturen. Man har også på en særlig måde fornemmelsen af den selvfølgelig forbindelse mellem liv og død, levende og døde. De døde er så at sige synligt til stede i Benhuset. Det har sine praktiske grunde, da jorden er så sparsom. Fremmede vil måske finde det makabert, men for stedets befolkning må det falde ganske naturligt. For den kristne er døden ingen afslutning, og Gud er ikke et tåget og usikkert begreb, men en daglig hændelse.

Bjergpas og bedesteder. Der er stationer nok i dette afvekslende terræn. Hvor vidunderlig er ikke selve byen Salzburg med dens talrige kirker, gamle huse og maleriske gader. Historien rykker én tæt ind på livet, ja, man har endda indtryk af dét, som ligger hinsides det historiske, det forhistoriske og tidløse.

I de senere år har jeg især interesse ret mig for vinterlandet Østrig. Tænk Dem, læser, en lille by Mühlbach i Pinzgau, hvor jeg var for et par år siden. Et primitivt sted, afsides beliggende og endnu kun besøgt af få turister. Værtshusene havde intet som helst mondænt ved sig. Der var kun få forretninger. Folk passede deres bedrift på landlig vis. Der var ikke engang en kirke, fordi det meste af byen var vokset op i de seneste år. Men der var ikke langt til nabobyen Bramberg med en stor kirke, og man kunne gå derhen ad en bjergvej, langs Salzachfloden. Her hørtes skrifte, blev holdt rosenkrandsangt, sunget levitinesse om søndagen, altsammen i en isnende kulde. Det kostede overvindelse, men det var som at bestige

et granitfjeld for at nå en varmende hytte. Kan man nå sakramentet på en mere intens måde end ved – i mere end én forstand – at overvinde denne rensende kulde?

*Min vinterferie
ved Salzachflodens vand,
ind under Hohe Tauern,
ørnevinger,
en næsten lydløs mur,
som lydløst svinger
imellem jord og himmel,
himmelrand.*

*En kreds af dage,
fyldt med is og sne,
men varmere end sneen,
med en farve
som bjergkrystal –
med svage spor af arve,
et rødbrunt støv,
uilydeligt at se.*

Hvad er da det inderste i Østrigs væsen, dét, som virker så umådelig tiltrækkende? Er det én ting eller mange ting? Er det alt det iøjnefaldende, turisten ikke kan modstå, den storslåede natur, den venlige befolkning, leveformen med dagens jævne arbejde og aftenens muntre samvær i de gamle værtshuse, der er som bondestuer, slidte af århundreders brug?

Det er snarere traditionen, denne mærkelige fornemmelse af, at man befinder sig i en befolkning, som har levet sådan i generationer, midt iblandt de uforanderlige bjerge, hvis højhed og ro præger menneskene. En kristen tradition, selvfølgelig mens dagene går, og slægt følger efter slægt.

Og så er det måske den stadige modsætning, man har for øje, bjergene, der hænger som en evighedsmur over én, de vældige, mørke granitkollenser, og de grønne, frodige dale. Den maskuline kulde, den primitive barskhed i naturen, og engang imellem en smeltende sol. Ligesom menneskene, vant til slid og strenghed, men med en uimodståelig glæde i behold. Det er virkelig, som om »sognet vokser ind i Himlen«.

Man skal ikke være så naiv at tro, at alt er idyl i Østrig, og jeg bryder mig forresten ikke meget om idyllen. »Den tredie mand« har kastet sin skygge også over dette land, men det er ufortrødent genopstået efter krigens ødelæggelser. Jeg ville gerne blive ved med at rejse dertil, så længe jeg kan rejse, og opleve en katolsk hverdag i en primitiv natur, at forestille mig, at jeg (skønt kommet fra et sletteland) har noget tilfælles med disse bjergboere.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 5.: 13. søndag efter pinse (s. 699, grøn).

MANDAG den 6.: Søndagens messe (s. 699, grøn).

TIRSDAG den 7.: KIRKEVIELSE (s. 77, hvid).

ONSDAG den 8.: MARIAS Fødsel s. 1069, hvid). Erindring om Hadrian (s. 1069), martyr.

TORS DAG den 9.: Søndagens messe (s. 699, grøn). Erindring om Gorgonius (s. 1072), martyr. – Eller: Gorgonius (s. 1072, rød), martyr.

FREDAG den 10.: Nikolaj af Tolentino (s. 1073, hvid), bekender.

LØRDAG den 11.: Gudsmoder (s. [90], hvid). Erindring om Protus og Hyacint (s. 1073), martyrer. – Eller: Protus og Hyacint (s. 1073, rød), martyrer. Erindring om Gudsmoder (s. [90]).

SØNDAG den 12.: 14. søndag efter pinse (s. 702, grøn).

SKT. ANSGARS KIRKES JUBILÆUM

På konsekrationdagen den 8. september synger biskop Hans Martensen pontifikalmesse kl. 20. Til denne messe kræves – for at undgå trængsel – *adgangskort*; de afhentes i præsternes kontor, daglig kl. 11-12; tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18. Som det vil vides er der mulighed for at give kirken en jubilæumsgave til dækning af den kostbare ompiloting. Beløbet sendes til landsretssagfører Høgsgaard, Studiestræde 15, København K. Giro 5 52 45.

KARDINALEN KRITISERER

Kardinal Heenan af Westminster har stærkt kritiseret katolikker, der arbejder mod kristen enhed på bekostning af den katolske kirkes traditionelle lære.

Han sagde, at kristne i disse »økonomiske tider« kom hinanden på nærmere hold og fik øje på ting, som forenede dem. Men blandt dem, der arbejder for enhedens sag er der enkelte katolikker, der mener at vejen til de kristnes enhed går igennem en udvanding af troen. »Dette er en oprørende og usand lære,« erklærede han.

De engelske katolikkers åndelige overhoved talte ved genåbningen af karmeliterklosteret i Aylesford. 15.000 pilgrimme fra hele verden var støvnet hid ved denne lejlighed.

ÆNDRING I UKA OG KA's MØDEPLAN FOR SEPTEMBER:

Den 3.: Fællesmøde for de præstestuderende.

Den 10.: Samtale om troen.

Ærkebiskop Clarizio ses her i samtale med oprørslederen, oberst Francisco Caamauo.

Den »hvide engel« i Santo Domingo

Den pavelige nuntius forhandler med lederen af militærjuntaen, Antonio Imbert Barreras.

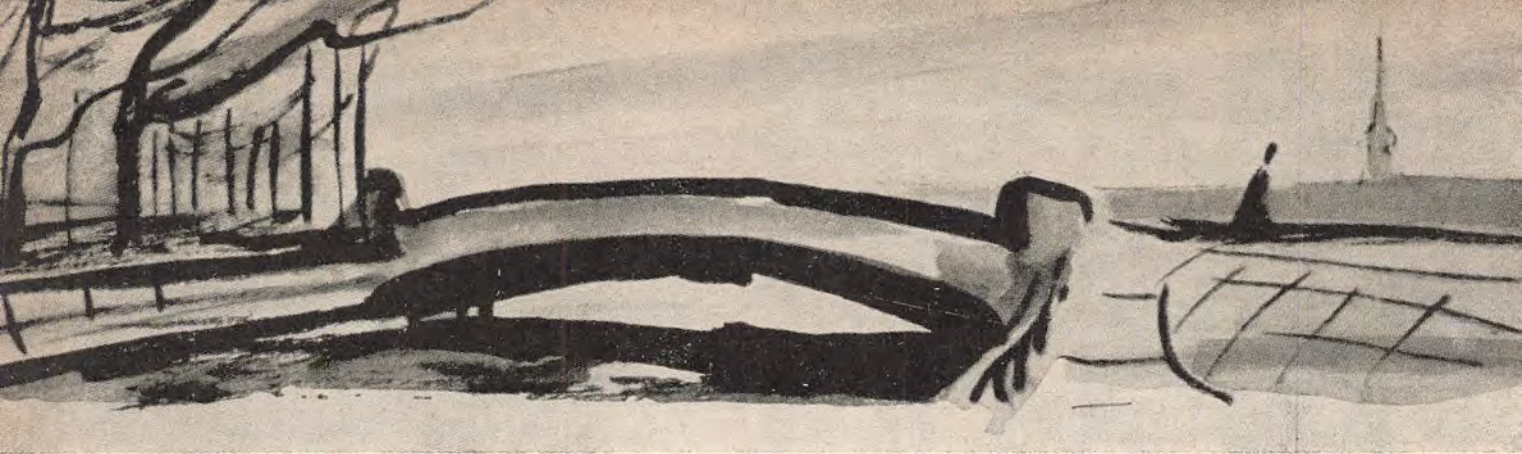
Pavelig diplomat i kamp for freden

Vatikanets udenrigstjeneste er i disse år kommet i søgelyset, bl.a. på grund af den fede streg, det andet Vatikan-koncil sætter under den rent åndelige side af kirkens liv. Imidlertid har de, der ønsker den hidtidige ordening med gejstlige diplomater bevaret, fået gode kort på hånden gennem nogle tildragelser under de blodige begivenheder i Den dominikanske Republik. I det forvirrede og kaotiske billede, som landet frembød under revolutionen, træder i hvert fald en skikkelse tydeligt frem: ærkebiskop Emmanuel Clarizio, den pavelige nuntius i Santo Domingo. Den 54-årige prælat står i en enestående situation. Han har vundet fortrolighed og tillid i alle lejre på grund af sit utrættelige arbejde for at genoprette freden i det hærgede land. »Det vigtigste, man har at gøre, er at tale så meget som muligt med så mange som muligt,« siger den pavelige nuntius, der selv kører sin bil for ikke at udsætte en chauffør for den risiko, der er forbundet med at bevæge sig i et land med borgerkrig.

I hovedstaden Santo Domingos gader er ærkebiskoppen kendt som »den hvide engel« på grund af den hvide præstekjole, han altid bærer. Selv hvor det går hårdt til, synes mgr. Clarizio aldrig at tabe besindelsen. Han har hver dag besøgt »krigsfangerne« på begge sider for at være på det rene med, at de var i sikkerhed, og en typisk situation var det, når han stoppede op for at få en sandwich og et glas mælk, efter at han havde besøgt først amerikanerne, derefter lederne af hver af de stridende parter.

Da revolutionen startede den 24. april var ærkebiskoppen i Puerto Rico. Han fløj omgående tilbage til Santo Domingo og rettede over radioen en fredsappel til hele folket. Han spillede også en afgørende rolle i forsøget på at få en våbenstilstand. Og ved siden af de stadige initiativer i retning af at bringe de forskellige ledere på talefod med hinanden, tilbragte han tiden med at skaffe hjælp til de syge og få de sårede evakueret, ligesom han til stadighed talte med fangerne og ordnede begravelser af de døde. Da han efter at have sørget for løsladelsen af oprørslederens broder blev spurgt, hvordan han havde båret sig ad med det, svarede han: »Jeg overbeviste modparten om, at vedkommende var en flink fyr, der havde prøvet at få kampen bragt til ophør.«

De hvide nætters by — Thor Langes og Dostojevskijs Skt. Petersborg.

For 50 år siden døde Thor Lange. Han var omtrent jævnaldrende med Johannes Jørgensen – femten år ældre; som han en fin lyriker. Og katolik.

Ganske vist konverterede Thor Lange aldrig. En overgang, som niogtyveårig, tænkte han på at gå i kloster. »Her ses vi næppe mere,« skrev han til en ven i 1880, »muligt er det, at jeg om et år, lidt før eller lidt senere, vier mig til en anden gerning og rejser bort til et kloster, måske i Frankrig, måske i Schweiz.« Et år senere, i 1882, skrev han til en anden ven: »Troende, trods al svaghed, på den eneste redning, Jesus Christus, hvis navn er vel-signet og hvem jeg elsker og hylder, selv om han af retfærdighed forstøder mig – gid han må være mig nådig! – er jeg, kære gamle ven, kun lutheraner af navn. For min faders skyld, af hvem jeg har lært alt det bedste, jeg ved, tør jeg ikke forandre tro; men jeg er katolik af hele mit hjerte. Måske er det synd; så hjælpe Gud mig til klarhed, men jeg kan ikke andet; hvad skal jeg gøre, det bliver stærkere og stærkere – – –.«

Thor Langes katolicisme var ikke en omvendelse som Johannes Jørgensens, men en vækst. Han stammede fra et dybt religiøst hjem og er et eksempel på, at ikke blot en linje trukket videre fra Grundtvig, men også fra Kierkegaard, fører til den katolske kirke. Thor Langes fader var under indflydelse af Kierkegaard blevet præst, han tog opgøret med statskirken eksistentielt, ville ikke søge kald, men forblev i den ringe stilling udenfor statskirken som præst ved Abel Kathrines stiftelse og Almindeligt hospital.

Begge Thor Langes forældre var døde, før han tog studentereksamen. Han begyndte at studere klassisk filologi, under Madvigs ledelse. Denne regnede ham for en af sine bedste elever, og da der i 1875 kom opfordring til Madvig om at udpege nogle danske filologer til lærere ved gymnasier i St. Petersborg og Moskva, var Thor Lange den første, han henvendte sig til. De økonomiske vilkår, den russiske regering tilbød, var uden sammenligning bedre end kårene for en filolog hjemme i Danmark, og hertil kom psykologiske grunde, udlængsel og fremmedhedsfølelse overfor åndslivets herskende strømning herhjemme, halvfjerdsernes moderne gennembrud.

Det skulle vise sig, at ved at rejse til Rusland fik Thor Lange de betingelser, han behøvede for at blive ægte digter. Herhjemme havde han løbet fare for at gå tabt i klangløs efterromantik som Ernst von der Recke. Dens slagter frigjorde han sig for i den lyriske folkeviser. Han oversatte folkeviser fra mange sprog, men de slaviske var den dybeste inspirationskilde.

Allerede i 1874, inden han rejste til Moskva, havde Thor Lange sammen med to andre klassiske filologer, Gertz og Sigurd Müller, udgivet en antologi, hvortil han selv bidrog med lyriske oversættelser fra græsk: oder af Pindar; fra latin af Catul og andre; og digte fra middelalderen, blandt andet en sonet af Dante, der begynder: »Skøn var den kvindeskare, som jeg så / en Allehelgensdag ved aftentide.« En folkeviser oversat fra islandsk slutter: »Så slår jeg kors for min vise nu. / Bliv hos os, Christ, og Maria Du!« Men den russiske folkeviser, der var med i samlingen, har den tone, hvori han helt skulle finde sig selv.

Det må ikke forvirre, at Thor Langes lyriske hovedværk i årenes løb fremtræder som oversættelse af folkeviser; det var den form han kunne bruge. H. C. Andersens bedste eventyr var som bekendt oversættelser af folkeeventyr.

Aristokratisk og dybt folkelig var Thor Lange i Danmark en fremmed fugl, men på linje med det åndsliv, der blomstrede i Rusland i Turgenjev-tiden, de almuevenlige godsejeres tid. Thor Lange var med til at gøre Ruslands store litteratur kendt herhjemme, Turgenjev, Dostojevskij, Tjehov, Leo Tolstoj. Om Aleksej Tolstoj skrev han doktordisputats, på dansk, til Københavns Universitet.

Thor Lange vedblev at skrive på dansk, og han søgte ikke russisk statsborgerskab, skønt det ville have støttet ham i Rusland. Han gjorde dog udmærket karriere alligevel som embedsmand i zartiden, endte med at få titel af excellence og statsråd. Han giftede sig med en fyrstinde fra Ukraine, og gennem ægteskabet med hende blev han godsejer. Således kom han til at leve et liv passende for ham som, sagde han selv, var mere højreorienteret end Estrup. Sociale problemer havde han ingen forståelse for; i Rusland strejfede problemet ham nok som en tigger med klude bundet om foden i stedet for sko; men den

Dansk digter i czartider

For 50 år siden døde Johannes Jørgensens åndsbeslægtede, Thor Lange. Lis Thorbjørnsen fortæller her om denne mærkelige danske digter, der nåede en høj position i Rusland.

fattige måtte have sit håb i himlen. »Hvo, som ingen hjælp kan få, for ingen hjælp er til, / dys ham dybt i søvn, til selv du hist ham vække vil.« Eller fra en gammel russisk koral: »Se her er ikke godt at være, / derfor: tag hjem os, Frelser kære!«

Fra sin afstand fulgte Thor Lange med i indre danske politiske forhold, som om han var i landet. Sønderjyllands skæbne var ham en stadig smerte. Men det Danmark, han havde hjemvé efter, var ikke samtidens, det var det gamle katolske Danmark. De mindekors, han bekostede rejst rundt om i landet, var over begivenheder fra den katolske tid, Knud Lavard vejkorset i Haraldsted, Magnus den Godes sten i Skibelund Krat, Benediktstenen i St. Knuds Kirke, Odense, freskomaleriet af dronning Dagmar på væggen over hendes grav i Ringsted – oprindelig ville han have ladet ophænge en vigilielampe, men tænkte, at en sådan gave næppe ville blive modtaget, fordi det var for katolsk. På sin hjemegn rejste han et kors på Bjarup kirkebakke over den ved reformationen nedrevne kirke, og et andet sted på hjemegnen, uden historisk tilknytning, rejste han en sten ved en skovsti, han særlig holdt af, med indskriften: »Velsignet være stien her samt du som går forbi! / Fra fare, nød og hjertesorg vor Frelser dig befri.«

Thor Langes kristelige holdning viser den troskyldige dobbelthet, vi kender fra middelalderen: på den ene side kærlighedsbudet og på den anden side ridderidealet – den tapre kristne skare i fysisk kamp mod Guds fjender. Han har oversat det oldrussiske Igorsskvad om den kristne russiske fyrste i strid med tartarerne, og i et digt beder han Jomfru Maria hjælpe til at Danmark skal blive hvad det var, da kæmperne, få men stærke, samledes om korsridderflaget og kong Valdemar. Her er denne farlige modstilling af kristne og kristendommens fjender, som vi møder op gennem historien, selv nu i vor tid, og som i enkelte tilfælde kan have en bittert tragisk baggrund – Thor Lange oversætter et armenisk digt, en slagsang ved udfaldene under tyrkerbelejringen af den armeniske by Zeitun – men i andre tilfælde er det de kristne, der begår vold og uret, og oftest dækker korstogsholdningen over politiske motiver. Også troskyldig antisemitisme videre-

bringer han, blandt andet gennem et digt, »Legende«, om Jesus der byder Israels børn til gæst i sin have; de tramper på blomsterne og kun tornene er tilbage til krans. Endnu i 1945 var der i Polen pogromer mod den lille rest jøder, der var tilbage efter nazisternes udryddelse. Kristenhedens medskyld er tung, gennem stemplingen af jøderne som Guds fjender, dem der korsfæstede Jesus. Der var også pogromer på Thor Langes tid.

Samtidig udtaler Thor Lange, at »Guds gral er hvert menneskehjærte« og viser dyb fortrøstning til at fordi Kristus er kommet, går intet liv til spilde og ingen sjæl tabt.

Og han levede økumenisk.

Hans egen stilling er klar: »Den græsk-katolske konfession er smuk og god, men den romersk-katolske hellige almindelige kirke er den bedste af alle.« Trods sine russiske overordnede misbilligelse gik han til messe i den polske kirke.

Men ligesom han respekterede sin faders lutherske tro, respekterede han også sin hustrus græsk-katolske. I fællesskab havde de protestantiske venner. Professor Nyrop fortæller, at engang lå hans datter meget syg i St. Josefs-søstrenes hospital i Wiesbaden. »Efterretningen herom nåede vennerne i Rusland, og nu kom der brev på brev fulde af levende deltagelse. Min hustru har, hedder det i et af dem, »efter sin skik tændt lamperne foran sine helgenbilleder«. I et andet: »Notja siger med tårer i øjnene, at for Deres datters sundhed vil hun gå tilfods hen til den iberiske Gudsmoder«, og så tilføjer han ligesom forklarende overfor en eventuel protestantisk ikke-forståelse: »Måske hverken den hellige jomfru eller barnet på hendes arm finder noget overflødigt eller latterligt i et vokslæs, der tillidsfuldt bringes for en lille piges sundhed og glæde.« I et tredje brev endeligt: »Troede jeg, at Josefs-søstrene ville modtage det, skulle min hustru og jeg

*Hil dig, Gud, som lod dig føde,
for på jord i kval at bløde,
syndeskyld til vederlag,
som på jorden, du har gæstet,
bliver tusindfold korsfæstet
af os alle dag for dag!*

*Hil dig, Gud, hvem vi fornægte,
så din pines aldrig lægte
vunder ej kan sammengro,
du, hvis blod må stadigt rinde,
men som dog skal udvej finde
selv for os, der lidet tro.*

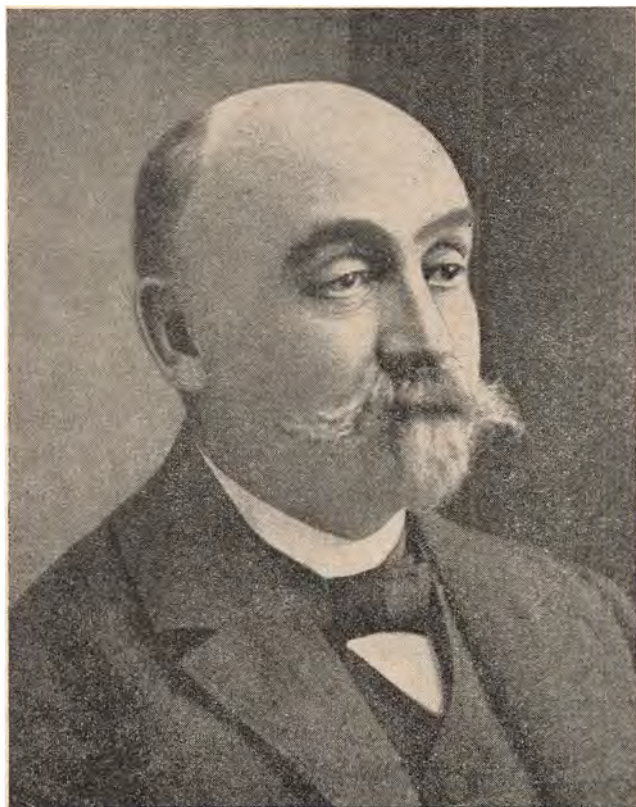
*Hil dig, Gud, hvis milde, ømme
ord vi nytte til at dømme
næstens sjæl til brand og bål,
skønt du ingen sjæl vil miste,
skønt dit flammehjerte, Christe,
er vor vandrings lys og mål.*

*Ingen evig helvedslue!
Du er født, og hver skal skue
nådens store gennembrud.
Trods vor vantro, splid og galde
saml os alle, alle, alle
i din favn – thi du er Gud!*

Thor Lange

Rusland

Thor Lange - Dansk digter i czarens Rusland

gerne skænke deres kirke et gammelt smukt byzantinsk Mariabillede, hvis klædebon kunstfærdigt er udført i drevet sølv. Søstrene kunne jo lade det genindvie efter katolsk ritus.« Og det gamle pragtfulde arvestykke kom til Wiesbaden, det fik plads i St. Josefssøstrenes kirke. »Måtte det bringe lykke, som vi af hele vort hjerte beder om,« skriver Lange, og det gjorde det. Min datter rejste sig igen fra sygesengen.«

Foruden Longfellows »Den gyldne legende«, hvor Thor Lange var på katolsk grund, har han blandt andet oversat græske tragedier, af Æskylos, Sofokles, Euripides, og oldgræsk lyrik. Han følte ikke nogen modsætning, som senere Otto Geldsted, mellem Hellas' lyse himmel og det skumle kirkerum. Kirkerummet er ikke mørkt, for med en stærkere glans end Hellas' himmel stråler den hellige gral.

Ved Thor Langes død skrev Kaj Friis-Møller i Politiken, der ellers i en menneskealder ikke havde vist Thor Lange interesse, at »han blev indenfor sin digtergeneration den, hvis virksomhed kom til at øve den stærkeste indflydelse på den yngre danske poesi.«

Og mange af hans digte, vemodige eller humorfyldte, oftest handlende om kærlighed, fik som sange popularitet hos »almindelige mennesker«.

I sine Udvalgte Digte er han tilstede også for følgende generationer; Tove Ditlevsen tog et af hans digte med, da hun sidste år skulle vælge et bind yndlingslæsning til udgivelse.

Måtte Thor Langes digte vinde stadig større udbredelse! De fastholder en livsmåde, hvor søndagskirke og hverdag ikke er adskilt, hvor stien fører forbi landevejskorset, og også hverdagen leves i Gud.

»Catholica«s nye nummer

I anledning af bispeskiftet har »Catholica«s redaktion bedt professor K. E. Skydsgaard skrive om biskop Theodor Suhr. Det er en rigtig tanke at lade denne fremtrædende repræsentant for folkekirken holde afskedstalen for den afgåede katolske biskop i det overvejende protestantiske Danmark. For det første fordi professor Skydsgaard i kraft af sin position som observatør ved konciliet kan tale med en vægt om katolske forhold som nogen. For det andet fordi professoren er i stand til at sige noget *personligt* gennem et langt bekendtskab. Og det er netop det personlige, han baserer sin smukke afskedstale på. Den indeholder ord, som vi – der har haft den glæde at arbejde under biskop Suhr – kan tilslutte os.

»Catholica« bringer i øvrigt i nr. 2/1965 nogle betragtninger over »Ansgars mission, dens forudsætninger og resultater«. Det er J. Nybo Rasmussen, der lægger pen til, og det er interessant at se, hvordan denne

efterhånden meget habile kender af Nordens apostel har *udviklet* sit Ansgarsbillede. Viden er en god ting, men den forudsætter ikke altid, at der sættes spændende frugt. Men når viden parres med kærlighed til opgaven, som det her er tilfældet, får læseren noget med hjem.

Endnu et udtryk for »Catholica«s stadig voksende sans for det økumeniske er ideen med at bringe domprovst Jørgen Bøghs foredrag »Den

*Skin ud, du klare solskin,
og før os våren til,
og før to elskende sammen,
der gerne tilsammen vil!*

*Henover de høje bjerge
der ligger den dybe sne,
den kan ikke tø og smelte,
før Gud det lader ske.*

*Nu lader Gud sneen smelte,
nu grønnes det fjernt og nær;
Christ glæde fader og moder,
jeg går til min hjertensker!*
Thor Lange

socialt og den kulturelle mobilitet i velstandssamfundet«, selv om den overskrift, der er givet, nok ikke lokker flertallet. Det kan man vist heller ikke sige om »Danske hispanofiler og hispanister fra Charlotte Dorothea Biehl til Holger Brøndsted«, der dækker over en artikel af Erling Hoffmeyer om en manglende interesse for spansk kultur hos danske forfattere. Peter Schindler skriver på sin djærve facon om overrabbiner dr. phil. Marcus Melchior's erindringer, Sven Erik Werner om den gregorianske sangs anvendelighed også i en højmesse på dansk, og det meget alsidige hæfte slutter som sædvanlig med en række anmeldelser.

Skal man anke over noget, må det være, at »Catholica«s redaktion fortsat holder fanen for højt, hvad angår *måden* at præsentere indholdet på. Et første skridt ind i kampen om publikums opmærksomhed burde være en revision af overskrifterne. Overskriften bør være redaktionens sag, og en af redaktionens opgaver er dog at få et så stort publikum som muligt i tale.

HK

Ægteskabets svære kunst

Pater L. O. Dorn beretter om en interessant bog, der er udgivet i London.

Bag udgivelsen står kendt koncilkritiker.

M. Novak: The Experience of Marriage
Darton, Longman & Todd Ltd.
64 Chiswick High Road, London W.4.
pp. 173. Hæftet: 12s 6d - Indb.: 25s.

I en tale den 23. juni 1964 kom paven ind på det vanskelige problem om prævention og sagde bl.a.: »Det er et yderst ømtåleligt og kompliceret problem. Kirken erkender dets mangfoldige sider og de mangfoldige arter af kompetence, som kan komme i betragtning; blandt dem har ægtefællernes en sikker forrang i kraft af deres frihed, deres samvittighed, deres kærlighed, deres pligt...«

Denne bog er et indlæg i den standende debat om dette »ømtålelige og komplicerede« problem, et værdifuldt indlæg, netop fordi den er skrevet af ægtefæller, der åbent og ærligt fortæller om, hvordan de oplever samlivet i et katolsk ægteskab.

Redaktøren, Michael Novak, er kendt viden om for sin bog om konciliet: *The Open Church*. Hans navn skulle borge for denne usædvanlige bogs kvalitet, og han har faktisk fundet frem til 13 ægtepar, der er i stand til at reflektere over deres ægteskabelige liv og gøre rede for resultaterne af deres refleksion på en absolut læseværdig måde.

Redaktøren havde foreslået nogle spørgsmål, som ægtefællerne kunne stille sig selv. Da disse hovedsageligt omhandlede seksualitetens rolle i ægteskabet, er det dette emne, der dominerer. Det er forståeligt, at man ikke får mere end vage oplysninger om de mennesker, der skriver om noget så intimt; bevarelsen af anonymiteten var påkrævet, hvis de virkelig skulle skrive konkret om deres *personlige erfaringer* på dette område.

Ved læsningen af denne bog får man et slående indtryk af, hvor individuelt – eller rettere: parvis – forskelligt det seksuelle samliv former sig. Man bliver klar over, at der her findes et område, et særdeles betydningsfuldt område, i ægtefællernes liv, for hvilket det er overmåde vanskeligt at give almenlydige love. Man har altid vidst, at der er ægtepar, som kan finde sig til rette med en bogstavelig overholdelse af forbudet mod brug af præventive midler; man har ligeledes vidst, at den nøje overholdelse af forbudet volder mange

par tilsyneladende uovervindelige vanskeligheder. Efter at have læst denne bog forstår man meget bedre, hvorfor det forholder sig således.

I alt for lang tid var cølibatære teologer de eneste, der skrev om det katolske syn på ægteskabet, og indtil for nylig har de overvejende behandlet emnet ud fra et legalistisk og analytisk standpunkt. De har her været under indflydelse af en tradition, der kan føres tilbage til Augustin.

I Augustins pessimistiske syn på kønslivet spillede »det onde begær« en hovedrolle; tilfredsstillelsen af dette »begær« kunne kun retfærdiggøres, mente han, når den tjente til slægtens forplantning. Den egentlige ægteskabelige kærlighed var for ham noget rent åndeligt; jo mere det seksuelle blev fortrængt, desto stærkere ville ægtefællernes kærlighed blive. Augustin så det som et ideal, at alle kristne ægtefæller skulle nå en tilstand af fuldkommen afholdenhed. (jfr. L. Janssens: *Morale conjugale et progestogènes – Ephemerides Theologica Lovanienses*, 39 [1963]).

Vi har for længst forstået, at det kønslige er en væsentlig del af den menneskenatur, som Gud har skabt, og at det derfor hører med til det, Bibelen betegner som »såre godt« (I. Mos. 1,21). Det er dog først i de se-

ner år, at man for alvor forsøger at se og bedømme kønslivets udfoldelse i dets relation til *hele* mennesket. I dette syn kan man ikke tale om ægteskabets *finis primarius* og *finis secundarius*; ægteskabet angår netop *hele* mennesket og har derfor kun ét mål, der imidlertid er yderst komplekst, fordi den menneskelige virkelighed i sig selv er yderst kompleks. Det følger ligeledes af et helhedssyn, at menneskenaturens biologiske aspekt ikke kan gøres til norm for moralen: kun et omfattende antropologisk syn på naturen kan danne basis for en etisk vurdering. En yderligere konsekvens af helhedssynet må være, at der næppe kan være tale om en frustrering af ægteskabets formål i den enkelte ægteskabelige handling, og da slet ikke, hvis denne hovedsageligt betragtes ud fra sine fysiologiske aspekter. (sml. E. Schillebeckx O.P. – *De Natuurwet in verband met de katholieke huwelijksopvatting* – Jaarboek der katholieke Theologen 1961 [Hilversum 1963]).

Når man vil forsøge at danne sig et helhedsbillede af det kristne ægteskab, er det selvfølgelig, at ægtefællers redegørelse for deres erfaringer må indgå som et uundværligt element. Har man stadig i sig noget

Kaffe på sengen — en af de romantiske sider ved ægteskabet?

Aalborg Mælkekompani

Vesterbro 79, Tlf. 12 30 88

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand

• 34 46 01

Begravelse og bisættelse ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - Am 1248

Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

MARIUS MP PETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

B. & H. Kofoed Hansen

Slagterforretning

Maria Gade 5, Maribo
Telefon 740

1. kl. kød og pålæg

AMAGERBANKEN

AKTIESELSKAB

Banken der dækker hele Amager

H. S. Friis

Malermester

Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Angars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatør
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

I/S Søndermarks Møbelfabrik

v/ Chr. Søndermark
& Mogens Jørgensen
Tarm. Tlf. (07 24) 168 - 188

Fremstilling af:
Skolemøbler
Skolekøkkeninventar
Fysikinventar
Efter ønske tilsender vi
Dem gerne
brochure og prisliste

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

af den latente manikæisme, som så længe har kendetegnet den gængse katolske ægteskablære, har man godt af at læse *The Experience of Marriage*, hvor adskillige katolikker, der åbenbart er fuldt engagerede i deres tro, beskriver, hvordan de på den ene side i samlejet finder en direkte hjælp til at leve som kristne og på den anden side må konstatere, at ærlige forsøg på at holde sig til bogstaven i kirken opfattelse af præventive midler fører til nogen fordybelse eller »åndeliggørelse« af deres kærlighed, men ganske simpelt skaber nye hindringer for at leve et katolsk familieliv i kærlighed. Hvor langt man er kommet bort fra den augustinske opfattelse, ses af følgende citat (s. 4): »Når den legemlige forening mangler, bliver kærligheden ganske vist ikke tilintetgjort, men den berøves sit mest adækvate symbol og støtte. Hvis jeg må vove at drage den sammenligning, som for mig bedst anskueliggør denne sag, vil jeg sige, at det ægteskabelige liv uden den legemlige forening er som kristendommen uden messen eller som messen uden kommunion.«

For ikke at drage nogen forhastede slutninger bør man læse videre i bogen, for eksempel om det ægtepar, der har fundet det velgørende uforbeholdent at give sig ind under den disciplin, som periodisk afholdenhed kræver. Det pågældende par har i det hele taget været fri for større problemer (sml. Kap. 5, No Major Problems), og dette påvirker naturligvis deres syn på sagen: »Resultatet af min egen erfaring er derfor, at ... kønslivet langt fra er så vigtigt, som nogle af vore moderne katolske romantikere vil have os til at tro ... jeg finder mange af de nyere katolske betragtninger over kønslivets interpersonale betydning snarere morsomme end oplysende. Katolikkerne synes altid tilbøjelige til at gøre for meget ud af tingene; før i tiden gjorde de for meget ud af det seksuelle skyggesider; nu gør de for meget ud af dets åndelige dybsindigheder.«

Dette par er det eneste, som siger god for periodisk afholdenhed som metode til familieplanlægning. Det fremgår imidlertid med al ønskelig klarhed af flere af de øvrige beretninger, at de ikke har søgt eller ikke har kunnet få virkelig kyndig vejledning. Ser man bort fra eventuelle psykologiske vanskeligheder, synes det i dag at være hævet over enhver tvivl, at metoden i langt de fleste tilfælde er både anvendelig og effektiv. Hvis man kan tro de nyeste stati-

stikker, kan den stå mål med de mere almindeligt anvendte metoder. (Sml. for eksempel John Marshall - The Infertile Period, London 1963, og en artikel af samme forfatter »Scientific Basis for the Infertile Period« i Catholic Herald, den 6. november 1964.)

Der er sandelig mangfoldige fæcetter ved det fænomen, der kaldes »katolsk ægteskab«. Paven har nedsat en kommission til at drøfte sagen indgående, men det er en umådelig indviklet opgave, der er blevet stillet disse mennesker, og det kan ikke undre nogen, at de er længe om at formulere deres betænkning. Mon de nogen sinde bliver enige?

Denne bog anbefales på det varmeste til alle, der vil følge med i debatten, men da særligt til præster, religionslærere og alle, der skal vejlede andre på dette område. Nok er bogen særlig værdifuld for dem, der ikke selv har nogen »experience of marriage«, men også de gifte kan lære af den; for hvis der er fare for, at den ugifte ser alt for teoretisk på sagen, er der vel også fare for, at den gifte generaliserer ud fra sin egen erfaring. Denne bog vil være et nyttigt korrektiv for begge parter.

L. O. Dorn

HUSHJÆLP

1. oktober søger mor og datter, 7 år, selvstændig hushjælp til godt hjem i Århus. Pænt værelse, ordnet frihed med week-end, samt god løn tilbydes.

Skriftlig henvendelse til dommerfuldmægtig, fru Birgit Brolm, Nordborggade 55, 2., Århus C.

DAME SØGES

Halvdags- eller heldagsdame søges til kontorarbejde og butiksekspektion. Gerne sprogkendskab, dog ingen nødvendighed.

Sankt Ansgars Boghandel
Bredgade 67, København K.

LÆRER

(læge, stud. med., sundhedsplejerske el. lign.) søges til enkelte ugl. timer i sundheds- og sygdomslære på statsanerkendt seminarium for børnehavelærere.

Henvendelse: tlf. HE 7894

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

EN NY SLAGS ANTIKLERIKALISME

I det spanske katolske blad Vida Nueva retter fr. José Luis Martín Descalso en anklage mod en ny slags antiklerikalisme, der er ved at spire frem i Spanien. Denne antiklerikalisme er ikke frembragt af kirkens fjender, men af »mennesker i god tro«.

Når sociale spørgsmål kommer på bane, skriver han, er det ene og alene de timelige ting, som præsterne forpligter sig til, der gør denne slags mennesker bange. Disse mennesker, der altid har fundet det helt i sin orden at se feltpræster i militæruniform, foruroliges i dag over at se en præst i clergyman eller i blå overalls.

Sådanne mennesker, der synes, det er normalt, at præster deltager i marcher eller demonstrationer på højre fløj, tror hele verden styrter sammen, hvis præsterne støtter arbejdernes retigheder og ønsker.

Artiklen i det spanske blad fortæller: Disse mennesker, der lige siden trediveerne har ivret for, at præsterne skulle tale politik fra prædikestolen, ønsker nu til dags, at høre Kristus og kun Kristus behandlet som emne fra de samme prædikestole. Man kan endda komme ud for mennesker, der aldrig har betragtet en slotskapellan hos en marquis som en *clásista* (en, der understreger sit tilhørsforhold til en bestemt klasse), og som nu hyler dette skældsord mod U.K.A.-præsterne (De unge katolske Arbejderes præster).

Forfatteren af artiklen slutter: »Det mest bedrøvelige ved denne nye antiklerikalisme er, at den er til ingen verdens nytte... den bringer forvirring blandt jævne mennesker, der ikke ved hvilken helgen, de skal vende sig til, når man fortæller dem, at deres sognepræster er kommunister. Den demoraliserer de unge, som mister deres sidste håb til kristendommens sociale slagkraft, når de opdager, at de, der forlanger blot en smule mere retfærdighed på det sociale plan, holdes nede. Den tager modet fra præsterne... og får dem til at blive *clásistas*. Når nogen blot prædiker evangeliet og dets forlængelse ind i hverdagen og ser, hvordan en hel blok af middelklasse samler sig imod denne prædiken, er det sandelig ikke let at tro, at han er i stand til at være en kristen.

En artikel af nogenlunde samme indhold er fremkommet i tidsskriftet

Cuadernos para el dialogo, der udgives af Senor Ruiz Jimenez, der er den eneste spanske lægmand, der er blevet inviteret til at tage del i koncilet af pave Paul. I lederartiklen hed det: »En rent ud antikirkelig kampagne er i øjeblikket i gang og retter sig særlig mod de yngre præster. Nogle journalister, der kalder sig katolikker - nye inkvisitorer, der kun mangler tonsuren - hvæsser deres penne i et forsøg på at bagtale en del af kirken, der hovedsagelig består af yngre præster (hvadenten de er unge af alder eller af indstilling).

RESOLUTION FRA SPANSK UNGDOM BESLAGLAGT

Et nummer af den spanske katolske ungdomsorganisations blad »Signo«, indeholdende en resolution, der var blevet vedtaget på et nationalt ungdomsmøde i Madrid, er blevet beslaglagt af de spanske myndigheder.

Resolutionen omhandlede ungdomsgruppernes ret til at organisere sig og til at udgive publikationer samt krav om en nedsættelse af militærtjenesten fra to år til ét. Desuden krævedes det, at feltpræsterne i lige grad skulle tage sig af de værnepligtige og af de faste officerer.

Som modtræk mod beslaglæggelsen hæftede »Signo« et maskinskrevet brev på forsiden af sin udgave, indeholdende den resolution, som ifølge meddelelse i bladet var blevet beslaglagt. Tryksager af enhver art er i Spanien underkastet censur fra statens side. »Signo«s maskinskrevne brev faldt derfor ind under kategorien: hemmelige og illegale publikationer. I brevet hed det: »Vi ønsker, at man skal vide, at visse af de krav, der blev oplæst ved det nationale ungdomsmødes afslutning, trods alle forsøg på at kundgøre dem, er blevet beslaglagt. Da vort blad er et ungdomsblad, ville det være illoyalt af os (over for ungdomsmødet) ikke at bekendtgøre dem, eftersom kravene er fremsat af 2000 unge spaniere som repræsentanter for adskillige tusinde andre. Vi mener desuden, at beslaglæggelsen er udtryk for manglende respekt for kirkens hierarki, af hvem de er godkendt.«

Bladet meddelte yderligere, at det »endnu en gang« var blevet tvunget til at offentliggøre noget for sent, dels på grund af statens censur og dels som følge af vanskeligheder i forbindelse med trykningen.

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff
Murermester

Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester

Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester

Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Chr. Steffensen

Herreekvipering

Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telf. 85 01 32

Autoriseret elektro installatør

Aalborg

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma

Aalborg Nytorv 14. Tlf. 12 88 88

El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes

Reberbansgade 37
Aalborg - Tlf. 12 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Tlf. 12 03 01

Murermester- og entreprenørførr.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2
Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebrogsgade 21, Aalborg
Tlf. 12 41 29

Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg
Telefon 12 69 13
Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

København

Sparekassen
for Lyngby og Omegn

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V.
Tlf. CE 7840 og 1254

Oliefy

Centralvarme

Brændselolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389

Vanløse

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

A. Madsen, glarmester

Rantzaugade 14,
Københ. N. Tlf. 35 17 02
Specialitet: Blyindfatning

Kaj Uth

Snedkermester

Hyldegaardsvej 14-16
Ordrup, Tlf. 10225
Privat adr.: Nymosevej 14,
Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen
Telefon 95 00 36
Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermestre

Dybbølgade 17,
København V.
Tlf. Vester 7001 og 8581

Drost & Rye Petersen

Iteimdalsgade 4-6, København N
Tlf. Taga 5353

Centralvarme

Sanitet - Vandanlæg

FORSIKRINGS COMPAGNIET
FOR KONGERIGET DANMARK %

☆

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K

Telefon Central 10.093

Minerva 6999

KATOLSKKE MENIGHEDSPLEJER I GANG IGEN

Katolske Menighedsplejers Fælleskontor har atter så småt startet sin virksomhed efter en periode, hvor kontoret har været lukket. Det foregår stadig over gården, Bredgade 69 A.

Et af de første initiativer, man har taget, drejer sig om den katastrofale mangel på værelser til studerende og unge under uddannelse.

»Kan De afse et møbleret eller delvis møbleret værelse – vel at mærke til en rimelig husleje – udfører De en samfundsnyttig gerning,« hedder det i den appel, som menighedsplejerne retter til alle læsere »af god vilje«.

Katolske Menighedsplejers Fælleskontor, PALæ 2323, formidler gerne kontakten mellem dem, der har værelserne, og dem, der søger.

ÅND OG LIV

»Fortvivlelsen forudsætter, ligesom håbet, ønsket. Det, som ikke skaber et ønske i os, kan hverken vække håb eller fortvivlelse,« siger Thomas af Aquin et sted. *Håbet* er emnet for »Ånd og Liv« nr. 26, som indeholder en række betragtninger, skriftsteder og andre citater, der belyser emnet.

»Ånd og Liv« er som bekendt en række små bøger, der udsendes fire gange årligt af Pauluskredsens forlag. Der behandles hver gang et emne fra det religiøse hverdagsliv, belyst af flere forfattere ud fra forskellige synspunkter.

»Ånd og Liv«-serien er i familie med det franske månedsblad »Fêtes et Saisons«, der er et fornemt udtryk for det nye syn på begrebet opbygghed. De velredigerede tekster, skriftsteder og citater fra kirkefædrene og helgenerne fremtræder i »Fêtes et Saisons« i en smuk opsætning, der tiltaler en moderne læser, som i forvejen er forvænt med dygtig lay-out fra ugeblade og reklamebrochurer. Billedmaterialet er ganske fremragende.

Den danske serie må af naturlige grunde udkomme i en mere beskedne udgave, men indholdsmæssigt tåler den danske lillebror godt sammenligning. Det er i nærværende tilfælde fristen at drage sammenligning, da »Fêtes et Saisons« umiddelbart før udsendelsen af det danske hæfte om »Håbet« udsendte et nummer om det samme emne. Teksterne til »Ånd og Liv« nr. 26 er bl.a. skrevet af Vagn Hansen O.P. og Elsebet Kieler.

NYT JUGOSLAVISK SEMINARIUM

For første gang siden krigens slutning har den jugoslaviske regering tilladt opførelsen af et katolsk seminarium. Det vil blive bygget i Subotica og skal stå til disposition for bispedømmerne Belgrad og Skopje. Åbningsceremonien, der blev overværet af mange mennesker, foretoges af fire biskopper, og den ortodokse kirke var også repræsenteret. Pengene til bygningens opførelse kom udelukkende fra frivillige bidrag, og mange af eleverne på præsteseminariet har ved deres arbejde tjent penge til byggeriet.

KOMMUNISTISK KOVENDING

Det store engelske dagblad OBSERVER bringer i et af de sidste numre en længere artikel om nyorientering indenfor den internationale kommunistbevægelse vedrørende forholdet til den katolske kirke. Den skulle hidrøre fra italienske og spanske kommunistledere, der har skrevet opsigtsvækkende artikler i det officielle kommunistorgan World Marxist Review, der udkommer i Prag.

Den spanske kommunist Santiago Alvarez skriver således: »Katolikkerne er vore hovedallierede i dag i kampen mod Franco. Dette er en kendsgerning. Det er måske det mest opmuntrende og mest karakteristiske træk i den spanske situation i dag. Tilnærmelsen mellem katolikker og kommunister er blevet accelereret i den sidste tid på grund af det forværrede forhold mellem kirken og regeringen, efter at Katolsk Arbejderaktion har støttet de asturiske minearbejderes strejke. Alvarez roser dernæst Johannes XXIII for at have muliggjort en sådan udvikling også i den spanske kirke og tilføjer, at kommunisterne også har et ansvar overfor en positiv udvikling i retning af samarbejde. Marxs citat om at »religionen er opium for folket« er kun citeret halvvejs, fortsætter Alvarez. Marx sagde også, at religionen var en pro-

test mod uretfærdigheden: Religionen er den betrængte skabnings suk, hjertet i en hjerteløs verden, ånden i et samfund uden ånd.«

Den spanske artikel følges op af en italiensk af Signor Pierantozzi. Denne skriver, at Johannes XXIII's indtræden i Vatikanets politik alarmerede antikommunisterne. Alligevel lykkedes det ham at sætte sine synspunkter igennem, således som de er kommet til udtryk i rundskrivelsen »Fred på jorden«. Heri fremhæves som tidens tegn arbejderklassens økonomiske og sociale fremgang, kvindernes øgede deltagelse i det offentlige liv og koloniherrædømmets opløsning.

Samtidig med disse artiklers fremkomst meldes der om fredstegn i forholdet mellem stat og kirke i Polen, og man taler påny om mulighederne for et pavebesøg i Polen til næste år i anledning af tusindårsjubilæet. Det ville være det første pavebesøg i et kommunistisk styret land. Det er klart, at et sådant besøg kun vil være muligt under fredelige forhold.

Oberbech-Clausen mindet

Fortsat fra side 3

helt følte sig hjemme iblandt vendelboere. – Præsten nedlagde derefter på menighedsrådets vegne en krans på graven.

Godt hundrede indbudte gæster deltog herefter i en reception, hvor amtmand K. O. Møller, Hjørring, talte i slottets riddersal.

I en sidefløj til hovedlængen er der indrettet et katolsk huskapel, hvor der periodisk læses messe. Her samles blandt andre malteserordenens medlemmer i Skandinavien.

Sagt på koncilet

Teologerne har villet lukke sandheden inde i formler. Det er forkert. Det som siges af Ånden går ud over enhver formulering.

Mgr. Edelby (Antiokia)

JOHANNESKIRKEN, SØBORG

Murer - Tømrer - lærlinge i disse fag søges.

Det drejer sig om ulønnet arbejde, men vi tilbyder kost og logi. Der arbejdes dag og aften.

Chr. Sørensen,
Rundgården 40, Søborg
Telefon SØ 9538

Paul d'Auchamp,
Andersen Nexø Vej 10, Søborg
Telefon 69 03 01

VERDEN RUNDT

KARDINAL OTTAVIANI IMOD DIALOGEN

Sekretæren for Det hellige Officium, kardinal Ottaviani, har i et interview med det italienske tidsskrift »Studi sociali« indskærpet, at det stadig er forbudt katolikker at være medlem af politiske partier, der er præget af den ateistiske materialisme. De dekretter, der indeholder dette forbud, står stadig ved magt, skriver kardinalen, og katolikkerne har pligt til at rette sig efter dem. Længere henne i interviewet advarer kardinal Ottaviani mod farerne ved en dialog med kommunisterne. Kardinalen udtaler ordret: »Man må ikke glemme, at kommunisterne tager deres udgangspunkt i grundsætninger, der står i diametral modsætning til kirkens lære. Hver gang det er kommet til en meningsudveksling med kommunisterne, har det resulteret i en heftig kritik fra deres side mod den katolske parts virkelige eller formodede fejl. Kardinalen slutter: »Som bekendt er det altid den angribende part, der får de bedste udgangspunkter i diskussionen.«

OSSERVATORE ROMANO ADVARER MOD KOMMUNISTERNE

Ethvert samarbejde med kommunisterne på det politiske plan såvel direkte som indirekte er umuligt for katolikker, skriver dagbladet Osservatore Romano i en artikel i anledning af årsdagen for pave Paul VI's rundskrivelse Ecclesiam Suam. Denne rundskrivelse havde som bekendt opfordret katolikkerne til at indlede en dialog med anderledes tænkende herunder også ateister. Osservatore Romano skriver i denne forbindelse, at kirken ganske vist bør søge at få en samtale i stand, men en sådan dialog bør være uden mulighed for misforståelse.

Avisen fortsætter: »Der foreligger ikke et eneste dokument – selv ikke fra Johannes XXIII's hånd – der autoriserer en flertydig dialog. Tværtimod har Paul VI trukket linjerne op for at markere grænserne for en dialog med den militante ateisme. Den religiøse og apostoliske dialog retfæ-

diggør ikke en tilsvarende dialog på det politiske plan i form af direkte eller indirekte samarbejde.

FRANSK KOMMENTAR TIL ADVARSLER

Det franske dagblad LE MONDE skriver i en kommentar til Osservatore Romanos advarsel mod politisk samarbejde med kommunisterne, at denne advarsel må ses i forbindelse med den teologiske fordømmelse af »den materialistiske ateisme« som kardinal Ottaviani fornylig gentog. Det franske blad sætter den politiske advarsel i forbindelse med en polemik i den italienske presse vedrørende en kommunistisk erobring af flertallet i bystyret i Aosta ved hjælp af socialistiske stemmer. Det kristeligt demokratiske Parti imødegik skarpt denne politiske begivenhed ved at true med sprængning af den nuværende centrumspolitik til venstre. På denne baggrund kommer Osservatore Romanos advarsel som en tiltrængt støtte, skriver LE MONDE.

CHURCH OF ENGLAND EFTERLYSER NY TÆNKEMÅDE

– Der er ingen tvivl om, at vor tid byder på usædvanlig gunstige muligheder for Kirken, selv om forkyndelsen af evangeliet for den unge generation måske er mere krævende end nogen sinde. De forbløffende synlige resultater videnskaben har nået er af en sådan art, at folk er tilbøjelige til at betragte videnskabsmænd som mere pålidelige og værdifulde for

samfundet end teologer og alle andre, hedder det i den nylig udkomne årsberetning for 1964 fra Church of Englands rådgivende forsamling (»Men for the Ministry, 1965«).

Beretningen peger på, at de tekniske fremskridt har fyldt butiksvinduerne med en stadig voksende strøm af varer, der gør livet behageligere og mere luksuriøst, og som koncentrerer folks opmærksomhed om de materielle goder på bekostning af det åndelige liv. Den efterlyser en ny kirkelig tænkning, som kan svare på udfordringen fra et materialistisk indstillet samfund.

– Det er indlysende, at Kirken under de fortsatte anstrengelser for at bringe sin røst i samklang med tidens ånd stadig har umådelig meget tilbage, som må gennemtænkes på ny, hedder det videre.

Church of Englands præstestuderende beløb sig i 1964 til i alt 656, mens antallet det foregående år var 737. Kun 39 procent af de nyviede diakoner havde universitetsuddannelse. Den engelske kirkes rådgivende forsamling (the Central Advisory Council for the Ministry) fremhæver, at der er behov for såvel større kvalitet som kvantitet i Kirken.

HUSK
på søndag den 5. sept.
SOMMERMARKED I
Skt. Antoni Kirke
i Brønshøj

Ugens tv og radio (5. - 11. sept.)

SØNDAG	19.00	P1	»Politisk kaffebord« i Hartlings og Skyttes sted.
	20.00	tv	Hamlet genudsendes.
MANDAG	17.15	tv	Kikkassen. Ugens artister præsenteres.
	20.20	tv	Duel i studiet.
TIRSDAG	20.40	P1	Radioteatret opfører Molières Tartuffe.
	21.10	tv	Horisont.
ONSDAG	20.20	tv	Carl Nielsen 100 år. Biografisk montage.
	22.15	P1	Mosaik med Jørgen Gustava Brandt.
TORS DAG	16.30	P1	Boghjørnet for piger og drenge.
	20.40	tv	Englænderne gør op med England.
FREDAG	20.05	P2	Harold Pinter: En tur i byen. Radiospil.
	21.40	tv	Filmorientering.
LØRDAG	17.55	tv	Redaktion U-65. Unge laver selv program.

»Vi har ikke et blivende sted, men vi søger efter det tilkommende«, står der frit oversat over porten til Sostrup Slot, der nu er cistercienserkloster. Vor medarbejder har haft en samtale med priorinden, sr. Sophia, der ikke har holdt sig tilbage, hvor det gælder om at tale ud om klosterlivets problemer. Billedet nedenfor viser Sostrup Slot i en af sine smukke profiler.

katolsk 10. SEPTEMBER 1965 113. ÅRGANG uge blad 37

Kunstkongressen i Hillerød

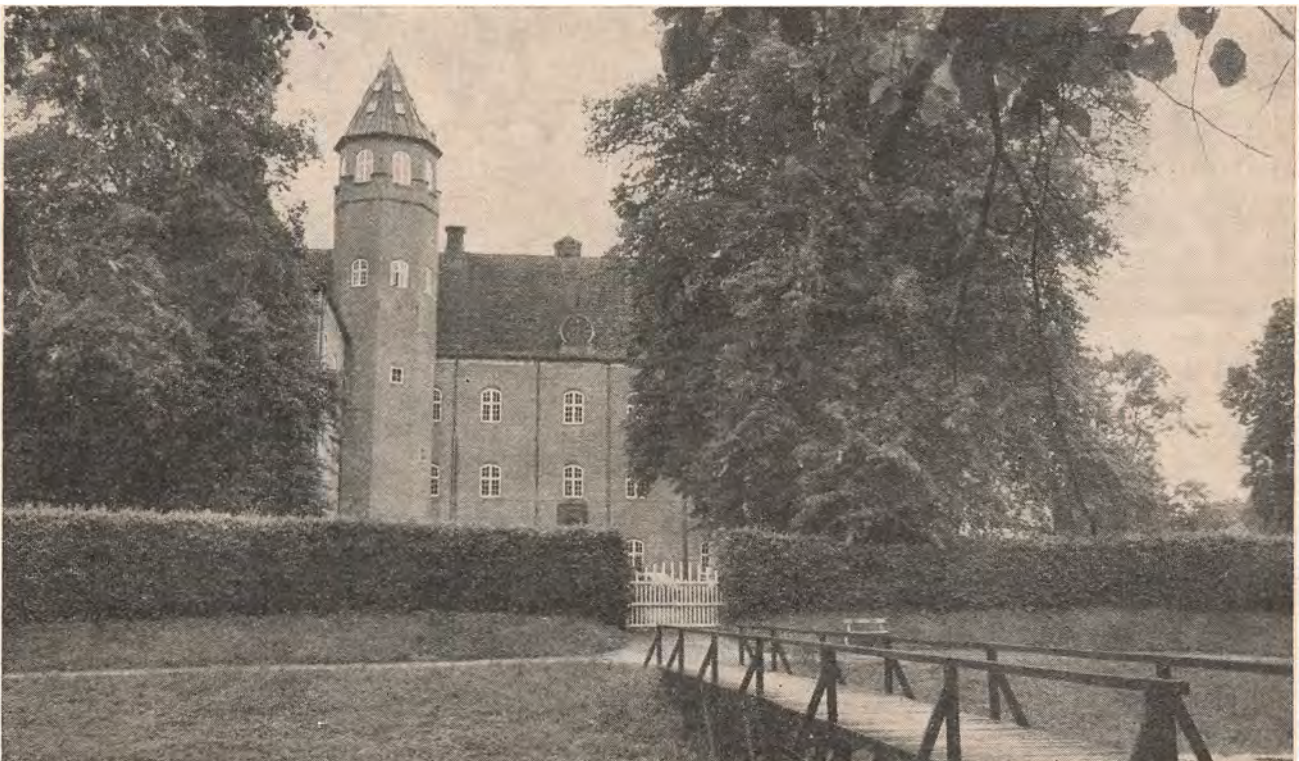
Sadister eller
kirurger?

Det økumeniske
fredsmøde i Århus

Rejsen til
Lourdes

Hvorfor er I så bange?

Åbenhjertigt interview med en nonne

VIGTIG INTERNATIONAL KRISTEN FREDSKONGRES I ÅRHUS

Det internationale Forsoningsforbund – på engelsk: International Fellowship of Reconciliation – har afholdt rådsmøde på Unge Hjem Højskole i Skåde ved Århus i dagene fra den 28.-31. august 1965. I forbindelse med dette rådsmøde, der var et lukket møde, blev der samme sted afholdt et offentligt møde søndag den 29. august. Her var der ikke mindre end fire talere, der behandlede emnerne: Kontakt med Sovjetunionen, Vatikanconcilet og Latinamerika. Den kristne fredsbevægelse i Prag og endelig krigen i Vietnam.

Forholdet til Sovjetunionen

Første taler var professor Hannes de Graaf, Holland, der udtalte: Vi lever i en kritisk tid. Kampen for retfærdighed og fred kræver hurtig indsats. Vi lever i en tid med hungersnød og krig og under truslen af atombomben, der vil ødelægge menneskeheden.

Som kristne må vi stille os på de fattiges og de undertryktes side. I de 64 år vor bevægelse har eksisteret, har vi gjort den erfaring, at kærlighed driver frygten ud. Netop kærlighed og ikke-vold er vort grundlag. At et sådant grundlag er realistisk og effektivt, har vore medlemmer, som for eksempel Martin Niemöller og Martin Luther King, bevist.

Vi må også føre en samtale med Sovjetunionen. Kommunismen har besat mange med frygt. Det har fået os til at rejse til Rusland. Ofte har vor kontakt med folk derovre været overfladisk. Kun én af 100 samtaler bliver til virkelig dialog. Jeg talte engang med en russisk ven til langt ud på natten. Efter samtalen sagde han: Jeg tror ikke på Gud. Hvortil jeg svarede: Jeg tror ikke på kommunismen. Men heller ikke på antikommunismen. Vi må prøve på at finde frem til det, vi kan være for – ikke til det vi er imod. Derfor bør vi i dag gå ind for kærlighed mellem alle mennesker. Det blev vi enige om.

Revolutionen i Latinamerika

Derefter talte fru Hildegard Gross-Mayer fra Wien om et længere ophold hun havde været på i Latinamerika udsendt af bevægelsen. Fruen, der tilhører den katolske kirke,

beskæftigede sig især med koncilets indflydelse derovre: Det var et lyspunkt, da pave Johannes XXIII inviterede ortodokse og protestantiske brødre til at overvære concilet, hvor vi katolikker holdt storvask for deres øjne. Concilet er i særlig grad optaget af spørgsmålet om krig og fred, der behandles i Skema 13.

Sammen med andre grupper har vi indleveret forslag til fordømmelse af ABC-krig. Vi har også forhåbning om gode ord om militærnægternes stilling. Hvad vi vil komme til at savne i skemaet er en virkelig demonstration af evangeliets freds-skabende værdi. Manglen ligger ikke så meget hos concilet som hos os selv, fordi vi ikke har forstået at leve problemet. Vore kirker kan kun udtrykke, hvad vi selv lever. Vi kan måske nå at vise inden det næste koncil, hvordan vi kan skabe ret uden brug af magt.

Det er netop det, vi har forsøgt at gøre i Latinamerika. Forholdene er elendige. Det gælder særligt Brasilien. Vi besøgte en brasiliansk familie.

Af de otte børn, der er født i ægteskabet, er kun tre i live. Faderen er plantagearbejder og i så stor økonomisk gæld til plantageejeren, at der faktisk er tale om slaveri. Er det mærkeligt, at de spørger: Hvilken regering vil skaffe os arbejde? Demokratisk eller udemokratisk er lige gyldigt. Tålmodigheden er forbi. Den unge generation er besluttet på at kæmpe. Men hvad har kristendommen at tilbyde disse unge revolutionære?

Gives der en retfærdig krig?

Gives der en retfærdig krig mod de rige? En krig som de sikkert vil tabe, fordi de hverken har våben eller penge til at skaffe sig våbenfor. I denne situation må vi prøve at overbevise dem om de ikke-voldelige metoders effektivitet. Dette er mindst lige så vigtigt som teknisk og økonomisk assistance. Men det er ikke let. Det er lettere at tro på våbnens magt end på kærlighedens. Og dog er der eksempler på, at det kan lykkes. Visse studenterdemonstrationer i Sao Paulo har været gennemført med held og under anvendelse af ikke-voldelige metoder.

Vor lille fredsbevægelse må vise disse lande vejen til retfærdighed uden anvendelse af magt. Vi må vise dem, hvordan man kan leve revo-

lutionært som kristen, sluttede fru Hildegard Gross-Mayer.

Den kristne fredsbevægelse i Prag

Overkirkeråd Heinz Kloppenburg, Dortmund, talte om Prag-bevægelsens kristne fredsarbejde: Da vi for to år siden var forsamlet til freds-kongres i Prag, oplevede jeg, hvordan man i Tjekkoslovakiet intet havde glemt af krigens rædsler, men dog tilgivet. Efter alt hvad man har lidt fra Tysklands side, er det altid med beskæmmelse, man kommer der. Dette gælder ikke alle tyskere. Men der var ingen had, ingen tanke om gengældelse men sorg over det skete og længsel efter fred.

En tysk journalist spurgte Prag-bevægelsens stifter Hromadka: Hvorfor taler De altid om fred ud fra et østligt synspunkt? De er ensidig. Hertil svarede Hromadka: Derfor inviterer vi folk fra Vesten. Jeg har ikke noget imod opposition. Jeg er blot modstander af, at alt, hvad der bliver sagt fra vest er sandt og alt fra øst løgn.

Der er et synspunkt, der mere og mere vinder frem i Prag-bevægelsen. Det er, at rige og fattige skiller mere end øst og vest. Russere og amerikanere er set med afrikaneres og asiaters øjne i samme båd. Bevægelsen i Prag er ikke pacifistisk. Kun 10 procent af medlemmerne er pacifister, nemlig kvækerne og vi fra Forsoningsforbundet. Bevægelsen er i det hele taget friere opbygget, idet der for eksempel ikke blot er kirker med, men også forskellige andre grupper. Dialogen med de ateistiske mennesker er nødvendig, hvis vi skal overvinde mistro, misforståelse og had, sluttede Kloppenburg.

Kristent fredsinitiativ i Vietnam

Den sidste taler var ikke den mindst interessante. Det var formanden for bevægelsens amerikanske afdeling Alfred Hassler, der netop kom fra Vietnam, hvor han har været udsendt som medlem af en større fredsdelegation bestående af protestantiske og katolske præster og jødiske rabbinere.

Hassler udtalte: Der er ikke noget problem, der diskuteres mere i USA i øjeblikket end krigen i Vietnam. Ikke engang negrenes borgerrettighedskamp. Der er udbredt modstand mod den amerikanske politik særlig

i universitetskredse og blandt kristne og jøder. En særlig Vietnam-komité er blevet dannet, og denne komité har spurgt 150.000 præster om deres stilling.

Vi indrykkede 10 annoncer i New York Times med teksten: Stands det - hr. præsident. Det gjorde han ikke. Så gik vi videre og sendte en delegation af kirkefolk til Vietnam. Vi ankom i juli måned. I Saigon kontaktede vi buddhisterne, katolikkerne, protestanterne og Kao-Dai-sekten (hvis vigtigste helgen er Charlie Chaplin).

Vietnam er et tragisk land i denne tid. Folkets liv er fuldstændig gennemtrængt af krigen. Og det har været i 25 år nu. Om dagen lever man i frygt for amerikanske bombefly - om natten i frygt for Vietcongs patruljer. Det er ikke én krig, men 45 krige i 45 provinser. Amerikanerne og sydvietnameserne ved ikke, hvor fjenden er.

Situationen er meget kompliceret. Kun ét er sikkert: alle ønsker fred og fred nu. Det er en borgerkrig, der er blevet til en invasion. Det er et kommunistisk fremstød, men de færreste ved, hvad kommunismen er. Ingen ved, hvad det skal ende med. Her er ingen enkle løsninger.

USA ville aldrig være indblandet, hvis man havde holdt sig til aftalerne fra Genève i 1954. Nu er der gået 11 år siden da. Kampen er blevet voldsommere. Vore mål i Vietnam fordærves og bliver uopnåelige. Dette skyldes blandt andet, at der i USA og i Vesten i det hele taget findes et oversimplificeret syn på kommunismen. Vi glemmer, at vi lever i en tid, hvor nationale rørelser er stærke og ofte i intim forbindelse med kommunismen. Der er en stigende tendens i USA til at tolke enhver ny national bevægelse som en revolution, der er startet i Peking eller Moskva. Derfor siger man, at man må standse revolutionen for at forsvare friheden.

Men vi beskæftiger os ikke med U-landenes virkelige problem: kapital til teknisk udvikling og hjælp til overvindelse af politisk umodenhed. Retfærdighed og fred går i spænd. Vi kan ikke opnå det ene uden det andet.

Vor bevægelse vil som Martin Luther King råde bod på uretfærdighed ved ikke-voldsmetoder. Det eneste lyspunkt i Vietnam var buddhisternes forstående holdning. En af

deres topledere vil komme til USA. Det bliver det næste skridt, sluttede Alfred Hassler.

PAVEN TIL FN I OKTOBER

Det italienske blad IL TEMPO mener at vide, at pave Paul VI vil tage til New York i oktober for at aflægge et besøg i FN's hovedkvarter. Pavens eventuelle rejse til Amerika har været kendt siden den officielle indbydelse fra U Thant forelå den 2. juli dette år. Det nye er tidspunktet for rejsen. Så sent som den 27. august skrev det franske blad LE MONDE, at pavens rejse sandsynligvis ville finde sted i januar efter koncilets slutning. Avisen siger i en kommentar, at det må anses for udelukket, at paven forlader Rom, mens koncilet endnu er forsamlet.

Fra officiel side i Vatikanet hverken bekræfter eller afkræfter man forlydenderne om rejsen midt i oktober.

PRÆSIDENT JOHNSON ØNSKER MØDE MED PAVEN

Ifølge »Washington Post« skal præsident Johnson have ytret ønske om at træffe pave Paul VI, når denne kommer til New York for at aflægge FN et officielt besøg. Avisen skriver: Johnson betragter Paul VI ikke blot som den åndelige leder af mere end en halv milliard katolikker, men også som en særlig fredens apostel og ville derfor gerne forene sin stemme med pavens i en appel til verden om fred.

Derfor er det sandsynligt, fortsætter bladet, at præsidenten og paven vil mødes i FN's hovedkvarter. Hvis paven her fremsætter en appel om fred under FN's generalforsamling, vil det sikkert vække genlyd helt ind bag jerntæppet.

Præsident Johnson har ikke tidligere haft lejlighed til at træffe pave Paul. Derimod blev præsidenten modtaget af pave Johannes under en rejse, der blev foretaget, medens Johnson endnu var vicepræsident.

I BODENS OG BØNNENS TEGN

I anledning af det forestående koncilarbejde har pave Paul VI henvendt sig til alle biskopper verden over i et såkaldt »apostolisk brev«,

hvori paven opfordrer til bøn og bod. Det er pavens ønske, at der i enhver sognekirke verden over må blive afholdt særlige gudstjenester for koncilet, ligesom koncilmøderne på åbningsdagen den 14. september opfordres til at tage del i en bodsprocession til Laterankirken, der er domkirke for bispedømmet Rom.

Paven minder om de triste realiteter, der hedder lidelse, sygdom, sult og krig. Vi må være realistiske, siger paven i denne forbindelse. Derfor prætenderer vi ikke at kunne give den helt rigtige og øjeblikkelige løsning på disse alvorlige problemer blot ved at afholde konciler. Men det er ikke desto mindre sandt, at man rundt om i verden med stor forventning ser hen til, hvad koncilet vil bestemme, og hvad det vil lykkes koncilet at føre ud i livet efter dets afslutning.

PAVEN OM SKEMA 13

Det kristne håb og det jordiske håb kan forenes, erklærede pave Paul VI under en audiens onsdag den 25. august. Paven omtalte de to forskellige former for håb: Det jordiske håb, der i dag synes stort og fristende, og det kristne håb, der i dag ofte er omdiskuteret eller helt glemt. Derefter tilføjede paven: Vi må passe på ikke at miste det kristne håb, det eskatologiske håb, det vil sige det håb, der orienterer kirkens og dens enkelte kristnes liv mod Guds Rige. Det er først og fremmest det, vi må søge. Men vi ved, at de to slags håb ikke nødvendigvis står i modsætning til hinanden, men tværtimod kan flyde sammen i vor stræben mod visse højere mål.

Som eksempel på disse højere mål nævner paven bekæmpelsen af sulten i verden, indførelsen af social retfærdighed og broderlighed og fred mellem alle mennesker. Dette er en tydelig hentydning til skema 13, der behandler kirken i den moderne verden. Dette skema står som hovedpunktet på koncilets fjerde og sidste samling, der åbner den 14. september.

Det franske blad LE MONDE siger i en kommentar til pavens tale, at den er et svar på visse indvendinger fra teologer, der mener, at et koncil ikke bør beskæftige sig med rent menneskelige forhåbninger.

Se endvidere lederartiklen på side 4

På tirsdag begynder det

Hvorfor er I så bange, I lidettroende?« Det er den titel, vi har givet ugens betragtning, der er at finde på midtersiderne. Det er nærliggende at sætte Jesu ord til disciplene, der vil blive læst op i kirkerne og uddybet søndag den 12. i forbindelse med åbningen af koncilets 4. og sidste samling, som starter den 14. Når man som redaktør er i den situation at stå i forbindelse med sine trosfæller rundt omkring i landet, undgår man ikke hos enkelte her og der at mærke en ængstelse over, hvad dette koncil vil bringe.

Ligesom etatsråd Knap i H. C. Andersens »Lykkens Kalosker« ønskede sig tilbage til kong Hans' tid, ja ligesom vel de færreste af os kan afvise den dagdrømmerfristelse at falde i staver over verden af i går – således ønsker mangan en god katolik sig tilbage til Pius X's, ja endog Pius IX's tid. Fordi dette koncil vender op og ned på mangt og meget, som tidligere har stået som uforanderlige vaner og god tone. Vi skal heller ikke pege fingre ad Pius IX's tid eller Pius X's eller Pius XII's tid, men vi, Guds folk, Korsets folk, vi, der siger, vi bekender os til den mest realistiske tro af alle bekendelser, må også se den realitet i øjnene, at vi lever *nu*, i dette øjeblik og at det er her, vor opgave ligger. Det gælder enhver af os til alle tider, hvadenten det er arenaen og løverne, koncentrationslejren eller velfærdssamfundet der venter.

De fleste kristne, der tænker sig lidt om, kan nok se det rigtige i, at man søger at ændre den kolde mur mellem konfessionerne til en værdig dialog. Sværere kan det nok være at acceptere *diskussionen*, meningsudvekslingen trosfæller imellem, som noget opbyggeligt, som en hellig tjeneste. Det kan godt være, sporene her til lands skræmmer, da det ser ud til, vi til en vis grad mangler tradition for debat efter reglerne, men vi må under alle omstændigheder holde hovedet klart de kommende måneder. I de store lande med de internationale aviser er man helt på det rene med, at konciliet er dette århundredes begivenhed, og bladene dér har dagligt koncilstof på forsiden under store overskrifter. Og når ekkoet så fra tid til anden når her op med udråb som »Konciliet er i fare«, »Kurien tromler biskopperne ned« osv., så gælder det om ikke at lade sig forvirre. For vi skal ikke være bange, vi lidettroende! Men på den anden side heller ikke glemme, at det er sværere at være katolik i vore dage, hvor der stilles så store krav til den enkeltes personlige stillingtagen og medarbejde.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CENtral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Mistede De Deres frihed og selvstændighed, da De gik i kloster? Priorinden på Sostrup Kloster, sr. Sophia, ser på mig med et spørgende blik, men svarer uden tøven:

– Hvordan kan man være fri og være sig selv, hvis man ikke gør det, man over for Gud er overbevist om, at man bør gøre? Og hvordan kan man miste sin frihed og selvstændighed, hvis man bliver ved med at følge sin overbevisning? Jeg følte mig dengang overbevist om, at jeg skulle blive katolik og nonne. Derfor blev jeg det. Jeg ville hverken have opført mig frit eller selvstændigt, hvis jeg ikke havde gjort det.

»Dengang« ligger over 40 år tilbage i tiden, og dengang konverterede en ung schweizisk pige fra zwinglianismen til katolicismen for kort efter at gå i kloster. Det skete uden indre kampe og modstand udefra. Men af sin barndoms sognepræst var hun blevet opdraget til fuld frihed i trossager og havde lært, at det vigtigste af alt i livet var at opretholde en bønnens dialog med Gud.

– For mig var der tale om en fuldstændig organisk udvikling. I ci-sterciensordenen er jo bønnens dialog med Gud selve vor tilværelses Alpha og Omega, siger priorinden. På en måde var det min sognepræst, der viste mig vejen. Men han vidste det ikke selv. Jeg er ham dybt taknemlig for, hvad han lærte mig.

Gennem længere tid har jeg iagttaget priorinden. Altid ser man hende ivrigt optaget af at hjælpe andre, gøre sig nyttig og fare omkring, uden at trænge sig ind på nogen. Ikke kun menneskene her på Sostrup, også dyrene – hesten, hundene, kattene, svanerne, ænderne, og hvad der ellers bevæger sig – drages ind under hendes aldrig hvilende omsorg.

Hun taler med en forvirrende selvfølghed. Under vor samtale er det, som springer hun hele tiden en mængde udviklede refleksioner over for at hoppe lige ud i det væsentligste. Der er noget dristigt tillidsfuldt, noget på en gang flagrende og frimodigt, oprigtigt og optimistisk over hende. Hun er overrumpende naturlig og ligefrem, økumenisk interesseret, hurtig i såvel tankegang som bevægelser. Hendes væsen er fremadvendt. Man fornemmer en blid ekspansiv kraft og en utrættelig vitalitet. Hun lytter opmærksomt, gerne med hovedet en smule på skrå, svarer beredvilligt og rapt. Der er intet herskesygt eller hvast over hende. Hel-

Korbøn på Sostrup — yderst til højre søster Sophia.

Åbenhjertigt interview med en nonne

Ved i højere grad at lukke verden ind i klosteret får vi yderligere lejlighed til at tjene vore medmennesker, siger priorinden på Sostrup, søster Sophia i en samtale med Bernhard Andersen

ler ikke vil nogen, der kender hende, karakterisere hende som ufri og uselvstændig. Og dog, tænker man, har hun været nonne i over 40 år! Er da alle disse klosterår gået sporeløst hen over dette menneske – eller skulle klostertilværelsen alligevel være anderledes, end man udefra forestiller sig den?

I hvert fald dette kloster er anderledes. Det svarer ikke til de begreber, man sædvanligvis gør sig om nonner og klostre. Det skyldes måske i nogen grad de mange gæster og pensionærer, som strømmer til Sostrup Slot og giver nonnerne rigeligt at bestille med alle de verdslige gøremål, som betinger et pensionats succes. Flere år i træk har jeg været gæst her. Jeg ved, at nonnerne i hvert fald har haft succes med deres pen-

sionat. Det undrer mig ikke. Der findes næppe bedre rekreatiionssted i Danmark. Men hvad der nu optager mit sind er, om de også har haft succes med deres kloster. Jeg spørger priorinden:

– Når man tænker på al den ydre aktivitet i forbindelse med pensionatet, er dette så ikke en hindring for nonnernes regelrette liv?

– Det mener jeg ikke. Vi overholder naturligvis reglen.

– Ja, men burde alligevel forbindelsen med omverdenen ikke være mere åndelig og indirekte? Er det ikke snarere en bro af forbønner, som skal udgøre forbindelsen mellem klosteret og den øvrige verden?

– Synes De, at der burde være et skel? Der var engang, da man fandt det nødvendigt i højere grad at lukke verden ude fra klostrene. I dag er

der ved at ske en ændring i indstilling og praksis også på dette område. Når man afspærres sig fra direkte kontakt med sine medmennesker, opstår der let et kunstigt svælg mellem verden inden for og verden uden for afspærringen. Men vi lever alle i den samme verden. Mellem børn af Gud kan der ikke eksistere nogen virkelig afstand.

– Men Deres orden er dog kontemplativ, indadvendt, ikke udadrettet som for eksempel dominikanernes og jesuitternes. Går altså ikke al den ydre aktivitet ud over den indre?

– Den kunne gøre det, men jeg mener ikke, at den gør det. Kontemplation udelukker lige så lidt udadvendt virksomhed, som udadvendt virksomhed udelukker kontemplation. Ved i højere grad at lukke verden ind i klosteret får vi i højere

grad lejlighed til at tjene vore medmennesker. Gud kommer naturligvis altid i første række. Bønnen er vor vigtigste livskilde. Men netop samværet med Gud bringer os nærmere næsten. Der ligesom mangler noget, hvis forbindelsen med næsten kun kan være åndelig og indirekte. Ved hjælp af pensionatet får vi også lejlighed til at tjene vor næste håndgribeligt og direkte, og det kunstige svælg forsvinder. Vi skal jo ikke elske og tjene Gud alene, men også vore medmennesker, og vi skal gøre begge dele samtidig.

– Pensionatet hjælper Dem altså til ikke at glemme den menneskelige side af kærlighedsbudet?

Priorinden ler: – Det er under sådanne omstændigheder umuligt at glemme den side. Men der er også noget andet. Jeg tror ikke, det er uden betydning for nonnernes egen udvikling som selvstændige personligheder, at de også direkte får lejlighed til at få udfoldelse for trangen og pligten til at tjene deres medmennesker.

– Undskyld mig, men hvad skal nonner med personlighed? Skal de ikke snarere gøre alt for at udslette den, de har? Er det ikke selvudslettelse, klosterlivet er lagt an på – at »døde det naturlige menneske«, som man siger. Gælder det her ikke om ved hjælp af ordensreglen i bund og grund at omdanne sig til – nå ja, en inkarnation af samme ordensregel? Er dét ikke idealet?

– Havde jeg håbet at forfærde priorinden eller sætte hende i forlegenhed, tog jeg fejl. Hun ryster lige muntert på hovedet:

– Ordensreglen er kun vort middel, ikke vort mål. Reglen skal hjælpe os frem til målet, og den er et effektivt middel for den, som stræber efter at nå målet. Reglen skal hjælpe os til fuld personlig udfoldelse, ikke forhindre en sådan. Reglen angiver blot de betingelser, vi har valgt at leve under og indrette os efter. I virkeligheden giver den de bedst mulige betingelser netop for udfoldelse af personligheden. Forskellen mellem livet i og uden for klosteret beror i første række på denne forskel i betingelserne. Det er sværere at leve uden for end i klostrene.

– Men som nonne har man dog blandt andet aflagt løfte om lydighed. Er man altså først kommet i kloster, er det forbi med at bestemme, så har man blot at lystre. På den måde mister man vel både sin frihed og sin selvstændighed...?

– Lydighedsløftet udgør ingen trus-

sel mod personligheden og friheden, svarer priorinden roligt. Vort lydighedsløfte gælder reglen, ikke nogen person. Vi må alle underordne os reglen. Som overordnet kan man kun befale i overensstemmelse med den. Den underordnede må adlyde i overensstemmelse med reglen, men man har ret og pligt til at protestere, hvis reglen ikke følges af den overordnede. Vi skal altså være lydige mod reglen, også når vi befaler. Den overordnede er lydige mod reglen ved at sørge for, at reglen bliver overholdt, og at dette sker på en sådan måde, at den enkeltes personlighed derved får de bedst mulige betingelser for at blive udviklet og komme til udfoldelse. Reglens overholdelse må aldrig ske på bekostning af den enkeltes indre frihed eller personlighed.

Jo større selvstændige personligheder, et kloster ejer, des større er dets kapital. *Uselvstændighed og mangel på personlighed derimod undergraver klostertilværelsen og udgør en af de største farer, der kan true et klostersamfund. Vore klostre bør være centre for indre frihed og fuld udfoldelse af personligheden...*

Selvfølge lig jeg under samtalen også berøre de to andre obligatoriske ordensløfter – løftet om kyskhed og løftet om fattigdom. Priorinden bekræfter, at der findes rige og fattige klostre, men ingen rige og fattige i klostrene. I klostresamfundet er alt fællesej, men ingen ejer noget. Ingen kan her berige sig på andres bekostning, alle arbejder for alle, der findes ingen udbyttere og ingen udbyttede. Kort sagt, i materiel henseende virkeliggør klostresamfundet et vist kommunistisk ideal.

Med et frisind lige over for fremmede livsanskuelser, som jeg ikke havde ventet, siger priorinden om kommunismen:

– Jeg forstår godt den moderne ungdom, som tiltrækkes af den politiske kommunisme. Det er ofte idealister, og de tiltrækkes af noget godt. Jeg har især hos de unge lagt mærke til en udpræget trang til solidaritet og en vis ærlighed. Det er gode egenskaber, som ikke må gå til spilde. Jeg tror, de ønsker at realisere det samme som vi – Guds tanke om, at vi alle skal være brødre og søstre.

Selvfølge lig sympatiserer priorinden ikke med den *ateistiske* kommunisme. Men hun genkender i de idealer, der foresvæver mange konkrete kommunister og kommunistisk interesserede, de selvsamme idealer, som hun finder virkeliggjort i klostrene.

Der er her, siger hun, tale om en *evangelisk kommunisme*, og netop fordi den enkelte person i klostersamfundet kan og skal udvikle sig som personlighed og forblive fri i sit indre for ærligt og oprigtigt og helhjertet at kunne hengive sig til Gud og sine medmennesker, mener hun, at man ved at realisere denne evangeliske kommunisme undgår den politiske kommunismes trussel mod den enkelte i samfundet – faren for, at den enkelte drukner i massen, gør sig selv til et slogan, bliver ensrettet, forsvinder i kollektivet og ophører med at være en personlighed.

Hvad kyskheden angår, pointerer priorinden, at den først og fremmest er en indre egenskab, der også svarer til Jesu saligprisning af de rene af hjertet.

– Og ved et rent hjerte forstår jeg et hjerte, som aldrig først lader det komme an på sagen, men altid på Gud i sagen, siger priorinden, der lader mig forstå, at der er dyb indre sammenhæng mellem de tre obligatoriske ordensløfter. Evangelisk fattigdom kræver kyskhed, og opretholdelse af evangelisk fattigdom og kyskhed kræver lydighed. Der er ikke tale om tre vidt forskellige ting, men om en treklange, hvori de tre harmonisk forenes til ét.

Jeg affyrer et sidste nærgående spørgsmål:

– Men hvis klosterlivet er, som De siger, hvad er det så, der skræmmer folk fra det? *Hvorfor er der mangel på tilgang af unge, som vil være munke og nonner?*

– Jeg ved ikke hvorfor, svarer priorinden ærligt.

– Kan det skyldes forkerte forestillinger om klostertilværelsen?

– Jeg tror, at det er en af grundene.

Men det er blevet kaffetid. Priorinden flagrer bort. Der er travlhed på slottet. Foruden de faste gæster og pensionærer er der her i eftermiddagstimerne en tilgang af løstgående turister, der vil foretage indkøb i klosterets butik, som er indrettet i kælderens, og tillige læske sig med kaffe, muligvis med cognac til. Under det smukt dekorerede bjælkeloft i spisesalen, hvor for over 300 år siden den rige Skeel havde indrettet sit slotskapel, sidder man og lader sig opvarte af nonner og nogle unge piger fra Schweiz (p.t. fire stk.), som er kommet herop for at hjælpe til, opleve nonnernes tilværelse på nærmeste hold samt lære dansk sprog

Fortsattes side 15

Bernadette Soubirous barndomshjem i Lourdes.

Rejsen til Lourdes

Om formiddagen mandag den 10. august mødtes i Kastrup Lufthavn en meget blandet forsamling. Der var ungarere, nordmænd, svenskere og danskere – nogle var i rullestole, andre var gående, med og uden stok.

Rejsen varede ikke længe, så var man i den sydfranske by, Tarbes. Man nød den bølge af varme, der strømmede én imod, så snart man kom ud af flyet. Busturen videre til Lourdes gik hurtigt. Så kørte man gennem de snævre gader og fik set lidt af det, der er skrevet så meget om. De rædselsfulde boder fyldt med alt muligt krimskrams og »religiøse« souvenirs. Hurtigt og effektivt blev alle halvfems deltagere fordelt på deres forskellige opholdssteder. Så havde man fri resten af dagen for at se sig lidt om.

Der var trængsel i gaderne, et menneskemylder, hvor man hørte alle mulige tungemål. Man så med stigende undren på de smagløse butikker, der – så at sige – står skulder ved skulder på begge sider af hovedgaden. Ved enden af denne er bro-

en, der fører over Gavefloden til Esplanaden. Herfra ser man basilikaen, der er bygget nær ved den grotte i klippen, hvor Bernadette havde sin vision for over hundrede år siden.

De faste samlingspunkter hver dag var messen om morgenen, sakramentsprocessionen om eftermiddagen og lysprocessionen om aftenen. Det var en smuk oplevelse at se og høre den tusindtallige menneskeskare vandre i aftendæmringen som en lysende lavastrøm ned ad ramperne fra den øvre basilika, men langt mere gribende var det at stå i træernes skygge om eftermiddagen blandt rulle- og liggestolene og overvære sakramentsprocessionen. Her var den stilhed og fred, mange var kommet til Lourdes for at opleve. Det er svært at huske, om der blev bedt eller sunget højt på dette tidspunkt – men der sænkede sig en utrolig fred over hele pladsen, da Kristus drog velsignende forbi.

Der var sørget for fælles arrangementer for den skandinaviske val-

Årets valfart til Lourdes er forbi. En deltager beretter om valfarten.

fart. Foruden den daglige messe i Asylet, blev der holdt korsvejsandagt både på bjerget og nede ved floden, der var naturligvis prædikener og foredrag om stedets historie, om vor holdning i Lourdes og på valfart.

Om torsdagen tog de fleste med på turen til Gavarnie, og nogle modige sjæle tog videre på muldyrryg op til snegrænsen. Undervejs til Gavarnie blev der gjort ophold i byen St. Savin, hvor messen blev holdt i den smukke middelalderkirke. Vejret var trykkende og ulideligt varmt om aftenen, næste dag regnede det hele dagen, og det lettede. Resten af tiden var der solskin fra en skyfri himmel.

Om søndagen fejredes festen for Marias optagelse i Himlen. Der var endnu større tilstrømning til byen end ellers, og festmessen blev holdt i den store underjordiske basilika. Her er der plads til i hvert fald hele Danmarks katolske befolkning, og kirken var fyldt.

Det er ikke let at udtale sig om, hvordan det var at være i Lourdes. Hver enkelt deltager i en valfart har sine egne ønsker, forhåbninger, forventninger. Motiverne, til at man tager med, er ret forskellige. Man kan være turist, nysgerrig, have et mere eller mindre udtalt ønske om helbredelse eller en længsel efter at finde balance i tilværelsen. Der er nogle, der er skeptiske over for det hele – de er vel bange for, at det kommer til en art religiøst hysteri eller til overdrevne følelsesudbrud. Betingelserne er nok til stede – masser af troende, musik, stemning, forventning, alt det en dygtig organisator med lethed kunne misbruge. Men misbruget finder simpelt hen ikke sted. Selv om der er tusinder og atter tusinder af mennesker, bliver de aldrig til en masse drevet frem af en altovervældende stemningsbølge.

Alt, hvad man gør i Lourdes, kan gøres andre steder, men det er, som om man her i fred og ro tager sig sammen til at lade Ham komme i forgrunden. Det daglige liv med dets bekymringer, svagheder og sygdom bliver sat på plads. Man får set tingene i deres rette perspektiv – i hvert fald en kort stund. *McC*

Sadister eller kirurger

Af Peter Schindler

Vi har fundet nogle flere høvlspåner under forfatterens høvlebænk efter hans arbejde med bogen om
FILIP NERI...

Det er en bagklog erkendelse: at optælle hvor mange misgerninger hver af de stridende kirkeparter på reformationstiden har øvet mod hinanden i Kristi navn. Nyttigere (og kristeligere) er det at erkende, at de øvedes af folk i god tro, som nok var rå (det var tiden jo), men som ikke var sadister: de forfulgte, pinte og dræbte ikke af lyst, men af, hvad de troede var pligt – man kan godt være en hæderlig fanatiker, når man har en redelig hensigt og et religiøst motiv; den slags volder pine og død, men med lige så liden lystfølelse, som en kirurg har ved at volde lidelser ved sin operation, der måske ender med døden. Det omtalte religiøse motiv er os i dag totalt uforståeligt: intet i os selv eller i den verden, vi lever i, kan gøre os det følelsesmæssigt rimeligt, – vi må nøjes med at fatte det historisk og rent intellektuelt.

Da Rom omsider erkendte, at der ikke længere var nogen teologisk vej til at hele kirkespaltningen, så man hen til, om man ikke kunne bruge »den verdslige arm« på samfundslegemet, der jo tillige var kirkelegemet, til at standse ulykken. I identiteten af samfund og kirke i tidens enhed af kirke og folk i enhedsstaten, som var ét med »kristenheden«, var øvrigheden i kirke og stat jo blot højre og venstre arm på samme legeme, det var samme autoritet, hvormed verdslige satte magt bag den religiøse agt... ethvert brud på denne enhed var jo anarki, ethvert teologisk angreb på den var nihilisme, som det var en pligt at afværge for at genoprette den enhed, Gud havde skabt, og som var hans vilje... At det så viste sig lige så ugørligt at standse reformationen med band, interdikt, bøgforbud, våbenmagt og lukning af universiteter eller ved uoprigtig dialog på kirkeligt-verdslige rigsdage som at slukke en ildebrand med en blomstersprøjte, forrykker ikke motivet hos begge parter, men kan allerhøjest give os en lære om volds afmagt overfor ånd – en lære, der vil få sin autoritative form i det andet Vatikankoncils dekret om religionsfrihed.

*Mennesker har vel aldrig været så dristige
fra rumskibet ud i rummet må have en g
siger pater J. Coenen i*

Mennesker har vel aldrig været så dristige som i vore dage; mænd, som vover springet fra rumskibet ud i rummet, må have en grænseløs tillid til menneskelig viden, en tillid, som de fleste af os ville kalde letsindig. Dog er det »lette« sind vel ikke vor tids vigtigste karaktertræk, idet utallige mennesker går rundt med et tungt sind, med et evigt gnavnende spørgsmål om, »hvordan det hele engang vil ende«. Da falder dagens evangelium som en lysbombe ned midt i det herskende tungsind; det er som et budskab fra en anden verden: »I må ikke være bekymrede for jeres liv!« – Og så er det ikke engang mammondyrkerne, der rammes hårdest af dette budskab, men ganske særlig de fattige, de, som mangler enhver form for mammon, de, som dårlig kan klare dagen og vejen, de, for hvem bønnen om det daglige brød let kan blive en uærlig frase, da de inderst inde lever i en stadig angst for dagen, der kommer, den dag som befolkningsstatistikens ulykkesprofeter bebuder os i hveranden avis, hin frygtelige dag, hvor jordens føde til Guds børn slipper op, hvor vi ikke mere kan spise os mætte, hvor »Svinepuklen« er skrumpet ind til en samling knurrende maver, ak og ve! De kloge hoveder smerter allerede af at søge veje og midler til menneskeslægtens begrænsning, og selv troende kristne opfordrer i næstekærlighedens navn både kirkens og statens høje myndigheder til at hæve deres blokade mod prævention og fosterdrab. Hjælp, vi går til på grund af alt det nye liv; Herre, bevar os for børnene, før de kommer og spiser de sidste krummer, der levnes os i vore før så fulde tallerkener!

»Er ikke livet mere end maden?« lyder Jesu røst midt i alle disse alarmråb. »Hvorfor er I så bange, I lidettrouende. – Frygt ikke!« Hvor tit har ikke Jesu disciple hørt disse ord fra deres mesters mund! Og selv om de forekom dem som en letsindig spøg i farens stund, måtte de dog hver gang sande, at disse almægtige ord var som olie, der bragte livets brølende hav til tavshed. Der blev blikstille.

Er dagens hellige evangelium ikke forkyndt os af det samme alvidende og almægtige Ord, det Ord, ved hvem alt er skabt? Fordi alt er skabt ved ham, har han ret til at tale således; han ser dybere og længere end vi, der lever på livets overflade og ikke ser længere end til vor tids lave horisont.

»Se til himlens fugle,« som ikke sår og ikke høster og ikke samler i lade, »og til blomsterne på marken,« der er

Hvorfor er I så

*om i vore dage; mænd som vover springet
ænseløs tillid til menneskelig videnskab,
lenne betragtning . . .*

klædt i en levende dragt, så lysende skøn og så sart og duftende, at »end ikke Salomon i al sin pragt var klædt som en af dem«. Ak, Herre, det lyder frygtelig naivt, – din barnlige poesi er et dårligt bidrag til løsning af vor verdens økonomiske problemer! Jesus indrømmer det blankt: »Hvem af jer kan ved at bekymre sig lægge en alen til sin livsvej?« »Når I altså ikke engang formår det mindste, hvorfor bekymrer I jer da for det øvrige?« lyder svaret i Lukas' redaktion af samme evangelium (Lukas 12,26).

Jesus har kun ét råd til os bekymrede menneskebørn; han formulerer det med en myndighed og en sikkerhed, som kun han, den himmelske Faders menneskevordne Søn, ejer: »Søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det andet gives jer i tilgift!« Mon ikke det betyder, at vi skal gøre, hvad vi kan, i lydighed mod Guds klart erkendte bud og vilje og mod vor samvittighed, og så overlade resten til Guds forsøns styrelse?

Selv om vi kristne må være overbeviste om, at en større og bedre overholdelse af kærlighedens og retfærdighedens lov ville komme menneskeheden materielle velværd til gode, at en mere retfærdig og mindre egoistisk fordeling af jordens goder ville fjerne visse skæmmende ujævnheder såsom »svinepukler« og hungersnød i det menneskelige samfund, – så ville det dog være en misforståelse at opfatte Jesu ord som et tilbud om en handelsaftale, hvorved Gud forpligter sig til at fylde vore spisekamre og klædeskabe, mod at vi så til gengæld viser fromhed og lydighed. »Alt det øvrige«, som Jesus lover os, er ikke et velfærdsparadis på jorden, men Guds omsorg for os. Denne omsorg omfatter så sandelig ikke blot mad og klæder; selv om vi trods, ja, endog *på grund af* fromhed og retfærdighed kom til at lide nød og død, så kom vi alligevel ikke til at stå som sorteper i livets spil; det, der ser ud som tab og undergang i verdens øjne, vil bringe os opfyldelsen af Guds løfter. Paulus har sikkert ret, når han siger: »For dem, som elsker Gud, tjener alting til det bedste.« I dette »alting« er uden tvivl også indbefattet deltagelse i Kristi lidelse og kors. For os kristne er jo det at leve: at arbejde for Kristus, og det at dø: ensbetydende med at gå ind til Kristi herlighed. Kan vi ønske os noget mere og bedre end dette? Lad os så tage

To amerikanske rumpiloter, Grissom og Young.

Herren på ordet og stole på ham i dårlige som i gode dage. Vi kan ikke ved vore bekymringer lægge ét minut til vort livs længde, men vi kan ved at stole på Guds forsyn forvise os selv om, at intet vil ske i vort liv, uden at Gud har hånd i hanke med det! Her er kilden til det troende menneskes indre ro og sjælefred, også når bølgene går højt omkring os.

Jesus har lært os at bede: »Giv os i dag vort daglige brød – forlad os vor skyld – led os ikke ind i fristelsen, men frels os fra det onde.« Det er i lyset af Jesu lære om Guds forsyn, vi skal bede vort Fadervor. Det er sikkert ikke noget tilfælde, at denne søndags hellige evangelium står i det samme kapitel, hvori evangelisten lærer os Herrens bøn. Det er som en illustration til Fadervor, en belæring om, i hvilken ånd vi skal bede vort daglige Fadervor. »Saml jer ikke skatte på jorden, hvor møl og rust fortærer dem, og hvor tyve bryder ind og stjæler, men saml jer skatte i Himmelen, hvor hverken møl eller rust fortærer, og hvor ingen tyve bryder ind og stjæler. Thi hvor din skat er, der vil også dit hjerte være.« Et hjerte fuldt af tillid og Guds fred! Kast hele din tunge byrde på Herren, så vil han lette dit sind, og du »bærer med smil din byrde« – så vil du erfare, hvad det er at eje et kristent let-sind.

J. Coenen S.J.

bage, I lidettroende?

»Vi lever i
en filmalder«,
sagde
pater Drouzy
på den
internationale
kunstkongres
i Hillerød

Fra SIAC-kongressens åbning: Bernhard Lewkovitch med »Schola Cantorum«, der sang Lewkovitch' gribe »Improperier«. Blandt tilhørerne ses i midten professor Vroom imellem den apostoliske delegat og Københavns biskop.

Den internationale kongres for kristen kunst, som var arrangeret af PAX ROMANA's kunstnersammenslutning SIAC, åbnede med et festligt møde på Charlottenborg. Blandt hædersgæsterne sås Københavns biskop, Westergaard Madsen.

Sammenspillet mellem et stykke kirkemusik i streng klassisk stil, Ludovica da Vitorias »Improperier«, og et helt moderne værk, Bernhard Lewkovitch' musikalske behandling af den samme tekst, dannede en spændende optakt til kongressen. »Schola Cantorum« sang under ledelse af Lewkovitch selv og høstede megen anerkendelse fra den internationale forsamling af kendere.

Åbningstalerne blev holdt af rektoren for Det kongelige Akademi, professor Tobias Faber, og præsidenten for SIAC, professor N. R. A. Vroom, Amsterdam.

Endvidere talte den apostoliske delegat i Skandinavien, ærkebiskop Bruno B. Heim, som præsenterede kunstkongressens hovedemne: »De små kirker«.

Delegaten sagde bl.a.:

»Fornyelsen af liturgien... fordrer de små kirker på grund af de troendes øgede aktive deltagelse. De skal kunne se alt og høre alt og deltage i alt, så vidt det er muligt... Den moderne higen efter oldkirkelige gudstjenester forudsætter mindre og overskuelige menigheder, som kan gruppere sig om alteret... Kirken må komme mennesket i møde. Det sker ved at øge antallet af de små kirker...«

Efter åbningshøjtideligheden begav kongresdeltagerne sig til Grundtvigs

Højskole i Hillerød, hvor de almindelige møder holdtes, og hvor også indkvarteringen fandt sted.

Kirkekunstnernes opgave i vor tid

Kunstkongressens første virkelige arbejdsdag begyndte med en messe, hvor monsignore Kjeld Geertz-Hansen prædikede på fransk. Første foredragsholder i Hillerød var pastor Hubert Messerschmidt, København, der talte om den moderne kunst i forkyndelsens tjeneste.

Det har altid været kirkernes opgave at danne rammen om gudstjenesten, som dog i århundredernes løb har ændret sig meget i sit ydre forløb. Derfor har også kirkerne forandret sig. I vore dage har den liturgiske bevægelse vakt sansen for liturgiens sande væsen, og resultatet har det andet Vatikankoncil nedfældet i sin konstitution om liturgien. At de deri nedfældede principper ville få vidtrækkende konsekvenser for kirkernes opbygning og indretning, er da også forudset af koncilet, som i liturgikonstitutionens art. 128 især kommer ind på de dermed forbundne problemer, sagde pastor Messerschmidt.

Det er liturgiernes opgave at samle Guds adspredte børn, og kirkekunsten skal stå i denne forkyndelses tjeneste. Hvordan kan den moderne kunst løse denne opgave? Dette spørgsmål kan kun de kunstnere besvare, som selv lever af det kristne

håb, og som derfor føler sig tilskyndet til gennem deres hænder værk at give dette håb videre til deres medmennesker, sluttede pastoren.

Formiddagens anden taler var den kendte danske kirkearkitekt, Holger Jensen, hvis katolske Johanneskirke i Søborg for tiden bliver opført ved selvbyggeri.

Holger Jensen beskæftigede sig med de »små kirker« som inspiration.

»Ægte kunst afspejler den tid og det samfund, den er opstået i. Der må derfor være noget tidstypisk i dette, at de værdifuldeste kirkebygninger fra vor tid alle synes at være beskedne og uprætentiøse. Er årsagen den, at kristendommen ikke længere er en afgørende faktor i folkenes liv,« spurgte Holger Jensen. »Måske,« svarede han selv. »Og dog, det kan ikke være hele svaret.«

Tværtimod harmonerede det med Bibelens budskab om det enkelte menneskes værdi, at der skulle ligge små kirker spredt rundt omkring, hvor mennesker havde deres gang.

Senere på dagen talte den norske forfatter Ærnulf Ranheimsåter, Oslo, om skulptur og malerkunst i vor tids kirker, mens guldsmed Eginio Weinert, Köln, talte om billedhuggerens og guldsmedens erfaringer i forbindelse med vor tids kirker.

Om aftenen overværede ca. 130 kongresdeltagere en orgelkoncert i Frederiksborg Slotskirke, hvor slotsorganist Per Kynne Frandsen spillede på det historiske Compeniusorgel.

Vi lever i en filmalder

Nogle sociologer viger ikke tilbage for at tale om en filmalder, på samme måde som man taler om en stenalder og en bronzealder, sagde dominikanerpater Martin Drouzy i et foredrag på kongressens tredje dag.

Pater Drouzy, der hovedsageligt beskæftigede sig med forholdet mellem de moderne kommunikationsmidler (presse, film, radio og tv) og den kristne forkyndelse, betonedede indledningsvis betydningen af den nye høre- og se-teknik, der på det kulturelle område har sat en hel revolution i gang – en revolution, der helt kan sammenlignes med den, bogtrykkerkunstens opfindelse bragte i det 15. århundrede. Indtil videre har kirkelige kredse været noget afvisende overfor disse midler og gjort meget lidt for at tage dem i brug.

Pater Drouzy talte i øvrigt om kunstarterne film og tv-teater som midler til kristen forkyndelse. For at den kristne kunst skal være i overensstemmelse med evangeliets ånd og ikke synke ned til at blive grov propaganda, må kunstværket opfylde tre betingelser: det må helt igennem være ærligt og uden fordrejning afspejle kunstnerens indre livsindstilling og hans syn på verden. Det må være ægte, dvs. helstøbt, så indholdet og formen udgør en ubrydelig enhed. Og for det tredje må det være hæderligt, dvs. respektere det publikum, det henvender sig til. Visse psykologiske chokvirkninger og andre sensationelle kneb bør være bandlyst. Hensigten helliger aldrig

midlet. Men opfylder et kunstværk de tre nævnte betingelser, er det ikke engang nødvendigt at stille det i forkyndelsens tjeneste. Det er allerede en forkyndelse. Sandheden er nemlig én. Selv om emnet ikke er religiøst – og måske især når det ikke er det – afspejler kunstværket et glimt af den usynlige verden. Det er som en dør, der står på klem, åben mod Gudsriget, sluttede pater Drouzy.

Kunstkongressens program for torsdag omfattede i øvrigt et foredrag af programsekretær Svend Werner, der talte om ny musik i forkyndelsens tjeneste. Kirkens holdning til musikken har i højere grad end dens holdning til de øvrige kunstarter været præget af konservatisme. Dens kunstmusikalske ideal har længe været – og er til dels endnu – Palestrinastilen og dens epigoner. Den kløft mellem kultur og kultus, som på mange måder er kirkens alvorligste dilemma i dag, er således også åbenbar på det musikalske område. Pave Paul har i en tale til de italienske kunstnere, maj 1964, gjort en behjertet indsats for at slå bro over denne kløft, men da hans appel er stærkt præget af kirkens traditionelle æstetik, vil den næppe kunne bære frugt. Kirken må prøve at forstå den nye musik ud fra dens egne forudsætninger – og ikke forsøge at tvinge den ned i sine gamle æstetiske normers Prokrustes-seng. Man kan ikke, som paven var inde på det, afvise vor tids musik som en beklagelig række overtrædelser af objektive love. Der ved afskærer kirken sig fra et værdis-

fuldt stykke menneskelig virkelighed – til skade for sig selv og i modstrid med sit erklærede mål: at ville omfatte menneskelivet i alle dets facetter, sagde Sven Erik Werner. Derefter fulgte et besøg på Louisiana under ledelse af arkitekt Vilh. Wohlert og en reception hos den apostoliske delegat, ærkebiskop Bruno B. Heim, i Vedbæk.

Peter Schindler om den kristne kunst i Norden

Den internationale kongres for kristelig kunst sluttede fredag, hvor den begyndte; på Charlottenborg i København. Hovedtaleren ved afslutningshøjtideligheden var forfatteren, monsignore Peter Schindler, som causerede over emnet: »Kristen kunst i Norden – og dens opgave overfor verden.«

Peter Schindler var af den opfattelse, at de beskedne forhold, som især den katolske kirke i Norden må leve under, lykkeligt forhindrer en triumfalistisk udfoldelse.

»Tiden kræver af vort kirkehus, ej blot at det er et *tempel*, men også det, de gamle kaldte et »*lønkammer*«. For den moderne bolig har ikke noget rum, hvor man kan »lukke sin dør og bede til sin Fader i løndom«.

Schindler fremhævede, at intet materiale er for ringe til at blive hævet op fra det profane til det sakrale. Alt kan bruges: træet med dets naturlige lød, farverne og den ærlige cement, hvor ensformigheden kan brydes ved iblanding af stoffer, der giver en let farvetone. Og som et eksempel på en vellykket udnyttelse af glas i smukke farver til kirkens udsmykning nævnedes Peter Schindler de smukke og festlige glaser i Skt. Knud Lavards Kirke i Lyngby.

Kongressens sidste dag omfattede en rundtur til forskellige karakteristiske danske kirkebygninger i Københavns nærhed. For eksempel besøgte Stengårdskirken af arkitekt Vilhelm Wohlert som et karakteristisk værk af vor tid og Roskilde Domkirke som et eksempel på fortidens monumentale kirkebyggeri.

Professor Tobias Faber på talerstolen. (Åbningen på Charlottenborg.)

Mange ikke-katolikker læser Ugebladet. Gør alle katolikker?

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmtluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

*Nordens største lager af
skolebøger*

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sonner

AMAGERBROGADE 221

* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

TILBYEN
FRA BYEN
- i byen
smut ind!

Banegårdens Restaurant

af Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

KØDHALLE

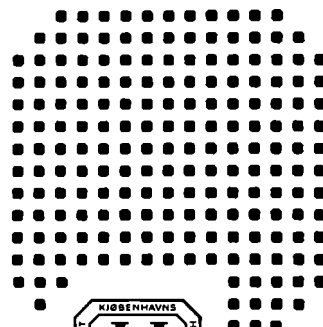
Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg

Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

HER ER 190 PUNKTER

og der er 190 steder i landet hvor der ydes HANDELSBANK-service

**allid
med i
billedet**

HANDELSBANKEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

MEJERIET
Vestecbro

Aarhus by's førende
TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

MUNKE MØLLES GLUTEN

LØRBURGISK KALENDER

- SØNDAG den 12.: 14. søndag efter pinse (s. 702, grøn).
- MANDAG den 13.: Søndagens messe (s. 702, grøn).
- TIRSDAG den 14.: Korsmesse (s. 1074, rød).
- ONSDAG den 15.: Marias syv smerter (s. 1077, hvid). Erindring om Nikomedes (s. 1077), martyr.
- TORS DAG den 16.: Kornelius og Cyprian (s. 1078, rød), martyrer.
- FREDAG den 17.: Søndagens messe (s. 702, grøn). Erindring om Frans af Assisi's sårmærker (s. 1079). – Eller: Frans af Assisi's sårmærker (s. 1079, hvid).
- LØRDAG den 18.: Josef af Kupertin (s. 1080, hvid), bekender.
- SØNDAG den 19.: 15. søndag efter pinse (s. 706, grøn).

I DEN KOMMENDE TID

KIRKEBYGGERIET I SØBORG

Fundamenterne er færdige og ca. halvdelen af murerarbejdet. – Vi kan nu med 90 pct. sikkerhed forudsige, at vintergudstjenesterne kan holdes i menighedssalen, der vil være opvarmet med olie... og vi har håb om, at kirken vil være under tag sidst på året. Dermed er ikke sagt, at kirken er færdig.

Vi har stadig brug for flere danske hjælpere – især kniber det med træarbejdere. Man bedes aftale tid med hr. Sørensen (SØ 9538) eller med præsten. Der arbejdes – til dels ved elektrisk lys – både dag, aften og lørdag. Men det er altid klogt at tale med en af os, inden De kommer for at tage bestik af situationen.

En anonym Romrejsende har nu sendt godt 100 kr. om måneden i lange tider. Må jeg takke Dem på denne måde: Desværre kan De ikke trække beløbet fra på Deres skatteblanket – med mindre De henvender Dem til Den katolske Kirkes Kancelli, Laurids Bings Allé 16, Frederiksberg.

Vi skylder en meget stor tak til pastor Rich. Kurt, Neumünster, og til hr. Bernh. Wolfstange, Osnabrück, for deres vældige arbejde: De har samlet fire arbejdshold af frivillige tyskere (og en italiener), der har gjort størstedelen af det manuelle arbejde her under ledelse af tømrersvend Lars Nordbo, Roskilde. Hvis vi ikke havde fået denne håndsrækning fra Tyskland, ville vi ikke have haft mod til at gå i gang – og havde vi ikke fået Lars Nordbo til at holde

sammen på arbejdet, ville vi ikke være kommet nogen vegne.

Må vi minde Dem om vor brochure: Den katolske kirke i Danmark siden grundloven. Den foreligger på dansk, tysk, engelsk, fransk, italiensk, polsk, spansk og hollandsk. Vignetterne, der er tegnet af vor arkitekt, Holger Jensen, foreligger også som mærkatark. Tryksagerne kan købes for kr. 3,- stykket, eventuelt over min personlige postgiro 99101. Med en stor tak til alle hjælpere!

Paul d'Auchamp, præst,
Andersen Nexø Vej 10, Søborg.
Tlf. 69 03 01, bedst kl. 9.30-10.30,
undt. onsdag.

FREDERIK WILHELM

KRAFTS LEGAT

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat meddeler, at legatuddelingen vil finde sted den 5. december 1965. Bevilgede legatportioner vil gennem Bikubens Forvaltningsafdeling blive fremsendt i første halvdel af januar måned 1966.

Legatets formål er at yde støtte til ordenssamfund, stiftelser og institutioner henhørende under den katolske kirke i Danmark til fremme af den katolske kirkes arbejde her i landet.

I henhold til legatfundatsens § 7 skal ansøgninger om støtte fra legatet indsendes til legatbestyrelsen »med udførligt motiveret angivelse af det eller de bestemte formål, hvortil støtte søges, og legatbestyrelsen har pligt til at påse, at eventuelle bevillinger fra legatet anvendes til de angivne formål, ligesom legatbestyrelsen normalt bør kræve specificeret regnskab for bevilligede beløbs rette anvendelse indsendt inden en vis frist og for-

beholde sig krav om tilbagebetaling, såfremt tilfredsstillende regnskab ikke rettidigt indsendes og såfremt bevilligede beløb ikke anvendes efter deres formål indenfor en efter bestyrelsens skøn rimelig og passende tid.«

Ansøgninger må være legatbestyrelsen i hænde senest den 1. november 1965. Legatets adresse er: Direktør Poul Hjorth, Købmagergade 13, København K.

BASAR PÅ AMAGER

Ja, nu synger vi jo på sidste vers med »Steno Hostel«.

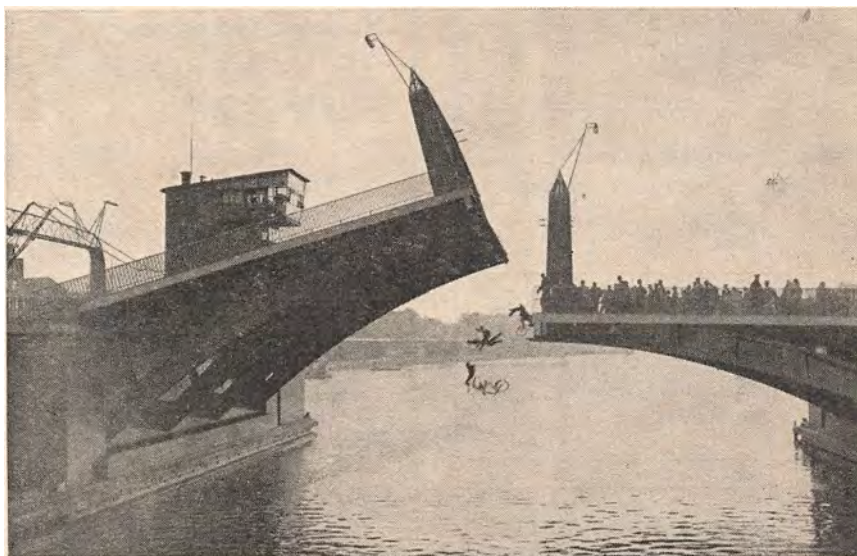
Det er Sankt Annæ Skole, som vi i sommerferien har omdannet til en mellemting mellem et vandrehjem og et hotel, dvs., at her hver nat i den travleste tid overnatter ca. 140 personer. De sover og får morgenmad.

De fleste er studenter af alle mulige nationaliteter, men naturligvis kommer her også andre mennesker. – Fælles for alle er, at det er glade feriemennesker.

Alt er klarert ved frivillig arbejdskraft: unge belgiere – for tiden er her 5 – lærere fra skolen – unge og ældre fra sognet, der hver især tager deres job efter tid, evner og kræfter. Ja, det hænder også, at en af vore gæster pludselig ikke har flere penge, fordi forstærkningen derhjemme fra ikke er nået frem, – så tager de også et nap med imod opholdet her.

Men det var da ikke »Steno Hostel«, vi skulle snakke om. Det er jo ved at være forbi for i år. – Nej, nu er det basartid på Amager. Som bekendt holder vi hvert andet år vor store basar, der strækker sig over to dage, nemlig første lørdag/søndag i

En søndag på Amager — dér sker noget!

Vejle

A/S Vejle Mælkekompagni

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejle

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejle Trælast- og Kulkompagni)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejle

Hansen Pærhøj & Søn

Glarmester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejle

Vejle Optik

v/ Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejle

Raadhusstorvet
Vejle
Tlf. 684 og 3711
Poul
HENRIKSEN
Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevarer Forretning
Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejle

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejle
Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Telf. 73 07 70

A. & P. G. Vintersborg

Snedker- og tømrermestre
Lindbjerggårdsvej, Næstved
Tlf. 72 16 28
72 08 18

Arndt Nielsen

Ure og optik
Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum

Tapeter - Malervarer
Claudi Hansens Eff.
Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

N. Juel Pedersen

Glarmester
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager
aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Nordre afd.: Ringstedgade
157. Tlf. 72 56 55

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422
4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)
Åbent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Horsens

Carl Bæk og Søn

El. Fagmanden
Vestergade 33, Horsens. Tlf. 218 88
Lys - kraft - oliefy
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselolier
Havnen 3, Horsens - Tlf. 2 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens
Tlf. 2 19 20

Erik V. Sørensen

Fiskehandler
Borgergade 8, Horsens.
Tlf. 2 37 79
Frisk fisk hver dag

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSGASIN
Christian W. Jørgensen
HORSENS

Hele landet taler om
KATOLSK UGEBLAD

oktober, eller i år den 2. og 3. oktober.

Alle kræfter er i sving, for at det igen kan blive en vellykket basar, mange flittige hænder er i sving for at fremstille smukke ting til basaren. Det morsomste bliver vel nok vor dyrebod - vi får næsten en hel zoologisk have.

Selvfølgelig bliver der de sædvanlige righoldige boder og tombolaer - frække ting og mere prosaiske ting - lykkéhjul osv. Ja, forresten, foruden dyreboden er der endnu en nyhed: Man kan få lov til at kaste til måls efter vore præster, der for en gangs skyld tillader sig at gabe!

Suk nu ikke, når jeg nævner *lodsedlen!* Den koster stadig kun en krone, men gevinsterne er ud over det almindelige, hør blot: En rejse til Rom, en rejse til Oberbayern, kunstværker fra Congo - strikkede trøjer og kjoler (efter mål og facon efter ønske) - håndrøremaskine etc., etc. - Tag nu godt imod lodsedlen - hvorfor skulle du ikke være heldig og vinde en af de gode gevinster? Det er klart, at alle Københavns katolikker med venner og bekendte støvner til Amager den 2. og 3. oktober. På gensyn!
Bm.

ØKUMENISK STUDIEKREDS OVER ARBEJDETS TEOLOGI

Det københavnske kirkefond har taget initiativet til en studiekreds over emnet *arbejdets teologi*, hvortil alle interesserede er velkomne. Der betales et gebyr på 5 kr. for deltagelsen. Ledere: pastor H. C. Lorentzen, sekretær i kirkefondet, og cand. polit. Tove Rasmussen.

Sted: Bellahøjkirken dagligstue, Frederikssundsvej 125 A, Brønshøj.
Tid: tirsdagene den 21/9, 12/10, 2/11 og 23/11 kl. 14-16.

Litteratur, der anbefales: Victor Møller, *Arbejdet* (udg. af KFUM og K, kr. 2,-), Danmarks Erhvervsfunds undersøgelse over rationaliseringen og dens virkninger, 1962, Henri Avon: *La philosophie du travail*, 1964, Chenu: *Pour une théologie du travail*, 1955, Peter Kemp: *Fortællelsen i maskinen*. *Kronik i Information* den 17.5.1962, Tove Rasmussen: *Arbejdets teologi*. *Kronik i Berlingske Tidende* den 26.1.1956.

I øvrigt kan oplyses, at de to indlederes oplæg vil blive bygget op på følgende måde:

21/9: Pastor Lorentzen redegør for Bibelens syn på arbejdet.

12/10 og 2/11 gennemgår Tove Rasmussen middelalderens og den

nyeste tids opfattelse af arbejdet, herunder marxismen.

23/11 drøftes nutidens problemer.
Rubrikken forts. på bagsiden

Åbenhjertigt interview med en nonne

Fortsat fra side 6

og mentalitet at kende. På opfordring spiller en båndoptager, og en mandsstemme kommer med informationer om slottet nu og før. På den måde spares nonnerne for personligt at svare på de mest gængse spørgsmål. De er ikke bange for moderne teknik og kommunikation. Gæsterne har deres eget fjernsyn og nonnerne deres, så de kan følge med i, hvad der sker ude i verden.

I øvrigt taler nonnerne normalt ikke religion med gæsterne. De propaganderer hverken for den katolske kirke eller for deres egen orden. Stiltiende respekterer de enhver gæsts personlige overbevisning, nøjes med at betjene alle og drage omsorg for, at enhver befinder sig vel som deres gæst.

Længere hen på eftermiddagen er de fleste nonner som blæst bort. Men oppe fra den del af førstesalen, som er forbeholdt nonnerne, kommer en stigende og faldende summen af stemmer, som lige kan opfattes udefra. Henslængt i en liggestol ude i parken ser jeg op fra voldgraven, hvor svanerne og ænderne dovner omkring i hvide flager, lytter solsløvet til nonnernes korbønner og stirrer op på indskriften over slotsporten, medens jeg for mig selv gentager dens ord:

WI HAFFUE HER ICKE
EN BLIVENDE STAD,
MEN WI SØGE EFFTER
DEN TILKOMMENDE.

Det står skrevet i det sære sprog, man benyttede, da slottet i 1599 blev grundlagt af Jacob Seefeldt til Visborg, men det slår mig, at ordene vel aldrig har passet bedre på slottets indvånere, end de gør nu.

Bernhard Andersen

Mgr. Kjeld Geertz-Hansen takker.

De 25.000 kr., der blev mig overrakt på min jubilæumsdag, var ledsaget af en adresse med de henvendte 300 givers navne. Da jeg er klar over, at det ikke bliver mig muligt at takke hver enkelt, vil jeg gerne herved udtrykke min dybe taknemmelighed over den meget store gave. Det har glædet mig, at så mange ville være med til at bevare Skt. Ansgars Kirke.

ROMAN KUSIER

Murermester

Telefon Nivå 150 . Nivå

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - Am 1248

Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab

KØBENHAVNS

BRÆNDSSELS KOMPAGNI

Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

**MARIUS
MP
ETERSEN**

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

DAME SØGES

Halvdags- eller heldagsdame søges til kontorarbejde og butiksekspektion. Gerne sprogkendskab, dog ingen nødvendighed.

Sankt Ansgars Boghandel
Bredgade 67, København K.

Katolske Menighedsplejers fælleskontor

Bredgade 69 A, st., over gården, er åbent for ekspedition af henvendelser daglig kl. 10-13 (undtagen lørdag). Tlf. Palæ 2323.

FRIMÆRKEKATALOGER

De nye 1966-kataloger ventes udsendt i løbet af september måned, f.eks. AFA Europa kr. 56,00 og AFA Skandinavien kr. 8,00, og kan bestilles til hurtigste levering fra

ELBO frimærker

Nørre Voldgade 54, K.

Tlf. (01) 11 06 23. Giro 99103

Ring, skriv eller kig ind!

LÆSERBREV

Redigeret af Jørgen Hviid

Svar til M. J. Baagø

I det åbne brev, hr. Baagø i dette blad har taget under behandling forventede man en argumentation, der underbyggede de 10 påstande, men den udeblev.

Når hr. Baagø hævder, at vi fører religionsfjendtlige bevægelser groveste beskyldninger mod kirken frem under en katolsk signatur, begår han to ukklarheder, for det første den at sidestille kristendommen med enhver anden religion, og dernæst den at gøre ethvert angreb på kirken til en bekæmpelse af denne. Evangeliets renhed og sandhed trues ikke nær så slemt af kommunisterne som af den kapitalistiske verdens mægtige institutioner – pressen, privatkapitalismen, offentlig opinion og arrogant velstand.

Forkortet af red.

UKA og KA
Knud Johnsen

Mere om den kommende tid

DANMARKS KATOLSKE KVINDEFORBUND

vil gerne starte sæsonen lidt festligt. Derfor indbydes medlemmer og alle, der måtte have lyst til at deltage til messe med agape mandag den 20. september 1965, kl. 19.30 i Skt. Ansgars Kirke, Bredgade 64.

Med en messe med agape vil vi forsøge at skabe den kontakt mennesker imellem, som mange higer efter. Derfor forenes vi først omkring Herrens nadverbord i kirken, og derefter går vi over i Bibliotekssalen, Bredgade 67, 1. sal, og spiser sammen (agapen) – sådan som de ældste kristne gjorde. I forbindelse hermed fortæller forbundets formand Tove Rasmussen om »Koncilet og kvinderne«.

Der serveres snitter, øl og kaffe til kr. 10,00.

Tilmelding *absolut* nødvendig til: Gerda Sørensen, Rødager Allé 38 B, Vanløse. Tlf. 70 02 94 (kl. 18.30-19.30).

I øvrigt genoptages de *litterære lørdage*, og da det er et Dantear, har vi fået litteraturkritiker, magister Emil Frederiksen til at indføre os i Dantes liv og færd. Dette sker *lørdag den 25. september 1965, kl. 15.00 i Bibliotekssalen, Bredgade 61, 1. sal. Pris: kr. 2,00 for medlemmer og kr. 3,00 for ikke medlemmer.* (Der serveres kaffe og the).

Der vises i tilknytning til foredraget en række farvelsbilleder, der har relation til Dante.

UNGDOMSVALFART TIL ØM

Den ungdomsvalfart, der i nogle år har fundet sted samtidig med den ordinære valfart til Vor Frue af Øm, har man det sidste år ikke gennemført, fordi man syntes, det var vanskeligt at forene denne valfarts særlige og strenge karakter med den anden valfarts mere stævnemæssige form. Man har derfor syntes, det var bedst at opfordre de unge til at deltage sammen med deres sogn i maj måned, hvorefter man så på et andet tidspunkt ville forsøge at lave en særlig ungdomsvalfart.

Pater Wuyts og undertegnede vil nu forsøge at gennemføre en kombineret valfart og retræte *lørdag/søndag den 25.-26. september.*

Vi starter fra Skanderborg kl. 16.30, så skulle alle fra Fyn og Jylland kunne nå frem, hvis de starter ved middagstid hjemmefra.

Valfart/retrætens emne bliver i år BODENS SAKRAMENTE, og den ledes af pater W. Wuyts fra Vejle.

Vi indskærper, at der stilles *ret strenge krav* til deltagerne. De skal kunne gå turen fra Skanderborg til Øm planmæssigt og kunne rette sig

efter reglerne om bl.a. *fuldstændig tavshed* i visse perioder både lørdag og søndag. Det er en selvfølge, at *rygning er forbudt* fra vi starter lørdag 16.30 til vi slutter søndag efter middagen. Man må være indstillet på at lytte koncentreret til foredrag og samtale og til ikke på noget tidspunkt at gå uden for rammerne til skade for det fælles udbytte.

Vi ser naturligvis gerne mange deltagere, men trods alt ser vi helst kun dem, der forstår, at dette ikke er nogen hygetur med lejrball og sjov i sovesalen, men en ret streng week-end med koncentreret åndeligt indhold.

Man skal have følgende med: madpakke til lørdag aften og søndag morgen (the eller kaffe serveres på stedet), sovepose, tandbørste, salmebog. Man må være iført fornødt tøj, for det kan godt være koldt i slutningen af september måned. – Da vi bestiller bus til tilbageturen til Ry, serverer middag søndag og skal betale husleje til Øm, må vi desuden opkræve *kr. 6,- pr. deltager.*

Vi plejer jo ikke at forlange tilmelding til valfarten, men vi er nødt til at forlange det denne gang, da vi må vide på forhånd, til hvor mange vi skal købe ind til middagen.

Tilmelding kan derfor ske til undertegnede. Det nemmeste og bedste for os er naturligvis, hvis præsterne og/eller ungdomslederne anmelder deltagerne en bloc efter først at have sikret sig, at disse virkelig har forstået, hvad det drejer sig om. Vi beder om denne tilmelding senest *tirsdag den 21. september. Käthe Lund, Teglværksvej 9, Mølholm pr. Vejle. Tlf. 6132.*

Ugens tv og radio (5. - 11. sept.)

SØNDAG	17.00	P2	Zarens kurér. Hørespil efter Jules Vernes roman.
	20.10	P2	Notabene. Ginnerup, Rifbjerg og Schleiman.
MANDAG	20.20	tv	Den hemmelige sult. FN-reportage.
	23.00	tv	Stortinget i Norge. Direkte reportage.
TIRSDAG	21.15	tv	Atelier. Kunst og litteratur.
ONSDAG	19.00	P1	Høsten gøres op.
	20.20	tv	Kristelig Lytter- og Fjernseerforenings landsmøde.
TORSdag	20.20	tv	Interview med Thorkil Kristensen.
	20.40	tv	Japansk film fra 1952: Kurtisanen O'Haru.
FREDAG	21.55	tv	Forud for valget i Vesttyskland.
LØRDAG	20.20	tv	Firklang-familierne. Musikalsk konkurrence i Nordvision.

Ægteparret Hildegaard og Jean Goss-Mayer har viet deres liv til kampen for fred og social retfærdighed. Da pave Johannes XXIII i sin tid bad præster og lægfolk om medarbejderskab vedrørende udformningen af skemaet om kirkens forhold til verden, hørte ægteparret til dem, der tog imod indbydelsen. Nederst på siden ses hele familien Goss-Mayer. Inde i bladet har Jens Oluf Lund en samtale med forældrene.

katolsk ugeblad 38

17. SEPTEMBER 1965
113. ÅRGANG

Bethlehem - Bombay - New York

4. samlings
arbejdsprogram

Et katolsk kirkekor
strejker ikke

Festen i
Bredgade

Biskop Martensens første hyrdebrev

En familie bag skema 13

FJERDE SAMLING ER NU ÅBNET

Koncilets fjerde og sidste samling er nu åbnet. Den 14. september på festen for Korsets Ophøjelse indtog koncilfædrene deres pladser i Peterskirken, hvorefter paven holdt sit indtog ledsaget af sit følge. Paven fejrede messen ved alteret over apostelen Peters grav sammen med 26 kardinaler og biskopper, der alle indtager ledende stillinger i konciliet.

Efter messen blev Evangeliebogen båret op igenem kirken i højtidelig procession for at tilkendegive, at Bibelen er rettesnoren for kirkens fornyelse, der som bekendt er hovedemnet for drøftelserne på konciliet. Denne højtidelighed vil blive gentaget hver morgen inden arbejdets begyndelse, og Bibelen vil således hver dag »trone« over koncilfædrene på en dertil indrettet pult øverst i kirken.

Efter »Bibelindtoget« istemtes hymnen »Veni Creator Spiritus«, hvori de 2500 biskopper påkalder Helligåndens bistand. Helligånden er sammen med Bibelen en »hovedperson« på konciliet, idet det er katolsk tro, at kirkeforsamlingen i særlig grad ledes af denne usynlige gæst.

Kort forinden var kardinalerne, patriarkerne og repræsentanter for de forskellige grupper af biskopper passeret forbi paven for at hilse på deres kollega og førstemand i bispeembedet. Ligesom hele bispekollegiet er apostelkollegiets efterfølger, er paven Peters efterfølger på bispestolen i Rom. De er gæster i hans bispedømme.

Flere af de tilstedeværende biskopper fejrede deres »første koncildag«, idet de er blevet udnævnt siden sidste samling. Dette gjaldt således biskop Martensen fra København. For ham og andre nytilkomne blev tros-

bekendelsen læst højt. Endelig fulgte pave Paul VI's indledningstale som en slags »trontale« eller programmerklæring for samlingens begyndelse.

Om eftermiddagen gik paven i bodsprocession fra den romerske Hellig Kors Basilika til sin domkirke, der mærkeligt nok ikke er Peterskirken men Lateranbasilikaen. Paven var ledsaget af et stort antal biskopper, der på denne måde beviste deres tro på bønnens og bodens betydning for koncilets udfald. Rundt om i katolske menigheder verden over har der efter pavens ønske været afholdt lignende bøn- og bodsvandringer.

KONCILET'S FARLIGE KURS

Moskva Patriarkatets officielle blad skriver i sit sidste nummer, at Vatikankonciliet er slået ind på en farlig kurs. Det hedder således: Konciliet, der begyndte så lovende under nu afdøde pave Johannes XXIII's ledelse, kunne nemt ende med en skuffelse for mange kristne. Når man ser, hvad der er sket af manøvrer omkring for eksempel erklæringen

DET AMERIKANSKE EPISKOPAT MOD STATSLIG FØDSELSKONTROL

Det katolske episkopat i USA har i en erklæring taget afstand fra et forslag til statslig fødselskontrol under strafansvar. Forslaget er fremsat af senator Ernest Gruening fra Alaska. Det går ud på oprettelse af centre for udbredelse af information om fødselskontrol i udviklingslandene og i USA.

I deres erklæring fremhæver biskopperne, at det ikke kan være statens opgave at lave familieplanlægning om trent på samme måde, som man laver planlægning for bygning af motorveje. Det ville betyde en farlig indblanding i familiens indre liv. Dette kan ikke være nogen regeringsopgave, skriver biskopperne.

Desuden vender biskopperne sig skarpt imod eugeniske forholdsregler, det vil sige arvehygiejniske lovgivningsregler for indgåelse af ægteskab, der i særlig grad er vendt mod den farvede befolkning i USA og i udviklingslandene.

Biskoppernes hovedargument i deres afvisning af fødselskontrol er, at denne ikke er noget virkelig positivt bidrag til bekæmpelse af fattigdommen. Vor udviklingshjælp må på dette punkt tages op til revision, slutter biskopperne deres erklæring.

om jøderne, er det med nogen uro og endog med tvivl, at man imødeser den fjerde og sidste samling.

Der har utvivlsomt været gjort forsøg på at føre kirken tilbage til det gamle flodleje, der førte væk fra oldkirken, skriver bladet videre. Det er et mindretal blandt koncilfædrene, der foretager disse manøvrer, som man uden for konciliet har fået kendskab til, og som har skabt stor sorg. Men selv om det kun er et mindretal, vil dets manøvrer kunne udviske koncilets positive sider eller endog helt tilintetgøre dem, slutter bladet.

PAVE JOHANNES HAVDE LÆNGE TÆNKT PÅ ET KONCIL

Pave Johannes havde lige fra begyndelsen af sit pontifikat tænkt på et koncil. Allerede fire dage efter pavevalget i oktober 1958 udbrød den nyvalgte pave Johannes, da han blev stillet over for problemernes mangfoldighed: »Her skulle man i grunden prøve et koncil.« Fra den dag af havde tanken vokset sig stærk hos ham.

Den berømte samtale med kardinalstatssekretæren Tardini den 20. januar 1959, hvorunder pave Johannes indviede ham i sit trepunkts-program: synode i bispedømmet Rom – reform af kirkeretten – et økumenisk koncil, ser således ud til snarere at have været højdepunktet i en udvikling end begyndelsen til en sådan.

Det fremgår af et foredrag, som pave Johannes XXIII's privatsekretær mgr. Capovilla, holdt i Assisi fornylig. Det skal især have været pavens forkærlighed for historiske studier, der gav ham ideen til et koncil. Pave Johannes var som bekendt specialist i Tridentinerkoncilets reformer, specielt hvad angik Bergamo, hvor den hellige Karl Borromæus forsøgte at omsætte konciliet i praksis.

DET TYSKE EPISKOPAT OG VALGET

Forbundsrepublikkens store partier har med tilfredshed modtaget de to tyske biskoppers erklæring forud for valget. Det kristeligt demokratiske parti, CDU, har således sendt et telegram til kardinalerne Frings og Döpfner. Heri bringes der en tak til bispekonferencen i Fulda for, som det hedder, dens »statspolitiske værdifulde beslutning«, om at opfordre alle katolikker til at afgive deres stemme ved valget den 19. september. CDU er særlig glad for bispekonferencens opfordring til at stemme på kandidater, der ud fra troens holdning og i tillid til Gud vil tage de opgaver op, der venter.

Det socialistiske parti, SPD, har også taget stilling til biskoppernes erklæring. Partiets talsmand erklærer, at SPD henvender sig til alle mennesker af god vilje i vort folk på tværs af alle religiøse og ideologiske forskelle. Derfor kan partiet kun erklære sig enig med biskopperne i deres udtalel-

se om, at ingen kristen bør »lade sin tro blive hjemme«, når han eller hun tager stilling i politiske spørgsmål. Den kristne statsborger burde netop ud fra en personlig samvittighedsafgørelse frit og uhindret kunne tage del i samfundslivet.

»DE FATTIGES KIRKE« I TYSKLAND

I anledning af bispekonferencen i Fulda skriver en katolsk journalist i Würzburg om konciltemaet »De fattiges Kirke« og dets gennemførelse i Tyskland:

»Mange tyske katolikker savner endnu forståelsen af virkelig solidaritet og evnen til at tænke 'overregionalt'.« Han foreslår derfor en systematisk udveksling af præster og ordenssøstre mellem de forskellige bispedømmer i Tyskland og en økonomisk udligning, der skulle gennemføres i forbindelse med en omlægning af den kirkelige forvaltning.

Journalisten slår endvidere til lyd for en mere radikal afskaffelse af det »feudalistiske og hofprægede« indenfor kirken. Den, der vil leve som en fattig i ånden, bør modstå fristelsen til at gøre brug af ærestitler og al ydre triumfalisme.

Kampen mod sulten rykker nu i forgrunden af den kristne indsats, slutter han.

KATOLSK-LUTHERSKE FORHANDLINGER

Sekretariatet for kristen enhed har udsendt en officiel meddelelse om de første forhandlinger mellem den katolske kirke og Det lutherske Verdensforbund i Strasbourg. Møderne fandt sted fra den 25. til den 27. august og foregik i en »broderlig, objektiv og økumenisk atmosfære«, hedder det. Møderne vil blive fortsat til foråret, og de enkelte kirker – herunder den danske folkekirke – vil få tilsendt et referat af de netop førte forhandlinger.

PAVENS REJSE UDTRYK FOR DEN TREDOBBELTE DIALOG

Det meddeles officielt fra Vatikanet:

Onsdag den 8. september sammenkaldte statssekretæren, kardinal Cicognani, de ved Vatikanet akkrediterede ambassadører for at meddele dem, at pave Paul VI har efterkommet generalsekretær U Thants indbydelse til at komme til FN. Rejsen vil finde sted den 4. oktober.

Programmet for FN-rejsen vil i store træk se således ud: Afrejse fra Roms lufthavn den 4. oktober kl. 7.00.

Ankomst til New York kl. 10.00 (lokal tid).

Besøg i FN's hovedkvarter. Pavens tale til verden kl. 15.00.

Senere på eftermiddagen fejrer paven messen på et stadion. Samme aften afrejse.

Verdenspressen kommenterer ivrigt pavens nye rejse. Det franske LE MONDE bider mærke i den meget officielle måde, den nye rejse er blevet meddelt på, nemlig ved sammenkaldelse af det diplomatiske korps. Dette mener bladet må ses som et tegn på, at paven ønsker så mange statscheferes nærværelse som muligt, når han den 4. oktober vil forny sin appel om fred og afrustning. Det katolske blad LA CROIX sammenligner pavens tre store rejser med den tredobbelte dialog, der står som pavens hovedprogram i rundskrivelsen Ecclesiam Suam:

dialog mellem de kristne: Jerusalem.

dialog med andre troende: Bombay.

dialog med hele verden: FN.

Som bekendt sidder der en dansker på begge sider af bordet i den fælles komité, idet professor Skydsgaard er med fra luthersk og biskop Martensen fra katolsk side.

SKAL PAVEN MØDES MED PRÆSIDENT JOHNSON?

Det forlyder, at præsident Lyndon B. Johnson vil være i New York, netop i dagene 3.-4. oktober. Derimod betragtes det som usandsynligt, at Paul VI vil besøge Washington, skriver AP's korrespondent i Vatikanet. Samme dag som den officielle meddelelse om pavens rejse til FN i New York blev udsendt fra Vatikanets pressekontor – nemlig onsdag den 8. september – holdt pave Paul i sin sommerresidens en tale, hvori han opfordrede Indien og Pakistan til at standse den igangværende krig.

En række kommentatorer i verdenspressen er af den opfattelse, at pave Paul VI har fremskyndet sin rejse til FN på grund af den øje-

blikkelige verdenssituation, der er blevet yderligere faretruende, efter at de to broderfolk, Indien og Pakistan, er kommet i krig med hinanden. Oprindeligt ventedes paven først til New York efter Vatikanconcilets afslutning.

PAVEREJSEN I DANSK PRESSE

Meddelelsen om pavens rejse til FN blev udsendt til den danske presse af bispedømmet Københavns pressekontor, Katolsk Pressetjeneste (KAP) samtidig med at Vatikanet offentliggjorde nyheden. På denne måde kunne den københavnske »Berlingske Aftenavis« have nyheden samtidig med Vatikanets dagblad »L'Osservatore Romano« – nemlig tidligt onsdag eftermiddag. Det samme kunne Ritzaus telefonavis og vor hjemlige radioavis. TV-aktuelt om aftenen kædede nyheden sammen med situationen i Indien, Pakistan og Vietnam.

Der er ikke ved redaktionens afslutning observeret

ret danske bladkommentarer til pavens forestående rejse. Et enkelt blad, »Politiken«, der bragte en detaljeret reportage, da Paul VI var i Det hellige Land, har indtil redaktionens afslutning søndag aften ikke nævnt begivenheden med én linje.

DIPLOMATISKE FOR- BINDELSER MELLE USA OG PAVESTOLEN?

Kommentatorer i den internationale presse vil ikke se bort fra, at et eventuelt møde mellem Paul VI og USA's præsident, Lyndon B. Johnson, vil få den – omend ikke øjeblikkelige – konsekvens, at der oprettes diplomatiske forbindelser mellem pavestolen og USA. For tiden er pavestolen repræsenteret ved en apostolisk delegat i Washington. Under den katolske præsident Kennedy var spørgsmålet om diplomatiske forbindelser mellem Vatikanet og USA tabu, men under den protestantiske Johnson ser sagen anderledes ud.

Kommentatorerne lægger heller ikke skjul på, at det kan komme til at betyde en væsentlig afstivning for De forenede Nationer, og paven taler i FN-bygningen. Uden at Vatikanet er medlem af De forenede Nationer, har pavestolen lige siden verdensorganisationens fødsel omkring den anden verdenskrigs afslutning varmt støttet FN-tankens, der harmonerer med den katolske kirkes idealer om menneskeligt broderskab uanset race, religion og landegrænse. Man nærer ikke mindst håb om, at pavens tilstedeværelse i New York vil komme til at betyde en nybesindelse hos verdens 600 millioner katolikker, hvad angår den moralske støtte til FN. En sådan støtte er ikke mindst nødvendig for tiden, hvor det fredsbevarende arbejde gang på gang trues af brutal vold.

Bethlehem - Bombay - New York

Den 4. oktober begiver pave Paul VI sig ud på sin hidtil længste rejse. Paven vil fjerne sig 6500 km fra Rom, mens rejsen til Bombay dækkede 6300 km og rejsen til Palæstina nærmest er at regne for et beskedent trip i sammenligning. Denne geografiske sammenligning mellem afstande i kilometer dækker i virkeligheden over langt større afstande i åndelig henseende. I New York vil paven tale på et rent politisk forum, mens han i Bombay talte for dybt religiøse mennesker og i Bethlehem til kristne brødre. Disse afstande i »åndelige kilometre« er værd at lægge mærke til. De svarer nemlig til en bevidst linje i pave Pauls kristne indstilling. I rundskrivelsen »Jesu Kristi Kirke« (Ecclesiam Suam) opstillede paven et tredobbelt program for en samtale. Først de kristne indbyrdes. Dernæst med de troende af forskellige familier. Endelig med hele verden.

Hermed trækker paven en klar linje op for en kristen nyorientering, som også er koncilets. Ligesom dette begyndte med rent indre kirkelige forhold som for eksempel gudstjenesten og kirkens styre, slutter det nu i dette efterår med en debat om kirkens forhold til den moderne verden. Paul VI's rejse til FN's hovedkvarter er i virkeligheden et første indlæg i koncilets diskussion om »Skema 13«. Ved denne rejse foretaget midt under koncilet pointerer paven »Skema 13«s betydning. Det vil ikke være at forlade konciliet, men tværtimod at deltage intenst i dets arbejde. Fredsproblemet er det altoverskyggende problem i dag. Måske vil pavens tale i FN om afrustning og bandlysning af atomkrig opnå det ekko, som udeblev i Bombay. Netop i disse dage ligger Bombay mørkelagt i frygt for bombardementer. Dette understreger den kendsgerning, at paven flyver de mange tusinde kilometer om kap med tiden. Vil kirken være i stand til at følge ham? Eller skal vi fortsætte med kun at diskutere liturgi per omnia sæcula sæculorum? Vil verden høre ham? Eller vil New York til næste år være i samme situation som Bombay i dag?

Verden er i dag mange kilometre bagud for sin tekniske udvikling, når det gælder politisk og moralsk modenhed. Kirkens ansvar er her enormt. Derfor venter vi af konciliet en klar stillingtagen til fordel for freden. Paven giver sit bidrag. Dette nummers forside viser, at også kristne lægfolk giver deres. Det haster med mit og med dit. Forstår vi Bethlehem - Bombay og New York?

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CENtral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Vi har lige været til aftenkaffe hos pastor Gårn Larsen i Viby. En meget international aftenkaffe var det til trods for den ubeskriveligt danske præstegårdshygge i hjemmet hos formanden for Kristeligt Fredsforbund. Her mødtes danske personligheder med den internationale bevægelses repræsentanter, der er kommet til Danmark for at holde det årlige rådsmøde på Unge Hjem Højskole i Skåde ved Århus. Præstegårdshyggen må have stået i en sær modsætning til de oplevelser, som for eksempel den amerikanske delegations medlemmer lige har haft under deres besøg i Vietnam, hvor de har set krigens rædsler, eller til den katolske familie Jean og Hildegard Goss-Mayers indtryk fra den sociale nød i Sydamerika, hvor de har tilbragt et helt år. Vi har forladt den internationale summen af engelsk, tysk og fransk inde i præstegårdens stuer og sidder på kanten af et sæde i rutebilen, der om lidt skal føre deltagerne tilbage til Skåde. Så travlt har Jean og Hildegard Goss-Mayer haft på selve konferencen, at vi må benytte denne hastige lejlighed til at veksle et par ord om deres aktivitet indenfor bevægelsen, hvis permanente sekretærer de er. Hun er filosofiprofessor fra Wien - han oprindeligt jernbanefunktionær ved De franske Statsbaner i Paris og aktiv fagforeningsformand. Nu rejser de jorden rundt efter helt at have viet deres liv til kampen for fred og social retfærdighed. Og det til trods for deres to dejlige børn Miriam og Stefan, der først lige skal til at begynde skolen. Geografi vil de i alt fald få nemt ved.

- Er det ikke svært at forbinde familieliv med et så aktivt apostolat, spørger vi.

Fru Hildegard svarer med lidt fravær i stemmen og et lige så fraværende, men ømt smil, der lader én gætte at hendes tanker er hos børnene, der sover hjemme på højskolen:

Det er lidt af et eventyr, men børnene kan li' at rejse. Når vi viser dem Århus på kortet, svarer de med at spørge: »Hvor ligger Montevideo«. Måske ser de til syvende og sidst mere til deres forældre end mange børn, hvis forældre arbejder borte fra hjemmet om dagen.

- De har været med til at inspirere skema 13?

- Ja, svarer de begge i kor. Ideen til skema 13 opstod i flere forskellige grupper, der var klar over, at det

Interview med ægteparret Jean og Hildegaard Goss-Mayer, der besøgte Danmark for nylig for at deltage i Unge Hjemms rådsmøde på højskolen i Skåde ved Århus.

Jens Oluf Lund beretter.

En familie bag skema 13

ikke var nok, at man diskuterede liturgien og andre indre kirkelige anliggender på koncilet. Det måtte også tage spørgsmålet op om kirkens stilling udadtil og beskæftige sig med problemer som sult, social uretfærdighed, kampen for freden i verden. Johannes XXIII bad lægfolk og præster om ideer i denne retning. Alle skulle føle deres ansvar for koncilets arbejde. Det ville kun blive, hvad vi selv gjorde det til under Helligåndens inspiration og vejledning. Vi tog imod dette tilbud og har, lige siden koncilet blev indkaldt, forsøgt at være mellemlid mellem biskopperne og folket. Ofte savner folket jo kontakt med biskopperne.

– *Hvordan kom kontakten med koncilfædrene i stand?*

Jean svarer, mens han haler et brev frem, hvor jeg kan skimte underskriften *kardinal Ottaviani*:

– Vi udarbejdede en hel del skriftligt materiale om fredsspørgsmålet og sendte det til forskellige koncilfædre, som vi vidste havde interesseret sig for spørgsmålet. Men vi må sige, at de fleste biskopper og ansvarlige ikke havde uddybet problemet. Vor første kontakt med biskopperne var ikke fri for at ryste dem. Vi gjorde dem opmærksom på folkets bebrejdelser mod de ansvarlige og mod kirken, som den, der havde et moralsk ansvar. Vor rejse i Sydamerika viste klart, hvor kritisk, ja hvor direkte revolutionær situationen er mange steder. Mgr. Helder Camara, Brasilien, Mgr. Roberts, tidligere Indien,

Mgr. Ancel, Frankrig og den orientalske Maximos IV har været blandt de mest avancerede. Men selv de mest avancerede er måske bagefter.

– *Hvordan »har skema 13 det« i øjeblikket?*

Hildegaard: Principielt er skemaet jo hemmeligt indtil det kommer under behandling på koncilet. Men kirken må tage klart og utvetydigt afstand fra enhver form for ABC-krig. Det vil betyde et første skridt ud af Den konstantinske Periode, det vil sige den tid, da kirken var intimt knyttet til staten og dermed også et bytte for politisk pression. For de fattige i Sydamerika betyder begrebet »retfærdig krig« en revolutionær krig mod de rige. Vi må give dem evangeliets udrustning, hvis de ikke helt skal glide over i kommunisme og borgerkrig. Vi tror på de ikke-voldelige metoders effektivitet, således som vi har set det i negrenes kamp i USA, hvor Martin Luther King, der også er medlem af vor bevægelse, kæmper.

– *Vil koncilet gå i stå på atomspørgsmålet?*

Hildegaard: Man føler en vis uro. Men koncilet gør virkelig fremskridt i retning af en virkelig samvittigheds-krise overfor spørgsmålet. Før tænkte man ikke tilstrækkeligt over spørgsmålet indenfor kirken. Endelig må man ikke glemme, at der også vil komme til at ske noget efter koncilet. Det vigtigste er at definere arbejdet for de kommende år. Endelig har pave Paul jo talt fornylig om en klar forældelse af atomvåbnene i an-

ledning af 20-årsdagen for Hiroshima og brugt ord så stærke, at man er for-bavset over at høre det fra en så højtstående mands side. Der er rejsen til FN.

– *Er der nogen katolsk fredsbevægelse?*

Jean: Ja, både min kone og jeg er medlemmer af Pax Christi. Jeg har kendt bevægelsens første præsident, kardinal Feltin, Paris, lige fra bevægelsens begyndelse. Men vort arbejde går ud over den rent katolske organisation. For eksempel er vi med her i Århus. I Wien har vi regelmæssige kontakter med østlandene. Wien ligger jo både geografisk og historisk fint for en udveksling mellem øst og vest. Her arbejder vi helt på linje med vor lokale biskop, kardinal König i Wien. Efter koncilet – eller måske under – rejser vi til Budapest, hvor vi skal have et vigtigt møde.

Og imens vi endnu taler, trykker buschaufføren på knappen til dørene, og de øvrige deltagere fra præstegårdsreceptionen myldrer ind. Jeg skynder mig ud efter et hastigt håndtryk. Jeg skal ind til Århus og nå natbåden. Hildegaard og Jean Goss-Mayer skal hjem til højskolen i Skåde og se om børnene sover.

Måske har forældre et særligt motiv til at gøre noget for freden. Disse to gør noget.

Jens Oluf Lund

Et katolsk kirkekor strejker ikke, men . . .

Organist Olav Segalt frem-sætter her nogle bemærkninger til den løbende diskussion om den gregorianske sangs stilling i den nye messeliturgi.

Da de nye liturgiske bestemmelser blev offentliggjort, ønskede »Katolsk Ugeblad« at få sat en debat i gang om kirkemusik i almindelighed og salmesang i højmesse i særdeleshed. Man bad mig skrive noget om salmesang i højmesse for at prøve på at komme i gang. Dengang var der – kan man vist sige – så godt som ingen reaktion. I juni måned i år spredtes så med kvartalsskriftet CATHOLICA et forslag til messen på 17. søndag efter pinse af Sven Erik Werner. I en artikel i selve hæftet redegjorde arrangøren selv for sine synspunkter og kommenterede sit arbejde, samtidig med at han udtrykte ønske om at få en debat i gang. I juli måned fremkom Erling Rasmussen i »Katolsk Ugeblad« med et godt indlæg i debatten. Han blev i det følgende nummer imødegået af Sven Erik Werner. Stridens genstand er den gregorianske sang, specielt melodierne i Graduale Romanum, som Sven Erik Werner hævder er anvendelige til dansksproget liturgi og derfor bør bearbejdes, så de bliver tjenlige. Hvilket Erling Rasmussen åbenbart ikke mener.

Lad os nu antage, at Werner har studeret sit emne så grundigt, at han virkelig øjner en mulighed for – gennem en kolossal arbejdsindsats – at kunne skaffe melodier til hver søn- og helligdag i kirkeåret fra Graduale Romanum. I så tilfælde har Rasmussen tabt slaget. (Men der er endnu ikke ført bevis for påstanden). Så bliver der stadig det spørgsmål tilbage at besvare: Er det vejen? Der skal nemlig ikke spørges, om det kan betale sig at gøre arbejdet, for hvis tanken er rigtig, skal arbejdet gøres. Men – er det vejen? Erling Rasmussen tvivler på det, og adskillige andre – deriblandt undertegnede. Tvivlen skyldes ikke Werners konkrete eksempel. Heller ikke, at det er »mere velment end vellykket«. Det kan ikke udelukkes, at der med tiden kan skabes pletfri arbejder af den art. Vi mener blot, at der, når det er sognets højmesse, det drejer sig om, skal komponeres ny musik til de danske messetekster.

»D et var en stor lykke, at kirkesangen var klar på sin opgave, den at bære ordene, være tjener for dem, – i den grad klar på den, at man ligefrem kan sige om dens toner, at de er vokset ud af ordene. De ældste kristne i Rom – det er jo dér, vor kirkesang har sin oprindelse, ja i virkeligheden hele vor musikkultur, – var ikke sådan

stillede, at de kunne føre en stor kunstmusik frem ved gudstjenesten, de måtte nøjes med ganske simple midler.« Sådan begynder Thomas Laub sin oversigt over kirkesangens historie. Det er en evigt gyldig regel for kirkesangen, at dens første og vigtigste opgave er at bære ordene. Den bedste måde, det kan ske på, er, at tonerne ligefrem vokser ud af ordene. Resultatet må gerne blive god kunst, men denne må skabes med helt enkle midler, hvis vi skal gøre os håb om (ikke så meget at fremføre den som) at bruge den. Vi er ved indførelsen af dansk sprog i liturgien til en vis grad stillet som de ældste kristne: Vi står ved en epokes begyndelse med forbindelseslinjer bagud. Som de dengang kan vi nu tage hvad vi kan bruge af det tidligere og lade det øvrige ligge. Af det, vi beholder, kan vi danne nyt. Det nye skal først og fremmest tilsigte, at alle kan være med i det, der sker. Menigheden har nu fået messens faste led tilbage, som korene efterhånden havde ranet fra den. Det er naturligt at gå et skridt videre og lade menigheden tage del i afsyngelsen af de skiftende led ved at indføre omkvæd, korte sætninger med markante lette melodier. Uden at der fratages koret dets opgave, bliver menigheden aktiviseret. Vi har nu to grunde, der taler for en ny liturgisk musik. Og den som mener, at den første grund ikke er så vægtig endda (fordi man måske kunne lempe ordene efter den gamle melodi – eller det modsatte), må indrømme, at der ikke kan røres ved melodiernes én gang givne form.

Man kan indtage det standpunkt, at det ikke er nødvendigt at komponere nyt, når man har det gode gamle, der har været godt nok så længe.

Eller man kan sige (som Erik Rasmussen): Sangen må ikke lyde særpræget og fremmedartet – for alt i verden ikke moderne. Havde man altid taget hensyn til det, ville kirkemusikken aldrig have haft en chance!

Det, det gælder om, er at lede de gærende kræfter ind i de rigtige baner, så der frembringes noget, der kan bruges. Gennem de kristne århundreder er der blevet komponeret kirkemusik, som var ny, særpræget og måske fremmedartet for den dalevende generation, men blev taget til hjertet af den følgende. Det ser ud, som om vi har alt for travlt med at tænke på os selv og vor egen generation i stedet for at se fremad

mod det 21. århundrede. Vi er jo et godt stykke over midten af vort eget århundrede og nærmer os år 2000.

Det danske sprog er næppe kommet ind i liturgien for vor generations skyld – i hvert tilfælde mindre for vor end for de kommende slægters. Og jeg tror, at konciliet har været afholdt mindre for os end for de kommende tider. Den nye kirkemusik, der må (og vil) komme, er ligeledes bestemt for fremtiden mere end for nutiden, om ikke til andet så til at danne grundlaget for en senere tids kirkemusik.

Den komponist, som vil vove pelsen i dag, skal ikke regne med at få anerkendelse før i næste generation – tidligst.

Hvad ét menneske kalder kaffoni, kan et andet finde smukt. Hvad der forekommer den ene at være ganske naturlig musiceren, kan en anden kun vanskeligt eller slet ikke følge med i. Hvad én udfører med lethed, kan en anden først magte efter megen øvelse.

En komponist ville jo nok gå ud fra, at han burde skrive lettere ting for præsten og menigheden og at han kunne tillade sig at give koret lidt vanskeligere partier. Fordi en mand har valgt at blive præst, behøver han jo ikke at være begavet med sangstemme. Derfor må de partier, præsten (celebranten) får tildelt, være indrettet derefter. De melodier (omkvæd, svar og lignende), menigheden skal tage del i, må ligeledes skabes med omhu, så de kan læres – omkvædene for eksempel – ved at blive sunget én gang af en forsanger eller et kor. Det vil være praktisk for menigheden at have et tekstblad med noder til det, den skal synge. Med hensyn til koret synes det at ligge lidt tungt, efter hvad Erling Rasmussen skriver i sit indlæg: »Koret i de fleste sogne i hele den katolske verden er så slet udrustet, at den skønne gregorianske sang ofte har været en ynke at høre på, og alene af den grund var en liturgisk og musikalsk reform påkrævet. Musikkens sværhedsgrad må ikke ligge højere, end at et almindeligt kirkekor kan lære noderne med én, højst to prøver, og drejer det sig for eksempel om atonal musik, lader det sig simpelt hen ikke gøre.«

Det er jo en jammer. Og hvis det forholder sig sådan, at korene ikke har mulighed for at dygtiggøre sig yderligere, må komponisterne anstrenge sig for at komme korene i møde, hvis de ønsker, at korene skal være imødekommende over for dem.

Den skitserede situation er uudholdelig. Man må mødes et sted, hvem det så bliver, der må gå den længste del af vejen. Men én ting må jeg dog hævde: atonal musik eller anden form for nyere musik må ikke afvises på det fremlagte grundlag. Det siges jo ikke i udtalelsen ovenfor, at det er en sådan musik, der er vanskelig at udføre, men blot at der »findes en del musik...« På listen figurerer også den gregorianske sang. Selvfølgelig kan vor tids musik også komponeres sådan, at den er tilgængelig for korene af den omtalte vægtsklasse.

Erling Rasmussens artikel i Katolsk Ugeblad har som overskrift: Da koret var ved at strejke. Man gætter vist ikke galt ved at antage, at det er redaktøren, som har fundet sætningen, pakket ind i den øvrige sammenhæng, og med instinkt for, hvad der vækker opmærksomhed hos læserne, har trukket den frem i lyset. I hvert tilfælde står der i artiklen (i en parentes), at »sangerne var på grænsen til at strejke grundet uvirk-somhed«.

Det er klart nok, at koret ikke tænkte på at strejke, for det gør et katolsk kirkekor ikke. Slet ikke på grund af mangel på arbejde. Korets første og vigtigste opgave er nemlig at synge for, så menigheden desto bedre kan gøre sin indsats. I anden række kommer de opgaver, man urtherover vil tildele koret. Et godt indøvet rytmisk talekor kan ikke undgå at virke organiseret (det blev brugt en del i 1930'erne), men man vil vel nok foretrække recitation, der er behageligere at høre på og knap så dramatisk i sin virkning. Man kunne da godt indtil videre recitere for eksempel indtogsversets første del før og efter salmeverset og doxologien, som så til en afveksling kunne udføres på en salmetone efter Tidebogen. Det er ofte blevet gjort, dengang vi endnu havde latinsk højmesse, men stod uden kor.

Eller man kan synge en salme under indtoget og trinbønnen, under altergangen og ved slutningen, som det sker de fleste steder. Det lyder som en let løsning på et aktuelt problem, men også her støder vi på en vanskelighed. Hvis det var antallet af salmer, det kom an på, havde vi nok i vor salmebog. Men da det drejer sig om indholdet, er vi i forlegenhed på de fleste af kirkeårets søndage. Er man så fordringsfuld, at man kun vil bruge salmer, hvis

Fortsættes side 16

BISKOP MARTENSENS FØRSTE HYRDEBREV

Fra alle dele af verden samles den katolske kirkes biskopper i Rom for at tage del i Vatikankoncilet fjerde samling, der begynder på festdagen for Korsets Op-højelse den 14. september.

Dette koncil, der blev sammenkaldt af pave Johannes XXIII, har sat store og næsten uanede kræfter i gang og har indledt et nybrud i den katolske kirke, der omspænder alle dele af dens liv.

Koncilet har udfærdiget vigtige dokumenter og taget stilling til væsentlige spørgsmål. Dog består dets betydning ikke først og fremmest i ordlyden af de dokumenter, det har udfærdiget, men endnu mere i den indre fornyelse, det har bevirket. Denne fornyelse kan ikke bringes til ophør, men vil fremdeles gå som et nyskabende pust af Guds ånd over Kirken.

Gennem det andet Vatikankoncil går den katolske kirke ind i en ny tidsalder. Den forbereder sig til sin opgave i en verden, der gennem de sidste 50 år er blevet underkastet dybtgående forandringer. Mange ærværdige skikke må ændres, og dog forbliver indholdet af kirkens liv og lære det samme som altid. Forandringerne kan være forbundet med de vanskeligheder, der karakteriserer alle store overgangsperioder. Alligevel er disse ændringer, som koncilet har billiget og ønsket, udtryk for en ny udfoldelse af det liv, Kristus har bragt til menneskene. Det ord, han har talt, skal forkyndes for en ny og ændret verden i dennes sprog. Midt i ændringerne og fornyelsen gælder det, at »Jesus Kristus er den samme i går og i dag, ja til evig tid.« (Hebr. 13.8).

Koncilet vil blive åbnet ved at biskopperne drager i en bodsprocession gennem Rom. Denne ceremoni understreger den alvor og den betydning, hele den katolske kirke tillægger den afsluttende fase af koncilet.

Johannes Døberens og Jesu egen virksomhed begyndte med ordene »Gør bod, himmerige er kommet nær!« (jfr. Mt. 3,2 og 4,17). Således vil biskoppernes bodsprocession være en påmindelse om, at Guds rige er nær, også for vor egen tid. Men en stadig sindsændring hos menneskene, ikke mindst hos os kristne selv, er nødvendig, hvis vi vil modtage Guds gave og opfylde Guds krav.

Samtidig vil biskoppernes bodsprocession være en påmindelse om, at det er Gud selv, der skal skænke os sin tilgivelse og forny vort sind, hvis koncilet hos de kristne skal bære »frugt, som er omvendelsen værdig« (Mt. 3,8).

Endelig skal bodsprocessionen minde om den fælles pligt til bøn for koncilet.

Der venter den fjerde koncilsamling et stort arbejdsprogram. Spørgsmål af betydning for hele menneskeheden skal drøftes. Jeg behøver blot at nævne det store skema om »Kirken og den moderne verden«, hvor koncilet bl.a. vil udtale sig om krig og fred og om den kristnes forhold til atomvåben. Selv om koncilet ikke skulle beskæftige sig med andre spørgsmål end dette ene, ville det være tilstrækkelig grund til, at kristne verden over frembar tilidsfulde bønner til Gud, om at biskopperne må få lys til at erkende det rigtige og udtrykke det på en måde, der kan blive til gavn for hele menneskeheden.

Jeg opfordrer alle menigheder i landet til at bede for koncilet, så længe den fjerde samling varer. Jeg benytter denne lejlighed til at anbefale, at man indfører en særlig »menighedens bøn« ved offertoriets begyndelse som fast skik i søndagsmessen.

Koncilet minder os om, at vi som katolikker står i et større fællesskab, der spænder over hele jorden. Vor hjemlige katolicismes anliggender må altid ses på baggrund af denne langt større sammenhæng. Som katolikker kan vi aldrig stå isolerede, men bestandig er vi kaldede til at sprænge vore egne snævre grænser og åbne vort sind for Guds frelsesplan, der omfatter alle mennesker og alle dele af verden. Vore hjemlige menigheders vækst skal tjene hele den verdensomspændende kirke, ligesom også det, der sker i den katolske kirke verden over, skal virke inspirerende og give ny kraft og nyt mod til vor egen danske katolicisme. Således vil der i den katolske kirke altid være en velselvirkning mellem det enkelte bispedømme og hele verdenskirken.

Efter at jeg i min første, korte embedsperiode som biskop har besøgt de fleste menigheder i bispedømmet, har jeg indtrykket af, at den store fornyelse, der er ved at finde sted i den universelle kirke som følge af koncilet, også begynder at bære gode frugter i de danske menigheder, og at et stort fremtidshåb er brudt frem.

De liturgiske reformer modtages af de fleste med glæde, og man fornemmer, hvorledes disse reformer giver anledning til et mere intensivt bønsliv i menighederne. Disse reformer bidrager også til at gøre gudstjenesten mere forståelig og enkel. Således får den fælles bøn større

»Som katolikker kan vi aldrig stå isolerede, men bestandig er vi kaldede til at sprænge vore egne snævre grænser,« siger biskoppen i sit hyrdebrev, hvis fuldstændige tekst vi her bringer. Dokumentet blev læst op i kirkerne i søndags.

kraft og mere bevidst indhold. Disse reformer tjener også til at fjerne noget af det fra katolicismen, som virker unødigt fremmed og måske endda frastødende på ikke-katolikker.

Ganske vist har den liturgiske fornyelse endnu ikke fundet sin endelige form, men ved præsternes og menighedernes fælles indsats vil vi efterhånden skabe en gudstjeneste, der passer til vore hjemlige danske forhold, og som i form og indhold er enkel og værdig.

Alt, hvad der kan bidrage til menighedernes indre liv, alt hvad der kan styrke bønner og den tillidsfulde tro på Guds hjælp; alt, endelig, der kan styrke menighedens åndelige fællesskab og gensidige kærlighed, vil bidrage til kirkens vækst.

Denne vækst må nemlig komme indefra, fra Guds Ånd, der skænker sine gaver, som han vil. Det er på denne baggrund, at de liturgiske reformer må forstås: De skal bidrage til kirkens indre vækst og styrkelse, for at de kristne må »blive kraftfuldt styrkede i det indre menneske ved hans Ånd.« (Ef. 3,16). Således vil deres liv blive frugtbart for andre mennesker.

Ikke blot inden for gudstjenestens rammer, men også på andre områder mærker man nye, spirende kræfter i den danske katolicisme.

Koncilets økumeniske dekret har skabt en øget forståelse for, at vi som katolikker kan understøtte og hjælpe positive kristne kræfter i vort land, også hvis disse står uden for den katolske kirke. På samme tid fastholdes naturligvis, at vi bedst vil tjene alle kristnes enhed, når vi helt og fuldt holder fast ved vor katolske tro, uden at slække på dens indhold.

Koncilets udtalelser om lægfolkets stilling i kirken og om dets ansvar vil heller ikke være sagt forgæves. Det er glædeligt, hvor mange dygtige lægfolk, mænd såvel som kvinder, der arbejder med på den danske katolicismes opbygning og fremgang. Vigtige opgaver røgtes allerede af lægfolk, både i ungdomsarbejdet, katolsk oplysnings-tjeneste, i socialt og karitativt arbejde, i skolevæsen og på mangfoldige andre felter.

Vi må imidlertid regne med, at lægfolket fremover vil få en endnu større betydning for kirkens liv end hidtil. Vi må derfor søge, efterhånden som opgaverne vokser,

at skabe gode og forsvarlige rammer for et nært samarbejde mellem lægfolk, gejstlige og ordenssøstre.

Jeg håber, at der fremover vil blive gjort en større indsats for at give unge katolikker oplysning om de særlig værdifulde opgaver, de kan løse, hvis de som lægfolk ønsker at yde en indsats i kirkens og næstekærlighedens tjeneste. Jeg håber nemlig på, at flere lægfolk end hidtil vil gå ind i katolsk hospitalsarbejde og plejetjeneste, i katolsk skolevæsen og i det hele taget i katolske institutioners forskelligartede arbejder. Der er også mange andre samfundsnyttige og karitative opgaver, som især burde tiltrække unge kristne, når de vælger deres livsgjerning, opgaver, der står i næstekærlighedens tjeneste, også selv om de ikke er knyttet til katolsk institutionsarbejde.

Vigtig for kirkens indre liv og ydre vækst er frem for alt samarbejdsvilje og fordragelighed mellem katolikkerne selv.

Hvis de enkelte katolikker i menighederne, og hvis de forskellige katolske institutioner er knyttet sammen ved fredens og samarbejdets ånd, da er der stort håb for fremtiden. Så er allerede nu de kræfter tilstede, der vil kunne bidrage stærkt til kirkens vækst. »Lad os altså stræbe efter det, der fører til fred og bygger op til gensidig gavn« (Rom. 14,19).

Så vil jeg da slutte dette første hyrdebrev til mit stift med apostlens formaning til »at vandre det kald værdigt, hvormed I blev kaldede, med al ydmyghed og sagtomdighed, så I bærer over med hverandre i kærlighed og stræber efter at bevare Åndens enhed i fredens bånd!« (Ef. 4,1-3).

»Håbets Gud fylde jer med al glæde og fred ved troen, så I må blive rige i håbet ved Helligåndens kraft!« (Rom. 15,13).

»Fredens Gud være med jer alle. Amen.« (Rom. 15,33).

Sct. Ansgars Kirke, København, den 9. september 1965.

+ Hans L. Martensen
Biskop af København

»Jeg behøver blot at nævne det store skema om 'Kirken og den moderne verden', hvor koncilet bl.a. vil udtale sig om krig og fred og den kristnes forhold til atomvåben.« (Billedet er fra krigen i Vietnam.)

Har staten kompetence til at blande sig i religiøse anliggender, er et af de brændende spørgsmål, som man på koncilets sidste samling skal beskæftige sig med. Vor Rom-korrespondent, pater Martin Drouzy O. P. gennemgår her kirkemødets arbejdsprogram.

Når man tager et overblik over arbejdsprogrammet for koncilets fjerde samling, som begyndte den 14. september i år, kan man ikke undgå at blive lidt forbavset for ikke at sige forurologet. Grunden til denne forbavelse eller uro er, at det har taget fulde tre samlinger at bearbejde og få vedtaget de fem koncildokumenter, der hidtil er gået igennem. Tilbage er der nu ikke mindre end elleve tekster, der skal behandles og sættes under afstemning på den samling, der nu tager sin begyndelse. En del af disse tekster (som for eksempel skemaet om religionsfriheden og skemaet om de ikke-kristne religioner) er ganske vist allerede grundigt udarbejdede og vil formodentlig ikke blive omredigeret på ny. Og ligeledes vil koncilet under denne samling på mange områder kunne høste resultaterne af det arbejde, der allerede er gjort på de foregående samlinger. Dertil kommer, at andre tekster (som for eksempel skemaet om den kristne opdragelse) er forholdsvis korte. Men trods alt kan man ikke lade være med at spørge sig selv, hvordan koncilmødene i løbet af kun tre måneder (fra den 14. september til jul) uden at forhaste sig og uden at behøve at tage deres tilflugt til kompromisløsninger skal kunne nå igennem hele det tunge arbejdsprogram, der nu er sat i gang. Når man tænker på, at et enkelt kapitel af konstitutionen om Kirken alene gav anledning til 5000 ændringsforslag, der skulle sorteres, vurderes, antages eller kasseres, forstår man meget vel visse biskoppers skepsis med hensyn til, om koncilet vil kunne afsluttes inden jul. En tekst som det moderne verden vil således ganske sikkert give anget omtalte skema 13 om forholdet mellem Kirken og ledning til langvarige, tålmodige og måske stormfulde diskussioner, før den bliver endeligt vedtaget. Derfor er der da også mange i Rom, der allerede nu funderer over, om det ville være helt utænkeligt, at denne samling (som ifølge pavens udtrykkelige ønske skal være den sidste) ikke kunne finde sted i to tempi, således at der kom en afbrydelse i forbindelse med julen, og man derefter genoptog møderne i begyndelsen af 1966. Men det er et spørgsmål, som formodentlig vil løse sig selv i løbet af nogle uger, når man ser, i hvilken rytme arbejdet skrider frem.

Arbejdsprogrammet for den nye samling

Hvilke tekster og emner er det, der skal behandles i løbet af de kommende måneder? Man kan dele dem i tre kategorier: 1) de tekster, der allerede principielt er vedtaget, men som endnu skal have en sidste afpudsning før den endelige vedtagelse, 2) de dekretter, der er så vidt udarbejdede, at vedtagelsen straks kan finde sted, og 3) de tekster, der både skal drøftes og tages under afstemning.

Den første kategori omfatter fem tekster, nemlig skemaet om *biskoppernes hyrdeembede*, skemaet om *ordenslivets fornyelse og reform*, skemaet om *præsteuddannelsen*, skemaet om *den kristne opdragelse* og skemaet om *Kirkens forhold til de ikke-kristne religioner*. Denne sidste tekst omfatter den berømmelige erklæring om jøderne, en erklæring, der allerede i fjor blev både talt og skrevet

Så er koncilets fjerde samling

så meget om, og som her i Katolsk Ugeblad vil blive behandlet i en senere artikel. Alle disse tekster er allerede blevet positivt modtaget af flertallet på koncilet. Det skal dog tilføjes, at nogle af dem siden da – efter koncilfædrenes ønske – har gennemgået en del ændringer og endog for visse deles vedkommende er blevet helt omredigeret. Om dette så medfører, at de igen vil blive sat under debat, er det umuligt at sige noget om på nuværende tidspunkt.

Den anden kategori omfatter to tekster, der er færdige til vedtagelse uden en ny forudgående drøftelse, nemlig for det første skemaet om *lægapostolatet*, der, som man vil huske, blev grundigt drøftet i oktober i fjor (144 skriftlige eller mundtlige indlæg). Skemaets indhold var dengang genstand for hård kritik, men det har siden da gennemgået en betydelig forbedring. Den anden tekst, der er af umådelig betydning på det dogmatiske plan – især i forholdet til vore protestantiske medkristne – er teksten om *Guds Åbenbaring*. Også dette vil vi senere komme tilbage til, når dette vigtige skema på ny kommer på koncilets dagsorden.

Ud over disse syv dokumenter, er der fire andre, som hverken har været taget op til drøftelse (i hvert fald ikke i deres nuværende form) eller har været sat under afstemning. Det drejer sig om fire meget vigtige tekster, nemlig teksten om *religionsfriheden*, om *Kirkens forhold til verden* (skema 13), om *Kirkens missionsvirksomhed* og om *præsternes liv og arbejde*. De tre første af disse skemaer vil utvivlsomt kræve grundige og langvarige drøftelser, mens det fjerde efter alt at dømme ikke kommer til at vække nogen modstand. Det er os i indeværende artikel ikke muligt at gøre rede for disse fire meget indholdsrige tekster over for vore læsere. Vi skal nøjes med at komme ind på det første, nemlig skemaet om religionsfriheden, da netop dette skema principielt vil blive taget op til drøftelse allerede den 15. september, dvs. dagen efter det åbningsmøde, der indleder koncilets fjerde samling.

En smertelig tilblivelsesproces

Sandt at sige har man god grund til at ængstes for, om denne tekst nogen sinde vil nå frem til en endelig vedtagelse, – en ængstelse, der vil være berettiget lige til det allersidste øjeblik, nemlig til det øjeblik, hvor paven på hele koncilets vegne officielt kundgør den som vedtaget. Spørgsmålet om religionsfriheden vil nemlig indtil da være et af dem, der har givet mest anledning til skarpe og åbenlyse modsætninger mellem koncilets flertal og mindretal. Mindretallet har sat alt ind på at hindre, at denne tekst går igennem. Før den er nået til den form, hvori den nu foreligger, har den allerede været omredigeret tre gange og været genstand for over tyve ændringer.

Oprindelig udgjorde teksten kun et kapitel (kapitel 5) inden for dekretet om økumenik, som blev drøftet under koncilets anden samling fra den 19. til den 21. november 1963. Men tiden var dengang for knap, og den videre drøftelse blev udskudt til tredje samling, – en udsættelse,

der allerede i sig selv var en stor skuffelse for de fleste af koncilfædrene, ikke mindst for de amerikanske biskopper, som allerede fra den første begyndelse energisk og med stor vægt var gået ind for det betimelige i teksten.

Et år senere, den 23. september 1964, blev drøftelserne taget op på ny i tilslutning til en udmærket tale af den belgiske biskop De Smedt, der blandt andet kraftigt understregede nødvendigheden af, at koncilet udtaler sig klart og utvetydigt om dette spørgsmål. Drøftelserne blev foreløbigt afsluttet den 25. september, men blev den 28. taget op på ny. Flertallet var tilsyneladende gunstigt indstillet over for teksten. Til gengæld nærede et lille flertal store betænkeligheder: Ville en erklæring om religionsfrihed ikke føre til en vis indifferentisme i den forstand, at man fik indtryk af, at koncilet satte tro og vantro lige højt? Mange biskopper holdt dog fast ved, at en udtalelse trods alt var nødvendig. Sekretariatet for de kristnes enhed, der havde redigeret teksten, tog den op til fornyet udarbejdelse og gjorde, hvad det kunne, for at forbedre den på en sådan måde, at modstandernes indvendinger også blev taget til følge.

Den 17. november 1964 blev teksten i fornyet udgave uddelt til koncilfædrene. Samtidig meddelte koncilets generalsekretær, biskop Felici, at afstemningen ville finde sted den 19. november. Det endelige udfald var nu så godt som sikkert. Men den 18. november kom der fra Felici en ny meddelelse, som gik ud på:

1) at adskillige koncilfædre i overensstemmelse med koncilreglementets paragraf 30, nr. 2, anmodede om, at afstemningen måtte blive udsat, for at de i ro og mag kunne få lejlighed til at sætte sig ind i den nye tekst.

2) at denne anmodning imidlertid ikke ville kunne blive

KONCILTEKSTER DER INDTIL NU ER ENDELIGT VEDTAGET

1. samling

Ingen tekster vedtaget.

2. samling

- 1) Konstitutionen om gudstjenestens liturgi (4. december 1963):

2147 ja

4 nej

- 2) Dekretet om meddelelsesmidlerne (4. december 1963):

1960 ja

164 nej

3. samling

- 3) Konstitutionen om Kirkens væsen (21. november 1964):

2151 ja

5 nej

- 4) Dekretet om økumenik (21. november 1964):

2137 ja

11 nej

- 5) Dekretet om østkirkerne (21. november 1964):

2110 ja

14 nej

- 6) Appel til paven angående de blandede ægteskaber (20. november 1964):

1592 ja

427 nej

startet!

taget til følge, og at den første afstemning ville finde sted dagen efter.

Men dagen efter tog sagen pludselig en uforudset vending. Kardinal Tisserant, som den dag førte forsedet i koncilet, meddelte på det præsiderende råds vegne, at det – alt taget i betragtning – måtte give de biskopper ret, der ønskede en udsættelse af afstemningen. Teksten var i den grad ændret og omredigeret, at den faktisk måtte betragtes som en *helt ny* tekst. Koncilfædrene opfordredes i overensstemmelse hermed til at indsende deres eventuelle ændringsforslag inden den 31. januar 1965.

Det er ikke vanskeligt at forestille sig den reaktion, denne meddelelse vakte i koncilsalen. Det stod klart for alle, at mindretallet havde arbejdet bag kulisserne, og at det til sidst havde haft held til at gennemtrumfe denne nye udsættelse i håb om endnu en gang at forhindre tekstens vedtagelse. En del kardinaler, der var i høj grad utilfredse med disse mærkværdige metoder, anmodede omgående paven om at blive modtaget i audiens. Flere bønskrifter blev sat i cirkulation. På det ene opnåedes på en eneste time 800 underskrifter. Bønskriftet lød som følger:

»Hellige Fader, Vi anmoder ærbødigt, men indstændigt, meget indstændigt, overordentlig indstændigt om, at der inden denne koncilsamlings afslutning udsendes et votum angående erklæringen om religionsfriheden, af frygt for at vi ellers skal miste såvel den kristne som den ikke-kristne verdens tillid.«

Paven, der dog ellers selv var tilhænger af erklæringen, ønskede imidlertid ikke at blande sig i sagen og at tage afstand fra præsiets beslutning. Han afslog altså at gøre brug af sin myndighed til at dømme de to parter imellem. Denne pinlige affære, som dengang blev kommenteret i pressen hele verden over, vakte megen skuffelse og overskyggede i almenhedens øjne fuldstændig de positive resultater, koncilet havde nået.

Sandt at sige var denne episode måske ikke helt så dramatisk, som man dengang gjorde den til. På den ene side afslørede den en vis smålighed hos visse af Kirkens mænd, som altså ikke tøvede med at tage deres tilflugt til mere eller mindre uhæderlige intriger for at føre deres ideer til sejr. Men på den anden side har vi også gennem

hele denne sag fået et konkret eksempel på, hvordan Helligånden styrer og leder Kirken, og hvordan han kan bruge alt – endog alt for menneskelige momenter, intriger, ja, endog synd. Og samtidig må vi gøre os det klart, at Helligånden ikke lider af den samme utålmodighed som vi. Han lader tiden arbejde. Når vi om et par måneder (eller måske om et par uger) endelig har opnået at få vedtaget en fyldestgørende tekst om religionsfriheden, vil vi formodentlig ikke længere lade os distrahere af den smertelige tilblivelsesproces, der er gået forud. Ja, vi vil måske oven i købet være taknemmelige over for det mindretal, som indirekte har tvunget flertallet til at udbyde sine synspunkter og til at udtrykke dem på en langt mere tilfredsstillende måde. Tiden er den bedste forudsætning for en sand modningsproces.

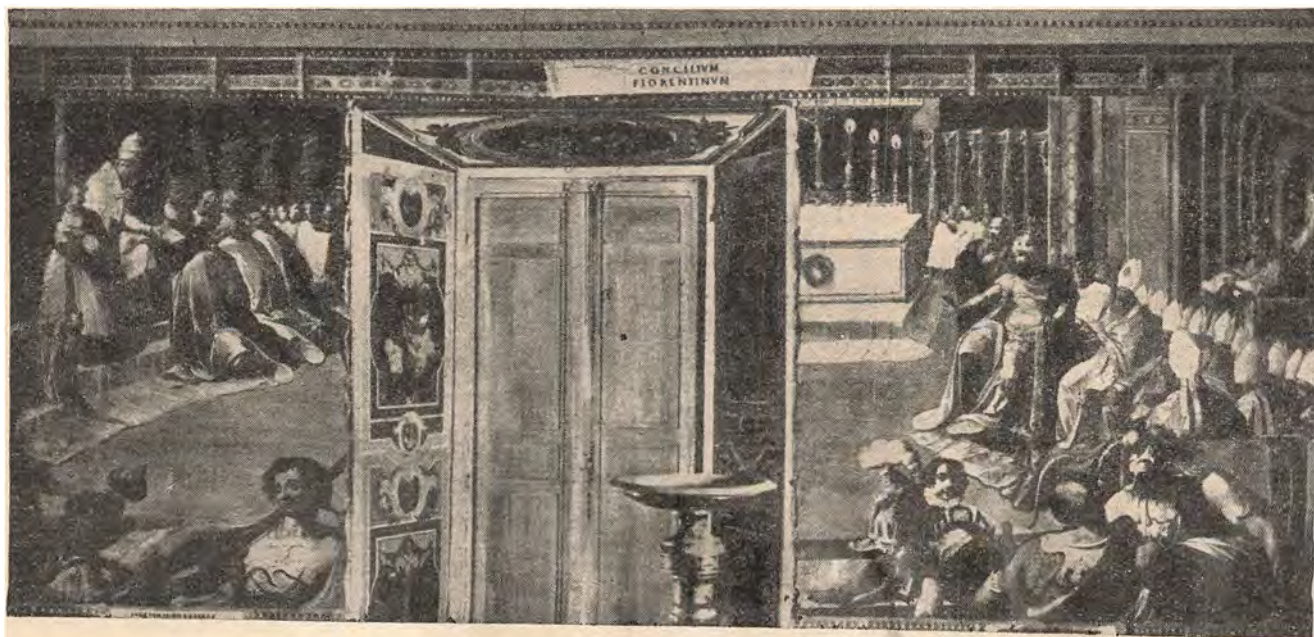
Den nye udgave af teksten

Ifølge udtalelser fra de mennesker, der har kendskab til teksten, er der ingen tvivl om, at skemaet i sin helhed er blevet væsentligt forbedret, siden det i fjor første gang så dagens lys. Fra november til februar modtog tekstens redaktører, dvs. sekretariatet for de kristnes enhed, 218 skriftlige større og mindre ændringsforslag. Efter at have gennemgået dem alle, samlede kardinal Beas medarbejdere fra den 28. februar til den 6. marts til et plenarmøde, hvor de i fællesskab omredigerede skemaet. Denne nye udgave blev i begyndelsen af april videresendt til koncilets centralkommission, der selv fremkom med 17 nye ændringsforslag. Den 11. maj blev teksten godkendt af samordningskommissionen, hvorefter den blev trykt og sendt til samtlige biskopper.

Af forskellige grunde ønsker kardinal Beas sekretariat ikke at udtale sig nærmere om denne nye udgave. Ud fra hvad man har kunnet læse sig til i forskellige avis- og tidsskriftartikler, er det imidlertid muligt at danne sig en idé om både dens plan og dens indhold. Man ved således, at det nye skema følger den disposition, som blev foreslået af biskop Carlo Colombo, der i sin tid var kardinal Montinis teologiske rådgiver, i hans indlæg af 25. oktober 1964. I indlægget knyttede biskop Colombo religionsfriheden til tre grundprincipper:

- 1) Ethvert menneske har ret til at søge sandheden. Dette

Koncilet i Firenze (Fresko i Vatikanet).

To russiske prælater blandt det andet Vatikonkoncils observatører. Til højre kardinal Beas næstkommanderende, biskop Willebrands.

sker gennem dialog og en gensidig udveksling af synspunkter og indbefatter altså retten til at fremkomme med sine synspunkter.

2) Ethvert menneske har pligt til at følge sin samvittighed, selv om denne objektivt set tager fejl.

3) Trosakten er en fri handling, der kommer i stand under tilskyndelse af Guds nåde. Ingen menneskelig myndighed kan hverken tvinge et menneske til at tro eller forhindre det.

Et af de vigtigste punkter, der tages op i skemaet, er netop spørgsmålet om forholdet mellem religionsfriheden og den verdslige øvrighed. Staten har ingen ret til at udøve kontrol på dette plan. Ethvert menneske har pligt til at indrette sit liv efter, hvad det i god tro anser for sandt. Gud alene kan dømme om, hvorvidt det er i god tro, – kun han kan »ransage hjerte og nyre«. *Den borgerlige myndigheds egentlige område er af verdslig og timelig*, men ikke af religiøs art. Staten kan og skal udelukkende sikre borgerne de nødvendige betingelser for, at de frit skal kunne stræbe efter sandheden og indrette deres liv efter samvittighedens krav. Heraf følger, at 1) ingen kan *tvinges* til at handle imod sin samvittighed, og 2) ingen må *forhindres* i at handle efter sin samvittighed hverken privat eller som samfundsvæsen inden for de rimelige grænser, loven sætter. Denne ret til religionsfrihed indbefatter retten til at deltage i religiøse ceremonier, eftersom

mennesket som socialt væsen har brug for sådanne ydre udtryk.

Et nyt kapitel, der belyser religionsfriheden ud fra Bibelens åbenbaring, er kommet til. Der henvises i det blandt andet til Kristi og apostlenes handlemåde. Kristus kalder menneskene til frit at slutte sig til ham, – han tvinger dem aldrig. Og her står vi over for det inderste princip i religionsfriheden. Ifølge den traditionelle opfattelse (som desværre ikke altid er blevet håndhævet i praksis i Kirkens historie) forudsætter trosakten både et for vor del ufortjent initiativ fra Guds side og et frit valg fra menneskets side. Det står altså fast, at ingen myndighed udefra kan hverken fremkalde eller træde i stedet for dette initiativ og dette valg.

Efter at teksten om religionsfriheden er blevet omredigeret efter disse retningslinier, fremtræder den nu som både klar, indholdsrig og langt bedre disponeret end før. Et forslag som det foreliggende, der endnu kan nå at blive forbedret på enkelte punkter, vil sikkert let kunne samle et stort flertal, selv om mindretallet (som det netop er tilfældet i øjeblikket) ved hjælp af alle mulige skrivelser og modforslag endnu en gang forsøger at hindre, at det kommer til afstemning.

Martin Drouzy O.P.

Der var høj stemning,

da Skt. Ansgars menighed fejrede 100 året for domkirkenes konsekration og sognepræstens 25 års jubilæum og 60 års fødselsdag.

FOTO: JOSE NOVELLA

Samme dag som meddelelsen om pavens rejse til FN blev offentliggjort – den 8. september – kunne vor domkirke, Skt. Ansgars Kirke i København, fejre 100 året for sin konsekration. Denne fandt som bekendt sted i 1000-året for Ansgars død, i 1865.

To andre mærkedage inden for Skt. Ansgars mure faldt såre heldigt tæt op ad 100 års festen, nemlig kirkens sognepræst, monsignore Kjeld Geertz-Hansens 60 års fødselsdag den 15. august og hans 25 års jubilæum som sognepræst den 1. september. Skt. Ansgars menighed havde besluttet at fejre de to mere private begivenheder i forbindelse med den store kirkefest, som alle danske katolikker er fælles om.

På konsekrationdagen fejrede biskop Hans L. Martensen pontifikalmesse i en fyldt kirke kl. 20. Mgr. Geertz-Hansen prædikede. I forvejen havde sognepræsten nedlagt blomster på biskop von Euch' og sognepræst Brauns grave på Katolsk Vestre Kirkegård. Begge de afdøde gejstlige har betydet stort for Ansgars efterkommere, siden grundloven i 1849 gav religionsfrihed. Paven havde gennem sin statssekretær, kardinal Cicognani, sendt biskoppen sin lykønskning i anledning af jubilæet. Det hed i telegrammet:

»Hans Hellighed paven påkalder for dig og alle dem, der højtideligholder 100-års jubilæet i katedralkirken til Skt. Ansgar, Guds rigeste velsignelser, for at I derved

Jubilaren mgr. Geertz-Hansen
sammen med glade gæster.

mere og mere kan fremme opbyggelsen af Kristi kirke, og som pant på disse gaver og som tegn på hans faderlige kærlighed lyser han sin apostoliske velsignelse.«

Biskop Theodor Suhr havde i anledning af festlighederne sendt mgr. Geertz-Hansen følgende telegram:

»Modtag i anledning af kirkens og Deres eget jubilæum mine bedste ønsker for fremtiden.«

På det selskabelige plan fejrede man 100 års festen samt sognepræstens fødselsdag og jubilæum ved en aftenfest på Niels Steensens kollegium i Skt. Kjeldsgade den 1. september. Der var fuldt hus og festlig stemning. Biskop Hans L. Martensen stod i spidsen for en række glade gratulanter, der medbragte gode ønsker for Skt. Ansgars Kirke, dens sognepræst og menighed. Mgr. Geertz-Hansen

havde frabedt sig enhver personlig gave. Han fik i stedet på sin jubilæumsdag overrakt den smukke sum af 25.000 kr., som henvend 300 givere havde ønsket at skænke til bevarelse af domkirken, hvis pilotering fornylig måtte udskiftes – en bekostelig affære for menigheden.

Festkomiteen havde ønsket at gå lidt uden for de gængse stier med kirkeligt kaffebord til den slags lejligheder. Der serveredes smørrebrød med øl og snaps, og det gav naturligvis stemningen en tand til. I en tale, der var beregnet til at sætte de øjeblikkelige begivenheder ind i den historiske sammenhæng, fortalte mgr. Geertz-Hansen løst og fast om de »gode gamle dage i Skt. Ansgars Kirke, hvis historie afspejler den danske katolske kirkes historie, ikke blot de godt 100 år, den har bestået, men siden reformationen.

Mgr. Kjeld Geertz-Hansen
i samtale med biskop Martensen.

På billedet ses desuden
mgr. Peter Schindler og
pater L. Dorn S.J., prior for
Steensen-kollegiet.

D. Plate Petersen

Malmester
Tlf. Fasan 2718

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.
Tlf. C. 828
Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.
Lev. til katolske institutioner.

Mogens Larsen

El. Installatør
Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

Glarmester**POUL V. JOOST**

Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselolier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov
aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01
Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9—16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telf. Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre
Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

**GARDINER-BØRNEKONFEKTION
SENGEUDSTYR - TRICOTAGE**

TEXTIL VAREHUSET

SLOTSGADE 17 - KØBENHAVN N - CE 15311

- hvor gode varer sælges billigt

Et katolsk kirkekor . . .

Forts. fra side 7

ord og toner er af en vis lødighed, kan man knap nok få dækket behovet på de fire, fem søndage, der falder i en måned. Vi har brug for mange flere salmer af høj værdi: bibelske, evangeliske. Og der er brug for nyskabte salmer, gerne i ny form. Tiden er inde til fornyelse også på salmesangens område. Rimene kan uden at skade droppes og den poetiske omstilling af ordene. Ewald var dygtig til det, man kan blot læse hans salme: Udrust dig, helt fra Golgata. (Selv i sangen »Kong Kristian stod ved højen mast« med dens lange vers bytter han ikke én gang om på ordenes rigtige rækkefølge). Og dengang skulle der rimes. Kristeligt rimeri bliver ikke uden videre til en salme. Lad os få nogle sunde prosadigte, der kan komponeres melodier til. Og hvis der til betegnelsen salme knyttes forestillingen om ti vers, der alle skal synges på samme melodi, så

**MARIUS
MP
ETERSEN**

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

Ove Juel-Christensen

Tria *6408

Kaffe og kolonial en gros

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Karl A. Hansen

Murermester
Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

lad os kalde de nye frembringelser for hymner eller viser, åndelige sange eller et helt nyt ord. Lad dem være formet, så der kan bruges mindst to, helst flere melodier, der vender tilbage før eller senere. Lad dem lægge op til omkvæd og mellemkvæd, og hvad ellers en god forfatter kan finde på at variere sin form med. Vi har jo digtere iblandt os såvel som komponister. I de gode gamle former er der sagt, hvad der var at sige på den måde. Det skal vi bevare og bruge. Men side om side med det skal vi have det sagt på en ny måde, ikke mindst af hensyn til de mennesker, som vil være her efter os. De vil få brug for det nye, for sådan har det altid været.

I en udsendelse i tv for et halvt års tid siden medvirkede tre unge forfattere. Talen var blandt andet om fædrelandssangene, og der blev spurgt om grunden til, at der ikke mere skrives den art sange. De tre unge blev opfordret til at give møde igen tre uger senere og i mellemtiden prøve på at digte en fødelandssang. Da de mødtes tre uger senere, erkendte de to mandlige deltagere, at de ikke havde evnet at frembringe en sådan sang. Den tredje – kvindelige – deltager kom tøvende frem med sit produkt og erklærede selv først, at det ikke var noget særligt, men hun havde villet forsøge sig på grund af opfordringen. Efter at digtet var blevet reciteret, mente en af de andre, at det næppe ville få nogen videre udbredelse blandt den danske befolkning – måske hvis det kom til at gå på en slags cha-chamelodi. Fædrelandssangen er et romantisk motiv. Dens tid er forbi med tendensen. Men salmernes motiv er den evige Gud: Skaberen, Frelseren, Livgiveren. Dette motiv til kunstnerisk arbejde er uforgængeligt. Det kan udformes på nye måder igen og igen, er blevet det siden Davidssalmerne blev til og vil blive det ud i fremtiden overalt, hvor interessen derfor er til stede. – Vi her hos os har brug for dette nu mere end nogen sinde: til genskabelse af højmassen på dansk.

Olav Segalt

KVINDEFORBUNDET

Ved en beklagelig fejltagelse blev det i sidste nummer meddelt, at de litterære lørdag eftermiddage, der starter den 25. september kl. 15.00 finder sted i Bibliotekssalen, Bredgade 61, 1. sal. *Det er naturligtvis Bredgade 67, 1. sal.*

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 19.: 15. søndag efter pinse (s. 706, grøn).

MANDAG den 20.: Søndagens messe (s. 706, grøn). Erindring om Eustachius og lidelsesfæller (s. 1082), martyrer. – Eller: Eustachius og lidelsesfæller (s. 1082, rød), martyrer.

TIRSDAG den 21.: Matthæus (s. 1083, rød), apostel.

ONSDAG den 22.: Tamperdag (s. 717, violet). Erindring om Thomas af Villanova (s. 1085).

TORSdag den 23.: Linus (s. 1086, rød), pave og martyr. Erindring om Tekla (s. 1086), jomfru og martyr.

FREDAG den 24.: Tamperdag (s. 722, violet). Erindring om Maria, de fangnes befrielse (s. 1087).

LØRDAG den 25.: Tamperdag (s. 725, violet).

SØNDAG den 26.: (16. søndag efter pinse). – KIRKEVIELSESFEST (s. [77], hvid).

I DEN KOMMENDE TID

SCT. BENDT FLOK OG TROP

Sct. Bendt flok og trop, de katolske ulve og spejdere på Frederiksberg, har nu bestået uafbrudt i 25 år.

Begivenheden fejres den 18. september kl. 19.30 på Jens Jessensvej. Der er lagt et større program for aftenen. Bl.a. underholder ulve og spejdere, ligesom der afholdes en mindre udstilling. Festen slutter – som hos alle glade folkefærd – med dans.

Grundet pladsforholdene er afdelingen ret begrænset, så at interesse-rede må bestille billetter i forvejen evt. ved henvendelse i præstegården.

MESSEN PÅ UNIVERSITETET

Efter pausen i sommermånederne genoptages nu messerne på Universitetet, på samme tid og sted som tidligere, i KFUK's bygning i Store Kannikestræde hver tirsdag kl. 12.15, første gang førstkommande tirsdag.

Denne messe har i de to foregående år været godt besøgt, og den er således for mange blevet en fast begivenhed, der ligesom hører med til selve livet på Universitetet. Dette er for så vidt en ganske udmærket ting, men den rummer unægtelig den fare, at det efterhånden bliver et gruppepræget arrangement, noget »man« kommer til.

En sådan opfattelse er så ganske imod den idé, der lå til grund, da den egentlige messe blev påbegyndt, og ikke mindre imod selve messens intention. Messen må aldrig blive noget eksklusivt, noget for et »man«. Den eneste årsag til, at et sådant arrangement stadig fortsætter, er jo netop, at messen er det mindst eksklusive, vi har, nemlig selve det kristne fællesskabs udtryk.

Det er derfor, at denne henvendelse ikke blot henvender sig til dem, der allerede har givet messen en fast plads i ugens forløb, men langt mere til dem, der endnu ikke har haft mulighed for at deltage.

Efter selve messen er der, som man så prosaisk plejer at udtrykke det, lejlighed til at spise den medbragte mad. Denne del af arrangementet er imidlertid også en del af fællesskabet, og så absolut ikke en uvæsentlig del. Det er ikke helt få verdensproblemer, der har fundet deres løsning under disse måltider, – ganske uforpligtende har det været, men så absolut ikke uvæsentligt.

M.S.

SCT. DOMINIKUS' TREDIE ORDEN

Der holdes møde i Sct. Dominikus' Tredie orden søndag den 19. september i Sct. Andreas Kloster i Ordrup.

Efter messen i kirken kl. 8.30 påbegyndes kl. 9.30 en gennemgang af koncilets konstitution om kirken.

ÅBENTHUSMØDE

»Guds rige og kirken som den manifesterer sig« er det emne pastor Bent Sørensen (folkekirken) taler over i Sakramentskirkens krypt fredag den 24. september kl. 20.00. Også du er velkommen.

UKA og KA

BIBELKREDS

På foranledning af sognepræsten ved Sankt Ansgars Kirke vil der blive oprettet – under Skolen for Religion og Kultur (anerkendt aftenhøjskole) – en bibelkreds, der er åben for alle. Bibelkredsen vil behandle de to Lukas-skrifter: Lukasevangeliets og Apostlenes Gerninger. Bibelkredsen strækker sig over 12 aftener, begyndende mandag den 27. september kl. 20. Derefter hver anden mandag. Lokale: Bibliotekssalen, Bredgade 67, 1. sal. Pris som ved aftenskoleundervisning: kr. 20. Tilmelding: ekspeditionssekretær Tove Rasmussen, Willemoesgade 76, 2., (telefon ØBro 2856 kl. 18-18.30).

Malerfirma
Holger Jørgensen
Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørforr.

M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde

Firma Hans Møller

v/ Ib Møller
Sct. Olgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
*Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefyr*

*Skolebøger - Skolerekvitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg*

Roskilde Boghandel

Sct. Olgade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri

Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olgade 13, Roskilde
Telf. 35 01 57

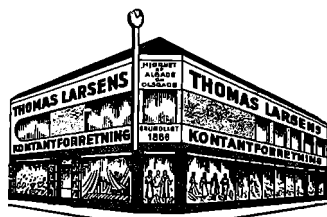
Malerfirmaet Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevine

Hjørnet af Algade og Olgade
Bedste indkøbssted i Roskilde

Esbjerg

Interessentselskabet
Nis Petersen
Tømrer- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen

Murermester
Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland

Aut. vand- og gasmester
Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

L. Basse

Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

Vestjydsk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømrermester Ejnar J. Nielsen

Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahnsgade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen

Tømrermestre
V. Kjørbosvej 1, Kolding
Telefon 2 02 81

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget
Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77
Kolding

*1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver*

Walenty Patrzalek

Malmester
Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

Støt vore annoncører

Tilnærmelse og kløft

Hartvig Wagner: *Rom og vi.*
Frimodts Forlag, 1965.
(125 s.).

Det er altid med en vis forventning, men også med bange anelser, at man går i gang med at læse en populærteologisk fremstilling af forholdet mellem den katolske kirke og den evangelisk-lutherske kirke. Med en vis forventning, fordi også lægfolket bør medinddrages i *den teologiske erkendelse*; med bange anelser, fordi det kun sjældent lykkes sagkundskaben at udtrykke sig klart og kort uden at sætte teologien over styr.

Den residerende kapellan ved Sct. Johannes Kirke i Herning, pastor Hartvig Wagner har – på grund af den fare »Romerkirken« åbentbart frembyder kristeligt, folkeligt og politisk – følt sig foranlediget til på 125 sider at gøre *status* over forholdet de to kirker imellem. Det er ham magtpåliggende at komme med en »håndsrækning til alle, der søger et åndeligt ståsted midt i den stadige spænding mellem Wittenberg og Rom«.

Bogen består af to hoveddele. Første del – hvor der redegøres for de *tilnærmelser*, den bibelske, liturgiske og teologiske fornyelse har bragt i stand mellem kirkerne – kan en katolsk teolog i og for sig godt acceptere, selv om for eksempel om-talen af modernismen er mangelfuld, om ikke direkte misvisende. Man føler ligeledes en lille gene i, at fornyelsen i »Romerkirken« skal tolkes som en »bevægelse hen imod reformatoriske tanker«, mens de i den evangeliske verden kun er udtryk for en tilbagevenden til et bibelsk syn.

Andel halvdel – hvor der gøres rede for den *kløft*, der stadig uddybes mellem kirkerne – er afgjort den svageste. Ikke fordi forfatteren giver os et klart og utvetydigt indtryk af kløften – hvad der skal mod til i disse økumeniske tider – men fordi den, for en katolsk teolog at se, uddybes på et forkert teologisk grundlag. Fremstillingen af ufejlbarhedsdogmet og det »romerske kirkebegreb« er ufuldstændig, »Romerkirkenes lære« om forholdet mellem skrift og tradition er positivt forkert, og afsnittet om Mariadogmerne vidner om manglende elementære

bibelteologiske forudsætninger. Ikke blot præsenteres vi for ulogiske teologiske ræsonnementer som for eksempel »at Romerkirken ifølge sin lære aldrig kan blive så afhængig af Kristus, at den udsættes for at være uden hans nærvær«, – hvad der for et normalt tænkende menneske er ensbetydende med *uafhængighed*, men vi får at vide, uden omsvøb, at den katolske tro i virkeligheden er *vantrø*.

Bogen er endnu et vidnesbyrd om, hvor vanskeligt det er at sætte sig ind i andres tankegang for at forstå den indefra – og ikke kun ud fra egne forudsætninger. Hvis blot protestantiske teologer for fremtiden ville afholde sig fra at anvende det ulyksalige udtryk »Romerkirken«, der jo ikke er dogmatisk, og som alt for ofte giver en teologisk accentforskydning inden dialogen overhovedet er gået i gang! Man kunne også have ønsket sig en bog fra protestantisk side, der var lidt mere dynamisk i sin teologiske forståelse af forholdet mellem de to søskendekirker, men måske ser bogens forfatter i »Romerkirken« mere en *fare* for end en *udfordring* til den evangelisk-lutherske kirke. Det afsluttende kapitel viser imidlertid, at forfatteren ikke er lukket for et sådant dynamisk perspektiv.

Hvornår bliver dette perspektiv gjort tilgængeligt for protestantiske lægfolk i Danmark?

Kaare Osorio

Sætternissen angrer

Vor lokale spilopmager og syndebug, *sætternissen*, angrer og beklager, at han i et svagt øjeblik gav efter for sine kleptomane tilbøjeligheder og fjernede et enkelt ord fra »*Åbenhjer-tigt interview med en nonne*«, som blev offentliggjort i Ugebladets sidste nummer. Om den interviewede nonne, sr. Sophia, stor i manuskriptet, at hun »ikke uden indre kampe og modstand udefra« var konverteret fra zwinglianismen til katolicismen, men sætternissen fjernede ordet »ikke«, så der kom til at stå: »Det skete uden indre kampe og modstand udefra«.

Var det så let og smertefrit, betroede sætternissen os, ville han måske selv gå i kloster...

BBB

Vi behøver ikke skjule vor ængstelse

Måske er forholdet mellem kirken og visse kommunistisk styrede lande ved at blive forværret. I efteråret 1964 opnåedes en overenskomst mellem Vatikanet og den ungarske regering, og flere nye biskopper blev viet og indsat, men i den sidste tid er der kommet meldinger om arrestation af katolske præster af flere forskellige årsager. Ingen ved officielt, hvad den egentlige årsag er, men måske hænger det sammen med, at kardinal Mindszenty ikke har villet forlade sit opholdssted i den amerikanske ambassade og rejse til Rom.

Samtidig med disse ting indskærper »Osservatore Romano«, at man i Italien ikke kan samarbejde politisk med kommunisterne.

Sådan, som vi mennesker nu er, vil mange af os utvivlsomt reagere voldsomt. Vi vil påstå at pave Johannes' forsøg med kommunisterne selvfølgelig viste sig som en fiasko, fare frem mod kommunisterne i andre forhold og dermed være med til at uddybe den kløft, som selvfølgelig stadig eksisterer.

Vi må imidlertid stadig huske på, at pavestolen intet har imod den virkelige samtale med kommunisterne, og at kardinal König, Wien, står som leder af dette. Det er altså vor pligt at holde hovedet klart og, hvor det er muligt, at fastholde den kontakt, som måtte være opnået, uden at vi selvfølgelig behøver at skjule vor ængstelse over udviklingen.

B.

RADIO OG TV

Radioens sæsonplan for efteråret

Danmarks Radio har udsendt sin sæsonplan for efteråret. Det vil være interessant læsning for alle sognepræster og for alle de lægfolk, der nu i disse dage lægger sidste hånd på deres sæsonplan. Bogen kan købes fra 15. september i kiosker og hos boghandlere landet over til den sædvanlige pris 2,50 kr.

Årbogen for Danmarks Radio 1965-66, der er den officielle titel på hæftet, indeholder desuden en serie artikler i anledning af 40-årsjubilæet. Det er en noget tung indledning med opkog af de officielle taler ved lejligheden plus et rundspørge til dagbladenes radiomedarbejdere over emnet: 40 år – hvad så?

Man hæfter sig dog ved kulturministerens forslag til et fællesnordisk program 2 for fjernsynets vedkommende. Kulturministeren nævner i samme åndedrag en særlig tv-kanal for uddannelse – også på videnskabeligt plan. Samme emne behandles af tidligere undervisningsminister K. Helveg Petersen, der går ind for en virkelig kulegravning af de audiovisuelle hjælpemidlers anvendelse.

Vi har ikke hørt fra ministeren

Det samme har Katolsk Radio og Fjernsynsforbund gjort sig til talsmand for gennem en offentlig resolution, der blev vedtaget på repræsentantskabsmødet i radiohuset den 25. maj i år. Resolutionen var rettet til K. Helveg Petersens efterfølger som undervisningsminister: K. B. Andersen. Denne har imidlertid endnu ikke svaret på vor henvendelse.

Hvad vi sagde

Resolutionen havde følgende ordlyd: Forbundet gør opmærksom på, at radio og tv's betydning ikke blot er et spørgsmål om gode programmer. Det er i høj grad et spørgsmål om lytternes og seernes udnyttelse af disse programmer. Her savner man en planmæssig indsats fra samfundets side for at stimulere og koordinere det pædagogiske ansvar, der påhviler forældre, skole, kirke og kulturelt og po-

litisk oplysende organisationer, og som bliver yderligere aktuelt ved det voksende fritidsproblem.

Forbundet henstiller derfor til undervisningsministeren, at det i juni 1964 nedsatte udvalg for de audiovisuelle midler, det vil sige film, radio og tv, tager dette pædagogiske problem op med repræsentanter for de nævnte instanser.

Forbundet henstiller derfor, at man forbereder oprettelsen af et institut for audio-visuel kultur evt. i forbindelse med Det pædagogiske Institut og Socialforskningsinstituttet, der fornylig har udarbejdet lytter- og seerundersøgelsen.

Som det er nu

Som det er nu sejler radioen i alt for ukendt farvand. Man sender det ene signal ud efter det andet uden nogen chance for at orientere sig om det når frem. Derfor står man også så svagt, når der rejser sig kritiske røster. Dem mangler radioen jo ikke for øjeblikket. Den sværeste bredside er affyret af *Ekstrabladets* medarbejder George Kringelbach i en serie artikler fra den 28. august til den 7. september. Angående langtidspanlægning skriver Kringelbach blandt andet:

Fremtiden eksisterer ikke

Til radioens og fjernsynets situation hører manglen på langtidspanlægning. Fremtiden eksisterer simpelt hen ikke i Danmarks Radio. Det er i hvert fald ikke noget, man taler om. Kringelbach fortsætter længere henne i artiklen: Hvad den manglende planlægning angår, var der måske grund til igen for Danmarks Radio at skæve lidt til kollegaen i Sverige. Det plejer man aldrig at være bange for, når det gælder om at låne ideer til programmerne. For et par uger siden udkom en 700 sider stor betænkning, der kort og godt hedder »Radioens och Televisionens fremtid i Sverige«. I betænkningen gennemgås minutiøst alle sider af radio- og tv-virksomheden inden for de næste 10 år... ikke mindst indretter man virkelig fremtiden på opinionsundersøgelser. Betænkningen har vakt voldsom diskussion i Sverige.

Imens venter vi svar fra ministeren.

Jens Oluf Lund

Ugens tv og radio (19. - 25. sept.)

SØNDAG	20.00	tv	Portræt af digteren Ole Sarvig.
	20.40	tv	Blues fra Falkonércentret. Nordvision.
	23.00	tv	Valget i Tyskland. Direkte fra Köln.
MANDAG	20.20	tv	Krydsild: En gæst og mange journalister.
	21.00	tv	Pär Lagerkvist: Bøddelen. Nordvisionens teater-serie.
TIRSDAG	21.10	tv	Horisont.
ONSDAG	20.20	tv	Jens Otto Krag – Poul Hartling. Diskussion.
	21.50	tv	Christian Kryger interviewer børnepsykolog.
TORS DAG	19.30	P1	Politisk debat med 100 unge og et mentometer.
	20.20	tv	Professor Morten Lange om svampe.
FREDAG	20.45	tv	Engelsk reportage om Sydafrika.
	21.10	tv	Filmorientering.
LØRDAG	18.00	tv	Filmakademiet.
	20.20	tv	Nordvisionskonkurrencen i musik.

Så arbejdes der i koncilaulaen igen. På billedet ses de fra østligt fangenskab frigivne kardinaler Beran og Slipyi med den nye kardinal Cooray fra Ceylon i midten. Blandt de spørgsmål, der møder koncilfædrene under sidste samling, er det, vi illustrerer på siderne 4-5-6. Da paven besøgte de katastroferamte områder i Italien, råbte folk, at man ikke ønskede prædiken og velsignelse, men materiel hjælp. Dette råb rettes også til koncilet.

katolsk ugeblad 39

24. SEPTEMBER 1965
113. ÅRGANG

Pavens nye rundskrivelse vækker opsigt

Vi skriver til
koncilet i Rom

Mafiaens fjende
nr. 1

Johannes XXIII's
victorianske rustning

Åbningstalen: en glædelig overraskelse

Messen er altid en social handling

Paul VI's tredje rundskrivelse

Det har vakt ikke ringe opsigt i Rom og rundt om i verden, at pave Paul VI kun to dage før åbningen af koncilets fjerde samling har ladet offentliggøre en ny rundskrivelse, der fremtræder som en advarsel mod nye teologiske fremstillinger af *den katolske nadverlære*. Rundskrivelsen er på ca. 7000 ord og har efter sædvane fået navn efter indledningsordene: *Mysterium Fidei* – Troens mysterium. Denne titel henviser direkte til emnet for rundskrivelsen. Det er pave Pauls tredje rundskrivelse. Den første kom i august sidste år og handlede om kirkens dialog med sig selv og med verden. Den anden rundskrivelse var en fredsappel, der blev udsendt den 1. maj i år.

I den nye rundskrivelse tager paven stilling til den liturgiske og teologiske fornyelse af kirkens lære og praksis i nadverspørgsmålet. Paven går ud fra det princip, der må betragtes som rundskrivelsens nøglesætning, at »troens uforanderlige sandhed forbliver intakt, mens indsigten i troen går fremad.« Paven mener hermed, at tidligere koncilers dogmatiske formulering af troens indhold bør forklares bedre og mere åbent, men altid med fastholdelse af den samme mening, der har ligget til grund for denne formulering. Man må med andre ord ikke sætte kirkens traditionelle udtryk for troen over styr, men kun udfolde og »udfolde« disse udtryk. Denne uddybning

af troen sættes i modsætning til en direkte udvikling, for så vidt en sådan udelukker troens uforanderlighed.

Paul VI anvender nu dette princip på nadverlæren. Her har konciliet allerede på sine to første samlinger arbejdet sig frem til en syntese, der foreligger i *konstitutionen om liturgien*. Denne konstitution citeres gang på gang i rundskrivelsen, og paven glæder sig over, at kirkens sønner har taget imod koncilets fornyelse af gudstjenesten med oprigtig glæde og iver. Paven er ligeledes glad for den teologiske forskning i koncilets kølvand, specielt de mange teologiske arbejder, der sætter nadveren i forbindelse med kirkens mysterium.

Troens uforanderlige sandhed forbliver intakt, men indsigten i troen går fremad, siger paven, der her ses på fjerde koncil-samlings første arbejdsdag.

Men det håb, konciliet har bragt om en ny og strålende udfoldelse af nadverfromheden overalt i kirken, bør ikke bringes i fare ved falske meninger, der kommer frem her og der. I særdeleshed bør man ikke tolerere, at Tridentinerkoncilets definitioner af nadverlæren overses. Paven udvikler i denne forbindelse to punkter. For det første messens karakter af en offentlig handling som udtryk for et samfund. Messen er aldrig nogen privat handling. Heller ikke når præsten fejrer messen kun i overværelse af en messetjener. Derfor bør kirkens præster ikke afholde sig fra at fejre messen om hverdagen, selv om de måtte gøre det med en enkelt repræsentant for menigheden. Messen er altid en social handling, hvor der bedes for hele verden.

Det andet punkt paven går ind på er *læren om Kristi nærvær* i nadverens sakramente. Efter at have opregnet de mange forskellige skikkelser Jesu nærvær tager i de liturgiske handlinger – og her citeres igen koncilets nye liturgikonstitution (kap. 1 no. 7) – fremhæver paven den traditionelle lære om realpræsensens under brødets og vinens skikkelser. Når nogen døber, er det Jesus selv, der døber. Når nogen læser op i kirken af Bibelen under gudstjenesten, er det Jesus selv, der taler. Men først og fremmest kommer Kristi nærvær til udtryk i celebrantens skikkelse under messen og da særlig under brødets og vinens skikkelser. Her gør paven opmærksom på utilstrækkeligheden i blot at tale om et symbolsk nærvær (transsignifikation eller transfinalisation, som nogle moderne teologer udtrykker det). Man kommer ikke uden om Tridentinerkoncilets lære om *transsubstantiationen* og den forvandling, dette udtryk dækker over på det ontologiske plan, således at forstå,

at brødets substans »overgår« (trans) til Jesu Kristi Legeme og vinens substans til Jesu Kristi blod. Dette indebærer, at man også efter messen bør ære det indviede brød som Jesu Kristi legeme. Dette var allerede skik i kirkens ældste tider, hvor det var skik, at man tog det indviede brød med hjem for at kunne nyde nadveren daglig indtil næste søndag, eller under forfølgelser til det næste gang var muligt at samles til messen.

Paven opfordrede derfor alle katolikker til at vise sakramentet ære og hyldest ved besøg i kirken, hvor det opbevares. Men først og fremmest opfordres man til aktivt at tage del i messen. Herigennem udvikles kærligheden til det fælles gode, der foretrækkes til fordel for egne særinteresser, og den enkelte opmuntres til at gøre fællesskabets sag til sin egen. Dette gælder både på sogneplanet, og hvad angår den universelle kirke og sidst, men ikke mindst, hele verden. Nadveren er enhedens og fredens sakramente.

Hovedindtrykket af den nye rundskrivelse er, at paven ikke ønsker at standse den teologiske forskning, men tvært imod at opmuntre den, vel at mærke ved med fast hånd at lede den ind på det rette spor.

»Information« på pletten

Interview med
kardinal König
den 14. september

»Kirken har konstateret, at den nyder voksende prestige. Det pålægger den igen et voksende ansvar, ikke alene for menneskehedens åndelige velfærd, men også for den internationale orden,« siger kardinal König i et eksklusivt interview med *Per Nyholm* – en af »Information«s dygtige unge medarbejdere.

Interviewet bragtes tirsdag den 14. september – på selve åbningsdagen for fjerde og sidste koncilsamling, og det estimerede københavnske middagsblad bevisste endnu engang, at det – i modsætning til større og mere velhavende bladhuse – har fingeren på pulsen.

Kardinal König erklærede over for Per Nyholm, at pave Pauls forestående rejse til New York er det første skridt på vejen mod kirkens deltagelse i international politik. Kardinalen mener, at den katolske kirke må indlede sit politiske engagement på det højest mulige plan for derefter langsomt at arbejde sig ned til en national politik og definere en stillingtagen til de enkelte landes problemer.

Kardinal König er som bekendt den ledende kraft i bestræbelserne for at fremme afspændingen mellem religion og kommunisme. Han udtaler, at han kan forestille sig den dag, da for eksempel indiske religioner og den katolske kirke arbejder sammen om løsningen af påtrængende sociale problemer. Han anser det heller ikke for udelukket, at den katolske kirke engang vil optræde i rollen som mægler mellem øst og vest.

»Vi må leve i fred,« siger han. »Kirken må arbejde for freden. Vi kan ikke tillade os at bekriige hinanden...«

Kirken vil indstille sig på udvidede sociale reformer, på fredsarbejde og politisk afspænding. Den vil optræde som talsmand for det almindelige menneske, erklærer kardinalen, der advarer mod en opdeling i højre- og venstreorientering i kirkelige spørgsmål, da dette smager af partipolitik. Kirken må optræde uhyre forsigtigt og ikke lade sig involvere i partipolitikken. Kirken må være opmærksom på, at der gives forskellige opfattelser af det samme fænomen.

Amerikansk korn
reddede czekiske
biskopper

På en pressekonference i Assisi har kardinal Beran kastet nyt lys over den forbedrede kirkelige situation i Tjecoslovakiet.

– Pave Johannes XXIII havde stor indflydelse, fordi hans budskab gjorde dybt indtryk endog på kommunistiske ledere, men der er også andre faktorer, sagde kardinal Beran. Den czekiske regerings amnesti til biskopper, som var fængslet eller holdtes isolerede, var opfyldelsen af en af de betingelser, præsident Kennedy stillede ministerpræsident Krushchev for at levere amerikansk korn til Rusland.

Kardinalen oplyste også, at han kun havde regnet med at blive borte fra Tjecoslovakiet en kort tid, da han pludselig fik tilladelse til at rejse til Rom for at modtage tegnet på sin ny værdighed som kardinal ved konsistoriet. Det var hans agt at vende tilbage i løbet af cirka tre uger, men han havde ikke insisteret på dette, da han blev overbevist om, at hans fortsatte fravær kunne medvirke til at forbedre forholdet mellem stat og kirke i Tjecoslovakiet.

Situationen i dette østland belyses desuden af en meddelelse i *Sociological Journal*, der udgives i Prag. Denne meddelelse går ud på, at der kun skulle være 30 procent ateister blandt personer over 30 år i Tjecoslovakiet, andre 30 procent skulle være overbeviste kristne, medens de resterende 40 procent betegnes som »lunkne katolikker«. Der er ifølge dette blad kun få overbeviste ateister og kristne blandt personer i alderen 20-30 år.

»Snarest muligt« var dagen efter!

Paven varslede bispesynet den ene dag - offentliggjorde reglerne den næste

Paven må have smilt indvendig, da han ved koncilets åbning udtalte om det kommende internationale bisperåd, den såkaldte bispesynode: »De nærmere regler vil blive offentliggjort så snart som muligt.« »Så snart som muligt« viste sig nemlig at være dagen efter. Allerede på koncilets første egentlige arbejdsdag forelå det pavelige Motu Proprio, der må betegnes som et vigtigt aktstykke i nyere kirkehistorie. Det bærer titlen Apostolico Sollicitudo (Med apostolisk omsorg).

Dokumentet blev først præsenteret af kardinal Marella, der er formand for den kommission, som behandler skemaet om biskoppernes pastorale pligter, der senere vil komme til afstemning. Dernæst læste koncilets sekretær, Felici, dokumentet op i overværelse af paven.

Skal rådgive, men kan også beslutte

Det hedder i dokumentet, at det planlagte organ skal være rådgivende, men at det også når paven ønsker det, kan tildeles besluttende myndighed. Beslutningerne skal ratificeres af paven. Synodens opgave bliver at informere om situationen rundt om i bispedømmerne verden over. Dets medlemmer kan overfor paven fremsætte ønske om indkaldelse til behandling af bestemte spørgsmål. Paven foretager indkaldelsen, når han finder det ønskeligt, og fastsætter mødestedet. Dagsordenen skal normalt udsendes seks måneder før mødet afholdes, således at der bliver god tid til forberedelsen. Synoden skal have en fast generalsekretær og desuden et antal sekretærer for bestemte arbejdsområder. Alle disse udnævnes af paven.

Med hensyn til medlemskab bestemmes det, at alle patriarker og metropolitler fra Østkirken er faste medlemmer. Desuden de kardinaler, der leder Vatikanets 10 kongregationer. De religiøse ordener bliver også repræsenteret. Hertil kommer et antal repræsentanter fra de nationale eller regionale bispekonferencer. Paven selv kan kun udpege indtil halvt så mange medlemmer som bispekonferencerne vælger. Dermed er der altså sikret disse et klart flertal.

Der bliver taget hensyn til de mindre områder

Der bliver også taget hensyn til de mindre områder indenfor kirken. Således vælger hver konference på under 25 medlemmer én repræsentant. Konferencer med under 50 medlemmer to. Konferencer med under 100 medlemmer tre og konferencer med over 100 medlemmer fire repræsentanter. Alle valg gælder kun for et bestemt møde i synoden. Herved sikres det, at der vælges sagkyndige repræsentanter for de emner, der skal behandles. Der åbnes også mulighed for, at paven i særlige situationer med kort varsel kan indkalde ekstraordinære synoder til behandling af presserende spørgsmål. I sådanne tilfælde er alle formænd for bispekonferencerne medlemmer af synoden i stedet for, at der først skal holdes valg i alle konferencerne.

En glædelig overraskelse

Pave Paul VI's indledningstale til koncilets fjerde og sidste samling var en glædelig overraskelse for det overvejende flertal i den 2500 mand store forsamling i Peterskirken. I den 6500 ord lange tale kom nemlig meddelelsen om nedsættelsen af *et internationalt bisperåd*. Dette råd skal bistå paven i kirkens ledelse som udtryk for den på sidste samling definerede kollegialitet, der har fundet sin teoretiske udformning i koncilets vigtigste dokument *De Ecclesia*. Denne nye grundlov får altså nu sit konkrete udtryk i praksis. Et andet glædeligt udtryk for kollegialiteten var pavens tavshed angående de 11 punkter på samlingens dagsorden. Denne tavshed forklarede paven selv som sit velovervejede forsæt om ikke at genere konciliet i dets ytringsfrihed. Konciliet må selv lægge sin linje og have sine egne meninger. Et tredje udtryk for kollegialiteten kom, da paven omtalte sin forestående rejse til FN's hovedkvarter i New York. Det eneste Vi vil med denne rejse, erklærede paven, er at man gennem Vor stemme skal kunne høre jeres. I såvel som Vi har af Kristus selv fået den apostoliske sendelse at forkynde retfærdighed, broderskab og fred til verden.

Som en illustration til denne kollegiale indstilling fra pavens side bemærkede man desuden pavens indtog i Peterskirken. Johannes XXIII kunne ikke lide bærestolen, men havde på den anden side for godt et hjerte til at lægge sig ud med Vatikanets ceremonimestre om småting. Nu har Paul VI afskaffet den og gik til fods op igennem Peterskirken iklædt messehagel og bispehue som de øvrige biskopper. Den nye ritus for messen fejret i fællesskab af paven og 26 biskopper, den såkaldte koncelebration, var i sig selv det mest slående udtryk for det nye kollegiale styre.

Grundtonen i pavens indledningstale var i øvrigt præget af det kommende hovedemne for drøftelserne: Kirken i den moderne verden. Herom sagde paven blandt andet: Kirken har her i verden ikke noget formål i sig selv. Den skal være til for at tjene alle mennesker. Kærlighed, kærlighed, gentog paven, til menneskene af i dag, hvor og hvordan de ellers måtte være. Til alle. Her kom paven også ind på den modstand, kirken er ude for – de forfulgte kristne. Her må kirken tro imod koncilets ånd svare med en dobbelt kærlighed. Kærlighed til de forfulgte brødre – kærlighed til forfølgerne. Elsk jeres fjender og bed for dem, der forfølger jer, sagde paven med et citat fra Det nye Testamente. Det var en tale, der i højde, dybde og bredde kan sammenlignes med indledningstalen til anden samling, hvor pave Paul for første gang trådte frem i sit høje embede på konciliet, skriver den store tyske avis *Frankfurter Allgemeine*, hvis korrespondent i Rom sidste år blev kendt som en særdeles skarp kritiker af Paul VI. Nu skriver samme journalist: Man fornam røsten fra en ny pinse.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69 A, København K., tlf. MI 9055 fra kl. 12.30-16.30. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag MI 9055). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Pruser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Kender De Danilo Dolci?

– Hvis navnet ikke straks siger Dem noget, vil det muligvis hjælpe på hukommelsen at høre, at han er italiener, at han ofte har været i strid med myndighederne i sit hjemland, at han gang på gang har rodet sig ud i retssager og blandt andet været under anklage for pornografi samt forstyrrelse af den offentlige orden, at han for det meste færdes blandt »samfundets udskud«, at han flere gange har været i fængsel, at han har provokeret til og foranstaltet ubehagelige strejker – deriblandt en »bagvendt« – og at han for nogle år siden modtog Lenins Fredspris.

Altså en umoralsk og asocial personage, en forbryder og kommunist?

Der skal være indflydelsesrige personer, som er af den mening, eller som hellere end gerne giver andre det indtryk af Danilo Dolci. De allerede nævnte kendsgerninger om ham egner sig udmærket til at fæstne et sådant indtryk. Det tankevækkende er imidlertid, at de samme kendsgerninger kan føre – og faktisk har ført – til stik modsatte resultater. Der findes ikke mindre indflydelsesrige personer, som i stedet for en forbryder ser en helgen i Dolci. Den verdensberømte forfatter Aldous Huxley sammenligner således Danilo Dolci med ingen ringere end Frans af Assisi. François Mauriac, Carlo Levi, Gabriel Marcel og Gunnel Vallquist er blandt de fremragende personligheder, der er gået i brechen for ham. I vide kredse er han kendt som »Italiens Gandhi«.

Det er den gamle historie. Alt afhænger af de øjne, der ser. Hæfter man sig ensidigt ved det provokerende, bliver manden en slyngel, og hæfter man sig ensidigt ved det opløftende hos ham, bliver han en helgen. Danilo Dolci vil for sit eget vedkommende frabede sig både forargelsens og begejstringens tilnavne. Han er blot et menneske, der, oprørt over den sult, nød og elendighed, som stadig hersker i store områder af verden, har set det som sin opgave, ikke bare at putte en skærv i veldædighedens indsamlingsbøsse og lade det være nok hermed, men aktivt at gå ind i kampen for udryddelsen af *roden* til disse onder – og gøre dette, hvor det var mest nærliggende for ham, nemlig i hans eget hjemland.

For Dolci er det *handlingerne*, der tæller. Og han er parat til at gøre alt, hvad han finder rigtigt, om man

Nogle kalder Danilo Dolci en synder. Andre kalder ham en helgen, ser en ny Frans af Assisi i ham. Hvorom alting er bekæmper han Siciliens skrækkelige fattigdom og de frygtede gangstere. Han er

MAFIAENS FJENDE

NR. 1

Billedet øverst: Danilo Dolci (i lys frakke i midten) leder en delegation, der er kommet til Rom for at tale de fattige sicilianeres sag. Billedet herunder: En vanlig situation på Sicilien. Politiet prøver at opklare et mord, forøvet af Mafiaen.

så vil kaste ham i fængsel, snigmyrde ham eller udstyre ham med en velment, men lidet anvendelig og sandsynligvis højest upassende helgenglorie. Så hellere Lenins Fredspris eller/og – som ti svenske rigsdagsmedlemmer i januar i år har foreslået det – Nobels Fredspris. Det er da penge, og penge er både anvendelige og passende midler til direkte bekæmpelse af de umenneskelige forhold, en masse medmennesker er henvist til at leve under.

Men selvfølgelig – en helgenglorie af den slags, Huxley m.fl. har udstyret Dolci med, skulle også kunne omsættes i klingende mønt. Indsamlingsbøsser kan ikke undværes. Så hvorfor protestere? Som sagt af Dolci, da han modtog Lenins Fredspris og blev opfordret til at afslå den, fordi den kom fra kommunister: – Jeg modtager pengegaver til mit arbejde, ligegyldigt hvor de kommer fra.

Historien om Danilo Dolci

Danilo Dolci fødtes 1924 og boede som dreng på Sicilien, hvor faderen var jernbanearbejder. Han oplevede fra sine tidligste år den rystende fattigdom og de forfærdende livsvilkår, befolkningen her måtte finde sig i. Analfabetisme, arbejdsløshed, tiggeri, prostitution, sult, nød og bandeuvæsen florerede. Og Mafiaens magt var stor og frygtet, som den stadig er det.

I modsætning til de fleste af sine små kammerater på denne »pittoreske ø« (som det hedder i turistbrochurerne) fik Danilo en god uddannelse. Fem år studerede han arkitektur i Rom og Milano. Han uddannede sig til arkitekt og ingeniør og var således i stand til at skabe sig en løbebane og en levefod, der kunne fjerne ham længst muligt fra barndommens miljø. Fristelsen var der. Ingen ville med rette have kunnet bebrejde ham at fortsætte ad den vej. Men han kunne ikke få sig selv til det. I stedet for nu at bygge huse for de rige, sluttede han sig i første omgang til Don Zeno Saltini og arbejdede i dennes drengby, Nomadelfia.

Foruden at studere musik interesserede han sig i sin pure ungdom så kraftigt for Gandhis teorier om ikkevold, at han blev kastet i fængsel for første gang i sit liv. Det skete under 2. verdenskrig, fordi han nægtede at gøre militærtjeneste.

I Nomadelfia og i fængslet blev Danilo Dolci sig sin livsopgave bevidst. Han skulle ikke flygte fra de

forfærdelige tilstande, der havde brændt sig fast og sved i hans barnesind, men tværtimod på ny kaste sig ud i de selv samme forhold og tage kampen op mod dem indefra. Altså rejste han til Sicilien og slog sig ned i fiskerbyen Trapetto, hvor han gav sig til at arbejde i sjak med fiskere og landarbejdere for at sætte sig ind i deres verden og problemer. For sine sparepenge slog han et par barakker op og kaldte dem »Guds landsby«. De skulle fungere som ly for »de værste tilfælde« i en by, hvor to tredjedele af mændene var arbejdsløse og levestandarden utroligt ringe. Han giftede sig med enken efter en landarbejder, som var blevet myrdet af en lokal gangsterkonge, og som havde fem børn at forsørge. Senere adopterede ægteparret endnu fem fattige børn.

Danilo Dolci kom til Trapetto 1952. Samme år så han et barn dø af sult og omsatte straks sin oplevelse i handling. Han begyndte en sultestrejke for at henlede myndighedernes opmærksomhed på den omfattende nød og elendighed, der havde forårsaget barnets død. Sultestrejken resulterede i, at borgmesteren omsider forsikrede, at »aldrig mere skal nogen dø af sult i vort lille samfund«, og der blev bevilget penge til at skabe forberedelser i kommunen, så noget af arbejdsløsheden kunne blive afhjulpet. En første lille sejr var vundet.

I 1955 flyttede Dolci til Partinico og brugte denne by som udgangspunkt for sin virksomhed over hele Vestsicilien. I vinteren 1956 foranstaltede han den såkaldte »bagvendte

strejke«. Træt af myndighedernes passivitet og dagligt vidne til en omfattende arbejdsløsheds slette følger hvervede han først 1000 mand for 24 timer. Det skete den 30. januar. Den 2. februar satte han derefter 250 mand i gang med at reparere en ufarbar vej. Han henviste til den italienske konstitutions fjerde artikel, der indrømmer enhver medborger retten til arbejde, og sagde: »Jeg venter, at man betaler os, når vi er færdige med dette stykke samfundsarbejde.«

Men Dolci måtte selv betale – sammen med seks andre blev han arresteret og kastet i fængsel. Retten idømte ham 50 dage bag tremmerne for udførelse af »illegalt arbejde« og »invasion på offentligt område«.

I begyndelsen havde både de borgerlige og de kirkelige myndigheder været henrykte for Danilo Dolcis initiativ. Nu begyndte man at finde hans metoder for radikale. Men Dolci fortsatte ufortrødent, hvor han havde sluppet, så snart han kom på fri fod igen. I sin lejlighed i et slumkvarter i Partinico havde han en førstehjælpsstation, og oplevelserne hér inspirerede ham til i en af de utallige henvendelser til myndighederne at spørge: »Hvor mange vil hænge sig i Partinico i år?«

Han lod det ikke blive ved at skabe »social uro« i de små byer. Efter fængselsopholdet gik han i gang med en sociologisk undersøgelse af Palermos værste slumkvarterer. Et af disse kaldtes »Dødens hule« og lå nær ved domkirken. Da han offentliggjorde sine oplevelser herfra, blev

han i juni 1957 stævnet for offentliggørelse af pornografi og idømt to måneders fængsel. Sagen var, at Dolci ikke havde omskrevet virkelighedens ækle kendsgerninger, men i sin rapport »ubarmhertigt« havde afsløret tilværelsen i »Dødens hule« som en »afart af livet«, hvor et håbløst proletariat var dynget sammen som affald, hvor drenge ernærede sig ved mandlig utugt, småpiger ved prostitution, deres forældre ved rapsier og sortbørs, og hvor 260 familier delte 210 værelser, mens der til alle kun var ét toilet, og der vanke- de bøder for at forrette sin nødtørft uden for husene. Bøder, som ingen kunne betale med ærligt tjente penge.

Sagen vakte opmærksomhed over hele verden. Indflydelsesrige personer protesterede mod dommen, som blev appelleret og omstødt ved appelretten i Rom. I hast udarbejdede Palermos myndigheder et saneringsprogram for kvarteret og projekterede nye boliger. Kort efter var det, at Dolci modtog Lenins Fredspris. Han understregede ved den lejlighed sin partipolitiske frihed og sin tiltro til ikke-volds-princippet.

Også fra andre steder i verden begyndte der nu at komme penge ind. Dolci vidste, hvad han skulle bruge dem til. Almindelig velgørenhed ville ikke hjælpe stort. Ondet måtte bekæmpes i sine rødder. Befolkningen måtte gengives mod og håb gennem arbejde, og børnene skulle have normal skoleundervisning. Altså oprettede Dolci fem arbejdscentre og »udstyrede« dem med frivillige landbrugsekspertter, læger, lærere og sygepassere. Arbejdscentrerne oprettedes i de områder, hvor nøden var størst, og hensigten med dem var og er at give befolkningen den hjælp til selvhjælp, som alene kan skabe solid basis for et mere menneskeværdigt liv. Rundt om i verden oprettedes Dolci-komiteer til støtte for dette arbejde. Der findes blandt andet en komité i Sverige.*)

Mafiaen var en af de stærke magter, Dolci tog kampen op med. Over for »Parlamentskommissionen til undersøgelse af Mafiaen« afslørede han forbindelser mellem sicilianske politikere og Mafiaen, men udalte samtidig, at problemet med denne forbryderorganisation ikke kan løses, hvis ikke hele den økonomisk-sociale situation på Sicilien saneres.

Sult og fattigdom skal i første

*) Bidrag til Danilo Dolcis arbejde kan sendes til Svenska Dolci-kommittén, Stockholm. Postgiro 900519.

Den sicilianske vesper — klagesangen over de myrdede — fortsætter endnu i vore dage. Politiet jager morderne fra Mafiaen, men med held?

række bekæmpes med arbejde, og kan man ikke få arbejde på normal måde, må man skaffe det ad andre veje. I 1962 organiserede Dolci og hans medarbejdere befolkningen omkring Partinico, repræsentanter for de politiske partier og fagbevægelserne til massedemonstrationer, der lagde tryk på myndighederne for at få igangsat et dæmningsbyggeri ved floden Jato.

For at øge trykket sultestrejkede han selv i ni døgn. Så kom dæmningsbyggeriet i gang. Året efter gentog samme historie sig i Roccamena. Her deltog 100 arbejdsløse et døgn i hans ni døgn lange sultestrejke, og også her lovede man at ville bygge en dæmning – nu ved floden Belice.

Da dæmningsarbejdet ved Jato-floden pludselig blev afbrudt den 10. maj i år, foranstaltede Danilo Dolci »ikke-volds-ballade« ved sammen med 101 af 181 afskedigede arbejdere at okkupere arbejdspladsen og nægte at forlade den, før arbejdet kunne genoptages. Det tog 12 døgn – og en mængde omtale i verdenspressen, radio og tv – før operationen kronedes med held. Arbejdet blev genoptaget den 22. maj.

Fingeren på alarmknapperne

Danilo Dolcis metoder kan virke provokerende, men har vist sig effektive. Han har vundet de sicilianske arbejderes tillid, hjulpet dem til fornyet livsmod og givet dem begrundet håb om en lysere fremtid. Det skete ikke ved at præke religion og moral. Den lektie kendte man i forvejen. Men det skete ved at omsætte religiøse ord til kraftig og realistisk handling, og ved denne sin handle-måde har Danilo Dolci gjort sig selv til den ydmyge, men skånselsløse finger, der trykker på slumrende samvittighedens alarmknapper. »Danilo er en af de få mænd, jeg kender, som kan leve ordet ydmygt – det, som andre anvender,« udtaler vennen Eduard Wätjen. Og Gunnel Vallquist skriver:

»Så længe der findes en nød som den på Sicilien, så længe mennesker i titusinder, hundredtusinder og millioner lever på denne måde, medens hjælp udefra kunne blive ydet – så længe er vi alle skyldige, for så vidt som vi ikke har gjort som Dolci og bortgivet alt og er blevet en af dem for at hjælpe. Var vi virkelig kristne, ville vi ikke kunne udholde vægten af vor velstand, og vor rigdom ville brænde os, til den blev os ulidelig. Og selv de, som ikke er kristne, men som har fået gaven at vokse op i et

samfund, hvor fornemmelsen for retfærd og barmhjertighed i stort omfang har overvundet den sociale egoisme, et samfund, der med rette er stolt over at have ophævet både fattigdom og rigdom i egentlig betydning, selv de må erkende, at Sicilien angår dem, at hér svider og værker et sår, som ikke giver os ro, før det er lægt.« **BBB**

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 26.: (16. søndag efter pinse). – KIRKEVIELSESFEST (s. [77], hvid).

MANDAG den 27.: Cosmas og Damian (s. 1088, rød), martyrer.

TIRSDAG den 28.: Wenceslaus (s. 1089, rød), martyr.

ONSDAG den 29.: Mikael (s. 1089, hvid), ærkeengel.

TORSdag den 30.: Hieronymus (s. 1091, hvid), kirkelærer.

FREDAG den 1.: Søndagens messe (s. 710, grøn). Erindring om Remigius (s. 1092), ærkebiskop. *Eller:* Remigius (s. 1092, hvid), ærkebiskop.

LØRDAG den 2.: Værneenglene (s. 1093, hvid).

SØNDAG den 3.: (17. søndag efter pinse). – TERESE af Jesusbarnet (s. [194], hvid), jomfru, missionernes værnehelgen.

☆

DEN HELLIGE FRANS' TREDIE ORDEN

Den hellige Frans' 3. orden har møde i Sct. Annæ Kirke, Amager, onsdag den 29. september kl. 19.30.

HØSTFEST PÅ NORDVANGGÅRD

Resultatet af lodtrækningen, foretaget af Notarius Publicus i Hørsholm den 13. september 1965, gav følgende resultat: 601, 4614, 934, 72, 1630, 4269, 2623 og 1072.

De heldige i de små lotterier var: grøn nr. 80, rød nr. 13, orange nr. 90, grå nr. 160, lyserød nr. 24, brun nr. 68.

Dukkens navn var det gamle danske navn Karen og i likørflasken var der 1194 bønner.

Vi takker Dem allesammen for Deres støtte og store velvilje og håber at se Dem ved næste høstfest på Nordvanggård.

På menighedens vegne.

Giel Gommans C.M.

Et ungdomstævne i U-landenes tegn?

Samarbejdsudvalget for Ungdomsorganisationerne har holdt sit første møde

Den 4. september afholdt Samarbejdsudvalget for Katolske Ungdomsorganisationer sit første ordinære møde i København. Til stede var pater L. Dorn som repræsentant for MK, Svend Bang for DUK, Erik Wissum for HKD og pastor J. Hviid som biskoppens observatør. KSG's og UKA's repræsentanter var forhindret i at komme til stede. Mødet lededes af pater L. Dorn.

Efter at sekretæren havde aflagt beretning, gik man over til dagsordenen. Journalist Ejvind Bjørnkær blev efter forslag fra DUK valgt til at repræsentere ungdommen i en allerede bestående komité for meddelelsesmidlerne. Derefter fremsatte HKD forslag om, at man skulle søge indført en speciel ungdomsside i Katolsk Ugeblad. Man enedes dog om foreløbig kun at indsende meddelelser af almen interesse og derefter at lade sagen udvikle sig til mere, hvis der var basis for det.

Som en fælles opgave for SFKU foreslog HKD, at man skulle alliere sig med Mellempfolkeligt Samvirke og eventuelt sende en eller to unge til et U-land og påtage sig de dermed forbundne udgifter. Svend Bang spurgte, om man ikke lige så godt kunne lade sagen gå gennem Svalerne, og man enedes om at undersøge dette nærmere inden næste møde.

Det næste punkt, man drøftede, var muligheden for at afholde et ungdomstævne, som man – efter forslag af pater Dorn – ville lade stå i U-landshjælpens tegn, eventuelt kombineret med udstillinger, film osv. Som tidspunkt for afholdelsen af stævnet mente man, at det ville være opportunt at lade det ligge i forbindelse med den fasteaktion, DUK plejer at afholde. Man vedtog foreløbig at lægge stævnet på Lætare-søndag den 20. marts 1966, samt at man – for at samle så mange unge som muligt – ville forsøge at afholde det i form af en week-end på to steder, nemlig i Århus og i København, på samme dag.

Det næste møde i SFKU fastsattes til den 18. november 1965.

Alt det, som for os står som noget m
for pave Johannes en rustning, der
sonlighed, han var, mener Elsebet
»den gode paves« omdiskuteret

Pave Johannes var, så vidt jeg kan skønne, et menneske der fuldt ud blev det, vi er bestemt til at være: *enhed og en helhed*: rodfast indtil det jordbundne og samtidig inderligt forenet med Gud – og netop derfor så fantastisk frugtbar. Lad mig antyde nogle træk, som kunne bekræfte dette indtryk.

Han var rodfast. Angelo Roncallis forældre var forpagtere af et beskedent stykke jord i Bergamo i Norditalien. Ved flid og sparsommelighed blev de i stand til at købe det, og sammen med deres 10 børn sled og slæbte de fra morgen til aften i hus og stald, på marken med sukkerroer og majscolber og på bjergskrånningen med at binde vinranker op og bære druer hjem. Maden, som derhjemme kom på bordet, var yderst tarvelig: grød om morgenen, suppe med lidt pølse eller ost midt på dagen og det samme om aftenen. Til de 10 børn var der 2 par lædersko: et par til drengene og et til pigerne, så snart de var gamle nok til at komme til den første hellige kommunion. For det meste gik de barfodede eller i træsko.

Kun 11 år varede Roncallis barndom i landsbyen Sotto il Monte. Miljøet var kernesundt og gennemkatolsk. I hjemmet herskede patriarkalske forhold. I virkeligheden var der 20 børn; faderens fætter med kone og børn boede der nemlig også. Dertil kom Roncallis bedstefar og hans brødre. I alt var der 30 munde at mætte 3 gange daglig, plus de tiggere som meldte sig og altid fik en plads ved bordet, skriver pave Johannes. Og aldrig faldt det dem ind, at de ikke havde rigeligt og godt af alle ting. Med flid og fromhed stolede de nøjsomt og trygt på det daglige udkomme.

Bedstefaderen og hans brødre dannede familiens høje råd. Blandt dem fik den ældste, Xaverio, en afgørende indflydelse på drengen. Han var familiens overhoved, ugift, jævn af uddannelse, men et åndeligt menneske, der bevidst kultiverede sit religiøse liv. Ham var det, der førte an i familierosenkransen om aftenen i køkkenet, og han blev for drengen Angelo en inspirator, han følte sig i gæld til, livet igennem.

Angelo skulle være præst og altså student; det stod klart fra første færd. I 3 år gik han i landsbyskolen. Så kom han 10 år gammel på gymnasiet i Celana. Det betød daglig 2 timers march til skolen og tilbage igen. Om vinteren var det mørkt, før han sulten og træt nåede hjem til mor Marianna og lektierne. Belastningen viste sig i længden for stor. En krise indtrådte. Angelo tabte lysten til at læse og begyndte at sløje af. Forældrene forsøgte med

DEN VICTORIANSKE R

alistisk og gammeldags noget, blev orde ham til den enestående per- ieler der her uddyber sit syn på dagbog »En sjæls optegnelser.«

bønner og trusler og sendte ham til sidst til en præst i omegnen med et brev om bistand, for at han kunne orde ham. Angelo brød brevet undervejs, læste det, rev det i stykker og tog sig sammen.

Omsider fik han friplads på seminariet i Bergamo. Her begynder han sin sjæls dagbog, og dermed slutter også hans barndom, men langt fra barndommens indflydelse på hans liv. Fra Rom, Sofia, Konstantinopel, Paris, Venedig vendte han hver sommer tilbage til Sotto il Monto for at tilbringe ferien der. Først i barndomshjemmet; senere, da børnebørnene fyldte huset, lejede han som nyviet biskop en villa og fik en niece til at holde huset for sig. Men hver dag var han rundt hos slægt og venner eller fyldte sit eget hus, og det var en selvfølge, at han tog sig af samtlige barnedåb og bryllupper, mens han var der.

Villaen, han lejede, havde i øvrigt sin historie. Dens ejere kunne føres tilbage til Roncalliernes stamfader i Sotto il Monto. Det kom frem ved en restaurering, da man på ydermuren opdagede nogle fresker fra det 15. årh.: en Madonna med barnet, omgivet af nogle helgener, og kronet af den første Roncallis familievåben: et tårn på en mark med hvide og røde striber. Dette gamle familievåben gjorde den senere ærkebiskop og pave med få tilføjelser til sit eget – ikke af heraldisk forfængelighed, skriver han selv, men fordi han vidste sig forpligtet over for den fædrene jord, hvor han havde sin rod.

At forfængelighed lå langt fra ham, viser blandt andet følgende historie fra Paris: Man skulle tage officiel afsked med ham som pavelig nuntius, inden han overtog patriarkatet i Venedig. Statspræsidenten Auriol ville ifølge en middelalderlig skik sætte den røde kardinalsbar på hans hoved. Til denne fest agtede den franske regering kun at indbyde de første i rang. Men Roncalli skrev i sit hjertes enfold til præsidenten: »Jeg ville sætte stor pris på, om nogle af mine gamle ungdomsvenner derhjemme fra måtte deltage i denne fest.« Altså arriverede som den nyudnævnte kardinals nærmeste pårørende borgmesteren og nogle bønder fra Sotto il Monto.

Også de 4 brødre kom på besøg, stadset op hjemmefra af deres koner til den store udenlandsfærd; og hans 2 ældste ugifte søstre fulgte ham rundt i verden som hans husholderske indtil deres død. Da han blev udnævnt til pave, og 40 Roncallier valfartede fra Sotto il Monte til deres livs største begivenhed i Rom: Angelos kroning til pave (hans søster medbringende en hjemmelavet pølse,

han holdt meget af), brød den 77-årige Roncalli den traditionelle skik, at paven skal spise alene, og indbød alle 40 slægtninge til festmiddag hos sig. Under måltidet sagde han til dem: »I har nu set, hvordan man bar mig rundt i bærestol i Peterskirken, fuldstændig som min far for over 70 år siden bar mig på sine skuldre.«

Mennesket som en helhed – er det nødvendigt at kommentere? Den barfodede bondedreng, der steg fra præst til biskop, ærkebiskop, pavelig nuntius, kardinal, patriark og endelig til pave – forblev til det sidste fattig og fordringsløs og helt sig selv. Og dog var han pave i en grad, så det efter en hurtig tilvænnning var, som om han aldrig havde bestilt andet. Men det var gennem sin dybe hjemstavns- og nationalfølelse, han med årene voksede ind i en universel samhørighed med alle: »Nu er hele verden min familie!«

Ganske vist kunne han i den første tid endnu tumle med problemer, han ikke kunne magte. En nat, da det vækkede ham, mumlede han hen for sig: »Det må jeg tale med paven om.« Så gned han øjnene og sagde endnu højere: »Jamen paven – det er jo mig! Godt, så må jeg snakke med Vorherre om det.« Og da også arbejdet i begyndelsen overvældede ham, og folk strømmede til for at komme i audiens, kikkede han en dag gennem dørsprækken ud i forgemakkerne og råbte: »Du gode Gud! Så mange folk! Giv mig dog tid til at lære mit pavekald!« Men han fandt hurtigt sig selv, dvs. sin Gud, igen. Da en nyudnævnt biskop i privataudiens klagede over byrden ved sit embede, som forstyrrede hans nattesøvn, svarede pave Johannes medlidende: »I de første uger af mit pontifikat gik det også mig sådan, men så så jeg engang i vagtrummet min værneengel, som råbte til mig: 'Johannes, tag ikke dig selv så højtideligt!' Siden da sover jeg igen.«

Hvis man tror, denne ægte oprindelighed og enfoldige ydmyghed og humor udfoldede sig på naivitetens eller blot på temperamentets plan, tager man ganske fejl. For at forstå det plan, hvor denne sunde, intelligente, ydmygt-frome bondenatur blev frugtbar, er *dagbogen* os til uvurderlig hjælp. ♦

En nydøbt modtager Johannes XXIII's velsignelse.

JSTNING

Begyndelsen af den kan virke nok så nedslående. Her har den 14-årige seminarist på latin nedskrevet de leveregler, som hans spiritual betroede de mest lovende af sine elever: Straks om morgenen: et kvarters stille bøn; dernæst: deltag i messen eller endnu bedre: ministrere. Et kvarters åndelig læsning. Hver aften: samvittighedsransagelse, opvække anger og fastlægge punkterne for næste dags betragtning. Før middags- og aftensmaden holde endnu en særlig samvittighedsransagelse for at gøre sig fri af dårlige vaner, fejl eller opnå en bestemt dyd. Være flittig. I det mindste én gang om dagen besøge Alterets Sakramente. Mellem kl. 18 og 21 bede 5 Fadervor og Hil dig Maria til ære for vor Herre Jesu Kristi sår og fornægte sig selv mindst 3 gange til ære for Guds mor. Overholde de øvrige bønner til Guds mor, den hl. Josef, de hl. navnehelgener og de arme sjæle i skærsilden. Ofte løfte ånden til Gud med korte, men fromme skudbønner osv.

God dreng, artig dreng, kedelig dreng – det er, hvad man tænker, når man er kommet så langt. Hvor er Angelo Roncalli blevet af? ham, der hang derhjemme i køkkenet og snakkede af fuld hals? og ham, der, så såre han blev valgt til pave, stik imod alle regler, beordrede konklave-marchallen at holde dørene låst, så kardinalerne ikke kunne slippe ud til deres kufferter og flyvemaskiner, fordi han ville spise til aften med dem først og pumpe dem for skik og brug i Vatikanet og alverdens nyheder. Allerede den aften gik det op for adskillige kardinaler, at den overgangspave, de lige havde valgt, kom til at gå sine egne veje. Men hvordan forlige det med den artige sterile seminarists leveregler? Se bort fra dem kan man ikke. Pave Johannes refererede til dem hele sit liv. Endnu da han som pave revolutionerede Vatikanets praksis ved at tage på ture i Rom og besøge sogne, hospitaler og fængsler, prædikede han såmænd troskyldigt for de stribede fanger om de 14 barmhjertighedsgerninger, de 7 legemlige og de 7 åndelige, som han hermed praktiserede, dem til forbillede. Og hjemme i Vatikanet satte han sig for at besinde sig særligt på de guddommelige dyder og de 4 kardinaldyder, samt bede 3 rosenkranse daglig foruden breviar, messe, betragtning, skudbønner osv. Så, for at sige det lidt respektløst, tog han hele fromhedsarsenalet med sig livet igennem. Alt det, som for os nærmest står som noget victoriansk og moralistisk noget, bedst egnet til at klemme livet ud af selv den villigste sjæl – det blev for ham en rustning, der bragte disciplin, målbevidsthed, udholdenhed og en gennemført personlig mentalhygiejne ind i hans liv.

Havde han ikke haft denne strenge disciplin for sit liv, var han blevet det, nogle fejlagtigt har taget ham for: bred, snakkesalig, gode-venner-med-hele-verden-for-enhver-pris, ukritisk, uklog, fuld af kompromis'er osv. Så havde han ført Kirken ad naturalismens brede landevej ud i en form for liberalisme, som havde været uden struktur og holdning, hvor alt havde haft samme værdi, og alle mennesker havde været lige gode – hvor der kort sagt ikke var noget, der havde værdi, og hvor mennesket havde overgået den gode Gud i godhed og forståelse, ja faktisk havde gjort sig selv og hinanden til gud.

Men pave Johannes identificerede sig hverken med sin natur eller med sin regel. Han brugte begge dele som velegnede midler i sin kontakt med Gud. Og er der noget, der slår en i denne dagbog, så er det fra første til sidste blad hans bestandige kredsen om samling i bønner som kilden til fremskridt, om skudbønner som en indøvelse i den stadige kontakt med Gud, om Jesu sakramentale nærvær i Kirken og Jesu-Hjerteandagten som midlet til det, kardinal Newman kaldte: hjerte taler til hjerte. Disciplinen

blev brugt ligesom modgangen, ydmygelserne, lidelsen, ikke til at undertrykke og forbitre, men til at lede alle de sjælelige kræfter hjem fra adspredthed, selvtægt og falske engagementer, for at hele hans medfødte sprudlende sunde vitalitet intelligent og enfoldigt kunne samles, ikke blot til en helhed, men også til en enhed, der som en flod mundede ud i overgivelsen til Gud.

Det er hjertets og åndens indre kontakt med den sakramentale Herre, der skal hellige og frugtbar gøre dagen for ham. Sine omgivelser kan han forekomme naiv i denne verdens ting. Til gengæld var han alt andet end naiv, når det gjaldt vurderingen af mennesker, inklusive ham selv. »Efter de overkloge skal man ikke rette sig,« skriver han i sin dagbog i Istanbul. Nej, for den klogskab er ikke oppefra, den er bare født af kød og blod og vil derfor gå al kødets gang. For sit eget vedkommende gennemskuede han også tidligt den forfalskning af næstekærligheden, som opstår, når en frodig og menneskeglad mand selv ud over alle bredder vil præstere den. Næstekærlighed på troens plan er en ganske anden ting, som han må arbejde i sit ansigts sved for at gøre sig værdig til. Også sin naturlige vitalitet gennemskuede han som profan og alt for psykologisk bestemt i forhold til den opløftelse af ånden, den overnaturlige værdighed og sagtmodighed, den strøm af lys og varme, som fra Gud nyskaber, gennemstrømmer og helliger alt. Sagtmodighed, siger han med et citat, er styrkens fylde.

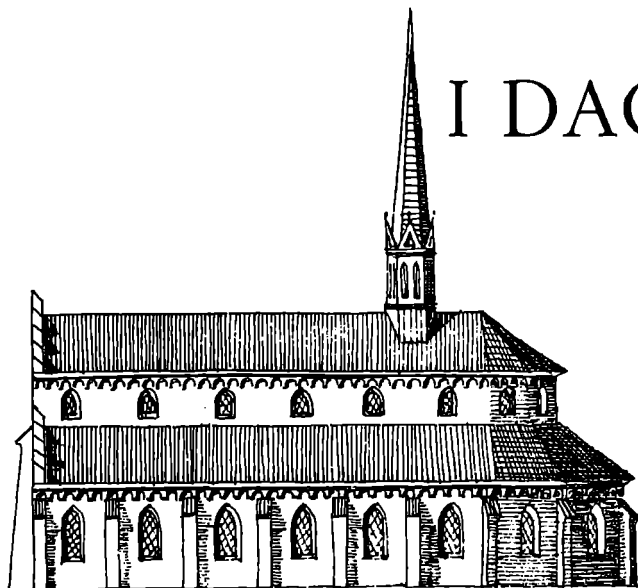
Ydmygheden bestod derfor for ham i både at vedkende sig sin fattige herkomst og naturlige begrænsning, men også sit temperament og hele sin menneskelige rigdom, og at bruge det alt sammen der, hvor Gud havde brug for det. Men uden et sekund at bygge på det som på sin styrke. Derfor øver han sig livet igennem i den svære kunst med ægte oprindelighed at vedkende sig sit menneskestof og dog med sin ånd at forholde sig reserveret over for det i troens kloge administration af sig selv.

»Lydighed og Fred« forblev hans valgsprog livet igennem. Ikke en kadaverlydighed, der undertrykker livsenergien og dyrker mennesker mere end Gud (en kopi af andre mennesker ville han ikke være); men den lydighed, der består i at åbne sig for livsstrømmen fra Gud, hvad enten den kommer til ham umiddelbart eller gennem andre mennesker, og alene være kanal for den. Og freden var så langt fra freden for enhver pris; men det var frugten af lydigheden, den fred som fylder hjerterne, når de er blevet ét med Gud, og han har bragt orden i alle ting.

Som spiritual i Bergamo er det derfor heller ikke den hellige regel, han lægger mest vægt på, men den atmosfære af renhed og menneskelig godhed, som han takket være sin kontakt med Gud kan fylde huset med. Han er med rette overbevist om, at dette menneskelige klima langt dybere og mere vitalt end alverdens bud og paragraffer vil disponere, forme og frugtbar gøre sjælene.

Kontakten med Gud havde også, som kardinal Lercaro har fremhævet, skærpet hans sans for åbenbaringen og fromhedslivets kilder. Bibelen, liturgien, kirkefædrene og helligedens overalt, hvor han fandt den hos mennesker – men også den naturlige rigdom, som Gud havde skabt i alverdens folkeslag, var hans stadige inspiration.

Og som manden var, sådan blev hans arbejde. En kirke reformator af den sammenbidte, intolerante, polemiske og oprørske slags fik vi sandelig ikke i pave Johannes XXIII. »Kristus er den samme i går, i dag og i evighed,« skriver han i sin dagbog i Castelgandolfo efter 13 års regeringstid. »Ikke profetere, ikke give forsikringer for

I DAG BØR JEG TAGE IND I DIT HUS

Tanker omkring
kirkevielsesfest

Af J. Coenen S. J.

På søndag fejrer mange af vore kirker kirkevielsesfest, dvs. den årlige mindededag for deres højtidelige indvielse. Jeg har tit syntes, at Kirken har valgt et meget særpræget – for ikke at sige: uvedkommende – evangelium til denne festdag. Mon ikke De har haft en lignende fornemmelse, når De på denne dag eller på mindedagene for kristenhedens mest storslåede kirkebygninger, for eksempel Peters og Paulskirkerne i Rom, hørte eller læste beretningen om den lille mand, der klatrede op i et landevejstræ for at kunne se Jesus, da denne omgivet af store folkeskarer var på vej til sin palmesøndagstriumf i Jerusalem. Scenen virker komisk: en embedsmand (dog ikke som en moderne toldbetjent i respektindgydende uniform) sidder i et træ som en uartig gadedreng! Bare Jesus dog var gået stiltiende forbi! Da Herren gjorde ophold og taltale ham, må den lille mand have følt sig frygtelig blameret og til grin for hele folket, som i forvejen ikke så med venlige øjne på denne »tolder« i besættelsesmagtens tjeneste.

Det er dog ikke Zakæus i morbærfigentræet, der har givet anledning til, at dette stykke er blevet kirkevielsesfestens evangelium, men Jesu ord, der kalder ham ned fra træet: »Zakæus, skynd dig og stig ned; thi i dag bør jeg tage ind i dit hus.«

Når vi fejrer en kirkevielse, forekommer det os, som om rollerne nu var byttet om; nu er det os, der siger til Kristus: Skynd dig, Herre, og stig ned; thi i dag skal du tage ind i vort hus, som fra nu af skal være dit!

Nu er kirkebyggeri en folkesag. Tidligere var det som oftest kejsere og fyrster, der byggede gudshuse for deres folk – sådan var det allerede, da kong Salomon byggede Israels første tempel i Jerusalem omkr. år 960 f.Kr. Der blev ikke sparet på nogen pragt og rigdom, da det gjaldt Guds palads på jorden, og der udfoldedes ved denne indvielsesfest en herlig liturgi, som beskrives meget udførligt i Gl. Testaments 1. Kongebog, kap. 5 og følgende (jfr. 2. Krønikebog, kap. 2 ff.) Der findes ikke smukkere kommentarer til en kirkevielses højtidelige ceremoniel end denne beskrivelse af tempelbyggeriet; og den bøn, kong Salomon bad ved indvielsesfesten, er blevet forbillede for mange af de højtidelige bønner, Kirken bruger i sin liturgi, både ved indvielsen af kirker og ved andre højtidelige indvielser. Hele den gammeltestamentlige fromheds stærke inderlighed slår en i møde, når man læser Salomons indvielsesbøn; endnu den dag i dag kan vi bruge den som en bøn for vore kirker. Ja, jeg mener virkelig, at vi skal bede for vore kirkebygninger, at de må være nådesteder for os, det nye Israel, Guds folk, der stedes for sin Guds majestæt, når han venter det til audiens i sin hellige tronsal. Enhver kirke er et helligt sted for os, også uden at der findes noget tabernakel i den, fordi den er et bønnens hus; den samme respekt for det »hellige« må gribe os, når vi træder ind i en synagoge, en moske eller et hedensk tempel. For os kristne må intet gudshus, hvilken religion det end tilhører, degraderes til at være en turistattraktion: jo smukkere det er, desto mere minder det om »Herrens herlighed«, som vi skylder tak og tilbedelse (jfr. messens Gloria!)

fremtiden,« fortsætter han. »Kristi stedfortræder skal ikke råde Gud, ikke forelægge ham færdige planer. Ubetinget hengivelse i Gud, hvad det nærværende angår, fuldkommen ro, hvad fremtiden angår. De mangfoldige pastorale initiativer, som er fremgået af dette første forsøg på paveligt apostolat, er alle udsprunget af den absolutte, rolige, kærlighedsfulde, jeg havde nær sagt stiltiende inspiration fra Herren, som han lod komme til mig arme tjener, ganske uden min fortjeneste, bortset fra den enkle, indiskutable, blot at føje sig og adlyde, så det kunne lykkes ikke at være et unyttigt instrument til Jesu ære og mange sjæles opbyggelse. Det er Jesus, der regerer verden!«

Elsebet Kieler

V i læser (og beder med kong Salomon) i 2. Krøn. 6,18 ff.: »Men kan Gud da virkelig bo blandt menneskene på jorden? Nej, visselig, Himlene, ja Himlenes Himle kan ikke rumme dig, langt mindre dette hus, som jeg har bygget!... Lad dine øjne være åbne over dette hus både dag og nat, over det sted, hvor du har sagt, du ville stedfæste dit navn, så du hører den bøn, din tjener opsender, vendt mod dette sted! Og hør den bøn, din tjener og dit folk Israel opsender, vendt mod dette sted; du hør den der, hvor du bor, i Himmelen, du hør og tilgive! Når nogen synder imod sin næste, og man afkræver ham ed og lader ham sværge, og han kommer og aflægger ed foran dit alter i dette hus, så hør du det i Himmelen og gøre det og dømme dine tjenere imellem (hvem tænker her ikke på skriftestolen i vore kirker?) – Når dit folk Israel

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

Slagterforretning

Aaboulevarde 47, Århus C
Tlf. 2 30 27

Sjøreen & Co.

Malerfirma
Århus C

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Århus C

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entrepreneur & murerfirma
Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør
Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Århus C

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jærgaardsgade 17-19, Århus C

MEJERIET *Jestebro*

Århus by's førende

TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A

Århus N

Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- båndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus C. Tlf. 2 00 99
lige ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Århus C
Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BLIKKENS LAGER - SMEDE - & MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a . Aarhus N.

Telefon (061) 68931 . Giro 17117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Århus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Århus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens

Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg
Telf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg

Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen

2021

Skattergade 5-7 . Svendborg

Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Molestien 11, København SV

Tlf. VA 6060

Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg

København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Husk at dette er et ugeblad,
der må planlægges på længere
sigt. Send Deres manuskript i
god tid.

Holbæk

Axel Smith's Eff.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 . Holbæk

Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

JENSEN & OLSEN

HOLBÆK

TELF. 365

EL-INSTALLATIONER

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 3001

Odense

TIL BYEN

FRA BYEN

-i byen

smut ind!

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

III. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUFTE OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eff. ½

K. K. L. Simonsen's etfl.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

Det skal de snakke om i koncilets korridorer

Når de polske biskopper med kardinal Wyszynski i spidsen mødes med deres vesttyske kolleger i korridorerne og under pauserne på den fjerde koncilsamling, vil de have en høne at plukke med hinanden. »Hønen« er de vestlige områder af Polen, som tidligere har tilhørt Tyskland. Ligesom de vesttyske politikere mildest talt har svært ved at acceptere de ved Postdamoverenskomsten i 1945 mod øst forskudte grænser – som aldrig er blevet endeligt fastlagt – er også de vesttyske biskopper modstandere af, at man betragter disse grænser som det sidste ord i den sag.

På et biskoppeligt møde i Wrocław, tidligere Breslau, samt i et hyrdebrev, udsendt i anledning af 20-års dagen for genopbyggelsen af den polske kirke i de pågældende områder, skal det polske episkopat have udtalt sig på en kategorisk nationalistisk måde om områderne og sluttelig have henstillet til paven, at der oprettes regulære bispedømmer i stedet for, at man – som det nu er tilfældet – har en biskoppelig administration inddelt i fire jurisdiktioner. Til området hører ni millioner polske statsborgere, 15 biskopper, 4000 præster og tusinder af ordensfolk. Faktisk har den polske primas utvetydigt sagt, at der er tale

om gammel polsk jord, som nu er blevet givet tilbage til den rette ejer, og argumentationen for denne påstand er omtrent, som den fra dansk side ville være, hvis vi pludselig fik Sydslesvig igen og risikerede at tabe det endnu en gang til Tyskland.

Men hverken de vesttyske politikere eller biskopper kan give deres polske kolleger medhold. Biskopperne betragter det polske episkopats henvendelse til paven som en eksplosionsfarlig sammenblanding af politik og religion. For vil en tidlig oprettelse af regulære bispedømmer i de omstridte områder ikke medvirke til, at de nuværende, ikke-anerkendte grænser definitivt fastlægges? Vatikanet har til dato bevidst undgået at imødekomme den polske kirkes krav under henvisning til, at disse grænser ikke ligger fast.

På en pressekonference under den nu overståede vesttyske valgkamp har kardinal Döpfner søgt at berolige ophidsede vesttyske sind med en henvisning til, at den polske kirke jo lever under meget vanskelige vilkår, og ved at gøre opmærksom på Vatikanets hidtidige holdning. Han mener, at de polske biskopper har handlet under pres fra deres kommunistiske regering.

Ni ungarske biskopper deltager i den fjerde koncilsamling, nemlig ærkebiskop Hamvas, biskopperne Sándor Kovács, Cserhháti, Vince Kovács, Ijjas, Bánk, Winkler, administrerende biskop Sándor Klempa og, som repræsentant for den østlige ritus, biskop Dudás af Hajdudorog, som for første gang deltager i Vatikankonciliet. Det menes, at helbredsmæssige årsager vil afholde to andre biskopper, nemlig Papp og Szábov, fra at deltage.

Der er heller ikke i denne omgang givet udrejetilladelse til biskop Shovy og hans hjælpebiskop Kisberk eller til andre biskopper, der for tiden er ude af stand til at fungere i deres embede. Også abbeden af Pannonhalma, Dom Norbert Legányi, er afskåret fra at give møde. Man mener, at årsagen kan være den, at han under koncilets tredje samling udtalte sig for frimodigt om kirkens forhold i Ungarn.

ORDENSSTRE ØNSKER LIGEBERETTIGELSE

I en resolution der blev enstemmigt vedtaget på en konference for nylig har de øverste foresatte for ordensstrene i USA henstillet til Vatikankonciliet, at repræsentanter for de kvindelige ordener og kongregationer fremtidig kommer til at tjene som permanente, konsultative eller aktive medlemmer af kongregationen for ordenslivet, af kommissionen til revision

tvinges til at fly for en fjende, fordi de synder imod dig, og de så omvender sig og bekender dit navn og opsender bønner og begæring for dit åsyn i dette hus... Når himmelen lukkes, så regnen udebliver... Når der kommer hungersnød i landet, når der kommer pest, når der kommer kornbrand og rust, græshopper og ædere, når fjenden belejrer folket i en af dets byer, når alskens plage og sot indtræffer, – enhver bøn, enhver begæring, hvem den end kommer fra i hele dit folk Israel, når de føler deres plage og smerte og udbreder hænderne mod dette hus, der høre du i Himmelen, der, hvor du bor, og tilgive, idet du gengælder enhver hans færd, fordi du kender hans hjerte, thi du alene kender menneskebørnernes hjerter, for at de må frygte dig og følge dine veje, al den tid, de lever på den jord, du gav vore fædre. Selv den fremmede, der ikke hører til dit folk Israel, men kommer fra et fjernt land for dit store navns, din stærke hånds og din udstrakte arms skyld, når de kommer og beder, vende mod dette hus, da høre du det i Himmelen, der, hvor du bor, og da gøre du efter alt, hvad den fremmede råber til dig om, for at alle jordens folkeslag må lære dit navn at kende og frygte dig ligesom dit folk Israel og erkende, at dit navn er nævnet over dette hus, som jeg har bygget.»

Det er, som om dette store Guds hus åbner sine porte på vid gab for al menneskelig nød, for ethvert hjertes bøn, for hele menneskehedens længsel; her er det sted, hvor Gud og menneskene mødes til forhandling om enhver alvorlig sag, de har med hinanden. Og dog kan hver lille hytte, hvor messens forløsende offer frembæres i vore dage, tåle sammenligning med Jerusalems tempel. Ved hver messe bæres jo al verdens bøn og trængsel frem for Gud. Skal vi ikke på denne søndag besinde os på, hvad vore kirker, ganske særlig vore højtideligt indviede sønekirker betyder for os, – hvor lidt det egentlig betyder, om de er rige eller fattige, om de er domkirker med høje hvælvinger og gotiske spir, eller om de er små huse, der skjuler sig beskedent mellem husrækkerne i vore store byer, om vi kan lide deres stil eller ej. Er ikke det eneste, det kommer an på, at Herren har sagt: »I dag er frelsen kommet til dette hus«? Det er for dette ords skyld, at vi elsker vore kirker. De vidner om, at »Ordet er blevet kød og har taget bolig iblandt os« – og af den grund er de hellige for os.

J. Coenen S.J.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sonner

AMAGERBROGADE 221

* 55 66 47

Bliv børnehavvelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - Am 1248

Per Meyer 94 33 66

KJ&K

Aktieselskab

KØBENHAVNS

BRÆNDELS KOMPAGNI

Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,

København V.

Tlf. Eva 4151

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.

Klampenborg.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

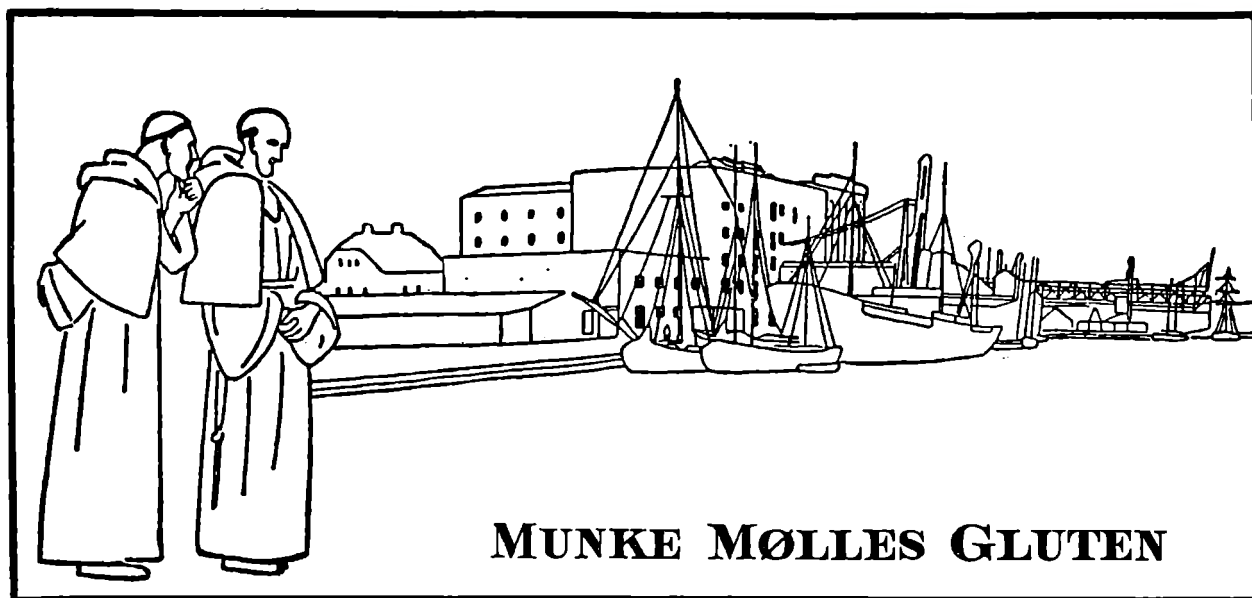
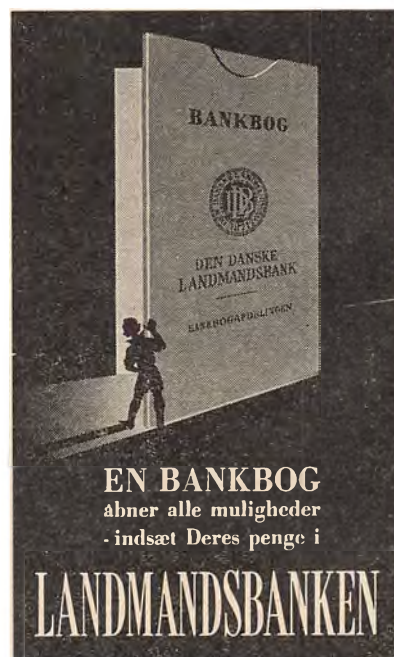
G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

Telefon Minerva *408

MUNKE MØLLES GLUTEN

af den kanoniske lov samt af enhver efterkoncilær kommission, der måtte blive nedsat for at føre Vatikanconcillets religiøse beslutninger ud i livet.

De underskrivende ordenssøstre repræsenterer 180.000 medsøstre i De forenede Stater. Konferencen afholdtes i Denver, Colorado, under forsæde af søster Mary Luke, der personligt talte på 400 priorinders vegne og gav udtryk for, at det lå dem alle meget på sinde, at »kvinderne skulle have noget at sige vedrørende de regler, der binder dem«. Hun tilføjede, at man kunne forvente årlige resolutioner angående presserende sager og aktuelle nøgleproblemer fra fremtidige konferencer af samme art som den netop overståede, og at disse resolutioner ville danne modstykke til de amerikanske biskoppers årlige tilkendegivelser.

FÅR VI IGEN ARBEJDER-PRÆSTER?

For første gang siden den smertelige og opsigtsvækkende afslutning på eksperimentet med arbejderpræsterne har en fransk biskop offentligt udtalt sig positivt om mulighederne for en genoptagelse af gejstliges beskæftigelse i produktionen på lige fod med arbejderne.

Udtalelsen faldt ved afslutningen af Mission de France's generalforsamling for nylig, hvor formanden, ærkebiskop François Marty fra Reims, gav udtryk for håbet om, at concillets behandling af skema 13 ville kaste nyt lys over dette »påtrængende problem«, så man blev i stand til klarere at se, hvordan det skulle løses.

Mission de France har kunnet tælle mange arbejderpræster i sine rækker og er fortsat indstillet på at dyrke denne specielle form for sjælesorg. Fremover må arbejderpræsterne imidlertid ikke isoleres totalt i en ikke-kristen omverden. Deres mulighed for at komme i dialog med det moderne arbejdende medmenneske skal finde genklang i kirken og støttes af fællesskabet. Man ønsker ikke en gentagelse af de mislykkede eksperimenter med arbejderpræsterne under den gamle orden. En grundig uddannelse er også nødvendig. Lægfolk, der bekymrer sig for sjælene i en afkristnet verden, presser stedse på for at få arbejderpræster, og ikke mindst Katolsk Arbejder Aktion giver udtryk for det ønskværdige i, at præster arbejder på lige fod med arbejderne og vil dele deres kår. Ærkebiskop Marty udtalte blandt andet:

- Vi har haft det privilegium at

møde konkrete ikke-troende mennesker i virkeligheden og ikke kun gennem bøger. Er vi parate til at stå til regnskab for disse menneskers religiøse baggrund?

Katolsk Samtaletjeneste
Hver mandag kl. 19-21
Bredgade 69, 1. sal

Katolske Menighedsplejers fælleskontor

Bredgade 69 A, st., over gården, er åbent for ekspedition af henvendelser daglig kl. 10-13 (undtagen lørdag). Tlf. Palæ 2323.

MARIUS
MP
PETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

F. Fechtenburg & Søn

autoriseret installatør

Tlf. 12 86 00

Hjallesvej 46, Odense

Georg Larsson

Det danske hospitalsinventar

Fyensgade 6, København N.

Hospitalssenge, madvogne,

transportvogne,

klinikinventar.

Specialitet: Gummihjul.

Virklund Gymnastik- og Skolemontering A/S

Telefon Silkeborg 2900

Montering af gymnastiksale

og alt i løse redskaber

Tilbud uden forbindelse

Ugens tv og radio (26. sept. - 2. okt.)

SØNDAG	20.00	tv	Strindberg: Dødedansen. Fjernsynsteatret.
MANDAG	19.45	P1	Kirkeligt magasin.
	20.50	tv	Corbusier.
TIRSDAG	21.30	P2	Troldspejlet. Kritisk månedsmagasin for unge.
	20.00	P1	Brecht: Den hellige Johanna fra Slagtehallerne.
	20.20	tv	De hvide klokkeblomster. Russisk film.
ONSDAG	21.10	tv	Atelier. Magasin om kunst og litteratur.
	21.05	tv	Beethovens Niende. Symfoni i d-mol. Opus 125.
TORSDAG	20.20	tv	Portrætskitse. Fhv. finansminister Poul Hansen.
	21.30	P2	Diskussion om den nye betænkning om fritidsundervisning.
FREDAG	19.30	tv	Refleks. I. Skole-tv's nutidsorientering.
	20.20	tv	Apartheid. Dansk reportage fra Sydafrika.
LØRDAG	21.40	P2	Kan kirken lære af salgspsykologerne?
	22.30	P2	Kommunismen i Norden. Foredrag.

Det levende Lys

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

ASP-HOLMBLAD

STEARINLYSFABRIKER

København

APPEL TIL KONCILET

Tiden nærmer sig hastigt for koncilets behandling af skemaet om Kirken i den moderne verden. Dermed nærmer vi os det måske mest afgørende punkt på koncilets dagsorden: Concilets stillingtagen til atomvåbnene.

Meddelelsen i sommer om, at konciltteksten fra oprindeligt at indeholde en klar fordømmelse af brugen af atom- og brintbomber er ændret til – hvad der kaldes – en mere »realistisk« formulering, har vakt berettiget ængstelse rundt omkring i verden. Meget tyder på, at skema 13 lader et af vor tids mest brændende problemer forblive netop så uløst, som tilfældet var før pave Johannes indkaldte til kirkemøde.

Pavens Hiroshima-tale

Derfor vakte det ikke mindre opsigt, da pave Paul VI kun en måned før koncilets sammentræden kom med meget skarpe bemærkninger i en tale i anledning af tyveårsdagen for atombomben over Hiroshima. Paven udtalte her en meget klar fordømmelse af atomvåbnene og vel at mærke ikke blot deres brug i tilfælde af krig, men også deres oplagring som skræmmemiddel i den såkaldte magtbalance.

Paven udtalte ordret: Lad os bede om, at alle loyalt må nægte at gøre brug af den forfærdelige viden, som har sat os i stand til at fremstille dette våben, sætte det i masseproduktion og oplagre det som et skræmmemiddel for folkene.

Den ændrede koncilttekst

Disse ord står i skarp modsætning til den ændrede tekst i skema 13. Efter at have fordømt magtbalancen som »monstrøs« og som et uholdbart grundlag for freden siges det nemlig et par sider længere fremme: Så længe de internationale institutioner ikke tilstrækkeligt kan garantere freden, kan man ikke erklære besiddelsen af atomvåben for noget i sig selv ulovligt, når det sker med det udelukkende formål at afskræmme en modstander, der sidder inde med de samme våben.

Men dette er jo en åbenlys modsigelse. Først fordømmer man i stærke ord magtbalancen som en monstrøs terrorbalance og som et uholdbart og usikkert grundlag for freden. Dernæst godtager man samme terrorbalance »så længe de internationale organisationer ikke tilstrækkeligt kan garantere freden.«

Man kan ikke tjene to herrer

Denne ændrede tekst må ses som et resultat af to biskoppers indlæg i debatten på koncilet sidste år. I denne debat, der ikke varede stort mere end en time, fik biskop Hannan fra Washington og biskop Bech fra Liverpool tid nok til at fremføre deres argumenter, mens 10 biskopper ikke kom til orde på grund af »manglende tid«.

Biskop Hannan sagde: Man siger om atomvåbnene, at deres virkning er uoverskuelige. Men i visse tilfælde kan man udmærket kontrollere atomvåbnenes virkninger. Når vi alle bliver gjort til slaver, vil der ikke være nogen mulighed for en dialog med kæmpende ateister. Lad os tale om vor pligt til at forsvare friheden.«

Herimod talte flere højtstående medlemmer af koncilet således patriarken Maximos IV, der opfordrede koncilet til at vise mod som Johannes Døberen eller som den hellige Ambrosius, der nægtede kejseren adgang til kirken, fordi den havde udslettet en uskyldig befolkning i Tessalonika. Vi kan fremkalde en verdensopstand i den offentlige mening, sluttede han.

Det er ud fra denne tankegang at omstående appel er blevet redigeret og hermed anbefales til underskrift:

3. At det pointeres, at ovenstående to krav bør opfyldes ved gensidig nedrustning.

signeret

Jens Oluf Lund
præst i dominikanerordenen
Ordrup

N. H. Søb
prof. dr. theol.
København

V. Duclos
præst i dominikanerordenen
Ordrup

Ulla Ryum
forfatterinde
Farum

Valdemar Hvidt
højesteretssagfører
København

P. G. Lindhardt
prof. dr. theol.
Århus

Mogens V. Zeuthen
sognepræst i
Den danske Folkekirke
Ordrup

Tove Ditlevsen
forfatterinde
København

APPELLENS ORDLYD

Koncilets sidste samling er nu begyndt. Historiens time slår for Kirken, siger pave Paul VI. Dette gælder ikke mindst Kirkens stillingtagen til krigen. Pave Paul mener det selv og rejser midt under koncilet til FN for at rette en højtidelig fredsappel til verden.

Koncilet skal netop behandle fredsproblemet. Det er et af punkterne i det forelagte udkast til konstitutionen om Kirken i den moderne verden. (Skema 13).

Dette dokument henvender sig ikke blot til katolikker, men til alle mennesker af god vilje. Dybt foruroliget over pressemeddelelser om, at dokumentet i sin nye version vil tillade oplagring af atomvåben som et legitimt skræmmemiddel overfor en modstander med samme våben, henstiller undertegnede katolikker, protestanter med flere:

1. At koncilet klart fordømmer terrorbalancen og dermed oplagring af atomvåben.
2. At pave Paul VI's Bombay-appel om overførsel af rustningsbudgetterne til et internationalt fond under FN til støtte for udviklingslandene optages i skema 13.

Undertegnede tilslutter mig ovenstående appel.

Navn og stilling.....

Adresse

Udklippes og sendes til:

Jens Oluf Lund, Kollegievej 2, Charlottenlund.

Koncilets
barometer
står
på smukt

Hos os
diskuterer
vi ikke i
smug

En dag i en
børnehave-
klasse

Forening
af katolske
skoler
dannet

katolsk ugeblad 40

1. OKTOBER 1965
113. ÅRGANG

Så er projektørerne rettet mod koncilet. Men også udenfor aulaen rører sig et virksomt liv — for eksempel på pressekonferencerne efter hvert plenarmøde (se billedet). Vor udsendte medarbejder, pater M. Drouzy, beretter inde i bladet — om dels de første dage på koncilet, dels om en bemærkelsesværdig pressekonference, som den hollandske kardinal Alfrink holdt i anledning af reaktionerne på pavens nye rundskrivelse.

Rom (Fra vor udsendte medarbejder.) Den fjerde koncilsamling har taget sin begyndelse, – og begyndelsen står så afgjort i optimismens tegn! Umidledbart før samlingens åbning var atmosfæren i Rom lidt spændt – for ikke at sige trykket. Man havde stadig svært ved at glemme den skuffelse, udsættelsen af afstemningen om skemaet om religionsfriheden i november i fjor havde givet anledning til. Hvilken retning ville drøftelserne af denne tekst tage, når de blev startet på ny? Havde koncilets mindretal muligvis udarbejdet et modforslag, som endnu en gang ville bringe tekstens vedtagelse i fare? Og samtidig opstod der en del spørgsmål i forbindelse med udsendelsen af pavens rundskrivelse »Mysterium Fidei«. Hvad var egentlig meningen med denne tekst? Hvorfor havde paven netop valgt dette tidspunkt – to dage før koncilets genåbning – til at udsende denne rundskrivelse? Var det kun tilfældigt, eller skulle dette sammentræf snarere forstås som et tegn på, at den romerske kurie og Det hellige Officium på ny havde erobret en dominerende plads i Kirkens centrale ledelse? Disse spørgsmål og mange andre med dem lå i luften. Men efter at koncilet har genoptaget sit arbejde, har alle disse spørgsmål mistet deres mening. De mørke skyer, der så ud til at samle sig i horisonten, har vejet pladsen for en strålende blå himmel. Koncilets barometer står – ligesom byen Roms – på smukt!

Åbningsmessen

Den optimistiske stemning har først og fremmest sin årsag i den usædvanlige atmosfære, der prægede højtideligheden ved koncilets genåbning. Sammenligner man denne højtidelighed med den, vi for tre år siden overværede på tv-skærmen, er det ikke svært at måle det stykke vej, Kirken allerede er nået hen imod sin »aggiornamento«, sin ajourføring. Den 11. oktober 1962 overværede alle de tilstedeværende en strålende

Barometeret på smukt

Pater Martin Drouzy O. P. skriver sin første beretning fra koncilets fjerde samling, hvors start tegnede godt.

ceremoni. I år deltog de alle i den, – alle, dvs. både kardinaler, biskopper og lægfolk. De sad ikke som passive tilhørere til de skønne musikstykker, der blev opført af det sextinske kapel. Nu var det hele det kristne folk, der sang med og svarede paven. Der var virkelig tale om en »koncelebration«, dvs. om en fælles bøn og en fælles handling. Paven stod ved alteret sammen med 26 biskopper, der sammen med ham brød brødet og drak af den fælles kalk. Paven selv uddelte hostierne til de katolske lægfolk, mænd og kvinder, der overværede koncilets arbejde som »auditores«. Hele koncilets ånd og historie kom til udtryk i disse enkle, men betydningsfulde handlinger. Det var ligeledes bemærkelsesværdigt, at paven kom gående og ikke – som det hidtil har været sædvane – båret på sin »sedia«. Han bar heller ikke mere tiara, men mitra som de øvrige biskopper. Alle disse detaljer er samtidig noget andet og mere end blot detaljer. De er tegn, – tegn på, at Kirken endelig har besluttet sig til at opgave den ydre pragt for igen at finde tilbage til den evangeliske enkelhed. Og samtidig er de tegn på, at paven nu ønsker at tilkendegive og understrege sin sande og traditionelle stilling i Kirken – ikke som en enevældig monark, men som bispekollegiets leder, en biskop blandt andre biskopper, den første blandt ligemænd.

Pavens tale

Det tidspunkt, man under åbningshøjtideligheden imødeså med den største spænding, var naturligvis det øjeblik, hvor paven ville tage ordet. Det mindste, man kan sige om pavens tale, er, at den i hvert fald ikke blev nogen skuffelse! Ved anden koncilsamlings begyndelse holdt Paul VI – som man måske vil erindre – en tale om Kristus: »Kristus, vort ophav, Kristus, vor vej og vor leder, Kristus, vort håb og vort mål.« Nu i år istemte paven – stadig i den samme bibelske stil – en hymne til

den kristne kærlighed. Kirken, sagde Paul VI, er ifølge selve sit væsen et fællesskab. Og eftersom koncilet er et udtryk for Kirkens liv, må kærlighedens fællesskab også stå som koncilets mål. Den kristne sandhed er ikke noget goldt og abstrakt. Kun kærligheden kan føre os til denne sandhed. Og kærligheden skal give sig udtryk i tre retninger, nemlig i kærligheden til Gud, i kærligheden til Kirken og i kærligheden til alle mennesker . . .

Men man må vel nok sige, at det var i den anden del af sin tale (den del, der handler om kærligheden til Kirken), pave Paul havde fundet de stærkeste og mest rammende ord til at udtrykke Kirkens kald til kærligheden. »Når fremtidens historikere engang kommer til at beskæftige sig med vor tid,« sagde paven, »og de så spørger: 'Hvad gjorde den katolske kirke på den tid?', vil svaret blive: 'Kirken elskede!'« Den elskede med en hyrdes hjerte i omsorgen for, at ingen skulle gå tabt. Den elskede med en missionærs hjerte, fordi den stræbte efter at nå ud til »alle mennesker – af alle racer, af alle nationer og af alle samfundslag«. Den elskede med et økumenisk hjerte, dvs. »med et hjerte, der i ydmyghed og hengivenhed er åbent for alle vore kristne brødre, som endnu ikke er forenede i fuldt fællesskab med vor kirke«. Og paven fortsatte denne lovprisning af den kristne kærlighed med at minde sine tilhørere om, at Kirken ikke er sig selv nok, og at den ikke er døv og ufølsom over for de utallige folkeskarers behov, »som ikke har haft den lykke at blive modtaget – således som vi uden nogen som helst fortjeneste fra vor side er blevet det – i dette Gudsrige, som er Kirken«.

Bodsprocessionen knapt så vellykket – trods stor tilstrømning Samme dag, den 14. september, var alle koncilets deltagere indbudt til at tage del i en procession, der skulle bevæge sig fra Helligkorskirken

APPEL TIL KONCILET

Koncilets sidste samling er nu begyndt. Historiens time slår for Kirken, siger pave Paul VI. Dette gælder ikke mindst Kirkens stillingtagen til krigen. Pave Paul mener det selv og rejser midt under koncilet til FN for at rette en højtidelig fredsappel til verden.

Koncilet skal netop behandle fredsproblemet. Det er et af punkterne i det forelagte udkast til konstitutionen om Kirken i den moderne verden. (Skema 13).

Dette dokument henvender sig ikke blot til katolikker, men til alle mennesker af god vilje. Dybt foruroliget over pressemeddelelser om, at dokumentet i sin nye version vil tillade oplagring af atomvåben som et legitimt skræmmemiddel overfor en modstander med samme våben, henstiller undertegnede katolikker, protestanter med flere:

1. At koncilet klart fordømmer terrorbalancen og dermed oplagring af atomvåben.
2. At pave Paul VI's Bombay-appel om overførsel af rustningsbudgetterne til et internationalt fond under FN til støtte for udviklingslandene optages i skema 13.
3. At det pointeres, at ovenstående to krav bør opfyldes ved gensidig nedrustning.

signeret

Jens Oluŕ Lund
præst i dominikanerordenen
Ordrup

N. H. Søb
prof. dr. theol.
København

V. Duclos
præst i dominikanerordenen
Ordrup

Ulla Ryum
forfatterinde
Farum

Valdemar Hvidt
højesteretssagfører
København

P. G. Lindhardt
prof. dr. theol.
Århus

Mogens V. Zeuthen
sognepræst i
Den danske Folkekirke
Ordrup

Tove Ditlevsen
forfatterinde
København

Undertegnede tilslutter mig ovenstående appel.

NAVN - STILLING - ADRESSE

NAVN - STILLING - ADRESSE

(Santa Croce) til Lateranbasilikaen. Det var efter pavens personlige ønske, denne eftermiddagsgudstjeneste skulle finde sted – og det af to grunde. For det første skulle den tjene til at understrege, at koncilet ikke er en triumferende forsamling, men at også koncilmødene skal gøre bod og offentligt vidne om Kirkens anger over alle de synder, den i tidens løb har gjort sig skyldig i. Derfor skulle processionen være præget af bød-stemning og af andagten til Kristi kors. Og for det andet ville pavens derigennem anspore Roms indbyggere til at bede for koncilet. Det er nemlig en kendsgerning, at romerne er så vant til at se prælater i ornat på byens gader og stræder, at de ikke længere lægger mærke til dem, og de nu knap nok ved, om koncilet er forbi eller ikke. I dag blev Roms befolkning altså opfordret til på sin måde at tage del i koncilet. Desværre mislykkedes dette for en stor del. Folk var ganske vist kommet til stede i hobetal, men det virkede mere, som om de var kommet for at tage del i en folkefest end i en bodsprocession. Dette var for os endnu en gang et vidnesbyrd om, at bispedømmet Rom ikke på alle måder kan opstilles som eksempel, og at den folkelige religiøsitet meget let kommer til at tage overhånd, når troslivet ikke bliver næret og dyrket tilstrækkeligt.

Et kirkeligt senat

En anden bemærkelsesværdig ting, der bidrog til at fremme den optimisme, der nu præger koncilet, var pavens meddelelse om, at han i en nær fremtid havde til hensigt at oprette et »senat« af biskopper, der skulle hjælpe og støtte ham i Kirkens ledelse. Det har som bekendt allerede i længere tid været på tale at oprette et sådant senat. Denne institution er for øvrigt en direkte følge af koncilets definition i fjor af, at samtlige biskopper i fællesskab er medansvarlige for Kirkens liv. I sin tale den 14. september meddelte pavens, at han så snart som muligt agtede at påbegynde dette samarbejde med de øvrige biskopper. Allerede dagen efter – dvs. den 15. – kom pave Paul VI selv til stede på koncilets plenarmøde i Peterskirken og fremlagde den tekst »Apostolico sollicitudo«, hvorved han indstifter denne kirkelige synode med sig selv som leder, for koncilmødene. Biskopper fra hele verden bliver medlemmer af denne forsamling og kommer til at have stemmeret med hensyn til Kirkens

anliggender. Pavens kan indkalde til møde, når og hvor han ønsker dette (hvilket altså ikke nødvendigvis vil sige i Rom). Han selv skal præsidere ved møderne – enten ved personlig at deltage i dem eller ved en repræsentant. Der vil blive tale om tre former for møder:

1) De ordinære møder, hvor deltagere vil være lederne af de orientalske kirker, der har fællesskab med Rom, de biskopper, der er valgt af bispekonferencerne, ti repræsentanter for ordenerne samt de kardinaler, der står i spidsen for de forskellige afdelinger inden for den romerske kurie.

2) De ekstraordinære møder, hvor til blandt andet formændene for de lokale bispekonferencer vil blive indkaldt.

3) De særlige møder. Så vidt man på nærværende tidspunkt kan forstå, vil disse møder være af mere begrænset karakter, og formålet med dem vil være at drøfte problemer, der kun angår en nærmere afgrænset del af Kirken.

Enhver bispekonference (også vore nordiske biskopper) skal altså vælge deres repræsentant til de ordinære møder. Alt efter medlemstal vil bispekonferencerne få ret til at vælge 1, 2, 3 eller 4 repræsentanter.

Man behøver ikke at være særlig kyndig for at forudse den helt utrolige omvæltning, denne nye regeringsform vil føre med sig, og for allerede nu at glæde sig over den smidighed og øgede effektivitet, dette samarbejde efterhånden vil give anledning til. For fremtiden er det ikke kun den romerske kurie, men

hele verdens biskopper, der sammen med pavens vil føle sig ansvarlige for Kirkens liv og vækst. Kirkens decentralisering er nu ikke længere blot et tomt ord, og bispekollegiet er ikke mere en smuk, men abstrakt teori.

Skemaet om religionsfriheden

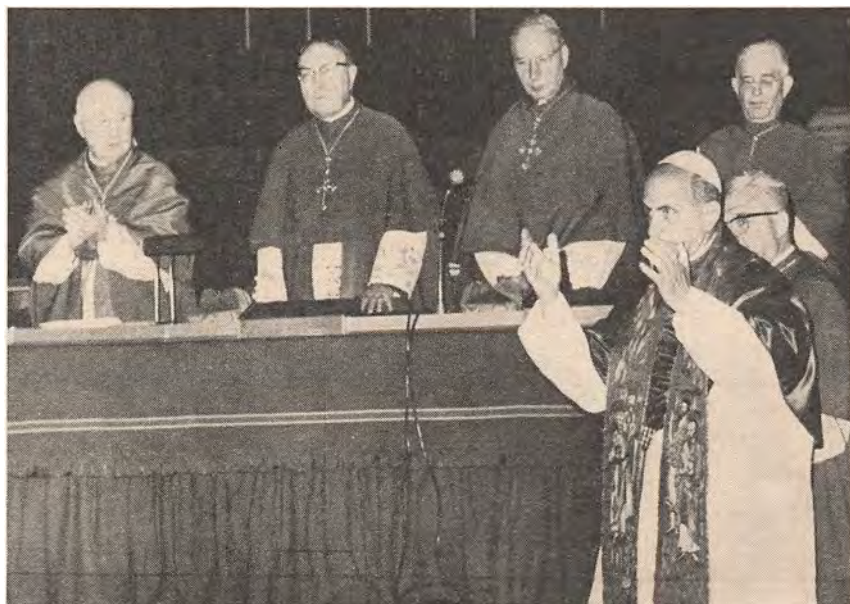
Ligeledes den 15. september tog drøftelsen af den nye tekst om religionsfriheden sin begyndelse. Mens disse linier skrives, er denne drøftelse endnu ikke afsluttet. Vi vil derfor i dag indskrænke os til kun at omtale den ganske kort.

I sin indledende rapport understregede biskop De Smedt (Bruges), at den frihed, det her drejer sig om, ikke er en hvilken som helst frihed. Det er hverken den moralske frihed eller Guds børns herlige frihed, som vi hører om i evangeliet, men udelukkende en *juridisk* frihed, nemlig den *ret*, ethvert menneske har til ikke at være genstand for tvang i religiøse anliggender. Denne præcisering er meget vigtig, og vi skal siden komme tilbage til den.

På indeværende tidspunkt har det vist sig, at koncilmødene er delt op i tre lejre, nemlig i 1) dem, der trods visse forbehold siger god for teksten. Det er blandt andet biskop De Smedt (Bruges), kardinalerne Spellman (New York), Frings (Köln), Urbani (Venedig), Ritter (Saint-Louis), Henriques (Santiago, Chile), Meouchi (Antiokia), Slipyi (Ukraine) og Jäger (Paderborn). 2) De kardinaler, der mere eller mindre energisk afviser teksten. Det er næsten udelukken-

Fortsættes side 7

Pavens — den første blandt ligemænd — holder sin bemærkelsesværdige tale til biskopperne.

Vi flytter

Vi flytter. Hen om hjørnet, men ikke ned i kælderen. Tværtimod op på første sal – fra baghuset til forhuset. Biskoppen har ønsket at bedre redaktionernes hidtil så fortvivlede lokaleforhold ved at give Katolsk Ugeblad og Katolsk Pressetjeneste lokalefællesskab med Niels Steensens Bibliotek, der har til huse Bredgade 69, 1. sal, og det er altså vor fremtidige adresse. Hvis De ønsker at skrive til Ugebladet for at rose det. Eller det modsatte.

Men vi nævnede også Katolsk Pressetjeneste eller KAP, som kun de færreste læsere kender så meget til, da det er et intern presseanliggende – et bureau der – som det fremgår af navnet – står til den danske presses disposition, når det gælder vejledning i behandling af katolske emner. KAP prøver at arbejde efter de principper, der er gældende for den seriøst arbejdende danske presse: dvs. ved at give offentligheden den objektive orientering, den har krav på. Når KAP nu får et snævert samarbejde med Niels Steensens Bibliotek, betyder det, at Pressetjenesten på denne måde kan få fornyet inspiration fra en ældre gren af den katolske oplysningsvirksomhed, hvis idealer i retning af at tjene offentligheden netop går ud på at lægge kortene – eller rettere sagt *bøgerne* på bordet.

Også vore trosfæller i Sverige har en pressetjeneste. Den hedder »Katolsk Informationstjänst« eller »KIT« og arbejder ud fra de bedste svenske akademiske traditioner om redelighed, grundighed og saglighed. Og nu er også Norge kommet med, idet biskop John W. Gran i Oslo har overladt den kendte norske forfatter og journalist Åge Rønning ledelsen af et »Katolsk Pressekontor« i Oslo. Det kan se ud som noget af en tilfældighed, at det er Norge, der er kommet med sidst. Norge er jo veteran her i Norden, hvad angår katolsk pressearbejde efter international og moderne målestok. Og denne tradition har biskop Gran ønsket at sætte en streg under. Vi glade danske læsere af »St. Olav« kan kun se dertil med taknemmelighed. Men der sker også ting i Danmark, der må glæde os. Hvis man har et lille begreb om, hvad det koster at holde den presseetiske fane højt – ikke mindst for et lille foretagende, må man tage hatten af for »Kristeligt Dagblad«, der har sendt en højt kvalificeret korrespondent til Rom, for at dække koncilets sidste samling. (Det har Ugebladet og KAP ganske vist også kunnet gøre ved en trofast vens hjælp, men det ligger ligesom lidt nærmere.) Man må håbe, at denne økumeniske indsats må kunne betale sig, netop hvor abonnementspriserne stiger.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonceafdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Rom (Fra vor udsendte medarbejder.) I løbet af de seneste måneder har to hollandske teologer, jesuiterpateren Schoonenberg og franciskanerpateren Smits, skrevet flere artikler om nadverlæren. Disse artikler har vakt megen opsigt – også uden for Holland. Begge forfattere mener nemlig, at den traditionelle fremstilling af den katolske lære om nadverens mysterium er helt uforståelig – ikke alene for vore protestantiske brødre, men i det hele taget for mennesket af i dag. I særdeleshed hævder de, at ordet »transsubstantiation« efterhånden næsten har mistet sit indhold, idet ordet »substans« er fremmed for vor tids filosofi. Teologerne må derfor – om muligt – forsøge at finde frem til andre udtryk. Naturligvis er der på ingen måde tale om at ændre noget ved troens indhold. Det eneste, det drejer sig om, er at finde en ny, bedre og mere forståelig terminologi. Pater Schoonenberg foreslår derfor, at man i stedet for »transsubstantiation« skal bruge enten ordet »transfinalisation« eller »transsignification«. Disse to nye udtryk fremhæver det, der efter hans mening sker i nadverens sakramente, nemlig at brødet og vinen under handlingen ved messen får en helt ny betydning (significatio) og en ny finalitet . . .

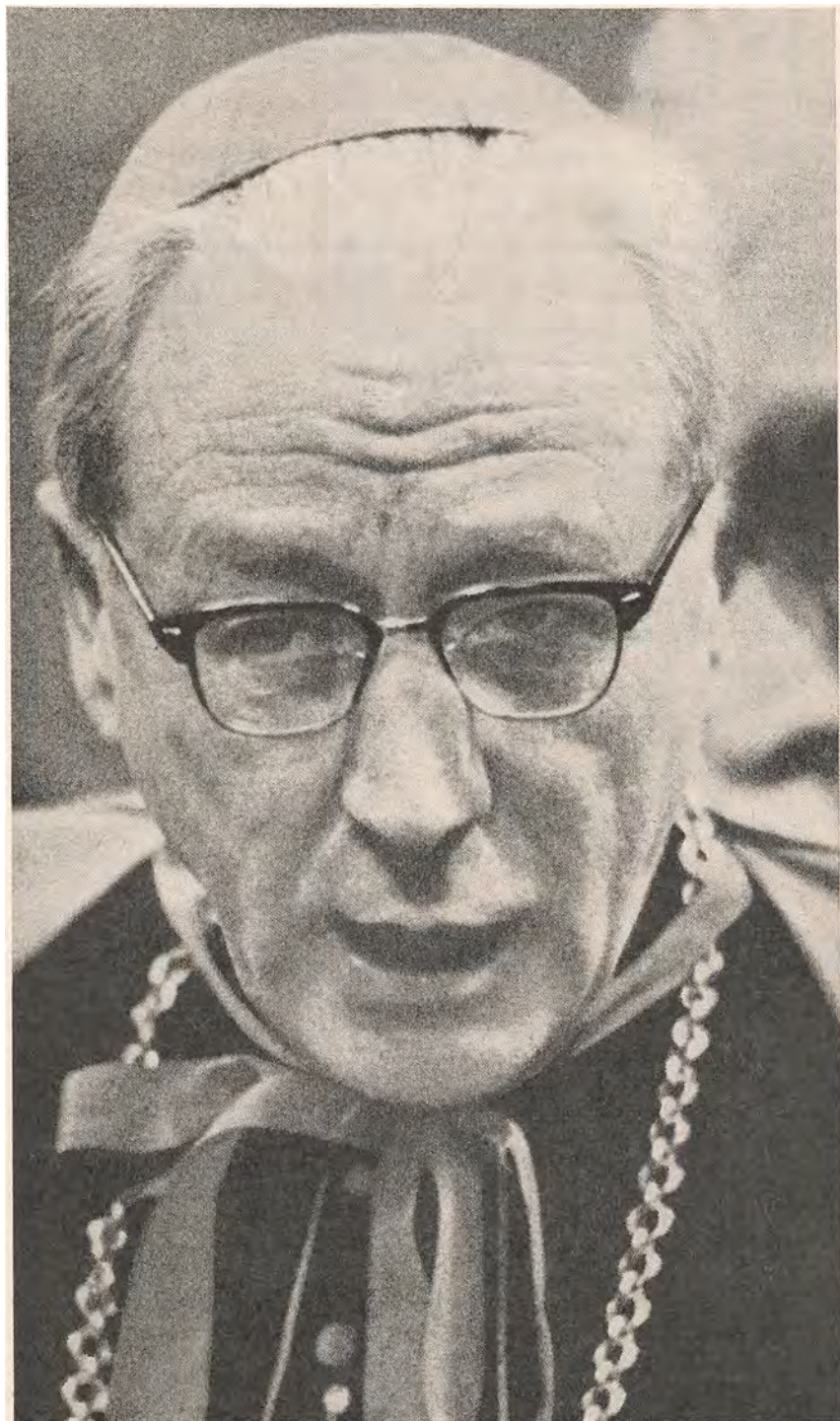
På grund af det røre disse artikler har fremkaldt blandt de hollandske katolikker, udsendte de hollandske biskopper den 8. maj i år et fælles hyrdebrev, hvori de ikke giver udtryk for nogen fordømmelse af den nye udtryksmåde, men blot forkyn-der Kirkens traditionelle lære om nadveren. Og det samme gør paven i »Mysterium Fidei« med hele den vægt, hans navn og hans myndighed giver et sådant dokument. Desværre blev denne rundskrivelse – blandt andet af den italienske presse – øjeblikkelig fortolket som en fordømmelse af en ny og kættersk lære. Det er derfor i denne forbindelse ikke overflødigt at gøre læserne opmærksomme på følgende:

– Paven udtrykker i sin rundskrivelse sin glæde over »de mangfoldige og vægtige publikationer, der går ud på at granske og udbrede kendskabet til nadverlæren«. Paul VI forkaster altså ikke under ét de forhåndenværende forsøg på at nå til en bedre forståelse af, hvad nadverens sakramente egentlig er.

– Paven siger i rundskrivelsen, at troen er uforanderlig, men tilføjer

Hos os diskuterer vi ikke i smug...

sagde kardinal Alfrink på en pressekonference i Rom, hvor han skarpt afviste italienske bladangreb på Hollands katolikker i anledning af pavens nye rundskrivelse.

samtidig, at vor forståelse af troen skal udvikle sig og gå fremad.

– Paul VI ønsker ikke at binde troen til forældede og uforanderlige trossætninger. Han skriver blot, at disse hævdvundne trossætninger »kan forstås af alle mennesker til alle tider og i alle lande«. Men han siger ikke, at disse sætninger er de eneste mulige eller de eneste sande, ja, ikke engang at de nødvendigvis behøver at være de bedste.

– Paven fordømmer heller ikke direkte de ovenfor nævnte udtryk »transsignification« og »transfinalisation«. Han erklærer blot, at de er utilstrækkelige, og at man ikke kan lade sig nøje med dem, når det drejer sig om at gøre rede for forvandlingslæren.

– »Osservatore Romano« for den 14. september skrev for øvrigt angående rundskrivelsen: »Pavens ord er rettet til alle Kirkens børn. Derfor har man heller ikke, som man allerede har gjort det, lov til at fortolke dem, som om de udelukkende gjaldt præsteskrabet i det ene eller det andet land.«

Fornylig afholdt den hollandske kardinal Alfrink, der er ærkebiskop af Utrecht, en pressekonference, hvor han med stor vægt og værdighed besvarede de angreb, der for tiden rettes mod den katolske menighed i Holland.

Pressemødet blev holdt i det hollandske dokumentationscenter *do-c* på Piazza Navona i Rom. Kardinalen protesterede ved denne lejlighed offentligt imod »den ensidige, negative og fordrejede måde, hvorpå man i den internationale presse i månedsvis næsten bagtalerisk har omtalt den katolske kirke i Holland«. »Hvis De ikke umiddelbart forstår, hvad jeg mener,« sagde kardinalen, »behøver De blot at læse, hvad der i de sidste dage har stået i den italienske presse. Jeg ved selv bedre end mange andre, hvad der sker i Kirken i Holland. Jeg kender dens fejl og dens mangler... Men pressemeddelelserne giver et billede af den hollandske katolske menighed, der er hverken mere eller mindre end en karikatur.«

Det påstås for eksempel, at de hollandske menigheder helt igennem er inficerede af en anti-romersk ånd. »Hvis man fortolker udtrykket anti-romersk som anti-pavelig, kan jeg med sindsro sige, at dette langt fra er tilfældet. Forholdet er det stik modsatte. Vil man derimod dermed an-

tyde, at en del medlemmer af vor katolske menighed i Holland retter indvendinger mod visse af de metoder, der anvendes i det romerske styre . . . , kan jeg på ingen måde benægte det, og jeg ønsker heller ikke at gøre det. For øvrigt ville man gøre sig skyldig i en beklagelig fejltagelse ved at formode, at denne anti-romerske ånd udelukkende kommer til udtryk i Holland. Det er en ånd, man finder mange steder – selv her i Rom.»

Man anklager os endvidere, fordi vi drøfter mange spørgsmål i fuld offentlighed. Man må dog ikke glemme, at »de problemer, der i andre lande tages op i smug og diskuteres i dølgsmål, fremkommer på tryk hos os. Og man ville her igen gøre sig skyldig i en fejltagelse ved at tro, at problemerne er ude af verden, fordi visse meninger og synspunkter ikke træder frem på overfladen . . . Man må altså i denne forbindelse stille sig selv følgende spørgsmål: Er en åben diskussion ikke at foretrække frem for en ild, der ulmer under asken, selv om denne diskussion måske af og til går lidt for vidt? . . . Man anklager for eksempel den katolske menighed i Holland, fordi den offentligt tillader sig at diskutere præsternes cølibat. Men gør man sig ikke skyldig i en fejltagelse ved at tro, at alle problemer er løst, når blot man undlader at diskutere dem? Andre steder bruger man andre metoder. Jeg ved for eksempel et land, hvor man indskrænker sig til at skrive anonyme breve til udenlandske kardinaler i håb om, at disse prælater vil være forstående og åbne over for de pågældende problemer. Jeg ønsker ikke her at tage stilling til, hvorvidt denne metode er værre eller bedre end den anden. Men i hvert fald ville det være forkert at påstå, at problemerne er borte på de steder, hvor ingen har tilstrækkeligt mod til offentlig at fremsætte sin mening.«

Så længe alle disse angreb kun gjaldt min egen person, har jeg ikke taget til genmæle,« sluttede kardinalen. »Men nu synes jeg, at mine troende har ret til at høre mig tage dem i forsvar og sætte tingene på plads. Jeg beder Vorherre om, at ingen blandt os må miste sin kærlighed til Kirken på grund af disse uretfærdige angreb fra vore egne brødre.«

M.D.

Send Deres manuskript
i god tid.

Den røde klud og nådestødet

*Endnu er det dræbende stød mod
selve tyrefægtningen ikke leveret, siger vor
anmelder i sin omtale af den italienske
film »Nådestødet«*

Allerede ordet *tyrefægtning* virker som en rød klud og bringer manges blod i kog. Her i landet er det næsten livsfarligt at ytre sympati eller afsløre begejstring for dette fænomen. Det måtte blandt andre Mogens Wieth sande. Koldblodige nordboere kan hidse sig op i en sådan grad, at de går til angreb med sænket hoved akkurat som tyren i arenaen – og som regel med samme resultat. Der galopperes for fuld kraft mod den røde klud – som i virkeligheden er et udsøgt stykke klæde – og stanges ud i den blå luft, mere eller mindre tæt forbi et behændigt undvigende objekt, som altså ikke var netop dér, hvor man troede. Kun sjældent lykkes det at få ram på modstanderen, og da er kvæstelserne sjældent værre, end at de jo kan overlevs. Tyve dør, og tyrefægttere dør, men tyrefægtningen forbliver. Endnu er det absolut dræbende stød – *nådestødet*, som skal kunne udrydde selve tyrefægtningen – ikke blevet leveret.

Det skulle da lige være med filmen af samme navn. I hvert fald kan der næppe være tvivl om, at den italienske filminstruktør og matador (mester) *Francesco Rosi* med sin nyeste film, hvis originale titel er »Sandhedens øjeblik«, håber at have givet tyrefægtningen »Nådestødet«, som filmen er kommet til at hedde på dansk. Det er en film, som alle, der vil tale med om tyrefægtning, bør se – og det må da virke noget beroligende på forhånd at vide, at der ikke bliver dræbt flere tyre og tyrefægttere, fordi man et par timer låner Rosis afslørende kameraøjne og følger »det rituelle slagteri« på nærmeste hold.

Francesco Rosi har med sin film villet give os *sandheden om tyrefægtningen* så nøgternt og objektivt som muligt uden at udpensle eller dvæle ved chokerende detaljer eller spille på tilskuernes forargelse eller begejstring. I dette øjemed allierede Rosi sig med den spanske tyrefægter *Miguel Mateo Miguelin*, der ikke blot spiller, men er sig selv, idet Rosi i otte måneder har fulgt ham fra arena til arena i Spanien og optaget alle tyrefægtnings-scenerne på stedet. Resultatet er blevet en film, der yder alle parter fuld retfærdighed. Gennem selvoplevelse når man, så vidt det er muligt for en modstander af denne specielle form for folkefornøjelse, til en vis forståelse for de elementer, der bjergtager tyrefægtningens tilhængere – som ikke er en samling kyniske elskere af brutalitet og dyrplageri, men som bedømmer såvel tyrenes som tyrefægternes indsats med en form for optagethed og retfærdighed, der ganske vist følger andre regler (regler, der i vore øjne forbigår noget meget væsentligt), men alligevel ikke er ulig den, man finder hos kyndige tilskuere til en fodboldkamp. Enhver form for dyrplageri, som ikke er i overensstemmelse med *ritualet* – for det er et ritual – honoreres med højlydte udbrud af forargelse fra tilskuerpladserne, ligesom ufine kneb og umanerlig klodsethed bliver det ved en fodboldkamp. Og så er tyrefægtning unægteligt en betydelig festligere forestilling end en fodboldkamp. De farvestrålende uniformer, de vøjende bannere, det blændende lys, den brogede tilskuerskare – de mange udviklede regler, som må følges – alt er med til at indgyde en berusende feststemning, som er egnet til

at tilsløre endog de mest brutale enkeltheder.

Francesco Rosi udnytter i denne film sine virkemidler med en raffineret elegance og virtuositet, der kan stå mål med Miguelins dristige og fænomenale håndtering af det røde klæde og den dødbringende klinge; men Rosi nøjes ikke med at vise os, hvad normale tilskuere til en tyrefægtning ser, – han fører os også helt ind bag kulisserne og skildrer sagen set fra tyrefægterens side. Åndeløst betaget af Rosis kunst følger man den fattige bondesøn Miguel fra et tilbagestående landsbysamfund i det vidunderskønne Andalusien ind til storbyen, hvor han for at få arbejde må lade sig udbytte økonomisk af en arbejdsagent, og hvor han – led over denne tilværelse uden fremtidsudsigter – går i »tyrefægterskole« i en kælder, indtil han pludselig får sin chance i en rigtig arena og blottet for dødsfrygt begynder sin strålende karriere som tyrefægter – dog også nu afhængig af en arbejdsagent, den uundværlige impressario, som har skaffet Miguel en plads i solen og nu holder ham til ilden for vedblivende at tjene sine 15 procent af profitten ved den farlige og blodige leg med døden i arenaen.

Efterhånden kommer angsten for denne død krybende og får Miguelin til at længes bort fra arenaerne, men hans impressario forklarer, at det er med tyrefægtere som med soldater. Angsten er et naturligt fænomen, som må undertrykkes og holdes i ave under kampene. Filmen ender med en kamp, hvor både tyren og Miguelin må lade livet. Denne scene er en af de få i filmen, som ikke er autentiske, men den er utvivlsomt et dækkende udtryk for Rosis ærlige ønske om, at det hele må dø – kamptyrene, tyrefægterne, tyrefægtningen som sådan.

Det er sandhedens skarpe klinge, der skal trænge ind med alle sine facetter og nuancer, hvis man vil gøre sig håb om at kunne give tyrefægtningen nådestødet. Rosi har forsøgt at give os sandheden, og måske vil hans forehavende blive kronet med held. Vi ved det ikke endnu – lige så lidt som tilskuerne til en virkelig tyrefægtning ved, om matadoren i det afgørende øjeblik fik anbragt sin klinge præcis, hvor den skulle anbringes. Man ser tyren stå med kården plantet i sin nakke, men først efter en tøven, der føles lang og ulidelig som et ondt år, segner den pludselig om og er død – hvis stødet

»Angsten er et naturligt fænomen, som må holdes i ave under kampene.«

er ført korrekt. Et det placeret blot en smule forkert – og det sker selv for den bedste – har matadoren tabt slaget og er vanæret for øjnene af sit tusindhovede publikum. Kun panisk flugt for tyren regnes for mere vanærende og kan føre til ubarmhertig lynchning af den feje.

Historien om tyrefægteren Miguelin er rammet ind af et religiøst ritual, som begynder og afslutter forestillingen – en kæmpeprocession, hvor mægtige figurer bæres af herligt uimponerede og uhøjtidelige spanioler gennem gaderne og giver os glimt af den spanske katolske kirkes iøjnefaldende pomp og pragt. Det er ikke uden grund, at Rosi anvender dette religiøse ritual, som man sikkert også skal være spanier for fuldt ud at kunne goutere. For os andre var det mest opløftende ved det de tårer, der randt ned ad kinderne på den nådefulde Madonna i processionen. **BBB**

Barometeret står på smukt

Fortsat fra side 7

de italienere eller spaniere. Man kan her for eksempel nævne kardinalerne Ruffini (Palermo), Siri (Genua), Arriba y Castro (Tarragona), ærkebiskop Nicodemo (Bari, Italien), biskop Velasco (Kina) og biskop Carli (Segni, Italien). 3) De biskopper, der nok vil støtte teksten, men med det forbehold, at det ikke bliver en dogmatisk, men en »pastoral« tekst, dvs. at den ikke bliver normgivende for

troen, men at den kun betragtes som en erklæring af rent praktisk art. I denne gruppe befinder sig for eksempel ærkebiskopperne Morcillo (Madrid) og Modrego (Barcelona).

M.D.

*

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 3.: (17. søndag efter pinse). - TERESE af Jesusbarnet (s. [194], hvid), karmeliterinde, missionernes værnehelgen.

MANDAG den 4.: Frans af Assisi (s. 1096, hvid), franciskanerordenens stifter.

TIRSDAG den 5.: Søndagens messe (s. 714, grøn). Erindring om Placidus og lidelsesfæller (s. 1098), martyrer. - Eller: Placidus og lidelsesfæller (s. 1098, rød), martyrer.

ONSDAG den 6.: Bruno (s. 1098, hvid), karteuserordenens stifter.

TORSdag den 7.: Rosenkransfest (s. 1099, hvid). Erindring om Markus (s. 1099), pave og bekender.

FREDAG den 8.: Birgitte (s. 1102, hvid), enke. Erindring om Sergius, Bacchus, Marcellus og Apuleius (s. 1099), martyrer.

LØRDAG den 9.: Johannes Leonard, bekender. Erindring om biskop Dionysius, Rusticus og Eleutherius (s. 1103), martyrer.

SØNDAG den 10.: 18. søndag efter pinse (s. 734, grøn).

Lille Anne skal ud og lege. Mor giver hende frakken på.

»Maj sæl knappe!« siger Anne. Hun går ivrigt i gang. Første knap efter stort besvær... anden...

»Kom, lad nu mig knappe de sidste tre,« siger mor.

»Naj, maj kan sæl!«

Og lillepigen vender skærmende ryggen til.

Men efter knap nummer tre er det slut med mors tålmodighed. Den lille slår, skrider og vrider sig som en orm – men det bli'r mor, der knapper de sidste to...

Kender De situationen? Naturligvis gør De det. Hvilken mor – og far med, for den sags skyld – gør ikke det?

Men gjorde mor ret? – Hvad opnåede hun?

Hun vandt et par minutter, måske, men i stedet for et barn, der var glad, tilfreds og stolt af sin præstation, stod hun nu over for en ophidset Anne.

Og der var en mur imellem dem.

Opdragelse er svær. Især, hvis man ønsker at gøre sine børn til frie mennesker, til personligheder, til mennesker, der kan leve i harmoni med det samfund, de er sat i, uden at de derved mister den personlige evne

til at vurdere og til at skabe sig en fremtid, der helt er i balance med deres egen personlighed.

Hvordan gør man det? Det er et spørgsmål, mange, og vel de fleste forældre, har stillet sig selv, for der findes jo ingen gyldne regler. Børn er fra fødselen af små, helt forskellige personligheder.

Der findes imidlertid visse grundprincipper i al børneopdragelse. Og disse principper er grundlaget i arbejdet i Montessori-børnehaver, -børnehaveklasser og -skoler verden over.

Hvad står Montessori for?

Dr. Maria Montessori, født den 31. august 1870 i Chiaravelli, var Italiens første kvindelige læge. Under hendes virksomhed som assistent i en psykiatrisk institution fangede især børnene her hendes interesse, og hun opdagede snart, at de havde større behov for pædagogisk end for medicinsk hjælp.

Det varede ikke længe, før det stod hende klart, at det var her, hendes kald lå. Og hun begyndte nu et langt og indgående studium for at forberede sig til arbejdet.

Hun fandt frem til en særlig undervisningsmetode for svagt begavede børn. Da hun senere prøvede

den på normale børn, opdagede hun, at den var endnu bedre egnet til undervisningen af dem. Hun kastede sig nu over denne opgave, og i 1907 åbnede hun sin første »Casa Dei Bambini«, det, vi her kalder en børnehave.

Allerede tre måneder senere fulgte endnu én, efter et halvt år en tredje, og så fremdeles. I dag er der talrige Montessori-børnehaver over hele verden og desuden et stort antal Montessori-skoler, som efterhånden er ført helt op til studentereksamen. I Amsterdam er således mange kommuneskoler bygget på Montessori-systemet.

Dr. Maria Montessori var den første, der undersøgte det, vi i dag kalder »de sensitive perioder«, dvs. de perioder, hvor barnet næsten uimodståeligt drages hen mod visse interesser og beskæftigelser, og som er et led i barnets modning.

Hun fandt frem til to grundprincipper i opdragelsen: Naturen, dvs. det naturlige udviklingsforløb, må være udgangspunktet i opdragelsen, og opdragelsen er i virkeligheden selvopdragelse.

Opdrageren må ikke prøve at presse barnet ind i én eller anden form, men må følge dets udvikling,

Der er visse grundprincipper i al børneopdragelse.

Disse principper er grundlaget i arbejdet i

Montessori-børnehaver,

børnehaveklasser og skoler

verden over. Men hvad

står Montessori for?

En dag i en b

dvs. hjælpe barnet på hvert udviklingstrin og være parat med netop det, barnet trænger til på det trin, hvor det står. Kun således får barnet lejlighed til at udfolde sine egne, personlige evner og kræfter.

Opdragerens vigtigste opgave er ikke at skælde på barnet, når det gør en fejl, men at vise det, hvorledes tingen kunne gøres anderledes og bedre.

Skal man lede et barn rigtigt, må man først og fremmest kende det, observere det, så man kan stimulere dets selvaktivitet. Denne trang til aktivitet må være rettet mod et mål, og målet må være tilstrækkelig interessant til at fange barnets interesse – og hver gang ligge lidt længere ude end det foregående.

Det kan kun gøres, når man kender barnet og ved, hvor meget, det kan. Man observerer det, mens det er frit, dvs. har lov at bevæge sig og handle i frihed og i »forberedte« omgivelser. På denne måde kan barnet udtrykke sig og således gøre den voksne bekendt med sine behov og tilbøjeligheder.

Naturen selv driver barnet til spontane ytringer, og man tillader enhver ytring, der har et positivt mål. Det er altid målet, der bestemmer, om en handling skal tillades og aktiviseres, eller om den skal forhindres.

Det kan ofte være svært at se, hvad det er, et barn vil. Ofte afbryder forældrene derfor barnets spontane aktivitet, fordi det generer dem, at de ikke kan se hensigten med den.

De kender situationen, når et lille barn med stort besvær kravler op på en divan, der næsten er for høj. Endelig lykkes det – og straks efter kurer barnet ned igen, for igen at kravle op, kure ned, kravle op, kure ned...

Det er kun naturligt, hvis en sådan aktivitet irriterer den voksne i en sådan grad, at han eller hun afbryder kravleriet med en utålmodig bemærkning: »Vil du være oppe eller nede? Se nu at bestemme dig, for det kravleri er ikke til at holde ud!«

Men sagen er jo netop den, at barnet hverken vil være oppe eller nede. Det tillokkende er jo netop, at det er så forfærdeligt vanskeligt at kom-

Billederne er taget i en børnehaveklasse i Roskilde, der ledes af Visdommens Døtre.

me op – og hver gang det lykkes, er det en sejr, der absolut må gentages – men ikke i det uendelige, for der kommer et måttelsens øjeblik. Nemlig det øjeblik, hvor rutinen er nået, og hvor der ikke mere er nogen vanskelighed at overvinde. Og så finder barnet – i det mindste i de »forberedte« omgivelser – en ny tiltrækkende vanskelighed at overvinde.

I en Montessori-børnehaveklassens »forberedte omgivelser« indgår en række af de ting, børn i de pågældende aldersklasser plejer at vise interesse for.

Det kan være husholdningsarbejde, for eksempel at pudse messingtøj, at feje gulv, vaske borde, vaske op, pudse vinduer og skabenes glassdøre, vaske tøj, stryge med rejsestrygejern, osv.

Det kan være sansetræningsmaterialer, for eksempel lyddåser, klokker, farvebrikker, følematerialer, smagsprøver, lugtematerialer, sorteringsmaterialer, m.v.

Og det kan være intellektuelle materialer til regning, skrivning, læsning, geografi osv., for man er ikke bange for at beskæftige sig med tal og bogstaver – og desuden mange manuelle beskæftigelser, som man

har det i alle andre børnehaveklasser.

Det er rige og spændende omgivelser, som kan inspirere på ethvert udviklingstrin. Barnet lærer ikke blot at tilpasse sig det lille samfund med dets andre mere eller mindre jævnaldrende medlemmer og den voksne leder, men det lærer også at arbejde stiltfærdigt med opgaver, der forbereder til en første klasse. Jordbunden forberedes, så læreren kan så i den.

Lille Anne stod grædende over for mor med sine fem knapper knuppet og sin sjæl i affekt. For lille Anne fik ikke sin vilje.

Jamen, skal alle barnets aktiviteter da tillades? – Nej, hvor aktivitet er til skade for barnet selv eller andre, skal den forhindres. Og man begynder tidligt hermed, for det er vigtigt – ikke blot for barnet selv, men også for dets forhold til andre.

I en børnehaveklasse – og i en børnehave – kan man lettere opdrage et barn til social adfærd, end moderen kan det hjemme. Der er hele tiden lejlighed til at lære, at rettighe-der og pligter altid har forbindelse med hinanden.

Man lærer at tage hensyn til andre, at tænke på andre, at hjælpe andre. Man lærer at gå forsigtigt omkring, så man ikke forstyrrer de andre, og man lærer det vel at mærke på en sådan måde, at det føles spændende og tiltrækkende for børnene.

En lille dreng trækker i lærerindens ærme og hvisker: »Hør, hvor stille jeg kan lukke døren!«

En pige tæller højt fra ét til hun-

rnehaveklasse ...

Hvad med forældrene?

Forening af katolske skoler dannet med Erling Tiedemann som formand.

drede og bedes venligst om at tælle sagte, »for ellers kan jeg ikke høre, hvad tone jeg spiller på klokkerne«.

Og en dreng ser misbilligende op fra æsken med bogstaver og hen til to, der leger med klodser i nærheden: »Lad være med det spektakel, – jeg kan ikke huske, hvilke bogstaver, jeg skal ha'!«

Det kan selvfølgelig være svært for nogle – men tanken om hensynet til de andre lever iblandt dem.

Man appellerer til barnets evner: »Du er så dygtig til at skrive! Vil du hjælpe Søren med at skrive seks-taller?« – Eller til den, der har lært at binde sine skobånd selv: »Nu må du hjælpe dem, der ikke kan endnu.«

Hvert barn har sine evner – og også de mindre begavede får på denne måde lejlighed til at gøre sig nyttige i det lille samfund...

Der er de mange ting, man kan gøre i fællesskab. Og hvor mange muligheder for at lære at rette sig efter hinanden giver ikke en fællesleg? Det er især her, barnets egenart viser sig, her, det lærer at beherske sig, og her, det lærer at give andre chancen for at vise deres præstationer.

Seks-årige Erik var meget ærgerlig. Da han kom i børnehaveklassen, var det ham helt umuligt at lege med andre børn. Han ville hele tiden vise, hvor dygtig han selv var, og ingen af de andre fik nogen chance for at vise, hvor dygtige de var. Så snart en anden stod for tur, blev han tvær og gik sin vej, lo ad de andre eller forsøgte at tiltrække sig alles opmærksomhed ved at skære ansigter eller udstøde mærkelige lyde. Når det ikke lykkedes ham at forstyrre legen, kunne han endda finde på at kaste sig over den, der havde vist sig »dygtig«.

Det varede måneder, inden han kunne lade være med blot de værste udbrud. Men det kom. Med tiden blev også hans drillerier færre, og efter ca. ti måneders forløb var han kommet så vidt, at han spændt kunne følge de andres præstationer.

Og spontant kunne klappe ad kammeraterne!

VÆRELSE SØGES

Philippinsk lægeægteskab med søn (4 år) søger 2 møbl. værelser eller lign. med køkkenadgang i Kbhvn. - Hellerup eller Gentofte fra 1. okt. for 3 måneder.

God betaling ydes.

Henvendelse til annonceekspeditionen telefon Eva 2997.

En forening af katolske skoler i Danmark er blevet dannet på et møde i Odense. I dette møde deltog skoleledere og bestyrelsesmedlemmer fra alle 26 katolske skoler her i landet, og som formand valgtes skolebestyrer Erling Tiedemann, Vejle.

Der har allerede gennem flere år eksisteret et vist samarbejde mellem de katolske skoler. Dette har været drevet inden for rammerne af det katolske lærerforbund, der har en fraktion af skoleledere, men denne har trods alt været en gruppe bestående af *enkeltpersoner*.

En række aktive personer syntes derfor, at det var nødvendigt at dyrke og udbygge dette samarbejde, så opgaverne kunne løses af »en med bestemte og klare formål og på demokratisk grundlag opbygget forening af skolerne, hvori både den pædagogisk-administrative ledelses- og den økonomisk-administrative bestyrelsesfunktion er repræsenteret«.

Den nye forening skal formidle de katolske skolars integration i det danske skolevæsen og være med til at planlægge de kommende strukturændringer, oplyser Erling Tiedemann.

De katolske skoler har som andre private skoler et medansvar for helheden i dagens Danmark. »Det ville ikke være demokratisk skole, hvis de private skoler manglede, og her må man sørge for, at de private skoler så på alle mulige punkter er i stand til at deltage i samarbejdet med andre skoler eller organisationer. Det, hvad enten det drejer sig om den kulturelle indsats eller om de tilbud, der fra det offentlige og fra foreninger stilles til skolerne,« udtaler Erling Tiedemann over for Ugebladet, idet han understreger, at man hos såvel de ministerielle som hos de kommunale myndigheder kun møder den største forståelse og åbenhed, hvad angår de såkaldte frie skolars problemer.

Og problemerne er jo mange. Den stadige udvikling på det pædagogiske område stiller store krav – også til økonomien. Kridt og tavle og gymnastiksal, et par kolber til fysik og et par landkort til geografi har længe været utilstrækkeligt. Der skal stadig nye investeringer til, samtidig med at selve det pædagogiske mandskab stilles over for stigende krav, hvad den fagmæssige kunnen angår.

Endelig er spørgsmålet, hvordan man i højere grad kan drage *forældrene* ind i billedet, blandt andet hvor der er tale om det økonomiske ansvar. I det hele taget skulle der vel sigtes mod i en vis udstrækning at tale om forældrenes skoler.

Spørgsmålet om forældrenes stilling optager blandt andet redaktionen af Danmarks katolske Lærerforbunds meddelelsesblad, der skriver i en kommentar, at man med hensyn til forældrene kan gøre det synspunkt gældende, »at deres indsats er de lokale skolekredse og disses bestyrelser. Men ikke alle katolske skoler har en skolekreds og en bestyrelse, og selv hvor sådanne findes, har disse ofte et yderst formelt præg. Bør en kommende forening af katolske skoler ikke i langt højere grad forudsætte en forældrerepræsentation – dels på de enkelte – og alle – skoler, dels i den kommende forenings ledelse.«

Kommentaren er skrevet før mødet, hvor foreningen blev stiftet, men er vel ikke mindre aktuel af den grund.

Danmarks katolske skoler har ialt 5500 elever. Otte af skolerne ligger i København, én på Færøerne og resten er fordelt i provinsen.

Kommer det ikke kirken ved?

Debatten om skema 13 er begyndt. I udkastet til konstitutionen, hvis officielle titel er »Kirken i den moderne verden« tales der også om retten til militærnægtelse.

Dette afsnit blev kritiseret af den amerikanske kardinal Francis Spellman, der sagde, at koncilet måtte gøre det klart, at militærtjeneste kan være en pligt, hvis nødvendighed afgøres af de borgerlige myndigheder. Han fandt det uden for kirkeens opgave at kræve gennemført en lovgivning, der sikrer retten til militærnægtelse. En sådan lovgivning findes ikke i en række katolske lande, blandt andet ikke i Italien.

Kun få præster i fængsel?

Den i kardinal Berans fravær administrerende biskop af Prag, Thomáshek, har i et interview med *Informations Catholiques Internationales* udtalt, at forholdet mellem kirke og stat i Tjecoslovakiet er forbedret i løbet af de sidste seks måneder. Selv er han fri efter 12 års forløb, og under interviewet sagde han glædestrålende: – Jeg kan gå, hvorhen jeg vil, uden at indhente tilladelse og uden følgeskab.

Biskop Thomáshek fortalte videre, at han havde rettet henvendelse til regeringen om forbedring af vilkårene for nogle hundrede præsters vedkommende. Det er præster, som er beskæftiget ved verdsligt arbejde, og som ikke uden tilladelse kan afholde offentlig gudstjeneste, men som principielt har tilladelse til at læse messen privat. Der var intet håb om at få dem alle på én gang genindsat i deres embeder, da »regeringen forbeholder sig ret til at foretage en udvælgelse og til at bruge den enkelte præsts individuelle politiske holdning som kriterium for en tilladelse«, sagde biskoppen. Dersom en tilladelse gives, må vedkommende præst imidlertid kun røgte sit kald inden for sit sogns afstukne grænser, og han kan ikke skifte bopæl. For de religiøse ordener og kongregationer gælder nogenlunde samme betingelser, dog at man her håber at få gengivet de enkelte ordener og kongregationer som helhed tilladelse til at have et noviciat. For øjeblikket findes der intet sådant i Tjecoslovakiet, og ordensøstrene er tillige berøvet retten til at give religionsundervisning, lede skoler og arbejde på hospitaler. Børnenes religionsundervisning skal falde inden for andet og syvende skoleår, forældrene skal ved hvert skoleårs begyndelse begære en sådan undervisning, og den strækker sig over én time ugentlig, hvilket er ganske utilstrækkeligt, »så meget desto mere, som timen ofte anvendes til helt andre formål,« sagde biskoppen under interviewet.

Et glædens tegn var den opblussende religiøse interesse hos ungdommen, blandt studenter og hos intellektuelle. »Det er en ubestridelig kendsgerning, at intelligensen af i dag er mere kristen, end den har været i mangfoldige år,« erklærede biskop Thomáshek, og han tilføjede: »I Prag har vi på to måneder haft over 1000

8 kardinaler med

Ikke mindre end otte kardinaler vil ledsage pave Paul VI, når han den 4. oktober flyver til New York for at rette en fredsappel til verden gennem FN. De otte kardinaler repræsenterer alle verdensdele. Det drejer sig om følgende: Tisserant, kardinalkollegiets doyen, Cicognani, Vatikanets statssekretær, Agagianian, præfekt for kongregationen til troens udbredelse, Gilroy, ærkebiskop af Sydney, Spellman, ærkebiskop af New York, Caggiano, ærkebiskop af Buenos Aires, Doi, ærkebiskop af Tokyo, og Rugambwa, biskop af Bukoba, Tanzania.

Koncilets generalsekretær oplæste i denne forbindelse et brev fra koncilet til paven. Det hedder heri: »Vi ønsker, at De skal vide, at alle deltagere i koncilet forener deres stemme med Deres, når De for FN's ærværdige forsamling forkynder freden i Herrens navn. Vi opsender sammen med Dem vore inderligste bønner om fredens gave, som netop i disse dage er i så stor fare. Vi beder om, at freden må blive forkyndt for alle mennesker af god vilje.« Koncilet hilste brevet oplæsning med stærkt bifald.

konfirmationer – hovedsagelig unge mennesker. Jeg var glædeligt overrasket over deres religiøse holdning. Som De ved, er det her ikke muligt at være en ligeglad vanekristen; vil man være kristen, må man også aflægge realistiske vidnesbyrd.«

Biskop Thomáshek mente, at pave Johannes XXIII's stærke personlighed havde været hovedårsagen til det skete tøjbrud i Tjecoslovakiet, men om sameksistens og samarbejde mellem den kommunistiske ideologi og den kristne tro som sådan kunne der ikke være tale – derimod var der god mulighed for kontakt mellem individuelle repræsentanter for de afvigende anskuelse. Kun få tjekiske præster sidder i dag fængslet af politiske eller kriminelle årsager, sagde han.

I øvrigt er det igen blevet almindeligt at indgå ægteskab i kirken.

Vietnam, Kina og kommunismen

– International Fellowship of Reconciliation – hvis verdensråd fornylig afholdt sit årlige møde, der denne gang var henlagt til Danmark, har udsendt to resolutioner, meddeler SOEPI, der er organ for Kirkernes Verdensråd i Genève. Den første udtalelse handler om Vietnam. Heri opfordres de kristne og alle mennesker af god vilje til at gøre anstrengelser for at standse krigen: »Vi appellerer til regeringerne i Sydvietnam og USA om at standse bombardementerne og om at anerkende Den nationale Befrielsesfront i Sydvietnam som én af hovedparterne i forhandlingerne om en standsning af konflikten.«

Den anden udtalelse drejer sig om Vietnam, Kina og Kommunismen: »Selv om kommunisternes praksis undertiden krænker visse principper, der er os kære, bør Vestens kristne afbalancere deres bedømmelse af dette forhold ved i ydmyghed at tænke på hvordan de systemer, der behersker deres liv, ligeledes krænker disse principper. Det er en yderliggående forenkling at fremstille kommunismen som en militær sammensværgelse med det formål at erobre verden. Den har ret til at blive betragtet som en del af menneskets anstrengelser for at oprette et levedygtigt system.«

Denne tekst tilføjer:

»Hvis det er vanskeligt at appellere til FN om en effektiv indgriben i Vietnamkrigen, er det netop konsekvensen af et forfejlet politisk skøn og af den moralske tvetydighed, der nægter Folkerepublikken Kina den plads, der med rette tilkommer det i denne organisme.«

Rejsegilde, øl og pølser

Lørdag den 9. oktober kl. 15 er der rejsegilde i Søborg. Adressen. Andersen Nexø Vej 10, er let at finde. Bus 43 kører til Søborg Torv; derefter er Andersen Nexø Vej den første vej på højre hånd. (Bus 43 udgår fra Holmens Kanal og passerer Nørreport samt Jagtvejen ved Tandlægehøjskolen.) Alle kirkens velgørere og venner indbydes. Fabrikant Iwan byder på pølser, og fadøl vil der også være. Byggepladsen står åben til kl. 18.

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Angars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatør
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

I/S Søndermarks Møbelfabrik

*v/ Chr. Søndermark
& Mogens Jørgensen*
Tarm. Tlf. (07 24) 168 - 188

Fremstilling af:
*Skolemøbler
Skolekøkkeninventar
Fysikinventar*
Efter ønske tilsender vi
Dem gerne
brochure og prislister

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

Benzon's
Begravelsesforretning
Aut. katolsk bedemand

* 34 46 01
Begravelse og bisættelse ordnes
for alle trosamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

MARIUS MP PETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Sanitet Centralvarme

Nielsen & Brostrøm

Algade 58, Aalborg, tlf. 13 04 33
Indeh. A. Brostrøm, ing. M. af I.
Aut. vand-, gas- og blikkenslagermestre

Marcussen & Søn

Orgelbyggeri
Grundlagt 1806
AABENRAA

Alt i gulobelægning

Dansk Gulventreprise A/S

Studiestræde 15
Tlf. Byen 5800 og 5151

Støt vore annoncører

NYE FILM

Disse prægtige mænd

Der var engang - i 1910 - da der ikke fandtes parkeringsproblemer, atombomber eller pigtråd, hvor bilerne ikke kunne overhale en knalbert, og hvor en samling dristige mænd søgte at overbevise sig selv og verden om, at flyvningens kunst var mulig, også inden for dette livs grænser. Det lyder som lutter idyl, men det er det bare ikke (alene) - i hvert fald ikke i filmen. »Disse prægtige mænd i deres flyvende maskiner« - for da en engelsk bladlord arrangerer en kapflyvning London-Paris, og de forskellige indbudte nationer indfinder sig med deres i sandhed fantasifulde flyveapparater, ja så bliver det hele det glade vidunderlige vanvid - og filmen flyver rask af sted på alle klicheerne, men styres med så let og sikker hånd, at den aldrig falder til jorden. Selvfølgelig er der en skurk, der kommer afføringsmidler i konkurrenternes cocktail, piller ved deres maskiner og selv i nattens mulm og mørke fragter sin maskine over Kanalen - pr. fiskerbåd! Denne nydelige herre er englænder, men det er vinderen af kapløbet også - så det går lige op. Det kniber straks mere for maskinerne. Italieneren for eksempel - stenrig og med et regiment af børn - er så uheldig at måtte nødlande, endda uden for et kloster, hvis priorinde ikke mener, at deres barmhjertighedsgerninger bør udstrække sig til også at køre strejkende flyvemaskiner i gang. Ja, ja - vor italiener trækker beklagende på skuldrene - så er det jo kedeligt, sejren kommer til at gå til en protestant. Et øjeblik efter flyver han stolt af sted igen. Men det er tyskerne med pikkelhuer, snorlige geledder og den tyske ørn på badedragten, der tager de fleste stik hjem. De flyver efter bogen (og havner i Kanalen), skotten i sin badekar-inspiration flyver den gale vej, franskmændene flyver efter piger - alle flyver, falder ned og flyver op igen.

Skuespillerne af de respektive nationaliteter illuderer vittigt disse ovenud energiske helte med mindst dobbelt dosis katteliv, og ind imellem det hele vimser nydelige unge damer, frem for alle bladlordens datter, der frygtelig gerne vil op at flyve; det forstår man så godt - det var festligt at flyve London-Paris sammen med disse prægtige mænd, dengang det tog 25 timer og 11 minutter.

E.M.T.

»IKON 65« – Jeg har kaldt det »Ikon 65«, fordi det er et billede af tiden, en trosartikel for tiden, for det man tror på: sammenholdet menneskene imellem. Og uden at vende tilbage til det barnlige sindelag, ikke det naive, men det oprindelige, tror jeg ikke, tingene kan lykkes, siger maleren Tønning Rasmussen til Virtus Schade, der under et interview i »Berlingske Aftenavis« aflokker den abstrakte maler konkrete udtalelser om hans kunst. – Der er noget provokerende og spottende i billedet, men det skal vise familien som det blivende, som det, man trods alle splittelsesforsøg ikke kan ødelægge, siger den optimistiske maler, der også har ladet sig inspirere af rumfart, cirkus og barnlig begejstring over den brogede mangfoldighed, verden byder på, og som han omsætter i kunst.

LÆSERBREVE

Redigeret af Jørgen Hviid

»Jeg er tilfreds«

Hr. redaktør!

Jeg finder, det er på tide, at en, der er tilfreds med fordanskningen af messens tekster, giver sin mening til kende. Indtil nu har det kun været de utilfredse udtalelser, man har læst her i Ugebladet. Men det er en almindelig menneskelig erfaring, at det er sådan. Vi tilfredse får sjældent taget os sammen. Jeg er dog sikker på, at dem er der mange af i denne sag, og jeg er ked af, at folk udefra skal få det indtryk, at den nye messeform er en fiasko i Danmark.

Måske er utilfredsheden at finde hos dem, der er født og opvokset i et katolsk miljø, mens sagen stiller sig anderledes for os, der i en voksen alder har sluttet os til kirken. For mange af os har det latinske sprog været en stor vanskelighed, for vi var vant til at dyrke Gud på dansk. Jeg forstår selv latin, men alligevel vil jeg placere det øjeblik, da præsten under kommunionen for første gang sagde »Kristi legeme« til mig, blandt de største oplevelser i de 16 år, jeg har været katolik, på linie med privataudiens hos paven, eukaristisk kongres, besøg i Lourdes osv. Betydningen af ordene er nu engang

langt mere klar på ens eget sprog end på et fremmed, hvorfor det virker præcisere og naturligere, når man skal udtrykke sig om emner, der er betydningsfulde.

Om hverdagen går jeg til messe i et privatkapel, hvor messen endnu læses på latin. Derfor er søndagens oplevelse måske så meget desto større. Jeg venter kun med længsel på, at canon også skal blive læst på dansk. Det er allerede en stor oplevelse, at canon ofte læses højt, men gid vi snart må høre indstiftelsesordene på vort eget sprog!

Den vanskelighed, at man på ferierejser ikke mere i andre lande kan følge så godt med, synes mig at være af minimal betydning. Det er dog i hverdagen livet skal leves. Så må man i udlandet, som mange af os andre hidtil har måttet det året rundt, følge med på sit eget sprog i sin messebog. I modsætning til den betydning, modersmålet må have for alle de mennesker, der føler sig tiltrukket af kirken, er det at måtte fejre messen på et fremmed sprog i sin ferie kun et lille offer at bringe.

Er man endvidere så heldig at gå i kirke et sted, hvor præsten læser messen vendt mod menigheden, er fornemmelsen af et fællesskab fuldkommen. Denne form kræver meget mere af præsten end den gamle, men formår han at udføre denne svære opgave med den rette værdighed,

bidrager den umådeligt til handlingens højtidelighed og får menigheden til at fornemme sig som virkeligt deltagende i messen. Jeg har i hvert fald det bestemte indtryk, at alle i den kirke, hvor jeg deltager i søndagsmessen, er med på en ganske anden måde end hidtil, erkender sig som medvirkende i og ansvarlige for messens forløb. Det forekommer mig, at kirken hermed bringer noget meget værdifuldt ind i gudsdyrkelsen: det bevidste fællesskab. At det er meningen, vi alle taler med og ikke bare er til stede i legemet, mens vor ånd flagrer i vore helt personlige banner borte fra det, der foregår. Her viser kirken os vejen til et menneskeligt samarbejde, i sandhed en lærdom, verden trænger til i dag. Det er så op til os, at dette samarbejde ikke standser ved kirkedøren, men at vi bringer det ud blandt vore medmennesker.

Harriet Dahlerup,
sygeplejelerende,
København.

Til abonnenterne:

Med dette nummer følger en giroblanket til indbetaling af abonnementsbeløbet kr. 11,- for oktober kvartal.

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff
Murermester
Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester
Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Chr. Steffensen

Herreekvipering
Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telf. 85 01 32
Autoriseret elektro installatør

B. & H. Kofoed Hansen

Slagterforretning
Maria Gade 5, Maribo
Telefon 740
1. kl. kød og pålæg

Aalborg

Aalborg Mælkekompani

Vesterbro 79, Tlf. 12 30 88

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Tlf. 12 88 88
El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes
Reberbansgade 37
Aalborg - Tlf. 12 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Tlf. 12 03 01

Murermester- og entreprenørførr.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2
Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebrogsgade 21, Aalborg
Tlf. 12 41 29
Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg
Telefon 12 69 13
Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

København

Sparekassen
for Lyngby og Omegn

Oliefyr

Centralvarme

Brændselolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389
Vanløse
Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

A. Madsen, glarmester
Rantzausgade 14,
Københ. N. Tlf. 35 17 02
Specialitet: Blyindfatning

Kaj Uth

Snedkermester
Hyldegaardsvvej 14-16
Ordrup, Tlf. 10225
Privat adr.: Nymosevej 14,
Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen
Telefon 95 00 36
Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermester
Dybbølgsgade 17,
København V.
Tlf. Vester 7001 og 8581

Drost & Rye Petersen

Heimdalsgade 4-6, København N
Tlf. Taga 5353
Centralvarme
Sanitet - Vandanlæg

FORSIKRINGS COMPAGNIET
FOR KONGERIGET DANMARK %

☆

Hovedkontor:
St. Kongensgade 68, København K
Telefon Central 10.093
Minerva 6999

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V.
Tlf. CE 7840 og 1254

KOMMENTAR:

Vi skal leve med

Vort folkestyre forudsætter som bekendt folkets aktive medleven i de politiske spørgsmål, men flere forhold bevirker, at denne *medleven* lader en del tilbage at ønske.

En del af ansvaret for miseren ligger hos de forskellige landes regeringer, idet mange forhold hører til de områder hvor forhandlingerne hemmeligholdes i en sådan grad, at befolkningen mange gange ikke ved ret meget om, hvorfor regeringen har valgt en ganske bestemt løsning. En anden årsag er den almindelige svigtende interesse hos de fleste vælgere for de egentlige politiske spørgsmål. Selvfølgelig er der også emner, der fanger hos vælgerne, men her viser det sig temmelig ofte, at reaktionen udelukkende er følelsesmæssigt bestemt, så interessen hurtigt dør væk, eller ønskerne er ganske ubetydelige.

Det er i denne situation, kirkemødets beslutninger har og vil få betydning for os. Særlig *Skema 13* handler om forholdet til verden og de retningslinier, dette skema vil kunne give os, er så vægtige, at de i høj grad vil kunne hjælpe os almindelige vælgere til selv at se, hvilke af de emner, der er oppe i tiden, *vi bør støtte, og hvilke ting vi bør tage op eller fremme*, hvis de ikke har den nødvendige interesse i de daglige drøftelser mand og mand imellem eller i aviserne. B.

og vi skal acceptere frihedsprincippet

Kardinal Josef Beran fra Prag kom under debatten om samvittigheds- og trosfrihed med en kraftig opfordring til at acceptere frihedsprincippet. Kardinalen tilføjede: »Den katolske kirke har i 1415 gjort sig skyldig i værre religiøs forfølgelse ved at

brænde kætteren *Johan Hus* i Konstans, end den forfølgelse som den nu må udstå i de kommunistiske lande som straf for gamle synder.«

Koncilet har i øvrigt ved en foreløbig afstemning vedtaget princippet om trosfrihed, og har dermed afvist et fra konservativ side inspireret forsøg på at formå paven til at henlægge sagen. Resultatet af afstemningen var: 1997 stemmer for - 224 stemmer imod.

I DEN KOMMENDE TID

DANMARKS KATOLSKE KVINDEFORBUND

indbyder den 11. oktober 1965 kl. 20.00 til møde i bibliotekssalen, Bredgade 69, 1. sal, med emnet: »Vi retter blikket mod Israel«. Skoleinspektør Olsen viser lysbilleder og fortæller. Alle er velkomne.

ACADEMICUM CATHOLICUM

Onsdag den 6. oktober kl. 20.00 holder professor, dr. phil. O.M. Kofoed-Hansen (Risø) et foredrag med titlen: »Mod menneskehedens yderste grænser.« I sit foredrag vil professoren opridsede linierne for det »mættede« samfund, der med den nuværende udvikling vil indtræde om ca. 200 år, og hvor ordet »frihed« helt vil ændre mening. Professoren vil søge at be-

svare spørgsmålet om, hvorledes vi kan forberede os på dette samfund.

Til mødet, der holdes i Englesalen, Jagtvej 183 B, er såvel medlemmer som ikke medlemmer velkomne. Der vil blive serveret the eller kaffe ved diskussionen efter foredraget.

JOHANNESKIRKEN

Man er nu nået så langt, at det især drejer sig om TRÆARBEJDET. Man mangler ikke mindst et par håndlangere om dagen. Menighedens egne arbejder hver aften (ja, der kan godt bruges flere!) men det kniber med håndlangere om DAGEN til en murer og en tømrer. Vi beder Dem om at bede for os: Vi synes, at vi har lært, at bønnen er den bedste gave, man kan give os.

Vi har annonceret efter en organist, men endnu ikke fået nogen. Kender DE nogen, der kunne tænke sig at spille kl. 9.30 eller kl. 17 hver søndag?

Byggefonden står lidt i stampe. Den er på ca. 300.000 og samler nok kræfter til den kan tage det sidste spring op til 450.000. Er der noget at sige til det? Jo, måske: Giro 99101! Kirkehistorierne bedes venligst afregnet, især de udenlandske bedes returneret, hvis De ikke regner med at kunne sælge dem. Nogle er næsten udgået her.

*Paul d'Auchamp, præst,
Andersen Nexø Vej 10, Søborg*

LØRDAG den 2. og SØNDAG den 3. OKTOBER, begge dage kl. 15-21, i skolens lokaler, *Dronning Elisabeths allé 3* (under kirken).

Tombola - lykkespil - fiskedam - restaurant
amerikansk lotteri - mange boder.

FESTLIGT - FOLKELIGT - FORNØJELIGT

ABSALON-SKANDINAVIA

samarbejdende FORSIKRINGS aktieselskaber

Vor provinsielle radioavis

Radioavisen afviste appellen til konciliet

Mens underskrifterne strømmer ind på appellen til konciliet om et klart nej til atomoprustningen, har denne fredelige appel allerede udviklet sig til en hel presseaffære. Radioavisen nægtede nemlig pure at bringe, end-sige omtale appellen, og kom herved til at stå i et mærkeligt lys, rent journalistisk, i forhold til den øvrige presse, der i stort tal bragte nyheden.

Årsagen til denne afvisning ligger ikke helt klart. På et spørgsmål fra EKSTRABLADET om dette forhold svarer Radioavisens redaktionssekretær Bent Jensen: »Vi har en generel regel om, at vi næsten aldrig bringer henvendelser fra mindre kredse. Og her kan der efter vor mening kun være tale om en lille kreds. Hvis henvendelsen til konciliet i Rom skulle udløse et svar under en større synsvinkel, vil vi naturligvis bringe dette i vore udsendelser.«

Såvidt Bent Jensen. Spørgsmålet er imidlertid, om der ikke er sket en rent journalistisk fejlbedømmelse af, hvad der er nyhed, og hvad der ikke er det. En fejltagelse som Radioavisens journalister ikke var ene om. Appellen blev nemlig henlagt med påskriften »ubenyttet« på det høj-officielle Ritzaus Bureau. Ved en første henvendelse fik man til svar, at »det ikke var en nyhed«.

Hvad er egentlig en nyhed?

Så er det man spørger sig: »Hvad er egentlig en nyhed? En nyhed skal efter vor ringe mening først og fremmest være *aktuel*. Hvad dette første punkt angår, var det altså ikke aktuelt, at en kreds af danske henvendte sig til offentligheden angående atomvåbnene. Og det samme aften som USA's repræsentant i FN foreslår Sovjetunionen, at de to største atommagter skulle reducere deres atomvåbenlagre. Netop hvad den danske appel til konciliet slog på. Samme aften som man i Radioavisen kunne høre nyheden om, at 86 indiske parlamentarikere forlangte atomoprustning i Indien!

Nej, så var det mere aktuelt med sildefangst ved Færøerne eller forøget dansk skosalg i udlandet efter en vellykket salgskampagne.

En nyhed bliver heller ikke mindre af et vist *lokalt tilsnit*, der må formodes at interessere den lokale befolkning. Her var det en kreds af danske med rod både i Jylland og i hovedstaden, der tog ordet. Desuden en kreds, der havde sit åndelige tilholdssted i alle kredse af den danske befolkning lige fra det lille katolske mindretal over folkekirken til de ikke-troende.

Men hvor bedømmelsen svigtede allermost var *nyhedens sigte*. Der var her tale om en henvendelse på internationalt plan. Konciliet i Rom er med sine 2500 biskopper fra alle verdens lande og med et stort antal observatører et ligeså internationalt forum som FN. Det var ikke nogen henvendelse fra en lokal vælgerforening på amtsplan. Hvilket også blandt andet manifesterede sig deri, at flere internationale bureauer og udenlandske blade straks interesserede sig for nyheden.

Men en nyhed var det altså ikke hverken for Radioavisen eller for Ritzaus Bureau. Forskellen er blot den, at for Radioavisen er det stadig ikke nogen nyhed, mens derimod Ritzaus Bureau ved en opringning til bureauets indenrigschef på 10 minutter forvandlede det til en nyhed på fjernskriveren. For sent til at provinsspensen kunne nå at få den med i morgenudgaverne. Man kan imidlertid spørge sig om ikke der var en vis sammenhæng mellem Ritzaus formiddagsmedarbejders bedømmelse af nyheden og Radioavisens afvisning af samme.

Manglende selvstændighed?

Forholdet er jo nemlig det, at skønt Radioavisen for kort tid siden har gjort sig fri af den skrevne presses nyhedsmonopol, er det måske stadig så som så med selvstændigheden. En sådan indstilling kan jo ikke siges at befordre nyhedsformidlingen. En sådan indstilling lover heller ikke godt for den nye TV-avis. TV-aktuelt der for en gangs skyld havde chancen for at bringe en nyhed, der ikke først var kommet i Radioavisens halvsvuudsendelse havde nemlig heller ikke plads til appellen til konciliet. For slet ikke at snakke om Aktuelt Kvarter, der ellers havde en ud-

mærket rapport om Goldbergs opfordring til Sovjetunionen. Man var vel dækket ind med kirkeligt stof gennem et indslag om menighedsrådsvalgene.

Positive reaktioner

At denne indstilling til appellen ikke var enerådende i dansk presse kom tydeligt frem. Dels var Musikradioen på pletten og ulejlige en reporter lang vej for at tage et interview om baggrunden for appellen. Dels var der pæne overskrifter i morgenbladene, hvoraf et endog bragte nyheden på forsiden. Det var Kristeligt Dagblad i hvis udmærkede koncilreportage man netop dagen i forvejen havde kunnet læse om uroen på konciliet over ændringsforslaget angående kirkens stillingtagen til atomvåbnene. Dels var der dagen efter en redaktionel stillingtagen på forsiden af Sjællandstidende signeret J.G., hvilket må udlægges som den også fra radioen kendte journalist Jørgen Ginnerup.

Jørgen Ginnerup skriver:

»Det er dog ganske tankevækkende, at endog en så arg protestant som professor Lindhardt kan føle sig foranlediget til at henvende sig med en bøn til paven. Som omtalt har en række danske kulturpersonligheder – deriblandt de folkekirkelige professorer i teologi P. G. Lindhardt og N. H. Søe – skrevet en appel til Vatikanconciliet, i hvilken de henstiller, at kirkemødet klart fordømmer den storpolitiske terrorbalance og dermed oplagring af atomvåben.«

Redaktøren fortsætter:

»Om dette velmente initiativ kan man så i øvrigt mene, hvad man vil, men det er da i hvert fald et karakteristisk udtryk for, hvor store forventninger også ikke-katolikker kan stille til Vatikanets indflydelse, selv på det jordiske plan. Man skal næppe vente mirakler fra Rom, men mindre kan såmænd også gøre det.«

Mange underskrifter

Imens fortsætter underskrifterne på appellen med at indløbe. Lige fra kendte navne som lehnsbaronesse Louise Berner-Schilden-Holsten fra Langesø på Fyn til ukendte – men ikke mindre velkomne og agtede – husmødre i Vanløse. Ja, helt fra Sverige og Norge er der underskrifter allerede. De bliver ekspederet videre til Rom efterhånden.

Skal vi virkeliggøre koncilets tanker i Danmark, må vi ikke nøjes med at tage skeen i en anden hånd, men fatte selve spaden, som menigheden i Søborg har gjort det. I en samtale inde i bladet kommer pastor d'Auchamp ind på nogle tanker, som nok vil blive fremført på det kommende præstemøde i Dalum, hvis emne: »At virkeliggøre koncilets tanker i Danmark« kommer hver eneste af os ved. Billedet er fra opførelsen af Johanneskirken i Søborg.

katolsk ugeblad 41

8. OKTOBER 1965
113. ÅRGANG

Hvordan virkeliggør vi koncilets tanker?

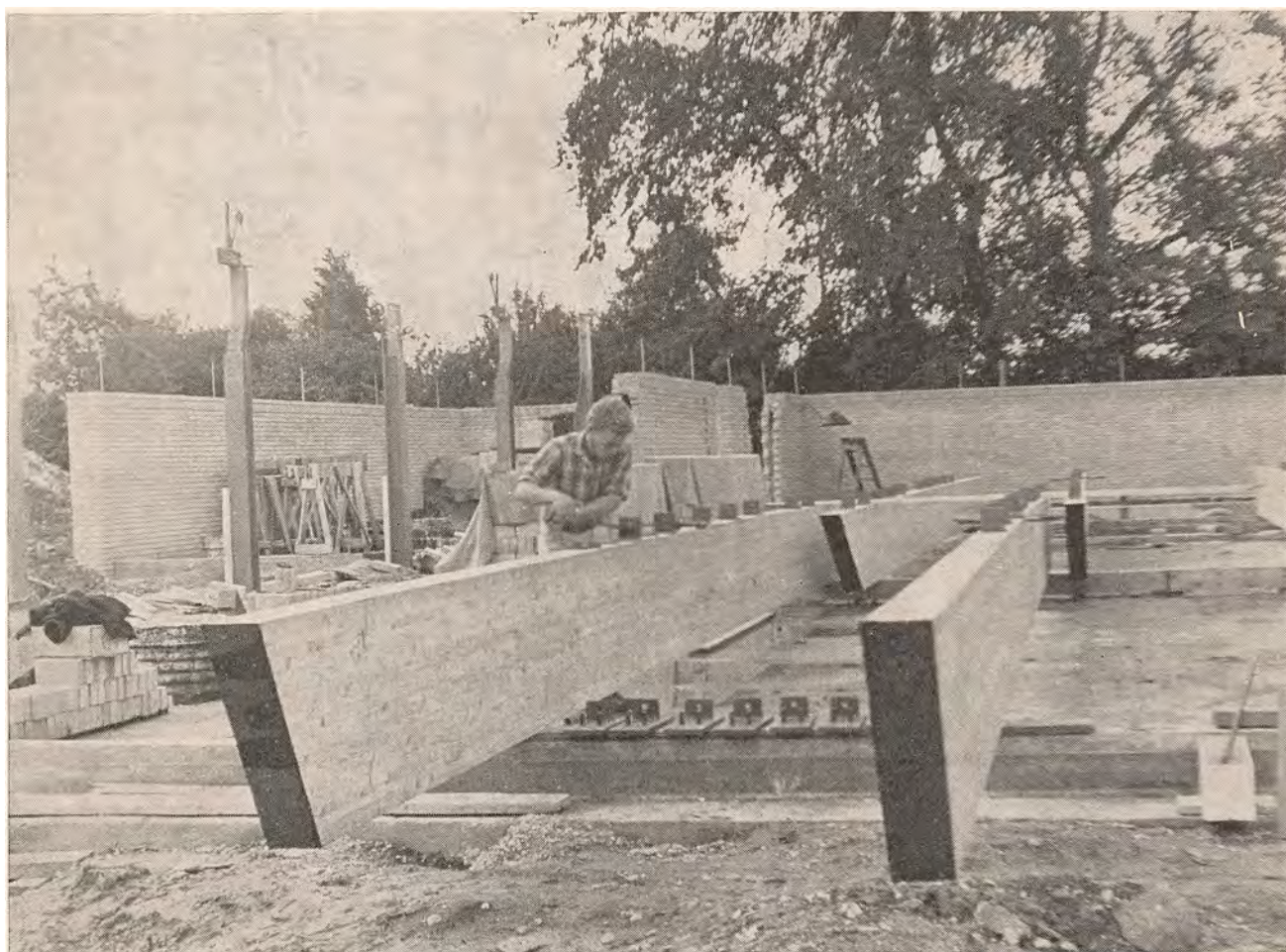
Bysognene er i en
krisetilstand

Ny rapport
fra kirkemødet

Koncil, ansvar og
meddelelsesmidlerne

Paul VI: Aldrig mere krig

Kirkebyggeri i en konciltid

Martin Drouzy O. P. fortsætter sin beretning fra Vatikan-koncilet. Han koncentrerer sig i denne uge hovedsageligt om debatten om religionsfriheden. Under diskussionen citerede den myndige biskop af Westminster, kardinal Heenan, Newmans berømte ord:

»Jeg adlyder først min samvittighed - og dernæst paven.«

Som allerede bekendt afsluttedes debatten om religionsfriheden den 21. september med en principiel afstemning. 224 koncilfædre (ca. 10 pct. af de tilstedeværende biskopper) stemte nej og tilkendegav dermed, at de ikke fandt den foreliggende tekst egnet som grundlag for den endelige erklæring. Debatten havde denne gang strakt sig over mere end fem dage. 66 koncilfædre (deriblandt biskop J. W. Gran fra Oslo) kom med mundtlige indlæg, og et betydeligt større antal havde skriftligt indsendt deres bemærkninger til teksten.

I betragtning af, at det var tredje gang, diskussionen af dette emne blev taget op på koncilet, kan man ikke andet end undre sig over, at debatten omkring et så enkelt spørgsmål har kunnet være så langvarig og så kompliceret. Hvad er grunden til dette? Hvorfor har 224 biskopper den dag i dag åbenlyse betænkeligheder ved at anerkende princippet om religionsfriheden? Burde en erklæring som den, der netop har været under afstemning, ikke – som en selvfølge – være blevet vedtaget øjeblikkelig og så godt som enstemmigt? Det er disse spørgsmål, mange kristne stiller sig efter afstemningen. Vi vil derfor i dag forsøge at besvare dem lidt mere indgående end sidst og at vise, at tingene i virkeligheden ikke er helt så enkle, som man rent umiddelbart tror.

Mere end en erklæring

Man må først og fremmest gøre sig klart, hvad det er, koncilet tilstræber med denne tekst. Hvis det kun drejede sig om at vedtage en principiel erklæring om religionsfriheden, som var affattet i nogle få punkter, ville det formodentlig slet ikke have været noget problem! Allerede under tredje

samling foreslog kardinal Ritter (Saint Louis, USA), at koncilet skulle lade det blive ved en sådan erklæring. Under den nuværende samling er biskop Rupp fra Monaco fremkommet med et lignende forslag, der går ud på, at forsamlingen blot skal slutte sig til de syv punkter i den officielle erklæring om religionsfriheden, Kirkernes Verdensråd i sin tid har udfærdiget. Det er noget i samme retning, en del spanske biskopper kæmper for, idet de vil have at kirkemødet skal vedtage en tekst, der kun har karakter af en erklæring, dvs. en tekst af rent praktisk art uden teoretisk eller læremæssigt indhold. Og faktisk ville en sådan tekst let kunne opnå enstemmighed på koncilet. Den katolske kirke har altid (selv om den i tidernes løb af og til har glemt det i praksis) i sin teologi lært, at intet menneske kan tvinges til at slutte sig til troen, hvis en sådan tilslutning går imod dets samvittighed. Kardinal Heenan (Westminster) mindede for nylig endnu engang sine bispekolleger om dette, idet han citerede Newman's ord: »Først adlyder jeg min samvittighed – og dernæst paven!« Og Paul VI sagde noget lignende ved en offentlig audiens den 28. juni i år. For øvrigt er denne lære slet ikke noget nyt, eftersom selve kirkeretten har fastslået den. På det punkt kan der altså næppe herske uenighed blandt katolikker.

Men i virkeligheden ønsker koncilet at gå videre end til en så enkel erklæring. Det vil ikke lade sig nøje med at udfærdige et dokument af rent praktisk art. Det ønsker både at erklære og at forklare, dvs. at argumentere for religionsfriheden og at begrunde teksten teologisk. Dette er ganske sikkert nødvendigt, fordi erklæringen, hvis koncilet undlader

dette, vil tabe meget både i vægt og betydning. Der vil så atter være folk, der siger, at den katolske kirke altså endnu en gang har afsløret sig som ren opportunist. Tidligere, da den var en magtkirke, var den intolerant, men nu har vinden vendt sig. Katolikkerne er blevet til et ganske lille mindretal i verden, og i visse lande bliver kirken direkte undertrykt. Og dette har altså nu ført til, at den katolske kirkes ledere har skiftet mening og går ind for religionsfriheden. Men samtidig har vi ingen som helst sikkerhed for, at de ikke i en given situation vil vise sig lige så intolerante som før . . . Det er netop for på forhånd at gendrive disse indvendinger og for at forhindre, at gamle fejltagelser skal dukke op på ny, at koncilfædrene har ønsket at lægge teologisk velfunderede argumenter til grund for erklæringen. Teksten skal altså ikke blot være en erklæring, – den skal også være normgivende. Dens indhold skal ikke alene være af rent praktisk, men også af læremæssig art.

Hvilken frihed?

Men netop på dette punkt er det, at vanskelighederne begynder at melde sig. Hvis man ønsker at tale teologisk om friheden, må man først og fremmest gøre sig klart, hvad det egentlig er, man taler om. Ordet frihed kan nemlig have mange forskellige betydninger. Det kan betyde den ydre eller fysiske frihed. Men det kan også betyde den indre frihed. De to ting dækker ikke altid hinanden, – langt fra! Et menneske kan for eksempel godt være i fængsel eller i koncentrationslejr og alligevel bevare sin indre frihed. Det gør det, hvis det stadig er i stand til at tænke frit og til at leve efter sin samvittighed. Til gengæld

kan et menneske være i besiddelse af den ydre frihed og alligevel være slave i sit indre, hvis det for eksempel er bundet af sine laster eller sine lavere instinkter. Men dertil kommer, at disse to former for frihed, den fysiske og den moralske, ikke må forveksles med den frihed, der tales om i evangeliet, »Guds børns herlige frihed«. Denne sidste består i ikke længere at leve under loven, men under nåden, og i at leve i verden uden at være af verden.

Som det altså ses, er det såre vigtigt at gøre sig klart, hvad det egentlig er, man taler om. Det er, hvad koncilmøderne har forsøgt at gøre under deres drøftelser, og biskop De Smedts indledende rapport var ét af de meget væsentlige bidrag på dette område. Alle er nu så godt som enige om, at koncildokumentet udelukkende udtaler sig om den *juridiske* frihed, dvs. om ethvert menneskes ret til aldrig at blive hindret i at handle i overensstemmelse med sin samvittighed på det religiøse plan. Talen er altså her slet ikke om at udtale sig om et moralsk problem, men blot om et spørgsmål, der direkte hører ind under den almindelige borgerlige ret. Kardinal Urbani (Venedig) har derfor foreslået, at skemaet som overskrift skulle have: Skema om den borgerlige frihed på det religiøse område.

Hvad kan et koncil have at sige om dette?

Heraf opstår igen et nyt problem. Hvis det nu i virkeligheden drejer sig om den juridiske frihed, hvad kan et kirkemøde så have at sige om den? Af hvad art skal de argumenter være, hvormed man begrundede frihedsprincippet? I den nu foreliggende tekst forekommer to slags argumenter, hvoraf nogle udelukkende er begrundet i fornuften, mens de øvrige er hentet fra Bibelen. Men kan man med rette anvende begge disse to former for argumenter? Nogle koncilmøder som for eksempel kardinal Jäger (Paderborn), biskop Elchinger (Strasbourg) og biskop Maloney (Louisville, USA) siger: Teksten henvender sig til alle mennesker uden undtagelse. Vi kan altså ikke bruge argumenter, der er hentet fra Bibelen, men kun fremføre en argumentation af rent fornuftsmæssig art. Andre koncilmøder som kardinal Frings (Köln), kardinal Florit (Saint Louis, USA) og biskop Baldassani (Ravenna) mener til gengæld, at det ikke er et koncils opgave at fremkomme med filosofiske eller teologiske argu-

menter. Det skal udelukkende fremstille den åbenbare sandhed og altså tage sit udgangspunkt i Bibelen.

Men gør man det, dukker der straks en hel del andre indvendinger op. De bibelske tekster, der citeres i skemaet, er nemlig ensidigt valgt, idet man kun benytter tekster, der går i den ønskede retning, og som passer til tesen. De øvrige, der eventuelt kunne fortolkes imod religionsfriheden, nævnes overhovedet ikke. Denne alvorlige indvending er blevet fremsat flere gange under debatten, blandt andet af kardinalerne Ruffini (Palermo), Ottaviani (kurien), Slipyi (Ukraine) og af biskopperne Morcillo (Madrid), Carli (Segni, Italien) m. fl. Det skal ærligt indrømmes, at der faktisk er noget rigtigt i denne indvending, idet Det nye Testaments problematik, når det gælder friheden, er helt forskellig fra koncilets problemstilling. Guds børns herlige

frihed må ikke forveksles med den juridiske frihed, koncilet taler om. Det ser derfor ud til, at man vil få svært ved i Bibelen at hente *direkte* argumenter til fordel for religionsfriheden. Det eneste, man kan – og må – gøre, er at fremhæve en vis harmoni og konvergens mellem disse to former for frihed og vise, at de udmærket kan forenes, – ja, at den ene lige frem forudsætter den anden.

En ny problematik

Som man vil se, har koncilmøderne rigeligt at diskutere. Og når debatten har været så langvarig og så kompliceret, er det, fordi alle disse spørgsmål er af forholdsvis ny art. Dette fremhæves da også i selve teksten: Begrebet religionsfrihed er først siden det 18. århundrede begyndt at blive levende i menneskenes bevidsthed, og det er først siden da, at de nationale grundlove efterhånden har anerkendt

Biskop Theodor Suhr har atter indtaget sin plads i Peterskirken. Det samme har professor K. E. Skydsgaard, København. Han sidder blot oppe blandt observatørene, men af denne grund lyttes der ikke mindre til ham. Her er de to kendte danskere i samtale med en af biskop Suhrs kolleger.

Virkeliggøre koncilets tanker

Pavens historiske besøg i FN er forbi. Det er betegnende, at mødet fandt sted under koncilets behandling af »skema 13« – den tekst der nærmere skal præcisere, hvordan Kirken kan gøre en indsats i den moderne verden. Det var også i »skema 13«s ånd, biskop Hans Martensen talte, da han i et interview med »Sjællands Tidende« sagde: »Hvis der skal bygges en fremtid op, hvor kristendommen har større betydning, gælder det om at fremme den samaritanske kristendom frem for det blot skrivebordsmæssige.«

Ånden fra konciliet inspirerer os til at træde ud af ghettoen og blive os vort broderskab med alskabningen bevidst – uden at spørge om vor næste er katolik, protestant eller ikke-kristen. Men det er meget af en misforståelse at tro, at fremtiden skal stå i den beskedne passivitetens tegn. Ja, beskedenheden er mere end nogensinde på sin plads, men vi har også mere end nogensinde brug for aktiviteten. Konciliet er ikke kommet for at dræbe vor katolske udfoldelse, men for at sublimerer den. Er der ikke noget symbolsk i, at der netop som konciliet afsluttes, fuldføres en kirke, der er bygget af *frivillige*? Mange opgaver af lignende art trænger sig på for os danske katolikker.

Den aktive hånd ledes af den stærke ånd. Konciliet pålægger os at styrke alle gode kræfter i fremskridtet og at samarbejde med alle mennesker af god vilje. Men dette kræver ikke blot en moralsk oprustning. Det kræver også en intellektuel oprustning. Groft sagt om den lille daglige dosis: bøn og bibellæsning er ikke tilstrækkeligt; et kritisk studium af en god avis hører også med. Om kort tid kommer vor biskop for en kort stund hjem præget af suset fra vingefanget i Peterskirken. Han skal sammen med sine præster fra hovedstad og provins holde »et lille koncil« med det formål at diskutere og planlægge kirkemødets konsekvenser for kirken i Danmark. Hvad disse konsekvenser angår, er vi alle ansvarlige. Hverken Gud eller mennesker forlanger, at biskopper og præster skal være universalgenier. Enhver af os er kaldet til at bygge med og vejlede med de specielle evner og den dermed følgende autoritet, der er os givet. HK

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

retten til en sådan frihed. »I 1947,« sagde biskop De Smedt i koncilaulaen, »var der kun 50 stater, der anerkendte friheden på dette punkt. I dag – i 1965 – er antallet oppe på ca. 100.« Det er derfor ikke så mærkeligt, at teologerne hidtil ikke har beskæftiget sig ret meget med dette begreb. Man savner i øjeblikket – i hvert fald i den katolske kirke – et teologisk begrundet syn på religionsfriheden. Koncildokumentet bliver den første sten i denne bygning. I de hidtil forløbne århundreder har der været talt meget om sandheden og meget mindre om friheden. Der har været talt meget om menneskets *pligt* til at søge sandheden og meget mindre om dets *ret* til frihed. Og desværre er det netop i sandhedens navn, de kristne kirkesamfund før i tiden har vist sig intolerante og gjort sig skyldige i samvittighedstvang. Det er denne problemstilling (sandhed contra frihed), koncilets flertal ønsker at komme bort fra. Biskop Ancel (Lyon) har for eksempel meget tydeligt understreget, at disse to ting ikke kan være i modstrid med hinanden, eftersom friheden netop er betingelsen for, at mennesket overhovedet bliver i stand til at stræbe efter sandheden. Desværre har det lille mindretal imidlertid vist sig ude af stand til at forlade den gamle problemstilling, idet det ihærdigt forsvarer, hvad det selv kalder »sandhedens rettigheder«. Man har adskillige gange forsøgt at gøre disse biskopper opmærksomme på, at hverken sandheden eller friheden kan være i besiddelse af rettigheder, da begge dele er abstrakte begreber. Kun et menneske, en person, kan have rettigheder. Det forstår disse biskopper imidlertid ikke. Tilsyneladende har man over for dem hele tiden talt for døde øren. Og det er grunden til, at der den 22. september var 224 medlemmer af konciliet, der stemte imod teksten om religionsfriheden.

To sandhedsopfattelser

Når samtalen mellem de to parter overhovedet har været så vanskelig, er det formentlig, fordi modsætningerne går dybere end som så. Den debat, der for øjeblikket finder sted, har som så mange gange før siden koncilets begyndelse afsløret en vis modsætning mellem to teologiske opfattelser for ikke at sige to afvigende opfattelser af sandheden.

Den ene gruppe, mindretallet, opfatter sandheden som et afsluttet hele, som noget, der er givet én gang for alle, – altså som noget abstrakt,

statisk og tidløst. Hvis et menneske tager fejl på et enkelt punkt, kan det ikke undgå at tage fejl på alle andre punkter også. Sandheden er et »udeleligt hele«. Og den kan heller ikke udvikle sig. Kirkens – og dermed koncilets – rolle begrænser sig til at forkynde for den nulevende generation, hvad tidligere generationer allerede har fastslået.

Den anden gruppe, flertallet, er tværtimod langt mere følsom over for et andet aspekt, nemlig det dynamiske og konkrete i sandheden. Sandheden kan ganske vist aldrig forandre sig, – den står fast og er altid den samme. Mindretallet har ret, når det ustandselig minder konciliet om dette. Men til gengæld kan vor måde at se sandheden på forandre sig. Sandheden er ikke blevet os givet én gang for alle. Den er noget, vi stræber efter og er på vej til. Den er ikke en »genstand«, vi uden videre kan »eje«. Det rigtigere ville nok være at sige, at det er sandheden, der skal tage os i besiddelse. Tiden er derfor en væsentlig faktor i vort forsøg på at finde frem til sandheden og udforske den. Derfor kan også vor måde at nærme os den på være vidt forskellig fra tidligere generationers. Problemstillingen kan ændre sig, og det, vi må acceptere, er netop, at den gør det. Det er et af de konkrete midler, Helligånden benytter, for at få de kristne til i århundredernes løb at finde frem til stadig nye aspekter af den evige uforanderlige sandhed. Vi må derfor ikke lade os nøje med at sætte vor lid til de én gang bestående teologiske systemer, men også læse i livets bog. Vi må »tyde tidens tegn«, som Johannes XXIII holdt af at udtrykke sig. Derfor må vi heller ikke lukke os til over for nye værdier og en ny problemstilling. Vi må fra en statisk opfattelse af teologien gå over til den anden opfattelse, som professor Skydsgaard i sin tale til Paul VI den 17. oktober 1963 kaldte »en konkret og historisk teologi«.

Der kan ikke længere være tvivl om, at koncilmødene nu er i færd med at foretage denne overgang! Selve det faktum, at konciliet overhovedet er kommet i stand, er allerede et utvetydigt tegn på, at det forholder sig sådan. Er alle de drøftelser på konciliet, vi for øjeblikket er vidne til, ikke netop det konkrete bevis på, at sandheden ikke er givet på forhånd, men at vi mennesker kun kan finde frem til den i blinde ved i fællesskab at udtrække den af alle vore divergerende og muligvis ligefrem modstridende opfattelser. Dette fak-

tum, som for tiden træder så stærkt frem på konciliet, giver os alle en lektion i ydmyghed. Og samtidig giver den os en lektion i optimisme og solidaritetsfølelse, fordi det viser sig, at vi på dette punkt som på så mange andre er afhængige af hinanden og har brug for hinandens hjælp.

Efter den ovenfor omtalte afstemning blev skemaet om religionsfriheden sendt tilbage til sekretariatet for de kristnes enhed, som er ansvarlig for dets udformning. Teksten vil nu blive revideret i overensstemmelse med de ønsker, forsamlingen har givet udtryk for, hvorpå en ny afstemning vil finde sted senere.

En opmuntrende afstemning

En anden og vigtig afstemning har ligeledes fundet sted i mellemtiden, nemlig den næstsidste afstemning om teksten om »den guddommelige Åbenbaring«. Denne tekst, der ligesom erklæringen om religionsfriheden har gennemgået en meget bevæget udvikling, er nu i sin tredje udgave nået til sin – forhåbentlig – endelige form. Også her er modningsprocessen trådt tydeligt frem. I løbet af kun tre år har konciliet fuldstændig forladt modreformationens gamle problemstilling. Den gamle polemiske fremstilling af »de to åbenbaringskilder« har nu vejet pladsen for en klar og utvetydig bekendelse af troen på Guds levende Ord, der er blevet os åbenbaret i Kristus. Den gamle debat om forholdet mellem Skrift og Tradition er (efter hvad man kan se) endnu ikke helt afsluttet. Men i hvert fald vil den nu foreliggende tekst ikke føre til nye vanskeligheder i samtalen konfessionerne imellem. Skemaet opfordrer alle katolske eksegeter til at fortsætte deres arbejde og til at samarbejde med ikke-katolske bibelsagkyndige. Og den tilskynder alle troende til at vende tilbage til Bibelen for af den at øse en solid næring for deres trosliv. Afstemningen, der er foregået afsnit for afsnit (19 i alt), har været meget opmuntrende. En del koncilmøder ønsker endnu nogle sidste mindre ændringer i teksten, men antallet af nej-stemmer har aldrig oversteg 61.

Mens disse linier skrives, er drøftelserne af det berømmelige skema 13 (om Kirkens forhold til den moderne verden) i fuld gang. De første indlæg viser, at adskillige koncilmøder føler sig lidt desorienterede både over problemstillingen i teksten og over den nye tone, der anvendes i skemaet. Men det er et kapitel for sig, som vi hellere må gemme til næste uge.

Biskop Gran om friheden

Den 20. september holdt biskop J. W. Gran (Oslo) i Peterskirken på de nordiske biskoppers vegne en tale om religionsfriheden som indlæg i koncildebatten. Biskoppen begyndte sin tale således:

»Udkastet til koncilets erklæring om religionsfrihed er kort, men af meget stor betydning. Her har vi ligesom en præsten på den katolske kirkes og vor egen oprigtighed over for den menneskelige familie i vor tid.«

Efter at have besvaret nogle af de indvendinger, enkelte biskopper fremsætter mod erklæringen, fortsatte biskop Gran:

»Jeg giver min støtte til erklæringen i dens nuværende form, først og fremmest fordi den nøjagtigt svarer til det spørgsmål, som mennesker af god vilje i dag retter til os, nemlig: Er den katolske kirke villig til at beskytte og forsvare vor ret til frihed i religiøse spørgsmål og samvittighedsanliggender? Det er med sorg, vi opdager at nogle endnu forsøger et modsat standpunkt... Som medlem af det nordiske episkopat er det min pligt at gøre opmærksom på den store forargelse, det ville vække i Norden, om vort koncil i denne sag ikke udtalte sig åbent og utvetydigt. Vi lever spredt blandt en ikke-katolsk befolkning. Vi er en ganske lille hjord. Alligevel nyder vi en meget udstrakt frihed. Hver dag oplever vi, at myndighederne i vore ikke-katolske lande sikrer os religionsfrihed, ikke fordi de i ét og alt er enige med os, men ud fra hensynet til vor menneskeværdighed. Skal vi så ikke gøre mod andre det, vi ønsker, at de skal gøre mod os? (Mt. 7,12).«

»Det er vor daglige erfaring, at alle former for frihed hænger sammen,« fortsatte biskoppen. »I det moderne samfund er det af fundamental betydning, at vi søger at fremme et genuint frihedens livsmønster. Den, som prøver på at opnå fordele af friheden for sig selv uden at forsvare andres krav på frihed, forvansker fællesskabstanken og løser de bånd, som knytter menneskene sammen. Om katolikkerne forholder sig rigtigt til dette livsmønster er afgørende for Kirkens egen frihedsudfoldelse.«

»Fællesskabsoplevelsen er et af vore mest livsskabende trosmotiver«.

(Billede fra pinsestævnet i 1953.)

Vi har ikke blot brug for små kirker

Man finder somme tider i den »opbyggelige« litteratur den opfattelse, at Jesus adskillige gange har grædt, men aldrig let. Rigtignok fortæller evangelierne engang imellem, at Jesus græd, for eksempel ved indtoget i Jerusalem og ved sin afdøde ven Lazarus' grav, og det er rigtigt, at vi forgæves vil søge efter en tekst, der fortæller os, at Jesus lo. Men det berettiger ikke til at gøre Jesus til en humørforladt skikkelse. Jesus, Guds menneskevordne Søn, den mest menneskelige af alle mennesker, ville have været unormal, hvis han ikke havde kendt til humor og til en ægte og hjertelig latter, – netop som den gode iagttagere, han var. Hvis jeg ikke tager fejl, har Jesus ikke kunnet undgå at le i den situation, denne søndags evangelium fortæller om, især, når vi læser det i Markus' version, der her – som ved andre lejligheder – er mere livsnær end Matthæus' beretning.

Jesus er i »sin« by Kapernaum, hvor han åbenbart har slået sig ned for længere tid. »Da det rygtes, at Jesus var hjemme (fortæller evangelisten Markus 2, 1 ff.), strøm-

mede der så mange folk sammen, at der ikke mere var plads, ikke engang uden for døren; og han talte ordet til dem. Og de kommer til ham med en lam, der blev båret af fire mand. Og da de ikke kunne få ham bragt helt hen til ham for folkeskaren, fjernede de taget over det sted, hvor han var, og da de havde brudt hul, firede de børen ned, hvorpå den lamme lå,« – »midt i skaren lige foran Jesus,« tilføjer Lukas. Jeg ville gerne have set Jesu ansigt, da det pludselig begyndte at knase og knage over hans hoved, og puds og ler dryssede ned fra loftet, – da solen skinnede varmt og strålende ind gennem et firkantet hul, og til sidst børen med den lamme, hængende i fire kraftige reb, kom svævende ned fra det åbnede loft og landede lige foran hans fødder, da måtte han afbryde sit læreforedrag og give sig til at le over det dristige indfald. Nu følte Jesus, at han virkelig var hjemme mellem disse mennesker, der kunne finde på den slags narrestreger; men da hans alvidende øjne mødte den syges bønfyldende blik og så den angerfulde syndsbevidsthed i mandens sind, blev han alvorlig og sagde med et kærligt smil: »Søn!

dine synder er dig forladt!« Jesus glædede sig over den tro, den syges venner på så håndgribelig indtrængende måde havde lagt for dagen; men der herskede en særlig dyb og hjemmelig forståelse mellem Jesus og den lamme mand, idet Jesus alene kendte den syges inderligste ønske om at få sin sjæls fred tilbage ved at slutte fred med Gud. Jesus ville aldrig have sagt synsforladelsens ord til den syge, hvis det ikke havde været dennes allerdybeste og mest brændende bøn. De eneste, hvis minner blev dystre og utilfredse, først over den uventede, men ellers så fornøjelige afbrydelse, dernæst over den i deres øjne gudsbespottelige anmasselse fra Jesu side at tilgive synder, var de tilstedeværende skriftkloge og farisæere: »Den mand taler gudsbespotteligt,« tænkte de ved sig selv; »hvem kan forlade synder uden én, nemlig Gud?« – De havde været Jesu interesserede tilhørere, men deres interesse var endnu ikke blevet til tro på hans guddommelige sendelse, endnu mindre havde de fattet, at Jesus var Gud. Nu stod Jesus over for deres vantro og skepsis; derfor gik han lige ind i den åndelige kamp mod denne holdning, der

er en af Guds riges farligste fjender, selv om deres påstand havde én rigtig forudsætning at støtte sig til. »Hvorfor tænker I ondt i jeres hjerter? Thi hvad er lettest, at sige: 'Dine synder forlades dig', eller at sige: 'Stå op og gå'? Men for at I skal vide, at Menneskesønnen har magt på jorden til at forlade synder« – så siger han til den lamme: »Stå op, tag din bære og gå hjem!« Straks stod den lamme op, tog sit sengetøj under armen og gik hjem. Og Jesus stod tilbage som sejrherren, kendsgernningernes logik havde givet ham ret. De fortørnede herrer rundt omkring i stuen tav stille; men Jesus vekslede et fornøjet blik med den helbredte, da denne lukkede døren efter sig for glad og taknemmelig at blande sig med den larmende hob udenfor. Alle »blev grebet af frygt og priste Gud, som havde givet mennesker en sådan magt. »Aldrig har vi set mage«, sagde de. Den synlige helbredelse, bevirket af et »menneske« ved Guds magt, gjorde stærkere indtryk end den åndelige nyskabelse, som den helbredte synder var ene om at vurdere ret. Om Jesus siger Markus – og vi fornemmer i hans ord den majestætiske ro, hvormed Herren bandede sig vej gennem den sydende mængde – »Så gik han igen ud langs søen; og hele skaren kom til ham, og han lærte dem.«

Stykket giver os indblik i de vilkår, som var Jesus beskåret i hans gerning. Hos Markus (3,20) fortælles der om en lignende begivenhed: Skaren var så stor, at Jesus og apostlene ikke engang kunne komme til at holde måltid. Mængden, der ventede uden for huset, var ude af sig selv, så de, der var om Jesus, så sig nødsaget til at gå ud og holde den tilbage (jfr. Mat. 12,23).

Hieronymus' Vulgata-tekst (og ligeså de gængse bibeloversættelser) fortolker den græske tekst således, at hans nærmeste sagde om Jesus, at han var ude af sig selv, og at de derfor gik ud for at holde på ham, mens det fremgår af parallelteksten hos Mattæus, der bruger det samme udtryk: »De var ude af sig selv«, at det var folket, Jesu nærmeste måtte gå ud og holde tilbage. Jesus selv derimod er og forbliver altid det rolige og beherskede midtpunkt i de begejstrede folkemasser, der belejrer hans hus og hvert eneste sted, hvor han opholder sig. Jeg tror ikke, at Jesus var ked af det, hverken af indbruddet gennem loftet eller af trængselen, der gjorde det umuligt for ham at få sin mad.

Vi oplever sjældent det store folkeopbud i og omkring vore kirker, og som præst kan man komme til at længes tilbage til de belejrede skriftestole med de lange køer af ventende skriftebørn, når man engang har oplevet dem i katolske egne i udlandet. Kristus bliver aldrig ked af det, når der er trængsel i hans hus, – lige så lidt nu som dengang. Alle disse skarer oplever sig selv som Herrens menighed forenet i begejstringens ånd, og Jesus føler sig som den gode hyrde midt i sin hjord.

Vi har ikke blot brug for de små kirkers »hyggelige« og individuelle inderlighed, – vi har også godt af engang imellem at opleve massernes fælles trosbegejstring. Det er noget af en pietetisk fejltagelse at mene, at vi er Herren nærmere i vor fromme hyggefrog end i det troende gudsfolks fællesskab. Fællesskabsoplevelsen er et af vore mest livsskabende trosmotiver, netop fordi vi så tit møder den destruktive religiøse individualisme. Derfor kom og vær med, når der kaldes til valfart, til katolske stævner, til fælles gudstjenester og katolske fester. Herren hører med et kærligt smil på vore bønner, når vi taler til ham i lønkammeret, så fremt vi ejer et sådant (endog FN har på Dag Hammarskjölds initiativ tilladt sig den luksus at indrette et mindre rum i sit store hus til dette formål), men han vil sikkert le af glæde, når talstærke skarers bøn og sang slår hul i Himlens gulv, og når valfarernes massive sang får klostermure til at ryste – ligesom han måtte le, da folk steg ned gennem taget, fordi de ikke kunne nå ind til ham gennem døren!

J. Coenen S. J.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 10.: 18. søndag efter pinse (s. 734, grøn).

MANDAG den 11.: Marias moder-værdighed (s. [197], hvid).

TIRSDAG den 12.: Søndagens messe (s. 734, grøn).

ONSDAG den 13.: Edvard (s. 1106, hvid), konge, bekender.

TORS DAG den 14.: Kallistus (s. 1106, rød), pave og martyr.

FREDAG den 15.: Terese af Avila (s. 1107, hvid), karmeliterinde.

LØRDAG den 16.: Hedvig (s. 1108, hvid), enke.

SØNDAG den 17.: 19. søndag efter pinse (s. 737, grøn).

Ugebladet midt imod?

Risikerer man at blive kaldt »ikke rigtig katolsk«, hvis man nægter at underskrive appel til koncilet?

Vi har modtaget:

Man risikerer at blive kaldt »bagstræber«, »krigsophidser«, »ikke rigtig katolsk«, om man vover at tale Katolsk Ugeblad imod, når det opfordrer til at skrive under på protest-appellen i anledning af »forurroligende pressemeddelelser«. Det kan sikkert ikke være nogen katolik ukendt, at atomvåben og ikke-atomvåben er et problem, som er stillet til debat og ingenlunde afklaret, så længe man ikke kan omskabe verden til et paradys, hvad jo er uopnåeligt på denne syndige jord. Mon den talstærke anmodning fra indiske politikere til deres lands ledelse om nu at tage fat på atomindustrien af h.t. den fare, man befinder sig i overfor den kinesiske kommunismes atombombelagre ikke skulle have gjort et indtryk på mange usikre sjæle i dag. Alle vil vi fred og alle kæmper vi for fredelige forhold, men førend freden fuldt og helt er genoprettet i menneskers hjerter, kan der ikke forventes fred i verden. Der kan derfor være to meninger om den såkaldte »terrorbalance«, som man opfordres til ved sin underskrift at protestere imod. Da Nobel var en gammel mand, blev han hårdt angrebet for den hån mod verdensfreden at benytte midler indtjent gennem dynamit til en fredspris. Den gamle opfinder svarede, at angriberne ganske havde misforstået situationen. Det eneste han beklagede var, at han ikke havde formået at finde frem til et endnu værre sprængstof, som kunne have tvunget mennesker til ikke at begynde krig.

Knud Ballin
Sognepræst

Pastor Knud Ballin taler såmænd ikke Ugebladet midt imod. Hverken pastor Jørgen Hviid eller den ansvarshavende redaktør har underskrevet appellen, men da den har fået en overordentlig bred tilslutning er det ganske naturligt, at bladet låner den spalteplass, for ikke at tale om den rent nyhedsmæssige side af sagen, som ganske simpelt ville være blevet forsømt, hvis ikke man havde givet dette bemærkelsesværdige udtryk for aktivitet i bispedømmet en fremtrædende placering. Og mon ikke pastor Ballin og ligesindede har misforstået appellen, hvis punkt 3 udtrykkeligt taler om gensidig nedrustning?

HK

Frivillige tyske medarbejdere i aktion.

Man kan ikke bygge en kirke i dag uden at være opfyldt af koncilet

siger en veloplagt pastor Paul d'Auchamp til Ugebladet i anledning af Johanneskirkenes forestående rejsegilde

Levering af betonen.

I morgen, lørdag, er der rejsegilde i Søborg. »Jeg er ved at blive gråhåret,« klagede pastor Paul d'Auchamp for ikke ret længe siden i telefonen. »Det hører med til at bygge,« svarede jeg. »Folk, der bare skal have étplanshuse under tag, får nervesammenbrud på stribe, så burde De ikke være taknemmelig over at klare den med et par grå stænk?« Og egentlig var det pral fra den kære pastors side, for han lignede fuldstændig sig selv, da jeg fik ham at se.

Runden af en æt, der hører til de katolske pionerer i Danmark, står pastor Paul d'Auchamp i spidsen for en menighed, der med spaden i hånd er gået i gang med at bygge kirken i Danmark om efter det andet Vatikankoncils skabelon? Næh, er der noget, koncilet ikke har givet, så er det skabelon! Koncilet har tværtimod givet ånd – en ånd der har betydet storm i kirken.

Det er typisk for Søborg-menigheden, at der er tale om den *åbenhed*, der især skal kendetegne sognet efter at koncilets tanker er brudt igennem. I snævert samarbejde med trosfæller syd for grænsen, hvis moralske og rent korporlige støtte slet ikke kan måles i talkolonner på pastor d'Auchamps velkendte girokonto, og i vensabelig dialog med meget lidt adskilte brødre i nabolaget, er Johanneskirken lige så stille rejst. En kirke af 1965-70 – tegnet af en af vore dygtige danske arkitekter, Holger Jensen, der har et godt tag på at inspirere selvbyggere.

– Man kan simpelt hen ikke bygge kirke i dag uden at være opfyldt af koncilet, siger pastor d'Auchamp. Selve kirkerummet skal være præget af kravet om samtale mellem Vorherre og menigheden. Blandt andet skal menigheden kunne se hver enkelt af præstens bevægelser, for han handler jo på alles vegne. For vort vedkommende vil alteret blive skudt så meget frem i det i øvrigt beskeden og allerede dermed øverskue-

lige kirkerum, at messen kan følges fra tre sider. Det er muligt, at dåbens ceremonier vil blive indlagt i selve messen. Døbefonten skal så helst være et sted, hvorfra kirkegængerne er i stand til at følge hele handlingen.

– *Selvfølgelig skal alteret stå, så De kan læse messen med ansigtet vendt mod menigheden. Der har De vel allerede nogen erfaring at give væk af?*

– Tabernaklet! Det må ikke stå mellem menigheden og præsten, og præsten kan heller ikke stå med ryggen til tabernaklet under hele messen. Derimod skal menigheden til enhver tid kunne se tabernaklet. I de to Sct. Mikael's kapeller, vi har haft, har tabernaklet været som et »sakramentshus« i et hjørne ved siden af alteret. Denne ordning har ikke mødt nogen som helst kritik.

– *De var på pletten med kirke-model og det hele, da vi snakkede »små kirker« i Hillerød!*

– Ja, der talte vør arkitekt, Holger Jensen, jo varmt de små kirkers sag. Og personlig mener jeg, at én præst pr. kirke giver en mere intim forbindelse mellem menighed og præst, end man opnår med en større kirke og en tilsvarende stor menighed med to eller flere præster. Koncilet vender sig mod triumfalismen, og triumfalismen kommer i alt fald ikke til at trives under Johanneskirkens tag. Og hvad skema 13 om kirkens forhold til den moderne verden angår: lad specialisterne tage sig af de store forhold, så kan vi andre virke i – *distriktsbladene!*

– *Kirken skal slet og ret hedde JOHANNESKIRKEN.*

– Ja, det har vi fået lov til at kalde den. Navnet er klassisk. Både Roms og Bornholms ældste kirke bærer det, og det er ikke meget brugt i Danmark. Johanneskirken opkaldes efter evangelisten, men samtidig tænker vi på den pave, der for ganske få år siden valgte hans navn og lettede manges en byrde for os alle . . . *HK*

Pastor d'Auchamp:
Én præst pr. kirke
giver en mere intim
forbindelse mellem
præst og menighed
end en større kirke
med flere præster

Støbning af grund.

Sidste nyt fra Johanneskirken

Der skal være rejsegilde i Søborg lørdag den 9. oktober kl. 15. Alle er velkomne. Hvor langt vi vil være nået med taget den dag, ved vi ikke. Det afhænger helt af, hvor mange frivillige, der har meldt sig. Men de store spær bliver stillet og af en kran inden den dag. – I samme anledning har byggefonden svunget sig op til kr. 304.000, hvilket er meget beroligende: Ellers havde der ikke været nok til tagbeklædningen!

I øvrigt har menigheden haft en meget fængslende oplevelse: Den 23. september talte missionær, fru Lange (gift med den ligeledes kendte missionær, pastor Poul Lange) om ægteparrets arbejde i Indien. Det var en usædvanlig inspirerende aften; vi håber på, at fru Lange vil tale for os endnu en gang i vinterens løb.

*Paul d'Auchamp, præst,
Andersen Nexø Vej 10, Søborg
Tlf. 69 03 01. Giro 99101*

Frivillige tyske medhjælpere.

Bysognene er ude i en kriseti

Er sognet en sammenhængende gruppe? Ja, men samtidig er det en åben gruppe.

Det er en kendsgerning, at bysognene for tiden næsten overalt i verden befinder sig i en krisetilstand, der får mange til at sætte et spørgsmålstegn ved deres eksistensberettigelse som basis for det religiøse liv i byerne. Teologer, sjælesørgere, historikere, religionspsykologer og sociologer har taget dette under luppen, men de er endnu langt fra nået til enighed om, hvad der er den rigtige løsning, en løsning, som for øvrigt næppe kan fastslås entydigt for alle lande og alle forhold. I hvert fald er alle i dag enige om, at der er opstået en alvorlig forskydning mellem sognet i dets hidtidige form og det moderne bymiljø, især i storbyerne (et problem, som for øvrigt ikke alene eksisterer inden for den katolske kirke, – man behøver i denne forbindelse blot at læse for eksempel Kristeligt Dagblad . . .).

Hverken i det katolske Europa eller i Sydamerika er sognenes (og præsternes) fordeling mellem byerne og landområderne fulgt med udviklingen i byerne, (i Frankrig er gennemsnittet på landet én præst for lidt under 1000 indbyggere, og i byerne er det én præst for 5000 indbyggere). Bysogne på mellem 15.000 og 50.000 indbyggere er det almindelige både i Vesteuropa og i Latinamerika. Men problemet går dybere end som så. Selv der, hvor indbyggerantallet i et bysogn endnu ligger inden for det rimeliges grænser – (antallet af indbyggere i et sogn anses i almindelighed for ikke at måtte overstige 5.000, og det plejer man at overholde i Nordamerika), – har sognet stadig en *territorial* opbygning og en intern organisation (virksomhed, foreninger o. lign.), som ikke mere svarer til det faktiske liv i byerne. Sognet er ikke mere og kan ikke mere være en rigtig levende menneskelig *enhed*, en virkelig gruppe, undtagen for nogle få »ansvarlige«, som er tilbøjelige til at danne en lille ghetto uden kontakt med de store strømninger i den verden, hvor evangeliet skal forkyndes, og som koncentrerer deres kræfter om opgaver, der ofte er af sekundær betydning.

Risikerer man i virkeligheden ikke, at sognet kommer til at *sønderdele* kirken, og at det kommer til at leve i

Hvordan løses problemet i V

Istand overalt i verden

uvidenhed om de store tankestrømninger, der opstår og udvikler sig på et langt mere omfattende – i vor tid verdensomfattende – plan? Underkender det ikke ifølge selve sin natur – og derfor med uomgængelig nødvendighed – at vor tids mennesker finder alt det, der fængsler og interesserer dem, midlerne til at udtrykke sig og til at handle samt deres sociale tilknytning i grupper, der er på én gang *langt mere specialiserede* og *langt mere omfattende* end sognene, og at dette fænomen også gør sig gældende på det religiøse område – (i lande, der er delt op i et større antal bispedømmer – hvad der er tilfældet de fleste steder – er selv bispedømmernes rammer nu på mange områder sprængt).

Der er derfor i de senere år skrevet adskilligt om dette emne. Nogle er gået ind for, at der skulle oprettes flere sogne i byerne, for at de på denne måde skulle få mere »menneskelige« proportioner, således at sognet derigenem på ny blev det egentlige *lokale fællesskab*. Andre har ment, at bysognene efterhånden har indskrænket sig til at være det sted, hvor man uddeler sakramenterne, en slags åndelige »service-stationer«. Atter andre har ment, at sognene kunne reddes, hvis de – i den bevidste hensigt at missionere – åbnede sig ud imod de religiøst ligegyldige, som ikke hører til sognet, men som omgiver det og udøver deres indflydelse på det.

Alt dette virkede som en opfordring til teologiske overvejelser, som da heller ikke er udeblevet – især i Tyskland med Karl Rahner S. J. og F. X. Arnold i spidsen. Efter Karl Rahners mening er sognets vigtigste opgave at forvalte eukaristien. På mange andre områder mener han, at det er forældet. Mens man tidligere opfattede kirken som et vist antal bispedømmer, og hvert enkelt bispedømme som et vist antal sogne (og det i en sådan grad, at biskoppens vigtigste opgave bestod i at udnævne sognepræster og kapellaner), har man i dag indset, at sognet kun er et af de miljøer, hvor det kristne liv næres og kom-

mer til udfoldelse, – og at det ikke hviler på en guddommelig indstiftelse.

Sognet er for kirken, hvad familien er for samfundet: det er dens styrke, men det er også dens begrænsning. Familien og sognet befinder sig i den samme kritesituation. Men sognet er og forbliver ligesom familien et privilegeret miljø, fordi det er *det sted*, hvor eukaristien fejres, *det sted*, hvor den universelle kirke konkret tager skikkelse i sine børns brogede mangfoldighed.

Den eukaristiske forsamling, som sognet danner rammen om, er ikke noget tilfældigt møde, – det er kirken med dens dynamiske liv, der her aktivt tager form: Her fejres eukaristien, her meddeles de fleste af sakramenterne, og her foregår katekismusundervisningen – fordi sognet samtidig er troens og kærlighedens fællesskab – og deltagelsen i fællesskabet mellem de kristne, som her finder næring for deres åndelige liv.

Det er en kendsgerning, at den katekistiske bevægelse (for voksne), der har vist sig så livskraftig næsten overalt i kirken, og som først nu har udviklet sig uden for, ja, man kan næsten sige i modsætning til sognet, nu forsøger at finde fodfæste i det på ny, selv om den stadig når ud over dets grænser. Det er for eksempel også en kendsgerning, at ordenssøstrenes »ajourførelse« næsten overalt, hvor den er en realitet, fører med sig, at søstrene deltager mere aktivt i sognets liv. Sognet vil blive ved med at spille en vigtig rolle, men for fremtiden vil det kun kunne løse sin opgave rigtigt på betingelse af, at det kender sin begrænsning og er vidt åbent over for perspektiver, bevægelser, apostolat o.s.v. . . ., som ligger over dets eget niveau, og at det ikke alene tolererer dem, men yder sit bidrag til dem gennem det, man i dag kalder »pastorale d'ensemble« (på provstiets, bispedømmets, flere bispedømmers, nationens, ja, på en hel verdensdels niveau).

Det er det, der er koncilets ånd (kollegialitet, bispekonferencer o.s.v.).

atikankoncilets ånd...?

Sådan gør de i folkekirken!

Baggrunden for strukturkommissionens arbejde

Vort samfund er i en stadig udvikling og det kirkelige arbejde må tilpasses det moderne samfund – ikke omvendt. Dette er baggrunden for nedsættelsen af kirkeministeriets strukturkommission i maj 1964 med biskop W. Westergård Madsen som formand. Der blev dannet syv underudvalg, som skulle drøfte hvilke problemer, der skal tages op, og hvorledes arbejdet skal forme sig fremover. Fornyelig gjorde formændene for underudvalgene rede for det arbejdsgrundlag, man er nået frem til.

Der er tale om stadig større grupper af mennesker, som ikke falder ind under den nuværende sognestruktur og underudvalg nr. 7 undersøger mulighederne for en eventuel mere effektiv kirkelig betjening af studerende, forsvarers og civilforsvarets personel, frihedsberøvede, hospitalsindlagte, døve, tunghøre, blinde og evnesvage såvel på institutioner som i hjemmet, asociale, personer på pleje- og alderdomshjem, samt danske feriegæster her i landet. Man har ligeledes taget spørgsmålet op om den kirkelige betjening af større industrivirksomheder, hvor der ofte opstår en gruppedannelse, som ikke er sig noget sognetilhørsforhold bevidst. Derfor kan det være påkrævet at gøre en særlig indsats på dette område. Udvalget vil alliere sig med sagkyndige og endvidere undersøge, hvorledes tilsvarende problemer er blevet løst i udlandet.

I underudvalg nr. 6 foretages en undersøgelse af de forsknings- og undervisningsorganer, der findes inden for de forskellige folkekirkelige arbejdsområder. Det gælder bl.a. pastoralteologi, religionspædagogik, religionssociologi, psykologi, og man vil forsøge at klarlægge behovet for yderligere forsknings- og undervisningsorganer. Endvidere har man stillet sig problemet om en konsulentvirksomhed ikke vil være af værdi for mange præster. En præst kan ikke bestride alle de områder, som er aktuelle i sjælesorgen og den stigende specialisering medfører et behov for konsulenter for bestemte områder, f. eks. religionsundervisning. Udval-

get nedsætter en særlig arbejdsgruppe, som skal beskæftige sig med information vedrørende folkekirkens virksomhed og den vil i en vis udstrækning beskæftige sig med massekommunikationsmidlerne.

For tiden foretages der en sociologisk undersøgelse i Ålborg Stift med det formål at belyse problemerne vedrørende sognestørrelse, indbyggertallets, bebyggelseskarakterens og gudstjenestetidspunktets sammenhæng med kirkegangen. Dette er det arbejdsområde som underudvalg nr. 1 beskæftiger sig med. De øvrige udvalg arbejder med følgende problemer: tilgangen til præsteembeder, valgmenighedernes forhold, frivilligt kirkeligt arbejde, og folkekirkenes repræsentation i Kirkernes Verdensråd og den øvrige repræsentation udadtil.

Med dette arbejde søger man at nå til klarhed om folkekirkenes situation for derefter at kunne foreslå eventuelle ændringer.

J. H.

Og det taler de om på koncilet . . .

Hvad de dog taler om på koncilet! Alle mulige sideløbende emner strejfes eller bringes på bane under de biskoppelige diskussioner. Nu har også psykoanalysen haft sin sag for.

For nylig luftede den mexikanske biskop Sergio Mendes Arceo på koncilet sin overordentlige respekt for psykoanalysens grundlægger, Sigmund Freud, hvis dybdepsykologiske teorier han sammenlignede med Kopernikus' revolutionerende ideer om himmellegemernes bevægelser, deriblandt den, at jorden kredser omkring solen.

– Den katolske kirke har ikke råd til at stille sig indifferent eller afvisende over for dybdepsykologien, sagde den mexikanske biskop under en diskussion på koncilet om et udkast til en fælles erklæring fra koncilfædrene.

Psykoanalysen kunne finde anvendelse på mange områder inden for kirkens sjælesorg, sagde han, og han pointerede, at psykoanalyse er et nyttigt middel til udrensning af en mængde vrangforestillinger og tvangstanker.

Inflation i nonnefilm

Der er gået inflation i nonnefilm.

Største kassesucces i USA p.t. handler om en nonne, der forlader sit kloster. Den hedder »The Sound of Music« og har Julie Andrews i hovedrollen. Rosalind Rossell som nonnen i »The Trouble with Angels« tiltrækker ligeledes mange. Nu er en tredje under optagelse. Den skal handle om søster Adele, bedre kendt under navnet »Soeur Sourire«, som blev verdensberømt med grammofonpladen »Dominique«, og Debbi Reynolds har hovedrollen. Da filmfolkene åbenbart altid er uenige med søstre og nonner om, hvad der er det mest interessante i deres livsform, skal den ny film kun handle om søster Adeles verdenssucces, ikke om hendes liv som søster.

Greer Garson får come back i filmen, og den belgiske fader Lunders, der også overvågede indspilningen af succesfilmen »Nonnen«, skal igen efter evne sørge for, at filmen undgår de værste brølere.

Den virkelige søster Adele er samtidig ved at afslutte sine studier i Louvain og rejser derefter til Sydamerika eller Afrika. Muligvis skal hun arbejde på et dagblad i Elizabethville i Congo, fortæller fader Lunders til A.P.

Arbejderpartiet i Holland har forladt sin antikirkelige holdning

De hollandske katolske biskopper har tilbagekaldt et dekret fra 1954, ifølge hvilket katolske medlemmer af socialistiske arbejderbevægelser udelukkes fra modtagelsen af sakramenterne. En talsmand for de hollandske biskopper udtaler, at dekretet blev ophævet, fordi man nu er overbevist om, at arbejderpartiet i Holland nu helt er gået bort fra den tidligere fjendtlige holdning over for kirke og religion.

Seminarister på fabrik

En gruppe på 18 katolske og protestantiske seminarister har for en periode af seks uger taget arbejde på forskellige fabrikker i Mainz for på den måde at få et praktisk kendskab til livet i industrien. Til vinter vil en gruppe præster følge deres eksempel, meddeler det katolske blad »The Tablet«.

Hverken præster eller lægfolk slipper uden om deres ansvar

Præstemødet i Dalum i efterårsferien, som dette nummer af Ugebladet forsøger at lægge op til, vil også komme til at behandle *Dekretet om Meddelelsesmidlerne*: presse, radio, tv, film, teater etc. Dette dokument har især betydning ved dets pastorale sigte mere end netop ved dets (manglende) teologi om spørgsmålet. Problemet er jo så nyt indenfor Kirken og i det hele taget i det moderne samfund. Det kræver en stillingtagen.

Skal konciliet i Rom finde sit nedslag på dette bestemt område også i Danmark er det nødvendigt at gennemlæse dekretets andet kapitel, der netop omhandler *Kirkens pastorale virksomhed* blandt mennesker, der daglig må lære at leve med presse, radio, tv, film etc. Man vil her finde ganske klare retningslinjer at gå frem efter i sjælesorgen. Tonen er bevidst positiv overfor disse meddelelsesmidler, der er som samfundets »tunger«, dets mål og mæle, dets samvittighed.

»Biskopper og præster bør haste med at opfylde deres pligter på dette område, der er intimt forbundet med deres almene ansvar for evangeliets forkyndelse«, hedder det til indledning. Efter en omtale af de forskellige medier opfordres der til uddannelse af katolske specialister indenfor disse. Men mest interesse knytter der sig til paragraffen om skoling af det katolske publikum.

Det hedder heri:

»Eftersom samfundets meddelelsesmidler henvender sig til mennesker med forskellig kulturel baggrund og på forskellige alderstrin, må man, for at de skal kunne få det rette praktiske udbytte af disse midler, give dem en dannelse og en praktisk undervisning, der er specielt tilrettelagt og differentieret efter alders- og dannelsesstrin.« Og der tilføjes: »Dette gælder især ungdommens uddannelse, hvad enten det er i de katolske skoler på alle undervisningstrin, i præsteseminarierne eller indenfor lægapostolatet. For hurtigst muligt at nå dette mål bør man i katekismusundervisningen indføre en fremstilling af katolsk lære og praksis på dette område.«

Hvad dette indebærer af samvittighedsransagelse hos danske katolikker turde være indlysende. Her slipper hverken præster eller lægfolk

Filmen »Nonnen« var en stor succes, og mange katolikker blev stillet over for nærgående spørgsmål. Kunne de besvare dem ud fra en saglig bedømmelse af filmen?

uden om deres ansvar. Dette gælder først og fremmest familierne, men så sandelig også skolerne og præsternes kristendomsundervisning. Det gælder de forskellige former for lægmandsforeninger. Hele Kirken må lære at *tale* og *tale med* om de væsentlige ting i samfundet, der bringes frem netop gennem meddelelsesmidlerne. Dette er en forudsætning for det kommende skema 13's gennemførelse.

Howdan i praksis?

En sådan skoling af det katolske publikum bør ledes af *den nationale kommission for meddelelsesmidlerne*, som vi stadig mangler, og som hurtigst muligt bør udstrækkes til samarbejde indenfor *en nordisk kommission under den nordiske bispekonference*, som det allerede er tilfældet på liturgiens område.

Men en sådan national og inter-nordisk kommission vil blive et papirforetagende, dersom det ikke suppleres med tilsvarende små udvalg ude omkring i sognene. Hvert sogn bør have sin »pressesekretær«, der kan sørge for forbindelsen med den lokale presse. Ikke mindst vor katolske presse savner stedlig *organiseret* kontakt med sognene. Desuden bør der være en aktiv repræsentant for Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund i hvert sogn. Ikke blot for at kræve kontingent op, men for at følge programmerne og gøre sognets medlemmer opmærksomme på interessante

udsendelser, arrangere Tele-Clubber og andre møder til styrkelse af den frie meningsdannelse gennem radio og tv. Der bør være en filminteresse-ret mand – ikke for at klassificere programmer efter moralske skalaer – men for at bibringe sund og selvstændig dømmekraft gennem en virkelig filmkultur i forbindelse med filmklubber. Der bør endelig være en mand, der kan sørge for en ordentlig boghylde, hvor nyhederne ikke er fra sidste århundrede eller af tvivlsom værdi. Der bør slås et slag for vore katolske publikationer og tidsskrifter, der er vore egne åndelige »taleorganer«.

Samarbejde

Her bør der frem for alt samarbejdes regelmæssigt ved møder hver halve måned for eksempel. For i virkeligheden er alle meddelelsesmidlerne jo ét stort klaviatur, hvor de enkelte stemmer nøje må afstemmes efter hinanden. Her som på det øvrige sogneplan bør præster og lægfolk in-formere hinanden. Ikke ved kirke-døren i forbifarten, men ved regulære arbejds møder. Alting har sin pris. Vor kirke har længe været uden det indre liv som en offentlig meningsdannelse er. Den har også længe været reduceret til en uforbindende indrekirkelig monolog. Dette kan meddelelsesmidlerne hjælpe os ud af. Koncillets andre reformer vil ellers blive standset på vor dørtærskel.

Jens Oluf Lund

STATUS

Pressen har krav på samme respekt fra Kirkens side som skolen, siger Helge Kristensen, der ud fra sine indtryk fra pressekongressen i New York belyser den katolske journalistiks situation i en konciltid.

Indtrykkene fra det for katolske pressefolk så vigtige møde i New York først på sommeren er ved at sætte sig. »Sandheden og friheden« var hovedtemaet – et emne der netop i disse dage er brændende aktuelt på grund af koncilets drøftelser. Og naturligvis var selve det andet Vatikanconcil den store inspirationskilde bag den internationale journalistforsamlings drøftelser. Man kan meget groft stille de store komplekser af problemer op i to hovedspørgsmål:

- 1) Hvad betyder det andet Vatikanconcil for katolsk presse i det hele taget?
- 2) Hvad kan den katolske presse gøre for at realisere ånden fra det andet Vatikanconcil?

Der må man først se på, hvad det andet Vatikanconcil i det hele taget er, og det er jo ikke noget, man her sådan lige kan ridse ned i nogle få spalter. Der er allerede skrevet kilovis af bøger om emnet, og de lærdeste teologer tager hver et hav af forbehold. Der vil det næste århundrede blive skrevet i tonsvis af bøger – sandsynligvis også under iagttagelse af diverse forbehold. Man undskylder derfor også nok undertegnede, der hverken er lærd eller teolog, at han kun meget forsigtigt fremkommer med nogle personlige betragtninger om det nys fremførte spørgsmål.

Vatikanconcilets konstitution om liturgien, for at tage et eksempel, er efter min mening et vigtigt dokument. Vigtigere er – stadig efter min mening – konstitutionen om Kirken, hvori begrebet »Guds folk« indtager en central placering. Men vigtigst er, synes jeg, selve det udefinérliche klima, som er fulgt i koncilets kølvand, eller måske endda er selve forudsætningen for concilet. Dette klima har for eksempel resulteret i, at den katolske kirke viser en større åbenhed overfor verden som helhed. Hvad angår Kirkens forhold til åndelige faktorer, der særligt kendetegner vor tid, meddelelsesmidlerne (film, radio, tv og presse), er det god tone *ikke* at basere det kirkelige arbejde med disse medier på forsøget på at skaffe sig indflydelse, men ganske simpelt på at deltage i et alment forsøg på at højne den etiske, kunstneriske og faglige værdi.

Dette blev i New York i særlig grad betonet, hvad angik det katolske pressearbejde. En god katolsk journalist er *ikke* en journalist, hvis hovedformål er at propagandere for Kirken for enhver pris, lade ønsket

om opbyggelighed og moraliseren komme i forgrunden. En god katolsk journalist er ganske simpelt en journalist, der samvittighedsfuldt røgter sit kald – ud fra dettes højeste etiske værdier.

Men hvad er da en journalist i det hele taget? Det er så mange ting, som man heller ikke her kan redegøre for med fuld dækning af emnet. Men netop fornylig har vort største dagblad, »Berlingske Tidende«, udgivet et særnummer, der skal orientere læserne om de principper, som ligger til grund for redaktionen af et moderne dagblad. Nu er katolske dagblade ikke det, vi kender mest til her på vore breddegrader, men da en stor del af verdens katolske blade er en slags *ugeaviser*, der faktisk ledes efter dagbladsprincipper, kan man udmærket tage eksemplet frem til nærmere belysning af vort emne her. I sin indledning til »Berlingeren«s særnummer skriver chefredaktør Terkel M. Terkelsen bl.a.:

»Det er ikke tilfældigt, at så mange blade rundt om i Europa kom til verden på et tidspunkt, da man begyndte at underkaste alle livets foreteelser en kritisk bedømmelse og kassere de forestillinger, som ikke kunne holde for en nærmere prøvelse. På dette punkt har bladene af i dag kun i formen, men ikke i indholdet fjernet sig fra de ideer, som ledede åndslivets mænd for 200 år siden.

Ethvert blad har stadig en opgave i kritisk at følge udviklingen i en tidsalder, hvor humbug undertiden propageres med større dygtighed end de varige værdier. Det er heller ikke uden rod i fortiden, at det i tohundredåret for Berlingske Tidendes eksistens blev fastslået af udgiverne, at redaktionen er stillet frit i sin vurdering af tidens spørgsmål . . . Den voksende objektivitet i bladenes behandling af offentlige anliggender er efterhånden blevet en selvfølge og må være det, hvis avisen skal kunne tjene læseren som udgangspunkt for en meningsdannelse. Enhver journalist anser forfalskning eller bevidst fordrejning af en mands udtalelser for en lige så stor forbrydelse som en falsk underskrift på en veksels . . .«

Her vil det være på sin plads at komme nogle ord af katolske pressefolk i hu. Der er USA-presseveteranen, Joseph A. Breig som gør opmærksom på, at den journalist, som er i overensstemmelse med etikken grundsatninger, udelukker enhver bevidst skæven til højre eller venstre, enhver form for propaganda, ethvert

hemmelighedskræmmeri, og at der under nogen form pyntes på kendsgerningerne eller at disse udvandes – hvadenten alt dette sker i en velment opbyggelses navn eller af andre årsager. Enhver smøren tykt på, forskønnelse, fortielse, ligegyldighed – ting som journalister i generationer har kæmpet imod – bør være bandlyst. I det hele taget er Mr. Breig imod, at man behandler voksne læsere som børn eller som mennesker, der er mentalt tilbagestående.

Biskop Ernst J. Primeau af Manchester formulerede også sine synspunkter på den katolske pressekongres i New York. Som tidligere nævnt prøvede han at definere begreberne frihed og autoritet, idet han i spændingen mellem de to begreber så en normal udvikling, der ikke var farlig eller dårlig, men tværtimod åbenbarede tegn på modenhed, fremskridt, entusiasme og sans for, hvordan tidens opgaver skal løses.

Og i tidsskriftet »America«, der udgives af amerikanske jesuitter, skriver mgr. Salvatore Adamo, at de fleste biskopper i USA »manipulerer« med nyhederne i deres ugeblade. Adamo, der selv er redaktør, mener, det dels skyldes biskoppernes bekymring over problemer vedrørende ansvarsbevidsthed og respekt, men også at biskopperne misforstår selve journalistikkens væsen.

I denne forbindelse er det i øvrigt værd at hæfte sig ved nogle meddelelser, der i foråret blev bragt, og som gik ud på, at den katolske presse i Tyskland var kommet noget i mis-kredit. Bladene skulle have mistet adskillig respekt, da det blev kendt, at mange af dem blev censureret af præster på biskoppernes ordre, dvs. at kendte katolske journalister ikke blev vist tillid.

Det er altså den kendte historie om monsignore B., der er medlem af en katolsk bladredaktion – ikke så meget fordi han har noget videre kendskab til journalistik eller teologi for den sags skyld, men fordi han er en såre regelret og forsigtig mand. Som biskop W.s særlige repræsentant har han vetoret, men ingen uden de to øvrige redaktører, Mr. C. og Dr. R. tænker på ham den dag, der bliver klædet over, at det stedlige blad er en kedelig tandløs affære.

En anden historie, som en dansk redaktør af et katolsk blad har fortalt, kendte man også i USA:

Den kendte og agtværdige Father S. stiller hos redaktøren med en artikel, som han har skrevet til bladet efter biskoppens ønske. Redaktøren er

i sit sure hjørne den dag. Han ringer Hans Excellence op og siger i al ærbødighed nogle elskværdigheder, hvis dybeste mening er, at biskoppen er meget velkommen til at overtage posten som chefredaktør, hvis redaktøren må nøjes med sit tidligere job som redaktionssekretær med tilhørende nattero for vrede læsere og mare-ridt. Den arme biskop forstår ikke et suk, for han havde kun sagt til Father S., at det da kunne være morsomt, om nogen engang skrev en artikel om det pågældende emne.

Det kan alt i alt se ud til, at den katolske presse i den store verden er inde i en brydningstid, og at der somme steder eksisterer et vist modsætningsforhold mellem biskopperne og deres presse. Ikke desto mindre kan man notere, at forholdet mellem kirke og presse i *det hele taget* – især efter pave Johannes XXIII – er kommet ind i en frugtbar udviklingsfase. Begge situationer er et udtryk for selve den aktivitet, der kendetegner tiden, og i ingen tilfælde er der tale om noget negativt, men snarere om den dialogens ånd, der inspirerer udviklingen.

For nærmere at belyse det ideelle forhold mellem kirke og katolsk journalistik og dens praktiske anvendelse i katolske blade og aviser kan man passende stille et andet medium frem i rampelyset – et medium hvis nærmere tilknytning til Kirken er af ældgammel dato. Kort sagt *skolen*. Vi anerkender, at skolen i sig selv – uanset om den er konfessionel eller ej – har sin egen etik og et formål, der i sig selv er godt. At skolen – som ethvert andet medium – kan misbruges, rører ikke selve idealet. Ser vi på forholdene i vort eget land, Danmark, der i forhold til procentdelen af katolikker har et pænt antal katolske skoler, bemærker vi, at en betragtelig del af eleverne er ikke-katolikker. De ikke-katolske forældre må altså være på det rene med, at den katolske kirke i skolespørgsmålet ser sin opgave i at sublimere selve skoleideen og at Kirkens respekt for denne blandt andet udtrykker sig i respekt for det enkelte barns og det enkelte forældreparts personlige overbevisning.

På samme måde, som pædagogikken og skolen har sin egen sjæl, sine egne uskrevne love – noget i sig selv positivt, i sig selv godt – således har også journalistikken og dens håndgribelige og dog så uhandgribelige udtryk, avisen, bladet, sin sjæl, hvis principper, lig skolens, i sig selv er et

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

KØDHALLE

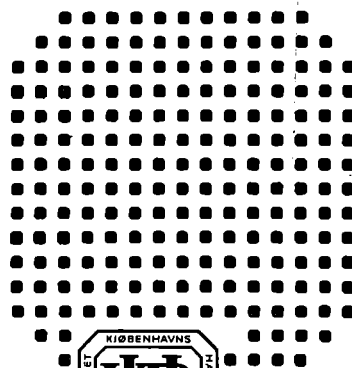
Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg

Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

HER ER 200 PUNKTER

og der er 200 steder i landet hvor der ydes HANDELSBANK-service

altid
med i
billedet

HANDELSBANKEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

MEJERIET Vestecbro

Aarhus by's førende
TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

MUNKE MØLLES GLUTEN

Pavens appel i FN

udtryk for menneskets positive søgen efter sandheden og dets stræben efter fuldkommengørelse, og pressen har derfor krav på den samme respekt fra Kirkens side som skolen. Og begge medier kan – alene ved at sublimere deres egen art – indgå i Kirkens stræben på at løse sin mangesidede opgave.

Det er naturligt, at et kirkeligt blad, som altid på en eller anden måde vil være et »fagblad«, må have en vis margin for det, der efter den givne kirkelige situation, er opportunt, og *ethvert* blad – kirkeligt eller ikke kirkeligt – må have en tilsvarende margin for, hvad der interesserer dets læserkreds. Men på den anden side, må enhver læser, der har en nogenlunde alvorlig mening med at give sine dollars, mark, francs eller kroner ud til bladkøb, have lov til at forvente, at det *er* et blad, han køber. For et blad må være et blad, en skole en skole og en prædikestol en prædikestol. De forskellige medier kan have noget, ja meget til fælles, og prædiken i skolen kan forsvares, men det må være prædikenen, der underordnes pædagogernes timeplan, og ikke omvendt. En prædikestol og et blad har en ting til fælles: hverken kirkegængere eller læsere kan forvente at blive talt efter munden eller at høre, netop det, de vil høre. De *bør* ganske simpelt ikke ønske det. Imidlertid skulle læseren gerne have mulighed for at kunne sige journalisten imod, for journalistikken har ikke til opgave at indprente meninger, men at inspirere til selvstændig meningsdannelse. En anden ting, der gerne skulle opfylde den læser, der i en alvorlig hensigt giver sine penge ud til et blad, er dog ønsket om, at den information og den viden, der gennem bladet formidles til læseren, er frembragt af folk, der har flere kilder til rådighed end læseren selv, og derfor er i stand til at tilvejebringe et større antal brikker til selve virkelighedens mønster.

Det er i dette perspektiv Vatikan-koncillets dekret om meddelelsesmidlerne skal ses – ikke mindst den vigtige passage om den katolske presse som opinionsdannende faktor.

Tanker af denne art er i øvrigt ældre end det andet Vatikanconcil. Allerede Shakespeare talte som bekendt om noget i samme retning – om kunsten ganske vist, men man kan bemærket overføre hans tanker på pressens situation og ihukommende Hamlets belæring til skuespillerne tale om,

Den hellige Families Kirke i det katolske FN-center i New York.

hvordan man skal vise »dyden dens åsyn, lastens dens eget billede«.

Og på spørgsmålet om, hvad Vatikanconcilet foreløbig har betydet for katolsk presse og for presse i det hele taget for øvrigt, kan man sige, at det har betydet en understregning af respekten for pressen og for læseren.

Hvad den katolske presse kan gøre for at føre koncillets ånd ud i livet? Jo, leve op til koncillets åbenhed overfor verden – verden, der både er uden for min egen gadedør og tusinde mile borte.

Helge Kristensen

Alverdens opmærksomhed samlede om pave Paul VI's person og tale, da han under sit netop overståede besøg i verdensorganisationen FN i en universel appel henvendte sig til alle regeringer, folkeslag og enkeltpersoner om, uanset partifarve, livsanskuelse og race, at sætte alle kræfter aktivt ind for fredens sag.

Den overordentlig store interesse og tilstrømning i anledning af pavebesøget havde blandt andet resulteret i talløse henvendelser til embedsmændene i FN om at skaffe pressepasser (alene fra Irland ankom tre flyvema-

Vejle

A/S Vejle Mælkekompani

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejle

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejle Trælast- og Kulkompagni)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejle

Hansen Pærhøj & Søn

Glamester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejle

Vejle Optik

v/ Anker Kastrup
Briller

Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejle

Poul
HENRIKSEN

Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Raadhusstorvet
Vejle
Tlf. 684 og 3711

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevare Forretning
Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejle

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejle
Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Telf. 73 07 70

Arndt Nielsen

Ure og optik
Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum

Tapeter - Malervarer
Claudi Hansens Eff.
Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

N. Juel Pedersen

Glamester
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager
aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Nordre afd.: Ringstedgade
157. Tlf. 72 56 55

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422
4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)
Åbent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Anlægsgartner
L. Suvalski
Hovedgaden 23,
Hedehusene
Telefon 161
Alt vedr. haver
overalt

Horsens

Carl Bæk og Søn

El. Fagmanden
Vestergade 33, Horsens. Tlf. 21888
Lys - kraft - oliefyjr
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsoilier
Havnen 3, Horsens - Tlf. 2 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens
Tlf. 2 19 20

Erik V. Sørensen

Fiskehandler
Borgergade 8, Horsens.
Tlf. 2 37 79
Frisk fisk hver dag

S. Steffensen & Søn

Tømremestre
Nylandsallé 26, Horsens
Tlf. 2 36 70

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian W. Jøhner
HORSENS

skiner fulde af journalister) eller andre »billetter« til generalforsamlingen under pavens besøg i mandags. Selv medlemmer af FN's sekretariat måtte imidlertid have særlige pas for at blive sluppet ind, og da paven senere celebrerede en messe for freden på det store Yankee Baseball Stadion, måtte igen hovedparten af den vældige folkemasse, der var strømmet til, nøjes med den tilfredsstillende, det kan være at opholde sig i umiddelbar nærhed af en verdenshistorisk begivenhed.

Det er umuligt at sige, hvilken betydning pavens FN-besøg kan få i kampen for freden i verden. Derimod er der udbredt enighed om, at det vil øve indflydelse på den katolske kirkes stilling i mange lande, navnlig i sådanne øst for jerntæppet, hvor man tidligere har vist sig lydør over for pavelige fredstaler.

Det menes blandt andet, at FN-besøget kan blive afgørende for muligheden af et paveligt besøg i Polen næste år. Under en audiens for nylig har pave Paul over for den polske katolske kirkes primas, kardinal Wyszyński givet udtryk for, at han, »når der blev lejlighed til det«, gerne ville komme til Polen, og omtrent samtidig forlød det fra polsk side, at »den polske regering er meget ivrig efter at få paven til Polen«, men at »der er mange komplicerede problemer forbundet med et sådant besøg«.

Eftersom paven ifølge forlydender i Vatikanet kun vil rejse til Polen, hvis han bliver indbudt af den polske regering, overlades det nu til dem at træffe den endelige beslutning. Da forholdet mellem stat og kirke i Polen i det sidste halve år er blevet betydeligt bedre, skulle der være et vist grundlag for en sådan beslutning, og man regner med, at pavens FN-besøg yderligere har øget mulighederne for rejsen, der – hvis den realiseres – bliver optakten til det første besøg, en pave nogen sinde har aflagt i et kommunistisk styret land.

Den polske katolske kirke fejrer i 1966 1000-året for kristendommens indførelse i landet, og man går ud fra, at pavens eventuelle besøg vil falde sammen med festligholdelsen af 1000-året. Centrum for festlighederne bliver det brømte kloster Czestochowa, der huser den berømte »Sorte Madonna«.

Ændret holdning?

En britisk ekspert i kommunisme har erklæret, at marxister af alle afskygninger nu er ved at ændre indstilling og nærmer sig de kristne synspunkter.

Marxisterne er samtidig mere villige til at indrømme, at religionen arbejder for det fælles bedste.

Det er den tidligere redaktør af »Daily Worker«, Mr. Douglas Hyde, som fremsætter denne anskuelse i »Catholic Univers«. Han mener, at praktiske kendsgerninger har tvunget marxistiske socialister over i positioner, der er mere acceptable for kristne, og fortæller, at kommunisterne i deres nyeste diskussioner røber tendens til et sindelagsskifte.

– Fra at betragte religionen som de fattiges fjende og kirken som bastion for reaktionære kræfter er de nu villige til at medgive, at både religionen og kirken kan tænkes at arbejde på menneskehedens forbedrelse, skriver Mr. Hyde, der har samlet erfaring gennem private samtaler med kommunister.

Douglas Hyde, der konverterede til katolicismen i 1949, er overbevist om, at dersom man bryder gennem det ideologiske panser, vil man finde, at det inderste motiv hos en kommunist er »en idealisme, som enhver katolik skulle kunne dele« samt »et had til faktiske onder og uretfærdigheder, som bør være enhver kristen imod«. Det er sandt, at kommunismen i sin grundvold stadig er ikke-kristen, skriver han, men han påpeger samtidig, at den er blevet mere nuanceret og elastisk:

– Det er muligt, at de kommunistiske anførere stadig fører falsk tale, når de fremsætter krav om en ny tilnærmelse til religion og kirke, men kendsgerningerne viser, at en stor part af deres tilhængere følger denne ny linje... Og blandt kommunistledere i ikke-kommunistiske lande er der folk, som af et ærligt hjerte modificerer deres marxistiske standpunkt i lyset af et øget kendskab til mennesket og verden.

I en radioudsendelse fra Omdurman Radio er det blevet meddelt, at en katolsk præst er blevet arresteret i Sudan og anklaget for ulovlig besiddelse af våben, medicin og østafrikanske varer. Arrestationen skal være foregået i Juba, hvor man i præstens bil fandt en del ammunition, medicin og fødevarer.

Det forventes, at pave Paul VI i nær fremtid vil udgive et *motu proprio* om de blandede ægteskaber og heri komme ind på den nuværende ordning, hvorefter den ikke-katolske part skal afgive en skriftlig erklæring, der sikrer børnenes opdragelse i den katolske tro. Denne klausul vil efter al sandsynlighed blive ændret.

SANKT ANSGARS KIRKE
Søndag den 17. oktober prædiker monsignore Peter Schindler ved højmesse i Skt. Ansgars Kirke i København kl. 10.

UNG MODEN DAME TIL ØNSKEJOB

Min 7-årige søn og jeg bor i en moderne villa i Hørsholm, men savner en yngre dame til at se efter Steen efter skoletid og i øvrigt passe den daglige husførelse. Vi kan tilbyde Dem et dejligt lyst værelse, fri hver aften og week-ends. Jobbet kan evt. komb. med andet aftenarbejde, kursus etc.
Telf. (01) 86 49 03.

Ole Silcowitz
Erantisvej 19, Hørsholm

ROMAN KUSIER

Murermester

Telefon Nivå 150 . Nivå

Katolske Menighedsplejers fælleskontor

Bredgade 69 A, st., over gården, er åbent for ekspedition af henvendelser daglig kl. 10-13 (undtagen lørdag). Tlf. Palæ 2323.

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

ALDRIG MERE KRIG!

Aldrig mere krig! Det var højdepunktet i pave Paul VI's bevægede appel til FN's 20. generalforsamling mandag den 4. oktober, der vil blive stående i kirkehistorien og i verdenshistorien. *For freden og imod krigen*, næsten råbte paven til verden. Paven fortsatte efter dette udbrud med at citere John Kennedy, hvis enke sad på første række i forsamlingen: »*Menneskeheden bør gøre en ende på krigen – ellers vil krigen gøre en ende på menneskeheden.*« Paven fortsatte: Så mange millioner menneskers blod – så uheldige og utallige lidelser – så unødvendige massakrer og så forfærdelige ruiner bør besegle den pagt, der forener jer i en ed, der bør forandre verdens historie for fremtiden: *Aldrig mere krig – aldrig mere krig!* Det er freden – freden, der bør forme folkenes og hele menneskehedens skæbne.

Nedrustning

Paven takkede FN for det fredsbevarende arbejde, organisationen allerede har præsteret og fortsatte: »Men I er kun ved begyndelsen af jeres anstrengelser. Vil verden nogensinde nå til at forandre sin egensindige og krigeriske indstilling, der udgør så stor en del af dens historie? Det er vanskeligt at forudse det. Men det er nemt at slå fast, at vi beslutsomt bør begive os ud på den nye historiens vej – fredens historie, der først vil blive helt og fuldt menneskelig – den historie Gud har lovet alle mennesker af god vilje.

Vejene er allerede stukket ud foran jer. Den første er *nedrustningens vej*: Hvis I vil være brødre, så lad våbnene falde fra jeres hænder. Man kan ikke elske med angrebsvåben i hånden. De forfærdelige våben, som den moderne videnskab har givet os, afføder onde drømme, nærer onde tanker, skaber mareridt, kræver enorme udgifter, standser solidariteten, leder folkenes psykologi ind på falske baner.

Derfor må tilliden til FN vokse, sagde paven. Organisationens autoritet må styrkes. Folkenes taknemmelighed vil være vundet, hvis det virkelig lykkes at lette oprustningens åg og dermed faren for en truende krig altid parat til at bryde ud.

Bombay-appellen

Paven gik i denne forbindelse over til at tale om Bombay-appellen. Det er en indbydelse, som vi kom med i december måned. Den henvender sig til alle stater og består i en overførsel af rustningsbudgetterne til et fond til hjælp for udviklingslandene. Vi gentager og fornyer denne appel her i tillid til de følelser af menneskelighed og storsindethed, den karakteriserer jer. Det er ikke blot for at afværge faren for nye konflikter mellem staterne, at man arbejder her, men tillige for at sætte staterne i stand til at hjælpe hinanden.

Brød til menneskehedens bord

Menneskelivet er helligt, fortsatte paven. Ingen kan vove at lægge hånd på det. Det gælder også befolkningsproblemet. Det må være FN's opgave at sørge for, at der er brød nok på menneskehedens bord, og ikke at favorisere en kunstig fødselskontrol. En sådan vil være irrationel, hvis den går ud på at nedsætte antallet af gæ-

ster ved livets bord. Videnskabens resultater bør anvendes ikke som dødens instrumenter, men som redskaber for livet i menneskehedens nye æra.

Kina i FN

Paven kom med en næsten gennemsigtig appel til FN om Kinas optagelse. Organisationen måtte vise sig imødekommende overfor dem, der står udenfor. Paven opfordrede ligeledes til moralsk eftertanke. Vi er nået dertil, hvor et »stands« ligefrem tvinger sig på i menneskehedens historie. Mennesket råder nu over midler, der enten kan bringe os til undergang eller som kan muliggøre uanede erobringer og fremskridt.

Paven sluttede med, at tale som Paulus i Athen om »den ukendte Gud«, som er åbenbaret i Jesus Kristus. Hans åbenbaring er den Gud, der er alle menneskers fader.

Pavens tale hilstes med stærkt bifald fra forsamlingen, der rejste sig og hyldede paven. Alle deltagerlande var repræsenteret med undtagelse af Albanien. Senere på aftenen svarede paven på et spørgsmål fra en journalist, om han også ville besøge det kommunistiske Kina. Paven svarede: Ja, hvis lejlighed byder sig. Paven ville også gerne rejse til Vietnam, hvis en sådan rejse kunne bringe freden et skridt nærmere.

Ugens tv og radio (10. - 16. okt.)

SØNDAG	12.00	P2	Skabelsen. Oratorium af Haydn.
	21.30	tv	Reportage om den danske folkehøjskole.
MANDAG	20.20	tv	Den nye folketingsamlings problemer. Diskussion.
	21.10	tv	Marcel Aymé: Retten på vrangen. Skuespil.
TIRSDAG	19.45	P1	Ionesco: Næsehornet. Skuespil.
	21.30	tv	Atelier. Kunst og litteratur.
ONSDAG	17.20	P2	Unge under uddannelse.
	17.40	P2	Unge anmelder bøger.
TORS DAG	20.10	P1	Elektra. Opera af Richard Strauss.
FREDAG	20.00	tv	Premiere på TV-avisen.
	22.20	tv	TV-avisen sidste udgave.
LØRDAG	16.00	P1	Montage om Tom Kristensen.
	17.10	tv	Filmakademiet. 2.

Da paven
mødte et
jubilende
New York

Kronen på
koncilets
værk

Skolen og
livet

Interview
med
»skema 13«
arkitekt

Økumeni i
Odsherred

katolsk 15. OKTOBER 1965 113. ÅRGANG uge 42 blad

Pavens 38 kilometers tur gennem New York blev et fredens triumftog. Paul VI havde udtrykkeligt ønsket, at New Yorks fattige kvarterer kom til at indgå i ruten, og selv i Harlem, der den ene gang efter den anden er skueplads for vold og kamp mellem øvrigheden og forurettede, mødte der ikke paven andet end jubel. Måske havde det givet feststemningen en yderligere tand, at Vatikanet nogle dage i forvejen havde udnævnt USA's første negerbiskop. Billedet her er taget umiddelbart efter flyets landing i New York. Paul VI modtages af FN-generalsekretæren U Thant.

Da paven mødte et jublende New York

I en tale i lufthavnen sagde paven, at han ligesom Amerikas opdager, Christopher Columbus »ville plante Kristuskorset på denne velsignede jord.« »Den første pave, der sætter foden på Amerikas jord, velsigner Dem af hele sit hjerte.« Paven håbede, at hans velsignelse »ville bevare de gaver Kristus gav og garanterede fred, enighed, frihed, retfærdighed – og frem for alt livets vidsyn i håbet om et liv i udødelighed.« U Thant stod i spidsen for modtagelseskomiteen.

Den 4. oktober ganske tidligt om morgenen – samtidig med at det første lysskær viste sig på himmelen – begav pave Paul sig ud på sin historiske rejse til New York. Han forlod Vatikanet i en ubemærkethed, som stod i direkte modsætning til den fantastiske velkomst, som gigantbyen New York gav ham nogle timer senere.

I Roms lufthavn ventede omkring 500 mennesker, der ønskede paven lykke på rejsen – den længste noget katolsk overhoved nogen sinde har foretaget, med sine 13.840 kilometer endnu længere end pave Pauls flyvetur til Indien sidste år.

Trods sparsom hvile så den 68-årige pave frisk og veloplagt ud. Stående ved siden af det italienske luftfartselskab »Alitalia«s store passagermaskine erklærede han, at hans rejse ikke havde andet formål end at opmuntre og velsigne de kræfter, der driver velmenende mennesker til at beskytte, garantere og uddybe verdensfreden.

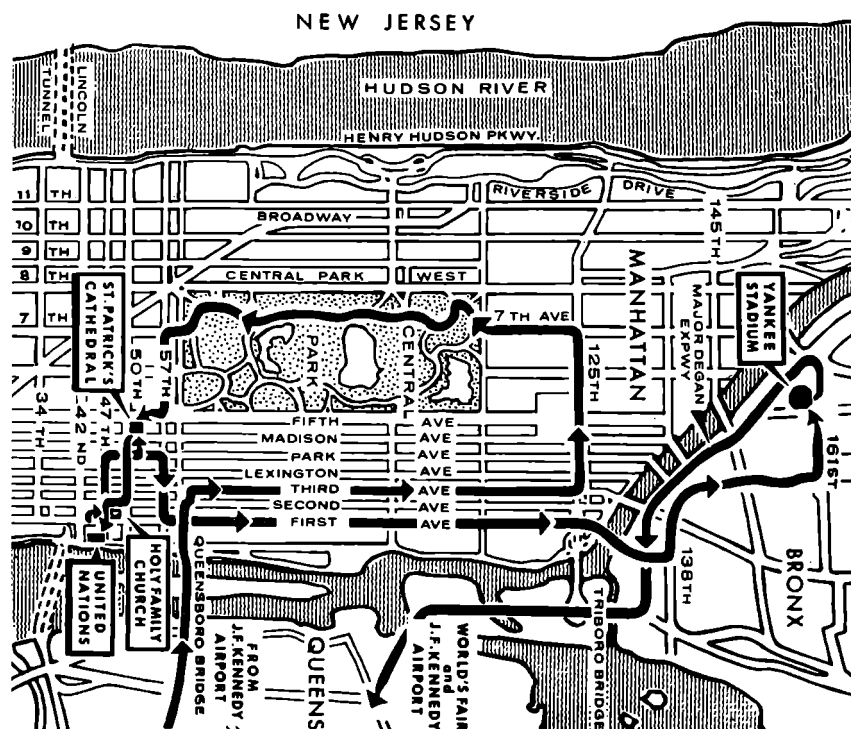
Selvom rejsen var den længste, paven endnu havde været på, blev den også den korteste, idet han allerede den følgende dag var tilbage i Rom. »Vi skal bare lige til New York og have en kop kaffe,« sagde et medlem af pavens følge spøgende.

Ankomsten til New York

Klokken 14.30 dansk tid satte pave Paul VI som den første pave i historien foden på amerikansk grund. Dette kom han ind på i den tale på engelsk, han holdt, så såre han var kommet ud af den italienske jetliner. Han sagde om sig selv at han fornyede »den gestus der blev udført af Christopher Columbus, da han plantede Kristuskorset i denne velsignede jord.«

Og så begyndte den 38 kilometer lange køretur gennem New York. Trængselen på vejene og gaderne fra den kæmpemæssige flyveplads, gennem den enorme forstad Queens og

Hele verden står i gæld til paven for hans rejse til New York og De forenede Nationer, sagde præsident Johnson efter det historiske møde på Waldorf Astoria, der indgik i besøgets gigantprogram

ind mod New Yorks centrum var enorm og politiopbudet formidabelt. Uniformerede betjente stod med seks meters mellemrum i begge vejsider langs hele ruten, og de stod med ansigtet mod tilskuerne, vogtende på enhver bevægelse.

Paven var i lufthavnen steget ind i en stor åben limousine, der var stillet til hans rådighed, men han måtte få

minutter efter stige ind i en lukket vogn. Blæsten var trods solstrejfene for kold. Han var på hele ruten eskorteret af 45 betjente på motorcykler og foran på pavevognens førersæde sad chefen for New Yorks kriminalpoliti, Philip Walsh.

Da bilkortegen krydsede over broen til Manhattan, Queensboro Bridge, voksede trængselen i gaderne til den

rene sammenstuvning af mennesker.

På Manhattan, det centrale New York, standsede kortegen op ved et hittebørnshospital, som paven to gange – som kardinal – havde besøgt.

Og så gik turen gennem et sydende Harlem, hvis skrækelige slumkvarterer var som pudset op af hundreder tusinder af vinkende søndagsklædte negre og puertoricancere.

Paven i Harlem

Her i de fattige kvarterer, der gang på gang har været centrum for voldsomme negeruroligheder og blodige sammenstød mellem unge fra gaden og New Yorks politi, stod politiet tæt langs fortovskanten, men der mødte ikke paven andet end jubel fra mængden langs hovedgaden.

Uden tvivl havde meddelelsen om, at Paul VI, nogle dage før afrejsen til USA, havde udnævnt USA's første katolske negerbiskop, Perry, der er født i Louisiana, givet festglæden yderligere nogle streger. Biskop Perry skal virke som koadjutor i New Orleans – midt i de af raceuro hærgede sydstaten.

Central Park dannede overgangen fra fattigdommens slum til New Yorks rigeste kvarterer. Og så gik turen op ad den mondæne 5. Avenue til den katolske domkirke, St. Patrick's – opkaldt efter Irlands berømte skytshelgen.

Gaden var sort af hundreder tusinder, der bevægede sig som en flodbølge op mod kirken. Domkirkens orgel satte ind. Omgivet af kardinaler, biskopper og præster – og den uundgælige

Kirken i den moderne verden. Redaktørsønnen på pavestolen sidder ikke i et elfenbenstårn. Han træder ud blandt folket og dets repræsentanter – her pressefotografer og journalister, der får lov til at komme så tæt på, som muligt, så de kan delagtiggøre deres læsere i begivenheden.

Med begge ben på jorden

Pavens rejse til New York og tale i FN blev – som det var ventet – en begivenhed af enestående format. Det afspejledes i verdenspressen, og det kom til udtryk i vore hjemlige aviser. Kan være, at »Politiken«s leder morgenen efter udtrykte et vist forbehold, gennem at man påpegede en lighed mellem pavens ord og de principper, de verdslige stormagters statsmænd anlægger over for det, der lige i øjeblikket ser ud til at være realiteter og sund fornuft, men det indtrængende og gribende i pavens appel som helhed er ikke blevet bestridt – ej heller den åndelige leders kompetence til at tale til verdenspolitikens repræsentanter. Det er da også betegnende, at stormagterne – inklusive Sovjet – var repræsenteret ved deres udenrigsministre. Må man mon være så perfid at spørge, om det var lige så betegnende, at Danmarks Per Hækkerup forlod New York umiddelbart før pavens ankomst? Og at Sverige gennem sit tv udtrykte sans for den verdenshistoriske begivenhed ved totalt at ændre sit fjernsynsprogram, mens Danmark lige gav selve talen i FN – på et tidspunkt hvor de fleste er ved at tage skoene af?

Når man anholder det realitetsbetonede i pavens FN-appel, må man imidlertid lige så vel indrømme, at han i sin Bombay-appel, som blev gentaget i verdensparlamentet og stærkt støttet af U Thant, står med begge ben på jorden. Der er ikke tale om et smukt, men overjordisk fjernt ideal. Der nævnes tværtimod summer, som bevisligt kommer ind til militære formål og altså kan skaffes. Og paven er vel at mærke så realitetsbunden *ikke* at foreslå, at man skal overføre alle militærudgifter til en U-landskonto, men bare *en del* af dem. Her har vi altså en plan, der er lige til at føre ud i livet.

»Det er nu 20 år siden, FN lagde ud. Man skal ikke undervurdere, at verdensorganisationen er blevet styrket på det sidste af den katolske kirke,« skriver chefredaktør Børge Outze i en leder i »Information« på selve den 4. oktober. Han fortsætter: »Den (katolske kirke) har observatører i selve FN, FAO og UNESCO. Det er ikke så lidt af et fredens korstog, paven har indledt. På tide, kan man mene, og et par paver for sent; men ikke for sent, hvad nutidens trusler og farer angår. Så bagvendt det end vil lyde i katolikkers øren: Paven har i dag millioner af menneskers velsignelse.«
H.K.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

politiskorte gik paven op ad trappen. Herfra velsignede han mængden.

Mødet med præsident Johnson Lige så stor var trængselen på Park Avenue ved det berømte Waldorf Astoria Hotel, hvis præsidentsuite skulle danne rammen om mødet mellem den katolske kirkes overhoved og De forenede Staters præsident, Lyndon B. Johnson. Mindst 50.000 mennesker blev holdt tilbage af politiets kæder.

Mødet mellem paven og præsidenten fandt sted kl. 17.30 dansk tid. Det varede en lille time. Verdenspolitikens problemer blev drøftet – herunder Vietnamkrigen, konflikten mellem Indien og Pakistan og udviklingen i den dominikanske republik.

Hele verden står i gæld til paven for hans rejse til New York og De forenede Nationer, erklærede Johnson efter mødet.

Fra Waldorf kørte paven til kardinal Spellmans residens for at hvile sig inden rejsens højdepunkt – talen i FN's generalforsamling.

Pavens fredsappel i FN

Sammenlignet med pavens tale til verdensorganisationen var samtalen med USA's præsident kun en sidebemærkning.

Paven blev modtaget i FN-bygningen kl. 20.00 dansk tid.

Han blev budt velkommen af generalforsamlingens præsident, den italienske udenrigsminister Fanfani og FN's generalsekretær U Thant, der er buddhist. Generalsekretæren betonedde, at det var fredens sag, der havde bragt paven til FN-bygningen. Oprindelsen var Paul VI's appel den 4. december i Bombay sidste år. Denne appel havde rørt U Thant dybt, fordi den så rammende gengav FN's formål og mål.

Så talte paven.

Han beklagede, at det stadig var nødvendigt for nationer at have våben til eget forsvar. Han erkendte nødvendigheden af sådanne våben, men understregede, at al verdens mennesker med rette forventer af FN, at de gør ende på eksistensen af alle offensive våben.

Han betonedde, at timen er slået for en omvendelse, en personlig forvandling af hele menneskeheden og en omstilling til en ny tankegang med udgangspunkt i erkendelsen af alle menneskers fælles oprindelse.

»Faren kommer ikke fra fremskridtet eller fra videnskaben. Den virkelige fare kommer fra mennesket selv,« erklærede paven. Forts. s. 6

Den pavelige kortege kører gennem kæmpesovebyen Queens. Til trods for de enorme vejdimensioner var der tæt besat med tilskuere. Da paven kom til det centrale New York, øen Manhattan, var trængselen enorm.

Harlem var et kvarter, som paven ønskede at køre igennem. Paul VI havde nogle dage i forvejen udnævnt USA's første katolske negerbiskop. Så kan racehaderne tygge på den, siger Børge Outze i »Information«.

Øverst: Paven i åben vogn. Nederst: Foran St. Patricks.

Han betonede nødvendigheden af, at FN gør sit yderste for at skaffe føden til verdens sultende.

»I må stræbe efter at skaffe plads til alle ved menneskehedens store bord, og ikke gå ind for en kunstigt fornuftstridig fødselskontrol – bare for at mindske antallet af gæster ved verdens middagsbord,« sagde paven.

Paul VI påpegede, at de lande, der nu har sæde i FN, må give eksemplet for dem, der endnu ikke er med:

»Stræb efter, at bringe dem af jer, der har udskilt sig, tilbage, og find den rette metode til at tilknytte dem, der endnu ikke har andel deri, til jeres broderskabspagt – i ære og loyalitet... Vær storsindede, når I udviser tillid!«

Mødet på Yankee Stadion

Kl. 23.00 dansk tid mødte paven kirkeledere fra forskellige trosretninger i Den hellige Families Kapel nær FN-bygningen. Kl. 23.30 spiste han til middag hos kardinal Spellman. Kl. 1.20 celebreredes messen på baseballbanen på hvis tilskuerpladser 90.000 mennesker var samlet. I sin prædiken, hvori paven ikke blot henvendte sig til USA's katolikker, men også til jøder, ikke-katolske kristne og mennesker af andre trosretninger, sagde han, at man skal tjene en fred, der er baseret på »moralske og religiøse principper«.

Pavebesøget omfattede endelig et besøg i Vatikanets pavillon på verdensudstillingen, der ligger på vejen ud til Kennedy-lufthavnen. Kl. 4.00 lettede flyet, der havde Rom som mål...

Hvad De skrev

Information

Det københavnske middagsblad »Information« beskæftigede sig med pavebesøget både i en leder den 4. oktober og den 5.

Den 4. skrev chefredaktør Outze bl.a.:

»Hvid som pavens dragt er det jettefly, som tidligt i morges, før pavens argeste modstander fik sko på, startede fra Rom for at bringe Hans Hellighed og et følge af kardinaler til New York... Blandt dem, som er med fra Vatikanstaten, er en neger, og de amerikanske katolikker, som venter i New Yorks gader, kan fordrive tiden med at diskutere pavens holdning til racepolitik. Han har umiddelbart før sin afrejse udpeget en neger som hjælpebiskop i New Orle-

ans; der fik negerhaderne i sydstaterne den...

Ingen bør undervurdere betydningen af, at Vatikanet har brudt de »fængselsmure« ned, som det frivilligt omgav sig med i 1870. For tre år siden foretog pave Johannes en beskedent togrejse til Assisi. Senere blev det til en rejse til Det hellige Land, uden hensyntagen til den grænse, som deler det på langs, og til Indien. Nu fortsætter denne demonstrative understregning af den katolske kirkes verdensomspændende interesser...

Freden kan ikke godt have for mange forkæmpere. Paverne har op gennem historien rejst mange skranker. Det er rart at se en pave bryde skranker ned.

Og den 5. oktober skrev Outze bl.a.:

»Det vil ikke undlade at gøre indtryk, at paven bogstaveligt talt meldte sig som en 'tjener for FN'...

Menneskets ideologi ejer på det jordiske plan ikke noget over FN, sagde paven. Det er meget paveligt udtrykt. I talens slutning blev det sagt lidt mere folkeligt: 'Jordens folkeslag vender sig til Forenede Nationer som det sidste håb for harmoni og fred.'

Talen indeholdt en opfordring til de 117 medlemslande om at vise lande udenfor organisationen tillid - til at være gavmilde nok til at gøre det. Kina!

De Gaulle er åbenbart ikke den eneste katolik, som finder et åbningspil overfor Kina fornuftigt! Lige frem tillid synes dog at kræve tro...

Det gælder også indenrigspolitik, at vi ikke kan leve som brødre med våben i hånd, og at vi ikke kan leve i fred, hvis vi ikke ydmyger os og kaster hovmod og egen prestige over bord...

POLITIKEN

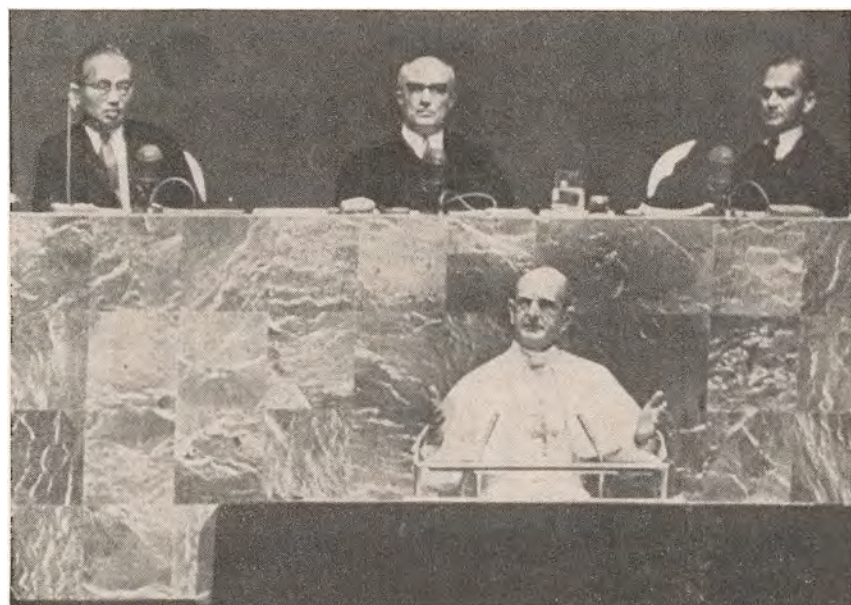
Under overskriften »Den væbnede fred« kommenterede »Politiken« den 5. oktober pavens tale i FN. Der stod bl.a. at læse i lederartiklen:

»Også paven og hans kirke lever i denne verden, og hans rige er såvist en del af den. Hverken pave Paul eller bispernes koncil, der for tiden er til møde i Rom, udtaler sig som absolutte pacifister eller modstandere af atomvåben...

Så kan man i øvrigt i FN glæde sig over, at den katolske kirke gennem Johannes XXIII's og hans efterfølgers udtalelser og kundgørelser går ind for et fremtidigt verdensstyre med tilstrækkelig myndighed til at håndhæve freden...

»Hele verden står i gæld til paven for hans rejse til New York og De forenede Nationer,« erklærede den amerikanske præsident efter mødet med paven.

Paven i FN: »Dermed føler vi, at vi gør de dødes og de levendes stemme til vor, de døde, der faldt i frygtelige krige, de der overlevede, og også den nye generations unge, der drømmer om en bedre menneskelig race.«

På Yankee Stadion.

Kirken må i sidste instans tale til verden og om verden

»Denne tekst bliver kronen på koncilets værk,« sagde Paul VI i slutningen af koncilets tredje samling om skema 13, skemaet om »Kirken og den moderne verden«, en forudsigtelse, der efterhånden bliver en realitet. Jo mere koncilets arbejde skrider frem, desto tydeligere indser man, at denne tekst i virkeligheden er den logiske konsekvens af hele kirkemødets udvikling og den modningsproces, det har gennemgået. Først har den katolske kirke samlet til koncil beskæftiget sig med sin egen bøn og gudstjeneste (liturgikonstitutionen), og derefter har den forsøgt at besinde sig på sit eget mysterium og blive sig det mere bevidst (Konstitutionen om Kirken). Men den kunne ikke lade det blive ved det. Kirken har nemlig ikke sit mål i sig selv. Den er kaldet til at leve i verden og for verden – til at tjene menneskene. Derfor må den også i sidste instans tale til verden og om verden. Det er det, konciliet for øjeblikket gør ved at drøfte og vedtage forskellige – i denne forbindelse – væsentlige tekster, nemlig erklæringen om religionsfriheden, skemaet om de ikke-kristne religioner (blandt andet om jøderne), dekretet om lægapostolatet, der for et par dage siden blev godkendt som resultat af flere afstemninger, og sidst – men ikke mindst – skema 13.

Dette skema, der nu allerede foreligger i sin fjerde udgave, er et tydeligt vidnesbyrd om den udadrettede bevægelse, der er så karakteristisk for hele koncilets forløb. Den oprindelige tekst var meget teologisk og dogmatisk – for ikke at sige skolastisk – i hele sin form. Det næste forslag, der var redigeret af kardinal Suenens, og som aldrig officielt blev taget op til drøftelse, var allerede bedre og mere virkelighedsnært. Men trods alt var det endnu i alt for høj grad præget af det første. Ganske vist talte det om verden, men om en verden set med gejstlige øjne. Den tredje udgave var væsentligt forbedret, – flere lægfolk havde været med til at redigere den. Ved udarbejdelsen af den nu foreliggende – fjerde – udgave, som er affattet på fransk og ikke på latin, som de øvrige koncildokumenter, har

tyve lægfolk deltaget i arbejdet i kommissionerne, mens ca. hundrede andre er blevet spurgt til råds. I denne udgave er hele problemstillingen blevet en anden. I stedet for at tage sit udgangspunkt i teologiske principper for ud fra dem at drage praktiske konsekvenser angående vor tids problemer, har man i denne tekst gjort det modsatte. Man er nu gået direkte ud fra selve problemet og fra de spørgsmål, verden af i dag stiller den kristne samvittighed, og på dette grundlag har man dernæst forsøgt at finde frem til et svar i fornuftens og evangeliets lys.

For første gang i Kirkens historie

En sådan fremgangsmåde er noget fuldstændig nyt. Det er første gang i Kirkens historie, et kirkemøde har redigeret en tekst, hvis udgangspunkt ikke er taget »fra oven«, men fra neden, d.v.s. direkte ud fra selve tidens problemstilling. Og det er især første gang, en koncilttekst ikke alene henvender sig til katolikkerne eller til de kristne, men ud over dem og gennem dem til alle mennesker af god vilje. Tager man det nye i et sådant forsøg med i betragtning, kan man ikke forundre sig over, at de tretten kommissioner og underkommissioner, der har arbejdet med stoffet, kun delvis har magtet det, og at den tekst, de har afleveret, ikke tilfredsstiller samtlige koncilmfædre.

Siden debatten den 21. september tog sin begyndelse, er der faldet mange kritiske bemærkninger om teksten i dens nuværende form. 32 koncilmfædre har drøftet skemaet i dets helhed, en diskussion, der strakte sig over 4 dage. Derefter har 36 andre koncilmfædre drøftet indledningen og skemaets første del. Også denne drøftelse strakte sig over 4 dage. I indledningen opridses »menneskets kår i verden af i dag«. I tekstens første del går man derefter over til at tale om »Kirken og menneskets kår«. I fire kapitler behandles menneskenes personlige kald, det menneskelige fællesskab, betydningen af menneskets arbejde i verden og Kirkens opgave i verden af i dag. Hvad den anden og sidste del angår, behandles der i den

meget konkrete og brændende problemer som familielivet, den kulturelle fremgang, det økonomiske og sociale liv, politikken i samfundslivet og problemet angående krig og fred. Denne anden del er for tiden til drøftelse, og debatten om den vil formentlig strække sig over flere uger endnu.

Bortset fra nogle enkelte biskopper som for eksempel biskop Sigaud fra Brasilien, der helt tager afstand fra skemaet, fordi de tilsyneladende slet ikke har øje for de problemer, det her drejer sig om, har næsten samtlige koncilmfædre i deres indlæg understreget dette skemas overordentlige betydning, og hvor vigtigt det er for Kirkens fremtid, at der kommer til at foreligge en klar og tydelig udtalelse om de her behandlede problemer. Ved en vejledende afstemning, der fandt sted den 23. september, hvor koncilmfædre blev spurgt, om teksten i den foreliggende form efter deres mening var egnet som grundlag for videre drøftelser, var der kun 44 biskopper, der svarede nej. De øvrige, d.v.s. 98 pct. af hele forsamlingen, var positivt indstillet – selv om deres svar indeholdt adskillige forbehold.

Svage punkter

Hvad var det da i det foreliggende udkast, der fremkaldte den største kritik? For det første, at det er for langt, for kompliceret og visse steder også for diplomatisk i sin udtryksform. Man har i teksten forsøgt at tage hensyn til alt for mange synspunkter på en gang, og det svækker dens kraft. Som biskop D'Souza (Indien) den 27. september udtalte i koncilaulaen, går koncilets opgave ikke ud på at udgive en slags »Det Bedste« over, hvad der i de senere år er blevet skrevet om vor tids problemer. Det gælder om gennem dette skema at yde en ny impuls til hele Kirkens liv. Derfor gør man heller ikke ret i at bruge alt for tågede vendinger, – man må udtrykke sig i klare og stærke ord.

Et andet punkt, der ofte er blevet kritiseret, for eksempel af kardinalerne Frings (Köln), Bea (Kurien), König (Wien) og biskopperne Charue

I det nye afsnit af sin koncildagbog beretter pater Martin Drouzy fra Rom om baggrunden for »skema 13«, der ifølge pave Paul VI bliver kronen på koncilets værk. Men skemaet har sine svagheder. Det er for langt, for kompliceret og somme steder for diplomatisk

Paven rejste til FN under behandlingen af skema 13. Efter sin hjemkomst aflagde han rapport til koncilet.

(Namur) og Rossi (Sao Paulo) er, at teksten i for ringe grad skelner mellem de forskellige betydninger af ordet »verden«. I Det nye Testamente tales der nemlig om verden, som Kristus er død for. Her betyder »verden« simpelt hen hele menneskeslægten. Men der tales også om verden som Satans rige som et udtryk for de dømmelige kræfter, der er i modstrid med Kristi rige. Verden i denne betydning vil ikke kunne frelses, men går sin fortabelse i møde. Eftersom skemaet ikke i tilstrækkelig grad skelner mellem disse to betydninger, er det mange steder alt for optimistisk i sit syn på verden (siger kardinal Jäger, Paderborn) og taler for lidt om synden (siger et stort antal koncilfædre). Man har også indtryk af, at det forveksler det rent menneskelige fremskridt med den overnaturlige frelse (kardinal Frings, Köln). I almindelighed skelnes der ikke tilstrækkeligt mellem det jordiske og det overnaturlige plan, d.v.s. mellem skabelsens og frelsens plan (kardinal Döpfner, München).

En del koncilfædre mener desuden, at teksten, som den nu foreligger, stadig er alt for »vesterlandsk« i sin form trods det absolut påskønnelsesværdige forsøg kommissionerne har gjort på at give skemaet et så universelt præg som muligt. Der tages i det ikke tilstrækkeligt hensyn til de nye afrikanske lande (kardinal Rugambwa, Tanganyika) og til forholdene i Asien (biskop Lourduwamy, Indien). Man har endog på væsentlige

punkter glemt at tage den orientalske kristne tradition med i betragtning (kardinal Meouchi og biskop Ziadé). Teksten har i sin helhed stadig et alt for europæisk præg. Dette gælder for eksempel det første kapitel i tekstens anden del, der handler om ægteskabets og familielivets problemer. »I folk her fra Vesten,« sagde biskop Djajasepoetra (Indonesien), »taler om ægteskabet som en naturlig konsekvens af kærligheden. Man gifter sig her hos jer, fordi man elsker. Hos os er det omvendt: ægteskabet kommer først, og kærligheden følger efter. Ægtefællerne kommer til at elske hinanden, fordi de er gift med hinanden. Derfor er der så få skilsmisser hos os. For at være helt ærlige, ønsker vi ikke at vende op og ned på vor opfattelse og komme ind i jeres problemstilling!« Dette ene eksempel viser, hvor vanskeligt det er at redigere en tekst, der er i overensstemmelse med alle de lokale kirkers synspunkter, og som altså kan godtages af alle verdens biskopper.

En ny fordømmelse?

Et andet punkt, der også er blevet stærkt diskuteret, er spørgsmålet om ateismen. Visse koncilfædre, deriblandt kardinal Florit (Firenze) og biskopperne Ruotolo (Ugento, Italien), Elko (Pittsburgh, USA), Hnilica (Czechoslovakiet) og Rusnack (Toronto), ønsker ikke alene en klar og utvetydig afstandtagen fra marxismen, men tillige en kraftig fordømmelse af den. For dem er denne form

for ateisme vor tids problem nummer ét, et problem, som et koncil nødvendigvis må tage stilling til. Andre biskopper som for eksempel Maximos IV (Antiokia), biskop D'Souza (Indien) og biskop Marty (Reims) mener derimod, at en fordømmelse ikke kan føre til andet resultat, at man endnu en gang fremkalder det indtryk i den offentlige mening, end at Kirken tager afstand fra de små og de fattige. I stedet for at tale om teorierne mener de derfor, at det ville være bedre at henvende sig direkte til de mennesker, der bekender sig til dem. Koncilets opgave består ikke i at fordømme ateistiske doktriner (hvad ingen vel kan være i tvivl om, at Kirken gør), men snarere i at forsøge at forstå de andres synspunkter og føre alle mennesker til sandheden ved at indlede en ægte dialog med dem. Man vil således, som Paul VI selv har udtrykt det i sin rundskrivelse »Ecclesiam suam«, føre positive værdier, der i marxismen benævnes solidaritet, broderskab, socialisering o.s.v., tilbage til deres sande kilder, der i virkeligheden er kristne.

Som det fremgår af dette hastige overblik, har koncilfædrene stadig et stort arbejde foran sig, før de når til at kunne vedtage en tekst, som de kan være enige om, og som ikke i alt for høj grad kommer til at skuffe de forventninger, hvormed den imødeses over hele verden. I virkeligheden må man allerede nu gøre sig klart, at mange spørgsmål for øjeblikket ikke er tilstrækkelig modne, til at man

kan nå til en på alle punkter tilfredsstillende afklaring. Som en del talere – og især kardinal Döpfner (München), allerede har fremhævet, må man ærligt erkende, at Kirken ikke på nuværende tidspunkt er i stand til at besvare alle de spørgsmål, vor tid stiller den overfor. Hvis man gerne vil have et skema 13 inden jul (hvad alle ønsker, men det måske ikke er muligt at nå), må man på forhånd være indstillet på at se bort fra, at det vil være behæftet med mange ufuldkommenheder.

Men når alt kommer til alt, er spørgsmålet, om det måske ikke er bedre på den måde, – ikke alene, fordi en realistisk erkendelse af ens egen magtesløshed kan være ganske sund, men også, fordi skema 13 kun er en *begyndelse*. Det vigtigste ved det er ikke så meget, hvad der siges i det, men måden, det siges på, og den nye indstilling, det vil være et vidnesbyrd om. Allerede i dets nuværende form danner skema 13 indledningen til et nyt kapitel i forholdet mellem Kirken og verden. Man er fra skjult eller åbenlys fjendtlighed nu gået over til ønsket om samtale og samarbejde. Skema 13 må ikke betragtes som slutpunktet i en udvikling, men snarere som et udgangspunkt.

M.D.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 17.: 19. søndag efter pinse (s. 737, grøn).

MANDAG den 18.: Lukas (s. 1112, rød), evangelist.

TIRSDAG den 19.: Petrus af Alcantara (s. 1114, hvid), bekender.

ONSDAG den 20.: Johannes af Ken-ty (s. 1115, hvid), bekender.

TORS DAG den 21.: Søndagens messe (s. 737, grøn). Erindring om Hilarion (s. 1118), abbed, samt Ursula og lidelsesfæller (s. 1118), jomfruer og martyrer. – Eller: Hilarion (s. 1118, hvid), abbed. Erindring om Ursula og lidelsesfæller (s. 1118), jomfruer og martyrer: – Eller: Ursula og lidelsesfæller (s. 1118, rød), jomfruer og martyrer. Erindring om Hilarion (s. 1118), abbed.

FREDAG den 22.: Søndagens messe (s. 737, grøn).

LØRDAG den 23.: Antonius Maria Claret (hvid), biskop og bekender.

SØNDAG den 24.: 20. søndag efter pinse (s. 741, grøn). Bøn for troens udbredelse.

Man har ofte svært ved at beskrive noget, man er midt i, fordi man ikke er i stand til at overskue og forstyrres af detaljer. Senere, derimod, når tingene er kommet en smule på afstand, kan man se helheden uden at forstyrres af momentane følelser og stemninger.

Nu hænger den hvide hue, sejrstegnet, på sin plads på væggen, så hvid, som ingen skulle have troet, at vaskevand kunne få den til at syne. Ve den stakkel, der vover at tage den ned og anbringe den på sit arme hoved – han er kun en latter værd; for hver ting til sin tid, og man må se i øjnene, at minder ikke kan leves om. Sejrsrusen, der lå som en tåge om tindingerne og hindrede udsynet, har lagt sig, og i den anledning kan man jo tillade sig at nedfælde nogle beskedne betragtninger.

»Ja, nu er du jo kommet ud i livet!« Hvor det lyder! Og hvor mange gange har man ikke rendt hovedet mod den kendte bemærkning? Hvad skal man så mene om »livet«, som man er trådt ud i? Jeg må indrømme, at jeg ikke mærker megen forskel mellem før og nu. Det er min formodning og faste overbevisning, at jeg levede i samme grad i min skoletid som nu (om end lidt mere kedsommeligt). I alle tilfælde har jeg den samme følelse af at stå foran en mægtig trappe, som aldrig ender. Lad os håbe at det er en jakobsstige som går lige op i himlen. Nej, lad os hellere se sådan på det, at man er nået et trin højere i sin uddannelse. Man er blevet lidt klogere, men man er ikke blevet klog.

Det er nærliggende at sammenligne den berusende glæde over at få begyndt i første klasse med den overendelig at være færdig nu som student. Dengang vidste man ikke, hvad man gik ind til, og det gør man heller ikke nu. Nogle af os skal på universitetet, andre skal ind og tjene kongen. Det er trods alt få, der skal til at stå på egne ben. Så dette med den dejlige følelse af frihed og uafhængighed er nok lidt af en illusion. Det lægger jo uægtelig en dæmper på studenterfesterne, når man ikke kan lade være med at være ædruelig

ET NYT KULD STUDENTER-TETET. EN AF DEM SKUER IØVRIGT OVER BEGREBET:

nøgtern og se i øjnene, at man skal begynde som det ene eller det andet igen efter sommerferien.

Tiden kommer snart, da man med et melankolsk drag om munden ser tilbage på sin »lykkelige« og »ubekymrede« skoletid; årene er jo af erfaring så behjælpomme, at de får en til at glemme alt det ubehagelige og kun huske, hvad der var morsomt. Endnu er jeg da ikke nået dertil, at jeg længes tilbage med tårer i øjnene.

Lærerne husker man først og fremmest. Især vor religionslærer (jeg gik på et ikke-katolsk gymnasium) vil jeg sent glemme for hans »kærlige« modtagelse. Næppe havde han sat sig ved katederet, før han spurgte, om der var katolikker i klassen. Vi meldte os troskyldigt. »Det var kedeligt«, svarede han, »for de er fanatikere«. Fra det øjeblik var jeg fanatiker, men med det paradoksale øgenavn: dovne katolik! Siden gik det op for mig, at han til dels havde ret. Vi tager os selv forfærdelig højtideligt og støder alle ikke-katolikker fra os med en koldfront af alvidenhed. Ganske vist er det en måde at skaffe sig respekt på. Man ydmyger interesserede ved at antyde, at de tror på det forkerte og er uvidende – dette er sværdets og korstogets politik, og med den når man ikke langt i dag.

Lad mig blive lidt ved erindringen om mine lærere – ikke for at tage hævn eller ophøje mig til dommer, men for at give nogle eksempler på den negative og den positive respekt. Vi havde en lærerinde i sprog, en ældre frøken af den gamle skole. Hun var autoritet, fordi hun altid påberåbte sig den ved at skælde ud og herse og ved aldrig at indrømme, at hun havde fejl. Det var ikke sjældent, hun gjorde sig morsom på en synders bekostning, og klassen lo, fordi man

»O, du skønne, s

ER BEGYNDT PÅ UNIVERSI- ILBAGE OG FUNDERER »UD I LIVET«.

under spændte forhold altid føler trang til lettelse og latter: Heldigvis det ikke blev mig denne gang! Vi ry-stede af angst før hver eneste af hendes timer, og det var kun de få »kæledægger«, der kunne føle sig sikre. Naturligvis lærte vi noget; men endnu er det sådan, at jeg ikke kan læse et smukt digt på det pågældende sprog uden en ubehagelig sugen af nervøsitet i maven og en afmægtig venten på piskens knald henover mit arme hoved. Man taler så ofte om sadisme i forsvaret. Hvad med at kaste øjnene lidt på forholdene i vore skoler? Det er ganske vist sjældent så korporligt; men kan åndelig tortur ikke mærkes?

Denne lærerinde vil vi huske resten af vort liv – vi vil snakke om hende, le ad hende, og hvis vi møder hende på gaden, vil vi hilse; men vi vil aldrig kunne tale med hende uden en angst for at blive ydmyget og uden et undertrykt had. – Vi katolikker bruger ofte hendes fremgangsmåde, når vi vil lære andre noget om vores religion, selv om vi næppe er så voldsomme.

En lærer i et andet sprog var derimod ualmindelig afholdt. Han havde aldrig løftet stemmen for at skælde ud – bare et ord og synderen ynkedes over sin skyld og krøb i sin skam. Det var, fordi han var rimelig i sine krav og ikke hidsede sig op over detaljer. Han kunne diskutere med os og var ikke bange for at indrømme, at han havde taget fejl. Ham kunne vi lide, og ham havde vi respekt for. Han fik os til at interessere os for faget og opnåede meget tilfredsstillende resultater med os, fordi han besad en autoritet, som vi holdt af at adlyde. Det var, fordi han ikke ydmygede os, og respekterede vore meninger, i stedet for at betragte os som objekter, der skulle fyldes med en hvis portion lærdom.

»Ja, nu er du kommet ud i livet!« »Hvor det lyder!«

Der er også en anden ting, som følger med minderne, når man forlader skolen. Det er den dårlige samvittighed – ikke fordi man har været doven, for det er der ingen grund til at have samvittighed over, det kan man kun ærgre sig over. Nej, den dårlige samvittighed, det er de ulykkelige ansigter, de mange mindreværdskomplekser, som man havde en del af skylden for. – Konkurrence kræver altid sine ofre, og i en klasse er det en ubevidst kamp om popularitet. Derfor er der altid nogle, som bliver stødt ud, fordi de er anderledes – unormale. I de små klasser er det »lugte«, »brilleaben«, eller »tykke« osv. Der tales meget om mindre børns ondskabsfuldhed; men deres ondskab virker kun så meget mere ubarmhjertigt, fordi de er ærlige og ikke har de hæmninger, der kan skjule deres ubetænksomhed og hensynsløshed. Ondskaben er jo også til stede hos det unge voksne menneske, blot skjult og sløret under et dække af hæmninger og takt. Det er et spørgsmål, om ikke ofret rammes hårdere af den ondskab, som det ikke kender grunden til. Der er en kendt reklamefilm, der har indset det og bruger det som en trussel: Hvorfor skal jeg holdes udenfor? Det er det forfærd-

ligste, der kan ske for et ungt menneske – at holdes uden for kammeratskabet uden at kende grunden.

Der var personer, som man undgik – ikke fordi man havde noget særligt imod dem; men fordi man var bange for at miste terræn hos de andre, hvis man indlod sig på selskab med dem, der var anderledes og sære. Og så viser det sig ofte, at de kan blive venner af en meget større værdi end alle de andre tilsammen, fordi de er så taknemmelige, hvis man interesserer sig for dem.

Midt i sommerferien fandt jeg ud af, at jeg ville lære Danmark og nogle af dets mennesker at kende. Jeg pakkede min rygsæk, tog studenterhuen på og begav mig afsted viftende kraftigt med tommelfingeren, for jeg tilhørte *det* uddøende folk, som kalder sig »blaffere«. Det blev den bedste ferie, jeg har oplevet, især fordi jeg lærte noget af det vigtigste for vor tids millionmenneske – at omgås vildt fremmede mennesker. Da jeg rejste alene, var jeg for det første mere fri og uafhængig; men jeg havde et behov for kontakt, og den havde jeg let ved at få, netop fordi jeg var alene. Når man er to eller flere, har man intet kontaktbehov, og man vil være tilbøjelig til at lukke sig inde i sin egen klike. Det var forbavsende at se, hvad en enkeltvandrers kunne udrette på de forskellige vandrehjem. Han fik i løbet af kort tid samlet alle smågrupperne, og der opstod et livsbekræftende kammeratskab for de få dage, man var der, fordi han virkede som en formidler mellem dem og gik lige på og hårdt. Han er

kønne tid...«

nemlig ikke bange for at bryde den mur af kølig og formel takt, som til tider kvæler al åbenhjertighed og venlighed, og han tager ikke hverken sig selv eller andre så forfærdelig højtideligt, som man er tilbøjelig til i vort bureaukratiske og åndssnobbede lille land. – Bare se indenfor i S-togene! Det er som at komme ind i et dukketeater, hvor selv personerne er kulisser. Hvert eneste ansigt er stemplet med »reserveret og privat«, fordi de alle bærer rundt på et mere-værdskompleks overfor de ukendte. Man betragter dem som objekter, som man fra sin piedestal af kendskab til sin egen eksistens kan skue ned på, for det hele er kun et skuespil, hvor man er den eneste tilskuer. Inderst inde har man svært ved at tro, at disse mennesker og disse omgivelser fortsætter med at eksistere, selv når man ikke er der mere. Hvor ville man ikke opnå meget, i det øjeblik man erkendte, at alle disse fremmede er lige så meget mennesker med formål, omgangskreds og selvstændigt liv som en selv, og hvis man kunne kaste al overdreven takt og selvhøjtidelighed og angst for at være åbenhjertig overstyr og bare holde af alle mennesker, selv om man ikke kender dem, og selv om man kun skal være sammen med dem et eneste kort stykke tid af sit liv.

Student 65

»Hamar« om koncil

Det, som for pave Paul VI står som det egentlige mål for det af hans forgænger Johannes XXIII indkaldte kirke-møde, er at afeuropæisere den katolske kirke, skriver B.T.s udenrigspolitiske kommentator *Hamar* i en artikel (B.T. 28/9) om nogle af de politiske aspekter ved det igangværende koncil.

Hamar fortsætter:

– Den vældige udvikling efter de to verdenskrige har ophævet de europæiske landes direkte formynderskab over for de oversøiske lande. Og der har vist sig vanskeligheder for den missionerende kirke ved at optræde som pavestatens repræsentanter i de nye lande.

Kirkens universalisme, altså den verdensomspændende institution, havde fået en vis slagside, fordi kirken opfattedes som en europæisk institution, hvad den altså ikke er, og aldrig har været...

Økumeni i Odsherred

Fabrikant I. C. Hempel gav gæstfrit katolikkerne på Klitborg husly til sommerens søndagsmesse

O m end sommeren 1965 blev en af de koldeste og mest regnfulde i mands minde, så er vi mennesker dog sådan indrettet, at vi først husker solstrefene, latteren, fuglesangen, glæden er vort naturlige element, derfor vil den altid fortrænge det grå og triste. Skinnede solen måske ikke hele sommeren lang, da vi var børn?

Et af de billeder, »sommeren trængte ind i mine øjne« er virkelig blændende i bogstavelig forstand, det er billedet af et vindue, så stort som en skibsstævn, med morgenens lys vældende ind og indrammende himlens skiftende skyformationer, hvorunder nu og da en måge eller en svale kredsedede rundt i elegante buer.

Dette vindue dominerer salen i Annebergsamlingerne ved Nykøbing S. Her i disse festlige omgivelser og med dette vindue som den skønneste altertavle blev søndagsmessen celebreret i juli og august for Odsherreds sommermenighed, gæstfrit indbudt af fabrikant I. C. Hempel.

Denne menighed var efterhånden blevet så stor, at det kneb med pladsen på Klitborg, hvor vi har holdt til indtil sidste sommer. Derfor fik vi for en tid søndagsasyl i den

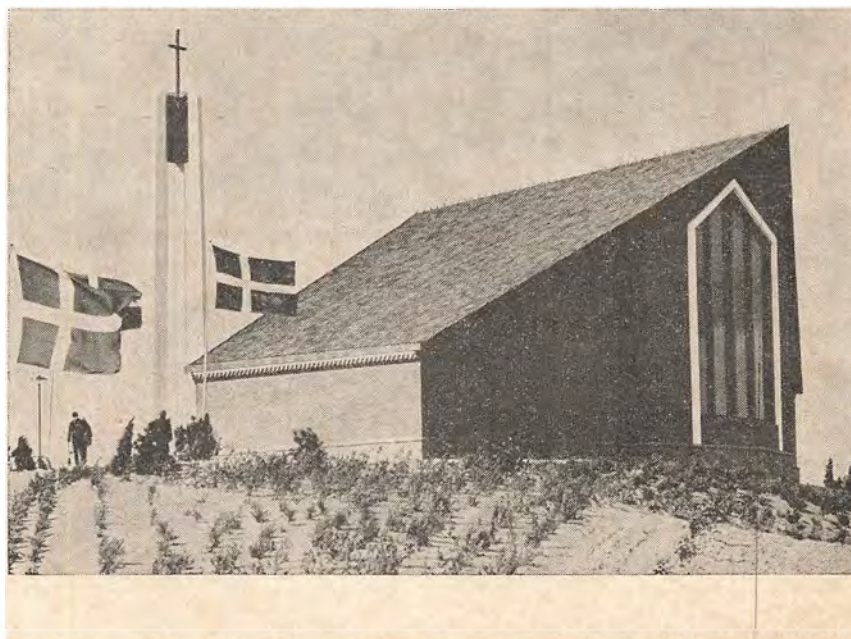
lille kirke, der knytter sig til Statsanstalten, Nykøbing S. Det var vi naturligvis taknemlige for, og det gik også udmærket, selvom det uden tvivl har virket overraskende for præsten, at der, på de steder hvor der knæles, ikke var et menneske at se i kirken, alle var skjult bag de høje bænke!

Glæden var derfor stor, da vi blev budt indenfor i Annebergsamlingerne, vi mærkede her en atmosfære af glad gæstfrihed, der virkede så meget mere storsindet, eftersom »husets« ejer ikke deler vor katolske tro. Vi glædede os over, at vi trods vore forskellige opfattelser dog kunne være sammen som Guds børn.

Ganske vist er det også umuligt at knæle her på grund af stolerækkernes tætte placering, og ganske vist sidder man mere mageligt, end man synes, man burde under en gudstjeneste, men til gengæld er der i selve rummets linier noget, der uvilkårligt leder tankerne udad mod skabningen, opad mod Skaberen. Vinduet virker som en magnet (solbriller anbefales), selv gulvets grønne marmorfliser er lagt, så de stråler ud mod vinduet.

Her fastholdes blikket først af messehandlingen, sakramentet, der som et prisme samler og indeholder

Flaget festligt til tops ved Annebergsamlingerne.

Landskab
med gamle træer
og krogede grene
pegende ind
i aftenens kølige
septemberhimmel
enkelte skyer
som vragestumper
drivende
henover bakkerne
trækfuglestemmer
opbrudstimer
blæsten går ind
bag røde blade
og får forladte
reders dun
i sine hænder.

Billeder
sommeren trængte ind
i vore øjne
blænder os.

Over vejens
tørre blade
går vi ind
i vinterens
labyrinter.

Ole Werner Thomsen

altet, for derefter at glide udover fjorden, der spejler himlen og lyset.

Måske tror en og anden, at denne skønne udsigt virker distraherende? Nej, tværtimod, netop her er det godt at kunne dække sig ind under liturgien og gøre tekstens ord til sine egne: »Vi tilbeder dig, vi lovpriser dig, vi takker dig for din store herligheds skyld.«

E.G.

DANMARKS KATOLSKE KVINDEFORBUND

indbyder til litterær lørdageftermiddag den 23. oktober 1965, kl. 15.00, i bibliotekssalen, Bredgade 69, 1. sal, hvor cand. mag. Ellen Nielsen vil tale om TEILHARD DE CHARDIN.

Pris: kr. 2,00 for medlemmer, kr. 3,00 for ikke-medlemmer.

Endvidere henledes opmærksomheden på fyraften-orientering hver 1. tirsdag i måneden, næste tirsdag den 2. november kl. 17.30.

PATER POPPE REKTOR

Pater Franz Poppe S.J. blev den 4. oktober 1965 forkyndt som rektor for Sankt Knuds Stiftelse, Stenosgade.

Paven tilbragte sin 68 års fødselsdag i en zigeunerlejr. Trængslen gav forsmag på New York.

»Bifrost«

Med fare for konstant kurstab kastes nu en brand i de slumrende studentersjæle til et opflammende arbejde i »Bifrost«. Vi er nogle stykker, der vil drive et Katolsk Studenterforum. Hermed vil vi undgå en definitiv splittelse – i en tid, hvor det katolske studenterarbejde er oppe til debat.

Denne arbejdsgruppes målsætning foreslås afstukket ud fra følgende målsætning:

Med udgangspunkt i det katolske fællesskab har gruppen til formål:

1. at formidle alsidig og kompetent orientering om centrale spørgsmål,
2. at tilskynde medlemmerne til aktivt engagement i samfundets aktuelle problematik,
3. at understrege den kristne tanke usvækkede betydning i det moderne samfund og
4. at arbejde aktivt for den økumeniske sags fremme.

Ud fra denne målsætning indbydes

til følgende arrangementer i efteråret:

1. Torsdag den 28. okt. kl. 19.30 åbent hus hos pastor Ib Andersen, der vil indlede en diskussion over emnet »Lægfolkets ændrede stilling« - Adressen er Strandvejen 91, Kbh. Ø.

2. Tirsdag den 23. november kl. 20 i Englesalen, Jagtvejen 183, Kbh. Ø. Litterær aften. Forfatterne Ulla Ryum og Sven Holm læser egne værker, som optakt til en diskussion om moderne dansk litteratur.

Endvidere gennemføres en samtalekreds om bogen »Kirkens Ja og Nej« (Kristeligt Dagblads Forlag). Første gang tirsdag den 2. november kl. 19.30 i Newmanstuen. Samtalekredsen afsluttes med et møde med en af bogens forfattere.

p.g.v.

Kurt Hansen, Ivarsvej 19,
Lille Værløse, tlf. (01) 48 19 81
Niels Brixtofte Petersen,
Frederiksværksgade 145, Hillerød,
tlf. (03) 26 65 83

Økumeni i Avedøre

I Avedøre Kirke ved København er det for første gang i Danmarks historie sket, at en protestantisk og katolsk præst fra samme alter har ledet en andagt for en kreds af katolikker og protestanter. Det skete den 30. september, og præsterne var sognepræsten for Avedøre Kirke, pastor Bent Sørensen, samt den nylig ordinerede pater Knud Aage Nielsen S.J., der også i fællesskab havde taget initiativet (det skete i Frankfurt) til og planlagt den økumeniske begivenhed, der

var ment som et realistisk skridt i retning af udsoning mellem protestanter og katolikker på »hjemmefronten«. Andagten sluttede med, at de to præster side om side ved alteret meddelte forsamlingen den aronitiske velsignelse.

Efter andagten var der fælles agape, det vil i dette tilfælde sige kaffebord. Deltagerne i såvel andagt som agape var en særligt indbudt kreds af katolikker og protestanter.

I Rom har Martin Drouzy haft lejlighed til at møde pater Dominique Dubarle, der var med til at udforme det oprindelige »skema 13«. Om den nuværende tekst siger Dubarle:

»Det er til at græmme sig over«

Pater Dominique Dubarle underviser i filosofi ved Institut Catholique i Paris. Han er foruden sin teologiske uddannelse i besiddelse af en overordentlig vidtgående videnskabelig viden. Som doktor i teologi og specialist i vor tids filosofi har han samtidig erhvervet sig stor sagkundskab på det atomfysiske område. Hvis der overhovedet i Kirken i dag findes mennesker, der har forudsætninger for at tale med om Kirkens forhold til den moderne verden, er der ingen tvivl om, at han er et af dem. Pater Dubarle har været så venlig at besvare nogle spørgsmål fra vor udsendte medarbejder.

– *Det er vel ingen hemmelighed, at De har været med til at redigere skema 13 om »Kirken og den moderne verden«.*

– Nej, det er der ingen grund til at lægge skjul på. Jeg blev opfordret til det i slutningen af koncilets tredje samling, og jeg har redigeret paragrafferne 98, 99 og 100, der alle handler om krigen og ganske specielt om atomkrigen, i den nye, nu foreliggende udgave af skema 13.

Jeg vil dog gerne have lov til at sige, at det, jeg først havde skrevet, er blevet i den grad ændret undervejs, at det er til at græmme sig over, hvad der er blevet tilbage. Jeg vil ganske vist på ingen måde kritisere kommissionernes og underkommissionernes arbejde. De har gjort et umådeligt stykke arbejde. Det er snarere selve arbejdsprincippet, man må beklage, idet der skal tages hensyn til alle mulige synspunkter. Og så er melodien gået tabt! Substansen er den samme, men ånden er forsvundet.

Men hvis der er noget emne, Kirken bør sige noget om, så er det dette, – om alle disse stakkels mennesker, der må lade livet

– *Hvad havde De forsøgt at tage som udgangspunkt?*

– Som sagerne står, er spørgsmålet om krig – for det første halve århundredes vedkommende – et spørgsmål om liv og død for hele verden. Og ansigt til ansigt med denne situation bør Kirken trods alt sige et eller andet. Men siger den ikke andet, end

hvad der siges i tidens litteratur, så er meningen med et koncil gået tabt.

– *Når man har afsvækket teksten, er det så ikke af hensyn til de indvendinger, der er fremkommet mod den første udgave af den?*

– Jo, selvfølgelig! De forstår jo nok selv, at det er et meget ømtåleligt spørgsmål. For det første kan man ikke nøjes med det, den offentlige mening siger og tænker. De reaktioner, der kommer fra den kant er

»Kærligheden, som er sjælen i vort indbyrdes fællesskab, skiller os ikke fra andre mennesker. Den gør os hverken ensidige eller egoistiske. Tværtimod! Thi den kærlighed, der kommer fra Gud, lærer os at åbne os for verden i dens helhed. Den sandhed, vi besidder, tilskynder os til kærlighed – husk på apostelens befaling: »Sandheden tro skal vi vokse i kærlighed« (jfr. Ef. 4,15). Og her i denne forsamling kommer denne kærligheds lov til udtryk under et helligt og højtideligt navn, idet den fremtræder som et ansvar. Apostelen Paulus vil kalde det en uopsættelig nødvendighed, der tvinger os (jfr. 2. Kor. 5,14). Vi føler os ansvarlige for hele menneskeheden. Vi står i gæld til alle (jfr. Rom. 1,14). Kirken i verden er ikke til for sin egen skyld. Den står i alle folkeslags tjeneste. Den skal gøre Kristus nærværende for alle, såvel folkeslag som enkeltpersoner, i så vid udstrækning og af så fuldt et hjerte som muligt. Det er det, der er dens særlige opgave. Den er kærlighedens sendebud, den er fredens, den sande freds forkæmper, og den gentager med Kristus: 'Ild er jeg kommen at kaste ud over jorden' (Lk. 12,49).«

Paul VI

(Tale ved åbningen af koncilets fjerde samling.)

alt for summariske (selv om de på den anden side også kan være meget dybtgående). Og for det andet er de tekniske problemer ganske overordentlige vanskelige og ømtålelige. Derfor vil det heller ikke være muligt at komme ind på alle mulige detaljer og tage stilling til, om man skal fordømme både bomberne i sig selv og de taktiske bomber – og dit og dat. Der er nemlig en kendsgerning, der står fast, og det er, at der for øjeblikket befinder sig atombomber i titusindvis i arsenalerne. Og hvis alt det springer i luften, vil en tredjedel af menneskeheden blive udslettet.

Ser man det i øjnene, bør der trods alt komme noget andet ud af det, end at man bare diskuterer videre om den retfærdige krig, og det skal også være noget andet og mere end nogle skikkelige henstillinger om at sætte alle kræfter ind på at fremme freden. Den slags prædikener har vi hørt tusindvis af gange. Jeg synes, at et koncil burde kunne sige andet og mere end det!

Et argument, der ofte fremsættes er følgende: »Størstedelen af den katolske kirke ligger på denne side af jentæppet. De amerikanske våben skaber sikkerhed mod det russiske pres. Under de nuværende omstændigheder bør koncilet ikke sige noget som helst, der kan svække vores leders bestemmelser og beslutsomhed. Det må ikke skaffe dem samvittighedskvaler, når vi ved, at vi står over for folk, der er helt blottede for samvittighed, og som ikke vil tøve med at misbruge vor tvivl og vor frygtsomhed.«

Efter min mening er denne måde at ræsonnere på dog trods alt for kortsigtet og ud fra visse synspunkter forargelig. Vi har nemlig ikke lov til at forudsætte ond vilje hos vore modstandere og at tillægge os selv hele den gode tro. Det hele er langt mere kompliceret end som så! Jeg skal gerne indrømme, at man ikke skal sige noget uoverlagt. Men der er to synspunkter at tage hensyn til. Det ene er, at myrderi af så og så mange – i virkeligheden uskyldige – mennesker er *utilladeligt* under alle forhold,

Pave Paul VI's tale til De forenede Nationer var et levende udtryk for Kirkens ansvarlighed for den moderne verden. Og et udtryk for politisk ansvarlighed efter høje moralske principper var det eksempel, som afdøde præsident John F. Kennedy gav gennem sin gerning — principper som efterleves af de øvrige medlemmer af hans familie. Her lytter medlemmer af Kennedy-familien til paven. Fra venstre ses Mrs. Robert Kennedy, Mrs. Arthur Goldberg, senator Edward Kennedy, senator Robert Kennedy, kardinal Richard Cushing fra Boston og Mrs. John F. Kennedy. Mrs. Edward Kennedy sidder på anden række til venstre.

og den anden er, at den magtbalance, vi har oprettet gennem oprustningen er en prekær og ustabil situation, der højest kan holde nogle år, som må betragtes som en respit. Hvis disse år ikke bliver udnyttet til at tilvejebringe en sand fred, går menneskeheden til grunde. Når disse ting fremgår så tydeligt af den nuværende situation, kan Kirken ikke uden at forråde sin mission slå sig til tåls med at tale, som om det var en sag, der stod på linie med så mange andre.

— Men hvad skal den da sige?

— Jeg synes, teksten skulle indeholde to ting. For det første en kraftig fordømmelse af masseudslettelsen uden derfor at dømme ansvarlige statsoverhoveder på samvittighedens plan. Det er selve handlingen i sig selv, der er en forbrydelse. Det står stadig i teksten, men det er blevet pakket ind og nedsukret.

Og dernæst skulle teksten indeholde en ikke mindre kraftig fordømmelse af magtbalance gennem oprustning. Dette er nemlig i sidste instans en opskrift, rige nationer benytter sig af for ved hjælp af dyre tekniske midler at skaffe sig henstand og det,

man kalder fred. Men det er en nærmelse mod de fattige. I mellemtiden er der nemlig ingen, der hjælper dem.

Engelske biskopper ønsker fordømmelse

De engelske biskopper har på koncilet stillet krav om en fuldstændig fordømmelse af moderne krigsførelse og opbygelse af atomstyrker, oplyser UPI fra Rom. Bag de engelske prælater stillede sig straks ni biskopper fra seks lande — Frankrig, Canada, Algeriet, Spanien, Østrig og Ungarn.

Den engelske biskop Gordon Wheeler opfordrede til en stadfæstelse af kirken som fredsmægler på ethvert plan.

De nævnte prælater opponerede mod bl.a. Washington-koadjutoren, Hannan, der har gjort sig til talsmand for en moderat behandling af de nævnte spørgsmål. En række biskopper af forskellige nationaliteter står bag den amerikanske biskop.

De bliver bare ved med at få de 1-2 pct., som de rige nationer giver dem i form af U-landshjælp. Den slags forhold er en forargelse. Hvis det fortsætter på den måde, ender det med en katastrofe. Og koncilet har myndighed til at sige dette på Guds vegne.

Og der er en ting til, det kan sige til menneskene, og det er: »I befinder jeg i en helt ny situation. Menneskeheden over hele kloden er på vej til enhed, og den har mulighed for at arbejde sig ud af et vist gammeldags barbari. Men det kan kun ske, hvis alle mennesker har mod til at gøre det og til at lave lidt om på deres ideer og deres hidtidige måde at tænke på for at opnå det. Gør de det ikke, vil historien senere dømme denne civilisation, der — ligemeget hvor intelligent den så ellers er — ikke har noget hjerte.« Også dette har et koncil myndighed til at sige til menneskene. Vi må tale som mennesker, der ved, at de har Helligånden i sig, — som mennesker, der ved, at de taler til hele menneskeheden i den histories navn, der er begyndt for en million år siden eller mere, og som munder ud i det evige liv. ♦

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.
Tlf. C. 828
Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.
Lev. til katolske institutioner.

Mogens Larsen

El. Installatør
Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

Glarimester**POUL V. JOOST**

Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselolier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tria *6408
Kaffe og kolonial en gros

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Karl A. Hansen

Murermester
Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre
Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

RYBERG's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 05 88
Drik kaffen i vort hyggelige
cafeteria.

Håndstøbt

Vokskærter

i alle farver og størrelser

Dansk Lysestøberi

Longangsgade 5, Hillerød
Tlf. (03) 26 61 16

MARIUS
MP
PETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

- Det ser ud til, at vi i virkeligheden er meget langt fra at forkynde noget i den retning, eller i hvert fald fra at forkynde det på den måde.

- Måske er det hårde ord, jeg her har sagt. I virkeligheden er jeg for min del helt betaget af den måde, koncilet arbejder på, når jeg ser, hvordan det langsomt, besværligt og tålmodigt lærer sig selv, hvordan Guds Rige ser ud i det 20. århundrede, og når jeg ser, hvordan biskopperne hver morgen beder *sammen* under messen før møderne - og det er noget, de har lært undervejs, - det gjorde de nemlig ikke i begyndelsen! Det er en nåde, at Kirken på tærskelen til det 21. århundrede er nået til at bekræfte sin bestandighed, sin næstekærlighed og sin *svagbed*. Og det har gjort et stort indtryk på mig. »Det er virkelig Guds finger.«

- Men for nu at komme tilbage til teksten til skema 13, tror De så, at man vil godkende det uden alvorlige ændringer?

HUSHJÆLP SØGES

1. november eller senere søges hushjælp til moderne et plans hus i Københavns nordlige omegn - evt. ung pige, der senere skal påbegynde uddannelse.

Udearbejdende husmoder. Dreng på 6 år (halvdagsbørnehave) - week end frihed samt normalt fri om aftenen.
God løn efter alder og kvalifikationer.

Agnete Flandrup
Løvvænget 8, Rungsted Kyst
Tlf. (01) 86 43 52
Hverdag efter kl. 18.

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

– Ja, jeg kan naturligvis ikke sige noget om, hvordan det vil gå med skema 13. Jeg håber i hvert fald ikke, at man vil bevare det i denne udvandede form, selv om det sker i en god hensigt. Men allerede, når man tænker tilbage på den første udgave, har vi stort set gjort umådelige fremskridt. Som det nu er, ville teksten allerede have den fordel, at den er en samtale mellem Kirken og vor tids kristne, til hvem den siger: »Mine børn, vi har set på den moderne verden med ængstelse og mistillid, og vi har villet skabe en kristen samfundsorden uden for den. Vi har prøvet at se bort fra den moderne verden. I dag er det forbi, – det er ikke mere muligt. Vi må bygge vort kristne liv op midt i denne verden.« Det er allerede helt overvældende, at der ligger så meget i skemaet.

Men på den anden side må man indrømme, at det, vi siger til verden, er ret nødtørftigt. Kirken ved nemlig ikke, hvordan den skal henvende sig til verden. Den taler ikke dens sprog. Den tror, at den tilhører den moderne verden, fordi den benytter sig af biler, telefoner, flyvemaskiner og elektrisk lys. Vi fører en dogmatisk diskussion om den eller beskæftiger os kun overfladisk med den. Og det er, hvad skema 13 er: kuriejournalistik. Men det er ikke teologi. Som en af mine venner, der er teolog, sagde til mig i går: Det er deisme med et vagt kristologisk overtræk! Det er faktisk meget intetsigende.

Men trods alt bliver skemaet et udtryk for Kirkens gode vilje, for dens overordentlig gode vilje. Det er det, der er så gribende ved kristendommen af i dag, – denne moderlige gode vilje, der famler sig frem, kejtet, undertiden autoritær og vredladet, men med et så dybt ønske om at stille sig i menneskehedens tjeneste . . .

– Et sidste spørgsmål: Er der stadig chance for at forbedre teksten.

– Ja, hvad detaljerne angår, er der. Men for helhedens vedkommende tror jeg ikke, der er noget at gøre. Teologerne og eksperterne på konciliet kan ikke gøre mirakler. Det er ikke tryllekunstnere, der kan trække kaniner ud af mitraen! Men lad det være sagt endnu en gang, at det ikke er det vigtigste. Det vigtigste er ikke så meget, hvad konciliet siger, som hvad det har været: det, at biskopperne har lært hinanden at kende fra møde til møde og den øvelse, de har fået i at bede sammen. Resten kommer efterhånden.

Ser De, vi teologer er altid tilbøjelige til at give teologien en alt for

fremtrædende plads, – vi giver den faktisk førstepladsen. Det, der i virkeligheden skal stå i spidsen, er Helligåndens inspiration, og så må man

Patriark om Ateismen

»Paragraf 19 om ateismen (i skema 13) er efter vor mening alt for negativ. Den beskriver marxismen uden at nævne den, men tilstrækkelig tydeligt og alt for unuanceret. Den fordømmer – hvad der er en selvfølge – denne ateistiske lære, dem, der forsvarer den, og de borgerlige myndigheder, der støtter den. Men det er indlysende, at man ikke kan frelse menneskeheden fra ateismen ved at fordømme kommunismen.

For at frelse menneskeheden fra ateismen, må man også – og heri ligger det nye og konstruktive – tage afstand fra de årsager, der giver grobund for den ateistiske kommunisme, først og fremmest ved at byde på en dynamisk mystik og en effektiv moral på det sociale område, der viser Kristus som kilden til arbejdernes bestræbelser hen imod deres sande frigørelse . . .

Vi ved alle sammen af erfaring, at mange af de mennesker, der kalder sig ateister, ikke virkelig er imod Kirken. Nogle af dem står den meget nær. De søger i virkeligheden, som Paul VI udtrykker det (i »Ecclesiam suam«) et sandere Guds billede, en religion, der er i pagt med menneskehedens historiske udvikling, og især en kirke, der støtter ikke alene de fattige, men også bestræbelserne for at skabe solidaritet med de fattige. De forarges ofte over en egoistisk og middelmådig kristendom, som er hildet i penge og falske rigdomme, og som oven i købet med våben forsvarer – ikke sin tro, som aldrig kan forsvares med magtmidler – men sine kortfristede interesser og sin sikkerhed . . .

Jesus advarer os mod at forarge de små, – det vil sige de ydmyge. Mange ateister er simpelt hen – ligesom Lazarus i evangeliet – blevet forargede over rige folk, der kalder sig kristne.«

Maximos IV i koncilulaen d. 28. september

om teologien sige, hvad general de Gaulle siger om forvaltningen: »Den kommer med efterhånden!« Teologien er »forvaltningen« af den kristne lære. Den rigtige kirkelærer er udelukkende den, der drager både nyt og gammelt frem af evangeliets skatkiste. Det er ikke ham selv, der er kilden. Det er Helligånden. Lad os ikke glemme, at vi kun har en eneste herre, Jesus Kristus. Han er ved at minde os om det i øjeblikket. Han får os til at mislykkes midt i al vor tilsyneladende dygtighed, og så siger han til os: I tror, at I er meget fiffige. Men hvad ville I egentlig gøre, hvis jeg ikke var der med min Helligånd? Så ville I gøre en køn figur over for verden. Som det nu er, er den allerede ikke for god.« Se, det er den erfaring, vi for øjeblikket er i færd med at gøre.

Det ville vel nok have været en katastrofe, hvis konciliet var blevet alt for vellykket! M.D.

Slutter konciliet før jul?

Man venter, at konciliet skal kunne slutte i god tid før jul, oplyser »Kristeligt Dagblad«s Rom-korrespondent, pastor Johs. Langhoff fra Rom.

Det betydningsfulde skema om biskoppernes hyrdeembede er blevet vedtaget på konciliet med overvældende flertal, og der er blevet stemt om ændringsforslag til skemaerne om ordenslivet, præsteuddannelsen, opdragelsen og forholdet til de ikke-kristne religioner, og sandsynligvis vil alle disse dokumenter inden udgangen af denne måned kunne promulgeres højtideligt som officielle koncildokumenter ved et offentligt møde under pavens tilstedeværelse.

Koncilbiskop går ind for popmusik

– Top-ti listerne kender ingen landegrænser, udtalte Liverpools katolske ærkebiskop, George Andrew Beck, på konciliet i et forsøg på at overbevise forsamlingen om, at den burde interessere sig for alt, der kan knytte mennesker mere sammen. Og dét kan popmusikken, som biskoppen kaldte »et vigtigt middel til internationalt broderskab og gensidig forståelse«.

Biskop Beck, der er fra samme by som »The Beatles«, undlod ikke at nævne, at denne popgruppe har bragt flere unge generationer sammen end talløse møder mellem statsmænd, fortæller AP.

Malerfirma
Holger Jørgensen
Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørførr.
M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Anlæggsgartner
L. Suvalski
Hovedgaden 23,
Hedehusene
Telefon 161
*Alt vedr. haver
overalt*

Roskilde

Firma Hans Møller
v/ Ib Møller
Sct. Olsegade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
*Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefyr*

*Skolebøger - Skolerekvissitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg*
Roskilde Boghandel
Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri
Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen
Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Telf. 35 01 57

Malerfirmaet
Edvard A. Petersen
Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.
Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77
Aut. leverandør af kirkevine

Mange ikke-katolikker
læser Ugebladet
gør alle katolikker?

Esbjerg

Interessentselskabet
Nis Petersen
Tømmer- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen
Murermester
Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland
Aut. vand- og gasmester
Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen
Urmager, optiker, guldsmed
Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

L. Basse
Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjydsk Rør-
& Sanitetslager A/S**
Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

R. Schulik
Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømmermester
Ejnar J. Nielsen
Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn
Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding

P. Jeppesen & Søn
Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel
Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck
Ingeniørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 2 35 55

J. Krenk
Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen
Tømmermestre
V. Kjærbosvej 1, Kolding
Telefon 2 02 81

Kolding Andelsmejeri
Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From
Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget
Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77
Kolding
*1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver*

Walenty Patrzalek
Malmester
Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

Bliv abonnent.
Det betaler sig for Dem.

Messen på esperanto

Messen er første gang blevet fejret på esperanto ved en national italiensk esperantokongres i Rimini i Italien. Celebrant var fader Albino Ciccanti af franciskanerordenen. Prædikenen var også på esperanto og franciskaneren hævdede i denne, at esperanto har en karakter af universalitet, der kan sammenlignes med latinens.

Flyvende kirke

Den katolske kirke i Grønland har for 65.000 kroner erhvervet en fabriksny Piper Super Cup med plads til to personer. Den udstyres med hjul, to ski til brug om vinteren og med pontoner til anvendelse ved landing på vandet.

Maskinen skal formentlig stationeres i Qutdligssat. Den skal i første række benyttes i de katolske menigheders arbejde, men vil også blive stillet til rådighed som ambulance- og redningsfly, hvis der udtrykkes ønske herom.

Der findes for øjeblikket omkring 50 katolikker i Grønland. Der er tre katolske præster, to i Godthåb og fader Killeen i Qutdligssat.

Endnu nogle vigtige hverv for pastor Ballin

Ved generalforsamlingen for Caritas Internationalis i Rom i september måned blev bispedømmets repræsentant i internationale karitative sager, sognepræst Knud Ballin, indvalgt i eksekutiv-komiteen (hovedbestyrelsen) for de kommende tre år. Yderligere anmodedes pastor Ballin om at indtræde i udvalget for katastrofehjælp.

Svinepuklen

Indtil 1. oktober har Folkekirken Nødhjælp fremsendt konserver til uddeling gennem katolske organisationer til en vægt af 189.668 kilo. Modtagerne har været vore organisationer i Congo, Burundi, Hongkong, Makao, Korea, Philippinerne og Chile. Ialt kan der regnes med at 900.000 kilo kødkonserver er kommet sultende mennesker til hjælp.

To nye piger fra Cameroun

7. oktober ankom pr. flyvemaskine (26 timers uafbrudt rejse via Paris) to stipendiater fra Cameroun Regina Tasjeu Ndongmo og frøken Cecile Abomo Essomba for sammen med deres landsmænd, som kom for 2 år siden, som Sct. Josefs Hospitals og Caritas Danmarks gæster, at gennemgå en fuldstændig sygeplejeuddannelse. Sekretariatet for teknisk samarbejde med udviklingslandene har gennem de indsamlede midler til U-landene betalt flyverejserne.

Åbent hele natten

For første gang i de 104 år, som Vatikanets dagblad »L'Osservatore Romano« har bestået, har det holdt sine maskiner i gang hele natten for at trykke en ekstra-udgave om pave Pauls besøg i New York.

»Osservatore« er et eftermiddagsblad. Det har tidligere udsendt ekstraudgaver ved særlige lejligheder, men det er første gang, at redaktionen og hele det tekniske personale har arbejdet natten igennem.

Send Deres manuskript
i god tid.

**GARDINER-BØRNEKONFEKTION
SENGEUDSTYR - TRICOTAGE
TEXTIL VAREHUSET**
SLOTSGADE 17 - KØBENHAVN N - CE 15311
- hvor gode varer sælges billigt

Thomas Aquinas, 238 s., kr. 11,00, ib. 16,00.

Udvalgte filosofiske skrifter, med indledning, oversættelse og noter af H. Roos.

Augustin, 240 s., kr. 11,00, ib. 16,00.

Udvalg af hans værker, med indledning, oversættelse og noter af Jørgen Pedersen.

Giovannino Guareschi: Don Camillo og Peppone, 142 s., kr. 17,75.

Endnu en samling historier om den utrættelige Don Camillo og hans kommunistiske rival.

Sigrid Undset: Kirken, klosteret og pilgrimsfærd, 183 s., kr. 13,75.

Tre essays fra norsk middelalder: »Sognekirken«, »Klosterliv«, »På pilgrimsfærd«.

Poul Reumert læser af det Nye Testamente, 30 cm plade, kr. 44,00.

Poul Reumert, vor største skuespiller, formår at gøre disse bibelstykker så levende, at det ikke kan undgå at betage.

SANKT ANSGARS BOGHANDEL
BREDGADE 67 · KØBENHAVN · PALÆ 4777

SANKT ANNÆ KIRKES BASAR,
den 2. og 3. oktober 1965.

Store lodsedler: Rejse til Rom 2699.
Rejse til Ober-Bayern 2918. Slangeskind 9624. Elektrisk tog 2445. Højfjeldssol 8794. Congolesisk figur 1265. Norsk genser 9103. Congolesisk maleri 11.742. Uldent tæppe 6502. Elhåndrøremaskine 653. Grønlændertrøje 7022. Strikket damedragt 10.210. El-strygejern 4748. Autopude 5880. 24 stk. luksus-smørrebrød fra Iwan 3098.

Andre gevinster: Rød motorcykel, hvid 58. Dukke Karin, lysegrøn 4. Frugtkurv, lyserød (serie 21) 82. Snapshund, rød (serie 42) 7. Indgang lørdag, børn: 201. Blå babykurv, grøn 4. Snapshund, brun nr. 1. Gæt et navn: blå kuvert: Helle. Broderet billede, rød 36. Dukke Susanne, gul 39. Den gule babykurv, gul 75. Frugtkurv (serie 36) lysegrøn 15. Julekalender, gul 23. Uldent tæppe, grøn H 72. Dukke Paula, hvid E 32. Frugtkurv, orange 16. Gæt et navn: gule kuverter: Kristine. Klokkestreng, hvid B 73. Broderet pude, blå 146. Dukke Lisbeth (skotten), orange 81. Varmepude, rød 76. Indgangsnummer søndag voksen 412. Indgangsnummer søndag børn 901.

Gevinsterne bedes afhentet i præstegården, Hans Bogbinders allé 2, S., inden 4. december 1965.

Koncilet gik klart imod atomvåbenoplagring

Skarpe indlæg fra 4 kardinaler

Med overraskende énstemmighed vendte kardinalerne Alfrink, Holland, Liénart, Frankrig, Leger, Canada, Duval, Algeriet og biskopperne Breacanoczi, Ungarn, Garrone, Frankrig, Wheeler og Grant, Storbritannien sig mod ændringen i skema 13's afsnit om atomvåben. Med lige så overraskende skarphed forlangte talerne et klart nej til atomvåbenoplagring som et middel i terrorbalancen.

I det omstridte afsnit hedder det: »Sålænge internationale organisationer ikke giver tilstrækkelig garanti for freden, kan besiddelse af atomvåben som trussel mod en fjende, der er udstyret med de samme våben, ikke siges i sig selv at være uretmæssig.« Dette nye afsnit blev indført i skema 13 efter debatten sidste år på opfordring af den amerikanske hjælpebiskop Philip Hannan, Washington, og den engelske biskop Beck, Liverpool.

Dette afsnit kræves nu fjernet, således at koncilet ikke modsiger sig selv ved først at fordømme terrorbalancen og dernæst indrømme dens nødvendighed, selv om det skete med mange forbehold.

Debatten om skema 13 dermed afsluttet

Debatten om skema 13 er dermed afsluttet og udkastet går nu tilbage til omredigering. Derefter vil der blive holdt afstemning om det endelige udkast punkt for punkt. Dette gælder altså også den famøse paragraf 100 om atomvåbenoplagring. Det regnes imidlertid nu for givet, at afsnittet vil blive bragt tilbage til sin oprindelige skikkelse eller helt omredigeret.

Kristeligt Dagblad var tavs

Medens de større danske dagblade bragte den store nyhed om koncildebattens udfald på dette vigtige punkt, der herhjemme er blevet aktualiseret ved den danske appel til koncilet, var Kristeligt Dagblad tavs. Et kedeligt hul i bladets ellers udmærkede koncilreportage, så meget mere som bladet netop som det eneste herhjemme havde gjort opmærksom på problemet i en indledende artikel om skema 13 af pastor Johannes Langhof.

Politiken modsagde sig selv

Dagbladet Politiken bragte den 7. oktober nyheden om koncilets skarpe udtalelser om atomvåbenene i stor opsætning med tospaltet overskrift. Imidlertid må Søndagspolitikens redaktør have glemt at læse Hverdagspolitikken fra om torsdagen. I alt fald kunne man i søndags læse en beretning om pavens rejse til FN hvor man overhovedet ikke nævner den opsigtsvækkende koncildebatt, der fandt sted samme dag som paven vendte hjem fra New York, og som fortsatte dagen efter.

Denne forglemmelse er så meget mere beklagelig, som Politiken endog i en leder den 5. oktober havde gjort opmærksom på problemet og konkluderet: »Kirken fastholder – ligesom verdslige fyrster – at så længe man savner en sådan verdensmyndighed, er det ikke uretfærdigt, at man oprettholder en afskrækkelse gennem moderne våben.«

Dette ser altså ikke længere ud til at være tilfældet efter debatten om dette punkt i Peterskirken.

Er den danske appel pression mod koncilet?

Samtidig med at de første 1000 underskrifter på den danske appel er afsendt til koncilet hæver der sig røster, som kræver en øjeblikkelig standsning af indsamlings af underskrifter under påskud af, at appellen er pression mod koncilet. Dette kommer således til udtryk i et læserbrev

til Katolsk Ugeblad, der vil bringe det i sit næste nummer. Det hedder således, at »forsøget på ved en folkeadresse som denne at »foreskrive« koncilet dets afgørelser minder betænkeligt om tidligere statsmænds forsøg på at lægge et sådant pres på de respektive konciler, at deres frihed kun blev af navn.«

Fri opinionsdannelse i kirken

Til sådanne indvendinger kan kun svares, at den danske appel helt er i overensstemmelse med biskoppernes ofte udtalte ønske om deltagelse i koncilets arbejde ved fremsendelse af ønsker og henstillinger. Disse er kun henstillinger og berører på ingen måde koncilets frihed. Der har således herhjemme før koncilets første samling været foretaget en rundspørge om folks ønsker til koncilet. Dette er kun et normalt udtryk for den frie opinionsdannelse i kirken. Uden den ville kirken være et dødt samfund, udtalte allerede Pius XII.

Den overordentlig brede tilslutning som den danske appel har fået fra både katolsk og protestantisk som ikke-kirkelig side viser med hvilken interesse, man herhjemme følger koncilets arbejde med skema 13, der jo netop henvender sig til alle mennesker af god vilje. Jens Oluf Lund

Underskrifter vil blive modtaget og videresendt indtil den endelige afstemning har fundet sted en gang før jul.

Ugens tv og radio (17. - 23. okt.)

SØNDAG	15.30	P1	Blues – historien om den sorte mand og hans musik. 1.
	19.30	P2	Portræt af et menighedsråd i dagens Danmark.
MANDAG	9.15	P1	Efterårsferie. Tips til dagen i dag. For piger og drenge.
	16.30	P1	Efterårsferie. Fortsat fra i formiddags. (Hver dag i denne uge).
	20.25	tv	Klassesamfundet under forvandling. Studiekreds. 1.
TIRSDAG	20.55	tv	Horisont. Udenrigsmagasin.
TORS DAG	20.50	tv	Fortællingen om en sommer. Fransk film fra 1961.
FREDAG	20.25	tv	Krydsild.
	21.40	tv	Filmorientering.
LØRDAG	20.00	P2	I morgen er det FN's 20-års jubilæum.
	21.30	P2	Frihed for sult. 2. FAO's arbejde.

Det første foto af en operationel atombombe er fornylig blevet frigivet. Det er den franske atombombe (se forsidebilledet). Franske kardinaler vovede på koncilet at tale deres egen atombombe imod. Herom skriver vor korrespondent fra Rom i dette nummer.

katolsk ugeblad 43

22. OKTOBER 1965
113. ÅRGANG

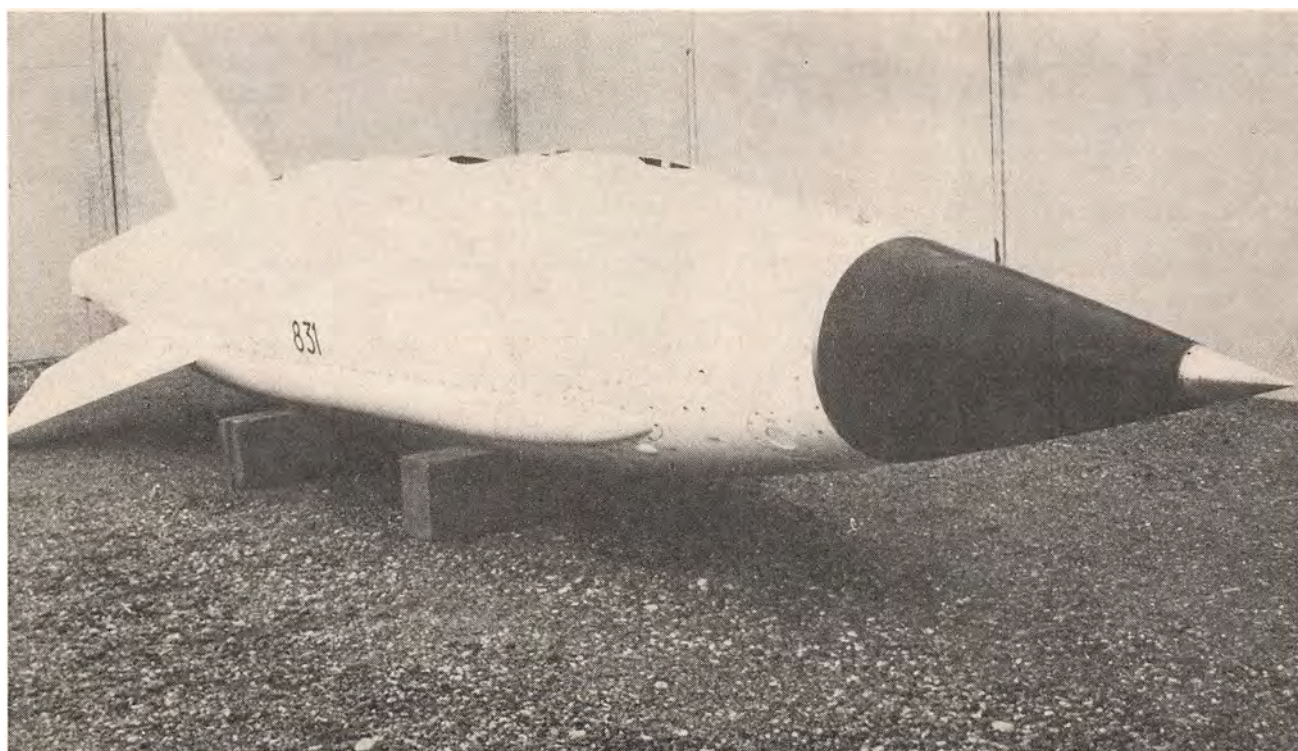
Debatten om skema 13 slut

Reaktioner
på appellen til
koncilet

Politiske
partier med kristen
etikette

Mgr. Heim
interviewet af dansk
dagblad

Kirken og atombomben

Rom (Fra vor udsendte medarbejder.)

Drøftelsen af skema 13 skrider hurtigt, meget hurtigt – ja, man kan måske sige *for* hurtigt frem! Kapitel 4 om det politiske liv blev således uddebatteret i løbet af tre kvarter og gav i alt kun anledning til fire – ikke særlig epokegørende – indlæg. Hvad er nu grunden til dette? Hvorfor skrider arbejdet nu pludselig så hurtigt frem, efter at konciliet tidligere har spildt så megen tid på at drøfte andre spørgsmål, som tilsyneladende ikke er nær så betydningsfulde som dem, der nu er tale om?

Af tre grunde! For det første fordi visse kapitler i skema 13 utvivlsomt er bedre udformet end andre. Hvert enkelt kapitel er som bekendt redigeret af en særlig underkommission. Kapitlets værdi står altså i direkte forhold til den kompetence, den pågældende kommissions medlemmer har på deres specielle område. Og denne kompetence træder tydeligere frem i visse kapitler end i andre.

Den anden grund er, at det stof, der behandles i dette skema, bogstavelig talt er overvældende. Problemerne er umådelige og meget forskelligartede. Det ville være umuligt for et enkelt menneske at beherske dem alle på én gang. Derfor spores der da også for øjeblikket hos koncilfædrene en vis træthed. Hvordan skal man sagligt kunne drøfte og tage stilling til så mange komplicerede og vidt forskellige spørgsmål? Desuden er skemaet redigeret på en sådan måde, at næsten hele indholdet optræder i sammenhæng. Det er umuligt at isolere og kritisere et enkelt punkt eller en enkelt sætning. Man må enten acceptere eller forkaste det hele, dvs. hele den problematik, der er indeholdt i skemaet. Det er derfor vanskeligt – for ikke at sige direkte umuligt – at drøfte de enkelte spørgsmål ret længe.

Og endelig er der en tredje grund, som vi ikke vil lægge skjul på, og det er, at en hel del af koncilfædrene er lidt desorienterede med hensyn til

Debatten om skema 13 afsluttet

Bliver der afstemning inden jul?

alt det nye i det stof, der her skal behandles. Der er åbenbart kun ganske få af dem, der personligt har taget stilling til de spørgsmål, der nu drøftes. Af de indlæg, der fremkom i den forløbne uge, har kun ganske få haft betydning og vægt. De fleste kunne man – trods den gode vilje, der så tydeligt lyste ud af dem – snarere sammenligne med en fristil, skrevet af en elev i 1. G, end med en aktual stillingtagen, fremsat af en kirkeleder af i dag over for vor tids mennesker. »Skema 13 skal ikke være affattet for kristne mennesker af år 1965, men for kristne mennesker af år 2000,« sagde den canadiske biskop Coderre (Quebec). »Vi må ikke tale ud fra fortiden, ja, ikke engang ud fra nutiden, men til fremtiden.« Desværre træder det stadig tydeligere frem, at de fleste af biskopperne, hvad de spørgsmål angår, der behandles i skema 13, langt fra at leve i fremtiden ikke engang lever i nutiden. De fleste af dem har simpelt hen ikke dannet sig nogen mening om disse spørgsmål. De har i virkeligheden aldrig tænkt over dem... Denne nøgterne, men realistiske erkendelse viser (som allerede tidligere fremhævet), hvor stor en indsats Kirken – hele Kirken – nu må gøre for at komme på talefod med den moderne verden og for at indlede en dialog med den. Men samtidig er dette den uomgængelige forudsætning for, at Kirken holder op med at være katolikernes kirke og bliver det, den i virkeligheden skal være, nemlig en kirke for hele verden og for hele menneskeheden.

Men bortset fra, hvordan det nu ellers forholder sig, har der været tre vigtige spørgsmål på dagsordenen i de sidste dage: ægteskabs- og familieproblemerne, kulturens fremgang og spørgsmålet om krig og fred.

Ægteskabet

Et af de vigtigste indlæg om dette emne kom fra ærkebiskoppen af Montreal, kardinal Léger. I den nye udgave af skemaet har man som bekendt bevidst forsøgt at komme bort fra den hidtidige problemstilling,

hvor man talte om to formål med ægteskabet: et primært formål, at sætte børn i verden, og et sekundært formål, ægtefællernes indbyrdes kærlighed og gensidige støtte. Kardinalerne Ruffini (Palermo) og Browne (Kurien) har udtrykkelig opfordret konciliet til at vende tilbage til den gamle terminologi og problemstilling. Kardinal Léger mener derimod, at denne opfattelse er definitivt forældet, og at skemaet i endnu klarere vendinger, end det for øjeblikket gør det, skal tage stilling til det ene formål med ægteskabet. Den nu foreliggende tekst, sagde kardinalen, giver langt bedre end den tidligere udtryk for »læren om den ægteskabelige kærligheds betydning og berettigelse«, men »det er trods alt ikke lykkedes i den at udtrykke, hvad der er menneskets hensigt, når det gifter sig.« Det, der siges, giver indtryk af, »at kærligheden og det ægteskabelige fællesskab udelukkende er *midler* til at sætte børn i verden, eller at de i hvert fald kun får deres sande værdi, når de ses i forbindelse med dette formål.« Dette er selvfølgelig forkert, og »denne måde at fremstille kærligheden og det ægteskabelige samliv på er nedværdigende for begge dele.« Ægteskabet er først og fremmest »et intimt livs- og kærlighedsfællesskab... Frugtbarheden i ægteskabet er kulminationen af den kærlighed, de to ægtefæller skænker hinanden.«

Endnu to canadiske biskopper, De Roo (Victoria) og Hacault (St. Boniface), har udtalt sig i samme retning. Efter deres mening understreger teksten stadig ikke tilstrækkeligt den ægteskabelige kærligheds betydning. Skema 13 er den dag i dag på dette punkt præget af den hidtidige problemstilling med de to formål, mens disse formål af gifte lægfolk opleves som en helhed.

Biskop Reuss (Mainz) går endnu et skridt videre. Efter hans opfattelse bør hele den teologiske redegørelse for ægteskabet tage ægtefællernes indbyrdes kærlighed som sit faste udgangspunkt. Kærligheden i ægteskabet er ikke alene noget psykologisk, en slags forudsætning for at to men-

nesker kan begynde et liv i fællesskab. Kærligheden er selve ægteskabets væsen, og det er kærligheden, der indefra og ifølge selve sin indre logik kræver, at ægteskabet er uopløseligt.

Et nyt spørgsmålsteg

Det er netop spørgsmålet om ægteskabets uopløselighed, der har givet anledning til det mest opsigtsvækkende og mest kommenterede indlæg, der er blevet fremsat i denne uge. Indlægget kom fra biskop Zoghby, der er stedfortræder for den græsk-melkitiske patriark i Ægypten. Biskop Zoghby inskrænkede sig til at minde koncilfædre om den traditionelle skik inden for den orientalske kirke, som tillader et menneske, der tidligere har været gift, at gifte sig igen, hvis det er blevet forladt af den anden part i ægteskabet, og denne på sin side har indgået et nyt og altså ulovligt ægteskab. Denne tradition, udtalte biskop Zoghby, kan begrundes ud fra Mattæus 19,9, der tydeligt taler for ægteskabets uopløselighed, »undtagen når der foreligger utugt« (se også Mt. 5,32). Kunne denne tradition fra den orientalske kirke ikke også indføres i den latinske del af Kirken? Hvis så var, ville mange problemer løse sig af sig selv. »Har Kirken ret til at sige til en troende, der er uskyldig i det, der er sket, og som må leve hele resten af sit liv i ensomhed: 'Du må selv klare dine problemer, – vi kan ikke løse dem?' Har Kirken ikke af Kristus fået overdraget tilstrækkelig magt, til at den kan tilbyde sine børn de frelsesmidler, de har behov for?«

Dagen efter svarede kardinal Journet (Schweiz) på biskop Zoghbys tale. (Det blev senere oplyst, at kardinalen havde talt på opfordring af paven.) Det væsentlige i det, han sagde, kan sammenfattes således: Den katolske kirkes lære om ægteskabets uopløselighed er Kristi egen lære. Det kan der ikke herske nogen tvivl om. Det nye Testaments tekster udtrykker sig tilstrækkelig tydeligt i så henseende. Man behøver her blot at nævne for eksempel Markus 10,2 ff. og 1. Kor. 7,10-11. Det er ud fra disse klare vidnesbyrd, teksterne hos Mattæus skal fortolkes. De to nævnte passager (5,32 og 19,9) antyder, at en *separation* mellem ægtefæller kan være lovlig, hvis den ene begår utugt. De kan derimod ikke benyttes til at retfærdiggøre en *skilsmisse*-praksis med nyt ægteskab for øje. Når dette har været tilladt inden for de orientalske kirker, er det sket un-

der indflydelse af den borgerlige lovgivning. »På dette punkt,« sluttede kardinalen, »har de handlet mere verdsligt end evangelisk.«

Et par dage senere tog biskop Zoghby atter ordet for at forsvare sit synspunkt. »Jeg har,« sagde han, »på ingen måde ønsket at drage det uforanderlige princip med hensyn til ægteskabets uopløselighed i tvivl. Dette princip anerkendes af østkirkerne lige så klart som af den latinske kirke. Og derfor har jeg for øvrigt slet ikke talt om 'skilsmisse'. Derimod anerkender den orientalske tradition af *pastorale* hensyn muligheden for i særlige tilfælde at dispensere fra princippet, hvorved den uskyldige og ulykkelige ægtefælle, der er blevet ladt i stikken, kan få lov til at gifte sig igen. Man har ingen ret til at hævde, at vore kirker i denne sag har handlet under påvirkning af politiske synspunkter. De har gjort det af ren og skær barmhjertighed. Mit spørgsmål sidste gang var, om den latinske kirke ikke kunne gøre det samme.«

Langt fra at bringe en ende på debatten har dette sidste indlæg tværtimod sat den i gang på ny. Vil det blive muligt at føre den videre? Selv om biskop Zoghbys forslag ikke kommer til at medføre nogen ændring, er allerede selve det faktum, at en biskop i koncilaulaen har følt trang til at fremkomme med et sådant spørgsmål, af umådelig betydning. Det vil i hvert fald yde de katolikker, der med hensyn til deres ægteskab befinder sig i en uløselig situation, den moralske støtte og den inderlige trøst, det er at vide, at der trods alt er nogen, der forstår deres nød – selv om Kirken af lydighed over for evangeliets ord ikke ser sig i stand til at ændre noget ved sin nuværende praksis.

Kirke og kultur

Hvad kapitlet om kulturen i skema 13 angår, er der især tre indlæg, der fortjener at fremhæves. Det første kom fra biskop Schmitt (Metz), der talte på 70 biskoppers vegne. Skemaet, sagde biskoppen, taler om, hvad Kirken skænker verden. Måske ville det også være på sin plads at tale om, hvad verden skænker Kirken. Det er ikke vanskeligt at nævne nogle eksempler som for eksempel sansen for menneskets værdighed, sansen for religionsfriheden, ønsket om fred, tanken om en adskillelse mellem kirke og stat, socialisering og større fællesskab menneskene imellem osv. Det er kun en retfærdig pligt at fremhæ-

ve, hvad Kirken skylder verden. Det vil på den måde være muligt at indlede en virkelig dialog med vore medmennesker i stedet for kun at fortsætte vor egen monolog.

Vanskeligheden ved denne dialog, sagde biskop Elchinger (Strasbourg) senere, udspringer af den omstændighed, at mange mennesker – selv i de såkaldte katolske lande – nærer en vis mistillid til Kirken, som igen har sin årsag i den svæversynethed, det magtbegær og den mangel på respekt og kærlighed, Kirken i løbet af de sidste fem århundreder har udvist over for menneskeslægtens fremgang på det kulturelle område. Vor tids kultur er blevet til og har taget form uden for Kirken, fordi Kirken har lukket sig inde i et bestemt kultur-mønster, der i sin tur var knyttet til en bestemt filosofi, – det var den såkaldte »klassiske« kultur. Denne omstændighed har gjort, at Kirken har været ude af stand til at forstå det moderne menneskes sprog og tankegang og ikke mindst den mentalitet, teknikken og videnskaben har frembragt. Kirken har ikke forstået at lytte til verden. Den har svaret på de problemer, der *ikke* er blevet stillet. Men til gengæld har den ikke gjort noget forsøg på at løse de problemer, der reelt opstod. Heri har den svigtet sit kald. For at bøde på dette må Kirken nu støtte sine teologer i deres indsats for i deres søgen og deres arbejde at inddrage alt det positive, den moderne filosofi byder på.

Biskop Pellegrino (der for ikke mere end en måned siden blev udnævnt til ærkebiskop af Torino) kom med et indlæg for forskningsfriheden. Det understreges i skemaet, sagde ærkebiskoppen, at specialister og videnskabsmænd skal nyde uindskrænket forskningsfrihed. Denne udtalelse er utilstrækkelig, eftersom det er en ret, der tilkommer ikke blot lægfolk på det profane område, men *alle* troende uden undtagelse – altså også biskopper og teologer. Læremyndigheden gør hele Kirken en stor tjeneste ved at være opmærksom over for vildfarelser, men den må i sin heksejagt iagttage den fulde respekt for den menneskelige personlighed. Visse teologer blev for eksempel for nogle år siden sendt i landflygtighed. I dag finder vi disse samme mennesker som koncileksperter. Dette viser, at de kirkelige myndigheder bør udvise større varsomhed og vise mere hensyn, så de ikke øjeblikkelig mistænker folk for at være kættere.

Fortsættes side 6

»Vi ønsker ingen hofpresse«

Den samlede tyske katolske kirkepresse – og det er noget der tæller i millionoplag – har været forsamlet til kongres i Nürnberg. Til stede var også repræsentanter for den katolske forlagsverden i Tyskland. I alt var 112 delegerede til stede foruden gæster. Blandt disse var også tre repræsentanter for Norden. Det var store forhold for en lille indbudt fra vore katolske små foretagender i Norden. Man nød godt af den enestående tyske gæstfrihed, der ikke blev mindre ved at være økonomisk vel funderet. Man fik desuden – og det var vel hovedsagen – et lille indblik i de katolske meddelelsesmidlers stilling i Tyskland. Teknisk set er alt perfekt. Der er tilsyneladende sket et vældigt fremskridt i retning af moderne layout og attraktiv opsætning. Alligevel havde arrangørerne af mødet indkaldt til en »Selbstbesinnung« – en kritisk selvransagelse.

Denne foregik på højeste officielle plan. Dels var indbyderne det officielle tyske samarbejdsudvalg for kirkelig presse og udgivervirksomhed. Dels havde biskopperne sendt deres repræsentanter. Selv var de jo af gode grunde forhindret i at være til stede på grund af koncilet. Arbejdet koncentrerede sig om to hovedemner. Det første var en sammenlægning af alle tyske bispedømmers kirkeblade i én stor fællesudgave. Her stod man meget delt. De økonomiske og administrative fordele ved en sammenlægning stødte sammen med de enkelte blades frygt for manglende selvstændighed under et sådant samarbejde. Det vil også nok lade vente på sig foreløbig.

Det andet hovedtema viste der sig derimod at være nogenlunde enighed om. Det drejede sig om den kirkelige presses stilling i forhold til episkopatet. Her lød der et næsten énstemmigt krav om større frihed, således at den kirkelige presse ikke blot skulle være *biskoppernes talerør*, men tillige et talerør for *hele Guds folk*. Den kirkelige presse skal være *presse*, med hvad dertil hører af kritisk funktion indenfor det samfund, kirken er. Men hertil kræves et fornuftigt forhold mellem frihed og ansvar. Biskopperne selv er klare over det. De har jo også på koncilet vedtaget dekretet om meddelelsesmidlerne, hvori der tales om retten til information. Kardinal Döpfners repræsentant fra München udtalte det således, idet han citerede sin egen biskop: Vi ønsker ingen hofpresse. At friheden også må gælde overfor læserne blev samtidig slået fast. Vi må se i øjnene, at vi vil blive nødt til at tabe abonnenter, hvis vi skal fastholde en klar koncillinje, udtalte flere redaktører.

J.O.L.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonceafdeling: Katolsk Ugeblands annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblands ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Blandt de talrige og komplekse årsager til det politiske landskred i Belgien ved de sidst afholdte valg, ligger der antagelig en udvikling, som måske kan være strømpil for tendenser på bredere europæisk basis.

Tre partier er hovedfaktorer i Belgiens politiske liv: PSC, det kristelig-demokratiske parti, PSB, det socialistiske parti, og PLP, det liberale parti.

I Belgien som i mange andre lande er det kristelig demokratiske parti opstået i en kampsituation. Omkring århundredskiftet var det parlamentariske demokrati fast etableret under en stærk liberalistisk orientering med støtte i den voksende arbejderbevægelse. Disse kræfter var arvtagere til revolutionstidens fornuftkult og søgte ad lovgivningens vej at gennemføre kristendommens afløsning med en deistisk eller agnostisk humanisme, den såkaldte »laïcisation«, med adskillelse af kirke og stat, areligøse skoleopdragelse af ungdommen, beslaglæggelse af kirkeejendom og nedlæggelse af katolske skoler, sygehuse, karitative institutioner osv. samt forbud mod munke- og nonneordner. Udviklingen i Belgien gik ikke nær så hurtigt og så dybt som i Frankrig; til gengæld løb den først træt for en halv snes år siden.

På dette tidspunkt søgte den daværende regering, med PSB i opposition, at gennemføre den berygtede »Loi Collart«, der sigtede mod at konfiskere de i hovedsagen katolske ferie- og svagbørnshjem, som var i privateje.

Reaktionen blev en overvældende katolsk fællesdemonstration i hovedstaden; de påfølgende valg bragte regeringspartierne et sviende nederlag.

Antagelig blev denne demonstration PSC's svanesang. Den var udtryk for en meget bred enighed om forsvar af væsentlige rettigheder blandt en yderst sammensat katolsk vælgermasse: i udpræget grad en oppositionel enighed. PSC kom til magten, og de slagte partier tog deres standpunkter op til revision.

Politiske partier med kristen etikette

Er deres tid forbi, spørger M. J. Baagøe med udgangspunkt i den belgiske udvikling

De liberale erkendte, at tiden var løbet fra deres frisindsdefinition som vendt mod Kirken. Partiet tog navneforandring og omkalfatrede programmet så grundigt, at der ikke for en katolsk samvittighed kunne bestå principielle forbehold; også socialisterne indså, at masserne ikke længere stod bag de gamle paroler; de to krige havde hidført en afspænding i selve befolkningen, og den gamle, doktrinære garde var skrumpet ind til et fåtal uden kontakt med nutidens realiteter: man tog reb i sejlene og forberedte en koalition med katolikkerne.

Denne, nu fældede, koalitionsregering rådede over et bredt vælgerflertal – for bredt, for under den parlamentariske partidisciplin kunne de forskellige, meget divergerende tendenser, den støttede sig på, ikke komme til orde for det parlamentariske forum. Arbejdsgivere-lønmodtagere, flamlændinge-walloner, katolikker-fritænkere så deres anliggender afgjort i regeringskommissioner i stedet for på tinge. Derfor tegnede der sig dybe splittelser indenfor de politiske, økonomiske og syndikale grupperinger, der støttede regeringen.

I bred almindelighed er det nok

berettiget at påpege, hvor svagt en partidannelse med kristelig etikette kommer til at stå som regeringsparti eller -partner. Der opstår let et grelt misforhold mellem religiøse og sociale idealer på den ene side, døgnpolitikens kompromisser og kompromiteringer på den anden. Det politiske magtcenter tiltrækker uundgåeligt indflydelser og interesser, som rent selvisk søger at fremme deres sag i dække under idealistiske foregiveness; dertil kommer, at de politiske løsninger på udenrigspolitisk såvel som på indenrigspolitisk område nødvendigvis præges af en vis ensidighed og så med urette skydes det religiøse grundlag i skoene, som det kristelige parti er belastet med.

Som oppositionsparti havde PLP derfor en stærk udgangsstilling. Et stort antal katolikker, som ikke kunne billige den ene eller den anden side af regeringspolitikken, og hvis interesser ikke havde noget par-

De belgiske valg — en strømpil? (Gadeparti fra Bruxelles.)

*Demonstrationer
i Bruxelles.*

lamentarisk forum mere, flyttede deres stemmer, således at henvend en halv snes mandater i førstekammeret blev flyttet fra PSC til PLB.

PSC's nederlag behøver dog ikke at betragtes som et katolsk nederlag, men kan snarere ses som udtryk for en ny, politisk modenhed, der har chancer for at give fremtidens politik et helt nyt præg. Det er udtryk for en udvikling, der går parallelt med det andet Vatikankoncil's ånd: en afvikling af en-bloc standpunkter og negativ defensiv holdning og et skridt frem mod kristen tilstedeværelse over en langt bredere basis i en mangfoldighed af politiske tendenser og partier.

At de politiske partier med kristen etikette herved taber i parlamentarisk indflydelse, er klart. Men den kristne surdej bliver fordelt; apostolatet bliver frigjort for partipolitiske bånd og kan desto bedre udvikle sig på det åndelige plan, som er dets egentlige virkefelt.

Dette betyder ingenlunde, at katolsk aktion skal opgives og beskæftige sig med politiske og sociale realiteter – tværtimod! den vil blive ført til at uddybe disse i en større sammenhæng. De sociale rundskrivelser vil så ikke mere kunne misbruges som var de forskrifter for politiske programmer – af yderliggående højre- og venstreelementer i samme grad, blot med betoning af et modsat udvalg i teksten; man vil erkende, at de sociale mål og råd, rundskrivelsen formulerer, meget vel kan tænkes realiseret ad en mangfoldighed af po-

litiske veje, og at der ikke er noget katolsk patent på dette eller hint partiprogram.

For de ikke-katolske partier vil et stærkere katolsk indslag på ingen måde betyde, at de skal opgive deres særpræg (i hvert fald kun forsåvidt, de måtte have rabiater antikristne grundsætninger), men tværtimod en berigelse, derved at de indføjes i en bredere, åndelig sammenhæng; også på dette punkt kan Vatikankoncil's ånd være begyndelsen til en frugtbar udvikling i demokratierne.

M. J. Baagøe

SKEMA 13

Fortsat fra side 3.

Krig og fred

Om drøftelserne af kapitel 5 om krig og fred er der egentlig kun meget lidt at sige. Vi kan dog med glæde betone den iøjnefaldende konvergens, de forskellige indlæg har givet udtryk for. Der har, så længe konciliet har været, ikke været et eneste emne, der har været genstand for en så spontan enstemmighed blandt koncilfædrene. Er det pavens tale til FN, der er årsagen til dette? Muligvis! Men der er desuden al mulig grund til at tro, at koncilfædrene under drøftelserne har givet udtryk for deres personlige synspunkter. Hvad enten det var den hollandske kardinal Alfrink, kardinal Léger fra Montreal, Duval fra Algier, som talte på samtlige nordafrikanske biskoppers vegne, Ottaviani (Kurien) eller kardinal Martin fra Rouen, var de i hvert fald alle sammen enige om at forlange en stærkere, tydeligere og mere energisk fordømmelse af krig under enhver form. Ingen tågede spidsfindigheder og teologiske distinktioner, men et råb, der kommer fra hjertet! Den fare, der nu truer menneskehe-

den, gør det utilladeligt at blive hængende i den gamle problemstilling og stadig at diskutere retfærdig eller uretfærdig krig. På grund af de helt uoverskuelige følger, en krig i vore dage ville føre med sig, er det i dag ikke længere muligt at tale om en retfærdig krig, sagde kardinal Léger. Og kardinal Martin udtalte, at konciliet – som paven gjorde det i FN – uden tøven eller forbehold af nogen art bør fordømme enhver form for krig.

De fleste talere betonede endvidere det forargelige misforhold, der for øjeblikket eksisterer mellem på den ene side de penge, der anvendes til oprustning (6-10 pct. af de rige nationers samlede indtægt), og på den anden side den ringe hjælp, der ydes U-landene (1 - højst 2 pct.). Derfor bør man da også i skemaet understrege forbindelse mellem spørgsmålet om sult og uvidenhed og spørgsmålet om nedrustning (kardinal Duval).

Et sidste problem, flere af koncilfædrene kom ind på i forbindelse med dette kapitel, var spørgsmålet om militærnægterne. Bortset fra et par divergerende røster fra Spanien udtrykte alle de koncilfædre (bl.a. fire engelske biskopper), der kom ind på dette emne, ønsket om, at man i skemaet mere positivt skulle støtte militærnægtere. Denne reaktion var typisk. Den viser, at også dette problem begynder at tage form i koncilfædrenes bevidsthed, og at de kristne efterhånden på dette punkt i højere grad får øjnene op for evangeliets skjulte krav.

Drøftelserne i forbindelse med skema 13 blev således afsluttet efter godt 14 dages arbejde. Men hvordan vil det nu videre udvikle sig? Vil der for kommissionerne være tilstrækkelig tid til at omredigere skemaet, så det kan blive vedtaget, inden konciliet slutter? Vil udfaldet af afstemningen i givet fald blive positiv? Sagt med andre ord: Vil flertallet af koncilfædrene være af den overbevisning, at teksten er tilstrækkelig forbedret, til at den kan blive vedtaget inden jul? Eller vil det blive nødvendigt at lade en postkoncilær kommission tage sig af dette videre arbejde og eventuelt forelægge bispe-synoden skemaet til vedtagelse næste år? Det er de spørgsmål, der for øjeblikket beskæftiger alle hernede. Mange er lidt pessimistiske med hensyn til muligheden af en hurtig løsning. Og enkelte håber stadig. Men på nuværende tidspunkt er det umuligt at fremkomme med forudsigelser om, hvordan det hele vil udvikle sig.

M.D.

Reaktioner på appellen

■ KONCILET S FRIHED

Til nogle af de tidligere koncilers historie hører at konger og kejsere har sat deres statsmagt ind i et forsøg på at dominere koncilerne beslutninger. Under det andet Vatikankoncil har der ingen eksempler været på pres fra stater. Nu ser man derimod en række private mennesker indsamle underskrifter til en appel til konciliet.

Uden at tage stilling til denne appels indhold mener jeg, at selve den handling at »rejse en folkestemning« for at få konciliet til at tage en bestemt beslutning er forkert. Den slags kan være på sin plads overfor en folkevalgt forsamling, valgt med pligt til at ordne samfundet som befolkningsflertallet ønsker det. Men konciliet er alene forpligtet til at forkynde den af Gud åbenbarede sandhed på bedst mulig måde, uanset hvad et flertal eller mindretal måtte ønske det skal sige.

Derfor er det berettiget at anmode konciliet om at behandle et bestemt problem og at råde det, som forskellige specialister gør, men afgørelserne må koncilfædrene træffe i fuld frihed. Forsøg på, ved en folkeadresse som denne, at »foreskrive« konciliet dets afgørelser minder betænkeligt om tidligere statsmænds forsøg på at lægge et sådant pres på de respektive konciler, at deres frihed kun blev af navn.

Jeg opfordrer initiativtagerne til, at man standser indsamlingen af underskrifter.

N. J. Green Pedersen

Svar:

Indsamlingen af underskrifter vil blive fortsat som meddelt i sidste nummer af Ugebladet. Appellen er helt i overensstemmelse med biskoppernes ofte udtalte ønske om det kristne folks deltagelse i koncilets arbejde ved fremsendelse af ønsker og henstillinger. Disse er kun henstillinger og berører på ingen måde koncilets frihed. Biskop Martensen har da også i en udtalelse til de danske menigheder udtrykt sin glæde over initiativet.

J.O.L.

■ KOLLEKTIVT MARTYRIUM

Et spørgsmål til underskriverne af appellen til konciliet – fra en, der er villig til at melde sig under fanerne, men »blot« skal finde ud af: hvilke?

Mener underskriverne, at vi i alle tilfælde skal afværge anskaffelsen af atomvåben og ville lade os myrde, hvis andre bruger dem – ja eller nej?

Jeg synes, det havde været bedre, om appellens punkt 3 om den gensidige nedrustning havde været gjort til punkt 1, for det er jo der, hunden ligger begravet! Er den forudsætning opfyldt, giver punkt 2 om U-lands-hjælpen sig af sig selv, i det mindste for konciliet.

Spørgsmålet for mig at se er derfor, om punkt 1: oplagring af atomvåben – skal opfattes som det eneste mulige og derfor nødvendige og derfor legitime middel til at fremtvinge den gensidige nedrustning? – Eller om vi nu er kommet til det punkt, hvor Kirken i tilfælde af en atomkrig skal kalde til kollektivt martyrium?

Elsebet Kieler

Svar:

Elsebet Kielers tanke om et kollektivt martyrium er ikke spor sensationsbetonet. Blot ville Kirken komme til at lide dette martyrium med den samlede menneskehed. I Hiroshima døde katolikker sammen med mennesker af alle slags tro og indstilling. Det er for at undgå et nyt Hiroshima at appellen er blevet skrevet. Det er sagens punkt nr. 1. Betingelsen i punkt 3 med gensidig nedrustning er understreget netop af hensyn til de mange, der nærer samme betænkeligheder som Elsebet Kieler giver udtryk for i sit brev. Der er altså ikke noget at være usikker overfor.

J.O.L.

■ ER DER TALE OM ABENLYS SELVMODSIGELSE?

Den af en kreds af katolske og ikke katolske privatpersoner startede »appel« til konciliet vedrørende forsvars-

beredskab med kernevåben som bestanddel synes at rumme et usikkerhedsmoment med hensyn til sigte og rækkevidde.

Det hedder i motiveringen, at man er foruroliget over muligheden af, at skema 13 skulle anerkende retten til besiddelse af atomvåben »så længe de internationale organisationer ikke tilstrækkeligt kan garantere freden«, og »når det sker med det udelukkende formål at skræmme en modstander, der sidder inde med de samme våben«.

Resolutionens punkt 1 kræver da også en (betingelsesløs) fordømmelse af oplagring af atomvåben; men i punkt 3 indføres der alligevel en betingelse, nemlig, at kravet »bør opfyldes ved gensidig nedrustning«.

Men dette er jo en åbenlys selvmodsigelse.

Det må derfor interessere at få at vide, hvad initiativtagerne egentlig har tænkt sig: ubetinget afrustning m.h.t. kernevåben i de stater, hvor Kirkens fordømmelse har udsigt til at blive taget til følge (pkt. 1), eller anerkendelse af, at en sådan afrustning kan finde sted uden at kompromittere verdensfreden, når den sker på gensidigt grundlag (pkt. 3).

M. J. Baagøe

Svar:

Hr. Baagøe tilføjer selv ordet »betingelsesløs« under punkt 1. Det har appellens underskriverne derimod aldrig skrevet. Tværtimod pointerer de betingelsen »gensidig nedrustning« i punkt 3.

Der kan derfor ikke være anden modsigelse i appellen end hr. Baagøes egen.

J.O.L.

■ KUN ÉN GANG

Kun én gang i livet har jeg mødt et argument imod forsvarskrig, som min samvittighed måtte bøje sig for i ærbødighed. Det var en folkekirkepræst, der sagde omtrent således: »Jeg er overbevist om, at et menneske mister sin sjæl ved at gå i krig.«

Fortsat næste side

EFTER MIN MENING

Fortsat fra forrige side.

Her talte en virkelig hyrde!

Det forekommer mig desværre, at den form for pacifisme, som Ugebladet for tiden fører i sine spalter, er behæftet med en ensidighed og en appel til følelserne, der i betænkelig grad minder om en politisk kampagne. Det er indlysende, at det personlige valg i spørgsmålet om forsvar eller nægtelse af forsvar tilsidst må resultere i en afgørelse – noget politisk. Men det kan ikke være Ugebladets opgave at drive konkret politik, hvor velment det end kan være. Opgaven må være at belyse problemet fra alle sider, så læserne selv i troens lys kan vælge deres standpunkt.

Kristeligt set drejer det sig om lidelsen, uanset hvad man vælger. Kirken har forlængst belært os om, at enhver form for krig har sin rod i synden. Men her drejer det sig ikke om årsagen til krigen, hvor vi alle er skyldige, men om det personlige ansvar ved at bære våben eller at nægte det. Og lad os blive fri for modparternes usynlige anklager, der næsten altid hænger i luften som dråber fra stinkende kloakvand!

Det er uhyggeligt at skulle træffe en afgørelse i en sag, der rummer så frygtelige følger for begge standpunkter. Hvis det blot drejede sig om noget rent personligt – noget der kun angik mig selv – ville valget ikke være svært. Jeg ville sige: »Slå mig ihjel eller gør mig til slave – jeg vil ikke overtræde Guds bud og slå ihjel (underforstået: for min egen skyld)«. Men det drejer sig slet ikke om MIG, men derimod om hele min samtid eller om kommende slægter, hvis frem-

tid og lykke vi mener at have ansvaret for!

Vælger jeg at forsvare mig med våben, bringer jeg uanede lidelser og død over min samtid og måske fuldstændig tilintetgørelse. Men nægter jeg at bære våben (og lader stå til), vælter jeg med usvigelig sikkerhed lidelser over på kommende slægter. Deres anklage imod mig vil ikke kunne nå mig her på jorden! Uanset, hvad jeg vælger, vælger jeg forkert! Vi er alle under Guds dom – også de der overholder lovens bogstav om ikke at slå ihjel.

Man kan ikke skrue udviklingen tilbage, og det er derfor uhæderligt at gøre det i en pacifistisk agitation. Vi har fået atombomber og det der er værre, og man kan ikke tilintetgøre vor viden om disse djævelske ting. Det er også uansvarligt at foregøgle folk, at man kan se bort fra menneskets trang til ubarmhertighed og magtpolitik. Historien viser uhyggeligt, at det kun fører til ulykke.

Hvis der en dag kun eksisterer én stormagt her på jorden, vil appellens grundtanke først ført ud i livet, for da vil den blot være en selvfølge for sejrherren – om jorden da vil overleve en sådan afgørelse på liv og død.

Vi trænger ikke til en fordømmelse af den ene part alene, men til en dybtgående oplysning om, hvilken katastrofe mennesket trues af. Ikke for at skræmme nogle af os, men det kunne måske appellere til »den gode vilje« hos alle nationer. Dette er realisme i modsætning til appellen.

Holger Dam

Svar:

Hr. Dam må have misforstået situationen på to punkter. For det første driver Ugebladet ikke nogen kampagne, men lader appellens forkæmpere såvel som dens modstandere komme til orde i en fri debat. Bladet som sådant er ikke engageret i appellen, som redaktør Helge Kristensen gjorde opmærksom på det for to uger siden.

For det andet appellerer underskriverne til alle nationer af god vilje idet man pointerer, at det drejer sig om gensidig nedrustning som også Johannes XXIII gjorde det i »Fred på jorden« og sidst Paul VI i FN.

J.O.L.

DEN HELLEGE FRANS 3. ORDEN har møde i Sct. Annæ Kirke, Amager, onsdag den 27. oktober kl. 19.30.

Når man slår denne søndags evangelium op i Bibelen, vil man som indholdsangivelse næsten i hvilken som helst udgave finde: »Den kongelige embedsmands søn (helbredes).« Når man fordyber sig i teksten, har man dog det indtryk, at evangelistens første hensigt er at fortælle os, hvordan denne mand kom til troen på Kristus. Hele beretningens konklusion er nemlig: »Han selv og hele hans husstand kom til troen.«

Det er ikke sandsynligt, at denne »kongelige« – Johannes kalder ham en »Basilikos« (af basileus, konge) – hørte til Jesu daglige tilhørerkreds. Som medlem af hoffet mængede han sig ikke med folket; han havde det mere morsomt i Herodes' palads end derude på højderne og på markerne, hvor Jesus samlede sin menighed. Han var nok en af dem, der hellere sammen med Herodes på langfredag havde leget narrekonge med Jesus. Men nu hændte det, at rygter fortalte om Jesu helbredelser og andre under. Jesu besøg i Kana, hvor han ved brylluppet havde gjort vand til vin, gav rygter og snakken ny næring. Da manden havde en lille dreng, der for tiden var dødsens syg, syntes han, det kunne være umagen værd at prøve lykken. Bekendte og begejstrede øjenvidner til Jesu under støttede sikkert hans beslutning. Andre var blevet hjulpet, hvorfor ikke han! Så kommer han altså til Jesus og beder ham helbrede hans søn. Bønnen må være kommet fra et tvivlende og tøvende hjerte. Jesus vidste, at han kom for at få, hvad så mange andre havde opnået. Manden havde skyndt sig, alt hvad han kunne; Jesu undergørende magt var hans sidste chance. Hans hjerte bankede vildt på hele vejen fra Kapernaum til Kana, og det blev ikke roligere, da Jesus ret køligt besvarede hans bøn med de ord: »Hvis I ikke får tegn og under at se, vil I ikke tro.« Det lød ikke opmuntrende; men faderen holdt ud, kærligheden til drengen gav ham mod til at møde Jesu alvorlige blik og gentage sin bøn: »Herre! Kom, for

»Også Fæ

IMMACULATA-KIRKEN

Strandvejen 91

Mandag den 25. oktober 1965

kl. 20

COLLEGIUM CANTORUM BONN

under ledelse af *Gerd Ziemann* og
med *Viktor Scholz* ved orglet
fremfører

GAMMEL KATOLSK KIRKEMUSIK

Koret, der er et af Vesttysklands bedste, er på koncertturné i Skandinavien, og her i København medvirker koret foruden ved koncerten i Immaculata-kirken også ved en optagelse i Danmarks Radio.

Fri adgang, men hvad der lægges i bøsken ved udgangen går til afholdelse af udgifterne ved koncerten.

min lille søn dør.« Som en ulykkelig tigger står hofmanden og bøjer sig ydmygt foran Jesus. Da sker det, han er kommet for at bede om; Jesus siger til ham: »Gå hjem, din søn lever.« Manden troede det ord, Jesus sagde til ham, og gik. Det er alt, hvad evangelisten har at fortælle os om faderens reaktion. Da han er på vej hjem og hører sine jublende tjeneres beretning om drengens pludselige helbredelse, åbner hans sjæl sig for det budskab, Jesu under har bragt ham, og han selv og hele hans husstand kommer til troen. Nu er kontakten sluttet mellem den lykkelige fader og Jesus.

Han hørte om Jesus; det begyndte det med. Han hørte og bad – som de mange andre. Han troede det ord, Jesus sagde til ham, det var det næste afgørende skridt. Han kom til troen, dvs. troen på Jesus simpelthen, overgivelsen til hans person. Han blev Jesu discipel.

Høre med interesse – tro ordet – tro på Jesu selv, det var stationerne på troens lange, smertefulde vej.

Det er godt at besinde sig på sin tros vej og kende dens etaper. Mange moderne menneskers vej ligner den kongelige embedsmands vej til troen: Nogen hører om Lourdes og de mirakler, som er sket der. Det kunne jo være, at . . ., tænker han. Han melder sig til næste rejse, han oplever det helt store, den store begejstring, bønnens fællesskab, han møder tusinderne, de mange nationer, der strømmer sammen på nådestedet, han rives med af bønnens storm, og en skønne dag opdager han til sin forbavselse, at han selv er begyndt at bede, at han venter sig noget af Gud. – Eller på en anden måde: Man kender en katolik, der er så glad for sin tro og sin kirke. Kunne man ikke blive lige så glad? En søndag er man i kirke, man »synes om« det, og et par dage efter står man (ligesom den kongelige i evangeliet) med rystende knæ ved præstens gadedør og ringer på klokken. Man havde overvejet, hvad man

En dag står man med rystende knæ foran præstens dør . . .

skulle sige, men nu kan man ikke huske det. Man søger hjælp, men ved knap nok, til hvad; når man en time efter går derfra, ved man det. Men det er blot vejens første station. Gud ske lov, nu er man på vej; godt at man ikke fejede tanken til side! Og tit sender man en venlig tanke til det menneske, der hjalp en til det første skridt. Tiden går; efterhånden lærer

man at kende, hvad man i begyndelsen kun anede, man bliver fortrolig med Bibelen og Bibelens Kristus. Man tror hvert ord, som Kristus og hans kirke siger, man bliver dus med hver bog i præstens bibliotek, og hver gang, man har været til gudstjeneste eller til præstens undervisning, føler man sig rolig og overbevist. Man har fundet sit ståsted, som man siger.

en ved, at Bibelen taler sandt«

Man har det som manden i evangeliet, da han rejste hjem med god besked.

Så mangler endnu det sidste. At stole på Kirken, at tro hvert ord, der står i Bibelen og katekismen, det er ikke nok. Også fanden ved, at Bibelen taler sandt; men derfor regner man ikke fanden til de troende. At han »blev troende«, det er netop, hvad det endte med for manden i vort evangelium. Når livet er helt rodfæstet i Gud, når Kristi liv begynder at tage form i mennesket, når livets indhold er Kristi efterfølgelse, når sjælen ikke nøjes med at »høre« og »kende«, men slutter venskab med Kristus, bliver ét med ham i kærlighedens Ånd, da er målet nået, som end ikke i himlen overtræffes, men kun fuldkommes til moden udfoldelse.

Lige så utopisk det ville være at nå målet ved første skridt, lige så tåbeligt er det at undervurdere vidnesbyrdets betydning for troens liv. Faderen i evangeliet ville aldrig være gået til Jesus og nået til troen på ham, hvis ikke andre, grebet af begejstring, havde givet ham stødet dertil. Ja, vidnesbyrdet er begyndelsen, – dog ikke i første omgang det, man aflægger ved at »vidne« fra en talerstol – ved at vise sin egen sjæl frem på vrangen; det bedste vidnesbyrd for Kristi sag er kristent dagligliv i kærlighed og tjeneste, det vidnesbyrd, der knap nok ved af sig selv, men netop derfor forstås af alle og enhver.

Når du har mødt Kristi kraft og lys på din vej, så lad det lyse i dit liv, så at også andre kan finde troens vej, der er så lang og svær at gå, men fører lige ind i Guds hjerte.

J. Coenen S.J.

I DEN KOMMENDE TID

ACADEMICUM CATHOLICUM

Lørdag den 23. oktober kl. 20: Åbent hus hos general Engell, Svejgårdvej 3, Hellerup.

I sit første hyrdebrev skrev biskop Martensen bl.a. om de samfundsnyttige og karitative opgaver, der burde tiltrække unge kristne. Vi har fået to unge til at fortælle om deres fritidsarbejde med sådanne opgaver. En ung katolsk student fortæller om sit arbejde i Kristeligt Studentersettlement i Saxogade, og en ung protestantisk gymnasiast om sit arbejde blandt Abbé Pierres klunsere.

Hjælpen til U-landene har intet med missionsarbejde at gøre

siger den apostoliske delegat i interviewet med dagbladet »Børsen«.

Den apostoliske delegat, ærkebiskop Bruno B. Heim, er blevet interviewet af »Børsen« om betydningen af pavens besøg i FN og den katolske kirkes stilling i en konciltid. Vi citerer her noget af artiklen:

– Hvad har ført til pave Pauls beslutning om at drage over Atlanten for at tale til de Forenede Nationer?

Som mellem enkelte mennesker, så mellem nationerne

– Den hellige Fader har simpelthen ikke kunnet unddrage sig denne rejse. I vor tid, hvor verdensfreden er truet fra så mange sider, har paven set det som sin pligt at tjene menneskeheden ved sin personlige intervention. Kristendommen er kærlighedens religion og fredens budskab. For en pave som for enhver anden kristen præst, hvilken tro han end bekender sig til, er den største opgave at arbejde for fred på jorden.

Paven ser helst, at forholdet nationerne imellem bliver som det er – eller i hvert fald burde være – enkelte mennesker imellem; en sameksistens baseret på gensidig respekt – og venlighed!

Hjælp uden betingelser

– Udviklingslandene frembyder et problem, som heller ikke Romerkirken kan lukke øjnene for. For nylig på det økumeniske koncil foresloges fra indisk side, at den katolske kirke i Rom skulle oprette et hjælpekontor for udviklingslandene. Hvad slags hjælp har man i tankerne?

– Kirken yder hvert år sit bidrag til den rent økumeniske hjælp til udviklingslandene. Alene i Tyskland samles for eksempel mellem 70 og 80 millioner mark om året til dette formål.

– Forventer man så et kontant resultat for pengene i form af omvendelse til katolicismen?

– Absolut ikke. Hjælpen ydes fuldstændig betingelsesløst og har intet med missionsarbejdet at gøre!

Problemet om fødselskontrol

– Paven sagde i sin tale til FN, at det ville være at foretrække, om man kunne skaffe føde nok til alle i stedet for at opmuntre en kunstig fødselskontrol. Dette meget omdebatterede spørgsmål er et af de væsentligste stridspunkter mellem den romersk katolske kirke og den øvrige verden. Hvorledes mener Deres Excellence, at udviklingen vil blive her?

– Rent umiddelbart og objektivt er den kunstige fødselskontrol den dårligste løsning. Det vil altid være vor betragtning og, tror jeg, mange andres. Respekt for livet! Men dette spørgsmål er til permanent behandling i Vatikankoncilets nuværende samling. Det, den hellige Fader udtrykte i sin tale til de Forenede Nationer, er ikke hans endelige svar. En studiekommision, bestående af teologer, filosoffer, sociologer, psykologer, læger og jurister arbejder i øjeblikket intensivt med problemet, og Kirken vil fremsætte sin endelige beslutning, når tidens fylde er kommet.

Kernevåbnene

– Der synes at være nogen modsætning indenfor Kirken, hvad angår stillingtagen til spørgsmålet om kernevåben. Så sent som i onsdags talte i konciliet en række biskopper imod et tidligere udsendt dekret, hvori det hed, at det ikke kan siges at være uretmæssigt at besidde atomvåben som trussel mod en fjende, der er udstyret med samme våben, så længe internationale institutioner ikke kan give tilstrækkelig garanti for freden?

– Jeg tror, man må sige det således, at Kirken i realiteten afgjort fordømmer kernevåbnene – i alles hænder. Den hellige Fader opfordrede jo netop alverdens nationer til at lade våbnene falde! Men som med imperialismen – våbnene bør ikke blot falde på én side, men på alle! Ellers ville der jo være så meget mere chance for det ondes sejr.

– Er Romerkirken, verdens ældste og største kirke, nu for alvor på vej over i en ny tidsalder?

– Ja. Selve det pavelige besøg i FN peger henimod nye tider. I øjeblikket, hvor alt i den ganske verden er i bevægelse, og så mange mennesker har mistet troen, må Kirken søge nye veje for at få menneskene i tale. Paven bragte med sig til New York et følge af kardinaler fra alle de fem kontinenter. Det alene viser, at Kirken vil sætte ind fra alle sider, og at enighed er til stede.

Johannes XXIII

– Deres Excellence kendte jo personligt den af alverden afholdte, gamle pave Johannes?

– Ja, jeg var med ham i et tidsrum af fem år, da han var pavelig nuntius (ambassadør) i Paris og har stået ham nær også efter at han havde modtaget paveværdigheden. Et sjældent tolerant menneske var han. Et hjertensgodt og enkelt menneske. Måske uden Pius XII's forfinede intellektualisme, men ejer af en helt naturlig klogskab og finfølelse. Det er hans uselviske, hårde slid, der har sat hele den nye udvikling i gang. Pave Johannes var Vatikankoncilets fader. Og som sådan den første til at vælge koncilpræsident blandt Roms øverste gejstlige. Da det engang blev sagt til ham, at man syntes, han havde valgt nogle af de folk, der var allermost imod enhver form for fremskridt, svarede han, »Det har jeg gjort, for at de ikke bagefter skulle kunne sige, at man specielt havde holdt dem udenfor!« Det kan man kalde forståelse og fin diplomati...

Kendt blad stryger ordet »katolsk«

»De Volkskrant« henvender sig til alle mennesker

Samtidig med flytningen til en ny bygning har den katolske hollandske avis »De Volkskrant« fjernet ordet »katolsk« fra sin undertitel, der lige siden avisens grundlæggelse i 1921 har været »Katolsk Avis for Nederlandene«.

Avisens redaktør, Jan van der Pluym, begrundet denne ændring i avisens »hoved« med, at ordet *katolsk* ikke længere markerer forskellen mellem god og dårlig journalistik, og anfører tillige, at avisen ikke kun henvender sig til katolikker.

»Højkirke« og »lavkirke« i Spanien?

Foredrag i studenterforeningen

Et lille foredrag på dårligt engelsk, ikke mange malende eksempler, egentlig ikke ret meget konkret. Sådan var éns hovedindtryk, da man forlod Studenterforeningen i lørdags efter professor José Arangurens foredrag om forholdene i Franco-Spanien i dag. Forfatteren, professor Aranguren var en af de professorer, der efter sidste sommers studenteruroligheder i Madrid blev definitivt udelukket fra universitetsarbejde og fik sin afsked. Hans pas blev inddraget af staten, og at han stod på talerstolen i Studenterforeningen i lørdags skyldtes udelukkende, mente prof. Aranguren, Spaniens udenrigsministers særlige mellemkomst. Vi har herhjemme hele tiden haft indtrykket af, at forholdene i Spanien er meget spegede og komplicerede og vanskeligt kan beskrives sort på hvidt. Dette indtryk blev bekræftet af taleren, der blandt andet sagde:

»En egentlig revolutionær indstilling er ikke udpræget i Spanien, dertil er erindringerne om borgerkrigen endnu for stærke. Men i ungdommen, og blandt de mange landarbejdere, som er kommet til byerne, vokser en meget stærk reformtanke, og denne har en tydelig socialistisk tendens. Spaniens økonomi har gennem de sidste år for den udenforstående at se været i støt vækst.« Professor Aranguren mente dog, at dette i nogen grad bygger på en illusion. Der er en åbenlys mangel på langsigtet investering indenfor landbruget og på uddannelsesområdet. Når det kommer til stykket, lever vi nok alligevel af turismen, mente professoren. Ytringsfriheden er meget begrænset. Enhver ytring mod regeringen i tale eller skrift bliver straffet. Alt kontrolleres af regimet, enten gennem militæret eller gennem bureaukratiet.

Hvad der i øjeblikket gør situationen i Spanien yderligere håbløs er, at der ikke eksisterer et virkeligt alternativ til det nuværende regime. Oppositionen er spredt over mange små grupper, der spænder lige fra socialister til kristelige demokrater. Desuden må man tage de mange tusinde

Klar besked om jøderne

Med 1730 stemmer mod 250 (ti undlod at stemme) vedtog koncilet den 15. oktober det samlede dekret om den katolske kirkes forhold til de ikke-kristne religioner. Man vedtog herunder den såkaldte jødeerklæring, der frikender jøderne for kollektivt skyld i Jesu lidelse og død. Afsnittet om frikendelse af jøderne blev vedtaget med 1875 stemmer mod 188.

Vedtagelsen af det samlede dekret blev samme dag kommenteret af generalsekretæren for Kirkernes Verdensråd, der glædede sig over, at koncilet havde udsendt denne proklamation om den jødiske religion. »Vi har nu fået klar besked om, at det er gennem det jødiske folk, den hellige åbenbaring først kom til menneskene,« sagde generalsekretæren bl.a.

i betragtning, som i øjeblikket lever i eksil. De kan under de nuværende forhold ikke vende tilbage.«

På det penible spørgsmål om Kirkens stilling i Spanien svarede professor Aranguren noget undvigende. Han gjorde klart, at han som troende katolik næppe kunne besvare spørgsmålet helt objektivt. Hierarkiet er stadig meget nært knyttet til regimet. Men man må gøre sig klart, at billedet af den spanske katolske kirke ikke er helt ensartet. Man må skelne mellem en »højkirke« og en »lavkirke«. Blandt de unge arbejdere i Katolsk Aktion og blandt studenter og yngre præster er der en stærkere og stærkere reformiver. Som helhed kunne man måske sige, at Kirken meget langsomt er ved at løsgøre sig fra sin forbindelse med den spanske stat. At Kirken vedblivende i hierarkiet står Franco-regimet meget nær skyldes det konkordat, som stadig eksisterer mellem pavestaten og Spanien. Herved skabes de meget specielle betingelser, som gør sig gældende ved valg af biskopper.

NBP

Rubrikken forts. side 13

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

Slagterforretning

Aaboulevarde 47, Århus C
Tlf. 2 30 27

Sjøreen & Co.

Malerfirma
Århus C

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Århus C

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma
Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør

Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Århus C

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jærgaardsgade 17-19, Århus C

MEJERIET *Jestebro*

Århus by's førende

TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A

Århus N

Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- håndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryegade 24, Århus C. Tlf. 2 00 99

lige ved katolsk kirke og

Rådhuspladsen 1, Århus C

Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BLIKKENS LAGER - SMEDE & MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a - Aarhus N.

Telefon (061) 6 89 31 - Giro 17117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Århus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Århus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg

Telf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand

v/ Hans Nielsen & Søn

Fruestræde 10, Svendborg

Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg

Telefon 21 14 10

Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg

Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7 . Svendborg

Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Molestien 11, København SV

Tlf. VA 6060

Svendborg-København hver dag

Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg

København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

Holbæk

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 . Holbæk

Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

JENSEN & OLSEN

HOLBÆK

TELF. 365

EL-INSTALLATIONER

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 3001

Odense

TIL BYEN

FRA BYEN

- i byen

smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUFF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. ½

K. K. L. Simonsen's eftf.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

Beredskabet til at hjælpe Pavens tale til Caritas-folkene

Fredag den 10. september modtog pave Paul VI deltagerne i generalforsamlingen i Caritas Internationalis. Efter at forsamlingen med den nye præsident, Msgr. Jean Rodhain, som er leder af Secours Catholique i Frankrig i spidsen, var blevet præsenteret for paven og havde anmodet om hans velsignelse, talte paven meget indtrængende til deltagerne om forpligtelsen til at yde en karitativ indsats i vore dage som et vidnesbyrd om Kristi budskab til verden. Paven udtalte blandt andet:

1) »Det er først og fremmest påkrævet at erkende prioriteten, den uomgængelige nødvendighed af og det effektive i en karitativ indsats fra de kristnes side. En sådan indsats forudsætter, at alle kristne, selv de mest beskedne iblandt os, på ny overbevises om og opfyldes af beredskabet til at hjælpe andre, samt at kristne forældre ganske konkret opdrager deres børn i denne ånd.

2) Dernæst forekommer det at være afgørende nødvendigt at bringe de karitative opgaver inden for Kirken i kontakt med denne organisation (Caritas Internationalis) samt med vor tids tekniske udvikling for hurtigt og effektivt at kunne svare på vor moderne verdens store behov, efterhånden som disse erkendes fuldt ud. Vi ved, at denne måde at møde nøden på ikke er undgået Deres opmærksomhed, men vi ønsker kun yderligere at anspore Deres interesse og indsatsberedskab.

3) Endelig må det være et krav at forøge den finansielle indsats fra de troendes side til gavn for de nødlidende i verden. Dette betyder, at vi må appellere til fattigdommens ånd, til at give afkald, til at faste og til at begrænse sine egne fordringer for at kunne hjælpe andre. Heldigvis mangler det i vor tid ikke på initiativer i så henseende.

Det er Os derfor magtpåliggende at opfordre såvel Caritas Internationalis som de forskellige nationale organisationer, som alle repræsenterer Kirkens biskopper, til at øge deres indsats i tiden, der kommer. Vi kender meget vel de gode resultater, som allerede er opnået, og Vi takker Gud og lykønsker dem, der har sat dem i gang. Men i betragtning af den umådelige nød i verden tilskynder Vi Dem til et endnu større engagement og til endnu større initiativ i hjælpearbejdet – ikke mindst på økumenisk basis – og Vi tror på, at Caritas Internationalis bedst af alle er i stand til at opmuntre de troende og lede deres karitative indsats. Vi stoler på, at De vil gøre alt for at fremme denne sag i nær kontakt med Deres respektive bispekonferencer, således at arbejdet i næstekærlighedens tjeneste kan blive endnu mere uforbeholdent og effektivt, og det i sit omfang må komme til at gælde hele den store verden, således at det kan blive et gribende vidnesbyrd om Vor Herres Jesu Kristi budskab til menneskeheden om frelse.

Knud Ballin

Nordisk bispemøde i Rom

Den nordiske bispekonference, bestående af de katolske biskopper fra Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island, har siden fjerde koncilssamlings begyndelse holdt tre arbejds-møder i Rom. På disse møder er følgende emner blevet drøftet: bispekonferencens statutter (som i den nærmeste fremtid skal sendes til de højere kirkelige instanser til godkendelse), ægteskabsproblemer i Skandinavien og gudstjenestereformen i de nordiske katolske bispedømmer. Om dette sidste spørgsmål vil der formentlig inden længe foreligge en of-

ficiel udtalelse. På møderne, der blev holdt hos Birgittasøstrene på Piazza Farnese, deltog biskopperne Hans L. Martensen (København), John E. Taylor (Stockholm), der for øjeblikket er bispekonferencens formand, J. W. Gran (Oslo), J. Rütth (Trondheim), J. Wember (Tromsø), G. Cobben (Helsinki), hjælpebiskop P. G. Verschuren (Helsinki) og biskop Gunnarson (Reykjavik). Den tidligere biskop af København, Th. Suhr, og biskop J. Mangers, tidligere biskop af Oslo, var ligeledes indbudt og deltog i arbejdet.

Konciliet vedtager bispekskemaet

Den 8. oktober blev skemaet om *biskoppernes hyrdeembede* definitivt vedtaget med 2167 ja-stemmer mod 14 nej-stemmer. Teksten, hvoraf nogle afsnit er blevet omredigeret flere gange, drager på det praktiske plan vigtige konsekvenser af konstitutionen om Kirkens væsen, som allerede blev vedtaget på koncilets tredje samling i fjor. Blandt andet præciseres den enkelte biskops forhold til paven og til de øvrige biskopper, og det fastlægges således i teksten, hvordan bispekollegiet i fremtiden skal fungere.

Konciliet og våbnene

– Den 8. oktober holdt biskop Boillon (Verdun) en bemærkelsesværdig tale i forbindelse med koncilets debat om krig og fred. Biskoppen meddelte sine bispekolleger, at tyve unge kvinder, der var forsamlet i Rom, lige havde indledt en ti dages total faste (en slags åndelig »sulstrejke«) som en bøn til Helligånden om at vejlede koncilfædrene med hensyn til den erklæring om krigen, som de netop var i færd med at drøfte.

Det foreliggende udkast til denne udtalelse, sagde biskoppen, er alt for uklart i sin stillingtagen. Vi skelner for eksempel mellem klassiske våben og andre våben. Men allerede ved Verdun i 1917 dræbtes der 1.300.000 mand med de såkaldte klassiske våben. Der kan ligeledes ikke længere være tale om en »begrænset« krig, idet en ubønhørlig lov altid før eller senere fører til total krigsførelse. Den slags distinktioner har tabt deres mening. De svækker blot det, vi ønsker at sige.

Vi kan ikke stole på internationale organisationer som et middel til at fjerne krigsfaren, fortsatte biskoppen. Den offentlige mening skal også være med, og den skal først vækkes. Disse tyve unge kvinders eksempel er et fremragende vidnesbyrd om de metoder, der bør tages i brug mod krigen, og om de åndelige midlers magt over for den brutale kraft.

Konciliet, kulturen og »The Beatles«

»Konciliet, kulturen og The Beatles« var titlen på et foredrag, som ærkebiskop G. A. Beck (Liverpool) for nylig

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner

AMAGERBROGADE 221

* 55 66 47

Bliv børnehavvelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Benzon's
Begravelsesforretning

Auf. katolsk bedemand

* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trosamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - Am 1248

Per Meyer 94 33 66

KSK

Aktieselskab

KØBENHAVNS

BRÆNDELS KOMPAGNI

Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,

København V.

Tlf. Eva 4151

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.

Klampenborg.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

Telefon Minerva *408

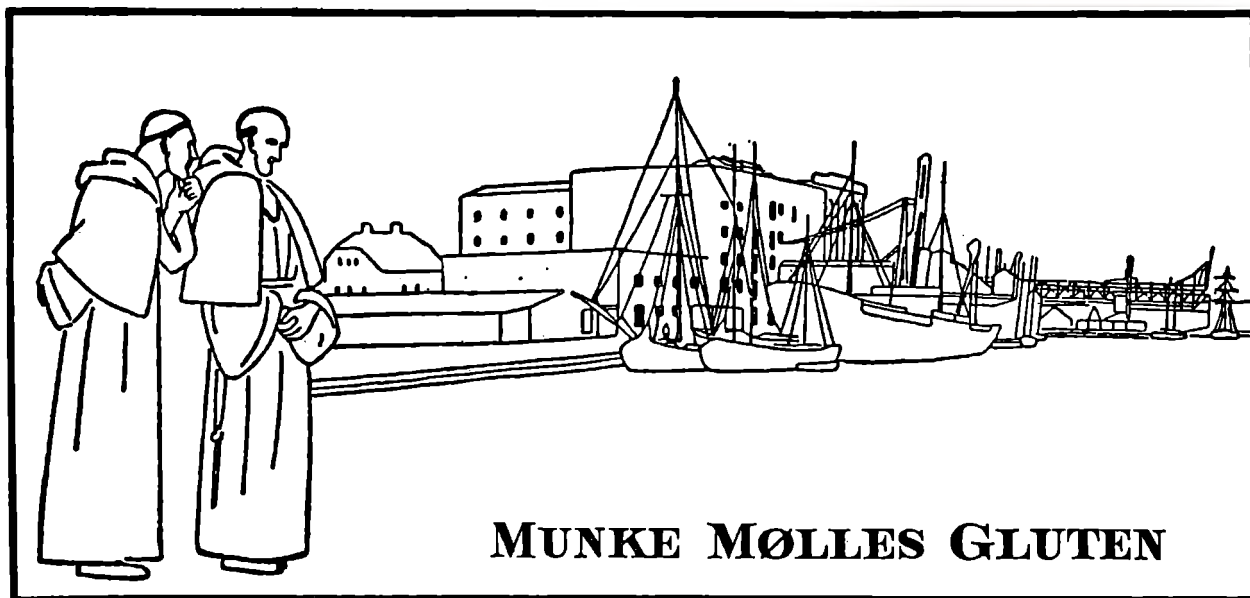
BANKBOG

DEN DANSKE
LANDMANDSBANK

LANDBOGAFDELINGEN

EN BANKBOG
åbner alle muligheder
· indsæt Deres penge i

LANDMANDSBANKEN

MUNKE MØLLES GLUTEN

holdt i forbindelse med koncilets drøftelser af kulturen i det såkaldte skema 13. Man kan med rette spørge sig selv, sagde biskoppen, hvad det er, der tilskynder et koncil til at beskæftige sig med emner, der tilsyneladende kun angår den profane verden og livet her på jorden. Bør Kirken ikke først og fremmest beskæftige sig med sjælenes evige frelse? Hvorfor behandler et kirkemøde kulturelle og politiske spørgsmål? Af to grunde, svarede biskoppen: For det første fordi alt, hvad der er menneskeligt – også på det timelige plan – er underkastet de moralske love og næstekærlighedens krav. For det andet fordi Kristi menneskevordelse har slået bro mellem det timelige og det evige. Og på samme måde skal de kristne slå bro mellem den naturlige og den overnaturlige verden, mellem Guds Rige og det skabte. Derfor må Kirken af i dag interessere sig for samtlige kulturfænomener. Vi må for eksempel have opmærksomheden henledt på, at The Beatles' rejser i dag optager og samler flere unge mennesker, end alle statsmændenes topkonferencer nogen sinde har formået at gøre det...

Økumeni i Nyhavn

Sømandskirken i Nyhavn er blevet rammen om et stykke praktisk, økumenisk dvs. mellemkirkeligt samarbejde. Søndag formiddag samles i den lille, hyggelige kirke den herværende amerikanske lutherske menighed til gudstjeneste under ledelse af pastor *Adolph Kloth*.

Til daglig arbejder en katolsk sømandspræst, pater *H. van Schaik*, mellem katolske søfolk, hvis skibe anløber Københavns Havn. Til at tage sig af finske sømænd, op imod 5000 om året, har den finske sømandmission ansat bestyrer *Carl-Johan Böhlström*. Han står i nært samarbejde med sømandshjemmets egentlige leder, bestyrer *Ejner Pedersen*, som er ny mand i embedet. Han er kommet fra Esbjerg, hvor han havde en slagterforretning. Hans hu har dog altid stået til et arbejde blandt søens folk, og han leder i dag den store institution i Nyhavn med myndighed, humor og forståelse for søfolks ofte vanskelige stilling i fremmede byer.

Sømandsmissionens generalsekretær, pastor *Fr. Vilh. Eilschou-Holm* understreger, at man i Indenlandsk Sømandsmission prøver at betjene »hele« mennesket. Sømandsmissionæren er servicemand. Han prædiker ikke.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 24.: 20. søndag efter pinse (s. 741, grøn). Bøn for troens udbredelse.

MANDAG den 25.: Søndagens messe (s. 741, grøn). Erindring om Krysantus og Daria (s. 1121), ægtefæller, martyrer. – Eller: Krysantus og Daria (s. 1121, rød), ægtefæller, martyrer.

TIRSDAG den 26.: Søndagens messe (s. 741, grøn). Erindring om Evaristus (s. 1122), pave og martyr. – Eller: Evaristus (s. 1122, rød), pave og martyr.

ONSDAG den 27.: Søndagens messe (s. 741, grøn).

TORSDAG den 28.: Simon og Thaddæus (s. 1124, rød), apostle.

FREDAG den 29.: Søndagens messe (s. 741, grøn).

LØRDAG den 30.: Gudsmoders lørdagsmesse (s. [90], hvid).

SØNDAG den 31.: Kristi kongefest (s. 1130, hvid).

SOMMERMARKEDET, SKT. ANTONI KIRKE

Lodseddel: Ferierejse 2028. Go-Cart 3535. Dukkevogn 8761. Tørrehjelm 5832. Shaver 836. Mixer 4259. Slibemaskine 9810.

Amerikansk: Blå dukke, lyserøde 27. Bordlampe, orange 68. Dug, brune 182. Gul dukke, gule 106. Gevinster kan afhentes i præstegården inden 22. december. Tak til alle, der hjalp os.

*Anlæggsgartner
L. Suvalski*
Hovedgaden 23,
Hedehusene
Telefon 161
Alt vedr. haver
overalt

»Noget af det frækkeste«

Den jakobitiske patriark Ignace Yakoub II af Syrien har i et harmdirrende brev til pave Paul VI kaldt det dekret, som »frikender« jøderne for kollektiv skyld i Kristi død, for intet mindre end »den største forbrydelse i menneskehedens historie« og »en beskæmmende vansiring af kristendommen«.

Et arabisk presseorgan i Damaskus kalder patriarkens brev for »det frækkeste, overhovedet for en af Østens kirker nogensinde har sendt til en pave«.

Samtidig med afsendelsen af det famøse brev blussede nye demonstrationer mod koncilets erklæring om jøderne op i de arabiske lande. Der går rygter om, at erklæringen skyldes en »zionistisk sammensværgelse«, og man har ved enkelte kirker demonstreret imod koncilets tekst om jøderne ved at lade kirkeklokkerne kime i ti minutter. Nogle kirker, deriblandt den ætiopiske ortodokse kirke, nægtede dog at følge opfordringen til at demonstrere på denne måde.

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

**Virklund Gymnastik- og
Skolemontering A/S**

Telefon Silkeborg 2900
Montering af gymnastiksale
og alt i løse redskaber
Tilbud uden forbindende

Det levende Lys

ASP-HOLMBLAD

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt
stearinlys og vokslys
af enhver art

ASP-HOLMBLAD
STEARINLYSFABRIKER
København

Tillykke med TV-avisen

Der er al god grund til at ønske Danmarks Radio og seerne til lykke med den nye TV-avis, der løb af stabelen fredag den 15. oktober. Dels var premieren – trods nogen nervøsitet hos oplæseren – en succes både teknisk og journalistisk set. Dels er det simpelthen en mærkedag i fjernsynets historie herhjemme, at vi har fået TV-avisen. Det er uforståeligt, at det skulle vare så længe.

Et længe næret ønske

Allerede i juni 1964 fremsatte Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund ønsket om en virkelig TV-avis. Det skete i en resolution til Radiorådet. Denne resolution havde følgende ordlyd.

»Repræsentantskabet for Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund forsamlet til møde i Radiohuset henstiller til Radiorådet, at fjernsynets »Aktuelt«, der er TV's populære udsendelse, udvides til en halv time, og at nyhedstjenesten forbedres, nu da Danmarks Radio selv overtager ansvaret for denne. Forbundet forventer således, at der skabes en virkelig TV-avis i lighed med, hvad der eksisterer i andre landes TV.«

Også hos journalister

Alligevel skulle der gå endnu halvandet år inden TV-avisen så dagens lys. Og det til trods for, at den vigtigste hindring var fjernet, da vor resolution blev udsendt. Den vigtigste hindring var nemlig den skrevne presses nyhedsmonopol, der bestod i, at fjernsynet ikke måtte bringe nyheder, før de havde været i *Pressens* Radioavis, som det hed den gang. Dette var fastsat i en overenskomst mellem Danmarks Radio og den danske presses telegramudvalg. Nu er dette monopol ophævet, men man må sige, at Danmarks Radio har været meget langsom til at gøre det også i praksis. Det skulle nu være en kendsgerning med TV-avisens start. Hermed går et længe næret ønske hos TV's journalistiske medarbejdere i opfyldelse. *Claus Toksvig* skrev allerede i 1963 i sin bog »TV-reporter«, der stadigvæk er det eneste danske forsøg på at »tænke« TV: »Nyheder og meninger er det journalistiske fags

vigtigste ingredienser. Hvis man skærer dagbladenes underholdende stof væk, står fremskaffelse og formidling af nyheder og meninger som journalistikkens egentlige kærne. Og det er netop disse to punkter, der til en vis grad ligger uden for dansk fjernsyns muligheder.«

Danmarks største avis

Hermed er Danmarks største avis startet. Størst går her på »læsernes« eller »abonnenternes« antal – ikke på antallet af medarbejdere. Ikke så underligt at chefredaktøren for det nye foretagende skynder sig at meddele, som det skete ved en pressekonference i Radiohuset før premieren, at »det ikke drejer sig om det store dyr i åbenbaringen, men om en fredelig konkurrent«. Helt så fredelig bliver konkurrencen jo nok ikke, når man tager de store fordele TV-avisen har, i betragtning. Men kun fremtiden vil vise, hvilke muligheder for journalistisk fremgang, det nye medium vil give. Derimod kan man allerede nu tale om betingelserne for en sådan fremgang.

Større budget nødvendigt

En betingelse for virkelig dækning af begivenhederne er reportere i marken. Her standser vi ved en beklagelig kendsgerning. Den nye TV-avis har ingen korrespondenter ude omkring. Vi så det ved pavens besøg i FN. Medens svensk TV havde en reporter i New York, der fulgte opgaven skridt for skridt, og som gjorde

det muligt takket være TV-satellitten, at vi herhjemme kunne følge paven på samme tid som det skete i New York, måtte danske seere nøjes med en forskudt reportage.

På et spørgsmål fra Ugebladets medarbejder under pressekonferencen i Radiohuset måtte TV-avisens chef da også indrømme, at det ikke var økonomisk muligt. Derfor må Radiorådet alvorligt overveje en omlægning af de forskellige afdelingers budget, således at Aktualitetsafdelingen får det nødvendige. Underholdningsafdelingen vil kun vinde i kvalitet ved at afgive en smule af sine enorme midler, der tilsyneladende alligevel ikke løser denne afdelings vanskelige opgaver efter resultatet at dømme.

Speaker på skærmen nødvendig

Det er blevet stærkt kritiseret, at der sidder en speaker og læser nyheder op i TV-avisen. Det er ikke TV, men radio, hedder det. Disse kritikere ved ikke, hvad de taler om. Dels må de ikke have set udenlandske TV-aviser. De har alle en speaker på skærmen. Dels er den direkte kontakt med seerne gennem en mand på skærmen en absolut nødvendighed. Måske burde man endda have to for afvekslingens skyld. De mennesker, der vil se filmjournal, kan jo gå i DSB's Kino eller komme i god tid til biografernes film, hvor sådanne journaler køres. Vi andre vil gerne have friske nyheder med det samme uden at vente på sammenkogning af filmstrimler. TV er ikke biograf. *Jens Oluf Lund*

Ugens tv og radio (24. - 30. okt.)

SØNDAG	19.30	tv	Jern kan smedes til andet end våben.
	20.15	P1	Notabene. Uformel søndagssamtale.
	21.00	P1	FN-koncert fra London.
MANDAG	20.25	tv	Hvad bliver der af den gamle bondestand?
	21.00	P1	Morgendagens avis.
TIRSDAG	20.25	tv	6 - 7 - 13. Europæisk enhed?
	21.25	tv	Atelier. Kunst og litteratur.
ONSDAG	16.20	P1	Udkigsposten. Piger og drenge i alverdens egne.
	17.40	P2	Dansk Ungdoms Fællesråds konference.
TORSDAG	19.30	P1	Per Hækkerup med ryggen mod væggen.
	20.55	tv	En dag. Fjernsynsteatret opfører stykke af R. Lys.
FREDAG	20.15	P2	Kirkeligt magasin.
LØRDAG	15.45	tv	Prismet. Variationer over emnet sort-hvid.
	17.30	P2	Redaktion U-65. Ungdomsprogram.

Paven om
cølibatet

Koncilet
drøfter
mission

Luthersk
koncilkor-
respondent

Hillerød -
Nord
for Valby
bakke

Så holdt de
rejsegilde
i Søborg

katolsk ugeblad 44

29. OKTOBER 1965
113. ÅRGANG

Indtil for en halv snes år siden så de fleste katolske teologer meget pessimistisk på spørgsmålet om de ikke-troendes frelse, men i vore dage er opfattelsen mindre snæver, mener pater Martin Drouzy O.P., der har sendt Ugebladet et nyt afsnit af sin Romdagbog. Hvad den maleriske biskop på billedet mener om spørgsmålet mission ved vi ikke noget om, men det ligger ham i hvert fald på sinde, hvad man siger uden for Verona. Han læser med opmærksomhed det højt estimerede franske katolske blad »La Croix«. Hvilket dog nok ikke betyder, at han anser sit eget land for at være et missionsland i højere grad end Frankrig.

Rom (Fra vor udsendte medarbejder.) Sidste uge sluttede koncilfædrene drøftelsen af skema 13 om »Kirken og den moderne verden«, og i denne uge har de behandlet det næste skema om »Kirkens missionsvirksomhed«. Teksterne er forskellige, synsvinklerne er anderledes, men grundspørgsmålene er de samme: Hvordan komme i kontakt med vor tids mennesker? Og hvordan kan Kirken bedst forkynde Kristi evangelium for dem?

Ligesom skema 13 har denne tekst om missionerne en temmelig lang og indviklet forhistorie. Oprindelig kunne ingen forudse, at den ville blive til det, den nu er blevet. Man havde til at begynde med skrevet et par enkelte, ret uoriginale kapitler om missionsspørgsmål, fordi man fandt, at det var et emne, der burde tales om på et kirkemøde. Man blev dog snart opmærksom på, at disse kapitler faktisk kun var en gentagelse af, hvad der allerede stod i andre skemaer – især i det første kapitel af konstitutionen »Lumen Gentium« om Kirkens væsen. Hele teksten blev derefter koncentreret og skåret ned til fjorten sætninger. Debatten om disse fjorten punkter indledtes den 6. november i fjor, med at paven specielt anbefalede skemaet til koncilfædrenes bevågenhed, og sluttede den 9. november temmelig overraskende med en beslutning om, at det skulle sendes tilbage til den kommission, der havde udarbejdet det, med anmodning om en grundig omredigering. Denne omredigering har i mellemtiden været så radikal, at de fjorten sætninger er blevet til intet mindre end 40 sider. Et første og helt nyt kapitel er blevet indføjet i skemaet. Dette kapitel viser, hvordan Kirkens mission har sit udspring i selve Tre-enhighedens liv. Faderen sender sin Søn, som igen sender Helligånden. Også Kirken selv er sendt af Kristus, og dens missionskald må derfor forstås i direkte forlængelse af disse »guddommelige sendelser« (mission

Vi skal alle missionere - men hvorfor?

Det er et af de spørgsmål, koncilet har prøvet at besvare. Og så har paven iøvrigt givet direktiver med hensyn til diskussionen om colibatet, fortæller Martin Drouzy O. P. fra Rom.

og sendelse er i virkeligheden synonymer).

Denne udvidelse af teksten har imidlertid ikke gjort koncilfædrenes arbejde lettere. De drøftelser af skemaet, der i denne uge har fundet sted, viser, at mange teologiske problemer i denne forbindelse endnu ikke er helt afklarede. Uden i øvrigt at komme ind på tekniske finesser skal vi her forsøge at gøre rede for i det mindste de to vigtigste af disse problemer.

Hvorfor mission?

Indtil for en halv snes år siden så de fleste katolske teologer ret pessimistisk på spørgsmålet om de ikke-troendes frelse. I lighed med den hellige Augustin tog de som udgangspunkt forskellige skriftsteder som for eksempel Johannes: »Den, som tror på ham, dømmes ikke; den, som ikke tror, er allerede dømt« (Joh. 3,18), og understregede troen som en absolut nødvendighed for at blive frelst. Der er endnu den dag i dag visse koncilfædre (for eksempel biskop Velasco, Kina), der deler denne opfattelse. De fleste teologer opfatter dog i dag denne nødvendighed på en ny og ikke nær så snæver måde, idet de ikke opfatter den som nødvendigheden af en bevidst og klart formuleret tro, men blot således, at der skal være en ubevidst tro på eller længsel efter Kristus til stede, som den for eksempel kan komme til udtryk i de ikke-kristne religioner. Biskop Cordeiro (Pakistan) har fremstillet denne nye problemstilling på følgende måde: »Den teologiske forskning har klarlagt to ting, nemlig at folk kan blive frelst, selv om de ikke har hørt evangeliet, og selv om de ikke synligt hører til Kristi mystiske legeme, og at de ikke-katolske kirker, ja selv de ikke-kristne religioner kan bidrage til deres troendes frelse.«

Hvis dette imidlertid er rigtigt, medfører det, at missionsvirksomhedens berettigelse svækkes og kommer til at fremtræde som meget mere

tvivlsom. Hvorfor skal man prædike evangeliet for mennesker, der udmærket kan blive frelst uden at have hørt det? Sådant lyder det første af de spørgsmål, koncilfædrene har forsøgt at besvare.

Kardinal Journet (Schweiz) betragter simpelt hen missionen som nødvendig, fordi Kristus selv har befalet os, »at forkynde evangeliet for al skabningen«. Kristi eget ord må være os nok! Desuden må det være os klart, at mange menneskers frelse trods alt er afhængig af evangeliets forkyndelse – selv om vi med god grund kan være af den overbevisning, at Gud i sin barmhjertighed ikke vil forkaste de folkemasser, som aldrig har hørt om ham. Troen er og forbliver dog den normale vej til frelse.

Det samme fastslog kardinal König (Wien) i sit indlæg af 11. oktober. Selv om også ikke-kristne mennesker kan få adgang til frelsen, vil nåden i hvert fald tilskynde dem til at blive medlemmer af den synlige kirke. Kirken er den af Kristus selv indstiftede vej til frelse. Den er et uundværligt middel i selve Guds frelsesplan. Og dette gør missionsvirksomheden til en påtrængende pligt for os kristne.

Biskop Geise (Indonesien) og kardinal Frings (Köln) søger det egentlige svar på spørgsmålet i en anden retning, nemlig i det faktum, at det ikke alene er de enkelte mennesker, der frelses hver for sig, men at det er hele menneskeslægten, ja hele skabningen, der er kaldet til frelse. Frelsen er altså med andre ord ikke blot et rent indre og personligt spørgsmål, – den har også en social dimension, som først kommer til syne i det øjeblik, de enkelte mennesker er blevet synlige medlemmer af Kristi synlige kirke. Derfor er det en nødvendighed at forkynde evangeliet for alle folkeslag. Missionærens opgave er at få Kristi usynlige nåde til på en vis måde at blive synlig gennem at samle alle folk til ét, Guds hellige folk.

Biskop Cordeiro (Pakistan) mener, at man skal vende op og ned på hele perspektivet. I stedet for at tale om menneskene er det Gud, man skal tale om. Mange mennesker frelser uden at have hørt evangeliet. Dette er altså et tegn på, at missionen ikke er absolut nødvendig af hensyn til menneskenes frelse. Men til gengæld er den nødvendig af hensyn til Guds ære. Guds ære består nemlig i, at menneskene kender Faderen og den, Faderen har sendt, Jesus Kristus. Et »teocentrisk perspektiv« er altså den eneste vej til at besvare det her stillede spørgsmål. Missionærerne arbejder ikke først og fremmest for menneskenes, men for Guds skyld.

Biskop Corboy (Zambia) anlægger igen en lidt anden synsvinkel, idet han hverken ser tingene fra Guds eller fra menneskenes, men fra Kirkens synsvinkel. Kristus har indstiftet Kirken som et levende legeme, men det er livets lov, at et legeme skal udvikle sig og vokse. Og på

samme måde kan man sige, at missionen ikke er noget som helst andet end Kirken, der vokser og udbredes. Ligesom ilden ikke kan eksistere, medmindre den breder sig, kan Kirken heller ikke eksistere, medmindre den missionerer. Missionen er for Kirken en naturlov, en naturnødvendighed, ja simpelt hen et spørgsmål om liv eller død.

Uden at ville tage direkte stilling i denne debat (de her fremførte synspunkter supplerer for øvrigt snarere hinanden, end de står i modstrid med hinanden) vil vi kun understrege, at denne sidste betragtning forekommer meget frugtbar. Den kaster blandt andet lys over et andet punkt, som ofte er blevet fremhævet under de sidste dages drøftelser, nemlig at missionsvirksomheden ikke er forbeholdt nogle enkelte, specielt uddannede fagfolk, men at den tværtimod er noget, der angår hele Kirken, fordi Kirken ifølge selve sit væsen er missionerende.

I stedet for at tale om menneskene skal man rette blikket opad.

Mission og missioner

I hvert fald otte eller ti talere har i deres indlæg understreget dette sidste punkt og givet udtryk for det almindelige ønske om, at dette klart og uvetydigt bliver fastslået i skemaet. Missionsarbejdet er noget absolut væsentligt for hele Kirkens liv. Ikke alene biskopperne og præsterne, men hele Gudsfolket har kald til at missionere. Alle kristne lægfolk har et ansvar for missionen, som ikke kan lægges på andre, og hvor ingen kan træde i deres sted (kardinalerne Meouchi [Antiokia] og Alfrink [Utrecht] og biskopperne Gonzales de Casto [Mozambique], Grath [Panama] og Corboy [Zambia] m.fl.). Overalt – og ikke alene i de såkaldte missionslande – har også lægfolket et vidnesbyrd at aflægge i missionens tjeneste. For øvrigt er der overalt i verden brug for mission (kardinal König, Wien). I dag lever de kristne i højere grad end nogen sinde før side om side med ikke-troende. Derfor har da også alle kristne – hvad enten de ønsker det eller ej – kald til at vidne om Kristi budskab.

Overalt, hvor Kirken er, skal missionen altså også være. På den anden side taler man imidlertid om egentlige missionslande, og dette udtryk dækker faktisk noget reelt. Hvordan skal man nu definere begrebet missionsland? Og hvordan kan de to begreber forenes? Hvilken plads indtager missionslandene i forhold til missionen i hele Kirken? Dette er det andet spørgsmål, Kirken har søgt at besvare. De afrikanske biskopper reagerede i fjor temmelig kraftigt imod denne opdeling mellem missionskirkerne og de øvrige kirker. Er det overhovedet muligt, sagde de, at tale om en kirke eller et land, der ikke samtidig automatisk er et missionsland? Hvad dette punkt angår, er skemaet stadig lidt uklart. I dets første kapitel påvises det, hvorfor og i hvilken forstand hele Kirken er en missionskirke, mens der i de følgende kapitler tales om de egentlige missioner. Det fremgår stadig ikke tilstrækkeligt, i hvilket forhold disse to ting står til hinanden.

Ud over disse to hovedspørgsmål har man drøftet forskellige mere underordnede spørgsmål, hvoraf det vigtigste var den påtænkte omlægning af den romerske »kongregation til troens udbredelse«. Kongregationens funktion er for øjeblikket udelukkende af rent administrativ art. Det er nødvendigt, hedder det i skemaet, at den for fremtiden går over

Fortsættes side 7

Rhodesia

Omkring FN's 20 års dag og umiddelbart efter pavens historiske tale til De forenede Nationers generalforsamling har der ikke manglet aktuelle eksempler på, hvor langt der endnu er, før de principper om det enkelte menneskes rettigheder, som egentlig synes så indiskutable, indlysende og lige til, vil trænge igennem. Vi behøver bare at se til Rhodesia, hvor en hvid befolkning – fast bestemt på at hævde sit herredømme over medmennesker af en anden hudfarve – bevidst styrer mod sydafrikanske tilstande.

Nu har en af Rhodesias katolske biskopper, nemlig Haene af Gwelo, forladt koncilet, for – som han udtrykker det i en kommentar til et blad i Salisbury – at være »hos sin hjord i denne skrækkelige stund«. Man antager da også, at den schweiziskfødte prælat skal repræsentere de øvrige fire rhodesiske biskopper under de usikre forhold, der præger den øjeblikkelige situation i landet. Det har ikke skortet på aktivitet fra kirkelig side, hvad angår opfordring til respekt for menneskerettighederne. Ledere af de fire større kirkesamfund i Rhodesia – her i blandt den katolske ærkebiskop af Salisbury, Francis Markall, – advarede i 1964 mod at gennemtrumfe uafhængighed fra England, så længe der ikke kunne blive tale om at tjene almenvellet. Erklæringen blev fremsat umiddelbart efter, at premierministeren, Mr. Ian Smith, i april 1964 for første gang åbent udtalte sig om mulighederne for en løsrivelse fra England. Og de katolske biskopper i Rhodesia har indenfor få år utallige gange i hyrdebrev manet til efterfølgelse af de kristne principper, hvad angår det hvide mindretals holdning til det afrikanske flertal. (220.000 mod 4 millioner.) For eksempel skrev biskop Lamont af Um-tali i 1959, at sagens kerne i nævnte forhold var, at den guddommelige lov fuldkommen blev negligeret i det offentlige liv, og i 1961 erklærede de katolske biskopper i et fælles hyrdebrev, at fortalene for racelighed stod ensomme og mistænkeliggjorte, samtidig med at de kristnes høje idealer om menneskeligt broderskab stod i et kedeligt modsætningsforhold til kendsgerningerne.

»Storm over Cypren« er titlen på en fortræffelig film, der i øjeblikket vises her i landet. Den illustrerer, hvor vanskelig en opgave det er at finde, hvor grænsen for »imperialismen« begynder og ansvaret for andre menneskers sikkerhed begynder. Ikke så snart var kampen mellem patrioter og kolonisatorer forbi, før to folkegrupper begyndte at skære hovederne af hinanden i en blodig borgerkrig. Ingen misunder sikkert Mr. Harold Wilson og hans ministres såre utaknemmelige opgave i kampen om Rhodesias fremtid. HK

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Hvis De i denne konciltid tager til Rom og begiver Dem op til Peterskirken ad Via della Conciliazione, kan De slet ikke undgå på gadens højre side ca. 100 m fra Peterspladsens søjlegange at lægge mærke til en stor og højtideligt udseende bygning, hvis dør altid står åben. De kan ikke tage fejl af denne bygning, fordi der næsten dagen lang ved indgangen er forsamlet adskillige mennesker, der er optaget af livlig samtale. Og De er velkommen til at gå indenfor! Ingen vil hindre Dem i det, og gør De det, venter der Dem en oplevelse lidt ud over det sædvanlige. De står da i Stampa-bygningen, koncilets pressebureau, et moderne Babelstårn, hvor mennesker fra alle dele af verden mødes.

På et langt bord lige ved indgangen ligger referaterne af dagens koncilmøde duplikeret på alle tænkelige sprog. Her ligger side om side den arabiske, den italienske, den japanske og den tyske gengivelse af, hvad der er sagt på mødet. På et mindre skrivebord i det store arbejdslokale hamrer en ældre skægget prælat i lang hvid munkekutte på en lille skrivemaskine med græsk klaviatur. Og over for ham sidder en amerikansk og en polsk journalist. En spansk jesuit er i færd med at skrive om religionsfriheden, og ved siden af ham er en calvinistisk præst fra Genève i færd med at afslutte en artikel om samme emne. I fotoafdelingen ser en afrikansk biskop på billeder og mødes her med en dominikaner fra »Témoignage chrétien« og med redaktøren af det tyske »Orientierung«. I dette Babelstårn møder vi pinseunderet i en ny skikkelse: alle taler med alle, alle forstår alle – om ikke med ord, så i hvert fald med gestus...

I et mindre værelse ved siden af er der fjernskrivere, telefonbokse og skrivemaskiner til rådighed for journalisterne. Herfra sendes nyhederne fra koncilet ud til hele verden. »Nu kan man ikke engang bringe sine sko til skomageren, uden at han straks begynder at snakke om de guddommelige personer eller om den hypostatistiske enhed,« skrev den hellige Basilus, mens diskussionerne om Tre-enighedens væsen stod på i det 4. århundrede. I dag er det ikke længere den hypostatistiske enhed, man diskuterer, men biskoppernes kollegialitet og forholdet mellem Skrift og Tradition. Takket være de moderne meddelelsesmidler som presse, radio og TV kan det store publikum i de ka-

Koncilets pressekontor nær Peterskirken er noget i retning af et moderne babelstårn. Her træffer vi »Kristeligt Dagblad«s koncilkorrespondent, pastor Johs. Langhoff

EN LUTHERSK TEOLOG I ROM

tolske lande holdes underrettet om disse drøftelser, som man indtil koncilets begyndelse betragtede som forbeholdt nogle enkelte udvalgte specialister.

Også i Danmark kan det brede publikum følge med i kirkemødets drøftelser – og det kan det takket være Johannes Langhoff, som i tre år – henholdsvis fra Rom og fra sin præstegård i Øster Egesborg – regelmæssigt har skrevet om koncilets arbejde til »Kristeligt Dagblad«. Hans

artikler er ikke alene saglige og velinformerede, – de vidner også om en levende interesse for og en prisværdig forståelse af den katolske kirkes liv og tradition.

Eftersom Johannes Langhoff netop har fulgt koncilets arbejde på nært hold, har vi tilladt os at stille ham et par spørgsmål.

– *Pastor Langhoff, De var allerede her i Rom i oktober 1962, da koncilets første samling blev åbnet. Og nu er De vendt tilbage ved fjerde samlings begyndelse. Hvad er Deres indtryk i dag i forhold til for tre år siden?*

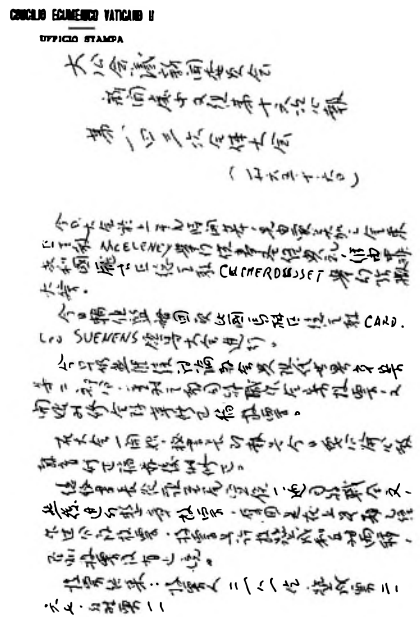
– Ja, jeg kan jo ikke undgå at bemærke, at der er sket en vældig ændring i hele atmosfæren. Det er, som om der er blevet frigjort noget evangelisk værdifuldt i den katolske kirke. Det mærker man på mange måder. Desuden sporer man et stærkt fællesskab inden for journalisterne kredt mellem katolikker og ikke-katolikker. I det daglige mærker vi stort set ingen forskel på, om de er det ene eller det andet!

– *Hvad er efter Deres mening årsagen til denne forandring?*

– Jeg tror ikke, det er noget, der er kommet på en gang. Som sagt havde jeg den glæde at være med til

◀ *Hverken japansk eller arabisk er redaktøren af koncilets daglige bulletiner fremmed.*

åbningen af koncilets første samling, som i sig selv var en kirkehistorisk begivenhed. Og jeg må sige, at jeg allerede dengang ikke kunne lade være med at glæde mig over, at der inden for den katolske kirke var en sådan vilje til fornyelse som den, selve pavens indkaldelse af koncilet gav udtryk for. Pave Johannes var jo i det hele taget et menneske, som man ikke kunne undgå at komme til at holde af med hele hans bredtftavnende personlighed og præg, som

CONCILIO EUCOMENICO VATICANO II
UFFICIO STAMPA

روایں آئینوں اول (کثیر) ۱۹۶۲
الفتره السادسة عشره

البیة المائة الثالثة والایمنون بیده العنا

تاج الآلة فی بیعة البیعة القسم الثانی من شیوع * الکلیة فی العالم المسلم * یاشیرہ بالتمیذ علی التمدیث اکثر الملتقى فی شیوع * البیة الریاضیة * ومیوزا لیسنا فی شیوع * ویسکات الامانة الریویة * کلمه *

بذلک البیة تجسب الامثل للقدس الذی تار به سعاده الطاران / باله البیسیس * ایتف کلمتین (بیانات) * اولاً الذیة الالهیة سعاده الطاران / کیموس * ویس اسمافة یاض (بسیویة البیة الریویة) / اولاً احوال البیة بیاتة التکریم / بلیسیس *

أهن التکریم البیة فی بذلة البیة / الذی شیوع فی الآیة / اکثرین من التمدیثات الذی ابرقت فی شیوع * التیة البیسیسیة * ترأ سعاده بیاتة البیة البیة الثالثة البیسیس یأخذ شیة شیوع * والبیة الامانة الریویة / لمیوزا / کلمه * بیاتة الریویة / بلیسیس * وکات بیعة البیسیس :

الظفرین ۱۹۶۱	البیة المائة الثالثة والایمنون بیده العنا ۱۹۶۲	المسارین ۱۱
کلمه فی البیة العلیة بلیسیس / ذیة البیة	کلمه فی البیة العلیة بلیسیس / ذیة البیة	کلمه فی البیة العلیة بلیسیس / ذیة البیة
تأول الامانة الریویة / البیة العلیة	تأول الامانة الریویة / البیة العلیة	تأول الامانة الریویة / البیة العلیة
فی العالم المسلم * کل من :	فی العالم المسلم * کل من :	فی العالم المسلم * کل من :
(۱) لیسار	(۱) لیسار	(۱) لیسار
(۲) لیسار	(۲) لیسار	(۲) لیسار
(۳) لیسار	(۳) لیسار	(۳) لیسار
(۴) سعاده الطاران / حایون	(۴) سعاده الطاران / حایون	(۴) سعاده الطاران / حایون
(۵) قدس الایمنون / بلیسیس	(۵) قدس الایمنون / بلیسیس	(۵) قدس الایمنون / بلیسیس
(۶) سعاده الطاران / بلیسیس	(۶) سعاده الطاران / بلیسیس	(۶) سعاده الطاران / بلیسیس
(۷) لیسار	(۷) لیسار	(۷) لیسار
(۸) بلیسیس	(۸) بلیسیس	(۸) بلیسیس
(۹) بلیسیس	(۹) بلیسیس	(۹) بلیسیس
(۱۰) بلیسیس	(۱۰) بلیسیس	(۱۰) بلیسیس
(۱۱) بلیسیس	(۱۱) بلیسیس	(۱۱) بلیسیس
(۱۲) بلیسیس	(۱۲) بلیسیس	(۱۲) بلیسیس

Hele verden underrettes om, hvad der sker i Peterskirken. Billede fra et pressemøde i koncilaulaens nærhed.

han var, af en kristelig fromhed og af ønsket om fællesskab – også med anderledes tænkende og anderledes troende kristne brødre.

Hans oprettelse af sekretariatet for de kristnes enhed med hans gode ven, kardinal Bea, som leder var et af de vigtigste tegn på den fornyelse i økumenisk henseende, som – det kan vi godt sige – var en stor overraskelse for os ikke-katolikker. Når vi tænker på, hvordan den katolske kirke i 1948, da Kirkernes Verdensråd blev oprettet, officielt tog afstand fra den økumeniske bevægelse, kunne vi næsten ikke lade være med at betragte det som noget i retning af et under, at man allerede så forholdsvis snart efter ligeledes officielt kunne oprette et sekretariat med det formål at skabe forbindelse med andre kirker. Dette ønske om samarbejde gav sig jo udslag i, både at der blev sendt katolske observatører til møderne i Kirkernes Verdensråd, og i at man indbød repræsentanter for andre kirker til at overvære – ja i virkeligheden til at deltage i – koncillets arbejde.

– Det var altså før koncillets begyndelse. Men vi skal også tale om selve konciliet.

– Nu vidste vi jo ikke, hvor meget der ville komme ud af det. Vi frygtede ligesom så mange af vore katolske brødre, at det ville blive meget pauvert med den fornyelse,

konciliet ville føre med sig inden for den katolske kirke... Men det viste sig glædeligt nok, at allerede under første samling var de reformvenlige kræfter så stærke, at de – i hvert fald på visse punkter – ligefrem tog magten fra de konservative. Den største begivenhed under denne samling var for mig den tydelige tilslutning fra flertallet af koncilfædrene til en liturgisk fornyelse, der – som man allerede nu kan se det – har vist sig at være af afgørende betydning for hele den katolske kirkes liv. Først og fremmest er det, at gudstjenesten i langt højere grad, end det hidtil har været tilfældet, er blevet *hele* menighedens gudstjeneste – noget, vi fra luthersk side netop har lagt megen vægt på – et væsentligt fremskridt. Jeg har lige nu for nylig oplevet en ganske almindelig sogne-menigheds gudstjeneste her i Rom og glædede mig ved den lejlighed over, i hvor høj grad der var kommet et virkeligt fællesskab i stand mellem præst og menighed. I det hele taget var der liv over gudstjenesten, og det er utvivlsomt en følge både af den forenkling, der er sket af gudstjenestens form, og af indførelsen af det italienske sprog som gudstjenestesprog.

– De understregede for et øjeblik siden Johannes XXIII's indsats, hvad angår den fornyelse, der nu finder sted i den katolske kirke. Men er det

ikke Deres opfattelse, at også Paul VI har haft en betydelig andel i denne fornyelse?

– Jo, det har han, selv om han synes mere at fungere som regulator af fornyelsen, hvor hans forgænger var inspirator og igangsætter. Også i den tid, Paul VI har stået i spidsen for konciliet, er der sket mange glædelige ting. Jeg vil her først og fremmest nævne vedtagelsen af det økumeniske dekret i fjor, som jo var langt mere vidtgående, end vi for bare fem år siden kunne have forestillet os. Vi kan kun glæde os over denne tekst, selv om naturligvis også den indeholder enkelte punkter, som vi kunne have ønsket os anderledes. Men dekretet åbner i hvert fald mulighed for en virkelig samtale mellem kirkesamfundene, for samarbejde på en række punkter og for et fællesskab, som stadig vil kunne udbygges mere og mere. Det er det første og for os også det vigtigste.

Et andet vigtigt punkt er vedtagelsen af konstitutionen om Kirkens væsen, hvori jeg især finder to ting glædelige, – den ene er, at man har understreget den side af Kirkens væsen, som kommer til udtryk i ordene »Guds folk«, hvorved Kirken i dag langt tydeligere ses som et fællesskab mellem alle kristne, mens man tidligere først og fremmest så den »fra oven«, dvs. som et samfund, bygget på hierarkiet som det grundlæggende

element. Og den anden glædelige ting er, at man så kraftigt har understreget kollegialiteten mellem paven og biskopperne, hvorved den ensidighed, som efter vor mening var kommet meget stærkt til udtryk i dogmet af 1870 om pavens ufejlbarhed, nu i hvert fald har fået et vist korrektiv. Og samtidig betyder det, at centraliseringen i den katolske kirke i dag ikke mere er – eller i fremtiden i hvert fald ikke vil blive – så stærk, som den hidtil har været. Dette kan så også føre til en vis demokratisering af Kirken – i ordets bedste betydning.

– *For øjeblikket er koncilet jo i færd med at drøfte skema 13 om forholdet mellem Kirken og den moderne verden. Er problemstillingen i dette skema ikke lidt fremmed for en luthersk teolog?*

– Hvorfor skulle den være det? Lad mig sige det sådan, at det jo er en problematik, vi allerede gennem mange år har beskæftiget os med inden for Kirkernes Verdensråd. Og både på dette og på mange andre punkter har det i de dage, jeg har fulgt debatten her i Rom, slået mig, at der er en forbløffende lighed mellem den problemstilling, man i dag arbejder med inden for den katolske kirke, og den, man gennem nogle år har været i gang med inden for Kirkernes Verdensråd. Jeg kan i øvrigt ikke lade være med at glæde mig over, at man nu – i hvert fald fra visse sider inden for den katolske kirke – har fremsat opfordring om et virkeligt samarbejde med Kirkernes Verdensråd om disse spørgsmål. Jeg tror nemlig, at vi i høj grad kan virke »befrugtende« på hinanden i vort arbejde med disse problemer, fordi vi kommer med en forskellig både kirkelig og teologisk baggrund. Dette vil naturligvis komme til at betyde, at der vil være problemer, vi er dybt uenige om, men det vil også betyde, at vi på mange punkter kan lære af hinanden og hjælpe hinanden til at se problemerne klarere og muligvis finde frem til en rigtigere og mere holdbar løsning på dem.

– *Nu har De så smukt – ja, næsten for smukt skildret Deres indtryk af kirkemødets arbejde og af de resultater, koncilet har nået. Men jeg formoder, at der trods alt er enkelte punkter, som en luthersk teolog kan have svært ved at glæde sig over og gå med til . . .*

– Ja, selvfølgelig er der også sket ting på koncilet, som vi beklager. Vi oplevede jo blandt andet, at der i slutningen af tredje samling fra hø-

jeste sted blev ændret bestemte – ganske vist ikke særlig vigtige – ting i det økumeniske skema, og at der af paven blev givet en »forklarende note« til kirkeskemaet. Noget tilsvarende kunne man måske befrygte ville komme til at ske også under denne samling – blandt andet med religionsfrihedserklæringen. Man ved jo nemlig, at paven lægger overordentlig stor vægt på, at vedtagelserne på koncilet bliver så godt som enstemmige, og at mindretallet ikke bliver trængt til side, men drages med ind i de vedtagelser, der finder sted. Dette kan altså betyde, at erklæringen om religionsfriheden og de øvrige dokumenter fra koncilet i vore øjne svækkes. Vi håber dog, at dette i hvert fald vil ske i så ringe udstrækning som muligt.

Og selvfølgelig er der stadig ting, der skiller os, – og det vil der uden tvivl også blive ved med at være! Jeg tænker her bl.a. på de dogmer, som i løbet af de sidste godt hundrede år er kommet til inden for den katolske kirke, og som vi ikke kan betragte som udtryk for sand kristen tro, nemlig dogmet om Marias ubesmittede undfangelse, om Marias optagelse i Himmelen og om pavens primat og ufejlbarhed. Disse dogmer vil altid være en anstødssten for os i forholdet til den katolske kirke, og det er – så vidt jeg kan se – ting, man inden for den katolske kirke ikke kan gå bort fra igen. Men måske kan man nå til en ny forståelse af dem, som det er sket med pavens ufejlbarhed. Tilbage står dog trods alt, at disse dogmer faktisk findes. . .

På trods af disse forskelle er der

ORDENSLIV OG PRÆSTEUDDANNELSE

Den 11. oktober blev skemaet om »ordenslivets fornyelse« definitivt vedtaget, idet kun 13 biskopper stemte imod, mens 2126 stemte for.

Dagen efter blev teksten om »præsternes uddannelse« vedtaget med et lige så overvældende flertal, idet der var 2196 ja-stemmer mod 15 nej-stemmer.

De to dokumenter vil nu (i lighed med skemaet om »biskoppernes hyrdeembede«, der tidligere er blevet vedtaget) blive sendt til paven til godkendelse, hvorefter de vil blive forkyndt som officielle koncildokumenter på et offentligt koncilmøde den 28. oktober.

imidlertid for mig ingen tvivl om, at der nu virkelig er tale om et kristeligt broderskab mellem katolske og ikke-katolske kristne, et broderskab, der har sit grundlag i den samme dåb og i den samme tro på Kristus som vor Frelser, Gud som vor Skaber og Helligånden som Livgiveren. Jeg er overbevist om, at det, der i løbet af det sidste århundrede er sket i de ikke-katolske kirker med den økumeniske bevægelses fremvækst, er Helligåndens værk. Jeg kan huske, at pave Johannes, kort før koncilets begyndelse, gav udtryk for, at her skulle det ikke først og fremmest være biskopperne, men Helligånden, der handlede. Jeg var dengang meget skeptisk, fordi jeg tænkte på andre konciler i kirkehistorien, hvor Helligånden tilsyneladende ikke har været særlig virksom. Men i dag vil jeg give pave Johannes ret. Det blev – efter hvad vi hidtil har set til koncilets arbejde – Helligånden, der kom til at gøre sin gerning her. Og jeg tror, at denne gerning vil fortsætte – både i den katolske og de ikke-katolske kirker, en gerning, der vil tjene til en fornyelse af alle de kristne kirker i evangeliets ånd og dermed også til at fremme den indbyrdes tilnærmelse imellem dem.

M.D.

KONCILDAGBOGEN

Fortsat fra side 3

til at blive et dynamisk lederorgan, og at den tilrettelægger arbejdet systematisk og effektivt. Derfor må man for fremtiden gå over til at sammensætte den af biskopper af alle riter og fra alle verdens lande, for at de i samråd med paven kan lede missionsarbejdet i hele Kirken.

Kardinal Jäger (Paderborn) og adskillige andre koncilfædre mente i øvrigt, at man i skemaet burde komme langt mere ind på det økumeniske arbejde, end det er tilfældet i det foreliggende udkast, idet adskillelserne og modstriden mellem de kristne jo netop er en forargelse for de ikke-troende og den største hindring for missionsarbejdet, mens vidnesbyrdet om en broderlig enhed til gengæld er en forkyndelse, som vanskeligt kan overvurderes.

Paveligt brev til koncilet

Paven har for nylig gennem kardinal Tisserant sendt et brev til koncilfædrene, som vi allerede i dag vil omtale ganske kort, selv om det ikke er skrevet med direkte tilknytning til skemaet om missionerne, men i for-

Sluttes side 15

Af en eller anden grund er der altid, men især i efter-sommeren, et særligt lys over klostertomten, hvor Æbelholt har ligget. Måske skyldes det søens store flade, som ikke er langt borte. Når græsset herude gulner, og himlen bliver høj og blå, får også de beskedne søjler farve og form, helt ind i stenedes skygge.

Dernede på landevejen går den stadige strøm af biler. Folk skal ud til sommerhuset endnu en gang, mens vejret er så godt. Og står man og kigger lidt på trafikken, går det op for en, hvorfor netop denne egn nok for de fleste københavnere ligger meget langt ude på landet. Det er helt i sin orden, for den er jo *landet*, indbegrebet af alt, som er – eller var – helt *anderledes*. Her har alting med ferie og frihed at gøre.

Vi, der hører til den lille katolske menighed, som samles i Hillerød, er vant til at møde det syn, også udtalt. – »Tænk, har De et kapel heroppe!«

Men så lad da denne lille opsats være en opfordring til at åbne ballet, så også andre sogne »på landet« vil fortælle lidt om deres liv. I al beskedenhed selvfølgelig. Men ud fra synspunktet, at vi dog er så få, og vi skal vel ikke, som drengene i Fritz Jürgensens tegning, rykke længere fra hinanden for at give indtryk af at være et helt regiment, eller hvor meget det nu var.

Nu nærmer byen, altså Hillerød, sig det gamle kloster. En tilflytning af folk, der agter at blive på disse kanter, er nået herop. Samtidig er et gammelt provinsmiljø med sine cirkler – og man er konservativ her på godt og ondt – ved at gå i opløsning. Altså accepteres vel også katolikkerne, som menighed, i hvert fald *anderledes* end før. Hvis det går lidt langsomt, kan det hænge sammen med, at den vækkelse, som – hvor den kom frem – gjorde Nordsjællands folkekirkemenigheder bevidste, var af pietistisk karakter. Og dens trofaste vidste altid, hvad de ville, hvilket ingen må bebrejde dem.

Vor sognehistorie kan andre fortælle bedre. Men i korte træk da: I mange år har Skt. Vilhelms Kapel haft til huse i en lille rødstensvilla på Godthåbsvej, en beskeden sidevej. Huset blev købt i begyndelsen af krigen. For det lå godt i forhold til banegård og rutebiler.

Man flyttede dertil fra »Gribsholm« i udkanten af skoven. I villaen der boede foruden præsten søstre fra Roskilde, som drev pension. En af de sidste, der boede

hos dem, var den aldrende Johannes Jørgensen, som nåede at gense sin ungdoms elskede skov. På denne årstids kolde morgener hører man for sig hans takkesang herfra: »Hav Tak, o Gud – at jeg endnu kan se – Rimfrostens Glitresølv paa Græs og Straa – og Birkelundens Guld mod Himlens Blaa – og i det Blaa Vildgæssetrækkets Kile.«

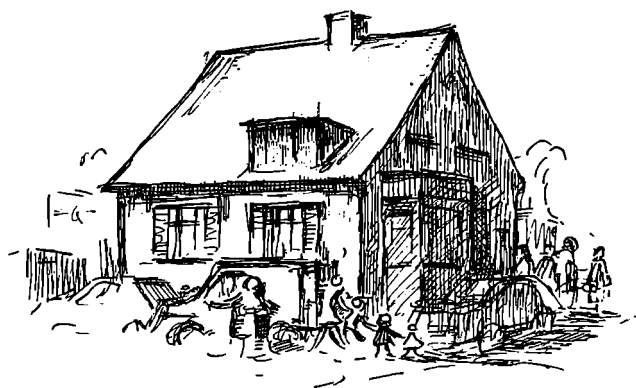
Det var et godt sted at komme. Ældre i menigheden mindes det med stor glæde og snakker endnu om søstrene derude.

Montfortanerne, den sidste var pastor van der Hoek, som flyttede fra »Gribsholm«, mens søstrene vendte tilbage til Roskilde, afløstes af pastor van der Stok. Og han fik tillige Hørsholm at passe, boede en tid den halve uge hvert sted. – Og nu, siden 1952, har lazaristpræsterne, først pastor Gommans alene og senere også pastor Muiser, været her og i Hørsholm. Begge bor nu på Nordvanggård ved Birkerød, hvor de har fået ordentlige boligforhold og en rigtig kirke – én til at passe. De unge fra Hillerød nyder godt af det gode lokale på gården, hvor de kan holde deres møder.

Tilbage til Hillerød. Søndag formiddag lidt i 10 kiler præstens folkevogn sig ind mellem de mange andre parkerede biler på den ellers fredelige Godthåbsvej. Og præsten iler op ad trappen til huset, evt. skarpt fulgt i hælene af en lidt forsinket ministrant, der alligevel, hvordan det så går til, når at »få lagt frem«.

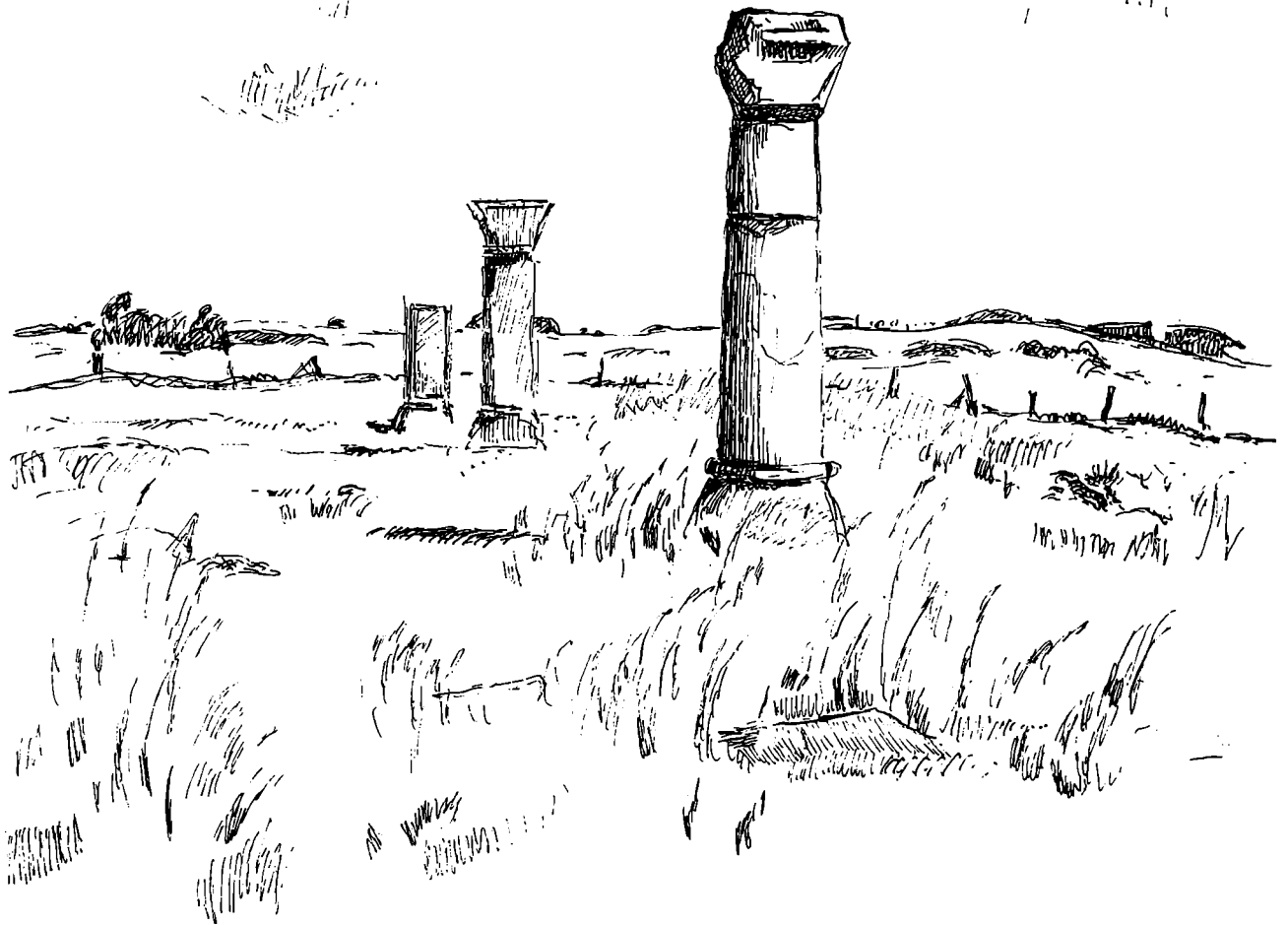
Altså: Messe hver søndag kl. 10 og nu også mandag formiddag på samme tid. I flere år andagt mandag aften. Af og til menighedsaftener rundt om i hjemmene – og enkelte gange, for at komme lidt i kontakt med »byen«, offentlige møder. I det store nye folkebibliotek kan man låne et fint lokale. Her samledes for kort tid siden til sæsonens første møde mange mennesker, ca. 100. Men taleren var også Peter Schindler.

Ellers har vi juletræsfest på Missionshotellet med alt, hvad dertil hører, bl.a. masser af amerikansk lotteri, for at det hele kan gøres så billigt. Det er altid hyggeligt, både det ene og det andet. Ingen overrender hinanden til daglig, men hvor gør man det? – og hvor i verden ville det være sundt? – Men vi mener at vide, hvor vi har hinanden, om galt eller godt skulle være.

TEGNING OG TEKST:
EMIL PETERSEN

Hillerød -

Af en eller anden grund er der altid et særligt lys over klosteromtten.

På grund af pladsforholdene i kapellet får fællesskabet en i bogstaveligste forstand kolossal støtte. Søndagens katolske folkeliv her på stedet er virkelig noget for sig selv.

Stedkendte kommer i god tid. Men sjovt er det at se de fremmedes ansigter, når de viser sig i døren fra gangen. – Er her allerede så mange? – Ja, og ak! og heldigvis! – Her skal være mange flere endnu.

Det går også altsammen. Når præsten har hørt skrifte i sin stue, hvor skriftestolen for nylig er indrettet, lukker man døren op til den. Og så står og sidder man efterhånden alligevel sikkert og godt – uden at kunne falde nogen steder – i de tre stuer, som nu er i brug. Ventilatoren snurrer hyggeligt. De høje brøl udefra kommer fra den

nærliggende sportsplads, hvor man fuldender løbet, mens vi sidder her. Organisten strækker hals ved harmoniet for at orientere sig en smule: Er præsten kommet ind? – De mindste lever deres privatliv mellem benene på os alle sammen og træner forældrenes menneskeligt-kristelige tålmodighed.

Beklagelse? – Ikke tale om. I hvert fald ikke bare! Det er da godt, der kommer mange. Selvfølgelig flest i sommertiden. Nogle af de udenlandske turister fra Nordkysten kommer igen år efter år og trofast søndag efter søndag, mens ferien står på. Dem er vi efterhånden på nik med. Byen har sine turister. Og her er flere skoler, der

ord for Valby bakke ...

Så fik Søborg sit rejsegilde

tit giver husrum for internationale stævner og kursus. – Og så er der jo endelig også os selv. – Meget godt! – Men der er jo altså småt med luft, når der en eftersommerdag er samlet 100 eller op derimod eller derover i stuerne. Dertil kommer andre minusser, som også kendes andre steder. De unge, som er letkørende, smutter af sted til andre større kirker. Og i forhold til omverdenen: Hvilken interesseret udenforstående ville vove sig ind i noget så privat virkende som huset her?

Èt fylder én gang på gang med beundring og glæde: at man kan prædike, som vore præster gør, ansigt til ansigt med, ja, næsten midt i menigheden. Uden hjælp af den afstand, som tit gør ægte inderlighed og åbenhed lettere. Monologen her virker tit som engagerende dialog. Måske de reelle små forhold til syvende og sidst beforder den. Hvordan skulle man her kunne glemme, at vi er i samme båd?

Nogen særlig ritus har vi ikke. Og derom skal da heller intet siges i dette lille verdslige brev fra provinsen.

Efter messen lidt snak på stien ud mod vejen. Børnene vænner sig tidligt til at komme ind på livet af mange mennesker fra jordens forskelligste egne. Og gamle venner slår en klo i dem og konstaterer, at tiden går. »Nu er Hansens ældste hjemme som soldat.« Men ofte er omkvædet, især når det er varmt: »Vi må altså have noget andet.« Inderst inde ved alle godt, at det er lettere sagt end gjort. Også på grund af særlige lokale forhold. Byen er klemt inde af skov og slotspark osv. At finde noget centralt er så godt som umuligt. Den urimelige tanke strejfer én: Havde de dog bare aldrig revet kirken ned derude på Æbelholt!

Når man så er kommet hjem, tænker man af og til: Ja, hvis det nu trods alt skulle ske, at vi engang fik en rigtig kirke, et værdigt gudshus, med frisk og rigelig luft og med præstebolig, så præsten lidt efter lidt kunne blive et led i bybilledet, og det betyder noget i en provinsby, hvis det skulle ske, gid så alle gode ånder og nisser med af de rare vil flytte med! – Netop nu, nej altid, når sameksistens skal praktiseres – også med de besværlige nærmeste – lad da alt det, som er sundt og godt i det intime og kendte flytte med som noget uundværligt!

Det gør det nok. – Bliv derfor heller ikke overrasket, om De en dag på kirketrapperne landet over, om Gud og biskoppen og byplanlæggerne vil, ser det anerkendte livstegn fra vor lille verden: lodsedler til fordel for en ny kirke – denne gang i Hillerød.

Emil Petersen

Det var et stort øjeblik i Søborg-menighedens historie, da pastor Paul d'Auchamp kunne byde et »Hjerteligt velkommen allesammen!« til de små 150 fremmødte ved Johanneskirkenes rejsegilde.

Pastor d'Auchamp bragte indledningsvis en hilsen fra biskoppen og sagde så bl.a.:

»Jeg tror, at for mange af os har den største oplevelse i denne tid været at føle Guds velsignelse over vore anstrengelser. Ikke mindst oplevede vi det hele som én stor inspiration i den første tid, da vi stort set kun var os selv: kirkegængere i Sct. Mikael's Kapel. Mens vi restaurerede det gamle kapel og siden huset på Andersen Nexø Vej lærte vi rigtigt hverandre at kende...«

Pastor d'Auchamp takkede dernæst en række mennesker, der havde været til hjælp. Først den stedlige sognepræst, pastor Knud Ballin, der beredvilligt havde givet menigheden i Søborg lov til at begynde »for sig selv«. Og så biskop Theodor Suhr, der ved et såre utraditionelt møde i sin tid gav grønt lys til projektet med et JA, der sparede flere hundrede breve og mange kilo papir.

Billedet på side 10: Chr. Sørensen taler. Øverst på denne side: rejsning af spær. Nederst: pastor d'Auchamp taler. Til højre: Så nåede man til øllet og pølserne.

Omkring 150 var mødt op til Johanneskirken rejsegilde - deriblandt repræsentanter for de tyske frivillige, der har givet danske trosfæller et godt eksempel

Så fulgte en tak til arkitekten, Holger Jensen, der havde vist Søborg-menigheden et særligt venskab. Hans person var en garanti for, at man var i kontakt med det almindelige kristne liv i Danmark, sagde pastor d'Auchamp.

»Og så er der takken til de hundreder i og udenfor menigheden, tyske og danske katolikker og ikke-katolikker, der er med til at bygge kirken,« fortsatte pastoren. Og han pegede på to repræsentanter for de tyske frivillige, hvis hjælp havde været en uvurderlig håndsrækning og et udtryk for solidariteten over landegrænserne. De tyske repræsentanter var pastor Kurth fra Neumünster og ungdomslederen Bernhard Wulfange fra Osnabrück.

Udover pastor d'Auchamp talte arkitekt Holger Jensen, pastor Ballin og hr. Chr. Sørensen. Den sidstnævnte er en af de frivillige fra menigheden, som arbejder på at rejse Johanneskirken. Hr. Sørensen har taget et godt nap, hvad angår grave- og snedkerarbejdet.

Som lovet blev der til sidst budt på en forfriskning. Alle de tilstedeværende gik til makronerne. Eller rettere: til øllet og pølserne.

Hvis vi skal tro vor biskop Martensen, vil der i de kommende år blive brug for endnu mere øl og mange flere pølser. For som allerede nævnt ved en tidligere lejlighed venter en masse menigheder på at få bygget kirker. Skål og på gensyn!

H K

SØNDAG den 31.: (21. søndag efter pinse). - KRIST KONGESFEST. (s. 1130, hvid).

MANDAG den 1.: ALLEHELGENS-DAG (s. 1135, hvid).

TIRSDAG den 2.: ALLESJÆLES-DAG (s. 1139, sort).

ONSDAG den 3.: Søndagens messe (s. 744, grøn).

TORSDAG den 4.: Karl Borromæus (s. 1150, hvid), biskop og bekender.

FREDAG den 5.: Søndagens messe (s. 744, grøn).

LØRDAG den 6.: Gudsmoders lørdagsmesse (s. [90], hvid).

SØNDAG den 7.: 22. søndag efter pinse (s. 748, grøn).

SCT. DOMINIKUS TREDIE ORDEN

Der holdes møde søndag den 31. oktober i Sct. Andreas Kloster i Ordrup kl. 9.30. Mødets emne er en gennemgang og drøftelse af den nye regels tekst.

Celeber konversion til skade for engelsk økumeni?

Tidligere kannik ved den anglikanske kirkes ærkebispesæde Lambeth Palace i Canterbury *George Brigstocke* er sammen med sin hustru blevet optaget i den romersk-katolske kirke. Meddelelsen om den overraskende konversion blev bragt i den britiske presse, før der forelå nogen officiel oplysning fra katolsk side.

I britiske økumeniske kredse frygter man, at den uventede konversion kan få uheldige følger for forholdet mellem den anglikanske og den katolske kirke.

Italiens Ghandi påny for retten

Danilo Dolci, »Italiens Ghandi« og »Mafiaens fjende nr. 1«, vil sandsynligvis snart igen blive stillet for retten – denne gang i en injuriersag.

Med 50 vidner bag sig har han gjort offentligheden bekendt med en påstand om, at Italiens nuværende minister for udenrigshandel, Bernardo Mattarella, kan takke Mafiaen for sin stilling. Mattarella skulle have opnået ministerposten ved hjælp af valgfusk arrangeret af Mafiaen.

Bernardo Mattarella har svaret på beskyldningen med at stævne Danilo Dolci for ærekrænkelse.

Tør de ikke?

Ejer vore dages kristne ikke deres meningers mod, spørges der i England

Seksuelle udskjelser søges i stigende grad gjort legitime, pornografien breder sig, drukkenskab og spilleliden-skab flourer – og de kristne i det britiske samfund forholder sig på-faldende tavse, mens dette sker.

Såvel fra anglikansk som fra katolsk side klages der i Storbritannien for tiden over, at vore dages kristne ikke ejer deres meningers mod. I stedet for at protestere mod en sækularisering, der forskanser sig i samfundet og underminerer mora-len, kryber de kristne i skjul som skræmte kaniner og vover ikke at luften deres moralske overbevisning.

Hvad er grunden til denne passivitet?

Det britiske katolske ugeblad »Catholic Herald« tager i en leder spørgsmålet op til overvejelse. Det erkendes, at der synes at være tale om en »tavshedens sammensværgelse« blandt de kristne, men årsagen er måske ikke så meget, at de mangler moralsk mod, som at de mangler moralske meninger, hedder det i lederen.

Man har hævdet, at samfundets massemedier, navnlig radio og tv, favoriserer »åndrig kritik« af kristendommen og nægter et lige så »åndrigt forsvar« for kristendommen at komme til orde. Men, siger lederskribenten, man ignorerer den kendsgerning, at alt for få katolikker magter opgaven, og at nogle faktisk har nægtet at optræde, for eksempel i udsendelser om fødselskontrol. Fejlen er snarere katolikkernes egen uduelighed og uvillighed end en sjofel indstilling i produktionskontorerne.

Man har også hævdet, at de britiske kristne er for konforme og bange for at blive upopulære. Lederskribenten har imidlertid en anden forklaring, som stikker dybere:

– Når de kristne i den moderne verden, og ikke bare i Storbritannien, ikke offentligt vil stå ved deres moralske anskuelser, skyldes det nok, at de hverken forstår eller tror på de anskuelser, deres moral hviler på. Dersom nemlig den kristne moral opfattes som en slags disciplinær foranstaltning, der er pålagt af en almægtig Gud uden anden grund end den, at sådan vil Han nu altså have det, har den intet at sige en skeptisk

og videnskabeligt indstillet tidsalder.

Lederen i »Catholic Herald« fremhæver, at synden ikke alene er forkert, fordi den er en fornærmelse mod Gud, men fordi den først er en fornærmelse mod mennesket og ødelæggende for den menneskelige tilværelse. Moralens opgave er at beskytte og fremme de ægte menneskelige livsværdier, ikke at tilintetgøre dem. Dét er noget, et moderne menneske kan forstå. Men de kristne mangler i vid udstrækning moralske anskuelser, bygget på dette grundlag, og derfor har de så svært ved at slå bro over afgrunden mellem deres egen moral og den sækulariserede verdens moralske udskjelser.

»Catholic Herald« slutter lederen med at advare mod forsøg på at anvende pressions-taktik og manipulere med magtfaktorer for at konsolidere de kristnes position:

– Det er vort eksempel, ikke regler og apologetik, der alene kan overbevise verden om, at vi har noget at tilbyde den, slutter lederen.

Pop, præst og politi

Italienske tilhængere og modstandere af moderne popmusik kom for nogen tid siden i veritabelt slagsmål under planlægningen af den årlige procession til Cap Zafferano til ære for Madonna del Lume. Popmusikkens tilhængere forlangte, at man som noget nyt skulle indføre sange i Beatles-rytmer, men den lokale præst modsatte sig dette, og resultatet blev, at poptilhængerne foranstaltede deres egen procession under fuld udfoldelse af deres begejstring for pop-rytmer. Politiet holdt de to processionser adskilt, og det kom kun til mindre sammenstød, hvorunder ingen led alvorlig overlast.

Nu har den såkaldte Yeah-Yeah krig bredt sig til byrådet i Palermo, meddeler A.P. Under en debat om begivenhederne ved fiskerlejet Cap Zafferano udvandrede flere byråds-medlemmer fra mødet, fiskere på gaden råbte fyord, og et mindretal i byrådet kritiserede præsten, der ikke havde villet tillade Yeah-Yeah-sangere i den religiøse procession.

FN selv om pavens tale

Generalforsamlingen har i en række indlæg givet udtryk for beundring

Efter at pave Paul VI havde forladt De forenede Nationers generalforsamling, blev hans person og historiske tale gjort til genstand for megen omtale blandt de delegerede. I den ene tale efter den anden gav de udtryk for en gunstig reaktion på pavens besøg.

Den delegerede Nuhu Bamali fra Nigeria understregede i sin tale det universelle i pavens ord og sagde blandt andet:

– Det indtryk, Hans Hellighed pave Pauls budskab gjorde på os, har intet at gøre med, om vi er katolikker, protestanter, muhamedanere eller tilhængere af en hvilken som helst anden religion – jeg havde nær sagt »om vi tror på noget i det hele taget«, men det ville ikke være korrekt, for der er én tro vi alle skal dele med den store overhyrde – troen på menneskeligheden. Vi tror på den verden, som han ønskede, at vi alle skulle være med til at skabe, en verden, hvor vi kan leve sammen i fred uanset forskelle i race, tro og ideologi.

Ketema Yifru fra Ætiopien mente som mange andre delegerede, at man burde give pavens »appel om militær nedrustning og anvendelse af det opsparede beløb til økonomisk ud-

vikling den største tilslutning«. S. N. Odaka fra Uganda pointerede, at den modstand, paven havde vist imod kolonialismen, betød en støtte til alle, navnlig til folk i Afrika, som stadig lider under fremmede undertrykkeres åg, og Ignacio Irribarren Borges fra Venezuela understregede, at pavens tale ikke kun var rettet til menneskeheden i almindelighed »men i særdeleshed til dem, som sidder her, og hvis pligt det er at opbygge freden«.

– Hvem blev ikke inspireret til fornyede overvejelser angående denne organisations skæbne? spurgte J. Rudolph Grimes fra Liberia, og C. B. Rogers-Wright fra Sierra Leone sagde, at »tilliden er blevet yderligere bestyrket gennem Hans Helligheds budskab«. Malaysias delegerede, Dato' Ismail bin Dato', udtalte:

– Denne talerstol blev i godt en halv time hellig grund for os. Det er umuligt ikke at føle sig påvirket af det mægtige fredsbudskab, Hans Hellighed pave Paul VI rettede til hele den menneskelige verden gennem repræsentanter for de 117 nationer, som her var forsamlet. Jeg kan blot udtrykke håbet om, at vi i løbet af de kommende måneder og år skal vise os det kald værdige, som han betroede os.

– Tank, der var én, vi ikke kom op at skændes med!

Det har hjulpet, at paven bakkede op

I et brev hjem har det britiske parlamentsmedlem St. John-Steves, der for tiden opholder sig i Amerika, gjort opmærksom på den sindelagsændring, der er ved at finde sted i katolske kredse, som tidligere har været kraftige modstandere af FN, men som nu har ladet sig bevæge af pave Pauls uforbeholdne støtte og store tillidserklæring til verdensorganisationen.

Brevet er offentliggjort i det katolske britiske dagblad »Catholic Herald«. Sir John-Steves skriver:

– Mange katolikker, ikke mindst i Midtvesten, hvor jeg for tiden opholder mig, har næret dyb mistillid til De forenede Nationer. Nu har den hellige Fader gjort tilslutningen til De forenede Nationer til noget nær en trosartikel.

Paven tages til indtægt for amerikanske Vietnam-demonstranter.

Pessimistiske protestanter i Spanien

I en erklæring fra den anden nationale kongres for protestantiske præster i Spanien udtrykkes der tvivl om, at koncilets dekret om religiøs frihed vil betyde nogen markant ændring af de spanske protestanters betrængte situation.

Kongressen havde samlet 200 deltagere. Fra katolsk side deltog seks præster og lægfolk som observatører, heriblandt lederen af den katolske økumeniske bevægelse i Spanien, journalisten pater José Luis Diez. Der var endvidere deltagere fra USA og fra europæiske lande uden for Spanien.

Kongressens forsamlede protestantiske præster mente, at når gennemførelsen af koncilets dekret om religiøs frihed var blevet overladt til de enkelte landes biskopper, ville dette i lande, hvor der »eksisterer officiel religiøs diskrimination«, betyde indgreb fra regeringen, som i praksis gjorde dekretet fuldstændig virningsløst.

På trods af, at alle Madrid-bladene allerede i juli måned annoncerede, at denne protestantiske kongres ville blive afholdt i oktober, blev den, da tiden kom, fuldstændig ignoreret af hele den spanske presse.

Den første nationale kongres for spanske protestantiske præster blev overhovedet ikke nævnt i spansk presse. Den fandt sted i 1961.

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff

Murermester

Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester

Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester

Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Chr. Steffensen

Herreekvipering

Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telf. 85 01 32

Autoriseret elektro installatør

B. & H. Kofoed Hansen

Slagterforretning

Maria Gade 5, Maribo
Telefon 740
1. kl. kød og pålæg

Aalborg

Aalborg Mælkekompagni

Vesterbro 79, Tlf. 12 30 88

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma

Aalborg Nytorv 14. Tlf. 12 88 88

El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes

Reberbansgade 37
Aalborg - Tlf. 12 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Tlf. 12 03 01

Murermester- og entreprenørfør.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2
Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebrogsgade 21, Aalborg
Tlf. 12 41 29
Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg
Telefon 12 69 13
Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

København

Sparekassen for Lyngby og Omegn

Oliefyр

Centralvarme

Brændselolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389

Vanløse

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

A. Madsen, glarmester

Rantzausgade 14,
Københ. N. Tlf. 35 17 02
Specialitet: Blyndfatning

Kaj Uth

Snedkermester

Hyldegaardsvej 14-16
Ordrup, Tlf. 10225
Privat adr.: Nymosevej 14,
Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen
Telefon 95 00 36
Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermestre

Dybbølgade 17,
København V.
Tlf. Vester 7001 og 8581

Drost & Rye Petersen

Heimdalsgade 4-6, København N
Tlf. Taga 5353

Centralvarme

Sanitet - Vandanlæg

FORSIKRINGS COMPAGNIET
FOR KONGERIGET DANMARK ½

☆

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K
Telefon Central 10.093
Minerva 6999

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V.
Tlf. CE 7840 og 1254

Fortsat fra side 7

bindelse med det næste skema, der skal tages op til drøftelse, nemlig skemaet om »præsternes liv og arbejde«. Brevet har givet anledning til talrige kommentarer i pressen verden over og er i øvrigt af flere blevet fortolket forkert.

Det væsentligste indhold af pavens brev var følgende: »Vi ved, at enkelte koncilfædre på koncilet ønsker at drøfte loven om præsternes cølibat, som den for øjeblikket er gældende i den latinske kirke. Selv om vi ikke ønsker at fratage koncilfædrene deres ytringsfrihed, vil vi alligevel tilkendegive vor personlige mening om dette spørgsmål: Det er ikke opportunt offentligt at indlede en debat om dette emne, som er af den største betydning, og som bør omgås med den største forsigtighed. Det er vor mening ikke alene at bevare denne gamle hellige og gudvelsignede lov, men også at gøre alt, hvad vi kan, for at den skal blive overholdt. Vi ønsker, at præsterne inden for den latinske kirke må være klar over de grunde, der i dag – og især i dag – taler for denne ordning. Takket være cølibatet kan præsterne vie hele deres kærlighed til Kristus alene og give sig selv fuldt og helt i Kirkens og menneskenes tjeneste. Hvis en og anden af koncilfædrene ønsker at udtale sig om dette spørgsmål, er han velkommen til at gøre det skriftligt og til at overgive sit indlæg til koncilets præsidium, der så vil sende det videre til mig.«

Paven tager således klart stilling til spørgsmålet om præsternes cølibat: Han ønsker ikke at ændre den nugældende regel, hvorved det fastslås, at en katolsk præst ikke må gifte sig. Men til gengæld tager han slet ikke stilling til et andet spørgsmål, som altså stadig står åbent: Kan en gift lægmand få adgang til præstevielse? Disse to spørgsmål må ikke forveksles med hinanden, da de drejer sig om noget vidt forskelligt! Inden for de orientalske kirker har det således aldrig været tilladt præster at indgå ægteskab. Men til gengæld er der ikke noget til hinder for, at en mand, der allerede er gift, modtager præstevielsen. Også den latinske kirke har af og til handlet efter disse retningslinier, idet den for eksempel har meddelt præstevielse til tidligere lutherske præster, der i forvejen var gift. Ville det være utænkeligt, at man indførte denne fremgangsmåde som almindelig kirkelov? Dette er for nylig blevet foreslået af

den brasilianske biskop P. Koop fra Lins. Ifølge hans opfattelse ville det være den bedste vej til at løse en række påtrængende problemer i missionslandene, ikke mindst i Latinamerika. Hans forslag fortjener sikkert at blive taget op til overvejelse. I hvert fald kan man ikke sige, at paven med sit brev har afvist det.

M.D.

Søndag den 7.
november
er der offerdag!

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Ringsted isenkramhandel
Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

Anlægsgartner
L. Suvalski
Hovedgaden 23,
Hedehusene
Telefon 161
Alt vedr. haver
overalt

AMAGERBANKEN
AKTIESELSKAB

Banken der dækker hele Amager

H. S. Friis
Malermester
Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Angars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatør
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01
Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Biskop Martensen fik overrakt 1500 underskrifter på appellen til koncilet

Ved en pressekonference fredag den 22. oktober i bispeboligen på Frederiksberg fik biskop Hans L. Martensen overrakt 1500 underskrifter på appellen til koncilet angående en revision af skemaet om kirken i den moderne verden.

Det var pater Jens Oluf Lund O.P. der på underskrivernes vegne afleverede dokumenterne med de mange navne. Det skete med en venlig bemærkning til biskoppen om, at pakken forhåbentlig ikke ville veje for meget til den tilladte flyvemaskinebagage. Det mente biskoppen ikke og lovede at videregive underskrifterne til den kommission, der netop i disse dage arbejder med en revision af det hidtidige udkast til skema 13.

På et spørgsmål fra de fremmødte journalister svarede biskoppen, at han tvivlede om, at skema 13 kunne nå at blive færdigt inden jul. Der er ganske vist et forlydende fremme om, at skema 13 vil blive forelagt i ny og revideret skikkelse allerede den 10. november. Men der vil så igen være lejlighed til at stemme om ændringsforslaget, og det er sandsynligt, at der igen vil være mange utilfredse. Derfor mente biskoppen, at skemaet om kirken i den moderne verden burde overgives til den nyoprettede bispesynode, der så i ro og mag kunne få en god tekst ud af det efter koncilets ophør.

Underskriverne

Det blev under pressekonferencen oplyst, at der blandt underskriverne var 56 præster i folkekirken, 3 provster, 20 katolske præster, 136 lærere og lærerinder, 99 studerende, 23 stud. theol., 56 kulturpersonligheder, 5 medlemmer af folketinget herunder en fhv. minister, 37 katolske søstre, 31 protestantiske søstre og diakoniser, 16 læger og tandlæger, 6 jurister.

Pater Lund meddelte i denne forbindelse som et morsomt træk, at den protestantiske sognepræst i Vanløse havde sendt sin underskrift efter i Katolsk Ugeblad at have læst, at der var indløbet underskrifter fra alle

samfundslag lige fra lehnsbaronesser til »ukendte husmødre i Vanløse«. Nu mente sognepræsten, at ikke blot de »ukendte husmødre« men også deres sognepræst skulle skrive under.

Koncilet i Rom

Som andet punkt i pressekonferencen var en redegørelse af biskop Martensen for koncilets hidtidige forløb.

Biskoppen mente, at det var et udtalt ønske hos koncilsfædrene, at koncilet måtte slutte med den indeværende samling. De katolske biskopper har nu været borte fra deres stifter og daglige arbejde i sammenlagt mere end ni måneder på tre år. Mange spørgsmål er ikke behandlet, men det er en almindelig fornemmelse, at man nu er nået så vidt, som det er muligt, når der skal skaffes enighed mellem deltagerne i så kolossal en forsamling.

Biskoppen kom særlig ind på betydningen af den nye bispesynode, der skal videreføre koncilets arbejde efter selve koncilets ophør. Der vil i denne synode også være en repræsentant for den nordiske bispesynode.

På et spørgsmål fra journalisterne om samvittighedsfriheden specielt vedrørende problemet børnenes opdragelse i såkaldt »blandede« ægteskaber, svarede biskoppen, at hans stilling til problemet endnu var uaf-

klaret. Men tilføjede biskoppen, det gælder også mange lutherske biskoppers stilling til problemet.

Præstemødet i Dalum

Biskoppen holdt sin pressekonference lige efter sin hjemkomst fra det store præstemøde på Dalum Kloster ved Odense. Biskoppen oplyste i denne forbindelse, at der havde været repræsentanter for næsten alle menighederne i Danmark. Emnet var koncilets gennemførelse i Danmark og man havde beskæftiget sig med de fire koncildokumenter, der foreløbig foreligger. Det drejer sig om konstitutionen om kirken, herunder samarbejdet mellem præster og biskop og lægfolk. Endvidere konstitutionen om liturgien. Her nævnte biskoppen et overraskende afstemningsresultat blandt præsterne. Kun tre stemte imod en maksimal udnyttelse af adgangen til nadveren under begge skikkelser. Desuden dekretet om de økumeniske forhold og dekretet om meddelelsesmidlerne.

På et direkte spørgsmål fra journalisterne om præsternes cølibat, svarede biskoppen, at paven havde trukket det ud af koncildebatten, for ikke at låse problemet fast. Biskoppen ønskede i øvrigt indførelse af arbejderpræster også i Danmark. Det er kun et spørgsmål om, der er tilstrækkeligt egnet mandskab. J.O.L.

Ugens tv og radio (31. okt. - 6. nov.)

SØNDAG	19.30	tv	Østtyskland i dag. 1.
	22.15	P1	Alle Helgen. Schola Gregoriana.
MANDAG	20.05	P1	Kulturministeren sætter folkekirken under debat.
	20.25	tv	Klassesamfundet under forvandling. 2.
TIRSDAG	17.30	tv	Din fritid.
	20.50	tv	Horisont.
ONSDAG	20.25	tv	Menighedsvalgene. Kommentar.
	20.55	tv	Dæmonernes port. Japansk film fra 1951.
TORSDAG	19.30	P1	Zig-zag. Politisk ungdomsmagasin.
	21.00	tv	Ejerlejligheder. Diskussion.
FREDAG	21.05	tv	Filmorientering.
	22.15	P1	Kulturmagasinet.
LØRDAG	15.40	tv	Det levende billede. Filmakademiet.
	21.35	tv	Duel i studiet.

»Tro håb og kredit« lader til at være det motto, som de tre katolske præster i Grønland har gjort til deres. Kreditten hentyder til en flyvemaskine, som de har købt. »Hvo intet vover, intet vinder,« er den kommentar, pastor Finn Lyngne knytter til begivenheden. Hans kommentar til nedenstående billede er: »...og så blev lavvande lavere end beregnet.« Det er pastor Killeen t.v.

katolsk ugeblad 45

5. NOVEMBER 1965
113. ÅRGANG

Arbejderpræsterne vender tilbage

Ærlige spørgsmål
er aldrig uartige

General Wissum
om koncil-appellen

Tænk, så er det
igen offerdag!

Tro, håb og Grønland

Teknikkens og industriens folk skaber morgendagens civilisation

Derfor må præsterne ud blandt dem, lød det i debatten, der varlede arbejderpræsternes tilbagevenden. M. Drouzy O. P. beretter.

Rom (Fra vor udsendte medarbejder.) Selv om skemaet om »præsternes liv og arbejde« er et af de »mindre« skemaer på kirkemødet, har koncilfædre dog taget sig tid til at drøfte det grundigt. 44 koncilfædre (deriblandt 22 kardinaler) er allerede kommet med indlæg om emnet, og flere andre agter at tage ordet den 25. oktober, når konciliet mødes igen efter sin velfortjente »efterårsferie«. Biskopperne har nemlig en udpræget forståelse af, at dette skema – trods sin knappe form – er af afgørende betydning. På en vis måde afhænger jo hele koncilets fremtidige virkning af dette skema. Hvis præsterne ikke forsøger at tilegne sig ånden i teksterne og lade sig gennemsyre af den for siden at overføre den til deres menigheder, er det nemlig overhovedet ingen nytte til at udforme og vedtage konciltekster. Skemaer som for eksempel skemaet om »Kirkens missionsvirksomhed« og skema 13 vil forblive død bogstav, hvis konciliet ikke samtidig opfordrer præsterne til selv at leve i den moderne verden og til at tage kontakt med vor tids mennesker.

Midt i verden

Dette nødvendige krav om, at præsten skal leve midt i verden af i dag, blev stærkt understreget af adskillige koncilfædre. Ligesom gifte lægfolk ikke skal leve deres kristne liv på trods af eller som et tillæg til deres familieliv, men i selve ægtstanden, må præsternes liv heller ikke opfattes som spaltet i to dele med bønslivet på den ene side og præstegerningen på den anden. Nej, det er i og ved selve sin tjeneste, præsten er kaldet til at leve det livsfællesskab med Kristus, som er kernen i ethvert kristent liv (kardinal Léger, Montreal). Set ud fra dette synspunkt er skemaet alt for mistrøstigt, sagde kardinal Alfrink (Utrecht): Det taler om præstegerningen, som om den snarere var en hindring end en støt-

te for det åndelige liv. I en verden, hvor det bliver stadig vanskeligere for præsten at finde sin rette plads (dels fordi verden bliver stadig mere afkristnet, og dels fordi lægfolket i dag påtager sig mange af de opgaver, som hidtil har været præstens), burde en sådan tekst snarere fremhæve det store og værdifulde i præstegerningen end påpege de farer, som er forbundet med den (kardinal Suenens, Bruxelles).

På den anden side har skemaet også vist sig at være alt for snæversynet. Det taler om præsten, som om hans opgave udelukkende bestod i at tage sig af katolikkerne og af sognearbejdet. Det er, som om hans liv kun skulle udfolde sig inden for kirkens og sakristiets fire vægge (kardinal Alfrink), og som om hans virksomhed var begrænset til altertjenesten (kardinal Döpfner, München). Præsten har imidlertid også en missionsopgave, som går ud på, at han ikke alene skal tage sig af de døbte, men også forkynde evangeliet for de ikke-kristne (kardinal Doi, Tokio, og Meouchi, Antiokia). Kirken har et væsentligt ansvar for de ikke-troende, og det gør, at den for øjeblikket står over for de samme problemer som de første kristne, der også var helt omgivet af et hedensk samfund (biskop Guyot, Coutances). Skemaet ofrer ikke tilstrækkelig opmærksomhed på denne side af sagen. Det er formuleret, som om vi den dag i dag levede i et kristent samfund, og som om alle mennesker var gode katolikker (kardinal Suenens). Der siges i det alt for lidt om, hvor påtrængende nødvendigt det i virkeligheden er at føre en samtale med ikke-praktiserende katolikker, med andre kristne og med vantro og ateister. Ligeledes hører man i teksten alt for lidt om præstens forpligtelse til at kaste troens lys over denne verdens problemer (kardinal Alfrink). Som kardinal Meouchi (Antiokia) – der gik meget vidt i sit

indlæg – på sin side betonedede det, er præstens opgave ikke først og fremmest at lede et sogn, men at om-danne hele menneskelivet. Og dette kan han gøre i kraft af Kristi påskemysterium, mysteriet om hans overgang fra døden til opstandelsen.

Sognearbejdet er – selv om det stadig er nødvendigt – i dag ikke tilstrækkeligt til at udvirke en sådan forvandling. Sognet er ikke længere en middelalderby, omgivet af ringmure og beskyttet bag sine lukkede byporte (kardinal Roy, Quebec). Derfor må vi finde frem til nye former for apostolat. Utidssvarende metoder må forkastes, selv om de måske før i tiden har givet gode resultater. Kirken er ikke et museum med præsterne som kustoder. Præsterne skal tværtimod være sjælen i den nye verden, der for øjeblikket er ved at fødes, for at kunne frelse den indefra (kardinal Rugambwa, Tanganyika).

Arbejderpræster igen?

At præsten skal leve midt imellem sine samtidige og dele deres kår er netop grunden til, at en del biskopper er velvilligt indstillet over for tanken om, at han også skal dele deres arbejde. Det var mærkeligt nok en spansk biskop, Argaya (Mondonedo), der tog dette spørgsmål op. Håndens arbejde er godt og anbefalelsesværdigt, sagde biskoppen. Både Kristus og apostlene arbejdede med deres hænder, og også Paulus betragtede legemligt arbejde som både gavnligt og helligt. En langvarig tradition inden for Kirken siger det samme (adskillige lokale kirkemøder har siden det 5. århundrede anbefalet præsterne legemligt arbejde). Det er i dag biskoppernes opgave at formulere retningslinierne for et sådant arbejde. Der er i hvert fald to betingelser, der i denne forbindelse må opfyldes, nemlig at præsten skal bevare sin »gejstlige« livsform, og at det legemlige arbejde skal være et

Det sidste mundtlige indlæg, der fornylig lød i Peterskirken i forbindelse med debatten om »Kirkens missionsvirksomhed«, blev for en gangs skyld ikke holdt af en biskop, men af en lægmand, Eugène Adjakpley, der er sekretær i Afrika for de unge katolikkers internationale sammenslutning. Billedet viser bl.a. Eugène Adjakpley (t.v.) fotograferet i koncilaulaen på de katolske tilhøreres tribune.

supplement til hans præstegerning.

Som man vil erindre (se Katolsk Ugeblad, nr. 39, s. 15), har ærkebiskop Marty af Reims, som er medlem af den kommission, der har udarbejdet skemaet om »præsternes liv og arbejde«, for nylig udtalt sig meget positivt om mulighederne for, at arbejderpræsterne officielt genoptager deres virksomhed i produktionen på lige fod med arbejderne. Selv om der endnu ikke foreligger nogen definitiv afgørelse, er det dog en kendsgerning, at konciliet mere eller mindre bevidst fornemmer, at vi ikke mere kan komme uden om denne form for mission, og at ikke alene katolske lægfolk, men også præster, fuldt ud må dele arbejderens kår. Kirken af i morgen kan ikke igen blive den missionskirke, den nu ønsker at være, medmindre den atter sender sine præster ud til alle samfundslag og til alle menneskelige virksomhedsområder – til dem alle uden undtagelse, men først og fremmest til teknikens og industriens

verden, som allerede i dag er i fuld gang med at skabe morgendagens civilisation (P. Arrupe, general for jesuiterordenen, og biskop Elchinger, Strasbourg).

Fællesskab og fattigdom

Skal præsterne formå at bringe evangeliets budskab ud til verden, må de imidlertid i deres eget liv opfylde to betingelser: de må leve i fællesskab med deres medbrødre, og de må leve nøjsomt. Adskillige koncilfædre har kraftigt understreget begge disse to punkter. Fællesskabet er for præsterne ikke alene gavnligt, men absolut nødvendigt (kardinal Meouchi, Antiochia, og biskop Heenan, Westminster). Og hvad mere er: det er uundværligt (biskop Santin, Triest). Dette livsfællesskab begynder med et samarbejde og et fællesskab mellem de enkelte sognepræster og deres kapellaner (biskop Leven, St. Antoine, USA) og kan videreføres i et fællesskab mellem den lokale biskop og hans præster (skemaet anbefaler et

intimt samarbejde imellem dem).

Dette fællesskab mellem præsterne indbyrdes vil træde stærkere frem, hvis de økonomiske midler bliver bedre fordelt. Nogle præster lever nemlig i meget vanskelige kår, mens andre råder over betydelige midler (biskop Nebaa, Beyruth). Kunne vi ikke i fremtiden gå så vidt, spurgte biskop Francic (Jugoslavien), at vi regnede med et vist ejendomsfællesskab mellem den enkelte biskop og hans præster? Det ville være et vigtigt og talende vidnesbyrd over for marxismen... Skemaet bør overhovedet i almindelighed i højere grad, end det gør, understrege betydningen af, at præsterne lever i evangelisk nøjsomhed (kardinal Florit, Firenze, biskop Zak, Østrig). En sådan nøjsomhed er noget væsentligt for deres vidnesbyrd og for deres apostolat (kardinal Rossi, Sao Paulo). Bør konciliet ikke gå så vidt, at det indfører et løfte fra præsternes side om at leve i fattigdom (kardinal Florit, bi-

Fortsættes side 9

Bidrag, slid og trængsel

Sankt Knuds Gildernes ihærdige hovedbestyrelse, bestående af Ulla Andersen, Carl Darving, Sven Pehrson og Inge Strøyer udsendte fornylig en bulletin, som skulle orientere ledelsen i de forskellige katolske sogne om indbetalingerne til gilderne i den forløbne del af året 1965. Det fremgik heraf, at man indtil da havde modtaget 1234 indbetalinger mod sidste års 1475 – en temmelig stor tilbagegang. De indbetalte beløb androg i 1964 på samme tidspunkt ca. kr. 28.000, og i år var beløbet ca. kr. 26.000. Man kunne dog konstatere det glædelige, at den enkelte indbetaling var blevet større, men til gengæld så det ud til, at mange trosfæller rundt i landet manglede at indbetale.

Af ovennævnte kan man udlede, at de trofaste bidragydere stort set havde draget konsekvensen af det stigende lønniveau og ønsket, at gilderne også skulle nye godt heraf, hvilket altså vil sige selve bispedømmets økonomi, som Sankt Knuds Gilderne har som opgave at hjælpe. Men på den anden side viser den beklagelige nedgang i antallet af bidragydere, at flere og flere er blevet ligeglade med, hvordan biskoppen skal få det hele til at løbe rundt, for ikke at tale om den stadige tiggergang i udlandet, som lader til at måtte være en del af en dansk biskops virke. Samtidig med at man rundt omkring gør sig bekymringer om, hvornår man nu kan få en ny bilmodel, hvordan man kan få et stereoanlæg, så naboerne endnu bedre kan lytte med, eller sommerhus nær vandet.

Men lad os glæde os over, at vi søndag den 7. november har mulighed for at rette det hele op, så også bispedømmet kan få, hvad der er brug for – herunder den dyrtidsportion, som ingen af os ellers finder sig i, at nogen bliver snydt for. Trængselen er ikke blevet mindre, hverken i slikbutikken eller hos cigarhandleren. Heldigvis er der også trængsel i kirken – af og til. Lad os håbe, at bidragene på offerdagen kommer til at stå i ligefremt forhold til det slid, der øves på de forskelligartede dørtærskler. Så en anden slags trængsel undgås!

HK

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CENtral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Det er egenartede problemer, man står overfor her i bispedømmets – og vistnok – verdens største sogn, nemlig Grønland. Sådant set er det de samme vanskeligheder, der møder enhver form for administrativ virksomhed her i landet: få mennesker og store områder. Men for den katolske sognepræst i Godthåb, pastor Kons, er denne vanskelighed forstørret op i en målestok, som må siges at være usædvanlig, selv efter grønlandske forhold. Hans ca. 50 sognebørn er spredt over en kystlinie, der måler sine små 2000 km fra Thule i nord til Ivigtut i syd, hvortil så kommer en enkelt katolik på østkysten; denne sidste bor i Scoresby Sund, i en afstand af 1400 km fra sin sognekirke, målt i fugleflugtslinie over indlandsisen; al normal trafik fra hovedstaden Godthåb til østkysten går dog over København, hvilket naturligvis ikke gør afstanden kortere...

Som det fremgår, bliver søndagsmesser og sognebesøg under sådanne forhold en ret problematisk affære. To steder har man i det sidste par år kunnet give katolikkerne, hvad de har krav på i retning af kirkelig betjening: i Godthåb, hvor der i de senere år har været placeret to præster ved Krist Konge Kapel – i folkemunde kaldet »klosteret« – og i Qutdligssat på Diskøen, hvor pastor Killeen har betjent den relativt store lokale menighed. Hvad der ellers har været og fremdeles er af katolikker op og ned langs den isfyldte stormpiskede kyst har til dags dato måttet nøjes med messen og sakramenterne et par gange om året. Til besejling af kysten har hidtil været brugt en lille kutter, døbt Gardar, som oblatfædrene har anskaffet til samme formål. – Selv med en sødygtig motorbåd til disposition har man dog på forhånd måttet afskrive sognebesøg i Thule – for slet ikke at tale om Scoresby Sund. De afstande der her er tale om, regnet fra kapellet i Godthåb, svarer til, hvis en sognepræst i København var forpligtet til at aflægge besøg hos sognebørn henholdsvis på Korsika og i Nigeria! Skal man med båd fra Godthåb til østkysten, skal man jo som nævnt via Danmark.

Der er imidlertid nu kommet noget nyt ind i billedet. Efter lang tids overvejelser – og overslag – er præsterne på Grønland omsider kommet til følgende resultat: i denne situation er en flyvemaskine det eneste ri-

Tro, håb og kredit

*Pastor Finn Lynge
O. M. I.
beretter lidt om livet
i bispedømmets
og vistnok verdens
største sogn.*

Hvidt land eller grønt land, det her er vådt vand.

melige. Og flyet er allerede købt – omend på kredit... hvo intet vover, intet vinder! Det lyder måske mærkeligt, men et fly er faktisk billigere end en god motorbåd. I dette tilfælde drejer det sig om en såkaldt Piper Super Cub, en lille tosæders, sejldugsbetrukket tingest med hjul og ski til om vinteren og med pontoner til landing på fjorde og søer om sommeren. Leveret frisk fra fabrikken i

Connecticut koster den kun sine 65.000 kr. – hvor en god motorbåd løber op i flere hundrede tusinde.

Naturligvis melder der sig en række problemer, når man skal til at flyve på sognebesøg – problemer, som præsteseminiariernes latinske lærebøger ikke har taget i betragtning. Som for eksempel: hvor får man en pilot fra?

Heldigvis var det problem løst på forhånd. Pastor Killeen, som har tilbragt en årrække muttersalene i Nordgrønland, var så forudseende at anskaffe sig et flyvercertifikat i Skovlunde, da han i sin tid var kappellan i Herlev. – Det er jo imidlertid ikke nok at kunne flyve, man skulle også gerne kunne gøre noget ved maskinen i tilfælde af motorskade og nødlanding – men også dette

»Her spiller det uforudsete sin rolle.«

»Op og ned langs den isfyldte kyst.«

Det er påfaldende, med hvilken – næsten ordret – overensstemmelse de tre første evangelister fortæller os historien om »Skattens mønt«, som Kirken på søndag forelægger os til betragtning i Mattæus' redaktion (22,15–22). Spørgsmålet var åbenbart af alsidig interesse: Farisæerne værnede templets interesser mod den hedenske kejsermagt; herodianerne var det kongetro parti, der ventede sig friheden for jøderne under en fyrste af Herodes' slægt. Begge parter var enige i deres uvenskab med de romerske penge, som de dog i handel og vandel var nødt til at bruge og anerkende. Denaren var dagliglivets »krone«; de havde da også straks en ved hånden, da Jesus bad om at få en forevist.

»Har man lov til at give kejseren skat eller ej?« lød deres farlige spørgsmål; deres »samvittighedsproblem«, som de forelægger Jesus med mange buk for hans sanddrøhed og forsikringer om deres tillid til hans sandfærdighed, var dog ikke ægte; de havde forlængst løst det i praksis ved at betale deres skat som alle andre borgere i det romerske rige. Jesus vidste, at de ikke ville andet end stille en fælde for ham, og gav dem et svar, som i realiteten ikke var noget svar. Han henviste til kejserens billede på deres penge og lod dem selv drage konsekvensen. Formelt var Jesu svar ikke andet end det selvfølgelig princip, at både Gud (templet) og kejseren hver for sig har ret til at kræve noget af dem. Nu kunne de ondsksfulde spørgere gå hjem og selv tænke sig om, mens det omkringstående mere venligtsindede folk sikkert gned sig skadefro i

Tro, håb og kredit

Fortsat fra forrige side
bliver der nu rådet bod på. Pastor Killeen har af sine overordnede fået lov til at tilbringe et år på en flyvemekanikerskole i USA, hvor han samtidig får lejlighed til prøveflyvning af den model, han som sagkyndig har udpeget som den bedst egnede til arktisk flyvning.

Grønland er et amt med dimensioner i. Det gælder alle sider af samfundslivet, også det kirkelige. Grønland er en slags udviklingsland, – her spiller det uforudsete og det uberegnelige en rolle, man ikke er vant til i det sydlige Danmark. Men på den anden side fornemmer man også et pust af pionerånd og nybygger-tid – kort sagt, man har luft under vingerne.

Finn Lynge

J. Coenen S. J.:

ER DET TILLADT?

hænderne og undrede sig over Jesu klogskab.

Der bliver sikkert i mange kirker verden over i anledning af Jesu svar prædikeret om de kristnes økonomiske forpligtelser over for deres kirke, – andre vil komme ind på koncilets så ofte omtalte skema 13 om Kirken i denne verden. Det førstnævnte emne har vi hørt alt om i dette blad og i sognebladene, og det andet aktuelle problem vil vi sikkert snart høre en udtalelse om, som er mere kompetent end, hvad prædikanter og bladskrivere kan sige om sagen. Det synes mig, at der i dette evangelium foruden de ofte omtalte emner ligger et andet: Spørgsmålet om de kristnes mere eller mindre vågne og voksne samvittighed.

Spørgsmålet »Må man...« stilles sikkert tit nok, både af troende og ikke troende, somme tider, fordi man er i vildrede, tit, fordi man ønsker at se sin egen mening bekræftet eller en andens opfattelse miskrediteret. Fra alle sider svirrer spørgsmålet: »Må man, eller ej« gennem luften, – også i den kristne atmosfære: Må man bruge »pillen«, må man fjerne fosteret, må man lade sig skille, må man gøre militærtjeneste, må man dit og må man gøre dat, som om hele kristenlivet kun bestod af en masse påbud og endnu flere forbud. Mange mennesker forveksler lov og moral med hinanden; bare man har »fået lov«, mener man, at man kan lægge sin samvittighed i skuffen eller i kisten. Selvfølgelig skal man ikke handle med halv samvittighed eller helt uden at lægge sine handlinger og planer på samvittighedens ubestikkelige vægt. Er man usikker, bør man søge fornuftige medmenneskers råd, naturligvis først og fremmest der, hvor man kan forvente en sikker og rolig bedømmelse i lyset af Guds bud og Kirkens erfaring og traditionelle lære. Dog selv om man har fået god besked, falder den sidste og afgørende dom over vor gøren og laden altid i vor egen samvittighed. Ingen mening, end ikke Kirkens, kan være andet end belæring og vejledning for vor samvittighed, når denne skal bedømme vore handlingers værdi. End- og Guds højesteret vil stadfæste vor

samvittighedsdom, når denne er fældet oprigtigt og efter grundig prøvelse af præmisserne i hvert konkret tilfælde.

Heller ikke Jesus gav i det i evangeliet omtalte tilfælde nogen »klar besked«, men overlod de spørgendes samvittighed selv at anvende et klart princip på en tilsyneladende uklar situation.

Det er i hvert fald et kristent menneske ganske uværdigt at skulle hule sig gennem livet ved at spørge sig frem fra situation til situation; enkelttilfældene skal afgøres i lyset af det kristne livs helhed, som er rodfæstet i kærlighed til Gud og medmenneskene. Kun en fast og dyb grundfæstelse i nåde og tro vil give det klare blik, der skaber sikkerhed i bedømmelsen af livets situationer, så man ikke behøver at tænde moralens lommelygte, hver eneste gang man støder på et problem.

Det må derfor være al kristen opdragelses opgave og mål at opøve sjælens øje til at se og følge livets gudgivne mønster og undgå enhver vævefejl eller rette den, inden det er for sent. Samvittighedens selvbedømmelse og selvkontrol er en meget bedre og mere effektiv forsikring imod moralske fejlurderinger og fejltrin end al nok så grundig kontrol ved pædagoger, politi og kirkelige eller verdslige myndigheder.

Altså: Skaf dig i rette tid tilstrækkelig teologisk og moralsk viden om livets spørgsmål! Hvad nytter det at kende alle detaljer ved et rumskib, når man ikke kender sin egen plads og sit mål i den af Gud skabte verden! Og skulle du virkelig være faret vild eller have mistet orienteringen med hensyn til dit livs øjeblikkelige position, så spørg dig for. Men lad være med at spørge, når dit spørgsmål ikke er ægte, og når du ikke har i sinde at rette dig efter det svar, som gives dig. Heller ikke farisæerne i evangeliet spurgte for at komme til klarhed. Jesus skulle gå i en fælde. Hvis Jesus havde givet deres tanker ret, havde de enten råbt op: Kan I se! Han mener som vi, – eller de havde skældt Jesus ud for at være forræder mod jødernes sag. Jesus var dog for klog, og han kendte menneskenes hjerter for godt til at give dem svar efter ønske. Salige de mennesker, som har en skriftefader eller vejleder, som tør tale dem imod, som stiller dem opgaver i stedet for at løse dem for dem, som lærer dem at se på problemet og så bruge deres

Fortsættes side 19

OVER HELE LANDET

*Sankt Knuds
Gilderne*

DERES BIDRAG
ER
AFGØRENDE
FOR
KIRKENS TRIVSEL

OFFERDAG

SØNDAG

7. NOVEMBER

KONCIL-APPELLENS MÅL - OG FORM

Generalmajor E. Wissum fremlægger her sine synspunkter om appellen og Ugebladets behandling af den

Den med Katolsk Ugeblad nr. 40 tilsendte og i bladet stærkt fremhævede »Appel til koncilet« har sikkert for adskillige læsere – som pastor Knud Ballin i sit indlæg i nr. 41 skrev – rejst spørgsmålet, om denne appel om et for alle brændende emne – med kendte underskrivere og efter det da foreliggende med Ugebladets fulde støtte – ikke var af sådan karakter og vægt, at den, som mener at ville følge sin pligt som kristen, måtte tiltræde den – og ikke kunne lade være at give sin medunderskrift!

Pastor Ballin siger kort og klart, at sagen ikke er så enkel. Og i bladets bemærkning efter dette indlæg anføres, at dets to redaktører heller ikke har underskrevet appellen. Men samtidigt siges i bemærkningen, at »pastor Ballin og ligesindede« nok »har misforstået appellen, hvis punkt 3 udtrykkeligt taler om gensidig nedrustning«. I øvrigt begrundes den af bladet givne spalteplass med sagens »rent nyhedsmæssige side«.

Da bladets artikel på nr. 40's sidste side er uden underskrift, måtte den for læseren stå som redaktionens, og dermed bladets autorisation, stillingtagen, – hvad den altså ikke var.

I en sag af så principiel betydning, som denne har fået, måtte det være Katolsk Ugeblads opgave ikke blot at bringe »nyheden«, men også – netop når redaktørerne selv mener at måtte tage forbehold – at give emnet en supplerende, saglig belysning, f.eks. grundlaget for deres – og dermed bladets – syn.

Undertegnede mener, som pastor Ballin og redaktørerne, ikke at kunne give appellen min underskrift – og skal nedenfor give en begrundelse.

Appellen nævner nok i sin *indledning* »Kirkens stillingtagen til krigen« og tilsvarende »Koncilet skal netop behandle fredsproblemet«, men nærmere kommer man ikke ind på dette. Og i *henstillingen* til koncilet anføres *kun*:

– I punkt 1, der fremtræder som det dominerende, tales *alene om atomvåben*.

Det er statens pligt at have og i givet fald bruge egnede våben.

– I punkt 2 henstilles, at pave Paul VI's appel, »om overførelse af rustningsbudgetterne til et internationalt fond under FN til støtte for udviklingslandene, optages i skema 13«.

– I punkt 3 »pointeres, at ovenstående krav bør opfyldes ved gensidig nedrustning«.

Ingen vil betvivle, at appellens *videste mål* er det smukkeste tænkelige, *men* som den er *formet*, er der set bort fra verdens nu reelle vilkår, er ordene »skræmmemiddel« og »terrorbalance« der står som atomvåbenets fulde betegnelse, helt misvisende, og er 3. punktets ord »bør« så svagt, at det hele mister sin faktiske vægt, da gensidig nedrustning *fuldt* må være de andre måls forudsætning.

Hertil kan føjes, at fremsættelsen af atomvåbnet som det helt dominerende er for ensidig. I virkeligheden

er atomvåbnet jo kun én af krigens sider – endog blot teknisk –, idet den foruden de konventionelle våben og atomvåben som bekendt allerede nu kan råde over to andre alvorlige midler – kemiske og biologiske –, og helt andre midler *kan* komme med nutidens videnskabelige og tekniske udvikling. FN's nedrustningskommission blev da også i 1952 oprettet som afløser for atomenergikommissionen og kommissionen for konventionelle våben.

I det følgende søges derfor *først* en belysning givet med henblik på en *almen bedømmelse af krig* – og *efter det* en belysning af det i appellen så stærkt fremhævede *atomvåbens forbehold*, der jo ikke er så enkle, som appellen giver indtryk af.

Almen bedømmelse af krig

Samfundets indre værn for sine borgere står for os som statens pligt, med det formål at have – og i givet fald bruge – egnede våben.

Statens forsvar mod angreb udefra er dens anden pligt til samfundets værn. Som grundlag derfor har den landets forsvarslove, der fastsætter værnens opgaver, opbygning og midler, – medens særlig lov kan fritage den, som mener ikke at måtte slå ihjel, og som da i civilforsvar kan yde sit bidrag til næstens støtte. Men *statsoverhovedet, parlamentet og ansvarlige myndigheder?* For dem, som har – har påtaget sig – sådant hverv, kan det ikke være pligt at lade staten give efter for ethvert krav udefra, som er stillet med trussel om vold. Men afslås et sådant krav, kan beslutningen om forsvarskamp være den eneste vej til værn for statens – for menneskenes – frihed.

Ikke mindst vor tid har vist fremmedherredømme, der har budt både samfundet som helhed og det enkelte menneske helt andre vilkår – ikke blot ved myndigheders form og virke og menneskenes faglige vilkår, men også for den enkeltes mulighed for at følge sit livssyn – og for udviklingen af de unges og følgende generationers livssyn. Menneskenes frihed er et af

koncilets hovedpunkter. Skal et for-svar for menneskenes frihed *fordøm-mes* som *synd*?

Atomvåbnet som middel

Appellens betegnelser er misvisende, fordi lagrede atomvåben kun med rette kan kaldes et »skråmmemiddel« (jfr. »terrorbalance«), hvor deres formål er at styrke uberettigede krav. Skal de alene bruges som værn mod sådan vold, ligger de som »forsvars-middel«, og bortset fra to anvendelser har atomvåbnet til nu for Vesten afgørende været et »forebyggende middel«.

Til belysning af det sidste skal særlig henvises til, at *standsningen* af Sovjets undertvingelse af stat efter stat efter 2. verdenskrig *ved jerntæp-pets linie* kun lykkedes som følge af USA's besiddelse af atomvåben (hvad Sovjet dengang ikke havde) – fordi Vesten dengang, med den opnåede fred som det ene for øje, omgående havde reduceret sine konventionelle styrker, – hvad Sovjet netop ikke havde gjort.

Efter folks almene opfattelse af atomvåbnenes karakter synes der overvejende set hen til bomber af det store format (»brintbomber« osv.) med totalødelæggelse for øje.

Efter atomvåbnenes første fremstil-ling har magternes stræben imidler-tid ikke blot taget sigte på at lave sværere bomber, men i høj grad på at lave meget mindre bomber (rakter, granater) til rent taktisk anvendelse for ved kamp at kunne reducere mod-partens styrke uden for stærkt at be-grænse eget virke, dvs. med en slag-kraft ud over de konventionelle vå-bens, men med en i forhold til de an-dre atomvåbens stærkt reduceret ødelæggelsesvidde. Formålet med disse »bomber« er, som det altid har været for nye effektive våben, at få mest mulig slagkraft med mindst mu-lig menneskestyrke. Dette har ikke mindst været af betydning for NATO, fordi Vestens rådige hær-styrke talmæssigt har været klart un-der Østens.

Ved de drøftelser, der har fundet sted mellem magthaverne – og i FN – synes tanken om atomvåbens be-grænsning også navnlig at tage sigte på svære bomber. Men derudover har man til nu – i stigende grad – holdt igen over for *brug* af andet end konventionelle våben.

Kan det, som forholdet *er*, være rigtigt – forsvarligt – nu at lade kir-ken helt *fordømme enhver form* for atomvåbens brug, dvs. betegne deres indsats som en *fældende synd*?

Vejen til fred bad pave Paul VI – med sin dybde og inderlighed – FN's repræsentanter at bane.

Men forud måtte han med sorg *er-kende – og angav herved ikke skal mellem typer* (se Ugebladets korte re-ferat i nr. 42), »at det stadig var nød-vendigt for nationer at have våben til eget forsvar. Han erkendte nød-vendigheden af sådanne våben, men understregede, at *al verdens menne-sker med rette forventer af FN, at de gør ende på eksistensen af alle offen-sive våben.*«

E. Wissum

16. 10. 1965

KONCILDAGBOG *Fortsat fra side 3* skop Francic)? Den latinske kirke op-stiller for øjeblikket som betingelse for præstevielsen, at præsterne lever i cølibat. Men som en af konciltéo-logerne (P. Lyonnet S.J.) for nylig gjorde opmærksom på, kan vi af evangeliet se, at det, Kristus forlan-ger af de mennesker, der ønsker at følge ham, ikke direkte er cølibat, men fattigdom: »Gå hen og sælg, hvad du ejer, og giv det til de fattede... og kom så og følg mig« (Mt. 19,21). Det er da heller ikke i for-bindelse med cølibatet, men med den evangeliske fattigdom, Kristus siger de ord, der i skemaet benyttes om præsternes ugifte stand: »For men-nesker er dette umuligt, men for Gud er alle ting mulige« (Mt. 19,26). Er det så ikke lidt ulogisk at gøre som nu, hvor man kræver cølibat, men ikke mere taler om den evangeliske fattigdom som en nødvendig faktor i præstens liv og apostolat?

Dette var nogle af de væsentligste spørgsmål, der blev taget op i for-bindelse med skemaet om »præster-nes liv og arbejde«, som er det sid-ste på koncilets dagsorden. Den kom-mission, hvis opgave det er at udfor-me denne tekst, vil nu omarbejde den i lyset af de kritiske kommenta-rer, der er fremkommet under de-batten. Så snart den nye udgave fore-ligger (formentlig i den første halv-del af november), vil skemaet blive sat under afstemning.

Noget andet, der er sket i de se-nere dage, og som også har vakt en vis opsigt, er afstemningen angående skemaet om »Kirkens forhold til de ikke-kristne religioner«, der også om-fatter den berømtlige erklæring om jøderne. Teksten blev vedtaget med 1763 ja-stemmer mod 250 nej-stemmer og 10 ugyldige. Skemaet vil al-lerede den 28. oktober blive erklæ-ret for officielt koncildokument på et offentligt koncilmøde, hvor paven vil være til stede. Da såvel teksten som afstemningen om den er af stor

betydning, selv om (eller måske net-op fordi) begge dele er resultatet af langvarige drøftelser, hvor man ikke helt har kunnet komme uden om kompromis, foretrækker vi at vente med at behandle dette emne til næste uge, idet vi i dag ikke kan give det den udførlige omtale, det fortjener.

M.D.

Det var ikke nogen fornøjelsestur

Fornylig afholdtes ungdomsvalfarten fra Skanderborg til Ømborgen under ledelse af pater Wuyts og Käthe Lund fra Vejle. Den kombinerede ungdomsvalfart og retræte, hvori der deltog ca. 30 unge fra Jylland og Fyn, var en succes. Alle deltagere – også de helt unge – syntes fuldt ud at have forstået, at det ikke var nogen fornøjelsestur og indordnede sig på absolut tilfredsstillende måde un-der de krav, der var blevet stillet til dem. Kl. 16.30 startede man fra Skanderborg banegård, og den 15 kilometer lange strækning tilbage-lagdes i forskellige tempi, idet der skiftevis var samtale i smågrupper om valfartens emne: bodens sakra-mente, absolut tavshed og fælles ro-senkransbøn. Kl. 19.45 ankom man meget trætte til Ømborgen, hvor val-fartsvandringen blev afsluttet med en kort bøn i kirken.

Søndag morgen læstes der messe kl. 7.00, og efter morgenmaden holdt pater Wuyts foredrag. Pater Wuyts talte om bodens sakramente og frem-hævede, at det er mere end blot det at gå til skrifte. Det vigtigste punkt i forbindelse dermed var ikke den lettelse, man kan føle i forbindelse med syndernes tilgivelse, men det at få genoprettet sit forhold til Kristus og til hele det kristne fællesskab. Endvidere talte pater Wuyts om det forkerte i den stigende tendens, der findes især blandt unge, til kun sjæl-dent at gå til skrifte, selvom man dog heller ikke skulle styrte til skrif-te i tide og utide. I forbindelse med det sidste nævntes også vigtigheden af en samvittighedsransagelse, hvor man søger at trænge om bag sine fejl og finde den virkelige årsag dertil. Også om angerens og ydmyghedens betydning i forhold til samvittigheds-ransagelsen blev der talt.

Efter foredraget var der stille time.

Retræten sluttede med middags-måltid kl. 11.30, og kl. 13 drog man hjem igen – denne gang med bus og tog – efter et meget vellykket og lærerigt ophold på Ømborgen.

A.M.W.

Interessant udstilling i Vatikanet

Den 11. oktober åbnedes i Vatikanets arkiv en dokument-samling fra samtlige konciler i tiden 1215-1870. De udstillede dokumenter er med omhu udvalgt blandt arkivets rige materialer for at give koncildeltagerne et indblik i de vigtige dokumenter fra tidligere koncilsamlinger. Det ældste dokument i samlingen er Innocens III's indkaldelse til det fjerde Laterankoncil, dateret den 19. april 1213. At man først begynder ved det fjerde Laterankoncil skyldes, at man har meget lidt arkivmateriale fra tiden før Innocens III. Gennem tiderne bliver materialet bestandig rigere, og fra Tridentinerkoncilet (1545-63) er så godt som alle dokumenter opbevaret. Fra det første Vatikanekoncil (1869-70) bemærkes især pavens skrivelse til protestanterne »Iam vos omnes«, dateret 13. november 1868, og dokumentet om Jomfru Marias optagelse i Himlen, underskrevet af 200 koncilfædre og forelagt Pius IX den 9. maj 1870. Et andet dokument af aktuel betydning er brødrene Lémanns brev til paven under det første Vatikanekoncil, hvori man anmoder koncilet om at tage jødernes stilling op til overvejelse.

I en særlig sal er udstillet diplomer med guldsegl. Her findes verdens største og rigeste samling af segl gennem tiderne. Det første udstillede diplom, skrevet med guld på purpurmembran, er fra 962 til Otto I. Af særlig interesse for nordiske besøgende er dronning Kristinas abdikationsdiplom, underskrevet af samtlige svenske parlamentsmedlemmer og forsynet med 306 laksegl, dateret juni 1654.

Udstillingen af disse dokumenter, der ellers opbevares i Vatikanets hemmelige arkiv, har vakt levende interesse i Rom.

Ibi Werner

Pastor, dr. Bjørn Højbo rundede den 5. september det halve sekel. Han er en af de præster, om hvem det er rimeligt at sige, han helt igennem er et menneske af vor tid – med de fordele og ulemper, noget sådant nu engang indebærer. Fra tidligere besøg hos pastor Højbo vidste jeg, at han var en dygtig taler og en glimrende fortæller, så jeg ville kun stille få spørgsmål, og bad ham i øvrigt om at give et lille *vue* over sit liv og sine livserfaringer.

– Pastor Højbo, har De altid været katolik?

– Nej – jeg blev det i en alder af 17½ – da jeg gik i 2. g. Jeg blev dengang undervist og optaget i Kirken af pastor Knud Ballin, og baggrunden eller rettere inspirationen til at blive katolik fik jeg gennem min store interesse for den danske middelalder. Jeg kunne nemlig ikke forstå, at det, der på Ansgars og Absalons tid var godt og rigtigt, ikke længere var det 500 år efter under reformationen.

– Har det så været en fordel eller en ulempe at være lutheraner først?

– For det meste en stor fordel, fordi jeg allerede på et tidligt tidspunkt havde kendskab til og forståelse for en anden tankegang. Og det er bestemt en stor fordel nu i vore økumeniske tider, hvor jeg ud fra egen erfaring har kendt de andres tro og deres trosliv.

– Hvem har haft størst betydning for Deres livsindstilling?

– I første række var der vores egen pastor Schindler, der åbnede hele old- og østkirken for mig med alle dens rigdomme og herligheder. Dernæst – også herhjemme – professor Victor Kuhr, der åbnede hele den humanistiske verden for mig gennem sin filosofiundervisning. Han benyttede sig aldrig af en snæver filosofi – men indførte os i alle åndslivets grene. Det kunne, foruden de store filosofiske spørgsmål, være poesi, litteratur og kunst, og resultatet blev, at intet menneskeligt blev mig fremmed. Da jeg senere kom til Louvain for at studere teologi, blev min moralprofessor, Jacques Leclercq, en stor inspirationskilde. Han kom på

Pastor, dr. theol. Bjørn Højbo medarbejder har i anledning af ham. Vi får her et lille *vue* og erfaringer

mange måder til at præge hele min livsindstilling. Målet for Leclercqs moralteologi var orden, harmoni og ligevægt i alle livets forhold. En overbærende bedømmelse af sig selv og andre. Sund sans om det vigtigste i alle moralske forhold. Med andre ord, han lærte mig en ikke-kasuistisk, men evangelisk moralbetragtning, eller med et rammende citat: »Hvis et religiøst åndsliv ikke medfører fred og glæde, så er der noget muggent ved det.«

– Har De da aldrig lidt af nogen form for trostvivl?

– I høj grad. Jeg lærte i sin tid et princip af pastor Schindler: »Intellektuelle problemer, der lukkes af for, bliver til bylder, der senere går alvorlig betændelse i.« Dette fulgte jeg dog ikke, og det kom til at koste mig dyrt. I 2. g havde jeg nemlig en overordentlig dygtig biologilærer, dr. Galløe. Han forklarede os en dag, at hvis den moderne udviklingslære var sand, kunne den bibelske skabelsesberetning ikke være holdbar. To gange henvendte jeg mig til en præst, men han kunne hverken give et rimeligt eller tilfredsstillende svar på mit spørgsmål. Og dr. Galløe tilintetgjorde hans argumenter med sin overlegne viden. Jeg husker endnu den aften i Stenosgade. Jeg sad og kiggede på den røde lampe, idet jeg sagde til mig selv: »Enten går du i gang med problemet, og så taber du troen, for der er ingen teologiske argumenter, der kan holde, eller også lukker du af for problemet og bevarer troen.« Jeg lukkede af og beholdt troen. Dette var en dybt umoralsk holdning, og den fik de konsekvenser, pastor Schindler havde spået.

I mange år troede jeg, at alle katolske præster var uærlige, således som jeg selv var det. Selv de første

»Ærlige spørgsmål

fyldte fornylig 50. Vor
if fødselsdagen besøgt
er pastor Højbos liv

år i Louvain mente jeg, at de løj og talte mod bedre viden. Så skete det en dag, jeg sad og talte med vores professor i Det gamle Testamente, Lambert. Han var et unikum af viden, og i samtalens løb stillede jeg ham det spørgsmål, jeg i 7 år ikke havde turde røre ved. Jeg tænkte som så – hvis han ikke kan svare på det, så er der ingen, der kan, og så må troen falde. Til min umådelige overraskelse svarede han: »Monsieur l'abbé, c'est très facile! – hr. pastor, det er meget nemt!« – og på ti minutter var hele problemet løst. Jeg var simpelt hen himmelfalden.

Jeg besluttede fra da af ikke længere at stikke noget under stolen, og jeg fik altid gode og rimelige svar på de spørgsmål, jeg stillede. Heller aldrig blev de trætte af min evige spørgen. Men 7 års åndelig pervasion bliver ikke helbredt på én dag. Endnu 5 år efter havde jeg en rem af huden. Sidste gang jeg havde den slags vanskeligheder, var en dag hos professor Malevez. Vi talte om Kirken, og pludselig siger han til mig: »Ved De, hvad De er? – De er intellektuelt uredelig! De sidder jo dér og forsvarer Kirken med argumenter, De godt ved ikke kan holde. Enten er det Guds Kirke, og så skal den nok holde, eller også er det ikke Guds Kirke, og så kan det også være lige meget.« Fra den tid lovede jeg mig selv ikke at gå på akkord med den erkendte sandhed – og dette princip har jeg prøvet at bringe videre og bruge i min gerning. Det er denne åbenhed over for problemerne, som vi kalder »ånden fra Louvain«, og som i øjeblikket fejrer sine triumfer på koncilet.

Kristendommen er nemlig i dag ved at sande biskop Robinsons ord: »Teologien vil overbevise – ikke ved dens svars sikkerhed – men ved dens

ærlige spørgen og ved dens alvor, der kommer til udtryk i dens store respekt for de kritiske discipliner inden for historie, naturvidenskab og sprogvidenskab, der er skabt af den verden, Kirken vil tjene.«

– *Deres interesser og arbejdsområder?*

– Det gamle Testaments historie og teologi, altså det jødiske og semitiske tankemiljø, har fængslet mig meget. Også de orientalske kirker, især her de græske kirkefædre, står mig meget nær med deres fine sans for det græske skønheds- og harmoniideal. Desuden de store orientalske »religioner« – hinduismen, buddhismen, konfucianismen – hvor man meget ofte finder en religiøs dybde, hvis mage ikke kendes i den vesteuropæiske kulturkreds. Vesten, der ifølge den franske fritænkter Ernst Renan, er »håbløst irreligiøs«. Og så især spørgsmålet om, hvorledes kristendommen i fremtiden vil komme til at tage sig ud, når blandt andre hinduer og buddhister indfører deres tankegange og problemstillinger i Kirken på samme måde, som de græske kirkefædre i sin tid bragte det gamle Grækenlands kulturarv med sig ind i Kirken.

Hos kineserne har jeg lært det sande menneskeliges værdi. Den nulevende kinesiske forfatter Lin Yutang siger for eksempel: »Det største ideal, et menneske kan stræbe mod, er *ikke* at blive en reklameudstilling af dyd, men simpelt hen at være et livsglad, vennesælt, fornuftigt menneskeligt væsen.« Nu er dette ingenlunde i kinesisk tankegang så ligetil, som en europæer måske ville tro. En af de mest slående sætninger, jeg kender, er følgende citat af Meng-tze: »Den, der giver sin næste at spise uden at elske ham, behandler ham som et svin. Den,

Hvordan vil kristendommen komme til at tage sig ud, når Kirken tilføres østlige religioners tankesæt og problemstillinger, på samme måde som de græske kirkefædre i sin tid bragte det gamle Grækenlands kulturarv med sig ind i kirken?

er aldrig uartige«

som elsker sin næste, men ikke viser ham ærefrygt, behandler ham som en hund.»

Vi møder den samme tankegang af menneskelig fornemhed hos de græske kirkefædre. Hos dem er det, vi ville kalde næstekærlighed, ikke særlig højt vurderet. Næstekærlig kan nemlig hvem som helst, selv den afstumpede, være. Det kræver bare, at man tager fat, smøger ærmerne op og laver noget. Man kan nemlig være uhyre hovmodig og næstekærlig samtidig. Man kan på et lidt højere trin handle af medmenneskelighed. Det forudsætter, at man har medlidenhed med dem, der deler samme væmmelige vilkår i denne syndige og forkastelige verden. Højest står derimod det, de græske kirkefædre (og Det ny Testamente) kalder philanthropia, *menneskevenlighed*. Til at udøve denne dyd kræves der kultur. Der kræves, at man har respekt for mennesket og de værdier, menneskelivet indebærer og har skabt; kunst viden, kultur, osv.

I de sidste 5 år har jeg interesseret mig levende for moderne filosofi – både i form af eksistentialisme og i form af erkendelsesteori. Her har jeg fundet nutidens problemstillinger skarpest formuleret og de ærligste og mest relevante svar. Det har tvunget mig, dels til at undersøge mine egne positioners grundlag og holdbarhed samt mine argumenters rækkevidde, dels til at tage min modparts spørgsmål dybt alvorligt. Professor Jørgen Jørgensens sætning: »Når vi står over for en modstander, så påstår vi ikke, at hvad du siger er falsk – vi spørger blot: Hvad mener du med de ord, du siger« – har været mig en frugtbar metode og har ført til stor afklaring af mangt et problem. Min nyeste teologiske inspiration har jeg blandt andet hentet hos den engelske biskop John A. T. Robinson, der jo som bekendt tør spørge sig selv, hvad han mener med sin tro. Ærlige spørgsmål kan aldrig være uartige!

Det er en opgave for Kirken af i dag at tage nutidens spørgsmål meget alvorligt og arbejde sig frem til rimelige svar på dem. Thi hvis ikke Kirken – og i den foreliggende situation koncilet – tager det moderne menneske med alle dets spørgsmål og problemer alvorligt, kan menneskeheden om få år hverken se eller forstå, at Kirken har nogen form for eksistensberettigelse. Frafald skyldes næsten altid, at folk ikke kan indse, at Kirken bringer *Kristi glade budskab* (evangelium), og at de fal-

Pastor Bjørn Højbo: »At gå ind i solidaritet og fællesskab med hele vores omverden – det er *Kristi efterfølgelse* i vor tid!«

der fra det, de mener er trist og livsfornægtende, fra det, de føler som en spændetrøje, for at give sig hen til frihed og liv. Men Gud er Livets Gud og Frihedens Gud, og derfor søger de faktisk Gud i frafaldet.

Vor opgave er altså at vise menneskene, at Kirken virkelig bringer *Kristi glade budskab*. Og dette budskab skal bringe mennesker – fred, glæde og kærlighed.

– *Hvad med fremtiden?*

– Det står i høj grad til os, om Kirken skal have nogen fremtid. For det er os, der skal være åbne og ærlige i vores indstilling til menneskelivet i hele dets realitet. Hvis vi skal tjene verden, som koncilet opfordrer os til det, – som paven har vist os eksempel på ved sin rejse til FN – og som det er Kirkens opgave ifølge koncildekretet, skal vi tage denne verdens problemer dybt alvorligt og engagere os helhjertet i den virkelighed, hvori vi lever.

At lide med Kristus, er at stå last og brast med den verden, der lider.

At være fuldt medansvarlig for vor verdens fremtid, det er Guds krav til os.

At svigte dette ansvar, er at svigte den verden, Gud gav sin søn for at frelse, – det er at svigte den verden, som Kristus lod sig korsfæste for at frelse.

At gå ind i solidaritet og fællesskab med hele vores omverden – det er »*Kristi Efterfølgelse*« i vor tid!

bej.

AMATØRFORUM

Kan De spille, synge, danse eller trylle, har De chance for at vinde en præmie i konkurrencen ved et planlagt amatørforum ved Katolske Menighedsplejers store julemarked på Niels Steensens Gymnasium søndag den 28. november. De skal blot sende et par ord om, hvad De ønsker at optræde med samt anføre Deres navn og adresse og evt. telefon til Katolsk Ugeblads redaktion, Bredgade 69, København K. Kuverten bedes mærket »Amatørforum« og indsendes senest den 8. november. De vil da høre nærmere.

Katolsk filmuge

i Assisi

OCIC-prisen gik
til Sverige

I Assisi er »1. Katolske Filmuge« i forbindelse med »Office Catholique International du Cinéma« lige afsluttet. Som udgangspunkt tog man koncildekretet »Inter Mirifica« (Kirken og de moderne massemedier) set i teologisk, sociologisk og kreativ belysning.

Af de tilstedeværende præster udtalte bl.a. P. Bernhard Häring sig om koncildekretet. P. Häring sagde, at skema 13 allerede i indledningskapitlet understreger, at de moderne massemedier i social henseende har skabt helt nye dimensioner for en dialog mellem menneskene, men at kravene til det enkelte menneske samtidig er vokset. For første gang i historien befinder mennesket sig i kontakt med hele verden. Dette faktum gør, at kravene til den enkeltes erkendelse af den fælles samhørighed mellem hele menneskeheden vokser. Den, som psykologisk og biologisk passivt underkaster sig de moderne massemedier, kan gennem dem udvikle sin personlighed som medlem af det menneskelige samfund. Det er nødvendigt, at alle troende i teori og praksis gør sig klart, hvor stor betydning den offentlige mening har i moralsk henseende. Den offentlige mening udtrykt gennem det kristne menneske er i særlig grad afgørende i kampen mod de negative tendenser inden for massemedierne.

Man behandlede desuden emnet: Filmen og Ungdommen. Hvordan kan vi i dag opdrage vore børn således, at de bliver i stand til at skelne mellem positivt og negativt inden for filmens verden? Dette kan, som det også er fastslået i koncildekretet, ske ved hjælp af tre ting: 1) ved rent praktiske studier af filmens etik, 2) ved at opstille visse moralske normer, 3) ved at indføre den kristne ånd i filmkunsten, når denne optræder som kommunikations- og uddannelsesmiddel. Desuden må man gennem det katolske ungdomsarbejde søge at gøre de unge til kvalificerede tilskuere.

I forbindelse med filmugen uddeltes OCIC's filmpris 1965. Prisen gik denne gang til Sverige for filmen »Med mig til Copacabana« af Arne Sucksdorff.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 7.: 22. søndag efter pinse (s. 748, grøn).

MANDAG den 8.: Søndagens messe (s. 748, grøn). Erindring om Fire kronede martyrer (s. 1152). – Eller: Fire kronede martyrer (s. 1152, rød).

TIRSDAG den 9.: Laterankirkens indvielse (s. 1153, hvid). Erindring om Theodor (s. 1153), martyr.

ONSDAG den 10.: Andreas Avellin (s. 1153, hvid), bekender. Erindring om Tryfon og lidelsesfæller (s. 1154), martyrer.

TORSdag den 11.: Martin af Tours (s. 1154, hvid), biskop og bekender. Erindring om Mennas (s. 1154), martyr.

FREDAG den 12.: Martin I (s. 1156, rød), pave og martyr.

LØRDAG den 13.: Didakus (s. 1157, hvid), bekender.

SØNDAG den 14.: 23. søndag efter pinse (s. 751, grøn).

I DEN KOMMENDE TID

DANMARKS KATOLSKE KVINDEFORBUND

indbyder til retræte på Vor Frue Kloster, Aasebakken, i weekenden 13.-14. november 1965, dog således, at de, der har lyst dertil, kan ankomme allerede fredag og blive til mandag. Emnet for retræten bliver lægfolk i Kirken (dertil læses dekretet om Kirken, der findes i norsk udgave, ligesom bibel medbringes). Retræten bliver ledet af pater Simons S.J. Da der er begrænsede pladsmuligheder er omgående tilmelding nødvendig. Denne sker til sekretæren Gerda Sørensen (tlf. 70 02 94 kl. 18.30-19.30).

KA - UKA's

GENERALFORSAMLING

Katolsk Arbejderaktion og Unge Katolske Arbejdere afholder ordinært efterårsgeneralforsamling mandag d. 8. november kl. 19.30 i lokalet under Sakramentskirken, Nørrebrogade 27. Dagsordenen ifølge lovne.

Bestyrelsen

ACADEMICUM CATHOLICUM

Onsdag den 3. november kl. 20, ordinært møde i Englesalen, Jagtvej 183 B. Pater G. Meertens, SMM., Slagelse, vil som præst »vest for Valby Bakke« fortælle om: Hvad gør vi på landet for at opdrage vore børn og unge som katolikker?

»Røde Stjerne«

rosen paven

Samtidig med et frontalt angreb på den kristne kirke i Vesttyskland, der benævnes som »et af hovedmidlerne til at indstille soldaterne ideologisk på en fornyet aggression«, har den sovjetrussiske hærs presseorgan »Røde Stjerne« i kraftige toner lovprikket pave Paul VI for hans fredstale i FN.

Ifølge »Røde Stjerne« gør de vesttyske feltpræster sig skyldige i »indpodning af antikommunistiske ideer i hæren« og i »udspreddelse af had mod de socialistiske lande«, og paves Pauls fredsvirksomhed stilles op som modsætning til en sådan handlemåde.

Iagttagere formoder, at angrebet på kirken i Vesttyskland skal ses i sammenhæng med Sovjetunionens intensive propagandastreger mod vesttyske forsøg på at få medbestemmelsesret over Vestens kerner.

»Røde Stjerne«s indirekte forsøg på gennem disse beskyldninger og denne ros til paven at få vesttyskerne til at indtage en mere venlig og fordragelig holdning har fået uventet støtte fra den vesttyske evangeliske kirkes råd, som har udsendt et memorandum, hvori vesttyskerne opfordres til ikke at kræve de tabte østområder tilbage, men til at virke for fredens sag ved at komme polakkerne i møde og til i det hele taget at være med til at fremme afspændingen mellem Øst og Vest.

– Der er ikke mere tale om ret mod ret, men om uret for uret, hedder det i udtalelsen fra det protestantiske kirkeråd i Vesttyskland. Det var uretfærdigt at fordrive tyskere fra deres hjemstavn østpå – men tyskerne havde selv først gjort uret ved deres krigsførelse i Polen. Tyskerne må erkende deres skyld og betale deres bod. De må afstå fra at kræve de tabte østområder tilbage, mener den vesttyske evangeliske kirkes råd.

BBB

Arbejderpræsterne vender tilbage

Lørdag den 23. oktober offentliggjorde det franske episkopat sin beslutning om at genindføre arbejderpræster. Denne afgørelse, der blev offentliggjort i Rom, vil som én af sine første konsekvenser antagelig få til følge, at der sker ændringer i skemaet om præsterne, som Mgr. Marty fra Mission de France har ansvar for. Man kan desuden regne med, at afgørelsen vil vække den allerstørste genklang hos koncilsfædre og være i centrum af alle samtaler. Herhjemme har biskop Hans L. Martensen overfor pressen erklæret, at han er rede til at indføre arbejderpræster, hvis det fornødne kvalificerede antal præster er til stede.

Den apostoliske nuntius i Frankrig havde mellem tredje og fjerde samling foretaget en undersøgelse, hvis resultat var ganske klart. Det store flertal af de franske biskopper, der havde haft arbejderpræster i deres bispedømmer, ønskede en fortsættelse af eksperimentet enten af personlig interesse for sagen eller ud fra rent pastorale betragtninger.

Man må i denne forbindelse bemærke, hvilken omkalfatring, der er sket i Roms syn på denne sag. Det er de samme kardinaler, der med få undtagelser for nogle år siden gik imod eksperimentet af principielle grunde, der nu har skiftet mening. Paven har altid været for arbejderpræster.

Forskellige grunde forklarer denne holdning:

1) Den drejning som eksperimentet med arbejderpræsterne havde taget efter Den anden Verdenskrig var af en sådan art, at Rom følte det som sin pligt at gribe ind. De virkelige motiver til denne afgørelse var faren for det politiske engagements indflydelse på præstekaldet. Hertil kom en traditionel opfattelse af præstegerningen. Endelig en vis svimmelhed overfor marxismens tiltrækningskraft og oprøret hos flere af datidens arbejderpræster.

Som altid i sådanne tilfælde, har hierarkiet opstillet en teori for at retfærdiggøre sin indgriben. Man er gået så vidt som til at tale om uforenelighed mellem præstegerningen og livet som arbejder. Man benægtede også, at arbejderklassen var så afkristnet, at der måtte sendes præster ud i selve miljøet.

2) Paveskiftet dernæst. Johannes XXIII, der var meget mere traditionel end Paul VI, anså løsningen med arbejderpræster for dumdrigt. Den nuværende pave derimod har, således som han har skrevet det flere gange som ærkebiskop af Milano, meget vel forstået, at arbejderne ikke ville vende tilbage til kirken, hvis ikke præsterne begyndte at tage arbejde og leve blandt dem. Paul VI, der er missionspave par excellence, således som hans rejse til Bombay og hans tale i FN viser det, føler og ved, at evangeliets udsendinge ikke bør vige tilbage for at vise dristighed. Det er grunden til, at paven efter i første omgang at have tøvet og ladet sagen undersøge endnu en gang, er kommet til den afgørelse at måtte sige god for løsningen, der består i, at præster arbejder på store fabrikker og hele dagen.

Vi er i stand til at meddele, skriver det franske dagblad LE MONDE, at det er på Paul VI's personlige foranledning, at Det hellige Officium har autoriseret det franske episkopat til at træffe afgørelsen allerede nu, inden konciliet er forbi og altså i selve Rom, hvad der giver dette initiativ så meget større vægt.

3) Endelig begynder kollegialiteten at få sine konkrete nedslag. Under påvirkning af det andet Vatikankoncil begynder Kurien at forstå, at den ikke kan lovgive for alle og enhver, og at den ikke bør tage bispekonferencernes plads. Disse kender meget bedre de lokale forhold og er ansvarlige for deres egne kirkesamfund. I dette specielle tilfælde med arbejderpræsterne er det indlysende, at alene det lokale episkopat kan dømme rigtigt om den lokale pastorale tilstand og foreslå de egnede midler. Hvad kan en italiensk kardinal, der aldrig har været i Frankrig, vide om en arbejder hos Renault. En sådan kardinal ville måske mene, at fabrikskappellaner (en løsning, man længe har foreslået i Italien) kan imødekomme apostolatets krav.

De nye arbejderpræster vil arbejde i intim tilknytning til deres kristne miljø: sogn, andre arbejderpræster, ordener, missioner, katolsk arbejderaktion. De kan ikke – i alt fald ikke de første tre år, der foreløbig er afsat til eksperimentet – tage imod tilidshverv i fagbevægelsen eller i poli-

tiske partier. Derimod må de gerne være medlem af fagbevægelser og arbejde som menig indenfor disse.

Episkopatet har nedsat en særlig komité, der skal følge eksperimentet. Den ledes af Mgr. Veuillot fra Paris og består desuden af kardinal Lefebvre, Bourges, Mgr. Ancel, Lyon, Mgr. Gufllet, Limoges og Mgr. Huyghe, Arras. De to sidste biskopper repræsenterer Mission de France, der ganske sikkert vil komme til at spille en væsentlig rolle i eksperimentet. Denne vil komme til at føje sig ind i en større helhed, den såkaldte pastorale d'ensemble eller pastorale planlægning og samarbejde.

Protestanter protesterer mod pavebesøg

The National Union of Protestants (Den nationale forening af Protestanter) i England har bekendtgjort, at organisationen i en publikation, som skal udsprede i hele nationen, vil protestere imod, at paven under nogen omstændigheder besøger England.

Baggrunden for protestskrivelsen er forlydender om, at pave Paul muligvis vil komme til indvielsen af den ny katolske katedral i Liverpool.

»Skema 13« har en væsentlig mangel, siger kardinal Alfrink

Kardinal Alfrink, ærkebiskop af Utrecht, øverste feltpræst for Hollands væbnede styrker, præsident for den officielle katolske fredsbevægelse Pax Christi og en af Vatikankoncils 12 præsidenter holdt den 23. oktober en pressekonference i Rom over emnet »Krig og fred«. Verdenspressens repræsentanter trængtes omkring kardinalen, der tog ordet i en af de hårdest diskuterede sager på konciliet. Det var betegnende at konstaterer, skriver LE MONDE's særlige udsending, Henri Fesquet, at alle de stillede spørgsmål drejede sig om de samme punkter: Er det endnu i 1965 i overensstemmelse med fornuften at påstå, at en atomkrig kan retfærdiggøres som forsvarskrig? Er det fornuftigt at påstå, at fabrikation af skræmmevåben er i overensstemmelse med evangeliets moral?

Det andet Vatikankoncil synes at være nået til en korsvej. Det er ikke længere muligt for konciliet på én gang at sige ja til atomvåbnene som skræmmemiddel og sige ja til en

Gandhis og en Martin Luther Kings ikke-volds metode. Koncilet må vælge enten at følge de militære fagfolks og regeringernes logik eller følge ikke-voldstilhængernes logik, skriver Fesquet.

Kardinal Alfrink indrømmede på pressekonferencen, at skema 13 i sin nuværende redaktion havde den væsentlige mangel ikke at referere sig til evangeliet og at overse den revolutionære styrke hos dem, der bruger de åndelige våben (faste og bøn) for at sætte sig til modværge. Men kardinalen forsikrede sine tilhørere, at *den nye redaktion af skemaet vil gå meget videre*. Han erklærede endog: »Det eneste fælles mødested for alle mennesker af god vilje, hvadenten de kommer fra øst eller fra vest, er forsvaret af freden.«

Visse forsvarserige legitime

Forskellige pacifistiske bevægelser anser al krig for at være i åbenbar modstrid med evangeliet, og de drager heraf den slutning, at deltagelse i krigshandlinger er uacceptabelt for den kristne samvittighed. Det er sikkert, at evangeliet vil kærlighed, og at krig altid er en uhyrlighed. Men den menneskelige erfaring ved, at der opstår situationer, under hvilke fredens opretholdelse ikke alene afhænger af den ene part, og den menneskelige samvittighed stilles her overfor meget alvorlige problemer. I dag for eksempel kan freden ikke garanteres ved at abstrahere fra forsvaret. At forsvare sig og at forsvare de andre er en pligt, der også finder sine rødder i evangeliet.

Imidlertid retfærdiggør forsvaret af en krænket ret ikke brugen af midler, der kan ødelægge alt. Og skema 13 er på dette punkt fuldstændig konsekvent.

Kardinal Alfrink beklager derimod, at et afsnit i skemaet skelner mellem brugen og oplagringen af atomvåben. Han frygter nemlig, at der i dag under terrorbalancen vil være en tendens til, at hvert land tror sig berettiget til at garantere verdensbalancen ved at fabrikere våben uden nødvendighed. Disse våben fjerner ikke krigsfaren, men forøger den tværtimod.

På spørgsmålet om koncilet ville fordømme kommunismen, således som 450 koncilmænd har krævet det i et brev til koncilet, svarede kardinalen: Kirken har allerede mange gange fordømt kommunismen. Hvad formål ville det have at gøre det én gang til?

Arbejderpræsternes historie

1939. En franciskanerpræst får lov til at arbejde på en fabrik i en parisisk forstad for dér at kunne undersøge arbejderne levevilkår. Han er den første »arbejderpræst«.

1941. En dominikaner bliver havnearbejder i Marseille.

1942. De franske biskopper sender en snes præster til Tyskland. De arbejder hemmeligt på krigsfabrikker for at være sammen med de unge franskmænd, der på det tidspunkt er tvunget til at arbejde for Det tredje Rige. Flere af disse præster bliver opdaget og dør i koncentrationslejre.

1945. Den parisiske kardinal Suhard starter »Mission de Paris«. Flere præster beder ham om tilladelse til at være fabriksarbejdere for helt at kunne dele arbejderne vilkår. Kardinalen giver lov til dette eksperiment. Pius XII godkender det.

1951. For helt at kunne være solidariske med deres arbejdskammerater har flere arbejderpræster efterhånden påtaget sig vigtige ansvar indenfor arbejderne fagforbund – selv i det kommunistiske CGT. De romerske kirkemyndigheder begynder at blive urolige og forbyder, at nye arbejderpræster slutter sig til de ca. hundrede stykker, der allerede findes.

Oktober 1953. Efter et besøg hos Pius XII meddeler de tre kardinaler Liénart, Gerlier og Feltin, at »eksperimentet med arbejderpræsterne ikke kan fortsætte under den nuværende form«.

Januar 1954. Det bliver fastsat, at arbejderpræsterne nu ikke må arbejde mere end tre timer om dagen. Denne bestemmelse forhindrer dem automatisk i at fortsætte som fabriksarbejdere.

1957. Det franske episkopat starter »arbejdermissionen« bl.a. for at skabe et mere organisk samarbejde mellem den katolske arbejderaktion, arbejderpræsterne og sognemenighederne.

1959. Johannes XXIII er i mellemtiden blevet pave. Den parisiske kardinal Feltin mener, at tiden er inde til at arbejderpræsterne igen får lov til at genoptage deres beskæftigelse på fabrikker. Svaret fra Rom er helt igennem negativt. Kardinal Pizzardo fra »Det hellige Officium« erklærer, at »arbejdet på en fabrik eller en arbejdsplads er helt uforeneligt med præstelivet og dets forpligtelser«.

Oktober 1965. Efter lange og indviklede forhandlinger med de romerske myndigheder kan de franske biskopper meddele, at arbejderpræsterne officielt igen har fået lov til både at arbejde på fabrikker og arbejdspladser og til at være medlemmer af arbejderne fagforbund.

Vi henviser i øvrigt til »Katolsk Ugeblad« af 13. marts 1964 – nr. 11/64 – der hovedsageligt var helliget arbejderpræsterne.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. Byen 2462 - 6556 - 7804
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger
Omindbindinger.

Spal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADEN 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieførster: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

KØDHALLE

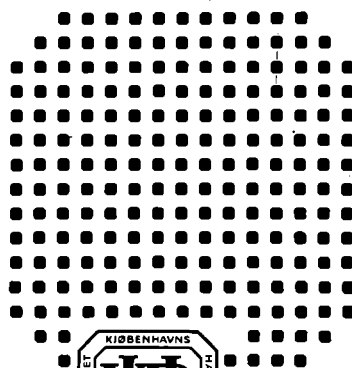
Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg

Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

HER ER 200 PUNKTER

og der er 200 steder i landet hvor der ydes HANDELSBANK service

altid
med i
billedet

HANDELSBANKEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

MEJERIET Vestecbo

Aarhus by's førende
TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

MUNKE MØLLES GLUTEN

Jesuitergeneral og kultur

Interessant pressekonference med ordenens nye overhoved

Jesuitordenens general, pater P. Pedro Arrupe, har holdt en pressekonference for koncillets journalister over emnet »Kultur og Mission«, et tema, der i dag er af overordentlig betydning. P. Arrupe holdt på spansk en virkelig vital og spirituel konference, hvori han blandt andet udtalte:

Kulturen er den harmoniske udvikling af hele mennesket. Menneskeheden har altid stræbt efter den fuldkomne kultur; men menneskene har i dag med videnskabens fremskridt skilt sig fra Gud og har derved mistet en af de vigtigste faktorer for den åndelige og intellektuelle udvikling. Intellektet søger at erstatte Gud og at omskabe kulturens værker til absolutte værdier, som mennesket selv bliver et offer for. Som følge deraf kommer man ikke længere til en tilfredsstillende forklaring på verdensaltet, og man forfalder til absurditeter og fortvivlelse.

Kulturens hovedopgave er at gøre mennesket til en helhed, og at give det en ny bevidsthed om sig selv og om det væsentlige i videnskaben. Kristendommen yder et afgørende bidrag til denne vitale opgave, fordi den i Kristus har den virkelige fuldstændiggørelse og den fuldstændige virkelighed. Det er den, mennesket stræber mod i sin søgen efter kulturen, netop ved sit væsens krav. Kristus er syntesen af det guddommeligt-menneskelige i hele skabelsen. Heraf udspringer Kirkens mission: at nærme sig mennesket og den moderne verden for at bringe den evangeliets budskab i dets helhed, dvs. Kristus selv.

Forholdet mellem Kirken og kulturen er først og fremmest følgende: Hvis evangeliets budskab skal kunne nå ud til mennesker med en forud given kultur, kan Kirken ikke se bort fra de menneskelige værdier, der allerede findes der på stedet. Katekese og forkyndelse må svare til disse værdier. Heraf fremgår en sandhed, der er på én gang menneskelig og evangelisk: Mennesket er ikke en isoleret ø, men en del af et levende samfund. Kirken føler det derfor som en nødvendighed at bringe evangeliets budskab og den allerede tilstedeværende kultur i overensstemmelse med hinanden. Hvor den møder et utilstrækkeligt kultu-

relt grundlag, søger den at udvikle de elementer, der kan få en virkelig kultur til at bryde frem. Kirken interesserer sig nemlig for det enkelte menneske, og den er af den overbevisning, at kun på den måde kan mennesket fuldt ud modtage det budskab, Kirken bringer det.

Men også Kirken på sin side beriges af de forskellige kulturer; på den ene side må Kirken nemlig bestandig tage missionen op til revision, hvis den skal kunne besvare de spørgsmål, den enkelte kultur stiller, og hvis den bestandig skal være åben over for de krav, en frugtbar dialog stiller; på den anden side har enhver kultur sin særlige måde at opfatte og modtage det kristne budskab på, og derved bringes den evangeliske forkyndelse med stadig nye udtryksformer.

Gennem kristendommen lærer Kirken mennesket kritisk at vurdere de værdier, hvoraf den enkelte livsstruktur er sammensat. P. Arrupe fortsatte med at forklare nødvendigheden af de liturgiske ændringer under hensyntagen til de forskellige kulturkredse: Når Kirken henvender sig til hele verden og til forskellige kulturer, må den aflægge de former, der ikke er væsentlige, for at den enkelte kultur bedre skal kunne modtage evangeliets budskab og udtrykke det på sin særlige måde.

Denne bestandige udskillelse og fornyelse er ikke let, og den kræver af Kirken, at den hele tiden holder

P. Arrupe: »Kulturen er den harmoniske udvikling af hele mennesket.«

sig til det væsentlige og altid afstå fra det, der kun er af underordnet betydning. Dernæst kræver den, at Kirken altid er åben over for ethvert samfund og enhver historisk epoke, hvorved en forståelse og en tilpasning bliver mulig.

Kirken står i dag over for to væsentlige spørgsmål, konkluderede P. Arrupe.

1) Hvad er den karakteristiske kultur hos vor tids mennesker, der er sammensat af så mange forskellige elementer?

2) Hvordan kan Kirken skabe harmoni mellem en generations kulturelle værdier og fuldkommengørelsen i Kristi mysterium uden at se bort fra det positive, den moderne verden har at tilbyde?

Det er en væsentlig opgave for konciliet at tage stilling til disse spørgsmål.

Dommedagsbalance og blasfemi

Direktør, cand. polit. B. Mannov har sendt os følgende linjer:

Det, der fundamentalt og skæbnesvangert adskiller kernevåben fra alle andre kendte ødelæggelsesmidler, er ikke deres voldsomme ødelæggelseskraft i eksplosionsøjeblikket eller -området (om en atomkrig for eksempel vil dræbe 10 eller 20 gange så mange som en »almindelig« verdenskrig), men derimod deres ødelæggende virkninger på arveanlæggene hos såvel mennesker som alt andet levende, dyr og planter. Dette gælder ikke bare de skabninger, der direkte rammes af eksplosionsudstrålingerne,

men hele klodens befolkning i kraft af den radioaktive forgiftning af jorden, luften, vandet og dermed alt levendes føde – en forgiftning, der efter omstændighederne vil kunne holde sig på et dødeligt niveau gennem mange generationer.

Dette er – eller burde være – sagens kerne. Med vor generation står menneskeslægten overfor noget exceptionelt, noget gruopvækkende nyt. Atomvåben er transcendent vâben, ved hvis hjælp mennesket formår, hvad der dog blev Satan nægtet: at tilintetgøre skabelsesværket.

Det er vel naturligt, at man drøf-

Vejle

A/S Vejle Mælkekompagni

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejle

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejle Trælast- og Kulkompagni)
Toldbodvej - Telefon 68*
Vejle

Hansen Pærhøj & Søn

Glarmester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejle

Vejle Optik

af Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejle

Raadhusvej
Vejle
Tlf. 684 og 3711

Poul
HENRIKSEN

Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle - Tlf. 360
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevare Forretning
Tlf. 1721 - Nørregade 2
Vejle

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 - Vejle
Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserver - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Tlf. 73 07 70

Arndt Nielsen

Ure og optik
Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum

Tapeter - Malervarer

Claudi Hansens Eff.

Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

N. Juel Pedersen

Glarmester
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske
institutioner

E. Vergmann

Blikkenslager
aut. vang- og gasmester
Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Nordre afd.: Ringstedgade
157. Tlf. 72 56 55

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422
4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)
Åbent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

ROMAN KUSIER

Murermester
Telefon Nivå 150 - Nivå

KBK

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Horsens

Carl Bæk og Søn

El. Fagmanden
Vestergade 33, Horsens. Tlf. 21888
Lys - kraft - oliefyrt
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselssolier
Havnen 3, Horsens - Tlf. 23888

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A - Horsens
Tlf. 21920

Erik V. Sørensen

Fiskehandler
Borgergade 8, Horsens.
Tlf. 23779
Frisk fisk hver dag

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian W. Valthø
HORSENS

ter atomvåben i sammenhæng med den moderne totale krig, men atomvåben bør efter min mening alligevel betragtes – og af koncilet behandles – særskilt. Hvor ond end krigen, den almindelige krig, altid har været, den bragte til syvende og sidst jo dog kun det, vi alle skylder Vorherre: vor egen død. *Livet* kunne gå videre, med nyt håb, nye muligheder, levende børn i sunde mødres arme, ny lærkesang over grønne agre. *Slægtens* sår kunne læges og blev lægt.

Med atomkrigen er alt totalt anderledes. Er det uvidenhed, fantasi-løshed, en uhyrlig mangel på sans for proportioner eller bare almindelig sløvhed, der får os til at acceptere den forrykte forestilling, at der skulle være noget politisk system eller nogen samfundsform i Øst eller Vest, der er så meget mere »værd« end de andre, at vi i »selvforsvar« har lov til at slippe en atomkrig løs? Af hensyn til »de kommende slægters frihed og lykke« skulle vi dømme kommende slægters vanskabte kvinder til at føde millioner og atter millioner af lig!

Tak til pater Lund for initiativet til en atom-appel, der var uden storpolitisk slagside. Lad os alle støtte op om den og bede Gud hjælpe koncilet til klart at udtale sin fordømmelse af den såkaldte terrorbalance, der i virkeligheden er en dommedagsbalance og dermed en blasfemi.

B. Mannov

Er det tilladt?

Fortsat fra side 6

egen af troen oplyste samvittighed! Hverken det enkelte menneskes skriftefader eller hele Kirken skal opfattes som et orakel, der giver svar til dem, som ikke vil eller tør tænke selv.

Brug din forstand, og giv verden, hvad du skylder den; spørg din tro, og tjen Gud, som han gav nåde der-til. Er du kristen, så er du kun en god kristen, når du er en god borger i denne verden, og kun en god borger, når du er trofast mod dit kristne kald.

J. Coenen S.J.

„Lourdes og evangeliet“

Onsdag den 17. november kl. 20 taler pastor Paul d'Auchamp, Søborg, om »Lourdes og evangeliet«. Formålet er at søge at belyse emnet i forhold til evangelium og kirkehistorie. Efterhånden er der næsten lige så mange katolikker som ikke-katolikker, der

rejser fra Danmark til Lourdes som PILGRIMME. Derfor mener pastoren, at det ville være interessant at se Lourdes netop under denne synsvinkel. Foredraget er i forvejen blevet holdt i Sct. Mariæ sogn, hvor det samlede en interesseret tilhørerskare.

»Rosenkranskæden«

Under denne overskrift finder vi på bagsiden af den eksemplarisk smukt redigerede publikation »Katolsk sogneblad for Odense og Assens«, som på forsiden af samme oktober-nummer bringer Frans af Assisis »Sangen om broder Sol«, følgende lille tekst-stykke:

Dr. Paul Takashi Nagai, født den 3.1.1903, professor i stråleforskning, katolik siden 1934, blev selv svært såret af den atombombe, der sprængtes over Nagasaki (Japan) d. 9.8.1945.

Den ødelagde også hans hus, og af hans hustru var kun nogle knoglerester tilbage, der lå i nærheden af hendes rosenkrans.

Hæmmet af de lidelser, han havde pådraget sig ved eksplosionen, ydede han dog en stor indsats ved at nedskrive sine iagttagelser af bestrålingens virkninger.

Inspireret af fundet af hustruens rosenkrans kaldte dr. Nagai sit sidste arbejde »Rosenkranskæden«, og han viede det til valfartsstedet i Otome-passet.

Dette bidrog i væsentlig grad til at øge interessen om valfartsstedet. Da dr. Nagais kræfter ikke mere tillod ham at arbejde som forfatter, tegnede han billeder af rosenkransens hemmeligheder til sine venner.

Denne mand, som på forbilledlig vis forstod at opofre sine lidelser til JESUS, havde til valgsprog følgende: »Rosenkransen overalt og til alle tider, rosenkransen for alle og i al slags modgang.«

LÆSERBREVE

Redigeret af Jørgen Hviid

Ikke første gang

Så gerne jeg end kunne unde pater Knud Aage Nielsen S.J. æren som foregangsmand, har Ugebladet alligevel ikke ret i sin meddelelse (i nr. 42) om, at den af ham og pastor Bent Sørensen i fællesskab ledede »økumeniske begivenhed«, en andagt for katolikker og protestanter i Avedøre Kirke den 30. september, betegnede en »første gang i Danmarks historie«. En lignende gudstjeneste fandt sted

den 14. maj, St. Bededag, i kirken i Nykøbing Sj. Den lededes i fællesskab af sognepræsten i Nykøbing, pastor E. Kragh-Schwarz (der for resten havde fortjent at blive nævnt i taknemmelighed i Deres beretning i samme nummer om »økumeni i Ods-herred«) og af pater H. Roos S.J. Gudstjenesten fandt sted i forbindelse med en lejr arrangeret af Københavns Kristelige Studenterbevægelse og AC, og den omtaltes bagefter kort i Kristeligt Dagblad.

Kaspar Kallan

EGNET VIRKEFELT

søges af 50-årig enke med hyggeligt hjem; uafhængig, slank og repræsentativ. Er huslig, holder af børn og unge. Har filosofikum og korrespondenteksamen. Bill. mrk. N. 5. til bladets annonceekspedition, Hauchsvej 8. København V.

MARIUS
MP
ETENSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforetning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

FRANSK OG ITALIENSK UNDERVISNING

ønskes af dame boende i København. Henv. tlf. 71 97 00, bedst efter kl. 20.30.

Lysbilledforedrag om Lourdes

Onsdag den 17. november kl. 20 holder pastor Paul d'Auchamp foredrag i Niels Steensens Gymnasium (indgangen Jagtvej 183 B) om Lourdes og evangeliet. Alle er velkomne. (Dog frabedes stillet-hæle.)

Bressons »Syndens Engle«

*Betydelig katolsk film vises kun få gange i København
- i den eksklusive biograf »Camera«*

Kun de færreste filminteresserede vil sikkert undre sig over, at den katolske filmpris, OCIC-prisen, *ikke* gik til den amerikanske Kristusfilm, »The Greatest Story Ever Told«, men til et svensk værk, »Med mig til Copacabana« af Arne Sucksdorff. Samme aften som »The Greatest Story...« under udfoldelse af stor festivitas havde premiere i København, kunne man – hvis man søgte de mere ydmyge steder – se et katolsk kunstværk af fineste karat, nemlig den store instruktør Robert Bressons »Syndens Engle«. Det er den nye kunstbiograf Camera – det tidligere »Boulevardteater« på Sdr. Boulevard – der har taget filmen op. Uheldigvis havde man ikke i tide gjort opmærksom på premieren, så vi kunne forudinformere vore læsere om begivenheden. Ja, vi ved ikke engang, om filmen endnu opføres, når disse linjer læses, men er det tilfældet, kan vi anbefale en tur ud på Sdr. Boulevard. I sin anmeldelse af »Syndens Engle« skriver Bjørn Rasmussen i »Aktuelt« bl.a.:

Bresson (og medforfatteren pater Bruckberger) fortæller om et bestemt dominikanerinde-kloster i Frankrig, som specielt tager sig af kvindelige forbrydere, der optages som novicer. I filmens start oplever vi, hvordan dette tager sig ud udefra. Men i resten af filmen opleves problemet indefra. Den hovmodige velhaverpige Anne-Marie (Renée Faure) konfronteres med mordersken Thérèse (Jany Holt), der også er kloster-novice. Anne-Marie vil partout frelse Thérèse's sjæl, tager frygteligt kejtet på det (nærmest selvsikkert, åndeligt set smart) i begyndelsen, men vejledet,

Robert Bresson

dels af sin indre samvittighed, dels af nonnernes gensidige disciplin-analyse, bliver Anne-Marie mere og mere i stand til at give den bitre, brutale og kyniske Thérèse dette ekstra overskud af livsstyrke, der kan »frelse« hende. Anne-Marie dør selv, men lever videre gennem Thérèse.

Den psykologiske kamp mellem godt og ondt, mellem to slags viljer, er gennemført på et spirituelt plan, som vi meget sjældent møder, selv inden for franske film. Med en diskretion, der i sin frysende grun kan gå til marv og ben, ganske som en Dreyer-film kan gøre det, har Robert Bresson genskabt et kloster-miljø, der – blot for sentimentalitet eller »lækre« effekter – vil frastøde bunker af tilskuere, forundre endnu flere og betage de få, der er i stand til igennem situations-forløbene at ane de evige perspektiver. Anne-Maries

voksende selvfornægtelse vil måske »røre« en og anden. Rimeligvis vil måden, hvorpå hendes hovmod gradvis smeltes ud af hende, give en og anden tilskuere noget at spekulere over. Men om det væsentligste i filmen, hendes stedfortræder-virksomhed, vil begribes af andre end dem, der er fortrolige med katolsk teologi, sætter jeg et stort spørgsmål ved.

Vil en tid, der kun i julen har visse tågede erindringer om de kristne idealer og de kristne tanker, kunne se dybderne i en film, der skildrer offer og soning og tilmed ikke blot på egne, men på andres vegne! Ikke med en katolsk lærebog i instruktørens hånd, og slet ikke i forventning om varm sympati fra katolikernes kirke, men fordi tankerne pressede på og måtte udtrykkes.

I en fornem ydre form, en lutret dialog (af Jean Giraudoux!), en asketisk, nøgen billedstil, hvor det sigende nærbillede (som hos Dreyer) dramatisk intenst rummer hele situationens fylde og et imponerende sikkert spil af de medvirkende er »Syndens Engle« lige så umiddelbart ægte, som den er eksotisk aparte, lige så ren og fin, som den er intellektuelt hensynsløs. Man gyser måske, men man lader ikke ét billede »gå fra sig«, og man holder vejret for ikke at »miste« en replik.

Man kan kun beundre den kun 36-årige Bresson, der med denne sin egentlige debutfilm skabte et så gedigent arbejde. For de få? Ja, måske. Men et kunstværks kvalitet er nu engang ikke ligefrem proportionalt med antallet af de mennesker, der kan lide det, slutter Bjørn Rasmussen.

HK

Den kendte vesttyske redaktør og professor, Otto B. Roegele, der er kendt for sine markante synspunkter, besøgte for nylig København for at tale i Studenterforeningen. Han kom bl.a. ind på den berømte Spiegel-affære, der vakte opsigt i hele verden. Dr. Roegele, der har »dialogen« som kæphest, ses på billedet fornedet. Han er fotograferet i Studenterforeningen. Dialogen er også emnet for en anden artikel i dette nummer: »Den sande dialog — og den falske.«

katolsk ugeblad 46

12. NOVEMBER 1965
113. ÅRGANG

Fem nye koncildokumenter offentliggjort

Hatten af
for Canterbury

Den sande dialog
- og den falske

Rom har opdaget de gifte lægfolk

Kendt katolsk pressemand i København

Erklæringen om jøderne er til syvende og sidst ikke så dårlig

Rom (Fra vor udsendte medarbejder.)

Den 28. oktober blev fem af de elleve skemaer, kirkemødet på indværende samling beskæftiger sig med, af pave Paul VI erklæret for officielle koncildokumenter på et offentligt koncilmøde. Det drejede sig om: dekretet om biskoppernes hyrdeembede, om ordenslivets fornyelse, om præsteuddannelsen samt erklæringen om den kristne opdragelse og erklæringen om Kirkens forhold til de ikke-kristne religioner.

For ængstelige synspunkter

Om to af dem, nemlig om dekretet om ordenslivets fornyelse og om erklæringen om den kristne opdragelse

er der ikke meget at sige, udover at de næppe kan betragtes som epokegørende. Dette er en hel del af de koncilsfædre, som dog selv har stemt for disse to skemaer, de første til at indrømme.

Dekretet om ordenslivets fornyelse indledes med nogle almindelige betragtninger over, hvad ordenslivet egentlig er. Det defineres som en form for »Kristi efterfølgelse«, en måde at leve sin dåbspagt på. Disse første afsnit er gode og indholdsrige, og de vil uden tvivl bidrage til at udrydde adskillige forkerte forestillinger om klosterlivet som noget særlig ophøjet, der er forbeholdt de »fuldkomne«. Men så snart teksten

går bort fra det principielle plan for at gå over til de mere konkrete problemer, svigter inspirationen desværre næsten totalt. Tilpasningen til den moderne verden, som dog er problem nr. 1 for mange ordenssamfund, affærdiges med et par gode råd og fromme formaninger. Dekretet som helhed vil altså næppe være i stand til umiddelbart at virke som en inspiration til den fornyelse, som titelen dog gør sig til talsmand for. Der til er det alt for ængsteligt og alt for »klassisk« i dårlig forstand.

En lignende misforståelse bør understreges i forbindelse med *erklæringen om den kristne opdragelse*. Også her svarer titelen kun delvis til indholdet, idet skemaet ikke så meget handler om den kristne opdragelse, men først og fremmest og næsten udelukkende omhandler de katolske skoler, hvilket jo på ingen måde er det samme! Tager man i betragtning, at kun 6-7 pct. af alle katolske børn i verden går i katolske skoler, kan man med rette føle sig skuffet over, at problemet i erklæringen reduceres til dette ene spørgsmål. Der er i særdeleshed grund til at beklage, at skemaet ikke i højere grad beskæftiger sig med katolske lærere og professorer, der betragter det som et kald at undervise på ikke-katolske skoler og universiteter. Denne alt for snævre problemstilling beviser, at det endnu vil tage lang tid, før vi kan belyse de enkelte problemer, Kirkens liv stiller os overfor, ud fra det universelle syn og den levende missionsbevidsthed, det andet Vatikankoncil dog så åbenlyst har givet udtryk for i sine dogmatiske dokumenter som for eksempel konstitutionen om Kirkens væsen.

Set ud fra dette synspunkt er *dekretet om præsternes uddannelse* langt mere tilfredsstillende end de to foregående. For eksempel går det ind for en udvidelse af kenskabets til den moderne filosofi og videnskab af hensyn til dialogen med den moderne verden. Dernæst opfordrer det til en udvidet belæring om de ikke-katolske trossamfund. Endvidere giver det bedre muligheder for en tilpasning af studierne efter de enkelte studerendes alder og efter de enkelte landes behov. Desuden baner det vej

Paven ses sammen med koncilsfædrene ved den offentlige session, den 28. oktober.

... men den tilfredsstillende nok hverken jøder eller arabere, siger pater Martin Drouzy O. P., der her fortæller om de fem koncildokumenter, som fik officielt stempel ved det offentlige møde d. 28. oktober. Dekretet om præsternes uddannelse kan komme til at betyde en tiltrængt fornyelse.

for en mere hensigtsmæssig fordeling af de filosofiske og de teologiske studier, levner større plads for bibelstudier osv. Man kan allerede på nuværende tidspunkt nære berettiget håb om, at dekretet vil komme til at betyde en fornyelse af uddannelsen på præsteseminarierne, der jo ikke – som de hidtil har gjort – skal forme præster i Tridentinerkoncillets ånd og med henblik på livet, som det formede sig i det 17. århundrede, men præster, der skal virke i det 20. århundrede, og som skal føre det andet Vatikanconcils ånd og resultater ud i livet.

Dekretet om biskoppernes hyrdeembede er direkte inspireret af konstitutionen »Lumen Gentium« om Kirkens væsen og især af denne konstitutions tredje kapitel. Dekretet er altså virkelig up to date! Det indeholder tre kapitler, hvori man henholdsvis behandler 1) biskoppen i den universelle kirke (hans forhold til paven, kurien og de øvrige biskopper, 2) biskoppen i hans bispedømme, og 3) samarbejdet mellem biskopperne imellem (blandt andet spørgsmålet om bispekonferencerne). Som det fremgår af denne meget simplificerede oversigt, er det læren om biskoppernes kollegialitet, der her føres ud i sine direkte konsekvenser. Dekretet angår for øvrigt ikke alene biskopperne, men alle katolikker – præster, ordenssøstre og lægfolk – eftersom hensigten med det netop er i de enkelte bispedømmer at genopvække en større ansvarsbevidsthed ved både at skænke dem større selvstændighed og ved at give dem en mere aktiv plads i den universelle kirke. Lægfolk vil også med interesse konstatere, at de fra nu af officielt kan være medlemmer af det biskoppelige råd.

Et meget omstridt dokument

De første fire dokumenter, der blev promulgeret den 28. oktober er altså ikke helt blottet for værdi og betydning. Det skema, der har vakt størst interesse verden over, er dog den

forholdsvis korte erklæring om Kirkens forhold til de ikke-kristne religioner. Grunden til denne interesse vil være det afsnit om jøderne, som i to år har givet anledning til en ikke ringe spænding på koncilet og til lidenskabelige divergenser uden for koncilaulaen.

Det pågældende afsnit om jøderne kom første gang frem på koncilets dagsorden den 8. november 1963 som et enkelt kapitel i skemaet om økumenik. I en pressemeddelelse fra sekretariatet for de kristnes enhed forklarede man omgående – hvad der også senere blev gentaget af kardinal Bea i hans indledning til debatten i koncilaulaen – at denne erklæring absolut ikke måtte fortolkes ud fra et politisk synspunkt. Grunden til, at emnet nu blev taget op til drøftelse, var udelukkende Johannes XXIII's ønske om, at det skulle behandles på koncilet.

Debatten antog straks fra begyndelsen en ret spændt karakter. Enkelte koncilfædre fremkom med rette med den indsigelse, at teksten ikke hørte til i skemaet om økumenik, som jo udelukkende skulle beskæftige sig med katolikkernes forhold til deres kristne brødre. De orientalske patriarker gav for deres del udtryk for betænkeligheder og misforståelse. Kunne man ikke befrygte, at de arabiske lande ville hævne sig på de kristne menigheder på grund af et dokument, de umiddelbart ville fortolke som en anerkendelse af staten Israel? Også folkeopinionen rundt omkring i verden begyndte at tage stilling for og imod dokumentet. På den ene side stod de arabiske lande, og på den anden side stod de jødiske sammenslutninger. Fra begge sider kom der en række henvendelser til paven, hvori de naturligvis trak i hver sin retning. Paul VI's rejse til Palæstina, det brev, han sendte de orientalske patriarker, da han på vejen til Bombay gjorde ophold i Beirut, og et besøg, som to af kardinal Beas medarbejdere i foråret 1965 af lagde i de arabiske stater, var alt

sammen forsøg på at gyde olie på bølgerne. Men ingen af dem kronedes med held. Tekstens modstandere nærede stadig alvorlige betænkeligheder.

I november 1963 regnede alle med, at erklæringen skulle tages op til af-

Fortsættes side 12

Afstemningens resultat

Den 28. oktober blev fem koncildokumenter sat under en sidste afstemning, lige før de blev højtideligt forkyndt af paven. Afstemningen gav følgende resultat:

Dekretet om biskoppernes hyrdeembede:

2322 stemmer i alt.
2319 ja-stemmer.
2 nej stemmer.
1 ugyldig stemme.

Dekretet om ordenslivets fornyelse:

2325 stemmer i alt.
2321 ja-stemmer.
4 nej-stemmer.

Dekretet om præsternes uddannelse:

2321 stemmer i alt.
2318 ja-stemmer.
3 nej-stemmer.

Erklæringen om den kristne opdragelse:

2325 stemmer i alt.
2290 ja-stemmer.
35 nej-stemmer.

Erklæringen om Kirkens forhold til de ikke-kristne religioner:

2312 stemmer i alt.
2221 ja-stemmer.
88 nej-stemmer.
3 ugyldige stemmer.

Hatten af for Canterbury!

Ærkebiskoppen af Canterbury, dr. Michael Ramsey, er en anglikansk prælat, man må tage hatten af for. Hans ord om, at kristne om nødvendigt må anvende magt for at beskytte flertallets ret i Rhodesia, er faldet som en bombe. Eksplosionen har givet forskelligartede resultater. Hans katolske kollega, kardinal Heenan, bakkede ham omgående op. Det samme gjorde 35 underhusmedlemmer – 32 fra Labour og 3 liberale – mens andre fortalte ham, at han havde gjort en kæmpebommet og det, der var værre: handlet ukristeligt. Og vandaler bevæbnet med malerspand og pensel brød ved nattetid ind i den ærværdige Canterbury-katedral, ved hvis alter Becket i sin tid led martyrdøden. Det engelske dagblad »The Guardian« gør i øvrigt opmærksom på, at ærkebiskoppens udtalelse i virkeligheden ikke var nær så skarp, som den de katolske biskopper i Rhodesia kom med, da de i et fælles hyrdebrev for nogle år tilbage erklærede, at rasediskriminationen i Rhodesia kun adskilte sig lidt fra det program, nazisterne kørte frem med.

Vi skal ikke her lægge op til nogen spidsfindig diskussion om det kristelige eller ukristelige i at benytte magt i et sådant tilfælde. Men både katolikker og protestanter kan i princippet lære af anglikanernes patriark, der viser, hvordan en prædikant skal stå: Med den ene fod i evangeliet og den anden i de aktuelle begivenheder. Det kan godt være, at man i diplomaternes, politikernes og de kirkeministerielle embedsmænds rækker begynder at blive sure eller at ryste i bukserne, hvis præster tog fat på at konkurrere med lederskribenter. Der vil lyde et ramaskrig: »Kirken blander sig i politik.«

Men se, ærkebiskoppen af Canterbury skæver hverken til teologerne, diplomaterne eller juristerne. Han appellerer til *samvittighederne*, og – stadig uden at vikle os ind i spidsfindighederne – tør vi nok sige, at der vel ikke er noget område, hvor en samvittighedsransagelse er på sin plads, som netop der, hvor selve grundlaget for samfundslivet formes: i politikernes kreds. Vi kan også bare se til paven – ikke blot når han taler i FN, men på en almindelig søndag fra Peterskirkens balkon. Han giver ikke kun en from betragtning med på vejen, men en påmindelse om en aktual begivenhed, der kræver en samvittighedsfuld indsats og interesse. U-landene, Rhodesia, Vietnam osv. HK

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Dr. Otto B. Roegele er en lille fortættet skikkelse, ladet med intelligens og energi og med en diktion så fuldendt, at slutningsbogstavet i ordet Theorie høres.

Det var en fornøjelse at høre denne tyske journalist og professor i social kommunikation ved Münchens universitet tale i Studenterforeningen for en lille indbudt kreds om *tyske presseproblemer i dag*.

Pressefrihed i Vesttyskland

Professoren gav først en redegørelse for pressens juridiske stilling i Vesttyskland i dag. Grundlovens paragraf 5 sikrer ikke blot ytringsfrihed, men tillige retten til information. Censur finder ikke sted, præciseres det.

Professoren gjorde imidlertid opmærksom på en mangel i grundloven. Radio og fjernsyn er ikke taget med. Til trods for denne væsentlige mangel, som Dr. Roegele illustrerede ved nogle tal for tv's udbredelse (10 millioner apparater for 17 millioner husstande), er grundloven alligevel et godt værn om pressefriheden. Den går således videre end den ellers så liberale Weimarforfatning.

Et er imidlertid teori – et andet praksis. Hvordan ligger det reelt med den tyske pressefrihed?

En tilstand af »overinformation«

Som en væsentlig hindring for virkelig pressefrihed nævnte Roegele den store økonomiske bundethed til annoncørerne. Retten til information trues ligeledes. Som så mange andre lande befinder Vesttyskland sig i en tilstand af »overinformation«. Læserne begraves formeligt i stof – ofte af uvæsentlig karakter. Her skelnede professoren mellem den seriøse presse og den ikke-seriøse presse, som han karakteriserede som »en trykt varieté«. Denne sidste beskæftiger sig især med såkaldte »randfænomener« og karakteriseres desuden ved det rene profitmageri uden skelen til kvalitet.

Hvordan kontrollere

»kontrollørerne«

Professor Roegele nævnte et andet stort problem. De moderne sociale kommunikationsmidler – og det gælder både presse, radio, tv, film og teater – har en korrigerende og kontrollerende opgave i samfundet. Men hvordan skal man kontrollere »kon-

Hvordan skal man kontrollere samfundets kontrollører

Dr. de moderne meddelelsesmidler, spørger kendt katolsk pressemand ved et møde i Studenterforeningen i København

trollørerne«. For pressens vedkommende findes der et pressenævn, men dets kompetence er meget usikkert formuleret og i praksis stærkt reduceret. Problemet er også stort for radio og tv's vedkommende. Her nævnte Roegele som noget af det mest vellykkede den løsning, man har fundet for Südwestfunk. Her mønstrer partierne en fjerdedel af radorådet, regeringen en anden fjerdedel. Den anden halvdel af rådet sammensættes af repræsentanter for fagforeninger, universiteter, kirker med videre (herunder en repræsentant for det jødiske mindretal).

Polemikkens kunst er uddød

Professor Roegele sluttede med en mere almen vurdering af den tyske presse i dag. Journalisternes personlighed er trådt noget i baggrunden. Den sidste tyske journalist, der var verdenskendt, var Theodor Heuss.

Dr. Otto B. Roegele, hvis markante synspunkter er kommet til udtryk i hans katolske ugeavis »Rheinischer Merkur«, besvarede åbenhjertige spørgsmål om bl.a. »Spiegel«-affæren.

Roegele var kommet til at tænke over dette på vejen til København, hvor han sejlede over Østersøen med en færge af samme navn. Polemikens kunst var også uddød, mente Roegele. Professoren er måske selv et levende dementi af denne påstand. Roegele er kendt som en meget skarp polemiker. Det var ham, der sidste efterår forlangte Mgr. Felicis afgang som sekretær for koncilet efter manøvrerne omkring slutningen af sidste koncilsamling.

Som bevis for pressens demokratiske holdning nævnte professoren forholdet til Israel. Desuden – og ikke mindst – den samlede presses solidaritet med ugemagasinet SPIEGEL under politirazziaen sidste år. Denne solidaritet skyldtes måske mest pressens egen selvopholdelsesdrift: Hvornår kommer politiet og tømmer vore skuffer om natten?

Spiegelaffæren

På et direkte spørgsmål efter foredraget om Spiegelaffæren svarede Roegele, at sagens kerne var de militære hemmeligheder, der var blevet offentliggjort af bladet. Her måtte man imidlertid tage i betragtning, at det praktisk talt er umuligt at få at vide, om noget er hemmeligt. Bladet

havde henvendt sig til en højtstående militær embedsmand og fået at vide, at sagen ikke var hemmelig. Derefter havde det offentliggjort materialet. Resten var »akkompagnementsmusik«, mente Roegele og nævnte herunder det personlige fjendskab mellem Strauss og Der Spiegels udgiver. I øvrigt ser det ud til, at bladet nu har fået en »erstatnings-Strauss« i den nye tyske justitsminister Jäger. Roegele var for øvrigt absolut modstander af kommunistpartiets ophævelse i Vesttyskland.

På et spørgsmål om, hvorfor man ikke skred ind over for jødehaten i Nationalzeitung, der har et oplag på 100.000, svarede Roegele: Det skyldes usikkerhed over for vore for kort tid siden generhvervede demokratiske rettigheder. I øvrigt ved man nu ved at tillade denne avis, hvor man har de uforbederlige.

Jens Oluf Lund

»Rheinischer Merkur« og »Der Spiegel« — det sidste med et billede af den nye jesuitergeneral.

Den sande dialog - og den falske

Alle mennesker drømmer om fred. To tredjedele af menneskeheden drømmer om brød. Det er en trist kendsgerning, at samtidig med at teknikken har gjort jorden mindre, tager nationernes indbyrdes stridigheder og mistænksomhed til og overskygger fuldstændig vor generations væsentligste problem, at skaffe menneskeværdige kår for de nødlidende i u-landene.

Dette er udgangspunktet for Nobelpristageren, den belgiske dominikanerpræst Pires arbejde og tanker.

Pire siger selv, han er optimist og realist. Menneskeheden i dag er splittet op i utallige trosretninger, politiske overbevisninger, racer, klasser, kulturer og nationer. Ud af dette må der skabes en harmoni. Pire mener dermed ikke en ensretning, hvorved nogle af de forskellige stemmer undertrykkes, men at de bringes i akkord.

Hvorledes skulle dette kunne opnås. Pater Pire har i tale og skrift altid påpeget, at den eneste vej dertil ligger i den sande, broderlige samtale. En indstilling til andres synspunkter, der er mere lyttende end samtalende. Det, der går ud for at være samtaler, er ofte kun vage kontakter, hvor begge parter holder en enetale uden at høre på den anden. Det er den falske dialog. Man træffer den ofte på internationale konferencer og ved politiske og religiøse debatter. Denne form for kontakt kan mest træffende kaldes en dobbelt monolog. En anden form for falsk dialog har man, når den ene part står over for en autoritet, som ikke let kan modsiges, børn over for forældre, lønmodtageren over for chefen osv.

Falsk er også dialogen mellem »døve«, hvor ordene har forskellig betydning for de deltagende parter. Pire bruger dette eksempel: Et ord kan i en bestemt situation få fire betydninger. 1) Præsident Johnsons egen opfattelse af ordet »fred«. 2) Den betydning Johnson tror Mao Tsetung giver ordet. 3) Maos egen opfattelse af ordet fred og endelig 4) den betydning, han giver det i

En ikke-katolik, lærer Bent Østergaard, der er leder af »Amnesty International«s danske afdeling, skriver med udgangspunkt i pater Pires tanker om begrebet »dialog«

Johnsons opfattelse. Man kan skifte ordet og personerne ud, men en sand dialog er umulig at få frem under sådanne omstændigheder. Kolonisatorer og koloniserede, katolikker og protestanter, højre- og venstreorienterede, hovedstadsbeboere og folk fra provinsen osv. fører ofte samtaler under den form.

Deroverfor står den sande dialog. Man vil her kunne indvende, at hvis man har en overbevisning, må det i enhver samtale med en anderledes tænkende været målet at overbevise og overtale denne. Hvis man selv tror at besidde sandheden – hvad de fleste af os jo mener at gøre – hvorledes kan man så re-

Præsident Johnson har sin opfattelse af ordet »fred«...

spekere andres opfattelser? Findes der overhovedet en objektiv basis for en sådan respekt?

Hertil kan svares, at den anden part lever i god tro på, at hans opfattelse er den rigtige, og handler i overensstemmelse med sin overbevisning. Men ofte finder man mennesker, hvis overbevisning og livsform ikke svarer til hinanden. Det er ulogisk, men almindeligt. Og i praksis er vi desværre tilbøjelige til, når vi bedømmer andres opførsel, at se på, om den er i overensstemmelse med vore egne principper, hvad vi naturligvis ikke har nogen som helst ret til. Først og fremmest må man vurdere sig selv og andre efter, om der er overensstemmelse mellem livsanskuelse og handling.

Endelig må man huske, at der altid er »de andres« sandhed. De andres udgangspunkt er en udfordring til at betragte sin egen livsanskuelse ud fra deres synsvinkel og derigennem bedre forstå både sin egen og deres tro.

Den objektive sandhed besidder ingen. Man kan kun arbejde sig henimod den. At ville omvende en anden til sin tro »er et tegn på en snæver dogmatisk opfattelse af at have ret«. Målet må være, gennem diskussionerne med ham, selv i højere og højere grad at »leve« sin overbevisning. Den sande tro er til stede i horisonten.

Den bedste måde at »bevise« sin tro på er at leve i overensstemmelse med den. Eksemplet er altid stærkere end nok så mange velformede ord. »At være« er altid at foretrække for »at sige«.

For at tage et eksempel: Hvis en troende og en ikke-troende står over for hinanden, er begge overbevist om at besidde sandheden. Her vil alle argumenter være subjektive og derfor uanvendelige. Følgelig må en sådan debat foregå i en oprigtig atmosfære, og den, der ikke tager den andens overbevisning alvorligt, har tabt, mens den, som kan vise modparten, at han selv i højere grad end denne tror på og efterlever modpartens højeste fordring har vundet.

At overbevise andre gennem ord, har ført og fører til forfærdelige stridigheder. Albert Schweitzer siger, at det bedste, der kan gøres for fred, er at kæmpe mod forudfattet mistro. Pire tilføjer, at den, der i handling efterlever sine ideer, er den bedste talsmand for dem.

Den sande dialog må finde frem til en fælles betydning af ordene, gensidig ærlighed, et minimum af fortrolighed og inden for det muliges ramme: afkald på egoisme.

Bedst forener man menneskene ved at lade dem samarbejde om det fælles mål, at afbøde noget af verdens lidelse. At verdens skæbne er afhængig af hver enkelts indsats er en essentiel tanke i Pires filosofi. Vi er – desværre – endnu stort set alle en slags hjemmefødninge, på hvem de nærmeste ting gør størst indtryk. At en gruppe europæiske arbejdere, der er indespærrede i en minegang, kan samle hele kontinentets opmærksomhed og medfølelse er smukt, men udsletter en stormflod 80.000 mennesker i Østpakistan går det ubemærket hen i europæisk presse. Og når grubearbejderne er reddet, koncentrerer publikums opmærksomhed sig igen om de nære og private forhold. Og dog burde mange andre hændelser røre os.

De, der rammes af ulykker, er ofte for svage til, at deres stemmer høres. Min drøm er, siger Pire, at enhver vil føle sig berørt personlig af alle menneskelige tragedier, uanset hvor de sker: Sult, sygdom, raceforfølgelser, undertrykkelse af politiske og religiøse rettigheder, diskrimination af kvinder, dårlig behandling af udenlandske arbejdere i ens eget land, forbryderens vanskelige stilling efter udstået straf. Rækken er næsten uendelig.

Pater Pire mener dog ikke, man halsløst skal kaste sig ud i en række opgaver. Først må man sætte sig grundigt ind i forholdene for at finde den rette måde at forsøge en løsning på. Nøjagtig viden om den virkelige situation er ens første pligt. At kende det onde uden at modarbejde det, er fejhed. Men at handle uden viden er ubetænksomt, og kan ikke blive effektivt, ja, endog ofte skade, da den eventuelle modpart let kan afsløre den falske baggrund, og dermed er hele aktionen faldet til jorden.

Inden man griber ind, må man nødvendigvis have sat sig grundigt ind i sagen. Nogle få linjer, selv i en sædvanligvis velunderrettet avis, er

... og Mao har sin opfattelse af ordet »fred«. Og så har de begge den betydning af ordet, som de tillægger modparten, at tage hensyn til.

ikke baggrund nok. Der påhviler den enkelte et grundigt og omfattende arbejde med at finde sagens baggrund, inden han går aktivt ind i et hjælpearbejde.

Aktiv og virksom indgriben er naturligvis lige så vanskelig en sag. Hver må finde sin form. Man kan underskrive deklARATIONER, noget en nobelpristager som Pire ofte opfordres til. Det kan være meget virkningsfuldt, men føles ofte »for let«, og Pire mener det samme om protestmarcher.

Der findes dog også aktiviteter, som i højere grad koster noget. John Griffin, en hvid amerikaner i Sydstaterne, ændrede sin hudfarve og mærkede på sin egen krop, hvad det vil sige at være neger dér. Martin Luther King har ladet sig fængsle mange gange. Abbé Pierre arbejder sammen med klunserne i Paris.

Skal en handling give resultat, må den udføres afbalanceret og rolig, ikke stemningspåvirket. Den kan fremføres fast og bestemt, men ukonform og original optræden gælder efter Pires mening ikke. Handlingen må pege hen mod uretfærdigheden. »At handle er at forene dristighed og forsigtighed.«

Kun ved i fællesskab at arbejde mod samme mål, kan man skabe en akkord mellem de forskellige anskuelser. Et sådant fællesarbejde, iværksat af mennesker ud fra forskellige standpunkter, kan omforme dem. Vi trænger til et summemøde, ikke om Berlin eller Vietnam – de er blot

symptomer – men om midler til at fjerne den ubegrundede frygt og mistro, der får al diskussion til at slå fejl. Når man begynder en indsats mod menneskelig lidelse, er de samarbejdendes horisont stadig forskellig; de ledes af deres divergerende baggrund, men opdager, at de føres af den samme ånd, den gode uenigheds ånd, der er rettet mod samme mål. Til slut opnår de en verdensforståelse i forbindelse med de andres syn, en forståelse af de idealer, som inspirerer de andre til handling.

Ødelæggende kræfter og skabende nybrud kæmper om magten i vor tid. »Den broderlige samtale« er et af forsøgene på at finde nye veje ud af passiviteten og opgivelsen.

Bent Østergaard

Ringe dansk interesse for u-landsstudent

Vi har modtaget:

AC fremkom i foråret med en opfordring til at hjælpe Valeziano, Nairobi, med hans ingeniørstudium.

Indsamlingen er nu sluttet med et beløb på 2583,00 kr.

Dette beløb lå langt under, hvad man havde håbet, idet man havde håbet hvert år at kunne sende ham 7120,00 kr., hvilket beløb ville have gjort det muligt for ham at gennemføre studiet uden anden hjælp og personlige økonomiske vanskeligheder.

Takket være en sidste hjælp fra Caritas Danmark er der dog nu sendt ham en check på 2000,00 schw.frchs.

Samtidig med denne har man måttet meddele, at dette beløb er en engangshjælp, og at vi ikke fremover vil kunne yde ham støtte, da der ikke har været mulighed for at få tilstrækkelige tilsagn om fortsat hjælp.

Til dem, der har været med til at yde Valeziano en hjælp, vil vi gerne rette en hjertelig tak.

Poul Hedemann Nielsen
Claus Munk Plum

Hvor skal vi hen
søndag den
28. november?

Undertegnede slutter sig gerne til de katolikker, der taknemmeligt tager imod så meget, som mange af vore foregangsmænd lærer os og udretter for os til gavn for liturgiernes fornyelse. Som forsøg på et aktivt bidrag vil jeg omtale et led i messens struktur, som synes at være udsat for udbredt misforståelse; jeg mener hermed kollektbønnen og den opfattelse, at denne bøn skulle danne et organisk hele i forbindelse med de efterfølgende læsninger. Idet liturgiernes fornyelse bl.a. sætter sig som mål at gøre messens opbygning mere overskuelig, tror jeg, at man her rører ved et væsentligt punkt.

Messens første store del er en ordets gudstjeneste. Og dennes normale struktur må være: læsning af Guds ord som det vigtigste og første og så vort gensvar, vort ekko i sang og bøn – eller snarere den genklang, Gud selv ved sit ord vækker i os. Til læsningen knytter, om fornødent, en bemyndiget person en forklaring af teksterne.

Denne struktur genfindes også i messen, bare man søger på rette sted: læsning – epistel

sang – graduale, alleluja, tractus
evangelielæsning – evangeliet
forklaring – prædiken

(menighedens tilslutning – trosbekendelsen)

bøn – forbønnerne, efter »Herren være med jer ... lad os bede« – det, folkekirken kalder Kirkebønnen.

Og hvad så med kollekten, det, katolikker ofte kalder kirkebønnen? Den kan ikke passes ind i skemaet for ordets gudstjeneste, – den står jo før læsningerne!

For at løse gåden, bør man huske, at messen i tidens løb er vokset sammen af forskellige elementer. Således har man kendt en indledende række forbønner, hvori hele menigheden deltog, i det mindste med et gentaget »Kyrie eleison«¹⁾. Præsten afsluttede denne række med en kort bøn, kollekten, hvori han »samlede« alle bønner. Kollekten hører altså til det, der går forud, – ikke til det, der følger efter.

Men hvis man retter sig efter dette, indfører man så ikke i messen en fordobling? Kyrie eleison plus kollekt og forbønner efter prædiken? –

¹⁾I den ældste hollandske julevise tales der om at begynde vore »leisen« (Kyrie eleison), dvs. man begynder at fremføre sine bønner. I øvrigt slutter hver strofe i denne vise med »Kyrie eleis«.

»Vi fattige, vi syndere«

I nogle personlige betragtninger over den liturgiske fornyelse skriver vor medarbejder A. Ziggelaar S.J., Århus, bl.a. om syndsbeholdens betydning.

De *nyttige* fordoblinger skal fjernes, siger liturgikonstitutionen. Men messens udvikling i århundredernes løb har også skaffet den nye brugbare elementer, for eksempel syndsbeholdelsen i messens indledning. At denne syndsbeholdelse i sin nuværende form stammer fra middelalderen behøver vel ikke at genere os. Eller kan der ikke være kommet noget godt fra middelalderen? Men i øvrigt er en syndsbeholdelse før messen helt i overensstemmelse med den ældste kirkelige traditions ånd. I »Didache«, »De tolv apostles lære«, en bog fra det 2. århundrede, har vi nogle af de ældste forskrifter for en kristen messefejrning. I denne hedder det (kap. 14): »Om søndagen skal I komme sammen for at bryde brødet og fejre eukaristien efter først at have bekendt jeres fejltrin over for hinanden, for at jeres offer skal være rent. Ingen, der har noget udestående med sit medmenneske, må slutte sig til jer, før de har forsonet sig, for at jeres offer ikke skal profaneres.« En syndsbeholdelse ved messens begyndelse fører os også nærmere til de kristne i folkekirken, som praktiserer et skriftemål før højmessens. Endelig, og det er vist det vigtigste, er denne syndsbeholdelse et særdeles tidssvarende led i Kirkens

liturgi. Vi oplever jo, hvordan Kirken i vore dage vokser i forståelse af sig selv som de fattiges kirke. I syndsbeholdelsen vil vi have en stedse tilbagevendende lejlighed til både selv at blive mindet om og til at bekende over for andre, at vi er disse fattige og syndere. Syndsbeholdelsen, om muligt i kortere form, som for eksempel hos dominikanerne, kan så kombineres med Kyrie-litaniet, og afsluttes med messens kollekt. Resultatet er følgende skema:

Introitus eller indgangssalme.

»Vor hjælp er i Herrens navn...«, muligvis efterfulgt af et øjeblik stilhed til samvittighedsransagelse.

Synsbeholdelse, kombineret med Kyrie eleison.

(Englenes lovsang: Ære være Gud.)
Messens Kollekt.

Efter denne indledning begynder ordets gudstjeneste.

For at vi kan opnå klarhed og forståelighed i messens første del, må vi derfor vente og håbe på, at messens indledning engang i fremtiden kommer til at gennemgå en ombygning, for eksempel på følgende måde:

1. Korstejn og »Jeg vil træde frem for Guds alter« (antifon til en afskaffet salme!) udelades efter indgangssalmen. De, der har bedt den liturgiske aftenbøn, ved, at også komplet straks indledes med »Vor hjælp er i Herrens navn« og så syndsbeholdelsen.

2. Syndsbeholdelse og Kyrie-litani smeltes sammen, idet man udelader de vers og bønner, der i trinbønnen følger efter syndsbeholdelsen. Der vil da heller ikke mere være plads for et introitusvers mellem syndsbeholdelsen og Kyrie eleison: indgangssalmen synges eller bedes før syndsbeholdelsen.

3. Englenes lovsang »Ære være Gud i det høje« vil kun blive sunget på store fester, for at den ikke skal skille Kyrie eleison fra kollektbønnen, som er den naturlige afslutning på Kyrie-litaniet og dermed på hele messens indledning.

A. Ziggelaar S.J.

R.I.P.

Min kære veninde frøken

MARIA MEKAELY

døde på Skt. Lioba Hjemmet den 7. november 1965.

Ella Busch

Bed for hendes sjæl.

En tilbygning til Sct. Michaels skole i Kolding muliggør undervisning efter helt moderne principper

SKOLEN I KOLDING HAR FÅET EN NY OG MODERNE AFDELING

Sct. Hedvigsøstrenes skole i Kolding har fra det nye skoleårs begyndelse taget en smuk og moderne ny skolebygning i brug. Selve den kirkelige indvielse fandt sted den 24. august ved pastor G. Bertling.

Den nye skoleafdeling rummer 11 lokaler, heraf 3 faglokaler til henholdsvis sang, formning og fysik, og har muliggjort deling af flere klasser, og skabt gode forhold for skolens fagundervisning.

»Når byggeriet har kunnet gennemføres, er det på grund af Sct. Hedvigsøstrenes uegennyttige arbejde i Kolding, og det er især Sr. M. Benedicta som gennem flere års målbevidst arbejdet har skabt disse fine forhold for

den katolske skole og for hele den katolske menighed,« udtaler en koldingenser.

Billederne viser:

Øverst til venstre: Klasseværelse i den nye skolebygning.

Øverst til højre: Den nye skolebygning set fra fritidshjemets legeplads.

Nederst til venstre: Efter en højtidelig messe i Sct. Michaels Kirke går menigheden i procession til den nye bygning.

Nederst til højre: Pastor G. Bertling foretager indvielsen af skolebygningen.

Hr. José Alvarez Icaza er katolsk »tilhører« på koncilet, – et privilegium, han ikke er ene om, eftersom der hver morgen indlades 52 lægfolk og ordenssøstre, der overværer koncilets møder i Peterskirken. Mere enestående er det, at hr. Alvarez ikke er alene, men er ledsaget af sin hustru. José og Luz Maria Alvarez Icaza fra Mexiko er det eneste ægtepar, som for øjeblikket qua ægtepar har lejlighed til at overvære koncilets arbejde.

Dette usædvanlige forhold har fået Deres korrespondent til at opsøge ægteparret for at høre lidt om, hvordan det er gået til, at både mand og hustru er blevet »tilhørere« på koncilet. Han bliver modtaget af hr. Alvarez i ægteparrets interimistiske bolig i Rom, et pragtfuldt palæ, som den italienske ambassadør i Madrid har stillet til rådighed for dem, så længe koncilet står på. José Alvarez virker dog tilsyneladende ikke imponeret af de majestætiske omgivelser, hvor han bor sammen med sin hustru og deres to ældste døtre (ægteparret Alvarez har i alt tolv børn) samt sytten andre mexikanske lægfolk, der frivilligt har stillet sig til disposition for at oprette og tage sig af en slags oplysningscenter med familieproblemer som speciale. Det romerske palæ har derfor for øjeblikket mere lighed med en kommando-post eller et informationsbureau end med en ambassadørbolig. Det er José Alvarez, der besvarer vore spørgsmål.

– Hr. Alvarez, denne koncilsamling er – så vidt jeg har hørt – den første, De overværer?

– Ja, – det var først i tiden mellem den tredje og fjerde koncilsamling, at man her i Rom kom i tanker om, at der rundt omkring i verden også findes gifte lægfolk, og at det derfor ville være rimeligt at indbyde et ægtepar til at overvære koncilet ... Da vi for ca. seks måneder siden modtog indbydelsen, forstod vi straks, at det var en enestående chance, vi her fik, og at vi ikke havde megen tid at spille. Vi stod nemlig med hensyn til vor deltagelse over for valget mellem to muligheder, nemlig enten ærbødigt og dybt taknemmelige at overvære koncilets møder og derefter at rejse hjem uden at have sagt eller gjort noget som helst – eller at forsøge på at virke som et beskedent, men aktivt talerør for alverdens familier, deres problemer, deres håb og deres muligheder. Selvfølgelig valgte vi straks det sidste!

– Hvad har De så gjort for at blive et sådant talerør?

– Vi har gennemrejst 35 forskellige lande fordelt over Latinamerika, USA, Canada, Europa og Nordafrika. I alle disse lande har vi haft kontakt med tusinder af præster og gifte lægfolk, med hundreder af biskopper og med alle mulige indflydelsesrige mennesker, journalister, læger, skribenter, sagførere osv. Desuden har vi været i forbindelse med samtlige familieforeninger i hele ver-

Også i vore dage betragtes som en brugsgenstand, og begrænsningen gennem den fortæller Alvarez Icaza, der overværer koncilet som talerør.

den, hvilket for mig har været forholdsvis let, eftersom jeg i øjeblikket sidder som næstformand for den internationale sammenslutning af den slags foreninger.

– Hvilke konklusioner er De så kommet til efter denne umådelig omfattende undersøgelse?

– Stort set to, nemlig for det første, at Kirken ikke beskæftiger sig med familien som sådan, og for det andet, at Kirken står over for at måtte foretage en total omlægning af de metoder, den benytter i sin sjælesorg. I et samfund, der næsten udelukkende består af familier (eller i hvert fald af mænd og kvinder med børn), er det uhyre sjældent, at man tager sig af disse familier, dvs. at man byder dem på en åndelig næring, der står i et rimeligt forhold til deres behov. Selv om Kirken altid har betragtet familielivet som noget meget væsentligt, er der den dag i dag tusinder af bispedømmer, hvor der endnu ikke findes så meget som en eneste præst, der er specielt udpeget til at tage sig af familieproblemer og til at bistå ægtefolk i deres åndelige liv. Millioner af mænd og kvinder, der har modtaget ægteskabets sakramente, får ikke den gavn, de kunne, af dette sakramente, fordi de simpelt hen ikke kender den ægteskabelige stands værdi, eftersom ingen nogen sinde har oplyst dem om den.

– Og den anden konklusion, De er kommet til?

– At familiens problemer i de fleste tilfælde står i direkte forhold til de sociale, økonomiske og politiske

Allerede da spanierne kom til Mexico, blev kvinden mandens træl.

Rom har o

kvinden i vid udstrækning
nange steder ordnes børne-
store dødelighedsprocent,
sammen med sin kone
rør for alverdens familier

Det er først mellem tredje og fjerde koncilsamling, at Rom har opdaget de gifte lægfolk, siger ægteparret Alvarez.

problemer. Dette er en forbindelse, man ikke må overse, men som man her i Europa absolut ikke er tilstrækkelig opmærksom på. Det er derfor noget, der ikke kan understreges tit nok. I de fleste lande er familielivet simpelt hen en umulighed, fordi familien slet ikke eksisterer som institution. Tag nu for eksempel Mexiko. 60 pct. af børnene er født uden for ægteskab, og faderen er ukendt. I byerne er kun lidt over halvdelen af ægteskaberne gyldige – og på landet endnu færre.

– *Hvad er nu grunden til denne tingenes tilstand?*

– Jeg vil allerhelst give Dem et par konkrete eksempler. Jeg er selv civilingeniør, og i denne egenskab rejser jeg ofte sammen med et lille hold håndværkere fra byen Mexiko ud for at arbejde en 2–3 måneder et eller andet sted i landet. Hvad er nu det første, disse håndværkere gør, når de kommer til et nyt arbejdssted? Det er ikke at søge sig et hotel eller en pension, – det har de slet ikke råd til. Nej, de går ud og finder en eller anden kvinde, som de så lever sammen med i den tid, de arbejder der på stedet. Det er for dem noget andet og mere end kun en løs forbindelse, – de føler faktisk, at de dermed stifter en ny familie. Ofte sker det naturligvis, at der kommer et barn ud af forholdet. Sådanne arbejdere når ofte i løbet af deres liv at stifte fem, ti, ja måske tyve af den slags forskellige familier efter hinanden.

Som et andet eksempel kan jeg nævne, at evangeliet som bekendt

taler om en kvinde, der havde haft syv mænd. Personlig kender jeg en, der har haft otte. Hun var en meget smuk kvinde, gift med en politiker. Efter nogen tids forløb forlod manden hende, og hun sad alene tilbage. Hun havde brug for penge og måtte derfor se sig om efter en anden mand. Da hun nu allerede havde været gift én gang, måtte hun tage til takke med en mand af en lavere samfundsklasse. Dette har hun nu måttet gøre i alt otte gange, og hendes nuværende mand er en meget fattig arbejder, med hvem hun lever i den yderste nød. Hun har for øvrig fået børn med alle sine otte mænd.

– *Hvad vil De nu foreslå, man skal gøre for at hjælpe alle disse mennesker?*

– Efter min mening er der to ting, der burde gøres. For det første bør man forsøge at ændre mentaliteten ved hos mændene at opelske en vis respekt for kvinden og ansvarsfølelse over for børnene. Alene dette bliver meget vanskeligt, fordi de herskende tilstande er så dybt rodfæstede. De går helt tilbage til den spanske erobring. Da de spanske conquistadorer kom til landet, tog de alt, hvad der kom på deres vej: jord, guld, sølv – og kvinder. Allerede dengang blev kvinden mandens træl. Og den i dag i dag betragtes hun stadig som hans ejendom. Det er manden, der har alle rettigheder-

ne, – kvinden har ingen! Naturligvis er de ligestillede – rent juridisk. Men i praksis og i den almindelige bevidsthed betragtes kvinden også i vore dage som en brugsgenstand – altså hverken som menneske eller – endnu mindre – som person. Jeg beundrer meget, hvad spanierne har udrettet i mit land, men her hører min beundring op, og vi må absolut gøre noget for at ændre det.

Den anden ting, vi bør gøre, er med alle til rådighed stående midler at ændre de økonomiske og sociale kår og på den måde hjælpe familierne til at leve – og overleve. Jeg har nu fortalt Dem om Mexiko. Men jeg kunne også fortælle Dem om Bolivia, hvor børnene dør i så stort tal, at børnebegrænsningen desværre foregår helt af sig selv. Eller jeg kunne fortælle om andre lande i Afrika og i Asien, hvor nøden er endnu større end i Latinamerika. Over for sådanne tilstande nytter det ikke at møde op med smukke teorier om »familie-spiritualitet«. Den slags udmærkede tanker vil foreløbig ikke have nogen mulighed for at blive til andet og mere end et ideal uden den ringeste forbindelse med virkeligheden. Vi må først af alt give familierne en mulighed for overhovedet at føre en *anstændig* tilværelse.

– *Har De allerede haft held til at gøre noget på dette område?*

– I Mexiko har vi for ca. 7 år siden startet en familiebevælgelse.

pdaget de gifte lægfolk

Hidtil har 15.000 familier sluttet sig til den, men vi kan desværre ikke tage imod alle, der ønsker at være med, fordi bevægelsen simpelt hen ikke må vokse for hurtigt, da det kan skade den fremover. Ganske vist har vi endnu ikke formået at udrette ret meget, men alene det, at bevægelsen overhovedet eksisterer, er et enormt fremskridt, som vækker store forhåbninger for fremtiden. Det er ved at gå op for de fleste kvinder, at der er håb om, at situationen vil ændre sig, og at vi i hvert fald har tilvejebragt muligheden for en sådan ændring. Og allerede dette håb betyder som sagt meget for dem.

– Og på koncilets plan?

– Vi kan unægtelig udrette meget gennem de personlige kontakter, vi her opnår. Vi har her i huset daglig besøg af 12–15 biskopper. Vi fortæller dem, hvad vi har på hjerte og orienterer dem grundigt om de problemer, vi har at kæmpe med. Men på det officielle plan kan vi desværre kun gøre meget lidt. Jeg drømmer allerede om den dag, hvor vi ikke længere er passive, men *aktive* deltagere i konciliet, og om den dag, hvor min kone får lov til at tage ordet i Peterskirken og tale til koncilfædrene. Den dag bliver det nemlig mig, der kommer til at tage ordet sammen med *hende*. Det vil være en sejrens dag både for os og for alle lægfolk. Jeg tror dog næppe, at det vil ske i den allernærmeste fremtid, – det er nok noget, vi må vente med til det tredje Vatikankoncil...

M.D.

KONCILDAGBOGEN

Fortsat fra side 3

stemning. Det blev den imidlertid ikke. Kardinal Bea forklarede det med, at tiden var for knap. Dette var sandt nok, men samtidig ønskede sekretariatet for de kristnes enhed at få lejlighed til at omredigere dokumentet. Et år senere – ved den tredje koncilsamlings begyndelse – var den nye udgave parat. Erklæringen om jøderne var nu affattet som et særskilt dokument og ikke mere som et led i skemaet om økumenik. Debatten tog sin begyndelse den 15. november 1964. Sindene var endnu i stærkt oprør, og de modstridende parter var stadig meget nærtagende på dette punkt. Et New York-blad afslørede – hvad der faktisk viste sig at være rigtigt – at den nye tekst ikke indeholdt en fordømmelse af den beskyldning, man så ofte har rettet mod jøderne, for at have

»myrdet« Gud. Ordet »Gudsdrab« var strøget. Fra anden kilde erfarede man desuden, at dokumentet en måned tidligere nær var blevet taget ud af koncilets arbejdsprogram. Kun en henvendelse, sytten kardinaler havde rettet til paven, havde forhindret, at teksten definitivt var blevet »stuvet bort« på koncilets pulverkammer.

Under den nye debat betonedes kardinal Bea på ny, at Johannes XXIII udtrykkeligt havde ønsket, at konciliet skulle tage afstand fra jødehadet. Kardinal Tappouni (Antiochia) på sin side fandt ikke en sådan erklæring betimelig. De kristne menigheder i de arabiske lande ville komme til at bøde alt for dyrt for den! Efter nogle dages drøftelser krævede koncilsamlingen til sidst, at ordet »Gudsdrab« på ny skulle indføres og fordømmes. I den ændrede tekst, som den 20. november blev sat under afstemning, hed det, at »det jødiske folk på ingen måde måtte stemples som et folk, der var forkastet eller fordømt af Gud, eller som havde myrdet ham«. Denne tekst blev vedtaget som grundlag for videre bearbejdelse med 1651 ja-stemmer, 242 ja-stemmer med forbehold og 99 nej-stemmer.

Nye gøder

Hvad er der nu foregået siden i fjor? Hvilke indflydelser har gjort sig gældende dels over for paven og dels over for kardinal Beas sekretariat? Er det nye pres kommet fra koncilets mindretal, fra de arabiske stater, fra de orientalske patriarker eller fra alle tre sider på en gang? Det er noget, man for øjeblikket kun ved meget lidt om. Det, der i hvert fald står klart, er, at ordet »Gudsdrab« på ny er blevet strøget. Desuden er teksten blevet ændret på ikke helt uvæsentlige punkter. Med hensyn til de antisemitiske aktioner hedder det for eksempel kun, at Kirken »beklager« dem – og ikke som i den tidligere udgave, at Kirken »beklager og fordømmer« dem.

Da kardinal Bea den 14. oktober i år tog ordet for at præsentere den nye tekst, forklarede han, på hvilket grundlag de forskellige ændringer var blevet foretaget. For det første havde hensigten været så klart som muligt at understrege skemaets religiøse sigte. For det andet havde man så vidt muligt på forhånd villet udelukke enhver mulighed for at tolke det politisk. Hvad ordet »Gudsdrab« angår, var det i sidste instans blevet strøget af to grunde: 1) fordi det

har en odiøs klang og definitivt må forkastes, og 2) fordi det kan gøres til genstand for forkerte teologiske fortolkninger. »Der har allerede været flere misforståelser i denne forbindelse,« sagde kardinalen. »Udtrykket har således givet anledning til modstrid til andre kirkesamfund såvel på det pastorale som på den økumeniske samtales plan. Derfor er det bedre ikke at anvende det.«

Det ser ud til, at flertallet af koncilfædrene har slået sig til tåls med kardinalens forklaringer. Ved en afstemning den 15. oktober i år blev teksten vedtaget med 2023 ja-stemmer mod 250 nej-stemmer, mens 10 stemmer var ugyldige. Ved den sidste afstemning den 28. oktober lige før pavens højtidelige erklæring var antallet af modstandere gået yderligere ned, idet kun 88 koncilfædre stemte imod, mens 2221 stemte for, og 3 stemmer var ugyldige. Enkelte af de biskopper, der stemte for erklæringen, er imidlertid stadig utilfredse med, at visse af udtrykkene i den er for tvetydige og uklare. Andre er misfornøjede med, at Skriften ikke er blevet tilstrækkeligt udnyttet i erklæringen, og at visse vigtige tekster overhovedet ikke er blevet nævnt (således for eksempel Lk. 23, 34, Ap. Gern. 3,17 og 13,27 og 1. Kor. 2,8, idet det af dem alle fremgår, at jøderne *ikke* var klar over, hvem Jesus var).

Hvordan det nu end forholder sig, må vi imidlertid se realistisk på sagen og tage to ting i betragtning, – for det første den stærkt følelsesbetonede baggrund, vi har skitseret ovenfor, og for det andet den kendsgerning, at velunderrettede kilder endnu for en måned siden frygtede, at erklæringen om jøderne simpelt hen ville blive strøget af koncilets dagsorden. Vi må derfor i dag være taknemmelige for, at teksten overhovedet er blevet vedtaget og promulgeret som officielt koncildokument. Skal vi være helt ærlige, bør det desuden tilføjes, at den til syvende og sidst slet ikke er så dårlig! Det er muligt, at den ikke er helt tilfredsstillende for hverken jøder eller arabere, – det påstår i hvert fald et blad, Al Akhbar, i Cairo. Men det gør på en vis måde heller ikke så meget, idet erklæringen nemlig ikke først og fremmest er henvendt hverken til jøderne eller arabere, men til katolikkerne. Set ud fra dette synspunkt giver det klar og loyal besked. Det udtrykker tilstrækkeligt klart, hvad Kirken mener om antisemitismen, til at der fra nu af er

Johannes XXIII havde udtrykkeligt ønsket, at konciliet skulle tage afstand fra jødehadet, sagde kardinal Bea, der her ses med sin sekretær.

indledt et nyt kapitel i forholdet mellem de kristne og jøderne, og det er i sig selv på ingen måde overflødig. I en helgenbiografi, der – med de kirkelige myndigheders tilslutning – udkom i Valencia for kun to år siden, kan man for eksempel endnu læse følgende sætning: »Hvert år på langfredag holder jøderne en mindefest, hvor de fejrer Kristi lidelse ved at stjæle et barn og korsfæste det.« Hvis koncilerklæringen i hvert fald kan tjene til at sætte en stopper for den slags hadefulde tabligheder, har den ikke været forgæves. Men lad os håbe, at dens virkning når endnu videre, således at den virkelig kommer til at bidrage til at ændre de kristnes mentalitet og indstilling over for jøderne. Og lad os håbe, at den vil hjælpe os til at omvende os i vore hjerter, og at den må sprede respekt og broderlig kærlighed, hvor der alt for længe kun har været had og mistillid.

M.D.

Søndag den 28. november skal vi til julemarked på Niels Steensens Gymnasium

I DEN KOMMENDE TID

SLAGELSE

Søndag den 14. november afholdes i Slagelse »menighedssøndag«. De sædvanlige messer kl. 8 og 10 bortfalder og erstattes af en fællesmesse kl. 9.30, hvorefter der er fælles kaffebord i præstegården. For de mennesker, der måtte være forhindret i at deltage, afholdes der *denne* søndag yderligere en messe kl. 16.

JOHANNESKIRKEN, SØBORG

Kirken vokser fra dag til dag. Men nu haster det også med at få den under tag inden vinter. Der søges med lys og lygte efter en murer til at FUGE... det drejer sig om ca. 10 arbejdsdage. Og endnu en tømrer ville man meget gerne have. Dertil en håndlanger. Menigheden disponerer over sengepladser og menighedens damer sørger for mad til hjælperne. Vi håber hele tiden, at en pensioneret håndværker eller to vil springe til.

Byggefonden er steget til 370.000. Mærkatsalget er kommet i gang igen. I oktober solgtes her for 653,- kroner frimærker.

Med dette nummer af Ugebladet følger i øvrigt en bestilling til Johanneskirken Byggefond på mærkater og kirkehistoriske foldere. Vi skal minde om, at Johanneskirken arkitekt Holger Jensen har tegnet 15 vignetter som en gave til kirkebyggeriet. Vignetterne er brugt dels til mærkatark, dels til illustrationer til en 6-sidet folder: »Den Katolske Kirke i Danmark siden Grundloven 1849«.

Folderen kan købes på 8 sprog: engelsk, fransk, italiensk, polsk, spansk og tysk. Kristeligt Dagblad har anbefalet kirkehistorierne som »en udmærket reklame for dansk frisind«. Dette svarer udmærket til udgiverens formål: at tilbyde en nem, beskeden og dog særdeles brugbar julehilsen til udenlandske venner.

BLANDT SPEDALSKE I INDIEN

Danmarks katolske Kvindeforbund har et aftenmøde mandag den 15. november 1965, kl. 20 i biblioteksalen, Bredgade 69, 1. sal, hvor over- sygeplejerske Ruth Weber fortæller om sine oplevelser i Indien.

Ruth Weber, der er katolik, har for Red Barnet i nogle år arbejdet i Indien, overvejende iblandt børn og spedalske. For os der lever komfortabelt i et land, hvor begreber som sult og spedalskhed kun er teori, kan det være vigtigt at blive mindet om vort ansvar – medansvar – for lidende mennesker.

Foredraget vil blive ledsaget af lysbilleder. Også ikke medlemmer – mænd såvel som kvinder – har adgang. Der serveres en kop te og kaffe.

DAGBLADSNYTT OM KONCILET I NIELS STEENSENS BIBLIOTEK

Som det eneste dagblad i Danmark har Kristeligt Dagblad haft en særlig udsending i Rom for at bringe regelmæssige meddelelser om koncilets arbejde. På foranledning af Danmarks katolske Kvindeforbund er disse regelmæssige meddelelser blevet udklippet og samlet i en mappe, der er fremlagt i Niels Steensens Bibliotek – til forhåbentlig glæde for mange. Vi minder om, at biblioteket har åbent i ugedagene tirsdag, onsdag, torsdag og fredag, alle dage i tiden kl. 16-19.

Det er i øvrigt tanken også i fremtiden at forsøge at samle udsklip fra dagblade om emner, der kan have interesse for katolske læsere – en arkivering er dog umuliggjort på grund af pladsmangel.

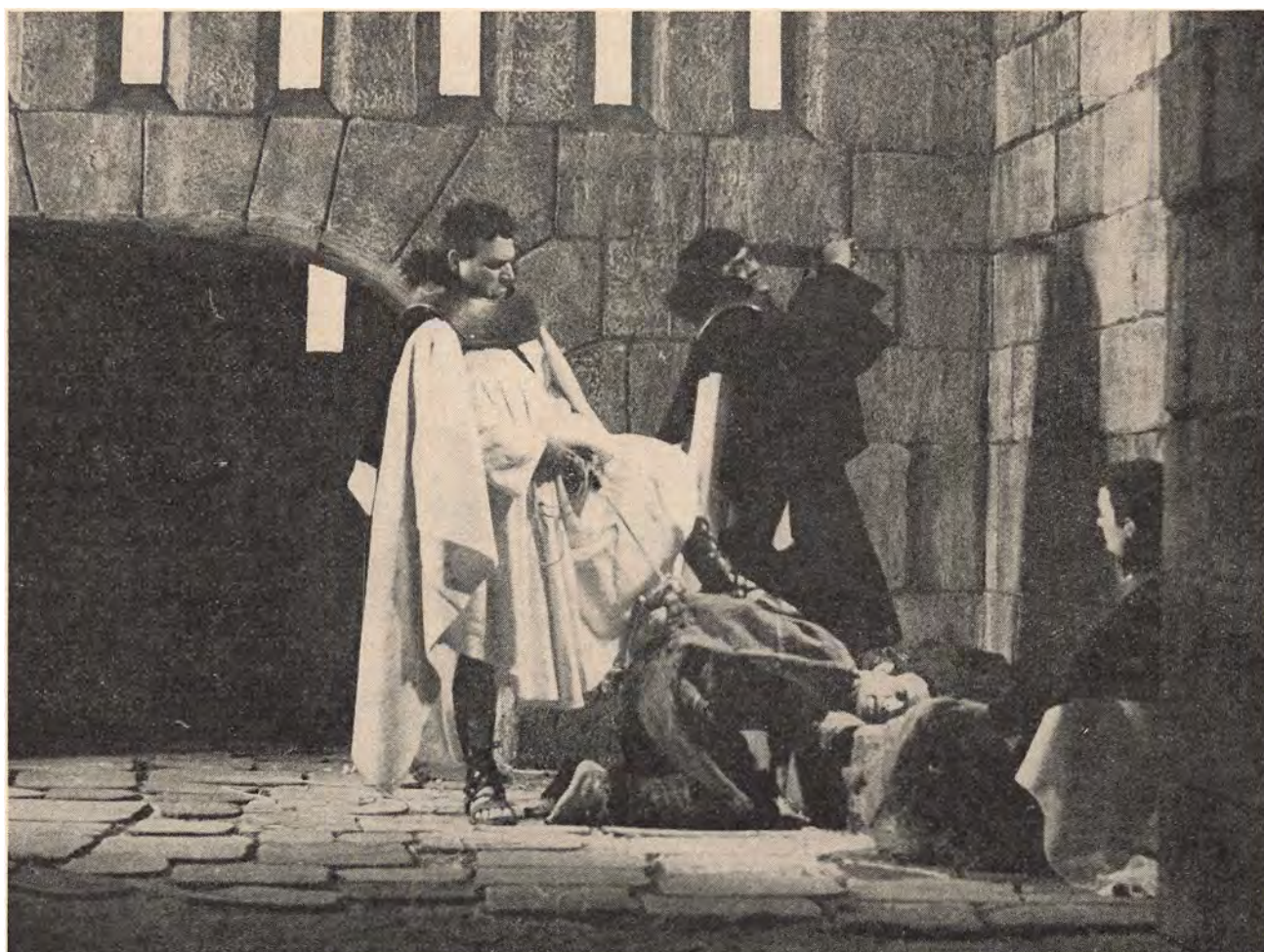
Bibelfilm plejer at forårsage ukristelige trusselsbreve til de anmeldere der gør deres kristenpligt, siger Helge Kristensen der ikke desto mindre supplerer sin anmeldelse af »The Greatest Story Ever Told«

NÅR DEN BEDSTE HISTORIE »FORBEDRES«

»The Greatest Story Ever Told« om Jesu liv er en af de film, der får kristelige kredse til at sende ukristelige trusselsbreve til den anmelder, der har gjort sin kristenpligt og sagt sin mening. Efter at have set »The

Greatest Story Ever Told« – »Alle tiders bedste historie«, (jeg giver udlejeren ret, det er ikke til at oversætte) for anden gang, er det ikke ret meget, man får lyst til at sluge af det, man først skrev. Dog må jeg indrømme, at

Man glæder sig lumsk til »Mattæusevangeliet«, hvorfra dette billede er taget. Her henrettes Johannes Døberen ikke af maskeret bøddel, som havde han været Jarlen af Essex.

jeg vist har sovet, når jeg tidligere kunne påstå, at Judas ikke hænger sig i filmen, for man ser faktisk i et kort glimt rebet.

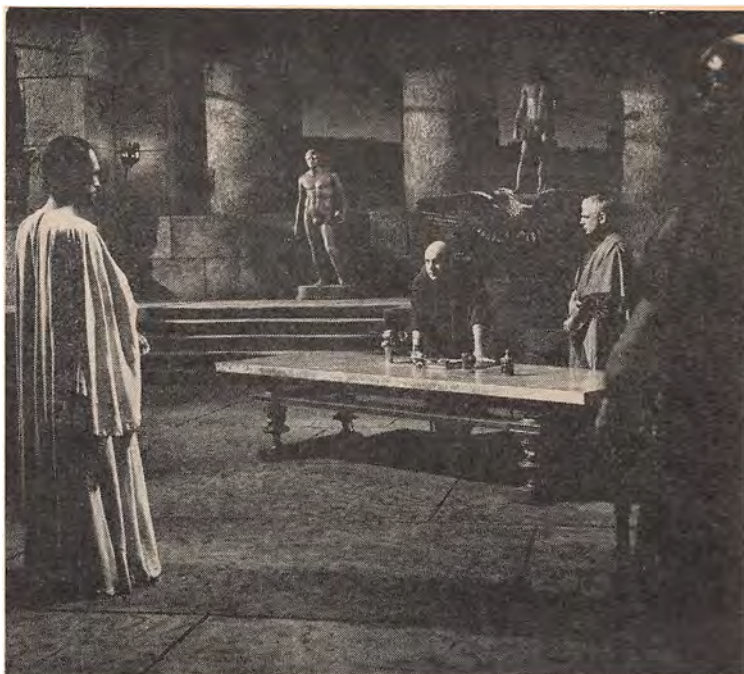
Men filmen er det, som man hverken kan sige om Jesu liv eller god kunst: *kedelig*. Det afføder endnu en tanke: man har på fornemmelsen, at den ellers interessante instruktør George Stevens i virkeligheden *kunne* have gjort det bedre. Der er ingen tvivl om, at han har haft respekt for det store emne. Muligvis er det endog respekten, der har virket som en spændetrøje for ham, så hans personlighed har haft for svært ved at udfolde sig. Respekten for det mangehovedede uhyre – det amerikanske publikums – indgroede, konforme, stokkonservative opfattelse af, hvordan bibelhistorie skal se ud i billeder, respekten for at komme til at træde jøder, katolikker og protestanter over tærne, så filmindustriens aktionærer kom til at sætte penge til. Eller er respekten oven i købet angst?

For så vidt er det helt i overensstemmelse med ånden i det andet Vatikankoncils tidsalder, når Stevens generelt fritager det jødiske folk for skyld i Kristi domfældelse, men på den anden side er man lige langt, når han tillægger romerne en række voldsgerninger under påskefesten, som ikke har hjemmel i evangeliet.

I det hele taget irriterer det fortsat, at man bruger så meget af filmens tid til en rammehandling, som ikke findes i Bibelen – selv om denne rammehandling måske indeholder nogle af de mest vespillede scener. Paradoksalt nok virker det i samme retning, når man trækker de »forkyndende« afsnit i langdrag. En betænkelig gaben breder sig hos publikum, lige bortset fra dér, hvor man vander sig i fryd, hver gang et skriftsted – selv i barberet form – lyder fra lærredets stereohøjttalere. Det havde gavnet hele foretagendet bedre, om tempoet var sat op, så man kunne få flere bibelscener med og derved et mere nuanceret billede.

Jeg kan dog godt se, hvor Stevens vil hen med det sindige tempo i nys nævnte afsnit: han vil fremhæve evighedsdimensionen i Jesu gerning på baggrund af voldsomhederne i rammehandlingen, men jeg tror, dispositionen både kunstnerisk og pædagogisk set er forkert. Jeg vil også fortsat mene, at den overdrevne vægt på Lazarus' opvækkelse er forkert – denne var i virkeligheden et under blandt mange – men man kan ikke komme uden om, at scenerne omkring opvækkelsen hører til de bedst komponerede i filmen, hvis første dels finale før pausen og passionshistorien virkelig får en vis karakter af glæden i Halleluja og Te Deum – godt understreget af komponisten Alfred Newmans rigtige brug af Händels »Messias«-musik.

I det hele taget vinder den dygtige Alfred Newmans ledsagemusik ved nærmere bekendtskab. I første omgang er man tilbøjelig til at sætte hans *score* i klasse med de sædvanlige Hollywood-englekor – karakterisere hans afstrygere frembårne hovedtema som påtrængende og ikke til at slippe af med, men det kan alligevel godt være, at

Max von Sydow og Telly Savalas

han følger Stevens idé bedre end instruktøren selv. Han har tidligere – på godt og ondt – vist evner i denne retning, altså hvad tolkningen af Hollywood-instruktørernes intentioner angår. Der er noget uendeligt over hans hovedtema i »The Greatest Story« og det marchagtige sidetema til at karakterisere missionsopgaven er slet ikke dårligt udtænkt. Endelig er hans anvendelse af israelske temaer rigtig.

En overraskende smuk og modig tanke giver Stevens udtryk for ved – sikkert ganske uhistorisk – at gøre Simon fra Cyrene til neger. Et slag i ansigtet på racefanatikerne i USA! Havde der været flere udtryk for den slags ideer i filmen, var den nok blevet bedre. Men resultatet er en lang, visse steder særdeles dekorativ, men som helhed ret kedelig billedbibel med ret ubibelske svinkeårinder. Jeg skal ikke komme med smålige beklagelser over, at man ret flot – men i overensstemmelse med en indgroet tradition – lader kvinden, som skal stenes, være identisk med Maria Magdalene, eller Lazarus med den rige unge mand. Nej, det er snarere det, at man forråder selve Jesu livs anonyme storhed, fattigdommens ånd, som slet ikke trives blandt disse prægtige kulisser, flotte ryttere og evige herolde på de imponerende murtinder. Om det så er Johannes den Døber, så henrettes han med en anstand, som dronning Elisabeth I's elsker, Jarlen af Essex ikke havde behøvet at skamme sig over. Bøddel med maske og det hele. Selv gode skuespillerpræstationer forjager ikke den lumske glæde over, at man snart herhjemme får mulighed til at se Pasolinis »Mattæusevangeliet«, som ifølge sædvanligvis velunderrettet kilde skal være indkøbt af Gloria Film – Ranks og Disneys danske repræsentant.

Helge Kristensen

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.
Tlf. C. 828
Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.
Lev. til katolske institutioner.

Mogens Larsen

El. Installatør
Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Glarimester**POUL V. JOOST**

Slotsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Birkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselsolier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Triå *6408
Kaffe og kolonial en gros

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Karl A. Hansen

Murermester
Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

Håndstøbre

Vokskærter

i alle farver og størrelser

Dansk Lysestøberi

Løngangsgade 5, Hillerød
Tlf. (03) 26 61 16

MARIUS
MP
PETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03 615) 2454

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01
Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

Kritik af kritikken

Koncildekretet
om meddelelsesmidlerne
er måske ikke
så dårligt endda

Den protestantiske kirkehistoriker, professor Meinhold fra Kiel har på et økumenisk møde i Osnabrück imødegået visse katolikkers kritik af »Koncildekretet om samfundets meddelelsesmidler«. Professor Meinhold udtalte, at dekretet fortjener alle kristnes opmærksomhed, fordi det fastslår retten til information som en grundlæggende menneskerettighed og - i lighed med Verdenskirkerådet under dets konference i New Delhi - fremhæver det ansvar, de mennesker, der anvender massemediene, har over for Gud og medmennesker.

- Alle kristne må samarbejde for at modvirke den verdsliggørende ånd, som i stedse stigende grad præger kommunikationsmidlerne, sagde professor Meinhold, der efterlyste et fælleskirkeligt samarbejde, som ville gøre alvor af koncildekretet og udtalelserne fra New Delhi.

I øvrigt er man rundt om i verden ved at tage koncildekretet til efterretning.

I Peru har biskop Julio Gonzales Ruiz meddelt, at man vil oprette en tv-station, som syv timer daglig skal udsende skoleprogrammer. Tv-stationen vil blive en kendsgerning i begyndelsen af 1966 og skal ledes af fader Robert E. Kearns M.M., der kommer fra Bronx, N.Y.

I Liberia tæt ved hovedstaden Monrovia vil man i 1966 begynde at bygge en radiostation, som skal være færdig det følgende år. Radiostationen skal kunne dække det meste af Afrika og vil blive finansieret af de hollandske katolske biskopper. En hollandsk lægmand og præst har nylig tilbragt en uge i Liberia for at forhandle med repræsentanter for regeringen og det selskab, der skal bygge radiostationen, der vil komme til at koste omkring to millioner dollars.

Fra Irland meddeles, at fem præster, der er tilknyttet en tv-forretning, som blev oprettet i Dublin for fire år siden og allerede har produceret en del tv-film om religiøst arbejde i engelske og irske byer, er rejst til irske missionsstationer i Østafrika for at optage film om arbejdet dér. Filmen vil senere blive vist i det irske fjernsyn.

Solidaritet med de lidende i Vietnam

Caritas udsender appel, som paven støtter

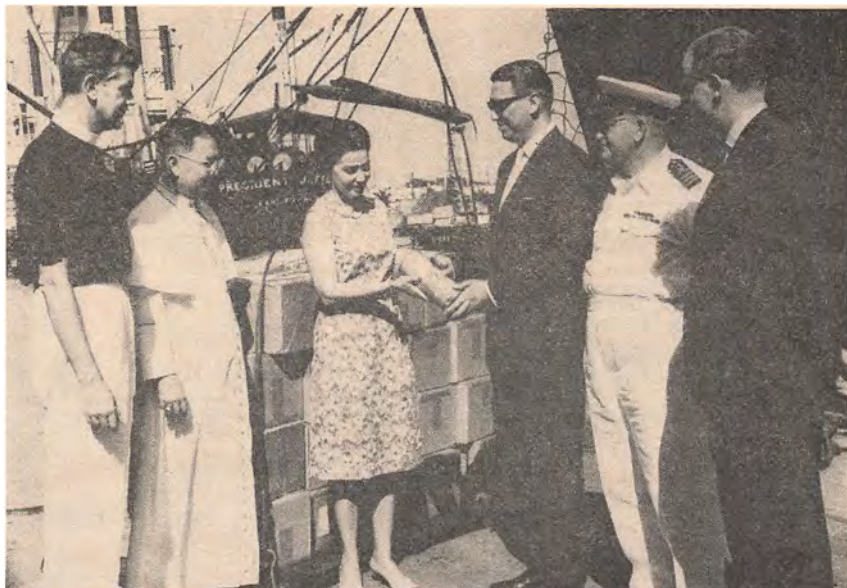
Den internationale katolske hjælpeorganisation, Caritas Internationalis, har udsendt en appel, hvori opfordres til solidaritet med alle i Nord- og Sydvietnam, der lider under krigshandlingerne. Man peger først og fremmest på de tusinder af flygtninge – de tusinder af kvinder og børn, der har krav på at blive hjulpet, ligesom man opfordrer til at støtte genopbygningen af det delte, krigshærgede land.

Det meddeles officielt i Vatikanet, at paven har ønsket at støtte den katolske hjælpeorganisations appel, der lanceres under mottoet »Opbyg freden« og har til formål at skaffe støtte til alle ofre for krigen i Nord- og Sydvietnam, uanset race og religion. Paven har som sit personlige bidrag skænket Caritas-organisationen 50.000 dollars – cirka 350.000 danske kroner, meddeler Vatikanets udenrigsminister, kardinal Cicognani.

Pave Paul opfordrer alle katolikker og andre mennesker »af god vilje« til at støtte Caritas-aktionen. Dansk adresse: Frederikssundsvej 225, Brønshøj.

Vietnam-demonstrationer i USA

Demonstrationer og moddemonstrationer i den voksende offentlige debat om den amerikanske rolle i Vietnam breder sig i USA. Der bliver udsendt opfordringer til at give blod og yde moralsk støtte både til de amerikanske styrker og til Vietcong-guerillaerne. På det katolske Manhattan College, en stor New York skole for høje uddannelse, holdt to grupper af studenter demonstrationer for hver sin side i Vietnamkrigen. Ialt 600

Svinepuklen diskuteres stadig herhjemme. At der kom noget positivt ud af det fælleskirkelige initiativ viser dette billede fra Filippinerne. Den danske konsul overrækker på den danske komités vegne en dåse svinekød til den filippinske katolske Caritas-organisation, repræsenteret af biskop og lægfolk fra bispedømmet Lipa. Kødet vil blive uddelt til de evakuerede fra katastrofen under Taal-vulkanens udbrud for nylig. I øvrigt har den belgiske fasteaktion bevilget kr. 13.820,- til transport af dansk overskudskød til U-landene.

deltog i demonstrationerne, den største gruppe under parolen »sejr for vore tropper«, den mindre under slagordet »ned med den amerikanske imperialismen«.

Den 22-årige David Miller, der står tiltalt for at have ødelagt sine indkaldelsespapirer, oplyste, at han vil deltage i en protestdemonstration, hvor den 31-årige Thomas Cornell og den 19-årige Marc Edelman offentligt vil brænde deres indkaldelsesordrer. Thomas Cornell er tidligere redaktør på dagbladet »Den katolske Arbejder«.

Skulle alt kirkebyggeri standses?

Inspireret af pave Pauls besøg har et protestantisk magasin i Amerika, *Renewal*, stillet forslag om, at alle større trossamfund et år standser alt kirke- og synagoge-byggeri og lader de penge, som derved bliver til rådighed, gå ind i et fredsfond. Pengene skulle bruges til opdragelse og udveksling i fredens tjeneste og administreres af en komité af protestanter, katolikker og jøder.

Portugisisk kardinal om religionsfriheden

Den portugisiske kardinal Goncalves Cerejeira fra Lissabon har sendt et hyrdebrev hjem fra koncilet, hvori han erklærer, at samvittighedsfriheden er en del af den katolske kirkes lære, og at koncilets dekret om religionsfriheden derfor ikke burde overraske nogen.

– Det er forkert at tage friheden fra dem, som tilhører fejlagtige religioner, så længe de ikke krænker moralen eller skader samfundet. De følger Gud i overensstemmelse med det lys, der er givet dem. Deres frihed er ikke en ret til at være på gale veje, men samvittighedens ret til frit at søge Gud, skriver den portugisiske kardinal. Han tilføjer, at »friheden er en guddommelig gave, som giver os lighed med Gud; takket være den er mennesket herre over sine egne handlinger«.

Til slut drager han den konklusion, at det er alle regerings pligt at beskytte religionsfriheden som et fundamentalt fælles gode, og fastslår, at alle frie europæiske nationer i dag opfylder denne pligt.

Støt voreannoncerer

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre

Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørførr.

M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde**Firma Hans Møller**

v/ Ib Møller
Sct. Olsegade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
*Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefyr*

*Skolebøger - Skolerekvisitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg*

Roskilde Boghandel

Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri

Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen

Slagtermester

Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Telf. 35 01 57

Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77
Aut. leverandør af kirkevævine

Esbjerg

Interessentselskabet

Nis Petersen

Tømrer- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen

Murermester

Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland

Aut. vand- og gasmester

Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed

Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

L. Basse

Kaffe - vin - konserver

Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjydsk Rør-
& Sanitetslager A/S**

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

R. Schulik

Slagterforretning

Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre

Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Kolding**P. Jeppesen & Søn**

Murermestre

Zahngade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck

Ingeniørfirma

Havnepladsen, Kolding
Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma

Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen

Tømrermestre

V. Kjørbovej 1, Kolding
Telefon 2 02 81

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From

Kolonialhandler

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget

Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77
Kolding

*1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver*

Walenty Patrzalek

Malermester

Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 14.: 23. søndag efter pinse (s. 751, grøn).

MANDAG den 15.: Albert den Store (hvid), biskop, bekender og kirkelærer.

TIRSDAG den 16.: Gertrud (s. 1159, hvid), abbedisse.

ONSDAG den 17.: Gregor Undergører (s. 1159, hvid), biskop og bekender.

TORSDAG den 18.: Peter- og Paulskirkernes indvielse (s. 1160, hvid).

FREDAG den 19.: Elisabeth af Thüringen (s. 1160, hvid), enke. Erindring om Pontian (s. 1161), pave og martyr.

LØRDAG den 20.: Felix af Valois (s. 1161, hvid), bekender.

SØNDAG den 21.: 24. og sidste søndag efter pinse (s. 755, grøn).

UKA OG KA INDBYDER

til retræte-week-end på Aasebakken for arbejdere, lørdag-søndag den 27.-28. november. Det lykkedes at få pater Lund til at lede retræten over temaet:

Hvem er Menneskesønnen?

Tilmelding og program, ved henvendelse til: George Bune Andersen, Westend 9, 1., V. tlf. VE 9106.

Da der er begrænset plads, må tilmelding ske snarest, dog *senest mandag den 22. november.*

Katolsk protest mod Salazar

Umiddelbart før det portugisiske regeringsvalg underskrev over 100 prominente portugisiske katolikker en udførlig erklæring, hvori Salazars regime anklages for »systematisk krænkelser og vold« over for katolske værdier, meddeler »New York Times«.

Erklæringen er på 4500 ord og giver sin fulde støtte til de demokratiske oppositionskandidater, som vil lade sig opstille til valget, og da det fremkom kun fem dage før valgdagen, vakte det selvfølgelig sensation i politiske kredse.

Mange af underskriverne menes at danne kernen i det ny og stadig illegale kristeligt-demokratiske parti, som i hemmelighed blev stiftet i maj måned. Alle politiske organisationer ud over Salazars Nationale Union er som bekendt illegale i Portugal. Blandt underskriverne findes indflydelsesrige katolske lægmænd, forfat-

tere, advokater og professorer, og de understreger, at de ikke har interverneret i valgkampen »af politiske grunde, men fordi samvittigheden påbyder dem det som en moralsk pligt«.

Efter udførligt at have citeret forskellige pavelige rundskrivelser erklærer de, at de har følt det som deres pligt at »pege på den åbenbare modsætning mellem de principper, der hævdes af kirkens ledere, og den måde, hvorpå det offentlige liv i Portugal forvaltes.«

En stor del af erklæringen er formet som et angreb på regeringens udøvelse af »civil vold« gennem restriktioner af retten til information og meningsstilkendegivelse og til frit at indkalde til møder og til at danne foreninger.

Underskriverne støtter kraftigt den sociale demokratiske opposition mod regeringens kolonipolitik. Under henvisning til udtalelser af pave Pius XII, pave Johannes XXIII og pave Paul VI anklager de det portugisiske regime for at ignorere kirkens hævdelser af folks ret til selvbestemmelse og uafhængighed.

Erklæringen er desuden et angreb på Salazars regime for dets isolationspolitik på det internationale plan, især hvad angår alliancen med det racediskriminerende Sydafrika. Regimet »hader« øjensynlig FN, selv om verdensorganisationen har fået fuld støtte af Kirken, blandt andet ved pave Pauls besøg i New York for kort tid siden.

De underskrivende katolikker gør opmærksom på, at de vidste, at de løb en vis risiko ved at underskrive, men tilføjer, at mange af dem tidligere har været arresteret og fængslet af det politiske politi i Portugal.

»En gammel betjent«

I et interview siger kardinal Ottaviani:

»75 år er og bliver 75 år. Så længe har jeg levet for at forsvare visse principper og visse love. Hvis De siger til en gammel politimand, at lovene er ved at blive forandret, reagerer han selvsagt som en gammel politimand og gør sit yderste for at modsætte sig disse forandringer. Men hvis lovene virkelig bliver forandret, vil Gud sikkerlig skænke ham kraft til at forsvare den nye skat, som han tror på.«

Sommermarkedet Sct. Antoni Kirke

Ved en beklagelig fejl fra redaktionens side bringes først nu listen over de udtrukne numre:

Amerikanske lotterier: Blå dukke, lyserøde 27. Bordlampe, orange 68. Dug og forklæde, brune 182. Gul dukke, gule 106.

Store lodseddel: Ferierejsen 2028. Go-Cart 3535. Dukkevogn 8761. Tørrehjelm 5832. El-Shaver 0836. Håndmixer 4259. Slibemaskine 9810.

Gevinster afhentes i præstegården, Frederikssundsvej 225, inden den 22. december 1965.

Lysbilledforedrag om Lourdes

Onsdag den 17. november kl. 20 holder pastor Paul d'Auchamp foredrag i Niels Steensens Gymnasium (indgangen Jagtvej 183 B) om Lourdes og evangeliet. Alle er velkomne. (Dog frabedes stilet-hæle.)

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telf. Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i URE og OPTIK

BAT-KON %

SPECIAL VÆRKTØJ & MASKINER

H. C. ANDERSENS BOULEVARD 42
KØBENHAVN V.
TLF. (01) 11 18 18 - 19 - 20

JOHS. MARCKERS BOGHANDEL

AABOULEVARD 19
KØBENHAVN V.
TELF. *35 83 53

ERIK ANDERSEN VALBY 910

Sandhusvej 19, Valby

PAPIR
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PLASTIC

Professor Morten Lange støtter katolsk forslag

På et møde arrangeret af Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Storkøbenhavn fredag den 5. november på Niels Steensens Gymnasium udtalte professor, dr. phil. *Morten Lange* sympati for det katolske landsforbunds forslag om et institut for audiovisuel kultur. »Vi mangler en række organer for en systematiseret kulegravning af hele kulturområdet, der udgøres af radio, film og tv,« udtalte professoren og fortsatte: »Dette gælder både uddannelsen af fagfolk til disse medier og den pædagogiske skoling af publikum. Vanskeligheden består i, at det drejer sig om en koncentreret indsats på en række punkter på én gang, og tilsyneladende har Sølvhøj lukket for kassen.«

Undervisningsministeren henviser til kulturministeren

I denne forbindelse oplyser landsformanden for Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund, direktør *Harald Guldager*, til Katolsk Ugeblad, at der nu er kommet svar fra undervisningsministeren på forbundets resolution fra 25. maj i år angående oprettelsen af instituttet. Ministeren siger i sit svar blandt andet: »Henvendelsen angående spørgsmålet om lytternes og seernes udnyttelse af programmerne har været forelagt udvalget vedrørende audiovisuelle hjælpemidler, som imidlertid måtte konstatere, at spørgsmålet ikke kan falde ind under udvalgets opgave. Det tilføjes, at det antydede forslag om oprettelse af et institut for audio-visuel kultur næppe i første række er et skoleanliggende, men snarere henhører under kulturministeriets område.« Forbundet overvejer nu, hvad man videre vil foretage sig i sagen.

Bent Pihl også interesseret

Programsekretær *Bent Pihl* fra tv's kulturafdeling, der også var til stede på mødet, der formede sig som en krydsild, viste også stor interesse for sagen. »Vi savner uden tvivl en organiseret og mere systematisk indsats for at få lyttere og seere til at skelne

mellem væsentligt og uvæsentligt,« sagde han og fortsatte: »Debatten om den nye tv-avis viser jo hvor nødvendigt, det er. Vore forsøg med teleclubber, der har formet sig som et samarbejde mellem Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund og kulturafdelingen i tv, er ikke kvantitativt blevet nogen succes. På den anden side kan man ikke måle den slags ting talmæssigt.« Det viser sig altså, at der ikke blot fra lytteres og seeres side, men også fra producerside er et ønske om en større indsats for at lære at modtage kommunikation selvstændigt og kritisk og på en sådan måde, at tilegnelsen ikke forbliver af rent passiv karakter.

Radioens økonomisekretær om budgettet

På et spørgsmål om fordelingen af licensen mellem Danmarks Radios forskellige afdelinger, svarede økonomisekretær *Erik Jensen*, der var det tredje offer i krydsilden: »Alle ønsker større bidder. Fornylig har vi dog reduceret lørdagsunderholdningen meget væsentligt. Markedsprisen på popstjerner er stor og uforholdsmæssig stor i sammenligning med andre kræfter. Det er blevet kritiseret for eksempel at kultur- og aktualitets-

afdelingen får for lidt – specielt nævnes, at tv-avisen ikke har råd til egne korrespondenter i udlandet. Vi arbejder nu med såkaldte gennemsnitsberegninger for de enkelte afdelingers budget. På dette grundlag vil det være muligt at opstille en sammenligning mellem disse regnskaber.«

Kristelig Dagblads kulturredaktør og »hin enkelte«

Blandt de udsørgende journalister i krydsilden var også *Kristelig Dagblads kulturredaktør Carl Stuhr*, der stillede mange nærgående spørgsmål til Danmarks Radio lige fra en forbedring af Radiohusets telefonservice til det principielle spørgsmål om radioens og tv's stil. Her mente redaktøren, at man mere burde besinde sig på, hvad Kierkegaard siger om »hin enkelte«. På det første spørgsmål svarede Radiorådets repræsentant, professor *Morten Lange*, at man havde afsat 250.000 kr. til projektering af intern telefon, men at den økonomiske situation jo i øjeblikket er meget spændt på grund af modstanden mod licensforhøjelsen.

Der var også mange spørgsmål fra medlemmerne i salen, der fik ordet i sidste runde af krydsilden. Mødet sluttede først kl. 23. *Jens Oluf Lund*

Ugens tv og radio (14. - 20. nov.)

SØNDAG	19.30	tv	Østtyskland 20 år efter anden verdenskrig.
	21.20	P1	Notabene. Klaus Ribbjerg, Jørgen Ginnerup, Jørgen Schleimann.
MANDAG	20.55	tv	Kjeld Abell: Melodien, der blev væk. Nordvision.
TIRSDAG	20.15	P1	Blues for Mr. Charlie. Skuespil af James Baldwin.
	21.05	tv	Horisont.
ONSDAG	20.25	tv	Format 18×24. Ungdomsmagasin.
	20.55	tv	Den danske nazismes sammenbrud.
TORS DAG	19.30	P1	Ryggen mod væggen. Ung politisk debat.
FREDAG	21.10	tv	Filmorientering.
	22.15	P1	Kulturmagasinet.
LØRDAG	16.01	P3	Redaktionsvagten.
	17.45	tv	Ungdommens filmakademi. 5.
	20.25	tv	Krydsild.

Så er kirkeåret gået på hæld, sommerens og feriens oplevelser synes fjerne. Nedenstående billede er taget af redaktør Frits Høyrup, Ekstrabladet — gennem bilruden. Motivet kan førend vi aner blive en sjældenhed — nu hvor også nonnedragterne undergår en reformation. Stedet: vejen til Mont-St. Michel.

katolsk 19. NOVEMBER 1965 113. ÅRGANG ugeblad 47

Vietnam - hvad kommer det mig ved?

Ved kirkeårets
afslutning

200 arbejder -
2000 keder sig

Israel, menneskehedens
stedfortræder

Ved pastor Kings og pater Wolfisbergs død

200 arbejder - 2000 går rundt og keder sig

Mens konciliet venter på sidste runde fortæller pater Martin Drouzy O. P. fra Rom. Skemaet om Guds Åbenbaring er værdifuldt.

Rom (Fra vor udsendte medarbejder.) I de sidste fjorten dage har koncilets arbejdstempo været totalt forandret. Hidtil er alting gået for hurtigt. Nu går det for langsomt – i hvert fald for de fleste biskoppers vedkommende. Og hvad er så grunden? Det er simpelt hen den, at debatten om samtlige koncildokumenter er afsluttet, og at de officielle drøftelser i Peterskirken nu er endeligt afviklet. Tilbage bliver så, at de enkelte kommissioner er i færd med for sidste gang at omarbejde de skemaer, de hver især er ansvarlige for, før teksterne sættes under afstemning. Denne sidste omredigering er ikke noget helt ringe arbejde, og det tager sin tid, især når det drejer sig om omfattende tekster som for eksempel skema 13, der alene er en hel bog for sig. Mens kommissionerne nu er i gang med dette arbejde, har koncilmødrene til gengæld ikke ret meget at gøre. I denne uge har de oven i købet officielt fået ferie. Konciliet er altså i øjeblikket sammensat af to hundrede mennesker, der sidder i arbejde til op over ørerne, plus to tusinde, der går rundt og keder sig!

Arbejdet skrider fremad

Hvor langt er kommissionerne da for øjeblikket nået med deres arbejde? Ja, det skrider jo i hvert fald rask fremad. Skemaet om *Guds Åbenbaring* er ikke alene færdigt, men også vedtaget. Den sidste afstemning den 29. oktober gav følgende resultat: 2081 ja-stemmer, 27 nej-stemmer og 7 ugyldige. I sidste øjeblik blev der foretaget nogle mindre ændringer (hvoraf to eller tre blev foreslået af paven selv). De fleste af disse ændringer betød faktisk en forbedring af teksten, mens til gengæld et par af de andre må betragtes som et mindre tilbageskridt, inspireret af kommissionens (eller pavens) imødekommenhed over for mindretallets synspunkter. En del af biskopperne fandt hverken disse ændringer nødvendige eller betimelige. Men trods alt er alle

enige om, at de er så ubetydelige, at de hverken svækker balancen i skemaet som helhed eller virker ødelæggende på dets positive retningslinier. Der findes ikke et eneste afsnit i det, som i fremtiden kan komme til at stå i vejen for den økumeniske dialog. Som helhed betragtet er teksten et meget værdifuldt dokument. Det vil allerede den 18. november blive erklæret for officielt koncildokument. Vi skal ved den lejlighed vende tilbage til det.

Hvad skemaet om *lægapostolatet* angår, er man ligeledes nået til sidste stadium af udarbejdelsen. Det vil blive sat under afstemning en af de nærmeste dage og vil sandsynligvis ligeledes blive erklæret for officielt koncildokument den 18. november. Skal vi være helt ærlige, kan vi dog desværre ikke komme uden om, at dette skema er et af de svageste, kirke-mødet hidtil har udfærdiget. Det bliver sikkert en skuffelse for de fleste af de lægfolk, der allerede er engageret i Kirkens apostolat. Men i betragtning af, hvor forskelligt lægapostolatet kan forme sig i de forskellige dele af verden, må man naturligvis se med en vis overbærenhed på den kommission, der har arbejdet med skemaet. Trods alt står det dog fast, at det endelige resultat ligger langt under, hvad man med rette kunne forvente af et kirke-møde.

Skemaet om *missionerne* har ligeledes gennemgået en – ret grundig – omredigering. Den nye udgave er endnu ikke kommet biskopperne i hænde. De få mennesker, der hidtil har set den, er imidlertid enige om, at teksten nu er betydeligt forbedret i forhold til den foregående. Et nyt kapitel er blevet tilføjet – blandt andet for at understrege forbindelsen mellem missionskirkerne og de lokale kirker. Det er nemlig hele Kirken, der både er missionskirke og missionerende. Derfor skal også missionskirkerne selv være missionerende. Efter at disse – og andre – meget betydelige ændringer er blevet foretaget,

udgør teksten som helhed et meget fint dokument, der uden tvivl vil være på højde med koncilets bedste dekretter som for eksempel det økumeniske.

Et problembarn

Hvad skema 13 angår, er det stadig koncilets problembarn. Hovedkommissionen og de ni underkommissioner har allerede i tre uger arbejdet hektisk på at omredigere teksten. Skemaets hovedredaktør, den belgiske mgr. Philips, har oven i købet overanstrengt sig i den grad, at han har fået et alvorligt hjerteanfald, – en omstændighed, som naturligvis ikke bidrager til at lette kommissionens arbejde. Den nye udgave vil trods dette ligge færdig omkring den 12. november. Om teksten så vil være væsentligt forbedret, er et andet spørgsmål. Dette er meget tvivlsomt, da mangelen på tid har hindret den nødvendige modningsproces. De ændringer, der nu bliver foretaget, er efter alt at dømme af ret overfladisk art.

Med hensyn til skemaets fremtidige skæbne er koncilmødrene stadig delt op i to lejre. De fransktalende episkopater – og af disse især det franske, som med rette eller med urette betragter dette skema som sit barn – gør alt, hvad der står i deres magt, for at skemaet skal blive vedtaget, før konciliet er forbi. Andre biskopper, deriblandt størstedelen af de tyske og – så vidt vides – vore egne nordiske biskopper, er tilhængere af en anden løsning, som går ud på, at konciliet inden sin afslutning skal foretage en principiel og normgivende afstemning, hvorefter man skal anmode bisperådet om at tage sig af den videre udarbejdelse af skemaet. Denne løsning ville have den fordel, at den med det samme ville pålægge bispesynoden en konkret og praktisk opgave, der lå i direkte forlængelse af koncilets arbejde. Visse tyske teologer går oven i købet et skridt videre og foreslår, at skema 13 skal

omarbejdes i nært samarbejde med Kirkernes Verdensråd. Der kan nemlig næppe være tvivl om, at det ville være lettere at bøde på de mange svage punkter i teksten, hvis luther-ske, calvinistiske og ortodokse teologer fik lejlighed til at fremkomme med deres synspunkter under omredigeringen. Et sådant samarbejde ville desuden være et håndgribeligt vidnesbyrd om, at den katolske kirke på det økumeniske område ikke bare fremkommer med nogle smukke principper, men at den virkelig ønsker at omsætte dem i praksis. I hvert fald kan skema 13 kun blive bedre af at få lov til at ligge nogle måneder, hvor det kan modnes og gøres til genstand for dybere overvejelser.

Endnu ved man ikke, hvilket af de to synspunkter der bliver det afgørende, men for øjeblikket ser det ud til, at det bliver det første. Alle biskopperne – selv de tyske – er trætte og vil gerne være færdige så hurtigt som muligt. Kamplysten er faktisk sivet ud af dem, og alle går nu bare med til det, koncilets sekretær, biskop Felici, foreslår. Den store fare under koncilets sidste fase er, at arbejdet nu bliver jasket færdigt i en fart. Det er allerede nu en kendsgerning, at de tekster, der er eller som senere vil blive vedtaget på indeværende samling, som helhed betragtet ikke kommer til at stå på højde med de dokumenter, der blev promulgeret under de foregående samlinger. Her skal blot nævnes konstitutionen om Kirken og liturgidekretet. Men det kan jo også være et rent tilfælde, at de bedste tekster var dem, der først blev vedtaget. Man har også lov til i dette at se en bevidst taktik fra Helligåndens side, for at kirkemødet ikke skal få en alt for triumferende afslutning. Som en af koncileksperterne for nylig udtalte: »Det ville nok være en katastrofe, hvis koncilet blev alt for vellykket!« (Ugebladet, nr. 42, s. 17). Selv et kirkemøde – og især et kirkemøde – har brug for at blive mindet om, hvad Herren svarede Paulus: »I magtesløshed udfolder min kraft sig helt!« (2. Kor. 12,9). Det er overmåde sandsynligt, at koncilet i løbet af de nærmeste uger kommer til at erfare denne paradoksale evangeliske lov.

M. D.

S.O.S. nr. 52

Indiens Caritasdirektør beder os overtage flere teologistuderende (50 dollar pr. kvartal). Hvem vil hjælpe? Små bidrag kan løse store opgaver. Giro 439 79.

Den glade skotte

Pastor Thomas King in memoriam

Skt. Angars Kirke i Bredgade betød de første skridt i sjælesorgen for mangen en nyviet præst. I 1930 gjorde pastor *Thomas King* sine første skridt på dansk jord og uden kendskab til det danske sprog begyndte en præstegerning ved denne traditionsrige kirke, og gerningen skulle pludselig sluttes i et af Københavns forstadsogne ved Skt. Knud Lavards Kirke i Kgs. Lyngby.

Vi var to kapellaner fulde af energi og arbejdslyst under streng ledelse af sognepræsten, Philip baron von der Kettenburg. Den ene kunne styrte sig ud i sjælesorgen og udnytte sine erfaringer og inspirationer fra årelange studier i det sydlige naboland, den anden måtte møjsommeligt kæmpe med det svære danske sprog samt tilvænne sig de mange ejendommelige forhold, han mødte og tilpasse sig det danske folk.

Trods sproglige vanskeligheder og en kirke, som slet ikke var helt let at forkynde i, vandt den skotske præst, som havde gjort sine studier i Rom og med en ukuelig idealisme forberedt sig til sin gerning i de nordiske lande, mange venner, som bandt ham til talrige danske hjem for hele livet.

Pastor Kings navn er uløseligt forbundet med skottheistorier, og det var timelange underholdninger, han kunne præstere – hvor han bragte mennesker til at le og se lyst på en tilværelse, som ofte slet ikke var så lys. Jeg ved, at både biskop og mangen en præst gentagne gange har hentet sig livsmod og glæde hos den glade skotte. Det var ikke mindre end en gave, han havde med fra sit hjemland. Den blev et begreb i hans gerning i det fremmede folk.

Der kom andre tider for pastor King. Propagandakongregationen i Rom ønskede, at der skulle genopstå en katolsk menighed i Thorshavn på Færøerne, og det var vel den egentlige grund til, at pastor King i sit første præsteår kom til København. Det kan vanskeligt siges, hvad de 4 efterfølgende år har rummet for den præst, som var med til »at tænde den evige lampe« igen på Færøerne. Og det kan vist godt siges, at genoptagelsen af den præstelige gerning ved Skt. Josefs Kirke i København var en velfortjent belønning for pio-

Pastor Thomas King

nerens hårde år på de nordlige øer. Det var usædvanligt, at Skt. Josefs Kirke havde en så ung præst, og det var usædvanligt, som hans gerning ved St. Josefssøstrenes side bar frugt. Der var ingen, som var i tvivl om, hvilken indflydelse pastor King fik på ordenslivets sunde udvikling i skyggen af det store hospital. Men krig og besættelse lagde igen en skygge over pastor Kings liv. Han måtte flygte. Fra Danmark via Sverige, hvor han under sin flygtningetilværelse igen vandt mange venner, kom han tilbage til fædrelandet – et land i nød og krig. Det var ikke forbavsende, at han snart som feltpræst var med i det store opgør. Han oplevede landgangen i Frankrig og befrielsen af Danmark, og snart meldte han sig igen til Danmarks biskop beredt til præstelig gerning. Det blev så hans største og sidste gerning. Biskop Suhr betroede ham Skt. Knud Lavards menighed i Lyngby, og menigheden voksede både i rammer og i personer til den i dag er en af de største menigheder i Danmark – omfattet en så talrig skare af børn og unge, at man roligt kan sige: Skt. Knud Lavards menighed – kirkens fremtid. Det var et lykkeligt øjeblik, da biskop Theodor Suhr overlod ham den nye store kirke, og stor var den dag, hvor Danmarks nye biskop blev konsekreret i pastor Kings sognekirke.

Der kunne siges meget om pastor Kings virke som sognepræst og sjælesørger; men det går langt ud

Fortsættes side 13

Ved kirkeårets afslutning

Med et par dages mellemrum har vi mistet to af vore præster – begge personligheder, der – hvor vidt forskellige de end var – havde det tilfælles, at de har været med til at føre den katolske kirke i Danmark frem til det, den er i dag: et – omend beskedent – tandhjul i det danske religiøse og kulturelle liv. Og det til trods for, at ingen af dem var danske af oprindelse. Den ene skotte og verdenspræst, den anden schweizisk født og ordenspræst. Men begge fik de en smuk placering herhjemme. Verdenspræsten tilførte netop som sognepræst den eksisterende fornemme danske præstegårdstradition et pust fra en verden udenfor de danskes øer. Ordenspræsten vidnede i dobbelt forstand om dyder, som vel kan føres tilbage til hans ordens stifter, Ignatius af Loyola – ja og så naturligvis helt tilbage til selve Kirkens stifter, dyder, som sagt, der går ud på at stå på lovens grund uden aldrig at tabe mennesket af syne.

Det er op mod den sidste dag i kirkeåret, vi har skullet skrive nekrolog over de to præster. En tilfældighed, naturligvis, men derfor kan vi godt meditere lidt over den tankeforbindelse, der uvægerligt opstår. De efterlader os en arv, der skal føres videre, og samtidig skal vi i fællesskab med vor nye biskop løse endnu en række opgaver, der trænger sig på. Man taler så meget om nye præstetyper, og om hvordan fremtidens præster skal virke. Men indtil videre kan vi udmærket koncentrere os om det, den hidtidige præstetype står for – og her tænkes ikke så meget på et lærdommens grundlag, selv om det også fandtes, ej heller på noget ydre som sort tøj og romersk flip eller på forskel i gemyt, nej her tænkes på det præstelige sindelag, som trods alt er det vigtigste, og det eksempel, det efterlader. Vi ved én ting om de to præster, der døde næsten samtidig, men i forskellig alder: at de havde haft nok at bestille. For sognepræstens vedkommende ved vi samtidig, at han stod i spidsen for et sogn med et levende engageret lægfolk. Og det motto, vi kan udlede af det, der nu sættes punktum for, og det vi skal til at skrive begyndelsesbogstavet til, er nok *sindelag* og *aktivitet*. Noget, der gælder i reformationstider, og til hverdag. HK

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonceafdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Evangeliet på sidste søndag i kirkeåret om Jerusalems ødelæggelse og verdens undergang har lige så meget at sige os mennesker i atomalderens år 1965 som dengang, i dagene før Jesu sidste påske, 40 år før romerne stormede byen Jerusalem og nedbrændte templet.

Jesus havde lige været i templet sammen med sine disciple. Han havde siddet og set på, hvordan folk kom og lagde penge i tempelblokken, mange rige, der lagde meget i, og den fattige enke, der kom og gav sin sidste øre. Alle disse mennesker elskede deres tempel, der var hovedstadens strålende krone og symbolet på folkets eksistens og dets ære. Det var for dem som Guds trone midt iblandt sit folk.

Vi hører St. Peters begejstrede røst, når vi slår op hos Markus (13,1): »Mester, se, hvilke sten og hvilke bygninger!« Jesus så på sin Faders hus, som han – ligesom alle sine landsmænd – havde elsket fra sin ungdom af; men så vendte han bedrøvet sine øjne bort og sagde: »Ser du disse store bygninger? – Der skal ikke lades sten på sten tilbage, alt skal brydes ned.« Jesu ord må have virket som et atombombeglimt på disse troende israelitters sind; aldrig har de kunnet glemme det. Temples undergang! Det var for dem som deres egen verdens undergang, ja, som hele verdens ende! Mens de gik og grundede over dette forfærdelige, var de omsider kommet op til Oliebjerget. Der satte Jesus sig ned »lige over for helligdommen« (Mark. 13,3); også hans hjertes tanker var blevet tunge. Disciplene kunne føle det; der var kommet en mærkelig angst over dem, som når det trækker op til truende torden. Da de ikke kunne holde det ud mere, kom de som bekymrede børn hen til Jesus og spurgte (det var de gamle fiskerkammerater: Peter og Jakob og Johannes og Andreas): »Sig os, når skal dette ske? Og hvad er tegnet på dit komme og verdens ende?« Det var foranlediget af dette spørgsmål, Jesus fortalte dem om byens undergang og verdens ende. Hans tale løfter sig op til profetisk højde (flere gange citerer Jesus Det gamle Testaments skrifter, jfr. henvisningerne i enhver god bibeludgave). Profetien om Jerusalems endeligt er så tydelig, at de kristne, som fulgte evangelistens råd: »Den, som læser det, han give agt!« kunne bringe sig i sikkerhed, inden byens store kata-

»Mester, se, hvilke sten og hvilke bygninger«.

VREDENS DAG

AF J. COENEN S. J.

strofe indtrådte. Jerusalems ødelæggelse var dog ifølge Jesu udtrykkelige ord ikke »enden«. Der vil først komme mange trængsler over verden og mange forfølgelser over Kirken, før det sidste indtræffer. Alt dette vil kun være Gudsrigets og dets herligheds fødselsveer, som bebuder Guds store dags – »hin dags« – komme. Mange gange har menneskene, når »veerne« var over dem, troet, at »enden« snart ville vise sig. Også i vore dage er der mange små skriftkloge og »bibelforskere«, som ringer på dørene med Bibelen og deres små traktater i hånden og prøver på at regne ud for os, at det snart vil være slut med alt. Men de må have glemt at granske netop de ord i Bibelen, det her drejer sig om, – også et af Herrens ord, der »ingenlunde skal forgå«, selv om Himmelen og jorden skal forgå, nemlig: »Men den dag og time kender ingen. Ikke engang Himmels engle, ja, ikke engang Sønnen, kun Faderen alene« – altså kun den alvidende Gud!

Der er altså ingen grund til i vor tid at søge efter symptomer eller tegn, der kunne tydes som forvarslers til verdens nær forestående ende. Afslutningen kan hverken forudses eller forudberegnes, – alle forsøg derpå er sensation og religiøs svindel, intet mindre.

Kun ét ved vi: at denne tidernes ende pludselig en dag vil komme, – og at den vil stå i »Menneskesønnens tegn«, at dagen vil være Menneskesønnens, d.v.s. Kristi sejrsmiddag, når han kommer »på himlens skyer (= med guddommelig mæje-

stæt) med kraft og megen herlighed«.

Det er derfor, budskabet om verdens ende ikke blot er en profeti om »vredens dag«, men et evangelium, det »gode budskab« om genoprettelse af evig retfærdighed. Det er den evige personlige Gud, ikke blinde kosmiske kræfter, heller ikke djævelens onde snuhed og menneskers uforstandige leg med naturens skjulte magt, der sætter en grænse for verdenshistorien. Er det ikke en lykkeligebringende tanke, at vor Herre Jesus Kristus, som for vor frelses skyld nedsteg fra Himlen og blev alle tiders centrum, også engang vil bringe os tidens fuldendelse? Ja, netop dette, at al historie bevæger sig hen imod en afsluttende fuldendelse, er et glædeligt budskab i sammenligning med den opfattelse, der i alt, hvad der sker, kun ser et led i et evigt kredsløb eller et trin i en evigt blindt fremadskridende udvikling. Lad os takke Herren, fordi han har sat en grænse for menneskeslægtens stolte fremskridts-optimisme – som om fremskridt var alt, som om ikke alt kom an på den endelige og afsluttende vurdering af det fremskridt, menneskeheden har gjort gennem tiderne!

Så lad os da ikke nøjes med at høre dette sidste evangelium i kirkeåret, som man oplever en spændende gyser-film med religiøst motiv, men snarere som den store slutsats i en mægtig symfoni, som det afsluttende Halleluja i Guds eget storslåede ora-

torium om Messias og verdens frelse.

»Jeg tror på livet i den tilkommende herlighed«, er det sidste ord i vor trosbekendelse; dette ord er lige så meget en trosartikel som Guds trepersonlighed, skabelsen, Guds Søns fødsel af jomfru Maria og hans lidelse, opstandelse og herlighed. Vi må ikke være ensidige i vor kristne tro, som for mange kristne næsten kun omfatter Jesus og hans hellige moders historie; det er derfor kun godt, at Kirken bliver ved med at læse dette evangelium for os. Kirken ville rive kronen af frelsens værk, hvis den fornægtede eller glemte budskabet om dommen og fuldendelsen. Vore kristne forfædre i den første tid levede i forventningen om denne dag, og daglig steg deres bøn op til Himlen med råbet »Marana ta« (Vor Herre, kom!), som er Det nye Testaments sidste ord (Åbenb. 22,20). Når vi fatter indholdet af denne bøn, forstår vi først, at Kirkens tro på afslutningen og dens adventslængsel falder sammen i ét, og vi forstår, hvorfor liturgien slutter kirkeåret med teksten om verdens ende og begynder det nye år med parallelteksten fra Lukas-evangeliet (kap. 21). Der læser vi også den formaning til ikke at give op, mens tiden trækker ud: »Vogt jer, at jeres hjerter ikke nogen sinde sløves af svir og drukkenskab og timelige bekymringer, så den dag kommer pludselig over jer ... men våg og bed til enhver tid, at I må blive i stand til at undfly alt dette, som skal ske, og til at bestå for Menneskesønnen« (Luk. 21, 34–36).

J. Coenen S. J.

Israel er hele menneskehedens stedfortræder

»Gud kan også skrive lige på krumme linjer.« I disse ord gengives som i en nøddeskal hele pater Brunos brogede liv.

Bruno Hussar er født i Frankrig af jødiske forældre i 1911. 24 år gammel konverterede han efter lange indre kampe til den katolske tro. Hans ønske var at blive præst, men eftersom han på daværende tidspunkt var familieforsørger, kunne han ikke med det samme følge sin indre tilskyndelse i så henseende. Han måtte fortsætte sit arbejde som ingeniør for at kunne forsørge sin mor og sine søskende. Først i 1945 kunne han indtræde i dominikanerordenen. I 1951 blev han præsteviet. To år senere blev han af sine overordnede sendt til Israel for at undersøge mulighederne for at oprette et nyt ordenshus, hvis formål skulle være at knytte og udvide venskabsbånd mellem jøder og kristne. I 1959 grundlagde han med dette mål for øje »Den hellige Esajas Hus«, og tre ordensbrødre har siden da sluttet sig til ham. Også de har lært sig hebraisk og forsøger i så høj grad som muligt at tilrettelægge deres livsform i overensstemmelse med de jøders, der lever omkring dem. Præsterne beder korbønnen på hebraisk, og for få måneder siden har pater Bruno fået israelitisk statsborgerret.

Pater Bruno har naturligvis – i kraft af sin personlige erfaring og sit kendskab til jødedommen – været med til at udarbejde koncilets erklæring om jøderne. Han var straks parat til at svare på vore spørgsmål, og vi gik lige til sagen:

– Den katolske kirke er ofte blevet beskyldt for, at den i tidens løb har udvist et voldsomt had til jøderne. Ville De mene, at denne anklage er berettiget?

– Ja, absolut! Og desværre er det ikke alene katolikkerne, men alle kristne, der i århundredernes løb har givet udtryk for et nedarvet fjendskab over for jøderne. Man kan i denne forbindelse blot nævne Luther, som var en decideret jødehader. Men skal man holde sig helt til sandheden, må man sige, at hadet til jøderne er langt ældre end Kirken.

Kristendommen har paradoksalt nok kun båret nyt ved til dette ældgamle bål, ved at man ud fra fejlagtige teologiske argumenter har forsøgt at retfærdiggøre en indstilling, der allerede på forhånd eksisterede.

– *Hvordan vil De forklare dette had til jøderne?*

– Simpelt hen ud fra den kendsgerning, at man rent spontant nærer uvilje mod mennesker, der ikke ligner en selv. Og når man ser flittige og begavede folk slå sig ned i sit land, bliver man uvilkårlig modviligt indstillet på grund af den konkurrence, det giver anledning til. Det er ganske naturligt! Og så forsøger man med alle mulige midler at skaffe sig af med dem.

Det er i denne sammenhæng værd at lægge mærke til, at de kristne ofte bebrejder jøderne træk, som de selv er ansvarlige for. I middelalderen blev jøderne for eksempel af omstændighederne tvunget til at ernære sig som handelsfolk og vekselere. Bagefter beskylder man dem så for at være pengegriske! Man tvang dem til at leve i ghettoer, og bagefter bebrejder man dem, at de holder sammen som ærtehal. Det er ikke loyal! Siden Konstantins fred har jøderne levet midt blandt de kristne, og altid har de været genstand for deres plagerier og ringagt. Dette giver os da også en hel del af forklaringen på jødernes psykologi. Vi må heller ikke glemme, at den systematiske udryddelse af jøderne under den sidste verdenskrig, desværre ikke er et særtilfælde. Det var blot kulminationen af – og forhåbentlig punktummet for – en hel række tidligere forfølgelser...

– *Tror De, at koncilerklæringen vil ændre de kristnes mentalitet over for jøderne?*

– Det eneste, man med sikkerhed kan sige, er, at erklæringen i hvert fald fejer grunden væk under de fejlagtige teologiske argumenter, visse kristne i dag benytter som en undskyldning for deres had til jøderne. Man har således ofte beskyldt det jødiske folk for at være ansvarligt for Kristi død. Men læser man den hellige Skrift, ser man, at det hele

Pater Bruno: »Kristne bebrejder ofte jøderne træk, som de selv er ansvarlige for«.

ikke er så enkelt endda. Kristus siger selv: »Se, vi drager nu op til Jerusalem, og Menneskesønnen skal forrådes (hentydning til Judas) og overgives til ypperstepræsterne og de skriftkloge (jødernes øverste); og de skal dømme ham til døden og overgive ham til hedningerne (romerne).« Ifølge evangeliet er det altså Judas, jødernes råd og romerne, der er skyld i Kristi død. Jødefolket er ingen steder omtalt i den forbindelse. Det er i øvrigt en kendsgerning, at folket som sådant ikke kendte meget til Jesus. Palmesøndag spørger man: »Hvem er dog han?« Jerusalems befolkning vidste ikke, hvad det hele drejede sig om. Med hensyn til Kristi død kan man strengt taget kun bebrejdet jødefolket, at det har forholdt sig passivt. I hvert fald kan man ikke betragte det som skyldigt i den.

– *De mener altså ikke, at man med rette kan anklage jøderne for Gudsdrab?*

– Nej, det kan man endnu mindre. På det punkt er Det nye Testamente endnu mere kategorisk i sine udtalelser. Peter siger selv til jøderne: »Nu ved jeg vel, at I har handlet i uvidenhed, både I og jeres råds herrer.« Og Kristus selv beder på korset til sin Fader: »Fader! Tilgiv dem, thi de ved ikke, hvad de gør.«

– *Hvis det er rigtigt, at jøderne ikke kan kaldes »Gudsmordere«, hvorfor siges det så ikke i koncilerklæringen? Hvorfor er udtrykket »Gudsdrab« taget ud?*

I Rom har vor medarbejder, pater Martin Drouzy O. P. haft en samtale med sin ordensbroder, Bruno Hussar, der er en af kræfterne bag koncilets erklæring om jøderne.

– Det er rigtigt nok, at ordet er fjernet, men meningen er der stadig. Man kan oven i købet sige, at den nu foreliggende tekst i forhold til den foregående har vundet i klarhed uden derved at miste noget af sin kraft. Personlig havde jeg hellere set, at ordet »Gudsdrab« var blevet bibeholdt. Men jeg forstår så udmærket, at det er et ord, der vækker mange problemer. Det er et modbydeligt for ikke at sige meningsløst ord, som grænser til det blasfemiske. Hvordan skulle man kunne »myrde« Gud? I en officiel tekst, der samtidig er ment som et forsoningsdokument, er det sikkert bedre ikke at benytte et sådant ord. Forestil Dem for eksempel en mand, der bliver uvenner med sin kone. I hidsighed

siger han en hel masse modbydelige ting til hende. Senere fortryder han og beder hende om forladelse. Men når han gør det, gentager han ikke alle de skrækkelige ting, han har sagt, for at få dem tilgivet en for en. Det er bedre en gang for alle at glemme dem, aldrig mere at komme frem med dem og så at sige at få dem tilgivet en bloc. Og det er det samme her. I hvert fald er det sådan, kardinal Bea har gjort...

– De mener altså, at denne erklæring vil være nok til at ændre forholdet mellem katolikker og jøder?

– Ja, – på betingelse af, at vi kun betragter den som et udgangspunkt. Gennem denne erklæring sletter vi fortiden ud og begynder på en frisk.

Synagogen i Algier.

Uddrag af erklæringen om jøderne

Eftersom den fælles åndelige arv, som jøderne og de kristne har overtaget fra fædrene, er så stor, er det koncilets agt at anbefale og fremme en gensidig forståelse og respekt, som først og fremmest vil kunne opnås ved hjælp af bibelske og teologiske studier og åndelige samtaler.

Selv om det var de jødiske myndigheder og deres håndlangere, der forvoldte Kristi død, kan det, der dengang blev begået i forbindelse med hans lidelse, hverken lægges alle dalevende jøder uden undtagelse eller jøderne af i dag til last. Ingen har lov til at påberåbe sig, at Kirken er det nye Gudsfolk, for på den måde at stemple jøderne som forkastede eller fordømte af Gud, som om dette var noget, der fremgår af den hellige Skrift. Alle bør derfor drage omsorg for, at der hverken i religionsundervisningen eller ved forkyndelsen af Guds ord siges noget, der ikke er i overensstemmelse med evangeliets sandhed og med Kristi ånd.

Kirken, som fordømmer enhver form for forfølgelse af et hvilket som helst menneske, beklager desuden – ihukommende den fædrene arv, den har til fælles med jøderne – ikke af politiske grunde, men ansporet af religiøs og evangelisk kærlighed, med sorg det had, de forfølgelser og de udslag af antisemitisme, der til alle tider har været rettet mod jøderne, uanset hvem der har stået bag dem.

Og på dette grundlag skal vi nu forsøge at skabe et klima af sympati og gensidig forståelse. Det, der først og fremmest skal gå op for de kristne, er, hvad Israel er, og hvad det betyder. Var dette sket tidligere, ville fænomenet jødehad aldrig være opstået!

– *Hvad er da efter Deres mening Israels »betydning«?*

– Kort og godt: Israel er hele menneskehedens stedfortræder. Gud har i sin barmhjertighed ønsket at frelse alle mennesker. Men han be-

Koncilet om diskriminering

Dersom vi nægter at opføre os som brødre over for et hvilket som helst menneske, skabt i Guds billede, kan vi ikke påkalde Gud, alles Fader. Menneskets forhold til Gud Fader og dets forhold til medmenneskene er nemlig så tæt forbundet med hinanden, at Skriften siger: »Den, der ikke elsker, kender ikke Gud« (1. Joh. 4,8).

Dermed forsvinder ethvert grundlag for en hvilken som helst teori eller praksis, der menneske og menneske eller folk og folk imellem måtte føre til en diskriminering, der berører menneskeværdigheden eller de med denne værdighed forbundne rettigheder.

Kirken fordømmer således enhver form for diskrimination eller fornærmelser, der måtte have deres årsag i afstamning, hudfarve, sociale kår eller religiøs opfattelse, som fremmede for Kristi sindelag. Dette kirkemøde forener sig her med de hellige apostle Peter og Paulus i en indtrængende opfordring til de kristne til »at føre et godt liv blandt folkeslagene« (1. Petr. 2,12) og til, så vidt det lader sig gøre, at leve i fred med alle mennesker, således at de i sandhed kan være børn af Faderen, som er i Himmelen.

gyndte ikke med dem alle på en gang. Han begyndte – om jeg så må sige – i det små. Først forsøgte han med en lille skare på samme måde som for eksempel en ingeniør, der begynder at eksperimentere i sit laboratorium. Israel er altså Guds laboratorium, et »prøvefolk«, hvormed Gud i mere end to tusinde år har foretaget et første frelseseksperiment. Senere udvidede han det til at omfatte hele menneskeheden. Men Israel er og bliver den førstefødte, folket, der repræsenterer alle de andre. Derfor er det da også hele menneskeslægtens åndelige erfaringer, der er samlet i Bibelen. Israels historie er i sidste instans vor egen historie.

– Men nu var jo dette første forsøg, De taler om, ikke så vellykket!

– Både ja og nej! Man taler altid om jødefolket, som om der kun hav-

de været dårlige jøder. Men det er forkert at tale om jødernes og Israels synd uden samtidig at tale om Israels hellighed. Man må ikke glemme det ene for det andet. Jøderne er ikke kun de mennesker, der har korsfæstet Kristus. Det er også apostlene, Maria og disciplene. Inden for det jødiske folk er der som alle andre steder både hvidt og sort, både gode og dårlige.

– Ud fra dette synspunkt er jødefolket altså de øvrige folkeslags stedfortræder?

– Ja, netop! Også vi har hver især både godt og ondt i os. De synder, Kaifas, Judas og farisæerne begik, er også mine synder. Jeg mærker i mig selv spiren til den samme svigten. Men på den anden side må vi samtidig tilføje, at apostlenes og Marias ja til Gud også er mit ja. Israel repræsenterer altså både det gamle og det nye menneske, der bor i mig – både min synd og min retfærdighed.

Har man forstået det, kan man ikke længere være jødehader. Man kan ikke være Israels modstander, eftersom Israel er hele menneskeheds stedfortræder. Jeg kan nemlig ikke være imod hele menneskeslægten. Jeg kan ikke hade mig selv!

M.D.

Hvem skal være præst i Frederikshavn?

Den katolske kirke, der opføres ved Uranienborgvej i Frederikshavn, vil efter al sandsynlighed komme til at hedde »Helligaandskirken«, men den endelige afgørelse er ikke truffet, oplyser pastor Horn, Kamillianerkliniken i Aalborg, overfor Frederikshavns Avis.

Det er heller ikke afgjort, hvem der skal indsættes som præst ved kirken, der ventes færdig til maj-juni næste år.

Arkitekt Sv. Aa. Wøhlk Petersen har tilsynet med byggeriet. Han oplyser, at man nu er nået så langt, at man har fået spærene på, og man skal til at gå i gang med spiret, der er en trækonstruktion. Spiret skal beklædes med kobber, og dette arbejde skal udføres før kirkens øvrige tag lægges.

I løbet af denne måned foretages grundstensnedlæggelse, men den officielle præsentation vil først finde sted ved indvielsen næste år.

Den katolske kirke bliver Danmarks nordligste, og den opføres ikke alene for den katolske menighed i

Frederikshavn, men også for katolske turister, der, når de ferierer i det nordlige Vendsyssel, ikke har mulighed for at gå til andagt i en kirke.

Kirkens udvendige murværk, skal, når den står færdig, kalkes hvid. De indvendige sten i kirken er moccifarvede, og begge gavle i kirken kommer til at bestå af store, farverige mosaikruder.

Den katolske menighed i Frederikshavn holder i øjeblikket deres gudstjeneste i ejendommen Skansegade 14, hvor de har til huse indtil kirken står færdig. Det var i sin tid meningen, at Kamillus-stiftelsen ville have bygget til denne ejendom, men det kom på tværs af byplanen.

Et stort kryds i kalenderen!

Den 28. er der julemarked

De må slå et stort kryds i kalenderen ud for søndag den 28. november, for den dag skal vi allesammen til *Katolske Menighedsplejers super julemarked* på Niels Steensens Gymnasium – indgang ad Australiensvej.

Der er bugnende salgsboder, hvor De kan sikre Dem den helt rigtige julegave, tombolaerne snurrer, æbleskiverne dufter omkap med den dejlige julegløgg, og det lækre smørrebrød venter Dem i restauranten. Samtidig støtter De vort fælles store sociale arbejde, der bør være en hjertesag for os alle.

Julemarkedet er åbent fra kl. 9–19, og i teatersalen er der stor underholdning. Af det righoldige program kan nævnes:

Kl. 13 tryller pastor Jørgen Hviid.

Kl. 14 opfører søster Helene med 3die klasse fra Institut St. Joseph den fornøjelige HAYDNs BØRNE-SYMFONI.

Kl. 16 synger Institut St. Josephs kor under ledelse af musikpædagog fru Aase Steffensen.

Kl. 17 underholder det kendte pigetrådsorkester »The Playmakers«.

Kl. 18 Amatørforum.

I dagens anledning er der eftermiddagsmesse i Sct. Augustins kirke kl. 15. De får her lejlighed til at høre en dansk højmesse af programsekretær ved Statsradiofonien, cand. mag. Sven Erik Werner, der selv dirigerer.

– Og så på gensyn til julemarkedet – stedet hvor vi alle mødes!

Geriatrici – hvad er det for noget?

Der kommer så meget nyt frem, at jeg ikke kan følge med.

Geriatrici – hvad er det for noget? Har det med maskiner at gøre eller med mennesker? Der kommer så meget nyt frem, at man ikke kan følge med, men jeg var dog så heldig en dag at høre to mennesker tale og bruge ordet geriatrici. Så lyttede jeg og forstod, at det havde med mennesker at gøre – nærmere betegnet mennesker i alderdommen. Når vi er 40–50–60 år, tænker vi ikke på alderdommen – ja, tænker – det gør vi nok, men som noget fjernt, noget, der endnu ikke kommer os ved. Lidt efter lidt rykker det dog nærmere. Man får skavanker, syn og hørelse svækkes, det kniber med at gå – hvorfor det – det er så naturligt, at det kniber for de andre, men da ikke endnu for mig, jeg er jo kun 67 og er ved mine fulde fem, så al den megen snak om alderdommen – altså geriatrici hører endnu fremtiden til – (mener jeg). Men jeg mener forkert.

Hvor er den 4. sal dog besværlig og lang, navnlig når jeg har meget at bære på, og knap er jeg kommet inden for døren, før jeg må tænke på middagsmaden. Å, hvor er jeg træt – bare at tage telefonen er anstrengende, for slet ikke at tale om, at jeg skal ud i aften og være elskværdig!! Bare jeg kunne gå i seng. Ja, det ønske kan jeg tids nok få opfyldt. En konsultation hos min læge siger mig, at en operation er nødvendig. Den går godt, også den efterfølgende rekreation – men så står jeg pludselig alene med alle besværlighederne. Hvordan skal jeg klare dem? Det er jo små dagligdags ting, som pludselig er blevet uoverkommelige. Min nabo

er flink til at købe lidt ind, og venter giver mig også en hjælpende hånd, men det kan jeg ikke bygge på i længden.

Hvad skal jeg dog gøre? Jeg spekulerer og spekulerer – komme i en pension – opgive sit hyggelige lille hjem, hvor jeg er privat og helt mig selv – nej, det kan jeg da ikke tænke mig, men spørgsmålet trænger sig mere og mere på, – der må tages en beslutning. Jeg har nok hørt om et såkaldt plejehjem, hvor jeg har været skrevet op de sidste 5–6 år, men sidst jeg så det, var huset endnu ikke under tag, så der må ventes med tålmodighed. Som bekendt er tålmodighed en kardinaldyd; jeg øvede den efter bedste evne, tog så endelig min beslutning, fik skrevet kontrakt med søstrene, der skal drive hjemmet og begyndte at fordele mine – for mig – så kære ejendele. Men man skal jo ikke hænge ved det jordiske gods. Fra 2 værelser blev det nu 1 værelse, så der blev regnet ud, hvad der kunne tages med. Alt får en ende, så da flyttevognen holdt for døren, kom tingene hurtigt på plads, og glad var jeg, som alt havde føjet sig.

Så begynde hverdagen i plejehjemmet. Vi var kun få den første uge, men lidt efter lidt befolkedes stuerne – man kiggede på hinanden, traf enkelte bekendte, men indtog – som klogt var – en vis reservation, en høflig venlighed over for de nye pensionærer, som man nu skulle danne fællesskab med, og det er et stort krav at honorere. Det gøres ikke fra den ene dag til den anden, men lidt efter lidt finder den lille muntre re-

plik sangbund hos den anden part, umærkeligt skabes en kontakt i de fælles interesser, der nu skal dannes her. Ja, den lille replik – small talk – er en stor kunst for at skabe den atmosfære, som vi meget hurtigt fornemmede, var den her skulle bygges på. Men hvem lagde grundstenen dertil? Det gjorde søstrene på den – for dem specielle – måde skabt af venlighed, godhed, hjælpsomhed og ikke mindst munterhed – en evne, der er ubetalelig i den foreliggende situation.

Den praktiske håndsrækning kan ydes på mange måder – man får, hvad man giver – mon denne lille replik ikke kan lægge grundstenen til det åndelige hjem – plejehjem – her ganske i det stille bygges op i næstekærlighedens ånd. Vi er her kommet i havn, i trykthedens havn, sikkert den sidste station på vejen, hvor vi ikke alene skal »sole« os i de materielle goder og behageligheder, men først og fremmest skal være med i dagens rytme på godt og ondt – dette sidste ikke taget alt for håndgribeligt, men dog alligevel – hvor der er mennesker, er der vanskeligheder inden for alle kategorier, og de skal alle glattes ud. Intet kan hjælpe bedre dertil end det arbejde, der gøres til gavn og glæde for næsten. Det er det store samfundsproblem, der er hovedhjørnestenen i geriatriciens tjeneste. Vi – de ældre – (ikke gamle) mellem 70 og 90 har endnu så mange arbejdskraften i behold, at der regnes med os.

Hobby er blevet lidt af en floskel – først og fremmest er det den andel, vi har i dagens arbejde under forskellige former, vi er med til at bygge op, holde ved lige, alt efter lyst og kræfter. Vi gør derved gavn i det små, som det nu følger sig inden for hjemmets mure – plejehjemmets åbne arme.

Plejehjemstanken er blevet højaktuel, en samfundsopgave, vi tager del i. Det er ikke nok at læse om det, vi skal også lære om dets krav og vilkår og glæde os over, hvis vi endnu kan tage et lille tag med, kaldt det hobby eller dagliglivets små håndsrækninger givet i venlighed og modtaget i taknemmelighed. *En af de ældre.*

Alle bærer de krigens byrder.

Vietnam – hver dag i presse, radio og TV: Rapport fra krigen i Vietnam. »Jeg er så træt af denne krig i Vietnam!« sagde en ellers næstekærlig person af vort bekendtskab. Men han sad også dybt begravet i en lænestol foran fjernsynsskærmen og røg på en cigaret. »Træt,« sagde han. Hvad med vietnameserne selv? Hvad – mere specielt – med vore trosfæller derude? De har, praktisk talt uden afbrydelse, levet deres liv i krig de sidste 25 år. Et kvart århundrede! Næsten en menneskealder. Japannerne, franskmændene, amerikanerne, Vietcong, kineserne og russerne – alle har de efter tur postet våben ind i det ulykkelige land. Og endnu kan ingen se nogen ende på elendigheden.

Dette drama angår os alle sammen, som medmennesker og som kristne. Vietnam er ikke bare en farligt kort lunte til atomkrigen. Det er et militært og politisk »prøvefelt«, hvor vor næste, trosfæller og andre, år efter år ofres i et magtprøvens eksperiment. I syd: En krigstræt armé, en uafbalanceret ung jagerflyver og erhvervssoldat som præsident, en stat, som går i opløsning og mere og mere synes at bevæge sig mod et amerikansk okkuperingsregime, en guerilla-borgerkrig som har ført til at 4400 af de 17.000 landsbyer i syd er under oprørernes kontrol. I nord: En eneste grå og glædesløs arbejdslejr under rødt diktatur, skubbet frem af kæmpenaboen Kina. Det hele: Endnu en gang (som i Korea) en strategisk »krig pr. stedfortræder« mellem stormagterne, hvor et lille og fattigt folk må betale den grusomme pris.

Vor næste i Vietnam – det er buddhisten, kommunisten, den kristne. Alle bærer de krigens byrder, alle har de hjem som ødelægges, fædre og ægtemænd, brødre og sønner, som brændes levende af napalm, myrdes under

terroraktioner, bukker under i junglekrigen, og kvinder og børn som lider umenneskeligt. Den landsindsamling med henblik på hjælp til den vietnamesiske civilbefolkning, som nu er sat i gang i Norge, vil, under Røde Kors' overopsyn, nå dem alle – i en nød, som er et bundløst svælg.

En særlig tanke går til vore trosfæller – de vietnamesiske katolikker. De er nærmere to millioner. De første missionærer, i 1600-tallet, var franske og portugisiske jesuitter. I 1658 havde de døbt 300.000 mennesker. Så satte hårde og langvarige forfølgelser ind – missionærerne blev jaget, og de kristne martyriserede. Men kristentroen havde slået rod og lod sig ikke udrydde. Allerede i 1600-tallet finder vi et indfødt præsteskab. Så sent som i 1789 blev 700 kirker ødelagt og mange jesuitter halshugget. I 1851 blev 115 præster og 90.000 troende dræbt. Men troen på Kristus var den stærkeste – i 1890 var der 700.000 katolikker i landet. I 1933 blev den første vietnamesiske biskop viet i Rom. Siden den franske okkupation i 1859 har der, indtil vore dages krig og terror, ikke været kristenforfølgelser. Men Vietnams kirke er for altid blevet præget af sin blodige fødsel – de kristne sluttede sig tæt om deres egen arv. Deres drama er ikke slut: Nu er det kommunisterne, der fører forfølgelsen videre.

I 1954 blev Genève-aftalen undertegnet og landet delt i to. Et stort antal vietnamesere, hele 860.000 forlod de nordlige provinser, som tilfaldt kommunisterne. Af udvandrerne var 676.000 katolikker fulgt af fem biskopper, 700 præster, samtlige ordensfolk og de fleste borgere og intellektuelle i nord. Denne exodus var forklarlig – det kommunistiske Vietnam havde forlængst åbnet terroren mod de kristne. Men den har også været kritiseret:

Vietnam – hvad kommer de

Caritas Internationalis opfordrer med pævens støtte til solidaritet med ofrene for krigen i Vietnam - uanset politisk overbevisning og religion. Hallvard Rieber-Mohn giver baggrunden, der handler om vor næste i Vietnam.

De mange katolikker, som blev tilbage, følte sig svigtet og forladt, og enkelte biskopper gik imod folkeflytningen og påbød deres præster at blive eller vende tilbage.

I det kommunistiske Nordvietnam er der i dag 800.000 katolikker, dvs. ca. 5 pct. af befolkningen, med omkring 300 præster. I den første tid viste Ho Chi Minh's regering sig på adskillige måder hensynsfuld og velvillig over for katolikkerne. Så snart den følte sig sikker i sadlen, åbnede den imidlertid en »afviklingspolitik« over for Kirken efter det velkendte mønster: En gruppe »fredspræster« (14 i tallet) skulle, i strid med biskopperne, vinde katolikkerne for kommunismen. De synes ikke at have meget held med sig. Så begyndte presset: Katolske publikationer blev forbudt, mødefriheden ophævet og talrige præster fængslet, biskopperne pålagt rejseforbud og husarrest, seminarierne lukket. Farligst var kommunisternes opløsning af de gamle bondekommuner: De kristne blev systematisk »druket« i en ikke-kristen folkemasse, ofte uden adgang til kirke, præst og undervisning for sig selv og deres børn. De nordvietnamesiske biskopper fik ikke lov til at rejse til Vatikankonciliet.

Sådan er katolikkernes vanskelige situation i Nordvietnam. Præsterekrutteringen hører op, og de 800.000 er endnu en gang overladt til sig selv på ubestemt tid – alene med troen og håbet.

Katolikker i et antal af 676.000 valgte altså Sydvietnam sammen med de katolikker, som fandtes der i forvejen. De blev installeret i lejre, som på grund af amerikanernes udstrakte bombning og »udrensningstrategi« det sidste år er vokset yderligere. Den franske biskop, mgr. Ancel, som aflagde lejrene et inspektionsbesøg lige efter folkeflytningen, skriver: »Selvsagt drejer det sig ikke om de former for kristenliv, som vi kender i Frankrig. Man har indtryk af at befinde sig 700 år tilbage i tiden, midt i kristenheden. Præsten er næsten konge over sin landsby. Her er træk som forbavser, ja foruroliger en vestlig iagttager. Men denne befolknings kærlighed og troskab over for kristendommen er overvældende«. En

anden observatør giver dette glimt af en kirke som dukker sig under vanskæbnen og holder fast ved sine værdier: »Hele dagen er viet bønnen. De kristne lever som ordensfolk: Messen, rosenkransen, litaniet og bønner – hver dag.«

Brydningen med buddhisterne indtraf tidligt. Katolikken Diem var ved magten, støttet af den katolske minoritet, som han kaldte sine »stødtropper« mod kommunismen. Denne uundgåelige, men farlige sammenblanding af det evige og det timelige har nok bidraget til at forværre den politiske situation i Sydvietnam. ♣

De betaler prisen for den krig, som stormagterne udkæmper på stedet fortræder.

mig ved...?

Har Gud brug for vore voksllys?

En dame knæler i kirkens halvmørke. Med sin behandskede hånd tager hun en sølv mønt op af tasken, lægger den i bøs-sen, tager et voksllys og tænder det for-an alteret. Uden for kirken standses hun af flokken af halvnøgne, snavsede børn, der overalt i denne stat i Sydamerika trænger sig frem og tigger. Hun ikke en-gang ser børnene. Hendes samvittighed er i orden. Har hun ikke lige knælet i andægtig bøn? Og hendes mand, der er en af de største godsejere i landet, skæn-ker han ikke store summer til kirken? Chaufføren jager børnene væk, og den store mørkeblå vogn glider bort i støvet.

Har Gud brug for sådanne voksllys?

Et andet billede fra en anden stat i Sydamerika, som har socialistisk styre. Bogbindermester Z er en politisk aktiv mand; han er opstillet i en valgkreds og går op i alt, hvad der hedder forsorg for de små i samfundet. Men han hader religionen, og hans hjælp til de nødlidende bærer præg deraf. Han siger til dem, der henvender sig på hans kontor om offentlig hjælp: »Har du bedt Gud om hjælp?» og når de svarer: »Ja, men han gav os ikke noget!« lægger han et skema foran dem: »Så bed den sociali-stiske stat!« Kort efter modtager ansøge-ren offentlig hjælp.

Har de fattige brug for en sådan understøttelse?

Spørgsmålene gælder ethvert menne-ske på jorden, som adskiller og lemlæ-ster det, som er en enhed: at elske Gud og næsten. Fromhed uden kærlighed til næsten er et koldt lys, et falsk lys. Kærlighed uden Gud er en mørk glød, en dyrisk varme. Et sandt menneske er som et lys, der skinner og varmer på én gang, det opbruger sin levetid til Guds ære og næstens gavn i samme handling.

Det er derfor, vi brænder de symbolske lys i vore kirker og hjemme foran vort krucifiks.

Men somme tider er det, ligesom der mangler noget. Lyset lyser til Guds ære, men varmen — når den altid ud til dem, der lider nød? Vi ville gerne, at vor andagt skulle have en sand karakter, men hvorledes bærer vi os ad? Vincent-arbej-det, der sætter os direkte i forbindelse med nødlidende og sultende mennesker i U-landene, giver os nu en chance. Det har fremstillet et smukt kronelys, som er dekoreret med en krans af kornaks for-neden. For hvert lys, der sælges, går hele fortjenesten — og det er lidt over halvdelen af prisen — ubeskåret til men-nesker, der kæmper mod sult og sygdom.

Han har ved hjælp af armstumpen lært sig at sy. Et smukt eksempel på udhol-denhed. Også ham kan De hjælpe!

Hver gang vi tænder et sådant lys i kir-ken eller foran krucifikset hjemme i stu-en, giver vi et hungrende menneske et måltid mad. Har Gud brug for sådanne voksllys?

JA, HAN HAR.

Lysene kan bestilles i Sankt Ansgars Bog-handel. Kr. 6,00 for en æske med 6 stk. Sendes overalt mod forhåndsindbetaling plus porto kr. 1,10 for indtil 2 æsker. Kr. 2,00 herover.

Sikke en orden De får!

På Katolske Menighedsplejers Jule-marked skulle loppetorvet i år gerne være ekstra stort — det kan det blive, hvis mange vil hjælpe med — hvor-dan? Se efter i Deres pulterrum, dragkister, skuffer og skabe — hånden på hjertet — der er sikkert noget, De kan undvære — ja, der er måske meget, De gerne vil af med? De behøver blot at ringe til BELLA 7101 — bedst kl. 18–19, så sørger vi for afhent-ning.

Sikke en orden De får — og vi får penge i kassen til Menighedsplejerne — det bør være en hertesag for os al-lesammen.

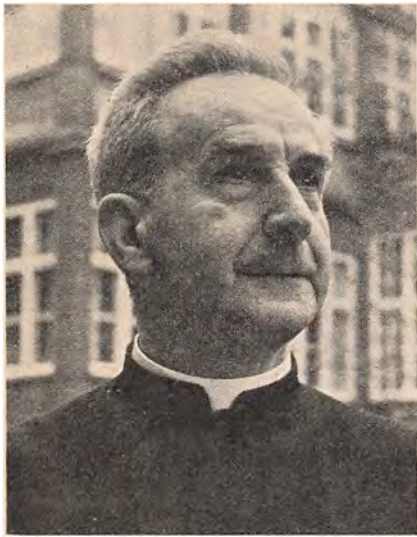
Julemarkedet er den 28. novem-ber, så skynd Dem at tage telefonen med det samme!

S.O.S. nr. 54

En søster til pater Bernhard C.S.S.R., Vietnam, kan kun gennemføre sine studier, hvis hun af og til får en lille støtte til eksistens fra Danmark. Hvem vil hjælpe? Selv små bidrag kan løse store opgaver. Giro 439 79.

For en asiatisk stat med svigtende administration og få ressourcer var det en uoverkommelig opgave at integrere 450.000 sydvietnamesiske katolikker med 670.000 ind-vandrere fra nord. Den katolske befolkning er nu koncen-treret i Saigon-området, og Saigon er blevet en slags ka-tolsk hovedstad. Der er en præst for hver 900 katolikker. Under Diem-regimet var katolikkerne overrepræsenterede i regeringskredse og befandt sig i en magtposition, som var meget upopulær hos den øvrige del af befolkningen. Diems fald ændrede brutalt deres situation. Men katolik-kerne hører stadig til de mest sammenbidte antikommun-

nister i Vietnam og er aktivt med i bekæmpelsen af Viet-cong. De står i deres eget land med ryggen mod havet og med en historie, der er mættet af forfølgelser. De har set kommunisternes metoder i nord, og de vil til deres sidste åndedrag kæmpe for, at de ikke kommer til at over-tage magten i samfundet sydpå. De er i denne kamp på liv og død låst fast i en ofte tragisk blanding af tro og politik. Men disse mennesker, som er vore brødre, giver samtidig et eksempel, vi ikke kan lade være med at beund-re, på troskab, mod og udholdenhed under forhold, hvor det kan synes overmenneskeligt at være kristen.

Pater J. Wolfisberg

Pastor King *Fortsat fra side 3*

over min personlige viden. Men spørger man om hemmeligheden ved denne præsts liv, så er svaret ikke den store organisator, selvom meget blev bygget og indrettet omkring hans person og gerning. Svaret er heller ikke den store teolog – det var sjældent pastor King tog del i drøftelser om teologiske spørgsmål, selvom alle vidste, at rammerne i Lyngby har vist sig gæstfri overfor mange berigende aftener og møder mellem betydende folk i den katolske og ikke-katolske verden i Danmark. Nej, hemmeligheden lå et helt andet sted. Jeg oplevede den som ung præst og oplevelsen gentog sig helt op til den allersidste tid. Når jeg træt efter de mange natlige møder i de unge præsteår kom hjem til St. Ansgar, skete det gang på gang, at alt lå i mørke, men i koret foran sakramentet brændte der lys. Det var pastor King, som bad. Det er ikke sjældent, jeg i de senere år har sneget mig ind gennem de smalle døre i Skt. Knud Lavards kirke, og det er mange gange sket, at jeg så sognepræsten i bøn foran sakramentet. Det var sikkert ikke tilfældigt, at Gud kaldte ham den eftermiddag lige efter hans bøn i kirken. Det er i hvert fald det billede, jeg altid har bevaret og i fremtiden vil bevare af skotten og præsten Thomas King – præster i bøn foran Kristus i Alterens sakramente.

Knud Ballin

R.I.P.

Min kære veninde frøken

MARIA MIKAËLY

døde på Skt. Lioba Hjemmet den
7. november 1965.

Ella Busch

Bed for hendes sjæl.

Endnu en pioner

Pater J. Wolfisberg S. J. in memoriam

Med pater Josef Wolfisberg S. J. har vi mistet endnu en af vore pionerer. Skønt han ikke var dansker af fødsel, men schweizer, har han gjort sit til at skaffe den katolske kirke fornyet hjemstavnsret her i Danmark. Man kunne lige i øjeblikket lade sig forskrække af hans nærmest bryske form, og dog afslørede selv et overfladisk bekendtskab et særdeles følsomt sind. Nogle vil sige, det er paradoksalt, andre, det er lige til, men folk af begge anskuelser er ikke desto mindre rørende enige om, at netop mennesker sammensat af pater Wolfisbergs materiale virker som tilværelsens salt. Der var journalisten, der ringede pater Wolfisberg op: »De må da – som rektor på et hospital – have noget at fortælle i et interview?« »Det kan ikke have nogen som helst interesse,« lød svaret, hvorefter røret blev smækket på.

Og så var sandheden dog, at han havde et sjældent hjerte for folk, der gennem livets omskiftelser havde tabt målet af syne, for dem, der var kommet på kant med tilværelsen og ikke mindst for dem, hvis gave, men også undertiden kors, er, at de ikke er som folk er flest. For ikke at tale om de fattige – også dem der ellers skjulte deres nød for omverdenen.

Pater Wolfisberg var i ualmindelig grad åben for nye ting. For eksempel var han i sin tid yderst interesseret i trådløs telegrafi lige fra han hørte om de første eksperimenter. (Vi må jo huske på, at han var født i 1889.) Og han bevarede hele livet igennem en vis ungdommelig begejstring – helt op i de flyvende tallerkeners tidsalder.

Hans medbrødre har betegnet ham som en meget samvittighedsfuld ordensmand, og danske katolikker i det hele taget kan ikke undgå at se de dybe spor, hans flittige virke har sat i den hjemlige kirke. Hans arbejde spændte over så forskellige felter som undervisning i engelsk og naturfag ved Skt. Knuds Skole i København og retsformandens gerning i den kirkelige domstol. Hertil kom et arbejde som skribent, der bl.a. manifesterede sig ved bøger som »Vejen til virkeligheden«, »Vejen til sjælen« og »Ægteskabet efter katolsk kirkeret« og et medarbejderskab ved »Catholica«.

Fra 1952 til 1962 ydede han en be-

tydelig indsats som formand for *Religionspædagogisk Arbejdsudvalg* (som det dengang hed, nu RPU), blandt andet ved at arrangere de første »kateketstævner« – de møder, der nu er blevet en fast tradition hvert andet år og samler religionslærere, præster, søstre, kateketer og forældre om begrebet religionsundervisning og beslægtede problemer. I en årrække var han gejstlig rådgiver for Danmarks Unge Katolikker.

Mennesker, der har haft lejlighed til at følge pater J. Wolfisbergs virke her i Danmark, har ikke kunnet undgå at bemærke en holdning, som nogle vil betegne som tolerance, andre som et vist profetisk syn og atter nogle som interesse for *selve* mennesket, når relieffet er skrællet af. Hvordan det nu iforholder sig, så hørte pater Wolfisberg til den type præster, for hvem udviklingen ikke førte overraskelser med sig. Han var fuldt rustet til den ånd, der for alvor brød igennem med pave Johannes og det andet Vatikankoncil, og det var – siger man – et stort tab for præstemødet i Dalum dette år, at han ikke kunne holde et planlagt foredrag om diakonerne – et emne, der interesse-rede ham levende. Og karakteristisk for ham var det fortræffelige samarbejde, han på Skt. Josefs Hospital havde med den lokale folkekirk-præst – et samarbejde som kom patienterne til gavn og udtrykker en af præsteembedets væsentligste sider. Han blev ikke selv skånet for et strengt sygeleje, men han undgik at gøre noget stort nummer ud af sin tilstand. Vel forberedt døde han Mortensdag.

Hans data er i øvrigt i korthed disse: født den 11. juli 1889, indtrådt i Jesu Selskab den 1. oktober 1908, præsteviet den 28. august 1921, sidste løfter den 2. februar 1926.

Josef Wolfisberg kom til Danmark i 1913 og hans gerning faldt størstedelen af hans liv i Stenosgade. De senere år var han dog fast knyttet til Niels Steensens kollegium på Østerbro. Han havde studeret både i Valkenburg og i Dublin. Fra 1926 har han uafbrudt virket i København.

Men han vil blive savnet i hele Danmark.

Helge Kristensen

LITURGISK KALENDER

- SØNDAG den 21.: 24. og sidste søndag efter pinse (s. 755, grøn).
- MANDAG den 22.: Cæcilie (s. 1162, rød), jomfru og martyr.
- TIRSDAG den 23.: Klemens I (s. 1163, rød), pave og martyr. – Erindring om Felicitas (s. 1164), martyr.
- ONSDAG den 24.: Johannes af Korset (s. 1165, hvid), bekender og kirkelærer. – Erindring om Kryssogonus (s. 1165), martyr.
- TORSDAG den 25.: Katarina (s. 1166, rød), jomfru og martyr.
- FREDAG den 26.: Silvester (s. 1166, hvid), abbed. – Erindring om Petrus af Alexandria (s. 1167), biskop og martyr.
- LØRDAG den 27.: Gudsmoders lørdagsmesse (s. [90], hvid).
- SØNDAG den 28.: 1. Adventssøndag (s. 2, violet).

I DEN KOMMENDE TID

SCT. DOMINIKUS' TREDIE ORDEN

Der holdes møde søndag den 21. november i Sct. Andreas Kloster i Ordrup kl. 9,30.

Vi afslutter gennemgangen af første kapitel af koncilets konstitution om kirken.

SAKRAMENTSKIRKEN, KØBENHAVN

Søndag den 21. november prædiker monsignore Peter Schindler ved højmesseren kl. 10.

Gudstjenesten optages af Danmarks Radio til udsendelse samme dag kl. 14.

DEN HELLIGE FRANS' 3. ORDEN

har møde i St. Annæ kirke, Amager, onsdag, den 24. november, kl. 19,30.

LITTERÆR LØRDAG

Lørdag den 27. november 1965 kl. 15 finder efterårets sidste litterære lørdag sted. Formanden for Danmarks katolske Kvindeforbund cand. polit. Tove Rasmussen redegør for det forfatterskab, som den svenske katolske forfatter *Birgitta Trotzig* har bag sig. Skønt endnu ikke fyldt 40 år har hun allerede opnået international anerkendelse, bl.a. er to af hendes bøger oversat til fransk, og i sit hjem har hun modtaget forskellige beviser på, at man er klar over hendes fremragende litterære evner.

Der serveres som sædvanlig en kop

te eller kaffe. Pris kr. 2 for medlemmer og kr. 3 for ikke-medlemmer af DKKF.

ACADEMICUM CATHOLICUM

Lørdag den 20. november kl. 20.00 åbent hus hos akademikerpræsten, pastor *Ib Andersen*, Strandvej 91. Pastor *Ib Andersen* vil indlede en samtale om *ægteskabet og kirkeretten*.

»BIFROST«

Tirsdag den 23. november kl. 20 i Englesalen, Jagtvej 183, Kbh. Ø. Litterær aften. Forfatterne *Ulla Rym* og *Sven Holm* læser egne værker, som optakt til en diskussion om moderne dansk litteratur.

DAGBLADSNYT OM KONCILET

I NIELS STENSENS BIBLIOTEK Som det eneste dagblad i Danmark har *Kristeligt Dagblad* haft en særlig udsending i Rom for at bringe regelmæssige meddelelser om koncilets arbejde. På foranledning af Danmarks katolske Kvindeforbund er disse regelmæssige meddelelser blevet udklippet og samlet i en mappe, der er fremlagt i Niels Steensens Bibliotek – til forhåbentlig glæde for mange. Vi minder om, at biblioteket har åbent i ugedagene tirsdag, onsdag, torsdag og fredag, alle dage i tiden kl. 16-19.

Det er i øvrigt tanken også i fremtiden at forsøge at samle udclip fra dagblade om emner, der kan have interesse for katolske læsere – en arkivering er dog umuliggjort på grund af pladmangel.

NYE BØGER

Alt andet end kedelig

Sigrid Undset:

Kirken, Klosteret og Pilgrimsfærden.

På dansk ved Peder Hesselaa.

Forord af arkivar, cand. mag.

J. Nybo Rasmussen.

Pios Kulturserie. 184 sider.

Bogen indeholder tre essays fra norsk middelalder, oprindelig skrevet til »Norsk Kulturhistorie«. Skildringerne er meget grundige, oplysende og detaljerede, men virker alligevel på ingen måde kedelige eller langtrukne. Skønt populært skrevet er det en bog, som er en historiker værdig, og man forstår, hvilken solid viden der må ligge til grund for *Sigrid Undsets* middelalderromaner. Det var som bekendt dem, hun først og fremmest modtog Nobelprisen for.

Man kan ikke undgå at fængsles af de billeder, forfatterinden opruller. De er i høj grad levende, præcise og maleriske. Der står meget på de 184 sider, og skulle man komme med en kritisk bemærkning, der dog nærmere er et ønske, måtte det være, at bogen var forsynet med kildeangivelse – eller en litteraturliste – så man selv kunne få lejlighed til at gå på jagt og uddybe forskellige emner nærmere.

Aage Dyrkjøb

Encore

Generalmajor E. Wissum sender os i anledning af sin opsats »Koncil-appellens mål – og form« (nr. 45, side 8-9) følgende:

I afsnittet »Almen bedømmelse af krig« er i stk. 1 en sætning faldet bort – til væsentlig forringelse af stykkets tanke. Nedenfor gengives stykket som helhed, med det manglende fremhævet ved *kursiv*:

»Samfundets indre værn for sine borgere står for os som statens pligt, og ingen vil vel nægte dem, som påtager sig den pligt, med det formål at have – og i givet fald bruge – egnede våben«.

Det af redaktionen valgte billede og ord derunder svarer til en side af indlæggets tekst, – men ikke til dens ånd!

Det under billedet trykte er særlig grelt, fordi det er et citat, men fra det stykke (ovennævnte stk. 1), hvor problemerne er små, og der derfor ikke er anført bekymringer, – hvad der i høj grad er i den del af indlægget, som billedet svarer til.

De ville – som jeg – ikke have anset det for rigtigt, hvis jeg i min henvisning til pavens appel til FN af ordene »måtte han med sorg erkende« havde udeladt »med sorg«.

I overensstemmelse med indlæggets ånd havde der – f. eks. stået: »Det må under de nuværende forhold stå som statens pligt at have – og kan blive dens pligt at bruge – egnede våben«.

E. Wissum

Vi har fra cand. mag. Ellen Nielsen modtaget et par bemærkninger til generalmajor E. Wissums indlæg i »Ugebladet« nr. 45:

1) Jeg mener, at udtrykket »skræmmemiddel« (deterrent) er almindelig brugt om kernevåben, og at det er amerikanerne, der har lanceret det, og de vil næppe indrømme, at det er deres formål at »styrke uberettigede krav«.

2) Det forekommer mig at være en

forkert formulering at spørge »Kan det, som forholdet er, være rigtigt – forsvarligt – nu at lade kirken helt fordomme enhver form for atomvåbens brug...«

Ingen af os kan »lade kirken« gøre det ene eller det andet. Koncilfædrene overvejer og beslutter at gøre, hvad Helligånden inspirerer dem til. Vi, de troende, kan blot lade dem vide, hvad vor samvittighed og bedste overbevisning siger i et sådant spørgsmål. Den samme udvej står naturligvis åben for andre, der ønsker at give udtryk for en vis tolerance over for atomvåbnene. Nogen har kaldt sådant for »pression«, det synes jeg er en misforståelse. Der er i hvert fald gennem alle de fire sessioner kommet en masse henvendelser til koncilfædrene i mange forskellige spørgsmål, og ingenlunde altid fra »fremskridtsvenlige«.

Da jeg ikke er pacifist, er jeg mere enig med E.W. i synet på det almindelige forsvar, bl.a. i at »for de ansvarlige myndigheder... kan det ikke være pligt (udhævet af mig), at lade staten (regeringen?) give efter for ethvert krav udefra, som er stillet med trussel om vold«. Her kan man nævne Cubakrisen. Kennedy gav som bekendt ikke efter, det var Khrustjov. Men man ved nu, at Kennedy, den katolske statschef, ikke sendte sit ultimatum (trussel om vold) til Sovjet, før han gennem en spion i Moskva havde fået sikkerhed for, at Sovjet ikke var rede til krig, og ikke ville udløse en konflikt på kernevåben. Det kostede spionen livet nogle måneder senere. Hvem handlede her efter katolsk moral?

Det er ikke nok at opstille skrivebord-moralproblemer. Vi må se på de virkelige forekommende problemer. »Staten« vil ofte være en abstraktion, vi er jo i en alliance, og det er ikke små stater, der bestemmer noget, lige bortset fra de alliancefrie lande. Jeg foreslår i øvrigt E.W. og læserne selv at prøve at anvende princippet med, at staten ikke skal give efter, på de i øjeblikket her på kloden forekommende krigskonflikter.

Man har indtryk af, at der på koncilet er en stigende forståelse for, at disse og andre af tidens problemer ikke skal stilles »juridisk«, men sættes i en »profetisk« belysning. Det har Børge Mannov gjort på udmærket måde i sit indlæg i samme nr. af ugebladet.

Ellen Nielsen

Går det imod amerikanerne?

Associated Press meddeler, at Vatikanconcilets udkast til en erklæring om krig, der er et led i skemaet om kirken i den moderne verden, bringer en ubetinget fordommelse af atomvaaben, selv i forsvarssøjemed.

Det forlyder fra velunderrettet

— Becket klarede vi. Ham dér skal vi også nok få gjort kål på!

(Catholic Herald)

side, at udkastet er blevet så grundigt revideret, at det sandsynligvis kommer til en ny debat. Ændringerne går formentlig de amerikanske prælater imod. Disse krævede en anerkendelse af defensive atomvåben.

Hvis de amerikanske prælater var trængt igennem med deres synspunkter, ville der ikke være blevet tale om så omfattende ændringer. Dokumentet blev behandlet af koncilet i forrige måned og sendt tilbage til redaktionsudvalget.

Da spørgsmålet første gang kom til debat for et år siden, opnåede amerikanske og britiske prælater, at denne sætning blev indføjet: »så længe de internationale institutioner ikke giver nogen rimelig sikkerhed for fred, kan besiddelsen af atomvaaben, udelukkende som skræmmemiddel imod en fjende, der er udstyret med de samme våben, ikke i sig selv betegnes som ulovligt«.

Da dokumentet for anden gang kom til behandling, klagede den ene biskop efter den anden over vanskeligheden ved at skelne mellem forsvars- og angrebskrige i den moderne verden.

Kardinal Alfrink af Utrecht i Holland erklærede i et pressemøde, at retten til selvforsvar ikke kunne betyde, at et land kunne gøre ubegrænset brug af masseødelæggelsesvåben.

Status for Sudan

Af Harald P. Madsen

Da den afrikanske stat, Sudan, med hovedstad i Khartum i 1955 trådte ind i rækken af de afrikanske områder, som blev frigjort fra britisk overhøjhed, imødeså man med bange anelser en blodig overgangstid for den nye statsdannelse befolkning. I statens nordlige provinser er en muhammedanisme med fanatisk præg dominerende. I Syd-Sudan er befolkningen dels hedensk, dels kristen. Under britisk protektorat lykkedes det så nogenlunde at holde de stærke religiøse modsætninger i ave, idet det altid har været et britisk koloni-princip: ikke at blande sig i folkets gudstro, men at tilstå det fri religionsøvelse og at beskytte religionsfriheden med særligt henblik på de religiøse mindretal.

Dette princip godkendte den nye Sudan-regering i 1955, men, som det har vist sig, kun i teorien. I praksis tog Khartum-regimet i Nord-Sudan anledning af sin nye magtposition til at tvinge Syd-Sudan ind i en blodig afværgkamp mod det islamitiske

Den 8. december er det slut!

Fra officiel side meddeles det, at koncilets afsluttende møder vil finde sted den 7. og 8. december. Den 7. december vil paven på et offentligt møde erklære de tre sidste skemaer, der til den tid er vedtaget af koncilfædrene, nemlig dekretet om Kirkens missionsvirksomhed, dekretet om præsterne liv og gerning og konstitutionen om Kirken og den moderne verden (skema 13), for officielle koncildokumenter. Og den 8. december vil kirke-mødets officielle afslutnings-højtidelighed finde sted i Peterskirken.

Stilfærdig ung pige, der læser ved Handelshøjskolen i København, søger tomt eller delvis møbleret værelse med fuld køkkenadgang og adgang til bad hos katolsk familie i Gentofte eller Frederiksberg kommune pr. 1. december. Billet mrk. N. 26 til bladets annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V.

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

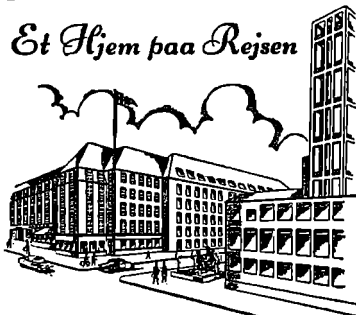
Slagterforretning

Aaboulevarden 47, Århus C
Tlf. 2 30 27

Sjøreem & Co.

Malerfirma
Århus C

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Århus C

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma
Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør

Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Århus C

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jørgergaardsgade 17-19, Århus C

MEJERIET *Jestebro*

Århus by's førende

TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A

Århus N

Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn
- båndoptagere og grammofooner
finder De hos

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus C. Tlf. 2 00 99

lige ved katolsk kirke og

Rådhuspladsen 1, Århus C

Tlf. 2 10 11. overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BLIKKENSLAGER - SMEDE - & MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a . Aarhus N.

Telefon (061) 68931 . Giro 17117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Århus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Århus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg

Telf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand

v/ Hans Nielsen & Søn

Fruestræde 10, Svendborg

Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg

Telefon 21 14 10

Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg

Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7 . Svendborg

Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Molestien 11, København SV

Tlf. VA 6060

Svendborg-København hver dag

Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg
København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

Holbæk

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 . Holbæk

Telefon 136

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

JENSEN & OLSEN

HOLBÆK

TELF. 365

EL-INSTALLATIONER

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 3001

Odense

TIL BYEN

FRA BYEN

-i byen

smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. ½

K. K. L. Simonsen's eftf.

Frøderiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

tryk fra nord. Dårligst stillet i denne kamp var det primitive hedenskab i de sydsudanske landdistrikter. En uoplyst medicinmand kan med sine amuletter og fetischer ikke konkurrere med en højt oplyst, fanatisk muselman med regeringsstøtte til sin propaganda. Betydeligt stærkere stod og står stadig de kristne kirker, som ikke blot har bragt syd-sudannerne det kristne evangelium, men også gennem deres kirke- og missionskoler har fremmet folkeoplysningen på bred basis.

Mod disse forhadte kristne har Khartum-regeringen rettet det ene angreb værre end det andet. Katolske og protestantiske missionærer er blevet udvist af landet, kirke- og missionskoler tvangslukket og de indfødte kristne forfulgt – i mange tilfælde på livet. Hvor mange martyrer det her drejer sig om, har man intet tal på. Men de 72, der fornylig blev myrdet ved en bryllupsfest, og de ca. 100, der blev massakreret i Juba, og de 40, der blev dræbt i Øvre Nilen, beretter konkret om, hvor hårdt det går til i dette hjørne af Afrika. Nationaløkonomisk er den blodige borgerkrigs tab også store. Landbrugsministeriet i Khartum har eksempelvis oplyst, at værdien af kvægholdet i de syd-sudanske provinser i de forløbne 10 år er sunket fra 450 millioner kr. til 45 millioner.

Trods disse store tab i menneskeliv og materiel går kampen videre, medmindre det lykkes Ghanas præsident, *Nkrumah*, der på eget initiativ har meldt sig som mægler i borgerkrigen, at finde den formel, hvorefter den bitre strid kan bilægges til alle parter tilfredshed. Nogen let opgave bliver det ikke, fordi en stadig større gruppe i Syd-Sudan kræver løsrivelse fra Nord-Sudan med egen regering og administration.

Et meget sigende træk til forståelse af Khartum-regeringens forsøg på at klare frisag overfor en forfejlet og moralsk forkastelig politik overfor de syd-sudanske provinser er dens påstand om, at det syd-sudanske oprør er inspireret og finansieret af »lyssky« kræfter udefra. Syndebukkene er her dels Vatikanet i Rom og dels den anglikanske kirke i England. Man forestiller sig i Khartum, at de kristne kirker – rasede over, at deres missionærer er udvist af landet – søger at genvinde deres tabte positioner ved at animere de indfødte kristne til undtagel-

Erik Jensen, Morten Lange og Bent Pihl.

Det væsentlige og det uvæsentlige

Disse to billeder blev taget på det møde, som Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Storkøbenhavn fornylig arrangerede og ved hvilken lejlighed professor Morten Lange, radiorådet, Bent Pihl og Erik Jensen, Danmarks Radio og Carl Stuhr, »Kristeligt Dagblad«, drøftede forskellige spørgsmål, bl.a. et forslag om et institut for audiovisuel kultur, som var blevet fremsat af det katolske radio- og fjernsynsforbund. Ikke mindst den nye tv-avis, som fjernsynsforbundet ligeledes har efterlyst i sin tid, og kritikken af den har vist hvor nødvendigt et sådant institut er. Gennem en tv-udsendelse i lørdags forsøgte fjernsynsavisens medarbejdere i øvrigt at påvise, at tv-avisen – ligesom så mange andre nye ting – er noget man skal vænne sig til. På samme måde kræver begrebet fjernsyn, som stadig lader til at optage sindene i uformindsket grad, interesse fra enhver, som føler et kulturelt ansvar. HK

Carl Stuhr og Jens Oluf Lund.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmeluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger
Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893.

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelse og bisættelse ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Kaj F. Fjording

Murermester

Christiansholmsvej 2 A.
Klampenborg.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører

Bredgade 25
København K

Telefon Minerva *408

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

KSK

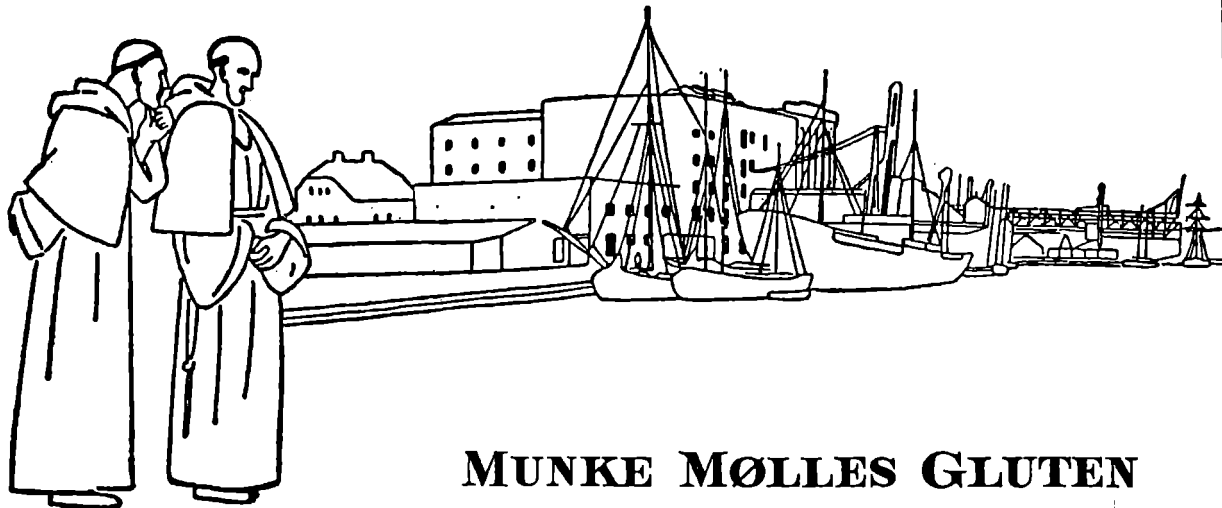
Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,
København V.
Tlf. Eva 4151

EN BANKBOG
åbner alle muligheder
- indsat Deres penge i
LANDMANDSBANKEN

MUNKE MØLLES GLUTEN

sesvis at se bort fra det, de lærte i kirkens skoler, at »om nogen slår dig på din højre kind, så vend også den anden til«. De hårde kendsgerninger er imidlertid, at der praktisk taget ikke mere er noget organiseret kristent kirkeliv i Syd-Sudan, men derimod tusinder af indfødte kristne, som dagligt er truet på liv og lemmer, fordi de ikke vil afsværge deres tro for at opnå en begunstiget stilling i et fanatisk muhammedansk statsamfund. Hvad de ønsker er ikke primitiv hævn over deres undertrykkere, men en gennemførelse af den religionsfrihed, som Sudans grundlov har tilsikret dem, men endnu kun på papiret og ikke i praksis.

Harald P. Madsen

Ærespræsident siger farvel - uden tak!

Et medlem af Det kristeligt demokratiske Parti i Vesttyskland er udtrådt af partiet som protest overfor partiets stilling til det polsk-tyske grænse-spørgsmål.

Dr. *Wilhelm Simpfendorfer* var blandt grundlæggerne af partiet efter Anden Verdenskrig, og har i særdeleshed gjort sig bemærket ved partiets indplantning i det nordlige Württemberg. Han var indtil sin udtræden fornylig ærespræsident for partiet i denne provins.

I et brev til kansleren *Ludwig Erhard* anklager han partiet for at mangle mod til at fortælle tyskerne sandheden om Oder-Neisse-linjen.

I andre breve til præsident *Lübke*, til den tidligere kansler *Konrad Adenauer* og til andre medlemmer af partiet tager Simpfendorfer afstand fra partiets gentagne erklæring om, at de tidligere tyske områder, der nu befinder sig i polsk territorium, skulde kunne vende tilbage til Tyskland.

Simpfendorfer hævder, at de kristelige demokraters position i Oder-Neisse-spørgsmålet er uforenelig med kristne idealer. Han gør i denne forbindelse opmærksom på, at den nuværende grænselinje til Polen blev trukket efter en krig, der blev startet af en tysk regering og ført med grusomhed af samme regering indtil den bitre ende.

Spørgsmålet er blevet aktuelt ved en fornylig offentliggjort erklæring fra Den tyske evangeliske Kirke. I denne erklæring henstiller man fra officiel protestantisk hold, at grænse-spørgsmålet bør løses »i dialogens ånd«. Det katolske episkopat i Polen har ligeledes udsendt en erklæring

om spørgsmålet. Heri henstilles til paven, at der oprettes regulære bispedømmer i de tidligere tyske områder. Dette ville være ensbetydende med en officiel katolsk anerkendelse af Oder-Neisse-linjen. Til området hører ni millioner polske statsborgere, 15 biskopper, 4000 præster og tusinder af ordensfolk. Den polske udtalelse formede sig som et hyrdebrev udsendt i anledning af tyveårsdagen for genopbygningen af den polske kirke i området.

Caritas - Danmark

S.O.S. nr. 56

Karmelitterinder og andre ordenssøstre trænger til vitaminer gennem frisk frugt. Ca. 60 kr. pr. sending. Giro 439 79.

F. Fechtenburg & Søn

autoriseret installatør

Tlf. 12 86 00

Hjallesvej 46, Odense

Georg Larsson

Det danske hospitalsinventar

Fyensgade 6, København N.

Hospitalsenge, madvogne, transportvogne, klinikinventar.

Specialitet: Gummihjul.

Ringsted isenkramhandel

Tinggade. 5, tlf. (03 615) 2454

S.O.S. nr. 55

Dæk julebordet for en nødlidende familie i et af østlandene (ca. 50 kr.). Hvem vil hjælpe. Caritas giver skattekvittering for beløb fra 50 kr. og opefter. Giro 439 79.

Sct. Ib's Skole

Fra det nye skoleårs begyndelse søges en dygtig og interesseret katolsk lærer (evt. nydimmitteret) til Sct. Ib's Skole, Horsens. Skolen er den første katolske skole i Danmark, der drives udelukkende med ikke ordensfolk som lærerkræfter, hvorfor det er af den yderste vigtighed at knytte positivt indstillede katolske lærerkræfter til skolen. I de sidste 5 år er skolen, der har 7 klasser + en børnehaveklasse, vokset fra 25 til 122 elever. Kommunal løn, gode kollegiale forhold. Et meget interessant job, for den, der vil være med til at bygge noget helt nyt op for den katolske kirke i Danmark.

Nærmere oplysninger hos Jens Møller, Sct. Ib's Skole, Horsens. Telf. (066) 2 3 79.

ELISABETHFORENINGEN

Søndag d. 21. november vil kollekten i alle hovedstadens kirker og kapeller tilfalde Elisabethforeningen, hvis formål er at tage sig af vanskeligt stillede børn.

Vi siger hjertelig tak for hver gave der gives til kollekten og derved støtter vort arbejde.

På bestyrelsens vegne

Angela Osterhammel

Valby Langg. 117 B

Elisabethforeningens gironummer 20894

Valby Langg. 117 B

Tirsdag d. 23. november kl. 8 læses en sjælmesse for foreningens afdøde medlemmer i Den hl. families Kapel, Valby Langg. 117C.

Det levende Lys

ASP-HOLMBLAD

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

ASP-HOLMBLAD

STEARINLYSFABRIKER

København

125 unge katolikker diskuterer koncilappellen i Odense

Generalmajor *H. C. Engell* og pater *Jens Oluf Lund* var indledere i en debat i sidste weekend arrangeret af D.U.K. i Odense. Ca. 125 unge katolikker fra alle egne af Danmark var kommet til byen for at tage del i mødet, der indledtes allerede lørdag aften med et foredrag af provisor *Preben Hahn Thomsen*, Nyborg. I dette foredrag blev der givet en udmærket historisk baggrund for kirkenes lære gennem tiden om krig og fred. Man blev også taget med på den skæbnesvangre flyvetur den 6. august 1945 under hvilken Hiroshima blev udslettet – en begivenhed som pave Paul VI ikke har taget i betænkning at kalde for en krigsforbrydelse.

General Engell: personlig stillingtagen

General Engell opfordrede i sit diskussionsoplæg søndag formiddag kraftigt de unge katolikker til en personlig stillingtagen til problemet krig og fred. Det drejer sig om ikke at låse sig fast i forudfattede meninger, sagde generalen, ligesom vi må vogte os for at lade følelserne løbe af med os. Vi er alle enige om, at livet er helligt og at verdens goder bør fordeles mere retfærdigt. Generalen nævnte her især Grønland, som han for nylig har besøgt. Men vi bør ikke lade os bringe på vildspor af ønsketænkning, men tage stilling til den reelle og konkrete verden, vi befinder os i.

Ulandshjælp eller oprustning?

Generalen kritiserede mødets titel: Ulandshjælp eller oprustning. Problemstillingen er forkert. Man kunne lige så godt spørge, om vi her i Danmark skulle have postvæsen eller hospitaler. Vi må klare begge udgifter parallelt og en sammenkædning af de to budgetter er kun en sovepude. Vi giver i øjeblikket skandaløst lidt til ulandene og vore forsvarsudgifter kommer ikke en gang op på tobaksafgiften. Hvis vi alligevel besluttede at nedskære vort forsvarsbudget,

mente generalen ikke det ville komme ulandene til gode, men gå op i wienerbrød og nye biler.

Koncilappellen kom forsent

Generalen kritiserede appellen, som han mente var kommet forsent. Kirken sagde ikke noget om atomvaabene, da kun én part havde dem. Nu er problemet meget vanskeligere, derved at atomvaabnene kommer på stadig flere hænder. Generalen sagde herom, at denne spredning var den virkelige aktuelle fare. General Engell mente, at appellen måske var god nok i sin intention, men forkert i sin udformning, der lader nedrustning fremstå som en betingelse for ulandshjælp.

Koncillets tekst om atomvåben revideret

Pater Lund indledte som medunderskriver af appellen til konciliet. Han begyndte med at læse en nyhed fra Kristeligt Dagblad fra dagen i forvejen. Heri meddeltes det fra Rom, at den nye tekst om atomvåbne (§ 100 i skema 13) er blevet forelagt konciliet fredag den 12. november. I det nye udkast *udelades* den retfærdiggørelse af atomvaaben som skræmmemiddel, som biskop Han-

nan, Washington og biskop Beck, Liverpool sidste år havde krævet optaget i teksten. Det vil altså sige, at konciliet har fået forelagt en klar og utvetydig fordømmelse af terrorbalancen og af atomvåbenoplagring som et led i denne balance. Dermed synes den danske appel til konciliet at have opnået sin virkning i samspil med mange andre kristnes indsats f.eks. de kraftige indlæg i debatten i år fasteaktionen og underskriftindsamlingerne.

Den endelige afgørelse nærmer sig

Den endelige afgørelse foreligger ikke før, der er stemt om det nye forslag. Disse afstemninger vil sandsynligvis ske ret hurtigt. Pater Lund ridsede i øvrigt baggrunden for appellen op og nævnte den kraftige modstand, der havde været. Denne skyldtes især en misforståelse af appellen, som om den opfordrede til ensidig nedrustning. I øvrigt nærmer underskrivernes tal sig nu de 2000.

Mødet sluttede søndag eftermiddag med en livlig diskussion, hvori de unge deltog efter at have diskuteret sagen i mindre grupper. De unge var stærkt kritiske overfor appellen, men alle enedes om general Engells stærke opfordring til at nå frem til en personlig stillingtagen.

Ugens tv og radio (21. - 27. nov.)

SØNDAG	14.00	P1	Katolsk gudstjeneste. Mgr. Schindler prædiker.
	21.00	tv	Vatikanet og Johannes XXIII. Reportage.
MANDAG	20.25	tv	Kommunen i støbeskeen. 2. Studiekreds.
	25.45	P2	Samtale med to FAO-eksperter.
	21.30	tv	Portugal i Afrika. Reportage.
TIRSDAG	19.45	P1	Radioteatret opfører tragedie af O'Casey.
	21.25	tv	Atelier. Kunst og litteratur.
ONSDAG	19.20	P1	Pladeretten er sat. Debat om ugens pladehøst.
	21.05	tv	Natcafé. Et tv-spil af Bengt Bratt. Nordvision.
TORSdag	19.45	P1	Kirkeligt Magasin.
	20.50	tv	Blodets trone. Japansk film fra 1956.
FREDAG	20.10	P1	Ulla Ryum: Når alting er godt blir enden god.
	20.25	tv	Gensyn med Moskva.
	20.55	tv	Charles Chaplin. .. Klovn.
LØRDAG	20.25	tv	Chr. Kryger-reportage fra Grønland.

Advent minder os om flugt og om dommedag, men også om et barn, der skal komme. På samme måde mindes vi midt i reklamebrølet før julen om dem, der lider nød, hvadenten det er på grund af ensomhed, sult og fattigdom eller på grund af politisk forfølgelse og krig. Ved at hjælpe på den ene eller den anden måde køber man sig ikke en god samvittighed. Man gør simpelthen sin pligt.

katolsk 26. NOVEMBER 1965 113. ÅRGANG ugeblad 48

Det har ikke noget med pop at gøre

Kunsten at
lytte

Ungdom og kirke
diskuteres i Lyngby

Opium for
folket

Skema 13 i ilden

Rom (Fra vor udsendte medarbejder.) Sidste uge skrev vi, at koncilet holdt ferie, og at mange af biskopperne var begyndt at kede sig en lille smule, men sandt at sige var det nu ikke helt rigtigt. Koncildædrene havde nemlig fået til opgave at »skrive stile« i ferien. Paven ønskede, før koncilsamlingen var forbi, at høre, hvad de forskellige bispekonferencer mente om to emner af pastoral art, nemlig boden og afladen, og derfor måtte biskopperne – som flittige skoledrengene – benytte en del af deres ferie til at studere disse to spørgsmål og drøfte dem i fællesskab for derefter at skrive, hvad de mente om dem.

Slut med fredagsabstinensen?

Hvad det første emne angik, drejede det sig om intet mindre end om at tage stilling til en eventuel ajourføring af de nugældende former for katolsk bodspraksis og i særdeleshed om at tage stilling til, om fastepligten og fredagsabstinensen skal bevares eller ej. Der er nemlig ting, der taler for, at disse former for bod og disse forskrifter ikke længere er i overensstemmelse med tidens mentalitet og levevilkår.

– For det første er der en iøjnefaldende fare for, at disse bestemmelser hos mange kristne afføder en vis farisæisk indstilling. Som en mexikansk biskop allerede i fjor udtrykte det: »Hvis man om fredagen spiser en dyr og velsmagende fisk, står paradiset døre én åbne, hvorimod det at spise et stykke dårligt kød er den direkte vej til helvede!« Også på dette område kan lovens bogstav virke dræbende på ånden.

– Den slags kirkelige forskrifter kan af mindre gode kristne let benyttes som et »alibi«. Det er nemlig forholdsvis let at overholde dem til punkt og prikke og på den måde købe sig en god samvittighed. Og det er heller ikke særlig svært at bekende i skriftestolen, at man har overtrådt disse bud. Det er ikke no-

Slut med fredagsabstinens og bort fra afladen?

get, der alvorligt engagerer en. Og samtidig kan man derigennem slippe for at ransage sin samvittighed på andre punkter, der er af langt større betydning for ens kristne liv – for eksempel sit forhold til den sociale retfærdighed og næstekærligheden. Enhver skriftefader, der er i besiddelse af bare en lille smule erfaring, ved meget godt, hvor let et overfladisk og juridistisk syn på den slags ting kan aflede de troendes opmærksomhed fra de virkelige centrale problemer.

– Disse forskrifter siger både for meget og for lidt! De siger for meget, fordi de stiller de samme krav til alle kristne (i virkeligheden er det en bodsøvelse, der først og fremmest er en byrde for husmoderen, der skal passe fredagsmaden ind i den øvrige husholdning). Og for lidt, fordi der i dem ikke indgår andre former for bod og faste, som måske i langt højere grad ville svare til vor tids vaner og levevilkår. Vi tænker her på muligheden af for eksempel at give afkald på tobak, forlystelser eller TV.

Og endelig kan man spørge sig selv, om det er rigtigt i hele Kirken at bevare en række bestemmelser, som i virkeligheden kun har deres berettigelse i de rige lande, mens man godt kunne sige, at de virker som en direkte fornærmelse mod de fattige. At give afkald på kød om fredagen kan nemlig meget vel være en bodsøvelse for rige folk, mens det slet ikke er ualmindeligt for de fattige. I Kina og i Indien må en almindelig arbejder ofte nøjes med en håndfuld ris om dagen, ligesom der for ham aldrig kan være tale om at at spise ét reelt måltid, hvad vi dog i hvert fald har lov til, selv når vi faster.

Når man tager disse kendsgerninger – og mange andre – i betragtning, kan det altså godt se ud, som om Kirken bliver nødt til at ændre sin nuværende praksis på dette punkt. Og det er det, man for øje-

blikket er på vej til at gøre. Da de forskellige bispekonferencer hver for sig havde gennemdrøftet disse spørgsmål, mødtes deres ledere (ca. hundrede i alt) den 22. oktober i Vatikanet. Paven var selv kommet til stede og indledte personlig mødet for at vise, hvor vigtig denne broderlige sammenkomst efter hans mening var. Der foreligger ikke noget officielt referat af mødet, men ifølge de oplysninger, det har været muligt at fremskaffe, ser det ud til, at en del af bispekonferencerne uden vanskelighed var kommet til enighed om følgende retningslinier:

1) Nye bodsbestemmelser må for fremtiden udstedes med støtte i et fornyet syn på den kristne bods egentlige væsen. I følge Bibelen – og især Det nye Testamente – er det at gøre bod intet andet end at omvende sig. Denne hjertets omvendelse giver sig til kende i det kristne menneskes indstilling, når det ligesom den fortabte søn begiver sig ud af trædommens land for at vende hjem til Faderen. Ud fra dette synspunkt er den kristne bod ikke noget, der indtager en lidt underordnet plads i det kristne liv. Den skal tværtimod ligesom troen, som den er intimt forbundet med, gennemsyre og besjæle dette liv.

2) Det er ud fra denne synsvinkel, en fornyet bodspraksis skal forstås, nemlig som et udtryk for den kristne grundindstilling. Bodsøvelserne har i virkeligheden kun til formål at afspejle ægtheden af den indre omvendelse. Og samtidig skal de udtrykke vort ønske om at leve »i Kristus«, dvs. om at tage del i hans død for også at kunne få del i hans opstandelse.

3) For at der i højere grad skal kunne tages hensyn til de enkelte verdensdeles forskellige livsformer, vil det være ønskeligt at lade de stedlige bispekonferencer træffe de konkrete bestemmelser med hensyn til, hvordan den kristne bodsånd skal efterleves i praksis. Det er nem-

Afføder visse bodsformer en farisæisk indstilling? Har der nogensinde eksisteret en teologi om afladen? Det er spørgsmål, som biskopperne har drøftet i Rom, fortæller Martin Drouzy O. P. Og sandt at sige, er det måske ikke helt rigtigt, at de har kedet sig.

lig indlysende, at disse bestemmelser ikke kan være de samme overalt, således at det for eksempel ikke er de samme, der gælder for Danmark og for Sahara eller Latinamerika.

4) Måske kunne man endda gå et skridt videre og overlade det til de enkelte familier – forældre og børn i fællesskab – selv at finde ud af og bestemme, hvordan de konkret oprigtigt kan opfylde deres bodspligt på den for dem bedst egnede måde. Derigennem ville man på dette bestemte punkt på ny vænne de kristne til ikke at lade sig lede som umyndige børn i alle ting, men til selv at tage deres ansvar og handle efter deres egen samvittighed med Guds børns herlige frihed . . .

5) Og endelig ville det også være ønskeligt på ny at betone forbindelsen mellem faste og almisse. Når et kristent menneske giver afkald på noget, er meningen nemlig ikke, at det derigennem skal blive i stand til at sætte flere penge i banken eller til at købe noget andet i stedet. Hensigten er tværtimod, at det derved skal få mulighed for at give mere til dem, der trænger. Næstekærligheden er og vil altid forblive den bedste målestok for en kristen handlings egentlige værdi.

Bort fra afladen?

Det andet emne på bispekonferencernes dagsorden var spørgsmålet om aflad. Også på dette punkt er en ajourføring i højeste grad tiltrængt. Man kan faktisk med rette undre sig over, at en sådan fornyelse ikke har fundet sted tidligere, al den stund det netop var afladsspørgsmålet, som i sin tid var den gnist, der antændte det bål, der blev til reformationen. At dette emne netop bliver taget op til behandling i dag efter fire hundrede års forløb og ved afslutningen af det andet Vatikankoncil har en vis symbolsk betydning. Drøftelsen af det vidner nemlig om, at modreformationens æra formodentlig nu er definitivt forbi, og at

Giver fisk adgang til paradiset?

der fra katolsk side ikke mere er noget, der hedder antiprotestantiske komplekser og tabuspørgsmål!

Vi må dog – for helt at forstå, hvordan sagerne står – først gøre os klart, hvordan debatten i det hele taget blev startet. Det romerske ministerium, der benævnes »Bodskongregationen«, havde allerede for flere måneder siden udfærdiget et forslag til et dekret om dette emne, som den regnede med, at paven uden betænkeligheder af nogen art ville lade udsende. Disse elskelige gejstlige og prælater fra denne kongregation var meget stolte af det udmærkede arbejde, de havde gjort og nærede ikke den ringeste tvivl om, at deres forslag ville blive modtaget med varme og anerkendelse. Desværre er deres forhåbninger allerede nu blevet slemt skuffede, og i løbet af den nærmeste fremtid vil de formodentlig blive det i endnu højere grad. Paven ønskede nemlig – loyalt nok – før han traf sin beslutning at rådføre sig med bispekonferencerne, som nu har sat sig ind i kongregationens forslag – det såkaldte »afladsskema« – og i disse dage fremfører de nu i koncilaulaen deres syn på dette skema. Det mindste, man kan sige om det, er, at skemaet i hvert fald ikke vækker enstemmigt bifald. Af de sidste dages indlæg og af de foredrag, forskellige koncilteologer (for

eksempel pater O'Hanlon S.J. og Gregory Baum) hidtil har holdt om emnet, kan følgende punkter fremdrages:

– En fornyelse af den katolske kirkes afladspraksis forudsætter en ny teologi om afladen (kardinalerne Alfrink, König m.fl.). En sådan teologi foreligger overhovedet ikke i dag, og det er et spørgsmål, om en sådan overhovedet nogen sinde har eksisteret.

– På dette område må vi såvel som på alle andre se at komme bort fra et alt for materielt syn på åndelige anliggender, og naturligvis må vi først og fremmest afskaffe enhver form for regnskab i denne forbindelse (7 år, 7 gange 40 dage osv.). I det omtalte skema har man netop forsøgt at afskaffe disse meget tvivlsomme regnestykker. Men til gengæld indfører skemaet en matematisk beregning af forholdet mellem den gode gernings fortjeneste og den aflad, der er knyttet til en sådan gerning: afladen *fordobler* fortjenesten!!! En sådan fremstilling er naturligvis fuldstændig uholdbar, da det bør være en selvfølge, at åndelige værdier ikke kan udtrykkes kvantitativt, d.v.s. ved hjælp af tal-mæssige beregninger (Maximos IV, kardinal Alfrink).

Fortsættes side 15

Da luer bavn i Dannevang!

Det er vist noget karakteristisk for vor tid – og mon i særlig grad for vort land? – at det er mode, at man *passivt* lader håret gro. og at optøjer opstår, fordi nogle står og glor, ligesom fårene. Ingen sidder på en knold og synger. Ikke engang når man torsdag eftermiddag går forbi et værtshus, lyder der en vise. Men klirren og råben og mekanisk musik. Dog – ind imellem luer bavn i Dannevang: når man kan demonstrere foran den spanske, franske, kinesiske, russiske eller amerikanske ambassade. Og det er udmærket, også for d'herrer diplomaters skyld, hvis akademiske uddannelse formodentlig har indgivet dem en aldrig svigtende trang til at *vide* noget om, hvad man mener dér, hvor de er sat. Den syndflod af resolutioner, som udsendes i dette land, må i det hele taget give de fremmedes repræsentanter det indtryk, at vi er alt andet end passive. Ganske vist er der som oftest tale om *protester*, altså filosofisk udtrykt noget negativt. Har den britiske ambassade mon i anledning af Rhodesia-krisen modtaget et lignende antal sympatidemonstranter, der stiller sig solidarisk med Hendes Majestæts modige guvernør i Salisbury og *de sorte* og hvide indbyggere i Rhodesia, der vedbliver at støtte lov og orden?

Hvad den danske aktivitet og mangel på aktivitet angår, så er det blevet oplyst, at biskop Martensen i fællesskab med en række andre fremtrædende danske borgere, hvis navne kan ses andetsteds her i bladet, den 26. oktober har rettet en henvendelse til regering og folketing – en henvendelse, der påpeger, at Danmarks meget beskedne placering, hvad bidragene til u-landene angår, står i lidet værdigt forhold til de store bestræbelser, vi i hvert fald i ord har gjort til fremmelse af den sociale solidaritet. Her er lidt at tænke på op til første søndag i kirkeåret, hvor vi alle skal til at leve med i julens reklamebrøl og al den vel- og god- og anden slags gørenhed, der koncentrerer i tiden indtil guirlanderne på strøget pilles ned. Enhver vil vel samle sig om den eller de sager, der står hans hjerte nærmest. Men var det mon ikke i den helt rigtige ånd, om man én gang for alle kastede handsken med et brag, der genlød hele kirkeåret og årene fremover på hver side af 1970? Om man så vil støtte kirkebyggeri eller anden form for troens udbredelse, så de fattiges budskab kan lyde, Amnesty International, der – uden at have konfessionelt fortegn – arbejder for den gamle kristendyd »at løse fangerne af jerne« eller UNESCO (gennem julekort) osv. Alt sammen er det udmærket. Og endnu mere udmærket, om det blev en del af sindelaget og ikke bare en julegrille. HK

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Der er nogle af de hunde, man i særlig grad skal passe på at holde i snor, der er begyndt at kalde kvarteret omkring Peter Bangsvej station »Det danske Vatikan«. For lige nede ad vejen bor biskoppen, lidt i den modsatte retning ligger Liobasøstrenes hovedkvarter samt Skt. Mariæ Kirke med tilhørende jesuitter, man skal bare køre en station for at være hos Messerschmidt på Hoffmanns Minde, og for et års tid siden er vor *Grand Old Man i Vatikanet*, Peter Schindler, vendt tilbage til sit kære Danmark – for at blive. Og det netop på Frederiksberg i det nys nævnte kvarter. Måske ikke ligefrem den del af Frederiksberg, vi synger om, men dog Frederiksberg med stort F.

Ad rolige villaveje med smukt efterårsløv finder jeg frem til N. Jespersensvej. Agtværdige rækkehuse – det yderste på fløjen er »Villa Vaticana« med et skilt, der er valgt med mgr. Schindlers velkendte glimt i øjet.

Jeg bringes til sæde i et arbejdsværelse, der er hentet lige ud af »Nøddebo Præstegaard« – når man lige ser bort fra billedet af paven. Ikke engang de lange piber mangler. Jeg vælger dog en cigar...

– Sådan nogle får man, når man holder foredrag, siger mgr. Schindler om cigarerne.

– *De har hurtigt fået noget at rive i?*

– Fra 1. august til 1. januar har jeg talt og skal jeg tale 37 steder. Det er foretagender som Rotary, Lions, Dansk Kvindesamfund, Unge Hjem, Skt. Georgs Gilderne, FDF, Sygeplejerske foreninger, Frimurerne osv. – bortset fra nonnerne og et par menigheder udelukkende ikke-katolske grupper – der har haft bud efter mig. Mit virkefelt strækker sig fra Frederiksberg til Skagen.

– *For ikke at tale om »FILIP NERI OG ROMS REFORMATION«.* Jeg ved, det er en bog, De omfatter med stor kærlighed. Skulle det da blive Deres sidste?

– Min sidste bog? Måske, men jeg havde da nok lyst til – for eksempel når jeg bliver 75 – at føje »Hjem fra Rom« som 3. bind til »Vejen til Rom« og »Tilbage til Rom«, hvis da nogen gider læse om, hvad jeg erindringer fra de 20 år i Rom.

– *Filip Neri og Roms...*, siger jeg eftertænksomt.

– Rom og atter Rom, vrisser De, og det er De ikke ene om, – men er det da så urimeligt for en romersk-

JEG SKRIVER IKKE RELIGIØST POP

*siger veloplagt Peter
Schindler, hvis
Filip Neri-bog er gået
på grund i kredit-
stramningen. Helge
Kristensen interviewer.*

»Min natur er sangvinsk og optimistisk indtil det uansvarlige.«

katolsk præst? Jeg selv føler det rimeligt at slutte min »Dage i...« serie med et billede af, hvordan barokkens rensede Rom steg op af fordrærvets sump i renæssancen, og med et nærbillede af Roms reformator og de andre medvirkende personer. Det skulle gerne både dække et tomrum i den almene bevidsthed, som jo altid ser reformationen nordfra – jeg viser den set fra Rom, men i det økumeniske lys, der nu er tændt for os. Og jeg håber at vise, at det *pastorale*, der så dybt prægede vor vidunderlige Johannes XXIII (hvem værket er tilegnet), har et strålende forbillede i Filip, 400 år tidligere – helt samme type!

– *»Den muntre helgen, hva?!*

– Undskyld, jeg skriver ikke religiøs pop! Men hvornår bogen kommer, vil De måske vide. Se det afhænger af jer andre! Forlæggerne er under kreditstramningen ikke meget for at udgive den. Den bliver »meget stor« (cirka 300 sider), derfor bliver den »meget dyr« (40-50 kr.) – og en bog om en helgen er »usælgelig«. Forlaget skal investere 30-40.000 kr., som gerne skulle ind igen. Et forlag er jo en forretning, ikke en mæcen – og nu har fire sagt fra.

– *Er De så blevet pessimistisk på det sidste?*

– Min natur er sangvinsk og optimistisk indtil det uansvarlige. Under arbejdet gennem de 3 samlede år har tanken om udgivelsen ikke et øjeblik bekymret mig. Sætter Vorherre én til en opgave, sørger han nok for det tekniske, men hans medarbejdere må ofte søge andre medarbejdere for ham og sige: Nu har jeg taget mit tag, nu må I give et nap! Men De vover ikke at bruge ordet lodsedler, eller basar, for jeg er den sidste præst i kristenheden, der aldrig har tjent penge til et religiøst formål ved uanstændige midler. Og kollekt, indsamling: Jeg vil nødig »stjæle almisser« fra foretagender, der ikke *kan* laves uden kontanter. Jeg har altid hævdet, at »en menighed får den litteratur (og den presse!), den fortjener« – det vil sige: som den kan bære på anstændig *kommerciel* basis.

Selvsagt ville det skaffe bogen større udbredelse i den ikke-katolske offentlighed, om bogen fik de 15 af mig planlagte billedtavler, med bl.a. periodens 15 paver, men hvordan afpresse 4000 kr. til materialet, når Carl Jacobsen i sin tid forbød at give til teologiske og religiøse værker, fordi »missionen« tirrede ham med at kalde hans prægtige Jesuskirke for

»Ølkirken«. Hvis der er en privat mæcen, som vil gøre, hvad Filips paver og kardinaler gjorde i renæssancen og barokken, skal jeg bede Filip i hans himmel vederlægge ham med et par velsignelser. Filip fortjener det, billederne fortjener det, og jeg synes, bogen gør det.

– *Men hvad er det første skridt på vejen mod at få bogen udgivet?*

– At skaffe mig en *litteral manager* – en kyndig herre eller dame (undskyld rækkefølgen), der vil påtage sig at forhandle med forlagene. Jeg har faktisk ikke kræfter længere. »Nu må du ophøre med både at skrive og betale,« sagde en af mine venner til mig fornylig. Indtil erindringerne har jeg ikke fået det papir betalt, jeg skrev på.

Men derefter må man prøve at finde en ordning med en forlægger. Man kan møde op hos ham med mindst 500 prænumeraer – dvs. folk, der på et brevkort har erklæret, at de vil købe bogen. De får ingen rabat, men skal heller ikke betale, før de får bogen.

Med »Apostoliske Fædre« gjorde vi det, at en kreds af familiefædre, udgående fra Aalborg, startede et interessentskab. De fik oven i købet

deres penge dækket og 13 kr. hver i overskud efter 5 års forløb.

En tredje måde er, at en kreds på 30 mennesker investerer 1000 kr. hver – eller at 100 investerer 300 kr. hver. De får bogen og overtager efter 5 års forløb restoplaget til fremstillingspris og kan udsælge det nedsat.

– Med denne bog ville vi danske katolikker have dækket en ny del af kirkehistorien!

– Ja, det har De ret i. Når vi har Urkirken fra 33-150 dækket med *Det nye Testamente, Petrus og De apostoliske Fædre*, overgangen til middelalderen og den tidlige renaissance med Johannes Jørgensens *Frans af Assisi, Katherina af Siena og Birgitta* (for ikke at tale om »Den hellige Ild«, »I det høje« og andre værker og Sigrild Undsets nye bog), vil det føre linjen frem til sen-renæssancen og barokken at få bogen om Filip, som dækker 1515-1595, da enheden sprængtes. Det er en periode, der er dobbelt vigtig i dag, hvor de adskilte kirker begynder at længes sammen. Bogen er en replik i den dialog, Paul VI så stærkt opfordrer til, nu hvor studiet af reformationen er gået over fra det lidenskabelige til det videnskabelige stadiet, og hvor vi spørger hinanden om modpartens religiøse anliggende...

Da jeg atter går ude i efterårets solskin, funderer jeg lidt over, om vi danske katolikker nu fortjener at få den bog om FILIP NERI udgivet. Det er det, der vil vise sig i den kommende tid.

Helge Kristensen

SUPER JULEMARKED

til fordel for

KATOLISKE

MENIGHEDSPLEJER

Søndag den 28. november
kl. 9–19

på Niels Steensens Gymnasium
– indgang ad Australiensvej.
Bugnende salgsboder med fine
julegaver – stort loppetorv,
tombolaer m. m.

Hyggelig restaurant med lækert
smørrebrød.

Stort underholdningsprogram
bl. a. med trylleri af pastor
Jørgen Hviid, Haydns Børnesymfoni,
musikpædagog fru Aase Steffensen med Institut
St. Josephs kor, pigtrådsorkestret
»The Playmakers« og amatørforum.

Julemarkedet – en hjertesag!
Kom og tag hele familien med!

Hvorfra stammer udtrykket

Religionen er opium for folket?

Dialogen med anderledes tænken- de indtager inden for moderne katolicisme en meget central placering. Det kan være den snart meget udbredte økumeniske dialog, der stadig vokser og bærer frugt ved den forståelse, den skaber de forskellige kirkesamfund imellem. Men dialogen med andre kan også være af en mere radikal karakter – nemlig den dialog, der føres med de mennesker, med hvem vi kun har det medmenneskelige fællesskab. – Selv om dette i sig selv er meget, er det dog væsentligt mindre end det, der danner basis for den økumeniske dialog. I vor tid er en anden meget væsentlig dialog den, der føres mellem de kristne og marxisterne.

Det er ikke blot en nødvendig, men også en yderst vigtig og preserende dialog. Nødvendig, fordi mange kristne i dag lever i et samfund, hvor den marxistiske filosofi er den dominerende for ikke at sige den eneste legitime – og vigtig, fordi denne dialog danner forudsætningen for en forståelse mellem de kristne og den store del af menneskeheden, der bekender sig til den marxistiske filosofi.

»Det afgørende formål for både kristne og marxister i dialogen er ikke blot en dybere anerkendelse af den andens ret til at eksistere – for sameksistens er forudsætningen såvel som resultatet af dialogen – men snarere sandhed, en fremrykken af kristne og marxister i fællesskab hen imod den fulde sandhed, som intet menneske kan gøre krav på at eje, og som i den kristne vision ved slutningen af et liv, der er viet stræben efter den, identificeres med Gud.« (The Catholic Worker, jan. 65.)

Men dialogen mellem kristne og marxister er både vanskelig og dybtgående, fordi ateisme er noget ganske fundamentalt i den marxistiske filosofi. Denne ateisme virker ofte uforståelig ved den første konfrontation med marxismen, fordi man langt fra umiddelbart er i stand til at se og forstå den meget nøje sammenhæng mellem ateisme og den samfundsopfattelse, der er målet for marxisternes stræben. Selv hvis man går til mere systematiske fremstillinger af den marxistiske filosofi, hjælper det ikke synderligt meget, fordi her kritiseres den kristne tro som en form for spekulativ idealisme, og man forstår stadig ikke, hvorfor marxismen er så religionsfjendtlig, som den nu engang er. Et eksempel på dette kan tages fra »Marxismen-Leninismens Grundprincipper« (p. 37): »Den idealistiske opfattelse af verden i dens mest primitive, men fortsat mest udbredte form er kommet til udtryk i kirkens lære om den ulegemlige ånd eller gud, der siges at have eksisteret før det fysiske univers og at have skabt det. Denne opfattelse modbevises af hele videnskabens historie. Videnskaben har uigendriveligt bevist, at de åndelige fænomener og processer er opstået på et meget højt trin af materiens udvikling, og at de nødvendigvis er forbundet med bestemte materielle processer i hjernebarken og nervesystemet. Der findes simpelthen ingen åndelige fænomener uden disse materielle og fysiologiske processer. Derfor er kirkens lære om en ånd, der har eksisteret før materien, før naturen, forkert og har intet til fælles med virkeligheden.« Selv om man antog, at denne opfattelse var rigtig, begrunder den ikke tilstrækkeligt den udbredte religionsfjendtlighed, som findes indenfor marxismen.

Det er et af de spørgsmål, der søges besvaret i Reinholdt Macs meget omtalte bog om Karl Marx. Macs bog danner grundlaget for Bernard Eric Jensens betragtninger over dialogen med anderledes tænkende. Endnu hæmmes dialogen af den udbredte religionsfjendtlighed, som findes indenfor marxismen og ikke kan forsvares ud fra marxisternes videnskabelige teorier.

Reinholdt Mac

Kun ved at gå til kilderne for den marxistiske filosofi vil man kunne få en fuldstændig forståelse af og begrundelse for, hvad marxisterne mener med slagord som: »Religion er opium for folket« eller »Religionskritikken er en nødvendig forudsætning for samfundskritikken«. Det bedste er selvfølgelig at læse Marx' og Engels egne værker, men kun få har tid og kræfter til at sætte sig ordentligt ind i disse. Alligevel er det nu blevet muligt for danskere at få et godt og dybt indblik i Karl Marx og Friedrich Engels liv og væremåde, deres økonomiske og samfundsmæssige teorier og – sidst men ikke mindst i denne sammenhæng – et godt billede af baggrunden og begrundelsen for den religionskritik, som i dag flourerer i de kommunistiske lande.

Georg Reinholt Mac's biografi »KARL MARX – Liv & Værk« er en god, velafbalanceret og yderst nuanceret skildring af denne store tænkers liv. Reinholdt Mac er journalist af profession, og dette kommer i høj grad hans værk til gode. Værket er virkelig levende skrevet – med mange små anekdotiske historier – med et bredt og morsomt ordforråd – med et væld af belysende og interessante citater – med redegørelser af mange andre end Marx' synspunkter på det 19. århundredes problemer og forhold – således at man alt i alt får en læseværdig kulturhistorie med tyngdepunktet i Marx' liv.

Mac har til trods for sin store beundring for Marx lagt en revisionistisk opfattelse til grund for sin biografi. Derved har han undgået at falde i en af de to grøfter, der findes i forbindelse med Marx-forskningen – nemlig henholdsvis den dogmatisk marxistiske, hvor Marx på næsten alle måder er vidunderlig og stor –

og den polemisk vestlige, hvor Marx nærmest ses som et stort uhyre. Mac derimod giver et bredt og nuanceret billede af Karl Marx – både hans stærke og svage, hans gode og dårlige sider fremdrages. Marx bliver ikke kun skildret som den store revolutionære agitator, men også som den stille arbejdende videnskabsmand og som den ømme og kærlige husband og fader. Mac's biografi giver samtidig et godt indblik i hele baggrunden for Marx' ateisme og religionsfjendtlighed, – således er der ligefrem et afsnit, der bærer titlen »Hvorfra stammer udtrykket 'Religion er opium for folket'«, og derfra er følgende citat hentet. »Marx anså alle arter af religion for at være enten intellektuelt bedrageri eller politiske 'musefølder', en anden metode for udbytning, åndeligt såvel som materielt. Han mente, at religionen afholdt de fattige fra at komme til sandhedens erkendelse om sig selv og deres egen stilling i verden. Han interesserede sig overhovedet ikke for religion og ville ikke spille tid på en håbløs opgave som at bevise, at Gud ikke eksisterer. Hvad han ville, var, at menneskeheden skulle tage sin skæbne i sine egne hænder og stole på sig selv.

Religionen har en ganske bestemt politisk funktion i samfundslivet, hævdede han, – dens opgave er at indgive menneskene trøstende løgne, lære dem at resignere over denne verdens uretfærdighed, dæmpe og døde smerterne ved at leve i elendigheden uden at gøre oprør. Han sagde derfor: 'I sin kim rummer kritikken af religionen kritikken af den jammerdal, hvis helgenglorie religionen er. Kritik af religionen bliver kritik af retssystemet. Kritik af teologien til kritik af politikken. Kri-

titikken af religionen er derfor forudsætningen for al kritik.' Den var for ham det nødvendige startpunkt for opgøret med det bestående samfund.«

Selv om man kan kritisere Marx' opfattelse ved at påpege, at Marx overså religionens væsen og kun betragtede religionens (kristendommens) negative sociale funktion, og han af denne grund ikke havde nogen ret til at kritisere religionen, forflygtiger det ikke, at Marx ud fra en fundamental forståelse af næstekærlighed kritiserede kristendommen og søgte at frigøre menneskeheden fra den, fordi den meget ofte henviste mennesker til at leve i elendighed, og søgte at holde dem på et eksistensminimum.

Lad mig fremdrage to citater, der selvfølgelig ikke kan bevise noget, men som på en fin måde beskriver, hvordan den egennyttige apologet i det 19. århundrede gjorde kristendommen eller religionen til det bestående samfunds tjener. Det første er en udtalelse af selveste Napoleon: »Jeg hævder, at uden evangeliets fordring og lære ville intet samfund kunne trives, ingen ægte kultur blomstre. Hvad er det der gør, at den fattige finder det naturligt, at det brænder i ti kaminer i mit palads, medens han dør af kulde? At jeg har ti habitter i mit skab, medens han går nøgen? At det, man finder på mit bord ved et måltid, er nok til at ernære en hel familie i en uge? Det er religionen, der fortæller ham, at i det andet liv vil jeg være hans ligemand, og at han endog har store chancer for at blive lykkeligere end

Fortsættes side 15

KUNSTEN AT LYTTE

Overdøver vi klodens egen melodi med falske fantasibilleder, med vor endeløse talestrøm, spørger Elsebet Kieler i sit oplæg til de følgende siders gennemgang af beretningen om Johannes Døberens sidste vidnesbyrd

»Mine damer og herrer i denne forsamling! Aldrig har verdens folk haft så meget at miste – eller så meget at vinde. Vi skal sammen frelse vor klode – eller vi skal sammen tilintetgøres i dens flammer. Frelse den kan vi – frelse den må vi – og da vil vi fortjene menneskeheden evige taknemmelighed og, som fredsstiftere, Guds evige velsignelse.«

Ordene er af *præsident Kennedy*, udtalt i FN efter Dag Hammarskjölds død i 1961 – men: Mine damer og herrer i dette Ugeblads læserkreds! lad os gentage dem for hinanden nu, da advent står for døren og et nyt kirkeår banker på.

Ja, det er jo nemt gjort, vil alle tænke, men hvad så? Hvordan skal denne så nødvendige frelse af hele kloden gribes an, så vi ikke ender i den sædvanlige nytårslyrik?

I svaret på dette spørgsmål (nu tales der kun til dem, der ikke vil slå sig til riddere på en kritik af andres mangler og fejlgreb, men selv ønsker at gøre noget ved det) – er der to ting at agte på: 1. Vi må lære at lytte – længe nok, dybt nok, omfattende og intenst nok, indtil dimensionerne i den klodes liv, som vi skal være med til at frelse, er gået os i blodet – og 2. Vi må lære at forene os i en fælles indsats, der tager konsekvensen af den visdom, vi således sammen har lyttet os frem til.

Fælles visdom og enig handlekraft er de to betingelser for, at denne klode kan overleve og frelles, og vi med den. Hvilken enorm udfordring til os mennesker! Ganske vist har vi travlt, de fleste af os, som fluer i en flaske. Vi gør da en hel masse og drager for så vidt uafbrudt konsekvenser af den smule indsigt, vi er nået til. Vort liv vil da også blive det præcise facit på et regnestykke, vi selv bevidst eller ubevidst har stillet op. Som vi råber i skoven, vil vi få svar – det er sikkert og vist. I sidste linje vil den større eller mindre livskvalitet, vi har tegnet os for i denne verden, derfor også blive vor større eller mindre skat i evigheden. Der kan den nemlig ikke øges – her på jorden er der endnu en chance for vækst.

I døden vil enhver derfor blive præsenteret for sit personlige livsresultat – også derfor er der dommedagstone i evangelierne til sidste søndag i det gamle kirkeår (Matt. 24) og første søndag i det nye (Luk. 21). Men om nogensinde da skulle vi nu have forudsætninger for at forstå, ikke blot de personlige, men

også de kosmiske toner i de to evangelier: »Der skal ske tegn i sol og måne og stjerner, og på jorden skal folkene ængstes i forfærdelse over, hvad der skal komme over det ganske univers; thi himlens kræfter skal rystes!«

Hvad der indtil for få år siden lå slet skjult i individualistens fortrængte længsel efter at komme ud af sin ensomhed og isolation, det råbes i dag, ikke blot af en præsident Kennedy eller pave Paul i FN, men fra alle fire verdenshjørner som et bydende krav: Frels verden i fællesskab – eller gå under med den!

Derfor må vi lære at lytte til denne klodes egen indre melodi; lytte vågent, modigt, udholdende og intenst for ikke at ødelægge noget af Guds store bygværk med vort eget makværk. Vi må lytte os til, hvilke sten vi er kaldet til at føje ind i den fælles mosaik, for at også vi kan være med i billedet, mens skaberværket nærmer sig sin fuldendelse, og *Menkeskesønnens* tegn kommer til syne i rummet. Han er jo den, i hvis billede det hele fra begyndelsen blev skabt, i hvem alle, som ned gennem tiderne har villet reddes, vil blive sammenføjet og fuldendt – i et rige, der vil blive stadfæstet på den yderste dag.

Men vi har glemt, hvad det vil sige at lytte til klodens egen melodi. Vi overdøver den med vore falske fantasibilleder, med vor abstrakte begrebsverden, med vor endeløse talestrøm; eller også kæmper vi imod den i afmægtigt selvforsvar. Sådan som *Teilhard de Chardin* først instinktivt gjorde det, da ørkenstormen nærmede sig ham.

Først dansede den i solskinet som en lille støvsky langt borte; så skød den pludselig, som en pil der kender sin retning, med voksende hast mod sit mål; og endelig fyldte den rummet og trængte ind overalt. Mennesket, som stred sig frem i denne overmægtige livsørken, faldt til jorden, skjulte ansigtet i sine hænder for at beskytte sig og ventede på, hvad der ville ske. En stor stilhed sænkede sig omkring ham. Så ramte et vindstød hans pande, trængte ind bag hans lukkede øjenlåg, ja, helt ind i hans sjæl. Det var, som om han ophørte med kun at være sig selv; som om hans eget snævre hjerte blev sprængt af et andet og større. Han følte sig knust under angsten for en magt, der var overmenneskelig, en overmagt, der syntes at rumme i sig summen af alt godt og af alt ondt

Hvorfor gik I ud i ørkenen? For at se et rør, som svajer hid og did for vinden.

Mat. 11.7

på samme tid. Og fra dybet af hans sjæl hviskede ørkenstormen nu til ham: Du har kaldt på mig – her er jeg. Ånden har drevet dig bort fra menneskemasserne ud i stilheden. Træt af samfundets abstraktioner fra livet, forringelser af det, ordflom om det, har du villet måle dig med den fulde virkelighed i al dens vildskab!

Du trængte til mig for selv at vokse; og jeg ventede på dig, for at du kunne helliggøre mig! Du har altid længtes efter mig uden at vide det – og jeg, jeg drog dig til mig. Nu er jeg over dig på liv og død. Nu kan du ikke undslippe mig, ikke vende tilbage til det ordinære livs trøst og rolighed. Den, som én gang har fået øjet op for mig, vil ikke mere kunne glemme mig. Han vil gå til grunde med mig eller frelse mig sammen med sig. Kommer du så? –

Det er kosmos, der med ørkenstormens vældige røst forventer frelsen ved det moderne menneske, ja kræver at blive frelst ved os: Du, som har fattet, at verden er elsket af Gud, lyt til hans Ånd, som taler igennem den for at frelse den og dig og os alle!

Sådan omtrent antyder Teilhard sit møde med vor klode (i »Hymne de l'Univers«); og sådan lyttede også *pave Johannes d. 23.* til Guds røst i tiden (*vox temporis, vox Dei*); og *pave Paul* og *koncilfædrene* har fortsat i hans spor. Hvorfor? Jo, for sådan har Gud én for alle gange gennem sine profeter lært os at lytte til Hans stemme i naturfænomenerne og i begivenhederne og at adlyde Hans vilje i dem med os, kirkeår for kirkeår, indtil dages ende.

Sådan gik det op for de bedste i *Israel*, at naturens kræfter er Guds ord i funktion: »Hør! Jahves røst over vandene; Jahve tordner over vældige vande! Hør! Jahve i vælde, hør! Jahve i pragt. Hør! Jahve, når han splintrer cedrene ... kløver ilden i flammer ... lader ørkenen skælve!« (salm 29). Og de tilbad ham for det og fortalte det videre til deres børn og børnebørn, »for at en senere slægt kunne vide det, og børn som fødtes siden, stå frem og

fortælle deres børn derom, så de slår deres lid til Gud« (salm 78).

Sådan stod profeten *Jesaja* vagt i sin tids folkeørken og lyttede intenst til Guds røst også i de politiske begivenheder for at forkynde hans tegn i tiden for et afstumpet folk.

Og sådan tilbragte den sidste store profet, *Johannes Døberen*, bogstavelig talt sit liv i ørkenen for at være Hans røst, som vil nyskabe verden.

Sådan må derfor også vi lære profeterne kunsten af – ved at lade *Gud selv* med sit bibelord fortælle os, hvad der foregik mellem ham og dem. Vi må lade os inspirere af dette budskab, som Han har sendt sine apostle ud med til hele verden, lytte længe nok til det, indtrængende nok, længselsfuldt nok, indtil det åbner sig for os, og Hans egen røst gennem evangelistens mund taler til os også i vort livs ørken; taler i nøje samklang med alt det, Han fra åbenbaringens første dag har sagt, men også i aktuel og målbevidst forfølgelse af den verdensplan, som Han vil, at også vi personligt skal finde vor plads i – indtil Han har gennemført den.

Elsebet Kieler

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 28.: 1. Adventssøndag (s. 2, violet).

MANDAG den 29.: Søndagens messe (s. 2, violet). – Erindring om Saturninus (s. 763), biskop og martyr.

TIRS DAG den 30.: Andreas (s. 766, rød), apostel. – Erindring om advent (s. 2).

ONSDAG den 1.: Søndagens messe (s. 2, violet).

TORS DAG den 2.: Vivianne (s. 770, rød), jomfru og martyr. – Erindring om advent (s. 2).

FREDAG den 3.: Frans Xaver (s. 770, hvid), bekender, missionær. – Erindring om advent (s. 2).

LØRDAG den 4.: Petrus Krysologus (s. 771, hvid), biskop, bekender og kirkelærer. – Erindring om advent (s. 2).

SØNDAG den 5.: 2. Adventssøndag (s. 5, violet).

I følge de tre første evangelier begyndte Jesus sin forkyndelse i Galilæa og ikke Judæa, dvs. i provinsen, fjært fra hovedstaden, Jerusalem, som var jødedommens centrum. Hvorfor gør han det? Det antyder evangelisten Mattæus, idet han i kap. 4 vers 12 siger, at »da Jesus hørte, at Johannes Døberen var sat i fængsel, drog han bort til Galilæa«. En ganske tilsvarende oplysning får vi i kap. 14,13: »Da Jesus hørte det, tog han i en båd bort derfra til et øde sted.« Det, Jesus hørte var nemlig, at Johannes Døberen omsider var blevet henrettet. Det kan ikke være nogen tilfældighed, at Mattæus i begge tilfælde bruger de samme vendinger; vi må derfor drage den konklusion, at først fængslingen og siden henrettelsen af Johannes var årsagen til, at Jesus holdt sig på afstand af folkets ledere i Jerusalem.

Fra starten får vi derfor det indtryk, at Jesus før eller siden vil bryde med den jødiske religion, som følger de profeter, Gud har sendt (jfr. Mt 23,37). Forfatteren til Mattæusevangeliet anslår allerede fra begyndelsen dette tema, og det går igen i hele evangeliet, at budskabet om himmeriget møder modstand og vold. Jesus er derfor tvunget til mere og mere, både i den ene og den anden forstand, at trække sig tilbage fra jødedommen.

Fra kap. 5 til kap. 9 giver Mattæus os derfor en omhyggelig gennemtænkt redegørelse for den egentlige forskel imellem Jesu budskab og jødedommen. Den munder i kap. 10 ud i Jesu beslutning om at forkaste jødedommen og dens fortolkning af Skriften og stifte sin egen kirke, bygget på de tolv apostle.

Johannes Døberen i fængslet

Det spørgsmål, man derfor må stille sig, når man læser videre hos Mattæus i kap. 11, er, hvorfor forfatteren til evangeliet nu fortæller, at Johannes Døberen sender bud til Jesus. Vil forfatteren antyde en sammenhæng imellem Døberens henvendelse og apostlenes sendelse?

Det vil han utvivlsomt. I hvert fald får vi allerede i den første sætning (kap. 11,2) et fingerpeg, idet Mattæus gør opmærksom på, at Johannes i fængslet havde hørt om Jesu gerninger. Ved at sammenligne med den parallelle tekst hos Lukas, kap. 7,18, hvor netop denne angivelse mangler, selvom den er underforstået, er det tydeligt, at Mattæus har en udtrykkelig mening med den-

ne tilføjelse. Denne mening træder endnu klarere frem på baggrund af Jesu tale til apostlene, som Mattæus har refereret til i det foregående kap. 10,16-25, 34-39, om de trængsler, der nødvendigvis vil overgå hans disciple. Læserens tanker skal være optaget af det noget dystre perspektiv, kap. 10 har skabt, så han nu er klar til at forstå, at Johannes Døberens fængsling er beviset for, at sandheden vil møde modstand, og at der er tale om en kamp på liv og død.

Johannes blev jo fældet, fordi han offentligt gjorde op med tidens rådsenskab, først og fremmest hos de ledende (jfr. Lukas kap. 3,7-20). Det var hans opgave at få folket til at besinde sig på sig selv, gå i sig selv og leve efter Guds bud og profeternes forkyndelse, så de kunne undgå den kommende vrede. Johannes vidste, den var overhængende. Uvejret var ved at trække op i horisonten: »Øksen ligger allerede ved roden af træerne«. Træerne, det er de mennesker, som bar rådden eller ingen frugt. (Jfr. 3,10 og 7,16-20).

På denne baggrund er det, at vers 12 i kap. 1 skal forstås. Fortolkningen af det har vakt stor uenighed, og en af udlægningerne går ud på, at trængslen for at komme ind i himmeriget, siden Døberen begyndte sin virksomhed, er så stor, at den kan sammenlignes med en storm på en by. Hvis denne tolkning var rigtig, måtte Jesus jo mene, at folkeskarerne, som han nu talte til, havde ladet sig omvende og nu var på vej til at tro på ham, takket være Johannes Døberen. Men en sådan indrømmelse fra Jesu side er umulig; han tilføjer jo straks bebrejdende, at man netop ikke havde taget Johannes som forløberen for Messias. Hans ord i v. 14: »om I vil tage imod det« viser tydeligt nok, at skarerne ikke havde fattet det endnu.

Den mest naturlige udlægning af v. 12 er derfor, at fra og med Johannes' dage har man ikke ophørt med at øve vold imod himmeriget dvs. modarbejdet det, og nu er det

faktisk lykkedes, tildels derved, at Johannes er sat i fængsel og uskadeliggjort.

Døberens vanskelighed

Men fra sit fængsel »hørte Johannes om Kristi gerninger (11,2). Dette udtryk er bemærkelsesværdigt, idet det er den eneste gang, det overhovedet forekommer i evangeliet. Selv ordet *Kristus* bruges yderst sjældent, og bortset fra indledningen (1,1 f.), der er forfatterens kommentar til hele sit evangelium, er det Peter, der er den første til at bekende Jesus som Kristus (16,16), dvs. som Messias, den, Gud i tidens fylde gennem profeterne havde lovet at salve og sende for at gennemføre sit herredømme. Det må derfor være med velberåd hu, at Mattæus har valgt udtrykket »Kristi gerninger« her.

Hvilke forestillinger havde Johannes gjort sig om den Messias, hvis herold han var kaldet til at være? Jo, Messias skulle endegyldigt skille de onde fra de gode og samle de sidste til et nyt og fuldkomment gudsfolk; de onde derimod skulle udryddes. Døberen tænker sig altså en nær forestående verdensdom, sådan som også de gamle profeter havde varslet den, hvor Gud ville vise sin vrede og magt over synderen ved at straffe ham, jfr. 3,11-12. Johannes egen opgave måtte derfor bestå i at få folk til at omvende sig i tide, så de undgik straffen.

Mattæus siger ikke udtrykkeligt, at Døberen i Jesus har genkendt Messias, da Jesus selv kommer og beder om at blive døbt af ham. Kun får vi at vide, at Døberen vægrer sig ved at gøre det, fordi han i Jesus ser En, der er mere retfærdig end han selv. Der står heller ikke hos Mattæus, i modsætning til evangelisten Johannes (1,34), som har skrevet sit evangelium langt senere for teologisk at supplere de tre første evangelier med sin erkendelse af Kristus-mysteriet, noget om, at Guds vidnesbyrd om sin Søn efter dåben (3,13-17) var beregnet på Døberen, og at han altså i hvert fald i det øjeblik måtte være

En røst af én, der

Foto: Unesco Courier

blevet klar over Jesu identitet. Det kunne tyde på, at det spørgsmål, som han gennem sine disciple fra fængslet retter til Jesus har følgende mening: Johannes var blevet underrettet om, at Jesus drog omkring og prædikede, lærte, helbredte og gjorde godt mod alle lidende på en sådan måde, at der allerede stod blæst omkring ham. Det måtte give Johannes noget at tænke over: skulle Jesus virkelig være den, som han ude i ørkenen havde forkyndt snart ville komme? På den anden side gjorde Jesus jo ikke noget af det, han havde ventet, Messias ville gøre, nemlig rense ud og fælde dom! Det var altså svært at få det hele til at passe sammen, set med Døberens øjne, og det må være denne vanskelighed for Døberen, Mattæus peger på med sit udtryk: »Kristi gerninger«. Læreren af evangeliet, der jo allerede troede på Jesus som Messias, måtte forstå, at Johannes endnu i fængslet ikke havde nogen forudsætning for at forestille sig en sådan Messias.

Jesus tager vanskeligheden til indtægt for sig

Jesu svar til Johannes er helt på linje med Døberens vanskelighed; Jesus henviser nemlig til profeternes for-

udsigelse (Jes. 35,5 f. og 61,1) om det messianske rige som nøglen til forståelse af sin aktivitet. Sådan set er der i Jesu svar tale om en korrektur af Johannes' opfattelse af Messias, men samtidig en indbydelse til ham og hans disciple og de omkringstående skarer at komme til tro på Jesus som den lovede Messias. Vanskeligheden ved at begribe ham og hans måde at gå frem på må ikke afholde dem fra at komme et skridt videre i deres erkendelse: »salig den, som ikke forarges på mig« (11,6).

I 11,7 begynder Jesus at diskutere med folkeskarerne, hvem Døberen egentlig er, og han citerer profeten Malakias, kap. 3,1. Men det er værd at lægge mærke til en ændring i citatet. Jesus siger: »Der er skrevet: Se, jeg sender min engel for *dit* ansigt, han skal berede *din* vej foran *dig*«, mens der hos Malakias står »*mit* ansigt«. Hos Malakias er der nemlig endnu ikke tale om Messias, men om Gud, som lover at ville sende sit bud foran sig. Nu er sendebudet (»min engel«) kommet, siger Jesus, nemlig Døberen, og Gud har sendt ham som forløber for den, Han fremfor nogen måtte sige »du« til (Jeg sender min engel for *dit* ansigt), nemlig sin salvede, den forjættede

Han er den,
om hvem der
står skrevet:
»Se, jeg sender
min engel
for dit åsyn, han
skal bane din
vej foran dig.«

LUK. 7,27

råber i ørkenen...

Aktiv kontakt

mellem katolikker og jøder

i USA

Messias. Men var Johannes forløberen for Messias, hvilket han jo også selv hævdede, så måtte tilhørerne nu stille sig spørgsmålet, om ikke netop Jesus skulle være Messias. Og for at der ikke skal være nogen tvivl mulig om, at det er der, Jesus vil have sine tilhørere hen, roser han Johannes til skyerne – for derefter straks at tilføje, at selv Døberen er passé, for noget helt nyt er nu brudt frem: Johannes nåede kun til tærskelen af himmeriget, men fra nu af er det muligt at nå inden for.

Døberens spørgsmål til Jesus: »Er du den, som kommer, eller skal vi vente en anden?« er det sidste vidnesbyrd, han som forløber kan aflægge. For nu retter han søgelyset mod Jesu person – ikke som den, der selv er en vantro, men netop som den, der under indtrykket af Jesu person og hans gerninger må stille folket og sine egne disciple over for det afgørende spørgsmål: Er Jesus mon ikke den ventede Messias?

Hvorfor de ikke tog imod vidnesbyrdet

Her er vi ved pointen i hele historien: Hvis jødefolket havde taget Døberens vidnesbyrd alvorligt, så var de nu sammen med ham kommet til tro på Jesus, men folkets ledere havde netop gjort alt for at komme Johannes til livs med magt (jfr. v. 12), og folket selv havde været vrantne og uvillige til »at lege med« (jfr. v. 16-17). Med en sådan holdning over for både Johannes og Jesus afslørede folket derfor sit sande væsen: en ligegyldighed og træghed, der dækkede over en åbenlys irritation over budskabet om himmeriget. Folket er Johannes Døberens tydelige modsætning.

»Kristi gerninger« bringer således i sandhed den lovede udrensning i folket, men ganske vist anderledes end selv Døberen havde tænkt sig, idet folket nemlig sorterede sig selv. Derfor er der ingen, der kan bebrejde Gud, at han ikke opfyldte, hvad han havde lovet ved profeterne; Guds gerninger åbenbarede sig som vise (jfr. v. 19), da han bestemte sig for at lade Messias vidne om himmeriget ved at helbrede alskens sygdom og dårlighed i folket. Gennem enhvers helt personlige reaktion på »Kristi gerninger« skulle hjerternes tanker nemlig blive åbenbaret. Således opfyldes også det, Døberen forventede af Messias: en udrensning af folket, Guds dom (jfr. 3,12).

Lars Messerschmidt

De forenede Staters katolske biskopper har i fællesskab nedsat en kommission, som skal virke for aktiv kontakt mellem den katolske kirke og det jødiske samfund i Amerika. Kommissionen har foreløbig ti medlemmer, og biskop Francis P. Leipzig, Baker, Oregon, er udnævnt til formand.

Den nyetablerede kommission kommer til at danne en underafdeling i den amerikanske kommission for økumeniske anliggender, som blev oprettet for knap et år siden og allerede har planlagt eller realiseret en række kontakter mellem den katolske kirke og forskellige andre religiøse samfund i Amerika.

Under en pressekonference i Washington fornylig kunne kommissionens formand, biskop Leipzig, fortælle, at man foreløbig havde etableret uformel kontakt med jødiske grupper, men at der endnu ikke var truffet definitiv beslutning hverken om kommissionens opbygning eller dens arbejdsgang.

Det var hans håb, at kommissionen kunne holde sit første møde umiddelbart efter koncilets afslutning.

Msgr. George G. Higgins, der er biskoppernes pressesekretær og formand for The Social Action Department of The National Catholic Welfare Conference, redegjorde under pressekonferencen for de nærmere omstændigheder og fortalte blandt andet, at koncilets dokument om Kirkens forhold til de ikke-kristne samfund, heriblandt det jødiske, danner grundlaget for den nye kommission. I koncilets dokument hedder det, at »koncilet ønsker at fostre og fremme en gensidig respekt med alle dens frugter, en broderlig dialog samt bibelske og teologiske studier«, og det var dette ideal, sagde Msgr. Higgins, kommissionen ville fremme og åbne praktiske udveje for. Kommissionen skulle ikke selv stå for møderne med repræsentanter for det jødiske samfund, men anspore andre grupper inden for Kirken til at realisere kontakten. Det bliver så kommissionens særlige opgave at virke som et clearingcenter for udveksling af ideer og at koordinere bestræbelserne.

Msgr. Higgins fortalte videre, at der vil blive gjort alt for at udvide

kommissionen med så mange kyndige personer som muligt. Lægfolk af begge køn og nonner vil blive inddraget i den planlagte udvidelse.

Splitnelsen inden for jødernes egne rækker er imidlertid et stort problem. Msgr. Higgins gav udtryk for, at det ikke var nogen nem opgave at kontakte indbyrdes stridende grupper af jøder uden at komme til at fornærme nogen, og sagde, at man ikke håbede at blive indblandet i disse »interne, men meget forståelige vanskeligheder inden for jødedommen«.

Væk med fanden

Bayerske forældre har rettet klage til Bayerns undervisningsministerium over nogle billeder i en katolsk lærebog, som anvendes til undervisning af børnene i de mindste folkeskoleklasser. På billederne fremstilles fanden udstyret med hestehov og kvindedrop, og børnene, der er ude af stand til at fatte symbolikken, bliver dybt forskrækkede over billederne, siger de klagende forældre.

Undervisningsministeriet har svaret, at klagen bør gå videre til ærkebiskoppen i München, idet ministeriet er sagesløst. En talsmand fra ministeriet udtrykte forundring over, at forældrene først nu klager over bogen, som har været i brug gennem længere tid – for billedernes vedkommende vel nok i flere århundreder.

Økumenisk begivenhed i Assisi

I Assisi har man nu indviet det første »Hospitium Oecumenicum« (økumeniske gæstehus). Huset ledes af franciskanerne, og hensigten er, at ikke-katolikker, især protestantiske præster, der af religiøse grunde søger til Assisi, kan opholde sig her i meditation og åndeligt samvær med deres katolske brødre. Adskillige observatører fra koncilet, blandt andet fra den anglikanske og den ortodokse kirke, var til stede ved indvielsen.

Vi vil aldrig sige ja

siger biskopperne i Østtyskland til de nye abortlove

De romersk-katolske biskopper i Østtyskland har offentligt protesteret mod landets praksis i spørgsmålet om legale aborter. Protesten havde form af et hyrdebrev, der blev oplæst i alle kirker om søndagen.

Det hedder i hyrdebrevet: »Kirken kan ikke længere tie overfor det voksende antal tilfælde, i hvilke abort tillades og udføres. Vi vil aldrig sige ja til drab af uskyldige liv.«

Den katolske erklæring refererer til en meddelelse fra de østtyske myndigheder til læger og hospitaler i foråret. Ifølge denne instruks skulle adgangen til legal abort være blevet udvidet betydeligt hovedsageligt med det formål at bremse illegale og uhygiejniske aborter, af hvilke der forekommer i titusindvis hvert år.

Ifølge de nye bestemmelser skal legal abort kunne foretages, hvis moderen er over fyrré år eller under seksten. For den første kategoris vedkommende er det en betingelse, at vedkommende moder har født fire børn indenfor de sidste 6 år.

Cirkulæret med disse nye bestemmelser er aldrig blevet officielt kundgjort, ligesom det heller ikke er blevet sendt til hospitaler, der drives af katolske eller protestantiske kristne.

Oprindeligt havde Østtyskland samme strenge abortlove som Vesttyskland, hvor aborter kun må foretages efter en kendelse fra et råd af læger. En sådan kendelse opnås kun, hvis moderens liv er i fare.

De katolske biskoppers hyrdebrev siger, at nylige erfaringer viser, at illegale aborter ikke formindskes ved sådanne nye regler, og at respekten for livet tvært imod formindskes. Desuden vil sådanne regler kunne føre til diskriminering på såvel det personlige som det professionelle plan overfor kristne jordemødre, sygeplejersker og læger, hvis samvittighed forbyder dem at deltage i sådanne handlinger.

Omkring 20 procent af Østtysklands befolkning er katolsk. Landet har en befolkning på 17 millioner.

Send Deres manuskript
i god tid.

Henri de Lubac

»Om Chardin kunne man sige alt, men...«

Den vanskeligt forståelige og stærkt omdiskuterede franske jesuitpater og palæontolog Pierre Teilhard de Chardin, som døde i 1955, forlod på et tidspunkt mellem 1916 og 1919 sin kristne tro uden selv at være helt klar over det. Selv om han vedblivende ønskede at være kristen, anede han ikke mere, hvad kristendom er, hævdede den franske foredragsholder Henri Rambaud for nylig over for en katolsk tilhørerskare i Rom.

Til stede i auditoriet, hvor foredraget holdtes, var en af den katolske kirkes mest fremragende teologer, jesuitpateren og franskmanden Henri de Lubac, som har specialiseret sig i spørgsmålet om nåden og om menneskets iboende længsel efter Gud. Da foredraget var færdigt, rejste han sig stiltfærdigt og bad om ordet for nogle korte bemærkninger. Han udtrykte sin forbavelse over foredragsholderens konklusioner og over den metode, han havde benyttet for at nå til sådanne konklusioner.

Pater Henri de Lubac gjorde opmærksom på, at han personlig havde kendt Chardin gennem 30 år, og udtalte, at om Chardin kunne man sige næsten alt – kun ikke, at han havde mistet sin katolske tro.

– Pater Teilhard de Chardin kan muligvis beskyldes for at have tillagt et og andet punkt for stor vægt, men jeg tror ikke, at en kristen kan tillade sig at fremføre en så stærk anklage imod ham, sagde pater de Lubac.

Bærer vi et medansvar?

Katolsk Arbejderaktion og Unge Katolske Arbejdere har sendt følgende resolution til regering og folketing:

»Idet vi minder om udenrigsminister Per Hækkerups positive holdning overfor pave Paul VI's appel til alverdens regeringer, på mødet med ungdomsorganisationerne lørdag den 6. februar 1965, opfordrer vi kraftigt regering og folketing til at gøre sin indflydelse gældende overfor NATO-partneren USA samt tage initiativ til forslag, der i FN og gennem FN kan bringe Vietnam-krigen til ophør før den udvikler sig til en verdenskrig.

Vi udtrykker vor dybeste medfølelse med hele det vietnamesiske folk, der i en barbarisk terrorkrig udsættes for lidelser, hvis gru overgår den 2. verdenskrig.

Danmark bærer som NATO-partner et indirekte medansvar for de ufattelige lidelser det vietnamesiske folk udsættes for, såfremt vi ikke intervenserer overfor USA, som har støttet skiftende diktaturer.

Nord- og Sydvietnam må gives mulighed for en fredelig genforening på grundlag af de Genèveaftaler, der i 1954 højtideligt garanterede Vietnams ret til uafhængighed, suverænitæt, enhed og territorial integritet og som forudsatte at denne genforening måtte være et resultat af forhandlinger mellem de to stater og frie valg uden indblanding udefra.

Til slut vil vi tilføje, at folketinget ikke primært bør diskutere detailspørgsmål, som TV-avis; men alvorligt tage Vietnam-spørgsmålet op til debat.«

Resolutionen blev vedtaget på Katolsk Arbejderaktions generalforsamling, mandag den 8. november 1965.

Caritas - Danmark

S.O.S. nr. 53

11-årig pige i Ungarn beder om dansk høreapparat (ca. 500 kr.). Hvem vil hjælpe? Giro 439 79.

R.I.P.

Vor kære trofaste

Frøken

BEATRIX BILEK

døde stille søndag den 14. november 1965.

Sct. Josephs Søstrene

Bed for hendes sjæl.

Sct. Knud Lavards Kirke

Sløje religionslærere?

Livlig økumenisk debat i Lyngby

I rækken af økumeniske møder i Lyngby, afholdtes mandag den 8. november i salen på Sct. Knud Lavard Skole en rundbordssamtale med efterfølgende åben debat.

Deltagerne i rundbordssamtalen var pastor Poul Falk Hansen, folkekirken, højskoleforstander Anhøj, baptistsamfundet, cand. psych. sr. Karen Marie, katolik og overlærer Knud Lange, der repræsenterede folkeskolen. Aftenens emne var *Ungdom og kirke*, ordstyrer og indleder lærer H. V. Bohn Christiansen.

I erkendelse af de fælles vanskeligheder og problemer kom det ikke til nogen egentlig diskussion mellem deltagerne, men de ca. 150 tilhørere som emnet havde samlet, fik en usædvanlig udbytterig aften, takket være de levende og veloplagte indlæg fra de fire deltagere i samtalen.

De var alle særdeles positivt indstillet overfor ungdommen af i dag, men især beklagede pastor Falk Hansen de tusind hjemms fatale svigten, når det gjaldt børnenes religiøse opdragelse. Ofte møder de unge totalt blanke op til konfirmationsforberedelse, og man må begynde med at meddele de mest elementære kundskaber i kristendom. I stedet for at det skulle være præstens opgave at bygge videre på det grundlag der allerede er lagt i skolen og hjemmet

og koncentrere sig om det forkyndende arbejde, må han nu ofte spille rollen som lærer. Dette førte ind på en debat om mange religionslæreres egnethed og mangel på engagement og pastor Falk Hansen mente at mange lærere ofte selv savnede den grundlæggende orientering, en fransklærer for eksempel ville aldrig vove at møde op med så få kundskaber og så dårligt forberedt som mange religionslærere gør det. Ligeledes var det en fejl at der ikke gives karakter i religion, ligesåvel som i andre fag. Overlærer Lange bemærkede, at der er 80.000 religionstimer om året at dække i folkeskolen, og hvis det kun skulle være de virkelig personligt engagerede lærere, der måtte undervise, ville vi stå i en umulig situation. Højskoleforstander Anhøj omtalte de bestræbelser, der er i gang for at frikirkefolk kunne få lov til at undervise i religion. Om disse ved man med sikkerhed, at de er engagerede.

På nuværende tidspunkt er det således, at hvis skolens ledelse og forældre kredsen bliver enige om det, kan en lærer, der ikke er medlem af folkekirken, men af et andet trosamfund, blive accepteret som religionslærer og denne fremgangsmåde vides benyttet.

Sr. Karen Maria gjorde rede for

de forskellige faser i børnenes udvikling og pointerede hjemmenes andel i deres kristendomsforståelse. Man må sætte religiøse problemer under debat og gøre dem ligeså interessante som andre samtaler og diskussioner kan være det. Der herskede overensstemmende meninger om, at man ikke skulle forsøge at trække de unge til huse med pop og andre fortætelser, der alligevel om føje tid er forældede, og sr. Karen Marie mente, at det næppe skadede at stille krav til de unge. Så snart de er ude over den vanskelige pubertetsalder, er der mange unge, der for alvor ønsker at engagere sig i en sag, der for alvor kræver noget af dem. Derfor skulle forældre passe på ikke uden videre at opfylde ethvert behov hos barnet; det må lære at give afkald, når det drejer sig om at gøre det for et større godes skyld.

Efter de fire indlæg var ordet frit og takket være de inspirerende taler, blev man skånet for den pinlige stilhed, der sædvanligvis indfinder sig på dette tidspunkt. Som en tilhører bemærkede, her var der givet stof til flere afteners diskussion.

Hen på vinteren følges aftenen op af en ny debat om emnet, og denne gang er det ifølge Sct. Knud Lavard sogneblad ikke de voksne, vi søger oplysning hos, men derimod hos dem det drejer sig om – de unge.

Fangerne og julen

Et brev kom pludselig i oktober 1965 ind ad døren til et af Amnesty Internationals medlemmer. Da det var fra et land, hvori han ikke mente at have nogle bekendte, åbnede han det straks og læste bl.a.:

»Deres venlige brev fra julen 1963 til min broder, fange i... fængslet, er blevet sendt til mig af fængselsdirektionen den... 1965. – Da jeg formoder, at dette brev er videre sendt til mig for at give Dem et svar, har jeg hermed den ære at fortælle Dem, at min broder blev fængslet for 4 år siden for et tidsrum af 12 år. Indtil december 1965 har jeg ikke tilladelse til at besøge ham eller sende ham de sædvanlige postpakker, da han holdes i forvaring under de strengeste forhold...«

Dette brev var et svar på en beskeden julehilsen, sendt 2 år før, en af de mange tusinde hilsener, der hvert år ved juletid sendes af Amnestybevægelsens medarbejdere til »sam-

vittighedsfanger« af alle anskuelser og i alle egne af verden. Disse breve kommer til fængselscellerne, til fængselsledelsen, til justitsministre o.a. myndigheder og er et vidnesbyrd om, at livet i selv den fjerne koncentrationslejr eller bag de højeste fængselsmure ikke er en lukket og glemt verden, men at der findes medmennesker udenfor, som tænker på dem og gerne vil hjælpe dem.

Mens adskillige af de fanger, der er blevet sendt julekort til, er blevet frigivet efter kortere eller længere tid eller har fået en bedre behandling, så har Amnesty International ingen erfaring om, at et julebrev i noget tilfælde har skadet modtageren. (Det forudsættes naturligvis, at brevet er udformet, så det ikke virker fornærmende eller anstødeligt på landets myndigheder).

Atter i år søger den danske afdeling at afsætte julekortene til alle medlemmer og andre interesserede. De nye julekort for 1965 er usædvanlig smukke, et fotografi af Amnesty-lyset, omviklet med pigtråd.

På kortene er trykt en hilsen på 8 sprog, og der er rigelig plads til en personlig hilsen. En luftpostkuvert medfølger. Kortene kan også udmærket bruges til almindelige hilsener blandt venner og bekendte.

Enhver, som ved bestillingen meddeler, at de vil sende dem til fængsler, får tilsendt en adresseliste over fanger, samt en nærmere redegørelse for, hvorledes man skal forholde sig.

Prisen pr. kort er 1 kr. Af praktiske grunde modtages helst ikke bestillinger på mindre end 5 stk. Bestillingen foregår lettest ved indsendelse af betalingen på postkonto 7 84 70, Amnesty, kassereren, Phistervej 22, Hellerup, eller ved henvendelse til undertegnede.

Bent Østergaard

KONCILDAGBOG

Fortsat fra side 3

– Når man overhovedet taler om Kirkens »afladsskat«, må det være klart for enhver, at et sådant udtryk kun er en rent billedlig talemåde. Den skat, det her drejer sig om, kan på ingen måde betragtes som en slags bankkonto, Kirken uden videre kan hæve på. Den omtalte »skat« er intet andet end Gud selv, – Gud, som af ren og skær barmhjertighed giver sig selv til mennesket for at skænke det både syndsforladelse og del i Treenighedens eget liv (kardinal Döpfner). Kristus er og bliver til enhver tid det kristne livs alfa og omega. Alt i det kristne liv kan kun føres tilbage til ham (Maximos IV).

– Over for den åbenbare fiasko, denne såkaldte ajourføring af afladsspørgsmålet, som kurien opfatter det, har lidt, er der enkelte biskopper, der går endnu videre og spørger, om det virkelig overhovedet er umagen værd at spille tiden med at drøfte så utidssvarende problemer. Ville det ikke være bedre at lade hele denne historie med afladen afgå ved en naturlig død? Bortset fra ganske få bispedømmer i Spanien og i Syditalien ser det nemlig ud til, at afladen ikke længere spiller nogen som helst rolle i de troendes andagtsliv. Hvorfor så forsøge at genoplive et begreb eller en form for andagt, som livet er løbet fra, og som langtfra er så traditionel, som mange måske er tilbøjelige til at tro?

Hvordan resultatet af disse drøftelser og pavens endelige beslutning på dette punkt nu end falder ud, må man i hvert fald gøre sig klart, at disse spørgsmål ikke bliver behandlet af kirkemødet som sådant. Selv om de i disse dage drøftes i Peterskirken, drejer det sig på ingen måde om et koncilskema, men udelukkende om et forslag til et eventuelt paveligt dekret. Man kan derfor med rette beklage, at biskopperne efter den spændende og interessante drøftelse af skema 13 (der trods sine mangler i hvert fald er inspirerende og brændende aktuelt) nu nødsages til at beskæftige sig med så ringe og ubetydelige emner. Det eneste plus ved den forsiggående diskussion er, at den endnu en gang med al ønskelig tydelighed fremhæver den iøjnefaldende afstand, der i dag eksisterer mellem de spørgsmål, der optager den romerske kurie, og de virkelige problemer, der faktisk optager Kirken af i dag. Det er beklageligt at måtte konstatere dette efter fire koncilsamlinger, men det bidrager til at

øge spændingen omkring den reform af kurien, Paul VI ønsker at gennemføre, og som netop gennem disse ting viser sig at være mere påtrængende nødvendig end nogen sinde.

M.D.

»RELIGION ER OPIUM«

Fortsat fra side 7

jeg.« Man kan selvfølgelig sige, at det bare var Napoleon, der havde den slags ideer, men nej! Følgende er taget fra en pastoral håndbog, nemlig »Guide des Curés du Clergé et des Ordres religieux«, hvis konklusion er: »Uden religion ville folkets masser snart ikke være andet end vilde horder af ødelæggelseslyst og blodtørst... at knuse troen vil sige at knuse det eneste, der kan opretholde orden, lydighed og pligtfølelse i samfundet. Religionen er på én gang den sociale ordens beskytter og dens slutsten. Uden den ville end ikke en legion engle være i stand til at regere menneskene...«

Man kan jo ikke benægte, at Marx har haft ret i, at religionen har været en hæmmende faktor for samfundets og den sociale udvikling. Ja – Marx har vel også ret i, at religion har været og endnu i nogle tilfælde er opium for folket. Man har nemlig taget kristendommen til indtægt for alt for mange ideologier, og når man spænder kristendommen foran en eller anden politisk vogn, eller når man bruger kristendommen til forsvaret for et bestemt klassedelt samfund, giver man netop marxisterne ret i, at kristendommen er en social og politisk ideologi, og at den står som garant for en bestemt samfundsstruktur.

Da disse fænomener endnu eksisterer, tror jeg, man kan lære meget af den marxistiske religionskritik, fordi den for alvor og helt konsekvent viser, hvorledes religionen kan misbruges, og hvordan den kan udøve en negativ social funktion. Ved at være åben over for marxismen og tage ved lære af de fejltagelser, som den marxistiske religionskritik har trukket frem i lyset og gjort oprør imod, er der mulighed for at undgå, at kristendommen bliver misbrugt og taget til indtægt for langt mere, end det er rimeligt og berettiget.

Målet for den kristne dialog med marxisterne må derfor være, at den kristne – til trods for det overvældende historiske bevismateriale – viser marxisterne, at kristendommen ikke nødvendigvis sætter sig fast på en bestemt samfundsmæssig struktur,

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lvs - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Ansøars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9—16 - Lørdag lukket

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 615) 2454

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

og at den ej heller er opium for menneskene, men at den søger at gøre menneskene til menneskelige, selvstændige og ansvarsbevidste væsner, der ud fra egne overvejelser må tage stilling til tidens problemer og forhold.

Bernard Eric Jensen

Georg Reinhold Mac:
KARL MARX - Liv & Værk
Forlaget Fremad, ill. 794 s. i 3 bind
kr. 48,50 - indb. 64,50

I DEN KOMMENDE TID

ADVENTSVIGILIE

I SKT. ANSGAR

Søndag 5. december kl. 19 afholdes i Sct. Ansgars kirke i København adventsvigilie med skiftslæsning, bøn og sakramental velsignelse. Salmebog må medbringes.

ACADEMICUM CATHOLICUM

Onsdag den 1. december kl. 20.00, ordinært møde i Englesalen, Jagtvej 183 B. Sociologen, amanuensis, cand. jur. E. Høgh, taler om »Velfærdsstaten og ungdommen«.

Også ikke-medlemmer er velkomne til mødet. Efter foredraget serveres the eller kaffe.

DANMARKS KATOLSKE

LÆRERFORBUND

afholder ordinær generalforsamling søndag den 28. november kl. 14 på Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 A, København Ø.

Efter generalforsamlingen læses der messe for mødedeltagerne i Sct. Augustins Kirke.

Nærmere oplysninger vedr. forbundet kan fås ved henvendelse til formanden, lektor, mag. art. Hans Bang, Kejstruplund 33, Birkerød.

Oplysninger vedr. meddelelsesbladet, som forbundet udgiver, fås ved henvendelse til redaktøren, Ole Meyer, Lyngvej 28, Lyngby, tlf.(01)87 93 72.

JOHANNESKIRKEN, SØBORG

Byggefonden er steget til 376.000 - bl.a. som følge af aktionen for mærkatsalget i Ugebladet.

Byggeriet har været sinket af vejret. Men der har meldt sig endnu en tømrer, så man håber at kunne indhente forsinkelsen. Det afhænger især af vejret fremover - og af, om endnu en håndlanger melder sig.

Pastor d'Auchamp melder flytning - til huset ved siden af byggepladsen: Vandtårnsvej 5, Søborg.

Stasevang-messen som højmesse i Sankt Augustins kirke den 28. november kl. 15.

Ved påsketid 1964 fik 2. Absalon trop tilladelse til, at søndagsmessen i tropshuset i Stasevang blev læst på dansk med undtagelse af canon-bønnerne. For at messen nu kunne fejres så værdigt som muligt, blev det besluttet at anlægge en særlig altermessebog og lave en ny oversættelse af messens faste dele. De katolske spejders stifter, monsignore Peter Schindler, indvilgede i at være formand for oversættelsesarbejdet, og med en kreds af førere og forældre udarbejdedes til brug for messen i Stasevang en oversættelse, som søgte at tage hensyn til såvel forståeligheden for moderne unge som til sprogets skønhed og værdighed. For at få et så godt resultat som muligt blev denne oversættelse demonstreret for og bagefter kritiseret af forskellige kredse i København og provinsen. Kritik af ordvalg og vendinger, som stort set alle var enige om, blev taget til følge.

Mens dette stod på, fremkom fra programsekretær Sv. E. Werner et forslag til en dansk højmesse, og oversættelsesudvalget henvendte sig til ham for at bede ham tilpasse sit forslag til Stasevang-messens tekst. Det er resultatet af dette samarbejde, som bliver vist den 28. november.

G.H.

De følger samvittigheden

Trodsende en henstilling fra den lokale katolske biskop har et halvt hundrede katolske præster og kvindelige ordensfolk i sydstatsbyen Milwaukee i staten Wisconsin taget del i en borgerrettighedskampagne, der går ud på henholdsvis at boykotte byens racediskriminerende skoler og at oprette såkaldte frihedsskoler.

Præsterne og de kvindelige ordensfolk ønsker at følge deres samvittighed, som påbyder dem deltagelse i kampagnen. De vil være med til at undervise i de friskoler, borgerrettsforkæmperne har til hensigt at oprette, men nægter at undervise i racediskriminerende skoler.

Biskop Martensen har skrevet under på henvendelse

Folketinget anmodes om at sætte liv i u-landsydelse

14 kendte danske, repræsentanter for kirken, erhvervslivet og kulturlivet, har sendt regering og folketing en opfordring til at fastslå som Danmarks målsætning for u-landshjælpen, at der i 1970 skal ydes 1 pct. af nationalindkomsten. De 14 underskrivere fremhæver, at en sådan tilkendegivelse vil være i overensstemmelse med resolutioner, som med bl.a. dansk støtte er vedtaget på FN's plenarmøder i både 1960 og 1961.

I skrivelsen, der foruden at være fremsendt til regering og folketing også omdeltes til alle tingets medlemmer, fastslås indledningsvis, at Danmark hidtil har indtaget en førende stilling i bestræbelsen på at virkeliggøre en social solidaritet. Det hedder derefter:

På denne baggrund finder vi det lidet værdigt for Danmark at indtage en meget beskednen placering i forhold til andre vestlige lande, når det gennem u-landshjælp gælder om at virkeliggøre en solidaritet med u-landenes befolkninger – en solidaritet, der i praksis bør vise sig i vor vilje til gennem økonomisk hjælp og anden bistand at lette disse landes egne bestræbelser på at sikre deres borgere menneskeværdige levevilkår.

Derefter formuleres opfordringen til regering og folketing om som politisk målsætning snarest at fastslå, at Danmarks årlige ydelser til udviklingslandene snarest bringes op på 1 pct. af nationalindkomsten. Der gøres opmærksom på, at dette mål ifølge beretningen fra Styrelsen om Teknisk Samarbejde kun kan nås gennem en årlig stigningstakt i bevillingerne til teknisk og økonomisk bistand på ca. 50 pct.

De 14 underskrifter

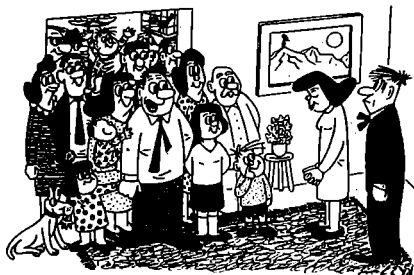
De 14 underskrivere på henvendelsen er i alfabetisk rækkefølge:

Medicinaldirektør, dr. med. Esther Ammundsen, professor, dr. med. Mogens Fog, højesteretsadvokat Vald. Hvidt, professor, dr. theol. P. G. Lindhardt, biskop W. Westergaard Madsen, professor, dr. phil. Mogens Pihl, professor, dr. theol. K. E. Skydsgaard, fhv. sognepræst C. Bartholdy, højskoleforstander Knud Heinesen, chefredaktør Bent A.

Koch, forfatteren Willy-August Linemann, biskop Hans Martensen, forbundsformand Hans Rasmussen og professor, dr. phil. Otto Kofoed-Hansen.

Må de selv bestemme?

Med 2011 stemmer for og 140 imod har konciliet vedtaget en tekst, som fastslår, at katolske ægtepar selv må bestemme, hvor mange børn de ønsker at sætte i verden, og at de ikke skal stå andre til regnskab, men samvittighedsfuldt tage deres beslutning

— De anholder om vor datters hånd. De mener altså at kunne underholde en katolsk familie?

for Guds ansigt. Der er ikke i teksten taget definitiv afgørelse med hensyn til brug af visse børnebegrænsende midler. Biskop Franz Hengsbach fra Tyskland gjorde opmærksom på, at dette spørgsmål stadig stod åbent, da man ikke endnu havde taget stilling til de problemer, der beskæftiger en særlig kommission, der ikke har afsluttet sit arbejde og ikke er nået til enighed. Man forventer, at pave Paul VI personlig vil forhandle med denne kommission og senere meddele, hvilket resultat han er kommet til. Foreløbig pointeres, at katolikker ikke bør anvende metoder, kirken har forbudt, selv om forbudet muligvis senere vil blive ophævet.

Ånd og spiritus

I Berlingske Aftenavis fortæller redaktør Eigil Steinmetz på sin sædvanlige levende måde om de vidun-

derlige elektronhjerner, som også er taget i diplomatiets tjeneste og bliver sat til at oversætte tekster fra et sprog til et andet. Det er dog ikke altid, oversættelsen er diplomatisk korrekt. Således skete det en gang, da computeren skulle oversætte ordsproget »ude af øje, ude af sind«. Den fik det til at blive »usynlig og sindssyg«. En anden gang, da den skulle oversætte det kendte bibelord »Ånden er redbon, men kødet er skrøbeligt«, tøvede computeren heller ikke. Den vidste at ånd er det samme som Spiritus (på latin) – på engelsk »The Spirit« – og skrev:

– Whiskyen er all right, men kødet er dårligt.

Reglerne bliver ikke tilsidesat

Den elskelige pave Johannes XXIII blev allerede i levende live regnet for en helgen, ikke blot af de italienske katolikker, som altid er hurtige til at udstyre deres helte med glorier, men også blandt den øvrige verdens katolikker og selv blandt ikke-katolikker. Det kom derfor ikke som den helt store overraskelse, da pave Paul VI i sidste uge meddelte konciliet, at man havde taget skridt til at saliggøre denne pave, som indkaldte konciliet og udrettede mange små »mirakler« alene ved sin jævne ydmyghed og ligefremhed.

I de sidste tre år har kræfter arbejdet på at få pave Johannes XXIII helgenkåret inden konciliets afslutning. Eftersom paven og koncilfædrene udgør kirkens øverste myndighed, har man ment, at dette kunne ske ved en simpel proklamation, blot en overvældende majoritet af koncilfædrene stod bag paven, og selv om det betød, at man tilsidesatte reglerne for en kanonisation. Normalt kræver det som bekendt dybtgående undersøgelser og en langvarig procedure at foretage en helgenkåring.

Ikke alle koncilfædre er dog tilhængere af en helgenkåring af pave Johannes på indeværende tidspunkt. En lille gruppe er stadig utilfreds med den kurs, pave Johannes slog ind på, og ønsker ikke at se ham fremhævet som forbillede for de kristne. En anden gruppe modsætter sig helgenkåringen af modsatte grund. »Den værste skæbne, der kan overgå pave Johannes XXIII's minde, ville være at udstyre ham med helgenværdigheden«, sagde en teolog fornylig. Der-

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff
Murermester

Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester

Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo.
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester

Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Chr. Steffensen

Herreekvipering

Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telf. 85 01 32

Autoriseret elektro installatør

B. & H. Kofoed Hansen

Slagterforretning

Maria Gade 5, Maribo
Telefon 740

1. kl. kød og pålæg

Aalborg

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma

Aalborg Nytorv 14. Tlf. 12 88 88

El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes

Reberbanegade 37
Aalborg - Tlf. 12 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Tlf. 12 03 01

Murermester- og entreprenørforr.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2
Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebrogsgade 21, Aalborg
Tlf. 12 41 29

Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg
Telefon 12 69 13
Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

København

Sparekassen
for Lyngby og Omegn

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V.
Tlf. CE 7840 og 1254

Oliefyf

Centralvarme

Brændselolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389

Vanløse

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eftf.

A. Madsen, glarmester

Rantzausgade 14,
Københ. N. Tlf. 35 17 02
Specialitet: Blyndfatning

Kaj Uth

Snedkermester

Hyldegaardsvvej 14-16
Ordrup, Tlf. 10225
Privat adr.: Nymosevej 14,
Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen

Telefon: 95 00 36

Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermester

Dybbølgade 17,
København V.
Tlf. Vester 7001 og 8581

Drost & Rye Petersen

Heimdalsgade 4-6, København N
Tlf. Taga 5353

Centralvarme

Sanitet - Vandanlæg

FORSIKRINGS COMPAGNIET
FOR KONGERIGET DANMARK %

☆

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K
Telefon *11 21 21

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatør

Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

ved ville man udslette den elskelige værdighed, han i alles øjne besad som menneske blandt mennesker, og hæve ham op på en utilnærmelig piedestal som helgen blandt helgener. Forkæmperne for helgenkåringen mener derimod, at det er på tide, kirken igen får en helgen, der som Frans af Assisi er universelt kendt for sin menneskelighed og netop derfor kan vinde nutidens mennesker for hellighedens væsen og betydning.

Det blev på koncilet også meddelt, at man havde taget skridt til at helgenkåre pave Pius XII. Der er imidlertid ikke gjort skridt til at lade en eventuel kanonisation ske i nærmeste fremtid. BBB

Vil atomvåben blive ubetinget fordømt?

Koncilet modtog forleden som ventet en drastisk revideret tekst om krigsproblemet. Atomvåben fordømmes ubetinget, ligesom en forsvarspolitik, der bygger på atomvåben som skræmmemiddel.

Mange amerikanske biskopper er dybt foruroliget over den nye tekst og klager privat over, at den vil veje tungt i vægtskålen imod den amerikanske forsvarspolitik.

De hævder, at Sovjet-regeringen lettere kan sætte sig ud over en erklæring fra koncilet end den amerikanske regering.

I øvrigt vækker dokumentet tilfredshed, især fordi der er udeladt en tidligere erklæring om, at besiddelse af atomvåben som skræmmemiddel ikke er uberettiget. Denne sætning var blevet indføjet på foranledning af de amerikanske biskopper, men den fremkaldte en så stormende kritik under debatten i koncilet i sidste måned, at dokumentet blev henvist til et redaktionsudvalg.

Selve teksten er stadig hemmelig, men det forlyder, at der bl.a. står: »I vor tid, hvor man ejer atomvåben, er det meningsløst at hævde, at krig kan bruges som politisk middel«.

»Verden er i dag vidne til en skræmme-strategi, som mange anser for den mest effektive metode til at bevare en bestemt slags fred. Hvad der end kan siges om denne fred må kristne være overbevist om, at kaprustningen ikke er et brugbart middel til at forsvare freden med, fordi den såkaldte balance, der er resulta-

ret af denne kaprustning, fremfor at fjerne krigsårsagerne ganske stille forværrer dem«.

Den sætning, som de amerikanske biskopper, med støtte af mange britiske gejstlige, ønskede indføjet sidste år, lød: »så længe de internationale organisationer ikke sikrer freden på rimelig vis, kan selve besiddelsen af sådanne våben, der udelukkende skal skræmme en fjende, der selv ejer sådanne våben, ikke siges at være uberettiget.«

Skema 13 løser ikke alle problemer

Den katolske kirkes økumeniske koncil nåede i sidste uge gennem afstemningerne om alle punkter i sin erklæring om kirkens forhold til den moderne verden, og den store forsamling af gejstlige godkendte den foreløbige udformning af kirkens holdning til børnebegrænsning.

Paa dette punkt er erklæringen, det såkaldte skema, formuleret således, at fortolkningen står åben og formentlig først vil komme definitivt, når pave Paul VI selv træffer sin afgørelse og fremsætter en pavelig erklæring på grundlag af indstilling fra en særlig kommission.

For verdens millioner af katolikker er spørgsmålet således ikke løst ved skemaets vedtagelse. Det konstaterer blot generelt, at det seksuelle samliv mellem ægtefæller ikke blot har betydning for menneskehedens videreførelse, men også som udtryk for kærlighed mellem mand og hustru. Derudover erklæres, at kirkens regler for børnebegrænsning til enhver tid må følges, og det tilkendes, at disse regler kan blive ændret – primært med henblik på anvendelsen af præventive midler.

Den sidste afstemning gjaldt skemaets afsnit med undsigelse af kernevåbnene. Her søgte en amerikansk biskop at få indføjet en passus om, at oplagring af kernevåben kan være nødvendig under visse omstændigheder, men informerede kilder erklærer, at ændringsforslaget blev afvist. Afstemnings-resultatet vil først blive meddelt senere.

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01
Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Sanitet Centralvarme
Nielsen & Brostrøm
Algade 58, Aalborg, tlf. 13 04 33
Indeh. A. Brostrøm, ing. M. af I.
Aut. vand-, gas- og blikkenslagermester

Alt i gulobelægning
Dansk Gulventreprise A/S
Studiestræde 15
Tlf. Byen 5800 og 5151

absalon
NORDISK KRISTEN AFJÆTJENESTE

**BIBELENS
LANDE**

Juleaften i BETHLEHEM
Leder: Pater Vagn Hansen,
Dominikanerne, Ordrup.
SAS/SWISSAIR Jetfly
21. december — 4. januar
Kr. 3.150.- alt inkl.
KUN 4 ledige pladser, skynd
Dem at sikre Dem en plads, -
eller har De måske reserveret på
KRYDSTOGTET fra 19/4 -
3/5, hvis ikke, gør det NU.

Vandtårnet 4 - København - Byen 9108

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM TLF. *95 13 22
GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

Storkøbenhavns katolske præster nedsætter femmandsudvalg

Som et første konkret resultat af præstemødet i efterårsferien på Dalum Kloster ved Odense, hvor 60 præster sammen med biskop Martensen drøftede koncilets gennemførelse i Danmark, har Storkøbenhavns præster nu nedsat et femmandsudvalg. Det skete på et møde søndag den 21. november på Niels Steensens Gymnasium. Udvalget skal planlægge præstemøderne i København og lægge vægt på at skabe et arbejdsfællesskab mellem præsterne. Det skal endvidere undersøge muligheden for skabelsen af en katolsk præsteforening for hele landet i lighed med Den almindelige Præsteforening i Folkekirken.

Initiativet

Mgr. Geertz-Hansen redegjorde på mødet for idéen og dens baggrund. På Dalummødet havde man blandt andet drøftet samarbejdet mellem præsterne, og der var herunder fremkommet et forslag fra de unge præster om en reorganisering af præstemøderne. Det var i sin tid pastor Benson på Nørrebro, der stod for deres afholdelse. Ved hans død overgik det til pastor Geertz-Hansen. Denne mente nu, at de unge præsters forslag fra Dalum fortjente overvejelse og havde indkaldt til et møde i Bredgade, hvori deltog pastor Ebbe Simonsen, pater Adams, pater Dorn og pater Jens Oluf Lund. Disse havde så besluttet at indkalde alle præster i Storkøbenhavn til et stiftende møde. Det hed blandt andet i indbydelsen:

Medens vore præstemøder hidtil har været lagt an på et indledende foredrag med påfølgende diskussion, foreslår man en nyordning også således, at flere præster inddrages i planlægningen. Det foreslås endvidere, at udvalget søger at planlægge arbejdet præsterne imellem. Grupper af lægfolk er allerede ved at organisere sig på storkøbenhavnsk basis, men de savner en organiseret kontakt med præsterne. For at virkeliggøre dette forslag må valg anses for

at være en forudsætning. Præstemøderne ville således ikke alene være af orienterende karakter, men tillige få karakter af et arbejdsfællesskab.

Ekspert tilkaldt

For at gennemføre det stiftende møde havde mgr. Geertz-Hansen desuden tilkaldt en ekspert på foreringsområdet, nemlig lektor Vagn Haarsted, der er direktør for gymnasielærereforeningen. Lektoren indledte med en redegørelse for moderne organisationsteknik. Han mente, der var et virkeligt behov for en katolsk præsteforening i lighed med, hvad der findes i Folkekirken. Hvis man tænkte på at starte en forening for Storkøbenhavn, ville der inden længe opstå en tilsvarende forening for provinsen. Hvorfor ikke lave en landsforening med det samme? Det kunne ske ved, at det forberedende udvalg optog kontakt med provinsen. Som opgaver for en kommende katolsk præsteforening nævnte lektor Haarsted efteruddannelsen. Han mente, at de nye kursuscentre, der nu oprettes i Folkekirken, sikkert ville stå åbne også for katolske præster. Det var i alt fald værd at undersøge.

Debatten om forslaget

Der var livlig debat mellem de 30 fremmødte præster om forslaget. Dirigenten pastor Ib Andersen ledte

den med støtte i den fremsendte dagsorden. Pater Grégoire nævnte biskoppens ønske, der blev fremsat på Dalummødet, om at indkalde alle Danmarks katolske præster til en synode. Denne skulle finde sted om to år. I denne forbindelse kunne et udvalg som det påtænkte fungere som en første uofficiel kontakt mellem præsterne og biskoppen.

Afstemningerne

Debatten sluttede med fire afstemninger. For det første om den fremmødte forsamling mente sig kompetent i sagen. Dette vedtoges énstemmigt, da det netop var et stiftende møde, der var indkaldt til. Dernæst stemte man om, der skulle holdes valg samme aften eller stemmesedler udsendes også til de ikke fremmødte. Det første blev vedtaget med klart flertal. Som tredje punkt stemte man om, man burde nedsætte et udvalg til at forestå præstemøderne i Storkøbenhavn. Det blev ligeledes vedtaget. Endelig stemte man om et forslag fremsat af pastor Ib Andersen: »Ønsker man, at det indbydende udvalg skal tage denne opgave op?« Dette vedtoges og det nye femmandsudvalg fik mandat for et år til at organisere præstemøderne i Storkøbenhavn og desuden til at undersøge lektor Haarstedes forslag om dannelse af en præsteforening.

Ugens tv og radio (28. nov. - 4. dec.)

SØNDAG	19.30	tv	Sven Stolpe besøger Trastevere.
	20.35	tv	Kreml.
MANDAG	19.45	P1	Billedhuggeren Robert Jacobsen vært for en aften.
	21.25	tv	Nordisk debat om censur og moral.
TIRSDAG	20.10	P1	Sean O'Casey: Røde roser til mig. Skuespil.
	20.25	tv	Arbejderne på B & W arrangerer debat.
ONSDAG	19.15	tv	Danske børns u-landshjælp. Hver aften.
TORS DAG	20.45	tv	Fromme folk og syndere i Dublin. Tv-spil.
FREDAG	20.30	P2	Holberg: Den politiske kandestøber.
	21.15	tv	Før valget i Frankrig. Feature.
LØRDAG	19.00	P1	Mit livs eventyr. Stig Lommer.
	20.25	tv	Duel. To gæster i studiet.

I sit sidste dagbogsblad fra Rom beretter pater Martin Drouzy O.P. bl.a. om koncilets fremragende tekst om Guds Åbenbaring. I øvrigt er protestanterne på deres side kommet et skridt nærmere mod forståelsen af Traditionens betydning, bl.a. på grund af professor K. E. Skydsgaards indsats. Professoren ses her sammen med andre ikke-katolske observatører på vej mod koncilaulaen.

katolsk ugeblad

3. DECEMBER 1965
113. ÅRGANG

49

Kasket-Karl og ægteskabet

Kirken i Kolding
fylder firs

Atombomben,
frygten og fristelsen

Den, som
kommer

Slut med den konstantinske æra?

Sidste Rom-rapport fra pater Drouzy

Hvor er den kirke, der tolker skriften ret?

I dette sidste dagbogskapitel skrevet i Rom beretter Martin Drouzy O. P. bl. a. om den vellykkede tekst om den guddommelige åbenbaring.

Rom (Fra vor udsendte medarbejder.) Den 18. november blev to nye koncilskemaer definitivt sanket i lade, idet pave Paul VI den dag på et offentligt koncilmøde erklærede *den dogmatiske konstitution om den guddommelige Åbenbaring og dekretet om lægapostolatet* for officielle koncildokumenter.

Skuffelse

Om det sidstnævnte af disse er der ikke meget at sige. En oversættelse til norsk er under forberedelse og vil udkomme om få måneder. Det skandinaviske publikum vil altså meget snart få lejlighed til selv at sætte sig ind i teksten. Som tidligere omtalt her i bladet er det sandsynligt, at dokumentet vil blive en skuffelse for mange. At det ikke er blevet bedre, kan for øvrigt ikke helt lægges den kommission til last, som har været ansvarlig for dets udformning. Hele den dogmatiske del, som kommissionen i sin tid havde udfærdiget, er blevet brugt til og integreret i *konstitutionen om Kirken*, som blev vedtaget i fjor – især i det betydelige kapitel 2 om Gudsfolket. I det nu foreliggende dekret, hvis teologiske indledning således er fjernet, er der kun blevet mere almindelige betragtninger tilbage.

De seks kapitler handler henholdsvis om lægfolkets kald til apostolatet, om formålet med apostolatet, om de forskellige arbejdsfelter inden for apostolatet, om apostolatets mangfoldige former, om den samarbejds ånd, der skal inspirere alle, der har et apostolisk ansvar, og endelig om uddannelsen til apostolatet. Enkelte af afsnittene er meget fine og indeholder nye synspunkter. Det, man imidlertid savner i teksten som helhed, er et *teologisk* syn, som med held kunne træde i stedet for den docerende tone, der desværre i alt for høj grad præger dette dokument. Selv på det pastorale område, som er det, skemaet beskæftiger sig med, kan man ikke sætte en fornøjelse i gang

blot ved hjælp af lidt gode råd og moraliserende formaninger. Her som på alle områder er det først og fremmest trossynet – og dermed den teologiske tænkning – der skal fornys og uddybes i evangeliets lys. Desværre har dekretets forfattere tilsyneladende ikke været tilstrækkelig opmærksomme på dette, og den alt for overfladiske drøftelse af skemaet, der fandt sted i oktober i fjor, har uheldigvis ikke formået at yde forfatterne den bistand, de behøvede for at indgyde teksten den ånd og inspiration, som alt for åbenlyst savnes i den.

Desuden er skemaet blevet offer for den uheldige omstændighed, at det både er blevet redigeret og debatteret for skema 13. Sammenligner man det med dette senere skema, falder det en straks i øjnene, at det i sit syn på forholdet mellem Kirken og verden og dermed på de kristnes engagement i verden er alt for ængsteligt og ikke helt stemmer overens med kirkemødets dybeste ønsker og tanker.

Glæde

Men savner dekretet om lægapostolatet inspiration, kan det samme i hvert fald ikke siges om konstitutionen om Åbenbaringen. Den er tværtimod endnu en gang en bekræftelse af regelen om, at koncilets bedste tekster er dem, der har voldt de største vanskeligheder og mødt mest modstand. Denne regel forekommer måske mere paradoksal, end den i virkeligheden er. Flertallet er nemlig gang på gang på grund af mindretallets indvendinger blevet tvunget til at revidere sine synspunkter og til at udtrykke sine meninger både mere afbalanceret og med større styrke. Og dette er netop, hvad der er sket med den her omtalte tekst.

Som man vil erindre, har denne tekst været længe undervejs. En første udgave blev udarbejdet af koncilsfædre allerede under den første koncilsamling i november 1962. Over-

skriften lød: »Åbenbaringens to kilder«, en titel, som var meget uheldig, fordi Åbenbaringen i virkeligheden ikke har *to* kilder, men *én*, og denne kilde er selve Åbenbaringen som sådan, dvs. Guds ord. Dette guddommelige ord overleveres til os ad to forskellige veje, nemlig gennem Skriften og Traditionen. Det, skemaet kaldte »de to kilder«, var altså i virkeligheden kun to kanaler, to meddelelsesveje.

Overskriften var altså uheldig, og indholdet af dokumentet var ikke stort bedre, eftersom det låste den katolske teologi inde i en problemstilling, der kunne føres helt tilbage til modreformationen, og som altså var præget af åbenlys modvilje mod protestantismen. Man kan mere enkelt udtrykke det således: For protestanterne er det i Bibelen alene, man skal finde den åbenbarede sandhed. Det er reformatorenes berømte princip »sola scriptura – Skriften alene«. Ud fra dette synspunkt spiller Traditionen ingen som helst rolle med hensyn til at lære os Guds ord at kende. Den er udelukkende et vidnesbyrd om den åbenbaring, der findes i Bibelen.

For katolikkerne derimod kommer Guds åbenbarede sandhed *dels* til orde i Bibelen og *dels* i Kirkens Tradition. Når en trossætning eller en dogmatisk lære ikke findes i Skriften, er den at søge i Traditionen. Skrift og Tradition opfattes altså som to parallelle kilder, hvorigen Guds åbenbaring tilflyder os.

Men stiller man problemet op på denne måde, låser man sig faktisk inde i så store vanskeligheder at det er umuligt at slippe ud af dem igen. Og desuden sætter man på forhånd en stopper for enhver form for økumenisk samtale, eftersom de to synspunkter er praktisk talt uforenelige. Skulle det imidlertid ikke være muligt – både fra protestantisk og fra katolsk side – at stille det op på en helt

anden måde og dermed at komme bort fra reformationens og modreformationens polemiske ånd?

Dette er netop, hvad koncilet nu har gjort. Efter en debat, der varede i flere dage – fra den 14. til den 20. november 1962 – blev det første udkast til skemaet kasseret. På et mindeværdigt møde den 21. november samme år besluttede pave Johannes XXIII efter en afstemning, der ved snu manøvrer fra mindretallets side var blevet mere eller mindre forvansket, at overlade redaktionen af et helt nyt skema til et fælles udvalg med kardinalerne Ottaviani og Bea i spidsen. Den derved fremkomne tekst blev drøftet i dagene 30. september til 5. oktober 1964, hvorefter den på ny blev omredigeret, ændret og forbedret adskillige gange, før den blev endeligt vedtaget af kirkemødet med 2344 ja-stemmer mod 6 nej-stemmer og derefter – som sagt – den 18. november i år af paven blev erklæret for officielt koncildokument og dermed definitivt gjorde ende på den polemik og de forenklede modsætninger, vi lige har nævnt.

Økumenisk håb

I denne konstitution skelner man nemlig mellem Skrift og Tradition, men samtidig fremstiller man dem ikke længere som to ligestillede og altså konkurrerende elementer. Man giver i den nye tekst afkald på den gamle opfattelse, hvorefter den åbenbarede sandhed findes dels i Bibelen og dels i Traditionen. I virkeligheden forholder det sig nemlig således, at der ikke er en eneste troselære, der er blevet overleveret Kirken enten gennem Skriften *alene* eller gennem Traditionen *alene*. Skrift og Tradition supplerer hinanden som vore øjne gør det, således at vi gennem at bruge dem begge bliver i stand til at se tingene perspektivisk, og som de virkelige er. Det, vi ser med det ene øje, er det samme som det, vi ser med det andet. Og på samme måde føjer Traditionen kvantitativt ikke noget til Skriften. Den er ikke en slags tilskud til Skriften. Det, den overleverer os, er nøjagtig det samme budskab, som vi finder i Skriften. Men den overleverer os det på en anden, mere håndgribelig og levende måde, der får os til at opdage hele dybden og den fulde betydning af Skriften. Skriften og Traditionen er med andre ord ikke to sideløbende faktorer. Skriften skal læses i Kirkens Tradition. Bibelen er nemlig ikke en slags opslagsbøg, fuld af klare og umiddelbart indlysende trossandheder, der

Kirken har altid æret de guddommelige skrifter som selve Herrens legeme, idet den – særlig i den hellige liturgi – selv modtager livets brød og rækker det til de troende såvel fra det bord, der er dækket med Guds ord, som fra det bord, der er dækket med Kristi legeme. Kirken har altid betragtet og betragter stadig Skrifterne i forbindelse med den hellige Tradition som den øverste rettesnor for sin tro. De er jo inspireret af Gud og en gang for alle nedskrevet. Derfor meddeler de os Guds eget ord uforanderligt og lader Helligåndens røst lyde med profeternes og apostlenes ord. Enhver forkyndelse i Kirkens navn bør derfor såvel som selve den kristne tro næres af og være underkastet den hellige Skrift. For Faderen, som er i Himlene, kommer med stor kærlighed sine sønner i møde i de hellige bøger og taler med dem. Der ligger en sådan magt og myndighed i Guds ord, at det virkelig for Kirken er en støtte og en styrke, og det for Kirkens børn er en styrkelse af troen og en næring for sjælen, en ren og varig kilde til åndeligt liv. Derfor gælder følgende ord i høj grad om den hellige Skrift: »Thi Guds ord er levende og virkende« (Heb. 4,12), »og formår at opbygge og at give arven til alle de hellige« (Apost. Gern. 20,32; se: 1. Tess. 2,13).

– – –
Det er derfor nødvendigt for alle gejstlige og især for Kirkens præster og de diakoner og kateketer, hvem ordets tjeneste er betroet, at bruge tid til at læse, meditere og studere Skriften. Ellers ville de blive »som en værdiløs forkynner af Guds ord udenfor, fordi ingen tilhører af det er indenfor«, mens de jo til de troende, som de har ansvar for, skal videregive det guddommelige ords overvældende rigdomme – især i den hellige liturgi. Kirkemødet opfordrer ligeledes indtrængende hver enkelt kristen og fremfor alt medlemmerne af ordenssamfundene til at lære »Jesu Kristi fremragende kundskab« (Fil. 3,8) ved hyppig læsning af de guddommelige Skrifter. »For uvidenhed om Skrifterne er uvidenhed om Kristus.« Måtte alle altså nærme sig selve den hellige tekst, dels gennem liturgien, som er fuld af guddommelige ord, dels ved bibellæsning eller ved foredrag om dette emne eller ved andre midler, som i vor tid opnår en glædelig udbredelse med godkendelse og under opsyn af Kirkens hyrder. Men måtte de også huske på, at skriftlæsningen altid skal være ledsaget af bøn, for at læsningen skal blive til en samtale mellem Gud og mennesket: For »vi taler til Ham, når vi beder; vi lytter til Ham, når vi læser Hans guddommelige ord«.

Uddrag af den dogmatiske konstitution om den guddommelige Åbenbaring. (Oversat efter den under forberedelse værende norske udgave.)

er dumpet ned fra himmelen. Skal Bibelen forstås rigtigt, kræver det et samarbejde med Kirkens »hjerter«, dvs. med den levende indsigt og forståelse, hvormed Kirken gransker Skriften for i den at finde Guds levende ord. Traditionen er dette »Kirkens hjerte«, det levende miljø, hvori Skriften bør læses for at blive forstået på den rigtige måde og for at kunne gives uforfalsket videre til senere generationer.

Det bemærkelsesværdige ved denne sag er i øvrigt, at også protestanterne for deres del er gået bort fra deres alt for snævre problemstilling (dette for en stor del takket være professor Skydsgaards arbejde og indsats). På et møde i Montreal i 1963 har Kirkernes Verdensråds teologiske afdeling anerkendt Traditionens betydning og det i en sådan grad, at man på et vist tidspunkt var lige ved at vedtage udtrykket »sola

traditio« i stedet for det gamle »sola scriptura«. Når man alligevel ikke gjorde det, var det faktisk, fordi dette nye udtryk utvivlsomt ville have lydt lidt for udfordrende i de fleste protestanters ører. Den endelige rapport fastslår imidlertid bl.a.: »Som dokument betraget er Skriften kun 'bogstaven'. Det er Ånden, der er Herren og den, der skænker livet. Derfor kan vi sige, at den virkelige fortolkning af Skriften er den, der sker under Helligåndens ledelse.« At udtrykke sig således er ensbetydende med i lighed med katolikerne at anerkende den levende Traditions uerstattelige værd, når og fordi den er inspireret af Helligånden. Et umådeligt skridt er altså nu taget fra begge sider.

Det problem, der står tilbage at løse, er følgende: Hvor er nu den kirke, der fortolker Skriften ret?

Fortsættes side 7

Er den konstantinske æra forbi?

De danske underskrivere på henvendelsen til koncilet om fordømmelse af atomvåbenoplagring kan glæde sig ved den udvikling, der på det sidste er sket i sagen. Således meddeler A.P. fra Rom, at koncilet har afvist et sidste forsøg på at afværge en uforbeholden undersigelse af al kernevåbenoplagring samt af den politisk-militære strategi, som oplagringen er udtryk for. Koncilet har nemlig nu ved afstemningen om det reviderede udkast til skemaet om Kirken i den moderne verden vedtaget en formulering, der afviser enhver militær strategi baseret på afskrækkelsesvåben. Dette skete onsdag den 17. november, og resultatet af afstemningen blev offentliggjort fredag den 19. november. I følge den nye formulering, der med enkelte uvæsentlige ændringer vil blive offentliggjort den 7. december ved koncilets højtidelige afslutning betones det, at en politik, der sætter sin lid til skrammevåben, ikke er egnet til at fjerne årsagerne til krig, men tværtimod forøger dem ved at give anledning til våbenkapløb. Det hedder videre, at sådanne våbenkapløb er en hån mod de sultende mennesker i verden og må betegnes som en »terrorbalance« snarere end som en »fredsbalance«. Andre midler, der er menneskeheden mere værdige, må findes for at bevare freden, konkluderer koncilerklæringen.

Den amerikanske ærkebiskop Philip Hannan fra New Orleans (tidligere Washington) havde inden afstemningen – trods koncildebatens næsten énstemmige udfald – gjort et sidste desperat forsøg på at trumfe sit oprindelige forslag fra sidste år igennem. Et forsøg på at samle de nødvendige stemmer til en fornyet henvendelse til koncilet strandede på hans egne amerikanske bispekollegers modstand. Disse frygtede, at en sådan fornyet henvendelse ville smage af amerikansk pression over for koncilet efter koncildebattens afslutning. Hannans sidste håb var, at tilstrækkelig mange af koncilets medlemmer ville afgive deres stemmer med forbehold og således foranledige en fornyet gennemgang af skemaet. Resultatet af afstemningen blev imidlertid: 1.656 stemmer for – kun 45 imod og 523 stemmer med forbehold. Langt fra alle af disse sidste var på Hannans linje.

Den forberedende kommission vil nu se på de 523 ja-stemmer med forbehold. Hvis de er på linje med hovedsynspunktet, der nu er vedtaget, vil der blive taget hensyn til dem. Ellers ikke. Det skulle der have været en tredjedels flertal for. De endelige afstemninger – denne gang kun med ja eller nej – vil foregå den 2. og 4. december. Når teksten den 7. december bliver officielt forkyndt af pave Paul under koncilets højtidelige afslutning, vil hermed en af koncilets vigtigste og samtidig mest omstridte afgørelser være truffet. Det vil måske betyde den endelige udgang af den såkaldte konstantinske æra, at Kirken modigt og utvetydigt udtaler sig uden skelen til statslige og politiske hensyn.

(Se i øvrigt side 10 og 12.)

J.O.L.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CENtral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Der er adskillige, der tager et aftenkursus i »bilens røgt og pleje«, hvis de påtænker at anskaffe sig en vogn.

Det er heller ikke få, der går til stramajbrodering, hvis de synes, deres fritid mangler indhold.

Hundredtusinder i dette land tilbringer aften efter aften hver vinter med at lære noget om mere eller mindre uvedkommende ting på aftenkurserne.

24 deltog sidste vinter i Religionspædagogisk Udvalgs ægteskabskursus i København.

Nu skal det straks siges, at ægteskabskursus er en nyskabelse, at 24 mennesker er et yderst praktisk antal – måske endda næsten for mange – og at talrige nok vil stejle, når de første gang hører om begrebet.

Det kan da ikke garantere for et ægteskab, at man har fået et kursus i det ...

Naturligvis kan det ikke det – men det kunne jo tænkes, at det ville lette begyndervanskelighederne.

Ingen vil benægte, at ægteskabet er en alvorlig sag – og er det nu så irrelevant at forberede sig en smule til det, der bliver grundlaget for hele ens fremtidige tilværelse?

De 24 unge, forlovede mænd og kvinder, der tilbragte fem vinteraftener sidste år med at lytte til foredrag, drøfte og diskutere, syntes det altså ikke. Ingen af dem havde efter kurset fortrudt deres deltagelse.

Op de unge, der melder sig til kursusrækken i år – begyndende den 12. januar og strækkende sig over fem på hinanden følgende onsdage – vil næppe heller mene, at de sammenlagt 10-15 aftentimer vil være spildt.

Hvor længe skal forlovelsen vare? Lang eller kort? – Hvordan stifter man hjem? Kan man vente på, at lejligheden dukker op, eller skulle man hellere vove springet og bygge et hus? – Hvornår er man moden til at gifte sig? – Hvad mener kirken om ægteskabet? – Hvordan ligger det med de blandede ægteskaber? – Hvad er familieplanlægning, hvorfor og hvordan praktisere den? – Hvem er familiens »overhoved«? – Hvor skal skabet stå? – Hvad ved jeg egentlig om børneopdragelse? Hvad ved pædagogerne???

Som man ser, der er spørgsmål nok, man kan stille sig, før man tager den store beslutning. Måske kender De allerede svaret på hvert en-

Det er ikke din fejl skat,

siger Kasket-Karls kone - et udtryk for hendes loyale kærlighed.

Kan en sådan harmoni læres på et ægteskabskursus?

Hvor længe skal forlovelsen vare?

kelt spørgsmål – eller måske mener De at kende det. Men andres meninger er vel heller ikke at foragte? Og der kunne jo rejse sig spørgsmål, som man måske ikke lige har tænkt over, men som kunne være meget gode at få taget stilling til ...

Man kunne med Storm P. sige: »Hvad rager verdenssituationen mig? – Jeg har fået no'ed i øjet!« – Det er lidt vanskeligere at sige det samme om de praktiske problemer i forbindelse med ens kommende ægteskab ...

Der var ikke idel tilfredshed med sidste års ægteskabskursus, men der var absolut tilfredshed med, at initiativet var taget og glæde over, at kurserne er kommet for at blive – selv om måske en del af deltagerne ikke kan være med i år igen, af den enkle grund, at de i mellemtiden er blevet gift.

Man har fra Religionspædagogisk Udvalgs side i år forsøgt at efter-

komme de forskellige ændringsønsker, der blev givet udtryk for, kun af erfaringerne kan man jo lære.

De ændringer, man efterlyste, drejede sig især om foredragenes form – i flere tilfælde fandt deltagerne simpelthen foredragene for oplysende, der blev ikke rigtig mulighed for diskussion. Det har man i år søgt at råde bod på.

I det store og hele vil emnerne fra sidste år være de samme i den kommende vinter. Det bliver foredrag om de rent juridiske og økonomiske problemer, om det at stifte hjem, om kærlighed og fællesskab, om det psykologiske miljø i det unge hjem, om ægteskabets sakramente og om ordenskald, om kærlighedens udfoldelse i det ægteskabelige samliv og familieplanlægning, om blandede ægteskaber og om børn og opdragere.

Man har bestræbt sig på at udvælge sig folk, der har praktisk erfaring på områderne, som ved, hvad

de taler om, ikke bare ud fra studier af emnerne. Størstedelen af indlederne er lægfolk, men det skal for øvrigt nævnes, at biskop Hans Martensen har givet tilsagn om at holde foredraget om »ægteskabets sakramente«.

Hvor utraditionelt emnet end måtte forekomme – som man ser, der er nok at byde på.

Vist findes der masser af ægteskaber, som er yderst lykkelige, uden at parterne nogen sinde har haft behov for at deltage i et kursus for at skabe denne lykke. Men der skal nok være ægtefæller hist og her, som kunne ønske, at de måske havde deltaget.

Religionspædagogisk Udvalg overvejer i øvrigt at starte en lignende kursusrække også for ægtepar. Men i år bliver det altså kun for aspiranterne. De fem vinteraften-kurser

Kursus afholdes i bibliotekssalen, Bredgade 67, København K., fem på hinanden følgende onsdage, nemlig den 19. og 26. januar samt den 2., 9. og 16. februar 1966. Der begyndes kl. 19.30 (lægernes foredrag dog kl. 19.00) og sluttes ca. kl. 22.

Kursus afsluttes søndag den 27. februar på »Rygaard«, Bernstorffsvej 54, Hellerup, med foredrag, spørgsmål og samtaler.

Emnerne for de fem aftener er følgende:

1. *Vi stifter hjem.*

Landsretssagfører Poul Høyer, fru Kirsten Bjørrild.

2. *Kærlighed og fællesskab.*

Cand. psych., pastor Jørgen Hviid, Gurli og Filip Lange.

3. *Ordenskald.*

Cand. psych., søster Karen Marie.

Ægteskabets sakramente.

Biskop Hans L. Martensen.

4. *Kærlighedens udfoldelse i det ægteskabelige samliv og ægteskabets fysiologiske baggrund.*

Overlæge Inger Høyer, læge K. M. Jensen.

5. *Blandede ægteskaber.*

Tulikki og René Albeck,

Ulla og Martin Ghisler.

Børn og opdragere.

Lærerparret Bitten og Preben G. Frandsen.

Ret til ændringer i rækkefølgen forbeholdes. Kursusafgiften andrager kr. 15,00 pro persona (excl. spisningen søndag den 27/2, der koster kr. 5,00). Afgiften indbetales første kursusaften.

Telefoniske forespørgsler vedrørende kursus besvares på Bella 7101, hverdage kl. 18-19. Skriftlig tilmelding sendes til *Religionspædagogisk Udvalg*, Sct. Kjeldsgade 3, Kbh. Ø.

holdes i Bibliotekssalen, Bredgade 69 i København, men man håber i øvrigt inden for en overskuelig fremtid at kunne gennemføre en række week-end-kurser over de samme emner rundt om i landet.

Nej, ægteskabskurserne vil som nævnt ikke være en garanti for, at deltagerne kommer til at leve i det fuldkomne ægteskab.

Men måske vil de kunne bibringe en smule af den forstående kærlig-

hed, der lyser ud af følgende lille ægteskabelige replikskifte mellem den uforlignelige tegneseriefigur Kaske-Karl og hans tålmodige hustru, en sen aften på vej hjem fra væddeløbsbanen:

– Jeg er ked af det, kone, den ene dag vinder jeg en ordentlig klat, den næste taber jeg hver en øre ...

– Det er ikke din fejl, skat, så længe man ikke kan spille med mærkede heste!

– Og måske vil man i nogen grad kunne undgå den noget misforståede opfattelse af ægteskabets samhörighed, som samme herre gør sig skyldig i ved disse velvalgte ord:

– Tænk dig om, kone – hvordan kan du tro, du kan få ret, når du har en anden mening end min?

Pater Wolfisberg som ungdomspræst

Vi har modtaget:

Undertegnede ville gerne have lejlighed til gennem nedenstående linier at give udtryk for vore følelser i anledning af pater Wolfisbergs død:

Det er med stor sorg, vi har erfare pater Wolfisbergs død, og vi mindes med vemod og dyb taknemmelighed den støtte og inspiration, han har betydet for DUK's og NUK's udvikling i de første, vanskelige år.

Da pater Wolfisberg i 1955 trådte tilbage efter i otte år at have været DUK's gejstlige rådgiver, udtalte han, at disse år efter hans mening havde været højdepunktet af hans præstelige liv. Det er i hvert fald en given ting, at for mange af os, der i disse år havde det privilegium at stå under hans vejledning, vil denne tid have markeret et højdepunkt i vort liv som kristne.

Pater Wolfisberg var dybt beskeden og besad en stor takt og indfølelse. Han pånødte ingen sin form og sine praktiske anskuelser, men han var i stand til, i en ganske kort henvendelse til os ved dagens begyndelse at bringe perspektiv og opløftelse ind i det daglige livs mest almindelige foreteelser. Han var også i stand til, når fornødent, med stor mildhed og myndighed at bringe en konflikt til ophør, og frugtbar gøre de småkollisioner, som hører til dagens orden, hvor unge, der vil noget, søger deres vej.

Vi anså ham for noget nær den ideale ungdomspræst. Ære være hans minde.

*Poul Guldager - Lilly Guldager
Doris Bogøe - Mogens Bogøe*

SØNDAG den 5.: 2. Adventssøndag (s. 5, violet).

MANDAG den 6.: Nikolaus (s. 772, hvid), bekender, biskop. – Erindring om advent (s. 6).

TIRSDAG den 7.: Ambrosius (s. 775, hvid), bekender, biskop og kirkelærer. – Erindring om advent (s. 6).

ONSDAG den 8.: Marias uplettede undfangelse (s. 777, hvid). – Erindring om advent (s. 6).

TORS DAG den 9.: Søndagens messe (s. 5, violet).

FREDAG den 10.: Søndagens messe (s. 5, violet). – Erindring om Melchias (s. 781), pave og martyr.

LØRDAG den 11.: Damasus I (s. 781, hvid), pave og bekender. – Erindring om advent (s. 6).

SØNDAG den 12.: 3. Adventssøndag (s. 9, violet eller rosa).

MODTAGELSE AF BISKOPPEN

Umiddelbart efter sin hjemkomst fra konciliet i Rom modtages biskoppen i sin domkirke. Efter modtagelsen, der finder sted *mandag den 13. december kl. 20*, læser biskoppen messen i koncelebration med 12 af bispedømmets præster. Der kræves ikke særlige adgangskort. Dansk messehæfte medbringes.

Biskoppen skriver om konciliet

Det andet Vatikankoncil nærmer sig sin afslutning. I denne anledning vil der i Danmark ligesom i den øvrige verden efter pavens ønske blive afholdt særlige gudstjenester.

De sidste tre dage før koncilets afslutning, altså fra søndag den 5. december indtil tirsdag den 7. december, skal der i alle sognekirker samt i alle klosterkommuniteter holdes et triduum, hvis anliggende er taksigelse for konciliet samt bøn om, at dets bestemmelser og beslutninger må blive til gavn og velsignelse for hele kirken.

Konciliet har lagt grundlaget for en åndelig fornyelse af den katolske kirke, og der er i de forløbne sessioner blevet udført et arbejde, som giver grund til taknemmelighed mod Gud i tillid til hans Ånd, der vejleder kirken.

Kirken har ikke mindre brug for denne Guds Ånd i tiden, der følger, end under selve konciliet. Et ansvar hviler på biskopperne verden over,

på deres umiddelbare medarbejdere præsterne, på hver enkelt menighed, på hvert klosterkommunitet og på hele lægfolket, for at den inspiration, som koncilet har givet, ikke bliver til død bogstav, men til levende virkelighed.

Sognepræsterne skal derfor *søndag den 5. december* sammen med deres menigheder bede om, at koncilet efter dets afslutning må bære rig frugt, og at Helligånden må fuldende det værk, han har begyndt. Samme dag skal der prædikes om koncilet. Vi er alle medansvarlige for, at dette koncil, der af pave Johannes blev sammenkaldt i Døberens ånd, må blive som en budbringer, der baner vej for Herren, som kommer til menneskene (jfr. evangeliet for 2. adventssøndag). Koncilet skal bidrage til, at menneskene finder lindring i enhver nød, og at »evangeliet bliver forkyndt for de fattige« til salighed for dem, der ikke tager forargelse over Kristus (jfr. samme evangelium).

Mandag og tirsdag skal der i menighederne bedes i samme anliggende – hvor det er muligt i forbindelse med en aftenmesse.

De forskellige klosterkommuniteter skal herudover i de nævnte tre dage holde samme anliggende for øje, hver gang de samles til fælles bøn.

På selve koncilets afslutningsdag, nemlig festen for Marias uplettede Undfangelse, *onsdag den 8. december*, skal der på det bedst egnede tidspunkt i alle menigheder læses en messe med taksigelse for koncilet samt med bøn for kirkens videre styrkelse i koncilets ånd.

Rom, søndag den 14. november 1965.
+ Hans L. Martensen.

Koncildagbog

Fortsat fra side 3

Hvor finder man den levende og af Helligånden inspirerede Tradition? Dette er den næste etape, vi nu skal igennem på vejen til enheden. Man kan dog med vished sige, at koncilets konstitution om Åbenbaringen allerede i sig selv er et afgørende skridt fremad på denne vej. Det gengiver Skriften dens rette plads i Kirkens liv og forkyndelse, og forhåbentlig vil det samtidig på ny hos katolikker vække lysten til »at læse, meditere og studere Skriften«. Som det nemlig – med et ord af den hellige Jeronimus – hedder i konstitutionen: »Uvidenhed om Skriften er uvidenhed om Kristus.«

M.D.

Sct. Michaels Kirke i Kolding fylder 80.

Hvorfor skal provinsen selv klare ærterne?

Af Henry Schultz, Kolding

Det vakte forundring og uro i den lille by Kolding, da det rygtedes i 1885, at katolikkerne ville bygge kirke i byen. Hvor ville det bære hen?

Grunden blev trods alt gravet, og søndag den 10. maj 1885 nedlagde biskop von Euch grundstenen til Sct. Michaels Kirke, som måske er den eneste af vore katolske kirker i Danmark, der er bygget på en »klippe«. Da man lagde fundamentene til tårnet, stødte man nemlig på en kampesten af uhørt vældige dimensioner. Et bedre fundament til tårnet kunne man jo ikke ønske sig. Så blev kam-

pestenen muret ind i grundmuren. Arbejdet med kirken skred hurtigt frem, og allerede den 6. december samme år kunne biskoppen foretage den højtidelige indvielse af kirken.

Sct. Michaels Kirke er en smuk monumental kirkebygning med et vældigt tårn, som er 38 meter højt. 1963 gennemgik kirken en fuldstændig ombygning og udvidelse på foranledning af vor sognepræst, Georg Bertling. I dag glæder menigheden sig over det usædvanligt skønne og sakrale kirkerum og er pastor Bertling meget taknemmelig derfor. For

DEN - SOM KOMMER

os ældre af »lemmerne« var det svært at forlige sig med det nye i begyndelsen (tidligere havde vi alter med bagklædning og tabernakel og kommunionsbank med blonder og kniplinger samt en prædikestol med hat og tårn, ja sågar en Jesu Hjerterstatue), men i dag er alt det nye forlængst anerkendt med stor og hjertelig TAK til pastor Bertling, trods lommemesmerterne, og de er store og foreløbig vedvarende for så lille en menighed. Hvorfor er en katolsk byggesag i København og omegn så ofte en landssag, medens vi »stakler« vest for Valby Bakke som regel selv må klare ærterne? En giver skal nævnes her med stor tak, og det er Sct. Hedvigsøstrene. Uden Sct. Hedvigsøstrenes hjælp og enestående store gave kunne vi næppe have fuldført byggeriet. Vore gode søstre har ved deres bøn og uselviske gerning fået det hele til at vokse. Den gamle skole har måttet vige pladsen for en ny stor og moderne skole, som i år er udvidet med endnu en skolebygning, som rummer den nye realskole. Desuden har søstrene bygget børnehaver og fritidshjem og ikke at forglemme det store, smukke og hypermoderne Sct. Hedvigs Hospital. Også Kolding by har anerkendt Sct. Hedvigsøstrenes store virkefelt ved at give vejen ved hospitalet navnet Sct. Hedvigs Vej.

Vi kan ikke fejre denne 80 årsdag uden at vi med tak og ærbødighed mindes ham, som gav os denne kirke, menighedens grundlægger og velgører, afdøde monsignore Clemens Storp. Mgr. Storp har af egne midler skænket os kirken, den gamle skole samt præsteboligen og desuden en formue, hvoraf kirken stadig nyder renteindtægt. Mgr. Storp var en rig mand, men ikke påholdende eller selvsk. Han gav os af sin rigdom med et glad hjerte.

Nogle år efter at alt var bygget og kirken vel funderet, rejste mgr. Storp tilbage til sit fædreland, Tyskland, hvor han blev Dekan i Ahaus, Westfalen. Jeg har flere gange besøgt mgr. Storp i Ahaus. Altid var han ivrig efter at høre nyt fra sin gamle menighed, som han til det sidste omfattede med stor kærlighed. Mgr. Storp sagde ved mit sidste besøg noget vemodigt: Jeg rejste her til Ahaus, fordi man kaldte på mig, men mit hjerte blev i Kolding. Mgr. Storp var en kendt og agtet borger i Kolding. For nogle år siden besluttede Kolding byråd, at en af byens gader

Matthæus, hvis skrift denne søndags perikope (afsnit) er taget fra, fortæller os, at Johannes Døberen, da han i sit fængsel hørte om Kristi gerninger, sendte nogle af sine disciple til Herren for at spørge: »Er du den, som kommer, eller skal vi vente en anden?« Evangelisten Lukas oplyser, at det var rygter om den døde drengs opvækkelse i Nain, der også var trængt ind i Johannes' ensomme mørke. Det var nogle disciple, der ved et besøg hos mesteren i fængslet havde medbragt budskabet: »En stor profet er fremstået iblandt os, og Gud har besøgt sit folk!« Sådan sagdes der fra mund til mund »overalt i jødeland og i alle omliggende egne« (jfr. Luk. 7,17).

Men hvorfor nu dette spørgsmål? Man behøver ikke at læse ret mange sider hos Johannes, Døberens disciple, før man får det indtryk, at Johannes Døberen havde en stærk bevidsthed om sit kald som Messias' herold og vejbereder: »Jeg døber kun med vand; midt iblandt jer står en, I ikke kender, han, som kommer efter mig, og hvis skorem jeg ikke er værdig at løse«, sagde han til sine tilhørere, og dagen efter: »Se Guds Lam, som borttager verdens synd...«

skulle bære hans navn. Gaden hedder Clemensgade og ligger i nærheden af kirken.

1890 satte mgr. Storp kronen på værket ved at give kirken et særdeles godt orgel, som endnu den dag i dag udmærker sig ved smukke og fyldige toner. Samtidig fik vi vore to herlige kirkeklokker, som er kendt i hele Sydjylland for deres skønne klang, og som ved juletid blev transmitteret i Danmarks Radio.

Henry Schultz

Jeg kendte ham ikke; men for at han skal blive åbenbar for Israel, derfor er jeg kommet og døber med vand.« Så stærkt havde hans vidnesbyrd om Kristus været, at den unge Johannes og hans ven Andreas, Simon Peters broder, var blevet Jesu første disciple, og ordet om »Lammet« havde prentet sig så dybt ind i den unge mands sind, at »Lammet« endnu i hans Apokalypse mange år efter bliver det billede, der står i synernes midtpunkt.

Havde mesteren, døberen og ørkenprædikanten, der samlede masserne om sig ved sin magtfulde tale, manden uden frygt, der ikke blot revsede folkets synder, men også turde rejse anklage mod ægteskabsbryderen på kongetrone, der havde taget sin broders hustru Herodias, tabt modet? Havde han givet op, fordi hans frimodighed havde kostet ham friheden, – som den til slut også ville koste ham hovedet, fordi den falske dronning krævede hævn over sin revser. Johannes havde overgivet Jesus sine bedste disciple, og han betragtede det som sin fornemste opgave at føre bruden Israel hen til Messias og som en ven aflevere bruden i brudgommens arme. Er du den rette? »Er det dig, vi venter, eller skal vi vente en anden?« spørger han nu. Jeg har aldrig kunnet tro, at Johannes var blevet en tvivler, fordi han var kommet i fængsel. Før havde et tegn fra Gud givet ham vished; nu sendte han sine disciple af sted til Jesus, for at denne selv kunne bekræfte over for disciplene, hvad han, Johannes, altid havde troet, og hvad han havde lært sine disciple om ham. Viser Johannes os ikke på denne måde netop sin trofasthed over for Jesus og sit eget kald? Men hvad, om

Advent har ikke noget at gøre med at vente, som en og anden måske tror, men betyder »komme« - det komme hvorom Esajas spåede ...
 I ugens betragtning uddyber pater J. Coenen S. J. billedet af Johannes Døberens og dennes gerning som herold.

Profeten Esajas.

der virkelig – som nogle mener – havde været et stænk af egen usikkerhed i Johannes' spørgsmål? Det ville ikke gøre Døberens skikkelse mindre, om denne store personlighed havde lidt smerteligt under det mørke, der havde sænket sig over hans liv og hans vej, om han havde strakt hånden ud efter det lys, der kunne bringe ny klarhed over hans kald og hans gerning. Johannes gjorde det eneste rigtige, han kunne gøre i dette mørke: at sende bud til ham, der er »verdens lys«. Jesus henviste kun til opfyldelsen af Esajas' profeti (jfr. Es. 29,18 f. og 35,5 f.), som alle, der havde øjne og øren, kunne overbevise sig om. Det var jo Esajas' profeti, Johannes selv havde påberåbt sig, når han kaldte sig »en røst af en, som råber i ørkenen«. Alt det, der endnu griber os, når vi i adventstiden synger og hører det i Grundtvigs skønne gendigtning, hvad »i Herrens helligdom Esaias spå'de«, det så hele folket dengang håndgribeligt virkeliggjort. Johannes havde ikke den lykke at se det med sine egne øjne; alligevel kunne Jesus stole på, at hans store forløbers tro ville være tilfredsstillet, når han hørte, at profetens ord var ved at gå i opfyldelse. Derfor kunne Jesus også, da delegationen havde forladt ham, holde den skønneste lovtale, der nogen sinde er blevet holdt over noget menneske (når vi undtager englens hilsen til Maria). Jesus slutter sin lovprisning

af Johannes: »Jeg siger jer: Blandt kvindefødte er ingen større end Johannes; men den mindste i Guds rige er større end han.« (Luk. 7,28). De sidste ord skal få vore hjerter til at lytte! Vi ved, at »Faderen har friet os ud af mørkets magt og ført os over i sin elskede Søns rige« (Kol. 1,13); så gælder Jesu afsluttende lovprisning også os, hans adventsfolk. Vort kristne liv leves jo i troen på, at Faderens Søn er kommet, at der ikke er nogen anden, i hvis navn vi kan blive salige, og i håbet om, at han vil komme igen, når hans »dag« og »time« er inde, for at »dømme de levende og de døde«.

»Den, som kommer,« kaldtes Jesus af Johannes. Her har vi stikordet, der siger os, hvorfor dette stykke blev et adventsevangelium. Advent (dvs. »komme«, det har ikke noget at gøre med »at vente«, som naive sjæle måske kunne finde på at tro) er i Kirkens liturgi, – og må derfor også i vort kristne liv være – det årlige varsel om, at Kristus er den »kommende«, hvem vi – hver af os – må forberede os til at møde, – måske snart! Derfor også adventstidens bodskarakter, der giver advent en vis lighed med fastetiden. Rigtig nok forbinder Kirken med denne forberedelse til Herrens genkomst mindet

om hans første komme i menneskevordelsen og fødslen; men det må aldrig friste os til at gøre adventstiden udelukkende til en julegave-indkøbstid.

HAN ER DEN, SOM KOMMER!
 Disse ord, Johannes fik bekræftet af Jesus selv ved hans magtfulde henvisning til sin messianske gerning, må stå skrevet med flammeskrift over vort kristenlivs advent. Lyset i denne skrift har sin glans mindst lige så meget fra dommedagens glimt som fra Betlehems milde julelys, lige som der ikke er nogen dissonans mellem julenattens Gloria og dommedagsmorgenens basuner! Begge bebuder frelse og sejr! Så kan vi med glæde og fortrøstning synges vort livs adventssang:

Herren kommer, Gud med os!
 troen på ham bier,
 byde skal han fjenden trods
 SOM SIT FOLKS BEFRIER!

J. Coenen S.J.

Benzon's
Begravelsesforretning
 Aut. katolsk bedemand
 * 34 46 01
 Begravelser og bisættelser ordnes
 for alle trossamfund
 Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Med atombomben er menneskeheden kommet ind i en helt ny situation. Denne prøver Bernhard Andersen at se under en specifikt kristen synsvinkel, idet han forsøger at vise, hvorledes nogle af grundmotiverne i den store mystik kan finde deres anvendelse. Artiklen er således som al anden mystik problemfyldt.

ATOMBOMBEN FRYGTE OG FRISTElsen

Fornuftige mennesker elsker ikke atombomben. Det er ikke kærlighed, der gør, at de ikke kan slippe den. Det er frygt og fristelse. Ensidig nedrustning giver ingen garanti, men må befrygtes at øge fristelsen. Nogle få atombomber med indskrænket aktionsradius kan anvendes strategisk fordelagtigt og sikre en voldsomt verdensherredømmet. Denne trussel besvares militært bedst med en modtrussel, som i sidste ende lader alle fordele gå tabt for alle.

Man kan ikke frakende denne militære tankegang en vis tillid til menneskene. Men hvilken tillid! Tillid til hvad? Tillid til, at ingen på de vilkår vil være gal nok til at trykke på »knappen«. Altså tillid til den skræk for frygtelige lidelser og grusom død, som kan holde os tilbage fra meget, vi ellers i vor tåbelighed ville styrte os ud i, os selv og andre til fordærv. Gengældens spøgelse skal holde vagt ved »knapperne«. Angsten skal holde fristelsen i skak.

Vil vi ikke risikere, at nogen atom- eller brintbombe bruges mod nogen menneskegruppe, må alle eksisterende kernevåben fjernes samtidig og et effektivt kontrolapparat sikre, at de ikke fremstilles i smug. Igen skal angsten holde fristelsen i skak. Mistroens spejdere, frygtens og fornuftens politisoldater og alle en atomfreds udkommanderede hjælpetropper må derefter til stadighed verden over forsøge at holde atomfristelsen væk fra enhver realisationsmulighed. Vil vi ud af den akutte fare for en verdenskatastrofe, er det i den retning, vi bør stræbe.

Den teori er ét, praksis noget andet. Det er vanskeligere at standse en lavine end at sætte den i skred. Foreløbig har vi kun kunnet massefremstille bomben. Vi har ikke kunnet fjerne én eneste. Vi har kun-

net skabe en forholdsvis effektiv terrorbalance atommagterne imellem, men er i den modsatte retning ikke nået længere end til protester, kampagner, fordømmelser og appeller – alle disse atommagtens nødskrig, som i sig selv ikke kan medvirke til andet end at holde frygten vågen og fristelsen i ave. At standse atomskred og fjerne atomfare kræver andet og mere. Hermed menes ikke, at denne virkømhed er værdiløs. Alt, der kan tjene til yderligere at gøre det vanskeligere at trykke på »knappen«, er i vor katastrofesituation af betydning – også angstens hjerteskrærende skrig, den udtalte afsky og rædsel, den moralske indignation og fordømmelse, forstandens og hjertets vilde protester, appellernes tryglen for livet og den foregribende, muligvis forebyggende udpenning af alle en kernevåbenkrigs værste følger. Med alt dette beder menneskeheden om nåde, ønsker at blive skånet, tigger og trygler om fred – vil befries fra dette truende onde, som giver den mareridt.

– Herre, medmenneske, lad denne kalk gå os forbi, lyder det fra sammensnørede struber. Men kun de færreste vover sig længere frem i denne bøn. Man viger tilbage for det frygtelige: – Dog ikke min, men din vilje ske. Måske fordi man glemmer også at stille bønnen til Gud. Og fordi angsten lammer tungen – for tænk, om det var menneskelige magters vilje at lade det ske! Og om Gud lod det ske!

Selv kristne viger tilbage, når tanken når hertil. Hvis katastrofen skulle ske, ønsker de en hurtig død. Skulle der blive overlevende, ønsker de ikke at dele disses lod i en sønderrevet og forpestet verden. I tanken viger de også tilbage for katastrofen, som noget der *kan* ske. Den *må ikke* indtræffe! Og *hvis* den dog kommer, hvor afskyeligt ville det ikke være ...

Opdraget til angst, i tillid til angst, grebet og besat af angst vrider vi os ved den blotte tanke om, at fristelsen en dag kunne overvinde frygten og udløse alt, hvad der nu holdes bundet og parat af rædselsfulde lidelser og ødelæggelser. Men ingen garanterer for, hvis katastrofen indtræffer, at man så ikke vil være blandt de eventuelt overlevende. Det er urealistisk ikke at tage denne mulighed i betragtning. Det er efter min mening ikke blot urealistisk, men en afgjort svækkelse af ens psykiske beredskab – af betydning for ikke blot den tænkte mulige situation i fremtiden, men for dagen i dag, hvor katastrofen ikke er sket og kan afværges. For selvfølgelig skal vi gøre alt for at afværge den – men vi skal også være indstillet på, at den muligvis *ikke* bliver afværget. Først når vi er dét, kan vi overvinde angsten og nå videre i bønnen. Først da kan vi med fattet sind forsøge andre løsninger end frygtens fortvivlede udveje: terrorbalancens dilemma og de hjerteskrærende protestskrigs hjælpeløse udladninger.

Angst er en livsfarlig våbenfælde. Selv om den til nu har kunnet holde fristelsen i skak, er det på en fortvivlende måde – nemlig ved steds at give fristelsen flere muligheder og frygten flere grunde til vedblivende at brydes på kanten af den mulige verdenskatastrofes stedse dybere afgrund. Samtidig med at kæmpe for at holde fristelsen borte fra »knappen«, har angsten gjort det uhyggeligt let at trykke på »knappen«. Det er ikke til at sige, om vor tekniske snilde her har stået i frygtens eller fristelsens tjeneste, eller om den ikke snarere har tjent begge disse hårde herrer. Under alle omstændigheder er det gjort stedse sværere at formindske, endsige fjerne det bestående antal bomber. Vor tekniske snilde kan ikke opvise én eneste knap at trykke på for at opnå atomfred. Og

til sikring af en opnået atomfred er vi ikke nået længere end til at kunne registrere faktiske atomsprængninger (men er prøvesprængninger absolut nødvendige?). Den grundlæggende enighed atommagterne imellem er vi stadig fjernt fra. Også hér fører angsten og fristelsen stedse det store ord. Hvordan skulle *de* kunne føre nogen til enighed om en atomfred!

Der må andre kræfter til. Kræfter, der kan overvinde både frygten og fristelsen og få dem til at slippe deres knugende livtag. Og disse kræfter må virke og vinde ikke kun i de magter, vi gerne kalder »de ansvarlige« – lederne, politikerne, altså *vore repræsentanter* i de respektive regeringer – men også og først i os andre, i dig og mig. For gør de ikke dét, hvordan kan vi så forvente, at de skulle gøre det hos dem, der handler på vore vegne, og som vi, i hvert fald i de demokratiske lande, selv har valgt til deres hverv?

Der sker forsøg på at vaske sine hænder for al medskyld i atombombens fremkomst og den eventuelle verdenskatastrofe. Dette forsøg er forud dømt til at mislykkes – som det allerede mislykkedes for Pilatus. Bomben er ikke enkeltmands værk. Den er plukket som en uhyggelig frugt af kundskabens ypperste træ i vor tid. Ved sin blotte nærværelse fortæller den om menneskets enestående indsigt i og evne til at omgruppere verdensbestanddelene og gøre dem til redskaber for sine hensigter og mål. Vore fremragende videnskabsmænd arbejdede kollektivt på dens opfindelse, vore dygtige teknikere arbejdede kollektivt på dens fremstilling, et mægtigt organisations- og produktionsapparat, som kun de mest fremskredne, velhavende og dygtige samfund i nutiden kan stable på benene, har været og er stadig i gang, hver enkelt bombe koster uhyre summer, og vi har vel overhovedet ikke et mere eklatant bevis for eller symbol på, hvad vi ved opbydelser af vore stærkeste kræfter formår at skabe i fællesskab, end – disse kernevåben. Generationers famlen og samlen i kundskabens rige er gået forud, inden det til sidst, i vor tid, lykkedes at sætte denne giftblomst – paddehatteskyen, som skyder op fra det fuldragte værk, når bomben udløses.

Kan vi melde os ud af menneskeheden, fordi den laver sådanne redskaber? Hvis ikke, hvordan da befri

Vi tager gerne imod civilisationens behageligheder.

os for en vis medskyld hinsides al personlig skyld og uskyld? Vi stiller os med glæde og rette solidariske med opfinderne af behageligheder og tænker ikke på at melde os ud, men er stolte over, at menneskeheden har kunnet opfinde for eksempel det elektriske lys, og vi tager ikke blot del i æren, men også i de strålende følger af sådanne opfindelser. Hvordan så unddrage sig solidariteten med samme menneskehed, når den frembringer atombomber? Har vi kun medansvar for de liflige, ikke for de beske og bitre frugter, mennesket plukker fra kundskabens vældige træ på godt og ondt? Tvunget af en ubønhørlig konsekvens må vi dele ikke kun æren for og følgerne af de materielle goder, men også den tvivlsomme ære for og de endnu mere tvivlsomme følger af de materielle onder, homo sapiens fremtryller.

Vi ønsker ikke at bære ansvaret for eller at være medskyldige i en mulig verdensomspændende eller

partiell atomkrigs følger. Den mulige verdenskatastrofe betegnes ofte som »menneskeheden største forbrydelse«. Det er utvivlsomt træffende, selv om vi kender to begivenheder, der ligeledes er menneskeheden største forbrydelse. Syndefaldets forbrydelse og korsfæstelsens forbrydelse. Også stillet over for disse to storforbrydelser, som er mageløse i vor historie, appellerer vi – om ikke med munden, så dog eksistentielt – for pure frifindelse. Kun *de andre*, det første menneskepar i det ene og samtidens svorne fjender af Jesus i det andet tilfælde, er virkelig skyldige. Alt det andet om os er tomme talemåder. Men hvis alle tre forbrydelser er *menneskeheden største forbrydelse*, må der være tale om ene og samme forbrydelse – i tre udgaver. Hver gang er det Kristus, der hamres til korset, og hver gang er det *os*, menneskeheden – hvoraf vi hver for sig udgør en repræsentativ, uadskillelig part – der hamrer Ham fast,

os, der udløser disse navnløse lidelser og denne grusomme død!

Trods uskyldig tog Han skylden på sig. Trods eventuel personlig uskyld er enhver kristen forpligtet til at gøre lige så. Vi har stadig ikke iværksat vor tids udgave af menneskeheden største forbrydelse, men vi har unægteligt lagt alt til rette for den og indtager nu vore pladser på verdensscenen. Næste akt kan blive et globalt Golgata. Endnu kan situationen ændres, scenen skifte, men tiden er kostbar og de fornødne kræfter stadig ikke mobiliseret i tilstrækkeligt omfang.

Vi befinder os i en dødsangstens have. Mennesket står parat til igen at korsfæste mennesket. Det har tidens forfærdeligste rædsler i beredskab. Vi kristne véd med vor tros viden, at Gud engang lod sig korsfæste, ikke blot med og i, men som menneske. Vi ved, ligeledes med vor tros viden, at den korsfæstede stiller sig solidarisk med hvert menneske, som i lighed med Ham må drikke den bitreste kalk til sidste dråbe. Hvis det skulle ske for en af os, for mange af os eller for os alle, at vi må gennem de frygteligste lidelser, så véd vi igen, takket være samme mysterium, at det i virkeligheden vil være Ham, der gennemgår dem: at Han i vort kød udfylder og besejrer enhver lidelse og død, verden kan udpøse.

Vi er uden forestilling om, hvad Gud led som Gud på korset. Men vi kan, takket være bl.a. atombombeperspektiverne og før dem koncentrationslejrrædslerne, have nogen forestilling om, hvad Han led som menneske, som vor fuldgyldige repræsentant, da man udløste lidelsernes og dødens kalk over Ham. Han steg ikke ned fra korset. Han holdt ud til det allersidste – også da Han følte sig mest forladt. Mon livet som atombestrålet overlevende på en sønderrevet og forpestet planet vil kunne føles værre?

Man taler om, at det barmhjertigste ville være en hurtig død. Eller – kristeligt – som var der ingen organisk forbindelse mellem den tid og vor tid, mellem Ham og lemmerne på Hans mystiske Legeme her i verden, hvor stridighederne river og slider i det. Men derved taber den kristne sit eneste privilegium i vor tids katastrofesituation: at vide sig optaget i Ham, være en del af Ham med alt, hvad dette indebærer, også af kraft og nåde. Man mister samtidig evnen til at se en mening, hvor

alle andre kun kan se en meningsløshed. Men det er netop denne mening, som kun troen kan øjne, der sætter den kristne i stand til både at se de aktuelle atomproblemer og de mulige fremtidsperspektiver i møde uden at miste troen eller håbet eller kærligheden – disse tre, i hvis magt alene det står at overvinde og opløse den angst og fristelse, som fuldt udfoldet kan få verden til at styrte sammen over hovederne på os. Kun de tre kan, hvis vi lader os opfylde af dem, give os kraft til, om så skal være, at tåle og udholde alt.

Vi er ved vor kristne tro, som i sit helligskrift har foregrebet alle tænkelige rædsler, udstyret med et syn så kosteligt, at menneskeheden måtte hjemfalde til sort fortvivlelse over sine egne hænders værk, om troen ikke længere skulle findes i verden.

Vi har lært, at alt tjener den til gode, som elsker Gud. Altså må også atombomben tjene kærligheden til gode. Bomben er en uhyre realistisk advarsel og trussel. Som sådan skulle den kunne mane os til besindelse, mens tid er. Vi skulle gerne have fjernet de våben. Som pave Paul sagde på vore vegne: Vi kan ikke udbrede kærlighed med våben i hånd. Vi skulle også gerne (til sin tid) kunne hindre en genfremstilling. Men så må både angsten og fristelsen svækkes betydeligt i hele menneskeheden. Umuliggøre bomben kan vi ikke, hvad vi så end stiller op. Nu ved vi, at den kan fremstilles – og så længe den kan friste os og fremkalde vor frygt, er vi ude af stand til at glemme vor uhyggelige viden.

Der må en omsindelse til – dét lærer bomben os. Derved kan den tjene os til gode. Det er, som om vi med den til hjælp holder dommedagsprædiken over os selv. Vi ville ikke lytte til tidligere tiders advarsler og trusler om et evigt helvede. Det var os for abstrakt. Nu advares og trues vi med et jordisk helvede, som er uhyre konkret, og som, naturligtvis, ligesom det evige er et, vi selv bereder os ved vor tåbelige adfærd.

Det vidner ikke lige netop om lærenemhed, at vi skal have så skrækelige advarsler og trusler hængende over hovedet for, om muligt, at blive kyst bort fra vort eget fordærv og søge hen til de kræfter – troen, håbet og kærligheden – som alene kan skabe fred og sikre os et menneskeværdigt liv i en verden, som uden levende tro, håb og kærlighed er dømt til undergang.

»Verden venter sig noget af koncilet«

Pater Jens Oluf Lund
giver en analyse af
kirkemødets udtalelser i
spørgsmålet krig-fred

Få tekster har været så omdiskuterede som koncilets stillingtagen til spørgsmålet krig-fred. Herhjemme har appellen til koncilet netop om dette spørgsmål vist, at verden venter sig noget af Kirken i denne sag. Der har været interesse her, der endda går langt ud over katolikernes tal. Vi giver i det følgende en analyse af koncilets udtalelser i spørgsmålet, således som de er blevet vedtaget ved de nylige afstemninger.

No. 81: Introduktion

Denne paragraf understreger den moderne verdens fredslængsel, og den viser forbindelsen mellem denne fredslængsel og Evangeliet.

No. 82: Fredens natur

Teksten understreger fredens dynamiske karakter. Freden må nemlig hele tiden hjælpes frem i en verden, der er såret af synden. Den bør konstrueres ved ordenes håndhævelse i retfærdighed og i kærlighed. Den er et symbol på og virkningen af Kristi fred. Uden at udelukke de andre midler til legitimt forsvar roser teksten dem, der giver afkald på voldelige midler for at gøre deres rettigheder gældende.

1. sektion: Undgå krig

No. 83: Begrænse krigens rædsler
Teksten fremhæver krigens eksistens i den moderne verden, de videnskabelige våbens barbari og de nye former for krig, der benytter subversion eller terror. Teksten minder om folkerettens stadig gyldighed, fordømmer højtideligt masseudslettelse, med hvilke midler de end måtte være frembragt, og roser dem, der har mod til at nægte at udføre sådanne handlinger. De internationale

konventioner om sårede, fangne og så videre bør observeres og udvikles. Den civile lovgivning bør anerkende retten til militærnægtelse.

Så længe risikoen for krig er til stede, og så længe internationale myndigheder ikke besidder den nødvendige magt, må retten til legitimt selvforsvar ikke fratages regeringerne. Teksten noterer her regeringens og militærets funktioner, men gør opmærksom på, at retten til legitimt forsvar har sine grænser.

No. 84: Den totale krig

Teksten viser de moderne våbens frygtelige virkninger og erklærer, at i atomalderen er det vanvidt at betragte krigen som et middel til at genoprette krænkede rettigheder. Teksten genoptager den oprindelige højtidelige fordømmelse af den totale krig og føjer hertil en presserende appel til alle regerings og militære chefers samvittighed.

No. 85: Rustningskapløbet

De videnskabelige våben er ikke blot beregnet til brug i krigstid. De bruges også i fredstid til at oprette en »afskrækkelsesstrategi«, som nogle anser for at være et effektivt middel til fredens opretholdelse. Teksten viser, at terrorbalancen ikke er freden, at den ikke fjerner krigens årsager, men tværtimod forøger dem. Rustningskapløbet er et af menneskehedens alleralvorligste sår. Teksten formulerer en alvorlig advarsel: Det er absolut nødvendigt at finde andre og mere menneskeværdige midler til at undgå krigen. Hvis menneskene ikke stiller sig ansigt til ansigt med dette ansvar, ved vi ikke hvor den farlige vej, vi er slået ind på, kan føre hen.

No. 86: Krigens fordømmelse og international indsats for at undgå den

Målet må være et absolut forbud mod krig. Hertil kræves oprettelsen af en universel offentlig autoritet. Så længe en sådan ikke eksisterer, bør man arbejde på at styrke de internationale autoriteter, der findes, og gøre begyndelsen til afrustning. Man bør anerkende den indsats, der gøres af statsmænd, der søger freden, være opmærksom på deres hvervs overordentlig sammensatte karakter og bede for dem. Statsmændene bør på deres side sætte sig ud over al national egoisme og al national ærgerrighed. Men for at muliggøre dette, er det nødvendigt, at disse statsmænd understøttes og bakkes op af

Under sin fredsmission til FN i New York præsenterede UNICEF paven for repræsentanter for verdens børn. De overrakte ham en buket blomster. Foto: UNICEF.

den offentlige mening. Dette kræver igen en sindenes og hjerternes omvendelse. Teksten understreger det meget alvorlige ansvar, der påhviler alle opdragere og alle, der er med til at danne den offentlige mening. Teksten understreger endvidere den aktuelle situations meget kritiske karakter – en situation, hvor kirken imidlertid bliver ved med at håbe og siger til alle mennesker, at tiden nu er inde til handling.

Sektion 2: Opbygge et internationalt fællesskab

No. 87: Årsagerne til konflikter og deres løsning

Årsagerne til konflikter består først og fremmest i uretfærdigheder, alt for store økonomiske uligheder, herskesyge, foragt for den menneskelige person og i alt, hvad der stammer fra egoistiske lidenskaber. Midlerne bør findes i fuldkommengørelsen af de internationale institutioner og skabelsen af organismer til fremme af freden.

Alt dette udvikles i de to næste paragraffer:

No. 88: Folkenes fællesskab og de internationale institutioner

No. 89: Det internationale samarbejde på det økonomiske område

No. 90: Økonomien i menneskets tjeneste

Teksten insisterer på nødvendigheden af at organisere den økonomiske udvikling, så den kommer til at stå i menneskets tjeneste og ikke om-

vendt. Dette kræver en reform af den internationale handel, og at man vogter sig for tekniske løsninger, hvis anvendelse uden omtanke kan medføre ødelæggelse af åndelige værdier.

No. 91: Internationalt samarbejde og befolkningstilvækst

Teksten fremhæver det øjeblikkelige behov for hjælp til nationer, hvis befolkning hurtigt forøges. Denne hjælp bør ikke blot bestå i fødevarer, men også i uddannelse. Teksten understreger regeringernes rettigheder og pligter, advarer mod løsnings, der er i strid med moralloven, og insisterer i denne forbindelse på personens og familiens ukrænkelige rettigheder.

No. 92: De kristnes opgave

De kristnes ansvar er så meget større, som det for det meste er de kristne nationer, der hører til de rigeste. Hele Guds folk bør kaldes til en indsats, der rækker ud over at give af det overflødige. Her kan katolikkerne og de øvrige kristne samarbejde. Den karitative og sociale indsats bør ledes med orden og kompetence.

No. 93: Kirkens effektive tilstedeværelse i de internationale organisationer.

Kirken, der vogter den guddommelige lov såvel som naturloven, som er det bæredygtige grundlag for et fredeligt menneskesamfund, bør være til stede i folkenes fællesskab både

gennem sine offentlige institutioner og gennem alle kristnes indsats. Den nødvendige opdragelse til en sådan indsats er en opgave, der bør indtage en meget vigtig plads i biskoppernes arbejde.

No. 94: *De kristnes deltagelse i internationale institutioner*

Denne paragraf omhandler de internationale katolske organisationers indsats og ønsker samarbejde med de adskilte brødre og med alle, der vil tjene fredens sag. Teksten slutter med at formulere ønsket om et centralt organ i kirken med det formål at styrke indsatsen for fredens sag.

REDAKTIONELT

KONKORDATET MED NEDRE SAXEN

I »Katolsk Ugeblad« nr. 32/33 gjorde adjunkt Kaspar Kallan indsigelse mod en opsats om pavestolens konkordat med den vesttyske stat Nedre Saxen og de begivenheder, der havde ført til konkordatet. Da både hr. Kallan og redaktionen har været interesseret i, at læserne får den rigtige opfattelse af sagen, har man i forening indhentet den originale bureau-meddelelse, som lå til grund for vor opsats. Meddelelsen fra pressebureauet bekræfter hr. Kallans opfattelse af den politiske situation i Nedre Saxen, men en rettelser i teksten viser samtidig, at Ugebladet har været i god tro. Rettelsen er tydeligvis foretaget i en senere udgave, end den Ugebladet benyttede sig af.

Vi benytter lejligheden til at slå fast, at vi med udtrykket »I disse Belphegor-tider« eller at »se spøgelser« ikke hentydede til hr. Kaspar Kallans opfattelse af den politiske situation i den vesttyske stat, men til hans antydning: at det amerikanske pressekontor eller Ugebladet bevidst skulle have fordrejet kendsgerningerne i tendentiøst øjemed. Hr. Kallans indsigt i tyske forhold var ikke redaktionen ukendt.

Red.

CARITAS DANMARK

meddeler, at der ikke indtil videre er startet nogen organiseret Vietnam-indsamling her i landet. Alle enkeltbidrag sendes imidlertid til Vatikanet.

NYE BØGER

Redigeret af Bernard Eric Jensen

Den rolle, han valgte at spille

Redaktør Dan Turell anmelder Eliots »Ved vejs ende«

T. S. Eliot: *Ved vejs ende*.
Oversat af Frans Larsson. 114 sider.
Udgivet af Poul Kristensen, Herning.

Da Thomas Stearns Eliot i dette års begyndelse (4. 1. 1965) døde, vakte meddelelsen ikke større opsigt. Andre ting var for mange mere nærværende; boulevardpressen var beskæftiget med alskens kommercielt gøgl. Og dog var en af vor tids – og alle tiders – største digtere gået bort. Tabet føltes da, som det føles nu: uopretteligt.

Eliot var vel aldrig den forfatter, der nåede den store læserkreds; vel ej heller den, der havde ambitioner i hin retning; den pietet og alvor, der i den offentlige bevidsthed omgav ham kan vel også i denne forbindelse have haft en afskrækkende virkning. Hans foreløbige eftermæle blev da det lakoniske dagbladstelegrams ud-sagn – »anset for en betydelig digter«.

For en dansk beundrer af denne skribent, der for mange dannede århundredets litterære fundament, var det umuligt at undgå at blive strejft af tanken: vil mere blive offentliggjort på dansk?

Vor betydeligste og mest åndsbeslægtede Eliot-oversætter, Kai Friis Møller, var selv afgået ved døden. Andre havde mere fragmentarisk beskæftiget sig med T. S. Eliot; Emil Frederiksen med hans essays, Helge Hultberg med hans filosofi (»Bidrag til en definition af kulturen«), Tom Kristensen med hans lyrik (det meget smukke og til belysning af hans religiøse bekendelse til katolicismen uundværlige »Aske-Onsdag«), N. J. Rald med hans dramatik (»Mordet i Domkirken«). Men derudover var alt på dansk foreliggende af væsentlige og centrale værker formidlet af Kai Friis Møller. Og hvem skulle nu udvælge, oversætte og introducere de mange aspekter af Eliots rigt facetterede livsværk, der endnu lå uudnyttede dele af? Som det hidtil uovergåede stod jo dog Friis Møllers indtrængende forståelse, demonstre-

ret af hans mønstergyldigt ækvivalente oversættelse, gennemvundne af den eliotske ånd.

Nu kommer da, knap et år efter, på dansk skuespillet »The Elder Statesman«, »Ved vejs ende«, et sent værk fra 1958. Det er et prisværdigt initiativ. Man kan kun rette sin bedste tak til oversætteren Frans Larsson og udgiveren Poul Kristensen. Om man et øjeblik abstraherer fra det selvsagt vigtigste: indholdet, bemærker man, hvad der ingenlunde er uvæsentligt, at det er en meget smuk, typografisk omhyggeligt tilrettelagt bog. Emil Frederiksen indleder Frans Lassons oversættelse – der udmærker sig ved sin musikalske præcision og sproglige kompetence – med et informativt og vel formuleret forord. Lad da dette være sagt: samtlige implicerede har ære af resultatet.

Handlingsmæssigt er skuespillet – som allerede titlen antyder – en beretning om den aldrende, trætte politiker Lord Claverton, der har trukket sig tilbage. Han er skildret uden antydning af idyl, illusionsløs: véd selv, at de pæne afskedsord var almindeligt hykleri, at mange vægrede sig ved at bidrage til afskedsgaven. Tilbage har han kun datteren Monica, som han har svært ved at undvære. Som Monica selv uden bitterhed udtrykker det:

Og når han er hjemme om aftenen,
så vil han gerne have,
at der er en eller anden i stuen,
selv om han sidder og læser
eller har travlt med sine papirer –
en som også læser
eller bare sidder der, en,
der ikke er beskæftiget med noget,
som ikke kan afbrydes.
En, som han kan sige noget til
nu og da.

Han har nået en rolig resignation, ærlighedens desillusion, og lever – da der intet sker på det tidspunkt, hvor læseren træffer ham – i fortidens skyggeverden. Læser sine gamle af-

talebøger, husker tidligere begivenheder. Og da indhentes han af sin fortid, konkretiseret i to repræsentanter, han på forskellige måder har gjort ondt: en tidligere ven, en tidligere elskerinde.

Denne konfrontation tvinger ham væk fra en ligegyldighed, han selv erkender som sin situation:

*... Men at vente, bare vente,
uden ønske om at handle og
på samme tid led ved uvirksomhed,
bange for tomheden,
men uden noget ønske om at
udfylde den ...*

For på et plejehjem, han opholder sig på, mødes han af disse skygger. Ved rejsens ende mødes de elskende, erklærede allerede Shakespeare. Her mødes da de vitale personer i problematikken: hans børn, hans ungdomsvenner. Lord Claverton indser: det er umuligt at flygte fra fortiden. Fra fortidens synder, der ingenlunde er juridiske bestemte; det, han fortryder, er:

*Midlertidige fejlgreb,
tankeløse vildfarelser,
lemfældige kompromiser,
uforklarlige impulser –
gerninger,
der fortrydes i næste øjeblik,
episoder, som vi prøver
at holde skjult for verden.*

Og han tvinges til en erkendelse, opstået af denne konfrontation:

*Hele mit liv har jeg prøvet
at glemme, hvem jeg var,
forsøgt at identificere mig selv
med den rolle,
jeg valgte at spille.
Men jo længere vi spiller komedie,
desto vanskeligere bliver det
at holde op,
at forlade scenen, tage sit eget tøj på
og tale med sin egen stemme.*

Netop ved at se tingene i øjnene, kan han overvinde dem. Ved at erkende sine fejl har han opnået løsrivelsen fra skyggerne. Han har bekendt sin synd – »det første skridt mod friheden«. Han bliver sig bevidst som »en begynder i kunsten at elske«. Han søger at elske universelt. Han er »blevet befriet for et jeg, han foregav at være« – »og ved at blive til ingen, er han begyndt at leve.« Just derfor kan han nu dø – hvilket blot antydes.

Denne summariske beskrivelse af erkendelsesmønstrer er naturligvis

Endnu et billede fra Lilian Bolvinkels udstilling.

ikke dækkende. Spændingerne mellem de optrædende personer er en vigtig del af stykket. Identitetsproblematikken, der understreges af de mange navneskiftelser – Claverton og de to mennesker fra hans ungdom har alle skiftet efternavne – finder sin naturlige udløsning i antagelsen af intetheden. Og statsmandens ord bliver da en patriarks overlevering af sandheden til efterslægten, før han trækker sig tilbage.

Eliots stykke, et roligt, harmonisk og smukt balancefyldt skuespil, er uhyre betydningsfuldt, omend ikke hans mest essentielle litterære værk. Han har ved arbejdets udfærdigelse fuldkommen givet afkald på al benyttelse af teatraliske effekter, har bevidst valgt at demonstrere den indre, sindets dramatik. Sproget er, som Emil Frederiksen så rigtigt påpeger, båret af en uhyre musikalitet, enkelt opbygget, strålende af en egen gennemsigtig skønhed; bogen må opfattes som et lykkestrejf i alderens resignation.

I relation til hans øvrige produktion er det svært – så enestående, som dette spil forekommer – at drage sammenligninger. Noget kan man, med den indlysende bagklogskab in memoriam, se pegende fremad her-

imod. Således hans syn på kærligheden, og reminiscenser af hans religiøse syn.

Om oversættelsen i al korthed: Fran Lassen har gjort et forbilledligt arbejde.

Og som generel tak: man er alle taknemlige for denne bog, der hermed være anbefalet på det bedste.

Dan Tuve

En revolutionær samvittighed

Knud Hansen:
Revolutionær Samvittighed
p. 218 – kr. 14,75
Gyldendals Uglebøger

Bogen indeholder to essays og nogle taler af forstanderen for Askov Højskole, Knud Hansen. Det er en udmærket bog, og den vil sikkert blive yderst populær – ikke kun fordi den på en let tilgængelig måde behandler forrige århundredes to mest markante tænkere: Karl Marx og Søren Kierkegaard – men især fordi Knud Hansen har et vigtigt anliggende. Han rører med sin revolutionære samvittighed ved et prob-

Vejle

A/S Vejle Mælkekompagni

Fineste mejeriprodukter
Telefoner 335, 336 -
Kontor 507, Vejle

A/S TRÆLASTEN

(A/S Vejle Trælast- og Kulkompagni)

Toldbodvej - Telefon 68*
Vejle

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - kunsthandel
Søndergade 4, Tlf. 1157
Vejle

Vejle Optik

vi Anker Kastrup

Briller

Torvegade 8 - Tlf. 308 - Vejle

Raadhusstorvet
Vejle
Tlf. 684 og 3711

Poul
HENRIKSEN

Leverandør t. Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade

Kai Jensen & Poul C. Thim

Nørregade 6, Vejle - Tlf. 360

Bogladen med de mange bøger ...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

RUTANA

Danmarks mest solgte rugbrød

Fallesbageriet
Vejle

Carl Petersen & Søn

Slagter & Fedevare Forretning

Tlf. 1721 . Nørregade 2
Vejle

Frugtcentralen

Tlf. 926 - 1126 . Vejle

Kartofler - Frugt - Grøntsager -
Konserves - Dybfrost
R. Hansen

Støt vore annoncører

Næstved

Lille Næstved Mejeri

Vordingborgvej 66
Næstved - Telf. 73 07 70

Arndt Nielsen

Ure og optik

Jernbanegade 2. Tlf. 72 05 43
Næstved

K. Blum Hansen

Boghandel

Næstved
Telefon 72 25 25

Gulvtæpper - Linoleum

Tapeter - Malervarer

Claudi Hansens Eff.

Jernbanegade 3, Næstved
Telefon 72 00 60

N. Juel Pedersen

Glarimester

Ransherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved

Leverandør til katolske
institutioner

E. Vørgmann

Blikkenslager

aut. vand- og gasmester

Ringstedgade 56, Næstved
Tlf. 72 02 51

Næstved Diskontobank

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Grønlandsvej
Tlf. 72 55 44

Nordre afd.: Ringstedgade
157. Tlf. 72 56 55

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende BEGRAVELSER
ordnes personligt.

Alle aftaler kan træffes
i hjemmet
eller tlf. 72 08 14
72 08 74

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Niels Steensens Bibliotek

Bredgade 69, 1., København K.
Telefon PA 422

4000 bd. katolsk litteratur
(dansk og udenlandsk)

Åbent for udlån
tirsdag, onsdag, torsdag og fredag
kl. 16-19

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

ROMAN KUSIER

Muermester

Telefon Nivå 150 . Nivå

KJ&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Horsens

Carl Bæk og Søn

El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 21 8 88

Lys - kraft - oliefyrt
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kus, koks, brændselolier

Havnen 3, Horsens - Tlf. 2 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16 A . Horsens.
Tlf. 2 19 20

Erik V. Sørensen

Fiskehandler

Borgergade 8, Horsens.
Tlf. 2 37 79

Frisk fisk hver dag

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian Valther
HORSENS

lem, der angår alle og enhver: menneskets nuværende stilling i samfundet.

Knud Hansen tager sit udgangspunkt i den kedsomhed, den ligegyldighed og lede, der især er et karakterisk træk ved vor tids unge, men som også i nogen grad er et dækkende udtryk, hvad angår de fleste af vore samfundsborgere. Baggrunden for dette finder han i, – og her har han sikkert ret, jævnfør bare for eksempel den løbende kampagne for bedre forhold på arbejdspladserne – at mennesket er blevet fremmed over for sit eget arbejde – at det føler sig hjemløs i det samfund, hvori det er tvunget til at leve.

Denne bestemmelse af vor situation i samfundet lægger op til gennemgangen af Karl Marx' tænkning – den filosof, der frem for nogen har behandlet og analyseret fremmedgørelsens problem, og hvis tænkning er et forsøg på at løse eller rettere på at fjerne denne fremmedgørelse fra menneskelivet. I denne forbindelse gør Knud Hansen opmærksom på, at Marx' lære om fremmedgørelsen på sin vis er genopdagelsen af Kirkens lære om arvesyndet – altså en sekulariseret forståelse af arvesyndet. Knud Hansen er i sin gode delvis historiske delvis polemiske gennemgang af Marx også inde på den welterske tanke om, at marxismen er en pseudo-kristendom – en perverteret forståelse af kristendommen – men samtidig gør han ganske rigtigt opmærksom på det faktum, at selv om marxismen er et kristent kætteri, så sker der ikke kætterier af betydning uden væsentlig grund. Thi »Det Marx'ske spørgsmål: Skal mennesket trække for kapitalen og produktionen, eller skal produktionen sættes til at tjene mennesket, er endnu ikke blevet besvaret – hverken i Øst eller i Vest«. Det man nemlig har glemt er *mennesket*, det enkelte menneske.

Det enkelte menneske var Kierkegaards hovedanliggende. Det var fordi man havde glemt, havde set bort fra den enkelte, at Kierkegaard så skarpt og præcist angreb det daværende samfund, der næsten fuldstændigt var behersket af den anti-individualistiske hegelianske filosofi. Knud Hansen viser i sin gennemgang af Kierkegaard, at vi endnu har meget at lære af borgerlighedens revser. Det er netop i Kierkegaards kritik af det borgerliggjorte samfund og kirke, at han endnu er brugbar, endnu kan være en stor inspirationskilde. Til gengæld gennemgår Knud Hansen også Kierkegaards egen kri-

stendomsopfattelse, og denne afviser han, fordi den »synes ... i mange henseender at være ikke så lidt mere i familie med manikæisme end med Det nye Testamente«. Og for at belægge dette har Knud Hansen et yderst interessant kapitel, der bærer titlen: »Jesus af Nazaret – var hans tale et krav om askese?«.

Det samlende tema i bogen, – det, der gør, at Knud Hansen kan behandle to så modstridende filosofier – to så absolutte modsætninger ved siden af hinanden under et fælles synspunkt, er »den revolutionære samvittighed«. Thi det fælles for Karl Marx og Søren Kierkegaard var deres opgør med den daværende kirke – deres fælles oprør mod borgerlighedens konventioner og snæversynethed – deres radikale kritik af det bestående samfund. De sidste to kapitler af bogen er da også hellet dette tema. Det første er en behandling af masse mennesket i fortid og nutid. Og i modsætning til forståelsen af mennesket som en mekanisk masse sætter Knud Hansen det personalistiske syn på mennesket. Altså den menneskeforståelse, der som centrum har »personen«, en bestemmelse af mennesket i dets forhold til næsten, og herved bliver det individuelle og det fælles menneskelige to sider af samme sag. Det er bestemt glædeligt, at Mouniers personalistiske filosofi af Knud Hansen bliver trukket frem som et relevant svar på vor nuværende menneskelige situation. Måske kan man nu håbe på, at Mouniers personalisme og Bubbers Jeg-Du filosofi skal få mere indflydelse på den løbende debat, – det er bestemt på tide! Det sidste kapitel er et forsøg på at skaffe den revolutionære samvittighed indflydelse på debatten omkring folkestyret og undervisningen i vore skoler. Det er en kritik af, at *alt* i vort samfund skal bestemmes af effektivitetskravet – af rationalisering og sagkundskaben. Selvfølgelig skal der være rationalisering, og sagkundskaben skal også komme til orde – men Knud Hansen har ret i, at disse to faktorer ikke må være de eneste bestemmende, de alt afgørende. Så længe de er det, må den revolutionære samvittighed gøre sig gældende.

Ordene »revolutionær samvittighed« lyder meget drastiske, og nogle vil måske blive chokerede over dem. Men de udtrykker blot det yderst sunde princip, at vi skal være på vagt over for de accepterede konventioner – over for de dogmer, der

er bestemmende for vort samfundsliv. Den revolutionære samvittighed skal gøre sig gældende, når vi ikke er det, og den skal vedblivende gøre os opmærksomme på, at samfundet er til for menneskets skyld og *ikke* omvendt.

*

Katolske familier – et forsømt område?

Er de katolske familier et forsømt område? På dette spørgsmål kan der svares både nej og ja –. Nej, fordi der tre år i træk har været holdt to familielejre, altså seks lejre ialt, og disse lejre har vist sig at være til megen glæde og gavn for deltagerne. Men der kan i høj grad også svares ja, fordi når lejren var forbi, var det samtidigt slut med mulighederne for at drøfte problemerne med andre fædre og mødre. Selvfølgelig er der familiegrupper rundt omkring i landet, men de er svære at finde frem til, og der gives for lidt hjælp til dem, der ønsker at danne nye grupper.

For at prøve på at forlænge dette arbejde fra lejrene ud i sognene i København og i provinsen hele året rundt, blev en del problemer i forbindelse hermed taget op på et fællesmøde for ledere og deltagere af familielejrene, søndag den 14. november på Rygård. Der blev taget spørgsmål frem som for eksempel behov for mødremesser for hele Stor-København, fælles familieaftener, fællesmøder for familiegrupper for hele landet, arbejdet i familiegrupperne, katolsk fællesbyggeri og familievejledning.

Med den fælles mødremesse er der allerede gjort et forsøg, og deltagerne var meget glade for både messen, foredrag om bibelske emner og samtalen, som afsluttede mødet. Noget lignende ønskede man at påbegynde i provinsen.

Også enkelte, ikke for talrige fællesmøder for familierne var man interesseret i, bl.a. for derved at få kontaktmuligheder med familiegruppedannelse for øje. I det hele taget mente man, at man burde skaffe sig oplysninger om arbejdet i de eksisterende grupper, og en kontakt imel-

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger
Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieførster: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893

TIL BYEN
FRA BYEN
- i byen
smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

Fjords Blomster

Rosenvængets Allé 10
Øbro 9974

Blomster sendes overalt

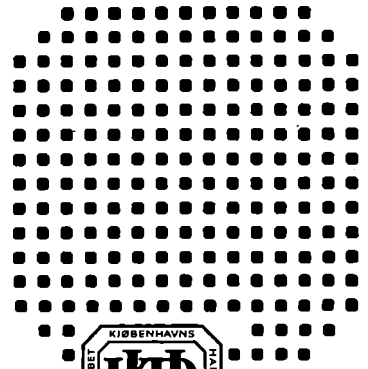
KØDHALLE

Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg
Amagerbrogade 212 A
Amager 6390

HER ER 200 PUNKTER

og der er 200 steder i landet hvor der ydes HANDELSBANK-service

**altid
med i
billedet**

HANDELSBANKEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

Skjold

Amaliegade 27, København K
C. 799 - Telegramadr.: Forskjold

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

MEJERIET **Vestecbro**

Aarhus by's førende
TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

MUNKE MØLLES GLUTEN

lem grupperne ved korrespondance eller en slags udsending ville være meget frugtbare.

Fællesbyggeriet af rækkehus eller typehus for katolske familier blev også drøftet, men meningene var delte, og meget afhang jo af måden, hvorpå sagen blev grebet an.

Men som svar på alle disse spørgsmål var der én ting, der gik igen: et meget stort behov for et familiese-kretariat, hvor alle disse forhold kunne blive behandlet, og hvor arbejdet, der nu gøres sporadisk, kunne samles på få, men effektive hænder således, at frugten heraf kom mange flere familier til gode, end det nu er tilfældet. Som man i indledningen fremhævede, er familien i disse år i en meget kritisk situation, og man både erfarer det og erkender det i familierne. Åbenheden for vejledning og støtte er derfor større end tidligere – men det haster, for det gælder jo ikke blot katolske familier af i dag – det gælder ikke mindst familierne af i morgen på hvem der lægges et større og større ansvar.

K.B.

RADIO OG TV

Fortsat fra bagsiden

det synlige resultat af 2-3000 biskoppers arbejde i fire år. Disse dokumenter gennemfører nye – til dels revolutionerende – retningslinier for katolsk tro og praksis.

Den anden udsendelse vil søge at klarlægge det nybrud, der ikke afspejler sig i de officielle dokumenter, men som er spiret frem, efter at pave Johannes XXIII indkaldte til det store kirkemøde.

I udsendelserne medvirker den nye katolske biskop i Danmark, Hans Martensen og en af koncilets få lutherske observatører, professor, dr. theol. K. E. Skydsgaard, hedder det i en pressemeddelelse fra radioen.

Professor Skydsgaard om koncilet

Radioens kirkelige programmer, der tilrettelægges af Kaj Erik Lindqvist, bringer – formentlig i februar – 4-5 foredrag af professor, dr. theol. K. E. Skydsgaard, der har været luthersk observatør ved det andet Vatikan-koncil i Rom. Han vil beskrive og vurdere den katolske kirke i den ny tid, som koncilet har indvarslet, og dens nye positioner, også i forholdet til de ikke-katolske kirkesamfund, især den lutherske kirke.

JULEKÆRTEN - Kr. 7,50

Med tekst bl. a. af Peter Schindler, Hanne Kaufmann, Ulla Ryum og Knud Meister.

Pauluskredsens Forlag

*Rigt illustreret,
fås i enhver
boghandel og ved
enhver kirke,*

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

Kontorudstyr til D.U.K. søges

Til brug ved indretningen af vort nye sekretariatslokale søger vi kontorudstyr. Hvis De derfor har noget stående, som De ikke bruger, eller som De står overfor at skulle udskifte, er vi meget interesseret.

Vi savner især følgende:

Kontorskrivemaskine (helst med lang valse),
skrivebord,
arkivskab,
spritduplikator,
men også andet har interesse.

Henvendelse: Svend Bang,
Søborghus Park 7, Søborg.
Telf.: (01) 69 58 78.

S. Steffensen & Søn

Tømrermestre

Nylandsallé 26, Horsens
Tlf. 2 36 70

MARIUS
MP
PETERSEN

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 615) 2454

Kaj F. Fjording

Murermester

Hyldegaard's Tværvej 13,
Charlottenlund.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

Julekærten 65

Pauluskredsens »Julekærten« – et af landets fineste julehæfter, tør vi nok sige i al almindelighed – er i år bedre end nogensinde – ikke mindst på grund af fine bidrag af kendte kvindelige forfattere. Man bemærker Lis Thorbjørnsen, Hanne Kaufmann, Karen Plovgaard, Ellen Nielsen og Ulla Ryum. På sværdsiden troner Peter Schindler, Knud Meister, Poul Borchsenius, Hans Lorentzen og K. F. Meldahl. Alene navnene borger for kvaliteten, der ligger over, hvad man almindeligvis ser i genren. Af det rigt holdige billedmateriale skal bl.a. nævnes tegninger af Ebba Holk og Erik Lundgren.

I øvrigt reklamerer Pauluskredsen for bøger af de teologiske bestsellerforfattere Adam og Sheed. Lad os håbe, forlaget også får lov til at udgive nye ting i genren, ved siden af disse sikre numre.

HK

NYE FILM

Alphaville

Jean-Luc Godards nye film »Alphaville« (Lemmys mærkelige eventyr) virker ved første øjekast som en besynderlig blanding af sciencefiction, komedie og gangsterfilm, og måske skal den heller ikke opfattes som andet. Dog er den fra Godards side lidt for filosofisk anlagt, til at man med rimelighed kan nøjes med at anlægge dette syn på filmen, og jeg mener derfor, at man ikke tager helt fejl, hvis man betragter den som en hård samfundskritik fra Godards side. Som sådan er den seværdig, uden dog nogen sinde at gribe tilskueren helt.

Den ydre ramme om handlingen er den inter-stellare tidsalder, hvor vi ved filmens begyndelse befinder os i et fjerntliggende stjernesystem – Alphaville, der er målet for filmens hovedperson, Lemmy Cautions rejse. Lemmy er blevet sendt til Alphaville som hemmelig agent for at sætte sig i forbindelse med professor von Braun, som han enten skal overtale til at følge med sig eller – hvis denne nægter dette – dræbe. Lemmy optræder som udsendt journalist fra Figaro-Pravda og får von Brauns yndige og charmerende datter Natacha stillet til disposition under sit reportagearbejde. Vi følger herefter Lemmys forsøg på at udslette Alphaville, hvis hele liv dirigeres og kontrolleres af elektronhjernen Alpha 60, der er konstrueret af von Braun. Til sidst når Lemmy ved poesens hjælp sit mål og får oven i købet Natacha reddet ud af Alphaville – filmens lidt malplacerede happy-ending.

Det billede, Godard tegner af det fremtidige samfund – eller er det måske ment som vort nutidige samfund under overfladen? – er hårdt og brutalt. Et fuldstændig amneskeligt samfund – sterilt og følelsesløst – hvor mennesker, der udtrykker følelser og omsorg for andre bliver henrettet på forskellige raffinerede måder. Alt, hvad der ikke kan beregnes ved hjælp af elektronhjernen, alt, hvad elektronhjernen ikke behersker, er bandlyst i dette samfund. Godard synes på en vis måde i sin beskrivelse af Alphaville at

være inspireret af Wittgensteins sætning: »Mit sprogs grænser betyder min verdens grænser« (Tractatus 5,6). I dette samfund prøver man nemlig at beherske indbyggerne ved at fjerne forskellige ord fra sproget, således for eksempel omsorg, kærlighed og efterårsdæmring, og Godard synes at mene, at når disse ord bliver fjernet fra sproget, fjernes samtidig denne erfaringsdimension fra menneskenes liv. Lemmy er således nødsaget til at lære Natacha ordet kærlighed ved hjælp af fragmenter af Eluards poesi – hun forveksler straks kærlighed med erotik, som findes til overmål hos de statsansatte ludere – men langsomt får ordet kærlighed erfaringsindhold for hende.

Godard har ikke i denne film rigtig held med at blande gangstereffekterne sammen med de mere filosofiske sekvenser, og selv om billedsproget til tider er morsomt og interessant, virker det mange steder meget sjusket og tilfældigt. Anna Karina i rollen som Natacha er den mest vellykkede figur. I selve overgangen fra at være Alphavilleborger til at blive et virkeligt menneske kommer den dybe splittelse mellem disse to fint og godt til udtryk i hendes spil. Den hårdtslående Lemmy (Eddie Constantine) er også god i rollen som den hemmelige agent, selv om man i begyndelsen har svært ved at vænne sig til, at Lemmy er et dybsindigt menneske – et menneske, der holder meget af det irrationelle, af poesien, og filmens indre spæn-

ding kommer udmærket til udtryk i den scene, hvor man ser Lemmys grove og arrede gangsteransigt forvirre elektronhjernen ved sine irrationelle og poetiske svar.

Selv om Alphaville bestemt ikke hører til Godards mest vellykkede film, skal den alligevel ses. Godard minder os nemlig om, at vi ikke skal lade elektronhjernens sandsynlighedsberegninger, matematikkens godelogik, beherske vort samfund og vort menneskelige liv fuldstændig – en påmindelse, der ikke kan gænges for tit!

Originaltitel: Alphaville.

Instruktør: Jean-Luc Godard.

Forb. f. børn.

RADIO OG TV

Reformation eller revolution?

Det store kirkemøde i Rom, det andet Vatikanconcil, synger nu på sit sidste vers, idet det slutter den 8. december. Kaj Erik Lindqvist har været i Rom under slutspurten og hjembragt stof til to radioudsendelser: »Reformation eller revolution i Rom?«, der sendes på lørdag (4. december) kl. 20.00 og »Den katolske kirke går ind i fremtiden«, der sendes tirsdag den 7. december kl. 21.00, samme dag, som pave Paul promulgerer de sidste af koncilet vedtagne dokumenter.

Den første af de to udsendelser vil præsentere disse dokumenter, der er

Fortsættes side 19

Ugens tv og radio (5. - 11. dec.)

SØNDAG	19.15	tv	Børnenes julekalender. Hver dag.
	20.10	tv	En konge. Balletdrama af Harald Lander.
	20.45	tv	Grønland – socialt set. Chr. Kryger.
MANDAG	20.55	P1	Samtale om FAO fra Rom.
	21.30	P2	Troldespejlet. For unge.
TIRSDAG	21.00	P2	Den katolske kirke går ind i fremtiden.
ONSDAG	19.20	P1	Debat om ugens pladehøst.
	21.15	tv	Atelier. Kunst og litteratur.
TORS DAG	20.00	P1	Jean Sibelius. Concert fra Radiohuset.
FREDAG	20.25	tv	Kunstneren Charles Chaplin.
	21.40	tv	Dømt til døden. Tysk modstandskamp.
LØRDAG	16.10	P1	Udsendelse om Frank Jæger.
	16.25	tv	Ungdommens filmakademi.
	20.25	tv	Grønlandsk ABC. Chr. Kryger.

Jeannes og
Lamberti-
nes biskop

Snart
kurie-
reform?

Hvordan
går det
søster Rose
i Vietnam?

Kirke-
byggeri og
teologi

*Velkommen
hjem til
biskoppen*

Forbindelsen mellem kirkebygning og teologi er ikke tidligere i nyere tid gjort til genstand for en nøjere systematisk overvejelse. Under ledelse af provst J. Exner og redaktør Tage Christiansen har en række teologer og arkitekter søgt at råde bod på mangelen gennem bogen »Kirkebygning og Teologi«, der omtales i dette nummer. Billedet viser Lundforlund Kirke.

Foto: Professor Mogens Kock.

Da konciliet sluttede

Hektisk atmosfære de sidste dage

Det andet Vatikanconcil gik til ende i en hektisk atmosfære. I den sidste tid modtog paven de mange biskopper gruppevis. Paven modtog også de ved konciliet akkrediterede journalister. Takket være de moderne meddelelsesmidler kunne hele verden for første gang følge med i koncilets arbejde dag for dag. Paven gav i sin tale udtryk for anerkendelse af dette.

Det var særlig skema 13 om kirken i den moderne verden, der gav den sidste periode af konciliet dens hektiske karakter.

Det forlød således, at paven skulle have ønsket en stærkere understregning i skemaet af forbudet mod *antikonceptionelle midler*. Det forlød også, at paven tværtimod havde ønsket, at der i skemaets redigering blev ladet tilstrækkeligt spillerum tilbage for den af ham nedsatte kommission til studiet af dette spørgsmål. Et andet brændende spørgsmål i skema 13 var kirkenes stillingtagen

til *kommunismen*. 450 koncilfædre havde i en skrivelse udtrykt ønske om en fornyet fordømmelse. Dette blev tilbagevist af konciliet. Kirken ønsker, at skema 13 skal være udtryk for dialog – ikke for fordømmelse, sagde ærkebiskop Garrone fra Toulouse, som var ordfører for kommissionen, der skulle udarbejde det endelige udkast. Det sidste og måske vanskeligste stridspunkt var kirkenes stillingtagen til *atomvåbnene*. Ærkebiskop Hannan fra New Orleans havde efter debatten og den sidste afstemning på ny ønsket spørgsmålet genoptaget og krævet teksten ændret. Ærkebiskoppen mente ikke, at konciliet burde udtale sig så kategorisk om atomvåbnene. Han mente, at den reviderede tekst, der klart fordømmer enhver anvendelse af atomvåben ikke blot i krig, men også i fredstid som led i afskrækkelsesstrategien – den såkaldte terrorbalance – ville blive anset for latterlig i militære og politiske personers øjne.

Biskoppernes forenede Europa

Østlandene er også med

Kardinal Heenan, ærkebiskoppen af Westminster, har den 28. november offentliggjort en meddelelse om oprettelse af en europæisk bispekonference. Denne bispekonference skulle også omfatte de katolske biskopper i Østeuropa. Den skulle blandt andet behandle problemer som kirkenes omsorg for fremmedarbejdere og andre problemer, der kun kan løses på europæisk plan.

Kardinalen gav meddelelsen under en messe for engelsktalende katolikker i Rom. Beslutningen var blevet truffet på et møde mellem europæiske kardinaler i Rom. De nærmere statutter vil senere blive offentliggjort. Kardinalen tilføjede, at det første møde sandsynligvis ville blive holdt i Paris.

Andre kontinenter har som bekendt allerede fælles bispekonferencer. Det gælder således Sydamerika.

Maria-søstrene vil bygge ny og moderne børnehaven i Nyborg

Kendt Odense-arkitekt sat på opgaven

Ifølge Fyens Stiftstidende har Mariastiftelsen i Danmark, der bl.a. driver rekonvalescenthjemmet Stella Maris og en børnehaven ved den katolske kirke på Vindingevej i Nyborg, planer om at bygge en ny og moderne børnehaven med plads til 40 børn på hjørnet af Pilevej og Tværvej i Aunslev Dyrehave. Man har købt en ældre ejendom, som det er hensigten at rive ned for at skaffe plads til den nye institution, der efter 1965-priser vil koste ca. 375.000 kr.

Maria-søstrene i Nyborg har meget vanskelige pladsforhold til den nuværende børnehaven, som også besøges af ca. 40 børn. Strengt taget er der slet ikke plads til så mange, men da lokalerne ydermere er uhenigtsmæssige, besluttede stiftelsen, der har dansk hovedsæde i Vejle, at søge mulighed for at bygge i nærheden.

For nogle måneder siden købte man ejendommen Tværvej 11 på

hjørnet af Pilevej, der stod tom efter ejeren, fru Elisabeth Rambush's død. Efter aftale med den tilsynsførende ved Stella Maris, sygekasseformand Jørgen Schmidt, Nyborg, og stiftelsens internationale hovedsæde i Belgien gik man videre med planerne og overdrog projekteringsarbejdet til en tidligere nyborgenser, arkitekt Kai Börger, Odense, som har rig erfaring med hensyn til institutionsbyggeri. Han har bl.a. tegnet Nyborg Børnehaven og Vuggestue i Blegdamsgade.

– Projektet var for så vidt en bunden opgave, siger arkitekt Börger. Grunden er på 700–800 kvadratmeter, og udnyttelsesgraden vil blive brugt fuldt ud, idet bygningen bliver på ca. 220 kvadratmeter.

Den indrettes til to grupper børn på hver 20, som dels får egne lokaler, dels et fælleslokale. Desuden skal der være køkken, kontor og toiletter samt en udendørs legeplads. Det bli-

ver en etplans bygning med en fornuftig sydorientering af de lokaler, som børnene skal opholde sig i. Bygningen får fjernvarme, og der indrettes et par kælderrum til depoter med videre.

Projektet ligger i øjeblikket til vurdering i Direktoratet for Børne- og Ungdomsforsorgen, hvor det indgår i den normale kvotaordning. Med den nuværende venteliste kan det betyde, at der kan gå tre år, inden man kan komme i gang.

Men søstrene er næppe til sinds at vente så længe. De har drøftet selv at påtage sig den fuldstændige finansiering af byggeriet, hvis der derved bliver mulighed for at fremskynde tilladelsen. Derimod må de fortsat betinge sig de normale driftstilskud fra staten.

I den beregnede pris på ca. 375.000 kr. er medregnet udgiften til grunden og den lille villa, som altså skal rives ned, før byggeriet kan starte. Nedrivningen sker næppe, før man ved, hvornår byggeriet kan komme i gang.

Ikke blot en håndfuld kommunister

36 polske biskopper skriver til tyske kolleger om delikat grænsespørgsmål

De tyske kardinaler Frings og Döpfner fra Vesttyskland og den katolske ærkebiskop Bengsch fra Østtyskland har i Rom fået overrakt et brev signeret af 36 polske biskopper herunder kardinal Wysinski. I brevet, der ligeledes er sendt til alle øvrige tyske katolske biskopper, inviteres hele det tyske episkopat til at deltage i festlighederne i maj 1966 i anledning af Polens tusindårsjubilæum for Evangeliets forkyndelse i landet. Samtidig opfordrer de polske biskopper de tyske katolikker til at anerkende Polens nuværende grænser, det vil sige Oder-Neisselinjen.

Det hedder i brevet, at Polen betragter sig som en martyrnation, der i sidste verdenskrig mistede 2000 præster og 5 biskopper. Man burde snarere tale om en massakre end om en krig, fortsætter brevet, der i øvrigt hylder de tyskere, der med deres liv som indsats prøvede at sætte sig imod disse voldshandlinger. På denne baggrund er det ikke underligt, at den polske befolkning føler et absolut behov for sikkerhed. Men en sådan sikkerhed findes ikke uden ved en uforbeholden anerkendelse af Polens territoriale integritet.

Anerkendelsen af Oder-Neisselinjen er af livsvigtig betydning for Polen, hedder det videre i brevet. Siden 1945 har millioner af polakker bosat sig i områderne mod vest. Vi retter derfor en appel til jer brødre i Jesus-Kristus: Lad os få en samtale i gang, således som koncilet og pave Paul forsøger det på alle områder. Hvis den gode vilje er til stede på begge sider, og det er jo tilfældet, vil en alvorlig samtale også komme til at bære frugt, slutter brevet.

De tyske biskopper forsamlet til drøftelse af apellen

De tyske biskopper har i Rom holdt et møde for at drøfte brevet fra det polske episkopat. Dette brev har så meget større vægt, som det fremkommer kort tid efter de protestantiske tyske kirkers henvendelse til den tyske befolkning om at løse grænsespørgsmålet i fordragelighed.

De polske biskoppers brev indeholder da også en særlig hilsen »til vore protestantiske brødre i Tyskland«. Den protestantiske henvendelse har således forberedt de polske biskoppers appel, der ellers ville være blevet modtaget i Vesttyskland som en offentlig skandale. Nu skriver flere tyske aviser, som for eksempel Süddeutsche Zeitung i München, at man venter af de tyske katolske biskopper, at de i deres svar til de polske katolikker må forsøge at åbne den vanskelige og nødvendige dialog med Polen. Samme linje anlægges i liberale og socialdemokratiske blade. Frankfurter Rundschau skriver således, at bag Oder-Neisse-linjen finder man hele Polen og ikke blot en håndfuld kommunister, der er fjernstyret fra Moskva.

Vi må aktivt ind i FAO-arbejdet siger paven

Koncilet og selve Evangeliets ånd kræver, at katolikkerne aktivt går ind for FAOs arbejde, sagde paven i en kort tale før Angelusbønnen forleden søndag på Peterspladsen. Paven talte i anledning af FAOs »frihed for sult«-kampagne. FAO er som bekendt FNs specielle afdeling for levnedsmidler og landbrug. Paven udtalte blandt andet:

Blandt de stemmer i verden vi må lytte til for at være lydige mod koncilet og mod Evangeliet er også FAOs stemme. Denne organisation har sit hovedkvarter her i Rom, fortsatte paven.

Hvad siger denne stemme nu til os? Den fortæller os, at verdens befolkning ikke har brød nok. Denne kendsgerning burde vække alle mennesker af god vilje til at tage mange nye beslutninger, som koncilet også vil stimulere til. Det gælder for eksempel beslutningen om at sætte sig ind i disse problemer gennem studium. Det gælder beslutningen om at gøre en ende på ligeegyldigheden

overfor disse problemer for at hjælpe dem, der arbejder på at finde en løsning på dem.

Paven sluttede med at sige, at kirken ville gøre sin del af arbejdet ved at give nye impulser til nødhjælps- og karitetsarbejdet.

Paverne roses af FAO's generaldirektør

FAOs generaldirektør roser paverne FAOs generaldirektør har i Rom holdt en tale i anledning af tyveårsdagen for organisationens oprettelse. I denne tale kom generaldirektøren ind på Johannes XXIIIs og Paul VIs indsats for »frihed for sult«-kampagnen. Han sagde, at uden de to pavers moralske støtte ville denne kampagne ikke være nået ud til alle verdens fire hjørner.

Generaldirektøren roste også afdøde præsident Kennedys inspirerende ord om sultproblemet. Kampagnen er ikke en appel til godgørelse. Det er en appel til menneskets moralske samvittighed. Dens mål er at virkeliggøre idealet om det menneskelige broderskab.

Bandbulle mod den romerske kirke hævet

Den økumeniske patriark af Konstantinopel, Athenagoras, har fornylig meddelt, at patriarkatet havde annulleret den århundredgamle bandlysning af den romerske kirke. I denne anledning har der været røster fremme om, at paven burde tage et tilsvarende skridt og ophæve den bandbulle, der i 1054 blev sendt til patriarken af Konstantinopel.

Specialister i den katolske og ortodokse kirkes historie har i forbindelse hermed været forsamlet for at se nærmere på de historiske omstændigheder ved denne bandbulle. De stiller sig nu spørgsmålet, om bandbullen nogen sinde har været gyldig. Det viser sig nemlig, at pave Leo IX, der udstedte denne bulle, havde været død i tre måneder, da hans legat nåede frem til Sophiakirken i Konstantinopel, hvor den blev lagt på alteret. Den pavelige legat, kardinal Humbert De Silva Candida, havde således ikke længere nogen gyldig fuldmagt. En sådan fuldmagt ophører nemlig ved pavenes død.

Velkommen hjem til biskoppen

Nu er spændingen udløst – og nu begynder spændingen. Koncilet i Rom er afsluttet, gennembruddet er sket, – nu står gennemførelsen for. Gennembruddet skete ved pave Johannes og al jordens biskopper, gennemførelsen sker ved pave Paul og – hos os – ved Dig. Vi bekender vor tro på én, hellig, katolsk og apostolisk kirke, fra den var 12 apostle og en mikroskopisk menighed i Jerusalem, til den blev 2900 biskopper og en verdenskirke af alle racer, identisk med sig selv i hellige som i skændige tider gennem den samme Kristi tro, hans altid samme sakramenter og det embede, i hvilket du og dine præster forbinder os med Herren. Nu venter vi alle – i ægtestand, i enestand og i ordensstand – på, at de almene og lidt abstrakte principper fra concilet skal blive konkret virkeliggjorte blandt os i Danmarks kirke, så vi katolikker, så alle kristne af andre trostanker og så de mange døbte, men kirkeligt forvirrede og dog religiøst hungrende mennesker kan møde evangeliet til os, så vi i DAG kan fatte det.

Nogle af os er af temperament utålmodige efter at se al reform ske straks, andre er lidt forskrækkede over den megen forandring, og en mængde er desværre ligeglade. Vi beder dig dæmpe ubesindig iver ved belæring om, at ånd kræver tid for at blive håndgribelig. Vi beder dig berolige de betænkelige ved at vise dem, at forandringerne er til det bedre. Og vi håber, at du og dit presbyterium og dine troende må få lykke til at vække dem, der lever i religiøs slendrian. Du vil få brug for loyalitet hos os, og du vil finde den, fordi vi tror på Kirken. Du vil få brug for eksperter og arbejdskraft, og du vil finde den, for vi har hørt Kristi kald fra kirkemødet. Du kommer til at forandre meget kært og tilvant. Gør det blot, for Kirkens tarv er os vigtigere end vore vaner. Tager det fem år, før en endelig liturgi ligger fast, og ti år, før hele omstillingen i bispedømmet er gennemført i sogn og hjem, i kloster og skole og er blevet til vane, så lad det tage sin tid – omstillingen af VORT hjerte er allerede i god gang. Det sørger troen for, thi vi har øren at høre med, »hvad Ånden har at sige til kirkerne« (Joh. Åb. 2,7). Helhjertet, endrægtigt og redebont står Gudsfolket sammen med dig, når du nu skal sige os, hvad »Helligånden og vi har besluttet« (Ap. Gern. 15,28). Velsign os – vi velsigner dig, som kommer i Herrens navn!

Peter Schindler

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntral 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr.

Ugebladets læsere har sikkert ikke glemte Jeanne og Lambertine, de to unge afrikanske piger, som en kold vinterdag for to år siden landede i Kastrup, hvortil de var kommet direkte fra Cameroun. De har siden da opholdt sig i Danmark som Sct. Josefs Hospitals og Caritas Danmarks gæster for at gennemgå en komplet sygeplejeuddannelse. To af deres landsmandinder har for nylig sluttet sig til dem for også at påbegynde deres uddannelse på Sct. Josefs Hospital i København.

Det var dog ikke udelukkende for at drøfte Jeanne og Lambertine, vor koncilkorrespondent for nylig i Rom kontaktede biskop Zoa, den unge ærkebiskop fra Yaoundé i Cameroun. Grunden var også den, at biskop Zoa er medlem af den koncilkommission, der har udfærdiget skemaet om missionerne. Skønt han ikke er mere end 41 år gammel og kun har været biskop i fire år, nyder han stor anseelse – ikke alene blandt sine sorte bispekolleger, for hvem han ofte har fungeret som ordfører, men i hele koncilfædrenes kreds. Han er på concilet flere gange stået frem og med iver talt missionernes sag.

Efter først at have modtaget en speciel hilsen fra sine to unge landsmandinder i Danmark var biskop Zoa straks villig til åbent at udtale sig om det emne, der ligger ham så stærkt på sinde. Samtalen formede sig således:

– *Efter hvad man har kunnet bringe i erfaring, er den kommission, De er medlem af, lige blevet færdig med at omredigere skemaet om missionerne. Ville det være indiskret at bede Dem fortælle lidt nærmere om den nye udformning af skemaet?*

– Nej, det er det vist ikke. Det er jo en kendsgerning, at alt, hvad der foregår på kirkemødet, efterhånden er blevet offentligt tilgængeligt. Journalisterne ved lige så god besked som koncilfædrene – og i nogle tilfælde måske endda mere. Personligt har jeg ikke noget imod, at det er blevet således. Vi har jo ikke noget at skjule!

Hvad arbejdet med skemaet om missionerne angår, kan jeg fortælle Dem, at vi, så godt vi formåede, har forsøgt at tage hensyn til de kritiske bemærkninger, koncilfædrene er fremkommet med. Denne kritik kom, som De ved, både til udtryk gennem mundtlige indlæg i koncilaulaen under den drøftelse af begrebet mission, der fandt sted for ca. en måned

Kender De
Jeanne og
Lambertine fra
Cameroun?
Her præsenterer
vi deres biskop

Ærkebiskop Zoa forlader Peterskirken efter koncil møde.

En ærkebiskop fra Afrika

siden, samt gennem en hel del skriftlige rapporter, der blev afleveret direkte til kommissionen. For øvrigt har det slet ikke været nogen let opgave for os at tage hensyn til alle de fremsatte synspunkter, eftersom mange af dem naturligvis var ret divergerende, og vi havde modtaget ikke mindre end 547 sider, som vi grundigt skulle gennemgå og tage stilling til. I lyset af de fremkomne bemærkninger har vi nu omarbejdet hele teksten kapitel for kapitel og afsnit for afsnit.

– Kan De røbe nogle af de vigtigste ændringer?

– I det første kapitel, der handler om de teologiske principper med hensyn til missionen har vi forsøgt at nå til større afklaring med hensyn til selve begrebet mission. Det har nemlig i løbet af debatten vist sig, at vi efter mange koncilfædres mening benyttede ordet mission i to forskellige betydninger: i en bredere, når vi talte om Kirkens »mission« (der i denne forbindelse er ensbetydende med sendelse), og i en snævrere, når vi skrev om »missionerne« i de såkaldte missionslande.

– Er det nu lykkedes for Dem at understrege forbindelsen mellem disse to betydninger?

– I den første udgave af skemaet stod der allerede ved afslutningen af det første kapitel et par linier, hvor vi forsøgte at gøre det. Men det var ikke tilstrækkeligt. Nu har vi forsøgt at gøre det bedre. Men i hvert fald må vi holde fast ved begge betyd-

ninger. På den ene side må vi tale om Kirkens *mission* og fastholde, at hele Kirken er missionerende. Og på den anden side må vi tale om *missionerne* som sådanne og blandt andet opfordre til, at der tages fat på missionsarbejdet i de lande, hvor man endnu ikke har hørt om Kristus. Det er en presserende opgave, som vi absolut må lægge an på at løse.

– Så vidt jeg husker, betonedede de afrikanske biskopper i fjor meget stærkt, at missionsarbejdet ikke er noget specielt for de såkaldte »missionslande«. Eftersom hele Kirken er missionerende, er alle lande på en vis måde missionslande.

– Ja, det er rigtigt nok, og det må vi en gang for alle slå fast. Men samtidig er vi biskopper fra Afrika og fra andre såkaldte missionsområder bange for, at de gamle »katolske« lande nu skal berolige deres samvittighed med at sige: »Eftersom alle lande er missionslande, er det ikke længere nødvendigt at forkynde Kristus i udlandet. Det er tilstrækkeligt, at vi gør det her hos os selv.« Det ville være helt forkert at reagere på den måde. Der er nemlig en væsentlig forskel mellem visse lande i Afrika og i Asien, hvor folk aldrig har fået forkyndt det glade budskab, og Europa, hvor kristendommen har fæstet rod overalt, og hvor folk – selv om de ikke er kristne – i hvert fald har mulighed for at komme i kontakt med kristendommens rigdomme. Hos os er det langt fra muligt alle steder, fordi Kirken endnu

ikke er nået ud overalt. Derfor har vi også alle sammen en påtrængende nødvendig opgave i missionens tjeneste og et umådeligt ansvar for de menesker, de samfundsgrupper og de lande, som endnu ikke har haft lejlighed til at høre evangeliet, fordi »der er ingen, som prædiker«. Det er denne opgaves presserende karakter, mange koncilfædre har understreget i diskussionen, og som nu med særlig vægt fremhæves i den nye udgave af skemaet.

– Er der også blevet foretaget vigtige ændringer i skemaets andet kapitel?

– Ja, det er der. Den første tekst blev kritiseret, fordi vi i dette kapitel ikke talte ret meget om de indfødte præster og den lokale menighed. For at imødekomme koncilfædrenes kritik har vi delt dette kapitel op i to dele. I den første del taler vi om missionsvirksomheden i dens forskellige led: den første kontakt, dialogen, det kulturelle arbejde, livsfællesskabet, forkyndelsen, kærlighedens vidnesbyrd osv. Derefter behandler vi den lokale missionskirke (lægfolk, præster, ordensfolk). Vi betoner nødvendigheden af, at disse kirker beholder deres lokale præg. Det er et meget vigtigt punkt, og vi må alle være indstillet på, at en vis mangfoldighed i stadig højere grad får lov til at komme til udfoldelse i Kirkens ene legeme. Enhed er ikke det samme som ensartethed.

Det gamle kapitel 2 er således blevet til både kapitel 2 og 3. Skemaet

Snart reform i kurien?

En ny statut for Det hellige Officium vil se dagens lys

I en tale på et offentligt koncilmøde den 18. november meddelte pave Paul VI sine bispekolleger, at han agtede at gå i gang med at reformere den romerske kurie. Det væsentlige indhold af pavens tale var omtrent følgende: »Vi føler det for os som en pligt at vidne om kuriens fortjeneste. Religiøs iver, en oprigtig kærlighed til Kristus i troskab og lydighed og en stor iver for Kirkens ve og vel inspirerer den romerske kurie. Trods alt kan vi dog ikke skjule, at der trods alt er brug for, at den kommer til at fungere bedre, end det nu er tilfældet. Derfor ønsker vi at indføre en del reformer, for at den sande Kristi ånd i stadig højere grad må komme til at inspirere dens medlemmer. Som det første led i denne reform kan vi allerede nu meddele, at en ny statut for Det hellige Officium snart vil se dagens lys.«

I den samme tale mindede paven om, at der allerede var nedsat tre postkonciliære kommissioner, nemlig den liturgiske kommission, kommissionen om meddelelsesmidlerne og kommissionen til en reform af kirkeretten. De tre sekretariater, der er blevet oprettet i forbindelse med konciliet, vil blive ved at fungere også efter kirkemødet. Det drejer sig om sekretariatet for de kristnes enhed med kardinal Bea i spidsen, sekretariatet for de ikke-kristne religioner, hvis leder for øjeblikket er kardinal Marella, og sekretariatet for de ikke-troende, der ledes af kardinal König. Paven meddelte ved denne lejlighed yderligere, at det var hans hensigt at indkalde det nyoprettede bisperåd til et første møde i juni 1967, da »det følgende år ville blive beslægtet af andre presserende opgaver i forbindelse med koncilets afslutning«. Og endelig udtalte paven, at han med glæde så hen til, at man indledte processen angående saligkåring af hans to forgængere, Pius XII og Johannes XXIII. Endvidere ville han til minde om det andet Vatikanconcil lade opføre en ny kirke på et sted i Rom, hvor der var behov for det. Denne kirke vil blive indviet til Jomfru Maria, Kirkens Moder.

har altså nu ikke mere fem, men seks kapitler.

– En anden kritik af skemaet gik ud på, at det ikke levede tilstrækkelig plads for omtalen af lægfolkets indsats, – en kritik, der forekom berettiget, eftersom Kirkens missionsansvar ikke hviler på nogle enkelte, men på alle.

– Ja, det var den også, og i det nye kapitel 3 er dette synspunkt nu kommet meget stærkt til udtryk, idet vi nemlig slår fast, at missionskirken er forpligtet til selv at blive en missionerende kirke. Den er ikke alene genstand for mission, – den er også missionens »subjekt«. Det vil sige, at den snarest muligt selv må uddanne og udsende missionærer (præster og

lægfolk) til andre folkeslag, der står Kristus endnu fjernere end deres eget. Kirken har ikke lov til at sige: »Jeg er missionskirke, og det vil altså sige, at jeg er et u-land på det åndelige plan. Derfor har jeg lov til at beholde alle mine præster og lægfolk for mig selv.« Det ville slet ikke være i overensstemmelse med evangeliets ånd. Evangeliet kræver, at man altid skal være parat til at give – også når man ikke har nok til sig selv, fordi der altid er andre, der har endnu mindre. Derfor skal den lokale missionsmenighed altid på et så tidligt tidspunkt som muligt føre missionen videre og bringe Kristi lys til dem, der åndeligt set er endnu mere underudviklede end den selv.

Udtrykt mere konkret kan jeg for eksempel sige, at det ud fra denne synsvinkel slet ikke ville være utænkeligt – men tværtimod helt normalt – om den katolske menighed i Danmark, så lille den er, og selv om den selv kun er en mindretalskirke, en dag sendte danske missionærer til Cameroun eller til et andet sted, og at vi selv i Yaoundé sendte nogle af vore præster til andre egne, der kristent set er mere uheldigt stillet end vi ...

– En sidste kritik af skemaet gik ud på, at det talte for lidt om økumeni. Har De også været i stand til at bøde på denne mangel?

– Ja, – især i det første kapitel, men også mange steder understreger vi, hvor nødvendigt det er, at missionærerne tænker »økumenisk«. Det er faktisk en livsbetingelse, et spørgsmål om liv og død for missionen. Derfor opfordrer vi i skemaet direkte til et samarbejde mellem de forskellige kirkesamfund, der arbejder på den samme missionsmark. Og vi foreslår yderligere, at den romerske kongregation til troens udbredelse, hvis arbejdsform for øvrigt helt må omlægges, optager sit arbejde i nær kontakt med sekretariatet for de kristnes enhed ...

Alt det, jeg her har fortalt Dem, er formodentlig ikke noget, De aldrig har hørt om før. Hvis Kirken i mellemtiden virkelig lever i overensstemmelse med koncilets ånd, vil alle disse ting om ti år virke overordentlig banale og muligvis allerede helt antikverede. Men alligevel er det nødvendigt, at de bliver sagt. Skemaet om missionerne er ligesom de øvrige skemaer kun et udgangspunkt. Det er netop vort højeste ønske, at det arbejde, vi nu gør, hurtigst muligt må virke totalt forældet. M.D.

REDAKTIONELT

Ugebladets JULENUMMER udkommer på fredag den 17. december. Det bliver et dobbeltnummer, der i løssalg koster kr. 2,00. Julenummeret bliver årets sidste ugeblad. Første nummer i det nye år udkommer fredag den 7. januar.

Julenummeret indeholder bidrag af bl.a. Peter Schindler, Kjeld Geertz-Hansen, Martin Drouzy, Vincent Duclos, J. Coenen og Eva Guldager. Det er et julehæfte, der er egnet til gave – også til ikke-katolikker. Kan også bruges som almindelig julehilsen, sammen med eller i stedet for julekort.

Pastor Giel Gommans
fortæller om et lille jubilæum:
Vincentgrupperne
har sendt check nr. 100
til Vietnam

Hvordan går det søster Rose i Vietnam?

I sidste uge blev check nr. 100 afsendt til spedalskhedshospitalet Bensen i Vietnam.

De første 35 checks lød på 100 dollars hver og de øvrige på hver 200 dollars. Der er altså således siden oktober 1959 blevet afsendt 110.000 danske kroner til søster Rose og hendes medhjælpersker på spedalskhedshospitalet. Søster Rose fortsætter sit arbejde, og det samme gør vi. Mange har spurgt os: »Hvordan går det søster Rose og hendes medsøstre? Bliver de stadig ved med at holde ud i det krigshærgede land?« Søster Rose skriver:

»Det er langt bedre at arbejde end at fordybe sig alt for meget i ulykkerne. Derfor fortsætter vi, så vidt situationen tillader det, i vor sædvanlige rytme. En gang imellem bliver vi nødt til at sende en eller anden søster til Saigon, for at hun kan falde lidt til ro, men så snart det igen går bedre, kommer hun tilbage og plejer de spedalske. For øjeblikket er der megen uro omkring hospitalet, og ofte er der bombeangreb i nærheden, fordi man vil rense ud i omegnen.

Bageriet er nu færdigt, dvs. at bygningen står færdig. Ovnene er også kommet, men vi kan ikke skaffe mekanikere til at sætte dem op. De er alle sammen indkaldt til militærtjeneste. Her var en for nylig, men fordi forholdene er, som de er, forlangte han en så himmelhøj pris, at jeg ikke turde binde an med det.

Også operationsstuen er snart færdig, hvilket vil sige, at vi så ikke mere behøver at bringe de alvorligst syge til et hospital i Saigon, hvor vi endda må afhente dem igen, inden der er gået 24 timer, efter at operationen er foretaget.

Patienterne er selv gået i gang med at lave et mekanikerværksted. På vedlagte billede kan De se, hvordan de arbejder. Ganske vist går det langsomt fremad, men taget er allerede lagt. Det skulle ikke undre mig, om det værksted – jeres værksted – blev færdigt før bageriet.

Og endnu en god nyhed! Som jeg allerede tidligere har fortalt Dem, kommer der regelmæssigt nogle læger og kirurger, som frivilligt behandler de spedalske. Det har nu fremkaldt en hel kappestrid. Forle-

den kom der en vietnamesisk kirurg og foretog nogle plastiske operationer på patienter, som helt eller delvis mangler næsen. I de fleste tilfælde drejer det sig om at erstatte den sprængte skillevæg i næsen med en skillevæg af plastik. Der er allerede to kvinder, der har gennemgået en sådan operation, og flere andre vil følge efter. Vores Xu Ha har sagt til søstre, at han gerne vil arbejde

et helt år uden løn for at få sin næse opereret. Der er nemlig ingen tvivl om, at alle de øvrige onder er for intet at regne mod en ødelagt næse!

Vi har nu hver morgen i en uge set en komet. Når den passerer hen over himmelbuen, påstår de syge, at den er et tegn på, at krigen snart vil være forbi. Måtte Gud opfylde dette håb for os!

Patienterne arbejder selv med.

Anmelderens ønskeseddel

Nu lige før jul skal de mest markante nyheder inden for bogverdenen trækkes frem, – det kunne jo være, at en eller anden kunne få en gaveidé, og det er vel ikke alle mennesker, der er holdt op med at læse bøger! Med årets bogproduktion er det ikke blevet til så meget, eftersom størstedelen af en række forlags energi er gået med til at følge pornografiens sejrsgang op.

På vor hjemlige front træder en roman klart frem, nemlig talentfulde Ulla Ryums »Latterfuglen« om de søgende mennesker. Også Hans Lyngby Jepsens brødrroman »Træerne« bør nævnes, mens vi nu er ved romankunsten. Den efterhånden klassiske roman »Håbløse Slægter« af Herman Bang er kommet i ny udgave, og Blichers »Samlede noveller og skitser« i 5 bd. hører til de genoptryk, der må med i opregningen af årets bogproduktion. Flere nye novellesamlinger er fremkommet i årets løb, således den morsomme Benny Andersens debut som prosaforfatter med »Puderne«, og en anden af de lovende ynglinge, Anders Bodelsen, med »Drivhuset«. Til de største nyheder hører også Karen Blixens »Essays«, der fint supplerer hendes skønlitterære arbejder, og hvor man vil finde mange af de temaer, der er kendt fra hendes romaner og noveller. Også Frank Jæger har begået en læseværdig essaysamling, nemlig »Drømmen om en Sommerdag og andre Essays«, og her skal yderligere to spændende billigbøger drages frem – Ole Wivels »Kunsten og Krigen« og Martin A. Hansens »Ved Korsvejen«. Wivels bog indeholder bl.a. hans kritik af Bjørnviigs disputats om Martin A. Hansen, »Kains Alter«,

Fortsættes side 10

VIETNAM *Forts. fra forrige side*

Statuen af Vor Frue af Fatima er kommet til Saigon for nogle uger siden. Der er større chancer for, at Maria kan opnå freden for os, end at kometen kan det. Lad os blive ved med at bede om dette – og lad os samtidig bede for hinanden! ...»

Vi skal hertil blot føje, at vi har lovet søster Rose at bede i hendes intention og at hjælpe hende, så godt vi kan.

Vort gironummer er stadig 971 64, og vor adresse er: Sankt Vincent-grupperne, Kildehøjvej 13, Birkerød.

Giel Gommans C.M.

Når vi læser Det nye Testamente og Apostlenes Gerninger, tales der meget lidt om kirkebygninger. Gud, som har skabt verden og alt, hvad der er i den, Han, som er himmelens og jordens herre, bor ikke i templer, gjorde med hænder«. Det er en spændende start, dominikanerpater M. Drouzy lægger ud med i en bog om kirkebygning. Med spænding læser man videre for at få opklaret årsagen til de mange kirker omkring os. I Det gamle Testamente viser han et folks skiftende vilkår og den dermed forbundne skiftende form. Hyrden Abraham byggede altre i Sikem, Betel og Mamre, steder, hvor hans enorme

gede- og fåreflokke kunne græsse og drikke. »Vandre for mit åsyn og vær ustraffelig.« Disse ord, altomfattende, blev rettet til nomaden, uden at Gud blev knyttet til disse »steder«. Han forblev Abrahams, Isaks og Jakobs Gud. Guds sande tempel er de mennesker, der kender Ham.

Da hele folket var i bevægelse, på vandring i en ørken, var Gud ikke knyttet til et bestemt sted. – Jeg vil bo midt iblandt Israels børn og være deres Gud, de skal kende, jeg er Herren deres Gud, som førte dem ud af Ægypten. – Disse omflakkende nomader eller beduiner rejste et stort telt, tegnet på »Hans« nærværelse og lejrede sig med 3 stammer

Under redaktion af provst Johan Exner, der ses her på billedet, og redaktør Tage Christiansen udsendte G. E. C. Gads forlag i sommer en omfattende bog (282 sider, kr. 39,50 hft.) under titlen »KIRKEBYGNING OG TEOLOGI«. Typografien ved Erik Ellegård Frederiksen.

JØRGEN MAGNUSSEN:

Årsagen til de ma

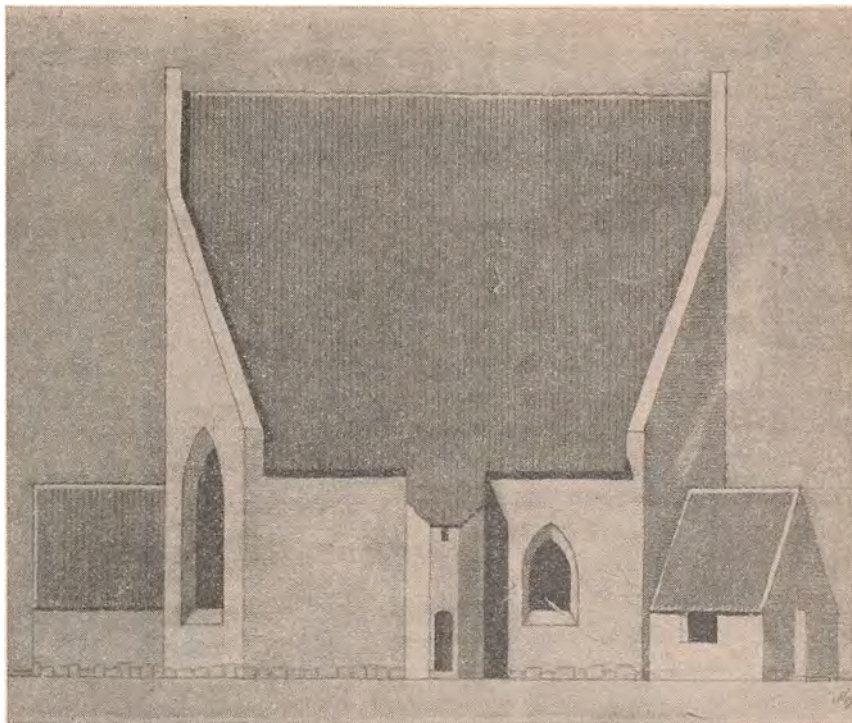
nord for teltet, 3 mod øst, 3 mod syd og 3 mod vest. Korsformen dækkede jordens kreds, det universelle. Afgørende er ikke det rent materielle, geografiske sted, men det åndelige sted: folket. Gud bor med dem, der tror på ham.

I den urolige tid, hvor folket søger at befæste sig i landet, rejses ingen templer, men Arken føres ud på de steder, hvor folket kæmper. David sukker efter et »Hus« og får det – et dynasti.

Det stationære folk i Israel fører deres synlige pagt »Arken« ind i det store stentempel. Salomon sonderer dog klart: Gud bor ikke i templet, men det er folkets privilegerede sted for bøn. Jesus ærede stedet og lærte dér. I landflygtigheden, fjernt fra templet, opføres synagoger, steder til samtaler og bøn. »Jeg giver min lov i deres indre og skriver den på deres hjerter. Jeg vil være deres Gud, de skal være mit folk.« Gud er alle vegne, især med dem, der lider.

Som en bisværmer, der samler sig om sin dronning, har det dynamiske i folket hidtil været rettet indefter med isolation til følge. I dette kraftfelt lyder Kristi ord: Nedbryd dette tempel, og på tre dage skal jeg rejse det igen. Efter Helligåndens udsendelse måtte dynamikken rettes ud efter. Et af de karakteristiske træk ved kristendommen, at den ikke som andre religioner er knyttet til en bestemt bygning, understreges af Paulus og Stefanus, som fremhæver dens universelle og kosmiske karakter.

Ad besættelsesmagts, romerrigets vidtstrakte forgreninger, spredtes den uden hensyn til race eller folk. Spredningen er nu geografisk,

Projekt til kirke i Brejning, tegnet i 1941 af professor Mogens Kock, opført 1966. Foto: Mogens Kock.

men på det åndelige plan udgør det døbte folk ét legeme – ét tempel. Synligt blev det med tiden til utallige bygninger, præget af regionale forudsætninger iblandet lån fra »overbringeren«.

Ét legeme. Det kan til tider være svært at få øje på. Legemet geråder nu og da i svær strid med sig selv, feberanfald, neuroser. I disse tider genoptager legemet ønsket om spredning, en udadrettet, dynamisk bevægelse, hvor det paradoksalt nok er de åndelige kræfters samling, det gælder. For 30 år siden opstod der bl.a. i Europa og især i Frankrig en liturgisk bevægelse, et ønske om fornyet orientering.

Ringene har siden bredt sig, reaktioner, interferencer, men det dynamiske slår igennem. Tænksomme

mennesker tager problemerne op til revision.

Foreliggende bog må ses på den baggrund, at de fleste med stor sikkerhed ved, hvad en »kirke« er for noget. Det er prisværdigt, at en gruppe har stillet sig selv dette overflødige spørgsmål, det lover godt for fremtiden. Om spørgsmålene bliver besvaret klart og éntydigt, er uden betydning. Tværtimod kunne det skabe nye afgrænsninger fremover. Baggrunden for skabelsesprocesserne må være den rigtige problemstilling ud fra en samtidig eller skønnet fremtidig struktursituation. Forløbet i Det gamle Testamente afspejler skiftende strukturer, nye konstellationer, andre muligheder. Dette vil aldrig ophøre, – dynamikken fortsætter, standsning vil være det samme som tilbagegang.

For at orientere sig i dagens situation, og det er en drøj opgave, samler en større gruppe sig, og enhver bidrager med sin viden. Deri ligger tydeligvis den nye indstilling, en samling af kræfterne med et udadrettet resultat til inspiration for andre at bygge videre på. ♦

kirker omkring os

Bogen er meget omfattende, – overlapninger kan ikke undgås, når så mange skal udtale sig om de integrerende dele ved kirkebygning og teologi. Første afsnit, orienteringen bagud over det historiske materiale, er spændende læsning. Kirkens udskillelsesproces fra den eksisterende bygningsmasse med sine konstruktionsprincipper, basilikaens forudsætninger i bygninger til gravkult, mysteriernes kultbygninger og endelig de kejserlige tronsale. Enkeltdeler, alter, font m.m. behandles særskilt. De store samfunds konfessionelle præg på bygning og inventar belyses. Hvert afsnit sin forfatter, det skal nok forebygge ensidighed. I disse stærkt forkortede historiske perspektiver opfattes bevægelserne i kirkerummets opdelinger som en afspejling af samfundenes strukturer.

Midterafsnittet tager sig af principielle overvejelser, restaurering, traditionen i de nye kirker samt deres inventar, klokker og udsmykning. Der er nok at tage fat på for den menighed, der får lyst til en bygning at samles i. Bogen kan stik imod sin hensigt virke afskrækkende ved roligt og nøgternt kapitel efter kapitel at blotlægge problemerne. Slutresultatet må dog være positivt. Efter gennemlæsningen skulle de værste følelsesmæssige og forudfattede meninger være udbrændte. Bogens knap 300 tætskrevne sider borger for resultatet. En konstruktiv og saglig drøftelse kan begynde. Den rigtige programmering er uhyre vigtig, jvf. koncillets årelange drøftelser. Sognepræstens større eller mindre ajourføring kan føles for tilfældig. Biskoppen kan støtte sit folk og sine præster med hensyn til at klarlægge og programmere ud fra det nye og omfattende materiale – specielt med henblik på kirkebyggeri som den materielle synlige ramme om en åndelig nyorientering. Først og frem-

mest må dertil føjes en begavet arkitekt. Frankrig har mistet sin store fornyer, Le Corbusier. Herhjemme har unge folk som Johannes Exner, Wilhelm Wohlert og Johan von Spreckelsen ydet vægtige konkrete indslag i debatten.

I bogens afsluttende del gives en fin orientering af professor Tobias Faber om byggeriet herhjemme i indeværende århundrede, og den ender i sine overvejelser dér, hvor ethvert fornuftigt byggeri begynder, nemlig med en økonomisk vejledning og orientering om kirkefondets arbejde. Så kan man se, om lysten svarer til de faktiske forhold, inden man begiver sig ud på det spændende overdrev, der hedder kirkebyggeri anno 1970–2000.

Pax Romana holdt i år sin SIAC-kongres i København under ledelse af pastor Knud Ballin. Emnet var: De små kirker – hvilket vi af gode grunde er fortrolige med. Især vakte besøget i nogle af de små romansk-gotiske landsbykirker deltagernes forundring og eftertanke. Med henblik på de stigende sociologiske bevægelser i by- og landmasserne, sammenholdt med den konsoliderende industrialisering i begge områder, drøfter man overalt mulighederne for større differentiering i retning af flere små nøgterne kapeller og kirker, anordnet efter de nye muligheder. Til særlige områder drøftes endda en ordning på linie med børnehaver- og skolepavilloner, demontérbare konstruktioner, som betjener stærkt ekspanderende land- og bystrukturer. Det er især afgørende, at grundarealet er tilstrækkeligt til at opfange de interne statusændringer fremover.

Om det stærkt følelsesbelastede emne, tomt og litterært udledt som »Kunsten i kirkens tjeneste«, kunne man sikkert skændes meget. Sine steder i udlandet formelig vælter man sig i sovsen. Herhjemme kan den imødeses med ophøjet ro. Den kunstfremmede efterpietistiske arv vil stadig henvise vore frembringelser til et nøgternt, afklaret omend noget kedeligt stade. J. Magnussen.

Anmelderens ønskeseddel

Fortsat fra side 8

foruden en række digte og essays. Fælles for disse er Wivels forsøg på at opretholde kravet om etisk holdning og kunstnerisk kvalitet i værdinihilismens tidsalder. Der er vel kun kommet én virkelig god og interessant digtsamling i det forløbne år, nemlig selveste Klaus Rifbjergs morsomme erindringsdigte med titlen »Amagerdigte« – og mens talen er om Rifbjerg, bør hans yderst moderne, men samtidig uhyggeligt spændende skuespil »Udviklinger« også nævnes.

Den katolske bogproduktion har været meget ringe i år. For dem, der holder af at læse om klosterlivet, skal Anne Huré's roman »De to Nonner« nævnes, og med Guareschis »Don Camillo og Peppone« har Camillo-læserne fået endnu en udvidelse af deres viden om den herlige og rådsnare katolske præst. Fra Sigrud Undsets side er der kommet to bøger på markedet – henholdsvis romanen »Fru Waage« og de tre fine kulturhistoriske essays under titlen »Kirken, klosteret og pilgrimsfærden«. For folk, der holder af at læse ældre systematiske fremstillinger af katolicismen, er Karl Adams »Katolicismens inderste væsen« udkommet som billigbog. De heldige, der er i stand til at læse udenlandske katolske bøger, vil sikkert få meget ud af Johannes XXIII's »Erinnerungen eines Nuntius«, og af 3. del af Gunnell Vallquists »Det andet Vatikanconcil«, der fornylig er udkommet på svensk. Mircea Eliades berømte religionshistoriske bog »Det hellige og det profane« er nu oversat til dansk, og den vil sikkert i den nærmeste fremtid blive en best-seller blandt religiøs litteratur. Af bredere sammenlignende bøger om religion kan nævnes »Kristendom - jødedom - islam«, et værk der vil være værdifuldt for forståelsen af de problemer, concilet lige har været igennem.

Den filosofiske afdeling byder heller ikke på meget i år. Det, der for de fleste vil være den største gevinst inden for tankernes rige, er »Det filosofiske Bibliotek«, som allerede har præsteret 6 gode bind i årets løb. Det har været en enorm fordel for de mange, som kan lide at beskæftige sig med de dybe filosofiske problemer, at man nu har udgivet nogle af Platons, Aristoteles,

RYBERG's Bageri & Conditori
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 05 88
*Drik kaffen i vort hyggelige
cafeteria.*

Blandt årets bøger må ikke mindst nævnes Emil Frederiksen's »Dante«, da der jo er nogle stykker, som ønsker at fejre den store katolske digters 700 års fødselsdag på værdig vis. Det er Gyldendal, der har sørget for den smukke udgivelse.

Augustins, Thomas af Aquins, John Lockes og Spinoza's skrifter på et letfatteligt dansk med en god orienterende indledning og oplysende noter til de sværeste tekststeder. Det eneste, man kan beklage, er, at der med disse udvalg ikke følger en række litteraturhenvisninger til større værker om nævnte filosoffer. For dem, der måske ikke er så meget for det filosofihistoriske, har Arne Næss i sin bog »Moderne filosoffer« givet en vanskelig, men glimrende introduktion til fire af vort århundredes store tænkere – Carnap, Wittgenstein, Heidegger og Sartre. Og så kan jeg ikke lade være med at nævne det eneste virkelig storslåede filosofisk anlagte værk, Simone de Beauvoir's »Det andet Køn« i 3 bd. – et værk, der er blevet forkæret, hvor det er kommet frem, og som forsøger, at bestemme kvindens væsen ud fra et eksistentielistisk synspunkt. Også Emil Frederiksen's »Dante« må fremhæves, hvis der er nogen, der vil fejre Dantes 700-årsdag med at læse en god og personlig skildring af en af katolicismens store klassikere. *bej.*

I DEN KOMMENDE TID

LITURGISK KALENDER

SCT. DOMINIKUS' 3. ORDEN

Der holdes møde søndag den 12. december i Sct. Andreas' Kloster i Ordrup kl. 9,30. Pater J. Mouton OP fra Lund vil tale om »Tredie orden: et evangelisk broderskab i evangeliets tjeneste«.

ACADEMICUM CATHOLICUM

Lørdag den 11. december kl. 20.00 har *biskop Martensen indbudt til adventsaften*, Laur. Bings Allé 16. Biskoppen vil fortælle om koncilet.

JOHANNESKIRKEN I SØBORG

Trods mærkeligt vejr og mangel på trækdygtige håndlangere arbejder tømrerne støt og optimistisk på Johanneskirken i Søborg. Byggefonden er steget til 382.000, hvad i høj grad bidrager til at holde humøret oppe på de flinke kirkebyggere. I øjeblikket trænger vi til en hjælper (ufaglært) som vil sortere almindelige frimærker. En folkepensionist foretrækkes.

Paul d'Auchamp, præst
telf. 69 03 01 – giro 99101.

SØNDAG den 12.: 3. Adventssøndag (s. 9, violet eller rosa).

MANDAG den 13.: Lucia (s. 781, rød), jomfru og martyr. – Erindring om advent (s. 9).

TIRSDAG den 14.: Søndagens messe (s. 9, violet).

ONSDAG den 15.: Tamperdag (s. 13, violet).

TORSDAG den 16.: Eusebius (s. 782, rød), biskop og martyr. – Erindring om advent (s. 9).

FREDAG den 17.: Tamperdag (s. 15, violet).

LØRDAG den 18.: Tamperdag (s. 17, violet).

SØNDAG den 19.: 4. Adventssøndag (s. 27, violet).

Mange ikke-katolikker
læser Ugebladet
gør alle katolikker?

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160.
Tlf. 55 57 80.

Karl A. Hansen

Murermester

Bjergstedvej 10, Brønshøj
Tlf. Bella 2521

Håndstøbte

Vokskærter

i alle farver og størrelser

Dansk Lysestøberi

Løngangsgade 5, Hillerød
Tlf. (03) 26 61 16

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 615) 2454

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - Am 1248
Per Meyer 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

K&K

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører
Studiestræde 15, København
Minerva 6761
Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN
Telefon 121, 205

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. A. Nielsen & Co.

Skindergade 28, København K.
Tlf. C. 828
Udlejning af service, borde
og stole
Alt til festen.
Lev. til katolske institutioner.

Mogens Larsen

El. Installatør
Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Glarimester**POUL V. JOOST**

Sløtsgade 7, København N
Nora 7977
Stort udvalg i
fotografirammer

Brødr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N.
Telefon Taga 50
Kød og flæsk

Bistrup Olie & Kul

Vasevej 70
Kirkerød Tlf. 81 35 70
Alt i brændselsolier

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tria *6408
Kaffe og kolonial en gros

— LEGATER —**HELGE JACOBSENS LEGAT**

I løbet af marts måned vil uddelingen af Helge Jacobsens Legat finde sted. Dette legat kan søges som bidrag til bygning eller restaurering af katolske kirker - fortrinsvis sognekirker - under forudsætning af, at der ved bygning af kirken alene medvirker danskfødt arkitekt, og at den pågældende menighed selv viser offervilje.

Eventuelt vil der endvidere kunne uddeles mindre beløb til hjælp til dækning af udgifter ved religionsundervisning for katolske børn. Eventuelle ansøgninger indsendes inden 31. januar 1966 til Den Katolske Kirkes Kancelli, Laurids Bings Allé 16, København F, og skal i specificeret form indeholde alle de nødvendige oplysninger.

ANSGARIUS BONIFACIUS

Ansøgninger om tilskud fra foreningen til de respektive kirker og kapeller bedes indsendt inden 31. december 1965 til Den Katolske Kirkes Kancelli, Laurids Bings Allé 16, København F.

BARONESSE ROSENKRANZ**CHARISIUS F. OXHOLMS LEGAT**

til hjælp for trængende, indfødte medlemmer, mænd eller kvinder, af de her i landet værende katolske menigheder, uddeles af biskoppen i løbet af januar måned 1966.

Ansøgninger indeholdende fulde navn, stilling, alder og bopæl, skal med hensyn til trang, værdighed og medlemsforhold til en herværende menighed attesteres af to personer, hvoraf den ene skal være katolsk gejstlig.

Legatportioner uddeles ikke for livstid, hvorfor tidligere legatnydere må indsende ny ansøgning. Ansøgningsfristen udløber den 31. december 1965. Andragender, som er indsendt efter dette tidspunkt, kan ikke komme i betragtning. Ansøgning stiles og indsendes til Den Katolske Kirkes Kancelli, Laurids Bings Allé 16, København F.

Kaj F. Fjording

Murermester

Hyldegaards Tværvæg 13,
Charlottenlund
Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

Foruden de embeder i Kirken, der nævnes af apostelen Paulus og som må forudsætte delagtiggørelse i sakramentale fuldmagter såsom: apostle, hyrder og lærere (jfr. Ef. 4,11-13), nævner han: evangelister, profeter, tungetalere og andre (jfr. Ef. 4,11 og 1. Kor. 14), hvor der er tale om uordnede medlemmer af Kirken bla. om kvinder. Denne gruppe må også have haft liturgiske funktioner, således som det fremgår af 1. Kor. 11,4-5: »Enhver mand, der beder eller profeterer med til-dækket hoved, bringer skam over sit hoved. Men enhver kvinde, der har utilhyllt hoved, når hun beder eller profeterer, bringer skam over sit hoved!« Men helt let at skelne er det ikke i dag.

Da Kirken var oprettet i de større byer, træder funktionerne klarere og klarere frem, især for mænd; og specielt i den latinske del af Kirken. Der var fire, der især aftegnede sig: Portvagter for den almindelige orden under gudstjenesten, oplæsere af Skriften, særlige »besværgere« ved dåbsliturgiens indledning, samt messetjenere ved altret, kaldet akolytter. De fik en særlig velsignelse for at kunne udøve deres funktion ret. Selvom man fra tid til anden har hentet både bispes og præsters i deres rækker (som pave Calixtus, der var kirkegårdsinspektør – husk hans katakomb), forblev disse mænd lægfolk; kvinder kunne i øvrigt have noget lignende funktioner.

I middelalderen, da gejstligheden voksede, holdt disse læge embedsmænd op med at udøve deres funktion, men velsignelsen overlevede og gik over til at blive den normale forberedelse til diakon- og præstevielse: de såkaldte »lavere viesler«. De fleste præster har vel som studerende engang eller to udøvet deres funktion som »lektor« og som »akolyt«, men det er også det hele. Andre har overtaget de fleste af funktionerne, såsom »ministranterne«, men det var mere eller mindre betragtet som et minus, at det »kun« var lægfolk.

I dag er man ved at genopdage, at I det kristne folk har en eller flere funktioner i forbindelse med liturgien. Allerede under Pius XII udsendtes der – og med hans vidende og velsignelse – en instruks om kirkemusikken og andre spørgsmål af lignende art, hvori der siges: »Lægfolk udøver en aktiv deltagelse i liturgien i kraft af *dåbskarakteren*, hvorved de i messen, på deres måde sammen med præsten frembærer det

Lægfolk som kirkelige lektorer

Af Kjeld Geertz-Hansen

guddommelige offer til Gud Fader.«

I Sct. Ansgars kirke har man længe brugt at give ministranter, der besad et vist mål af dygtighed, en velsignelse til deres opgave. Det skete lige før messen. Nu har man i nogen tid ladet nogle af menighedens mænd læse dagens epistel, naturligvis efter passende øvelse. De sidder blandt folk nede i kirken i deres pæne søndagsjakkesæt (medens det er naturligt, at ministranter bærer den særlige dragt) og når tid er, går de op i køret og derfra læser de epistlen. Formen udtrykker, at det er menighedens funktion, der udøves. Desuden har det vist sig, at det virker »stærkere«, når en lægmand læser Pauli advarsler og formaninger, end når en præst gør det – »han skal jo sige sådan!«. Mon de ikke også vil fremme katolikkers interesse for Skriften? I mange tilfælde kan dygtige lægmænd læse Pauli vanskelige tekster op på en langt bedre måde end mange af os præster; det bør vi benytte os af.

Hvad er da naturligere end også at give disse mænd en velsignelse til at udøve deres funktion i Kirken på menighedens vegne. Dette vil da også ske søndag den 19. december under højmesse kl. 10 og lige før en af dem læser dagens epistel. Samtidigt vil menighedens »portnere«, der i mange år med omhu og finfølelse har varetaget dette for liturgien så vigtige hverv, også modtage velsignelse til det. I øvrigt er det i reglen »portnerne«, der optager kollekten.

Nu har vi længe nok talt om lægfolkets stilling i Kirken; nu er det på tide, at de indtager den!

Hvad angår Sct. Josephssøstrenes kommunitet i Sct. Ansgars Sogn bør man vide, at det er en søster, der læser epistlen på søn- og helligdage. Til dem gives ingen særlig velsignelse, idet man vel kan sidestille deres højtidelige løfteaflyggesceremoni med en »velsignelse«. Søstrene har forlængst afløst oldkirkens diakonisser, der modtog en velsignelse og i visse perioder og på visse steder en håndspålæggelse, så de blandt andre funktioner kunne læse evangeliet op fra »stolen«. (Om kvindelige præster har der aldrig været tale). At skolepiger læser de hellige tekster op ved skolemesser og flere gange i Sct. Ansgars kirke har gjort det under første-kommunionsmessen Hvidesøndag, undrer ingen.

Alt dette er ikke nyt. Vi kan snarere citere Herrens ord fra Mattæusevangeliet: »Derfor ligner enhver skriftlærd, som har kendskab om Himmerige, en husfader, som fremdrager nyt og gammelt af sit forråd!«

Kjeld Geertz-Hansen

*

Præst i fængsel

En 61-årig katolsk præst, pater Sandor Balint, er af en ungarsk domstol blevet idømt 6 måneders fængsel. Balint er professor ved Jozsef Attila universitetet i Szeged. Han er specialist i kirkehistorie og gudstjenestens historie, om hvilke emner han har skrevet en del tidsskriftartikler. Den første meddelelse om hans arrestation i sommer blev dementieret af regeringens officielle nyhedstjeneste. Dommen er nu faldet. Anklagen lød på statsfjendtlig virksomhed. Vidner erklærede, at Balint havde ført agitation mod regeringen og kritiseret de hemmelige processer, der var blevet ført mod hans præstekolleger.

Dommen vakte nogen undren, da en diplomatisk udsending fra Vatikanet netop var i Budapest for at protestere mod fængslingen af en halv snes præster tidligere på året.

Det kommunistiske Ungarn har som bekendt i 1964 sluttet en overenskomst med Vatikanet, hvori der gives de kirkelige myndigheder større mulighed for at udøve sjælesorg. Siden da er antallet af arrestationer

G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

P. Juul & Co. A/S

Bygmestre
Bistrupvej 93
Birkerød Tlf. 81 06 72
Alt bygningsarbejde samt
reparationer udføres

Malerfirma
Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Murermester- og entreprenørforr.

M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 3 42 33 og 3 43 37

Roskilde**Firma Hans Møller**

v/ Ib Møller
Sct. Olsegade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand
Sanitet - Centralvarme og oliefyr

Skolebøger - Skolerekvissitter -
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Foto i stort udvalg

Roskilde Boghandel

Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Roskilde Mejeri

Borgerdiget - Tlf. 35 03 49

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Telf. 35 01 57

Malerfirmaet
Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs eff.

Hersegade 9, Roskilde
Tlf. 35 27 77
Aut. leverandør af kirkevæine

Esbjerg

Interessentselskabet
Nis Petersen
Tømrer- og Snedkerforretning
Danmarksgade 12
Esbjerg
Telefon 2 84 48

H. Johansen

Murermester
Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. Højland

Aut. vand- og gasmester
Kronprinsensgade 82, Esbjerg
Telefon 2 67 08

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Telefon 2 08 29
Kongensgade 64, Esbjerg

L. Basse

Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

**Vestjysk Rør-
& Sanitetslager A/S**

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon 051 2 13 11

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Helsingør

Tømrermester
Ejnar J. Nielsen

Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Telf. 21 01 64

Kolding**P. Jeppesen & Søn**

Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Telefon: 2 15 33
Kolding

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Brdr. Andersen

Tømrermestre
V. Kjørbosvej 1, Kolding
Telefon 2 02 81

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
2 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Slagteriudsalget
Haderslevvej 7, Tlf. 2 33 77
Kolding

1. kl. okse-, kalve- og svinekød,
konserver

Walenty Patrzalek

Malermester
Haderslevvej 24
Kolding
Telefon 2 08 02

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

blandt præster snarere steget. Nogle præster er blevet anholdt, udelukkende fordi de havde undervist unge i tros læren.

Pater Balint er nr. 15 i rækken af de præster, som er blevet dømt siden aftalen med Vatikanet i fjor. Regeringen hævder dog, at kun forhenværende munke, ikke præster er blevet dømt.

*

De katolske skolers berettigelse i Sydamerika

Pater Gerald Dion, administrator ved College of Social Sciences ved Laval Universitetet i Quebec, stiller sig meget tvivlende over for spørgsmålet om katolske skolers berettigelse i Latinamerika. Pater Dion er på rundrejse i Sydamerika for at lægge grunden til et udvekslingsprogram med canadiske collegelærere. Ved en pressekonference i Lima, Peru, sagde han, at man i Latinamerika ser for meget på den teoretiske lærdom og negliger den praktiske. Og især i de katolske skoler, sagde han, tenderer man for meget hen i mod blot at undervise i religion. Dette var efter hans mening ikke skolernes, men familiernes og sognets sag. I anden forbindelse bemærkede han, at Latinamerika ikke har råd til at sende præster og nonner til skolerne, der kun får 6 pct. af den skolemodne befolkning i tale, når de så hårdt behøves andetsteds.

DELTIDSDAME

der er rutineret i maskinskrivning og har en god telefonstemme søges til afvekslende arbejde på mindre redaktionskontor.

Arbejdstid: tirsdag, onsdag og fredag kl. 9—16 eller efter aftale. Løn efter kvalifikationer.

KATOLSK PRESSETJENESTE

Bredgade 69¹, K
Telefon 14 90 55

BAT-KON ¹/₈

SPECIAL VÆRKTØJ & MASKINER

H. C. ANDERSENS BOULEVARD 42
KØBENHAVN V.
TLF. (01) 11 18 18 - 19 - 20

JOHS. MARCKERS BOGHANDEL

AABOULEVARD 19
KØBENHAVN V.
TELF. *35 83 53

ERIK ANDERSEN

VALBY 910

Sandhusvej 19, Valby

PAPIR
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PLASTIC

Fiskehuset PARCEL

Griffenfeldsgade 45,
København N.
Telefon Nora 4755.

JULEKÆRTEN - Kr. 7,50

Med tekst bl. a. af Peter Schindler,
Hanne Kaufmann, Ulla Ryum og Knud Meister.

Pauluskredsens Forlag

*Rigt illustreret,
fås i enhver
boghandel og ved
enhver kirke,*

Caritas Danmark

JULEGAVEIDE

Køb grammofonpladen

International Piano Festival

skønne klassiske klaverværker

Koster 38 kr. - heraf 21 kr. til flygtningene

Fås hos alle grammofonpladeforhandlere

BØRNEBES JULEKALENDER 1965

En u-landsopgave for danske børn

Danmarks Radio indbyder nu for fjerde gang de yngste lyttere og seere til i julemåneden at åbne lågerne i »Børnernes julekalender«.

I de tre foregående år har denne julekalender været udgivet som et samarbejde mellem Danmarks Radio og forskellige velgørende institutioner (Landsindsamlingens Fond for Udviklingslandene, Unicef og Dansk Røde Kors).

Disse institutioner har fået over-skuddet ved salget til deres humanitære arbejde.

Der er nu blevet udarbejdet faste regler for »Børnernes julekalender«, og i henhold til disse er kalenderen blevet en u-landsopgave for danske børn. Et præsidium bestående af høj-skoleforstander Knud Heinesen, professor P. Nyboe Andersen og programchef Valdemar Christensen står nu for hele arrangementet, der er et samarbejde mellem Landsindsamlingens Fond for Udviklingslandene og Danmarks Radio.

Dette års kalenderopgave bliver at hjælpe sultende og syge børn i Congo. Mange mennesker her – og specielt småbørn – lider af mangelernæring, så dansk U-landshjælp har besluttet at gå ind for det af overlæge, dr. med. Bent Friis Hansen udarbejdede og foreslåede »ernæringsprojekt« i og udefra Leopoldville. Gennem julekalenderen indbydes de danske børn til at være med til at løse denne opgave. Under devisen »hjælp til selvhjælp« vil man fra dansk side prøve sammen med congolesiske myndigheder at opbygge ernærings-tilstanden.

Børnernes julekalender 1965 er tegnet af kunstmaler Frits Bruzelius. Omkring et krybbemotiv er Bethlehems huse grupperet, og bag disse huses døre og vinduer gemmer børnetegninger sig. Disse tegninger er fremstillet af 5–15 års børn fra hele verden.

Kalenderen koster i år 3,75 og den er nu i handelen.

Som det har været tilfældet de tidligere år, kan de børn, der har kalenderen, deltage i en lodtrækning ved at indsende det brevkort, der er vedhæftet kalenderen.

Præmierne er afrikanske trommer og andre ting fra Afrika og Østen samt bogpræmier.

Vindernes navne offentliggøres i de daglige »Kalenderudsendelser« i radio og TV.

I forbindelse med de daglige børneudsendelser om eftermiddagen i december omtales kalenderen, og hver aften kl. 19,15 bringer TV i dagene 1.–24. december særlige udsendelser ud fra »Børnernes julekalender«.

Programmets opbygning vil være seerne bekendt fra forrige års julekalender. Det består i en kort oplysende film om u-lande. Derefter vil dagens vindere blive udtrukket. For denne afdeling står Aase Schmidt.

Og så blændes der op for kalenderens juleteater, der i år foregår i dukkemesterens værksted. To dukker, Kasper og Lisette, rumsterer i værkstedet hver aften, når dukkemesteren er ved at lave en ny dukke, der skal kunne spille på trompet juleaften.

Kasper og Lisette – traditionelle navne i hånd-dukkernes ældgamle dynasti – bliver ført af Bob Goldenbaum og Hanne Willumsen. Stemmerne til alle de agerende er indtalt af skuespillerparret Inge Ketti og Jørn Rose.

Kasper og Lisette pusler omkring i værkstedet, snakker med de andre dukker og spiller komedie for dem,

gamle og nye eventyr, kendte og ukendte. Kasper spiller løs uden hensyn til originalens ordlyd. Han spiller, som det passer ham. Lisette er hans tro og hengivne følgesvend. Hun forsøger undervejs at give ham lidt opdragelse, så han kan lære at begå sig. Men Kasper er ligeglad. Han begår sig bare.

I værkstedet findes en hel del dukker, som fjernsynet har købt af Henrik Rasmussen, der har lavet dukkerne gennem et langt liv, de ældste er mere en halvtreds år.

Desuden er der en flok fantastiske dukker og masker, lavet af maleren Helge Jørgensen, der brugte dem i Tivoli i trediverne.

Dekorationerne er tegnet af Sture Pyk, og de nye dukker er lavet af Erik Sørensen, der også har istandsat alle de gamle dukker. Kirsten Burmand har syet dukkernes garderobe.

Teksten er lavet af Thok Søndergaard, der har øst af nye og gamle kilder. Han har også instrueret, klippet og redigeret, assisteret af Anne Riis-Hansen.

Frode Jensen – børnernes ven – har fotograferet, Arne Puggaard har ansvaret for lydsiden, og regissøren Ib Christensen har næsten rendt benene af sig, i forsøg på at skaffe alle de utrolige ting, en dukke kan finde på at forlange.

Ugens tv og radio (12. - 18. dec.)

SØNDAG	16.30	tv	En anden mands børn. Georgisk film fra 1958.
	19.30	tv	De langhårede. Engelsk ungdom.
	20.30	P2	Donovan. Koncert fra Tivoli.
	21.00	P2	Notabene. Søndagssamtale.
MANDAG	19.45	P1	Forfatteren Benny Andersen vært for en aften.
	21.00	tv	Blegepladsen. Skuespil af Tarjei Vesaas.
TIRSDAG	20.20	P2	Juno og påfuglen. Tragisk komedie af O'Casey.
	22.15	tv	Forsøgsserie om Det gamle Testamente.
ONSDAG	20.25	tv	Format 18x24. Ungdomsmagasin.
	21.15	tv	Ernest Hemingway. Reportage.
	22.20	tv	Aiskylos: Perserne. Græsk tragedie.
TORS DAG	21.00	tv	Jean Renoir: Den store illusion. Film.
FREDAG	19.45	P1	Kirkeligt magasin.
	20.25	P2	Nathalie Sarraute: Tavsheden. Skuespil.
LØRDAG	15.30	tv	Redaktion 65. Ungdomsudsendelse.
	20.25	tv	Reportage om tjekkisk ungdom.

**katolsk
uge
blad**

Julen 1965

GUDS SØN PÅ MANDTALSLISTEN

Skal vi ikke i stedet for at kalde julen verdslig, sige, at den er den mest menneskelige af alle kristne fester? Fødsels og moderskabets dag, gavernes, de hjemlige stuers og de fyldte kirkers fest...

M

an har tit sagt, at Kristi fødsels fest er blevet en verdslig fest, lige så verdslig som midvinterens gamle solfest, hvis hedenske navn man

har knyttet til den. Skal vi ikke i stedet for at kalde den verdslig sige, at den er den mest menneskelige af alle kristne fester: Fødsels og moderskabets dag, den menneskelige hjertevarmes og gavernes fest, den fest, hvor fattigdommen fejrer sin triumf, den kristne fest, der som ingen anden er blevet omkranset af folkelig poesi og kunst, de hjemlige stuers og dog de fyldte kirkers fest. Det er, som om det bedste i mennesket og religionen tager hinanden i hånden og danser syngende om juletræet. Når juleaften sænker sig over vore byer, vore stuer og vore sind, kan vi ikke andet end være gode ved hinanden. Denne aften finder også de ensomme et hjem, der lukker sig op for dem, og de fattige får store gavepakker bragt ind i stuen af mennesker, de ikke kender, og som ikke kræver anden kvittering af dem end den stille glæde over ikke at være glemt. Kommunen åbner sine haller for dem, som ingen mad har og ingen varm stue at fejre julen i, endog fuglene i alleen får et ekstra neg hængt i træerne at stille deres juleaftenssult med. Næsten i hvert eneste blad finder vi i et billede af moderen med barnet fra Bethlehem, og selv der, hvor troen for længst syntes frosset ihjel, tør hjertene op og bliver varme, når julens melodier lyder; lirekassemanden får en ekstramønt i hatten, fordi han spiller julen ind dernede i den triste gård mellem skraldebøtterne og de tomte julegave-pakkasser.

I juletiden bliver vi alle mere menneskelige og mere taknemmelige for at møde menneskelig hjertevarme. Hvorfor mon? Fordi vi fejrer mindet om, at Gud selv begyndte at elske os med et menneskeligt hjerte, fordi Guds Søn bosatte sig mellem fattige mennesker og lærte os, at livet er værd at leve – ved selv at leve det iblandt os, fordi Gud endnu en gang vovede en begyndelse, endnu en gang skabte en Adam, om hvem han kunne sige, at han var skabt »såre godt«, som på hin skabelsens morgen, da hans faderord rungede gennem verdensaltet: »Du er min søn, i dag har jeg født dig«, modelleret efter min evige

Søns billede, ham, i hvem jeg har mit velbehag. Og, o under over alle undere! I julenatten kunne den unge jomfruelige kvinde fra Nazaret sige det samme om sit livs velsignede frugt! »Min søn er du, i dag har jeg født dig« (Sl.1,7). Mon ikke disse ord, som hun så tit havde læst i sin salmebog, er rundet hende i hu? Mon ikke hun, dybt grebet af mysteriets magt, har udtalt dette guddommelige salmeord på egne vegne nu? Eller var hun for beskednen til bare at tænke dette ord, der havde været Gud Faders eneret fra evighed af? O hellige lille mor, gentag det bare for dit barn; det bliver ikke bespotteligt i din mund! Det er jo den evige Fader selv, der ved sin Helligånd har gjort det sandt for dig! »Derfor skal også det, som fødes, kaldes helligt, Guds Søn,« havde englen sagt (Luk. 1,35). Den evige Faders evige Søn er blevet »Menneskesøn«. – Stakkels Josef, hvad skal han nu sige, når barnet skal anmeldes til romernes folketælling? Fader: Gud Jahve, hærskarernes Herre; og som moder: Maria, af Davids slægt med fast bopæl i Nazaret i Galilæa. Hvad er der mon foregået i Josefs, Marias kyske og ydmyge brudgoms hjerte, da han måtte opgive sit eget navn som fader i Jahves sted! Og barnets bopæl? Midlertidigt opholdssted: Hyrdernes stald på Bethlehems mark; senere: Nazaret snedkeri, ligesom forældrene Maria og Josef! Det er til at græde over, at ingen historiker nogen sinde har fundet Jesu fødselsdokument i oldtidens arkiver. Sine første drengear kommer barnet til at tilbringe i Ægyptens jødiske diaspora, fordi Herodes' bødler søger den »nyfødte kongesøn« af Davids slægt i Bethlehem, den by, som allerede profeten Mika (5,1) for over 700 år siden havde udset som den, af hvilken der »skal udgå én, til at være hersker i Israel. Hans udspring er fra fordum, fra evigheds dage.« Men godt 30 år efter Jesu fødsel skal modstanderne frakende ham den af profeterne hjemlede Messiasitel, fordi de ikke ved, at »Jesus af Nazaret« er født i Betlehem (jfr. Joh. 7,41 f.). I dag ved hvert barn, takket være evangelisterne, at Jesus er født i Betlehem, og hvad dokumenterne fortier, og hvad Jesu samtidige allerede har glemt, det skal vore julesalmer højlydt forkynde i disse dage!

Alligevel gik den store dag, der skiller verdenshistorien ad i det, der var før, og det, der kommer efter, ikke forbi, uden at nogen bemærkede det. Maria og Josef udsendte vel næppe nogen meddelelse om Jesu fødsel, og ingen verdenspresse stod parat, som da et andet kongebarn blev født på Korfu i vore egne dage; men barnets himmelske fader vidste råd: Hans engle var mere end villige til at bringe budskabet om den store begivenhed, der siden skabelsens dage havde stået som adskillelsens tegn mellem dem og Lucifers oprørsparti. »Eder er i dag en frelser født!« Så enkelt og så stort lød Guds egen fødselsannonce i menneskesprog. »Og i det samme var der (med julebudskabets engel) en mangfoldig himmelsk hærskeare, som lovpriste Gud og sagde: Ære være Gud i det højeste! Og på jorden fred i mennesker, der har god vilje!« Englene er i mange menneskers bevidsthed reduceret til julepynt af papir og må dele plads og rang med danske julenisser, men deres budskab lever, og vi trænger til det. For ikke længe siden var hele verden vidne til, at det blev forkyndt af julekongens sendebud i den hvide præstedragt. Pavens aktuelle fredsappel i De forenede Nationers verdensparlament viser tilstrækkeligt, at englenes budskab om »Guds ære« først og så »fred på jord« er mere end from legende og mere end liturgiens Gloria-hymne, at det er lægedom og frelse for den forpinte menneskehed.

Så lad os da med hyrderne »gå og se det, som der er sket, og som Herren har kundgjort os!«

»EDER ER I DAG EN FRELSE FØDT I DAVIDS BY; HAN ER KRISTUS, HERREN!«

J. Coenen S.J.

EN JUBILAR

Af Peter Schindler

Da jeg i 1915–17 var medlem af Beda College i Rom, forenede vi teologer en nyttig træning i kirkeligt arbejde med en hjælpetjeneste over for den eneste overlevende oratorianer ved Filip Neris dejlige barokke Chiesa Nuova, idet vi holdvis hver søndag mødte op til altertjeneste, fordi præsten kun havde én lægbroder tilbage, og denne – på grund af sit udseende og sin adfærd kaldet *Fra Scimiotto* – bror Abekat – ikke egnede sig til at optræde i koret. Søndagens øvrige tjenester forrettedes af løst eller fast engagerede præster fra kirkeforvaltningens kontorer eller af datidens gejstlige ulykkestilfælde. Når vi var færdige, traf vi i det kirkestore sakristi med de herlige nøddetræsskabe et sådant: hans eneste indtægtskilde var honoraret for at læse hin sidste messe (for fuldt hus!) kl. 12, som andre på grund af de gamle fasteregler – hverken vådt eller tørt fra midnat til (altså) middag! – ikke kerede sig om. Da forholdene i forvejen havde uddannet ham til sultekunstner, generede dette ham ikke, og stipendiet for 12-messen var dobbelt.

Han var meget gammel (lige så gammel som jeg selv i dag!) og var elskeligt mærket af den hellighed, der er modnet gennem et livs tålmodigt bårne lidelse. En dag spurgte jeg nyordinerede, af Vorherre forkælede 25-årige knægt om hans alder. Jo, han var 73 og havde været præst i 50 år – netop nu til Allehelgen – og da jeg så spurgte, om der var lagt op til fejring af hans guldbryllup med Kirken, sukkede han resigneret: »Hvem skulle vel *fare festa* for sådan en som mig? Næ, jeg læser i al stilhed 12-messen for at takke Gud for så langt et præsteliv.« Da jeg sagde noget pænt om de over 18.000 messer, han havde æret Gud med gennem årene og spurgte ham, om han blot anelsesvis havde tal på dem, han havde døbt, viet og absolveret, svarede han, at han aldrig havde øvet anden præstelig funktion end at læse sene messer og bede sit brevuar ... Måske var det mere medlidenhed (eller værre: ynke), der fik mig umodne kollega til at beslutte, at fejres skulle han på den gyldne jubilæumsdag, og for at få min rektor og mine engelske kolleger med på planen, fik jeg til opgave at orientere disse aristokrater og plutokrater i præstekjole og doktorhat fra Oxford om hans baggrund og »fortjenester«.

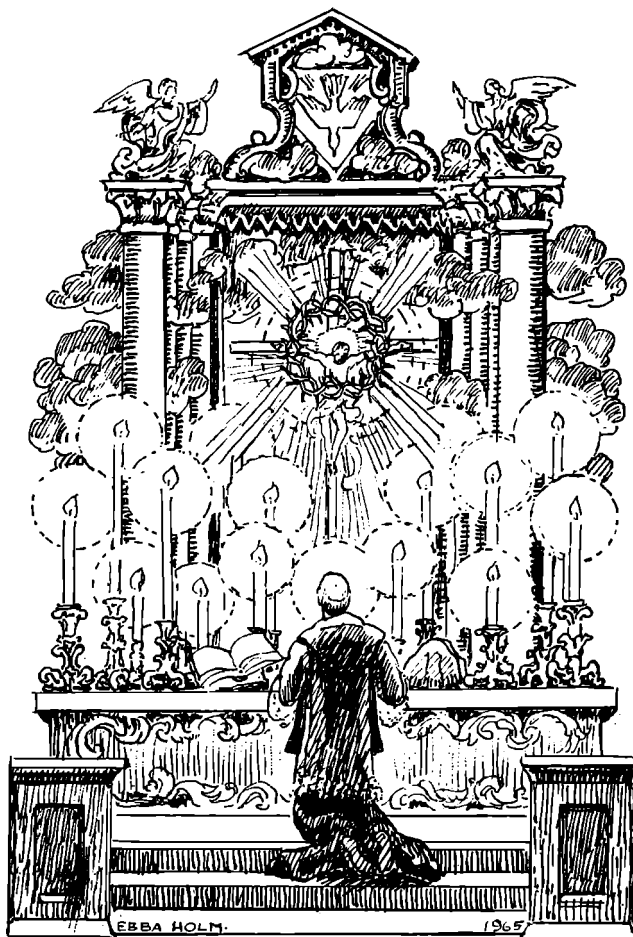
Han var et af tidens
gejstlige ulykkestilfælde,
hans historie et
jammersminde, hvem
ville vel feste
for ham? Og dog...

Hans historie var et jammersminde om datidige embedsforhold. Han var født i en afsides dal i Abruzzerne, hvor *Sua Eccellenza*, hans onkel, var biskop over 22 ludfattige sogne med hyrder, kulsviere og analfabeter. Onkel biskop holdt ham til studierne på ærkestiftets underudviklede seminar og havde ordineret ham med 23 år – uden embede, men på den daværende *titulus* af *ad mensam episcopi*: på biskoppens underhold, og det ærgrede hans kolleger: forkælet knægt og oven i købet biskoppens spion (meningen var: sekretær)! Ak, så går onkel biskop hen og himler, og efterfølgeren vil ikke ansætte »den forkælede knægt«, så at der, efter datidens forhold, kun var én udvej: at tage ind til Rom for der at søge sig en stilling som gejstlig skriver i Vatikanets kontorer. Helt ene og forladt var han da ej heller i pavens Rom, for en

søster til ham havde ægtet en kommunal embedsmand – rent ud sagt: en skraldemand (i dag: affaldsassistent). Hos dem kunne han til en begyndelse bo. Men ak, Don Alfonsos hellighed havde forlenet ham med mere rygrad end albuer, så der blev intet job som *scribano*. Vikariatet bevilligede dog denne Rom uvedkommende præst papir på, at han måtte læse den sene messe, hvis nogen ville leje ham »ved den sjette time« (Mat. 20,5), – papiret at forny hvert år på dato! Endnu boede Don Alfonso hos søster og svoger, – det vil sige: boede? Han sov på en pæn og net seng bag et forhæng i en trekant under en trappe. De vågne timer tilbragtes i fri luft, i Roms kirker eller i familiens køkken *cum* dagligstue, hvor han også bibragte sine talrige nevøer og niecer (døbt, ikke af ham, men af stedets sognepræst) *dottrina*: børnelærdommen. – Således oplyst om Don Alfonsos baggrund fandt kollegiet det nemmest at nedsætte mig som festkomité, idet man dog bevilligede ethvert bidrag, jeg fandt rimeligt, og tilsagde den nærværelse, jeg mente at burde kræve af rektor og kolleger.

Mit flankeangreb på Vatikanet – gennem rektor – mislykkedes: Man fandt ikke Don Alfonsos »fortjenester hos Kirken« store nok til at benåde ham med den titel af »pavelig kammerherre«, som tildeltes enhver ikke helt elendig gejstlig skriver efter fire års tjeneste som bureaukrat. Monsignore blev han altså ikke, men da jeg efter et garderobeeftersyn bag forhænget havde ført ham til den pavelige hofskrædder for at få ham ekviperet sømmeligt fra inderst til yderst (silkeskærf med frynser!), hævnede jeg mig for de manglende røde knapper ved at lade forfærdige en baret med så brede guldborter, som regulativet tillod – og lidt til. Så oprandt dagen, som sig hør og bør med fint solskin og Vorherres allermost blå himmel. I Roms fineste bil afhentede jeg Don Alfonso og affaldsassistenten med frue på bopælen – børnene fulgte i en gemen taxa belastet til fjedrenes bristepunkt – og St. Filip's klokker ringede til *fiesta*, da vi kørte op foran Chiesa Nuova, småpiger fra sognet strøede blomster og sang latin. Jeg havde valgt *Ecce Sacerdos Magnus* som ved bispemodtagelse. I sakristiet stod hele vort kolleg i ornat, og hver enkelt rakte ham stykke for stykke de paramenter, stive af barok guldbrokade, som blev brugt i 1622 ved St. Filip's kanonisation. Ind skrider processionen, mens klokkerne dunder, og orgelet durer. Ved alteret modtager vor rektor, i prælaternes romerske purpur, Don Alfonso og assisterer ham under hele messen, mens vi andre sidder i korstolene, og smådrænge i pagedragter med fjer på baretten og pyntekårde langs de udhugne hoser ministrerer. Det var ikke en fattig »stille messe«, det var højmesse fra dengang, da der var højmesser til: to orgeler tog troen fra hinanden, et teater- *cum* kirke-kor kvad, jublede, skreg, tremulerede, jamrede, larmede, hulkede og triumferede, så Palestrina har sig frydet – og festkomiteens formand holdt lys i en sølvstige for Don Alfonso, hvilket kun må gøres for bisper. Don Alfonso havde afslået at holde en prædiken, for det havde han jo aldrig prøvet, men han tog hele familien og en række af dens venner til alters – og Gud blev behørigt æret og takket.

Lige så pompøs som tilkørselen var bortkørselen, og den gik til Roms – nu nedlagte – Langelinje-Pavillon: *Castella dei Cesari* på Aventin med udsigt over Cirkus Maximus og kejserborgens ruiner. Indtoget sker under fanfarer fra et tre mands orkester, rektor flankerer jublaren på den ene side, jeg på den anden, ærespladser har søster og svoger, så følger formanden for svogers laug: affaldschefen, fjernere medlemmer af »den nære familie« og venner fra kvarteret, i alt en snes personer, alterneren-

»Hans historie var et jammersminde om datidens embedsforhold«.

Tegning: Ebba Holm.

de mellem sådanne af mine kolleger, som kunne tale italiensk, og som ville konversere *dagos* og *Father Peter's bloody beggars*. Der var aperitif og hors d'oeuvre med nik og smil, og så blev der spist, – ih, hvor blev der spist: fettucini, glinsende af smør og krydret sovs, Italiens evindelige fest, høne på spid med salat, fed kæmpelagkage (kaldet *zuppa inglese*, uvist hvorfor, thi såre u-engelsk), ost og frugt ... Vinkort: Frascati, Muscatello og Chianti efter valg, den tykke søde og krydrede Vin' Santo til frugten, champagne til kagen og Strega til kaffen. Taler i mængde og – som altid i kulturlandene – først ved desserten: rektor talte opbyggeligt og pompøst for hædersgæsten (manuskript af mig), jeg muntert for søster og svoger, der som god præst i det verdslige skaffede noget grimt bort fra verden; en sprogkyndig for slægt, venner og snart stærkt larmende børn ... kun Don Alfonso kunne ikke, – han var for greben: »Dette er mit livs største dag! Det havde jeg aldrig drømt om!«

Alle rødmede, festglæden blussede, det strengt formelle lagdes bort, alle omfavnede Don Alfonso og kysede hans viede hånd, – han selv omfavnede og kysede alle. Før han nåede rektor gav jeg det aftalte tegn, og vi *forestieri* forlod gildeshallen i stor diskretion og overlod italienerne valpladsen (med forud diskontering af yderligere påløbende udgifter) til at udkæmpe slaget om, hvem der agtede, ærede og elskede Don Alfonso højest. Næste dag var ikke alt affald fjernet i svogers distrikt, men præcis kl. 12 stod Don Alfonso i sakristiet for at påbegynde sit 51de præsteår.

Peter Schindler

Sct. Ansgars kirke efter gammelt stik.

I DE GODE GAMLE DAGE

*sagde man, at Sct. Ansgars kirketjener
havde en pægl brændevin stående
i skriftestolen, fortæller mgr. Kjeld Geertz-
Hansen, hvis 25 års jubilæum som
sognepræst faldt sammen med 100 året for
domkirkens konsekration*

Som lille pige sad min bedstemoder Thora Geertz sammen med sin far på trappen ned til vandet ved toldboden og så kongeskibet »Slesvig« sejle forbi med Frederik VII's afsjælede legeme i en sarkofag på dækket. Jeg ved, at folk begyndte at græde: »Nu får vi krig.« Den kom få måneder efter. Selv om de to ikke var katolikker, kom de fra tid til anden i kirken; de skal nok være tyet derover i hine skæbnsvangre dage.

Ikke så mange år efter kirkens konsekration blev Bedste Thora af pastor Böhmer viet til en ung konvertit, min farfar; omtrent samtidig konverterede Bedste. Desværre havde ikke ret mange forståelse for en ordentlig konvertitundervisnings betydning. Dette blev skæbnsvangert, eftersom min bedstefar døde ung. Til alt held var der Sct. Ansgars drenge-skole, og de få klasser lå såmænd i vor præstegårds stueetage, dér hvor nu sakristiet har bredt sig, og hvor sognesøsteren residerer; legepladsen bestod af det lille område mellem huset og et plankeværk, der begyndte ved havepavillonen; grunden på den anden side tilhørte Kgl. Frederiks Hospital: Nu er det vor græsplæne.

Dengang var der meget lidt offentlig forsorg, så den unge enke med 4 børn, hvoraf far var den ældste på 11 år, fik hjælp både af skolebrødrene, dvs. Maristbrødrene fra Frankrig, og af de mere velstående og derfor godgørende katolske familier. Læg mærke til navnene: Günther, Stratböcker, Hoffmann. Fattigdommen tvang Bedste til at fraflytte en hæderlig lejlighed for at flytte ind i en ussel baggårdslejlighed i Borgergade (forlængst saneret), men det gjorde, at far og hele familien færdedes så meget mere i kvarteret; far ofte som bydreng med trækvogn.

Far mindedes sin skole med taknemlighed. Grundfagene lærte man dengang godt hos Maristbrødrene samt hos en dansker, lærer Ertner. Da far skulle til første-kommunion (man var 14 år dengang – så det må have været i 1889) og blev firmet, fotograferede den efterhånden velsituerede fotograf Stratböcker ham – gratis. Jeg har stadig dette fotografi. Men hvad vigtigere var: Maristbrødrene havde fattet den plan at sende kvikke, men fattige, katolske drenge til Frankrig, både for at give dem en god uddannelse og for at skabe begyndelsen til et katolsk, dansk borgerskab. Der kom ikke det ud af det, som man håbede; men i al fald fik far her så fortrinlig en uddan-

nelse, at den dannede den solide basis for hans senere livsbane. Far og jeg var enige om, at vi skylder den gamle, katolske Sct. Ansgars menighed både vor kristne, katolske tro og hele grundlaget for vor menneskelige eksistens.

Far og hans søskende fik også al mulig støtte af Sct. Josephssøstre; også dem omfattede han med taknemlig hengivenhed. Som dreng lærte jeg af far altid at tage hatten af, når vi mødte dem.

I øvrigt kunne Bedste ikke klare sig og give børnene det fornødne med det, hun tjente på en fabrik – trods 12 timers arbejdsdag. Ofte vågede hun derfor om natten på Frederiks hospital, hvorfra hun kunne skotte op til kirke og præstegård. Hun skal nok have kørt flere til ligkapellet, der idag er vor havepavillon.

Så hun op til præstegårdens vinduer, vidste hun, at to mænd var rykket ind, som skulle få afgørende betydning for Kirken i Danmark og specielt for Sct. Ansgars menighed: apostolisk præfekt, senere biskop von Euch og sognepræst Johann Braun. Talte Bedste om »præfekten«, mente hun nu den allerførste apostoliske præfekt, Hermann Grüder; den asketiske, lidt utilnærmelige mand, hvis udnævnelse i 1868 gjorde Kirken i Danmark til en kirkeprovins, hvor den før blot havde været en såkaldt mission. Det eneste muntre indslag var mig bekendt en gammel kirkebetjent; jeg har kendt hans søn, der var fars skolekammerat. Man sagde, at kirkebetjenten havde en pægl brændevin stående i den ene skriftestol; i al fald fulgte menigheden med spænding, om han med sin lange stang med tænderen kunne ramme kirkens gasarme! Specielt kneb det med den store gaslysekroner, der dengang hang ned fra midten af loftet. Helt harmonisk kan hans ægteskab ikke have været, for han gentog gerne, at han ikke ville i himlen, hvis hans kone også var der. Han blev senere afløst af sakristan Jensen (min protestantiske morfar kaldte ham for knæle-Peter!), der med kone og børn boede øverst oppe, hvor nu vor husbestyrerinde bor. Der så den uendelig rare og begavede pastor Bernhard Jensen lyset; han omkom desværre under besættelsen ved et styrt med cyklen. En anden søn blev som missionær myrdet af kinesiske kommunister og betragtes af sin orden, Franciskanerne, som martyr.

Den katolske menighed i København var ikke stor dengang; stort set boede den »indenfor voldene« endnu i halvfemserne. Da Bedste var ung pige, kunne hun gå København rundt på voldene. Der var også kun to rigtige kirker: Sct. Ansgar og Jesu Hjerter plus kirkesalen, kaldet Rosenkranskirken, Sct. Andreas lå »på landet«. Så biskop von Euch kendte de fleste i sin hjord. Han kunne også overkomme alle skoleafslutninger og større foreningsmøder. Men man mærkede verdenskirken bag ham. Ikke alene var han en imponerende skikkelse – biskop Suhr ville virke spæd ved siden af ham, og biskop von Euchs bispestav har ingen siden rigtigt kunnet bruge – men han havde også et vældigt åndeligt format. At en katolsk biskop i Danmark nyder så stor anseelse i dag, skyldes for en væsentlig del, at den første fastboende biskop i København var biskop von Euch. Biskop var han! Som unge ministranter var vi aldeles betaget, bare han gik forbi os – hilsende: Lovet være Jesus Kristus! Jeg er stolt at at være blevet firmet af ham i 1918; han var over de 80, men talte til os med kraft og myndighed. For at understrege en enkelt sætning løftede han den tunge bispestav lidt og satte den så i gulvet med et smæld.

»Biskop von Euch havde intet gjort for at indynde sig«.

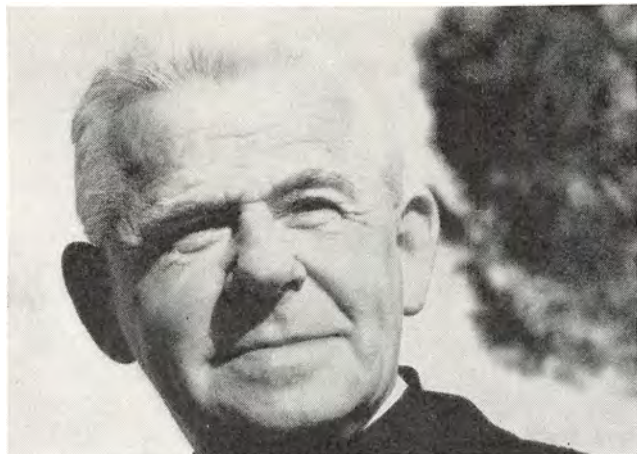
Blot små to måneder før sin død som 88-årig kunne han modtage Christian X ved kirkedøren, da kongen ønskede at overvære sjælemessen for pave Benedikt XV. Jeg ser dem side om side gå op ad Sct. Ansgars kirkes gulv: 2 jævnbyrdige mænd.

Biskop von Euch havde intet gjort for at indynde sig hos den danske statsmagt; så meget større var derfor begivenheden, der kom i stand, fordi Christian X fejede alle politiske betæneligheder til side med en tør bemærkning. »Går Deres Majestæt da til sjælemessen for pave Benedikt XV?« – »Ja, jeg har jo kendt manden« (nemlig fra et officielt besøg i Vatikanet). Med Johannes von Euch indledtes den tradition, at den katolske biskop i Danmark ved passende lejlighed blev kommandør af Dannebrogordenen. Man skal vist have tilhørt de ældre, katolske generationer for at forstå betydningen heraf – som af så meget andet i øvrigt, der idag nærmest er en selvfølge.

Jeg må lige tilføje, at biskop von Euch levede yderst beskedent. Hans »arkiv« var en kommode, og »midlerne« lå i nogle cigarkasser – sagde man. Jeg bebor hans stuer, og mit arbejdsværelse var hans sovekammer, hvori han døde i 1922 med ordene: »Jeg velsigner fremtiden«.

Allerede i 1886 indsattes den kun 35-årige Johannes Braun som Sct. Ansgars kirkes sognepræst; jeg siger »allerede«, for han forblev sognepræst indtil sin død i 1923. Han var i ordets fulde betydning »sognepræsten« – så meget mere som han i 1886 var den eneste katolske sognepræst øst for Storebælt! Dette ses tydeligt af Sct. Ansgars kirkes dåbs- og vielsesprotokoller, som jeg jo har siddet med til daglig i 25 år! Det var hans ældre kapellan, pastor Johansen, der i 1904 viede mine forældre, da far var meget knyttet til pastor Johansen; det var også en klog beslutning. Min morfar kunne vanskeligt tænke sig, at hans datter (min mor altså) skulle vies i en katolsk kirke; men bagefter erklærede han, at det var det smukkeste bryllup, han nogensinde havde været med til! Pastor Johansen havde såmænd lovet far at »gøre det så protestantisk som muligt« – det var økumeni, før ordet blev aktuelt! For nylig døde frk. Carla Schmidt; hun overværede brylluppet som husholdningselev i præstegården, så jeg havde nok en særlig plads i hendes hjerte! Hun fik 50 kr. i løn ... om året – med pålæg

Fortsættes side 27

For at sætte kronen på et liv
i Kirkens og arbejder-
klassens tjeneste gjorde pave
Paul den gamle pastor
Joseph Cardijn til kardinal.
Til Martin Drouzy O. P.
sagde kardinalen bl. a.:

»Det var ikke for ingenting, Gud blev menneske«

Det er næppe nødvendigt at præsentere læserne for kardinal Cardijn. Alle katolikker har hørt om denne belgiske arbejderson, der i 1912 som kapellan i et bysogn i Belgien stiftede JOC: Jeunesse Ouvrière Chrétienne – den kristne arbejderungdom. I dag er Joseph Cardijn 83 år gammel og JOC-bevægelsen har spredt sig ud over mere end hundrede lande i alle verdensdele. Andre katolske ungdomsbevægelser er blevet startet i andre samfundskredse efter det samme mønster som JOC og handler efter den efterhånden berømmelige recept, som Joseph Cardijn i sin tid opfandt: se, dømme og handle.

For at sætte kronen på dette liv, der helt har været vit Kirkens og arbejderklassens tjeneste, udnævnte pave Paul VI i februar i år den gamle pastor Cardijn til kardinal. Den fjerde koncilsamling er altså den første, Cardijn deltager i. Han har to gange talt i koncilaulaen og begge gange i forbindelse med skema 13. Først talte han om U-landene og anden gang om de unge arbejderes betydning for verdens fremtid. Den gamle kardinal er nemlig forblevet tro imod sin første kærlighed. Han taler om arbejderne med en iver og en begejstring, som mangen en ung præst kunne misunde ham. I en alder af 83 år opviser han for øvrigt stadig en helt utrolig vitalitet og foretagssomhed.

Da jeg fortæller ham, at jeg kommer fra Danmark, tager han imod mig som imod en gammel bekendt:

– Jamen jeg kender jo Deres biskop! Han hedder Martensen! Jo, jeg traf ham forleden. Han er meget venlig – og meget interesseret i, at JOC-bevægelsen skal få lov til at udvikle sig i Danmark. Men naturligvis må I ikke gå alt for hurtigt frem – I må ikke jage og presse tingene igennem! Det, der allerede er blevet gjort iblandt arbejderne i jeres bispedømme, ser meget lovende ud. Nu må I se, hvordan I skal gå til værks, når de unge arbejdere

efterhånden får mulighed for at påvirke deres miljø. I JOC-bevægelsen sætter vi nemlig meget ind på at beskæftige os med det *virkelige* liv. Det er for os en afgørende side af sagen! Kristendommen må ikke være noget, man dyrker ved siden af og uden for sit daglige liv, men midt i selve livet. Det er på det sted, hvor den unge har sit arbejde, på kontoret, på arbejdspladsen eller på værkstedet, han skal vidne om, at han er kristen. Og det skal slet ikke ske, ved at han »præker« eller holder flotte taler, men simpelthen ved at han er sig selv og viser sig som en god kammerat.

– *Deres Eminence mener altså...*

– Nej, ikke noget med Eminence. Jeg er bare en fattig arbejderson, og for øvrigt er man jo begyndt at stryge alle titler i Kirken.

– *De mener altså, at man i apostolatet skal begynde med at skabe venskabsbånd og ikke vise for megen iver efter at hverve proselytter.*

– Ja, så afgjort! Ikke noget med proselytmageri. Apostolatet er noget helt andet end det. Det begynder med solidaritetsfølelse og et venskabsforhold!

– *I den forbindelse er der et spørgsmål, jeg gerne vil stille Dem. Det forholder sig sådan, at ordet JOC (kristen arbejderungdom) på dansk er blevet oversat til UKA. Unge Katolske Arbejdere. Er denne overgang fra »kristen« til »katolsk« ikke lidt beklagelig. Det kunne måske give indtryk af en vis indsnævring og sekterisk indstilling?*

– Ja, jeg kender jo ikke noget til jeres problemer i Danmark og kan ikke sige, hvorfor man har valgt det navn. Men jeg vil alligevel gerne slå fast, at vi skal være som Vorherre selv: meget åbne. Og for øvrigt må vi aldrig begynde med at tale om katolicisme eller protestantisme, men om *kristendom*. Jeg for min del mener – og på det punkt er jeg helt enig med mine medarbejdere, JOC's in-

ternationale ledere – at man først må begynde med at beskæftige sig med arbejdernes materielle levevilkår, med den rent menneskelige side af livet, hvor der ikke er forskel på katolik og protestant. Begge er nemlig arbejdere. Om de har deres beskæftigelse på et værksted, en fabrik eller et kontor er helt underordnet. I hvert fald skal de respekteres i deres egenskab af arbejdere. Det er deres simple ret, at man behandler dem værdigt, og at man tager hensyn til deres fremtid, deres helbred og den sociale forsorg, de har krav på. Det er noget, alle arbejdere er interesserede i. Derfor gælder det om, at de bliver sig deres rettigheder bevidst, og at de slutter sig sammen, for at de rent menneskeligt skal få mulighed for at udvikle sig i deres livs- og arbejdsmiljø.

– *Melder der sig ikke en vanskelighed? Hvis de unge arbejdere gør, som De siger, er der så ikke mulighed for, at deres apostolat meget hurtigt går over til at blive et politisk engagement?*

Mit spørgsmål ser ud til at bringe den gamle kardinal lidt ud af fatning, – han må tænke sig om et kort øjeblik:

– Jo, der har vi jo en fare. Jeg kan dårligt udtale mig om dette problem for Danmarks vedkommende. Jeg kender hverken jeres unge eller deres måde at se tingene på og heller ikke de spørgsmål, der optager dem. Men det, man efter min mening skal prøve på at undgå inden for Katolsk Aktion, er at beskæftige sig med *partipolitik*, fordi Kirken ikke skal stå på noget bestemt parti. Til gengæld er der almindelige kristne værdier, som man kan – ja, som man ligefrem *skal* – kæmpe for, uanset hvilket politisk parti man tilhører. Til disse værdier hører for eksempel retfærdigheden, hensynet til menneskeværdigheden, retten til arbejde osv.

Efter min mening ligger problemet ikke alene i at sørge for, at de andre ikke kommer til at fortolke det forkert, som De gør eller siger. Det kan meget godt være, at man aldrig selv ville have opfattet sin handlemåde som noget, der har politisk rækkevidde. Men folk omkring en udlægger alt, både hvad man siger, og hvad man gør. Taler man for eksempel om emner som løn, fritid, hygiejne på arbejdspladsen og lignende, er der straks nogen, der udlægger det forkert. »Han giver sig af med politik,« hedder det så! I virkeligheden er det slet ikke politik, det drejer sig om – i hvert fald ikke i ordets gængse og lidt nedsættende betydning. Man forsvarer simpelt hen det alment menneskelige. Det har en kristen ikke alene ret, men også pligt til at gøre – og det i selve evangeliets navn. Tænk blot på lignelsen om den barmhjertige samaritan.

Ud fra dette synspunkt er det altså ligegyldigt, om man er protestant, ortodoks eller katolik – eller man blot er menneske. I hvert fald skal man arbejde på menneskenes udvikling og fremskridt. For at være kristen må man først og fremmest være menneske. Man må respektere de menneskelige værdier og om nødvendigt tage dem i for-svar. Det er ikke nok, at en kristen beder, går i kirke og til alters. Det kristne liv er ikke noget, man dyrker uden for eller ved siden af sit profane liv. Det skal dyrkes midt i dagliglivet. Det var ikke for ingenting, Gud blev menneske. Har man først forstået denne sammensmeltning af kristendommen og hverdagslivet, har man forstået det hele, for så har man forstået Kristi menneskevordelse. Det gode og det onde, synden og nåden, er så ikke længere abstrakte teorier eller vilkårlige begreber, som om Vorherre bare sad og bestemte: »Du må ikke

Fortsættes side 27

Kardinal Cardijn på et pressemøde.

Har julenissen ikke noget at gøre her?

Når han alligevel er sluppet ind, er det måske fordi englenerne ikke er effektive nok, siger en københavnsk husmoder

Allerede i ugen efter efterårsferien dukkede den første lille forskræmte julenisse op mellem linierne i avisernes spalter, halvflov over at være så tidligt på færde, som om den anede, at vi på det tidspunkt ønskede den hen, hvor peberet gror, hvad vi vitterligt også gjorde og måske stadig gør. I hvert fald har julenisser intet at gøre i et kristent ugeblad, og jeg skynder mig da også at forklare deres tilstedeværelse mellem disse linier med, at de ganske simpelt er umulige at udrydde under disse himmelstrøg i december måned, – de er som skvalderkål mellem stauderne i juni. Som nu her hos os, jeg har i mange år forsøgt at lade dem fordrive af julengle, men aldrig så snart har vi ved fælles hjælp fået dem smidt ud ad døren, før jeg ser dem vinke flabet til mig oppe fra gardinstangen. Englenerne er åbenbart ikke effektive nok!

Nu er der imidlertid et og andet, der tyder på, at der er spiret en form for økumeni frem nisser og engle imellem – det er, som om nisserne har påtaget sig noget i retning af public relation for julen. De blæser i basuner og slår på tromme de sidste seks uger før, for tænk om vi skulle glemme at bestille gåsen i rette tid! Eller komme for sent i gang med småkagerne eller julepynten eller julerengøringen eller – når de så har jaget os trætte og forpustede, de små charmerende hedninger, er der to veje for englenerne at gå, enten lader de glæden pible frem ad alle smutveje, den glæde, der kun kan bestå, når den bliver delt ud, formidlet, og som derfor trives så godt i juletiden, hvor mulighederne for at bringe den ligger som sten på stranden. Denne kærlighedens glæde, der karakteriserer juletiden, er den jordbund, der er en forudsætning for, at englenerne kan arbejde videre i os. Forarbejdet er gjort.

Eller de kan gå en anden vej, – få os til at standse op midt i larmen og travlheden og spørge os selv, hvad alt dette har med evangelistens beretning at skaffe? Juletræer med flag og kræmmerhuse, mad i overflod, gaver, der er ved at slå bunden ud af vort budget? Hele dette hur-lumhej, der kulminerer juleaften rundt om træet i et crescendo af jubel – er vi løbet af sporet? Er det ikke som at fejre et fødselsdagssekskab, hvor fødselsdagsbarnet ikke er til stede? Fester vi for festens skyld?

Næsten hvert år har jeg gjort mig disse tanker, mens jeg har skuret og strøget, bagt, stegt og braset og pakket julegaver ind. Jeg må tilstå, at jeg har ønsket at vente med at lukke julen ind til juleaftensdagsmorgen (vort danske sprog er nu vidunderligt ulogisk af og til), og så har der alligevel på selve dagen været ting, jeg havde glemt, så selv de sidste timer smuldrede hen, uden at jeg nåede at samle mig, og mit jule-smil føltes som en stivnet grimasse – tilsyneladende havde englenerne tabt slaget, travlheden havde ikke levnet dem en eneste krog i huset. Også nisserne var for længst borte, deres job var jo forbi, – tilbage var kun en træthedens tomhed, der bare levnedede en overbærende lille glæde over børnenes strålende øjne.

Men så er det gået sådan hvert år, at ud af stilheden i skumringen, mens de mindste var til børnejulemesse, og de store pyntede juletræet sammen med deres far, og mens mormor tryllede med sovsen i køkkenet, og jeg dækkede bordet, så kom de listende, englenerne, båret på lyden af de kimende kirkeklokker. De indtog lydløst deres pladser i koret, – det var nemlig foreløbig kun de store fornuftige basstemmer, sopranerne kom jublende og tumlende sammen med de mindste hjem fra kirke. Nu kom det øjeblik, jeg havde set hen til uger igennem, da vi alle samledes om klaveret for at synge den sang, der her i huset kun må synges netop nu: »Det kimer nu til julefest«. Så var det familiens mindste, der havde til opgave at anbringe Jesusbarnet i krybben, der var arrangeret i det store blomstervindue, hvorefter familiens overhoved læste juleevangeliet.

Denne stund, som jeg ser hen til hvert år som julens prolog, varer kun alt for kort. Der er et ord, der hedder »Lands skik følge, eller land fly«, – måltidet får sin plads på programmet, for selv den, der til daglig skriger højest op om fremskridt og udvikling, vil føle sig udstødt af samfundet, frustreret og desillusioneret, hvis man vil forsøge at formene ham hans traditionelle bombastiske julemenu med gås, rødkål, svesker og ris under en eller anden skikkelse med tilhørende mandelgave. Det vil simpelt hen ikke være rigtig jul! Glæden over Vorherres rent materielle gaver til os kan for danskeren være af ædel ophøjet karakter, og for udlændingen, der tilbringer sin jul i Danmark, kan denne overdådighed give anledning til en anden

form for glæde, forargelsens, som heller ikke er at foragte!

Og nu kommer så festens tilsyneladende højdepunkt, dansen om træet, først med »Julen har bragt velsignet bud« og »Glade jul«, og senere kaster vi os ud i verdsligheden med »Højt fra træet grønne top«. – Gaver – jubel – »ih, det var da altfor galt«, »lige, hvad jeg har ønsket mig!« – Papir, pap, bånd, vidunderligt larmende racerbiler og mundharper, der bliver prøvet skøjtestøvler og ski, der bliver snuset til flasker med forskelligt indhold fra henholdsvis »Guerlain« og »Larsen«, der bliver lyttet til gramfonplader. – Om englenerne kan holde det spektakel ud? De elsker det simpelt hen. Det er jo bare et udtryk for den kærlighedens glæde, som de selv har formidlet iblandt os. Om vi kan, det er en anden sag – snart bliver der givet ordre til afblæsning, der bliver ryddet op, kaffen begynder at dufte, og vi får måske tid til at læse lidt julepost og beundre hinandens gaver.

Omsider er vi så nået frem til det punkt, da vi har mulighed for at samle os. Jeg skal være ærlig og tilstå, at det kan være svært på dette tidspunkt, træet og øret som man er af at fejre dansk jul. Nu og da får man en anelse om, at man måske burde følge skikken i de katolske lande og vente med de verdslige traditioner til efter midnatsmessen. Vi har jo taget forskud på det hele, og vi kan ikke møde i kirken med det åbne sind, der er en forudsætning for at kunne fatte det glade budskab, der forkyndes os, og for at kunne modtage »den fred, der går over al forstand«.

Set på denne baggrund må den danske juletradition forekomme som et fattigt surrogat, en stemning. Det er, som om vi har valgt et strålende similismykke i stedet for den ægte perle – og måske er det sandt, men vi må se den kendsgerning i øjnene, at det at ville forandre den danske jul er det samme som at berøve et femårs barn dets elskede bamse og give det Shakespeares samlede værker i stedet. Vi danske er, hvad julen angår, på det femårige barns stadiet, men bamsen kalder på det bedste i barnet, noget, der intet har med sentimentalitet at gøre, og om alt går vel, når barnet en dag, når tidens fylde kommer, frem til at kunne fatte Shakespeare. Mon vi nogen sinde vil fatte og modtage det glade budskab?

Nu og da får
man en anelse om,
at man måske
burde følge skikken
i de katolske
lande og vente med
de verdslige
traditioner til efter
midnatsmessen.
Men ville det ikke
være som
at give barnet
Shakespeares samlede
værker
i stedet for en
bamse?

Uden at blinke

*synger vi om jomfruen,
der fødte en søn.*

*Vi er vant til denne selv-
modsigelse.*

*Eller bange, antyder Vincent
Duclos O. P.*

I alle vore julesalmer synger vi uden at blinke om jomfruen, som fødte en søn. Vi er så vant til det, at vi ikke mere lægger mærke til den modsigelse, der ligger i selve ordene – eller måske tør vi ikke rigtig tænke nærmere over det. Vi tror på, at Jesus blev født af en jomfru, for det står jo i Bibelen. Men ingen må forlange af os, at vi skal trænge dybere ind i det. Og er det for resten ikke en af disse ubetydelige detaljer, som er kommet til at indtage en alt for stor plads, bare fordi nogle munke har fordrevet tiden med at gruble over dem? Det er bedre ikke at spekulere for meget over den slags, – vi tror simpelt hen på det, og så må det være nok med det!

Men er det ikke en lidt mærkelig holdning at indtage over for Guds åbenbaring? Når Gud i sin barmhjertighed åbenbarer os sine mysterier, bør vi så ikke tro, at han gør det, fordi det har en betydning for os? Gud taler ikke til os for sin egen skyld, og han taler endnu mindre til os for at tilfredsstille teologernes påtrængende nysgerrighed. Han taler til os for at frelse os, for at levendegøre os. Åbenbaringen er ikke et system af begreber, som vi bare kan lade hvile i fred i en krog af vores hjerne, – den er liv – med alle de problemer, livet altid fører med sig.

Hvorfor skulle Kristus fødes af en jomfru? Var det ikke fint nok og rent nok for Guds enbårne Søn at blive født på almindelig vis? En del indgroede pebersvende og verdensfjerne munke har i hvert fald ikke syntes det, og forskellige kættere i de første århundreder var af den opfattelse, at Kristus naturligvis ikke kunne være blevet menneske i kraft af et almindeligt ægteskab, eftersom ægteskabet var noget jordisk, noget kødeligt og derfor djævelens værk. De gode munke havde bare glemt, at der blandt de tre kvinder, som Mattæus har taget med i Kristi stamtavle, var en skøge, Tamar, og Urias' utro hustru, for havde de husket på det, havde de også forstået, at hvis det ægteskabelige liv var så forkert og så urent, som de forestillede sig det, ville dette for Kristus have været en ekstra grund til at lade sig føde på naturlig vis, han, som netop kom for at sidde til bords med syndere. Det var tværtimod, fordi det ægteskabelige liv er noget så smukt og herligt, at Kristus lod sig føde af en jomfru.

Det er noget, vi har vanskeligt ved at forstå, fordi vort syn på jomfrueligheden i alt for høj grad er bestemt af det, Paulus skrev til korinterne. Men er det ikke en anakronisme at overføre dette på Maria? Selvfølgelig kunne man tænke sig, at hun ved Helligåndens hjælp selv havde fundet ud af det et halvt hundrede år før Paulus. Men desværre passer Paulus' argumenter ikke på hende, eftersom hun både stiftede hjem og havde en husband. »Den gifte bekymrer sig for det, der hører verden til, hvorledes hun kan tækkes sin mand« (1. Kor. 7,34). Jomfrueligheden som udtryk for en fuldstændig indvielse til Gud eller som et eskatologisk tegn er netop det, vi først og fremmest tænker på, når vi taler om den kristne jomfruelighed, men disse sider af sagen er ikke udtømmende, og de dækker ikke mysteriet med jomfrufødselen.

Nøglen til mysteriet finder vi i Marias lovsang, hvor hun lovpriser Gud, fordi han har set i nåde til sin *ringe* tjenerinde. Ud fra et gammeltestamentligt synspunkt var jomfrueligheden så afgjort et minus. Og når Maria havde besluttet sig til at forblive jomfru («Hvorledes skal dette gå til?» siger hun til engelen. »Jeg ved jo ikke af nogen mand.«) var det et udtryk for hendes vilje til at forblive en af de ringe, de fattige, de mislykkede, af dem, Gud har kær, fordi de har sat hele deres lid til ham.

Jomfrufødselen skal forstås i lyset af jødernes syn på jomfruerne, og det var ikke særlig flatterende, – at forblive jomfru eller at være en gold kvinde var en vanskæbne. Da Jeftas datter hørte om sin faders løfte, brød hun ud i gråd over, at hun skulle dø som jomfru uden først at have sat børn i verden. Og den lidt vovede historie med Lots døtre har i virkeligheden ikke noget med seksuel lystenhed at gøre, – de kunne blot ikke affinde sig med at forblive barnløse. I 1. Mosebog læser vi, at Gud velsignede manden og kvinden og sagde til dem: »Bliv frugtbare og mangfoldige og opfyld jorden.« Når forældre undfanger deres børn, gør de mere end bare at adlyde Guds befaling, – så er de i virkeligheden Skaberens medarbejdere. Det frivillige cølibat er faktisk imod naturens orden og Skaberens vilje.

En anden grundtanke fra Det gamle Testamente, der kan tjene til at forklare jomfrufødselen, er, at Gud altid bruger de små og afmægtige, for at det skal være tydeligt, at sejren er hans værk. Man behøver blot at tænke på for eksempel David og Goliat eller på Gideons 300 soldater. Da Gud valgte en moder til sit nye folk, faldt valget på den gamle Sara, og både Anna, Samuels moder, og Elisabet, som fødte Johannes Døberen, var gamle og barnløse. Og det samme viser sig overalt i hele Guds plan. Det er netop det, Paulus kalder korsets dårskab: »Jøder kræver tegn, og grækere søger visdom, vi derimod prædiker Kristus som korsfæstet, for jøder en forargelse og for hedninger en dårskab« (1. Kor. 1,22-24).

Jomfrueligheden som dårskab, jomfrueligheden som fattigdom, det er noget, vi ikke forstår. I vor lovsang over den gudviede jomfruelighed glemmer vi, at den på det naturlige plan er en vanskæbne. Manden er skabt til at være fader – og kvinden i måske endnu højere grad til at være moder. At manden må dele sig mellem sin familie og Gud, og at kvinden må vælge mellem sin mand og Gud, er en følge af arvesynden på samme måde, som det

er en følge af arvesynden, at vore sanser farer vild, så de ikke mere er under fornuftens kontrol og ledelse. At jomfrueligheden som sådan er blevet noget attråværdigt, ligger ikke i selve sagens natur, men er – for at sige det pænt – kun et resultat af en meget beklagelig udvikling. Det er ikke cølibatet som sådant, der har værdi, men selve den kærlighed til Gud, som det er udtryk for. Og hvad er det for en kærlighed, som kun giver afkald på det, den ikke synes om eller ligefrem foragter? Det var netop, fordi Maria satte moderskabet så højt, at det var hendes hensigt frivilligt at give afkald på det.

Når vi taler om julen som fattigdommens mysterium, tænker vi først og fremmest på den ydre ramme, på krybben, dyrene og hyrderne. Den ydre ramme var imidlertid kun et tegn på den indre fattigdom, hvis kerne var jomfrueligheden. Men formår vi bedre at forstå fattigdommens mysterium end jomfruelighedens mysterium? »Der er gildinger, som har gildet sig selv for Himmerigets skyld. Den, som kan fatte det, han fatte det.«

V. Duclos O.P.

Som sollys går gennem glar -
ej brister og ej bryder,
Maria var en jomfru klar,
som modernavnet pryder.
En rose sprang af liljekvist,
så underskøn en Guddomslist,
en dyb og dejlig gåde.
Velsignet så det skød, det bryst,
som bød barn Jesus livets lyst
og voldte os al nåde.

Af hymne fra det 14. årh.
ved Johs. Frederiksen.

TRÆ

Både i tøvejr og i frost
hvorfor vi taknemmeli

Når bladene er blæst af bøgerne uden for vinduet og af den store fyldige ahorn, sker der hvert år noget overraskende: da domineres udsigten af en høj, gammel gran. Først nu ser man den, men til gengæld dag for dag, til en skøn majdag det lysegule bøgeløv atter hyller den i sit yndige slør.

Smukkest er granen en kold vinterdag hen under aften. Tæt og lodden står den og sover. Og himlen klæder den i en kåbe af ulmende rødt forneden og grønt opefter. – Og nu, nu tindrer stjernen over dens tvedelte top.

Sådan en aften er det frost, men også i tøvejr er træet smukt, nyvasket og lifligt grønt. – Man forstår uden videre, hvorfor vi så taknemmeligt kårede det stedsegrønne nåletræ til julens fineste smykke og tog det ind og pynkede det. – Netop i disse dage henter man det hjem. Her på egnen er der steder, hvor børnene selv kan få lov til at søge deres ud. Og er de heldige, får de haren at se, som havde søgt ind i tykningen i læ. Eller et par hjorte, der stryger ud fra mørket under træerne. Det knitrer i de visne nåle på jorden, og så er der helt stille igen. Børnene mindes det måske en anden gang.

Ved juletid er man kortsynet – og godt det samme. Alting følger én i den holdning, indtil en sur dag i januar det tamme træ har givet helt op og står som en vissen og selvmodsigende ting i krognen udenfor. Hvem har ikke ved at se det oplevet et øjeblik borende tungsind?

For mange år siden var jeg i et hjem, hvor alle fester havde bestemte skikke og traditioner. Alt *betød* noget. Det gjaldt ikke mindst julen og træet. – Når det stod og lyste fint og nyt, kunne man mærke det prikke i fingrene, og huden blev lidt rød og hævet. For da man var med til at pynte træet, var man blevet stukket forbistret af nålene. Det gør de jo altid, men her især. Der skulle nemlig allerførst snoes en guirlande med papirsroser om stammen. Nu kunne ingen se meget til den, men den var der altså. – Og en salmetone blev ved at mumle i hovedet på én: »Du det ser, jeg har i sinde, rosenkrans om kors at vinde.« – Og nu fortalte fru en i huset hvert år den gamle legende, som virkelig knytter forbindelsen fra livets træ til korsets. Maleren Piero della Francesca brugte nogle af legendens led og tog andre med, da han omkring 1450 skildrede korsets historie på korvæggene i kirken San Francesco i Arezzo nede syd for Firenze. En grå oktoberdag så jeg dem i den arrede og barske by. – Så er der da, som tiden er gået, mange billeder, der melder sig, når man en mørk eftermiddag ind under jul sidder og falder i staver og ser ud mod det store træ i haven.

I Arezzo begynder fortællingen øverst oppe i koret til højre: Adam var blevet en meget gammel mand, og nu skulle han dø. Da han mærkede døden komme, sendte han sin søn Set ud på den lange vandring tilbage til Paradis. For dengang Adam og Eva måtte forlade Edens have, havde Herren lovet ham, at han en dag skulle blive lindret i sine hårde kår af barmhjertighedens olie. Den skulle Set nu bede om hos keruben, der vogtede havens porte. Han nåede målet og fik talt med englen og fik lov til at se ind i frodigheden, hvor træet bredte sin grønne krone over livets kilder, som randt ved dets fod. Øverst i toppen så han en ung kvinde sidde med et barn på skødet. Men olien fik han ikke. Keruben gav ham i stedet tre frø fra livstræet. Dem kunne han gå hjem med til faderen. Alt det ser man på Pieros freske højt oppe på korvæggen. Om ikke andet husker man de gustne farver,

ÆT

ILLUSTRATION OG TEKST:
EMIL PETERSEN

ræet smukt, nyvasket og lifligt grønt. Man forstår uden videre, årede det stedsegrønne nåletræ til julens fineste smykke...

som behersker dét billede. Hvad er det, man gør ved den gamle mand? Jo, de tre frø blev lagt i hans mund ved døden. Man begravede ham, og tiden gik. Men på gravens satte frøene skud: en cypres, en pinje og en ceder voksede op. De blev siden til ét, for stammerne flettede sig ind i hinanden.

Der stod det kostelige træ. Men man skønnede ikke altid på det og glemte, hvor det stammede fra. – Da Salomons håndværkere stod og manglede et godt stykke tømmer til templet, huggede de det, uden at vide hvad de havde med at gøre, af livstræets stamme. Men tømmerstokken var dem genstridig. Da den omsider var passet til og sat på plads, stemte den med ét af alle kræfter mod væg og tag, og huset faldt sammen. Derover blev kongen meget vred og lod bjælken lægge som gangbrædt over Kedrons bæk, – så måtte den finde sig i at blive trådt på af gode og onde.

En skønne dag kom dronningen af Saba og skulle over bækken på vej til besøget i Jerusalem. Men hun standsede og gik ikke over. For i et syn så hun broplanen rejst som korset med den døende Messias. I Piero della Francescas billedrække er denne begivenhed skildret meget smukt. Det er en solid firkantet bjælke, som dronningen og følget er standset ved. Selv knæler hun for den. Bag hende står terner og rideknægte. Alle linier af betydning løber ud i hendes skikkelse og foldede hænder. Det er fin fortællekunst. Der er ikke noget, som er oplyst eller fortrukket i ansigter eller bevægelser. Kun en lang bølgende bevægelse, som falder til ro i hendes andagtsfulde holdning.

Dronningen ville ikke træde på broen, men vadede over ved siden af. Og da hun kom til kongen, fortalte hun, hvad hun havde set. Nu kom da træet til ære og værdighed igen. Men man var bange for, at der skulle tilståde det noget, og gemte det derfor dybt i jorden. Naturens kræfter arbejdede det dog fri, og det drev ud i Betesda dam, hvis vand fik helbredende kraft fra træet. Her lå det så, til bødlens hjælpere trak det op, da de

skulle rejse korsene på Golgata. Det blev Kristi kors. Og han led døden på det. Men nogle dråber af hans blod vandt ned ad træet og trængte langt ned i jorden under retterstedet. Der nåede de en hovedskal, som var tilbage fra en gammel grav, ingen mere kendte til. Det var Adams. Og sådan gik det altså i opfyldelse: Han blev læsket af den barmhjertighedens olie, som var den anden Adams blod. »Livstræets fæsted' i graven rod'« og blev ét med korset.

Billedet i ord og farver er aldrig slet og ret en forklaring. Det sætter ikke punktum, men er af ædlere art. For det åbner for andre billeder, nære og fortrolige, og for dem, som rækkes os fra andre tider. I hastigt følge melder de sig: De yppige ranker, som danner livstræet i San Clemente i Rom. Og i Ravennas dejlige mosaik. Begge steder ser man hjortene ved træets rod. Her ved siden af ligger en lille valgmenighedskirke. På dens korvæg har Niels Skovgaard malet – ikke noget træ – men kun korset. Fra det rinder kilden, som et rådyr drikker af. – *Juletræet* selv, som man har set det i forskellige hjem. Og på gaden: der var så mange, der solgte juletræer i de hårde år i trediverne, da man var dreng. – Arezzo! – Der er nok koldt nu i de snævre gader i den gamle by – Cedren, som står i San Marco klostrets gård i Firenze og sier sollyset. – Pinjerne på Palatin. – Og de sorte cypresalleer ved stationen et sted i Toscana, hvor toget holdt lidt for længe.

Den store gran herude i haven duver svagt i blæsten. Går man ind under den, høres en sagte brusen. Akkompagnementet sørger bøgegrenene for. De klaprer mod hinanden.

Nu er stjernen deroppe over træet. – Rundt om i husene trækker man gardinerne for. Foran en af de nye villaer lyser allerede »grenen fra livets træ«.

Den gamle gran her bliver stående og får først sin mørketid, når til foråret de kåde bøger lukker den inde igen.

Emil Petersen

Jul med god samvittighed?

Af Bernhard Andersen

Hvis De ønsker at holde jul med god samvittighed, skal De ikke læse denne artikel, hvis hensigt er at give Dem en dårlig eller urolig samvittighed, hvis De ikke har det i forvejen. Jeg skal ikke gøre forsøg på at spolere julefesten, men ønsker virkelig, at den vil bringe Dem glæder og gaver i overflod. Men det skulle gerne blive en rigtig jul, og en jul med absolut beroliget samvittighed er ingen rigtig jul, men en flugt fra den realiteternes verden. Guds Søn gik ind i, da han lod sig føde i en tarvelig stald for at komme os i møde som et menneske blandt mennesker.

Desværre er det foruroligende ved julen efterhånden slidt af, kun glansen er blevet tilbage – glansen omkring stegen, træet og midnatsmessen. Er det velgørenheden, der har slidt det foruroligende bort?

Et vældigt velgørenhedsarbejde når i adventsdagene sit årlige højdepunkt. Herefter sørger de forskellige institutioner for, at hjælpen når frem til de trængende. Disse ser man ikke, kommer ikke i kontakt med dem, og dog giver man dem med sin almisse et tegn på sin kærlighed eller medlidenhed. Det er så nemt. Næsten for nemt til at være sandt.

I vor tid går den enkelte ikke personligt ud for at bespise de hungrede, give de tørstige at drikke, klæde de nøgne, trøste de fangne og besøge de syge. Man »spytter« i indsamlingsbøsserne og overlader resten til internationale, nationale og private institutioner og organisationer... De virkelig nødlidende findes desuden uden for dette velnærede samfunds grænser. Selv om vi ville, kunne vi ikke gøre mere end give dem gaver, som ekspederes af andre.

Lad det være sagt straks: Både den nationale og private pengemæssige almisse er nødvendig, så længe nogen i verden sulter og tørster, mangler tøj på kroppen, savner medicin, er husvilde osv. Den må ikke mangle, før nøden er udryddet overalt. Men er selv den mest rundhændede almisse tilstrækkelig?

Det er sandt, at vi er ude af stand til at få personlig kontakt med de nødlidende i fremmede lande. Men hvad med vore hjemlige nødlidende?

Dem, der måske ikke lider korporlig nød, men alligevel trænger til hjælp. Har De tænkt på, at der gives mennesker, som hungre og tørster, skønt de måske nok får tilstrækkeligt at spise og drikke, som er nøgne trods deres forholdsvis velklædthed, som er fremmede skønt kendt af mange, som skønt velplejede er uden trøst, som er fanger i et fængsel uden tremmer og syge trods et muligvis ret godt helbred? De findes i tusindvis omkring os. Hvad har vi gjort for at hjælpe dem? Hvad kan vi gøre?

Hvor mange langvarigt syge får sjældent eller aldrig besøg af andre end deres professionelle plejere? Hvor mange gamle? Hvor mange unge føler sig overladt til sig selv?

»Der kan man bare se«.

Og hvordan med fangerne i de mere konkrete fængsler? Har vi, som vi bør, husket at trøste de af dem, som muligvis ingen andre trøster? I en tysk avis nævnte en katolsk fængselspræst fornyligt, at 90 pct. af ungdomsfangerne ikke længere tror på Gud. Hvem skal så trøste dem?

At vi i denne henseende på det nærmeste lever i et U-land, lader sig næppe benægte. Bag den ydre velstand skjules mangt et for-

krøblet sjæleliv, som ikke får tilfredsstillet den mest nødtørftige sult og tørst – den sult og tørst, som ikke lader sig stille på nogen anden måde end gennem personlig kontakt med et medmenneske. Nu kan De indvende, at det dog er svært at finde frem til disse nødlidende. Det er det muligvis. Men dog ikke så svært – i særdeleshed ikke efter, at *Dansk Røde Kors* – inspireret af Røde Kors i Amerika, Norge og Sverige – i år har påbegyndt et arbejde, hvis formål er at skaffe de venneløse i samfundet personlig kontakt med mennesker, der frivilligt vil påtage sig at komme dem i møde og være noget for dem. Disse frivillige kaldes »patientvenner«, men »patienterne« er ikke kun fysisk syge eller handicappede, det er alle, raske og syge, unge og gamle, som har den ene store lidelse til fælles: at de hårdt savner en ven, en personlig kontakt med et medmenneske.

Eftersom dette »arbejde« er i dybeste overensstemmelse med det kristne påbud om aktiv broderkærlighed og i lige så nøje overensstemmelse med vore barmhjertighedsforpligtelser, tøver jeg ikke med at anbefale det til enhver, som vil yde en helt personlig indsats og give, ikke sit løse, men sig selv til et andet menneske og i det mindste 50 timer om året være i personlig kontakt med vedkommende. Samtidig anbefales Dansk Røde Kors' patientvennetjeneste til enhver, der personligt savner menneskelig kontakt, ligesom til alle, der kender kontakthungrende mennesker. Dansk Røde Kors stiller sig med glæde til rådighed som formidler af kontakten.

Hér er der ikke kun tale om juicelevelgørenhed – men hvad er det vel også for en slags kærlighed, der ikke kan holde julen over?

Foreløbig har ca. 200 frivillige meldt sig som patientvenner under Dansk Røde Kors' velkendte samlingsmærke – det hjerterøde kors på den rene hvide baggrund. Men der er brug for mange, mange flere. Og hvorfor holde sig tilbage, hvis man på nogen måde kan være med?

For at blive patientven i Røde Kors' tjeneste skal man: 1) være fyldt 20 år, 2) være (blive) medlem af

Dansk Røde Kors, 3) forpligtede sig til at »tjenstgøre« mindst 50 timer årligt og helst én gang om ugen, 4) erklære sig indforstået med at afgive tavshedsløfte, 5) forpligtede sig til at »arbejde« efter de retningslinier, Røde Kors angiver, og som kan accepteres af de samarbejdende myndigheder, 6) ikke lide under nogen smitsom sygdom og 7) underkaste sig årlig tuberkuloseundersøgelse.

Fordringerne viser, med hvilken prisværdig ansvarlighed Dansk Røde Kors har taget opgaven op. I øvrigt udstyres patientvennerne med et særligt emblem og et kort, som angiver deres mission – til evt. brug for besøg på hospitaler, plejehjem samt andre offentlige og private institutioner.

Tilmeldelse kan ske til den lokale afdeling for Dansk Røde Kors. I København er adressen. Dronningens Tværgade 9, K., telefon 15 75 87.

Bernhard Andersen

Gå stille med dørene

Premierminister Lee Kwan Yew i Singapore har givet redaktørerne af et malaj-sproget dagblad »Utusan Melayu« pålæg om at ophøre med visse beskyldninger mod de kristne i Singapore, især katolikkerne.

Den pågældende avis har bragt artikler vendt mod de kristne og har bl.a. hævdet, at katolikker søger at få bragt muhamedanere til kirken ved at præsentere unge muhamedanske mænd for kristne piger, ved bestikelser og ved at tilbyde dem beskæftigelse: Premierministeren sammenkaldte til sidst til møde i det fællesreligiøse råd, som består af 4 muhamedanere, en hindu, en sikh, en buddhist, en parser, 3 protestanter og en katolik. Katolikken, monsignore Goh, tilbageviste angrebet, idet han sagde, at Kirken tværtimod har afholdt sig fra at missionere blandt muhamedanere. Premierministeren sagde, at en strid mellem kristne og muhamedanere ville ødelægge den lille nations forhold til andre stater, i særdeleshed forholdet til de muhamedanske stater i Afrika. Han udbad sig fra de kristne repræsentanter i rådet en erklæring, der tilbageviste dagbladets påstande. Han gav dernæst ordre til at denne erklæring med rådets tilslutning skulle offentliggøres i Utusan Melayu. En offentlig udtalelse fra regeringens side senere gik ud på, at avisen havde lovet at ophøre med at trykke kristenfjendelige artikler.

I DEN KOMMENDE TID

Med hensyn til julens gudstjenester i Storkøbenhavn tillader vi os at henviser til dagspressen. Vi har dog optaget kirker og kapeller der udtrykkeligt har anmodet om optagelse.

DEN HELLIGE FAMILIES KAPEL
Valby Langgade 117, Valby.
Juleaftensdag 24./25.12. kl. 24.00.
1. juledag 25.12. kl. 9.30.
2. juledag 26.12. ingen messe.
Nytårsdag 1.1. kl. 8.30.
2. nytårsdag (søndag) 2.1. kl. 8.30.
Hell. trekonger 6.1. kl. 19.30.

HELLIG TRE KONGERS VANDRING

Ligesom de foregående år finder denne snart traditionelle vandring sted. Vi samles atter ved den røde port i Klampenborg onsdag den 5. jan. 1966 kl. 20 præcis. Derefter går vi til St. Andreas Kirke i Ordrup hvor vi holder vigilie i kirken. Endelig samles vi i menighedssalen til gammen. På gensyn

B. Højbo

NB. Glem ikke lommelygte og rigeligt med kronestykker.

SCT. MIKAELS KAPEL, Andersen Nexøvej 10, Søborg.

24. december: Abstinenspligten bortfalder. Morgenmesse som sædvanligt. Midnatsmesse kl. 24.

25. december: Reciterede messer kl. 9,30 og 11.

26. december: Som andre søndage kl. 9,30 og 17.

1. januar: Messe kl. 10,30.

2. januar: Som andre søndage kl. 9,30 og 17.

6. januar: Hellig 3 Konger: Som andre torsdage kl. 19,30.

SANKT ANSGARS KIRKE, KØBENHAVN

Juleaften kl. 24.00: Biskoppen koncerer med kirkens præster. Messe med dansk tekst.

Juledag kl. 8.00 og 11.30: Messe. Kl. 10.00: Latinsk levitmesse.

2. juledag: Som på alm. søndage.

Nytårsaften kl. 16.30: Festandagt med prædiken og Te Deum.

Nytårsdag 1966 kl. 8, 10 og 11.30: Messe. (Ikke befalet helligdag.)

Torsdag den 6. jan.: Helligtrekonger kl. 8 og 16.30: Messe. Kl. 20.00: Levitmesse. (Ikke befalet helligdag.)

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 19.: 4. Adventssøndag (s. 27, violet).

MANDAG den 20.: Søndagens messe (s. 27, violet).

TIRSDAG den 21.: Thomas (s. 782, rød), apostel. – Erindring om advent (s. 27).

ONSDAG den 22.: Søndagens messe (s. 27, violet).

TORSdag den 23.: Søndagens messe (s. 27, violet).

FREDAG den 24.: Vigilien til Herrens Fødsel (s. 30, violet).

LØRDAG den 25.: Herrens Fødsel (s. 35 ff, hvid).

SØNDAG den 26.: Søndag i oktaven (s. 59, hvid). – Erindring om Stefan (s. 46), det første blodvidne.

MANDAG den 27.: Johannes (s. 49, hvid), apostel og evangelist. – Erindring om oktaven (s. 42).

TIRSDAG den 28.: De uskyldige Børn (s. 53, rød). – Erindring om oktaven (s. 42).

ONSDAG den 29.: Dag i oktaven (s. 63, hvid). – Erindring om Thomas (s. 57), biskop og martyr.

TORSdag den 30.: Dag i oktaven (s. 63, hvid).

FREDAG den 31.: Dag i oktaven (s. 63, hvid). – Erindring om Sylvester (s. 63), pave og bekender.

LØRDAG den 1.: Oktavdagen for Herrens Fødsel (s. 64, hvid).

SØNDAG den 2.: Jesu Navns Fest (s. 65, hvid).

MANDAG den 3.: Messe som 1. januar (s. 64, hvid).

TIRSDAG den 4.: Messe som 1. januar (s. 64, hvid).

ONSDAG den 5.: Messe som 1. januar (s. 64, hvid). – Erindring om Telesforus (s. 70), pave og martyr. – Eller: Telesforus (s. 70, rød), pave og martyr.

TORSdag den 6.: Herrens Åbenbarelse eller Hellig Tre Kongers Dag (72, hvid).

FREDAG den 7.: Messe som 6. januar (s. 72, hvid).

LØRDAG den 8.: Gudsmoder (s. [87], hvid).

SØNDAG den 9.: 1. søndag efter Hellig 3 konger: Den hellige Families Fest (s. 77, hvid).

Ugebladets redaktion
ønsker læsere og medarbejdere en velsignet
jul og et godt nytår

Magtkamp og nonner

Anne Huré: »De to nonner«.

199 sider.

Jespersen og Pio.

Anne Huré har ifølge forlagets oplysning selv været en tid i et kloster, men forlod dette for at studere filosofi og teologi i Louvain. Efter at have læst hendes debutbog fra 1962 er man ikke i tvivl om, at forlagets oplysning er korrekt, for Anne Huré røber usædvanlig godt kendskab til tilværelsen i et kloster, og såvel sprog som indhold præges af hendes akademiske uddannelse. Desværre giver dette sidste sig ikke udtryk i nogen villighed til at komme læseren til hjælp, hvor hjælp må anses fornøden, for eksempel til forståelse af en mængde ord, der måske nok hører til dagligsprogets gloser i et kloster og blandt præster, men ikke kan forudsættes kendt af en almindelig læser. Selv oversætterinden (Ninna Christiansen) synes et sted at være ladt i stikken, eller skyldes det mon en trykfejl, at der side 61 står »Fenebræ« i stedet for »Tenebræ«? Og hvad er så dét i grunden for noget? En stak oplysende fodnoter savnes.

En vigtig forudsætning for at få udbytte af »De to nonner« uden at gøre sig skyldig i en mængde misforståelser er, at man forud har grundigt kendskab til internt katolsk sprogbrug og i forvejen ved besked med det væsentligste om klosterkald og klosterliv. Er disse forudsætninger i orden, og har man tillige sans for intriger på et højt intellektuelt niveau, vil man imidlertid kunne få mere end almindelig underholdning ud af »De to nonner«.

Handlingen er henlagt til tiden omkring åbningen af det økumeniske koncil, og skuepladsen er et stort nonnekloster for benediktinerinder et sted i Frankrig. Klosteret tæller et par hundrede nonner, godt 100 lægsøstre og et halvt hundrede novicer, der alle inddrages i den magtkamp, som finder sted mellem abbedissen, Madame Hildegard, og medlem af klosterrådet, Moder Stanislas. De to nonner er næsten samtidig trådt ind i benediktinerordenen, men på grund af deres forskellige indstilling til klosterlivet er der opstået så stærke modsætningsforhold mellem dem, at deres uoverensstemmelser fører til en åben strid, som splitter klosterfællesskabet i to grupper og kræver dip-

lomatisk indblanding fra Vatikanets side. Abbedissen og Moder Stanislas skildres som stærke og stejle personligheder, mestre i klosterintrigernes kunst og indstillet på hver for sig at få gennemtruffet deres synspunkter, koste hvad det koste vil.

Moder Stanislas er meget lærd, meget fordomsfri og meget moderne indstillet i hele sin tankegang. Hun nærer en vis afsky for at blande Guds navn ind i alt, hvad der foregår i klosteret. Abbedissen er meget kløgtig, meget myndig, meget umoderne og en meget stor tilhænger af en yderligtgående asketisk klostertradition. Groft sagt repræsenterer den første de »liberale« og sidstnævnte de »reaktionære« kræfter i klosteret. Moder Stanislas er hovedsagelig beskæftiget med videnskabeligt arbejde og ønsker gang på gang at foretage rejser i sit arbejdes medfør og på opfordring af tilhængere uden for klosteret. Abbedissen modsætter sig disse rejseplaner. Hun holder på, at hendes nonner skal respektere deres løfte om stedbundethed og bør lægge større vægt på at søge helliggørelse på den måde og ad de veje, deres store forgængere i ordenen har anvist og benyttet. Der er således ikke kun principielle modsætninger, men også stærkt personlige uoverensstemmelser med i spillet. Spændingen mellem de to er stærk fra starten, stiger langsomt og bliver til sidst næsten uudholdelig. Alle i klosteret må lide under det.

En lille historie om en novices for-

elskelse i en præst krydrer denne usædvanlige litterære klosteranrettning hen imod bogens slutning og giver forfatterinden lejlighed til at vise, hvorledes den meget forstående Moder Stanislas, bogens heltinde, bærer sig ad med at kurere sådanne griller hos en ung og intelligent novice. (Skulle Moder Stanislas mon være forfatterindens alter ego? Mistanken kan ikke undgås.)

Det er indlysende, at en klosterroman, der koncentrerer opmærksomheden om magtkamp og intriger, må give et fortegnat billede af klosterfolk og klosterliv. På den anden side kan intet modent menneske tage skade af at vide, at sådant også kan finde sted i vore klostre. Nonnerne er også mennesker, og det er forkert at tro, at de dør hen som personligheder, så snart klosterportens smækkes i bag dem og klosterlivets ånd og rytme begynder at gøre sin indflydelse gældende. Det kan endog ske, at denne ånd og rytme slet ikke slår igennem eller hører op med at øve større indflydelse på personlighederne, for det er lige så vanskeligt – muligvis vanskeligere – for klosterfolk som for os andre at leve op til idealerne om et liv i harmonisk fællesskab, fred og fordragelighed. For mennesker, der måtte ønske at flygte ind i et kloster, er denne bog et effektivt middel til at belære dem om noget andet. De risikerer at komme fra asken i ilden, for klostrene er i langt højere grad åndelige kampcentre end idylliske tilflugtssteder for

Ordenssøstre i film og litteratur er ofte af en egen art.

mennesker, der ikke mere vil kæmpe med sig selv og de modsatrettede kræfter, som udløses, hvor flere mennesker kommer sammen og skal lære at indrette sig efter hinanden.

Anne Huré lader os få indblik i et sådant klosterligt kampcenter, hvor hovedpersonerne ikke automatisk føres fra sejr til sejr, men går fra nederlag til nederlag, indtil de er ved at rive alt med sig i deres fald. Det er gennem nederlagene – ikke den ydre triumf, som til slut bliver den ene af dem til del – og det er gennem de hermed forbundne lidelser, at de to nonner omsider opgiver deres stejle holdning, kommer til besindelse, ophæver hadet og ufordrageligheden og opnår en slags katharsis (renselse).

Nogen lettilgængelig og letforståelig roman er »De to nonner« ikke, men den er velskrevet og fængslende.

BBB

Bærer sin alder med værdighed

Karl Adam:
Katholicismens inderste væsen.
1965, 277 sider.
Oversættelse: Peter Schindler.

Karl Adams bog om det grundlæggende ved den katolske tro der første gang udkom i 1924, vil vel nok være mange bekendt. Øjensynlig er denne almene introducerende fremstilling ikke overflødig, selv i disse bogmættede tider.

Bogen bærer sin alder med værdighed – den er på ingen måde antikveret. Som lægmand og universitetsstuderende (på sådanne var værket – i forelæsningsform – oprindeligt møntet) kan man – skal man – mere eller mindre tage den til efterretning; dog har følgende indtryk fæstnet sig:

Opbygningen – 11. afsnit, der behandler de tilgrundliggende sandheder, + et 12., der afsluttende beskæftiger sig med, hvordan Kirken faktisk har været i stand til at virkeliggøre disse principper – er systematisk meget heldig, det fornemmes hele tiden, at her tales der til et lydhørt publikum, friskheden er bevaret.

Det anføres lokkende på bagsiden, at forfatteren viser os Kristi Kirkes inderste væsen i en strålende *vision*. Dermed udtrykkes, at en inspireret akademiker har givet sig i kast med – og det er lykkedes ham – at skulle give et lille indblik i sandheden om den Kirke, som han tror på: han har

grebet den og forklarer den i kærlighed. Heraf følger, at man ikke skal belave sig på diskussion af betimeligheden eller det rimelige i dette eller hint; mulige konkrete konflikter kommer man ikke ind på, det er den tunge tradition, der lægges frem.

Afsnittet om katholicismen, som den virkelig fremtræder, viser bedst, at forfatteren ikke udelukkende opholder sig i visionernes rige. Men han tror på Kristi kirke som en institution, der vil bestå urokket. Noget andet er så, at man måske vil kunne rejse spørgsmålet, om dette synspunkt holder stik. Forbliver en sådan institution virkelig den samme igennem tiderne? Er trossætningerne faktisk andet og mere, end hvad de gøres til? Kan man tale om ideen uafhængigt af den måde, hvorpå den føres ud i livet?

J.S.

Svag i bedømmelsen stærk i fordømmelsen

»Når grundvoldene vakler«
af Maria Basilea Schlink.
Lohses Forlag.
173 sider. Kr. 12,50.

Sorg og forargelse er vigtige ingredienser i »Når grundvoldene vakler«, som er skrevet af lederen af Det evangeliske Mariasøsterfællesskab, søster Maria Basilea Schlink. Forargelsen skyldes det moralske jordskred, som finder sted i vor tid. Sorgen stammer fra bevidstheden om, at kristne mennesker svigter i kampen mod den stigende umoralitet.

Hensigten med bogen er at påvise, at vi lever i »de sidste tider«. Forfatterinden er overbevist om, at verden vil gå under i en forestående atomkrig, og levner os kun ringe håb om at undgå katastrofen. En forudsætning herfor måtte være, at vi omvender os og gør bod. Men hvem ænser i vor tid røsten i ørkenen! Vi er vidner til en umoralitet uden lige, og den legaliseres i stedse stigende omfang – endog inden for den kristne menighed. Forfatterinden efterlyser kristne, der har »mandsmod til i lydighed mod Guds ord og af kærlighed til meneskene at kalde synd og skyld ved deres rette navn« og er ikke bange for af den grund at blive genstand for verdens hån og latter.

Desværre viser forfatterinden sig i besiddelse af større mod til at fordømme end af evne til at bedømme

tidens tegn. Det er ikke kun moralens grundvold, der vakler – det er også, og først og fremmest, grundlaget for vor bedømmelse af moralen. Det ved forfatterinden – men desværre ser hun ikke, at det også gør sig gældende for hendes eget vedkommende. Derfor egner hendes nye bog sig ikke til at være det, den i følge sin undertitel gerne ville, nemlig et »positionslys i tidens tåge«.

Kun to øjnefaldende eksempler blandt mange skal her trækkes frem. Som udtryk for en »hæmningsløst produceret umoral« nævnes Ingmar Bergmans film »Stilheden«. Den overgås i perversitet kun af Bergman-eleven Sjömans film »491«. Det er komplet uforståeligt for forfatterinden, at fremtrædende kristne har kunnet anbefale en film som »Stilheden«, og det fylder hende med sorg, for selv kan hun kun fordømme den – så at sige i samme ånde-dræt, som hun fordømmer »Fanny Hill«.

Den anglikanske biskop Robinson er også genstand for forfatterindens sorg og forargelse. Dog gør hun et særligt forsøg på at forstå Robinson og nå til en mere retfærdig bedømmelse. Forsøget mislykkes. Skylden herfor må efter hendes mening være Robinsons, da han formentlig mod-siger sig selv. I øvrigt har Robinson misforstået Bonhoeffer (s. 65). Resultatet bliver en af sorg mildnet fordømmelse af Robinson og enhver teolog med lignende synspunkter. Ved deres metode »tilskæres den kristne tro og bliver noget rent menneskeligt, men mister sin karakter af åbenbaring«. Som en mængde filosofier siden Rousseau arbejder man blandt moderne teologer på at sætte mennesket i centrum i stedet for Gud, konkluderer hun. Men gør Robinson virkelig dét? Forfatterinden mener ja. Andre mener nej. Hvorfor ikke drøfte tingene igennem med dem?

Forfatterindens inderste motiv kan vi kun billige. Hvad hun ønsker er, at vi skal lade vor kristne tro og kærlighed give sig udslag i gerninger, som er i overensstemmelse med Guds bud, og at vi for alvor skal besinde os på at være Guds medarbejdere. Men mon ikke vi skal vogte os mere for at placere synd og skyld, hvor der muligvis ingen synd og skyld er? Og mon man virkelig ved at skræmme med en truende katastrofe og udråbe sin moralske forargelse fra tagene kan bringe nogen til sand omsindelse og bod?

BBB

Lommekalenderen

Lommekalenderen ser nogenlunde ud, som den plejer at se ud, og det er ikke det værste man kan sige om en sådan indretning, som gerne skulle være til at finde rundt i med det samme. I øvrigt har bindet fået et nyt »vartegn« – enklere, mere tidssvarende.

Man bemærker, at »Den katolske Kirkes Kancelli« har taget navneforandring til det mere tidssvarende »Katolsk Bispekontor«. Administrationsafdelingens leder, revisor Svend Just Hansen er blevet *direktør* for afdelingen (tillykke) og pastor Guido Kreienbühl fungerer som biskoppens privatsekretær. Bispekontorets sekretær er fortsat pastor Olav V. Sørensen. Siden lommebogen er blevet trykt, har det tyndet ud i præsternes rækker. Den rubrik, der er helliget bispedømmet København, er allerede forældet, idet både pastor King og pater Wolfisberg er afgået ved døden. Men sådan vil det altid være. Livet går hurtigere end trykkemaskinen.

Der er folk, der har det til hobby at finde trykfejl. Jeg har fundet nogle, men vil ikke tage fornøjelsen fra andre. Gå selv på opdagelse! Og så kan vi implicerede takke os selv for trykfejlene, idet redaktionen af lommebogen i god tid har sendt korrektur til os.

Alt i alt er lommebogen en aldeles uundværlig bog for enhver katolik, der bare praktiserer et minimum, og pastor Ebbe Simonsen løser på en fortræffelig måde det trølse redaktørhverv.

Catholica

Catholica nr. 3 i 1965 indeholder et uddrag af Peter Schindlers her i bladet omtalte bog »Filip Neri og Roms Reformation«. Endvidere en artikel af Finn Lyng O.M.I.: »Katholicismen i USA«. Den grønlandske præst, som er tilknyttet den amerikansk orienterede afdeling af oblatfædrene, forsøger på et overblik og en vurdering.

Endelig er der et bidrag af Bengt Holbek med den skæge titel »Fandantag mig«, der handler om djævletro og overtro.

Det sidste store bidrag er af Aage Jørgensen. Det hedder »Alperejsen« og har sit udgangspunkt i guldalder-tiden. Og som sædvanligt er der varierer småstof med boganmeldelser osv. Et lædigt og alsidigt hæfte.

Lumen

Lumen nr. 23 starter med en artikel af V. Duclos, som skriver om forudsætningerne for en økumenisk dialog om Marialæren. Det er sandelig at tage om nælden, hvis man undskylder denne udtryksform. Det er – som altid når pater Duclos tager fat på noget – et grundigt og dybtgående arbejde, der her præsenteres os – ledsaget af et omfattende notemateriale af hensyn til de læsere som kan og vil arbejde videre med sagen. V. Duclos' afhandling vil strække sig over flere numre. Nummeret indeholder i øvrigt bidrag af L. M. Dewailly O.P., P. M. Lenicque og M. Dubarle. Og boganmeldelser.

Credo

Det svenske »Credo« er også dukket op lige før jul – med nr. 5. Man gennemgår bl. a. noget af det andet Vatikanconcils fjerde samling og pavens besøg i FN. Og der er lidt om Honest to God-debatten, nye studier i Father Brown, der lader til at nyde noget af Sherlock Holmes' udødelighed. Vi får noget at vide om kirken i Ghana og kirken i Ungarn, og man viger ikke tilbage for at skrive lidt om det delikate fødselskontrolproblem i koncilets sammenhæng.

En nyttig redegørelse

Tidligere redaktør ved Katolsk Ugeblad, Jørgen Berg, har skrevet et såkaldt »separatum« til Nordisk Tidsskrift for International Ret. Særtrykket handler om pavestolens udenrigstjeneste eller korrekt citeret »Den Hellige Stols »udenrigs«-tjeneste«.

Det er et her på bjerget forsømt emne, den såre kyndige redaktør Berg har taget op. Emnet belyses både fra den religiøse, historiske og juridiske synsvinkel, og når man tænker på, at hele teksten ikke engang fylder syv sider – hvortil dog kommer noter og tillæg godt to sider – må man sige, at Jørgen Berg har administreret godt med indsigt og plads. Det er en yderst saglig redegørelse, som alle interesserede bør prøve at få fat på, om ikke andet så på biblioteket.

H. S. Friis

Malermester

Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

RADIO OG TV

Julens tv og radio

Lillejuleaften (23. dec.) starter tv-programmet med en udsendelse for børn og unge »Lillejuleaften« kl. 15,15. Julekalenderens sidste luge åbnes kl. 19,15. Kulturafdelingen præsenterer en rejsefilm kl. 19,30. Efter tv-avisen kl. 20,00 tager Otto Leisner os med på krobesøg og kl. 21,10 kommer et program af særlig interesse for katolske seere. Det er en udsendelse om Sankt Nikolaus.

Juleaften sender børne- og ungdomsafdelingen en udsendelse kl. 16,30: Mens vi venter. I denne udsendelse kommer der blandt andet en novellefilm. Tv-avisen varer kun fem minutter og derefter kommer kl. 20,05 udsendelsen »Glædelig Jul« hvori blandt andet Svend Methling læser juleevangeliet. Kl. 21,05 er der julehilsener og kl. 21,35 sendes »Den lille pige med svovlstikkerne«. Kl. 22,00 kommer en religiøs udsendelse. Det er Bachs juleoratorium. Dette oratorium er delt i fire afsnit. De tre næste afsnit følger første og anden juledag og nytårsdag.

Juledag kommer der en film kl. 16,30: Troldmanden fra Oz. Kl. 18,00 ønsker børne- og ungdomsafdelingen glædelig jul med en udsendelse om juleevangeliet i tegninger. Tv-avisen kommer 19,30 og derefter underholder Clara Pontoppidan. Kl. 20,35 sendes balletten Etudes. 21,25 kommer en moderne udgave af juleevangeliet. Det er en film om flygtninge. Ingen vil tage imod dem. Imens føder den unge kvinde et barn ude i ladens kulde. Aftenen slutter med Bachs juleoratorium.

2. *juledag* er der film kl. 14,45 og kl. 16,10 begynder den årlige julekonkurrence for børn: Jordan rundt på tre kvarter. Kl. 17 er der reportage fra kunstskejtøløbene i Garmisch-Partenkirchen. 19,30 tv-avis. 19,40 kommer en rejsefilm og kl. 20,10 en reportage fra et cirkus. 21,40 er der filmorientering og aftenen slutter med tv-avisen kl. 22,10 og 22,35 tredje del af Bachs juleoratorium.

I dagene mellem jul og nytår sendes et afsnit af filmen »Vi på Krageøen«, der handler om jul. Dette program kommer den 27. dec., 29. dec., 30. dec. og nytårsdag.

Nytårsaften kommer der en udsendelse fra børne- og ungdomsafdelingen: »Året der gik«. Det bliver kl. 17,00. Kongens nytårstale kom-

Fortsattes side 23

JULENS TONER FORENER MILLIONER

*Der var gået mus i orgelet
til juleaften. Og så
fik vi verdens mest populære
julemelodi »Stille Nat«*

Når den hellige jul går ind, forener vi os verden over i et kor af den mest kendte af alle julesalmer – den, der hos os synges med B. S. Inge-manns ord »Glade jul, dejlige jul«, men som stammer fra Østrig, hvor ordene blev til »Stille nat, hellige nat«.

Overalt i verden, hvor man fejrer kristen jul, kender man Franz Grubers melodi. Franz Gruber, en lille østrigsk organist, skrev den over præsten Josef Mohrs tekst.

Musene bragte julesalmen til verden

Første gang, denne julesalme blev sunget, var i den lille østrigske by Oberndorf, der ligger i nærheden af Salzburg.

Der var sket det beklagelige, at der var gået mus i den lille kirkes orgel, og det bevirkede, at man måtte indstille sig på at undvære orgelspillet på selveste juleaften. Både præst og organist ved kirken var meget musikalske, og de var kede af, at man ikke også gennem musikken kunne tolke juleglæden.

Men musene havde gjort deres ødelæggelsesarbejde så godt, at der ikke var nogen mulighed for at få orglet til at spille juleaften. Pastor Josef Mohr begyndte under forberedelsen af sin juleprædiken at omsætte sin juleglæde i vers. Det blev til »Stille Nacht«, og da han viste sit værk til organisten, Franz Gruber, blev denne selv optaget af musikken

i ordene, og skønt der kun var få timer til selve julemessen, lykkedes det ham at få fæstet melodien til nodepapiret.

Til citer fødtes »Stille nat«

Ærgerligt var det naturligvis, at man ikke kunne bruge kirkenes orgel, men organisten mente, at det nok kunne forsvares at spille melodien på citer.

Under julemessen lød den lille citers sprøde toner ud over kirken, og præst og organist sang sammen »Stille nat« under åndeløs stilhed i kirken.

Det blev en oplevelse, der var langt skønnere, end hvis man havde haft kirkenes orgel i brug, og den lille landsbymenighed blev her præsentert for en salmemelodi, der mere end nogen anden skulle komme til at tolke julens tone.

Julesalmen gik sin sejrsgang over hele jorden

Da organisten, Franz Gruber, sammen med sin kone, gik hjem fra julemessen, talte de om salmen. Hun hævdede glad, at han havde komponeret en melodi, der sikkert ville leve længe efter, at digter og komponist var døde.

Og hun fik ret. I 1917 under den anden verdenskrig sad et oldebarn af Franz Gruber i en krigsfangelejr. Oldebarnet spillede på harmonika sin oldefars julesalme, og i de dystre omgivelser faldt man ind på mange

sprog. Da var det næsten 100 år siden, at melodien og salmen var blevet til. Franz Gruber og Josef Mohr komponerede og digtede deres julesalme i 1818.

Julenat og julemorgen kan man stille sin radio ind på næsten hvilken bølgelængde, man vil. Man vil ikke kunne undgå flere steder at høre den gamle julesalme, som Inge-mann herhjemme har forevigt. Man kan fra musikkyndiges side drage nok så meget til felts mod »Glade jul, dejlige jul«. Salmen er blevet folkeeje – man vil ikke tåle, at der røres ved den.

Den er efterhånden også blevet et udtryk for, hvad der er dansk jul.

hs.

— LEGATER —

HELGE JACOBSENS LEGAT

I løbet af marts måned vil uddelingen af Helge Jacobsens Legat finde sted. Dette legat kan søges som bidrag til bygning eller restaurering af katolske kirker – fortrinsvis sognekirker – under forudsætning af, at der ved bygning af kirken alene medvirker danskfødt arkitekt, og at den pågældende menighed selv viser offervilje.

Eventuelt vil der endvidere kunne uddeles mindre beløb til hjælp til dækning af udgifter ved religionsundersøgning for katolske børn. Eventuelle ansøgninger indsendes inden 31.

Fortsættes side 23

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Telf.: *MI 2557

Carl Moberg

Frederiksborgvej 201, NV
Søborg 1845 - 1871

Centralvarme
Fjernvarme
Sanitetsanlæg
Ventilation
Varmluftanlæg

BLOCH's BOG CLEARING

K. V. BLOCH
(FORHEN BOGBANKEN)

Fiolstræde 34, København K
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af
skolebøger

Omindbindinger.

Skal De flytte?

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842
Taga 5893

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
* 34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle Irossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Viggo Høgsgaard

Landsretssagfører

Studiestræde 15, København
Minerva 6761

Kontortid 9-16 - Lørdag lukket

BRDR. MEYER

Blikkenslagermestre
aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmestre

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - Am 1248

Per Meyer 94 33 66

KSK

Aktieselskab
KØBENHAVNS
BRÆNDELS KOMPAGNI
Nørregade 15 - Tlf. Central 9270

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,
København V.
Tlf. Eva 4151

Kaj F. Fjording

Murermester

Hyldegaards Tværvej 13,
Charlottenlund
Tlf. Ordrup 5722 og 6850.

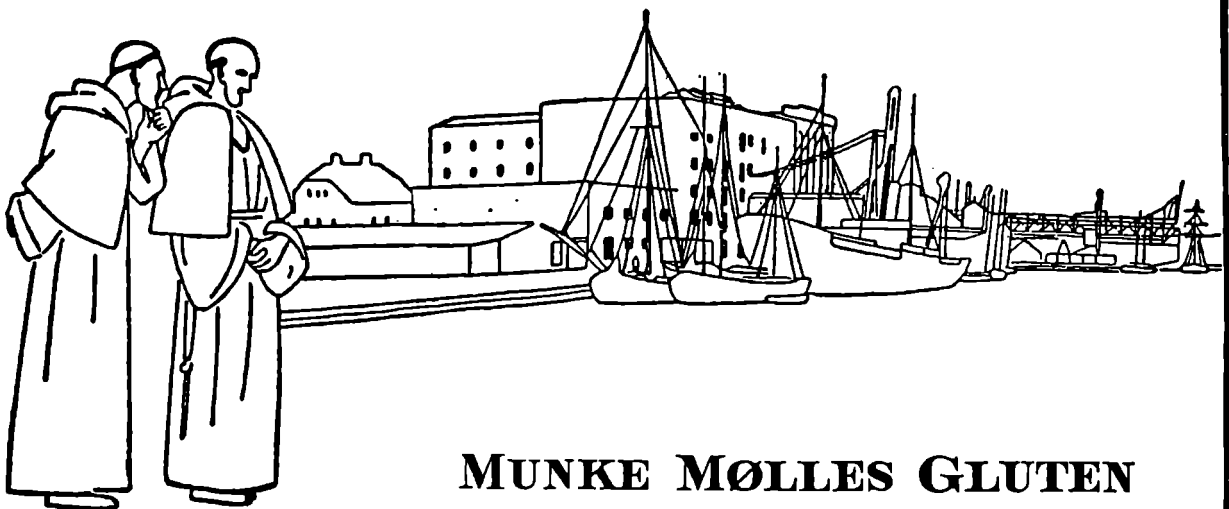
G. GARTH-GRÜNER

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K

Telefon Minerva *408

EN BANKBOG
åbner alle muligheder
- indsæt Deres penge i

LANDMANDSBANKEN

MUNKE MØLLES GLUTEN

Julens radio og tv

Fortsat fra side 20

mer kl. 18,00 og kl. 21,00 er der tv-avis. Kl. 20,25 kommer en morsom udsendelse med tv-avisen som emne. Den hedder: »Skærmens natur – eller hvordan man laver sin egen tv-avis«. Kl. 21,00 er der to timers underholdning fra Tivoli og kl. 23,00 kommer en naturfilm: »Årets gang«.

Nytårsdag kommer der nytårs-koncert fra Wien kl. 12,15. Der er vintersport kl. 13,30 og kl. 15,30 børnene på Krageøen. Der kommer en spillefilm kl. 16,00: Havets helte. Kl. 19,30 tv-avisen og kl. 19,45 statsministerens nytårstale. Kl. 20,00 sendes der ballet og 20,10 kommer udenrigsmagasinet Horisont. Kl. 20,55 har tv-teatret premiere på Erik Knudsens og Finn Saverys musical: Læn Dem ikke ud. Aftenen slutter med tv-avisen kl. 22,25 og fjerde og sidste del af Bachs juleoratorium kl. 22,30.

Legater

Fortsat fra side 21

januar 1966 til Den Katolske Kirkes Kancelli, Laurids Bings Allé 16, København F, og skal i specificeret form indeholde alle de nødvendige oplysninger.

ANSGARIUS BONIFACIUS

Ansøgninger om tilskud fra foreningen til de respektive kirker og kapeller bedes indsendt inden 31. december 1965 til Den Katolske Kirkes Kancelli, Laurids Bings Allé 16, København F.

BARONESSE ROSENKRANZ CHARISIUS F. OXHOLMS LEGAT

til hjælp for trængende, indfødte medlemmer, mænd eller kvinder, af de her i landet værende katolske menigheder, uddeles af biskoppen i løbet af januar måned 1966.

Ansøgninger indeholdende fulde navn, stilling, alder og bopæl, skal med hensyn til trang, værdighed og medlemsforhold til en herværende menighed attesteres af to personer, hvoraf den ene skal være katolsk gejstlig.

Legatportioner uddeles *ikke* for livstid, hvorfor tidligere legatnydere må indsende ny ansøgning. Ansøgningsfristen udløber den 31. december 1965. Andragender, som er indsendt efter dette tidspunkt, kan ikke komme i betragtning. Ansøgning stiles og indsendes til Den Katolske Kirkes Kancelli, Laurids Bings Allé 16, København F.

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 615) 2454

FJERDE SØ

Hovedagentur

Gratis rådgivning dag og aften

i alle enkle og kombinerede
forsikringsarter:

Ulykke — Dødpenge — Familieindbø
Brand — Indbrud — Vandskade
Tyveri — Ansvar — Sommerhus
Auto — Husejer — Forretning
Driftstab — Sanitet — Oliefyre m. m

H. E. Pedersen, Søndervigvej 89
Vanløse . Tlf. 71 20 23

samt
Tegningsagentur
Statsanstalten for Livsforsikring

Næste nr. af Ugebladet

udkommer d. 7. januar

Peter Schindler

Maria-bogen

146 sider - 42 ill. - kr. 27,00

Dette værk belyser på en helt ny måde Jomfru Marias betydning gennem tiderne. Det er en højst usædvanlig bog, hvor man bliver præsenteret for ikke mindre end tre forord.

Peter Schindler

Den hellige lektie

336 sider - kr. 39,25

En årgang prædikener efter epistlerne. En sprudlende og levende prædikensamling.

Arne Frost-Hansens Forlag

JULEKÆRTEN - Kr. 7,50

Med tekst bl. a. af Peter Schindler,
Hanne Kaufmann, Ulla Ryum og Knud Meister.

Pauluskredsens Forlag

Rigt illustreret,
fås i enhver
boghandel og ved
enhver kirke,

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt
stearinlys og vokslys
af enhver art

ASP-HOLMBLAD

STEARINLYSFABRIKER

København

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

De sydlige øer

W. Wulff & Søn

v/ Hans Wulff
Murermester

Grønningen 13, Maribo.
Telefon 238

Im. Nielsen

Snedkermester

Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes — alle
aftaler kan træffes i hjemmet.

Farvemessen

Vestergade 21, Maribo.
Telefon 989

Ingemann Jensen

Malermester

Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Chr. Steffensen

Herreekvipering

Søndergade 2. Telefon 796
Nakskov

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefoner 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester. Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritzen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telf. 85 01 32

Autoriseret elektro installatør

B. & H. Kofoed Hansen

Slagterforretning

Maria Gade 5, Maribo
Telefon 740

1. kl. kød og pålæg

Aalborg

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

RYØ A/S

Ingeniør- og handelsfirma

Aalborg Nytorv 14. Tlf. 12 88 88

El-installationer - El-artikler

Radio og fjernsyn

Fjernvarme - køleanlæg

Vand - Gas - Sanitet

FOLMER OLSEN

Begravelse ordnes

Reberbanegade 37

Aalborg - Tlf. 12 15 57

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg

Tlf. 12 03 01

Murermester- og entreprenørførr.

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

THUEN

Gravensgade 2

Aalborg

Slagtermester

Leo Nielsen

Danebrogsgade 21, Aalborg
Tlf. 12 41 29

Det Hele af Øffen —
og det bedste til Bøffen

Laurits Bageri

Borgergade 32, Aalborg

Telefon 12 69 13

Kun 1. kl. varer anvendes

Mathias
Christensen
ABSALONSGADE 14
AALBORG

København

Sparekassen
for Lyngby og Omegn

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4

København V.

Tlf. CE 7840 og 1254

Oliefyfyr

Centralvarme

Brændselolie

Cinders

NORDISK KUL A/S

Rødovrevej 381-389

Vanløse

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

A. Madsen, glarmester

Rantzausgade 14,

Københ. N. Tlf. 35 17 02

Specialitet: Blyindfatning

Kaj Uth

Snedkermester

Hyldegaardsvej 14-16

Ordrup, Tlf. 10225

Privat adr.: Nymosevej 14,

Gentofte. Tlf. Søborg 8109.

Kød, flæsk og pålæg

Farum Slagterforretning

Poul Andersen

Telefon 95 00 36

Fineste hjemmelavet pålæg

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermester

Dybbølgsgade 17,

København V.

Tlf. Vester 7001 og 8581

Drost & Rye Petersen

Heimdalsgade 4-6, København N

Tlf. Taga 5353

Centralvarme

Sanitet - Vandanlæg

FORSIKRINGS COMPAGNIET
FOR KONGERIGET DANMARK ¼

☆

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K

Telefon *11 21 21

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatør

Smallegade 4, København F.

Tlf. Godthåb 2638 - 2678

Forsidebilledet: julefred på Strøget i København.

Redaktion: Jørgen Hviid og Helge Kristensen (ansvarh.). Redaktionskontor: Bredgade 69, København K., tlf. (01)14 90 55 fra kl. 12.30-16. Redaktionssekretær: Elli Gambell (tlf. mandag og torsdag (01)14 90 55). Annonce-afdeling: Katolsk Ugeblads annonceekspedition, Hauchsvej 8, København V., tlf. EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 589 65. Abonnementsafdeling: Katolsk Ugeblads ekspedition v/ A. Prüser, Sankt Annæ Plads 28, København K., tlf. CEntal 9528 (9-16, lørdag kl. 9-12), postgiro nr. 570 42. Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal 11 kr. I løssalg 1 kr. (Julenummeret koster 2 kr.).

KONCILETS SLUTNING

Det andet Vatikankoncil er afsluttet. På værdig vis, tør nok siges. Samtidig med, at man i Istanbul satte bandbullen af 1054 mod den vestlige kirke ud af kraft, skete noget tilsvarende i Peterskirken, idet bullen mod den østlige kirke blev ophævet. Kl. 12,20 tirsdag den 7. december 1965 steg pave Paul VI ned fra sin stol for at overrække lederen af delegationen fra Konstantinopel (Istanbul), metropolitten Meliton, dokumentet. Vesterledens patriark og udsendingen fra østens øverste biskop omfavnede da hinanden, mens koncilfædrene var vidner.

Der havde været rygter fremme om, at patriarken Athenagoras selv skulle være kommet, men dette ville nok have betydet for mange forviklinger. Langt fra hele den ortodokse verden hilser de positive tilnærmelser mellem Rom og Konstantinopel velkommen med glæde. Der er for eksempel fortsat stor modstand fra kirken i Grækenland, men det er dog værd at lægge mærke til, at de russiske observatører ved konciliet straks meldte sig blandt gratulanterne. I det hele taget blev den historiske begivenhed hilst med et øredøvende bifald fra de tilstedeværende i Peterskirken.

Det var kardinal Shehan fra Baltimore, der på pavens vegne overværede den tilsvarende handling i Konstantinopel-patiarkens katedral, Georgskirken i Fanar i Istanbul.

Vor medarbejder, pater Martin Druzy O.P., der som bekendt har haft lejlighed til at følge koncilets fjerde samling på nærmeste hold, vil i det første nummer af Ugebladet i det nye år (7. januar) give en analyse af kirkemødets afslutning. Vi har allerede læst og hørt flere kommentarer: »Kristeligt Dagblad«s,

»Politiken«s og TV-avisens ret positive vurderinger og »Information«s på én gang overraskende negative og særdeles usaglige gang øregas. Vi skal her nøjes med nogle foreløbige betragtninger.

Konciliet har ikke skuffet trods det, at humøret her og der i løbet af de tre år på forskellige tidspunkter har været langt nede. Hver af os har vel sin hjertesag, som han kan glæde sig over er nået frelst igennem. Kirken som Guds folk, økumenien, religionsfriheden, forholdet til de ikke-kristne religioner, herunder jødedommen, forholdet til den moderne verden osv. Paven fremhævede i sin sluttale koncilets religiøse karakter. Og her er jo det ene, altoverskygende perspektiv, man skal se det hele i. Men bag i det religiøse kan skjule sig skranker og fordomme og lænker og ufredelighed. Det store ved konciliet, som faktisk blev fuldført i den ånd, pave Johannes stod for, er den nye mentalitet, der nu er en realitet – ikke bare hos en intellektuel type topkatolikker, men i selve kirken. Nu er der ingen vej tilbage. Modsigelserne er borte med blæsten fra den nye pinse. Vi står med begge ben i en meget vanskelig, men samtidig kriblende foruroligende og fascinerende tidsalder.

Hvad kirkens forhold til den moderne verden angår, har underskriverne på den såkaldte atomappel til konciliet udsendt en meddelelse til den danske offentlighed, hvori det hedder:

»Det er med glæde, at vi fra Rom modtager nyheden om den endelige vedtagelse af skema 13 om kirken i den moderne verden. Denne vedtagelse er sket med 2.309 stemmer mod 75.

Hermed er appellen til koncilet sket fyldest, idet man opfordrede til klart at fordømme terrorbalancen og oplagring af atomvåben som led i denne balance.

Dette er nu sket i paragrafferne 84 og 85 af det omtalte dokument. Heri siges det, at i atomalderen er det vanvid at betragte krig som et middel til at genoprette krænkede rettigheder. Teksten appellerer endvidere til alle regeringers og militære chefers samvittighed.

Det hedder endeligt, at terrorbalancen ikke er freden, fordi den ikke fjerner krigens årsager, men tværtimod forøger dem. Rustningskapløbet er et af menneskeheden aller alvorligste sår. Derfor må der formuleres en alvorlig advarsel: Det er absolut nødvendigt, at man finder andre og mere menneskeværdige midler til at undgå krigen.

Underskriverne noterer med tilfredshed denne stillingtagen til et af vor tids mest alvorlige problemer og formulerer det håb, at koncilerklæringen må få praktiske følger for freden i verden. Indsamlingen af underskrifter på appellen standses herved«.

H.K.

AMAGERBANKEN
AKTIESELSKAB

Banken der dækker hele Amager

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Tlf. CE 7609 A

Kaffe - The - Cacao

Pastor d'Auchamps Romrejser.

- 33. gruppe: Rom—Assisi, 1.—18. maj, 18 dage kr. 1.100,-
  - 34. gruppe: Ravenna—Rom—Assisi 5.—26. juli, 22 dage kr. 1.350,-
  - 35. gruppe: Rom—Assisi, 15. sept.—2. okt., 18 dage kr. 1.100,-
- Program og alle oplysninger: Else Schwartz, Ø. Farimagsgade 18, Kbh.
Ø. Telf. Øbro 4642 x, bedst kl. 18—20.

Aarhus

M. Jørgensen & Søn

Slagterforretning

Aaboulevarden 47, Århus C
Tlf. 2 30 27

Sjoreen & Co.

Malerfirma

Århus C

Et Hjem paa Rejsen

Tlf. 2 41 22 - Århus C

Missionshotellet ANSGAR

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma

Århus C

Tlf. 4 20 23 - 4 66 25

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør

Telefon 2 15 57

Hans Brogesgade 4, Århus C

Katolske begravelser

Ring til 2 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægergaardsgade 17-19, Århus C

MEJERIET *Jestebro*

Århus by's førende

TELEFON 2 87 00 (4 lin.)

Jydsk

Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A

Århus N

Telefon 6 94 01

Største udvalg i radio-fjernsyn
-båndoptagere og grammofooner
findes De hos

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus C. Tlf. 2 00 99

lige ved katolsk kirke og

Rådhuspladsen 1, Århu C

Tlf. 2 10 11, overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BLIKKENSLAGER - SMEDE- & MASKINVÆRKSTED

Tordenskjoldsgade 23a . Aarhus N.

Telefon (061) 6 89 31 . Giro 17117

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:

Store Torv 12, tlf. 2 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Århus hovedbanegård, tlf. 2 40 88

Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 4 55 22

Svendborg

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24 - Svendborg

Tlf. 21 01 97

Lev. til de katolske institutioner

Svendborg Ligkistemagasin

Katolsk Bedemand

v/ Hans Nielsen & Søn

Fruestræde 10, Svendborg

Telf. 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg

Telefon 21 14 10

Kul - Koks - Olie

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10 - Svendborg

Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7 . Svendborg

Tlf. 21 20 21

Kontor i København:

Molestien 11, København SV

Tlf. VA 6060

Svendborg-København hver dag

Flytter alt overalt

Chr. Hansens kødudsalg København F

Telefon Eva 6465 - 6466

Gl. Kongevej 163

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. NIELSEN

Telefon 121, 205

Holbæk

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47 . Holbæk

Telefon 163

A. P. Pedersens Søn

Murermester

Tværvej 4,

Holbæk,

Telefon 239

JENSEN & OLSEN

HOLBÆK

TELF. 365

EL-INSTALLATIONER

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 3001

Odense

TIL BYEN

FRA BYEN

-i byen

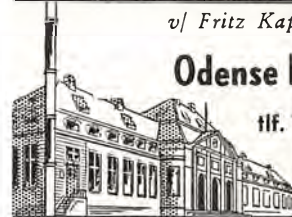
smut ind i

Banegårdens Restaurant

v/ Fritz Kapper

Odense H.

tlf. 12 27 75

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. ½

K. K. L. Simonsen's eftf.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

Kardinal Cardijn

Fortsat fra side 9

gøre dit, og du må ikke gøre dat!» Nej, – så har man forstået, at synden er noget, der direkte strider imod vor menneskeværdighed og truer den. Og man forstår også, at Vorherre ikke behandler os som søde småbørn, men for alvor betragter os som voksne mennesker, der er sig deres ansvar og værdighed bevidst. Det er de kristne, der er formet over dette mønster, vi skal opdrage – især, tror jeg, i de nordiske lande...

– For øjeblikket er de katolske arbejdere i Danmark meget få. De føler sig ofte selv som en lille og ret ubetydelig flok...

Kardinalen sukker en lille smule, men han fortsætter med et smil:

– Sig til dem, at jeg selv har oplevet det samme. Da jeg begyndte i 1912, var vi kun en 2-3 stykker, og jeg må sige, at der, da vi blev flere, i de første år – og også senere – faldt mange fra. I tretten år oplevede jeg faktisk ikke andet end nederlag. Hele tiden måtte jeg begynde forfra. Man gjorde nar ad mig. Og man sagde rundt omkring: »Han er ikke rigtig klog! Han tror, at han med sine unge arbejdere kan føre menneskeslægten tilbage til Kristus.« Men jeg tænkte ved mig selv: »Det nytter ikke noget at diskutere. Vi må se, hvordan det går!«

I 1925 havde jeg så den store glæde at blive modtaget i audiens af pave Pius XI, som var en meget stor pave og meget optaget af arbejderklassens fremtid. Han sagde til mig: »Det, De gør, er helt i orden. Det er nøjagtig, hvad der skal gøres, – man skal tage sig af de unge alt efter miljø og samfundslag.« Man må nemlig tale forskelligt til en ung arbejder og til en studerende eller til en landmand og en ingeniør. Så kunne jeg endelig gå fremad. Der var givet grønt lys. Men det havde taget tretten år – tretten år, hvor man havde betragtet mig som halvt forrykt, mistænkt for at dyrke politik og beskyldt for at være »farlig«. Havde jeg mistet modet og opgivet det hele efter ti års forløb, ville JOC-bevægelsen formodentlig aldrig være blevet til. I dag er den udbredt i over hundrede lande, og paven har vist den sin største anerkendelse ved at gøre mig til kardinal.

– Så vil jeg gerne stille Dem et sidste spørgsmål. Det blev for nylig meddelt, at arbejderpræsterne havde fået lov til at genoptage deres virksomhed. Hvad mener De om det? Er der nu ikke en vis fare for, at præsterne i disse arbejdermiljøer kommer til at overtage lægfolkets plads?

– Nej, hvorfor skulle de det? Arbejderklassen har mistet kontakten med Kirken. Det, vi nu for enhver pris må gøre, er at genskabe denne kontakt. Og vi må gøre det samme, som når man slutter en elektrisk strøm. En elektrisk stikkontakt har som bekendt to poler, og på samme måde må vi skabe en dobbelt kontakt mellem Kirken og arbejderne, – dels gennem de gejstlige og dels gennem lægfolket. Begge parter er nødvendige! Nu har præsterne igen fået lov til at deltage i arbejderens liv. Og det glæder vi os til. Hvorfor skulle de ikke også lige så godt kunne være arbejdere? Der er jo også præster, der virker som lærere eller professorer. Præsten har i arbejdermiljøet en enestående chance for at aflægge et levende vidnesbyrd om, at Kirken virkelig er til stede der. Men alligevel vil han efter min mening aldrig overflødig gøre lægmandens indsats og nærværelse. En lægmand indtager nemlig en helt anden stilling i sit miljø end præsten. Han har familie at sørge for, han har sine børn at opdrage, han har sin fremtid at tænke på osv. Derfor er han mere engageret i og optaget af tilværelsens verdslige side. Til gengæld repræsenterer præsten for sin del mere det åndelige – om jeg så må sige. Vidnesbyrdene er altså forskellige, men de er begge nødvendige – og de er nødvendige for hinanden, fordi de supplerer hinanden. Præsten kan på apostolatets område yde lægmanden umådelig hjælp – og omvendt. Det er først dér, hvor både præsten og kristne lægfolk har vundet indpas, at man virkelig kan sige, at Kirken har slået rødder.

Jeg vil gå endnu et skridt videre og sige, at vi en skønne dag – så snart som muligt – også må indføre arbejdersøstre, dvs. ordenssøstre, der arbejder på fabrikker eller værksteder. Også de kunne have vældig indflydelse.

Selvfølgelig må man ikke regne med, at arbejderklassen bliver kristen fra dag til dag. Det væsentlige er dog, at surdejen er lagt i melet. I de år, der kommer, må de kristne i stadig højere grad være indstillede på – ligesom surdejen – at lade sig optage i melet. *M.D.*

I de gode gamle dage

Fortsat fra side 7

fra biskop von Euch om at købe obligationer for de 15. Som elev boede hun i et uopvarmet rum bag spisekammeret.

Jeg husker pastor Braun siddende i dagligstuen på et husbesøg; det, der dengang var lige så uoverkommeligt at gennemføre planmæssigt som nu. Ganske vist var rytmen en anden, og en roligere, så han hver dag kunne tillade sig at gå tur på Langelinie – selvfølgelig iført langskødet, højhalset diplomatfrakke (den bar også jeg i mine første præsteår) og melonhat. Mor kørte endnu min søster i barnevogn, og pastor Braun slog følge et stykke vej. Også i Tivoli har jeg mødt ham.

Han levede og boede beskedent: på 3' sal i de stuer, som en kappellan plejer at bo. Der var altid tæt tobaksrøg fra den lange pipe; men på en bemærkning fra far om, hvad hans kanariefugle sagde til al den røg, svarede han: »Åh, de er tilrøget«.

Han døde som søgepræst i 1923, 72 år gammel, efter at have været sognepæst i henved 37 år! Han var gammel Fredericiadrenge – af katolsk rod. Han skabte sammen med pastor Kerff i Horsens og pastor Osterhammel i Randers den danske, katolske sognepæstetype.

Da han blev ridder af Dannebrog, udtalte han sin glæde med ordene: »Ikke for min egen skyld, men fordi von konge hædrer en katolsk præst«.

Mogens Larsen

Ramshered 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
I.v.s - Kraft - Varme

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Tlf. 2 23 68
Leverandør til St. Ansøars
Klinik

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Ære være Gud i det højeste!
Og på jorden fred i mennesker,
der har god vilje.

Luk. 2,14

Et af højdepunkterne i 1965: Paven kommer til New York for at tale i FN.

